
NAZIONALE
13
5 F
43

Deus vivit.

mense februario 1664 .
emi triginta [illegible]
Carolus Schweigert
In studio Romano [illegible].
pontificij interpres

AVGVSTNI
BARBOSÆ,
I. V. D. LVSITANI,
PROTONOTARII APOSTOLICI,
OLIM S. CONGREGATIONIS INDICIS CONSVLTORIS,
& insignis Ecclesiæ Vimaranensis Thesaurarij maioris,
NVNC VERO EPISCOPI VGENTINI, ET A CONSILIIS
D. PHILIPPI IV. Hispaniarum Regis Catholici,

COLLECTANEA DOCTORVM,
QVI IN SVIS OPERIBVS CONCILII TRIDENTINI LOCA REFERENTES, illorum materiam incidenter tractarunt, & varias quæstiones, in foro Ecclesiastico versantibus maximè vtiles, deciderunt.

Omnia ex eorum libris fideliter desumpta & suo cuique loco distributa, ac ad mentem decretorum sacrarum Congregationum Concilii Trid. & Indicis librorum prohibitorum Decisionibus, quæ ementito nomine Congregationis in lucem prodierant, relegatis, diligenter expurgata.

Hac vltima editione ab ipso Auctore, & quamplurimorum additamentorum accessione sesquiamplius aucta.

CVM SVMMARIIS, ET QVINQVE INDICIBVS COPIOSIS.

LVGDVNI,
Sumpt. Phil. Borde, Laur. Arnaud, & Cl. Rigaud.

M. DC. LVII.
CVM PRIVILEGIO REGIS.

ILLVSTRISSIMO VIRO, DOMINO,

D. LVDOVICO FRERE,

Equiti Nobilissimo, in vtroque Consilio Regio Consiliario dignissimo, in supremo Delphinatum Senatu Principi, Domino de Beaumont, Croles, Montfort, Barbieres, Fiansayes, Sanson, Rochefort, &c.

ARVM naturæ priuilegium est nasci iustum; hæc tamen prærogatiua tua est (PRÆSES AMPLISSIME) natiuam penè habes iustitiam, quam alij didicerunt: in aliis virtus moralis, in te penè indoles est, idcirco dum alij iustitiæ student, tu penè necessariò iustus es.

Tecum penè nata iustitia, tecum adoleuit; sed hoc discrimine, robusta erat in te infante; matura in iuuene, senilis in te nondum sene; nec vacat iustitia nomen tuum, aut alumnus es iustitiæ, aut germanus frater.

Debes Parenti optimo indolem, & disciplinam iustitiæ; excoluit ille quem susceperat; habuit eundem alumnum & filium, suxisti cum lacte amorem iustitiæ, non prius didicisti hominem quàm iudicem; efformauit te in Præsidem Præses Parer; & tu ita exprimebas Parentem, vt adhuc puer paruus iam Præses esses.

Ac velut Parelium ita exprimit solem, vt duos soles esse crederes, nisi aliunde vnicum esse scires; nec facile iudicium est vter è duobus sit parens aut filius, speculum aut vultus, imago, aut archetypus, quia vndequaque similes, aut gemini Patres, aut duo filij, aut geminæ imagines esse videntur, aut duo pictores: sic tu exprimebas Patrem, & dum ille sol æquitatis, tu parelium eras.

Et nunc repræsentas Patrem in Senatu, amatur in filio Parens, spectatur absens, auditur mortuus, pronuntiat oracula rediuiuus, Præsidere in te creditur, & penè duo Præsides confunderentur in vnum; nisi Senatus vtrumque distinguere mallet, vt ostendat quantum vtrique debeat.

Talem oportebat Præſidem præeſſe ei Senatui cuius integritas tanta eſt, vt iudicari ab eo virtus vellet ſi rea eſſet.

Omitto antiqua huius integritatis teſtimonia, vt attingam nouum: Electi ſunt nuper ex eo Senatu extraordinarij Iudices; & digni omnes qui eligi poſſent: permixti ſunt totidem libellorum Magiſtris, nec difficile conſortium fuit vbi erat æqualitas meritorum; Præfuit Cancellarius huic conceſſui, & Lugduni Areopagum conſtituit, nec defuerunt Athenæ vbi Lugdunenſe Athenæum fuit.

Ex iis Iudicibus vnus fuiſti PRÆSES MERITISSIME, oſtendiſti Lugduni qualis eſſes Gratianopoli.

Adderem plura de te, niſi prohiberes; hæc etiam dixi ferè te inuito; non prohibebis tamen obſeruantiam erga te meam; durabit illa quamdiu hi characteres durabunt; viuent in me beneficia tua, viuam ego,

PRÆSES MERITISSIME,

Addictiſſimus tibi ſeruus,

LAVRENTIVS DVRAND.

BIBLIO

BIBLIOPOLA LECTORI.

CVM, AMICE LECTOR, hæc Doctorum Collectanea in sacrum Tridentinum Concilium, denuo typis mandare decreuissem, condecens esse ratus, hoc meum consilium cum doctissimo illorum Auctore, D. AVGVSTINO BARBOSA, priùs communicare volui, vt, si pro sua eximia eruditione quà pollet, & solet sua ipsius opera, dum subinde magno omnium eruditorum applausu recuduntur, aliquibus semper additamentis exornare, quod huic suo eruditissimo operi posset adiungere, mihi pro singulari sua beneuolentia, in tui maximè gratiam, impertiretur.

Ex quo factum, vt hic liber, tot pulcherrimis ACCESSIONIBVS auctus, nunc altero tanto, vel certè paulominus creuerit.

Quin & TEXTVM Tridentini, qui hactenus desiderabatur, suis locis inserui, vt qui fortè scire cuperet, quomodo in illo habeatur, eo labore leuaretur.

Præter ea CITATIONES aliorum Auctorum diuerso charactere, quem Italicum dicunt, insigniui, vt quæ Auctoris propria essent, & quæ ipse ab aliis efferret, procliuiùs internoscerentur.

Hæc ferè sunt, quæ huic nostræ editioni accreuêre.

Sed vt maior esset horum Collectaneorum vtilitas, hanc vltimam editionem variis INDICIBVS, prioribus longè vtilioribus, & locupletioribus, simul adornaui.

Quod reliquum est, valere te, & nobis laboríque nostro fauere, etiam atque etiam optamus.

ERVDITO

ERVDITO D.

D. AVGVSTINO BARBOSÆ, V. I. D.

IN OPVS,

COLLECTANEA DOCTORVM, INSCRIPTVM,

EPIGRAMMA.

QVis tibi inexhausti, docte AVGVSTINE, laboris
Limes erit? quo vis claudere fine libros?
Num satis est tot iam exegisse Volumina, quorum
Ætas doctrinam non abolebit edax.
Omnibus in terris Operum numerosa tuorum
Copia notescit: viuis in ore virûm.
Desine iam tandem: meritum modò gloria Nomen
Efferat, hócque inter cætera laudet Opus.
Floribus insidunt vt apes, quò nectare cellas
Distendant dulci, grataque mella premant:
Sic longam seriem Doctorum cogis in vnum,
Vno vt in intuitu cernere multa iuuet.
Nimirum, quoniam, BARBOSA, amplecteris omnes
Doctor pro multis, omnibus vnus eris.

APPROBATIONES.

IOANNES CLAVDIVS DE VILLE, in S. Theologia Magister, in Ecclesia sanctæ Crucis Custos, & in hac diœcesi Vicarius Generalis Substitutus: fidem facimus in hoc opere, cui titulus est: *Collectanea Doctorum, qui super varia Concily Tridentini incidenter tractarunt, Auctore D. Augustino Barbosa Lusitano, V. I. D.* omnia Ecclesiæ Catholicæ, Apostolicæ, & Romanæ sacris documentum consona contineri, opúsque esse tanti viri labore improbo dignum; ideóque typis in publicum bonum tradendum. Lugduni 26. Iulij 1642.

DE VILLE, Vicar. Gener. Substitutus.

NOs infrascripti in sacræ Theologiæ Facultate Magistri fidem facimus, perlectum a nobis Librum, qui inscribitur: *Collectanea Doctorum, qui super varia Concily Tridentini incidenter Auctore D. Augustino Barbosa Lusitano, V. I. D.* nunc demum recognita, defæcata, & aucta, nihilque in eo Fidei orthodoxæ contrarium, aut dissonum animaduersum. Lugduni die 2. Augusti 1642.

Fr. CLAVDIVS COCHET, Ord. Prædic.

F. IOANNES PORTIER eiusdem Ord.

INDEX

INDEX I.
DECRETORVM
CONCILII TRIDENTINI.

SESSIO

SESSIO XIII.

SESSIO XIV.

SESSIO XXI.

uientes

SESSIO XXIV.

16. De

INDEX

INDEX II.

CAPITVLORVM.

ẽ 3 Opta

INDEX III.

BVLLARVM, ET CONSTITVTIONVM APOSTOLICARVM.

INDEX IV.

Decisionum sacræ Rotæ Romanæ, & Congregationis Cardinalium.

EX DECISIONIBVS S. ROTÆ ROMANÆ.

Barcino

C

Camena

Feretrana

Leodien.

S

T

& Paro

EX SACRA CONGREGATIONE CARDINALIVM.

&

Toletana

Hæc vltima editio deſiit excudi die 11. Iunij 1657.

COLLECTANEA DOCTORVM

In varia Concilij Tridentini Decreta, & Canones.

SESSIO PRIMA.

Decretum de inchoando Concilio.

1. *Concilia generalia an errare possint.*
2. *Papa dispensat super Concilium generale si de eo faciat expressam mentionem.*
   Decretis Concil. Trident. derogatur per clausf. Non obstantibus, &c. ibid.
3. *Episcopus dispensat contra Concilium.*
4. *Episcopus ex magna causa necessitatis, vel vtilitatis dispensat contra Concilium.*
5. *Decreta omnia Concil. Trident. continent decretum irritans.*
6. *Litteræ, & constitutiones contra Concil. Trid. redu- cendæ sunt ad Ius commune.*

PLACET-ne vobis, ad laudem & gloriam sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem Fidei; & religionis Christianæ, ad extirpationem hæresum, ad pacem, & vnionem Ecclesiæ, ad reformationem Cleri, & populi Christiani, ad depressionem, extinctionem hostium Christiani nominis decernere, & declarare, sacrum Tridentinum & generale Concilium incipere, & inceptum esse? *Responderunt*, PLACET.

Indictio futuræ Sessionis.

Et cùm proxima sit celebritas Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi, & subsequantur aliæ festiuitates labentis & incipientis anni, placet-ne vobis primam futuram Sessionem habendam esse die Iouis post Epiphaniam, quæ erit septima mensis Ianuarij anno Domini M. D. XLVI? *Responderunt*, PLACET.

1. DE Conciliorum generalium auctoritate, & an illa errare possint, & ab illo quàm à Romano Pontifice congregari valeant, dixi late *in collect. ad cap. Canones 15. distinct.*

2. An Papa dispenset super Concilium generale? Affirmatiuè respondent, si de eo faciat expressam mentionem, & non sufficere clausulam derogatoriam, Cott. *in memor. verb. Clausula, Non obstat.* Rebuff. *in auth. Habita, verb. examinatione, pag. mihi* 580. *cum seq. C. ne filius pro patre, & in praxi benef. tit. de dispens. super defectu natalium, n.* 24. Guttierr. *pract. lib.* [illegible] *q.* 17. *num.* 231. Aloys Ricc. *in collect. decis. p.* 4. *coll.* [illegible] *n.* 367. *prope finem.* Henriq. *in summ. lib.* 13. *c.* 57. §. 2. Zer[illegible] *in praxi Episcop. p.* 1. *verb. absolutio, vers. dico quinto.* [illegible]tes de Mena *var. lib.* 1. *q.* 10. *num.* 50. Verall. *deci*[illegible] 8. [illegible] 1. *p.* 1. Vital. de Campan. *in tract. clausul. pag.* 1[illegible] *col.* [illegible] *num.* 2. Marc. Antonin. *var. resol. lib.* 1. *resolut.* 58. *num.* 6. Bonac. in *de censur. disp.* 1. *q.* 3. *puncto* 2. *num.* 4. *in fine.* Bon. Caualcan. *p.* 1. *deci.* 29. *num.* 16. Campan. *in diuer. Iuris Canon. rubr.* 12. *c.* 13. *num.* 154. *vers. in causa & rub.* 11. *cap. vltim. num.* 25. Hieron. Fernandez de Ottero *in repet. cap. A. de iudic. a n.* 10. Monet. *de commutat. vlt. volunt. cap.* 5. *à n.* 165. Stephan. Grat. *discept. forens. cap.* 397. *à n.* 35. Fr. Emman. *quæst. Regular. tom.* 1. *q.* 8. *art.* 10. *& tom.* 3. *quæst.* 36. *art.* 2. *& quæst.* 39. *art.* 4. Azor. *instit. moral.* [illegible] *art.* 2. *lib.* 5. *cap.* 14. *quæst.* 6. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 5. *num.* 2. Nicol. Garc. *de benefic. p.* 4. *c.* 5. *n.* 30. Ego ipse *de officio & potest. Episcopi p.* 2. *alleg.* 33. *num.* 24. *& in tract. de clausulis vsufreq. claus.* 82. *n.* 13. Rot. *in Valentina decimarum* 8. *February* 1588. coram Orano, *& in Concher. exemptionis decimarum* 13. *Martij* 1589. coram eodem, *& in eadem* 9. *Decembris* 1602. coram Penia, quas citat Anton. Ricciul. *de iure personarum extra gremium Ecclesiæ existentium lib.* 5. *cap.* 14. *num.* 16. *& lib.* 8. *cap.* 4. *num.* 6. vbi *num.* 7. aduertit, quòd in decretis Concilij Trident. vbi non reperitur

reperitur expressum, quòd debeat fieri derogatio specifica, intelligitur facta ex claus. *Non obstantibus constitutionibus Apost.* & aliis similibus clausulis generalibus, & citat Rot. *in causa S. Angeli pensionis* 16. *Decembris*, 1594. coram Illustris. Card. Pamphilio, *& in Bononien. Prioratus* 9. *Iunij* 1606. coram Patriarcha Manzanedo, de quo etiam Steph. Gratian. *discept. forens. tom.* 5. *cap.* 940. *&* 96. Ioan. Antonin. Massobr. *in praxi habendi concursum. req.* 17. *dub.* 4. *num.* 8.

3. Episcopus verò, an contra Concil. dispensare valeat? Negant glos. *verb. in atate, in cap. cum dilectus, de elect.* Rebuff. *in tract. nomin. quæst.* 5. *n.* 30. Gutterez. *de Iurament. confirm. p.* 1. *c.* 51. *num.* 24. *& Canon. lib.* 1. *cap.* 5. *n.* 10. Henriquez *d. cap.* 57. §. 1. *litt. C*, Stephan. Gratian. *d. cap.* 397. *num.* 33. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 31. *cap.* 27. *num.* 202. *in princip.*

4. Sed an possit ex magna causa necessitatis, vel vtilitatis? Affirmant Tiraquell. *de pœnis tempor. in præfat. num.* 31. Lambertin. *de iurepatron. p.* 1. *lib.* 2. *art.* 19. *q.* 17. *princ. num.* 22. Cott. *in memorab. verb. Episcopus.* Brunor. à Sole *in locis communib. verb. dispensatio* 1. Rebuff. *in praxi tit. de dispensation. ad plura beneficia, ex num.* 30. Spin. *in speculo testament. glos.* 15. *princ. à n.* 8. Humada *in l.* 5. *glos.* 12. *in fine, vers. limitati tit.* 5. *part.* 1. Sanchez *de Matrim. lib.* 2. *disp.* 40. *à n.* 2. Cened. *pract. & Canon. quæst. lib.* 1. *q.* 30. *à n.* 5. Monet. *de commutat. vlt. volunt. cap.* 5. *n.* 179. Mich. Grass. *tom.* 1. *commun. opin. lib.* 1. *tit.* 2. *n.* 67. vbi resoluit, Episcopum posse dispensare super Concilium ex magna causa necessitatis, vel vtilitatis, quando Concilium vel permittit dispensare, vel loquitur impersonaliter, vel vetando, vel permittendo, vel imponendo aliquam pœnam.

An omnia decreta Concilij Trident. contineant decretum irritans? Affirmant per Confirmationem Pij IV. Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib.* 4. *quæst.* 9. *n.* 18. Gonzal. *ad reg.* 8 *Cancel. gloss.* 15. *n.* 37. Campan. *in diuers. Iuris Canon. rub* 11. *c.* 13. *n.* 103. Ioan. Franc. Fagnan. *in tract. de iustitia & valid. censur. p.* 4. *vers. Nonò adducitur.* 5.

Verùm autem litteræ & Constitutiones contra Concil. Trident. reducendæ sint ad Ius commune? Affirmatiuè proprio motu definiuit Gregor. XIII. prout attestatur Henriquez *in summ. lib.* 6. *cap.* 6. §. 6. *in gloss. litt. R.* 6.

SESSIO II.

Decretum de modo viuendi, & aliis in Concilio seruandis.

1. *Spiritus sanctus Concilio generali legitimè assistit.*
2. *Concilia generalia authoritate Papæ legitimè congregata in Fidei, & morum definitione errare non possunt.*
3. *Concilio generali an omnes Christi fideles interesse debeant.*
4. *Episcoporum munus quale.*
5. *Familiares Episcoporum quales?*
6. *Ordo in sedendo quis seruandus in Concilio generali.*

Sacrosancta Tridentina Synodus, *a in Spiritu sancto legitimè congregata*, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis legatis, agnoscens cum beato Iacobo Apostolo quod omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens à Patre luminum, qui iis, qui postulant à se sapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis, & simul sciens, quòd initium sapientiæ est timor Domini: statuit & decreuit, *β omnes & singulos Christi fideles*, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortandos esse prout exhortatur, vt se à malis & peccatis hactenus commissis emendare, ac de cætero in timore Domini ambulare, & desideria carnis non perficere, orationibus instare, sæpius confiteri, Eucharistiæ Sacramentum sumere, Ecclesias frequentare præcepta denique Dominica, quantum quisque poterit, adimplere, nec non quotidie pro pace Principum Christianorum, & vnitate Ecclesiæ priuatum orare velint: Episcopos verò, & quoscumque alios, in ordine sacerdotali constitutos œcumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrantes, vt assiduè in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrificium Missæ quolibet saltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & à mortuis resurrexit, ac Spiritum sanctum in discipulos infudit, peragere satagant, facientes, sicut idem Spiritus sanctus per Apost. præcipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro sanctissimo Domino nostro Papa, pro Imperatore, pro Regibus & cæteris, qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus: vt quietam & tranquillam vitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum videamus. Præterea hortatur, vt ieiunent saltem singulis sextis feriis in memoriam passionis Domini, & eleemosynas pauperibus erogent: in Ecclesia autem cathedrali singulis quintis ferijs celebretur Missa de Spiritu sancto, cum Litaniis, & aliis orationibus ad hoc institutis: in aliis verò Ecclesiis eadem die dicantur ad minus Litaniæ & orationes: a tempore autem, quo sacra peraguntur, collocutiones & confabulationes non fiant, sed ore & animo celebranti assistatur: *γ Et quoniam b oportet Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suæ bene præpositos*: hortatur etiam, vt ante omnia quilibet in mensa c seruet sobrietatem, moderationémque ciborum, deindè cùm in eo loco sæpe otiosi sermones oriri soleant, vt d in ipsorum Episcoporum mensis diuinarum Scripturarum lectio admisceatur: *d familiares verò suos vnusquisque instruat & erudiat*,

Margin: Iacob. 1. — Prouerb. 1. Psalm. 110. Prou. 1. & 2. — Act. 2. 1. Timoth. 2. — a Infrà in sess. 22. in decreto de obseru. in celeb. Miss. — b 1. Tim. 3. c Tit. 1. Tit. 1. c fid. 1. c. 7. cum fin Conc. Tol. 1. c. Concil. Rhem. c. 17. Euseb. lib. 4. decreto. & infr. eod. 25 c 1. de refor. — d Euseb. 1. Epist. 3.

ne sint rixosi, vinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, & voluptatum amatores: vitia demum fugiant, & virtutes amplectantur, & in vestitu, & cultu, & omnibus actibus honestatem præ se ferant, sicut decet ministros ministrorum Dei. Ad hæc, cùm huius sacrosancti Concilij præcipua cura, solicitudo, & intentio sit, vt propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram; Catholicæ veritatis lux, Iesu Christo, qui e vera lux est, annuente, candor, puritásque refulgeat, & ea quæ reformatione egent, reformentur: ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hic congregatos, & congregandos, atque eos præsertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, vt sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimum viis modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum sortiri possit, quo maturiùs & consultiùs damnati damnanda, & probanda probari queant: vt per totum orbem omnes vno ore, & eadem fidei confessione glorificent Deum, & patrem Domini nostri Iesu Christi.

e Ioann. 1. cap. cum ex iuncto, de hæt.

In sententiis verò dicendis, iuxta f Toletani Concilij statutum, in loco benedictionis confidentibus Domini sacerdotibus, nullus debeat, aut immodestis vocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare, nullis etiam falsis, vanisve, aut obstinatis disceptationibus contendere: sed quidquid dicatur, sic mitissima verborum prolatione temperetur, vt nec audientes offendantur, nec recti iudicij acies perturbato animo inflectatur.

f Conc Tol. 11 c 1. Conc. Cõst. sess. 1. in princ c. 1. loco 1. q. 4. Tolet c. 4.

e *Insuper ipsa sacra Synodus* statuit, ac decreuit, quòd, si fortè contigerit aliquos debito in loco g non sedere, & sententiam, etiam sub verbo, *Placet*, proferre, Congregationibus interesse, & alios quoscunque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præiudicium generetur, nullique nouum ius acquiratur.

g Idem in conclusione repetitur, Epist. nomina præscripta est 1. Iac. 5. 24.

Deinde indicta fuit futura Sessio ad diem Iouis quartam mensis Febr. proximè venturi.

1. a IN *Spiritu sancto legitimè congregata.*] Quòd Spiritus sanctus Concilio generali legitimo immediatè assistat, resoluunt Iacobat. *de Conc. l. 10. art. 1. n. 205.* Aragon. *in 2. 2. D. Thom. q. 1. a. 1. pag. 88.* Marc. Anton. Genuens. *in practicab. Eccles. q. 782. n. 3.* vbi quòd sanctissimi Canones de instinctu Spiritus sancti dicuntur conditi.

2. Verùm generalia Concilia auctoritate Summi Pont. legitimè congregata, seu confirmata, in Fidei, & morum definitione errare possint? dixi latè *in collect. ad c. Concilia, dist. 17.*

3. b *Omnes, & singulos Christi fideles, &c.*] An omnes Christi fideles interesse debeant Concilio generali? vide *gloss. vlt.* & scribentes *in cap. vlt. de iis, quæ fiunt à Prał.* Iacobat. *de Concil. l. 1. art. 2.* Turrect. *lib. 3. sum. c. 12. cum seq.* Alphons. Aluarez Guerrero *in thesauro Christianæ Relig. c. 52. §. 7.* Rendina *in promptuario receptar. sentent. tom. 1. tit. 19. n. 1.* quorum magis communis est opinio ad vocem decisiuã solùm Episcopos, aliósq; superiores Prælatos conuocari, cæteros tamen eos, & seculares interesse posse absq; decisiuo suffragio. Vnde Imperator, Reges, seu eorum Legati non ad diffiniendũ aliquid suffragio, nec vt eorum auctoritate, & potestate aliquid decernatur, in Cõciliis interesse possunt, vt docent Ioan. Ecki. *in locis communib. aduersus Lutherum concl. de Concil.* Anast. Germon. *de sacrorum immunit. l. 2. c. 12.* Card. Bellarm. *in controu. 4. l. 1. de Concil. c. 15. & 16.* Valdes. *de dignitate Regum, Regnorúmque Hispaniæ, c. 1. n. 2.*

4. c *Et quoniam oportet Episcopos esse irreprehensibiles, &c.*] De munere Episcopali, & quæ ad illud rectè obeundũ requirantur, latè dixi in meo tract. *de officio & potest. Episc. p. 1. tit. 1. glos. 1. cum seqq. & de Iure Eccles. l. 1. cap. ....* & videndus Sebast. Medices *in tract. de promouendis Episcopis*, & Claudius Iaius *in speculo Præsulis*. Aloys. Nauar. *in Electa sacra l. 3. excursu 31.* vbi *n. 620.* ita ait. Arrigant hîc aures Præsules, arrigant Sacerdotes, & dum in aliorum exemplum se in Ecclesia positos considerant, omnium notis ac characteribus inscripti sint, à vitiorũ labe immunes sint, vt iure à subditis reprehẽdi nequeãt, nullisque mali occasio sint. Talem requirit Episcopũ Apostolus cùm ait: *Oportet Episcopũ irreprehensibilem esse*, quæ verba expẽdit *cit. loco* Petr. Damian. *lib. 2. epist. 1.* ostenditq; Episcopi velut typi & sigilli notas nõ esse pretiosa vestimẽta, sed probos mores, & bona opera, cùm Episcopi finitio sit, *Bonorũ operum sectator*. Sed S. Patrem audire præstat. Consideremus interea quid super hac sententia Prædicator egregius dicat: *Qui Episcopatũ*, inquit, *desiderat, bonum opus desiderat*. Hîc euidenter ostenditur, nihil aliud esse Pontificẽ, quàm boni operis sectatorem. Non dixit bonam dignitatem, vel bonũ honorem desiderat, sed qui Episcopatũ desiderat, bonũ opus desiderat: ac si dicat, qui ad Episcopatum anhelat possidendum sine bono opere inane: vult tamen induere sine Dei ipsius veritate, moxque subiungit: *Oportet Episcopum irreprehensibilẽ esse*: hic tantæ vult esse perfectionis Episcopũ, vt penè extra naturam loquatur Apostolus; quis enim in carne constitutus tam cautè viuat, tam se sollicitè vndiq; circumspiciat, vt reprehendi aliquando nesciat? Væ his, qui reprehensibiliter viuunt, & locum reprehensibiliter viuendi adhuc reprehensibiliùs concupiscunt.

5. d *Familiares verò suos, &c.*]. Vide Fusc. *de visit. l. 1. c. 3. n. 7.* Marc. Ant. Gen. *in man. Prælat. c. 22. de familia Episc.* Camp. *in diuers. Iur. Canonib. 4. n. 44.* Metipsum *de offic. & potest. Episc. p. 1. tit. 2. gl. 16. à n. 5. vsq; ad 10.*

6. e *Insuper ipsa sancta Synodus, &c.*] Qui ordo in sedendo & subscribendo, & in aliis actibus generalis Concilij seruandus sit, vide Petr. à Monte *de potest. Pontif. sub tit. Ordo assistentium in Concilio, & in Monarchia Cõcil. q. 5.* Alphons. Aluarez Guerrero *in speculo Iuris Pontificij c. 51. de origine celebrandi Concilium §. 6.* Iacobat. *de Concil. lib. 1. art. 2. p. 2. cum seqq.* Roch. *de iurepatr. verb. honorificum, q. 42.* Cassan. *in catalogo gloriæ mundi p. 4. cons. 23.* latè Iacob. Valdes. *d. tract. c. 2. à n. 5.* qui in proœmio eiusdẽ tract. *n. 30. & c. 3. n. 18.* refert Galliæ, & Hispaniarũ Regum Legatos in Tridentina Synodo super præcedentiis in sedendo adeò magnam contentionẽ excitasse, vt in fine eiusdẽ Cõcilij hæc sint prolata verba. *Declarat sancta Synodus ex loco assignato Oratorib. tam Ecclesiasticis, quã secularibus in sedẽdo, aut quibuscũque aliis actibus nullum cuiquã eorum fuisse factũ præiudiciũ, sed omnia illorum Imperatoris, Regũ, Rerumpublicarũ, & Principũ suorũ iura & prærogatiuas illæsas, & saluas esse, in eodémque statu permanere prout ante præsens Concilium.*

SESSIO III.

Decretum de Symbolo Fidei.

1. *Initium à Deo.*
2. *Symbolum vnde dicatur.*
3. *Doctores de Symbolo Fidei agentes referuntur.*

Consuetudo recitandi Symbolum Fidei ortum habuit ab Apostolis. ibid.
Credo, siue Symbolum Fidei, à quo tempore recitari cœpit in Missa. ibid.

In *nomine sanctæ*, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Hæc sacrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum considerans, præsertim earum, quæ duobus illis capitibus de extirpandis hæresibus, & moribus reformandis, continentur, quorum causa præcipuè est congregata: agnoscens autem cum Apostolo, non esse sibi colluctionem aduersùs carnem & sanguinem, non aduersùs spirituales nequitias in cœlestibus, cum eodem omnes & singulos in primis hortatur, vt confortentur in Domino, & in potentia virtutis eius, in omnibus sumentes [a] scutum fidei, in quo possint omnia tela nequissimi ignea extinguere, atque galeam spei salutis accipiant cum gladio spiritus, quod est verbum Dei. Itaque, vt hæc pia eius solicitudo principium, & progressum suum per Dei gratiam habeat, ante omnia statuit, & decernit præmittendam esse confessionem fidei [b] Patrum exempla in hoc secuta, qui sacratioribus Conciliis hoc scutum contra omnes hæreses in principio suarum actionum apponere consueuere: quo solo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnauerunt, & fideles confirmarunt. β *Quare Symbolum fidei*, quo sancta Romana Ecclesia vtitur, tanquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, necessariò conueniunt, ac fundamentum firmum & vnicum, contra quod [c] portæ inferi nunquam præualebunt, totidem verbis, quibus in omnibus Ecclesiis legitur, exprimendum esse censuit, quod quidem eiusmodi est.

[Margin: a Ephes. 6. c. qui resistit, 11. q. 3. — b Concil. Nic. Conc. Rom. sub Iul. Conc. Hisp. in princip. Concil. Const. 6. actione 17. cum sim. c. 3. dist. 15. c. baptizandos cum seq. de consecr. dist. 4. c. 1. de summa Trinit. — c Matth. 16. cap. in nouo 21. dist. 1. c. Saluator. 8. q. 1.]

C R E D O in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium: & in vnum Dominum Iesum Christum, Filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula: Deum de Deo, lumen de lumine: Deum verum de Deo vero: genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine, & homo factus est, crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est: & resurrexit tertia die, secundùm Scripturas, & ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris, & iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis: & in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre Filióque procedit: qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas: & vnam sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum: & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen.

Indictio futuræ Sessionis.

E A D E M sacrosancta, œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diuersis partibus accinctos esse itineri, nonnullos etiam in via esse, quo huc veniant, cogitánsque omnia ab ipsa Synodo decernenda, eo maioris apud omnes existimationis & honoris videri posse, quo maiori fuerint, & pleniori Patrum concilio, & præsentia sancita, & corroborata; statuit, & decreuit, futuram Sessionem post præsentem celebrandam esse die Iouis, quæ sobsequetur Dominicam Lætare, proximè futuram: interim tamen non differri discussionem, & examinationem eorum, quæ ipsi Synodo discutienda, & examinanda videbuntur.

1. a In *nomine sanctæ*, &c.] Concordat Apost. *ad Coloss.* ibi, *quodcunque facitis in verbo, & opere, in nomine Domini Iesu Christi facite.* Vide multa quæ tradunt Lusitan. Ioan. Vallens. Peixotius *in addit. ad repet. Signoroli de Homedeis ad rubr. C. qui admitti. ex num. 1.* Mot. *de contract. tit. Quomodo contractus desinat, n. 27 cum seqq.* Fr. Paulin. Bert. Lucens. *in praxi crimin. Regul. tit. 4. in princ. num. 6.* Cardin. Pereira. *de empt. & vendit. cap. 1. num. 1. & 14.* latè Stephan. Gratian. *Marchia decis. 1.*

2. β *Quare Symbolum fidei*, &c.] Symbolum dicitur à σὺν, quod est *simul*, & βόλος, quod est *morcellus*, quia vnusquisque Apostolorum suum morcellum, id est, partem suam apposuit, glos. *in rubr. de summ. Trinit.*

Trinit. Vel dicitur secundùm Dionysium à *συν*, quod est *con*, & *βάλλω*, quodest *sententia*, vel *conuenientia*, quia de omnioin Apostolorum conuenientia stabilitum fuit, Gregor. Lopez *lib. 1. verb. bocados, tit. 3. part. 1.*

5. De Symbolo fidei vide S. Augustin. *serm. 115. & 119.* S. Ambros. *serm. 38.* de ieiuniis quadrag. S. Hieron. *epist. 61. ad Pammachium.* Turrecrem. *lib. 1. sua sum. cap. 19.* Bann 2. 2. *S. Thom. quæst. 1. art. 9.* Repert. Inquisit. *verb. Eccles.* Ruffin. *de Symbolo fidei*, Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 8. c. 5.* Petr. Ledesm. *in summ. p. 1. tract. de doctrina Christiana, in princip.* Molfes. *in sum. Theologia moralis, tract. 1. cap. 2.* Coriolan. *in compendio Concil. Constantinopolitani à pag. 91.* Diego de Guzman. *de la excelencia del sacrificio de la ley Euãgelica p. 2. c. 7. §. 2.* Simon Vaz Barbosa, frater meus, *in tract. de significatis mysteriosis sacrificij Missæ c. 43.* nouissimè D. Ioan Serian. *in exposit. Missæ sacrosanctæ p. 1. n. 90. cum seqq.* vbi ita ait, Consuetudinem hanc (scilicet recitandi Symbolum fidei in Missa) ab Apostolis post compositum Symbolum ortum duxisse, probat Durant. *de ritibus Eccles. lib. 2. c. 24. n. 14.* auctoritate S. Dionysij Areopagitæ. Apostoli enim antequam adinuicem separarentur, vt dicunt Ioan. Eckius *in enchirid. verb. Concil.* Card. Baron. *annal. Eccles. anno Christi 44. num. 13.* Anton. Possevin. *in Apparatu sacro, verb. Concilium.* & alij quando erant in procinctu, & ad prædicandum Euangelium per totum mundum iter instituebant, Concilium quoddam celebrarunt, in quo & Missam ordinarunt, & singuli singulos articulos proponentes, vt colligitur ex S. Clemente Romano *epist. 1. ad Iacob. fratrem Domini*, ex S. Leone I. *epist. 96.* quæ est ad Pulcher. ex S. Augustino *serm. 115. de tempore*, & ex aliis, Credo, siue Symbolum composuerunt, à quo tempore, teste S. Dionysio Areopagita *de Eccles. Hier. c. 3.* vt notarunt Dionys. Carthus. & Durant. *vbi supra*, in Missa recitari cœpit, & recitatum fuit idem Apostolorum Symbolum in Ecclesia Romana vsque ad tempora Benedicti VII. (Octaui nuncupati, vt aduertit Diacon. in eius vita.) nam quamuis dicat Platina in vita eiusdem, iussu S. Marci Papæ fuisse in Missa Symbolum Apostolorum cum Nicæno commutatum, & quamuis Luc. Pinel. *lib. 2. de Missa c. 19. & 49.* sequutus Innocentium III. id ipsum affirmet de S. Damaso I. & Symbolo Constantinop. in quo per illam additionem, Filióque, contra Græcorum errores sanctissimæ Trinitatis mysterium apertiùs explicat. & quamuis vtrumque referat, & approbet Rodulph. Tongrensis *de can. obseru. propos. 23.* absque dubio conformius est vero id, quod ex auctoritate Bernonis de rebus ad Missam pertinentibus *c. 2.* (qui se testem ocularem facit, & ferè per 200. annos Innocentium præcessit) dicunt Baron. *ann. 447. n. 19.* & Seuer. Binus *in notis ad Concil. I. Constantinop.* vtputa Symbolum Apostolorum fuisse apud Romanos conseruatum, & in Missa recitatum plusquam mille annos, hoc est, vsque ad tempora Benedicti VII. qui metu diuisionis, aut schismatis, & precibus S. Imperatoris Henrici II. iussit ad maiorem Ecclesiarum conformitatem, vt Romana Ecclesia in Missa omissa Apostolorum Symbolo, caneret Symbolum, quòd Ecclesiæ Hispaniarum & Galliæ canebãt, id est, Symbolũ Constantinop. cum illa additione, filióque, in quodam Toletano II. vel III. iuxta varias editiones ex doctrina Leonis I. Papæ contra Priscillianistas, & errores Græcorum, vt modò dicebamus, facta.

S E S S I O I V.

Decretum de Canonicis scripturis.

1. *Canonica scriptura.*
2. *Opuscula SS. Patrum quæ in Ecclesia Catholica recipiuntur.*
3. *Prædicatio Episcopi in aliena diœcesi prohibita.*
4. *Traditio diuina quæ?*
5. *Testamentum vetus.*
6. *Machabæorum libri.*
7. *Editio vulgata, & Latina.*

SACROSANCTA, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, hoc sibi perpetuò ante oculos proponens, vt, sublatis erroribus, puritas ipsa Euangelij in Ecclesia conseruetur: quod promissum antè per Prophetas in Scripturis sanctis, Dominus noster Iesus Christus, Dei filius proprio ore primùm promulgauit, deinde per suos Apostolos, tanquam fontem omnis, & salutaris veritatis, & morum disciplinæ, *α omni creaturæ prædicari iussit*: perspiciénsque hanc veritatem, & disciplinam contineri *β in libris scriptis*, & sine scripto traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditæ ad nos vsque peruenerunt, orthodoxorum Patrum exempla secuta, omnes libros tam veteris, quàm noui Testamenti, cùm vtriusque vnus Deus sit auctor, necnon traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tanquam vel ore tenus à Christo, vel Spiritu sancto dictatas, & continua successione in Ecclesia Catholica conseruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia suscipit, & veneratur. Sacrorum verò librorum [a] Indicem huic decreto adscribendum censuit, ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. Sunt verò infrà scripti, *γ Testamenti veteris*, quinque Moysi id est, Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Iosue, Iudicum, Ruth, quatuor Regum, duo Paralipomenon, Esdræ primus & secundus, qui dicitur Nehemias, Tobias, Iudith, Esther, Iob, Psalterium Dauidicum centum quinquaginta Psalmorum, Parabolæ, Ecclesiastes, Canticum Canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Dauid, duodecim Prophetæ minores, id est, Osee, Ioël, Amos,

Marc. vlt.

[a] In cap. Apoc c 14. Gelas. in con. 1170. cp. Concil. Laod. c. 59. Concil. Carthag 3 c. 47. c. sancta Romana d. 15. & fin. cp. Eugen. in Concil. Flor. ad Armenos.

Abdias, Ionas, Michæas, Nahum, Abacuc, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachi: *δ duo Machabeorum*, primus & secundus. Testamenti noui, quatuor Euangelia secundùm Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem: Actus Apostolorum à Luca Euangelista conscripti: quatuordecim Epistolæ Pauli, ad Romanos, duæ ad Corinth. ad Galatas, ad Ephes. ad Philippens. ad Colossens. duæ ad Thessal. duæ ad Timoth. ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos: Petri Apostoli duæ, Ioan. Apostoli tres: Iacobi Apostoli vna: Iudæ Apostoli vna, & Apocalypsis Ioannis Apostoli. *ε Si quis autem libros* ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catholica legi consueuerunt, & in veteri vulgata Latina editione habentur, pro sacris, & canonicis non susceperit, & traditiones prædictas sciens & prudens contempserit, anathema sit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, & via ipsa Synodus, post iactum fidei confessionis fundamentum, sit progressura, & quibus potissimum testimoniis, ac præsidiis in confirmandis dogmatibus, & instaurandis in Ecclesia moribus, sit vsura.

1. Vide Paul. Fusc. *de visitat. lib. 2. cap. 31.* Iodoc. Cocc. *tom. 1. sui thesauri Catholici lib. 6. de sacris Scripturis.* Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 8. cap. 1.*

2. De opusculis SS. Patrum, quæ in Ecclesia Catholica recipiuntur, agunt Gelas. *in cap. sancta Romana 15. dist.* Couart. *lib. 4. var. cap. 16. per tot.* Simanc. *de Cathol. instit. c. 59.* Can. *de locis Theolog. lib. 2 cap. 5.* Cardin. Bellarm. *tom. 1. lib. 1. de verbo Dei cap. 4. cum seqq.* Iacob Gretser. *in defens. Bellarm. tom. 1. lib. 1. cap. 4.* Ego ipse *in collect. ad d. cap. sancta Romana.* Et de Can. Apostolorum egi *de cap. Canones, 16. dist.* & de Canon. sextæ Synodi, & Trullan. *ad cap. sextam, ead. dist.*

3. *α Omni creaturæ prædicari iussit*] Marc. 16. *Euntes in mundum vniuersum, prædicate omni creaturæ.* Matt. vlt. *Euntes ergo docete omnes gentes*, &c. Vide Steph. Gratian. *discept. forens. c. 393. num. 11.* vbi intelligit, nisi in alienis Diœcesibus prohibeantur ab Episcopis locorum, refero Ego ipse *de officio & potestate Episcopi p. 3. alleg. 76. num. 3.*

4. *β In libris scriptis*, &c.] Vide Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 8. cap. 4. quæst. 1.* vbi *quæst. 2.* vocat traditionem diuinam illam quæ in Scripturis non continetur expressè, sed adhibito communi Patrum, vel Ecclesiæ sensu, certa, & necessaria consequutione ex sacris Litteris colligitur, & *q. 3.* quærit, quænam sint traditionum genera.

γ Testamenti veteris, &c.] Vide Azor. *instit. moral.* 5.
p. 1. lib. 8. cap. 1. quæst. 4. vbi quotnam sint libri sacri & libri Canonici.

δ Duo Machabeorum.] Vide Arnald. Pontac. *in* 6.
annot. ad Euseb. Caesariensem, col. mihi 446. Azor. *d. cap. 1. quæst. 3. vers. libri porro.* vbi enumerat libros de quibus aliquando scriptores Ecclesiastici dubitarunt.

ε Si quis autem libros &c.] Vide Azor. *instit. moral.* 7.
part. 1. lib. 8. cap. 5 q. 2. vbi *q. 3.* resoluit, quòd appellatione vulgatæ & Latinæ editionis non damnantur exemplaria Hebraica, vel Græca, ex quibus tanquam ex fontibus Latina editio fluxit quæ quidem retinent suam fidem & auctoritatem, vbi incorrupta, & integra fuerint

Decretum de editione & vsu sacrum librorum.

1. *Scripturæ sacræ verba non aliter intelligenda, nisi quemadmodum Ecclesia Catholica semper intellexit.*
2. *Scripturam interpretari licet præter proprium sensum a Patribus acceptum.*
3. *Libri non sunt imprimendi nisi præuia licentia.*
   Quid in Portugalia, & in Regnis Castellæ. ibid.
4. *Libri non sunt imprimendi sine nomine Auctoris, vel certi Collegij.*
   Litterarum primæuus vsus. ibid.
   Typographiæ initium. ibid.
5. *Regulares de quorum licentia libros suos imprimere possint.*
6. *Librorum probatio in scriptis danda, & cur.*
   In librorum examinatione diligens adhibenda obseruatio, cur. ibid.
7. *Prædicatores debent in suis concionibus abstinere à fabulis & falsis reuelationibus.*
8. *Scripturarum sacrarum verba ad profanam, & vanam interpretationem conuertere nefas est.*
9. *Episcopus grauius procedere potest contra quoscunque etiam laicos, torquentes sententias & verba S. Scripturæ ad scurrilia, & fabulosa.*
10. *Prædicatores in suis Concionibus fabulas, & falsas reuelationes prædicantes debent rigorosè ac seuero puniri ab Episcopis.*

INsuper eadem sacrosanct. Synodus considerans non parum vtilitatis accedere posse Ecclesiæ Dei, si ex omnibus Latinis editionibus, quæ circumferuntur, sacrorum librorum, quænam pro authentica habenda sit, innotescat, statuit, & declarat, vt hæc ipsa vetus, & vulgata editio, quæ longo tot sæculorum vsu, in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus & expositionibus pro authentica habeatur, & vt nemo illam reiicere quouis prætextu audeat, vel præsumat.

Præterea, ad *α* coërcenda petulantia ingenia, decernit, vt nemo, suæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum, ad ædificationem doctrinæ Christianæ pertinentium, sacram Scripturam ad suos sensus contorquens, *α contra eum sensum quem tenuit*, & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione Scripturarum sanctarum, aut etiam *β* contra vnanimem consensum Patrum ipsam Scripturam sacram interpretari audeat, etiamsi huiusmodi interpretationes nullo vnquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contrà venerint, per Ordinarios declarentur, & pœnis à iure statutis puniantur.

α Cap. hæresis, & c. Adam in fin. 14. q. 3. & infra, sess. 5 c. 2. *β* Hic Synodus in Truc. c. 9. quam putat Const. 6 c. exit. circa fin. de verb. significat. 16.

β Sed

β *Sed & impreſſoribus* modum in hac parte, vt par eſt, imponere volens, qui iam ſine modo, hoc eſt, putantes ſibi licere quidquid libet, ſine licentia ſuperiorum Eccleſiaſticorum, ipſos ſacræ Scripturæ libros, & ſuper illis annotationes, & expoſitiones quorumlibet indifferenter, ſæpè tacito, ſæpè etiam ementito prælo, & quod grauius eſt, γ *ſine nomine auctoris* imprimunt, alibi etiam impreſſos libros huiuſmodi temerè venales habent, decernit, & ſtatuit, vt poſthàc ſacra Scriptura, potiſſimum verò hæc ipſa vetus & vulgata editio quàm emendatiſſimè imprimatur, δ *nulliqúe liceat imprimere*, vel imprimi facere quoſuis libros de rebus ſacris ſine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud ſe retinere, niſi primùm examinati, probatíque fuerint ab Ordinario, ſub pœna anathematis & pecuniæ ε, ε *in Canone Concilij nouiſſimi Lateranenſis* appoſita. * ζ *Et ſi Regulares fuerint*, vltra examinationem, & probationem huiuſmodi licentiam quoque à ſuis ſuperioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, iuxta formam ſuarum ordinationum. η *Qui autem ſcripto* eos communicant, vel euulgant, niſi antea examinati probatíque fuerint, eiſdem pœnis ſubiaceant, quibus impreſſores. Et qui eos habuerint, vel legerint, niſi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipſa verò huiuſmodi librorum θ *probatio in ſcriptis detur*, atque ideo in fronte libri, vel ſcripti, vel impreſſi, authenticè appareat: idque totum, hoc eſt, & probatio, & examen, gratis fiat: ι *vt probanda probentur, & reprobentur improbanda.* κ *Poſthac temeritatem* illam reprimere volens, qua ad profana quæque conuertuntur, & torquentur verba λ *& ſententiæ ſacræ Scripturæ*, ad ſcurrilia ſcilicet, fabuloſa, vana, adulationes, detractiones, ſuperſtitiones impias, & diabolicas incantationes, diuinationes, ſortes, libellos etiam famoſos, mandat, & præcipit; ad tollendam huiuſmodi irreuerentiam & contemptum, ne de cætero quiſquam quomodolibet verba Scripturæ ſacræ ad hæc, & ſimilia audeat vſurpare: vt omnes huius generis homines, temeratores, & violatores verbi Dei, iuris & arbitrij pœnis μ *per Epiſcopos coerceantur.*

ε Seſſ. 10. de impreſſione librorum ſub Leone X.
* Vide poſt finem lib.

Indictio futuræ Seſſionis.

Item hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit & decernit, proximam futuram Seſſionem tenendam, & celebrandam eſſe Feriâ quinta, poſt ſacratiſſimum Feſtum proximum Pentecoſt.

1. α *Contra eum ſenſum, quem tenuit*, &c.] Sacræ Scripturæ verba non aliter eſſe intelligenda, niſi quemadmodum Eccleſia Catholica ſemper intellexit, decreuerunt Patres in Conc. Mileuitano. *cap.* 2. docent Sebaſt. Medices *in ſum. commun. hæreſum. p.* 1. *q.* 2. Martin. de Ayala *de traditionibus Eccleſ. lib.* 12. *q.* 7. Corduba *lib.* 4. *quæſt. Theolog. q.* 1. *propoſ.* 6. *verſ. tertium ſignum veræ Fidei*, Cenęd. *ad Decretal. collect.* 8. *num.* 5. *cum ſeq.* Fuſc. *de viſitat. lib.* 1. *cap.* 17. *num.* 18. Emman. de Valle *de enſalmis, & incantat. opuſc.* 1. *ſect.* 2. *c.* 6. *num.* 27. *& ſeqq.* Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 8. *cap.* 2. *q.* 2. *verſ. reſpondeo.* Et Leo X. *in Conſtit.* 21. incip. *Superna Maieſtatis, edita in Conc. generali Lateranenſ. ſeſſ.* 2. excommunicationem Summo Pont. reſeruatam, tulit contra Prædicatores ſacram Scripturam interpretantes iuxta ſenſum contrarium proprio ſenſui, & interpretationibus Doctorum ab Eccleſia, vel vſu approbatum. Vtrùm hæc excommunicatio vſu recepta ſit, cùm vſu receptas non eſſe omnes ferè alias eiuſdem Concilij excommunicationes teſtentur, Caiet. *verb. excommunicatio, in fine, num.* 81. Nauarr. *in Man. cap.* 27. *num.* 110. *& ſequent.* Vide Suar. *tom.* 5. *diſp.* 22. *ſect.* 6. *num.* 8. Filliuc. *in quæſt. moral. tract.* 15. *cap.* 6. *quæſt.* 6. *num.* 177.

2. Vtrùm autem licitum ſit interpretari Scripturam præter propriũ ſenſum à Patribus acceptum? Affirmant Bañes *p.* 1. *q.* 1. *diſp.* 13. *c.* 2. Azor. *inſt. moral. p.* 1. *lib.* 8. *c.* 2. *q.* 3. Gabr. Vaſq. *p.* 1. *diſp.* 3. *c.* 2. Becan. *in tract. de Fide c.* 3. *q.* 6.

3. β *Sed & impreſſoribus*, &c.] Concordat Concil. Lateranen. ſub Leone X. *ſeſſ.* 10. de impreſſione librorum, vbi etiam ſtatutum fuit quòd nulli liceat imprimere, vel imprimi facere quoſuis libros de rebus ſacris ſine nomine Auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud ſe retinere, niſi primùm examinati probatique fuerint ab Ordinario & ſancta Inquiſitione ſub pœna anathematis, amiſſionis librorum, & pecuniæ. Vide Caſt. [illegible] *de poteſt. Legis pœnalis cap.* 8. *ver[illegible] eſt etiam quædam lex.* Fuſc. *de viſit. lib.* 2. *cap.* 31. [illegible] 9. Felician. *de cenſur. tit. de excommun. c.* 24. *verſ. qui librum pag.* 95. Andr. Gambar. *de officio, & poteſt. Legati de Latere lib.* 2. *num.* 430. Steph. VVeyms *in conſtitutiones* 24. *ex iure antiquo deſumptas, & per Concil. Trid. innouatas, conſtit.* 24. *num.* 4. *cum ſeqq.* Alzed. *de præcell. Epiſc. dignit. p.* 2. *cap.* 6. *num.* 76. Machado *en el perfetto Confeſſor. lib.* 1. *p.* 3. *tract.* 4. *docum.* 4. *num.* 1. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 19. *cap.* 15. *ſect.* 4. *num.* 256. Cenęd. *ad Decretal. collect.* 8. *num.* 7. Piaſec. *in praxi Epiſcop. p.* 2. *cap.* 5. *num.* 41. *in princ.* Homobon. de Bonis *de examine Eccleſiaſtico tract.* 7. *cap.* 2. *q.* 9. *in princ.* Metipſum *de officio & poteſtate Epiſcop. part.* 3. *alleg.* 90. *num.* 12. Hierom. Roderic. *in compendio quæſt. Regular. reſolut.* 89. *num.* 1. vbi ait, quòd dictum decretum Lateranenſe quantum ad licentiam Ordinarij confirmauit Tridentina Synodus in præſenti ſub eiſdem pœnis pecuniæ, & anathematis, ſubditque in Portugalia ſeruari dictum decretum Lateranenſe, & in Regnis Caſtellæ vſu receptum eſſe, vt ſufficiat licentia ſupremi Conſilij Regij iuxta legem Regiam. Azor. *inſt. moral. p.* 1. *lib.* 8. *c.* 17. *q.* 1. vbi *q.* 2. idem reſoluit de quacumque ſcriptura.

γ *Sine nomine Auctoris.*] Propter imminens periculum falſitatis, fraudis, aut doli, quod in ſimi- 4.
libus libris anonymis plerumque latere ſolet, cùm ſub incognita facie quælibet liberiùs audaciuſque præponantur, vt aduertit Steph. VVeyms *d. conſtit.* 24. *num.* 12. *pag.* 282. An ſufficiat ſi nomen certi

Collegij, conuentus, vel vniuersitatis apponatur: affirmat Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 8. c. 17. q. 3.* Steph. VVeyms *d. const. 24. n. 12.*

δ *Nulli quoque liceat imprimere, &c.*] Magnum sanè beneficium attulit vniuerso Orbi, ac Reip. litterariæ primæuus litterarum vsus, & earum colligendarum, seu conscribendarum ratio, quibus mentis nostræ conceptus memoriæ mandare, aliisque communicare, nono quasi loquendi genere datum fuit: sed nec minus beneficium præstitit excellentissimum typographicæ artis inuentum quo facilitate earundem litterarum editione seu expressione, ea quæ antea non nisi immenso labore, grauissimisque sumptibus in scripturam redigi poterant, hodie compendiosiore methodo, & minoribus expensis ex vnico authographo exiguo tempore pluries multiplicata redduntur, & cuique in publicum exhibenda communicantur, quod equidem inuentum, superiori Germaniæ, ac vrbi præcipuè Moguntinæ acceptum referunt Naucler. *in sua chronographia vol. 2. generat. 49. ad annum.* 1140. Munsterus *in sua cosmographia lib. 3.* Polyd. Virgil. *de inuentoribus rerum lib. 2. cap. 7* Henricus Panteleon *de viris illustribus Germaniæ part. 2. ad annum* 1440. Stephanus VVeyms *ad constitutiones 25. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, constit. 24. num. 1. pagina* 279.

ε *In canone Concilij nouissimi Lateranensis, &c.*] Cuius dispositionem innouat Concilium Trident. in præsenti, vt dicit Stephan. VVeyms *ad constitutiones 21. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, constit. 24. pag. 275. & seqq.*

5. ζ *Et si regulares fuerint, &c.*] Vide Fr. Emman. *quæst. Regular. tom. 1. q. 8. art. 6. & tom. 2. quæst. 104. art. 1. in fine*, Galet. *in Margarita casuum Conscient. verb. legere*, Hieron. Roder. *in compendio quæst. Regul. resol. 87.* Metipsum *de officio, & potest. Episcopi, part. 3. alleg. 99. num. 14.* Nouar. *in sum. Bullarij tit. de librorum impres. num. 2.* alter Nouar. frater *in lucerna Religiosor. verb. impressio librorum, à princip.* Tamburin. *de iure Abbatum tom. 3. disput. 5. quæst. 1. num. 50.*

η *Qui autem scripto, &c.*] Referunt quidam generaliter ad omnes eos, qui libros, vel scripturas quaslibet ab Ordinario non examinatas, nec approbatas communicant, vel euulgant, sicut etiam conciones, lectiones, & annotationes de rebus sacris priuatim scriptas, publicare, aut aliis communicare tuta conscientia non posse credant, nisi examinatæ & probatæ priùs fuerint. Alij autem existimant id magis restringendum & referendum solùm ad scripta, seu libros contra prohibitionem impressos, aut imprimendos, & quos contingit aliquando vel nondum typis editos, vel antea semel excusos praua, aut fraudulenta intentione de integro transcribi, aut aliis communicari. Sed quidquid sit, referunt Azor. *d. cap. 17. q. 1.* & Stephan. VVeyms *d. constit. 24. num. 13. in fine*, illud notorium esse quòd vsus vbique locorum iam passim obtinuerit, vt orationes, prælectiones, & scripta similia, etiam de rebus sacris, sine præuia censura, & inscriptione nominis Auctoris aliis passim & liberè communicentur, præsertim quando nulla subest malæ versationis suspicio. Lectiones, annotationes, disputationes, conciones, & alia similia, necnon tractatus permanentes, tum ad deuotionem, tum ad quietationem conscientiarum, stimulationes Fratrum, & cætera huiusmodi, quæ sibi inuicem communicant. Fratres non posse sine licentia Superiorum euulgari, refert decisum Galet. *d. verb. legere 3.* & resoluit Aloys. Ricc. *in decis. Curiæ Archiepis. decis. 260. n. 6. part. 4.*

θ *Probatio in scriptis detur.*] Vt scilicet promptior, certiorque probatio omni occasione proferri possit; & quo magis illius veritas vnicuique publicè possit innotescere, iubet Concilium, vt semper in fronte libri vel scripti, vel impressi authentice examinatio, seu censura præponatur, vt aduertit Stephanus VVeyms *d. constitutione 24. n. 10. pag. 282.* 6.

ι *Vt probanda probentur, & reprobentur improbanda.*] Ex his verbis colligit Stephanus VVeyms *d. constitutione 24. n. 8. pag. 28. in fine*, quòd in examinatione librorum diligens ac discreta adhiberi debet obseruatio vt illa, quæ Fidei Catholicæ, aut pietati, morumque honestati aliquo modo sunt contraria, exterminentur, & expungantur; eaqua admittantur, seu probentur, quæ publico bono, ac Religioni potissimum Christianæ, possint esse vtilia, aut officiosa.

κ *Post hac temeritatem, &c.*] De prædicatoribus, quòd debeant in suis concionibus abstinere à fabulis, & falsis reuelationibus, priùs statuerat Concil. Lateranen. sub Leone X. *sess. 2.* quod refert Frater Ludouicus Miranda *in man. Prælator. tom. 1. quæst. 50. artic. 1. conclusion. 1. & 2.* Et de Prædicatorum munere, officio, & scientia, vide Gilbert. Scheuich. *de Ecclesiast. vita, lib. 3. cap. 53. cum sequentibus.* 7.

λ *Et sententia sacra Scriptura, &c.*] Quòd nefas sit, Scripturarum sacrarum verba ad profanam & vanam interpretationem conuertere, docet Azor. *institution. moral. parte 1. lib. 8. cap. 2. quæs. 4.* & vide ad quid Emman. de Valle *de incantat. & ensalm. opusculo 7. sect. 3. cap. 1. num. 2.* 8.

μ *Per Episcopos coerceantur.*] Vide Moura *de incantat. & ensalm. sect. 3. cap. 1. num 5. vers. vnde dicendum*, Ioseph Vela *de potestate Episcop. circa puniendia & inquirenda crimin. part. 1 sub num. 79.* Episcopum contra quoscumque etiam laicos torquentes sententias, & verba sacræ Scripturæ ad scurrilia, & fabulosa grauiùs procedere posse, resoluit Paul. Fusc. *de visitat. lib. 2. cap. 21. num. 34.* aduertens inde factum esse, & optimè, vt in professione Fidei facienda à Prælatis, Theologis, & aliis, inseratur illa clausula inter alias sponsiones de admittenda sacra Scriptura, & quòd eam nunquam quisquam accipiet, & interpretabitur nisi iuxta vnanimem sensum Patrum in constit. Pij IV. incip. *Iniunctum nobis.* 9.

Quòd Prædicatores in suis Concionibus fabulas, & falsas reuelationes prædicantes debeant rigorosè ac seuerè puniri ab Episcopis diœcesanis, ex Concilio Lateran. *d. sess 11.* & ex hoc decreto, colligunt Ludou. Miranda *d. quæst. 50. artic. 7. conclus. 1.* Humobon. de Bonis *de examine Ecclesiast. tract. 11. cap. 7. quæs. 8. resolut. 3. in fine.* Aloys. Ricc. *in decision. Curiæ Archiepis. Neapol. decis. 397. num. 2. parte 4.* Ioan. de Solórzano *de Indiarum iure tom. 2. lib. 3. cap. 26. num. 64. & 65.* Nouar. *in lucerna Religiosor. verb. Prædicatores num. 1. pag. 202.* Ego ipse *de officio, & potest. Episcopi part. 3. alleg. 76. num. 48. & 49.* 10.

SESSIO V.

Decretum de peccato originali.

α VT fides nostra Catholica, sine qua impossibile est placere Deo purgatis erroribus, in sua sinceritate integra, & illibata permaneat: & ne populus Christianus omni vento doctrinæ circunferatur: cùm Serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiúsque remedio non solùm noua, sed vetera etiam dissidia excitauerit: sacrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere volens, sacrarum Scripturarum & sanctorum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum testimonia, & ipsius Ecclesiæ iudicium & consensum secuta, hæc de ipso peccato originali statuit, fatetur, ac declarat.

Hebr. 11. Ephes. 1. Genes. 3. Infrà 127. & 134.

1. α *Si*[a] *quis non confitetur* primum hominem Adam, cùm, mandatum Dei in paradiso fuisset transgressus, statum, sanctitatem, & iustitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisséque per offensam præuaricationis huiusmodi iram, & indignationem Dei, atque ideo mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus, & cum morte captiuitatem sub eius potestate,[b] qui mortis deinde habuit imperium, hoc est, diaboli; totumque Adam per illam præuaricationis offensam, secundùm corpus, & animam in deterius commutatum fuisse, anathema sit.

a Celesti. c. p. 1. c. 4. Genes. 2. b Concil. Arausicanum. 105.

2. Si quis Adæ præuaricationem sibi soli, & non eius propagini, asserit, nocuisse: & acceptam à Deo sanctitatem, & iustitiam, quam perdidit, sibi soli, & non nobis etiam eum perdidisse: aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, mortem & pœnas corporis tantùm in omne genus humanum transfudisse, non autem & peccatum, quod mors est animæ, anathema sit, cùm contradicat Apostolo dicenti: Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt.

α Rom. 5. 1 Cor. 15. Concil. Arausicanum. a cap. 2. Rom 5. d Cap. placuit, c. regenerante. & c quæris in fin. de consecr. dist. 4.

3. β *Si quis hoc Adæ peccatum*, quod origine vnum est & propagatione non imitatione transfusum omnibus inest vnicuique proprium, vel per humanæ naturæ vires, vel per aliud remedium asserit tolli, quàm per meritum vnius mediatoris Domini nostri Iesu Christi[c], qui nos Deo reconciliauit in sanguine suo, factus nobis[f] iustitia, sanctificatio, & redemptio, aut negat ipsum Christi Iesu meritum per Baptismi Sacramentum in forma Ecclesiæ ritè collatum, tam adultis, quàm paruulis applicari, anathema sit: quia non[g] est aliud nomen sub cælo datum hominibus in quo oporteat nos saluos fieri: Vnde illa[h] vox: Ecce Agnus Dei: Ecce qui tollit peccata mundi. Et illa:[i] Quicumque baptizati estis, Christum induistis.

e 1. Tim. 2. f 1. Cor. 1. Col. 1. cap. multipl. de pœn. dist. 4. g Act. 4. h Ioan. 1. c. nemo de consecrat. dist. 4. i Galat. 3. l Con. Mileuitan. c. 2. Con. Aphr. 77 & plac. cuit, de cōs. dist. 4.

4. γ *Si quis paruulos recentes* ab vteris matrum baptizandos negat, etiamsi fuerint à baptizatis parentibus orti, aut dicit[l] in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro necesse sit expiari ad vitam æternam consequendam, vnde fit consequens, vt in eis forma Baptismatis, in remissionem peccatorum non vera, sed falsa intelligatur, anathema sit, quoniam non aliter intelligendum est id, quod dixit Apostolus:[m] Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt, nisi quemadmodum Ecclesia Catholica vbique diffusa semper intellexit: propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apostolorum,

m Rom 5. ç placuit c. quæris in fi. & c regenerante. de cons. dist. 4.

etiam

etiam paruuli, qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, ideo in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, vt in eis regeneratione mundetur quod generatione contraxerunt. a Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

5. δ *Si quis per Iesu Christi* Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam asserit non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet, sed illud c dicit tantùm radi, aut non imputari, anathema sit, in renatis enim nihil odit Deus: quia p nihil est damnationis iis, qui verè q consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem: qui non r secundùm carnem ambulant, sed f veterem hominem exuentes, & t nouum, qui secundùm Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati (pueri innoxij, ac Deo dilecti effecti sunt, u hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi, ita vt nihil prorsus eos ab ingressu cæli remoretur. ε *Manere autem in baptizatis concupiscentiam*, vel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur, & sentit: quæ cum ad x agonem relicta sit, ζ *nocere non sentientibus*, sed viriliter per Christi Iesu gratiam repugnantibus non valet: quinimo, qui legitimè y certauerit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quam aliquando z Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat Ecclesiam Catholicam nunquam intellexisse peccatum appellari, quod verè, & propriè in renatis peccatum sit, a sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat: si quis autem in contrarium senserit, anathema sit.

η *Declarat tamen* hæc ipsa sancta Synodus, non esse suæ intentionis, comprehendere in hoc decreto, vbi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam Virginem Mariam, Dei genitricem, sed obseruandas esse b constitutiones felicis recordationis Xysti Papæ IV. sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas innouat.

a Ioan. 3. c. Filius, & c non dubito, de consec. dist. 4. c. debitum, cum sequent. de Bapt. o Ex c. 13. lib 1 com. 2. epist Pela. p Rom. 8. q Rom 6. & c prop. de cōsecr. d. 4. r Rom. 8. f Gloss. 3. t Eph 4. c. quomodo renouari. de pœnit. d 4. u Rom. 8. Galat. 3. x Ex cap. vlt lib. 1. de pœn. & rem. y 2 Tim 2. z Rom 6. 7. & S. Coloss.

a respicit cap. 3 lib 1, tom 2, ep. Pel. & alios locos eiusdem. b In extra commun. lib. 3. de relig. & ven. sanct. c. graue nimir. vide post finem huius libri.

1. VIde Nauar. *in man. prælud.* 8. *à princip.* Iodoc. *in thesauro Catholico tom.* 2. *lib.* 2. Azor. *instit. moral. part.* 1. *lib.* 3. *cap.* 31. *&* 32. *de Iustitia originali, & lib.* 4. *cap.* 25. *de peccato originali*, Iul. Lauor. *de Indulgent. p.* 2. *cap.* 1. *n.* 4. *cum multis seqq.* alios refero *in collectan. ad cap. maiores, de Baptismo.* Torreblanca *de iure spirit. lib.* 2. *cap.* 4. *à n.* 49. Hurtado *de Sacram. disp. q. de Baptismo, diffic.* 1. *&* 2. vbi quòd per Baptismum tolluntur, & eradicantur peccata omnia tam originale, quàm actualia.

α *Si quis non confitetur* &c.] Vide Azor. *d. lib.* 4. *c.* 25. *q.* 1. vbi hîc definitum asserit peccatum originis esse in posteros à primo parente per propagationem traductum.

β *Si quis hoc Adæ peccatum*, &c.] Vide Azor. *d. l.* 4. *c.* 26. *prope fin.* vbi definit peccatum originis esse priuationem iustitiæ originalis debitæ communi sanguinis propagatione ab Adamo deriuata. Vasq. *tom.* 2. *disp.* 151. *num.* 18. *&* 19. Molfes. *in sum. Theolog. moral. tract.* 8. *c.* 6. *n.* 6 *&* 26.

2. γ *Si quis paruulos recentes*, &c.] Vide Ægid. de Coninck *de Sacram. & censur. tom.* 1. *q.* 68. *n.* 55. Valent. *disp.* 4. *q.* 3. *puncto* 1. Azor. *d. p.* 1. *lib.* 4. *cap.* 34. *vers. quartus error.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 27. *n.* 66. Bonacin. *de Sacramentis disp.* 2. *q.* 2. *puncto* 6. *num.* 10. *cum seqq.* Hurtado *de Sacram. disp.* 3. *de Baptismo, diffic.* 2. vbi *disp.* 4. *diffic.* 3. statim *in princip.* quòd Baptismus confert paruulis gratiam, per quam deletur originale peccatum.

3. Possunt enim & debent baptizari Christianorum paruuli recentes, quantumuis parentes recusarent, qui tunc tanquam apostatæ possent puniri, vt docent Sot. *in* 4. *dist.* 5. *q. vnic. art.* 2. *concl.* 2. *ante* 2. *arg. vers. secus de Christianorum prolibus* Anton. Ricciul. *de iure personarum extra gremium Ecclesiæ existen. lib.* 2. *cap.* 32. *in fine*, Bonacin. *d. puncto* 6. *n.* 10. Torreblanca *de iure spirit. lib.* 2. *cap.* 5. *n.* 28. *cum seqq.* Cardin. Bellarm. *lib.* 1. *de Bapt. cap.* 10. Valent. *tom.* 4. *disp.* 4. *q.* 3. *puncto* 1.

4. Iudæorum verò, & aliorum infidelium infantes ante vsum rationis inuitis parentibus licitè baptizari non posse, nisi habeant vsum rationis, & petant Baptismum, docent Gregor. Lop. *l.* 2. *glos.* 3. *tit.* 25. *p.* 2. S. Thom. 2. 2. *q.* 10. *art. vlt.* S. Anton. *in sum. p.* 2. *tit.* 12. *c.* 2. *§. pueri Iudæorum.* Peter. *l.* 12. *verb. tornar à la fe Catholica, tit.* 3. *l.* 8. Card. Paris. *cons.* 2. *n.* 38. Natt. *cons.* 434. *lib.* 2. Nau. *con.* 4. *sub tit. de conuersis infidel.* Simanch. *de Cathol. instit. tit.* 29. *n.* 52. Menoch. *illust. lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 11. Cuch. *instit. Cano. l. lib.* 5 *tit. de Baptismo num.* 130. Cornel. Benincas. *in tract. de paupert. spec.* 5. *num.* 8. Marquard. *de Iudæis p.* 2. *cap.* 2. *sub n.* 6. *vers. sed Dominus*, Afflict. *decis.* 151. Vasq. *in* 3. *p. S. Thom. tom.* 2. 155. Azor. *d. p.* 1. *lib.* 8. *cap.* 25. Ægid. de Coninck *de Sacram. & censur. tom.* 1. *disput.* 68. *art.* 1. Suar. *tom.* 3. *disput.* 25. *sect.* 3 Paschal. *de patria potestate p.* 1. *c.* 2. *sub num.* 3. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib.* 27. *n.* 68. Anton. Ricciul. *d. lib.* 2. *c.* 32. *per tot.* Bonacin. *d. puncto* 6. *num.* 11. Torreblanca *d. lib.* 2. *c.* 5. *n.* 42. Hurtado *de Sacram. disput.* 3. *de Baptismo, diffi.* 3. *&* 4.

Qua verò ætate infans dicatur habere vsum rationis ad hoc vt possit inuitis parentibus baptizari, diuersæ sunt Doctorum sententiæ? De quibus vide Bursat. *cons.* 231. *num.* 3. *l.* 3. Paschal. *d. p.* 1. *cap.* 7. *num.* 6. Barthol. ab Angelis *de Sacram. vbi de Baptismo*, §. 33. Nald. *in sum. verb. Baptismus, num.* 6. Campan. *in diuers. Iuris Canon. rub.* 7. *c.* 1. *e n.* 10. Bonacin. *d. puncto* 6. *num.* 11. *vers. si dubitetur*, Anton. Ricciul. *d. lib.* 2. *cap.* 33. *per tot.* inter quos receptior tenet sententia, baptizandum esse si iam compleuit septennium. 5.

δ *Si quis per Iesu Christi*, &c.] Vide Cou. *in cap. alma mater part.* 1. §. 10. *num.* 11. Ægid. *d. tom.* 1. *q.* 69. *art.* 6. *num.* 1. Valer. Reginal. *d. lib.* 27. *n.* 61. Bonacin. 2. *disput.* 2. *puncto* 7. *n.* 2. vbi quòd Baptismus confert gratiam simul cum reliquis virtutibus, & donis, quæ gratiam consequuntur, modò non adsit obex ex parte suscipientis, & citat Tolet. Petr. Ledesm. Vasq. & alios. 6.

Gratiam in Baptismo productam remittere peccatum originale, & peccata actualia, quæ commissa sunt ante Baptismum, docent Barthol. ab 7.

Angelis

Angelis *de Baptismo,dial.*2.§.156. Petr. de Ledesma *in sum. part.* 1.*de Sacram* vbi de Baptismo, *c.*19. Bonacin.*d.puncto* 7.*n.*4. Cardos.*in praxi Iudicum.verb. Baptismus, num* 24. ac proinde delere omnem pœnam peccatis debitam, tradunt S.Thom. 3.*p.quæst.*69.*art.*2. Petr. de Ledesma *d.cap* 9. *vers. tercera conclusion*, Iul.Lauor. *d.p.*2 *cap.*1. *num.*12. Bonacin.*d.puncto* 7.*num.*5. scilicet quoad Deum,& in foro poli.*gloss.fin.in cap.gaudemus, de diuort.* Dec. *cons.*130. *& in cap. quæ in Ecclesiarum, num.* 83. *cum seqq. de constit.* Cou.*var.l.*2.*cap* 10.*sub n.*4. Surd. *de aliment. tit.*7.*q.*1.*n.*45. Sanch.*de Matrim.lib.* 10. *disp.*1.*num.*5. Farin.*in praxi crimin.p.*3.*q* 98.*n* 150 Cened.*ad Decretal,collect.*23.*num.*3. Anton. Riccius.*d.tract.lib.*4. *cap.*58.*n.*17.

8. Pœnalitates tamen in hac vita de facto non auferre asserunt S.Thom.*d.quæst.*69.*art.*3. Valer. Reginald.*d.lib.*27.*n.*63. Bonacin. *d.puncto* 7. *n.*7. Ego ipse in *collect.ad c.maiores,n* 8.*de Baptismo.*

9. ° *Manere autem in baptizatis concupiscentiam &c.*] Vide Henriq.*in sum.p.*1.*lib.*2.*c.*16.§.2. *&* §.7. Ægid. de Coninch.*d.q.*69.*art* 3.*n.*6. Iul. Lauor. *de Indulgent.p.*2.*c.*3.*n.*22. *&* 23. nouissimè Fr.Mag.Franciscus de Araujo *in* 1.2 *S.Thomæ tom.*1.*q.*74 *a.*4.*dub.*4 *n.*33 *in princ.pag.*366. vbi dicit Concilium in præsenti definiri,concupiscentiam, siue prauam inclinationem appetitus ad malum non habere rationem culpæ, sed appellari peccatum, quia est ex peccato,scilicet originali,& inclinat in peccatum, scilicet actuale, & ideò dicitur fomes peccati, qui relinquitur in renatos post Baptismum ad agonem & pugnam,vt ei resistendo magis mereantur.Hurtado *d.disp.*4 *de Baptismo diffic.*1.*in fine.*

ζ *Nocere non consentientibus, &c.*] Nullum esse peccatum in sensualitate sine consensu voluntatis, probat ex hoc text. Fr.Mag. Franciscus de Araujo *d.q.*74.*art.*4.*dub.*3.*n.*31.*pag* 264.

10. ⁿ *Declarat tamen,&c.*]Vide Stephanum VVeyms *ad constitutiones* 24. *ex antiquo iure desumptas,& per Concil. Trident.innouatas, constit.* 18.*pag.* 203. *cum seqq.* vbi dicit innouari *Extrauag. cum præexcelsa, & Extrauag. graue nimis, de relig. & vener. Sanct. inter communes*, per text. Concilij in præsenti, & vnum ac alterum multipliciter declarat. De immaculata Beatissimæ Virginis Conceptione libros integros edidere Lusitanus Fr. Ægidius,de præsentatione,& Hispanus Ferdinandus Quirinus de Salazar, illámque immunem fuisse à peccato originali multis comprobant, Henriquez *in sum. lib.*3. *cap.*11.§.3.*prope fin.* Fr.Emman. *quæst. Regul.tom.*1. *quæst.*37. Spin.*in speculo testam. gloss.*3.*in princ.n.*17. Suar.*de Relig.tom.*1.*lib.*2 *c.*8.*num.*2. Vasquez *in* 3.*p. S. Thomæ, tom.*2. *disput.*116. Ceuall. *commun. contra commun. quæst.*346. Aldrete *de Religiosa disciplina tuenda,lib.*2.*cap.*20.*num.*14. Campan.*in diuers. Iuris Canon.rub.*12. *cap.*13. *num.*139. Martin. Delri. *disquisit. Magic. lib.*4. *cap.*1. *quæst.*3. *sect.*9. Azor.*instit. moral. part.*1. *lib.*4. *cap.*34. *quæst.*3. Galganet.*de Iure publico,lib.*3. *titul.*70. Paul. Comitol.*respons.moral.lib* 6.*quæst.*40 Portel.*in dubiis Regular.verb.Conceptio Deiparæ*, Villalob.*in sum.part.*1. *tract.*17. *diffic.*25 Hieronym.Roderic. *in compendio quæst.Regul. resol.*10. nouissime Fr. M.Francisc. de Araujo *in* 1.*2.S.Thomæ tom.*1.*q.*81.*art.*3. *pag.*417.*cum seqq.* Ego ipse *de officio,& potest.Episcopi,p.*3.*alleg.*50. *n.*109. *cum seqq.*

Huius interim Decreti, & Dictarum Extrauagantium paulò latiùs explicauit Pius Papa V. per declaratoriam vnam Bullam,quam pridie Kalend. Decembris 1570. desuper edidit; cuius teorem summariè referre operæ pretium idcirco videtur.

Is enim saluberrimis istis Prædecessorum suorum, & præsertim Synodi Tridentinæ decretis insistendo, permisit quidem cuique libertatem priuatim opinandi in quamlibet partem prædictæ controuersiæ,prout vel magis pium, vel magis probabile iudicauerit; sed vetuit ne quisquam publicè, præcipuè in concionibus popularibus, & vbi promiscua virorum & mulierum multitudo conuenire solet, alterutram partem disputare, aut asserere, vel contrariam refellere cum rationum & argumentorum deductione præsumeret, aut etiam desuper scripta, aut libros edere, cuiusuis pietatis, aut necessitatis prætextu; adiiciens pœnas in contrauenientes suspensionis à Diuinis ipso facto, & absque noua declaratione incurrendæ (si modò in Sacris fuerit constitutus) & priuationis ipso iure omnis gradus & dignitatis,quibus fungi reperientur: & insuper censuram perpetuæ inhabilitatis ad similia munera postmodum iterum obtinenda & obeunda: à quibus absolui non possint nisi à solo Romano Pont.& volens nihilominus, vt etiam aliis grauioribus pœnis, si opus fuerit, à proprio Prælato pro delicti mensura infligendis subiiciantur. Illud tamen in eadem sua Bulla prædictus Pius Papa V. adhuc permisit, vt quandiu per Sedem Apost. alterutra pars definita non foret, possint viri docti in publicis Academiarum disputationibus, & in generalibus, & in particularibus Capitulis de ista quæstione disserere, & argumentis vtramlibet partem vel sustinere, vel impugnare, dummodo tamen neutræ veluti erroneæ præiudicetur.

At sanctæ mem. Paulus V. voleos submouere dissensiones, iurgia, & scandala,quæ cum magna Dei offensa in populo Christiano oriuntur.ex occasione assertionis affirmatiuæ,quòd B.Virgo fuerit cum peccato originali concepta. Feria quinta die 30, Augusti anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi, 1617. in generali Congregatione S. Romanæ Ecclesiæ,& vniuersalis Inquisitionis contra hæreticam prauitatem habita post longam & maturam discussionem constituit, vt in posterum nullus audeat in publicis concionibus,lectionibus, conclusionibus,& aliis actibus publicis id asserere, donec res à Sede Apost. definiatur; cuius decreti verba transcripsit Campan. *d. cap.*13. *num.*140.& Hieron.Roderic.*d.resol.*50.*num.*2. & reperitur impressum *tom.*4. *Bullarij constit* 7. *Pauli V.* & de eo mentionem facit Stephan. VVeyms *d.loco n.*15. 11

Postmodum Gregorius XV. in eadem generali Congregatione S. Romanæ & vniuersalis Inquisitionis,die 24.Maij 1622.ex causis eisdem euitandi scandala, dissensiones, atque discordias in Populo Christiano, &, vt accepit,in aliquibus Regionibus iam ortæ sunt ex sermonibus priuatis, occasione assertionis affirmatiuæ extendit, & ampliauit etiam ad priuata colloquia,& scripta,mandans, & præcipiens omnibus, & singulis cuiuslibet Ordinis, & instituti Regularibus, & aliis quibuscumque tam Ecclesiasticis,quam secularibus,ne de cætero donec articulus huiusmodi à Sede Apost. definitus, vel per Sanctitatem suam, & Sedem Apost.fuerit aliter ordinatum,neque etiam in sermonibus,& scriptis priuatis audeant asserere,quòd eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cum peccato originali,nec de hac opinione affirmatiua aliquo modo agere,seu tractare, exceptis tamen quibus à Sede Apost. fuerit super hoc specialiter indultum, & in Sacrosancto Missæ Sacrificio ac Diuinis Officiis celebrandis eadem Sanctitas sua non alio, quam Conceptionis nomine omnes tam se- 12

culares,

culates, quàm cuiusuis Ordinis Regulares vti debere voiuit, & contra transgressores statuit Ordinarios locorum, & hæreticæ prauitatis vbique locorum deputatos Inquisitores procedere posse, & in eos seuerè animaduertere, reperitur hoc decretũ impressum *tom.4. Bullarij const.29.* Gregorij XV. & refert Iul. Lauor. *de Indulgent. part.2.c.2.n.129.* & de eo meminit Stephan. W'eyms *d. loco num.17.*

13. Demum idem Gregorius XV. in constit. sua incip. *Eximij*, sub dat. 28. Iulij 1622. omnibus, & singulis Ordinis Prædicatorum Fratribus licentiam concessit, vt de cætero in quibuscumque priuatis earum colloquiis, seu conferentiis inter se duntaxat, & non inter alios, aut cum aliis de materia Conceptionis B. Mariæ Virginis disserere, & tractare absque vllo pœnarum in dictis Decretis Pauli V. & eiusdem Gregorij contentarum incursu, liberè & licitè possint, & valeant: quod Decretum reperitur impressum post dictam Constit. 9. Gregorij XV. & in compendio Bullarij Flauij Cherubini in fine, & de eo meminit Iul. Lauori *de Indulgentia p.2. cap.21. n.33.*

Vnde effectum est, vt ad imitationem Parisiensis, & Coloniensis Academiarum, nonnullæ aliæ pro decreto statuerint, ne cuiuis gradus Magisterij, aut Doctoratus concederetur, nisi priùs iureiurando se adstrinxerit defendendi opinionem piam immaculatæ Virginis in suo Conceptu, ita in Vniuersitate Complutensi, Valentiæ, & Ossunæ factum fuisse refert Miranda *in lib. de Conceptione Virginis, cap.93. fol.677. cum seqq.* vbi refert formulam iuramenti: & eodem iuramento solemniter se adstrinxit ipsa ciuitas, seu Senatus Salmaticensis, quam imitati sunt alij plures Ecclesiarum Cathedralium, & Ciuitatum Capitulares, & Magistratus, vt Cæsaraugustæ in Arragonia, & Eboræ in Portugallia, teste Portel. *in addit. ad dubia Regularia, verb. Conceptio Deipara, num.4.* vbi *à num. 1.* multis rationibus, iuribus, & Doctorum, ac miraculorum testimoniis probat contra quendam Doctorem Cæsaraugustanum præfatum iuramentum, seu votum publicè celebratum ab Academiis & communitatibus esse licitum, sanctum, laudabile, ac pium. 14.

DE REFORMATIONE.

De interpretatione sanctæ Scripturæ in Ecclesiis necessaria, atque aliis ad id pertinentibus.

CAPVT PRIMVM.

1. *Præbenda Theologalis quomodo erigenda.*
2. *Consuetudo quod detur à Capitulo stipendium perpetuum Theologo, qui doceat, seruanda est, vbi non est constituta præbenda Theologalis.*
3. *Lector sacræ Scripturæ etiam Scholasticæ vacare potest a lectione mensibus Iulij, Augusti, & Septembris.*
4. *Electio Lectoris soli Episcopo competit.*
5. *Præbendam Theologalem obtinens si legere vllo modo nolit quomodo cogendus,* & num. 6.
7. *Episcopus potest cogere Canonicos, & Confessarios sub pœna pecuniaria ad Congregationem casuum conscientiæ.*
8. *Canonicatum, & Præbendam Magistralem cum Parochiali obtinens si in ea, vt tenetur, resideat, fructus Canonicatus, & Præbendæ percipere potest.*
9. *Lector sacræ Scripturæ non potest obtinere aliud beneficium incompatibile.*
10. *Theologus habens Præbendam, si legitimè obtineret Parochialem, tenetur in ea residere amissis distributionibus.*
11. *Canonicus Theologalis non potest compelli ad ponendum substitutum.*
12. *Præbenda Theologalis dum vacat, qui munus legendi supplere debeat.*
13. *Quid si clericus secularis non reperiatur idoneus pro lectura præbendæ?*
14. *Canonici & cæteri Presbyteri Ecclesiæ Cathedralis tenentur accedere ad lectionem sacræ Scripturæ.*
15. *Præbendæ Theologalis deputatio non habet locum in Cathedralibus Regular.*
16. *Procedit in Collegiatis quarum præbendæ sunt de iurepatr. Laicorum.*
17. *Insi[illegible] oppidum quod dicatur.*
18. *Idem de Canoni[illegible] etiã si nulla sit præbe[illegible].*
19. *Comprehendit Præbendam cuius fructus omnes consistunt in distributionibus.*
20. *Theologo Canonico in vim vnionis de Præbenda vacatura non competit ius aduersus vacaturam per resign.*
21. *Præbendæ vacantes in mensibus reseruatis non comprehenduntur sub hoc decreto.*
22. *Præbendæ Theologalis erectio quatenus locum habeat in ea quæ optatur.*
23. *Electio personæ ad Præbendam Theologalem vacantem in mense Ordinario, pertinet ad solum Episcopum, collatio vero ad illos, ad quos antea spectabat.*
24. *Præbendæ Theologalis collatio erectæ post Conc. spectat ad illum, ad quem ante Conc. spectabat.*
25. *Electio personæ cui conferendus est Canonicatus habens annexum onus lectionis sacræ Theologiæ, eiusdemque collatio.*
26. *Præbenda erecta, & deputata pro Theologo, à sequenti Canonico optari non potest.*
27. *Theologus Canonicus non est admittendus ad ius optandi.*
28. *Præbendam Theologalem obtinens non potest illam dimittere, & aliam optare.*
29. *Canonicus Theologus qui resignauit in manibus Ordinarij Præbendam Theologalem, potest obtinere mediante optione pinguiorem cum sui retentione stalli in choro.*
30. *Canonicus Theologus an possit ex consuetudine obtinere dignitatem in eadem Ecclesia.*
31. *Optio in Præbenda primo vacatura post Conc. locum non habebit, si ante optionem præcesserit erectio in Theologalem.*
32. *Theologus postquam vacauerit Præbenda suo officio vnita, & eam adeptus fuerit, debet sedere in loco sui [illegible] Canonicatus.*
Præbendam Theologalem obtinens debet relinquere primum locum antiquioribus Canonicis. ibid.
33. *Lectori Theologo ex gratia debentur distributiones quotidianæ pro tota die qua legerit.*

34. Præbendam

34. *Præbendam Theologalem obtinens distributiones quotidianas percipit quamuis choro non intersit.*
35. *Theologus Canonicus non censetur in die qua legit, præsens matutinis, quæ ex antiqua Ecclesiæ consuetudine dicuntur sero præcedenti pro die sequenti.*
36. *Theologo illa die qua legerit, tribuenda sunt distributiones quotidianæ omnium horarum, licèt choro non interfuerit.*
37. *Et etiam emolumenta quæcumque personaliter interessentibus dari solita.*
38. *Beneficium aliud assignari non potest pro Theologo ubi sunt præbendæ, & Canonicatus.*
39. *Theologiam scholasticã si doceat Theologus satisfit.*
40. *Ordinarij arbitrio remittitur tempus, hora, & materia S. Scripturæ super qua legendum sit.*
41. *Curatus ruralis non potest abesse vt Grammaticam doceat in vrbe.*
42. *Episcopus vti Sedis Apostolicæ delegatus potest regulares suæ diœcesis compellere vt lectionem S. Scripturæ in suis monasterijs habeant.*
43. *Ordinarij licentia, seu examen etiam quoad vitam & mores, non requiritur ad lectionem S. Scripturæ in conuentibus Regularium habendam.*
44. *Magister ludi litterarij examinari potest ab Episcopo in ijs duntaxat, quæ spectant ad fidem, doctrinam Christianam, & bonos mores.*
45. *Docentes S. Scripturam in scholis publicis, & discipuli, qui in illis student, plenè gaudent priuilegijs omnibus de perceptione fructuum in absentia.*
46. *Idem de docentibus, vel studentibus ius Canonicum*
47. *Canonicus vt fructus in absentia percipiat, debet legere in studio generali de licentia Vniuersitatis.*
48. *Studium generale dicitur quod est erectum, & institutum per Papam, Regem, seu Principem.*
49. *Studium quod non sit Vniuersitas non facit quòd in eo Canonici studentes percipiant fructus in absentia.*
50. *Scholares in Ecclesijs cathedralibus nõ gaudẽt eisdem priuilegijs, sicut studentes in studijs publicis.*
51. *Canonicus fructus sui canonicatus percipit in absentia, legendo in Vniuersitate cum licentia claustri.*
52. *Otiosi, qui non student, & scholas non frequentant, non gaudent priuilegijs scholasticorum, nec absentes causa studij fructus suorum beneficiorum percipiunt.*
53. *Absens causa studij non percipit quotidianas distributiones.*
54. *Ius Canonicũ docentes in publica Vniuersitate eiusdem ciuitatis gaudent ibi priuilegijs de percipiendis in absentia præbendarum suarum fructibus.*
55. *Canonico in publica Vniuersitate docenti ius Canonicum non debentur distributiones quotidianæ si choro non intersit, quamuis omnes reditus illis solis consistant.*
56. *Canonicus absens studiorum causa percipit distributiones, dempta tertia parte, si in illis omnes Capituli reditus consistant.*
57. *Distributiones quotidianas, & tertiam partem in distributionẽ conuersam non possunt capere habentes quascumque facultates percipiendi fructus beneficiorum suorum in absentia studiorum causa.*
58. *Distributiones dẽpta tertia parte lucratur Canonicus absens causa studij, quãdo præbẽda est tenuis, & ferè omnes fructus consistunt in distributionibus.*
59. *Licentia Episcopi non requiritur in docentibus publicè in scholis S. Scripturam, aut ius Canonicum, sed benè in studentibus.*
60. *Licentia studiorum causa non suffragatur vltra quinquennium.*
61. *Parochiales Ecclesias obtinentibus post Conc. Trid. studendi licentia, ac in absentia studiorum causa fructus percipiendi non datur.*
62. *Parochis non licet causa studiorum à suis parochialibus Ecclesijs post Concil. abesse.*
63. *Parochus ciuitatis poterit ibi in publica Vniuersitate S. Scripturam legere.*
64. *Parocho vbi conceditur per Sedem Apostolicam studendi facultas, quæ exigi soleant, ostenditur.*

EADEM sacrosancta Synodus, piis summorum Pontificum, & probatorum [a] Conciliorum constitutionibus inhærens, cásque amplectens, & illis adiiciens, ne cœlestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat, statuit & decreuit quòd α *in illis Ecclesiis*, in quibus præbendæ, aut præstimonium, seu aliud quouis nomine nuncupatum stipendium β *pro lectionibus sacræ Theologiæ* deputatum reperitur Episcopi, Archiepiscopi, Primates & alij locorum Ordinarij, eos, qui præbendam, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi obtinent, ipsius sacræ Scripturæ expositionem, & interpretationem per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, γ *& aliis locorum Ordinariis eligendum*, etiam per subtractionem fructuum δ *cogant, & compellant.* ε *De cætero vero præbenda*, præstimonium, aut stipendium huiusmodi non nisi personis idoneis; & quæ ζ *per se ipsos* id munus explicare possint, η *conferantur*: θ & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida. [b] ι *In Ecclesiis autem Metropolitanis, vel Cathedralibus*, si ciuitas insignis, vel populosa, ι *ac etiam Collegiatis* existentibus κ *in aliquo insigni oppido*, etiam nullius diœcesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, λ *ubi nulla præbenda*, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, μ *præbenda quomodocunque* ν *præterquam ex causa resignationis*, ξ *primò vacatura*, cui aliud onus incompatibile iniunctum non sit, ad eum vsum ipso facto perpetuò constituta, & deputata intelligatur. Et quatenus in ipsis Ecclesiis nulla, vel non sufficiens præbenda foret, Metropolitanus, vel Episcopus ipse per assignationem fructuum ο *alicuius simplicis beneficij*, eiusdem tamen debitis supputatis oneribus, vel per contributionem beneficiatorum suæ ciuitatis, & diœcesis, vel alias, prout commodiùs fieri poterit, [c] de Capituli consilio ita prouideat, vt ipsa π *sacræ Scripturæ lectio* habeatur, ita tamen, vt quæcumque aliæ lectiones, vel consuetudine, vel quauis alia ratione institutæ, propter id minimè prætermittantur; Ecclesiæ verò, quarum annui prouentus tenues fuerint, & vbi tam exigua est Cleri, & populi multitudo, vt Theologiæ lectio in eis commodè haberi non

a V. de Cõc. Lat. sub Innoc. 3. c. 13.

b Cap. quia, & cap. fin. de mag. & infrà sess. 23. de reformat. c. 18.

c Infrà sess. 24 cap. 11. de reform.

d Concil. Constantinop 6. c. 5. cum alleg à me in tract. de priu. 88. c. 1. & c quia de mag. Cõc. Later. sub. Alex. 3. c. 18. & sub Innoc. 3. c. 1. & infrà sess. 21 c. 18. de reform. el. ne in agro. de statu monach c. 2. de mag.

possit, *p saltem d Magistrum habeant*, ab Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui Clericos, aliósque scholares pauperes Grammaticam gratis doceat, vt deinceps ad ipsa sacræ Scripturæ studia, annuente Deo, transire possint. Ideóque illi Magistro Grammatices, vel alicuius simplicis beneficij fructus quos tamdiu percipiat quamdiu in docendo prostiterit, assignentur; dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio: vel ex capitulari vel Episcopali mensa condigna aliqua merces persoluatur: vel aliàs Episcopus ipse aliquam rationem ineat suæ Ecclesiæ, & diœcesi accommodam, ne pia hæc, vtilis, atque fructuosa prouisio quouis quæsito colore negligatur. *σ In monasteriis quoque monachorum*, vbi commodè fieri queat, etiam lectio sacræ Scripturæ habeatur: qua in re si Abbates negligentes fuerint, *τ Episcopi locorum, in hoc*, vt Sedis Apostolicæ delegati, eos ad id opportunis remediis compellant. In conuentibus verò aliorum Regularium, in quibus studia commodè vigere possunt, sacræ Scripturæ lectio similiter habeatur, quæ lectio à Capitulis generalibus, vel prouincialibus assignetur dignioribus Magistris. In gymnasiis etiam publicis, vbi tam honorifica, & cæterorum omnium maximè necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac Rerumpublicarum pietate, & charitate ad Catholicæ fidei defensionem, & incrementum, sanæque doctrinæ conseruationem & propagationem instituatur: &, vbi institura foret, & negligeretur, restituatur. Et, ne sub specie pietatis impietas disseminetur: statuit eadem sancta Synodus neminem ad huiusmodi lectionis officium tam publicè, quàm priuatim admittendum esse, qui priùs ab Episcopo loci de vita, moribus, scientia *υ examinatus, & approbatus* non fuerit: quod tamen de lectoribus in claustris Monachorum non intelligatur. *φ Decentes verò ipsam sacram Scripturam, χ dum publicè ψ in scholis ω docuerint*, & e scholares, qui in ipsis scholis *α α student, β β priuilegiis omnibus de perceptione fructuum*, præbendarum, & beneficiorum suorum, in absentia à iure communi concessis, planè gaudeant, & fruantur.

e Cap fin. de mag. all. in meo tract. de priuil. schol. priuil. 98.

1. Vide Nauarr. *in man. cap. 27. num.* 107. Rebuff. *in concord. tit. de collat. §. 1. verb. Theologalem, pag.* 543. Tamburin. *de iure Abbatum tom. 3 disp. 5. q. 11. num. 57.* Sebast. Medic. *in summa peccatorum, part. 2. cap. 2. tit. 3. q. 74. num. 219.* Paul. Fusc. *de visitat. lib. 1. cap. 17. n. 11. &* 12. Zerol. *in praxi Episc. part. 1. verb. Prebenda Theologalis.* Valer. Regin. *in praxi fori pœnit. lib. 20. n. 53.* Galet. *in Margarita casuum conscient. verb. legent.* Nicol. Garc. *de benefic. part. 5. c. 4. à n. 130.* Monet. *de distribut. quotid. part. 2. q. 10. & de commutat. vlt. volunt. cap. 10. n. 91. cum multis seqq.* Homobon. de Bonis *de humana vita statibus, c. 11. in princ. & cap. 12.* Aloys. Ricc. *in praxi aurea resol. 127. & in decis. Curiæ Archiep. Neapol. p. 4. decis.* 101. Metipsum *de officio & potest. Episcopi, p. 3. alleg. 56. & de Canonicis, & Dignitatibus c. 27.*

2. *α In illis Ecclesiis*, &c.] Vbi non est constituta præbenda Theologalis, & viget consuetudo quòd detur à Capitulo stipendium perpetuum Theologo, qui docendi officio fungatur, ea seruanda est: quod si illud etiam poterit Theologum reddere diligentiorem in sui muneris functione, triennium eius conductionis Ordinarius vnà cum Capitulo præfinire debet, ita decisum refert Zerol. *in praxi Episcop. 1. verb. Prabenda Theologalis, vers. ad secundum.*

3. *β Pro lectoribus S. Theologia.*] Etiam scholasticæ, vt per Galet. *d. verb. legent.* quem refero Ego ipse *de officio & potest. Episc. p. 3. alleg. 56. n. 6.* vbi *n. 7.* ex eodem resoluo huiusmodi lectorem mensibus Iulij, Augusti & Septembris à lectione vacare posse, de quo etiam Garc *d. p. 5. cap. 4. n. 157.*

4. *γ Et aliis locorum Ordinarius eligendum*, &c]Electio Lectoris soli Episcopo competit, nec successori præiudicium fit, si aliter per prædecessores fuit obseruatum, & id intelligendum est de his Canonicatibus Theologalibus, qui erecti non sunt ante Concilium; si verò erecti essent ante Conc. seruandum est quod ante Concil. fiebat, refert ita decisum Nicol. Garc. *d. p. 5. cap. 4. num. 16.*

5. *δ Cogant, & compellant.* &c.] præbendam Theologalem obtinens, si legere vllo modo nolit, poterit Episcopus illum cogere comminationibus pœnarum, sequestrationibus fructuum, assignatione portionis de eisdem fructibus alteri, qui ipsius loco legat, demum crescente contumacia, ad alias pœnas etiam priuationis deuenire poterit, factáque priuatione ad corroborandum Concilij decretum, Episcopus declarare debet talem præbendam & Canonicatum affectum fuisse, & esse ex Concil. pro S Scripturæ Lectore, tunc deligat personam idoneam, quæ id munus per seipsum exequi valeat, & illi per Ordinarium collatorem huiusmodi præbenda conferatur, ita Aldan. *vbi suprà num. 5.* vbi refert sic decisum *in vna Maioricen.* Et Rota *decis.* 147. *num.* 1. apud Farinac. *p. 1. in posthum.* attestatur sacram Congregat. Concilij censuisse Canonicum Theologalem posse compelli, vt per se, & non per substitutum muneri suo satisfaciat, nisi adesset legitima absentiæ causa, & *n. 2.* resoluit Capitulum non posse concedere licentiam, vt Canonicus habens præbendam Theologalem possit abesse, sed id spectare ad Episcopum.

Et si Ordinarius inferiorum fuerit negligens, 6.
puta Prior, Abbas, Præpositus, & cæteri similes alicuius Ecclesiæ Collegiatæ, poterit Episcopus in cuius diœcesi sunt, supplere, id est, cogere, refert decisum Aldan. *d. loco.*

Vide posse Episcopum cogere Canonicos & 7.
Confessarios sub pœna pecuniaria ad Congregationem casuum conscientiæ, refert decisum Sel. *d. loco num. 25. sub die Iuly* 1620. Ego ipse *d. c. 27. num* 29.

ε De cætero vero prabenda,] &c. Obtinens Cano- 8.
nicatum, & Magistralem præbendam cum Parochiali, si in ea, vt tenetur, resideat, fructus Canonicatus, & præbendæ percipere potest, ita tamen vt quotidianas distributiones amittat, atque alia præterea, quæ absentes iusta de causa percipere non possunt. In præbenda autem Magistrali idoneum virum sibi substituat, qui ex veteri instituto annexum suæ præbendæ munus obeat sacræ Scripturæ interpretandæ, ita refert decisum Aldan. *d. loco num. 6.*

9 ζ *Per seipsos, &c.*] Et ideò Lectorem S. Scripturæ non posse obtinere aliud beneficium incompatibile, refert decisum Aldan. *in compend. Canon. resolut. lib. 1. tit. 3. num. 2.*

10. Si Theologus huiusmodi habens præbendam legitimè obtineret Parochialem, tenetur in ea residere amissis distributionibus quotidianis, & aliis emolumentis, quæ tamen deseruientibus dari solent: in officio autem arbitrio Ordinarij alium deputare debet, assignato ei competenti salario, Aldan. *d. loco.*

11. Canonicus Theologalis non potest compelli ad ponendum substitutum, quando ex capite infirmitatis sanabilis impeditur, quo minus per seipsum legere valeat; eo verò casu, quo quis esset substituēdus, electio substituti ad Episcopum spectat, ita refert decisum Nicol. Garc. *d. p. 5. c. 4. n. 159.* Et ideò cùm quidam Canonicus Theologus instaret sibi licere legere per substitutum stante impedimento infirmitatis, fuit illi concessa licentia ad sex menses, refert Aldan. *vbi supra n. 4.* vbi testatur ita decisum *sub die 13. Nouembris* 1627.

12. Præbenda Theologalis dum vacat, potest Episcopus fructus applicare alicui personæ, quæ suppleat munus legendi, ex Sel. *in selectis Canon. cap. 2. num. 15.* vbi refert ita decisum *in Camerinen. 8. Februarij* 1594. & debet dari in commendam vni Canonico idoneo eiusdem Capituli, si adsit, donec Titularis prouideatur, secundùm Gonzal. *ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 8. num. 26.* quem refero *d. alleg. 56. num. 14.*

13. Quando Clericus secularis idoneus non reperitur pro dicta præbenda, statuerunt Pius V. & Gregorius XIII. collationem huius Canonicatus suspendendam esse donec inueniatur idoneus Theologus secularis, si fieri possit: interim verò nullum esse ab Episcopo fructuum ipsius Canonicatus custodem, aut curatorem deputandum; sed eos omnes Superiori alicuius Monasterij tradendos, qui curet, vt aliquis idoneus Theologus ex suis Regularibus publicè sacram Scripturam in Cathedrali doceat, prout hic mandatur, eique in primis necessaria subministret ex dictis fructibus; quod si quid reliquum erit, in Monasterij vsum conuertatur, ita Aldan. *vbi suprà n. 2.* Zerol. *d. verb. Præbenda Theologalis, §. 5.* Ego *d. alleg. 56. num. 15.*

14. Canonici, & cæteri Presbyteri Ecclesiæ Cathedralis tenentur accedere ad lectionem S. Scripturæ Theologi illam legentis, ex Sel. *in selectis Canon. cap. 2. num. 3.* vbi refert decisum *sub die 11. Augusti* 1618.

η *Conferantur.*] A quo autem hæc collatio fieri debeat, Concilium non expressit, quare pertinebit ad eum, ad quem antea de iure spectabat, vt infrà dicendis *num. 24.* apparebit.

15. θ *In Ecclesiis autem Metropolitanis, vel Cathedralibus, &c.*] Præbendæ Theologalis deputatio non habet locum in Ecclesiis Cathedralibus Regularibus, vbi præbendæ non sunt distinctæ, nec Ecclesię numeratæ, prout est Cathedralis Pampilonens. sed cogendi sunt Monachi vt prouideant de Lectore idoneo Theologiæ, qui publicè legat non solùm ipsis Monachis, sed omnibus aliis audire volentibus, ex Aldan. *vbi suprà num. 8.* vbi testatur ita decisum *in Pampilonens. 9. Septembris* 1573. refero *d. c. 27. num. 2.*

16. ι *Ac etiam Collegiatis.*] Habet locum etiam in illis, quarum præbendæ sunt de iurepatronatus laïcorum, vt refert decisum Monet. *de commut. vltim. volunt. cap. 11. num. 262.* & Nicol. Garc *d. p 5. cap. 4. num. 162.* vbi addit, quòd in eis deputari debet præbenda primò vacatura, concurrentibus omnibus requisitis], & quòd persona non nominetur ante vacationem, & quòd illius electio spectabit ad Episcopum, collatio verò ad quem legitimè spectabat ante deputationem.

κ *In aliquo insigni oppido.*] Quod dicatur oppidum insigne, Iudicis arbitrio relinquendum esse resoluunt gloss. *verb. copia, in cap. statutum, de rescript. in 6.* Lap. Specul. Tiraquell. & alij apud Menoch. *de arbitr. casu 158. num. 4.* Massobr. *de Synodo Diœcesana c. 4. dub. 14.* Ego ipse *de Canonicis & Dignit. c. 2. à num. 18.* Principalis verò qualitas, quæ locum insignem reddit, est numerus habitatorum, Bonifac. de Vitalin. *in Clem. grauis, num. 56. de sent. excommun.* Nauarr. *consil. 1. de verbor. signific.* vbi respondit oppidum Fonsecæ Toletanæ Diœcesis esse insigne, quia habebat octingentos municipes. 17.

λ *Vbi nulla præbenda, &c.*] Vbi nullæ sunt præbendæ, eò quod Canonicatus tantùm distributiones quotidianas habeant idem statuēdum est quod de præbendis, cum illarum loco succedant, refert decisum Aldan. *vbi suprà num. 7.* 18.

μ *Præbenda quomodocunque.*] Comprehendi quoque præbendam, cuius fructus omnes consistunt in distributionibus quotidianis, sicut reliquas, testantur resolutum Nicol. Garc. *d. p. 5. cap. 4. num. 128.* Ego ipse *d. cap. 27. num. 7.* Aldan. *citato loco* Si verò vacauerit, portio non includitur hoc decreto quia non venit appellatione præbendæ, vt refert decisum Garc. *d. num. 128.* 19.

ν *Præterquam ex causa resignationis.*] Theologo Canonico in vim vnionis factæ ab Episcopo de prębenda vacatura, non competit ius aduersùs Canonicatum vacaturum per resignationem, ex Sel. *d. c. 2. num. 4.* vbi refert decisum *in Monopolitana sub die 29. Augusti* 1626. refero *d. c. 27. n. 10.* 20.

ξ *Primò vacatura.*] Non tamen in mense Apostolico, quia non comprehenduntur sub hoc decreto præbendæ vacantes in mensibus reseruatis, vt refert decisum Nicol. Garc. *d. p. 5. cap. 4. num. 128.* Requiri actualem deputationem, vt præbenda primò vacatura Theologalis sit, & in Theologalem erecta, refert decisum Nicol. Garc. *d. p 5. cap. 4. n. 155.* quem refero *d. alleg. 56. num. 3.* & ideò si in prouisione præbendæ non fuit facta actualis deputatio, non potest prouisus compelli obire munus lecturæ, ex eod. Garc. *loco proximè citato.* 21.

Præbendæ Theologalis erectio non habet locum in ea, quæ vigore statuti à sequenti Canonico optatur; sed illa præbenda, quæ dimiserit Canonicus, qui nouissimæ optat, huic muneri vnita, & affecta remanet, ita testatur decisum Nicol. Garc. *in addit. ad d. p. 5. c. 4 num. 130. in vna Lunen. Sarzanen. 6. Iulij* 1592. 22.

Electionem personæ ad huiusmodi præbendam Theologalem vacantem in mense Ordinario pertinere ad solum Episcopum, collationem verò ad illos, ad quos antea spectabat, referunt decisum Nicol. Garc. *d. cap. 4. num. 161.* Gonzal. *ad reg. Cancell. gloss. 9. num. 83.* Ego ipse *d. alleg. 56 num. 4.* Si verò vacauerit in mense Apostolico, vel aliàs esset reseruata, seu affecta, electionem personæ, & collationē spectare ad Papam, resoluunt idem Garc. *d. cap. 4. num. 164.* & Gonzal. *d. loco.* Contra Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. Beneficium, §. 3. & verb. Præbenda Theologalis, §. 4.* existimantes electionem ad Ordinarium semper spectare. 23.

Præbendæ Theologalis collatio erectæ post Concil. spectat ad eum, quem ante Concil. spectabat, etiam in casu, quo ante Concil. electio spectabat ad Capitulum, & institutio ad Episcopum ex Sel. 24.

Sel.*d. cap.2. num.13.* vbi refert ita decisum *in vna Toletana sub die 24 Septembris* 1592.

25. Electio personæ, cui conferendus est Canonicatus habens annexum onus lectionis S. Theologiæ ex præscripto Concil.pertinet ad Episcopum, collatio verò eidem personæ facienda ab eis ad quos ante Concil. pertinebat, quamuis regulariter in ea Ecclesia electio sola Canonicorũ pertineat ad Capitulum,& confirmatio, siue institutio ad Episcopum,ex Sel.*loco citato*,vbi referr ita fuisse *decisum in Aretina 31.Iuly* 1627.

26. Præbenda sic erecta,& deputata pro Theologo à sequenti Canonico optari non potest, prout referunt decisum Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell. glos.*34. *n.*80.Monet.*de optione Canon.c.3.q.6.n.*129. Nicol. Garc.*in addit.ad d.p.5. c.4. n.*132. Ego ipse *d.alleg.* 56.*num.*10.

27. Præbenda Theologalis sicur non potest ab aliquo Canonico optari, cùm detur per electionem præuio examine,ita Theologus non est admittendus ad ius optandi, refert decisum Nicol.Garc.*in addit.ad d.p.5.cap.14. n.*134. & dicitur sic *decisum sub die 13 February* 1601.

28. Præbendam Theologalem obtinens non potest illam dimittere,& aliam optare,ad instar aliorum Canonicorum, ita Sel. *d. loco*, vbi refert sic fuisse resolutum sub *die 7. Iuny* 1601.prout assero *d.c.*27. *num.*21.

29. Canonicus Theologus,qui resignauit in manibus Ordinarij præbendam Theologalem, potest obtinere mediante optione pinguiorem præbendam cum retentione sui stalli in choro, ex Aldan. *d. loco*, vbi testatur sic fuisse resolutum *super sacris Ritibus in vna Veronen.* 2. *Septembris* 1497.cuius memini Ego ipse *d.cap.27.num.*22.

30. Canonicus Theologus stante consuetudine in Ecclesia Cathedrali,vt per quemlibet Canonicum habentem præbendam Canonicatui annexam obtineatur vna ex dignitatibus in eadem Ecclesia, quæ nullnm habet onus, seu emolumentum, sed solùm sedet supra Canonicos,& illos in processionibus præcedit, potest dictam dignitatem obtinere,ex Sel.*d.loco* vbi referr resolutum *sub die* 18. *Nouembris* 1628. cuius decisionis memini *d. cap.*27. *num.*23.

31. Optio in præbenda primò vacatura post Conc. locum non habebit. si ante optionem præcesserit erectio in Theologalem; si verò non præcesserit optio, non potest ampliùs erigi in Theologalem, ita refert decisum Nicol.Garc.*d.cap.4.n.* 130.

32. Theologus postquam vacauerit præbenda,quæ suo officio fuit voita,& eam adeptus fuerit, debet sedere in loco sui Canonicatus, vt attestatur resolutum idem Garc.*in addit.ad d.p.5. cap.4. num.*111. Nam præbenda Theologalis non est dignitas, & ideò primum locum eam obtinens relinquere debet antiquioribus Canonicis,ex Sel.*d. loco*, vbi dicit ita fuisse decisum *in vna Mediolanen.* cuius resolutionis memini *d.cap.20.num* 25.

33. Lectori non debentur distributiones quotidianæ pro illis horis,quibus legit,ex dispositione Iuris communis,per gloss. vlt *in cap quia nonnulli, de Magistr.*tamen sanctæ mem. Gregorius XIII. ex gratia illas deberi ei voluit,non modò pro illis horis,vt si mane legat pro horis matutinis, & Missa solemni,sed etiam pro tota die. Ita referunt decisum Piasec.*in praxi Episc.p.2.c.3.num.9. vers. similiter.* Gonzal.*ad reg.*8.*Cancell.§.7.proœm. num.*180. Nicol.Garc.*de benef. part.2.cap.2.n.*118.Armendar. *in addit.ad recop.legem.*Nauarr.*lib.2.tit.20.leg.2.§.2. de residentia,num.*68.Monet.*de distribut. quotid.p.2. quæst.20.n.*27.Aloys.Ricc.*in praxi rerum fori Eccles. decis.*495.*&* 498.*in 1.edit. aliàs resol.*386. *num.*6 *& resol.*389.*num.*6.*in 2. edit.*Bonacin.*de horis Canonic. disp.2.q.5.puncto 3.§.6.*Castro Palao *in opere morali tract.7.disp.3.§.6.num.*1. Ioan. à Solorzano *de iure Indiarum tom.2.lib.3.cap.14.num.33.cum seqq.*Trullench.*in exposit.Decalogi lib.1.cap.8.dub.*12.§.6.*n.*1. Ego ipse *d.alleg.num.*8.*& de Canonic.cap.* ..

Distributiones quotidianas quamuis lucrifacere 34.
minimè debeat obtinens præbendam Theologalem,si diuinis non intersit,etiam eo die,quo lectionem habet,vt tamen diligentiùs huic muneri præstantissimo Theologalem obtinens vacare queat, illi conceditur,vt deinceps omnibus illis diebus, quibus huiusmodi munere functus fuerit.distributiones quotidianas percipiat, quamuis choro non intersit,Sel *citato loco*,vbi dicit sic fuisse resolutum *in causa Orsolen.5.Augusti* 1616.

Theologus, qui Diuinis pro præsente habetur 35.
diebus,quibus legit,non censetur præsens matutinis, quæ ex antiqua Ecclesiæ consuetudine dicuntur sero præcedenti, pro die sequenti, vt referunt decisum Nicol.Garc.*d.p.3.cap.2.num.*118.Armend. *d.loco num.*70.

Theologo illa die,qua legerit, tribuendæ sunt 36.
distributiones quotidianæ omnium horarum,licèt choro non interfuerit, ex Sel. *d.loco*, qui refert ita resolutum *in Fanen.3.Augusti* 1624.

Obtinens Theologalem impeditus studio,& le- 37.
ctione ad huiusmodi præbendam spectante,lucrari potest non solùm distributiones, sed etiam emolumenta quæcunque personaliter interessentibus dari solita, etiamsi choro non intersint, ex Sel. *d.loco,num.*19.vbi refert decisum *in Ors len.*12.*Augusti* 1628.

o Alicuius simplicis beneficij, &c.] Ergo vbi sunt 38.
præbendæ & Canonicatus, oon potest assignari aliud beneficium pro isto Theologo, vt refert decisum Aldan. *d.loco num.* 10.

π Sacra Scriptura lectio] Satisfieri Concilio etiam 39.
scholasticam Theologiam docendo,refert decisum Garc.*d.p.5.cap.4. num.*156.& Aldan.*vbi supra n.*15. & citati *suprà num.*3.

Tempus,horam, & materiam sacræ Scripturæ, 40.
super qua legendum sit,remitti arbitrio Ordinarij, referunt decisum Aldan. *vbi suprà.* Nicol. Garc.*d. p.3.cap.4.num.*156.Ego ipse *d.alleg.*56.*num.*6. *& de Canon.cap.27.num.*26.

ρ Saltem Magistrum habeant, &c.] Fieri tamen 41.
non potest,casu,quo deficit Magister Grammaticæ in vrbe,vt Curatus ruralis ibi habitet,relicto idoneo vicario, & approbato ab Ordinario, etiamsi Curatus solemnibus saltem festis officium in parochia exercere vellet,ita referunt decisum Gonzal. ad *reg.*8.*Cancel.gloss.6.num.*254.Sanctarell.*var. resolut.q.3.n.*32. & citati per me *de officio & potestate Parochi,part.3.cap.*8 *num.* 28

σ In monasteriis quoque Monachorum.] Etiam Carthusianorum strictioris clausulæ, vt refert decisum Aldan.*vbi supra num.*16.

τ Episcopi locorum in hoc,&c.] Posse Episcopum, 42.
vti Sedis Apostolicæ delegatum, Regulares suæ diœcesis compellere, vt lectionem S.Scripturæ in monasteriis suis habeant,per hunc textum asserunt Fusc.*de visitat.l.2.cap.15 num.*71. Franc.Leo *in thesauro fori Eccles.part.1.cap.2.num.*59.Piasec.*in praxi Episcop.part.2.cap.2 num.*41.*vers. item.* Campan. *in diuersorio iuris Canon.rubr.12.cap.13.num.*5. Lezana *in sum quæst.Regul.cap.*11.*num.*11. Tamburin.*de iure Abbatum tom.3. disp.2.q.5.n.*3. Ego ipse *d. alleg.*56. *num.*16.vbi refero Paulum V.fel.record.*Constit.sua*

incip.

incip. *Apostolica seruitutis*, *sub dat. Kalend. Augusti* 1610. ordinasse, vt in omnibus Regularium domibus, seu monasteriis lectio linguarum Hebraicæ, Græcæ, Latinæ, & Arabicæ habeatur, & a Regularibus diligenter addiscatur, refert, me citato, Tamburin. *d. tom. 3 disp. 2. q. 5. num. 3.*

43. Non requiri licentiam, seu examen Ordinarij ad illam lectionem S. Scripturæ in conuentibus Regularium habendam, refert decisum Galet. *in margarita casuum conscient. verb. legere & verb. licentia.*

Examinandi igitur, & approbandi ab Episcopo non sunt de vita, moribus, & scientia admittendi ad officium legendi S. Scripturam in conuentibus Regularium, ex Sel. *loco citato, num.* 18. vbi refert ita decisum *in vna Mediolanen.*

44. u *Examinatus, & approbatus.*] Magister ludi litterarij examinari potest ab Episcopo in iis duntaxat, quæ spectant ad fidem, doctrinam Christianam & bonos mores, Aldan. *vbi supra n.* 17. vbi refert sic fuisse decisum.

45. ♦ *Docentes vero ipsam S. Scripturam*, &c. Priuilegiis omnibus de perceptione fructuum præbendarum, & beneficiorum suorum in absentia concessis à iure communi *in cap. vlt. de magistr.* plenè gaudere, & frui docentes S. Scripturam in scholis publicis, & discipulos, qui in illis student, tradunt Rebuff. *in praxi tit. de dispens. de non resident. n. 25. & in tract. de priuileg. schol. priuil. 29. & 31.* Horat. Luc. *eodem tract. priuileg. 99. &* 100. Fr. Emman. *in summ. tom. 1. c. 33. num. 2. & tom. 2. cap. 36. num. 2. & in addit. ad Bullam Cruciatæ, c. 7. ad 4. conclus. num.* 27. Nicol. Garc. *part. 3 cap. 2. n.* 54. Veg. *in summ. part. 1. cas. 36. casu* 41. Fusc. *de visit. lib. 2. cap. 9. n.* 10. Petr. Lesnaud. *in tract. de priuileg. Doctorum, p. 2* §. 22. Iacob. Bent. *in tract. de priuileg. Iureconsult. parte 1. priuileg. 15. n.* 1. Carol. de Grassis *de effectib. cleric. in prælud. a n.* 106. Vgolin. *de officio Episcopi, cap. 19. in princ. num. 6. & cap.* 43. §. 2. Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 4. q. 3. & cap. 5. quæst. 1. &* 8. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell.* §. 7. *proœm. n.* 180 Aloys. Ricc. *in collect. decis. collect.* 446. Monet. *de distribut. quotid. part. 2. quæst. 10. a princip.* Sanctarell *var. resol. quæst. 5. a n. 9.* D. Ioan. de Solorzano *de iure Indiarum tom. 2. lib. 3 cap. 14. n.* 26. Trullench. *in exposit. Decalogi lib. 1. cap. 8. dub. 12.* §. 9. *à princ.* Ego ipse *d. alleg. 56. num.* 18. *& de Canon. c. 27. num.* 46.

46. Idem dicendum de docentibus, vel studentibus ius Canonicum, quia hodie ad Ecclesiam bene regendam non minus prodest ius Canonicum, quam Theologalia, vt concludunt Nicol. Garc. *d. c. 2. n.* 64. Iacob. Beni. *d. tract. de priuileg. Iurisconsult. p. 1 priuileg. 15. n. 4.* Carol. de Grassis *in d. præluð. n. 95. cum seqq.* Sanctarell. *d. quæst. 3. n.* 18. Monet. *d. cap. 10. n. 4.* Ego ipse *d. alleg. 56. num.* 18. vbi cum eodem Monet. *citato loco, n.* 21. dico quid tenendum in docentibus, vel studentibus iuri ciuili, de quo etiam Sanctarell. *d. quæst. 3 num.* 10. Castr. Palao *d.* §. *9. n. 3.* Trullench. *d.* §. *9. num. 4.*

47. y *Dum publicè.*] De licentia tamen vniuersitatis, seu claustri, siue Collegij Doctorum ratione stipendij, seu cathedræ, prout decisum refert Nicol. Garc. *d. cap. 2. num. 59. &* 60. quem cito *d. alleg. 56. num. 27.*

ǂ *In scholis.*] Generalibus scilicet, seu celebri Vniuersitate, sicut tradunt Lel. Zech. *de repub. Eccl. tit. de cleric. n. 7. vers.* 28. Horat. Luc. *ad finem tract. de priuil. schol. n.* 23. Flores de Mena *var. lib. 3. q. 24. n.* 19. Ego ipse *d. alleg. 56. n.* 21.

48. Dicitur autem studium generale, quod est erectum, & institutum per Papam, Regem, seu Principem, vt per Cassan. *in catalogo gloriæ mundi p. 10. con*-

sil. 32. Perez *l. 1. tit. 10. lib. 1 ordin.* Ortiz *in patrocinio pro Cæsaraugustano gymnasio p. 1. à num. 13. & part. 3. num* 2. quos refero *d. alleg. 56. n.* 22.

49. Vnde non sufficere studium quod non sit Vniuersitas, quamuis in eo optime legatur, & publicè cuicunque audire volenti dixi *d. alleg. 56. n.* 22. contra Monet. *d. q. 1. n.* 17. Sanctarell. *d. q. 3. n.* 12.

50. Et ideo scholares in Ecclesiis cathedralibus non gaudere eisdem priuilegiis, sicut studentes in studiis publicis, & Academiis, referunt decisum Nicol. Garc. *d. cap. 2 num.* 117. Armendar. *in add. ad recopil. legum Nauarræ, lib. 2. tit. 23. l. 2.* §. *2. de resident. num.* 124.

51. *z Docuerint.*] Fructus sui canonicatus in absentia percipit Canonicus legendo in Vniuersitate Theologiam cum licentia claustri, etiamsi non haberet cathedram, nec salarium, vt refert decisum Nicol. Garc. *d. p. 2. c. 5.* 61.

52. *aa Student.*] Otiosos verò, qui non student, & scholas non frequentant, non gaudere priuilegiis scholasticorum, nec absentes causa studij fructus suorum beneficiorum percipere, resoluunt Tiraq. *in tract. Cessante causa, part. 1. num.* 213. Mascard. *de probat. conclus. 1290. n. 9 num. seqq.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom 1. quæst. 9. art.* 10. Prosp. de Augustino *in addit. ad Quarant. in summ. Bullarij, verb. residentia. vers. limita.* Sanctarell. *d. quæst. 3. num.* 16. Ego ipse *d. alleg 56. n. 24.*

53. *bb Priuilegiis omnibus de perceptione fructuum*, &c] Absentem causa studij non percipere quotidianas distributiones, probat text. *in c. licet, de præbend.* & hoc idem, cùm circa illum Concil. in præsenti nihil innouauerit, decisum referunt Guttier. *canon. lib. 2. c. 15. n.* 12. Zerol. *in praxi Episcop. part. 1. verb. distributiones quotidianæ* §. 3. Sandoual. *de officio Eccles. part. 6. cap.* 17. Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell.* §. 7. *proœm. num.* 78. Quarant. *in summ. Bullarij, verb. residentia, vers. quod autem.* Nicol. Garc. *d. c. 2. num.* 112. Monet. *d. cap. 10. num.* 23 Stephan. Gratian. *discept. forens. cap. 166. num.* 17. Vgolin *de offic. Episcopi, c. 19.* §. *2 num.* 6. Armendar. *d. loco, num.* 67. Aloys. Ricc. *in d. praxi fori Eccles. decis. 495. in 1. edit. alias resol. 586. num. 3. in 2. edit.* Ego ipse *d. alleg. 56 num.* 19.

54. Docens ius Canonicum in publica Vniuersitate, priuilegiis de percipiendis in absentia præbendarum suarum fructibus gaudent, & potiuntur, quamuis præbendæ, quas obtinent, sitæ sint in cathedrali eiusdem ciuitatis, in qua publici lectoris munere funguntur, ita sub *die* 14. *Aprilis* 1595 decisum refert Nicol. Garc. *in addit. ad d. part. 3. cap. 2. num.* 85.

55. Canonico in publica Vniuersitate docenti ius Canonicum non debentur distributiones quotidianæ, si in choro non intersit, quamuis omnes reditus in solis distributionibus quotidianis consistant, ex Sel. *d. loco*, vbi testatur resolutum *in vna Limen.* 18 *Decembris*, 1627.

56. Canonicus absens studiorum causa percipit quidem fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas; quòd si in huiusmodi distributionibus omnes Capituli reditus consistant, percipit etiam distributiones, dempta tertia parte, quæ inseruientibus accrescit: nullo autem casu debet ipse Canonicus percipere distributiones Missis, aut defunctorum anniuersariis applicatas, ita referunt decisum Piasec. *in praxi Episcop. p. 2. c. 3. sub n. 9.* Nicol. Garc. *in addit. ad d. part. 3. cap. 12. n.* 253. Armendar. *d. lib. 2 tit 23. de residentia Canon. num.* 8. Solorzano *d tom 2 lib. 3. c 14 num.* 21. Castro Palao *d.* §. *9 n. 13. in fine.* Trullench. *d.* §. *9. in princ.* Ego ipse *d. allegat. 56. num.* 18 *&* 19.

57. Habentes quascunque facultates percipiendi fructus beneficiorum suorum in absentia studiorum causa, nec distributiones quotidianas, eo ipso absentiæ tempore, nec præbendæ suæ tertiam partem in eius generis distributiones Tridentini decreti auctori te conuersam capere possunt, vt referunt de isum Aloys. Ricc. *d. c lm.* 86. 3 *in fine.* Monet. *d. cap.* 12. *num.* 24. Ego ipse *d. a gat.* 56. *n* 19. *prope fin.* Absentia enim studiorum causa etiam obtenta licentia a Sede Apostolica non excusat ab amissione istius tertiæ partis, sicut nec excusat ab amissione distributionum q idianarum, ita referunt decisum Gonzal. *d. . proœm. n.* 1 9. Armendar *d. loco, num.* 123.

58. Quia, quando præbenda est tenuis, & ferè omnes fructus consistunt in distributionibus, tunc absens causa studij lucratur etiam distributiones, dempta tertia parte, vt resoluit Aloys. Ricc. *in praxi aurea, resol.* 70. *num.* 3.

59. Quamuis in docentibus S. Scripturam, vel Theologiam, aut ius Canonicum publicè in scholis. & ab Vniuersitate conductis licentiam Episcopi non requiri, referat sibi fuisse responsum Nic .Garc. *d. p.* 3 *c.* 2. *num.* 559 *ad* 4 nec ad docendum habeant vllam temporis determinationem, sed fructûs percipere possint quamdiu docuerint, secundùm Monet. *d q.* 10. *num.* 16. quem refero *d. alleg.* 56. *num.* 32. In studentibus verò huiusmodi licentiam desiderari probat text. *in cap. sua fraternitatis, de cleri. non resid. & in cap. cùm ex eo, de elect. lib.* 6. ita Pius IV. *in sua Constit.* incip. *Sanctissimus*, sub *die* 24. *Nouembris* 1564. Nicol. Garc. *d. cap.* 2. *num.* 88. Monet. *d. q* 1 *num* 9. Vnde his si minores sint 30. annis, & velint in publico, celebrique gymnasio Theologiæ, vel sacris Canonibus studere, teneri Ordinarium licentiam concedere, referunt decisum Nicol. Garc. *d. c.* 2. *n.* 81. & 86. Armendar. *d. loco num.* 121. Sanctarell.

60. *d. q.* 3. *num.* 23. Ego ipse *d. alleg.* 56. *n.* 29. Quæ tamen licentia illis non suffragatur vltra quinquennium impetrata à die, quo studere cœpit, vt refert decisum Nicol. Garc. *d. p.* 3. *cap.* 2. *num.* 101. & resoluunt Less. *de iustitia lib.* 2 *c.* 34. *dub.* 29. *num.* 163. *in princ.* Sanctarell. *d. quæst.* 3. *num.* 17. Monet. *d. quæst.* 1 *n.* 14. Armendar. *d. loco num* 99. & 2. Ego ipse *d. alleg.* 56. *num.* 31.

P chi les E clesia ob nen ibus post Concil. Tr dent. studendi licentia, ac in absentia studiorum ca sa fructus percipiendi non datur, vt refert decisum Nicol. Garc. *p* 3. *cap.* 2. *num.* 84. Ego ipse *de offic. Parochi, cap.* 8. *num.* 2. quia hodie per Concilium non admittuntur, nisi qui per concursum magis idonei fuerunt iudic ti, ex eodem Garc. *d. cap.* 2. *num* 81. 6 .

Et ideo Parochis non licet causa studiorum à suis parochialibus Ecclesiis post Concil. abesse, nec Episcopis licentias ad id concedere potest, illæque si concessæ fuerint, non agantur, vt resolutum attestantur Trullench. *d.* §. 9. *num verf. obtinentibus.* Nicol. Garc. *in addit. ad d. p.* 3. *c.* 2. *num.* 81. vbi etiam ait decisum parochialis possessionem non posse denegari habenti cathedram in Vniuersitate pro interpretando iure Canonico, quia si non resideat, potest postea puniri. 62.

Parochus verò cuira poterit inibi in publica Vniuersitate S. Scripturam legere, ita tamen vt cura animarum per ipsum exercenda nihil detrimenti pat tur, ita refert resolutum Aldan. *citato loco* . o. 63.

Sed quando Parocho ex gratia conce ur per Sedem Apostolicam studendi facultas, vt fructus suos faciat, hæc *infrà* scripta exigi solent. Primum, vt studeat Theologiæ, aut iuri Canonico in celebri Vniuersitate. Secundum, vt non sit ætatis triginta annorum, nisi iam studia inceepisset & illa non dum absoluisset. Tertium ad quinquennium tantùm à principio studij computandum, d uncta clausula vt infra annum promoueatur. Quartum, vt in cura animarum per idoneum ab Ordinario e , a Congrua portione fructuum, exerceatur. Ita Nicol. Garc. *d. p.* *cap. num.* 81. 64.

De Prædicationis munere exequendo, & licentia Superiorum ad id requisita.

Capvt II.

1. *Doctores de prædicationis munere agentes.*
2. *Prædicare est præcipuum Episcoporum munus.*
3. *Episcopus vel debet per seipsum prædicare, vel sumptibus suis alium conducere.*
   Episcopus cum prædicat omnes silere debent. ibid
4. *Prædicandi munus potest per Episcopum committi clerico, qui non sit in sacris.*
5. *Prædicatorem deputandi munus pertinet ad Episcopum impeditum aliqua causa, ex delibatis in* cap. inter cætera, de offic. ordin.
6. *Prædicatoris electio, & deputatio in cathedralibus semper spectat ad Episcopos. Limita vt n.*
8. *Capitulum in electione prædicatoris in Ecclesia cathedrali nihil potest.*
9. *Prædicatorem in Ecclesia cathedrali sumptibus propriis conducere debet Episcopus.*
10. *Consuetudo immemorialis nominandi, vel præsentandi prædicatorem Episcopo pro Ecclesiis inferioribus, non est sub ta.*
11. *Episcopus non potest compellere vniuersitatem ad præst dam litam eleemosynam prædicatori, si ipsum v uer it deputare.*
12. *Consuetudo seruanda est, qua solent ex publico ciuitatis ærari eleemosyna dari.*
13. *Pensionarius non tenetur contribuere pro mercede concionatoris, vbi est consuetudo quòd populus talem impensam faciat.*
14. *Curati cogendi sunt ad subeunda per seipsos non per substitutos, ea munia ad quæ tenentur.*
15. *Parocho per seipsum concionanti minimè licet prætendere eleemosynam.*
16. *Parochi per se ipsos inter Missarum solemnia sermonē habere possunt, etiam quādo Episcopus ipse prædicat.*
   Pastores prædicandi officium non negligant, qui curare debent, vt diebus Dominicis, & festis solemnibus, quantum fieri potest, verbum Dei populo prædicetur. ibid.
17. *Regulares prædicare volentes, à quibus licentiam habere debeant.*
18. *Regulares in Ecclesiis suorum Ordinum prædicare volentes, non tenentur ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantum a suis superioribus.*
19. *Episcopus si non modo benedictionem simpliciter non concesserit, verum etiam Regularibus prohibuerit quominus prædicent in suis Ecclesiis, tunc illo contradicente prædicare poterunt.*

20. Licen

20. *Licentia Episcopi requiritur ad hoc, vt Regulares prædicare possint in Ecclesiis qui sui Ordinis non sunt, & eos examinare poterit.*

21. *Regulares prædicantes in Ecclesiis quæ suorum Ordinum non sunt, absque licentia Episcopi, an ab eo puniri possint.*

22. *Gregorius XV.*

23. *Episcopus potest interdicere Regulari ne prædicet licentia non petita, etiam non reddita causa.*

24. *Prædicatores errores, aut scandala disseminantes per Episcopum a prædicatione interdici debent.*

25. *Quæstores eleemosynarios abolendos præcipit.*

QVia verò Christianæ Reipub. [a] non minus necessaria est prædicatio Euangelij, quàm lectio, & [b] *α hoc est præcipuum Episcoporum munus*: statuit, & decreuit eadem sancta Synodus, *omnes Episcopos*, *β* Archiepiscopos, Primates, & omnes alios Ecclesiarum Prælatos teneri per seipsos, si legitimè impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Iesu Christi Euangelium. Si verò contigerit Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento: iuxta formam [c] generalis Concilij *γ viros idoneos assumere teneantur* ad huiusmodi prædicationis officium salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtæ subiaceat vltioni. *δ Archipresbyteri quoque* plebani, & quicunque Parochiales, vel aliàs curam animarum habentes, Ecclesias quocumque modo obtinent, per se, vel alios idoneos, si legitimè impediti fuerint, [d] *ε diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus* plebes sibi commissas pro sua & earum capacitate pascant salutaribus verbis: docendo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annunciandóque eis, cum breuitate & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat: vt pœnam æternam euadere, & cœlestem gloriam consequi valeant. Id verò si quis eorum præstare neglexerit, etiam ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prætenderet, etiam si Ecclesiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan annexæ, vel vnitæ, modò re ipsa in diœcesi sint, prouida pastoralis Episcoporum solicitudo non desit; ne illud impleatur: Paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque vbi ab Episcopo moniti trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu aliàs ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita vt etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persoluatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat.

Si quæ verò Parochiales Ecclesiæ reperiantur subiectæ monasteriis in nulla diœcesi existentibus: si Abbates, & regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint: & Metropolitanis, in quorum prouinciis diœceses ipsæ sitæ sunt, tanquam quo ad hoc, Sedis Apostolicæ delegatis, compellantur, neque huius decreti executionem consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, siue recursus impedire valeat, quousque desuper à competenti iudice, qui summariè, & sola facti veritate inspecta procedat, cognitum & decisum fuerit. [e] *ζ Regulares verò cuiuscumque Ordinis*, nisi à suis Superioribus de vita, moribus & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, prædicare non possint: cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Ecclesiis verò, quæ suorum Ordinum non sunt, vltra licentiam suorum superiorum, [f] etiam Episcopi licentiam habere teneantur: sine qua in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo prædicare possint, ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant.

κ Si verò, quod absit, prædicator errores, aut scandala disseminauerit in populum, etiam si in monasterio sui, vel alterius Ordinis prædicet: Episcopus ei prædicationem interdicat. Quòd si hæreses prædicauerit, contra eum secundùm iuris dispositionem aut loci consuetudinem procedat, etiamsi prædicator ipse generali, vel speciali priuilegio exemptum se esse prætenderet, quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, & tanquam Sedis Apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi ne quis prædicator vel ex falsis informationibus, vel aliàs, calumniose vexetur, iustamve de eis conquerendi occasionem habeat. *λ Caueant præterea Episcopi*, ne aliquam, vel eorum, qui cùm sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam religionum suarum viuunt: vel Presbyterorum sæcularium: nisi ipsis noti sint, & moribus atque doctrina probati etiam quorumlibet priuilegiorum prætextu in sua ciuitate, vel diœcesi prædicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re, sancta Sedes Apostolica consulatur, à qua priuilegia huiusmodi, nisi tacita veritate, & expresso mendacio ab indignis extorqueri verisimile non est.

μ Quæstores [g] *verò eleemosynarij*, qui etiam quæstuarij vulgò dicuntur, cuiuscunque conditionis existant, nullo modo nec per se, nec per alium prædicare præsumant: & contra facientes ab Episcopis, & Ordinariis locorum, priuilegiis quibuscunque non obstantibus, opportunis remediis omnino arceantur.

a Infrà sess. 24 cap. 1. de ref.
b 11. Tol. c. 1.
c Concil. Later. sub Inn. 3 c. 10.
c inter cæteras de offic. ind ord.
Vide de post sine hom. ib.
d Conc. Const. 6. c. 8. cap. extat. s. habetur et de ver. sig. & Conc. Later. vlt. sess. 11.
Hierem. Thren. 4.
e Conc. Lat. vlt. sess. 11. de modo præd.
f Cap. excommunicamus. § quia verò de hæret. infrà sess. 24. c. 4. de refor.
g Concil. Later. sub Innoc. 4. c. 62. & cum ex eo de pœnit. & remiss. Clem. abusionibus eo tit. infrà sess. 21. de reform. c. 9. officium s. compescend. de hæret. in 6.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit & decernit, primam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse, die Iouis, feria quinta post festum beati Iacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem 13. mensis Ianuarij, 1647.

1. Vide Paul. Fusc. *de visitat. l. b.2. cap.2c.num.23.* Sbroz. *de officio vicarij.lib.2.cap.21.* Marc. Ant. Genuens. *in man. Prælatorum, cap.32.* Schep. Quarant. *in summ. Bullarij, verb. Prædicator.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.18. num.118. cum seqq.* Stephan Gratian. *discept. forens. cap.392.* Piasec. *in praxi Episcop. 2. cap.3. n.16.* Lauter. de Franchis *de controu. inter Epis. & Regul. controuers.1.* Fr. Ioan. de la Cruz. *de statu Religion. lib.1. cap.7. dub.2.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rub.12. cap.13. num.6. cum seqq.* Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarræ, lib.4. tit.30. l.3 de prædicatoribus sacræ Scripturæ*, Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. p.1. c.8. à princ.* Fr. Ludouic. Miranda *in man. Prælatorum tom.1. q.50. art.2* nouissimè Stephan. VVeyms *ad 24. constitutiones ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trident. innouatas, constit.5. pag.40. cum seqq.* vbi innouatur *cap. inter cætera, de offic. Ordin.* per decretum in præsenti Trullench. *in Decal. lib.3. cap.1. dub.4. n.9.* Tambur. *de iure Abbat. tom.3. disp.5. q.11. à n.58.* Menpium *de officio, & potest. Episcopi p.3. alleg.76. & de officio, & potest. Parochi p.1. c.14. & infra sess.24. de reform. cap.4.*

2. *a Et hoc est præcipuum Episcoporum munus.*] Ita Campan. *in diuers. iuris Canon. rub.12. c.13. n.13.* Ego ipse *d. allegat.76. num.1. & infra sess.24. de reform. c.4. num.2.* Stephan. VVeyms *citato loco num.1.* Intellige, in propria diœcesi, quia extra illam non conceditur prædicatio Episcopo, cùm possit prohiberi ab Ordinario, cuius est diœcesis, ita Fusc. *d. c. ap. 20. n.23.* Piasec. *d. c.3. n.6.* vbi ait sic fuisse per Clementem VIII. resolutum, Aloys. Ricc. *in decis. curiæ Archiep. Neapol. decis.180. p.2. & praxi rerum fori Eccles. decis.343. in 1. edit. alias res.465. per tot.* Campan. *d. cap.13. n.7. in princ.* Stephan. Gratian. *d. cap.393. à n.9.* vbi n.11. resoluit priuilegium Episcoporum, vt per vniuersum mundum possint prædicare, iuxta illud *Matth.9. Marc. vlt. in cap. in nouo 21. dist.* intelligi, nisi in alienis diœcesibus prohibeantur ab Episcopis locorum, quasi potestas prædicandi intelligenda sit in proprio populo, non in alieno, Fusc. *d. cap.20. n.23. in fine.* Ego ipse *d. allegat.36. n.3.* Stephan. VVeyms *d. loco n.8.*

3. *b Omnes Episcopos, &c.*] Vnde Episcopum vel debere per se ipsum prædicare, vel sumptibus suis alium conducere, refert decisum Aldan. *in compend. Canon. decis. lib.1. tit.4. n.1.* quia dum legitimo detinentur impedimento, tenentur assumere alios ad huiusmodi prædicationis officium salubriter exequendum idoneos, potentes in opere & sermone, *cap. inter cætera, de offic. Ordin.* hic innouatum, Stephan VVeyms *d. loco num.2.* Sed cùm prædicauerit Episcopus, omnes prædicatores silere debent, illique poterit inhibere vt eo tempore à prædicatione abstineant, ex eod. Aldan. *d. tit.4. n.2.* vbi refert ita resolutum *in Bituntina 17. Februarij, & 2. Maij 1629.* nisi prædicare volens esset Parochus in sua propria Ecclesia, vt infrà v debimus *n.1[illegible]*

4. *c Viros idoneos assumere teneantur.* [illegible] Dummodò sint clerici [illegible] [illegible] turi. potest enim præ[illegible] per Episcopum [illegible] clerico, qui [illegible] Sacro, vt [illegible] *tit.1. num.24.* [illegible] Ordi[illegible] 2. [illegible]

de officio curati cap.3. n.14. in fine, Vgolin. *de officio Episcopi, c.42. §.2. num.1* Ego ipse *d. allegat.76. n.45.* sed non laico, ex Concil. Lateranens. sub Leone X. *sess.11.* Aldan. *d. tit.4. num.3.* vbi testatur ita decisum *sub die 23. Iunij 1580.*

Munus deputandi prædicatorem pertinere ad Episcopum impeditum aliqua causa, ex delibatis *in cap. inter cætera, de offic. ordinar.* nisi in contrarium sit consuetudo ab immemoriali tempore, referunt decisum Zerol. *in praxi Episcop. p.1. verb. prædicatio. §.7* Franc. Leo *d. cap.8. sub num.4.* Armendar. *d. loco num.2.* Campan. *d. cap.13. n.14.* 5.

In Ecclesiis verò Cathedralibus semper spectat ad solos Episcopos electio, & deputatio prædicatoris, nulla habita ratione cuiuscunque consuetudinis, etiam immemorabilis, qua talis deputatio Capitulo, vel Episcopo vnà cum Capitulo, siue de eius consilio, aut cuiuis alteri competeret, prout testatur resolutum Armendar. *d. loco num.3.* quem refero Ego ipse *d. alleg.67. num.6.* refert ipsam declarationem nouissimè Stephan. VVeyms *d. loco n.10.* vbi attestatur ex suo voto per sacram Congr. Illustrissim. DD. Cardin. Concilij Tridentini Interpretum inter plures alias quæstiones controuersas decisum, & declaratum extitisse quoad deputationem Concionatoris in Ecclesia Cathedrali Tornacensi, spectare illam ad eundem Episcopum, etiam non obstante contraria consuetudine immemoriali; subditque quòd Capitulum, vel Canonici se non possunt de cætero intromittere in huiusmodi deputationem, neque aliquem ad prædicandum in Cathedrali deputare, vel admittere, contradicente, vel inconsulto Episcopo, & nequidem ex prædicatoribus ab ipso Episcopo aliàs approbatis. 6.

Est tamen in optione Episcopi, vtrùm ipse malit prædicatorem in sua Cathedrali eligere, aut deputare, quando populus illum etiam ab immemorabili tempore eligere, & nominare consueuisset, vel prædictam nominationem ex immemorabili consuetudine relinquere; ita tamen vt Episcopus electionem deputationémque prædicatoris erogando non compellat. Sin verò populum prædicta facultate eligendi prædicatorem Episcopus vti sinat, eundem populum cogere potest ad eas impensas, & eleemosynas prædicatori præstandas, quas ipse populus in hanc causam præstare solitus est, vt refert decisum Armend. *d. loco num.11.* vbi *num.17.* pariter dicit resolutum, in electione Episcopi esse prædicatorem in sua Cathedrali deputare, quando aliàs pertineret ad populum ex immemorabili consuetudine, & tunc [illegible] posse Episcopum compellere populum ad [illegible] eleemosynam, & impensas prædicatori præstandum; secus si Episcopus sineret vt populus nominaret, & solitus esset præstare, refero ego ipse *d. alleg.76. num.11.* & nouissimè Stephan. VVeyms *d. loco n.11. & 12.* 7.

Capitulum in electione prædicatoris in Ecclesia Cathedrali nihil potest, ex Armendar. *d. loco num.21* quem refero *d. alleg.76. n.7.* 8.

Sumptibus propriis conducere debet Episcopus prædicatorem in Ecclesia Cathedrali, non obstantibus qu[illegible] que consuetudinibus, & immunitatibus, refert Armendar. *d. num.5.* vbi *num.16.* ait, sic decreuisse Pium V. subditque postea Grego rium 9.

gnrium XIII. statuisse deinceps rationem habendam esse consuetudinis immemorabilis, & Episcopum hac ratione posse cogere.

10. In Ecclesiis verò inferioribus non est sublata immemorabilis consuetudo nominandi, vel præsentandi prædicatorem Episcopo pro illis Ecclesiis, ex Armend. *d. loco num. 15. prope fin.* nouissimè Stephan. Weyms *vbi sup. n.* 13. Et vbi in eis viguerit consuetudo quòd populus soluat concionatori, ea seruanda est, nisi forsan facultas nominandi prædicatorem vniuersitati ab immemorabili tempore competeret, & Episcopus talem nominationem sibi vendicauerit, vt refert decisum idem Armendar. *d. loco n.* 22 quem cito *d. allegat. 76. num.* 12.

11. Episcopus enim non potest compellere vniuersitatem ad præstandam solitam eleemosynam prædicatori, si ipsum prædicatorem voluerit deputare; secus verò si sinat vniuersitatem, vti consueuit, eligere sibi prædicatorem, ab ipso tamen approbandum: si verò adesset consuetudo immemorabilis quòd vniuersitas soluat, & Episcopus eligat, tunc ea seruanda erit. Ita Aldan. *d. tit. 4. num.* 5. vbi ait sic fuisse decisum *in Ariminen. 29. Octobris* 1585. *& in Conuersan. 17. Maij* 1588.

12. Si ex publico ciuitatis ærario concionatori solent eleemosynæ dari, ea consuetudo seruanda est, vt referunt decisum Galet. *in margarita casuum conscient. verb. Prædicare.* Armendar. *d. loco n.* 24.

13. Pensionarius non tenetur contribuere pro mercede concionatoris, præsertim vbi est consuetudo quòd populus talem impensam faciat, ita testatur resolutum Armendar. *d. loco num.* 23. *&* 25. quem refero Ego ipse *d. alleg. 76. num.* 13.

14. *δ Archipresbyteri quoque*, &c.] Cogendi sunt igitur Curati ad subeunda per seipsos, & non per substitutos, ea munia ad quæ tenentur: tolerandum autem vt per substitutum suppleant in illis tantùm casibus, quibus expressis verbis canonum, decretorúmve Concilij permissum est eis, vt per vicarios, coadiutores, vel substitutos possint officio suo fungi. Ita refert decisum Aldan. *d. tit.* 4. *num.* 6.

15. Parucho per se ipsum concionanti minimè licet, prætextu cuiuscumque paupertatis prætendere sibi præstari eleemosynam solitam dari prædicatoribus aliàs ab vniuersitate electis. Ita Aldan. *d. tit. 4. n.* 8. vbi refert decisum *in Vestana* 20. *Martij* 1621. & illius memini *de officio, & potest. Parochi, cap.* 14. *num.* 7.

16. Parochi per se ipsos inter Missarum solemnia sermonem habere possunt, etiam quando Episcopus ipse prædicat, Ego ipse *d. cap. 14. n.* 3. vbi assero sic fuisse resolutum *in Terulen.* 11. *Iunij* 1631. cuius memini *in tract. de Parocho p. 1. c. 14. n.* 3. & Lezana *in sum. quæst. Regular. c. 20. n.* 6.

ε *Diebus saltem dominicis, & festis solemnibus*, &c.] Debent ergo Pastores prædicandi officium non negligere, & curare, vt diebus Dominicis, & festis solemnibus, quantum commodè fieri possit, verbum Dei populo prædicetur; vt per Suar. *de Relig. tom. 1. lib. 2. de diebus festis c. 16. num.* 7. vbi aduertit Concilium *in præsenti, & in c. 4. sess. 24. de reform.* non videri tam rigorosè ac præcisè id præcipere, vt peccare grauiter censeantur, si interdum, vel sæpiùs illud omittant, qua non vtitur Concilium verbis tantam obligationem indicantibus, sed mandat vt id faciant illis diebus, & aliis per Quadragesimam, & Aduentum, *si ita oportere duxerint, & deinde, & aliàs quotiescumque id opportunè fieri posse iudicauerint.*

17. *ζ Regulares verò cuiuscumque Ordinis*, &c.] Vide Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 3. quæst. 32 art. 1. cum seqq.* Vgolin. *de potestate Episcopi, cap. 42. §. 2. num. 4.* Fr. Ludouic. Miranda *in man. Prælat. tom. 1. quæst. 50. art. 2.* Campan. *d. cap. 13. a n. 6.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 18. num.* 123. Aloys. Ricc. *in praxi aurea resol.* 290. Homobon. de Bonis *de examine Ecclesiast. tract. 2. cap. 3. q.* 36. Portel. *in dubiis Regul. verb. Prædicatores*, Hieron. Roderic. *in compend. quæst. regul. resol. 112. de Prædicatoribus*, Metipsum *d. alleg. 76. n.* 18. Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori Eccles. c. 42. num.* 3. vbi *n.* 4. subdit quòd possunt Episcopi compellere Regulares ad emittendam professionem Fidei antequam prædicationis munus incipiant, si ita Episcopo videbitur.

18. Regulares in Ecclesiis suorum Ordinum prædicare volentes, non tenentur ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantùm à suis Superioribus de vita, moribus, & scientia examinari, & approbari debent, ac ab eo habere licentiam. & cum ea se personaliter coram Episcopo præsentare, ab eoque petere benedictionem, tametsi eam minimè obtinuerint, ita Fr. Emman. *quæst. Regul. tom. 3. q. 32. art.* 5. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 18. num.* 123. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. resol* 633. *in 2. edit. & in decis. Curiæ Archiep. Neapol. decis.* 219. *part. 2.* Galet. *in margarita casuum conscientiæ, verb. licentia*, Armend. *in addit. ad recop. legem Nauarræ, lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. num.* 5. Ego ipse *d. alleg. 76. num.* 19. vbi *num.* 20. cum Ludou. Miranda *in man. Prælat. tom. 1. quæst. 50. art. 3. conclus.* 1. aduerto decretum Concil. *sess. 24. de reform. cap.* 4. de non prædicando, contradicente Episcopo, quoad Regulares intelligendum esse ad limitaodum de illo tempore, & hora, qua Episcopus prædicare voluerit, aut coram se facere solemniter prædicari, non verò aliàs, ne contrariari videatur textui, in præsenti concedenti Prædicatoribus Regularibus in Ecclesiis suorum Ordinum cum sola Episcoporum benedictione posse prædicare, etiam non habita expressa licentia.

19. Quod adeò verum est, sufficere benedictionem petitam, licèt non obtentam, ita tamen vt si Episcopus non modò benedictionem simpliciter non concesserit, verùm etiam Regularibus prohibuerit quominus prędicent, tunc illo contradicente in sui quidē Ordinis Ecclesiis licet illis prædicare, quemadmodum S. Concil. Tridentin. decretis salubriter est cautum, Aldan. *d. tit. 4. n.* 10. vbi refert ita censuisse S. Congr. negotiis Episcoporum, & Regularium præpositam, *sub die 30. Ianuarij* 1629.

20. In iis verò Ecclesiis, quæ sui Ordinis non sunt, vltra licentiam suorum Superiorum etiam requiritur Episcopi licentia obtenta, vt per hunc textum tradunt Aldan. *d. loco*, Hieron. Roder. *in compendio quæst Regul. resol.* 112. *num.* 2. Et hoc casu posse Episcopum examinare Regulares huiusmodi prædicare volentes in Ecclesiis, quæ non sunt suorum Ordinum, tenet Aldan. *d. loco*, asserens sic fuisse resolutum *in Vgentin.* 22. *Ianuarij* 1628. quidquid dixerint Henriq. *in summ. lib. 10. cap. 23. in commento, lit. L.*, Fr. Ludouicus Miranda *d. quæst. 50. art. 2. concl. 1. in med.* Campan. *d. cap. 13. num.* 9. Hieron. Roderic. *d. num. 2. in fine.*

21. Regulares, qui absque licentia Episcopi prędicauerint in Ecclesiis, quę suorum Ordinū non sunt, tametsi decreto Concil. in pręsenti contra fecerint, non possunt tamen puniri ab Episcopo, sed tantùm à suis Superioribus Regularibus. Ita decisum referunt Quarant. *in summa Bullarij, verb. priuilegia Regularium*, Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. excommunicatio causa materialis, §.* 4 Piasec. *in simili praxi*

part. 2

part.2.cap.3.n.41.vers. Prædicans Campan. *d.cap.13. num.10.* Portel. *in dub. Regular. verb. Prædicatores, n.1.* Hieron. Roder. *d. resol.112.n.3.* Aloys. Ricc. *in praxi aurea, resol.401.* vbi de pœna Regularis prædicantis in aliena diœcesi cum liceutia Episcopi, absque tamen licentia sui Superioris.

22. Sed hodie per constit. Gregorij XV. inclp. *Inscrutabilis, sub dat.9. Februarij 1622.* contrarium est dicendum: verba autem dictæ constit. sunt quæ sequuntur. *Ac demum habeat Episcopus auctoritatem coercendi, ac puniendi quoscunque exemptos, tam sæculares, quam Regulares, qui in alienis Ecclesiis, quæ suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentia, & in Ecclesiis suis aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, prædicare præsumpserint.* Et illos coërcere, & punire posse etiam censuris Ecclesiasticis, fuit declaratum per S.D.N. Vrbanum VIII. in quadam constit. in forma Breuis, directa Episcopi Gienen. *sub dat. 30. Ianuarij* 1629.

23. Si præsentatus Ordinario fuerit prædicator idoneus, non est illi deneganda licentia, vt refert decisum Armendar. *d.l.3. de prædicatoribus sacræ Scripturæ, num.8.* Potest tamen Episcopus interdicere Regulari ne prædicet licentia non petita, etiam non reddita causa, sicut testantur resolutum Franc. Leo *d.p.1.cap.8.num.9.* Piasec. *d.p.2.cap.3. num.41. vers. si item.* Ego ipse *d. alleg.76.num.28.* nam licèt Ordinarius ad libitum, & sine rationabili causa suspendere non possint à prædicatione, ex eodem Armend. *d. loco n.9.* quem refero *d. alleg.76.n.21.* si nihilominus suspendat, non tenetur causam exprimere, quare ad hoc prohibendum moueatur, vt dicunt decisum Franc. Leo *d.cap.8.n.9.* Campan. *d.cap.12.n.8.* Ego ipse *d. loco num.22.*

a Si verò, quod absit, &c.] Ex hoc decreto prædicatores errores, aut scandala disseminantes, per Episcopum à prædicatione interdici debent: si autem hæreses prædicauerint, contra eos etiam quomodolibet exemptos, tanquam Sedis Apostol. delegatus, secundùm iuris dispositionem, & loci consuetudinem procedere valet, curando tamen ne falsis informationibus, vel aliàs calumniosè aliquis eorum vexetur, ita Fr. Emman. *quæst. regul. to.2. q.32. art.8.* Fr. Leo *d.p.2.cap.2. num.61.* Fr. Ludouic. Miranda *d.q.50. art.7.* Campan. *d.c.13. n.24.* Galet. *in margarita casuum conscient. verb. prædicare, ult.* Portel. *in verb. prædicatores, n.12.* Hieron. Roderic. *d. resol.112.num.12.* Ego ipse *d. alleg.76. n.48. & 49.* Marcel. Vulpe *in praxi iud. fori Eccles. c.42. num.13. in fine*, vbi ait posse Episcopos procedere contra Regulares errores prædicaotes, & *num. 14.* contra eos, qui relationes, aut miracula non authentica prædicauerint. Tambur. *d. tom.3. disput.5.q.11. num.60.* 24.

b Caueant præterea Episcopi, &c.] Vide Ludouic. Miranda *d. art.7. ad fin.* Hieron Roderic. *d. resol.112. num.13.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom.3. quæst.32. art.9.* 25.

c Quæstores verò eleemosynarij .&c.] Vide Nauar. *de indulgent. not.31 à num.46.* Paul. Fusc. *de visit. lib.1. cap.30. num.36.* Henriq. *in sum. lib.7.c.29. a princip.* Cened. *in collect. ad Sextum, collect.9.* Fr. Emman. *d.q.32. art.11.* Iul. Lauor. *de indulgent. p.2. cap.13.* Aloys. Ricc. *in praxi aurea, resol.290.* Hieron. Roderic. *d. resol.112. num.15.* Metipsum *de officio & potest. Episcopi, p.3. alleg.109. & infrà sess.21. de reform. c.9.*

SESSIO VI.

Decretum de Iustificatione.

1. *Doctores referuntur de Iustificatione agentes.*

PROOEMIVM.

CVM hoc tempore, non sine multarum animarum iactura, & graui Ecclesiasticæ vnitatis detrimento erronea quædam disseminata sit de iustificatione doctrina, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea, nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ III. Reuerendissimis Dominis, Dominis, Ioan. Maria, Episcopo Prænestino de Monte, & Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus & Apostolicis de latere Legatis, exponere intendit omnibus Christi fidelibus veram sanámque doctrinam ipsius iustificationis, quam Sol Iustitiæ Christus Iesus, fidei nostræ auctor, & consummator, docuit, Apostoli tradiderunt, & Catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuò retinuit, districtiùs inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quàm præsenti decreto statuit, ac declaratur.

Hebr.4.

1. VIde Vegam *in opusculo de iustific.* Iodoc. Cocc. *in thesauro Cathol. tom.2. lib.1. de iustificatione.* Et verbum *Iustificari*, quid significet in sacris Scripturis, tradit Pagnin. Gaudent. *de dogmatibus & ritibus veteris Ecclesiæ, part.1. cap.52.*

De naturæ, & legis ad iustificandos homines imbecillitate.

CAPVT PRIMVM.

4. Cœlest. 1. ep.1. cap.4.

PRimùm declarat sancta Synodus, ad iustificationis doctrinam probè, & sincerè intelligendam, oportere, vt vnusquisque agnoscat, & fateatur, quòd [a] cùm omnes homines

in

in præuaricatione Adæ innocentiam perdidissent, [b] facti immundi, &, vt Apostolus inquit, [c] natura filij iræ, quemadmodum in decreto de peccato originali exposuit, vsque adeò serui erant peccati, & sub [d] potestate diaboli, ac mortis, vt non modò gentes per vim naturæ, sed ne Iudæi quidem per ipsam etiam litteram legis Moysi, inde liberari aut surgere possent, tametsi in eis liberum arbitrium minimè extinctum esset, [e] viribus licèt attenuatum, & inclinatum.

a 1. Cor. 15. Rom. 5.
b Isaiæ 64.
c Ephes. 2. & supra sess. 5. in princ.
d Rom. 6. Hebr. 2.
e Conc. 2. Arauf. c. 15.

Vide Apostol. ad Rom. 5. vers. 12. *In omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt*; & 1. ad Corinth. 15. vers. 22. *In Adam omnes moriuntur.* S. August. *lib. 2. de nupt. & concupiscentia, cap. 27. & 28. & lib. 6. contra Iulianum cap. 4.* S. Ambros. *lib. 1. de pœnit. cap. 2.* S. Gregor. Nissen. *in disp. de resurrectione & anima, & in lib. de beatitudinibus orat. 6.* Gregorius Nazianz. *orat. de Baptismo*, Leo *epist. 84. & serm. 4. de Natali*, Chrysostom. *homil. de Adamo, & Eua*, Cyprian. *lib. 3. epist. 8. ad Fidum*, S. Thom. *1. quæst. 81. artic. 2. & 3.* Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 4. cap. 30.*

De dispensatione, & mysterio aduentus Christi.

CAPVT II.

1. *Christum venisse patet.*

QVo factum est, vt cœlestis Pater [a] misericordiarum, & Deus totius consolationis, Christum Iesum, filium suum, ante legem, & legis tempore multis [b] sanctis Patribus, declaratum, ac promissum, cùm venit beata illa plenitudo [c] temporis, ad homines miserit: vt & Iudæos, qui sub lege erant, redimeret, & [d] gentes, quæ non sectabantur iustitiam, iustitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. [e] Hunc proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non solùm autem pro [f] nostris, sed etiam pro totius mundi.

a 2. Cor. 1.
b Gen. 49. cum sim.
c Galat. 4.
d Rom. 9.
e Rom. 3. & 5. Coloss. 1. Tit. 2. & 3. Tit. 1. c. multiplex. de pœnit. d. 1.
f Ioan. 2. 2. Cor. 5.

1. CHristum venisse pater Genes. 49. *Non auferetur sceptrum de Iuda*. sicut ex illis verbis probant Irenæ. *lib. 4. c. 33.* Cyprian. *epist. 63. aliàs lib. 2. epist. 3.* Iustin. Martyr *in dial. contra Tryphonem*. Auctor quæstionum ad Antiochum *q. 103.* Idem probatur ex Daniel. *cap. 9.* vbi Lyran. & tradunt Euseb. *lib. 8. demonstrat. cap. 2.* Chrysostom. *orat. 2. contra Iudeos*, Genebrard. *lib. 2. chronograph. circa finem.* Gelas. *lib. 4. c. 14.* Driedo *l. 3 de dogmatibus sacra Scriptura, cap. 5. p. 4.* Ioan. Lucidus *lib. 2. de emendat. temporum.* Suar. *3. p. tom. 1. disp. 1. & 2.* Valent. *tom. 4. disput. 1. q. 1. puncto 2.* Ioan. Putean. *tom. 2. q. 1. art. 1. dub. 4.* Tanner. *tom. 4. disp. 1. q. 1. dub. 2.* Bonacin. *de sacrosancta Christi Incarnat. disp. 2. q. 1. puncto 2.*

Qui per Christum iustificantur.

CAPVT III.

1. *Per Christum iustificamur.*
2. *Hominis propagatio exemplo probatur.*

VErùm, et ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt, sed ij duntaxat, quibus meritum passionis eius communicatur. Nam sicut reuera homines, [a] nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur iniusti, *a cùm in ea propagatione*, per ipsum dum concipiuntur, propriam iniustitiam contrahant: ita nisi in Christo renascerentur, nunquam iustificarentur: cùm ea renascentia per meritum passionis eius gratia, qua iusti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos [b] semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis Sanctorum in lumine, & eripuit de potestate tenebrarum, transtulitque in regnum filij dilectionis suæ, in quo habemus redemptionem peccatorum.

a Allusio ad verba Aug. ep. 89 Omnes qui tenascuntur in iustificationem, &c. quæ alibi crebrò inculcat.
b Infrà canon. 1. Coloss. 1.

1. PEr Christum iustificamur, & saluamur, ad Roman. 5. *cùm adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est; multò igitur magis nunc iustificati in sanguine ipsius salui erimus*; ad Hebr. 13. *Propter quod & Deus, vt sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est*, & cap. 9. *Si sanguis hircorum, & taurorum, & cinis vituli aspersus inquinatos sanctificat ad emendationem carnis, quantò magis sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundauit conscientiam nostram ab operibus mortuis*; & 1. Ioan. 1. *Sanguis Iesu Christi filij eius emundat nos ab omni peccato.* Vide Sayr. *de Sacramentis in genere, lib. 2. c. 2. quæst. 9. art. 3. vers. tertio.*

2. *Cum in ea propagatione.*] Hanc propagationem exemplo probat Concil. Arausic. II. *cap. 24.* vbi ait de palmite, *quæ si non in vite manet, arescit, & vigorem non nisi ex vite habet*; idem dicit Concil. Moguntin. *cap. 6. tom. 3. fol. 932.* August. *lib. 2. de peccato mort. cap. 27.* S. Thom. *part. 2. quæst. 81. art. 2. ad 3.*

Iustificationis impij descriptio, & modus eius in statu gratiæ insinuatur.

CAPVT IV.

1. *Baptismus in re, vel in voto necessarius ad iustificationem.*
Iustificatio quid sit. ibid.
2. *Baptismus necessarius necessitate medij in re, vel saltem in voto.*
3. *Baptismum in voto habere quis dicatur.*

Galat. 4. Tit. 3. a Ioan. 3. c. filius &c. non dubito, de consec. dist. 4.

QVibus verbis iustificationis impij descriptio insinuatur: vt sit translatio ab eo statu in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Iesum Christum, Saluatorem nostrum, quæ quidem translatio post Euangelium promulgatum, *α sine lauacro* regenerationis, *β aut eius voto* fieri non potest, sicut scriptum est: a Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

1. VIde Sayt. *de Sacramen. in genere, lib. 2. cap. 2. quæs. 9. art. 3. in fine*, Ægydium de Coninck *de Sacram. & censur. tom. 1. q. 68. à n. 23.* Gabr. Vasq. *in 3. part. S. Thom. tom 2. disp. 151. n. 18. & disp. 158. num. 27.* Filliuc. *in quæst. moral. tom. 1. tract. 2. de sacrament. Baptismi, num. 118. & 122.* Ioan. de Lugo *de Sacram. tract. de Pœnit. disp. 14. sect. 7. num. 90.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 2. c. 4. n. 60.* Hurtado *de Sacram. disp. 1. de Baptismo, diffic. 14. in fine*, vbi quòd Baptismus in re, vel in voto necessarius est ad iustificationem, & *diffic. 15. vers. Soar.* dicit quòd iustificatio est translatio ab statu in quo quis nascitur filius Adæ ad statum gratiæ, & *diffic. 20. vers. quod autem.*

2. *α Sine lauacro, &c.*] Vide S. Thom. *part. 3. q. 68. art. 2.* Sot. *in 4. dist. 5. quæst. 1. art. 2.* Veg. *de iustificat. lib. 9. cap. 4. fol. 220.*

Baptismum esse necessarium necessitate medij in re, vel saltem in voto, quando non adest facultas illum suscipiendi in re, asserunt SS. Patres, Concilia, & vnanimis Doctorum sententia apud Henriq. *in summ. lib. 2. cap. 3.* Vasq. *part. 3. disp. 149. cap. 1. 2. & 3. & disp. 152. cap. 2.* Sayt. *d. lib. 2. cap. 8. quæs. 2. art. 1.* Barthol. ab Angelis *de Sacram. Baptismi, §. 8.* Card. Tolet. *in instruct. sacerd. lib. 1. cap. 21. in princip.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 27. num. 7.* Ægid. de Coninck *d. tom. 1. quæst. 62. num. 66.* Hurtado *de Sacram. disp. 1. de Bapt. diffic. 14.* vbi *diffic. 13.* quærit à quo tempore Baptismus cœperit esse necessarius necessitate medij.

3. *β Aut eius voto.*] Illum dici habere Baptismum in voto, qui facit aliquid in quo continetur votum, & propositum Baptismi suscipiendi, resoluit Bonacin. *de Sacr. disp. q. 2. punct. 2. num. 2.* Et dicit Paul. Layman *in Theologia moral. lib. 5. de Sacram. tract. 2. c. 6. n. 6 vers. dico 2.* per actum contritionis, ac dilectionis Dei super omnia, in qua continetur etiam propositum, seu votum saltem implicitum seruandi mandata Dei, & consequenter in noua lege recipiendi Sacramentum Baptismi, (si eius suscipiendi copia sit) hominem adultum vere à peccatis iustificari, & ius adoptionis filiorum Dei consequi.

De necessitate prædicationis ad iustificationem in adultis, & vnde sit.

CAPVT V.

1. *Necessitas preparationis ad iustificationem in adultis.*
2. *Conuersio mentis in Deum vnde sit.*

a Infrà Canon. 3. b Prol. lib. 2. de voc. gen. c. 48. & 29. c Zach. 4. Ioël. 2. c cõuertimini de pœn. dist. 2. d Thr. 5. Hier. in fin. orationis. & cap. 31.

DEclarat præterea ipsius iustificationis exordium in adultis à Dei per Christum Iesum præueniente gratia sumendum esse, hoc est, ab eius vocatione, qua nullis eorum existentibus meritis, vocantur, vt, qui per peccata à Deo auersi erant, per eius excitantem, atque adiuuantem gratiam ad conuertendum se ae suam ipsorum iustificationem, eidem gratiæ liberè assentiendo, & cooperando, disponantur: a ita vt, tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem neque homo ipse nihil omninò agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui b illam & adiicere potest, neque tamen sine gratia Dei mouere se ad iustitiam coram illo libera sua voluntate possit. Vnde in sacris litteris, cum dicitur: c Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos; libertatis nostræ admonemur. Cùm respondemus: d *α Conuerte nos Domine ad te*, & conuertemur: Dei nos gratia præueniri confitemur.

1. VIde Sot. *in 4. dist. 4. q. 2. art. 5. col. 10.* Nauarr. *in man. cap. 2. n. 39.* Balduin. Iun. *super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 5 cap. 3. vers. quæstio secunda*, Ægid. de Coninx *de Sacram. & censur. tom. 2. disput. 2. dub. 4. num. 34.* Molfes. *in summ. Theologiæ moralis, tract. 1. cap 8. num. 38.*

2. *α Conuerte nos Domine ad te*] Quidam Scholastici putant posse hominem se sufficienter per actiones naturales disponere ad obtinendam gratiam, ita Durand. *in 2. dist. 28. q. 5.* Gabr. etiam *in 2. dist. 28. q. vnic. & in 4. dist. 14. quæst. 1. art. 2.* Sed contrarium est asserendum, nam conuersio mentis in Deum, per quam homo iustificatur, debet esse ex actibus supernaturalibus, vt patet ex Conc. Mileuit. *can 4.* Arausic. *can. 7. 23. & 25.* Itenxo *lib. 4. c. 28.* Cyprian. *lib 2. epist. & lib. 3. ad Quirin. cap. 4* August. *lib. de prædestinat. Sanctorum, c. 3.* Ambros. *lib. 2. in Lucam, cap. 3.* Hieron. *cap. 63. in Isai.*

Modus

Modus præparationis.

CAPVT VI.

1. *Diſpoſitio hic non de dilectione perfecta Dei ſuper omnia, ſed de imperfecta, qua amatur Deus ex amore concupiſcentiæ vt bonum noſtrum, intelligitur.*

Pœnitentia aliqua ſeu dolor animi ex motiuo ſupernaturali ſuſceptus de peccatis neceſſariò requiritur ad conſequendam iuſtificationem primam in ſacramento Baptiſmi, & Pœnitentia. ibid.

2. *Pœnitentia orta ex timore diuinæ iuſtitiæ bona eſt.*

3. *Iuſtificari non poteſt homo de potentia ordinaria abſque actu pœnitentiæ.*

Homo poteſt iuſtificari de potentia Dei abſoluta. ibid.

α DIſponuntur autem ad ipſam iuſtitiam, dum excitati diuinâ gratiâ, & adiuti fidem ex auditu concipientes, liberè mouentur in Deum, credentes vera eſſe, quæ diuinitus reuelata, & promiſſa ſunt, atque illud in primis, à Deo iuſtificari impium per gratiam eius, per redemptionem, quæ eſt in Chriſto Ieſu, & dum peccatores ſe eſſe intelligentes, β *à diuina iuſtitia timore, quo vtiliter concutiuntur*, ad conſiderandum Dei miſericordiam ſe conuertendo: in ſpem eriguntur, fidentes, Deum ſibi propter Chriſtum propitium fore: illúmque, tanquam omnis iuſtitiæ fontem, diligere incipiunt: ac propterea mouentur [a] aduersùs peccata per odium aliquod: & deteſtationem, hoc eſt, per eam Pœnitentiam, γ *quam ante Baptiſmum agi oportet*: denique dum proponunt ſuſcipere Baptiſmum, inchoare nouam vitam, & ſeruare diuina mandata. De hac diſpoſitione ſcriptum eſt: [b] Accedentem ad Deum oportet credere, quia eſt, & quod inquirentibus ſe remunerator ſit. Et, [c] Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Et, [d] Timor Domini expellit peccatum. Et, [e] Pœnitentiam agite, &, Baptizetur vnuſquiſque veſtrûm in nomine Ieſu Chriſti in remiſſionem peccatorum veſtrorum, & accipietis donum Spiritus ſancti. Et, [f] Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti docentes eos ſeruare, quæcumque mandaui vobis. Denique [g] præparate corda veſtra Domino.

a Infrà c. 14. ſeſſ. 14. c. 4. de contritione.
b Marc. 2. & Matth. 9.
d Eccl. 1.
e Act. 2. c. agunt. & c. propriè de conſecr. d. 4.
f Matt. vlt. Luc 24 cap. prima cap. ſi qua & c. propriè, de conſecr. 4.
g 1. Reg 7.

1. α DIſponuntur autem ad ipſam iuſtitiam.] Vide Paul. Fuſc. *de viſitat. lib. 1. cap. 18. n. 21 in fine.* Vaſquez *diſp. 203. n. 98.* vbi nomine diſpoſitionis, quam Concil. in præſenti numerauit inter diſpoſitiones, non intelligi dilectionem perfectam Dei ſuper omnia, ſed imperfectam, qua amatur Deus ex amore concupiſcentiæ vt bonum noſtrum. Barthol. à S. Fauſto *tom. 3. tract. de pœnit. lib. 1. q. 53. in princ.* Bald. iun. *ſuper opera controuerſ. Bellarm. part. 2. lib. 5. c. 3. verſ. quæſtio.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. & cenſur. tom. 2. diſp. 2. dub. 6. n. 56.* Bonacin. *de Sacram. diſp. 5. quæſt. 5. ſect. 1. punct. 8. à princ.* Molfeſ. *in ſumm. Theolog. moralis, tract. 7. cap. 2. num. 21.* Paul. Layman. *in Theolog. morali tract. 1. c. 6. num. 4. verſ. aſſertio 2. & tract. 6. c. 1. num. 5.* Ioan. de Lugo *de Pœnitent. diſp. 5. ſect. 8. n. 123. & diſp. 8. ſect. 4. num. 99. & 100.* Hurtado *de Sacram. diſp. 4. de Bapt. diffic. 4. propè fin. & diffic. 5. in princ.* Truſſenc. *in Decalog. lib. 1. cap. 1. dub. 2. n. 7. & dub. 6. num. 1.*

2. β *A diuina iuſtitia timore, quo vtiliter concutiuntur.*] Ergo pœnitentia, quæ ex hoc timore oritur, bona eſt, vt per Barthol. à S. Fauſto *tom. 3. tract. de pœnitentia lib. 1. q. 43.*

γ *Quam ante Baptiſmum agi oportet.*] Vide Nauarr. *in man. cap. 1. à num. 38. & in cap. vlt. de pœnit. diſt. 7. num. 10.* Henriquez *in ſumm. lib. 1. cap. 22. §. 5.* Suar. *de Sacram. diſp. 7. ſect. 4. §. occurrebat.* Ægyd. de Coninck *tom. 1. quæſt. 62. art. 2. dub. 2. à num. 51.* Paul. Layman. *citato loco.*

Non poſſe hominem de potentia Ordinaria iuſtificari abſque actu pœnitentiæ, patet ex Actor. 1. *Pœnitemini & , conuertimini vt deleantur peccata veſtra*; & ex Ezech. 18. *Conuertimini, & agite pœnitentiam*, refertur *in cap. agunt, & in c. propriè, de conſecr. diſt. 4.* & ex Luc. 13. *Si pœnitentiam non habueritis, ſimul omnes peribitis* docent S. Thom. *part. 3. q. 86. art. 2.* vbi Nugn. *dub. 1. concluſ. 2. & 3.* & Suar. *diſp. 6. ſect. 1. aſſert. 1.* Henriquez *in ſumm. lib. 4. cap. 21. §. 1.* Valent. *tom. 4 diſp. 7. quæſt. 3. puncto 2. in princ.* pariter reſoluentes, de potentia Dei abſoluta poſſe hominem iuſtificari à peccato mortali abſque vlla pœnitentia, modò ceſſet actus peccati. 3.

Quid ſit iuſtificatio impij, & quæ eius cauſæ.

CAPVT VII.

1. *Diſpoſitionis nomine Concilium eam intelligit, quæ diſponit, & requiritur ad effectum Sacramenti ſuſcipiendum.*

Spiritus ſanctus dat gratiam iuxta menſuram diſpoſitionis, & cooperationis hominis. ibid.

In iuſtificatione adultorum, quæ fit in Baptiſmo, vnuſquiſque recipit gratiam ſecundum propriam diſpoſitionem & cooperationem hominis. ibid.

2. *Vnica, excluſiua dictio, quid operetur.*

3. *Chriſtus eſt habitus infuſus, & non actus ſolùm.*

α HAnc diſpoſitionem, ſeu præparationem iuſtificatio ipſa conſequitur: quæ non eſt ſola peccatorum remiſſio, ſed & ſanctificatio, & renouatio interioris hominis per voluntariam ſuſceptionem gratiæ, & donorum: vnde homo ex iniuſto fit iuſtus, & ex inimico amicus, vt ſit hæres ſecundùm ſpem vitæ æternæ. Huius iuſtificationis cauſæ ſunt,

finalis quidem gloria Dei & Christi, ac vita æterna: efficiens verò, misericors Deus, qui gratuitò [a] abluit, & [b] sanctificat, signans, & vngens [c] Spiritu promissionis sancto, qui est pignus hæreditatis nostræ: meritoria autem, dilectissimus vnigenitus suus, Dominus noster, Iesus Christus, qui cùm [d] essemus inimici, propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, sua sanctissima passione in ligno crucis nobis [e] iustificationem meruit, & pro nobis Deo patri satisfecit: instrumentalis item, sacramentum Baptismi, quod [f] est Sacramentum fidei, sine qua nulli vnquam contingit iustificatio: demum *β vnica formalis causa est* iustitia Dei, non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit: quâ videlicet, ab eo donati, renouamur spiritu mentis nostræ: & non modò reputamur, sed verè iusti nominamur, & sumus iustitiam in nobis recipientes vnusquisque suam secundùm mensuram, quam [g] Spiritus sanctus partitur singulis prout vult, & secundùm propriam cuiusque dispositionem, & cooperationem; *γ quamquam enim nemo possit esse iustus*, nisi cui merita passionis Domini nostri Iesu [h] Christi communicantur: id tamen in hac impij iustificatione fit, dum eiusdem sanctissimæ passionis merito per Spiritum sanctum charitas [i] Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iustificantur, atque ipsis inhæret, *δ vnde in ipsa* iustificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & charitatem. [k] Nam fides, nisi ad eam spes accedat, & charitas, neque vnit perfectè cum Christo, neque corporis eius viuum membrum efficit, qua ratione verissimè dicitur, [l] Fidem sine operibus mortuam, & otiosam esse. Et, In [m] Christo Iesu neque Circumcisionem aliquid valere, neque præputium: sed fidem, quæ per charitatem operatur. Hanc fidem ante Baptismi sacramentum ex Apostolorum traditione Cathechumeni ab Ecclesia petunt, cùm petunt fidem, vitam æternam præstantem, quam sine spe, & charitate fides præstare non potest, vnde & statim verbum Christi audiunt: [n] Si vis ad vitam ingredi, serua mandata. Itaque veram, & Christianam iusticiam accipientes, eam [o] ceu primam stolam pro illa, qua Adam sua inobedientia sibi & nobis perdidit, per Christum Iesum illius donatam, candidam & immaculatam iubentur statim renati conseruare, vt eam perferant ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, & habeant vitam æternam.

a 1. Cor. 6. b Tit. 3. c Ephes. 1. d Ephes. 2. Roman. 5. e Ephes. 2. Roman. 4. f Cap. nihil est. de consec. dist. 4. g 1. Cor. 12. Ephes. 4. h Philipp. 3. i Rom. 5. k Infrà c. 10. l Iacob. 2. in fin. m Galat. 5. & 6. c. Circumcis. de pœn. dist. 2. n Matth. 19. o Lucæ 15. c. quomodo renouari, de pœn. dist. 4.

1. *α* HAnc *ad dispositionem, seu præparationem*, &c.] Vide Nauarr. *in man. c. 11. n. 13. ad fin.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 2. cap. 2. num.* 10. Barthol. à S. Fausto *de Pœnit. lib. 3. q. 24. vers. tandem.* Ægid. *de Sacram. & censuris, tom. 1. q. 62. art. 4. dub. vnic. n.* 18. *& quæst. 69. n. 8. & tom. 2. disp. 2. dub. 2. n. 17. & dub. 10. n. 8. cum seqq.* Fr. Ioan. à Cruce *de statu Relig. l. 2. c. 2. dub. 3. conclus. 1. reg. 1.* Molfes. *in summ. Theologia moralis, tract. 1. c. 8. n. 29. & tr. 4. c. 1. n. 77.* Filliuc. *in quæst. moral. tom. 1. tract. 1. de Sacram. c. 6. num. 94. 95. 96. & tract. 10. n. 96. &* 133. Ioan. de Lugo *de Sacram. in genere, disp. 9. sect. 9. n. 74.* vbi *n. 75.* ait, nomine dispositionis Concilium intelligere non quidem eam, quæ disponit ad Sacramentum, sed quæ disponit, & requiritur ad effectū Sacramenti suscipiendum, idem Ioan. de Lugo *in tract. de Pœnit. disp. 8. sect. 4. n. 99. cum seqq.* Barthol. de S. Fausto *tom. 3. tract. de Pœnit. lib. 3. q. 95.* vbi ait, docere hunc text. Spiritum sanctum dare gratiam iuxta mensuram dispositionis, & cooperationis ex parte hominis. Hurtado *de Sacram. disp. 3. de Sacram. in genere diff. 5. vers. sed horum*, vbi ait, in iustificatione adultorum, quæ fit in Baptismo, vnumquemque recipere gratiam secundùm propriam dispositionem & cooperationem, & *disput. 4. de Baptismo, diffic. 3. vers. quod vero, & de Pœnit. disp. 2. diff. 21.*

β Vnica est causa formalis, &c.] Vide Hurtado *de Sacram. tract. de Pœnit. disp. 1. diffic. 7. in vers. Tridentinum*, vbi dicit illam particulam, *vnica*, quæ exclusiua est, tantùm excludere iustitiam increatam Dei, & fauorem aliquem extrinsecum Dei, non pluralitatem formarum, quæ nobis insint, quarum quælibet sit sufficiens ad iustificationem. 2.

γ Quamquam enim nemo possit esse iustus, &c.] Vide Vasq. *in 3. part. S. Thomæ tom. 2. disp. 231. n. 37.*

δ Vnde in ipsa, &c.] Vide Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 9. c. 3. q. 3.* vbi quòd charitas est habitus infusus, & non actus solùm. 3.

Quomodo intelligatur, impium per fidem, & gratis iustificari?

CAPVT VIII.

1. *De conuersione hominis ad Deum, & num. 2.*
2. *Actus ad gratiam habitualem, seu ad iustificationem disponentem, qualis esse debeat?*

Roman. 3. Hebr. 11. Infrà c. 9. Roman. 11. Ephes. 2. Tit. 3.

α CVm verò *Apostolus dicit*, iustificari hominem per fidem, & gratis: ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ consensus tenuit, & expressit: vt scilicet per fidem ideò iustificari dicamur, quia fides est humanæ salutis initium, fundamentum, radix omnis iustificationis: sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum eius consortium peruenire: gratis autem iustificari ideo dicimur, quia nihil eorum, quæ iustificationem præcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur: si enim gratia est, iam non ex operibus, alioquin, vt idem Apostolus inquit, gratia iam non est gratia.

Vide

1. VIde Trullench. *in Decalog lib.1. c.1. dub.2. n.3.* Ad actiones, quibus ad Deum conuertimur, actiuè conuerti cum auxilio Dei supernaturali, docent August. *serm.13. de verbis Apost.* Ambros. *lib.2. in Lucam, c.3.* Hieron. *in c.1. ad Ephes.* August. *lib.2. de peccat. mort. & remiss. cap.1. & lib. de correctione, & gratia.*

2. Homines ad Deum liberè conuerti, probant Ignat. *Epist. ad Magnesianos*, & August. *homil. lib.50. homil.16.*

3. Actum ad gratiam habitualem, seu ad iustificationem disponentem debere esse supernaturalem, seu ex gratia elicitum, nec enim ad Deum potest homo se præparare suis viribus, docent S. Thom. *p.2. q.109. art.6.* Bonauent. *in 2. dist.28. art.2. quæst.1.* Dried. *de captiu. & red. gener. hum. tract.4. cap.2. p.2. & lib. de concord. c.3.* Veg. *lib.6. in Trid. c.3. cum seqq. & in opusc. de iustific. quæst.8.*

a Cum verò Apostolus dicat, &c.] Vide Torreblanca *de iure spirit. lib.14. cap.1. n.17. & cap.6. n.9.*

Contra inanem hæreticorum fiduciam.

CAPVT IX.

1. *Homines non possum habere certitudinem de sua iustitia, iis exceptis, quibus Deus specialiter reuelaret.*

a QVamuis autem necessarium sit credere, neque remitti, neque remissa vnquam fuisse peccata, nisi gratis diuina misericordia propter Christum; nemini tamen fiduciam, [a] & certitudinem remissionis peccatorum suorum iactanti, & in ea sola quiescenti, peccata dimitti, vel dimissa esse dicendum est, cùm apud Hæreticos, & Schismaticos possit esse, immo nostra tempestate sit, & magna contra Ecclesiam Catholica contentione prædicetur vana hæc, & ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserendum est, oportere eos, qui verè iustificati sunt, absque vlla omnino dubitatione apud semetipsos statuere se esse iustificatos, neminémque à peccatis absolui, ac iustificari, nisi eum [b], qui certò credat se absolutum, & iustificatum esse: atque hac sola fide absolutionem, & iustificationem perfici: quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, déque mortis, & Resurrectionis Christi efficacia dubitet: nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, déque Sacramentorum virtute, & efficacia dubitare debet: sic quilibet, dum seipsum suámque propriam infirmitatem & indispositionem respicit, de sua gratia formidare, & timere potest: cùm nullus scire valeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum.

Tit. 3. — a Infrà c.11. & 13. — b Infrà c.14.

1. IN hac vita non posse homines habere certitudinem de sua iustitia, iis exceptis, quibus Deus specialiter reuelaret, docet S. Thom. 2.2. q.11. art.5. Theologi communiter *in 1. sent. dist.17.* Vega *lib.9. in Concil. Trid.* Sot. *lib.3. de natura & gratia, c.10. cum seqq.* Rofens. *contra art.10. & 11. Lutheri*, Castr. *lib.7. aduersus hæreses, verb. gratia* Barthol. à S. Fausto *tom.3. tract. de Pœnit. lib.3. q.94.* vbi per hunc text. tenet quòd nemo potest certitudine infallibili certò scire se habere Dei gratiam iustificantem. Probatur ex Apost. ad Roman. 11. *O altitudo diuitiarum sapientiæ, & scientia Dei* &c. & de Roman. 12. *Tu autem fide stas, noli altum sapere*, &c, & ad Cor. 10. *Qui stat, videat ne cadat*, & ad Philippens. 2. *Cum timore, & tremore salutem vestram operamini*, & Apocalyps. 3. *Tene quod habes, ne forte accipiam coronam tuam.*

a Quamuis autem necessarium sit credere, &c.] Vide Torreblanca *de iure spirit. lib.14. cap.1. n.18.*

De Acceptæ iustificationis incremento.

CAPVT X.

1. *Homo iustus toto tempore vitæ suæ potest in gratia crescere.*

SIc ergo iustificati & amici Dei, ac domestici facti, [a] euntes de virtute in virtutem renouantur, vt Apostolus inquit, de die, in diem: hoc est, mortificando membra carnis suæ, & [b] exhibendo ea arma iustitiæ in sanctificationem, per obseruationem mandatorum Dei, & Ecclesiæ, in ipsa iustitia per Christi gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus, crescunt, atque magis iustificantur, sicut scriptum est: [c] Qui iustus est, iustificetur adhuc. Et iterum: [d] Ne verearis vsque ad mortem iustificari. Et rursus: Videtis quoniam ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantùm. Hoc verò iustitiæ incrementum petit sancta Ecclesia cùm orat: Da nobis Domine fidei, spei, & charitatis augmentum.

a Psal.83. inf. c.24. 2. Cor. 4. in fin. Coloss. 3. — b Rom. 6. — c Apoc. vlt. — d Ezech. 18. Iacob. 2.

VIde *Clem. ad nostram, de hæret.* Hieron. *contra Iouinian.* August. *in lib. de hæresib. hæresi* 82. & *tract.24. super Ioannem.* S. Thom. 2.2 *q.24. art.46. &* 9. Paul. Fusc. *de visitat. lib.1. cap.18. num.22.* Ioan. de Lugo *de Sacrament. in tract. de Pœnitent. disput.24. num.34.*

1. Hominem iustum toto tempore vitæ suæ posse in gratia crescere, probatur *Ezechiel. 18. Prouerb 4. Eccles. 9. Psalm. 83. Apocalyps. vlt. & ad Ephes. 4.* docent Leo *serm.2. de Quadrages.* Hieronym. *in cap.9. Eccles.* Prosp. *lib.1. de vita contemplatiua, cap.8. & 9. & in lib. sententiarum August. sent.102.* August. *serm. 15. de verbis Apostoli, & in Psalm. 69. & lib.3. contra duas epistolas Pelagij, cap.7.*

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

De obseruatione mandatorum, déque illius necessitate, & possibilitate.

CAPVT XI.

1. *Homo existens in peccato mortali potest habere multos actus bonos qui nullo modo sunt peccato.* 2. *Nihil impossibile homini à Deo pracipi.*

NEmo autem, quamtumuis iustificatus, liberum se esse ab obseruatione mandatorum putare debet: nemo temeraria illa, & à Patribus sub anathema prohibita voce vti, Dei præcepta homini iustificato ad obseruandum esse impossibilia. α *Nam* [a] *Deus* [b] *impossibilia non* [c] *iubet*, sed [d] iubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis, & adiuuat, possis. [e] Cuius mandata grauia non sunt, cuius [f] iugum suaue est, & onus leue. Qui enim sunt filij Dei, Christum diligunt: qui [g] autem diligunt eum, vt ipsemet testatur, seruant sermones eius: quod vtique cum diuino auxilio præstare possunt, licèt enim in hac mortali vita quantumuis sancti, & iusti in leuia saltem & quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur peccata, quandoque cadant, non propterea desinunt esse iusti. [h] Nam [i] iustorum illa vox est humilis, & verax: Dimitte nobis debita nostra. Quo fit, vt iusti ipsi eo magis se obligatos ad ambulandum in via iustitiæ sentire debeant, quo liberati iam à peccato, [k] serui autem facti Deo, [l] sobriè, iustè, & piè viuentes proficere possint per Christum Iesum: per quem [m] accessum habuerunt in gratiam istam. [n] β *Deus namque* [o] *sua gratia semel iustificatos non deserit*, nisi ab eis priùs deseratur. Itaque nemo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola se hæredem esse constitutum, hæreditatémque consecuturum, etiamsi Christo non [p] compatiatur, vt & conglorificetur. Nam & Christus ipse, vt inquit Apostolus, [q] cùm esset filius Dei, didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam, & consummatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ. Propterea Apostolus ipse monet iustificatos, dicens: Nescitis, quòd ij qui [r] in stadio concurrunt, omnes quidem currunt, sed vnus accipit brauium? sic currite vt comprehendatis. [s] Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aërem verberans: sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne fortè, cùm aliis prædicauerim, ipse reprobus efficiar. Item princeps Apostolorum Petrus [t]: Satagite, vt per bona opera certam vestram vocationem, & electionem faciatis. Hæc enim facientes, non peccabitis aliquando. [u] Vnde constat eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduersari, qui dicunt iustum in omni bono opere saltem venialiter peccare, aut, quod intolerabilius est, pœnas æternas mereri: atque etiam eos qui statuunt, in omnibus operibus iustos peccare, si in illis suam ipsorum socordiam excitando, sese ad currendum in stadio cohortando, cum hoc vt in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam [x], cùm scriptum sit: Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem [y], & de Mose dicit Apostolus, quòd respiciebat in remunerationem.

a Et Aug. c. 41. lib de nat. & gr. b 1. Ioan. 3. infr cap 18. c Côc Arausi. 2. cap 25. d Vide Hier. in epist. ad Ctesiph. e 1. Ioan 5. f Matt. 11. Ioan 15. g Ioan 14. Conc. Aphr. cap 81. 82. & 83. h Conc. Mileuit. c. 7. 8. & 9. i Matt. 16. Luc. 11 cap. vasi 14. dist. c adhuc. & c. de quotidianis, de pœn. dist. 3. k Rom. 5. l Tit 2. m Infrà can. 10. n Rom 5. o Aug. lib. de nat. & gratia 26 & Prosp. sentent 7 ad c. Gallorū & resp. ad 7. ob v nc. p Rom. 8. q Philip. 2. Hebr. 5. r 1. Cor. 9 s 1. Cor. 5 t 2. Petr. 1. u Iustà c. 25. x Iustà c. 31. Psalm. 118. y Heb 11.

1. VIde Suar. *de legib. lib. 6 cap. 2. à num. 7.* Hieron. Roderic. *in compend. quaest. regular. resolut. 90. num. 19. vers. 3.*

Collige ex text. orthodoxæ Religionis doctrinæ illos aduersari, qui dicunt iustum in omni opere bono venialiter peccare, & eos, qui statuunt in omnibus operibus iustos peccare: hominem enim existentem in peccato mortali posse habere multos actus bonos, qui nullo modo sunt peccata, constat ex hac *sess. can. 7. & c. 7. & sess. 14. c. 4. & can. 5.* & ex Concil. Arausic. *cap. 4. & 5.* & ex *Actor. 10.* vbi habetur dixisse Angelum Cornelio, *Orationes tuæ, & eleemosynæ tuæ ascenderunt in memoriam in conspectum Dei*; & tamen eo tempore nondum Cornelius erat iustus, vt docent *ibi* Theophil. Euthym. & Chrysost. *homil. de fid. leg. nat. in tom. 3. & orat. de Anima tom. 1.*

α *Nam Deus impossibilia non iubet.*] Nihil impossibile homini à Deo præcipitur, Barthol. à S. Fausto *tom. 3. in tract. de Pœnit. lib. 5. q. 14. in 2. p. & tract. de Suffrag. lib. 1. q. 14. in 2. p.* 2.

β *Deus namque sua gratia semel iustificatos non deserit*, &c.] Vide Ioan. de Logo *de Sacram. in tract. de Pœnit. disput. 8. sect. 8. n. 180.*

Prædestinationis temerariam præsumptionem cauendam esse.

CAPVT XII.

NEmo quoque, quandiu in hac mortalitate viuitur, de arcano diuinæ prædestinationis mysterio vsqueadeò præsumere debet, vt certò statuit se omnino esse in numero prædestinatorum: quasi verum esset, quòd iustificatus aut amplius peccare non possit, aut, si peccauerit, certam sibi resipiscentiam promittere debeat: nam, nisi ex speciali reuelatione, sciri non potest, quos Deus sibi elegerit.

Infrà c. 15 & 16. & can. resipiscentes in fin. 14. q 1. Ezech 18. Galat. 5.

Vide

VIde Chryſoſt. *homil.11. in epiſt. ad Philippenſ.* Hieron. *lib.2. aduerſus Pelagian.* Auguſt. *lib.11. de ciuitate, cap.12. & in lib. de corrept. & gratia, c.13. & in lib. de bono perſeuerantia, cap.13.* Gregor. *lib.6 in 1. Regum.* Proſper. *lib.2. de vocat. gentium, cap. vlt.* Bernard. *ſerm.1. de Septuageſ. & epiſt.* 107. Torreblanc. *de iure ſpirit. lib.2. cap 2. num.18.* De diuina prædeſtinatione tractant Magiſt. *in 1. ſent. diſt.35. 40. & 41.* ibique Doctores, præſertim D. Bonauent. Ægid. Sot. Durand. Ocham, & alij, inter quos nouiſſimè Guillelmus à Rubione, Riccard. Tappetus *art.7. contra Lutherum.* Turrianus *in opuſc. de electione diuina.* Moncæ. *diſput. Theolog. diſp.4. c.2.* Catherin. *lib.1. de prædeſtinat. cap. vlt. & lib.2. in fine.* Item S. Thom. *p.1. art.23. cum ſeqq.* ibique Doctores nouiores, inter quos Caiet. Suar. Molin. Valent. Vazq. Leſſ. Bañes, Zumel. Becan. *in p.1. cap. 14.* & alibi paſſim. Item Suar. *opuſc. de auxiliis lib.3. cap.16. cum ſeqq.* Berlarm. *lib.2. de gratia & libero arbitrio, cap.15.* Aluarez *de auxiliis lib.5. diſp.34. cum ſeqq.* Pennot. *in propugnaculo humana libertatis lib.6. c.1. cum ſeqq.* & ab iis citati.

De perſeuerantiæ munere.

CAPVT XIII.

SImiliter de perſeuerantiæ munere, de quo ſcriptum eſt, [a] Qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit: quod quidem aliunde haberi non poteſt, niſi ab eo, qui potens eſt eum, qui ſtat, ſtatuere, vt perſeueranter ſtet, & eum qui cadit, reſtituere, nemo ſibi certi aliquid abſoluta certitudine polliceatur: tametſi in Dei auxilio firmiſſimam ſpem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, niſi ipſi illius gratiæ defuerint, ſicut [b] cœpit opus bonum, ita perficiet [c] operans velle, & perficere. Veruntamen qui ſe exiſtimant ſtare, videant ne cadant, & cum [d] timore, ac tremore ſalutem ſuam operentur in laboribus, in vigiliis, in eleemoſynis, in orationibus, & oblationibus, in ieiuniis, & caſtitate; formidare enim debent, ſcientes, [e] quòd in ſpem gloriæ, & nondum in gloriam renati ſunt, de pugna, quæ ſupereſt cum carne, cum mundo cum diabolo: in qua victores eſſe non poſſunt, niſi cum Dei gratia Apoſtolo obtemperent, dicenti: [f] Debitores ſumus non carni, vt ſecundùm carnem viuamus: ſi enim ſecundùm carnem vixeritis, moriemini; ſi autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis.

a Matth.10. & 24. c. ſuggeſtū 7. q.1. & c. non reuertebatur, de pœn. d.1. infrà can. 16 & 18. Ezech. 38. b Theſſ.1. & 5. c 1. Cor.15. d Philip. 2. e 1. Petr.1. 2. f Rom.8.

NEmo ſibi certum aliquid pollicetur; quare 1. *ad Timotheum* 4. ſpiritus manifeſtè dicit, quia in nouiſſimis diebus deficiant quidam à fide; & cap.6. *quam quidem appetentes errauerunt a fide,* & 2. ad Timoth. 2. *ne forte det illis Deus pœnitentiam, & reſipiſcant*, Ioël. 2. *Quis ſcit ſi conuertatur, & ignoſcat Deus*; vide Ægid. de Coninck *de Sacram. & cenſuris, tom. 2. diſput.2. num.* 154. Emman. de Valle *de incantat. & enſalmis, opuſc. 1. ſect.2. cap.5. num.3 i.*

De lapſis, & eorum reparatione.

CAPVT XIV.

1. *Peccato mortali remiſſo quoad culpam, neceſſe eſt de potentia Dei ordinaria remitti etiam reatum pœnæ æternæ.*

2. *Peccato remiſſo quoad culpam, non ſemper remittitur totus reatus pœnæ temporalis.*

QVi verò ab accepta [a] iuſtificationis gratia per peccatum exciderunt, rurſus iuſtificari poterunt, cum excitante Deo per Pœnitentiæ ſacramentum, meritò Chriſti amiſſam gratiam recuperare procurauerint. Hic enim iuſtificationis modus eſt lapſis reparatio: quam ſecundam poſt naufragium deperditæ gratiæ tabulam ſancti [b] Patres aptè nuncupauerunt. Etenim pro iis, qui poſt Baptiſmum in peccata labuntur, Chriſtus Ieſus Sacramentum inſtituit Pœnitentiæ, cùm: [c] Accipite Spiritum ſanctum: quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta ſunt. Vnde docendum eſt, Chriſtiani hominis pœnitentiam poſt lapſum multò aliam eſſe à baptiſmali; eáque contineri non modò ceſſationem à peccatis, & eorum deteſtationem, [d] aut cor contritum, & humiliatum: verùm etiam eorundem ſacramentalem Confeſſionem ſaltem in voto, & tempore faciendam, & ſacerdotalem abſolutionem, itémque ſatisfactionem per ieiunia, eleemoſynas, orationes, & alia pia ſpiritualis vitæ exercitia: non quidem pro pœna æterna, *α quæ vel Sacramento, vel Sacramenti voto* vnà cum culpa remittitur, *β ſed pro pœna temporali*: quæ, vt ſacræ litteræ docent, non tota ſemper, vt in [e] Baptiſmo fit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei quam [f] acceperunt ingrati Spiritum ſanctum contriſtauerunt, & templum Dei violare non ſunt veriti. [h] De qua pœnitentia ſcriptum eſt: Memor eſto vnde excideris: age pœnitentiam & prima opera fac. Et iterum: [i] Quæ ſecundùm Deum triſtitia eſt, pœnitentiam in ſalutem ſtabilem operatur. Et rurſus: [k] pœnitentiam agite, & facite fructus dignos pœnitentiæ.

a Infrà c.23. & 29. b Hier. tom. 1. in epiſt. ad Demet. quæ incipit, inter omnes ſorſan. ex Tert. lib. de pœn. c. ſecunda poſt naufragiū, de pœn. diſt 1. c Ioan. 20. Matth 16. d Pſal. 50 c. ſacrificē de pœn. diſt.1. e ita & Flor. Conc. in decret. Eugenij f Ephes.4. g 1. Cor.3. h Apoc 2. c. quæ ſanctitas 50. d. & c. mirot. de pœn. d.1. i 2. Cor 17. k Mat. 3. & 4. Luc.3.

Barboſ. Collect. in Concil. Trid.

Vide Iodoc. Cocc. *in thesauro Cathol. tom. 2. lib. 7. art. 1.* Sayr. *de Sacrament. in genere, lib. 2. cap. 2. q. 8. art. 3. vers. quo supposito.* Onuphr. *disp. 3. de pœnit. sect. 2. quæst. vlt. circa fin.* Homobon. de Bonis *de examine Ecclesiast. tract. 3. c. 3. q. 23. vers. mortale, & tract. 5. c. 25. q. 92.* Molfes. *in summ. Theologia moralis, tract. 1. c. 8. n. 25. & tract. 7. cap. 6. n. 42.* Ioan. Sanc. *in select. disp. 40. n. 5.* Ioan. de Lugo *de Sacram. tract. de pœnit. disp. 14. sect. 7. n. 90.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 2. cap. 10. n. 23. cum seqq.* Filliuc. *in quæst. moralib. tom. 1. tract. 6. num. 82.* Iul. Lauor. *de Indulgen. p. 2. c. 3. n. 33. cum seqq. & c. 5. num. 29.* vbi ait regulariter in pœnitentia imponenda esse opera pœnalia, quales sunt orationes, eleemosynæ, & ieiunia.

1. *a Quæ vel Sacramento, vel Sacramenti voto, &c.*] Remisso peccato mortali quoad culpam, necesse esse de potentia Dei ordinaria remitti etiam reatum pœnæ æternæ, tradunt Card. Bellarm. Henriq. Ægid. de Coninck, & alij, quos refert Bonacin. *de Sacram. disp. 5. q. 6. sect. 1. puncto 4. n. 1.*

2. *β Sed pro pœna temporali, &c.* Vide Fr. Emman. *in explicat. Bullæ Cruciatæ fund. 1. fol. 1.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. & censur. tom. 2. disput. 4. d. 23.* Barthol. à S. Fausto *in tract. de suffrag. lib. 1. q. 14. in fine*, vbi dicit hunc text. docere, satisfactionem non fieri pro pœna æterna, quæ cum culpa remittitur, sed pro temporali. Remisso enim peccato quoad culpam, non semper remitti totum reatum pœnæ temporalis, docent S. Thom. 3. *quæst. 86. art. 4.* vbi Nugn. *vers. in hoc art.* Card. Bellarm. *lib. 4. de pœnit. cap. 2.* Zerol *de pœnit. cap. 2. q. 16.* Bonacin. *d. puncto 4. num. 2.* vbi *num. 3.* quærit, vtrùm reatus pœnæ temporalis, qui dimisso peccato remanet, semper sit æqualis?

DE REFORMATIONE.

De Residentia Prælatorum in suis Ecclesiis.

CAPVT PRIMVM.

1. *Doctores de residentia Prælatorum agentes.*
3. *Constitutiones de residentia agentes.*
3. *Animarum cura est onus Angelicis humeris formidandum.*
4. *Episcopi ad Episcopalem dignitatem quales esse debeant.*
5. *Episcopi vt resideant curare debent Metropolitani.*
6. *Residere tenetur Episcopus, qui habet Ecclesiā loco vbi omnes incolæ totius diœcesis sunt schismatici.*
7. *Alternatiua nō gaudet Episcopus non residens in sua diœcesi, etiam ex causa a Concil. approbata.*
8. *Episcopo, qui ob eius absentiam amisit alternatiuam, an remaneat aliquod tempus ad conferenda beneficia.*

EADEM sacrosancta Synodus, eisdem Præsidentibus Apostolicæ Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, deprauatósque in Clero, & populo Christiano mores emendandos se accingere volens, ab iis, qui maioribus Ecclesiis præsunt, initium censuit esse sumendum, integritas enim præsidentium salus est subditorum. Confides itaque per Domini, ac Dei nostri misericordiam, prouidámque ipsius Dei in terris Vicarij solertiam omnino futurum, vt ad Ecclesiarum regimen, *α onus quippe Angelicis humeris formidandum*, qui maximè digni fuerint, *β quorumque prior vita*, ac omnis ætas, à puerilibus exordiis vsque ad perfectiores annos per disciplinæ stipendia Ecclesiasticæ laudabiliter acta testimonium præbeat, secundùm venerabiles beatorum [a] Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesiis quibuscunque, quouis nomine, ac titulo, præfectos monet, ac monitos esse vult, vt [b] attendentes sibi & vniuerso gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei quam acquisiuit sanguine suo, vigilent, sicut Apostolus præcipit, [c] in omnibus laborent, & ministerium suum impleant: implere autem illud se nequaquam posse sciant, greges sibi commissos mercenariorum more deserant, atque ouium suarum, *γ quarum* [d] *sanguis* de eorum est manibus à supremo iudice requirendus, custodiæ minimè incumbant: cum certissimum sit, [e] non admitti pastoris excusationem, si lupus oues comedit, & pastor nescit. Ac nihilominus, quia nonnulli, quod vehementer dolendum est, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam salutis immemores, terrenaque cœlestibus, ac diuinis humana præferentes, in diuersis curiis vagantur, aut in negotiorum temporalium sollicitudine, ouili derelicto, atque ouium sibi commissarum cura neglecta, se detinent occupatos: placuit [f] sacrosanctæ Synodo antiquos canones, qui temporum, atque hominum * incuria penè in desuetudinem abierunt, aduersus non residentes promulgatos innouare: quemadmodum virtute præsentis decreti innouat: ac vlteriùs, pro firmiori eorumdem residentia: & reformandis in Ecclesia moribus, in hunc qui sequitur, modum statuere, atque sancire. *δ Si quis à Patriarchali*, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia sibi quecumque titulo, causa, nomine, seu iure commissa, quacumque ille dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeat, legitimo impedimento, seu iustis, [g] & rationabilibus [h] causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam diœcesim morando abfuerit, quartæ partis fructuum vnius anni, fabricæ Ecclesiæ, pauperibus loci per superiorem Ecclesiasticum applicandorum

a Cap. in sacerdotibus, & c. Episcopū 61. dist. c. fin. 59. dist. & infra sess. 24. de reformat. c. 1.
b Act. 20.
c 2. Tim. 4. Ioan. 10. c. si rector. 43.
d. c. aduersùs 7. q. 1. c. nisi, de renunc.
d Ezech 33. & 34. Act. 20. Ephes. 43 dist. c. 1. 23. q. 1. & infra.
e Sess. 24. c. 1. in fin. de ref.
f cap peruenit, cū multis seq. 6. q. 2. de cler. non resid. per totum, & cap. cùm ex eo, de elect. in 6.
* incuria.
g Vide sess. 23. c. 1. de reform. vbi causæ subindicantur.
h Cap ex tuæ, de cler. non resid. c. quoniam. §. porrò, vt lite non contest.

plicandorum, pœnam ipso iure incurrat. [i] Quòd si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseuerauerit, aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente verò contumacia, vt seueriori sacrorum canonum censuræ subiiciatur, [ı] *Metropolitanus suffraganeos* Episcopos absentes, Metropolitanum verò absentem suffraganeus Episcopus antiquior residens, pœna interdicti ingressus Ecclesiæ eo ipso incurrenda infra tres menses per literas, seu nuntium Romano Pontifici denuntiare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior, aut minor contumacia exegerit, supremæ Sedis auctoritate animaduertere, & Ecclesiis ipsis de [k] Pastoribus vtilioribus prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

i Infrà sess. 23. de reformat. c. 1. & 2.

Cap. ex parte de cler. non resid.

1. VIde Salzed. ad Bernard. *in pract. c. 54. lit. C, in princ. in nouiss. edit.* Marc. Anton. Genuens. *in manuali pastorum, c. 31.* Vasq. *in opusc. moral. lib. cap. 4. §. 2. dub. 4. num. 151.* Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarræ, lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. sub tit. vtrùm Episcopi possint se absentare a suis Episcopatibus, vel debeant in eis residere,* Nicol. Garc. *de benef. p. 5. cap. 1. à n. 687.* Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. part. 1. cap 3. n. 29. cum seqq.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. num. 58.* Sanctarel. *var. resolut. quæst. 4.* Vgolio. *de officio, & potest. Episcopi, c. 4. §. 13.* Metipsum *in simili tract. p. 3. alleg. 53. & infrà in collect. ad sess. 23. de reform. cap. 1.*

2. Super residentia Prælatorum, & aliorum curam animarum habentium, & residere debentium emanauit constitutio Pij IV incip. *in suprema, sub dat. Kal. Decembr. 1564.* Item super executione Concilij, & litterarum eiusdem Sanctissimi contra Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, & alias personas Ecclesiasticas non residentes in eorum Ecclesiis, emanauit alia Constitutio eiusdem Pij IV. *sub dat. 11. Maij 1565.*

3. *a Onus quippe Angelicis humeris formidandum.*] Vide S. Bernard. *serm. 3. de aduentu Domini, & de considerat. ad Eugen. lib. 1. in princip. & ad Episcopum Londonien. epist 24. & ad Cardin. epist. 2. 3. & 16.* Metipsum *de officio, & potest. Parochi c. 3.* vbi ex multis sacræ Scripturæ locis, & SS. Patrum testimoniis ostendi grauitatem formidandi oneris, quod pastorum humeris imponitur, dum illis animarum cura committitur.

4. *β Quorumque prior vita, &c.*] Prouidet sancta Synodus primum in genere, ad Episcopalem dignitatem eligendos non esse nisi quorum prior vita, ac omnis ætas à puerilibus exordiis vsque ad perfectiores annos esset cognita, & per Ecclesiasticæ disciplinæ stipendia laudabiliter per acta probata, vt per Stephan. VVeyms *ad Constitutiones 24. ab antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas constit. 2. pag. 18.*

γ Quarum sanguis de eorum est manibus, &c.] Refert Ioseph. Vela *de Episcoporum potestate circa inquirenda & punienda crimina, p. 1. num. 13.*

δ Si quis à patriarchali, &c.] Vide Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 6.* Gonzal. *ad reg. 8. Concel. glos. 14. num. 9.* vbi dicit & loquitur de obligationibus incumbentibus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis incumbentibus, quæ nequaquam ab illis impleri & præstari poterunt, qui gregi suo non vigilant. Fr Emman. *in addit. ad Bullam Cruciatæ f. 2 fol. mihi 215. verso*, metipsum *de officio, & potest. Episcopi, p. 3. alleg. 53. n. 5.*

ı Metropolitanus suffraganeos, &c.] Ad Metropolitanum, vel, in eius absentia, ad Episcopum antiquiorem pertinere, curare, vt Prouinciales Episcopi in suis Ecclesiis commorentur, & super eorum absentia inquirere, notant Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarræ, lib. 2. tit. 23. lib. 2. §. 2. sub tit. vtrùm Episcopi possint se absentare a suis Episcopatibus, num. 5. & 6.* Ego ipse *d. allegat. 53. num. 5. in fine*, & me citato, in illo loco Sanctarel. *var. resol. q. 4. num. 7.* 5.

Residere tenetur Episcopus, qui habet Ecclesiam in loco vbi omnes incolæ totius diœcesis sunt schismatici, & ideò incorrigibiles, vt nulla adsit spes proficiendi apud illos, ita Aldan. *in compendio canonic. resol. lib. 2. tit. 4. num. 11.* vbi refert decisum *sub die 2. Septembris 1617.* 6.

Episcopum non residentem in sua diœcesi, alternatiua non gaudere, referunt decisum Galer. *in margarita casuum conscient. verb. Episcopus*, Stephan. Gratian. *discept. forens. cap. 156.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis. 540. in 1. edit. alias resol. 462. in 2. edit.* Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 43. n. 84* Etiamsi absit ex causa à Concilio approbata, vel aliàs pro exercitio sui officij, prout Sanctissimum respondisse referunt Nicol. Garc. *de benefic. p. 5. cap. 1. n. 463.* Ioan. Anton. Massobr. *in sua praxi habendi concursum, pral. 23. dub. 3. in vlt. impress.* Ego ipse *d. alleg. 53. n. 35. & in tract. de Canonic. c. 14. n. 23.* Quia particula, *verò*, quæ ad præsens reperitur, in modernis regulis Cancellariæ veram præcisè requirit residentiam, vt docent Nicol. Garc. *d. c. 1. n. 467.* Monet. *de optione canonica, c. 3. n. 79.* Ego ipse *d. c. 14. n. 23.* 7.

Episcopo, qui ob eius absentiam amisit alternatiuam, an remaneat aliquod tempus ad conferenda beneficia? Vide Aloys. Ricc. *in d. praxi fol. 582.* Monet. *de distrib. quotid. c. 3. q. 3. n. 95.* Metipsum *d. alleg. 53. ex n. 36.* & , me citato, in illo loco Ioan. Anton. Massobr. *d. prælud. 23. dub. 4. secundum Romanam impress.* latè Rot. *in Papien. beneficij 10. Aprilis 1617. coram bona memoria Martino Andrea*, quam ad litteram refero *d. allegat. 33. à n. 45.* & Ioan. Anton. Massobr. *d. prælud. 23. dub. 2. à num. 5.* 8.

De Residentia in Ecclesiasticis beneficiis.

CAPVT · II.

1. *Doctores de residentia in beneficiis Ecclesiasticis agentes.*
2. *Beneficium simplex obtinentem non potest Episcopus cogere personale aliquod seruitium impendere.*
3. *Ordinariis non datur facultas dispensandi in residentia.*
4. *Residere quibus pœnis, & iuris remediis cogantur beneficiarij.*
5. *Abbas Commendatarius SS. Vincentij & Anastasij non tenetur residere.*
6. *Papa dat facultatem non residendi ad biennium, quinquennium, & c. ex iusta causa.*

& percipiendi quotidianas diſtributiones, etiam non interſit diuinis. ibid.

Et nequis perſonaliter cogatur reſidere in altero beneficio incompatibili quod habet. ibid.

7. *Cauſa rationabiles ex quibus abeſſe poſſunt beneficiarij, remiſſiuè.*

EPiſcopis inferiores, quæuis beneficia Eccleſiaſtica α *perſonalem reſidentiam de iure, ſine conſuetudine* exigentia, in titulum, ſiue commendam obtinentes, ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono Eccleſiarum regimine, & diuini cultus augmento locorum, & perſonarum qualitate penſata, β *expediens videbitur*, opportunis iuris reme-
a C. fin. de reb. in 6. diis γ *reſidere cogantur: δ nulliqne priuilegia, ſeu indulta* perpetua de non reſidendo, aut de
b cùm ex eo fructibus in abſentia percipiendis, [a] ſuffragentur. ε *Indulgentiis verò, & diſpenſationibus*
de ele. in 6. temporalibus, ex veris, ζ *& rationabilibus cauſis* tantum conceſſis, & coram Ordinario le-
c, beneficiũ, gitimè probandis, in ſuo robore permanſuit, quibus caſibus nihilominus officium Epi-
de regul. eo ſcoporum, tanquam in hac parte à Sede [b] Apoſtolica delegatorum, prouidere, η *vt per de-*
lib. & inf. ſeſſ. 7 c. 5. & 6. de reform. *putationem idoneorum Vicariorum*, & congruæ portionis fructuum aſſignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini, quo ad hoc, priuilegio, ſeu exemptione quacunque ſuffragante.

1. VIde Mandoſ. *de ſignatura gratia tit. de diſpenſat. de non reſidendo*, Horat. Luc. *de priuileg. ſcholaſt. priuil.* 98. Matth. Suarez *in prattica, & ordine viſitandi, cap. 2. num.* 5. Salzed. ad Bernard. *c.* 54. *littera C, verſalis*, Franc. Leo *in theſauro fori Eccleſ. p. 2 cap. 2. num.* 62. Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 2. tit. 23. de reſidentia, ſub rub. an. Canonici, vel alij habentes dignitatem, teneantur reſidere in ſuis Eccleſiis, & ſub rub. ſed an parochi debeant reſidere in ſuis curatis*; Metipſum *de officio, & poteſt. Epiſcopi, cap. 8. de reſidentia parochorum, & in tract. de Canonicis, cap. 20. de reſidentia Canonicorum*, & quibus pœnis puniantur non reſidentes.

2. α *Perſonalem reſidentiam de iure, vel conſuetudine, &c.*] Et ideò beneficia ſimplicia obtinentem non poſſe Epiſcopum cogere perſonale aliquod ſeruitium impendere, cùm ex antiquiſſima totius Eccleſiæ conſuetudine non teneatur, refert deciſum Piaſec. *in praxi Epiſcop. p. 2. cap. 3. num.* 32.

3. β *Expediens videbitur.*] Per hæc verba non dari facultatem Ordinariis diſpenſandi à reſidentia ex quauis ratione, refert deciſum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra, lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. de reſidentia parochorum, num.* 201.

4. γ *Reſidere cogantur.*] Quibus autem pœnis, & iuris remediis, dixi *d. tract. de officio, & poteſt. parochi, cap. 8. n. 67. cum ſeqq. & d. tract. de Canon. c. 20. ex n.* 15. & *infrà* latiùs *in collect. ad ſeſſ 23. de reform. cap.* 1.

5. Abbas commendatarius SS. Vincentij, & Anaſtaſij Amandulæ Firman. diœceſis Ordinis S. Benedicti non tenetur reſidere in ea quamuis illa curam habeat animarum ſecularium; ſed huiuſmodi cura eſt exercenda per vicarium Presbyterum ſecularem, ab Ordinario approbandum, vt refert deciſum Aldan. *in compend. canon. reſol. lib. 1. tit. 5. n.* 3.

δ *Nullique priuilegia, ſeu indulta, &c.*] Vide Paul. Comitol. *reſponſ. moral. lib. 1. q. 60. num.* 6. Stephan. VVeyms *d. loco num.* 2. vbi ait, Concilium voluiſſe, vt ſi qui fuerint, qui haberent indulta, vel temporalia, vel perpetua de non reſidendo, vel de fructibus in abſentia percipiendis, quòd illa minimè ſuffragentur: ſi qui verò habeant temporalem indulgentiam, vel diſpenſationem ex veris, & rationabilibus cauſis conceſſam, quod patitur illam in ſuo robore permanere, ſed ita demum ſi cauſæ eædem fuerint coram Ordinario legitimè probatæ. Cened. *pract. & canon. quaeſt. lib. 1. q. 1. n.* 32. vbi reſoluit per clauſulam generalem in præcitatis Concilij verbis, non fuiſſe derogatam Eugenianam conſtitutionem conceſſam. Vniuerſitatibus ſtudiorum; quem refert, & explicat Sanctarel. *var. reſol. q. 16. num. 2. & 3.* vbi *num.* 4. reſpondet, in hoc decreto tolli priuilegia, & indulta perpetua de non reſidendo, & de fructibus in abſentia percipiendis, vt apertè indicatur illis verbis, *indulgentiis quoque, & diſpenſationibus temporalibus, &c.* at priuilegium, quod conceditur Vniuerſitatibus, non eſt perpetuum, ſed temporale, quandiu ſcilicet ſcholaſticus, & Magiſter ſtudet, & docet in illis, & propterea dicendum eſt per Concilium non tolli priuilegium conceſſum Vniuerſitatibus.

ε *Indulgentiis verò, & diſpenſationibus temporalibus in ſuo robore permanſuris.*] Papa enim poteſt dare facultatem non reſidendi ad biennium, quinquennium, vel in perpetuum ex qualibet iuſta cauſa, *cap. licèt canon. de elect. in* 6. Rebuff. *in praxi benef. tit. de diſpenſat. de non reſiden. num. 19. & 53. & in concord. rub. de collat. §. 1. gloſſ. reſidentis. verſ. quaero* 1. Valenzuela *conſ. 4. num.* 158. vbi *num* 159. ſubdit quòd ex priuilegio, aut diſpenſatione Papali concedi poteſt vt quotidianas diſtributiones quis poſſit percipere, etiamſi non interſit Diuinis. Et addit Stephan. Weyms *ad conſtitutiones 14. ex iure antiquo deſumptas, & per Concil. Tridentin. innouatas conſt. 6. num.* 2. poſt Rebuffum quòd Pontifex poteſt diſpenſare, & diſpenſando veniam dare, ne quis perſonaliter cogatur reſidere in altero beneficio incompatibili, quod habet, eſt enim iuris poſitiui neceſſitas reſidendi, &c. 6.

ζ *Rationalibus cauſis.*] Quæ autem ſint, dixi *in collect. ad ſeſſ. 23. de reform. c. 1. & de offic. & poteſt. parochi cap. 8. ex n.* 46. 7.

η *Vt per deputationem idoneorum Vicariorum, &c.*] Vide Campan. *in diuerſ. iuris canon. rub. 7. c. 6. n. 116. & infra in collect. ad ſeſſ. 7. de reformat. c. 7. & ſeſſ. 25. etiam de reform. cap* 16.

Exceſſus ſecularium Clericorum, & Regularium agentium extra monaſteria, ab Ordinario loci vt deputato à Sede Apoſtol. corrigantur.

CAPVT III.

1. *Regularis manens extra clauſtrum de licentia Superioris, ſi delinquit, puniri poteſt ab Ordinario.*

2. *Religioſus manens de Superioris licentia ſub regulari obſeruantia in aliqua grangia ſui monaſterij, ſi delinquat.*

delinquat, non ab Ordinario, sed à suo superiore puniri debet.

3. *Regularis, si cum scandalo delinquat in officio, ad quod ab Ordinario loci deputatus fuit, potest ab eodem puniri.*

4. *Canonicus regularis iussu sui superioris degens in ædibus parochialis Ecclesiæ, suæ Congregationi vnitæ, si delinquat, à quo puniendus.*

5. *Episcopus potest visitare, & corrigere Regulares degentes extra claustra, occasione docendi doctrinam Christianam.*

6. *Extrauag.* cùm Matthæus 3. de hæret. *inter communes, non corrigitur per hoc decretum.*

7. *Punitio, & correctio Regularium delinquentium cum scandalo extra monasteria, an per censuras ab Ordinario sit facienda.*

a ECclesiarum *Prælati* ad corrigendum subditorum excessus prudenter, ac diligenter intendant: & nemo sæcularis Clericus, * cuiusvis personalis, b *vel Regularis*, y *extra monasterium* degens, d *etiam sui Ordinis priuilegij* a *prætextu* tutus censeatur, quo minus, si deliquerit, ab Ordinario loci tanquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundùm canonicas sanctiones visitari, e *puniri, & corrigi valeat.*

* Fortè legendum vel cuiusvis ordinis regularis.

a Infrà sess. 23 de reform. c. 1 & 41 sess. 14. c. 4 & 5. de reform.

VIde Paul. Fusc. *de visitat. lib. 2. cap. 20. num. 16.* Campan. *in diuersorio iuris Canon. rub. 12. c. 13. à princip.* Aloys. Ricc. *in decis. Curia Archiep. Neapol. p. 1. decis. 223. num. 4. & part. 4. decis. 131.* latè Ioseph Vela *de potestate Episcop. circa inquirenda & punienda crimina part. 1. num. 35. cum seqq. & à num. 1.* Tambur. *de iure Abbatum tom 3. disput. 5. quæst. 11. n. 61. & num. 87.* Metipsum *de officio, & potest. Episcopi, part. 3. alleg. 105. n. 14. cum seqq.*

a *Ecclesiarum Prælati*, &c.] Textum istum, dum tribuit Prælatis iurisdictionem corrigendi excessus subditorum, intelligi concessisse Prælatis Regularium priuatiuè ad Ordinarium, tenent Pute. *decis. 239 alias 238. in nouis, lib. 3.* Menoch. *de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 18. n. 22.* Cened. *ad decretal. collect. 87. n. 4. vers. secundo.*

b *Vel Regularis.*] Etiam Militiæ S. Ioannis Hierosolymitanæ, sicut tenet Nauarr. *cons. 21. incip. An Milites S. Ioannis, sub tit. de Regular. in antiq. aliàs con. 2. in nouis*, Savr. *in floribus decis. sub eodem tit. decis. 26.* Marcel Vulpe *in praxi iudic. fori Eccles. cap. 42. num. 21. cum seqq.* Lauret. de Franchis *de controuers. inter Episcop. & Regul. quæst. 5. num. 2. & q. 6. vers. septimò fallit*, Lezana *in summ quæst. Regul. cap. 11. n. 8.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 2. quæstion 2. art 4. & quæstion. 63. art 7. vers. quinto.* Aloys. Ricc. *in collect. decis. part. 3. collect. 903. vers. Amplia primo, & d. part 4 decis. 231. num. 3.* Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 13. cap. 4. quæst. 3.* Campan. *d. cap 13 num. 22.* Hieron. Roder. *in compendio quæst. regul. resol. 82. num. 11.* Nouarin. *de elect. fori sect. 2. q. 69. num. 11. in vltim. impress.*

2. y *Extra monasterium.*] Regularem manentem extra claustrum de licentia superioris, etiam in domo deputata ad erectionem monasterij nisi in dicta domo sit regularis obseruantia, vt saltem viuat sub superiore conuentualiter, si deliquerit, posse puniri ab Ordinario, referunt decisum Piasec. *in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. n. 42.* Campan. *de cap. 3. num. 22. in fine.* Ego ipse *d. alleg. 105. num 16.* Marc. Anton. Genuens. *in pract. Archiep. Neapol. cap. 59. num. 2 ad fin.* Ciarlin. *controuers. forens. lib. 1. cap 50. num. 6.* Aduerte, quòd hodie secundùm decreta S. Congr. Conc. *de celebrat. Missarum sub. dat Roma 21. Iunij 1625.* Monasteria, Conuentus & alia Religiosorum loca, in quibus duodecim saltem Fratres, aut Monachi, seu Religiosi degere, & ex redditibus, & consuetis eleemosynis, detractis omnibus detrahendis, sustentari non poterunt, Ordinarij loci visitationi, correctioni, atque omnimodæ iurisdictioni, etiamsi nunquam deliquerint, subiecta esse intelliguntur.

Si verò Religiosus aliquis manserit de superioris licentia sub regulari obseruantia in aliquo membro, vel grangia sui monasterij pro Religionis seruitio, delinquat, non ab Ordinario, sed à suo superiore puniri debet, secundùm formam *c. 14. infra sess. 25. de regular.* quia cùm huiusmodi superior illi possit dare licentiam, *sess 25. cap. 4.* & dicta loca sint membra dependentia à suis monasteriis, censentur eodem iure, & gaudent priuilegiis suorum monasteriorum, *cap recolentes. § cæterùm, de statu monach.* ita Aloys. Ricc. *in decis. Curia Archiep. Neapol part. 4. decis. 211. num. 4.* Ego ipse *d. alleg. 105. n. 17.* Ciarlin. *d. c. 50. n. 8.*

Regularis, qui dum extra claustra de licentia sui superioris degit, ab Ordinario loci deputatus fuit alicui officio exercendo, & in eo cum scandalo deliquit, ab eodem Ordinario puniri potest ex hoc decreto, ita Aldan *in compendio canon. resolut. lib. 1. tit. 6. num. 3.* vbi refert ita decisum 14. *Februarij* 1585. 3.

Canonicus regularis iussu sui superioris degens in ædibus parochialis Ecclesiæ suæ Congregationi vnitæ, in qua curam animarum exercet, & Sacramenta administrat, si delictum non concernens curam animarum, nec Sacramentorum administrationem, commiserit, non potest ab Episcopo puniri vigore huius decreti, quasi extra monasterium degat, ita Aldan. *d. loco*, vbi dicit ita fuisse resolutum 8. *Februarij* 1601. 4.

Episcopus potest visitare, & corrigere Regulares degentes extra claustra occasione docendi doctrinam Christianam, ex Aldan *d. tit. 6. num. 4.* vbi ait, sic decisum fuisse *in Mantuen. de anno* 1626. quod non habere locum in Patribus Societatis Iesv, qui munere docendi doctrinam Christianam funguntur, dum tamen habeant illis in locis superiores, qui curam ipsorum gerant, & apud quos se recipiant, iuxta regulæ institutum viuentes, tenuit Aldan. *vbi suprà n. 5.* asserens ita decisum *in vna Limen. 10 Iunij* 1591. 5.

d *Etiam sui Ordinis priuilegij prætextu.*] Textum in Extrauag. *cum Matthaus 3. de heret.* inter communes, non corrigi per hoc Concilij decretum, testatur Cened. *ad Sextum collectan. 14 n. 3. cum seqq.* 6.

e *Puniri, & corrigi valeat.*] Non tamen per censuras, vt existimarunt Sanch. *de Matrim. lib. 7. disp. 33. n. 22. & 23. & in præcepta Decalogi lib. 6. c. 1 n. 14.* Ludouic Miranda *in man. Prælat. tom. 2. quæst. 35. art. 11.* Portel. *in addit. ad dub. regularia, verb. Episcopus, num. 5.* Fr Emman. *in addit. summ. tom. 3. c. 105. num. 2.* Villalob *§. 2. summ. tract. 35. diffic. 5. num. 17.* Hieron. Roderic. *in compendio quæst. regul. resolut. 62. de excommunic. n. 7.* Sed vide quæ habentur *sess. 25. de Regul. c. 14. num. 10.* 7.

Quarum

Quarumcunque Ecclesiarum minorum Capitula toties, quoties voluerit Episcopus, & alij maiores Prælati, &c. visitent, corrigant, & emendent, non obstantibus, &c.

Caput IV.

1. *Visitare, & corrigere potest Episcopus sua Capitula, si non sunt exempta, non obstantibus priuilegiis ex fundatione.*
2. *Capitulum, & Ecclesias sibi subiectas visitare potest Episcopus toties quoties opus fuerit.*
3. *Visitatio personarum capitularium ex hoc decreto intelligitur citra punitionem, & priuationem.*
4. *Visitare si velit Episcopus ex hoc decreto, debet id personaliter agere.*
5. *Ordinarij appellatione quis comprehendatur.*
6. *Visitare sine Canonicis adiunctis potest Episcopus iuxta formam huius decreti.*
7. *Visitare tenetur Episcopus tantùm per se ipsum Ecclesiam collegiatam, si exemptio probetur per scripturas, & instrumenta authentica.*
8. *Archiuum & scripturas Capituli non potest Episcopus vigore huius decreti visitare.*
9. *Cathedralis Ecclesia visitationem protrahere non potest Episcopus.*
10. *Visitare debet Episcopus in loco ordinario Capituli quando visitat totum Capitulum, secus quando visitat particulares personas.*
11. *Episcopus in visitatione præparatoria potest exigere iuramentum à visitatis, secus in speciali.*
12. *Visitare non potest Episcopus in eius domibus Episcopalibus.*
13. *Subcollectores Apost. non comprehenduntur sub hoc decreto.*
14. *Curatos & Sacerdotes deputatos ad curam in Ecclesiis parochialibus subiectis Commendatori Ordinis Teutonici punire potest Ordinarius.*
15. *Non sustulit facultates alias ex immemorabili, & laudabiliter obseruata consuetudine.*
16. *Non tollit concordias confirmatas à Sede Apostolica.*
17. *Visitare personaliter quando teneatur Episcopus.*

a Sess. 25. c. 2. de reform. & cap. 4. reform. sess. 14. b Inf. à sess. vlt. de reform. cap. 6. sess. 14. c. 2. Vide t. cum seq. 7.

Capitula [a] cathedralium, & aliarum maiorum Ecclesiarum, illorúmque personæ, nullis exemptionibus, *α consuetudinibus*, sententiis, iuramentis, *β concordiis*, quæ tantùm suos obligent auctores, non etiam successores, tueri se possint, quo minus à suis Episcopis, & aliis maioribus Prælatis, *γ per se ipsos*, solos, vel illis, quibus sibi videbitur, adiunctis, iuxta [b] canonicas sanctiones, toties, quoties opus fuerit, visitari, corrigi, & emendari etiam auctoritate Apostolica, possint, & valeant.

Nicen. c. 17. & 2. Arc. in c. 13 & Anton c. 13 Sur cap. 18. & 19 & 3. Carth. cap. 10 & 21. Concil. Aur. 5 cap. 153. c placuit q. 1. & inf. sess. 14 de reformat. cap. 3. & 8.

Vide Salzed. ad Bernard. *in pract. cap. 3. lit. A, vers. competit, in nouiss. edit.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 2 quæst. 21 art. 7.* Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 40. à princip. & præcipuè quæst. 4.* Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 2. n. 64.* Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 1. tit. 6. de visitat. n. 18. cum seqq.* Metipsum *de officio, & potest. Episcopi, part. 3. alleg. 73. n. 4. cum seqq. & addit. ad c. 6. sess. 25. de reformat.*

1. Episcopus sua Capitula visitare potest, & corrigere, si non sunt exempta, non obstantibus priuilegiis ex fundatione; si verò exempta sint, seruanda est forma præscripta *infrà sess. 25. cap. 6* ac proinde seruare tenentur decreta illius Concilij Prouincialis, cui interfuerit eorum Episcopus, vt refert decisum Armendar. *d. tit. 6. de visitat. num. 19. 21. & 23.*

2. Visitare Capitulum & Ecclesias sibi subiectas potest Episcopus toties quoties opus fuerit, & pluries in anno. si aliquid acciderit quod iteratam Episcopi visitationem exposcat, Aldan. *in compendio canon. resol. lib. 1 tit. 7. n. 1.* vbi refert ita decisum 24. *Ianuary* 1602.

3. Visitatio personarum Capitularium, quæ iuxta Canonicas sanctiones, vt dicitur in hoc decreto, facienda est, intelligitur iuxta dispositionem iuris communis, citra punitionem & priuationem, Rot. *in Calagurritana iurisdictionis 25. May* 1580. *coram Bubalo, part. 2. diuers. decis.* 328.

4. Visitare si velit Episcopus ex hoc decreto, debet id personaliter agere, secus si ex aliis Concilij decretis, cum id per suum generalem Vicarium, aut Visitatorem facere possit, si modò legitimè impeditus fuerit, vt permissum est *sess. 24. c. 3. de reformat.* etiam de visitandis exemptis ageretur, cùm *d. c. 3.* exemptiones tollat, atque etiam de visitandis hospitalibus, ex *cap. 8. sess. 22.* agatur; ita refert decisum Aldan. *d. tit. 7. n. 2.*

Ordinarij appellatione, cuius in litteris erectionis Collegiatæ fit mentio, nullatenus est intelligendus Archipresbyter eiusdem Ecclesiæ collegiatæ, sed Episcopus dumtaxat, ideóque Ecclesiam ipsam, illiúsque dignitates, Canonicatus, & beneficia pro tempore obtinentes, atque alios quoscunque ministros non eidem Archipresbytero, sed Episcopi dumtaxat, visitationi, correctioni, atque omnimodæ iurisdictioni subiecti sunt; ita Aldan. *citato loco,* vbi testatur decisum *in vna Vicen.* 5.

6. Visitare sine Canonicis adiunctis potest Episcopus iuxta formam huius decreti, quòd si compilato processu, formato iudicio, prout iuris fuerit, contra aliquem Capitularem procedere velit in casu, quo accusatum, vel inquisitum de crimine comprehenderit, non potest sine adiunctis, ita Aldan. *vbi suprà.*

Visitandi facultas sublatis priuiligiis tributa Episcopo quoad Ecclesias Collegiatas per hoc decretum, & quoad alias, per *c. 8. sess. 22. & c. 9. sess. 14.* habet locum non solùm vbi priuilegium Ecclesiæ est restrictum ad certos casus, verùm etiam cùm vniuersale est, sine vlla casuum restrictione, ita Aldan. *tit. 7. num. 6.* vbi dicit resolutum *in Hamnracen. 16. Iuly* 1576.

7. Visitare tenetur Episcopus tantùm per se ipsum Ecclesiam collegiatam, si exemptio Capituli probetur non per immemorabilem, sed per scripturas,

tas,& instrumenta legitima, ex Aldan. *d. tit. 7. n. 7.* vbi dicit decisum *in Palentina de Annles.*

8. Visitare non potest Episcopus vigore huius decreti archiuium, & scripturas omnes Capituli in eo existentes, ex Aldan. *d. tit. 7. n. 8.* vbi dicit resolutum *in Tirasonen.*

9. Visitationem Ecclesiæ Cathedralis protrahere non potest Episcopus, sed debet continenter prosequi, neque ad extraneos actus diuertere, & quamprimum legitimo impedimento cessante, vt eam perficiat, incumbere, ita Aldan. *d. tit. 7. num 9.*

10. Visitare debet Episcopus in loco ordinario Capituli, quando visitat totum Capitulum, secus quando visitat particulares personas,& non potest imponere pœnas ordinarias, nisi ordinarie cum adiunctis procedendo, vbi illi fuerint, nec potest ponere edicta sub censuris ad reuelanda delicta clericorum, quia correctio est priùs facienda inter se, & ipsum solum, ex Aldan. *d. tit. 7. n. 10.* vbi testatur decisum *sub die 11. Aprilis* 1593.

11. Episcopus potest in visitatione præparatoria, exigere iuramentum à visitatis, secus in speciali,& de rebus nedum scandalosis,& publicis, sed etiam secretis in visitatione inquirere, & in visitatione præparatoria mandare, vt detur copia testium, secus in speciali. Tanquam suspectus autem recusari non potest cùm generalem visitationem aggreditur, aut cùm ad specialem descendit, si modù sine strepitu, & figura iudicij procedens pœnas imponat delictorum non ordinarias, sed eas tantum, quæ morum emendationem respiciunt, & modum corrigendi non excedunt, ita Aldan. *vbi suprà num. 12.* vbi ait resolutum *in Abulen. 2. Decembris* 1588.

12. Visitare non potest Episcopus in eius domibus Episcopalibus, sed dum visitare voluerit, Capitulum debet accedere ad locum solitum, quo scilicet Capitulares congregati, & eorum actus expediri consueuerunt, si id tamen commode fieri potest, sin minus, ad locum congruum, & communem; sed non tenetur accedere ad locum Capituli, quoties prosequi velit visitationem alicuius personæ de Capitulo; si tamen Capitulum occasione visitationis conuocare ipse voluerit, non potest extra locum solitum illud congregare, ex Aldan. *d. tit. 7. num. 13.*

13. Subcollectores Apostolici tanquam prorsus exempti non comprehenduntur sub hoc decreto, *& sess. 7. c. 1. & sess. 25. c. 6. de reform.* ita refert decisum Gonzal. *ad reg. 8 Cancel. gloss. 5. n. 81. & 82.*

14. Curatos, & Sacerdotes deputatos ad curam in Ecclesiis parochialibus subiectis Commendatori Ordinis Teutonici punire potest Ordinarius, ad præscriptum huius decreti, *& cap 6. sess. 25. de reform.* ita Aldan. *d. tit. 7. n. 14.* vbi ait sic fuisse decisum *in Curien. 5. Aprilis* 1631.

15. *a Consuetudinibus,*] Non sustulit facultates alias ex immemorabili, & laudabiliter obseruata consuetudine Decano, & Capitulo singulares Capituli ipsique subiectas personas cumulatiuè cum Episcopo, seorsum tamen ab eodem (ipsum Episcopum toties quoties sua auctoritate vti volentè non excludendo) visitandi, corrigendi,& emendandi; quia Conc. non dicit eam facultatem concessisse Episcopo priuatiuè, quoad alios inferiores Ordinarios, de quorum exclusione non constat,& ab eis debitè punitus non est cogendus coram Episcopo denuò se purgare, vel ab eodem iterum puniri, ita referunt decisum Gonzal *ad reg. 8. Cancel. §. 2. proœm. num. 21.* Nicol. Garc. *de benefic. part. 3. cap 2. num. 194. in 3. declar.* Armendar. *d. tit. 6. de visitat. num. 28.* Stephan. Gratian. *discept. forens. cap. 154. num. 40.* Ego ipse *d. alleg. 73. num. 5.*

β Concordiis.] Non tollit concordias confirmatas à Sede Apostolica. Rut. *decis. 16. part. 2. diuers.* 16.
Nicol. Garc. *d. part. 3. cap. 2. num. 217.* Derogat enim concordiis præterquam confirmatis à Sede Apostol. & illæ tantùm confirmationes intelliguntur præseruatæ in decretis Concilij, quæ emanarunt ex certa sententia, & cum causæ cognitione, vt refert decisum Garc. *d. c. 2. num. 222.* Et ideò concordiæ confirmatæ à Papa in forma communi, etiamsi cum ea concurrat consuetudo immemorialis, fuit per Concil. derogatum, ex. eod. Garc. *d. cap. 2. num. 223.*

γ Per seipsos.] Personaliter scilicet, & non per Vicarios, etiam generales, etiamsi de visitandis 17.
exemptis ageretur, vel etiamsi ageretur de visitandis hospitalibus, iuxta *cap 8. sess. 22. de reformat.* latè Ioan. Sanci. *in selectis disp. 50. n. 1. cum seqq. pag. 374. in imp. ress. Lugdunensi.* Secus si velit visitare ex aliis Concilij decretis, cùm per suum Vicarium generalem id agere possit, aut per Visitatorem, si modù legitimè impeditus fuerit, vt permissum est *infrà c. 6. sess. 25. de re formar.* sic decisum referunt Sbroz. *in addit. ad suum tract. de offic. vicar. lib. 3. p. 120.* Armendar. *d. tit. 6. de visitat. num. 107.* vbi *num. 124.* subdit Episcopum posse visitare etiam Ecclesias exemptas, sed tunc per se ipsum tantùm. Materia huius cap. & sensus illorum verborum torsit multorum intellectus. In primis Nauarr. *cap. 3. de officio Ordin.* inquit contruuersiam exortam fuisse olim inter Episcopos & Capitula contendentia, nunquam posse Episcopum illa visitare absque Adiunctis à Capitulo designatis. Decernit igitur Concilium, loquit Nauarrus, & qui illum sequuntur, opus non esse Episcopo ad peragendam visitationem Adiunctis, sed posse per seipsum solum: non quòd illa particula, *per seipsum solum*, id denotet quòd personaliter debeat Episcopus interesse, sed ad excludendos Adiunctos esse additam; ac si Concilium dicat: Ad celebrandam visitationem Capituli decerno non constringi Episcopum Adiunctos vocare, sed id libertati ipsius relinquo, modò velit, quos sibi videbitur in socios sumere, vel absque Adiunctis visitare, non verò quòd liberum non sit Episcopo visitationem delegare. At Luduuic. a Sarania *in tra. l. de iurisdict. Adiunctor. q. 14. n. 14.* credit personam ipsam Episcopi interesse debere visitationi, adeò vt non possit illam committere alteri, Latè Ioan. Sanci *d. disput. 50.* ferè per tot. & præcipuè *à num. 20.* plures intelligendi modos refert, & videtur concludere posse Episcopum visitare per se, & per eius delegatum, quia totum hoc decretum in Episcoporum fauorem, non verò in Capitulorum inuamen redundat, cùm facultate visitandi illa lex Episcopus contra quascunque exemptiones, concordias, consuetudines,&c. quæ Capitula potuissent habere ad non subeundam visitationem; credit ergò quòd si constringeretur Episcopus per propriam personam visitationi operam dare absque libertate illam delegandi, non leue onus illi incumberet; fit ergo ex intentione Concilij fauentis Episcopis in hoc decreto, posse ipsos visitatores delegare. In speciali quod Serenissimus Infans Cardinalis Toletanæ diœcesis Archiepiscopus non teneatur per propriam personam Capitulum Ecclesiæ Cathedralis visitare, sed id agere possit per Coadministratorē, declarauit Sacra Congreg. Eminentissimorum Cardinalium Concilij Tridentini interpretum proposito dubio,

dubio. *An coadministrator Serenissimi Cardinalis Infantis Archiepiscopi Toletani possit per se solum visitare Ecclesiam Toletanam, eiusque Capitulum, & personas? Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Trid. interpretum sæpius auditis partium Procuratoribus, & Aduocatis, reque accurato studio perpensa atque discussa, censuit Coadministratorem posse etiam per se solum Toletanam Ecclesiam, eiusque Capitulum, & personas visitare. Cornus Cardin. de Torrez.* refert Ioan. Sanci. d. disp. 50. in fine.

Pontificalia in aliena diœcesi non exerceantur, aut ordinatio fiat sub pœna suspensionis ab exercitiis.

CAPVT V.

1. *Doctores referuntur de materia huius capitis agentes.*
2. *Episcopus alienus non potest à Patriarcha induci ad subeunda munera Pontificalia in diœcesi alicuius Episcopi suffraganei, nisi de ipsius licentia.*
3. *Archiepiscopo prohibitum est Pontificalia exercere in Ecclesiis suffraganeorum absque licentia Ordinarij.*
4. *Episcopus non potest ordinare in alterius diœcesi de licentia Ordinarij personas illi non subiectas, nisi habuerint dimissorias.*
5. *Pontificalia exercens in aliena diœcesi de Ordinarij loci expressa licentia potest Ordines conferre etiam suis propriis diœcesanis.*
6. *Episcopus in alterius diœcesi de licentia Ordinarij potest tam subditos proprios, quàm Episcopi licentiam concedentis ordinare.*
7. *Facultatem habens à Papa promouendi à quocumque, non potest promoueri ab Episcopo in aliena diœcesi sine licentia Episcopi illius diœcesis.*
8. *Familiares triennales Episcopi an alius de eius licentia ordinare possit.*
9. *Primam clericalem tonsuram suis subditis conferre non potest Episcopus in aliena diœcesi absque licentia Ordinarij loci.*
10. *Ordines in loco exempto volens conferre Episcopus alienus, debet habere licentiam superioris loci exempti, & illius Episcopi, intra cuius fines locus exemptus constitutus est.*
11. *Pontificalia exercere non potest Episcopus in loco exempto vocatus ab inferiore Prælato ipsius loci sine licentia Episcopi, intra cuius fines locus exemptus constitutus est.*
12. *Suffraganeus datus Episcopo cum facultate exercendi Pontificalia de eius licentia, non potest illo mortuo ea exercere.*
13. *Confirmationis Sacramentum in alterius diœcesi non potest Episcopus suis subditis conferre sine licentia Episcopi in cuius diœcesi reperitur.*
14. *Episcopus, qui nullum habet Episcopatum, non potest in Ecclesia sua iurisdictionali Pontificalia exercere.*
15. *Commendatarius Abbatiæ existentis intra fines alicuius diœcesis non potest vocare Episcopum pro ministrando Sacramento Confirmationis suis populis, nisi de consensu & licentia Episcopi in cuius diœcesi est Abbatia.*
16. *Episcopus vicinior quo possit in Abbatia nullius diœcesis.*
17. *Archiepiscopus non potest vti Cruce, nec Mozzetta Legato præsente in ciuitate.*
18. *Nuncius non debet exercere Pontificalia in Ecclesia Archiepiscopi sine eius licentia.*
19. *Benedictum non solemnem, non comprehendit Concil. in hoc cap.*
20. *Episcopus & vicarius extra territorium habent facultatem faciendi actus voluntariæ iurisdictionis.*
21. *Excommunicare, & absoluere subditum suum potest Episcopus extra territorium.*
22. *Abbatibus titularibus habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem cum vsu mitræ non licet illam deferre extra proprias eorum Ecclesias absque speciali Sedis Apost. indulto.*
23. *Baldachinum erigere possunt Episcopi in Ecclesiis Regularium Pontificalia exercentes.*
24. *Abbatibus Cassinen. & Oliuetanis quomodo permittatur vsus Baldachini.*
25. *Episcopo exercenti Pontificalia etiam extra Cathedralem, in ciuitate tamen, tenentur assistere qui solent assistere.*
26. *Canonici & dignitates Cathedralis si adsint, tenentur assistere Episcopo pontificaliter celebranti in Ecclesia collegiata, vel parochiali.*
27. *Vicarius generalis non potest concedere licentiam alteri Episcopo exercēdi Pontificalia in sua diœcesi.*
28. *Ordinarij nomine venit Episcopus in præsenti.*
29. *Episcopi possunt ordinare personas alteri Ordinario subiectas, si ab eo literas dimissorias habuerint.*
30. *Episcopus suspenditur à Pontificalibus si ordinauerit in aliena diœcesi absque licentia expressa Ordinarij loci, vel cum ea personas non subditas.*
31. *Pontificalium nomine quæ veniant.*
32. *Missam cum mitra, & baculo celebrare non potest ab exercitio Pontificalium suspensus.*
33. *Suspenso à Pontificalibus non prohibetur exercitium iurisdictionis Episcopalis.*
34. *Contra malè ordinantes, & malè ordinatos extat constitutio S.D.N.*
35. *Ordinatio Episcopi proprij extra territorium est valida, quamuis punibilis sit.*

α NVlli *Episcopo* liceat cuiusuis priuilegij prætextu Pontificalia in alterius diœcesi exercere β *nisi de Ordinarij* loci γ *expressa licentia*, & δ *in personis eidem Ordinario subiectis tantùm*, si secus factum fuerit, Episcopus ε *ab exercitio Pontificalium*, ζ *& sic ordinati ab executione Ordinum* sint ipso iure suspensi.

Indictio futuræ Sessionis.

Placétne vobis proximam futuram Sessionem celebrari die Iouis feriâ quintâ post primam Dominicam subsequentis Quadragesimæ, quæ erit dies tertia mensis Martij? *Responderunt*, PLACET.

Vide

1. VIde Nauarr. *consil.69. de sent. excommun. in antiq. aliàs consil.12. de clerico excommun.* Sayr. *in floribus decis. sub illo t.1. de sentent. excommun. decis.* 66. Salaed. ad Bernard. *in pract.26. litt. A, in princip. secundum nouiss. impress.* Henriq. *in sum. lib.11. c.3. § 2. in fine.* Guttier. *canon. l.1. c.26. num.26* Flamin Paris. *de resignat. benefic. l.1. q.17. n.17.* Marchin. *de sacram. Ordin. tract.1. p.5. cap.11.* Narbona *l.59. gloss.1. n.22. tit.4 lib.2. Recop.* Petr. Gregor. *syntagm. iur. lib.16. c.9. n.3.* Anguian. *de legibus l.2. controuers.1. n.71.* Alzed. *de praecell. Episcop. dignit. p.2. c.5. n.17.* Zerol. *in praxi Episcop.1. verb. Archiepiscopus, n.2 & p.2. verb. Episcopus, pag.45.* Petr. de Ledesma *in summ. p.1. tract. de sacramento Ordinis, cap.8. conclus.4. dub.4.* Fr. Ludou. Miranda *in man. Praelat. tom 1. q.38. art.3. conclus.1.* Piasec. *in praxi Episcop. p.1. cap.1. num.46.* Cened. *ad decretum collect.52. num.1.* Vgolin. *de officio Episcopi, cap.2. §.2. num 5.* Aloys. Ricc. *in decis. curiae Archiep. Neapolit. p.2. decis.188. num.10.* Bonacina *de censuris disp.3. q.6. puncto 3. num.17.* Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarrae, lib.1. tit.18. l.7. de Episcopis, n.68.* Bonacina *de suspens. in particulari disp.3. q.1. punct.12. num.1.* Campan. *in diuersorio iuris canon. rubr.9. c.1. num.6.* Metipsum *de officio & potestate Episcopi, p.2. allega.6.*

2. Episcopus alienus non potest à Patriarcha induci ad subeunda munera Pontificalia in diœcesi alicuius Episcopi suffraganei, nisi de ipsius licentia, vt refert decisum Galet. *in margarita casuum conscientiae, verb. Episcopus,* Ego ipse *d. alleg.6. n.14.*

3. Pontificalia exercere in Ecclesiis suffraganeorum absque licentia Episcopi ordinarij prohibitum est Archiepiscopo, ita Aldan. *in compendio canon. resolut. l.1. tit.8. n.2* vbi refert decisum à *S. Congreg. Episcop. sub die 18. Aprilis 1599.*

4. Episcopus in alterius diœcesi de licentia Ordinarij loci non potest ordinare personas, quæ non sunt subiectæ illi ordinario, nisi habeant dimissorias generales à suis ordinariis, ita refert decisum Armendar. *d.l.7. de Episcopis, n.68.*

5. Episcopus exercens Pontificalia in aliena diœcesi de Ordinarij loci expressa licentia, potest Ordines conferre etiam suis propriis diœcesanis, non obstante hoc decreto, ex Aldan. *d. tit.8. n.2.* vbi testatur sic resolutum *sub die 6. Iulij 1595.* & idem tenet Armendar. *d. loco n.55.*

6. Episcopus in alterius diœcesi existens potest præuia licentia illius, tam subditos proprios, quàm Episcopi licentiam concedentis absque incursu pœnarum ordinare, ex Aldan. *d. loco,* vbi refert decisum *die 22. Februarij 1630.*

7. Facultatem habens à Papa promouendi à quocunque, non potest promoueri ab Episcopo in aliena diœcesi sine licētia Episcopi illius diœcesis, per *c.11. sess.7.* nisi Episcopus illius diœcesis constitueret suum vicarium illum Episcopum exterum vt pro se promoueat, sicut non sufficit simplex licentia, sed constitutio in sui locum requiritur, vt probatur ex *d. c.11.* ibi, *vel ab eo quod pro eo,* &c. ita Aldan. *d. tit.8. n.5.*

8. Familiares triennales Episcopi, in cuius diœcesi exercet alius de eius licentia Pontificalia, poterit inuitatus ordinare, si Episcopus, qui hanc facultatem exercendi Pontificalia illi dedit, expressè etiam dedit licentiam huic familiari quòd possit ordinari ab eo, ac etiam familiarem alterius Episcopi extranei, si expressa adsit ipsius licentia, cùm talem familiarem Concil. habeat pro subdito illius Episcopi, & sicut Episcopus verè subditum suum potest facere ordinari ab alio, sic & istum, refert decisum Aldan. *d. loco.*

9. Episcopus in aliena diœcesi non potest conferre primam clericalem Tonsuram suis subditis, absque licentia Ordinarij loci, vt resoluit Campan. *in diuers. iuris canon. rubr.6. c.1. n.2.* quem refero *d. alleg.6. n.15.* Nicol. Garc. *de benefic. p.1. c.5. n.142.* Acuña *ad cap. illud, n.3. dist.71.* Narbona *l.20. gloss.2. n.135. tit.1. lib.4 Recop.* Sanch. *in opusc. moral. to.1. l.7. c.1. dub.5. n.2* Iul. Cæs. Madius *de sacris Ordinibus, c.2 n.4* contra Rebuff. *in tr. nominat. q.14. n.29. & 65. & in praxi benef. rubr. de Eccles. & à quibus, & quomodo ordinentur, n.13.* Henriq. *in sum. l.3. c.6. §.6.* Bonacina *de Sacram. disp.3. q. vnica, punct.1. n.13.* Tolet *l.1. sum. c.48. n.6. alias c.49 n 4.* Molfes. *d. c.2. n.15.* Azor. *inst. moral. p.2. l.3 c.48. quæs.5. vers. quæres.* Villalob. *in sum. tom.1. tract.8. diffic.7. n.17.* Maurit. Alzedo *de præcellentia Episcop. dignit. p.2. c.5. n.18.* Anton. Diana *moral. resol. p.4. tract.4 resol.143.* existimantes id ei licere.

Et in Ecclesiis Regularium, vel aliis locis suæ diœcesis exemptis, aut alterius cum licentia, vt suprà, Pontificalia exercens Episcopus, potest solium, thronum, & Baldachinum conferre, vt per Lauret. de Franchis *in controuers. inter Episc. & Regul. pag 95. in resp. ad 1.*

10. Episcopus alienus volens conferre Ordines in loco exempto, non solùm debet habere licentiam Superioris loci exempti, sed etiam illius Episcopi, intra cuius fines locus exemptus est constitutus, vt referunt decisum Armend. *d. l.7. de Episcopis, n.55.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. post resol.495. in notab. de materia Episc.* Galet. *in margarita casuum conscient. verb. Episcopus, pag.100. col.2* Ego ipse *d. alleg.6. n.12.*

11. Non potest enim Episcopus Pontificalia exercere in loco exempto, & iurisdictionis non Episcopi, sed inferioris, vocatus tamen ab ipso inferiore, sine licentia Episcopi, intra cuius diœcesis fines esset locus ille, etiamsi ille inferior prætenderet ratione exemptionis vocare Episcopum quem maluerit ad ministrandum sacramentum Confirmationis, dummodo locus ipsius exempti sit infra fines diœcesis alicuius, ita vt non sit nullius, quia tunc posset, vt testatur resolutum Armendar. *d. l.7. n.68.*

12. Suffraganeus datus Episcopo Vilnen. cum facultate exercendi Pontificalia officia in diœcesi, & ciuitate Vilnen. de expresso consensu & licentia moderni, & pro tempore existentis Episcopi, non potest ideo Pontificalia exercere, vt exercuit viuente Episcopo, post illius mortem Sede vacante, Capitulo non contradicente, ita Aldan *d. tit.8. n.9.* vbi refert decisum *in Vilnen. 22. Februarij 1631*

13. Confirmationis sacramentum in alterius diœcesi non potest Episcopus suis subditis conferre sine licētia Episcopi in cuius diœcesi reperitur, ita testatur decisum Armend. *d. l.7. de Episcopis, n.98.* quem refero *de officio & potest. Episcopi p.2. alleg.30. n.15.*

14. Episcopus, qui nullum habet Episcopatum, non potest in Ecclesia sua iurisdictionali, veluti si esset Præpositus, Chrisma conferre, nec alia Pontificalia exercere, nisi de expressa licentia Episcopi, intra cuius diœcesis fines præpositura existit, ita refert decisum Aldan. *d. tit.8. n.10.*

15. Commendatarius Abbatiæ existentis intra fines alicuius diœcesis, etiam exemptæ, & habentis iura quasi Episcopalia, non potest vocare quem maluerit Episcopum pro ministrando sacramento Confirmationis suis populis, nisi de consensu, & licentia Episcopi, in cuius diœcesi est Abbatia, ita refert decisum *in vna Veronen.* Aldan. *d. tit.8. n.11.*

16. Abbatia aliqua si nullius diœceseos existat, non potest Episcopus vicinior ibi conferre Sacramentum Confirmationis, & exercere Pontificalia abs-

que Abbatis expressà licentia, sed est in facultate ipsius Abbatiæ conuocare quem maluerit catholicum Antistitem, saluo tamen maiori iure Episcopi viciniores, si aliunde id sibi competat. Verùm potest Episcopus vicinior visitare beneficia sæcularia, & clericos sæculares dictæ Abbatiæ, illósque repertos culpabiles corrigere. Et Episcopus vicinior dicitur ille, cuius cathedralis Ecclesia sit Abbatiæ proximior, non autem locis dictæ Abbatiæ subiectis, sic refert decisum Aldan. *eodem loco.*

17. Archiepiscopus non potest vti Cruce, nec Mozzetta Legato præsente in ciuitate, ex Aldan. *d. tit.* 8. *n.* 12. vbi testatur sic resolutum *die* 2. *Octobris* 1601. Et non potest Pontificalia exercere in Ecclesiis suffraganeorum, absque licentia Episcopi ordinarij ex eod. Aldan. *tit.* 8. *n.* 26. vbi dicit sic fuisse decisum à *S. Congreg. Episcopi sub die* 18. *Aprilis* 1599.

18. Pontificalia in Ecclesia Archiepiscopi absque eius licentia non debet exercere Nuncius, ex Aldan. *d. tit.* 8. *num.* 14. vbi ait decisum *in S. Congreg. Rit. sub die* 9. *Martij* 1593.

19. Benedictionem non solemnem non comprehendit Concil. *in hoc cap.* ex Aldan. *d. tit.* 8. *n.* 15. vbi refert sic resolutum *sub die* 13. *Aprilis* 1630.

20. Episcopus & Vicarius extra territorium habent facultatem faciendi actus voluntariæ iurisdictionis, vt resoluunt Vgolin. *de officio Episcopi, c.* 4. §. 14. *n.* 4. Card. Tusch. *lit. I, concl.* 546. Stephan. Gratian. *discept. forens. cap.* 127 *à princip. & num.* 6. tenet quòd possunt concedere dimissorias in aliena diœcesi.

21. Hinc etiam Episcopus extra territorium potest excommunicare, & absoluere subditum suum, secundùm Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancel gloss* 62. *n.* 12. vbi *n.* 11. subdit posse Episcopum extra suam diœcesim iurisdictionem contentiosam exercere, quando causæ cognitio non vertitur. & effectus confertur in suam diœcesim, de quo etiam Steph. Gratian. *d. c.* 127. *n.* 8. vel quando Episcopus diœcesis permitteret, modò litigantes in id consentiant, vt post alios resoluit Vgolin. *d.* §. 14. *n.* 4. *vers. secundò excipitur,* quem refero ego ipse *d. alleg.* 6. *n.* 18.

22. Abbatibus titularibus habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem cum vsu mitræ, & baculi, non licet deferre mitram extra proprias eorum Ecclesias per diœceses Ordinariorum absque speciali indultu Sedis Apost. nec sine, nec cum licentia Ordinariorum. ex Aldan. *d. tit.* 8. *n.* 15. vbi refert decisum *sub die* 2. *Augusti* 1631.

23. Episcopi in Ecclesiis Regularium Pontificalia exercentes possunt ibi Baldachinum erigere, ex Aldan. *d. tit.* 8. *n* 16. vbi attestatur resolutum *in S. Congr. Episcop. sub die* 10. *Iulij* 1603.

24. Baldachini vsus permittitur Abbatibus Congregationis Cassinen. in tribus ad summum festiuitatibus anni, quibus solemniter celebrant iuxta consuetudinem modestè. sine pompa, & auro, Vrbanus VIII. *constit.* 101. incip. *Exponi*, 11. *Iulij.* 1629. & Abbatibus Oliuetanis, *constit.* 97. incip. *Exponi*, 4. *Aprilis* 1619.

25. Episcopo exercenti Pontificalia etiam extra Cathedralem Ecclesiam, in ciuitate tamen, & non in diœcesi, tenentur assistere, & inseruire, qui solent assistere, & inseruire exercenti Pontificalia in Cathedrali, ita referunt decisum Galet. *in margar. casuum conscientia, verb. Canonicus, pen.* Scip. de Rubeis *in aphor. Episcop. verb. assistentia, n.* 2.

26. Episcopo pontificaliter celebranti etiam in Ecclesia collegiata, vel parochiali, assistere debent dignitates, & Canonici Cathedralis si adsint, non autem Canonici Collegiatæ, vel Presbyteri parochialis, etiamsi numerus alioquin sufficiens sit Presbyterorum, ex Aldan. *d. tit.* 8 *n.* 15. vbi refert ita resolutum *in S. Congreg. Rituum in Calaguritana* 1. *Iulij* 1601. *& in Bononien.* 20. *Aprilis* 1602. *& in Brundusina* 15. *Iulij* 1617. *& in Isernien.* 2. *Augusti* 1631. refero ego ipse de Canonicis *cap.* 33. *n.* 1.

α *Nulli Episcopo.* Vel etiam Archiepiscopo, vt cum glos. *in cap.* 2. *de offic. ordin. lib.* 6. tradit Couarr. *pract. c.* 9. *n.* 2. & meliùs Zerol. *d. verb. Archiepiscopus. vers. ad secundum,* vbi respondet ad text. *in c.* 1. *de auctor. & vsu pallij,* cum similibus.

Vicarium generalem non posse concedere licentiam alteri Episcopo exercendi Pontificalia in sua diœcesi, testatur resolutum Sbroz. *in addit. ad suum tract. de vicario Episcopi, lib.* 2. *quæst.* 7. 27.

β *Nisi de Ordinarij, &c.*] Episcopi scilicet, in cuius diœcesi locus est constitutus, & non de Prælato inferiori, etiam exempto. vt per Galet. *in margarita casuum consciem. verb. verba* 1. 28.

γ *Expressa licentia.*] Ergo non sufficit tacita, vt per Narbon. *l.* 59. *gloss.* 1. *n.* 22 *tit.* 4. *lib.* 2. *Recop.* D. Felician. de Vega Archiepisc. Mexican. *in relect. ad cap. significasti, n.* 32. *de foro compet.*

δ *In personas eidem Ordinario subiectas tantum.*] Vel aliis Ordinariis, si ab eis litteras dimissorias habuerint, vt per Fr. Emman. *in sum. part.* 2. *cap.* 14. *num.* 7. *concl.* 7. Ludoui. Miranda *in man. Prælat. tom.* 1. *quæst.* 38. *art.* 3. *in concl.* 29.

ε *Ab exercitio Pontificalium, &c.*] Episcopus ordinans in aliena diœcesi absque licentia expressa Ordinarij loci, aut ordinans de licentia Episcopi personas non subditas, suspenditur à Pontificalibus, vt resoluunt Henriq. *in summ. lib.* 13. *cap.* 38. §. 1. *vers.* 1. Campan. *in diuers. iuris Canon. rubr.* 6. *c.* 1. *n.* 2. *& rubr.* 9. *c.* 4 Thom. Valasc. *alleg. iuris tom.* 1 *alleg* 42. *n.* 18. Bonacina *d. q.* 6. *puncto* 5. *n.* 21. quos refero *d. alleg.* 6. *num.* 4. 30.

Pontificalium nomine quæ veniant, colligitur ex gloss. *verb. à Pontificalibus, in Extrauag. suscepti regiminis, de elect.* Mai. Alter. *de censur. disp.* 16. *c.* 3. *vers. quæret aliquis,* metipso *de officio, & potest. Episcopi,* 1 *art.* 3. *alleg.* 111. *n.* 33. 31.

Missæ sacrificium cum mitra & baculo celebrare non potest ab exercitio Pontificalium suspensus, secundùm Aloys. Ricc. *in praxi rerũ fori eccles. decis.* 467. *in* 1. *edit.* aliàs *resol.* 440. *in* 2. *edit.* Nec calices, & corporalia etiam inaduertenter benedicere, vt per Zerol. *praxi Episc. p.* 2. *verb. Episcopi, vers secundo,* Franc. Leo *in thesauro fori eccles. p.* 3. *c.* 8. *n.* 15 quos refero *d. alleg.* 6. *n.* 8. vbi *n.* 19. resoluo. an suspensus à Pontificalibus in illis celebrando fiat irregularis. 32.

Verùm autem sub hac suspensione prohibeatur exercitium iurisdictionis Episcopalis? Negatiuè respondent Vgolin. *de censur. tab.* 4. *c.* 6. §. 6. *n.* 5. Aloys. Ricc. *d. resol* 440. *n.* 3. 33.

ζ *Et sic ordinatis ab executione Ordinum, &c.*] Procedit ex eo quòd etsi fortassis in ipso ordinato nõ adfuerit aliqua culpa, attamen quia ob ipsam ordinationem, Episcopus, qui confert Ordinem, ipso facto incurrit Pontificalium suspensionem, inde est quòd etiam eadem suspensio respectu Ordinis suscepti ad ipsum ordinatum protrahatur, vt post Mai. Alter. tenet D. Felician. de Vega *ad c. cùm clerici* §. *si verò, n.* 34. *de iudic.* Contra malè ordinantes, & malè ordinatos extat constitutio S. D. N. Vrbani VIII. incip. *Secretis, sub dat.* 11. *Decembris* 1624. vbi innouantur constitutiones aliæ super hac re editæ, videlicet Clementis IV. & Pij II. 34.

Et quamuis ordinario proprij Episcopi extra territorium puniri possit, est tamen valida, vt resoluũt Henriq. *in summ. l.* 11. *c.* 3. §. 2. *in fine, lib.* 5. Vgolin. *de potest. Episc. c.* 4. § 14. *n.* 1. quos refero *d. alleg.* 6. *n.* 11. 35.

SESSIO

SESSIO VII.

De Sacramentis in genere.

1. Doctores de Sacramentis in genere agentes.
2. Sacramenta nouæ legis fuerunt à Christo instituta.
3. Sacramenta nouæ legis non fuerunt, aut sunt plura, vel pauciora quam septem.
4. Sacramenta nouæ legis à Sacramentis antiquæ differunt.
5. Sacramenta septem differunt inter se.
6. Sacramenta nouæ legis sunt ad salutem necessaria.
7. Sacramenta nouæ legis non sunt propter solam fidem nutriendam instituta.
8. Sacramenta nouæ legis continent gratiam quam significant.
9. Per Sacramenta nouæ legis gratia datur semper, & omnibus.
10. Sacramenta nouæ legis ex opere operato conferunt gratiam.
11. Character in anima imprimitur in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine.
12. Christiani omnes in verbo & omnibus Sacramentis administrandis non habent potestatem.
13. Intentio saltem faciendi quod facit Ecclesia requiritur in ministris dum Sacramenta conficiunt.
14. Minister in peccato mortali existens validè confere sacramenta.
15. Ritus recepti & approbati Ecclesiæ Catholicæ omittendi non sunt in Sacramentorum administratione.

α CANON I.

Si quis dixerit; [a] Sacramenta nouæ legis non fuisse omnia à Iesu Christo, Domine nostro, instituta, β *aut esse plura, vel pauciora, quàm septem*, videlicet, Baptismum, Confirmationem, [b] Eucharistiam, Pœnitentiam, extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, aut etiam aliquod horum septem non esse verè & propriè Sacramentum, anathema sit.

a Con. Flor. in decretis Eugenij ad Armenos
b Cap ad abolendam. de hæret.

γ CANON II.

Si quis dixerit, ea ipsa nouæ legis Sacramenta à Sacramentis antiquæ legis non differre, nisi quia ceremoniæ sunt aliæ, & alij ritus externi, anathema sit.

δ CANON III.

Si quis dixerit, [c] hæc septem Sacramenta ita esse inter se paria, vt nulla ratione aliud sit alio dignius, anathema sit.

c Cap nihil. de cõsecrat. d 2. cũ sim.

ε CANON IV.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua, & sine eis aut eorum voto per solam fidem homines à Deo gratiam iustificationis [d] adipisci: licèt omnia singulis necessaria non sint, anathema sit.

d Supr. sess. 6. de iustif. c. 6. & can. 5.

ζ CANON V.

Si quis dixerit, hæc Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse, anathema sit.

η CANON VI.

Si quis dixerit, [e] Sacramenta nouæ legis non continere gratiam, quam significant, aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint acceptæ per fidem gratiæ, vel iustitiæ, & notæ quædam Christianæ professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus, anathema sit.

e Con. Flor. sub Eugenio 4. verb. hoc docet Eccl.

θ CANON VII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per huiusmodi Sacramenta semper, & omnibus, quantum est ex parte Dei, etiam si rite ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus, anathema sit.

ι CANON VIII.

Si quis dixerit, per ipsa nouæ legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solam quidem diuinæ promissionis ad gratiam consequendam sufficere, anathema sit.

κ CANON IX.

Si quis dixerit, [f] in tribus Sacramentis, Baptismo, scilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est signum quoddam spirituale & indelebile, vnde ea iterari non possunt, anathema sit.

f Sess. 23. c. 4. ex decretis Eugenij in Conc. Flor.
g Vide Con. Carth. 4. can. 98. & in Conc. Cõst. art 3. Ioan. VViclef inf. sess. 14. de pœnit c. 6.
h Cõc. Flor. in decretis Eugenij.

λ CANON X.

Si quis dixerit, [g] Christianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem, anathema sit.

μ CANON XI.

Si quis dixerit, [h] in ministris, dum Sacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia, anathema sit.

i Idem est dānatum in vv.clef à Conc Constant. sess. 8. e multæ. cap.remissionem c. Christus.cū plur. 6. seq. 1.q 1 c.vlt. 15.q.vlt.

ι CANON XII.

Si quis dixerit, [i] ministrum, in peccato mortali existentem, modò omnia essentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, seruauerit, non conficere, aut conferre Sacramentum, anathema sit.

ξ CANON XIII.

Si quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in solemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato à ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque Ecclesiarum Pastorum mutari posse, anathema sit.

1. VIde Scholasticos cum Magistro *in 4. distinct. 1. & seq.* S.Thom. *3. part. a quæst. 60.* vbi Caiet. Henriquez *in summ. lib. 1. de sanctissimus Eclesiæ Sacrament.* Vinal. *in candel. aureo in princip. sub tit. de Sacrament. in genere.* Cardin. Bellarm. *in suis controuers. cathol. tom. 2. lib. de Sacrament.* Sayr. *in speciali tract. de Sacramentis in genere.* Suar. *tom. 3. de Sacram. in princip.* Didac. Nugn. *in 3. part. D. Thom.* Alexand. Pesant. *part. 3. de Sacrament.* Chameror. *de Sacram. in princ.* Barthol. ab Angelo *in simili tract.* Bonacina *in eosdem tract.* Galganet. *de iure publico, lib. 3. tit. 83.* Gabr. Vasquez *in 3. part. D. Thoma tomo 2. disp. 60.* Balduin. iun. *super opera controuers. Bellarmini, part. 2. lib. 1. de Sacramentis in genere.* Petr. Ledesma *in sum. p. 1.* vbi de Sacrament in communi, Ægid. de Coninck *de Sacramentis & censur. in princip.* Filliuc. *quæstion. moralib. tract. 1.* Paul. Laymann. *in Theologia morali, lib. 5 tract. 1. de Sacramentis in communi.* Ioan. Mari. Scribon. *in sum. Theologia disp. 1. de Sacramentis in genere* Ioann. de Lugo *tomo 1. de Sacramentis in genere.* Hurtado *in tract. de Sacram. in genere.* Becan. *de Sacram. in specie.*

2. α CANON I.] Omnia Sacramenta fuisse à Christo Domino instituta, de fide definitum esse, in præsenti notant Nauarr. *in man. c. 22. num. 2. & 5. & in c. nouit, de indic. notab. 3. num. 92.* Perez *l. 1. tit. 1. lib. 1. ordin.* Henriquez *in summ. lib. 1. c. 3. §. 1.* Victor. *de Sacram. c. 4.* Sot. *in 4. distinct. 1 part. 3. art. 5.* Card. Bellarm. *d. tom. 2. lib. 1. de Sacram. c. 24.* Suar. *tom. 3. disp. 21. sect. 1.* Chamerot. *de Sacram. c. 4.* Francisc. Pitigian. *distinct. 2. quæst. 1. art. 3. propè fin.* Sayr. *de Sacramentis in genere, lib. 2. c. 1. quæs. vnic. & cap. 2. art. 1. & 2.* Vasquez *in 3. part. S. Thom. tom. 2. disp. 135. n. 1. cum seqq. & disp. 139. num. 1.* Balduin. iun. *super opera controuers. Bellarm. part. 2. lib. 1. cap. 1. vers. prima ergo quæstio* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib 28. num. 4* Petr. Ledesma *in summ. p. 1.* vbi de Sacramentis in communi, *c. 6. conclus. 4.* Ægid. de Coninck *de Sacram. tom. 1. quæst. 64. art. 1. dub. 1.* Molfes. *in summ. Theologia moralis tract. 1. c. 7. num. 11. & 25.* Hurtado *de Sacram. disp. 4 de Sacramentis in genere, difficult. 2.* Campan. *in diuers. iuris canon. rub. 1. num. 7.* Fernandez *in examine Theologia moralis, part. 3. cap. 1. §. 2. num. 1.* Bonacina *de Sacramentis, disput. 1. quæst. 3. punct. 1. n. 5* Laymann. *in Theolog. moral. lib 5. tract. 1. cap. 5. num. 1. & cap. 8. à num. 1.* Ioan. de Lugo *de Sacramentis in genere, disput. 2. sect. 5. num. 81. & disp. 7. sect. 1. à num. 3.*

3. β *Aut esse plura vel pauciora, quàm septem*] Vide S.Th. *p. 3. q. 65. art. 1.* vbi Nugn. & Pesant. Coninck *n. 4. &* Vasquez *art. 2.* Henriquez *in summ. lib. 1. c. 7.* Valent. *p. 3. q. 6. punct. 2.* Victor. *Sacrament. c. 7.* Sot. *in 4. dist. 1. q 7. art. 1.* Philiarch. *de officio sacerd. p. 2. lib. 1. c. 6.* Franc. Pitigian. *dist. 2. q. 1. art. 2.* Barthol. ab Angelis *de Sacramentis, dial. 1. §. 6.* Sayr. *de Sacramentis in genere, lib. 6. cap. 1. quæs. 2.* Valer. Reginald. *lib. 26. num. 5.* Bonacina *d. disp 1. quæst. 1 punct. 1.* Campan. *d. rubr. 1. num 4. & 5.* Torreblanca *de iure spirit. lib 2. cap. 1. num. 36.*

γ CANON II.] Vide Dionys. Areopag. *de Eccles. hierarchia, c 5. p. 1 vers. post illam.* Tertullian. *in lib 1. contra Iudæos, cap. 2. vers. si circumcisio.* Cyprian. *lib. 1. contra Iudæos, c. 8. vers. quòd circumcisio, & lib. 3. epist. 8. ad Fidum.* Hugo Victorin. *in c. 4. ad Roman. de erudit. theologic. lib. 2. part. 6. c. 3.* Petr Lombard. *in 4. sentent. distinct. 1.* vbi Richard. *art. 6. q. 4. &* Thom. Argentin. *quæst. 5. art. 3.* S.Thom. *p. 3 quæst. 61. art. 6.* Philiarch. *d. p. 2. lib. 1. c. 2.* Henriquez *d. lib. 1. cap. 7.* Sayr. *de Sacramentis in genere, lib. 5. c. 7. art. 5.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 31. num. 7.* Iodoc. Cocc. *in thesauro Catholico, tom 2. lib. 5 art. 1.* Homobon. de Bonis *de examine Ecclesiastico, p. 1. tract. 4. c. 1. quæs. 2 in princ* Bonacin. *de Sacram. disp. 1. q. 4. punct. 1. num. 6.* Laymann. *in Theolog. morali, lib. 5. tract. 1. c. 3.* Ioan de Lugo *de Sacram. in genere disp. 1. in princ. & disp. 3. n. 69. & disp. 5. sect. 2. n. 20.* 4.

δ CANON III.] Vide Cardin. Bellarm. *lib. 2. de Sacramentis, c. 18.* Vasquez *in 3. p. S. Thom. tom. 3. quæst. 74. disp. 177. num.* Sayr. *de Sacramentis in genere, lib. 6. cap. 3. quæs. vnic.* Balduin. iun. *super opera controuers. Bellarmini, lib. 1. c. 8. prope fin.* Petr. de Ledesma *in summ. part. 1.* vbi de Sacramentis in communi, *c. 7. conclus. 3* Campan. *in diuersor. iuris Canon. rub. 1. num. 14.* Homobon. de Bonis *de examine Ecclesiastice, part. 1. tract. 4. quæst. 4.* Hurrado *de Sacramentis, disp. 5 de Sacramentis in genere, difficult. 2. vers. de ordine*, vbi quòd non omnia Sacramenta sunt æqualia. 5.

ε CANON IV.] Vide Magistrum *in 4. dist. 1.* vbi S.Thom. *quæst. 1. & part. 3. quæst. 61. art. 1.* S. Antunin. *part. 3. tit. 14. cap. 11. §. 4.* Canon. *in relect. de Sacramentis in genere, cap. 24.* Hugo Victorin. *lib. 1. de Sacramentis, part. 9. cap. 3.* Cardin. Bellarm. *d. lib. 1. cap. 22.* Valent. *tomo 4. disp. 3. quæst. 2. punct. 1.* Chamerot. *de Sacramentis in genere, cap. 3.* Suar. *tom. 3. disput. 3.* Henriquez *d. lib. 1. cap. 4. §. 1.* Viuald. *in candel. aureo*, vbi de Sacramentis in genere, *cap. 3. num. 1.* Ioann. de Lugo *de Sacrament. in genere, disp. 3. sect. 2. num. 9.* Valer. Reginaldus *in praxi fori pœnitent. lib. 26. num. 9.* Filliuc. *lib. 2. cap. 2. quæsito 2. & 7.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 2. cap. 1. num. 27.* Sayr. *de Sacrament. in genere, lib. 3 cap. 1. art. 1. q. vnic.* Bonacina *de Sacramentis, disput. 1. quæst. 1. puncto 4. num. 3.* Molfes. *in summa Theologiæ moralis, tract. 1. cap. 8 num. 14 & 15.* Campan. *in diuersor. iuris canon. rub. 1. num. 10. vers. sed quia.* Homobon. de Bonis *de examine Ecclesiastico, part. 1. tract. 4. cap. 1. quæs. 3. in princip.* 6.

ζ CANON V.] Vide Sayr. *de Sacramentis in genere, lib. 3. cap. 7. quæs. vnic. art. 2. & 3.* Vasquez *in 3. part. D. Thom. tom. 2. disp 131. num. 34. & disp. 149. num. 5.* 7.

η CANON VI.] Vide Henriquez *in summa lib. 1. cap. 17.* Sayr. *de Sacramentis in genere, lib. 5. c. 5. quæs. vnic.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 26. à num. 43* Petr. de Ledesma *in summ. part. 1. tract. de Eucharistia, c. 10. conclus. 1.* Bonacina *de Sacrament. disp. 1. quæst. 4 punct. 1. n. 6. & disp. 2. quæst. 2. punct. 7. num. 4.* 8.

num.4. Fernandez examine Theolog. moral. part. 3. cap.1 §.9.num.1. & 5. Filliucius in quæstion. moral. tract.1 de Sacramentis,cap.6.num.92. Ioann.de Lugo d.disp.3. sect.2. num.9. Torreblanca d. lib.2. cap.14. num.7.

9. ϑ CANON VII.] Vide S.Thom.p.3. quæst.62. art. 1. Couarr. de sponsal. p. 2. cap.1. §. vnic. num.3. D. Felician. de Vega Archiepisc. Mexican. ad cap. quanto,de iudic. num.38. vers. vel per causam. Torreblanca de iure spirit.lib.2. cap.2. num.49. Hurtado de Sacram.disp. .de Sacram.in genere diffic.4.in princip. Cardin.Bellarm.d.lib.1.de Sacrament. cap 26 Ægid. de Coninck de Sacrament.quæst 64.art.9.à num.108. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit.lib.26.à num.43. Petr. de Ledesma in summ.p.1. vbi de Sacrament. in communi,c 7.conclus.1.Bonacina de Sacram. disp.1. quæst 4.puncto.1.num.4.Filliuc. in quæst. moral. tom.1. tract.1.de Sacramentis,cap.6.num.96. versic. nostra.& num.9 .& 134. Homobon.de Bonis de examine Ecclesiastico , part.1. tract.3: cap.8. quæs.72. in princip. Laymann.in Theologia morali.lib.5.tract.1.c.6.num.1. cum seqq.

10. ι CANON VIII.] Vide Sayr. de Sacramentis in genere lib.5. cap.2. in princip. Ægid. de Coninck de Sacrament.quæst 62. art.1. dub.1. Bonacina de Sacrament.disp.1 quæst.4. puncto 1.num.2. Fernandez in examine Theologiæ moralis , part.3. a; .1.§.9. num.6. Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta , præc.1.lib.4. cap 3 num.2.Cardin.Bellarm. de Sacrament.lib.2.c.3. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap.2. num. 8. & 9. Hurtado de Sacram.disput.3.de Sacramentis in genere difficult. . Marchin.de Ordine tract.1 p.3.c.1. num.7. Ioan.de Lugo vbi suprà.

11. κ CANON IX.] Vide Richard. in 4. sentent. distinct.5 art.2.quæst.4. Guilielm.Alnerin. de sacram. Confirmat.vers.qui sigillum , August.Triumph.de potest. Eccles.quæst.58.art.7.Suar.tomo 3 disp.11. sect.1. Henriquez in summ. lib.1.cap.13 Franc. Pitigian. distinct.6.quæst.9.& 10.Sayr.de Sacramentis in genere, lib.4 cap. cum seqq.Chamerot. de Sacram.c.4 dub 5. Ægid. de Coninck de Sacrament. quæst.63. art.1. in princ. Vasquez in 3.part. D.Thomæ , tom.2.q 146. n.5. Valer.Reginald. in praxi fori pœnit.lib.16. à num.43. Petr. Ledesma part. 1. de Sacrament. vbi de confirmat. cap.4. conclus. 2. Paul. Fusc. de visitat. lib.2. cap 3.num.: 5.Campan.in diuersor.iuris canon.rubr.1. num.23.& rubr.2.num.11.& 22.Bonacin. de Sacram. disp.1.quæst.vnica,puncto 1.num.1.& quæst.5. punct.1. num.1. & 2. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiastico part.1. tract. 3. cap.7. quæs. 72. vers. alter. & tract.4.cap.1.quæs 4. & 5. Paulus Laymann.in Theologia morali , tom.2. lib.5. tract. 1. cap.7. per totum, Molfes. in summ.Theologiæ moralis , tract.1.c.8. n.30. Filliuc. in quæst.moral.tom.1. tract.1. de Sacramentis, c.7.num.114. & num.117. & tract.2. num 151. Ioan. de Lugo de Sacramentis in genere , disput. 6. sect.1. num.5. Torreblanca de iure spirit.lib.2.cap.2.num 45. Hurtado disput.3.de Sacramentis in genere , diffic.10. & 14.

12. λ CANON X.] Vide Paul. Comitol. respons. moral.lib.1.quæst.46.num.1. Vasquez in 3. p. D. Thomæ , tom.2. quæst.138. num.9. Fernandez in examine Theologiæ moralis , p.3.c.1 §.10.num.1.propè fin. Henriquez in summ. p.1. lib.1. c.26. §.3. Cardin. Bellarm. tom.2.lib.1.c.14. Anguian.de legib. lib.2, controuers.1. n.68.in fine,Hurtado de Sacramentis , disp.4. diffic.3. in fine.

13. μ CANON XI.] Vide Sayr. de Sacramentis in genere,lib.2.cap.3.quæs. vnic. art.3. post. princip. Petr. de Ledesma p. 1. vbi de Sacramentis in communi, c.6 conclus.13. Bonacin. de Sacrament. disp.1: quæst.3. puncto 2.num.4. Ægid. de Coninck de Sacramentis, tom.1.quæst.64.art.8.dub.1. num.6. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 26. à num. 36. Piasec. in praxi Episcop.p.1.c.1 num.50. vers.requiritur,pag.58. Campan. in diuers.iuris Canonici rubr.1. num.24. & num.94.Homobon.de Bonis de examine Eccles.p.1.& tract.4.cap.2. quæs.8. in fine. Molfes. in summ. Theologiæ moralis , tract.1.cap.7.num.15.& 17.& tract.3. cap. 4. num. 14. Scholast. in 4 distinct.6. Bonauent. p.2.art.2. Durand. quæst.2. Torreblanca de iure spirituali lib.2. cap.4. num.4. & cap.5. num.18. Hurtado de Sacramentis , disput. 4. de Sacramentis in genere, difficult 4 vers. Magister verò , vbi difficult.5.quærit, vtrùm ad valorem Sacramenti sufficiat intentio efficiendi Sacramentum quando præterita est ? & difficult. 6. vtrùm intentio conditionata efficiendi Sacramentum sufficiat ad eius valorem ? & diffic.7. An ad valorem Sacramenti necessarium sit intentionem ministri fieri in personam certam sine errore ? Barthol.à S.Fausto tom.3.ad tract. de Pœnitentia lib.4 q.209.

Barbos.Collect.in Concil.Trid.

ν CANON XII.] Vide Concil. Arelatens. I. c.8.Concil. Carthaginens. I. c.1. Augustinum lib.3, contra Donatistas , cap.10: vers. Baptismus , & lib.4. cap.4 vers. si per vim. Isidorus Hispalens. lib.6. etymolog cap.18.vers. Sacramenta , & de diuinis officiis, lib.2 cap.24. Petr Damian. 15. cap.4. vers. syncera, & cap.9.de Baptismo, & Eucharist. Hugo Victorin. in 1. ad Corinth. quæst. 102. Magist. in 4. sentent. distinct. 5. vbi Bonauent. quæst. 1. & Scot. etiam quæst. 1. S. Thom. lib.4. contra gentiles , cap.77. & part 3. quæst 64. art.5. Durand. in rationali diuinorum.lib.4.cap.1.vers.vers.in Sacramento Catharin.Senens. tract.3. cap. 115 Thom. VVadens. tom.2. de Sacramentis , cap. 1. Turrecremata in summ. de Ecclesia , lib.1.cap.99.Chamerot. de Sacramentis cap.2. dub.4. Bartho .ab. Angelis de Sacramentis. dialog. 1. c.38.Henriquez in summ. lib.1. cap.29. Iodoc. Cocc. in thesauro Catholico , tomo 2. lib. 5. art.2. Petrus de Ledesma in summ part.1 tract de Eucharistia. cap.9. conclus. 8. Cened. ad decretum collect. 39. numero 3. Seyr. de Sacramentis in genere, lib.5. cap. 4. & lib.2. cap. 6. art.2. quæst.vnic. Suar.tom. 3. disput.13.sect.4. Vasquez in 3. part. D. Thomæ , tom. 2. disput. 137. num.38. Ægid.de Coninck de Sacramentis,quæst.64. art.5. & quæst. 82. num. 4. Valer.Reginald.in praxi fori pœnitent.lib.26.num.34. Bonacin. de Sacrament. disput.1.quæst.3.puncto 2.§.1.num.1.Molfes.in summ. Theologiæ moralis, tract.1.cap.7.num.15.17.19.& 22. Paul. Laymann.in Theologia morali , lib. 5. tract. 1. cap.5.num.6.Valent.tomo 4.disput.4. quæst.5. puncto 3. Cardin. Bellarm.lib.1. de Sacramentis, cap 26. Torreblanca de iure spirit.lib.2.c.4 num.47. vbi num.48. tenet in peccato existentem ex tali administratione peccare mortaliter , siue se ingerat , siue administret ex officij necessitate , Hurtado de Sacramentis , disputat 4. de Sacramentis in genere , difficult.4. vbi difficultate 9. quærit vtrùm in Ministro requisita sit sanctitas vt licite administret Sacramenta. 14.

ξ CANON XIII] Vide Henriquez in summ. lib. 1. cap.11. Ægid. de Coninck de Sacram. tom 1. quæst.66.num.99.& quæst.71.num.3. Valer.Reginald. in praxi fori pœnitent.lib.26.num.10. & 28. cum seqq. Petr.de Ledesma in summ. p. 1. de Sacrament. vbi de Baptismo, cap. 12.conclus.vlt.in fine.Bonacina de Sacrament.disp.1 quæst.vlt.Homobon de Bonis de examine Eccles.p.1.tract.4. cap.2. quæs.7. in fine Molfes. summ.Theologiæ moralis , tract.1. cap.9.num.7. Hurtado de Sacramentis , tract.de Confirmat.difficult.14. in fine. 15.

DE BAPTISMO.

1. *Doctores de sacramento Baptismi agentes.*
2. *Baptismus Ioannis non habuit eandem vim cum Baptismo Christi.*
3. *Aqua vera & naturalis est de necessitate Baptismi.*
4. *Ecclesia Romana omnium aliarum mater, & magistra.*
5. *Baptismus datus ab hæreticis cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, est verus.*
   Cyprianus reprobatur ibid.
6. *Baptismus est necessarius ad salutem.*
7. *Baptizatus potest gratiam amittere per peccatum quamuis nolit.*
8. *Baptizati per Baptismum ipsum vniuersæ legis Christi seruandæ debitores fiunt.*
9. *Baptizati subiiciuntur omnibus S. Ecclesiæ præceptis.*
10. *Peccata quæ post Baptismum fiunt sola fide suscepti Baptismi non dimittuntur.*
11. *Baptismus ritè collatus non est iterandus illi, qui apud infideles fidem Christi negauerit, cùm ad pœnitentiam conuertitur.*
12. *Batizandum neminem esse nisi ea ætate, qua Christus Baptizatus est, si quis dixerit, anathema.*
13. *Paruuli suscipiunt Baptismum quamuis actum credendi non habeant.*
14. *Paruuli baptizati cùm adoleuerint interrogandi non sunt an ratum habere velint quod patrini eorum nomine polliciti sunt.*

a Aug. Enchir c. 49. cap. aliud & c. non regenerabantur de consecr. dist. 4. b Cap. pen. de Baptis. Ioan 3. cap. filius, & c. non dubito de consecr. dist. 4. c Canô non decet 12. dist. c. ad abolendam de hæretic. d Concil. Flor. in decret. Eugenii c. dictum 5. quod verò cum 2. cap. seq. 1 q. 1. e Ioan. 3. c. nulla præter. de consecr dist. 4. f Sic ad Galat. 5. dicit Paul. Testificor. omni homini, &c.

α CANON I.

SI quis dixerit, [a] Baptismum Ioannis habuisse eandem vim cum Baptismo Christi, anathema sit.

β CANON II.

Si quis dixerit, [b] aquam veram, & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideò verba illa Domini nostri Iesu Christi: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, ad metaphoram aliquam detorserit, anathema sit.

γ CANON III.

Si quis dixerit, [c] in Ecclesia Romana, quæ omnium Ecclesiarum mater est, & magistra, non esse veram de Baptismi sacramento doctrinam, anathema sit.

δ CANON IV.

Si quis dixerit, [d] Baptismum qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse verum Baptismum, anathema sit.

ε CANON V.

Si quis dixerit, [e] Baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem, anathema sit.

ζ CANON VI.

Si quis dixerit, baptizatum non posse, etiam si velit, gratiam amittere, quantumcumque peccet, nisi nolit credere, anathema sit.

η CANON VII.

Si quis dixerit, [f] baptizatos per Baptismum ipsum solius tantùm fidei debitores fieri, non autem vniuersæ legis Christi seruandæ, anathema sit.

θ CANON VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos esse ab omnibus sanctæ Ecclesiæ præceptis, quæ vel scripta, vel tradita sunt, ita vt ea obseruare non teneantur, nisi se sua sponte illis summittere voluerint, anathema sit.

ι CANON IX.

Si quis dixerit, ita reuocandos esse homines ad Baptismi suscepti memoriam, vt vota omnia, quæ post Baptismum fiunt vi promissionis, in Baptismo ipso iam factæ, irrita esse intelligant, quasi per ea & fidei, quam professi sunt, detrahatur, & ipsi Baptismo, anathema sit.

κ CANON X.

Si quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione, & fide suscepti Baptismi vel dimitti, vel venialia fieri, anathema sit.

λ CANON XI.

Si quis dixerit, verum, & ritè collatum Baptismum iterandum esse illi, qui apud infideles fidem Christi negauerit, cùm ad pœnitentiam conuertitur, anathema sit.

μ CANON XII.

Si quis dixerit, neminem esse baptizandum, nisi ea ætate qua Christus baptizatus est, vel in ipso mortis articulo, anathema sit.

ν CANON XIII.

g Aug lib de pecc. mo t, & remis c. 19 & l. 3. c. 2.

Si quis dixerit, paruulos, eo quòd actum credendi non habent, suscepto Baptismo [g] inter fideles computandos non esse: ac propterea, cùm ad annos discretionis peruenerint, esse

esse rebaptizandos: aut præstare omitti eorum Baptisma, quàm eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ, anathema sit.

§ CANON XIV.

Si quis dixerit, huiusmodi paruulos baptizatos, cùm adoleuerint, interrogandos esse, an ratum habere velint, quod patrini, eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt: &, vbi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos, nec alia interim pœna ad Christianam vitam cogendos, nisi vt ab Eucharistiæ, aliorúmque Sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant, anathema sit.

1. VIde Magistr. & Theologos in 4. dist. 3. vbi Sot. S.Thom. p. 3. q. 66. cum seqq. vbi Cabrera, Didac. Nugnez, Catech. Roman. tit. de Baptismo, Tabien. Armil. Angel. Syluest. & alios Summistas verb. Baptismum, Lancellot. in instit. canonic. titul. de Baptismo, Archiepiscop. Bononiens. sub Illustrissimo Cardin. Paleotho part. 3. à princip. Cardin. Bellarmin. in controuers. catholic. tom. 2. lib. vnic. de baptism. Viuald. in candel. aureo, vbi de Sacram. Baptismi, Henriq. in summ. lib. 2. de Baptismo, Petr. Sot. lect. .. de Baptismo. Cardin. Tolet. in instruct. sacerd. lib. 2. cap. 18. Suar. tom. 3. de Sacrament. disput. 19. cum seqq. Barthol. ab Angelis. de Sacrament. dial. 1. & 2. Chamerot. in co... tract. vbi de Baptismo, Vazq. in 3. p. tom. 3. disp. 140. cum seqq. Valent. tom. 4. disput. 4. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 25. Carril. in tabula Sacrame. tit. de Sacrament. Baptismi, Petr. de Ledesma in summ. part. 1. de Sacram. vbi de Baptismo, Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 27. Balduin. iun. super opera controuers. Bellarmini part. 2. lib. 2. cap. 1. Galganet. de iure publico, lib. 3. tit. 84. Posseuin. de officio Curati, cap. 6. Ægid. de Coninck de Sacrament. tom. 1. q. 66. Paul Comitol. respons. moral. lib. 1. à q. 1. vsque ad 14. Bonacin. de Sacrament. disput. 2. de Baptismo. Fernandez in examine Theologia moral. p. 3. cap. 2. Molfes. in summ. Theologia moralis tract. 4. c. 1. de Baptismo, Filliuc. in quæst. moral. tom. 1. tract. 2. Ioano. Maldonat. in tract. de Baptismo, Paul. Laymann. in Theolog. moral. lib. 5. tract. 2. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 4. & 5. Hurtado in tract. de Sacrament. Baptismi, metipsum de officio, & potest. Parochi cap. 18.

2. a CANON I.] Vide Basil. Magn. in exhortat. ad Baptismum, vers. Ioannes. Gregorium Nazianzen. orat. 39. quæ est oratio panegyrica in sancta lumina, Cyril. Alexandrin. lib. 1. in Ioannem cap. 26. & lib. 2. cap. 57. Tertullian. lib. de Baptismo c. 10. Augustin. in enchirid. ad Laurentium cap. 49. Gregor. Magn. super Euangelia homil. 7. Isidor. Hispalen. de officio Eccles. lib. 2. cap. 24. Anselm. ad cap. 3. Matthæi, vers. Baptismus Ioannis, Vgo. Victorin. tract. 5. de Baptismo, cap. 1. & de Sacram. fidei lib. 2. p. 6. c. 6. Magist. in 4. sent. dist. 2. vbi Durand. q. 4. & Paludan. q. 2. art. 3. S.Thom. p. 3. q. 38. art. 3. Henriq. in sum. lib. 2. cap. 32. §. 4. & 5. Franc. Pitigian. dist. 2. quæst. 2. art. 4. Balduin. iun. super opera controuers. Bellarmini p. 1. lib. 2. cap. 3. prope fin. Iodoc. Cocc. in thesauro catholico, tom. 2. l. 5. art. 5. Galganet, de iure publico lib. 3. tit. 84. num. 7. Fernandez in examine Theologia moral. p. 3. c. 2. § 1. n. 2. Bonacin. de Sacrament. disp. 2. in princip. Molfes. in sum. Theologia moralis, tract. 4. cap. 1. n. 98. in fine.

3. b CANON II.] Vide Nauarr. in man. cap. 22. num. 5. & 6. Cardin. Bellarm. lib. vnic. de Baptismo cap. 4. Henriq. in summ. lib. 2. cap. 6. Suar. tom. 3. q. 66. art. 4. disput. 20. sect. 1. Balduin. iun. supra opera controuersiar. Bellarmini lib. 2. cap. 1. vers. de materia Baptismi, Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 27. num. 10. Ægid. de Cooinck. de Sacrament. quæst. 66. num. 20. Valent. tom. 4. disput. 4. quæst. 1. puncto. 2. Viuald. in candelabro aureo, vbi de Baptismo, cap. 2, num. 4. Petr. de Ledesma in summa p. 1. tract. de Sacrament. Baptismi, c. 3. vers. primera conclusion. Posseuin. de officio Curati cap. 6. de Baptismo num. 2. Bonacio. de Sacrament. disput. 2. quæst. 2. puncto 3. num. 1. Fernandez in examine Theolog. moral. p. 3. cap. 2. §. 3. num. 1. cum seqq. Molfes. in summa Theologia moral. tract. 4. c. 1. num. 32. Filliuc. in quæst. moralib. tom. 1. tract. 2. de Sacrament. Baptismi cap. 2. num. 23. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 5. à num. 9. Hurtado de Sacram. disput. 1. de Baptismo diffic. 2. cum seqq. citatos per me in collect. ad cap. 1. num. 19. de summa Trinit.

c CANON III.] De Ecclesia Romana omnium aliarum matre, & magistra, agunt Doctores, quos plena manu citaui de officio, & potest. Episcopi part. 1. tit. 3. cap. 2. num. 14. 4.

d CANON V.] Vide Victor. de Sacrament. quæst. 28. Conrad. Brun. de hæret. in 6. cap. 2. Simanch. de instit. cathol. cap. 52. num. 2. Henriq. in summa lib. 1. c. 28. in princ. & lib. 2. c. 28. §. 2. Nugn. p. 3. q. 67. art. 5. dif. 2. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 1. 7. 103. Fernandez in examine Theologia moralis p. 3. c. 2. § 4. à n. 1. Bonacin. de Sacram. disp. 2. quæst. 2. puncto 5. . 6. Torreblanca de iure spirit. lib. 1. c. 5. num. 8. & 9. Licèt autem Cyprian. in Concil. Prouinciali Carthaginen. circa annum Domini 256. decreuerit baptizatos ab hæreticis iterum baptizandos, eique subscripserit ampliùs quàm octuaginta Episcopi ex prouincia Africana, Numidia, & Mauritania, vt refertur in cap. si quis inquit 1. quæst. 1. & in c. quomodo, de consecr. dist. 4. ipsúmque propterea errore lapsum dixerit Augustinus l. 5. de Baptismo, cap. 10. & lib. 6. contra Donatistas c. 23. eique grauiter propterea restiterit Stephanus Papa, illúmque reprobauerit atque correxerit, vt Eusebius docet lib. 7. historia Eccles. cap. 3. & 4. post D. Hieron. in dialog. aduersus Luciferianos; ob id tamen haudquaquam hæreticus existimatus fuit idem Cyprianus, siquidem non pertinaciter, sed inaduertenter illud protulisse fertur, ac postmodum veritate manifestiùs cognita se correxit. & retractauit, necnon Stephani decreto vnà cum Episcopis illius obtemperauit, teste Vincent. Lyrinensi in suo libello aduersus prophanas hæresum nouationes, & Peña ad direct. Inquisit. p. 2. q. 17. commento 42. vers. sciendum est. Hactenus Campan. loco proximè citato. 5.

e CANON V.] Vide Paul. Fusc de visitat. lib. 1. cap. 7. num. 2. Henriq. in summa lib. 2. cap. 3. Suar. tom. 3. disput. 27. Sayr. de Sacrament. in genere lib. 6. cap. 4. quæst. 1. vers. est quidem Baptismus, Ægid. de Coninck de Sacrament. & censur. tom. 1. q. 68. num. 6. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib 27. num. 7. Bonacin. de Sacram. disput. 2. quæst. 2. puncto 2. num. 3. Filliuc. in quæst. moral. tom. 1. tract. 2. de Sacrament. Baptism. num. 126. & 128. 6.

f CANON VI.] Vide Henriq. in summa lib. 1. cap. 12. §. 6. Vazq. in 3. p. D. Thomæ tom. 2. disp. 156. num. 6. in fine, Petr. de Ledesma in summa part. 1. vbi de Baptismo, c. 8. concl. 1. Bonacin. de Sacram. disput. 1. q. 4. puncto 7. 7.

g CANON VII.] Vide Cardin. Bellarm. lib. 8.

vnic.de Baptismo, *cap.* 15. Henriq. *in summa lib.*1. *c.*12.§.6.*litt.T*, Valent. *tom.*4.*disp.*4.*q.*4.*puncto* 1. *ad fin.* Vazq. *in* 3. *p.tom.* 2. *disput.*156. *num.*68. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.*27.*num.*64. Bonacin. *de Sacrament.disput.*2.*q.*2.*puncto* 7.*num.*12.*vers. tertium est*, Molfes. *in summa Theologia moral.tract.*4. *cap.*1.*num.*55.

9. θ CANON VIII.] Vide Cardin. Bellarmin. *lib.vnic.de Baptismo*, *c.*16.& *lib.*2.*de Sacrament.c.*29. Henriq. *in summa lib.*1 *c.*12.§.6.*littera V*, Vazq. *in* 3. *p.tom.*2.*disput.*156.*num.*69.

ι CANON IX] Vide Cardin. Bellarm. *lib. vnico*, *de Baptismo*, *cap.*17. Vazq. *in* 3.*part. tom.*2. *disput.*156.*num.*70.

10. κ CANON X.] Vide Cardin. Bellarmin. *lib. vnic.de Baptismo.c.*18.& *lib.*1.*de pœnit.c.*11.*col.antepen.*& *c.*12.*cum duobus seqq.* Henriq. *in summa lib.*4. *cap.*1.*in proœm.*§.4.*litt.B*, Vazq. *in* 3.*p.tom.*2. *disput.*156.*n.*73. Galganet. *de iure publico lib.*3.*tit.*84.*n.*20. Filliuc. *in quæst.moral.tom.*1. *tract.*2. *de Sacram. Baptismi*, *num.*114.

11. λ CANON XI.] Vide Sebast. Medic *in summa omnium hæresum*, *in sexta hæresi*, *pag.*69. Rupert. Inquisit. *verb. Baptismus*, *vers. sed iteratio*, Vazq. *in* 3.*p.tom.*2.*disp.*146. *num.*6. Suar. *tom.*3.*disput* 22. *sect.*2.& *disp.*31.*sect.*6.*vers.secundo notandum.* Iacob. de Graff. *in aureis decis.p.*2.*l.*1.*cap.*1.*num.*10.& 11. Cened. *ad decretum collect.*63. Bonacin. *de Sacram. disput.*2. *q.*2. *puncto* 7. *num.*10. *in princ.* Filliuc. *in quæst.moral. tom.*1. *tract.*2. *de Sacramento Baptismi*, *num.*151. Torreblanca *de iure spirit.lib.*2. *c.*4. *n.*46. Hurtado *de Sacrament.disput.*1.*de Bapt.diffic.*11.*cum seqq.*

12. μ CANON XII.] Vide Cardin. Bellarm. *lib. vnic.de Baptismo cap.*8. & 9. Vazq. *in* 3.*part.tom.*2 *disp.*154.*n.*3. Molfes. *in summa Theologia moralis tr.*4. *c.*1.*n.*49. Filliuc. *in quæst.moral.tom.*1.*tract.*2. *de Sacram.Baptismi*, *n.*136.

13. ν CANON XIII.] Vide Clem. Roman. *constit.Apost.lib* 6.*c.*15.*vers.baptizate*. Origen. *hom.*14. *in Lucam*, *vers.paruuli baptizantur*, Ambros. *lib.*10. *epist.*84. August. *contra Donatistas lib.*4.*c.*23. & 24. & *in enchirid.ad Laurentium cap.*43. *vers. a paruulo*, & *lib.*3.*de anima*, *cap.*9. Cælestin. Papa *epist.ad Galliarum Episcopos*, *cap.*12. Leo I. *epist.*39.*ad Leonem Rauennatem.* Gregor. Magn. *lib.*1. *epist.*41. & *lib.*3. *epist.*9. Isidor. Hispalen. *de summo bono lib.*1.*c.*24.& *de Eccles.offic. lib.*2. *c.*24. Bernard. *epist.*77. & 240. *vers.paruulis*, Hug. Victorin. *tract.*5. *de Sacrament. Baptismi*, 6.& *lib.*2.*de anima c.*28. Thom. Walden. *tom.*3.*tract.*5.*cap.*154. Ioann. Gerson. *de vita animæ spiritualis lib.*2. Laurent. Iustinian. *de perfectionis gradibus c.*14.*vers.pueris*, Magist. *in* 4. *dist.*4. S.Thom. *p* 3 *quæst.*68. Henriq. *in summa lib.*1.*c.*17.§.5.*litt.H*, & *I*, & *lib.*2.*cap.*15.§.2.*litt.D*, Paul. Fusc. *de visitat. lib.*2 *c.*21.*n.*8.*in fin.* Iodoc. Cocc. *in thesauro catholico lib.*5.*art.*6. Balduin.iun. *super opera controuers. Bellarmini p.*2.*lib.*2.*c.*2.*vers.de prima quæstione*, Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom.*1. *q.*68. *art.*9. *num.*58. Valer Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.*27. *num.*34. Paganin. Gaudent. *de dogmatibus*, & *ritibus veteris Ecclesiæ*, *c.*50. Torreblanca *de iure spirit.lib.*2.*cap.*2. *num.*13.& *c.*5.*à n.*27. Hurtado *de Sacram. disp.*2.*de Baptismo diff.c.*2.

14. ξ CANON XIV.] Vide Henriq. *in summa lib.*2.*c.*15 §.2.*litt.E*, & *c.*24. §.1. *litt. B*, Vazq. *in* 3. *p.tom.*2. *q.*68. *disput.*154. *num.*3 Petr. de Ledesma *in summa p.*1 *tract.de Baptismo c.*8 *concl.*9. Molfes. *in summa Theologia moral.tract.*4.*c.*1.*num.*49.*in med.*& *num.*80.

DE CONFIRMATIONE.

1. *Doctores de Sacramento Confirmationis agentes.*
2. *Confirmatio baptizatorum est verum & proprium Sacramentum.*
3. *Episcopus solus est ordinarius minister sanctæ Confirmationis.*
4. *Confirmationis Sacramentum non potest administrari ab Abbate etiam consecrato qui non sit Episcopus, nec à simplici sacerdote, nisi tantum ex delegatione Papæ.*
5. *Abbates ex priuilegio Sedis Apost. de consensu Ordinary Confirmationis Sacramentum conferre possunt.*

α CANON I.

SI quis dixerit, [a] Confirmationem baptizatorum otiosam cæremoniam esse, & non potius verum, & proprium Sacramentum, aut olim nihil aliud fuisse, quàm catechesim quandam, qua adolescentiæ proximi, fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant, anathema sit.

β CANON II.

Si quis dixerit, [b] iniurios esse Spiritui sancto eos, qui sacro Confirmationis Chrismati virtutem aliquam tribuunt, anathema sit.

γ CANON III.

Si quis dixerit, [c] sanctæ Confirmationis ordinarium ministrum non esse solum Episcopum, sed quemuis simplicem sacerdotem, anathema sit.

a Cap. nullus ministrorum de consecr.d.4.

b Vide fin. ep. Vrbani I. ad omnes, &c. c.1.cum seq.de cons. dist.5.

c Cap. manus, de cons. dist.5. Concil. Flor. loco citato Vide Euseb. Papam in epist ad Episc. Tusciæ Melchia, de Hesp. Innoc. I epist.1.c 3 & sess 15.c.4.

1. VIde Tabien. Armil. Angel. Syluest. & alios summistas *verb.Confirmatio*, Catechism. Roman. *tit. Confirmat.* Castr. *lib.*4. *aduersus hæreses*, *ver.Confirmatio*. Alphons. Aluarez Guerrero *in speculo iuris Pontific.tit de Confirmatione*, Anton. Cuch. *lib.*5 *instit.maior.tit.*3, *de Sacrament. Confirmat.* Couarr. *lib.*1.*var.cap.*10. Nauarr. *in man.cap.*22.*num.*8. Angl. *in floribus theolog.p.*1.*de Confirmatione*, Candel. Aureum *eod.tit.* Cardin. Bellarmin. *lib.vnic. de Sacrament.Confirmat.* Petr. Greg. *syntagm.iuris lib.*2. *c.*15. Henriq. *in summa lib.*3. Suar. *tom.*3.*disput.*36. Iacob. de Graff. *in aureis decis.p.*2 *lib.*1.*cap.*5. Ioann. Maldonat. *in tract. de Confirmat.* Petr. de Ledesma *in summa p.*1. *tract. de Sacrament. Confirmat.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit.l.*28. Galganet. *de iure publico lib.*3 *tit.*86. Bonacina *de Sacrament. disput.*3. Fernandez *in examine Theolog.moral.p.*2.*c.*3 Molfes. *in summa Theologia moral. tract.*4. *cap.*2. Filliuc. *in quæst.*

quaest. moralib. tom.1. tract.3. Mauric. de Alzedo *in praxi Episcopi p.2.c.4.*metipsum *de offic o, & potest. Episcopi p.2.allegat.30.*Paul.Laymann. *in Theologia morali lib.5.tract.3.* Cardos *in praxi Iudicum verb. Sacrament.Confirm.*Zerol.*in praxi Episcopi p.1.verb. Chrisma*, Zambran.*de casib.occurrentib.in art.mortis cap.2. de Confirmat.* Vgolin. *de officio Episcopi c.26.* Torreblanca *in practicabilibus iuris spirit.lib.2..ap.6. per tot.*Hurtado *in tract.de Sacram.Confirmationis.*

2. α Canon I.] Vide Henriq.*in summ.lib.1.c.3.§.2.& lib.3.c.1.§.2.* Sayr. *de Sacram. in genere lib 2. cap.2.quaest.3.art.2. vers. verior itaque opinio*, Valer. Reginald.*in praxi fori poenit lib.28.n.4. & 28.* Petr. de Ledesma *in summa p.1.tract.de Sacram.Confirmationis c.1.concl.2.*Piasec.*in praxi Episcopi p.1.c.3.n.1. vers. est autem*, Molfes. *in summa Theologia moralis tract.4.c.2.n.20.*Paul.Laymann. *in Theologia moral. lib.5.c.1.*Torreblanca *d.lib.2.c.6.num 9.* Hurtado *de Sacram.Confirmat.diff.2.*

β Canon II.] Vide Sayr. *de Sacrament. in genere lib.2.c.2.q.3.art.2.vers.verior itaque opinio, & l.5.c.1.quaest unic. art.2.vers.de Confirmatione*, Piasec. *in praxi Episcop.p.1.c.3.n 1 vers.est antem*,Fernandez *in examine Theologia moralis p.2.c.3.§.1.n.1.* Filliuc. *in quaest.moralib.tom.1. tract.3. de Sacramento Confirmatio..u.n.8.& 44.*

3. Canon III.] Vide Euseb.*1.epist.1.*.Leon. *epist.8.*.Gregor. *in regist 3.epist.9.* Canis. *de Confirmat. cap.3.*Durand. *in rationali diuinorum Officiorum lib.5.cap.84.num.1.* Alphons.Aluarez. Guerrero *in speculo iuris Pontifici tit.de Confirmat. pag.mihi 179.* Couarr. *lib... variar.cap.10.n.6. & 14.* Nauarr. *in man.cap.22 num.8 vers.dixi Episcopus*, Suar. *tom.3. disput.36.*Henriq.*in summa lib.3.cap.6.*Cardin.Bellarm.*lib. vnic.de Confirmat. cap 12.* Iodoc. Cocc. *in thesauro cathol.tom.2.lib.5.art.vlt.*Balduin.iun. *super opera controuers.Bellarmini p.2. lib.2. cap.6. prope fin. vers.Catholici omnes*,Petr.de Ledesma *in summa p.1. de Sacrament. vbi de Confirmatione, cap.9.* Ægid. de Coninck *de Sacrament.tom.1. quaest.71. num. 97. & num.105.* Piasec. *in praxi Episcop.p 1. cap.3. de Confirmat.num.1.pag.72.*Chamerot. *de Sacrament tract. de Confirmat.cap.5.de ministro Confirmat.* Ioan.Maldonat. *in tract. de Confirmat. quaest.2.* Vgolin. *de officio, & potest.Episcopi cap.25.n.2.* Fr. Ludouic. Miranda *in man.Praelator.tom.1.q.44. art.1. concl.vnica in fine*,Anguian. *de legib.lib.2.contr.1.n.69.*Stephan. Gratian. *discept.forens. tom.4.c.738.n.38.* Rota impressa per Postium *post suum tract.mandati de manut. decis.64.num.11.* Torreblanca *de iure publico lib.2. cap.6.num.23.*Hurtado *de Sacrament. tract. de Confirmat.diffic.12.* Bonacin. *de Sacrament.disp 3 quaest. vnica, puncto 2.num. 3.*Petr.Sot. *in lection. de institut. Sacerd.lect.2.de Sacram. Confirmat.vers. de ministro*, Anguian. *de legib.lib.2.controuers.1 n.71.* Suar.*de relig.tom.4.l.2.c.30. n.2.* Fernandez *in examine Theologia moralis p.3.c.3 §.3.n.2* Molfes *in summa Theologia moralis tract.4 c.2.n.26.*Mauric. Alzedo *in praxi Episcop part.2.c.4.n.1.*metipsum *de offcio, & potest. Episcopi part.2.alleg.30.n.1.*Paul.Laymann. *in Theologia morali lib.5.tract.3.c.6.*

Hinc Doctores inferunt, Confirmationis Sacramentum ita esse actum Ordinis Episcopalis, vt non possit administrari ab Abbate etiam consecrato qui non sit Episcopus, nec à simplici sacerdore de Episcopi licentia, nisi tantùm ex delegatione summi Pontificis, ita docent S. Thom.*3.p.q.72.art.11.*vbi Nugn.*dub.2.*Coninck *n.97.& 105.* Couarr. *d.c.10. n.6 & 14.*Victor.*de Sacrament.n.49.*Angl *in floribus theolog.quaest.tit.de Confirmat art.8. concl.* Cardin. Bellarm.*de Confirmat.c.12.*Nauarr.*d.n.8.& consil.14. num.2.de priuileg.in nouis*,Henriq. *d.c.6.§.4.& lib.1. c.26 §.5.lit.G.& lib.10.c.23.§.1.* Iacob. de Graff. *in aureis decis.p.2.lib.1.c.5.n.29.& 30. & tom.1. consil. sub tit.de sacra vnctione,cons.1.n.5.cum seqq.* Petr.de Ledesma *in summa p.1. de Sacrament.* vbi de Confirmat. *cap.9.*Franc.de Pitigian.*dist.7.quaest.1.art.5. 10.& 18* Valent. *tom.4. disput.5. quaest.2. puncto 1.* Vazq. *in 3 part.quaest.72.art.3.disput.219. cap.1.n.3.* Vgolin. *de officio, & potest.Episcopi, cap.15.n.3.* Fernandez *in examine Theolog.moralis,part.3.cap 3.§.3. num.3.*Molfes. *d.c.2.n.27.*Mauric.Alzed.*d cap.4.n.2. & 25.*Fr.Emman.*quaest regul.tom.1.q..8.art.1.*Azor. *instit.moral.p.2.lib.3.c.30.q.4 vers.in primis*,Chamerot.*d.cap.5.in fine*, Ludouic. Miranda *d.q 24.art.4.* Valer. Reginald. *d.lib.28. n.17. cum seqq.* Bonacin. *d.puncto 2.n.3. vers.dixi* Torreblanca *in practic.iuris spirit.lib.2.c.6.n.26.*Cardos. *in praxi Iudicum, verb. Sacrament. Confirmat.n.8.*Ioan.de Solorzano *de iure Indiar.tom.2.l 3.c.18.n.34.*Hurtado *d.tract. de Confirm.diffic.13* Ego ipse *d.alleg.30.n.4.*

Vnde Abbates ex priuilegio Sedis Apostolicae de consensu Ordinarij Confirmationis Sacramentum conferre posse refert decisum Armendar. *in addit. ad recopil.legum Nauarra, lib.1.tit.18. lib.7. de Episcopis,num.77.*quem refero Ego ipse *d.alleg.30. n.5.* Ad Sacramentum enim Confirmationis licitè conferendum iurisdictio etiam requíritur, ideóque Episcopus alios confirmare non debet, quàm qui spiritualiter ipsi subditi sunt, nisi habeatur licentia saltem rationabiliter praesumpta proprij Ordinarij, vt si quis cum litteris dimissoriis ordinandus veniat, qui confirmatus nondum est, ante ordinationem confirmari posse notauit Henriq. *in summ.l.3. c.6.§.6.*Zambran.*de Confirmat.dub.2.n.3.*Paul.Layman.*d.lib.5.cap.6.n.2.* 5.

DE REFORMATIONE.

Quis capax regiminis Ecclesiarum Cathedralium.

Caput I.

1. *Episcopi quibus qualitatibus praediti.*
2. *Episcopus eligi debet qui sit ex legitimo matrimonio natus.*
3. *Legitimatus per subsequens matrimonium ad Episcopatum habilis censetur.*
4. *Legitimatus per subsequene matrimonium non est admittendus ad Cardinalatum.*
5. *Ætas 30.annorum completorum requiritur in promouendo ad Episcopatus culmen.*
6. *Consecratus Episcopus ante annum 30. expletum non fit irregularis.*
7. *Infans si consecraretur, Episcopus nihil ageret.*

AD cathedralium [1] Ecclesiarum regimen nullus, α *nisi ex legitimo matrimonio natus*, β *aetate matura*, grauitate morum, γ *litterarúmque scientia*, iuxta constitutionem

a Sess. 12. c.9. plus exigitur.

Alexandri

Alexandri tertij, quæ incipit, ᵽ Cùm in cunctis, Concilio Lateranensi promulgatam præditus assumatur.

ᵬ Parte 1. c. 3. cum illis. cuius sed 1.1. decret.s.t.

ᵽ cap.7.cum in cunctis de electiou.

1. VIde Francisc Leon. *in thesauro fori Ecclesi.part. 1.cap.3* Petr.de Ledesma *in summ.p.2.tract.32. cap.3.del stado de los Obispos, concl.10.* Campan. *in diuersis iuris canon. rub.5.cap.4.* Metipsum *de officio, & potest. Episcopi, part.1. tit.1.cap.5. a num.4.& part.2. alleg.1. & in tract.de iure Eccles. lib.1.cap.9.* nouissimè Stephan. VVeyms *ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas constit.2.pag.17.* vbi *c. cum in cunctis, de elect.* innouatur per hoc decretum Gregor. XIV. *in const.sua, incip.Onus Apostolica*, sub dat. Romæ die 1. Maij 1590.quam refert Quarant. *in summ.Bullary, verb. Electio,pag.mihi 309.* Vide *infra sess.22.de reformat, c.2.& sess.24.etiam de reform.c.1.*

2. ᵅ *Nisi ex legitimo matrimonio natus*, &c.] Nullus in Episcopum, nisi ex legitimo matrimonio natus, assumi debet, *cap. cum in cunctis, cap. innotuit, de elect.* Franc.Leo *d.cap.3.n.8.* Ego ipse *d.alleg.1.n.32. & in collect.ad d.c.cum in cunctis,num.18.*& me citato in illis locis.Iul. Lauor. *var.lucubrat. tom.1.tit.4. cap.16.n.14.* Vgolin. *de Episcopo p.c.1.§.1.n.5.* Maurit.de Alzedo *de præcellentia Episcop.dignit.p.1.cap.3. n.16* Ego ipse *de officio, & potest. Episcopi p.2.alleg. 1.num.32.*

3. Ex legitimo matrimonio natus iuris fictione dicitur,ac proinde ad Episcopatum habilis censetur, per subsequens matrimonium legitimatus, vt resoluunt Cou. *de sponsal. part.2.cap.8. §.2. num 30.* Viui.*tom.2.commun.opin.lib.6.tit.4.num. 101.pag. 17.* Menoch.*cons.16.num.5. & 17. & cons.799. num.12.* Suar.*tom.5.de censur.disp.50.sect.5.à num.10* Beller. *disquis.clerical.p.1.tit. de discipl. cleric §.2. num.18.* Azor. *instit.moral.part.3. lib.2. c.14.q.14.* Campan. *in diuers.iuris canon. rub.11.c.13. n 127.* Iul. Lauor, *d.c.61.num.61.* Peregr.*de fideicommiss.art.24.num.12.* Surd.*de aliment.tit.8.priuileg.67. num.6.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.30.num.7.* Basil.Poot. *de matrimon.lib.1.c.11.num.5.* Sanctarel. *var. resolut. quæst.42.n.18.* Fr Sigism. à Bononia *de elect. dub.73. num.1.* Fr.Emman. *in summ.tom.1.cap.67.n.6.* Franc. Leo *in thesauro fori Eccles.p.1. c.9. num.14.* Maurit. de Alzedo *d.p.1.cap.3.num. 18.* Ego ipse *d.allegat.1. num.33.& in collect. ad cap.tanta, qui filij sint legitimi.num.24.*

4. Non sic ad celsitudinem Cardinalatus admittendus est, vt expresse statuit Sixtus V. *in constit. sua*,incip. *Postquam verus*,sub dat. 3. Non. Decembris.1595. & tradunt Henriq. *in summ.lib.11. c.20. §.1.* Sayr. *de censur.lib.6.c.10.num.13.& 14.* Beller. *disquis.cleric.part.1.tit.de discipl.cleric. §.3. num.22.* Campan. *in diuers.iuris canon.rub.11.c.13. n.118. in fine*, Sanctarel.*d.q.42.num.19.* Ego ipse *in collect. ad d.cap.tanta.num.25.* Et iam ante illam constitutionem Sixti V.affirmauerat Nic. de Vbaldis *in tract. de successiou. p.1. num. 89.* sibi dum in Rota ius diceret dixisse Paulum II. à labe illegitimitatis Cardinalium cœlum immunem esse:& idem Nicol.de Vbaldis *loco citato*,& Ludouic.Gom.*in reg.de triennali possessore q.2.*citati ab Azor. *instit moral.part.2. lib.6.c.7.in fine*,referunt spurium quendam per Eugenium IV. in Cardinalem electum antequam galerum accipere e vita decessisse.

ᵦ *Et ætate matura.*] Iuxta text.*in d. c. cum in cun-* 5.
ctis,nullus ad Episcopatus culmen promoueri potest,nisi qui iam trigesimum ætatis suæ annū exegerit,id est,ingressus fuerit;sed per dictam constit. Gregorij XIV.expletum desiderari tenent Gutier. *canon.lib.1.cap.26.num.39.* Franc. Leo *d.c.3. num.7.* Petr Gregor.*syntagm.iuris p.2.lib.17.c.6.n.12.* Cardos. *in praxi Iudicum verb. Episcopus num.2.* Castro Palao *in opere mor.tom.2.tract.13.disp.4 puncto 3.n.1.* Balthas.ab Angelis *ad auth.Presbyteros. C.de Episc. & cleric.n.1.pag.51.* Alzed. *de præexcellent. Episcop. dign.p.1 c.3. n.22.* Azor. *d.p.2. lib.6. cap.5.in princ.* Fr.Ludouic.à Miranda *de ordine iudic.quæst.4.art.2. concl.3.* Less. *de iustit.lib.2.cap.34.n.107.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit.lib.30. tract.3. n.163.vers. primò*, Menoch.*de arbitr.casu 427.n.24.* Henriq. *in summ.lib.10.c.19.§.3.& lib.14.c.9.in princip. vers. ad Episcopatum*, Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib. 1.titul.2.l.1.de ætate num.18.* Campan. *in diuers.iuris canon.rub.7.c.3.n.3.& c.6.n.44* Filliuc. *tom.3.tractat.41.c.5.n.32.* Massobr. *in sua praxi habendi concursum,requis.10.dub.11.num.19.* Viuian.*in praxi iurispatr.lib.1.c 1.num.188.* secundùm vlt.impress. Lauor. *d.tom.1. tit.4. cap.16. num.2.* Stephan. VVeyms] *d.loco n.3.*

Virùm autem consecratus Episcopus ante an- 6.
num trigesimum expletum fiat irregularis, incurrátque alias pœnas inflictas aduersùs promotos ante ætatem? Negatiuè respondet Suar. *tom.5. de censur.disput.31.sect.1.n.19.*quem refert & sequitur Campan.*in diuers.iuris canon.rub.7.c.4.n.17.*

Sed quòd infans si consecraretur Episcopus,ni- 7.
hil ageret,colligitur ex S.Th.*in suppl.ad 3. p.summ. q.39.art.2.* Henriq. *in summ.lib.1.c.21.§.4.& lib.10. cap.14.§.3.* Menoch. *de arbitr.cent.5. casu 427.n.10.* nam requiritur ætas recipientis pastoralem curam animarum, & quemadmodum carens vsu rationis est inhabilis ad matrimonium corporale exigens interiorem consensum, vt scribit idem S.Thom. *in supplement. quæst.45. artic.4.* ita pariter ad spirituale cum persona consecranda in Episcopum fiat sponsus suæ Ecclesiæ.

ᵞ *Et litterarum scientia.*] Vide *infr.sess.22.de re-* 8.
form.cap.2.

Quòd duas Ecclesias nullus Prælatus regat.

CAPVT II.

1. *Papa solus potest vni duos Episcopatus conferri.*
2. *Episcopatus duos vnire potest solus Papa.*
3. *Episcopatus vnus quando alteri vnitur quomodo functiones faciendæ.*
4. *Cardinales comprehenduntur hoc decreto.*

NEmo quacumque etiam dignitate, gradu, aut præeminentia præfulgens, plures Metropolitanas, seu cathedrales Ecclesias, in titulum, siue commendam, aut alio quouis

quouis nomine, [a] contra sacrorum canonum instituta, recipere, & simul retinere præsumat: cùm valde felix sit ille censendus, *α cui vnam Ecclesiam bene*, ac fructuosè, & cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit. Qui autem plures Ecclesias contra præsentis decreti tenorem nunc detinent, vna quam maluerint, retenta, reliquas infra sex menses, si ad liberam Sedis Apostolicæ dispositionem pertineant, alias infra annum dimittere teneantur: alioquin Ecclesiæ ipsæ, vltimò obtenta duntaxat excepta, eo ipso vacare censeantur.

a Sub Innoc. 3. 2. Lateran. c. 29. al. quinque adhuc dispensabantur.

1 Vide Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 6. c. 13. à princ.* Less. *de iust. lib. 2. c. 34. n. 138.*

Solum Papam posse vni duos Episcopatus conferre, per *cap. relato 21. quæst. 1. & cap. is cui 42. de elect. lib. 6.* resoluunt Flamin. Paris. *de confident. q. 18. num. 9.* Abb. *quæst. 1. colum. 3. num. 6.* Card. Tusc. *to. 6. litt. P, conclus. 49. n. 18.* & dispensare quòd quis obtineat duas Ecclesias Episcopales, Abb. *cons. 101. Videtur primò, num. 6. lib. 2.* Cardin. Tusc. *d. litt. P, conc. 69. n. 46.*

2. Et solùm posse duos Episcopatus vnire probant *cap. & temporis, cum seq. 16. quæst. 1. cap. sicut vnire, de excess. Prælat.* & resoluunt Duaren. *de benefic. lib. 5. cap. 6* Rebuff. *in praxi benefic. titul. de vnion. b. à n. 22.* Cened. *ad Decretal. collect. 87. n. 1.* Nicol. Garc. *de benefic. part. 12. c. 2. n. 60. cum seqq.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 30 tract. 3. n. 299.*

3. Quando vnus Episcopatus alteri vnitur, Episcopus in aliqua parte alterutrius residens suæ obligationi circa residentiam satisfacit, dum tamen in aliqua ex suis Cathedralibus resideat temporibus à Concil. præscriptis decreto *cap. 1. vers. eosdem interim admonet sess. 23.* Synodus indicenda, & celebranda est singulis annis in quolibet Episcopatu, sed ad illam in altero ex dictis Episcopatibus vnitis celebrandam nequaquam tenetur accedere clerus alterius Episcopatus. Et clerus vnius Episcopatus nō solùm tenetur sacrum oleum accipere ab Episcopo illud in alio Episcopatu conficiente, verùm etiam cogi potest eidē Episcopo in huiusmodi ministerio assistere ad sacrorum canonum præscriptum; & si clericus vnius Episcopatus monitus ad recipiendum oleum sanctum in alio confectum, in spretum sui proprij Episcopi accipiens illud ab alieno, potest vltra peccatum mortale puniri ab Episcopo. Episcopus in vno ex dictis Episcopatibus existens potest per se ipsum cognoscere causas alterius ciuitatis, vel diœcesis, adhibito Notario sibi bene viso tam in processibus conficiendis, quàm in actis visitationis conscribendis; sed tamen debet eam habere rationem, vt id non passim, sed rarò, & æqua ex causa fiat, & in arduis tantùm & grauioribus negotiis, ne constitutio vnionis, eludatur. Semper Episcopus existens in vnu ex dictis Episcopatibus inscribendus, & appellandus est Episcopus illius in primo loco, & deinde alterius à quo abest; quòd si extra diœcesim resideat in negotiis ad vnum pertinentibus, est illius in primo loco Episcopus denominandus. Ita Aldan. *in compendio Canonicarum resolut. lib. 2. tit. 2. num. 3.* vbi refert ita fuisse decisum *in causa Castellana. & Hortana.* 8. *Iunij.* 1624.

4. Cardinales comprehenduntur in hoc decreto, cùm simus in lege correctoria, & materia peccati, maximus enim abusus est, vt qui vix fructuosè vnam Ecclesiam regere potest, alteram accipere audeat, præsertim cùm vnusquisque in Ecclesia sua residere, teneatur, *cap. . sess. 23. de reformat.* Ita Aldan. *d. lib. 2. tit. 3. num. 2.* vbi refert ita resolutum.

α Cui vnam Ecclesiam bene, &c.] Vide Nauarr. *de orat. cap. 22. n. 22.*

Quòd beneficia Ecclesiastica dignis, & residentibus conferantur.

CAPVT III.

1. *Inhabiles ad beneficia consequenda qui.*
2. *Curati cogendi sunt ad subeundem per se ipsos, & non per substitutos ea munera ad quæ tenentur.*
3. *Beneficiorum Ecclesiasticorum collatio facta indignis venit irritanda.*

Inferiora beneficia Ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, personis dignis, & habilibus, *α & quæ in loco residere*, ac *β per se ipsos curam ipsam exercere valeant*, iuxta constitutionem Alexandri tertij, in Lateranensi, *γ quæ incipit*, [a] *Quia nonnulli*, & aliam Gregorij X. in generali Lugdunensi Concilio, *δ quæ incipit*, [b] *Licet canon*, editam, conferantur: *ε aliter autem, facta collatio*, siue prouisio, *ζ omnino irritetur*, & ordinarius collator pœnas constitutionis Concilij generalis, *η quæ incipit*, * *Graue nimis*, se nouerit incursum.

a Part. 1. c. 13. c. quia nō multi. de cler. nō resi.
b Cap. licét Canon de elect. in 6.
decr. c. 14. c. graue nimis, de præbend.
** Vide post fin. huius libri.*

1. De his qui inhabiles de iure sunt ad beneficia consequenda, agit nouissimè Squillante *de priuileg. clericor. cap. 4. per totum.* & latè ego ipse *de iure Ecclesiastico, lib. 3. cap. 13.* vbi de hæreticis, eorúmque fautoribus, receptatoribus, & defensoribus, excommunicatis, suspensis, interdictis personaliter irregularibus, bigamis, aleatoribus publicis, simoniacis in beneficio assequendo post priuationem, clericis malè vsurpantibus bona quæcumque, vel iura Ecclesiarum, concubinariis incorrigibilibus, coniugatis, laicis, illiteratis, corpore vitiatis, periuris, filiis, & nepotibus offendentium Cardinalem, & aliis. Et quoad nostrum Regnum Portugalliæ, dixi latè *in tract. de Canonicis & Dignitatibus, cap. 13. à n. 48.*

α Et quæ in loco residere, &c.] De residentia Episcoporum egi *in tract. de officio, & potest. Episcopi, p. 3. alleg. 53.* Et de residentia Parochorū tractaui *de officio, & potest. Parochi, c. 8.* & de illa Canonicorum ac Dignitatum dixi *in tract. hac de re edito, c. 20.*

2. *β Per se ipsos curam ipsam exercere valeant.*] Curati cogendi sunt ad subeundum per se ipsos, & nō per substitutos ea munera, ad quę tenentur: tolerandum autem vt per substitutos suppleant in illis

tantùm

tantùm actibus, in quibus expressis verbis Canonum, decretorumve Concilij permissum eis est, vt per vicarios, coadiutores, vel substitutos possint officio suo fungi. Ita Aldan. *in compend. canon. resolut. lib. 1. tit. 7. num. 2.* vbi dicit decisum *die 3. Iulij 1591.*

γ *Quæ incipit, Quia nonnulli,* &c.] Vide Stephan. VVeyms *ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innouatas constit. 10. pag. 85. cum seqq.* vbi innouari dicitur *cap. quia nonnulli, de cleric. non resid.* per decretum Concilij in præsenti, & vnum ac alterum multipliciter declaratur.

δ *Quæ incipit, Licèt canon.*] Vide Steph. VVeyms *ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas constit. 3. pag. 23. cum seqq.* vbi innouari dicitur *cap. licèt canon, de elect. l. 6.* per decretum Concilij in præsenti, & vnum ac alterum multipliciter.

4. ε *Aliter autem facta collatio,* &c.] Vide Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 2. q. 52. art. 5.* vbi intelligit de indigno, non autem de collatione facta digno, prætermisso digniore, hanc enim non iubet Concilium irritari, refert Campan. *in diuers. iuris Canon. rub. 7. cap. 6. num. 74.*

ζ *Omnino irritetur.*] Vide Nauarr. *in c. si quando except. 18. sub n. 4. de rescript.* Salzed. ad Bernard. *in pract. c. 21. litt. H, in nouiss. edit.* Metipsum *de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 63. n. 3.* nouissimè Steph. VVeyms *d. constit. num. 7.* ibi. *Quas pœnas* (dicti *cap. quia nonnulli*) *licet synodus Trid. non reperierit, neque expresserit, dubium tamen non est quin complexa sit, & implicitè comprobauerit, quando tam serio monitum voluit quemcunque collatorem ordinarium se pœnas constitutionis generalis (id est d. cap. quia nonnulli) incursurum, si personis indignis conferat beneficium Ecclesiasticum ad suam collationem spectans. Quinimo dici potest hanc grauiorem pœnam Concilij generalis extendisse etiam ad eos, qui habitibus conferunt, dum vident eos vtrobique residere non posse: propterea quòd æqualiter & coniunctim de istis, sicuti de his disposuerit, ac postea indistinctè voluerit eos pœnas Concilij generalis incurrere si contrauenerit.*

η *Quæ incip. Graue nimis,* &c.] Vide Stephan. VVeyms *ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innouatas constit. 13. pag. 120. cum seqq.* vbi innouari dicitur *cap. graue nimis, de prebend. & dignit.* per decretum Concilij in præsenti, & vnum ac alterum multipliciter declaratur.

Quòd deinceps nullus plura incompatibilia beneficia Ecclesiastica recipiat.

CAPVT IV.

1. *Beneficiorum incompatibilitatem qui Doctores tractent.*
2. *Incompatibilitatis decretum hoc procedit in illis, qui post Concil. Trid. recipiunt duos canonicatus.*
3. *Episcopus post habenti canonicatum, aut beneficium simplex, quod ad vitam eius sufficit, parochialem Ecclesiam conferre.*
4. *Vacatio primi ipso iure per adeptionem secundi pacificè possessi inducitur in residentiam requirentibus, aut aliàs quomodocumque incompatibilibus beneficiis.*
5. *Prabenda dimidia vacat per assecutionem canonicatus.*
6. *Portio vacat ipso iure per assecutionem scholastria.*
7. *Canonicus obtinens dignitatem perdit canonicatum.*
8. *Dignitas retineri non potest vigore alicuius consuetudinis cum portione.*
9. *Capellania, cui adiunctum est onus deseruiendi in choro obtineri non potest cum canonicatu.*
10. *Capellanus in Ecclesia cathedrali tenetur ad residentiam stante fundatione capella cum onere quarundam Missarum, & inseruiendi in choro.*
11. *Capellania cum mansionaria an retineri possit.*
12. *Capellanias tres sub eodem tecto vniformes si quis per annum ex collatione Episcopi retinuerit, incidit in priuationem omnium ipso iure.*
13. *Capellania, & monasterium, quorum fructus sunt tenues, incompatibilia beneficia sunt.*
14. *Parochialem vnam habens, & titulum alterius, tenetur alteram dimittere.*
15. *Non habet locum in duabus prochialibus, quarum altera vnita est beneficio simplici.*
16. *Beneficia plura vnita an possint retineri.*
17. *Procedit in iis tantum dignitatibus, & canonicatibus, quibus à principio coniuncta fuit cura animarum.*
18. *Beneficia incompatibilia per viam commenda perpetua retineri non possunt.*
19. *Commenda ad sex menses in Ecclesiis curatis fieri solita, amplius post Concil. locum non habent.*
20. *Circa incompatibilitatem in beneficiis quatuor tempora ante Concil. considerantur.*

a Inf. sess. 24 de refor. c. 17.
b Supra c. 2. cap. de multa, de præb. & cap. 16. in conc. Lateran. 2.

QVicumque de cætero plura curata, ᵃ aut aliàs incompatibilia beneficia Ecclesiastica, α *siue per viam vnionis* ad vitam, β *seu commendæ perpetuæ*, aut alio quocunque nomine & titulo, contra formam sacrorum canonum, & præsertim constitutionis Innocentij III. quæ incipit, ᵇ De multa, recipere, ac simul retinere præsumpserit, beneficiis ipsis, γ *iuxta ipsius constitutionis dispositionem*, δ *ipso iure*, *etiam* præsentis canonis vigore, priuatus existat.

1. VIde Nauarr. *consil. 34. in antiq.* aliàs *consil. 17. in nouis, de prabend.* Sayr. *in floribus decis. sub eodem tit. decis. 38.* Salzed. ad Bernard. *in practica cap. 49.* Sbroz. *de vicario Episcopi lib. 1. quæst. 45.* Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib. 3. quæst. 1. num. 121. cum seqq.* Cardin. Tusch. *litt. B, concl. 64. & 66.* Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 13. cum seqq.* Aloys. Ricc. *in collect. decis. p. 3. collect. 474. & in decis. curia Archiep. Neapol. p. 4. deci. 226.* Nicol. Garc. *de benef. p. 11. c. 5. §. 2. n. 182. cum seqq.* Prosper de Augustino *in addit. ad Quarant. in summa Bullarij, verb. beneficior. resignatio, causa 9.* Molfes. *in summa Theologia moralis tr. 6. c. 9.* Monet. *de commutat. vltim. volunt. c. 12. n. 28.* Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 4. tit. 7. de pluralitate benefic.* Metipsum *de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 62. num. 31.* Rot. *decis. 483. p. 3. diuers. & decis. 608. & 609. in 1. collect. nouiss.* Farin. aliàs *p. 4. diuers.* Nouissimè Stephan. VVeyms *ad constitutiones 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trid. innouatas const. 12. pag. 130. cum seqq.* vbi innouari dicitur *cap. de multa, de prabend.* per decretum Concilij in præsenti.

2. Incompatibilitatis decretũ huc procedere etiam in illis, qui post Concil. Trident. recipiunt duos Canonicatus, & retinẽt sine dispensatione Sedis Apostolicæ, decisum referunt Nicol. Garc. *de benefic. p.11. cap.5. num.84. in 2. declar.* Armendar. *d. tit.7. de pluralitate benefic. num.13.* Nam quod de incompatibilibus beneficiis dicitur in hoc decreto, intelligendum est de omnibus beneficiis residentiam requirentibus, quæ aliquis post publicationem Concilij receperit, veluti duos canonicatus vel Canonicatus cum Parochiali, ita attestantur resolutum Nicol. Garc. *d. num.84. in 3. declar.* Armendar. *d. tit.7. de pluralitate benef. num.12.* Aloys. Ricc. *in decis. curiæ Archiep. Neapol. p.4. decis.226. n.7.*

3. Episcopus potest habenti Canonicatum, aut beneficium simplex, quod ad vitam eius sufficit, parochialem Ecclesiam cooferre, sed adepta pacifica possessione Parochialis, vacat Canonicatus, seu beneficium simplex, vt referunt decisum Nicol. Garc. *d. num.84. in 3. declar.* Armendar. *d. loco num.14 & 15.* Sicut, & adepta pacifica possessione Canonicatus, vacat Parochialis, & illius Rector desinit talis esse ipso iure, vt post Gonzal. *ad regul.8. Cancell. gloss.15. num.15. & 16.* tenuit Rota *in Mutinen. Canonicatus* 13. *Iunij* 1614 *coram bona mem. Vbaldo sen.*

4. In residentiam requirentibus, aut aliàs quomodocumque incompatibilibus beneficiis, etiamsi Canonicatus sint vel portiones) inducitur vacatio primi ipso iure per adeptionem secundi pacificè possessi: iuxta *cap. de multa, de praben.* Ita per text. in præsenti resoluunt Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis.393. in 1. edit.* alias *resolut.332. num.12. in 2. edit.* Nicol. Garc. *d. num.84. in 6 declarat.* Armendar. *d. loco num.17.* Ego ipse. *d. part. 3. alleg.62. num.28.*

5. Per assecutionem Canonicatus vacare dimidiam præbendam, decisum notant Nicol Garc. *d. cap.5. num.* 114. Armendar. *d. l. 7. de pluralitate benefic. num.19.*

6. Per assecutionem Scholastriæ vacasse ipso iure portionem quam de Scholastria prouisus in eadem Ecclesia obtinebat, respondit S. Congregat. quam non semel sequuta est Rota, & signanter *in Zamorem. Canonicatus de Toro.* 13. *Martij.* 1598. *coram Orano, & in Giennen. Portionis. 5. Iunij.* 1613. *coram Vbaldo sen.*

7. Canonicum obtinentem dignitatem perdere canonicatum, referunt decisum Nicol. Garc. *d. cap.5. num.* 244. Armendar. *d. loco num* 24 Priuilegio tamen, vel consuetudine potest aliquis in vna Ecclesia fungi duplici officio, vt sit thesaurarius, & Canonicus, & propterea duplices lucrari distributiones, quia obtinet eas diuerso iure, cùm inter dignitates suppleat numerum dignitatum, & inter Canonicos suppleat numerũ Canonicorum, nec eget substituto: ita resolutum attestantur Nicol. Garc. *d. cap.5. num.245.* vbi *num. seq.* quòd huic consuetudini non censetur derogatum decreto Concil. Trident. *sess. 24. cap.17. de reformat.* Armendar. *d. loco num.25.* Ego ipse. *d. p. 3. allegat.62. num.*18. Et tunc quotidianæ distributiones debentur tam ratione Archidiaconatus, quàm canonicatus, vt tenuit Rota *in Orielen. Canonicatus* 10. *Iunij* 1616. *coram bona*
8. *mem. Remboldo.* Dignitas verò retineri non potest vigore alicuius consuetudinis, cum portione pro qua teneretur subire seruitia inferiora. Rota *in Giennen. Portionis 5. Iunij* 1613. *coram bonæ mem. Vbaldo sen.* Eodem modo vigore consuetudinis huiusmodi non potest obtinens canonicatum, cui post Concil. iniunctum est onus pœnitentiariæ, obtinere dignitatem in eadem Ecclesia, quia consuetudo strictè est interpretanda, tum quia nemo potest esse triplex in eadem Ecclesia, ex Nicol. Garc. *d. p.11. cap.5. n.249.*

Capellania, cui adiunctum est onus deseruiendi in choro obtineri non potest cum canonicatu, non autem si haberet simpliciter onus celebrandi Missam, nisi essent sub eodem tecto, & tunc poterit dispensatione Apost. ita referunt decisum Nicol. Garc. *d. cap.5. n.243. in 3. declar.* Armend. *d. l.7. incompatib. benefic. n.23.* 9.

Capellanus in Ecclesia Cathedrali tenetur ad residentiam stante fundatione suæ Capellæ cum onere quarundam Missarum, & inseruiendi in choro, ita Aldan. *in compendio canon. resol. lib.2. tit.3. num.4.* vbi refert decisum *in Ferrarien. 4. Decembris* 1627. 10.

Capellania habens onus celebrandi certas Missas, & coadiuuandi in cura animarum Ecclesię plebanaius, est beneficium incompatibile cum alio beneficio curato, aliàs personalem residentiam requirente, ex Aldan. *vbi suprà*, attestante sic fuisse resolutum *in vna Auersana.*

Capellania cum mansionaria, habita ratione ad redditus annuorum fructuum vtriusque beneficij, qui perquam tenues sunt, ex Concil. decretis incompatibilis non est, si tamen vtrumq; sit sub eodem tecto, vt simul retineri possint, opus est Sedis Apostol. dispensatione, ita referunt decisum Nicol. Garc. *d. cap. 5. n.243* Armendar. *d. loco n.21.* 11.

Capellanias tres sub eodẽm tecto vniformes si quis per annum ex collatione Episcopi retinuerit, incidit in priuationem omnium ipso iure, non obstante Episcopi dispensatione. Ita resolutum attestantur Nicol. Garc *d. cap. 5. num.98.* Armend. *d. loco num.*18. 12.

Capellania, & monasterium, quorum fructus sunt tenues, incõpatibilia beneficia sunt, nec possunt retineri sub eodem tecto sine dispensatione Apostol. Ita dicunt decisum Nicol. Garc. *d. cap.5. num.243. in 2. declar.* Armend. *d. loco n.22.* 13.

Habens vnam Parochialem, & titulum alterius, cuius fructus sunt alteri reseruati, nihilominus alteram dimittere tenetur, ita attestantur resolutum Nicol. Garc. *d. c.5.134.* Armend. *d. loco n.20.* 14.

Hoc decretum non habet locum in duabus Parochialibus, quarum altera vnita est beneficio simplici, vel dignitati, si Parochialis vnita est perpetuò, & accessoriè, vnde potest retineri, si modò vtrumque legitimè obtinuit. Ita Armend. *d. l.7. de incompatibilib. benefic. n.53.* 15.

a Sine per viam vnionis.] Vide Flamin. Paris. *de resign. benef. lib.12. quæst.3. n.49.* Quintanad. *Eccles. lib.1. cap.4. n.12. & cap.7. n.7. & lib.4. temp.8. num.46.* Gonzal. *ad reg.8. Cancel. gloss.5. §.7. num.*147. Nicol. Garc. *d. p.11. cap.5. n.219.* 16.

Decretum hoc obseruandum est in iis tantùm Dignitatibus & Canonicatibus quibus à principio coniuncta fuit cura animarum, non autem si ab initio illis cura annexa non esset, sed postea, vt aiunt, ex postfacto. Ita decisum asserit Aldao. *d. tit.3. num.6.* 17.

b Seu Commendæ perpetuæ.] Vide Hoied. *de incompat. benefic. p.1. cap.14. a num.16.* Flamio. Paris. *de resignat. benefic. lib.3. quæst.1. num.110.* Sayrus *in floribus decis. sub tit. de præbend. decis.32* Gonzal. *ad reg.8. Cancell. glossa 5. §.8. à principio, & num.20.* Prosper de Augustino *in add. ad Quarant. in summa Bullarij, verb. beneficiorum resignationes causa 9. versic. secundo limita,* Azor. *instit. moral. p.2. lib.6. c.10. quæst.11. vers. verum dubie, & c.13. q.3.* Aloys. Ricc. *d. collect.474. in med.* 18.

19. Commendæ, quæ ad ſex menſes in Eccleſiis curatis fieri poterant ab Ordinariis, iuxta *cap. nemo, de elect. in* 6. ampliùs poſt Concil. locum non habent, ſed deputandi Vicarij ſuot ad formam *c.* 18. *ſeſſ.* 24. *de reformat.* Ita refert deciſum Aldan. *d. tit.* 3. *num.* 7.

γ *Iuxta ipſius conſtitutionis diſpoſitionem.*] Vide Nicol. Garc. *de benef. p.* 11. *c.* 5. *à n.* 91.

δ *Ipſo iure etiam,* &c.] Quatuor tempora in hoc propoſito ante Concil. Trident. diſtingunt Hoied. *d. p.* 1. *cap.* 7. *num.* 7. Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell. gloſſ.* 15. *num.* 9. *cum ſeqq.* Azor. *d. lib.* 6. *cap.* 13. *quæſ.* 1. Nicol. Garc. *d. cap.* 5. *à princip.* Aloyſ. Ricc. *in praxi rerum fori Eccleſ. deciſ.* 593. *in* 1. *edit.* aliàs *reſolut.* 332. *in* 2. *edit.* Stephan. VVeyms *d. conſtitut.* 12. *num.* 3. *cum ſeqq.* 20.

Beneficia plura obtinentes, ſuas diſpenſationes exhibere tenentur: per competentes Vicarios rectè cura animarum agatur: beneficia ſuis obſequiis minimè fraudentur.

CAPVT V.

1. *Doctores de materia huius cap. agentes.*
2. *Beneficia incompatibilia obtinentes ſunt cogendi exhibere ſuas diſpenſationes.*
3. *Poſſeſſor pacificus beneficij tenetur oſtendere titulum cum ſuperior ex officio inquirit.*
4. *Ordinarius non obſtante regula de triennali, poteſt poſſeſſorem compellere ad oſtendendam diſpenſationem.*
5. *Beneficium vacat ipſo iure per non oſtenſionem tituli, ſeu diſpenſationis coram Ordinario poſtquam beneficiarius monitus fuerit.*
6. *Vicario aſſignanda eſt competens portio ex fructibus beneficij.*
7. *Congrua portio qua.*
8. *Beneficiati non ſunt cogendi ad ſuſtinenda onera, quæ in fundatione, vel inſtitutione non reperiuntur.*

a Lib. 6. decret. de offic. ord. c. 3. infra c. 7. & ſupra ſeſſ. 6. de reformat. c. 1. in fin.

ORdinarij locorum quoſcumque plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia Eccleſiaſtica obtinentes α *diſpenſationes ſuas exhibere* diſtrictè compellant, & aliàs procedant iuxta conſtitutionem Gregorij X. in generali Lugdunenſi Concilio editam, quæ incipit, [a] Ordinarij: quam eadem ſancta Synodus innouandam cenſet, & innouat. Addens inſuper, quòd ipſi Ordinarij etiam β *per idoneorum Vicariorum deputationem*, γ *& congruæ portionis fructuum aſſignationem* omnino prouideant, vt animarum cura nullatenus negligatur, & beneficia ipſa δ *debitis obſequiis minime defraudentur*: appellationibus, priuilegiis, exemptionibus quibuſcunque, etiam cum iudicum ſpecialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmiſſis nemini ſuffragantibus.

1. VIde Couarr. *in reg. poſſeſſor. p.* 2. §. 10. *n.* 9. *col.* 2. Maſcard. *de probat. concl.* 1372. *à n.* 18. Flamin. Pariſ. *de reſignat. benefic. lib.* 11. *q.* 14. *n.* 35. *cum ſeqq.* Zerol *in praxi Epiſc. p.* 1. *verb. Bulla,* §. 5. Aloyſ. Ricc. *in collect. deciſ. p.* 3. *collect.* 607. *& p.* 4. *collect.* 889. *& in praxi fori Eccleſ. deciſ.* 397. *&* 701. *in* 1. *edit.* aliàs *reſol.* 335. *&* 595. *in* 2. *edit.* Marc. Anton. Genuenſ. *in pract. Archiep. c.* 21. *n.* 20. nouiſſimè Steph. VVeyms *ad conſtitutiones* 24. *ex antiquo iure deſumptas, & per Concil. Trid. innouatas conſtit.* 6. *pag.* 49. vbi innouatur *cap. Ordinarij, de offic. ordin.* per hoc decretum.

2. α *Diſpenſationes ſuas exhibere,* &c.] Beneficia incompatibilia obtinentes ſunt cogendi exhibere ſuas diſpenſationes, etiamſi per quinquennium poſſederint. Ita *in vna Aquilana* refert deciſum Aldan. *in compendio Canon. reſol. lib.* 2. *tit.* 4. *n.* 3.

3. Non poſſeſſor etiam pacificus beneficij tenetur probare, & oſtendere titulum cùm ſuperior ex officio inquirit, vide Felin. *in cap. licet Heli, num.* 17. *de ſimon. & in repert. verb. Epiſcopus, aut alius Prælatus,* Coſm. *in pragm. ſanct. tit. de pacificis poſſeſſ. in* §. *ordinarij, in gloſſ. verb. inquirant* Bernard. *reg.* 236. *&* 763. Selu *de benef. p.* 3. *q.* 25. *verſ. & concludendo.* Cened. *ad Sextum, collect.* 18. *num.* 2. Menoch. *de præſumpt. lib.* 3. *præſumpt.* 132. *n.* 46. *cum ſeqq.* Maſcard. & cæteros. poſt eum citatos *n.* 1. latè Lotter. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 46. *num.* 37. vbi *num.* 16. ſubdit per impetrantem, vel alium, qui prætendat ius in beneficio, non poſſe compelli plura beneficia poſſidentem exhibere titulum ſuum, & *n.* 42. *&* 43. addit non poſſe etiam Ordinarium quocumque prætextu cogere, cùm ipſe facit ſe partem iniuſte procedendo, aut iuſte, iudicialiter tamen, coram ſuperiore.

Vnde poſſe Ordinarium, non obſtante regula de triennali, poſſeſſorem compellere ad oſtendendam diſpenſationem, reſoluit Flores de Mena *var. lib.* 2 *quæſt.* 23. *num.* 61. *cum ſeqq.* Stephan. VVeyms *d. loco num.* 10. licet enim per *reg. de triennali poſſeſſore* excludatur tertius inquietans in beneficio, non tamen excluditur Ordinarius, vt tenet Perez *l.* 3. *tit.* 16. *lib.* 8. *ordinam. pag.* 327. quem refert Cened. *d. collect.* 18. *num.* 3. 4.

Vacare ipſo iure beneficium per non oſtenſionem tituli, ſeu diſpenſationis coram Ordinario poſtquam beneficiarius monitus fuerit, tenent Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell. gloſſ.* 15. *num.* 62. Maſſobr. *in praxi habendi concurſum, reg.* 1. *dub.* 2. *num.* 23. Ego ipſe *de officio & poteſtate Epiſcopi part.* 3. *allegat.* 57. *num.* 212. 5.

β *Per idoneorum Vicariorum deputationem,* &c.] Vide *infra hac eadem ſeſſ. cap.* 7.

γ *Et congruæ portionis fructuum aſſignationem,* &c.] Vicario aſſignandam eſſe cõpetentem portionem ex fructibus beneficij per hunc text. tenet Azor. *inſtit. moral. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 29. *quæſ.* 1. Sed antequam eam decernat Epiſcopus, multa perſcrutari oportet, nempe qualitates, & circumſtantias loci, beneficij, perſonarũ, morum, regionis, & alia quampluria recenſita à Rebuff. *in tract. de congrua portione, q.* 8. *per tot.* & præcipuè *n.* 61 Valenz. *conſil.* 54. *à n.* 42. Sudus *de alimentis, tit.* 4. *quæſt.* 23. *num.* 44. Stephan. Gratian. *diſceptationum forenſium, cap.* 366. *a num.* 17. *& cap.* 399. 6.

Sed ita Prælatorum arbitrio facienda, ſe continere debet vt non maior centum, nec minor quinquaginta ſcutorum annuorum ſumma computari 7.

onibus

omnibus etiam incertis emolumentis, & aliis obuentionibus communiter percipi ſolitis, vt ſtatuit Pius V. *in ſua conſtit.* incip. *Ad exequendum, ſub dat. Kalend. Nouembris* 1567. quam refert Quarant. *in ſumm. Bullarij, verb. Vicarius perpetuus.* & illam non eſſe reuocatam per aliam Gregorij X I I I. aſſerunt Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell. gloſſ.* 5. § 3. *n.* 79. & Campan. *in diuerſ. iuris Canon. rub.* 7. *num.* 121. Vnde quotidianas diſtributiones, aliaque incerta numerari in huiuſmodi portione reſoluit Gonzal. *ad regul.* 8. *Concell.* § . 7. *proœm. n.* 185. & conſuluit Guttier. *conſil.* 8. Videalia *infrà cap.* 7.

8. *δ Debitis obſequiis minimè defraudentur.*] Beneficiati non ſunt cogendi ad ſuſtinenda onera, quę in fundatione, vel inſtitutione, aut ſtatutis non reperiuntur, vel ad quæ ex antiquiſſima conſuetudine non tenentur, ita Aldan. *d. tit.* 4. *n.* 4. vbi refert reſolutum *in vna Cremonen.*

Beneficiorum uniones perpetuæ quæ debeant irritæ declarari poſt examen factum ab Ordinario.

C A P V T V I.

1. *Doctores de vnione beneficiorum agentes.*
2. *Vnionum, & ſuppreſſionum reuocatio.*
3. *Ordinarij habent facultatem examinandi vniones factas à 40. annis citrà à publicatione Concilij numerandos, quæ non ſunt effectuata.*
4. *Non grauat partes ad iuſtificandas vniones à 40. annis citra factas, quæ non ſunt effectuata, ſed tantum vult quod Ordinarius poſſit illas reuidere.*
5. *Vniones perpetuæ per ſubreptionem obtenta à 40. annis facta a die publicationis Concilij ab Ordinarius poſſunt examinari.*
6. *Viſitatores deputati à Commendatariis Ordinis S. Benedicti Valliſoleti non poſſunt cognoſcere de viribus vnionum factarum Eccleſiæ de Monteſerrato.*
7. *Ordinarij poſſunt reuidere vniones in caſibus, quibus licet de iure communi etiam vltra 40. annos.*
8. *De clauſula quòd non poſſit dari de ſubreptione.*
9. *Non habet locum in vnione quæ tempore publicationis Concilij erat in parte effectum ſortita.*
10. *Vnio quando dicatur effectum ſortita.*
11. *Cauſa iuſta, ſeu legitima in vnione requiſita, eſt neceſſitas, aut vtilitas Eccleſiæ.*
12. *Vnio facta per Ordinarium ſine cauſa, vel ex falſa cauſa, nulla eſt ipſo iure.*
13. *Cauſa vnionis vera non præſumuntur.*
14. *Epiſcopus confirmatus, quamuis non conſecratus, poteſt beneficia & Eccleſias ſuæ diœceſis vnire.*
15. *Vicarius generalis Epiſcopi vniones facere poteſt ſi id illi ſpecialiter committatur.*
16. *Capitulum Sede vacante poteſt vnire ſicut Epiſcopus.*
17. *Legatus à latere poteſt vnire beneficia prouinciæ ſuæ legationis, abſque tamen præiudicio Epiſcopi.*
18. *Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores poſſunt vnire.*
19. *In vnione facienda citari debent omnes, quorum intereſt.*
20. *Intereſſe habentes qui ſint, ad hoc vt citentur in vnione facienda.*
21. *Eccleſiam ſubiectam Abbati, aut alij inferiori Prælato non poteſt Epiſcopus vnire abſque illius conſenſu.*
22. *Eccleſia ſi ſit iuriſpatronatus in vnione de illa facienda requiritur patroni conſenſus.*
23. *Rectoris, ſeu poſſeſſoris beneficij conſenſus non exigitur in vnione de eo facienda ab Epiſcopo, ſi illa debet effectum ſortiri poſt Rectoris obitum.*
24. *Diſmembratio, ſeu alienatio partis ipſius beneficij non poteſt fieri niſi ipſo vocato Rectore.*
25. *Plebs non eſt vocanda in vnione facienda, niſi allegaret cauſam rationabilem ne fieret vnio.*
26. *Conſenſus Capituli Eccleſiæ Cathedralis requiritur in vnione per Epiſcopum facienda.*
27. *Conſenſus Capituli ſatis eſt ſi poſt vnionem accedat.*
28. *In vnione facienda ab Epiſcopo ipſi Capitulo non ſufficit illius conſenſus.*
29. *Vnio quibus modis probetur.*

VNiones perpetuæ ᵃ *α à quadraginta annis citra factæ*, examinari ab Ordinariis, tanquam à Sede Apoſtolica delegatis, poſſint: *β & quæ per ſubreptionem*, vel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur. Illæ verò, quæ à dicto tempore citra conceſſæ, nondum in toto, *γ vel in parte ſortita ſunt effectum*, & quæ deinceps ad cuiuſuis inſtantiam fient, *δ niſi eas ex legitimis*, aut aliàs rationabilibus cauſis, *ε coram loci Ordinario ζ vocatis, quorum intereſt*, verificandis factas fuiſſe conſtiterit, per ſubreptionem obtentæ præſumantur: ac propterea, niſi aliter à Sede Apoſtolica declaratum fuerit, viribus omnino careant.

ᵃ Vide ſeſſ. 14. c. 9 de reformat. infr. ſeſſ. 24. de reform. c. 13 & ſeſſ. 25. de reform. c. 9.

1. VIde Paul. Fuſc. *de viſitat lib.* 2. *cap.* 26. *num.* 1. *in* Zerol. *praxi Epiſcop. part.* 1. *verb. vnio*, § . 6. *& verb. viſitatio, verſ. decimum dubium.* Azor. *inſtitutionum moralium part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 28. *quæſito* 12. Zypeus *in analytica poſtremi iuris Eccleſiaſtici enarratione, lib.* 5. *ſub tit. de exceſſibus Prælat. num.* 1. Flores de Mena *variarum quæſt. lib.* 3. *quæſt.* 23. *num.* 50. Sanchez *in præcepta Decalogi, tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 29. *num.* 179. Marc. Anton Genuenſ. *in practicabil. Eccleſiaſt. quæſt.* 440. Maſſobr. *in praxi habendi concurſum, prælud.* 13. *dub* 4. *num.* 3. 6. *&* 14. ſecundùm Romanam impreſſionem. Monet *de commutat. vltim. voluntatum, cap.* 11. *num.* 389. & 470. Hieron. Roder. *in compend. quæſtionum Regularium, reſolut.* 15. *num.* 32. Tamburinus *de iure Abbatum tom.* 3. *diſp.* 15. *quæſt.* 3.

2. In regula 13. Cancell. reuocantur omnes vniones, ſuppreſſiones, & diſmembrationes, ſiue Apoſtolica, ſiue quacumque alia auctoritate factæ, quę ſuum non ſint ſortitæ effectum, prærerquam ſi ſint factæ in executionem decretorum S. Concil. Trident. Sed hæc reuocatio non ſe extendit ad vniones factas ex cauſa neceſſaria, puta dotationis, vel pro augmento dotis neceſſario pro ſuſtentatione cultus diuini, vt tenent Mohedan. *deciſ.* 7. *num.* 1. *de priuilegiis.* Creſcent. *deciſ.* 1. *num.* 1. *de paroch.*

Barboſ Collect. in Concil. Trid.

Put. *decis.331.& 337.in antiq.*aliàs *decis.329. in correct.lib.* 1.Rot.*decis.*1143.*lib.3.p.2.diuers.* Seraphin. *decis.*982.*num.*1.Caualer.*decis.*449.*à num.*4. Burart. *decis.*734.*n.*9. Lotter.*de re benef.lib.*1.*quæst.*29.*n.*15. Theodul.de Rubeis *in singularib.Rota p.2.verb.vnio §.*1.*pag.*112.

3. *a A quadraginta annis citrà factæ.*] Istos annos à publicatione Concilij numerandos esse, tenet Azor.*d.cap.28.quæs.vlt.*Sanchez *d.cap.29. num.*178. Zerol. *d.verb.vnio.§.6.*vbi decisum asserit possessorem duarum parochiarum quę per consuetudinem à quadraginta annis citra tanquam vnitæ semper sine collatione collatæ fuerunt, molestandum non esse.

4. Hoc decretum quatenus dat Ordinariis facultatem examinandi vniones factas à 40. annis citrà, quæ non sunt effectuatæ, non grauat partes ad illas iustificandas, sed tantum vult quòd Ordinarius possit illas reuidere, vt suadet illa dictio aduersatiua, *verò*, posita in secunda parte, vbi vult illas quæ non sunt sortitæ effectum, verificandas esse, aliàs præsumi subreptitias, Rot.*in Burgen.vnionis de Clines 27.Martij* 159: *coram Orano*, vbi etiam fuit resolutum, hoc decretum loqui vbicunque Ordinarius ex officio vult reuidere vniones factas à 40. annis citrà, quod potest facere; secus quando in contradictorio iudicio agitur de validitate vnionis ad instantiam partis, quia hoc casu Concil. nihil disponit, & danti de subreptione vnionis incumbit onus probandi subreptionem.

5. Vniones perpetuæ per subreptionem obtentæ à 40. annis factæ à die publicationis Concilij Trid. computandis, ab Ordinariis possunt examinari, & irritæ declarari. Ita refert decisum Aldan.*in compendio Canon.resol.lib.2.tit.5.n.3.*

6. Visitatores deputati à Commendatariis Ordinis Vallisoleti S.Benedicti, non possunt cognoscere de viribus vnionum factarum Ecclesiæ S. Mariæ de Monteserrato eiusdem Ordinis, sic *in vna Vicen.* resolutum fuisse asserit Aldan.*vbi supra.*

7. Per hoc decretum non excluduntur Ordinarij quominus vniones reuidere possint in casibus, quibus licet de iure communi etiam vltra 40. annos, refert decisum Aldan.*d.tit.5.n.4.*

8. *ß Et quæ per subreptionem,*&c.] Vbi in vnione adest clausula quòd non possit dari de subreptione sublata aliter iudicandi, &c. ad instantiam partis, non potest dari de subreptione vnionis, non habita oris apertione, non obstante Concilio, quod loquitur quando Ordinarius ex officio non autē quando ad instantiam partis procedit. Ita Rot.*in d. Burgen.vnionis de Clines 27.Martij* 1591.*coram Orano.*

9. *γ Vel in parte sortitæ sunt effectum.*] Non habet locum in vnione, quę tempore publicationis Concilij erat in parte effectum sortita, vt censuit Rot.*in Burgen.vnionis 26.Nouembris* 1588.*coram Orano.*

10. Vnio autem dicitur effectum sortita, quando ipsius vigore fuit capta possessio, vt resoluit Mandos.*ad reg.12.Cancell.quæst.5.* Hoied. *de incompatib. benefic. part.2.cap.3.num.21.* Nicol.Garc. *de benefic. p.12.cap.2.num.*281.Massobr.*d.præl.13.dub.4.num.5.* Aloys.Ricc.*d.resolut.376.num.2.* vbi *num 6.*tenet vt vnio dicatur sortiri effectum, nō requiri fructuum perceptionem ex ipsa possessione capta, & citat Rot.*in vna Perusina beneficij 1. Aprilis 1596.coram Card. Blanchetto.*

11. *δ Nisi eas ex legitimis* &c.] Ergo causa iusta, seu legitima requiritur in vnione per Ordinarium facienda, quæ in hac parte est necessitas, aut vtilitas Ecclesiæ, vt expressè habetur *in cap. exposuisti. de præbend.& in cap.1.de rebus Eccles.non alien.lib.6.*& docent Rebuff.*tit.de vnion.num.*38. Azor. *d.part.2.lib.6.c.28.quæs.4.&* 13. Nicol.Garc. *de benefic.p.12.cap.2.n.*108.Sanchez *d.tom.2.lib.7.cap.29. num.*161. Necessitas est quando præbenda, cui vnio facienda est, caret sufficientibus redditibus ad alendum ministrum, *d.cap.exposuisti*, ibi, *de redditibus præbendarum suarum nequeunt sustentari;& infrà sess.21.de reform.cap.*1.ibi, *propter eorum paupertatem.* Seraphin. *decis.*1078.*n.*4. Vel si Ecclesia sit destructa ab hostibus, vel desolata, *cap 2.de relig. domib.* vel propter populi detrimentum, *cap.ad audientiam,el.2.eod.tit.* Vel quando Ecclesiæ sunt vicinæ, & restant pauci de populo, aliis mortuis, vt probatur *in cap. & temporis 16.quæst.2.* Vtilitas autem est, quando propter fructuum tenuitatem non inueniuntur clerici idonei ad deseruiendum, vt probatur *in d.cap. exposuisti,& in cap.1.ne Sede vacante*, ibi, *ne plus fauisse personæ, quam Ecclesiæ videremur.*

Si verò sine causa, vel ex falsa causa, etiam seruata iuris forma, vnio facta sit per Ordinarium, nulla est ipso iure, vt per Bursat.*consil.*185.*num.23.lib.*2. Nicol. Garc. *d.cap.2.num.*113.vbi *num.*117.resoluit subreptionem vitiare ipso iure vnionem Apostol. quicquid dicant prædictam vnionem non esse ipso iure irritam, sed irritandam ope exceptionis, Marian.Socin.Rebuff.Azor. & alij plures, quos refert & sequitur Sanchez *cap.29.n.*175. 12.

Causæ vnionis veræ non præsumuntur, etiamsi Ordinarius, vel delegatus eas inserat in vnione, & asserat esse veras, sed iuuans se vnione tenetur illas probare, vt resoluit Garc.*d.c.n.*120.vbi *num.*121. tenet quòd si Ordinarius, vel Legatus in ipsa vnione enuntiet adhibuisse causæ cognitionem, & solemnitates requisitas, & reperiisse causas esse veras, videtur standum eius assertioni, & præsumendum esse pro vnione, donec contrarium probetur, etiam, si processerit parte non vocata, quia forte tunc nullus aderat, qui deberet vocari, refert Ioan.à Cochier *ad reg.13.Cancell.n.*27. 13.

ε Coram loci Ordinario.] Episcopum loci Ordinarium cōfirmatum, quamuis nondum consecratum, posse beneficia & Ecclesias suæ diœcesis vnire; tenent.Marian Soc.*in cap.sicut vnire,art.3.n.53.& 54.q.10.excess.præl.*Sanchez *d.c.29.n.147.in fin.* 14.

De Vicario generali Episcopi, si ab eo id illi specialiter committatur, idem tradunt Marian. Socin. *in d.cap.sicut vnire,art.3.num.43.cum seqq.* Rebuff.*in praxi tit.de vnion.benef.num.37.& tit.de forma vicariatus,num.*102.Anton.Cuch.*lib.2.instit.Canon.tit.8.num.*106.Hoied.*de incomp.benef.p.2. cap.3. n.7 vers. non est etiam omittendum.*Sbrox *de officio Vicarij,l.2.q.115.& q* 116.*n.*1.Azor.*d.cap.28.q.10.*Put.*decis.*53.*lib.3.*Petr.de Perusio *de vnion.cap 4.n.32.* ex pluribus Romæ decisionibus Theod. de Rubeis *in singularib. Rota p.2.verb. Vicarius §.2.pag.*112. Nicol. Garc.*d.c.1.n.*69.Aloys. Ricc.*in praxi rerum fori Eccles.decis.492.in 1.edit.* aliàs *resol.*383. *ante n.1.in 2.edit.& Neapol.decis.*198.*n.5.p.*4. Stephan. Gratian. *discept.forens.c.*278.*n.*35.Sanch *d.c.29. n.*123. Narbona *de appellat.a vicario ad Episcopum p.1. n.*213. Lotter.*d.q.18 n.*118. 15.

De Capitulo Sede vacante idem quod de Episcopo dicendum videtur, dummodò per eam vnionem iurisdictioni Episcopali nihil detrahatur, vt per Doct.*in Clement.1.de statu monach.* Marian.Socin.*in d.c.sicut vnire, art.3.n.40. quæst.*6. Caccialup. *de vnione Eccles.art.3.n.*19.Perus.*eod.tract.c.5. n.*26. Rebuff.*d.tit.de vnionib.num.*36.Hoied.*d.c.3. num.7. vers.similiter,*Azor.*d.lib.6.c.28.quæs.5.* Sanch.*d.c.29. num.*155. Zerol. *in praxi Episcop. p.1. verb. vnio. §.11.& part.2.verb.Capitulum,§.4.& verb.vnio §.7.* 16.

Marc.

Marc.Anton.Gennens. *in pract. Archiep. Neapol.c.* 85.*n.*25.Quarant.*in summ. Bullarij, verb. Capitulum Sede vacante,q.*9.*vers.qua conclus.* Nicol.Garc.*d.c.*2.*n.*67.& 68.Raguc.*de voce Canonicor.in Capitulo q.*16. Lotter.*d.q.*28.*n.*140.

17. De Legato à latere idem quoque dicendum circa vnionem beneficiorum prouinciæ suæ legationis,absque tamen præiudicio Episcopi,vt per Abb. *in d.cap.sicut vnire,num.*5. vbi Card. *n.*1. Immol.*in fine*,Dec.*a num.*19.Rebuff.*d.tit.de vnionib.a num.*24. Gambatupt.*de officio,& potestate Legati,lib.*5.vbi *de potest.Legati in vnion.benef. a num.*40. Hoied. *d c.*3.*num.*7.*vers.alterius Legatus*,Azor.*d c.*28. *quæs.*8 .& *eodem part.*2.*lib.*5.*cap.*26.*quæs.*14.Sanch *d.c.*29.*num.*158.Nicol.Garc.*d.cap.*2. *num.*65. Aloys. Ricc. *d.resol.*383.*num.*2.& *d. Neapol.decis.*198.*n.*2.*p.*4 Vgolin. *de officio Episcopi , cap.*5 .§.1. *num.*1. Lotter. *d.q.*28. *num.*116.& 117.

18. De Abbatibus,atque aliis Prælatis Episcopo inferioribus ita plenè subiectas sibi Ecclesias habentibus,vt iurisdictione quasi Episcopali in eis fungantur , seu existente priuilegio,aut consuetudine legitimè præscripta , idem quoque est resoluendum,vt per Marian.Socin,*in d.c.sicut vnire , art* 3. *num.*41. & 43. Sbroz. *de officio vicarij , lib.*2. *q.*115. *n.*12.Azor.*d.c* 28.*quæs.*10.Nicol.Garc.*d.c.*2.*num.*71. *cum seqq.*Sanch.*disp.*29.*num.*160. Aloys.Ricc.*d.resol.*383.*n.*3.& *d. Neapolit.decis.*198.*n* 4 *part.*4.Lotter.*d.q.*28.*n.*113.

19. { *Vocatis,quorum interest*]In vnione facienda citari debere eos omnes , quorum interest, probant *Clem.vnic.*§.*ad hæc,de statu Monach.* Rot. *decis.*133. *n.*4.*part.*2.*diuers.*Rebuff.*d.tit. de vnionib.n.*43. Hoied *d.c.*3.*n.*9 Hentiq. *cons* 99.*n.*6, Azor. *d.c.*28.*quæs.*14.Nicol.Garc.*d.c.*2.*n.*203.Aloys.Ricc.*in praxi fori Eccles.decis.*486.& 491.*in* 1.*edit.*aliàs *resol.*377.*n.*3, & *resol* 382.*n.*1.*in* 2.*edit.* Seraphin.*decis.*1078.Sanchez *d.c.*29.*num.*163.Lotter.*d.q.*28.*n.*166. *cum seqq*, Tambur.*d.tom.*3,*disp.*15.*q* 3.

20. Illos autem,quorum interest,esse , quibus competit ius conferendi,vel præsentandi beneficia vniri petita,resoluunt Roch.*de iurepatr. verb. honorificum,q.*3.*circa med.*Ioan. Cochier. *in d. reg.*13. *Cancel.n.*28.Anton.Fabr.*lib.*1.*definit.forens. tit.*2.*definit.*48.& 49.

21. Vnde si Ecclesia sit subiecta Abbati, aut alij inferiori Prælato , non potest Episcopus eam vnire absque illius consensu , vt per Marian. Socin. *in d. cap.sicut vnire,art.*5.*q.*5.*n.*62. vbi *art.*6.*n.*95.*concl.*4. rectè ait exigi quoque consensum Capituli Ecclesiæ cathedralis,refert Sanchez *d.c.*29.*n.*167.

22. Insuper si Ecclesia sit iurispatronatus , exigitur consensus patroni, vt Episcopus eam vnire possit, quippe quòd præiudiciũ sit iuri præsentandi competenti patrono per vnionem illam , & ideò vt ea rata sit,exigitur vt patronus consentiat,ita per *cap. suggestum de iurepatron.*resoluunt. Marian.Socin.*in d.cap.sicut vnire,art.*6.*conclus.*6.*n.*98 Boër.*decis.*345. *num* 4.*in fine* Lambert.*de iurepatron.lib.*3.*q.*6. *art.*2. Bertrand.*consil.*73.*vol.*4. Couart.*pract cap.*36.*n.*11. Nauarr.*consil.*3.*num.*2.*de iurepatron.in antiq.* Hoied. *d.cap.*3.*n.*9.Aloys.Ricc.*in praxi fori pœnit. decis.*486. *in* 1.*edit.*aliàs *resolut.*377.*num* 1.*in* 2. *edit.* vbi *num.*5. resoluit consensum patroni non præsumi , nec de eo stari assertioni Episcopi, Flamin.Paris. *de resign. benef.lib.*2.*q.*4.11. Campan. *in diuersor.iuris canon. rub.*11.*c.*13.*n.*479. Azor. *d cap.*28. *q.*12. & sequitur Sanchez *d. cap.*26. *num.*168. & 170. dicens etiam neutri patrono tam seculari , quàm Ecclesiastico, posse Episcopum præiudicium inferre,resoluit satis esse subsequi consensum patroni.

Non exigitur tamen consensus Rectoris , siue possessoris beneficij ab Episcopo vniendi; aut si vacet defensore illius beneficij,maximè quando vnio 23.
debet sortiri effectum post Rectoris obitũ,vt probat *Clem.fin.vers.quod si Rector.*vbi gloss.*verb vocatus,de rebus Eccles.non.alien,* & *ibi* Card. *quæst. n.*7, Anchar.*num.*5.Rot.*decis.*133.*num.*14. *part.*2. *diuers*, Seraphin.*decis.*1078.*num.*3. Aloys. Ricc. *in d.praxi fori Eccles.resol.*382. Nicol.Garc.*d.cap.*2.*num.*24. & *num.*293. Sanchez *d.c.*29.*num.*171.Ioan à Cochier. *ad regul.*13.*Cancell.num* 28. Quòd si dicas præiudicium generare,quia impeditur ne cum alio permutari valeat, vel in gratiam alterius illi renuntiari, respondent Rebuff. *ad Reg.*21.*Cancel. de vnionibus, gloss.*11.*num.*9.& 10.Hoied.*d.cap.*3.*n.*9. Azor.*d.c.*28. *quæs.*12. id præiudicium non esse considerabile eo quòd permutatio illa,& resignatio pendeant à voluntate Superioris , & sint modi extraordinarij comparandi beneficia,quare id præiudicium cedere debet vtilitati communi , ob quam vnio beneficiorum fit.

Dismembrationem verò,seu alienationem partis 24.
ipsius beneficij non posse fieri , nisi ipso vocato Rectore,resoluunt gloss *verb, vocatus in d. Clem.fin.* Petr.Gregor. *de iustit.rei benef. cap.*13. *sub num.*21. *vers.si vero* Rebuff *in compen. alienat. num.*69. Rot, *in Mediolanen. Vnionis* 19. *Nouembris* 1594. *coram Orano.*

Plebem non esse vocandam , nisi allegaret cau- 25.
sam rationabilem , ne fieret vnio , resoluit Nicol. Garc.*d.cap.*2.*num.* 219. vbi *num.* 221. refert *in vna Gerunden Vnionis* 20. *Martij* 1600. *coram bonæ mem, Card.Sacrato* fuisse resolutum parochianos esse legitimas personas in causa hoc respiciente,cùm illorum intersit bonum habere pastorem.

Consensus Capituli Ecclesiæ Cathedralis requi- 26.
ritur vnione per Episcopum facienda , vt expressè deciditur *in Clem.*2.*de rebus Eccl.non alien.*resoluunt Rebuff.*d.gloss.*11.*n.*2.Paul. Fusc.*de visit.lib.*2, *cap.*26.*n.*5. Petr.de Perus *de vnionib. cap.*5.*num.*17. Hoied.*de incomp benef.p.*2 *cap* 3.*n.*9.*vers.tertiò requiritur* ,Seraph.*decis.*1078.*n.*1 Azor.*d.c.*28.*q.*12.Nicol, Garc.*d.c.*2.*n.*145.vbi *num.*152.& *seq.* intelligit, nisi consuetudo extet in contrarium,Rot.*decis.*688.*n.*2, *p.*1,*recent.*Aloys.Ricc.*in decis.curiæ Archiep. Neapol, decis.*198.*n.*17.*p.*4.Sanch.*d.c.*29. *num.*165. vbi addit quòd si Canonici consentire nolint , & iusta causa vnionis faciendæ subesset,possent compelli. Vgolin.*de officio Episcopi,c.*52.§. 1.*n.*1.Stephan. Gratian, *discept.forens.tom.*5.*c.*819.*n.* 3.

Et satis est si huiusmodi consensus post vnionem 27.
accedat.Rebuff.*d.gloss.*11.*n.*20.& 21. Azor. *d.q.*12. *in fine.*Sanchez *d.cap.*29.*n.*165. Nicol. Garc. *d.p.*2. *num.*147.*cum seqq.* Stephan. Gratian. *discept. forens. cap.*278.*n.*40.& *cap.*578.*n.*32. Rota *decis* 294. *n.*19. *cum seqq.p.*5 .*diuers.* Hoied. *de incomp. benefic.part.*2, *cap.*3.*num.*9. Aloys. Ricc. *decis.*198. *num.* 16. *part.*4, Hieron.Gabr.*consil.*200. *lib* 1. Rota *decis.*133. *n.*9. *part* 2. *diuers.* Poterit tamen quilibet, qui haberet interesse , dare de nullitate ob defectum consensus Capituli , cùm solemnitas hæc sit introducta fauore Ecclesiæ , & sic fauore publico, vt censuit Rot.*decis.*455.*num.*5.*p.*2.*recent.* contra eandem Rot.*decis.*133.*n.*10.*p.*2.*diuers.* & Stephan. Gratian. *disceptat. forens. cap.*278. *num.*30. existimantes de tali defectu non posse opponi ab alio,quàm ab ipso Capitulo.

In vnione verò facienda ab Episcopo ipsi Capi- 28.
tulo non sufficit illius consensus , cùm non possit auctorizare in facto proprio,sed requiritur auctoritas Papæ,vt resoluũt gloss.*verb.mensa in d,Clem.*2.

quam sequuntur *ibi* Card. *num.*3. Abbas *num.*6. & alij, quos refert & sequitur Nicol. Garc. *d.cap.*2. *num.*168 & censuit Rota *in Perusina beneficij* 4. *Iulij* 1608. *coram bona mem. Penia*, vbi quòd in vnione, quæ fit ad fauorem Capituli, quam ipsum potest auctorisare, requiritur auctoritas Papæ, etiamsi non fiat vigore decreti *infra sess.*21. *de reform. cap.*5. Si verò vnio fieret alicui dignitati, vel præbendæ, sufficere Capituli consensum, & non requiri auctoritatem Papæ, tenuit Rota *decis.* 781. *num.* 4. *p.*1. *diuers.* quod etiam locum habere quando vnio fit omnibus præbendis distinctis non simul, sed separatim & indistinctè vnicuique, post multos, quos refert, resoluit Nicol. Garc *d.cap.*2. *num.*200. & eiusdem sententiæ sunt Gonzal. *ad reg.*8. *Cancel. gloss.*37. *num.*25. Stephan. Gratian. *disceptat. forens. cap.*274. *num.*34. *in fine*. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis.*488. *in* 1. *edit.* aliàs *resol.*379. *num.*4. *in* 2. *edit.*

29 Quibus modis vnio probetur, differunt Rebuff. *d. tit. de vnionib. à num.*34. Mascard *de probat. conclus.* 179. & *conclus.*586. & *conclus.*1413. Menoch *de præsumpt. lib.*6. *præsumpt.*80. Flores de Mena *var. lib.*1. *quæst.*10. *num.*19. Nicol. Garc. *d. cap.*2. *num.*258. *cum seqq.* Et in primis probari ex verbis enunciatiuis plurium instrumentorum antiquorum, ad minus duorum, in quibus talia beneficia saltem virtualiter tanquam vnita enunciantur, modò originem haberent à diuersis personis non suspectis, resoluunt Put. *decis.* 40. *num.*1. *lib.*2. Caputaq. *decis.*344. *num.*2. *p.*3. Seraphin. *decis.*626. *n.*2. *in fine*. Caualer. *decis.*599. *n.*6. Burat. *decis.*660. *num.*2. Rota *decis.*724. *num.*3. *p.*2. *recent.* & *in Barcinonen. vicaria* 9. *Februarij* 1623. *coram R. P. D. Merlino*, & *in eadem causa* 21. *Februarij* 1625. *coram bona mem. Patriarcha Manzanedo*, & hoc maximè procedere quando enunciatiuæ emanarunt ab iis, quæ poterant vnionem facere, Mantica *decis.*355. *num.*6. & *decis.*359. *num.*7. Rota *in d. Barcinonen. vicaria.* Probari quoque vnionem in antiquis ex testibus de publica voce, & fama, tenuit Rota *decis.*626 *num.*4. *p.*1. & *decis.*724. *num.*4. *p.*2. *recent.* dummodò tamen cum fama possessionis de vita probetur etiam titulus, vt fuit resolutum *in Tyrassonen. vicariæ* 15. *Decembris* 1617. *coram bona memoria Andrea*, & *in eadem* 20. *Martij* 1623. *coram R. P. D. Pirouano.* Et eadem Rota quandoque censuit quòd ad probandam vnionem requiratur præscriptio immemorabilis, vt attestatur Theodos. de Rubeis *in singularib. Rotæ p.*2. *verb. vnio* §.2. *pag.*113 vbi id procedere ait, quando vnio allegatur sine titulo, secus verò si cum titulo etiam putatiuo.

Beneficia Ecclesiastica vnita visitentur: per vicarios etiam perpetuos cura exerceatur: deputatio ipsorum vicariorum fiat cum portione assignanda etiam super re certa, non obstantibus, &c.

CAPVT VII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Visitare potest Episcopus Ecclesias parochiales vnitas monasterio Canonicorum regularium, quamuis Generalis in eo sedem ordinariam principalem habeat.*
3. *Episcopus potest visitare tam beneficia curata vnita quibuscunque monasteriis, & piis locis, quam etiam personas exercentes curam animarum in monasteriis Regularium.*
4. *Ordinarij non possunt regulariter visitare Ecclesias, & monasteria militiarum regni Portugalliæ, sed bene Ecclesias ipsis vnitas.*
5. *Beneficia exempta, an & quando poterit Episcopus visitare.*
6. *Curata Ecclesia si sint vnita monasteriis, possunt ordinarij locorum eas visitare.*
7. *Vicinior Episcopus quis dicatur.*
8. *Visitare potest Episcopus Ecclesiam parochialem vnitam monasterio, baptisterium, & tabernaculum vbi asseruatur sanctissima Eucharistia.*
9. *Beneficia vnita Vniuersitati Complutensi non potest Ordinarius visitare.*
10. *Ordinarius visitat beneficia curata vnita monasteriis, non ipsa monasteria.*
11. *Habet locum in actu visitationis.*
12. *Visitare potest Episcopus Ecclesias curatas, etiam monasteriis, quæ capita Ordinum sunt, vnitas.*
13. *Visitare potest Episcopus beneficium, aut parochiam vnitam monasterio exempto etiam alienæ diœcesis.*
14. *Episcopus visitare potest personas exercentes curam animarum in monasteriis Regularium.*
15. *Ordinarij possunt temporales, aut perpetuos vicarios constituere in quibuscunque beneficiis Ecclesiasticis, quæ vnita reperiuntur.*
16. *Vicarium perpetuum in Parochiali vnita deputare non potest Episcopus quando vnio facta est per viam pacti de seruiendo beneficio per vicarium ad nutum amouibilem.*
17. *Vicarij Regulares deputandi in Parochialibus vnitis monasteriis Ordinis Præmonstratensis debent esse amouibiles.*
18. *Vicarios perpetuos constituere potest Episcopus in beneficiis curatis vnitis Cathedralibus.*
19. *Vicarij perpetui non possunt institui absque erectione tituli vicariæ.*
20. *Non habet locum in vicariis perpetuis iam erectis.*
21. *Beneficia etiam curata aliis beneficiis accessoriè annexa transeunt in simpliciter naturam.*
22. *Parochi amouibiles remoueri non possunt nisi ex rationabili causa.*
23. *Vicarium perpetuum ponendi facultas in Parochialibus vnitis relinquatur Episcopi arbitrio.*
24. *Vicarij ad nutum amouibiles positi per Capitulum in Parochialibus mensæ vnitis, poterunt amoueri ad nutum ipsius Capituli.*
25. *Vicarij curam exercentes in Ecclesia exempta prius approbandi, & examinandi sunt ab Episcopo.*
26. *Parochi pro cura animarum non possunt deputari nisi de consensu Episcopi ac præuio examine.*
27. *Episcopus potest examinare & approbare vicarios Ecclesiarum parochialium vnitarum, & dependentium à Religione Hierosolym.*
28. *Vicarij perpetui Parochialis vnitæ nominatio spectat non ad Ordinarium, sed ad eum, cuius est beneficium in quo erigitur vicaria.*
29. *Cura animarum in Parochialibus vnitis Capitulis Cathedralium, & Collegiatarum Ecclesiarum quomodo exercenda.*
30. *Vicarius ad nutum amouibilis an & quando possit ante finitum annum seruitij amoueri.*
31. *Causa iusta & necessaria requiritur vt erigantur perpetuæ*

perpetua vicaria in Ecclesiis, in quibus poni poterant vicarij amouibiles.

32. *Vicarium perpetuum instituere non potest Episcopus quando pro bono pacis & cessatione litium expediret institui ad nutum amouibiles.*

33. *Oblationes sunt computandæ in portione assignanda vicariis.*

34. *Vicarius perpetuus Abbatiæ debet subire omnia onera respicientia curam animarum.*

35. *Vicario perpetuo pertinent omnia onera incumbentia Ecclesiæ, in qua erecta est vicaria perpetua.*

36. *Vicarij merces ex fructibus parochiæ vnitæ monasterio detrahenda est.*

37. *Portio assignanda est ex bonis Archipresbyteri, & Capituli, si cura vnitæ Collegiatæ illis immineat.*

38. *Portionis congruæ ab assignatione non datur appellatio suspensiua.*

39. *Consuetudo immemorialis vt in beneficiis vnitis deseruiatur per Capellanos amouibiles per hoc decretum tollitur si aliter videtur Episcopo.*

40. *Priuilegia remunerationis gratia concessa non suspenduntur.*

Beneficia Ecclesiastica curata, [a] quæ cathedralibus, collegiatis, seu aliis Ecclesiis, vel monasteriis, beneficiis, seu collegiis, aut piis locis quibuscumque perpetuo vnita & annexa reperiuntur, *α ab Ordinariis locorum annis singulis visitentur:* [b] qui sollicitè prouidere procurent, *β vt per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, γ nisi ipsis Ordinariis δ pro bono Ecclesiarum regimine* aliter expedire videbitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum, aut maiori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, *ε portione* etiam super certa re assignanda, ididem deputandos animarum cura laudabiliter exerceatur: *ζ appellationibus, η priuilegiis*, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuscumque in præmissis minimè suffragantibus.

a Infrà sess. 24 de refor. c. 9.
b Vide sess. 25. c. 16. statuit sancta Synodus, & suprà c. 5.

1. Vide Paul. Fusc. *visitat. lib. 2. cap. 26. num. 29.* Matth. Suar. *in pract. & ordine visitandi, cap. 3. num. 1.* Stephan. Quarant. *in summa Bullarij, verb. vicarius perpetuus*, Erasm. à Cochier *de iurisdict. ordinarij in exemptos p. 2. quæst. 45. cum. 11.* Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarræ lib. 1. tit. 6. l. 5. §. 2. à num 1.* Vasq. *in opusc. moral. c. 2. §. 4. n. 206.* Tambur. *de iure Abbatum tom 3. disput. 9. q. 19.*

2. *α Ab Ordinariis locorum annis singulis visitentur.*] Episcopus potest ex hoc text. visitare Ecclesias parochiales vnitas monasterio Canonicorum regularium, tametsi generalis in eo sedem ordinarium principalem habeat, ita refert decisum Armendar. *vbi sup. §. 2. num. 1.*

3. Potest etiam visitare tam beneficia curata vnita quibuscumq; monasteriis, & piis locis ex hoc text. quàm etiam personas exercentes curam animarum in monasteriis Regularium, quibus etiam cura imminet, iuxta *cap. 11. sess. 25. de Regular.* Ita attestatur resolutum Armendar. *d. loco n. 5.*

4. Visitare Ecclesias, & monasteria militiarum regni Portugalliæ licèt regulariter Ordinarij non possint, possunt tamen visitare Ecclesias ipsis vnitas, ac eis vicarios perpetuos ponere, per decretum in præsenti; possunt etiam visitare membra, licèt non sint vnita, etiamsi habeant suos visitatores deputatos à militibus regni Portugalliæ, ita dicit resolutum Aldan. *in compendio Canonic. resolut. lib. 3. tit. 2. num. 4.*

5. Beneficia etsi exempta, poterit Episcopus, si intra fines suæ diœcesis fuerint, tanquam Sedis Apost. delegatus absolutè visitare: si autem extra fines fuerint, potest pariter illa vti eiusdem Sedis Apost. delegatus visitare: quando beneficia secularia sunt, & Cathedralis illis alia Cathedrali vicinior sit, ex Aldan. *vbi suprà*, qui dicit ita decisum *in Caputaquen. 4. Februarij 1593.*

6. Curatæ Ecclesiæ si sint vnitæ monasteriis, possunt Ordinarij locorum eas visitare, & ponere in eis vicarios perpetuos, seu temporarios, iuxta dispositionem huius decreti, prout eis expedire videbitur, ita refert decisum Nicol. Garc. *d. p. 11. cap. 2. num. 12.*

7. Vicinior Episcopus potest visitare beneficia secularia, & clericos seculares Abbatiæ nullius diœcesis, ipsosque culpabiles repertos corrigere, & dicitur vicinior Episcopus tantùm ille, cuius cathedralis Ecclesia sit Abbatiæ proximior, non autem locis dictæ Abbatiæ subiectis, vt per Aldan. *d. tit. 2 num. 6.* vbi refert ita decisum *sub die 2. Augusti* 1596.

Visitare potest Episcopus non solùm Ecclesiam parochialem vnitam monasterio Ordinis S. Benedicti, cuius cura geritur à Monacho dicti Ordinis, sed etiam Baptisterium, & Tabernaculum vbi asseruatur sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in Ecclesia exempta existens, vt per Aldan. *d. tit. 2. n. 7.* vbi dicit sic fuisse resolutum *in vna Curien. 5. Aprilis* 1631. 8.

Beneficia vnita Vniuersitati Cõplutensi, ob priuilegia, quæ habet, non potest Ordinarius visitare, vt per Aldan. *d. tit 2. n. 8.* vbi attestatur ita decisum *sub die 22. Iunij* 1606. 9.

Hoc decretum dans facultatem Ordinariis visitandi beneficia curata vnita monasteriis, intelligitur de beneficiis extra monasterium, quo casu ex *cap. 11. sess. 25. de Regular.* visitat tantùm personas inibi curam animarum exercentes, & hæc cumulatiuè, non autem priuatiuè ad Abbatem, ita Rota *in Piscien. iurisdictionis 15. Iulij 1590. coram Plato.* 10.

Videtur locum habere in actu visitationis non cum causæ cognitione, & via ordinaria procedendo, si essent monasterium, & loca regularia exempta, vt refert decisum Nicol Garc. *d. part. 11. cap. 2. num. 12.* 11.

Episcopus visitare potest Ecclesias curatas, etiam monasteriis, quæ capita Ordinum sunt, vnitas; nec obstat *cap. 11. sess. 25. de Regul.* quia *ibi* excipiuntur Ecclesiæ monasteriorum, in quibus generales, aut capita Ordinum habent sedem ordinariam principalem, ita refert decisum Aldan. *d. tit. 2. n. 9.* 12.

Episcopum visitare posse beneficium, aut parochiam vnitam monasterio exempto, etiam alienæ diœcesis, resoluit Henriq. *in summa lib. 7. cap. 15. §. 4 lit. I.* 13.

Episcopum posse visitare tam beneficia curata vnita quibuscunque monasteriis, & piis locis, ex hoc text. quam etiam personas exercentes curam animarum in monasteriis Regularium, quibus etiam cura imminet, iuxta *cap. 3. sess 25. de Regular.* dicit decisum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarræ. lib. 1. tit 6. l. 5. §. 2. n. 6.* 14.

β Vt per idoneos Vicarios etiam perpetuos, &c.] Ordinarios posse temporales, aut perpetuos vicarios constituere in quibuscunque beneficiis curatis, quæ vnita reperiuntur Ecclesiis cathedralibus, 15.

collegiis, & monasteriis, etiamsi in littera vnionis expressa sit clausula vt possit deseruire per Vicarios amouibiles si litteræ ante Conc. Trident. emanauerint. non ita si post illud sub eadem clausula fuerint concessæ, resoluunt Nicol. Garc. *d. part. 11. cap. 2. n. 9.* Flores de Mena *variar. lib. 1. quæst. 10. à n. 36. cum seqq.* Tambur. *de iure Abbatum tom. 3. disput 9. q. 18. à princ.* ego ipse *de officio, & potest. Episcopi p. 3. allegat. 72. num.* 190. vbi etiam aduerto non pugnare cum hoc decreto aliud *infrà sess. 25. de Regul. c. 11.* dum supponit in Ecclesiis monasteriorum vicarios remouibiles poni posse, eo quia hoc, de quo in præsenti, non negat id, quod pòst *in d. cap. 11.* est statutum, sed relinquit arbitrio Ordinariorum, vt si viderint expedire, perpetuos ponant Vicarios.

16. Non posse Episcopum deputare Vicarium perpetuum, quando vnio facta est per viam pacti, & concordiæ à Sede Apost. approbatæ, cum claus. de seruiendo beneficio per Vicarium ad nutum amouibilem, quia ex clausula derogatoria contenta in hoc decreto non tollitur pactum, & concordia à Summo Pont. approbata, ad cuius derogationem expressa mentione opus est, resoluunt Flores de Mena *d. q. 10. n. 41.* Sanch. *in præcepta Decalogi, tom. 2. lib 7. cap. 29 n 191. vers. secundò fallit*, qui etiam, ille scilicet *num. 44.* hic verò *in vers. tertiò fallit*, tenent nec etiam posse Episcopum Vicarium perpetuum deputare, quando à tempore immemoriali vnio facta est, & ex tunc constat Vicarios fuisse ad nutum amouibiles, scientibus, & consentientibus Ordinariis, & nunquam Vicarium perpetuum fuisse constitutum.

17. Vicarij Regulares deputandi in Parochialibus, vnitis monasteriis Ordinis Præmonstratensis, debent esse amouibiles ad nutum superiorum iuxta constitutionem Pij V. si seculares possunt ab Ordinario constitui perpetui iuxta hoc decretum, ita refert decisum Aldan. *d. tit. 2. num. 10.*

18. Vicarios perpetuos constituere potest Episcopus in beneficiis Curatis vnitis Cathedralibus, iuxta Bullam Pij V. & hoc decretum, dummodo portio Vicarij non excedat fructus Ecclesiæ, vt per Aldan. *d. tit. 2. n. 11.* vbi refert sic decisum *in vna Assisien.*

19. Vicarij perpetui non possunt institui absque erectione tituli vicariæ, vt refert decisum Nicol. Garc. *d. p. 11. cap. 2. n. 15.*

20. Hoc decretum quatenus permittit Ordinariis constituere posse temporales Vicarios in quibuscumque beneficiis Curatis, quæ reperiuntur vnita Ecclesiis Cathedralibus, &c. non habet locum in beneficiis, in quibus vicariæ perpetuæ iam erectæ erant, vt asserit resolutum Nicol Garc. *p. 9. c. 2. n. 311.*

21. Beneficia etiam Curata aliis beneficiis annexa transeunt in simplicium naturam, dummodò accessoriè sint vnita, & cura per Vicarium temporalem non exerceatur, ita dicit decisum Nicol. Garc. *part. 11. c. 5. num. 97.*

Cura animarum si per Vicarium temporaneum deputatum à Priore exerceri solita fuit, illa remansit penès Priorem, & tenetur residere, ita attestatur resolutum Aldan. *d. tit. 2. num. 12.*

22. Parochi amouibiles remoueri non possunt, nisi ex rationabili causa, ex Aldan. *d. tit. 2. num. 13.* Vbi refert sic fuisse decisum *sub die 11. Iuly* 1626.

23. Vicarium perpetuum in Parochialibus vnitis Archidiaconatui, seu aliis dignitatibus, aut canonicatibus ponendi facultas relinquitur Episcopi arbitrio secundùm facultatem, & prout colligitur ex hoc decreto, nec constitutio Pij V. obstat eo quòd & de vnitis ante Concil intelligatur, ita dicit resolutum Nicol. Garc. *p. 11. c. 2. num. 9.*

24. Capitulum si habeat vnitas mensæ nonnullas Parochiales, quibus ab immemoriali tempore deseruiri fecit per Vicarios ad eius nutum amouibiles iuxta facultatem sibi à Sede Apostolica concessam præuio examine, & approbatione Episcopi, poterunt huiusmodi Vicarij amoueri ad nutum Capituli, ab Ordinario verò non nisi ex causa legitima atque probata, propter quam etiamsi perpetui essent, amoueri possent. Ita dicit decisum fuisse Nicol. Garc. *in addit. ad part. 1. c. 2. n. 94.*

25. Vicarij, seu Parochi in Ecclesia exempta animarum curam exercere intendentes priùs approbandi, & examinandi sunt ab Episcopo, iuxta dispositionem *cap. per exemptionem, de priuileg. lib 6.* vt per Aldan. *d. tit. 2. num. 16.* vbi refert sic fuisse decisum *in Caputaquen. 23. Iuny* 1629.

26. Parochi pro cura animarum non possunt deputari, nisi de consensu Episcopi, ac præuio examine, vt per Aldan. *vbi proximè* referentem sic decisum *in Pictauien. 5. Iuny* 1627.

27. Episcopus potest examinare & approbare Vicarios Ecclesiarum Parochialium vnitarum, & dependentium à religione Hierosolymitana, & debet eosdem Vicarios, si idonei reperti fuerint, simpliciter approbare, non autem ad tempus, etiamsi sint temporales, nec possunt pro libito eosdem subiicere nouo examini, vt per Aldan. *d. tit. 2. n. 17.* asserentem ita fuisse resolutum *in Augustana iurisdictionis 14. Decembris* 1630. Nisi superuenerit noua causa & suspicio ignorantiæ, quia tunc poterit Episcopus eosdem iterum examinare ad effectum *cap. 6. sess. 21. de reformat.* ex Aldan. *vbi sup.* dicente sic resolutum *in Placentina 26. Augusti* 1628.

28. Nominatio Vicarij perpetui Parochialis vnitæ spectat non ad Ordinarium, sed ad eum, cuius est beneficium, in quo erigitur vicaria, vt statuitur in constit. Pij V. incip. *Ad exequendum, sub dat. Kal. Nouembris* 1567. in illis verbis, *Volumus insuper, & ita mandamus quod dicti Vicarij perpetui non ad liberã Ordinariorũ electionem, sed ad nominationem illorum, in quorum Ecclesiis vnitis ponẽtur cum ipsorum Ordinariorum, seu eorũ Vicariorum præuio examine, approbatione, deputentur,* & sic per hanc constitut. fuisse decisum, refert Nicol Garc. *p. 9. cap. 2. num. 295.* vbi *num. 309.* resoluit illam habere locum etiam quando vicariæ vacant in mense reseruato, seu cadunt sub alia reseruatione; & *num. 316.* subdit in eiusmodi Vicariis perpetuis ex hoc decreto, vacantibus in mensibus Apost. seu aliàs reseruatis, posse fieri præsentationem, seu nominationem, & deputationem, non obstante reseruatione; ita tamen quòd Vicarij deputati teneantur expedire nouam prouisionem, nec aliàs ad possessionem admitti possint, ex *d. constit.* Pij V. quatenus statuit quòd Vicarij perpetui pro tempore deputandi teneantur expedire nouam prouisionem, & soluere annatam pro portione fructuum sibi assignata, pro qua debet fieri detractio in solutione quinquennij.

29. Cura animarum in Parochialibus vnitis Capitulis Cathedralium, seu Collegiatarum Ecclesiarum ita exercenda est. Primò si incumbit certæ personæ, per illam exercenda est; si imminet toti Capitulo, vt per singulos per vices exerceatur, cogendi sunt ad illam exercendam, vt notatur *in cap. statutum, de elect. in 6.* si spectat ad illorum mensam, ita vt institutio illarum personarum, quæ illam curam exercent, à nullo superiore facienda esset, Canonici non possunt compelli, vt nec per se ipsos, nec per Vicarios perpetuos illam exerceat. Glos. *verb. mensam in Clem. 1. de excess. Prel.* & *ibi* Card. Immol. Anch. Idem dicendum si per Sedem Apost.

ei,

eis eſſet indultum, vt per temporarios cura exerceatur, ſed in iſtis duobus caſibus poſtremis cogi poſſunt ad conſtituendos Vicarios perpetuos, ita Nicol. Garc. *p. 11. c. 2. n. 9.*

30. An, & quando Vicarius ad nutum amouibilis poſſit ante finitum annum ſeruitij amoueri? vide Rebuff. *in praxi benefic. tit. de diſpenſat. de non reſiden. n. 18. & tom. 3. ad leges Galliæ, tit. de mater. poſſeſ. in benef. art. 9. gloſ. vnic. in præf. ::* Flores de Mena *d. quæſtion. 10. num. 34.*

31. *y Niſi ipſis Ordinariis,* &c.] Hæc verba iuſtum arbitrium Ordinariorum exigere, deinde quòd id fiat in viſitatione, vnde iuſtam cauſam neceſſariam eſſe vt erigantur perpetuæ vicariæ in Eccleſiis, in quibus iuxta prædicta poni poterant Vicarij amouibiles, qua deficiente iuſtè appellari reſoluunt Flores de Mena *d. quæſt. 10. n. 47.* Nicol. Garc. *d. cap. 2. n.* 8. Ego ipſe *de officio, & poteſt. Epiſcopi p. 3. alleg. 72. n. 190. in med.*

32. *ſ Pro bono Eccleſiarum regimine,* &c.] Non poſſe Epiſcopum perpetuum Vicarium inſtituere quando pro bono pacis, & ceſſatione litium, rectâque beneficij gubernatione expediret nihil innouari, ſed inſtituendum Vicarium ad nutum amouibilem, reſolluunt Flores de Mena *d. q. 10.* Sanch. *d. c. 29. n. 191. verſ. quintò fallit.*

› Portione, &c.] De hac congrua portione aſſignanda Vicario iuxta formam *d. Conſtit.* Pij V. vide dicta *ſup. c. 3. in fin.*

33. Oblationes ſunt computandæ in portione aſſignanda Vicariis ex hoc decreto, & Bulla Pij V. & talis aſſignatio partibus citatis eſt facienda, ita Aldan. *d. tit. 2. n.* 18. vbi refert deciſum *in Turolen. die 2. Aprilis* 1583.

34. Vicarius perpetuus Abbatiæ debet ſubire omnia onera reſpicientia curam animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum; cætera verò omnia ad Abbatem, ſeu Commendatarium eiuſdem Eccleſię ſpectant, in qua eſt erecta vicaria, vt per Aldan. *d. tit. 2. n. 20.* vbi aſſerit ſic fuiſſe reſolutum *in Eugubina 11. May* 1594.

Omnia onera incumbentia Eccleſiæ, in qua erecta 35.
eſt vicaria perpetua, pertinent ad ipſum Vicarium perpetuum, ex Aldan. *vbi ſup.*

Vicarij merces detrahenda eſt ex fructibus paro- 36.
chiæ vnitæ monaſterio, non autem ex fructibus monaſterij refert deciſum Aldan. *d. tit. 2. n. 21.*

Cura vnita Collegiatæ ſi immineat Archipreſ- 37.
bytero, & Capitulo, ex bonis Archipresbyteri, & Capituli portio aſſignanda eſt, ita dicit reſolutum Aldan. *d. tit. 2. n. 22.*

ζ Appellationibus] Vide Ceuall. *commun. contra* 38.
communes q. 897. n. 613. part. 4. Aloyſ. Ricc. *in deciſ. curiæ Archiep. Neap. deciſ. 136. part. 2* vbi de appellatione ab aſſignatione congruæ portionis, & quòd hæc appellatio deuoluat, ſed non ſuſpendat, dicit reſolutum Nicol. Garc. *d. p. 11. c. 2. n. 11.*

Per hoc decretum tollitur conſuetudo imme- 39.
morialis, vt in illis beneficiis vnitis deſeruiatur per Capellanos amouibiles, ſi aliter Epiſcopo videbitur, ita refert deciſum Nicol. Garc. *d. c. 2 n. 7.*

» Priuilegiis.] Non tamen remunerationis gra- 40.
tia conceſſis, ex quibus bebeficium eſſet vnitum cum clauſula ponendi Vicarium ad nutum amouibilem, vt per Flores de Mena *d. q. 10. num.* 46. Sanch. *d. c. 29. n. 191. verſ. quintò fallit*, aduertentes ſub generali priuilegiorum derogatione, quam apponit text. *in præſenti*, non includi priuilegia remunerationis cauſa conceſſa; limitant tamen, ille *n. 49. &* 50. hic verò *in verſ. vltimò fallit, dictis locis*, niſi ex priuilegio Pontificio poſt huiuſmodi decretum conceſſo vnitum eſſet beneficium parochiale, cum clauſula inſtituendi Vicarium ad nutum amouibilem, tunc enim aiunt minimè poſſe Epiſcopum contra id priuilegium Vicarium perpetuum conſtituere, dummodo illud ex certa ſcientia, aut Motu proprio conceſſum eſſet, aut cum expreſſa Tridentini derogatione.

Eccleſias exemptas quaſcunque Ordinarij locorum viſitent vt reparentur, & cura animarum ſollicitè habeatur.

CAPVT VIII.

1. *Doctores de materia huius cap. agentes.*
2. *Viſitare poteſt Epiſcopus quaſcunque Eccleſias ſeculares intra fines ſuæ diœceſis exiſtentes, etiamſi ad Regulares pertineant.*
3. *Epiſcopus cuius Cathedralis eſt proximior, poteſt viſitare quaſcunque Eccleſias ſeculares nullius diœceſis quantumcunque exemptas.*
4. *Confraternitates perſonarum ſecularium in Eccleſiis Regularium exemptorum exiſtentes, non autem Capellas, vel altaria, viſitare poteſt Epiſcopus.*
5. *Altaria, & Capellas in Regularium Eccleſiis etiam per ſecularium confraternitates conſtructa viſitare non poteſt Epiſcopus.*
6. *Monaſteria monialium Regularibus ſubiecta viſitare poteſt Epiſcopus in his omnibus, quæ ad clauſuram ſpectant.*
7. *Capitulum Sede vacante poteſt viſitare monaſteria monialium non exempta.*
8. *Dignitatem exemptam poteſt Epiſcopus viſitare in concernentibus curam animarum illi annexam.*
9. *Viſitare poteſt Epiſcopus Eccleſias curatas vnitas monaſteriis, & ponere in eis Vicarios perpetuos, ſiue temporaneos, prout expedire videbitur.*
10. *Viſitare poteſt Epiſcopus Eccleſias exemptas inferioribus Prælatis ſubiectas.*
11. *Et quas Abbas S. Benedicti in eius diœceſi ſitas habet.*
12. *Viſitare poteſt Epiſcopus omnes Eccleſias parochiales Regularium ſuæ diœceſis, quando in eis cura exercetur per Sacerdotes ſeculares.*
13. *Viſitare poteſt Epiſcopus omnes parochiales ſuæ diœceſis, etiamſi monaſteria prætenderent habere iuriſdictionem ſpiritualem immutabilem in locis vbi dictæ Eccleſiæ ſitæ ſunt.*
14. *Altare membrum Religionis S. Antonij Viennenſis, quod cura caret animarum, non poteſt viſitare Epiſcopus.*
15. *Viſitare non poteſt Epiſcopus loca Eccleſiarum Secularium non habentium curam animarum in quibus aſſeruatur ſanctiſſimum Sacramentum, vel vbi confeſſiones perſonarum ſecularium audiuntur.*
16. *Ordinarij ſe non poſſunt interponere ad viſitandum, vbi Equites Hieroſolymitani habent iuriſdictionem ſpiritualem, & temporalem.*
17. *Parochiales Eccleſiæ, etiam quæ ſunt capita Ordinum, ab Ordinariis viſitari debent.*
18. *Viſitari non poſſunt ab Ordinariis Regulares infirmientes.*

nientes de licentia suorum superiorum beneficiis simplicibus, quæ sunt membra monasteriorum.

19. *Prioratum Militum Hierosolymitanorum Ordinarius visitare non potest.*
20. *Prioratus, qui suis capitibus subsunt, ab Episcopis visitare non possunt.*
21. *Ecclesia Militum Hierosolymitanorum sunt exempta à visitatione Episcoporum, nisi in concernentibus ipsam curam.*
22. *Episcopus visitans in vim Concilij locum exemptum non potest processum iudicialiter conficere, causásque ordinarias cognoscere.*
23. *Visitare potest Episcopus tanquam Sedis Apost. delegatus Parochialem subiectam Monachis Oliuetanis.*
24. *Subdelegare potest Episcopus, specialiter tamen, facultatem visitandi Ecclesiam collegiatam exemptam.*
25. *Procedit in inferioribus habētibus iura Episcopalia.*
26. *Capella regia huic decreto subiiciuntur.*
27. *Non censetur sustulisse rem iudicatam, nec concordiam.*
28. *Episcopus in visitatione non potest recusari tamquam suspectus.*

α Infrà sess. 24. de relig. c.9 & sess. 21 c 8 Côc. Tole 4. c. 35 Conc. Bracaren. 1. c.1 Conc. Aurel. c.17. cap. decernimus. c. Episcopum & c. placuit 10.q.1.

α Locorum Ordinarij Ecclesias quascumque, [a] β *quomodolibet exemptas* auctoritate Apostolica, singulis annis visitare teneantur, & opportunis iuris remediis prouidere, vt, quæ reparatione indigent, reparentur: & cura animarum, si qua illis immineat, aliisque debitis obsequiis minimè defraudentur: appellationibus, γ *priuilegiis, consuetudinibus,* etiam ab immemorabili tempore præscriptis, iudicum deputationibus, δ *& illorum inhibitionibus penitus exclusis.*

Vide Fr. Emmau. *quæst. regul. tom. 1. quæst. 36. art. 3.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. visitatio, & p. 2. verb. exemptus*, Paul. Fusc. *de visitat. lib. 2. cap* 8.
1. Villadieg. *in speculo visitat. fol. 32. n. 7.* Erasm. à Cochier. *de iurisdict. Ordinarij in exemptos, p. 2. q. 45. n. 11. & p. 4. q. 23. num. 2.* Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 3. c. 40.* Aloys. Ricc. *in collect. decis. p. 5. collect.* 1591. Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarræ lib. 1. tit. 6. de visitat. l. 5. §. 2. num. 13. 14. & 84. cum multis seqq.* Aldan. *in compend. canon. resolut. lib. 1. tit. 7.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 74. per tot.* Hieron. Roderic. *in compend. quæst. regul. resolut. 15. num. 15.*

2. Visitare potest Episcopus quascunque Ecclesias seculares intra fines suæ diœcesis existentes vigore huius decreti, etiamsi ad Regulares pertineant, & ab eis dependeant, dum tamen per seculares eis deseruiatur, ita refert decisum Armendar. *d. tit. 6. de visitat. l. 5. §. 2. n. 3.*

3. Ecclesias seculares nullius diœcesis quantumcunque exemptas, & Sedi Apost. immediate subiectas, earúmque Prælatum secularem habentem in eis iurisdictionem quasi Episcopalem, potest Episcopus, cuius Cathedralis Ecclesia est proximior, visitare, vigore Concil. *sess. 24. de reformat. cap. 9.* ita refert resolutum Armend. *d. tit. 6. de visitat. l. 5. § 2. num. 13.*

4. Visitare potest Episcopus Confraternitates personarum seculariū in Ecclesiis Regularium exemptorum existentes, non autem Capellas, vel altaria, quæ intra easdem Ecclesias existunt, ita testatur resolutum Armendar. *d. tit. 6. de visitat. l. 5. §. 2. num. 24.*

Visitare potest Episcopus confraternitates secularium in regularium Ecclesiis erectas, & in illas iurisdictionem ad sacri Concil. Tridént. præscriptum exercere quacumque contraria consuetudinē non obstante, ita Aldan. *d. tit. 7. num. 2.* vbi refert decisum *in S. Congregat. Episcop. in Vercellen. 17. Iulij* 1615.

5. Visitare non potest Episcopus Altaria, & Capellas in Regularium Ecclesiis, etiam per secularium confraternitates constructa, ex Aldan. *d. tit. 7. n. 3.* vbi testatur resolutum *in S. Congreg. Episcop. in Tapien. 21. Augusti 1615. & in Terracinen. 22. Ianuarij* 1616.

6. Visitare potest Episcopus monasteria Regularibus subiecta in iis omnibus, quæ ad clausuram pertinent, etiamsi moniales sint Regularibus subiectæ, quoties verè cognouerit expedire, ita refert decisum Armendar. *d. tit. 6. de visitat. num. 17. & 18.* Et circa clausuram delinquentes potest Episcopus tanquam ad hoc Sedis Apost. delegatus punire, quoties & quando opus fuerit sicut statuit Gregorius XV. *in sua constit.* incip *Inscrutabili, sub dat. 9. Februarij* 1622.

7. Capitulum Sede vacante potest visitare etiam monasteria monialium non exempta, exempta verò minimè, ita referunt resolutum Nicul. Garc. *de benefic. part. 5. cap. 7. n. 45.* Armend. *d. tit. 6. de visitat. num. 84.*

8. Dignitatem exemptam potest Episcopus visitare in concernentibus curam animarum illi annexam, ita Aldan. *d. tit. 7. n. 5.* vbi refert sic decisum *in Burgen. 18. Augusti* 1628.

9. Ecclesias curatas vnitas monasteriis potest Episcopus Ordinarius loci visitare, & ponere in eis Vicarios perpetuos, siue temporaneos, prout eis expedire videbitur, vt testatur resolutum Armendar. *d. tit. 6. n. 85.* quem refero Ego ipse *d. alleg. 74. num. 41.*

10. Ecclesias exemptas etiam inferioribus Prælatis subiectas potest Episcopus visitare, sicut tradit Armend. *dicto tit. 6. de visitat. n. 86.*

11. Episcopus potest visitare Ecclesias, quas Abbas S. Benedicti in eius diœcesi sitas habet, modò in eis cura animarum exerceatur per Sacerdotes seculares, vt per Armend. *d. tit. 6. n. 87.*

12. Visitare potest Episcopus omnes Parochiales suæ diœcesis, in quibus sunt Sacerdotes seculares, licèt Ecclesiæ sint Regularibus subiectæ, siue etiamsi sint Ecclesiæ Regularium, quando tamen cura exercetur per Sacerdotes seculares, ex Armendar. *d. tit. 6. n. 88.* quem refero *d. alleg. 74. n. 12.*

13. Visitare potest Episcopus omnes Parochiales suæ diœcesis, etiamsi monasteria prætenderent habere iurisdictionem spiritualem immutabilem in locis vbi dictæ Ecclesiæ sitæ sint, vt refert decisum Armendar. *d. tit. 6. n. 89.* quem cito *d. alleg. 74. num. 12.*

14. Episcopus non habet ius visitandi sacellum, vel altare quod cura caret animarum, & membrum sit religionis S. Antonij Viennensis, vt attestatur resolutum Armendar. *d. tit. 6. n. 90.*

15. Et posita constitutione Gregorij XV. incip. *Inscrutabili, sub dat. 9. Februarij* 1622. decisum fuit Episcopis non licere in vim eiusdem constitutionis visitare altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura personarum secularium, nec loca vbi in eisdem Ecclesiis asseruatur

natur sanctissimum Sacramentum, vel vbi confessiones personarum secularium audiuntur, quàm decisionem originalem præ manibus habui, & in typographia Romanæ Cameræ Apost. impressam vidi.

Licèt Episcopi visitare possint Ecclesias, quibus imminet cura animarum, non comprehenduntur tamen monasteria, & Ecclesiæ Regularium, quando sunt Ecclesiæ in diœcesi, ita refert decisum Armendar. *d.tit.6.n.93.*

16. Vbi Equites Hierosolymitani habent iurisdictionem spiritualem, & temporalem, vbi Ordinarij se non possunt interponere ad visitandum, vt testatur resolutum Armendar. *d.tit.6.de visitat.n.94.* quem refero *d.alleg.74.n.26.in fine.*

17. Parochiales Ecclesiæ vnitæ monasteriis, etiam quæ sunt capita Ordinum, ab Ordinariis visitari debent, vt ait resolutum Armendar. *d.tit.6.n.95.*

18. Regulares inseruientes de licentia suorum superiorum beneficiis simplicibus, quæ sunt tamen membra monasteriorum, seu Religionis, non possunt visitari ab Ordinariis, ex Armendar. *d.tit.6.de visitat.num.96.*

Episcopus incumbens correctioni, & visitationi exemptorum vigore facultatis sibi tanquam Sedis Apost. delegato à Concil. tributæ, potest procedere contra conseruatores impedientes, præsertim si illi extra diœcesim commorentur, vt per Armend. *lib.1.tit 18 l.7.de Episcopis n.75.*

19. Prioratum Militum Hierosolymitanorum Ordinarius visitare non potest, cùm illi sint Præpositores, non verò Commendatarij, sed visitari debet à Capitulis sui Ordinis, ita Armend. *d.tit.6.de visitat. n.*101. quem refero *d.alleg.74.n.27.*

20. Prioratus, qui suis capitibus subsunt, etiam Ordinis Hierosolymitani, ab Episcopis visitari non possunt, vt refert decisum Armendar. *d.t.t.6.de visitat.num.*103.

21. Ecclesiæ Militum Hierosolymitanorum sunt exemptæ priuilegiis summi Pontificis à visitatione Episcoporum præterquam si fuerint curatæ, sicut testatur resolutum Armendar. *d.lib.1. tit.18. l.7.de Episcopis n.6.* In concernentibus verò ipsam curam Ordinario sunt subiectæ, & ab eo visitari possunt, vt decreuit sanctæ mem. Pius V. *constit.sua.*incip. *Exposcit, sub dat. 22. Semptembris* 1571. & referunt Piasec. *in praxi Episcop.p.2.c.3.n.46.* Aloys. Rice. *in praxi aurea, resol.*176. Erasm. à Cochier. *de iurisdict. Ordinarij in exemptos, part.2.q.45.n.11.* quos adduco *d.alleg.74.n.26.*

22. Episcopus visitans in vim Concilij locum exemptum, seu nullius diœcesis, non potest processus iudicialiter conficere, causásque ordinarias cognoscere, ac definire, ita Aldan. *d.tit.7.n.6.* vbi sic decisum fuisse refert *sub die 8. Iunij* 1619.

Visitare potest Episcopus tanquam Sedis Apostol. delegatus Parochialem subiectam Monachis Oliuetanis, & hoc debet exprimere, & Abbas potest concedere decreta cumulatiue cum Episcopo, sed quatenus sint contraria debent præualere decreta Episcopi, vt Aldan. *d.tit.7.n.7.* vbi attestatur ita fuisse resolutum *in Veronen.28. Iulij* 1628. 23.

Subdelegare potest Episcopus facultatem visitandi Ecclesiam collegiatam exemptam, sed opus est subdelegatione speciali, ex Aldan. *d.tit.7.n.8.* vbi refert decisum *in Lucana 1. Februarij* 1651. 24.

a Locorum Ordinarij.] Procedere in inferioribus habentibus iura Episcopalia, tenuit Rota *in Piscien. seu nullius iurisdictionis 16. Nouembris 1593. coram Gipsio,* impressa *decis.*798. apud Farinac. *in 1.collect. nouiss.* alias *p.4. diuersor.* Aluys. Ricc. *in praxi resolut.538.n.3.in 2.edit.* 25.

Abbati, qui exercet iurisdictionem in aliquo territorio ex consuetudine immemoriali confirmata à Sede Apostol non obstat hoc decretum quin possit visitare Ecclesias, Rota *in Salamantina iurisdictionis 9. Maij 1594. coram Seraphino.*

b Quomodolibet exemptas.] Capellæ regiæ huic decreto subiciuntur, quia reseruatio exemptionis, de qua *sess.24.cap.11* procedit iuxta terminos *cap. cum Capella, de priuil.* solùm quoad suspensionem, vel excommunicationem, aut interdictum, non quoad visitationem, ita Rota *decis.744 p.1. diuers.* Couar. *practic.cap.11.n.5.* 26.

c Priuilegiis, consuetudinibus, &c.] Non censetur sustulisse nec rem iudicatam, nec concordiam, vt per Nicol Garc. *de benefic.p.3.c.2.n.202.* Non derogat sententiæ, & concordiæ, quæ Episcopus à visitatione excludunt, cùm enim faciat diuersas derogationes, censetur aliis non expressis noluisse derogare, idem Garc *d.cap.2.n.202.* 27.

d Et illorum inhibitionibus penitus exclusis.] Non posse Episcopum in visitatione recusari tanquam suspectum, dum tamen in ea processum non compleat, & se intra visitationis terminos contineat; sicut etiam in præparatoria inquisitione non posse vt suspectum recusari, nec probatione, vel allegatione suspicionis impediri, quominus pœna extraordinaria, quæ morum correctionem, & emendationem respiciat, visitatos afficere possit, referunt decisum Thom. Valasc. *tom.1.alleg. iuris, alleg.70. n.7.* Cnti. Philip. *p.1.§.7. n.10.* Armendar. *d.tit.6.de visitat.n.7.&* 8. vbi *n.34.* secus asserit, si in visitando modum excesserit. 28.

Consecrationis munus infra tres menses Episcopi suscipere tenentur.

Capvt IX.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*

AD maiores Ecclesias promoti [a] munus consecrationis infra tempus à iure statutum suscipiant, & prorogationis vltra sex menses concessæ nulli suffragentur.

a Sess. 23. c. quoniam quidem dist. 100. & infrà sess.23. de refor.c.2.

1. VIde Syluest. *verb. consecratio Prælatorum,* Sbroz *de officio vicarij lib.2.quæst.*10. Iacob. de Graff. *in aureis decis.p.1.lib.2. cap.97. num.52.* Rendina *in promptuario recept. sentent.tit.38. num.13.* Zerol. *in praxi Episcop part.1. verb. consecratio Prælatorum,* Franc. Leo *in thesauro fori Eccles.p.1.cap.3. num.22.* Gonzal. *ad reg.8.Concel.glos.24.n.141.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent.lib.32.tract.2.n.58.* Campan. *in diuers. iuris canon.rub.6.c.6.n.9.* Vgolin. *de officio Episcopi, c.2. in princip. à n.2.* Molfes. *in summa Theologia moral.tract.6.c.7.n.47.* Filliuc. *tract.41.de benefic.c.5.n.23.vers.& quidem primò,* Castald. *in praxi caremon.lib.1.sect.10.c.1.n.3.* Sebast. Cæsar. *in relect.de Eccles.hierarchia p.1.disp.6.§ 2.n.11.* Metipsum *de officio, & potest. Episcopi, p.2.alleg.1. num. 39.* latiùs *infrà sess.13.de reformat.c.2.*

Capitula

Capitula Sede vacante nulli dent reuerendas, nisi arctato occasione obtinendi, aut obtenti beneficij Ecclesiastici, sub pœnis, &c.

CAPVT X.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Capitulum, seu eius Vicarius non potest infra annum dare dimissorias etiam ad primam tonsuram.*
3. *Capitulum non potest infra annum dare licentiam Episcopo commoranti in ciuitate vt ordines Regulares.*
4. *Capitulum Sede vacante potest infra annum testimonium idoneitatis facere.*
5. *Capitulum Sede vacante ante lapsum anni potest facultatem concedere obtinenti licentiam à Sede Apostolica de suscipiendo Ordines cum licentia sui Ordinarij,* &c.
6. *Vicarius Capituli Sede vacante non potest exequi commissiones Apost. in forma* Dignum.
7. *Nec potest expedire dispensationes matrimoniales directas Episcopo, & eius Vicario generali.*
8. *Vicarius Papa potest Apost. Sede vacante dimissorias impartiri.*
9. *Capitulum post annum Sedis vacantis litteras dimissorias, & facultatem ordinandi concedere potest in Ecclesia vacante.*
10. *Dimissorias concedere post annum spectat ad Vicarium capitularem, & non ad Capitulum.*
11. *Episcopus si est notoriè hereticus, ad Capitulum Cathedralis Ecclesia pertinet facultas concedendi dimissorias.*
12. *Capitulum ex causis in Concilio expressis Ordinum interstitia remittere potest.*
13. *Concilium Prouinciale non potest restringere potestatem Capituli vt non concedat post annum litteras dimissorias.*
14. *Capitulum Sede vacante intra annum dimissorias ad Ordines dare non potest, etiamsi haberet territorium distinctum & exemptum.*
15. *Dimissorias litteras per eius Vicarium concedere potest Capitulum Sede vacante, arctatis beneficiis tam habitis, quàm habendis.*
16. *Arctati occasione beneficij recepti qui dicantur.*
17. *Arctati occasione beneficij recipiendi qui dicantur.*
18. *Vicarius Capituli Sede vacante concedens dimissorias intra annum incurrit tantùm pœnam interdicti.*
19. *Quamuis is, cui concessit dimissorias, illis vsus non fuisset.*
20. *Ordinati ad minores Ordines de licentia Capituli Sede vacante intra annum nullo priuilegio clericali, præsertim in criminalibus, gaudere debent.*
21. *An possint habere beneficium.*
22. *Verbum* gaudeant, *est futur temporis.*
23. *Impedimentum hoc perpetuum non est, sed tẽporale.*
24. *Episcopus potest ratificare Ordines, quos accepit eius subditus absque suis litteris dimissorialibus.*

a Sess. 23. c. 10. & cap. cùm nullus de tẽp. ord. in 6. b Infrà sess. 23. de refor. c. 10.

NOn liceat Capitulis Ecclesiarum, [a] Sede vacante, α *infra annum* à die vacationis, & ordinandi licentiam, aut litteras dimissorias, seu reuerendas, vt aliqui vocant, tam ex iuris communis dispositione, quàm β *etiam cuiusuis priuilegij*, aut consuetudinis vigore, alicui, qui beneficij Ecclesiastici recepti, siue recipiendi occasione, γ *arctatus non fuerit*, concedere: si secus fiat, [b] δ *Capitulum contrauenieus*, Ecclesiastico subiaceat interdicto: *& sic ordinati*, si in minoribus ordinibus constituti fuerint, nullo priuilegio clericali, præsertim in criminalibus, ζ *gaudeant*: in maioribus verò ab executione Ordinum, η *ad beneplacitum futuri Prælati*, sint ipso iure suspensi.

1. VIde Rebuff. *in praxi benefic. tit. de deuolut. n.* 67. Emman. Sà *in aphor. verb. Ordo num.* 20. Card. Tolet. *in instruct. sacerd. lib. 1. cap. 49. num. 2.* Nauarr. *consil. 19. alias 27. & consil. 20. alias 28. in nouis, de tempor. ordinat.* Sayt. *in floribus decis. sub eodem titul. decis. 21. 22. & 65.* Henriquez *in summa lib. 10. c. 22. §. 3.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. Capitulum, in principio* Salzed. *ad Bernard. in pract. c. 26. verb. sine licentia vers. poteris tamen*, Fr. Emman. *in sum. tom. 2. c. 14. concl. 2.* Thom. Valasc. *tom. 1. alleg. 5. num. 12.* Sanch. *in opusc. moral. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 20. n. 36.* Petr. de Ledesma *in summa p. 1. tract. de Sacrament. Ordinis cap. 8. concl. 3.* Piasec. *in praxi Episcop. part. 1. cap. 1. num. 13.* Azot. *institut. moral. part. 2. lib. 3. c. 49. quæst. 5.* Suar. *tom. 5. de censuris, disput. 31. sect. 1. n. 20.* Fornar. *de Sacramento Ordinis cap. 4. n. 4.* Rendina *in prompt. recep. sentent. tom. 1. tit. 10. à num. 1.* Quarant. *in summa Bullarij verb. Capitulum Sede vacante, vers. decimò quæro*, Salzed ad Bernard. *in practic. cap. 26. littera C, in nouissim. edit.* Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. part. 3. c. 8. num. 47. cum seqq.* Campan. *in diuersor. iuris canon. rubric. 9. cap. 7.* Aloys. Ricc. *in praxi aurea resolut. 106. & in decis. curiæ Archiepiscop. Neapolitan. part. 4. decis. 185.* Bonacina *de Sacrament. disput. 8 quæst. vnic. puncto 4. num. 22.* Rague. *de voce Canonic. quæst. 39. num. 2.* Bonacina *de suspension. in particulari disput. 3. quæst. 1. puncto 11. ex num. 25.* Nicol. Garc. *de beneficiis part. 5. c. 7. n. 93. cum seqq.* Monet. *de commut. vltimarum voluntat. c. 10. num. 164. cum multis seqq.* Cardoso *in praxi Iudicum verb. Capitulum. num. 5.* Molin. *de Iustitia tract. 5. disput. 11. num. 4.* Marcel. Vulpe *in praxi iudic. Eccles. c. 8. n. 34. & cap. 44. num. 20.* Homobon. de Bonis *de examine Eccles. p. 1. tract. 2. cap. 1. quæst 6. prope fin.* Metipsum *de officio, & potest. Episcopi p. 2. alleg. 7. n. 10 cum seqq.* vbi *n. 23.* resoluo dimissorias à Capitulo Sede vacante ritè, & rectè datas non expirare per ingressum moderni Episcopi, & *num. 23.* cum multis teneo dimissorias huiusmodi semper valere tam viuente, quàm defuncto dante. Match. *de Sacram. Ordin. tract. 1. p. 6. c. 3. à n. 11.* Valenzuel. *cons. 107. n. 1. tom 2.*

Capitulum, seu eius Vicarius Sede vacante non potest infra annum dare dimissorias, etiam ad primam Tonsuram, vt resoluunt Quarant. *d. verb. Capitulum Sede vacante, vers. decimoquarto.* Fr. Emman. *in sum. tom. 2. c. 14. n. 6.* Maiol. *de irreg. lib 4. c. 2. n. 3.* Nicol. Garc. *de benef. p. 5. c. 7. n. 95.* vbi additio, Aloys. Ricc. *in praxi aurea resol. 106.* Monet. *de commut. vltim. volunt. c. 10. n. 173.* Nisi concedat ei, qui est præsentatus à patronis laicis ad beneficium Ecclesiasticum iuris patronatus ipsorum, vt illud obtinere valeat, secundùm Nicol. Garc. *d. c. 7. n. 93.* Molfes. *in sum. Theologiæ moralis tract. 6 c. 7. n. 50.* 2.

Non

3. Non potest dicto anno durante dare licentiam Episcopo commoranti in ciuitate, vel diœcesi, vt ordines Regulares, etiam præuio examine per ipsum Vicarium facto, ex Raguc. de voce Canon. ic. quæst. 39. num. 4.

4. Potest tamen Capitulum Sede vacante infra annũ testimonium idoneitatis facere, vt tenent Nauarr. consil. 19. in antiq. aliàs 27. in nouis, de tempor. ord. Sayr. in floribus decis. sub eod. tit. decis. 21. Bonacina de Sacram. disp. 8. quæst. vnic. punct. 4. n. 24 & d. punct. 11. num. 24. Galet. in margar. casuum conscient. verb. Capitulum 5. Molin. d. tract. 5. disp. 11. num. 4. vers. quamuis Marcel. Vulpe d. cap. 44. n. 21. Marchin. d. p. 6. cap. 3. num. 17. & 18. Ciarlin. controuers. forens. lib. 1. cap. 46. n. 12. Ego ipse d. alleg. 7. n. 16. Quarant. d. vers. decimò quæro, limit. 3. Moner. d. c. 10. n. 182. vbi refert modernum Curiæ Romanæ stylum habere vt Sede Episcopali vacante ipsæ quoque testimoniales, dentur ab Ordinario viciniore.

5. Potest quoque ante lapsum anni vacationis Sedis obtinenti facultatem à Sede Apostolica de suscipiendo Ordines cum licentia suis Ordinarij huiusmodi facultatem subordinatam concedere, vt tenent Nauarr. cons. 19. in antiq. alias 7. in nouis, de tempor. ordin. Piasec d. c. 1. n. 13. vers. Capitulum. Ego ipse d. alleg. 7. num. 14. Diana p. 5. tract. 10. resolut. 40. vers. 3.

Potest insuper anno durante Episcopo extero concedere exercitium Pontificalium, & ordinationem propriorum subditorum, non tamen subditorum vacantis Sedis, vt resoluunt Henriq. in sum. lib. 10. c. 22. §. 1. Quarant. d. verb. Capitulum Sede vacante, q. 11. Marc. Ant. Genuens. in praxi Archiep. Neapolit. c. 87. n. 33. Piasec. loco proximè citato, Nauarr. cons. 27. de temp. ordin. Molfes. in sum. tract. a c. 2. n. 28. Marchin. d. p. 6. c. 3. n. 16.

Sede Episcopali vacante pro suscipiendis Ordinibus infra annum non est adeundus vicinior, vel Metropolitanus, sed adeunda est Sedes Apostolica, vt refert decisum Nicol. Garc. part. 5. c. 7. n. 93.

Vicarius Capitularis Sede vacante executioni demandare potest litteras Episcopo per S. Congregationem directas, & ab illo non executas, vt per Aldan. in compend. resolut. canon. lib. 2. tit. 3. num. 1. vbi dicit ita fuisse decisum in S. Congreg. Episcop. sub die 10. Aprilis 1615.

6. Vicarius huiusmodi Capituli Sede vacante non potest exequi commissiones Apostolicas in forma Dignum, & aliàs directas Episcopo, vel eius Vicario generali intuitu officij, vel sub nomine dignitatis, ex eodem Aldan. citato loco, vbi testatur resolutum sub die 2. Augusti 1631.

7. Nec potest expedire dispensationes matrimoniales directas Episcopo, & eius Vicario generali, vt contra Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 27. à n. 29. tenet Aldan. d. loco, referens decisum sub die 24. Maij 1621. Et sic iam hodie Capitulum Sede vacante exequi non potest causas Vicario Episcopi delegatas, nisi in commissione exprimeretur nomen diœcesis tantùm, v. g. Vicario Bracharẽsi, quia dum Sedes vacat, Vicarius est officialis illius diœcesis, ita nouissimè Marcell. Vulpe in praxi iudic. fori Eccles. cap. 44. n. 6.

8. Vicarius Papæ non prohibetur etiam statim post vacantem Sedem Apost. dictas dimissorias impartiri, eo quòd hoc decretum minimè restringit iurisdictionem Sedis Apost. quamuis vacantis, prout resoluunt Maiol. de irregular. lib. 4. cap. 6. Henriq. lib. 10. cap. 22. §. 3. Salzed. d. cap. 26. litt. C, vers. poterit. Campan. d. c. 8. n. 6. Ego ipse d. allegat. 7. n. 13. Marcel. Vulpe d. c. 8. n. 34. & n. 34. & d. c. 44. n. 20. in fine.

α Infra annum, &c.] Capitulum post annum Sedis vacantis litteras dimissorias, & facultatem ordinandi concedere potest in Ecclesia vacante, sicut decisum attestatur Nicol. Garc. d. p. 5. cap. 7. n. 93 quę prosunt etiam finita Capituli auctoritate, Bonacina d. puncto 11. n. 27. Alzed. p. 2. cap. 5. n. 91. 9.

Dimissorias post annum concedere spectat ad Vicarium Capitularem, & non ad Capitulum, vt resoluit Aldan. d. tit. 3. num. 5. referens sic fuisse resolutum in S. Congreg. Episcop. in Neapolitana sub die 12. Ianuarij 1604. 10.

Episcopus si est notoriè hæreticus. ad Capitulum Cathedralis Ecclesiæ pertinet facultas concedendi dimissorias, vt refert decisum Nicol. Garc. d. p. 5. cap. 7. num 93. 11.

Capitulum Cathedralis, non autem eius Vicarius, in casibus, in quibus eidem Sede Episcopali vacante licet per hoc decretum dimissorias concedere, potest etiam ex causis in Concilio expressis Ordinum interstitia remittere, ex Aldan. d. tit. 3. .6 vbi refert sic decisum sub die 17. Maij 1600. & ibi etiam habetur Vicarium Capituli nõ posse etiam ex causis in Concil. expressis Ordinũ Interstitia remittere, cùm non possit magis, quàm Vicarius Episcopi. 12.

Concilium Prouinciale non potest restringere potestatem Capituli, vt scilicet non concedat post annum litteras dimissorias ordinandis ad titulum patrimonij, vel pensionis; sed hac in re obseruandum est c. 2. sess. 21. de reform. quod docet, obtinentes patrimonium, vel pensionem non promouendos nisi Episcopus pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum iudicauerit eos assumendos esse, vt refert decisum Garc. d. p. 5. cap. 7. num 93. 13.

β Etiam cuiusuis priuilegij. &c.] Non posse Capitulum Sede vacante infra annum dimissorias ad Ordines dare, etiam haberet territorium distinctum & exemptum ob immemorabilem possessionem, & sint iudices ordinarij, ita Quarant. d. verb. Capitulum Sede vacante, vers. decimo quæro, Aloys. Ricc. in decis. curiæ Archiep. Neapol. decis. 185. p. 4. 14.

γ Arctatus non fuerit.] Arctatis beneficiis tam habitis, quàm habendis posse Capitulum Sede vacante per Vicarium ab eo electum intra annum litteras dimissorias concedere, tenent Salzed d. cap. 26. lit. C, vers poterit, Garc. d. p. 5. c. 7. à num. 96. Molin. d. tr. 5. disp. 11 n. 4. vers. quamuis. Zerol. in praxi Epic. p. 1. verb. Capitulum, in princ. vers. secundum, Quarant. d. vers. decimò quæro, Monet. d. c. 10. n. 180. vbi resoluit posse huiusmodi Capitulum pro arctatis litteras dimissorias ei concedere, qui habeat Episcopum, à quo ratione originis, domicilij aut alterius beneficij compatibilis ab eo recepti illas posset obtinere. 15.

Arctati occasione beneficij recepti illi dicuntur, qui obtinent aliquod beneficium requirens beneficium personale, ratione cuius de iure, consuetudine, priuilegio, statuto Ecclesię, vel fundatione intra annum tenentur se promoueri facere, vt resoluunt Nicol. Garc. d. p. 5. cap. 7. n. 98. Vgolin. d. potest. Episc. cap. 26. §. 20. n. 5. vers. & primò. Aloys. Ricc. in praxi aurea resolut. 98. exemplificantes in eo, qui obtinet parochialem Ecclesiam, quòd sit arctatus ad sacerdotium intra annum, & in eo qui obtinet canonicatum ad Ordinem illi annexum, & in aliquibus beneficiis, seu capellaniis requirentibus ex institutione seruitium personale, seu aliquem Ordinem, latè Monet. de com. vlt. volunt. c. 10. n. 166. cum multis seqq. vbi cum Garc. & Vgol. locis citatis, idem eadem ratione dicendum putat, vbi Ordo suscipiendus beneficio est ita annexus, vt tempore prouisionis in eo constitutus esse debeat, qui beneficium obtinet sed impetrans dispensatus fuit, vt hoc non obstante 16.

huiusinodi beneficium posset obtinere, vel vbi in litteris contineretur claus. *Non obstantibus aliquibus, &c. per qua effectus gratiæ nostra impediri valeat, quomodolibet, vel differri*, aut similis.

17. Arctati verò occasiune beneficij recipiendi illi dicuntur, qui habent ius, seu sunt vocati ad aliquod beneficium vacans, seu capellaniam, quæ tamen requirit actu certũ Ordinem, quo illi carent. Vel illi dicuntur, qui cùm sint ordinati prima tonsura, sunt præsentati ad beneficia: ita Aloys. Ricc. *d. resol.* 98. Monet. *d. cap.* 10. *n.* 173. Vgul. *d.* §. 20. *n.* 5 Nicol. Ricc. *d. cap.* 7. *n.* 99. *&* 100. vbi *num.* 101. *d.* tenet electum in concursu ad beneficium curatum, cuius collatio facienda est à Papa, nun posse interim dici arctatum, tã occasione beneficij recepti, quàm recipiendi; & *num.* 102. pariter resoluit non dici arctatum occasione beneficij recipiendi illum, cui aliquis vult resignare aliquod beneficium requirens actu Ordinem, quo ille caret, de quo etiam Aloys. Ricc. *de resolut.* 98. *n.* 2. *&* 3. ac Monet. *d. cap.* 10c. *num.* 176.

18. *δ Capitulum contraueniens*, &c.] Vicarius Capituli Sede vacante concedens dimissoriam intra annum, nom incurrit pœnã suspensionis per annum, iuxta *cap* 10. *sess.* 23. sed tantum pœnam interdicti, iuxta hoc decretum Franc. Leo *in thesauro fori Eccl. p.* 3. *cap.* 8. *n.* 48. Molin. *d. tract.* 5. *disp.* 11. *n.* 4. ita quòd ☞ non prohibeatur concedere alias dimissorias, Rut. *in Burgen. Canon.* 17. *Octobr. &* 28. *Nouembris* 1586. *coram Gipsio*, vbi etiam fuit dictum quòd casu, quo hoc decretum imponeret pœnam suspensionis, aliæ tamen dimissoriæ datæ post annum valent, si nõ sit declaratus suspensus, sed sit occultus, & toleratus.

19. Vicarius Capituli Sede vacante concedens intra annum dimissorias, incidit in pœnam huius decreti, quamuis is cui concessit, vsus non fuerit, nam actus fuit perfectus quoad concedentem, per quem non steterit, vt refert decisum Nicol. Garc. *in addit. ad d. cap.* 7. *num.* 92. Marchin. *d. p.* 6. *cap.* 3. *num.* 15.

20. *ε Et sic ordinati*, &c.] Ordinatos ad minores Ordines de licentia Capituli Sede vacante intra annum nullo priuilegio clericali, præsertim in criminalibus, gaudere debere, tenent Nauarr. *consil.* 20. aliàs 28. *in nouis, sub tit. de tempor. ordin.* Sayr. *in floribus decis. sub. eod. tit. decis.* 22. *in princ.* Henriq. *in sum. lib.* 13. *cap.* 38. §. 2. *lit.* C. Quarant. *in sum. Bullarij, verb. Ordo, vers. secundo limita*, Tulet. *in instruct. Sacerd. lib.* 1. *cap.* 59. *vers. secunda*, Less. *iustit. lib.* 2. *cap.* 34. *sub n.* 94. Mart. *de iurisd. p.* 4 *casu.* 149. *n.* 8. Campan. *in diuers. iuris Canon. rub.* 9. *cap.* 2. *n.* 9. Thom. Valasc. *tom.* 1. *alleg* 45 *n.* 19. *&* 20. Franc. Leo *d. p.* 3 *c.* 8. *n.* 47. Marchin. *d. p.* 6. *cap.* 3. *n.* 12. vbi subdit hanc priuationem priuilegij clericalis hodie non incurri nisi post Iudicis declarationem, iuxta constitutionem S D.N. Vrbani VIII. contra malè promotos, Ceuall. *commun. contra commun. tom.* 4. *q.* 897. *n.* 31. vbi dicit textum in præsenti loqui de ordinato ab Episcopo alieno cum litteris inferiorum Prælatorum.

21. An possint sic ordinati habere beneficium? vide Flamin. Paris. *de resignat benef. lib.* 4. *quæst.* 2. *num.* 58. Nau. *loco proximè citato.* Quarant. *de verb. Capitulum Sede vacante, quæst.* 10. *vers. hinc contingit.*

22. *ζ Gaudeant.*] Hoc verbum esse futuri temporis, ac proinde per illud non infligi ipso iure pænam, resoluunt Nauarr. *d. consil.* 28. Sanchez *de matrim. lib.* 7 *disp.* 46. *num.* 18.

23. *η Ad beneplacitum futuri Prælati.*] Impedimentum hoc perpetuum non esse, sed temporale, donec scilicet aliud placeat futuro successori, tenent Salzed. *d. cap* 26. *verb. sine licentia, vers. has autem dimissorias.* Suar. *tom.* 5. *de censur. disp.* 31. *sect.* 1. *num.* 20 Petr. de Ledesma *p.* 1. *tract. de sacram. Ordinis, cap.* 8. *concl.* 5.

24. Posse Episcopum ratificare Ordines, quos accepit eius subditus absque suis litteris dimissorialibus, dicit Fr. Emman. *in summ. tom.* 2. *cap.* 14. *num.* 13. contra Rebuff. *in praxi benefic. tit. de formalit. dimiss. num.* 9.

Facultates de promouendo continere debent expressim causam, ob quam alienum accedere debeat Episcopum.

CAPVT XI.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Facultatem habens à Papa promouendi à quocunque, non potest promoueri ab Episcopo in aliena diœcesi sine licentia Episcopi illius diœcesis.*
3. *Facultas suscipiendi Ordines à quocunque sine dimissorijs proprij Episcopi non censetur reuocatio, quamuis causa concessionis cesset.*
4. *Regularis Superior quomodo subdito Regulari dimissorias ad Ordines condere debeat.*
Et in dimissorijs causa rationabilis exprimenda, quare proprius Episcopus dimittens nolit, aut nequeat dimissum ordinare. ibid.
5. *Dimissoria nemini non examinato concedende.*

FAcultates de promouendo à quocumque, non suffragentur, *α nisi habentibus legitimam causam*, ob quam à propriis Episcopis ordinari non possint, litteris exprimendam: & tunc non ordinentur nisi ab Episcopo in sua diœcesi residente, aut pro eo Pontificalia exercente, *β & diligenti præuio examine.*

1. VIde Piasec. *in praxi Episc. p.* 1. *c.* 2. *n.* 12. *pag.* 29. Campan. *in diuers. iuris Canon. rub.* 9. *cap.* 7. *n.* 4. Thom. Valasc. *allegat. Iuris tom.* 1. *alleg.* 5. *num.* 52. *cum seqq.* & faciũt per me adducta *de offic. & potest. Episc. p.* 2. *alleg.* 7. *num.* 18. *cum. seqq.* & præcipuè *num.* 21.

2. Facultatem habens à Papa promouendi à quocumque nõ potest promoueri ab Episcopo in aliena diœcesi sine licentia Episcopi illius diœcesis per hoc decretum, nisi Episcopus illius diœcesis constituerit suum Vicarium illum Episcopum exterum vt pro se promoueat, sicut non sufficit simplex licentia, sed constitutio in sui locum requiritur, vt probatur *ex hoc cap.* ibi, *vel ab eo quod pro eo*, &c. ita decisum refert Aldan. *in compendio Canon. resolut. lib.* 1. *tit.* 4. *num.* 3.

3. Causa verò, qua adductus Papa licentiam clargitus est suscipiendi Ordines à quocunque sine dimissoriis proprij Episcopi, si postea cesset, non propterea censenda est reuocata prædicta facultas, vt nequeat ampliùs impetrans ea vti, séque promoueri facere à quo maluerit, ita decisum refert Campan. *c. cap.* 7. *num.* 5.

4. Superior Regularis, qui litteras dimissorias subdito suo item Regulari ad Ordines dare debet, ad

Episcopum

Episcopum diœcesanum illius monasterij, in cuius familia ab iis, ad quos pertinet, is Regularis positus est, tenetur Episcopo diœcesano absente, vel ordinationes non habente, ad quemcunque alium Episcopum illi dimissorias absque fraude concedere, expressa in illis huiusmodi causa absentiæ diœcesani Episcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum, dum tamen ab eo Episcopo, qui Ordines contulerit examinetur quoad doctrinam; contrauenientes autem officij, & dignitatis, seu administrationis, ac vocis actiuæ, & passiuæ priuationis, ac aliàs arbitrio Sanctissimi reseruatas pœnas incurrent; ita Clemens VIII. inuiolabiliter obseruari mandauit *sub die 15. Martij* 1596. vt referunt Capuccin. *in addit. ad compend. verb. Ordines sacri. §. 4. in fine* Piasec. *in praxi Episcop. part. 1. cap. 1. num. 14.* Vgolin. *de officio Episcopi, cap. 26. §. 20. n. 8.* Campan. *in diuersor. iuris Canonici rubr. 12. c. 13. n. 37.* Fr. Luduuic. Miranda *in manuali Prælatorum tomo 1. quæst. 28. art. 2.* Hieron. Roderic. *in compendio resolut. regular. resolut. 106. num. 15.* Ego ipse *d. allegatione 7. num. 18.*

α *Nisi habentibus legitimam causam, &c.*] In litteris dimissoriis debere causam exprimi rationabilem quare proprius Episcopus dimittens nolit, aut nequeat dimissum ordinare, probat *cap. 1. de tempor. ordin. lib. 6.* & videtur insinuare Concilium *in præsenti*, quæ iura explicat Thom. Valasc. *d. alleg. 5. n. 53. & 54.* licèt *ibidem* ex Rebuff. *in praxi tit. de litter. dimiss. num. 28.* & Salzed. ad Bernard. *cap. 29. verb. sine licentia, vers. oportet*, asserat in aliquibus prouinciis esse consuetudine receptum, vt nulla causa assignetur.

β *Et diligenti præuio examine.*] Nemini non examinato concedendas esse dimissorias; statui Concil. *infra cap. 3. sess. 23. de reformat.* & ab extraneo vigore litterarum dimissorialium quemuis non ordinari, nisi diligenti præuio examine, deciditur *in hoc cap.* ex quibus ita iunctim consideratis ab vtroque debere examinari ordinandum, resoluunt Piasec. *d. c. 1. n. 12. pag. 29* Campan. *d. rubr. 9. c. 8. n. 31. vers. sed ne.* Bonacina *de Sacrament. disput. 8. quæst. vnica, punct. 4. . 33.* Guttierrez *canon. lib. 1. c. 26. n. 24.* Ego ipse *d. allegat. 7. n. 22.* 4.

Facultates de non promouendo, præterquàm in casibus à iure expressis concessæ, ad annum tantùm suffragentur.

CAPVT XII.

FAcultates de non promouendo, [a] præterquam in casibus à iure expressis, concessæ, ad annum tandem suffragentur.

[a] Cap. licet canon. & cap. cum ex eo, de elect. in 6.

Vide metipsum *de offic. & potest. Parochi, cap. 5. à n. 24.* vbi cito hoc decretum nouissimè Steph. Weyms *ad constitut. 24. ex antiquo iure desumptas & per Concil. Trid. innouatas constit. 4. pag. 35. cum seqq.* vbi innouatur *Clem. vn. de ætat. & qualit.* per hunc text. Concilij, & *n. 2. in fine*, meminit huius decreti.

A quocunque præsentati non instituantur, nisi præuio examine Ordinarij, & approbatione, exceptis certis.

CAPVT XIII.

1. *Approbatio, & examinatio ab Episcopo facienda non requiritur in beneficiis simplicibus, quorum collatio liberè spectat ad inferiores.*
2. *Examinandi de nouo sunt cœpti beneficiari in quolibet ascensu.*
3. *Examen requisitum in hoc decreto dicitur de forma, & debet præcedere.*
4. *Examen nouum requiritur in quolibet ascensu, qui sit in aliquibus Ecclesiis.*
5. *Examen, de quo in hoc decreto, requiritur in beneficiis receptiuis in quolibet ascensu.*
6. *Præsentari ad beneficia simplicia, absque præuio examine Episcopi, institui non possunt ab iis, ad quos institutio spectat.*
7. *Beneficia in Ecclesiis patrimonialibus, siue receptiuis, numeratis, & non numeratis, nullus consequi potest sine præuio examine, & approbatione Episcopi.*
8. *Beneficia seruitoria obtineri non possunt, nisi præuio examine, & approbatione Episcopi.*
9. *Examen nouum non est necessarium in prouisionibus faciendis de beneficiis ex causa permutationis.*
10. *Examen nouum requiritur in permutatione de beneficio curato, & simplici.*
11. *Examinare non potest Episcopus ad beneficium simplex illum, quem iam examinauerat pro Ordinis sacri promotione.*
12. *Prouisus à Papa in forma gratiosa de simplici beneficio sacrum Ordinē annexam habente non debet examinari ad eundem Ordinem suscipiendum.*
13. *Examen eius, qui est præsentatus à patrono, de cuius patronatus validitate in petitorio controuertitur coram Episcopo, debet ipse admittere.*
14. *Præsentatio soli Episcopo facienda est ad effectum examinis dumtaxat si institutio legitimè pertinet ad inferiorem.*
15. *Abbates, & alij etiam omnem iurisdictionem habentes ordinariam non possunt instituere in beneficiis simplicibus præsentatum à patrono absque præuio examine Episcopi.*
16. *Collationem beneficiorum simplicium in Ecclesiis exemptis obtinentes non tenentur eos, quibus dicta beneficia conferre intenderint, Episcopis præsentare.*
17. *Ecclesiæ parochiales aut curatæ subiectæ militibus S. Ioannis Hierosolymitani, quomodo prouidendæ.*
18. *Examinatus, & approbatus semel ad vnum beneficium, non est ampliùs examinandus ad aliud simile.*
19. *Prouisus in forma* Dignum, *si per duas vices tanquam non idoneus ab examine fuerit reiectus, an possit tertia vice approbari.*
20. *Parochi in Ecclesia exempta animarum curam exercere intendentes priùs approbandi, & examinandi sunt ab Episcopo.*
21. *Approbatus, & prouisus ab antecessore de Ecclesia parochiali, potest ab Episcopo successore iterum examinari superueniente rationabili causa.*

22. *Examinandi non ſunt de litteratura ad Canonicatus Cathedralis Eccleſia qui Diaconi, Subdiaconi, aut Preſbteri fuerint.*
23. *Canonicus ſemel examinatus in Vrbe, non eſt iterum examinandus ad alium Canonicatum ſimilem.*
24. *Epiſcopus, cui commiſſum eſt examen, an poſſit illud delegare.*
25. *Appellari non poteſt ad effectum euitandi examen.*
26. *Appellatio non tollitur à mala relatione, & grauamine, ac reprobatione examinatorum.*
27. *Præſentatus, ſeu electus ad beneficium ſimplex poteſt abſens, ſi notus ſit, ab Epiſcopo inſtitui.*
28. *Doctor non excuſatur ab examine quando petit prouideri de aliqua Eccleſia parochiali.*

a Infrà ſeſſ. 25. c. 9. de reform.

PRæſentati, ſeu electi, vel nominati à quibuſvis Eccleſiaſticis perſonis, etiam & Sedis Apoſtolicæ Nunciis, ad quæuis Eccleſiaſtica beneficia non inſtituantur, [a] nec confirmentur, neque admittantur, etiam prætextu cuiuſvis priuilegij, ſeu conſuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præſcriptæ, niſi fuerint priùs à locorum Ordinariis examinati & idonei reperti. *α Et nullius appellationis remedio* ſe tueri poſſit, quo minus examen ſubire teneatur [b], *β præſentatis tamen* electis, ſeu nominatis ab Vniuerſitatibus, ſeu Collegiis generalium ſtudiorum exceptis.

b Vide ſeſſ. 24. c. 18. vbi exceptio videtur reuocari.

1. APprobatio & examinatio ab Epiſcopo facienda non requiritur in beneficiis ſimplicibus, quorum collatio liberè ſpectat ad inferiores, ita deciſum referunt Nicol. Garc. *de benefic. p. 9. cap. 3. num. 10.* Campan. *in diuerſ. iuris Canon. rubr. 5. cap. 3. num. 6.* Maſſobr. *in praxi habendi concurſum reg. 10. dub. 1. num. 2.*

2. Examinandi de nouo ſunt, & per Ordinarium approbandi cœpti beneficiari in quolibet aſcenſu, vt refert reſolutum Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloſ. 34. num. 74.*

3. Examen requiſitum in hoc decreto dicitur de forma, & debet præcedere, Rota *in Calaguritana* ☞ *beneficij 7. May 1584. coram Clemente VIII. & in Calaguritana de Ormllos 12. Octobris 1587. coram Card. Pamphilio ſen. & in alia Calaguritana beneficij de Naro 5. Decembris 1588. coram Comitulo.*

4. Examen nouum requiritur in quolibet aſcenſu, qui fit in aliquibus Eccleſiis occurrente vacatione Canonicatus, ad quem ſolet inſtitui antiquus portionarius, ac portionem antiquior beneficiatus, ad beneficium antiquior expectans, ita dicit reſolutum Nicol. Garc. *de beneficiis, part. 9. cap. 3. num. 19.*

5. Examen, de quo in hoc decreto, requiritur in beneficiis receptiuis in quolibet aſcenſu, nec ſufficit quòd ſemel ſit examinatus in aſcenſu ad dimidiam portionem, qua nouum examen requiritur, vbi de dimidia aſcendit ad integram; Rot. *in Calaguritana de Ornillos 12. Octobris 1587. coram Card.* ☞ *Pamphilio ſen. & alia Calaguritana indulti de Vilbao 12. Ianuary 1598. coram Seraphino.* in impreſſis *deciſ. 1153.*

6. Præſentati ad beneficia ſimplicia, abſque præuio examine Epiſcopi, inſtitui non poſſunt ab iis, ad quos inſtitutio ſpectat, iuxta hoc decretum, ita refert deciſum Nicol. Garc. *de benefic. part. 9. cap. 3. num. 19. ad 2.*

7. Beneficia in Eccleſiis patrimonialibus, ſiue receptiuis, numeratis, & non numeratis, nullus conſequi poteſt, niſi præuio examine, & approbatione Epiſcopi, & cum illis, quibus in prædictis Eccleſiis per Epiſcopum cura animarum demandata eſt, ſeruari debet *cap. 18. ſeſſ. 24. de reform.* ita dicit reſolutum Nicol. Garc. *d. p. 9. cap. 2. n. 183.*

8. Beneficia ſeruitoria in Eccleſiis patrimonialibus, ſiue receptiuis tam numeratis, quàm non numeratis, obtineri non poſſunt, niſi præuio examine, & approbatione Epiſcopi, iuxta hoc decretum, ita refert deciſum Nicol. Garc. *d. p. 9 cap. 3. num. 19.*

9. Examen nouum non eſt neceſſarium in prouiſionibus faciendis beneficiis ex cauſa permutationis, vt tenet Flamin. Pariſ. *de reſignat. benef. lib. 8. quaſt 9. num. 95.*

Examen nouum quoad Parochialem requiritur in permutationibus, quæ fiunt de beneficio ſimplici, & curato, licèt non neceſſarius concurſus vt refert deciſum Nicol. Garc. *d p. 9. cap 2. num. 162. cum ſeqq.* 10.

Epiſcopus non poteſt denuo ſubiicere examini pro ſimplici beneficio illum, quem iam examinauerat pro Ordinis ſacri promotione, ſicut reſoluunt Nicol. Garc. *d. p. 9. cap. 3. num. 15.* Homobon. de Bonis *de examine eccleſiaſtico tract. 2. cap. 3. quaſ. 35. in fine.* Maſſobr. *d. praxi. habendi concurſum, regul. 10. dub. 10 n. 1. & 2.* 11.

Prouiſus à Papa Romæ in forma gratioſa de ſimplici beneficio ſacrum Ordinem annexum habente, non debet rurſus ab Epiſcopo examinari, ſi adiunctum Ordinem ſuſcipere intendit, prout tenent Campan. *d. rubr. 5. cap. 3. num. 26.* Homobon. de Bonis *d. tract. 2. quæſt. 35. fine.* 12.

Examen eius, qui eſt præſentatus à patrono, de cuius patronatus validitate in petitorio controuertitur coram Epiſcopo, debet ipſe admittere, facta tamen per ipſum Epiſcopum proteſtatione de iuribus ſuis, & ſine eorum præiudicio, vel committere alteri Epiſcopo viciniori, vt refert deciſum Nicol. Garc. *d. part. 9. cap. 2. num. 19.* 13.

Inſtitutio ſi legitimè pertinet ad inferiorem, ita vt non dependeat ab aliquo iurepatronatus, quod per Concil. ſublatum eſt *cap. 9. ſeſſ. 25. de reformat.* præſentatio ſoli Epiſcopo facienda eſt ad effectum examinis dumtaxat, non attenta quacunque conſuetudine immemoriali in contrarium, prout hîc ſancitum eſt, ita Nicol. Garc. *d. part. 9. cap. 3. num. 19.* 14.

Abbates, & alij, etiam omnem iuriſdictionem habentes ordinariam, non poſſunt inſtituere in beneficiis ſimplicibus præſentatum à patronis abſque præuio examine Epiſcopi, ex *hoc decreto, & cap. 9 ſeſſ. 25. de reformat.* & aliter facta inſtitutio eſt nulla, ex *eodem cap. 9* etiamſi præſentationes fiant coram Abbatibus, & aliis exemptionem à fundatione prætendentibus, ſi tantùm illis exemptionibus innitantur. Ita refert deciſum Aldan. *in compend. canonicarum reſolut. 2. tit. 5. num. 3.* 15.

Collationem canonicatuum, & aliorum ſimplicium beneficiorum in Collegiatis, vel aliis Eccleſiis exemptis à iuriſdictione Epiſcoporum obtinentes, nullo decreto Concilij teneutur, eos quibus dicta beneficia conferre intendunt, Epiſcopis præſentare, vt ab eis approbentur præuio examine, ita ait reſolutum Aldan. *citato loco.* 16.

Eccleſiis parochialibus, aut curatis vacantibus, quouis modo ſubiectis militibus ſancti Ioannis Hieroſolymitani, tenentur ipſi præſentare ad 17.

vnam

vnamquamque earum Sacerdotem idoneum loci Ordinario, vt ab eo instituatur, & quousque non præsentauerit, constituat Ordinarius vnum Vicarium, qui interea animarum curam agat præfin. atque idem Ordinarius dictis militibus breuem aliquem terminum ad præsentandum dictum Sacerdotem, alioquin eo elapso ordinarius conferat Ecclesias huiusmodi personis sibi bene visis secundùm earum naturam, vel in titulum perpetuum, vel amouibilem, ita Aldan. *d. tit* 5. *n*. 5. vbi refert sic decisum *in S. Congreg. Episcop. in vna Perusina sub die* 11. *Ianuary* 1587.

18. Examinatus, & approbatus semel ad vnum beneficium simplex non ampliùs axaminandus est ad aliud simile beneficium, canooicatum, vel dignitatem, vt resoluuot Gonzal. *ad reg*. 8. *Cancell. gloss*. 4. *n*. 84. Aloys. Ricc. *in praxi fori. eccles. decis*. 419. *in* 1. *edit*. aliàs *resolut*. 356. *in* 2. *edit*. Ego ipse *de officio & potest. Episcopi p*. 3. *allegat*. 60. *n*. 89. me citato in illo loco Massobr. *in praxi habendi concursum, prælud*. 3. *dub*. 3. *n*. 30. Homobon. de Bonis *in examine ecclesiast. tract*. 2. *c*. 3. *q*. 31. *in fine*, quod de stylo Curiæ procedit; inspecta verò Concilij Trident. sanctione contrarium (saltem in partibus obseruandum) verius esse concludit Rota *apud Seraphin. decis*. 1323. & resoluuot Campan. *in diuersor. iuris Canonic. rubr*. 5. *cap*. 3. *n*. 8. & Massobr. *d. dub*. 3. *num*. 32.

19. Episcopus potest procedere ad executionem litterarum Apostol. ad fauorem illius, qui eas obtinoit in forma *Dignum*, cum clausula, *si per diligentem examinationem illum doneum reperreris*, etiamsi per duas vices tanquam non idoneus ab examine fuerit reiectus, non tamen vti talis reounciatus, si tertia vice fuerit admissus. & approbatus, dummodo infra sex menses à die datæ litterarum examen subierit, ex Aldan. *d. tit*. 5. *num*. 6. vbi attestatur ita resolutum *in Nullius* 19. *Nouembris*. 1628.

20. Parochi in Ecclesia exempta animarum curam exercere intendentes priùs approbandi, & examinandi sunt ad Episcopo, iuxta dispositionem *c. per exemptionem, de priuileg. lib*. 9. Ita Aldan. *d tit*. 5. *n*. 7. referens sic decisum *in Capuaquen*. 13. *iuny* 1629.

21. Approbatus, & prouisus ab antecessore de Ecclesia parochiali potest ab Episcopo successore iterum examinari, superueniente rationabili causa, ex Aldan. *d. tit*. 5. *num* 8. vbi dicit ita fuisse resolutum *in Placentina* 26 *Augusti* 1628.

22. Examinandi non sunt de literatura illi, qui Subdiaconi, vel Diaconi, aut Presbyteri sunt, petúntq; admitti ad Cathedralis Ecclesiæ canonicatus, qui cum ordinem sacrum, quem ipsi habent, requirunt, sibi in forma *Dignum* collatos; ij verò, qui sacros Ordines nodum susceperunt, examinandi sunt an illa habeant adiumenta doctrinæ, quæ ex præscripto S Concil. Trident. necessaria sunt illi sacro Ordini, qui canonicatui, quem consequi volunt, erit annexus. Ita refert decisum Nicol. Garc. *de beneficiis part*. 6. *cap*. 2. *num*. 234.

Canonicus semel ab examinatoribus Vrbiseùm canonicatum adeptus est exanioatus, & idoneus repertus, si eo dimisso alium canonicatum obtinuerit, non est iterum examinandus, secundùm Aldan. *d. tit*. 5. *num*. 10. vbi refert sic fuisse resolutum *in Ianuen*. 6. *Iuly* 1592. 23.

Episcopus, cui commissum est examen per litteras Apostolicas alicuius, qui beneficium simplex obtinuit, poterit illud delegare, non obstaote quòd fuerit in litteris eius conscientia onerata, vt per Aldan. *citato loco*. 24.

a *Et nullus appellationis remedio*, &c.] Appellari non posse ad effectum euitandi examen, tenent per hunc text. Azeued. *ad lib*. 1. 4. *tit*. 16. *l b*. 3, *noua recop*. Gonzal. *ad reg*. 8. *Cancel. glos*. 9. 1. *in annot. contra nullitates*, *n*. 184. Nicol Garc. *de. benef p*. 9. *cap* 2. *n*. 242. Massobr. *in sua praxi habendi concursum reg*. 5. *dub*. 5. *a princ*. Ego ipse *de officio & potest. Episc. p*. 3. *alleg*. 72. *num*. 124. 25.

Non toll tamen appellationem à mala relatione. & grauamine, ac reprobatione examinatorum, asserunt Gonzal. *d. loco num*. 186. Massobr. *d. dub*. 5. *num*. 5. Rot. *decis*. 10. *p*. 2. *diuers*. Gregor. X V. *decis*. 515. & 538. 26.

a *Præsentatis tamen*, &c.] Præsentatum, seu electum ad beneficium, posse absentem ab Episcopo institui, si ei notum sit esse idoneum notoriè, veluti quia Doctor est in aliqua Vniuersitate studij generalis graduatus, cúmque examine non indigete, resoluunt Henriquez *in summ. lib*. 10. *c. f*. 18. *in princ*. Emman. Sà *in aphor, verb. examen*. Ccned. *ad. Decretum collect*. 15. *num*. 3 Nicol. Garc. *de benef. p*. 4. *cap*. 1. *à num*. 16. Ego ipse *d. alleg*. 60. *num* 85. 27.

Doctorem verò, aut Licentiatum in Theologia, vel iure Canonico, & in publica Vniuersitate graduatum, non excusari ab examine, quando petit prouideri de aliqua Ecclesia parochiali, resoluunt Lambertin. *de iurepatr. p*. 1. *lib*. 2. *quæst*. 11. *art*. 3. *n*. 5. Rebuff. *de priuileg. schol. priuil*. 86. *num*. 4. Flamin. *de resign. benef. lib* 8. *quæst*. 9. *num*. 83 *cum seqq*. Vgolin. *de offic. Episcopi. c*. 50. §. 6. & §. 10. *num*. 6. Less. *de iustit. lib*. 2. *cap*. 34. *n*. 82. Aloys. Ricc. *in decis. curiæ Archiep. Neapol. p*. 1. *decis*. 139. Cened. *d. collect*. 15. *num* 5. decisum referunt Goozal. *ad reg*. 8. *Cancel. gloss*. 4. *n*. 90. Nicol. Garc. *de benefic. p*. 9. *cap*. 2. *num*. 103. Piasec. *in praxi Episcop. p*. 2 *c*. 5. *n*. 17. *vers. Doctor*. Aloys. Ricc. *d. resol*. 351. *num*. 2. Prospet de Augustino *in addit. ad Quarantan summ. Bullarij, verb. benefic. paroch. collatio, quæst*. 1. Zerol. *in praxi Episcop. p*. 2. *verb. Doctor*. §. 2. Ego ipse *d. allegat*. 60. *num*. 86. 28.

Causæ ciuiles exemptorum, Clericorum secularium, & Regularium degentium extra monasterium, videantur ab Episcopis vt deputatis à Sede Apostolica.

Capvt XIV.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Regulares iuxta eorum priuilegia coram suis Superioribus, vel Conseruatoribus sunt conueniendi.*
3. *Regulares omnes in ciuitatibus existentes Conseruatores sibi eligere debent, & semel electos non nisi in Capitulis prouincialibus mutare possunt.*
4. *Canonici Regulares, qui præficiuntur aliquibus Parochialibus Ecclesiis si ibi delinquant extra Sacramentorum administrationem, à suis Superioribus tantùm sunt puniendi.*
5. *Cõprehendũtur Regulares militia Regni Portugalliæ.*
6. *Regulares ad interueniendum orationi 40. horarum in Cathedrali non possunt Ordinarij constringere.*
7. *Causa mercedum, id est, stipendium operarium soluendum.*
8. *Miserabiles personæ quæ.*
9. *Habet locum quando priuilegium exemptionis est loco certo circumscriptum.*

a Lib.6. decret.de priuileg.cap.1. vide post finem huius libri infra sess 14.de reform. c 6. in fin.

IN exemptorum causis constitutio Innocentij IV. quæ incipit, [a] Volentes, in generali Concilio Lugdunensi edita seruentur, quam eadem sacrosancta Synodus innouandam censuit, & innouat: addendo insuper, α *in ciuilibus causis* mercedum, β *& miserabilium personarum* clerici sæculares, aut regulares extra monasterium degentes, quomolibet exempti, etiam si certum iudicem, à Sede Apostolica deputatum, in partibus habeant: in aliis verò, γ *si ipsum iudicem non habuerint*, δ *coram locorum Ordinariis*, tanquam hoc ab ipsa Sede delegatis, conueniri, & iure medio ad soluendum debitum cogi, & compelli possint: priuilegiis, exemptionibus, Conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduersus præmissa nequaquam valituris.

1. VIde Paul.Fusc.*de visitat.lib.2 c.15 n.44.& c.16. n.1.*Salzed ad Bernard.*in practica cap.3*. Ioan. à Cruce *de statu relig. lib.2. cap.10. dub.6* Nauarr. *commento 2. de Regular. n.63*. Narbona *l.59. gloss.3. num. 230.tit.4 lib.2.Recopilat.* Sanchez *in consil.moral.tom.2.lib.6 cap.9.dub.2.num.2.* Guttierez *practic. lib.3.q. 0.n.2.& lib.4.q.54.* Fr. Emman. *quæstionum regularium tom.1.q.65.art.5.& tom.2.q.2 art.8.*Lezana *in summ.quæst.Regular.cap.11.num.10.* Lauret.de Franchis *in controuers. inter Episcop. & Regular. quæst.5. num.1. pag.310.* Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori eccles. cap.42. num.14.* Flamin. Paris. *de resignatione beneficiorum lib.3.quæst.11.num.7. versic. tertio.* Ceuall.*commun.contra communes tom.4.q.897. sub num.813.& 792. cum seqq.*Aloys.Ricc.*in collect. decis.part.3.collect.503.versic.tertius, & in praxi rerum fori eccles.decis.651. in 1. edit.* aliàs *resolut.547. n.2.in 2. edit.& in decis. curiæ Archiepisc. Neapolit. part.4. decis.14.* Francisc. Leo *in thesauro fori eccles. part.1.cap.3.num.34.*Campan.*in diuers. iuris canonic. rubr.12.cap.13.num.29.cum seqq.*vbi agit de concordando hoc decreto cum alio infrà *sess.25.de Regular.cap.14.* Metipsum *de officio & potestate Episcopi, part.3.allegat.105.n.21.cum seqq.& allegat.106. n.34.* vbi de intellectu, Hieron.Roder. *in compendio quæstionum regular. resol.33. n.27.* nouissimè Stephan. Weyms *ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas,& per Concil.Trid.innouatas constit.12.*vbi dicit innouari *cap.volentes,de priuileg.lib.6.*per decretum Concilij in præsenti,& vnum ac alterum diuersimode interpretatur.

2. Neque constitutione in generali Concil. Lugdunens.edita,incip.*Volentes*,neque hoc decreto comprehenduntur Regulares, ideóque iuxta eorum priuilegia coram suis Superioribus, vel Conseruatoribus, sunt conueniendi, vt testatur resolutum Aldrete *in allegat. pro omnimoda Regularium exempt.part.1. cap.7. num.2.* quem refero Ego ipse *d. allegat.105. num 23. fine.* Nouar. *in lucern. Regular.verb.causa, num.3. & 4.* Et sic Regulares pro contractibus, vel debitis, si intra monasteria maneant,conueniendi sunt coram Superioribus suis, vel Conseruatoribus, non autem coram Ordinariis, aut aliàs. Ita à sacra Congregatione decisum fuisse refert Narbona *dicta l.59. glossa.1. num.230.*

3. Regulares omnes in ciuitatibus existentes Conseruatores sibi eligere debent, coram quibus conueniantur, ac semel electos non nisi in Capitulis prouincialibus mutare possunt,eorúmque nomina intra mensam à die electionis locorum Ordinariis indicare tenentur,alioquin coram ipsis Ordinariis conueniri possent;ita refert decisum Piasec.*in praxi Episcop p.2.cap.1.num.43.*

4. Canonici Regulares,qui de consensu, & mandato suorum superiorum Regularium aliquibus parochialibus Ecclesiis suis monasteriis vnitis præficiuntur,si delictum curam animarum, aut administrationem Sacramentorum non concernens commiserint, non possunt ab Episcopo puniri, sed à suis superioribus Regularibus tantùm, ita refert resolutum Aldan. *in compend. canonic. resolut. lib.1. tit.10.num.4.*

Hoc decreto compelluntur etiam Regulares Militiæ Regni Portugalliæ,qui de licentia magni Magistri extra monasteria degunt,quamuis sint exempti. Et habet quoque locum in illis Regularibus exemptis, qui extra eorum monasteria degunt, & seruiunt beneficiis, quæ sunt membra suarum Religionum, vt ait resolutum Aldan.*d.tit.10. num 5.* 4.

Regulares ad interueniendum orationi quadraginta horarum in Cathedrali non possunt Ordinarij constringere, vt per Aldan.*d. tit.10. num.6.*qui refert ita decisum à S.Congreg.Episcop.*in Salernitana de anno 1581.* 5.

α *In ciuilibus causis mercedum.*] Tamburinus *tomo 3.de iure Abbatum, disput.5. quæst.11. num.90.* per causas mercedum intelligunt, id est, soluendi operariis stipendium, Henriquez. *lib.7. de Indulgentiis, cap.15. num.5. in commento littera. O,* Sanchez *in consil. moral. tomo 2. lib.6. cap.9. dub.2. num.5.* 6.

β *Et miserabilium personarum.*] Dicuntur viduæ orphani pupilli, senes,decrepiti, debiles, diuturno morbo laborantes, pauperes, de nouo conuersi ad Fidem, & cæteri, ad quorum commiserationem naturâ mouemur,vt probat Sanch.*d.dub.2. num.3.* 7.

γ *Si ipsum iudicem non habuerint.*] Episcopus potest procedere contra exemptos tanquam delegatus Sedis Apostolicæ, quando in loco non adest iudex, qui possit exemptorum causas cognoscere, ne delicta maneant impunita, secus quando adest iudex deputatus ad cognoscendas causas exempti, quia tunc Episcopus non cognoscit.Ita Guttierez *practic. lib.3. quæst.10. sub num.2.* Lotterus *de re benefic. lib.1.quæst.25.num.25. & 54.* 8.

δ *Coram locorum Ordinariis,&c.*] Locum obtinet quando exemptionis priuilegium est loco certo circumscriptum,ita vt extra illum sic exemptus contrahens, vel delinques coram loci Ordinario conueniri possit; non verò quando sunt exempti, non ratione certi loci, sed personarum, quia vbicunque contraxerint, vel res sita sit, vel delictum commiserint,minimè coram Ordinariis conueniri possunt, nec illa Innocentij constitutione sunt comprehensi,vt tenent Couarr.*practic.cap.11. n.5.*Fr. Emman. *quæstionum regular. tom.2. quæst.63. art.3. & 6.* Aldrete *d.part.1. cap.8. num.17.* Ego ipse *d. allegatione 105. num. 23. in princip.* Sanchez *in consil. moral. tomo 2. lib. 6. cap. 9. dub. 5. num.10.* 9.

Ordinarij curent vt hospitalia quæcunque, etiam exempta, à suis administratoribus fideliter gubernentur.

CAPVT XV.

1. *Doctorce de materia capagentes.*
2. *Episcopo reddenda est ratio de omnibus locis piis, publicis, siue priuatis, Ecclesiasticu, vel laicalibus.*
3. *Administrationis rationes Ordinarius exigere potest ab administratoribus, donec coram eodem doctum fuerit de institutione in qua secus cautum sic.*
4. *Rationes ab administratoribus hospitalium, & piorum locorum pluries repeti possunt.*
5. *Rationes exigere non debet Episcopus, aut Capitulum tempore quo recitantur horæ canonicæ, & diuina celebrantur.*
6. *Rationem administrationis operum piorum ad curam Capituli pertinentium, potest solus Episcopus sine conudicibus exigere, dummodo non procedat ad priuationem.*
7. *Administrantes bona ad monasteria monialium etiam regularibus subiectarum pertinentia, an & quando teneantur rationem administrationis reddere Episcopo loci.*

CVrent Ordidarij, [a] vt hospitalia quæcumque à suis administratoribus, quocumque illi nomine censeantur, etiam quomodolibet exemptis fideliter, & diligenter gubernentur, constitutionis consilij Viennensis, quæ incipit, [b] Quia contingit, formâ seruatâ, quam quidem constitutionem eadem sancta Synodus innouandam duxit, & innouat cum derogationibus in ea contentis.

[a] Sess. 25. cap. 6.
[b] Lib. 3. Clem. de rel. domibus c. 2. quia contingit, & infrà sess. vlt. de reform. c. 2.

1. VIde Fr Emman. *quæst. regul. tom. 2. q. 63. art. 7. ver quarto, & quæst. 84. art. 2. & arc. 1.* vbi an hospitale possit committi per legatum Religioso, iuxta text. *in Clem. quia contingit, de relig. domibus.* Zerol. *in praxi Episcop p. 1. verb. hospitale n. 2* nouissimè Stephan. VVeyms *ad constitutiones 24. ex ... quo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas constit. 16. pag. 161. cum seqq.* vbi dicit innouatam ... *quia contingit*, de relig. domib. per decretum Concilij in præsenti, & vnum ac alterum eleganter explicat, & interpretatur, Gabr. Pereira *de Manu Regia p. 1. cap. 16.* Azot. *instit. moral p. 2. lib. 3. ca. 40. quæst. 10. vers. & sessione*, Valasc. *consult. 105. num. 23* vbi ait quòd debet intelligi *d. Clem.* de hospitalibus publicis, & erectis auctoritate Ordinariorum, & *num. 28* quòd xenodochia, & hospitalia pertinent ad solicitudinem Episcoporum, & à *num. 45.* quòd Episcopus habet iurisdictionem super hospitalibus. & potest illis exercere iura Episcopalia, si auctoritate illius sint erecta. Flamin. Paris. *de resign. benef. lib. 2. quæst. 14.* vbi quòd hospitalia, quæ dantur clericis in administrationem, iuxta formam dictæ *Clem. quia contingit*, possunt resignari simpliciter, & in fauorem, Surd. *de aliment. tit. 1. quæst. 87.* vbi quòd Rector hospitalis sumit alimenta de redditibus eiusdem, non solum pro se inseruiente, sed etiam pro tota familia, & *tit. 4. q. 24. num. 14* Erasm. à Cochier *de iurisd. ordin. in exemptos p. 1. q. 31. num. 7. & p. 2. q. 45. num. 77. & num. 97.* vbi dicit quòd Episcopus animaduertit in Rectores hospitalium, leprosariorum, eleemosynarum, aut xenodochiorum, qui negligunt, seu non versantur vt oportet in administratione, non obstante quacumque exemptione.

2. De omnibus locis piis Episcopo rationem reddendam esse ab administratoribus, siue ea sint publica, siue priuata, Ecclesiastica, vel laicalia, refert decisum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. lib. 7. num. 78.* quem refero Ego ipse *de officio, & potest. Episcopi p. 1. alleg. 75. num. 78.* Aduertit tamen Gabr. Pereira *d. p. 1. cap. 16. num. 15.* quòd executores compelli non possunt ab Episcopo si exprimitur quòd relicta impleant quando voluerint, quia tunc tempus mortis ipsorum expectandum est, nisi aliud ex operis, vel mandati forma appareat quod in contrariam trahat sententiam, vt boni viri arbitro standum sit, vel si testator secretè iubeat eleemosinas facere, quia tunc iniustè compelletur personas exprimere.

3. Rationes administrationis Ordinarium exigere posse ab administratoribus donec, coram eodem doctum fuerit de institutione, in qua secus cautum sit, refert decisum Marta *de iurisdict. p. 2. cap. 18. n. 9. & 10.* Ego ipse *d. alleg. 75 n. 58.*

Si quis administrator piorum locorum, videns se constrictum ad reddendam rationem suæ administrationis appellaret, licet admittatur appellatio non propter hoc impediri, aut suspendi executionem attestatur resolutum, Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. Hospitale § 13. vers. 6.* quem refero Ego ipse *d. allegat. 75. num. 62.*

4. Rationes ab administratoribus hospitalium, & piorum locorum pluries repeti posse, præcipuè quando Episcopo constiterit illas dolosè redditas fuisse, vel quando redditio non fuerit finalis, & plena cum restitutione reliquorum, resoluit Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. resolut. 134. in 2. edit.* quem refero Ego ipse *d. allegat. 75. n. 53.*

5. Rationes non debet exigere Episcopus, aut Capitulum tempore quo recitantur horæ canonicæ, & diuina celebrantur, referunt decisum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 18 l. 7. de Episcopis n 79. versic. neque.* Nicol. Garc. *in addit. ad suum tract. de benefic. p. 3. c. 2. n. 598.*

6. Rationem administrationis operum piorum ad curam Capituli pertinentium, potest Episcopus solus sine coniudicibus exigere, dummodo non procedat ad priuationem, vel aliàs criminaliter in forma iudicij, vt per Aldan. *in compendio canon. resolutionum lib. 3. tit. 3. n. 8.* vbi refert decisum *in Oriolen. 27. Martij. 1632. ad 7.*

7. Circa administrantes bona ad monasteria monialium etiam Regularibus subiectarum pertinentia, an & quomodo teneantur rationem administrationis reddere Episcopo loci, prouisum fuit per nouam constit. Greg. XV. de exemptorum priuilegiis, incip. *Inscrutabili, sub dat. Nonis February 1622.* per hæc verba, *Sed administrantes bona ad eiusmodi monasteria sanctimonialium, vt præfertur, etiam Regularibus subiectarum pertinentia, siue Regulares extiterint, siue seculares quomodolibet exempti, Episcopo loci, adhibitis etiam superioribus Regularibus, Singulis annis*

rationes administrationis, gratis tamen exigendas reddere teneantur, ad idque iuris remediis cogi, & compelli queant. Liceátque Episcopo ex rationabili causa superiores Regulares admonere, vt huiusmodi administratores admoneant, iisque superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem prædictos administratores amouendi quoties, & quando opus esse iudicauerit. Hactenus dicta constitutio. Super qua S. Congregat. Eminentissimorum Cardinalium S. Concil. Trident. interpretum censuit *Episcopum non teneri causam illam rationabilem significare superioribus Regularibus, sed hoc relinqui arbitrio, & prudentiæ Episcoporum, quorum conscientiam S. Congregat. seriò onerauit, ne facultate sibi hac in parte attributa quoque modo abutantur, eius rei in districto Dei iudicio rationem reddituri*; quam quidem declarationem proptiam, & originalem præ manibus habui, & postea cum aliis in typographia R. Cameræ Apost. impressam vidi de anno 1623.

SESSIO XIII.

De venerabili Eucharistiæ Sacramento.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis etsi in eum finem, non absque peculiari Spiritus sancti ductu, & gubernatione conuenerit, vt veram, & antiquam de fide & Sacramentis doctrinam exponeret, & vt hæresibus omnibus, & aliis grauissimis incommodis, quibus Dei Ecclesia miserè nunc exagitatur, & in multas & varias partes scinditur, remedium afferret, xoc præsertim iam inde à principio in votis habuit, vt stirpitus conuelleret zizania execrabilium errorum, & schismatum, quæ inimicus homo his nostris calamitosis temporibus, in doctrina fidei, vsu, & cultu sacrosanctæ Eucharistiæ superseminauit, quam alioqui Saluator noster in Ecclesia sua, tanquam symbolum reliquit eius vnitatis, & charitatis, qua Christianos omnes inter se coniunctos, & copulatos esse voluit. Itaque eadem sacrosancta Synodus sanam, & sinceram illam de venerabili hoc & diuino Eucharistiæ Sacramento doctrinam tradens, quam semper Catholica Ecclesia, ab ipso Iesu Christo, Domino nostro & eius Apostolis erudita, atque à Spiritu sancto, illi a omnem veritatem in die suggerente, edocta, retinuit, & ad finem vsque sæculi conseruabit: omnibus Christi fidelibus interdicit, ne posthac de sanctissima Eucharistia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quàm vt est, hoc præsenti decreto explicatum atque definitum.

Matth. 13.

a Luc 22. c. 1. vers ego pro te 21. dist. & infrà sess. 22. c. 1. & sub sess. 5. Ioan. 16.

VIde Theologos cum Magistro *in 4. distinct.* 8. S.Thom. *à quæst.* 73. Aldan. & Valent. *de Eucharistia*, Dionys. *de Eccles. hierarchia, cap.* 3. Angles *in floribus theolog. quæst.* vbi de Eucharistia, Lancellor. *institut. de Eucharistia*, Cuch. *in tit. de Sacramento Eucharistia*, Cardin. Bellarm. *in controuers. cathol. lib. 2. de Eucharistia*, Henriq. *in summa. lib. 8. de sanctiss. Eucharistia*, Iacob. de Graff. *in aureis decis. p. 1. lib. 1. cap.* 6. Barthol. ab Angelo *in examine confessorum dialog.* 4. Claud. Sainctes *in repet. de Eucharistia*, Petr. Soto *in lect. de Euchar.* Hessellanus *de Communione sub vtraque specie*, Anton. Raguc. *in lucerna Parochor. tract. de Eucharist.* Petr. de Ochogauia *de Sacram. tract. de Eucharist.* Ioan. de Lugo *tom. 1. tract. de Venerabili Eucharistia Sacramento.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 2. c. 7. cum seqq.* Hurtado *de Sacrament. tom. 2 tract. de Eucharistia.* Ioan. de la Cruz *in directorio tract. de Eucharist.* Ludouic. de san Iuan *in sum. p. 1. tract. de Eucharist.* Arbol. *de Eucharistia*, Zanard. *in direct. Confess. p. 1. tract. de Eucharist*, Trullench. *in decalog. lib. 4. c. 5.* de obligatione sumendi Eucharistiam. Gabr. Vasq. *in 3. p. D. Thoma tom. 3. quæst. 73. disput. 177. cum seqq.* Petr. de Ledesma *in summa part. 1. tract. del excellentissimo Sacramento del Altar que se llama Eucharistia.* Suar. *tom. 3. de Sacrament. disput. 39. cum seqq.* Galer. *in margarita casuum conscient. verb. Eucharistia*, Ægid. de Coninck *de Sacrament. & censur. tom. 1. quæst. 73.* Galgañet. *de iure publico lib. 3. tit. 87.* Molfes. *in summa Theolog. moralis tract. 3. cap. 1. cum seqq.* Bonacina *de Sacrament. disp. 4. q. 2* Fernandez *in examine Theologiæ moralis part. 3. cap. 4.* Filliuc. *in quæst. moralibus tract. 4. de Eucharistia*, Fagund. *in quinque Eccles. præcepta part. 3. de sumenda Eucharist.* Paul. Laymann. *in Theolog. moral. lib. 5. tract. 4. de venerabili Sacrament. Eucharistia.*

De reali præsentia Domini nostri Iesu Christi in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

CAPVT I.

1. *Per verba consecrationis constituitur Christus verus Deus & homo sub speciebus panis, & vini.*
2. *Corpus vnum, & idem, per diuinam potentiam potest esse in pluribus locis.*
3. *Benedictio illa Christi super panem fuit distincta à consecratione.*

PRincipio docet sancta Synodus, & apertè, ac simpliciter profitetur, in almo sancto Eucharistiæ Sacramento, post panis, & vini consecrationem, Dominum nostrum Iesum

Iesum Christum, verum Deum, atque hominem, verè realiter ac substantialiter sub specie illarum rerum sensibilium contineri. α *Nec enim haec inter se pugnant*, [a] vt ipse Saluator noster semper ad dexteram Patris in cœlis assideat, iuxta modum existendi naturalem, & vt multis nihilominus aliis in locis sacramentaliter præsens sua substantia nobis adsit, ea existendi ratione, quam etsi verbis exprimere vix possumus, [b] possibilem tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustrata, assequi possumus, & constantissimè credere debemus, ita enim maiores nostri omnes, quotquot in vera Christi Ecclesia fuerunt qui de sanctissimo hoc Sacramento disseruerunt, apertissimè professi sunt, hoc tam admirabile Sacramentum in vltima cœna Redemptorem nostrum instituisse, cùm β *post panis, vinique benedictionem*, se suum ipsius corpus illis præbere, ac suum sanguinem, disertis, ac perspicuis verbis testatus est. [c] γ *Quæ verba à sanctis Euangelistis commemorata*, [d] & à diuo Paulo postea repetita, cùm propriam illam & apertissimam significationem præ se ferant, secundùm quam à Patribus intellecta sunt, indignissimum sanè flagitium est, ea quibusdam contentiosis, & prauis hominibus ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus veritas carnis, & sanguinis Christi negatur contra vniuersum Ecclesiæ sensum detorqueri, quæ tanquam columna & firmamentum veritatis, hæc ab impiis hominibus excogitata commenta, velut Satanica, detestata est, grato semper, & memore animo præstantissimum hoc Christi beneficium agnoscens.

Ioann. 1. a Cap. 1. de sum. Trin supra sess. 3. in symbol. Eph. 1. Marc. 1. in fin. b Mat. 19. Lucæ 18. c Matt. 26. Marc. 14. Lucæ 22. d 1. Cor. 11. 1. Tim. 3.

1. Vide Suar. *in 3. p. tom. 3. q. 75. art. 1. disp. 46.* per sex lectiones Valent. *tom. 4. disp. 6. q. 3. puncto* 1. Henriq. *in summa lib. 8. cap. 20. à princip.* Balduin. iun. *super opera controuers. Bellarmini part. 2. lib. 3. cap. 1. a princip. & cap. 2. vers. at sententia communis scholarum.* Valet. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 9.* Ægid. *de Sacrament. & censur. tom. 1. q. 78. n. 14.* Petr. de Ledesma *in summa p. 1. de Sacrament.* vbi de Eucharistia, *cap. 1.* Chamerot. *de Sacrament.* vbi de Eucharistia, *c. 6. conc.* Bonacina *de Sacrament. disput. 4. q. 3. puncto 5. n. 1.* Hurtado *de Sacrament. tract. de Eucharist. disp. 5. diffic. 14. in princ.* vbi quòd Christus veré, & realiter, & substantialiter est in Eucharistia.

2. α *Nec enim hac inter se pugnant*, &c.] Non implicat per diuinam potentiam vnum, & idem corpus esse in pluribus locis, non solùm sacramentaliter, verùm etiam localiter, & concedunt ac fusissimè disputant Philosophi, & Theologi, præsertim Valent. *d. disput. 6. quæst. 3. puncto 1. §. 22.* Ægid. de Coninck *d. tom. 1. quæst. 75. art. 4. dub. 3.* Ang. *in floribus Theologicis*, vbi de Eucharistia, *quæst 4. art. 8. concl. 1.* Cardin. Bellarmin. *de Eucharistia lib. 4. c. 3.* Hurtado *d. tract. de Eucharist. disput. 5. diffic. 11. & 12.*

3. β *Post panis, vinique benedictionem*] Vtrùm benedictio illa Christi super panem fuerit distincta à consecratione? Affirmant Suar. *de Sacram. disp. 58. sect. 2.* & Ægid. de Coninck *d. disp. 78. n. 14.*

γ *Quæ verba a sanctissimis Euangelistis commemorata.*] Videlicet à Matth. *cap. 26. vers. 26.* Marc. *cap. 14. vers. 22.* Luc. *cap. 22. vers. 19.* & à Ioan. *cap 6. vers. 25. & 1. ad Corinth. cap. 11. vers. 24.* de quibus late Henriq. *in summa lib. 8. c. 16.* Suar. *d. disp. 58. & 59.* Valent. *d. disp. 6. q. 1.* Chamerot. *de Eucharistia c. 7.* Barthol. ab Angelo *dialog. 4. §. 361.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 26. cum seqq.* Bonacina *d. disp. 4. q. 3. puncto 1.*

De Ratione institutionis huius Sanctissimi Sacramenti.

CAPVT II.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Eucharistia Sacramentum quando institutum.*
3. *Liberat à culpis quotidianis.*
4. *Præseruat à peccatis mortalibus.*
5. *An aliquando per accidens remittat mortalia.*
6. *An auferat pœnam temporalem.*

Ergo Saluator noster discessurus ex hoc mundo ad Patrem, α *Sacramentum hoc instituit*, in quo diuitias diuini sui erga homines amoris velut effudit, [a] memoriam faciens mirabilium suorum, & in illius sumptione, β *colere nos sui memoriam præcepit*, suámque annunciare mortem, donec ipse ad iudicandum mundum veniat. γ *Sumi autem voluit* Sacramentum hoc, tanquam spiritualem animarum cibum, quo alantur, & confortentur viuentes vita illius, qui dixit: Qui manducat me, δ *& ipse viuet propter me*, & tanquam antidotum, ε *quo liberemur à culpis quotidianis*, ζ *& à peccatis mortalibus præseruemur.* η *Pignus præterea id* esse voluit futuræ nostræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis, adeóque symbolum vnius illius corporis, [c] cuius ipse caput existit, cuique nos, tanquam membra arctissima, fidei, spei, & charitatis connexione astrictos esse voluit, vt idipsum omnes diceremus. Nec essent in nobis schismata [d].

a Psal. 110. b 1. Cor. 11. Lucæ 22. cap. iteratur de con. sec. dist. 2. c 1 Cor. 11. Ephes. 5. Rom. 12. 1 Cor. 5. d 1. Cor. 1.

1. Vide Ægid. de Coninck *de Sacrament. quæst. 78. num. 21.* Vasq. *in 3. p. S. Thoma tom. 2. disp. 169. num. 15.* Valer. Reginal. *in praxi fori pœnit. lib. 29. à num. 9.* Galganet. *de iure publico lib. 3. tit. 87. num. 7.* Molfes. *in summa Theologiæ moralis tract 3. cap. 6. num. 6.*

2. α *Sacramentum hoc instituit*, &c.] Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum institutũ fuisse à Christo prima die Azymorum in vltima cœna, ea nocte, qua tradendus erat, patet *Luc. 22. Marc. 14. & Matth. 26.* Ambros. *lib. 4. de Sacram. cap. 4. & 5 & in lib. de initian. myst. cap. 9.* Damascen. *lib. 4. cap. 14. ad*

ad

ad fin. S.Thom. *in 4. dist.8. quæst.1 art.3. & part.3. quæst.73 art.3.* Henriq. *in summa lib.8. cap 2. §.2.* Paul.Fusc. *de visitat.lib.1.cap. 5.num.1.* Scortia *lib.1. de sacrificio Missæ cap.*10.Sayr. *de Sacrament. in genere lib.2.cap.2.quæst.3.art.1.vers. de Eucharistia Sacramento,* Vasq. *disput.* 177. & 105. Valer. Reginald. *d. lib.29.num.9.* Homobon.de Bonis *de examine Ecclesiast.tract.4.cap.9. quæst.79.* Fernandez *in examine Theologia moralis p.3.c.4.§.1.* Ioan.de Lugo *de Sacrament. tom.1.tract. de Eucharist. disput.11. in princ.* vbi ait Christum Dominum consecrasse iisdem verbis, quibus nos docuit consecrare, Torreblanca *de iure spirit.lib.2. cap.7. num.9.* Molfes. *in summa Teologia moralis tract.3. cap.1. num.10.* Fagundez *in quinque Ecclesia præcepta p.3.lib.4. cap.2. à num.* 1 Bonacina *de Sacram.disput.4. quæst.1. puncto 2. num* 2. vbi *num.3.* cum Sot. Pitig. Angl. & Pesantio tenet potuisse Deum de potentia absoluta ante Christi incarnationem ponere Christum in Sacramento Eucharistiæ; cùm enim hoc non implicet, Deus potuisset speciali miraculo creare corpus anima rationali informatum, illúdque verbo diuino vnire, & in solo Eucharistiæ Sacramento constituere.

β *Colere nos sui memoriam præcepit.*] Vide Luc. *c.22.vers.19.cap.iteratur,de consecrat.dist.*2.S.Thom. *3.q.p.73.art.5.*Nug.*ibid.* Bonacina *d.disp.4.q 1.puncto 2.n.1.* Ex quibus verbis colligunt & docent esse præceptum diuinum sumendi Eucharistiam plures, quos refert & sequitur Hurtado *de Sacram.tom.2. tract.de Eucharistia disp.10.diffic.1.*

γ *Sumi autem voluit,*&c.] Vide Ioan.Sanci. *in select.disp.33.n.3.& disp.40.n.8.*

δ *Et ipse viuet propter me,*&c.] De hoc spirituali effectu Sacramenti Eucharistiæ vide Ioan.de Lugo *de Sacram.tom.1.tract.de Venerabili Euchar. Sacram. disp.12.sect.4.n.89.*

3. ε *Quo liberemur à culpis quotidianis.*] Vide Petr. Ledesma *in summa p.1.de Sacrament.* vbi de Eucharistia, *cap.10. conclus.*10. Filliuc. *in quæst. moralibus tom.1. tract.4. num.155.* Quærit Ioan. de Lugo *d. disput.12.sect.4 num.*84.quomodo hic effectus proueniat ab Eucharistia, an immediatè, an mediante aliquo actu quo homo disponatur ad remissionem peccati? & ait, Suar. cum communiori sententia sentire, vtroque modo prouenire; scilicet vel excitando feruorem charitatis, quo homo disponat se per propriam operationem, vel etiam immediatè delendo maculam venialis, ad quod inquit sufficere quòd præcedat negatio affectus, seu complacentiæ ad veniale, licèt non præcesserit detestatio sufficiens ad tollendum illum sine vllo Sacramento. Hurtado *de Sacram.tom.2.tract.de Eucharist.disp.8. diffic.9 in princ.* vbi postquam dicit Theologos conuenire, per Sacramentum Eucharistiæ remitti peccata venialia quoad culpam, quærit, & disputat an etiam per illud remittantur immediatè, & ex opere operato.

ζ *Et à peccatis mortalibus præseruemur.*]Ratio est, 4.
quia cùm Eucharistia per modum cibi instituta sit, conferre debet robur ad vitam spiritualem, & consequenter præseruationem à mortalibus, tum, quia *Ioan.6.*dicitur, *Hic est panis de cœlo descendens vt si quis ex ipso manducauerit, non moriatur*; non mori autem est præseruari à mortalibus, quæ mortem animæ inferunt. Ita Petr. de Ledesma *d. cap.* 10. *concl.* 15. Viuald.*in candel. aureo*, vbi de Eucharistia, *cap.11.num.*1.Hurtado *de Sacrament.tom.2.tract. de Eucharist.disput.8.diffic.7.vers.Catholici.* vbi *diffic.9.in fine*, dicit, Sacramentum Eucharistiæ caussare ex opere operato præseruationem à mortalibus ex institutione diuina, non immediata, sed tantùm mediantibus auxiliis efficacibus, quæ dignè sumenti conferuntur ex opere operato, Vasq.*tom.3. disp.205.n.2.*Bartholom.ab Angelo *dialog 4. §.395. & 397.*Bonacina *d.disput.4.quæst 4. puncto 1.num.4.* Molfes.*in summa Teologia moralis. tract.3. cap.8.à num.76.* Ioan.Sanci.*in select.disp.28.num 7.* Ioan.de Lugo *d.disput.12. sect.4.à n.85.*vbi tribuit Eucharistiæ hunc effectum præseruandi à mortalibus multipliciter: *primò*, quatenus confert abundantem gratiam gratum facientem: *secundo*, quatenus virtute huius Sacramenti anima spirituali dulcedine delectatur: *tertiò*, quatenus hoc Sacramentum fugat dæmones, qui concupiscentias inordinatas solent excitare: *quartò*, quatenus qui recipit hoc Sacramentum, accipit speciale lumen à Deo, quo lumine mediante praui motus, ac tentationes minuuntur & sopiuntur. Idem Ioan. de Lugo *de Pœnit.disp.9.sect.1.num.45.*

An aliquando Eucharistiæ Sacramentum per 5.
accidens remittat mortalia, in eo videlicet peccatore, qui bona fide accedit? vide Hurtado *de Sacrament.tom.2.tract.de Eucharist.disp.8.diffic.8.*

Vtrùm Sacramentum Eucharistiæ auferat pœ- 6.
nam temporalem? vide Suar.*tom.2.disp.43.sect.10. & disput.64.sect.1.* Valer. Reginald. *d.lib.69.n.142.* Barthol.ab Angelo *d.dial.4.§.396.* Bonacin. *d.puncto 1. num.9.*

η *Pignus prætereà id esse voluit*, &c.] Vide Vasq. *in 3.p. D.Thom.2. disput.169. num.13.* Petr. de Ledesma *d.cap.10.conclus.6.*

De Excellentia sanctissimæ Eucharistiæ super reliqua Sacramenta.

CAPVT III.

1. *Eucharistia Sacramentum inter omnia excellentissimum, maximéque diuinum est.*
2. *Christi corpus sub speciebus panis ex vi verborum ponitur viuum, & informatum anima.*
3. *Sanguis Christi tantummodo ponitur sub speciebus vini ex vi verborum.*

COmmune hoc quidem est sanctissimæ [a] Eucharistiæ cum cæteris Sacramentis, symbolum esse rei sacræ, & inuisibilis gratiæ, formam visibilem, verum illud in ea excellens, & singulare reperitur, [b] quod reliqua Sacramenta, tunc primum sanctificandi vim habent, cùm quis illis vtitur, at in Eucharistia ipse sanctitatis auctor ante visum est. Nondum enim [c] Eucharistiam de manu Domini Apostoli susceperant, cum verè tamen ipse affirmaret corpus suum esse, quod præbebat, & semper hæc fides in Ecclesia Dei fuit, α *statim post consecrationem*, [d] verum Domini nostri corpus, verúmque eius sanguinem sub panis & vini specie vna cum ipsius anima & diuinitate existere, sed corpus quidem

a Cap.sacrificium de consecr. dist. 2.
b Cap.multi,q.1.
c Matt. 20. Marc. 14.
d Infrà c.1.

dem sub specie panis, *β & sanguinem sub vini specie*, ex vi verborum, ipsum autem corpus sub specie vini, & sanguinem sub specie panis, animámque sub vtraque, vi naturalis illius connexionis, & concomitantiæ, qua partes Christi Domini, [e] qui iam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus, inter se, copulantur: diuinitatem porrò propter admirabilem illam eius cum corpore, & anima hypostaticam vnionem. Quapropter verissimum est, [f] tantundem sub alterutra specie, atque vtraque contineri. Totus enim, & integer Christus sub panis specie, & sub quauis ipsius speciei parte, totus item sub vini specie, & sub eius partibus existit.

e Rom 6. cap semel Christus e. iteratus, c. singuli. & c qui manducant de cons. dist 2. infrà can. 3.

f Sess. 21. c. 3. Vide hom. 5. de Pascha. inter eas quæ Emisseno adscribuntur, & de consecrat. dist. 2. vbi pars est, &c.

1\. VIde Dionys. *de Ecclesiast. hierarchia, cap. 3.* Chrysost. *homil. 60. ad populum, & cap. 83. in Matthaum*, Catechism. Roman. *de Eucharistia*, Sot. *in 4. dist. 1. quæst. 4. art. 6.* Paul. Fusc. *de visitat. lib. 1. cap. 6.* Suar. *tom. 3. disput. 50. sect. 2.* Cardin. Bellarm. *lib. 4. de Eucharistia, cap. 29. & 30.* Balduin. iun. *super opera controuers. Bellarmini part. 2. lib. 3. cap. 5.* Vazq. *in 3. part. D. Thoma tom. 3. disput. 186. num. 5.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. & censur. q. 76. n. 2. & quæst. 79. num. 35.* Petr. de Ledesma *in summa p. 1.* vbi de Eucharistia, *cap. 7. conclus. 1.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 29. num. 4. & 5.* Bonacina *de Sacrament disput. 1. q. 1. puncto 2. in fine*, Molfes. *in summa Theologiæ moralis, tract. 3. cap. 3. num. 30. & cap. 5. num. 21.* Laymann. *in Theologia morali lib. 5. tract. 4. cap. 1. num. 3.* Ioan. de Lugo *de Sacrament. tom. 1. tract. de Venerab. Eucharist. Sacramento disp. 3. sect. 7. num. 51. & disput. 8. sect 3. num. 41.* Hurtado *de Sacrament. tom. 2. tract. de Eucharist. disp. 1. diffic. 1. in fine*, vbi quòd præstat, & excedit reliqua Sacramenta.

2\. *α Statim post consecrationem, &c.*] Sub speciebus panis ex vi verborum ponitur Christi corpus viuum, informatum anima, & humoribus, ac cæteris partibus, non solùm spectantibus ad substantiam, verùm etiam pertinentibus ad ornatum corporis Christi, ita S Thom. *3. p. q. 76. art. 1. ad 3.* Henriq. *in summ. lib. 8. cap. 26. §. 1. in commento litera F*, plures apud Bonacin. *de Sacrament. disp. 4. quæst. 3. puncto 3. num. 10. & 11.* vbi *num. 16.* cum Angl. & Iacob. de Graff. obseruat sub speciebus panis adesse sanguinem Christi, non ex vi verborum, sed concomitanter.

β Et sanguinem sub vini specie, &c.] Sub speciebus vini ex vi verborum ponitur tantummodo sanguis Christi: patet, quia sanguis Christi primariò significatur, & in ipsum conuertitur vinum; ergo sanguis Christi existit sub speciebus vini ex vi verborum; cætera verò, quæ sunt coniuncta Christo, ponuntur sub speciebus per concomitantiam; ita Philiarch. *de officio Sacerd. part. 2. lib. 1. cap. 20* Barthol. ab Angelo *dialog. 4. §. 245.* Ægid. de Coninck *d. quæst. 76. art. 1. num. 5.* Bonacin. *d. punct. 5. num. 13.* & alij proximè citati, Hurtado *de Sacrament. tom. 2. tract. de Euchar. disp. 5. diffic. 5.* 3.

De Transubstantiatione.

CAPVT IV.

QVoniam autem Christus, Redemptor noster, corpus suum id, [a] quod sub specie panis offerebat; verè esse dixit, ideo persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denuo sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis & vini, conuersionem fieri totius substantiæ [b] panis, *α in substantiam corporis* Christi, Domini nostri, *β & totius substantiæ vini in substantiam sanguinis eius*, quæ conuersio conuenienter, & propriè à sancta Catholica Ecclesia Transubstantiatio est appellata.

a Lucæ 22. Ioann. 6. 1. Cor. 11. b Cap panis de cõs. dist. 2. cap. cum Marthæ de celeb. Miss. infrà can. 2 Innoc 3. Later. Conc.

VIde *cap. panis, de consecr. lib. 2 cap. cùm Martha, de celebrat. Missar.* S. Thom. *part. 3. q. 75. art. 2.* vbi Nugn. *diffic. 1. & art. 4. diffic. 1.* Victor. *in summa*, vbi de Eucharistia *num. 66.* Iodoc. Cocc. *in thesauro Catholico tom. 2. lib. 6. art. 1.* Henriq. *in summ. lib. 8. c. 12.* Suar. *tom. 3. disp. 58.* Valent. *tom. 4. disp. 6. q. 3. puncto. 2.* Viual. *in candel. aureo*, vbi de Eucharistia, *c. 7. n. 20.* Chamerot. *de Sacram.* vbi de Eucharistia, *c. 6.* Vazq. *in 3. p. D. Thoma q. 75. disp. 181.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. & cens. tom. 1. q. 75. n. 49. cum seqq. & à n. 171* Petr. de Ledesma *in summ. part. 1. de Sacram.* vbi de Eucharistia, *cap. 6. concl. 1. cum seqq.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœn. lib. 29. à n. 34.* Bonacin. *de Sacram. disput. 4. q 3. puncto 6. §. 2.* Molfes. *in summ. Theolog. moral. tract. 3. c. 5. n. 14.* Filliuc. *in quæst. moralib. tract. 4. num. 124. cum seqq.* multos ex SS. Patribus refert Torreblanca *de iure spiritu. lib. 2. cap. 8. num. 57. cum seqq.* Hurtado *de Sacrament. tract. de Eucharist. disput. 4. diffic. 2. vers. veritas, & diffic. 3. & 4.*

α In substantiam corporis, &c.] Aduertit Ioan. de Lugo *d. tract. de Venerabili Eucharist. Sacram. disp. 8. sect. 4. n. 98.* Patres Concilij per substantiam corporis noluisse includere organizationem substantialem prouenientem formaliter ab ipsa forma rationali.

β Et totius substantiæ vini in substantiam sanguinis eius. Ergo videtur quod sola substantia vini conuertitur in sanguinem Christi, & non aqua; sed argumentum non bene procedit, nam Catholica veritas est aquam simul & vinum transubstantiari in sanguinem Christi, ita Cardin. Tolet. *in sum. lib. 2. cap. 25. §. rursus siue vinum*, Henriq. *lib. 8. de Eucharist. cap. 12.* Alex. Pesant. *in 3. p. q. 74. artic. 8. disput. 2.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom. 1. q. 74. art. 8.* Ioan. Baptist. Scortia *de Sacrific. lib. 4. c. 1. num. 14.* Ioan. Præpos. *d. q. 74. art. 8. dub. vnico*, Layman. *in Theolog. morali lib. 5. tract. 3. c. 2. n. 9.* Antonin. Diana *moral. resol. p. 3. tract 4. de Sacram. resolut 49.* latè Ioan. de Lugo *de Sacram. tom. 1. tract. de Venerabili Eucharist. Sacramento disput. 4. sect. 3. per tot. n 39. cum seqq.* vbi *n. 63.* dicit in præsenti vini nomine intelligi ea, quæ ingrediuntur ad componendum vinum vsuale in ratione vini compositi ex

vino mero, & modica aqua ,illud quippe compositum esse propriè vinum vsuale;quare partes omnes, quæ illud componunt , veniunt appellatione vini , non vt seorsim sumptæ , sed vt componunt illud poculum,quod est vinum ; & *num.65.* respondet ad alia verba huius decreti,quæ in contrarium facere videbantur.

Consecrationis verbis cum debita intentione à Sacerdotibus prolati, panis , & vinum (vt verbis S Thom. *opusc.4.* vtar) in corpus , & sanguinem Christi transsubstantialiter conuertunt,& Christus Deus , & homo perfectus , & in tanta quantitate, quanta fuit in Cruce , & est in cœlo , sub modici panis specie taliter continetur , vt manducetur à fidelibus, & minimè laceretur, taliter continentur vt diuidantur species ; Cristus verò Dominus integer perseueret : quia nec augetur ex augmento, vel pluralitate specierum, nec ex ipsarum paruitate aut paucitate minuitur. Taliter continetur vt diuisis speciebus sub quauis diuisionis particula totus Christus Dominus integer perseueret. Taliter continetur vt accidentia etiam sine subiecto eodem existant,& absque panis,& vini substantia eundem effectum habeant ac priùs satiando,& inebriando. Taliter continetur,vt fides locum habeat,dum visibile inuisibiliter sumitur sub aliena specie occultatum,& sensus à deceptione reddútur immunes,qui de accidentibus iudicant sibi notis.Quid igitur hoc mysterio mirabilius, in quo tot tantaque adunantur mysteria ? quid hoc Sacramento salubrius,quo purgantur peccata,virtutes augentur,& mens omnium spiritualium charismatum abundantia impinguatur;quid hoc conuiuio suauius,in quo Christus sumitur,recolitur memoria passionis eius,mens impletur gratia,& futuræ gloriæ nobis pignus datur ?O insigne miraculum ! O admirabile,& diuinissimum Sacramentum ! quæ mens non expauescat? quis intellectus nó deficiat?omnis sensus hebescit. omnis ratio euanescit ; prorsus Dialecticorum inquisitio adsit,hoc sola fides probat,& agnoscit.

De Cultu , & veneratione huic sanctissimo Sacramento exhibenda.

CAPVT V.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Festum corporis Christi quando institutum.*
3. *Officium corporis Christi composuit S. Thomas Aquinas.*
4. *Festum corporis Christi tempore interdicti apertis Ecclesiarum ianuis celebrari potest.*
5. *Processio corporis Christi in eius festo debet incheari à Cathedrali.*

a Infrà canon 6. b psal. 96. Hebr. 1. Matth 14. Matth. 28. c Lucæ 24. d Vrbanus Papa citatus Clementinâ lib 3. de reliq. & generat. sanctorum. e Infrà can 6. f 1. Cor. 15. Hebr 2.

NVllus itaque dubitandi locur relinquitur , [a] quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto latriæ cultum ,qui verò Deo debetur , huic sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant. Neque enim ideò minus est adorandum quod fuerit à Christo Domino , vt sumatur , institutum. Nam illum eundem Deum præsentem in eo adesse credimus ,quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit: [b] Et adorent eum omnes Angeli Dei , quem Magi procidentes adorauerint , [c] quem denique in Galilæa ab Apostolis adoratum fuisse , Scriptura testatur. Declarat præterea sancta Synodus , piè & religiosè admodum in Dei Ecclesiam [d] inductum fuisse hunc morem , vt singulis annis, *a peculiari quodam , & festo die* , præcelsum hoc & venerabile Sacramentum singulari veneratione , ac solemnitate celebraretur , [e] vtque in processionibus reuerenter , & honorificè illud per vias, & loca publica circunferretur, Æquissimum est enim sacros aliquos statutos esse dies, cum Christiani omnes singulari, ac rara quadam significatione gratos , & memores testentur animos erga communem Dominum , [f] & Redemptorem pro tam ineffabili , & planè diuino beneficio, quo mortis eius victoria & triumphus repræsentatur. Atque sic quidem oportuit victricem veritatem de mendacio & hæresi triumphum agere vt eius aduersarij in conspectu tanti splendoris & in tanta vniuersæ Ecclesiæ lætitia positi , vel debilitati , & fracti tabescant , vel pudóre affecti , & confusi aliquando resipiscant.

1\. VIde repert. Inquisit. *verb. Latria*, Durant. *de ritibus Ecclesiæ lib. 2. cap. 40.* Azeued. *ad l. 2. n. 24. tit. 2. lib. 1 noua recop.* Suar. *tom. 3. de Sacrament. disput. 35. & de Relig. tom. 1. lib. 2. de diebus festis cap. 7. de festis Christi post Resurrectionem n. 4.* Ægid. de Coninck *de Sacram. & censur. q. 73. n. 15. & quæst. 76. n. 85.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib 29. num. 37. in fin.* Fr. Raph. de la Torre *in 2. 2. D. Thomæ tom. 2. quæst. 99. art. 3. disp. 8. in princip.* Paul. Fusc. *de visitat lib. 1. cap. 5. num. 8.* Molfes. *in summa Theologiæ moralis tract. 3. cap. 6. num. 10. & tract. 11. cap. 6. n. 30.* Homobon. de Bonis *de examine Eccles. p. 1. tract. 4. cap. 12. q. 113.*

2\. [a] *a Peculiari quodam, & festo die, &c.*] Vrbanus IV. *in constitut. 1. incip. Transiturus de hoc mundo ad Patrem* de anno 1262. decernit vt celebritas festi corporis Christi solemniori , & frequentiori apud Christianum populum cultu & veneratione colatur feria quinta proximè sequenti octauam Pentecostes , quam quidem iucundiorem facit publica torius Cleri, & populi supplicatio eo die de more fieri solita ,& peccatorum condonatio, quæ beneficio Pontificis conceditur singulis , qui hoc die festo diuinis officiis intersunt, & habetur *in Clem. si Dominum , de reliq. & venerat. Sanctor.* referunt Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 1. cap. 14.* Vincent. Filliuc. *in quæst. moralib. tom. 2. tract. 27. cap. 3. n. 45.* Suar. *d. c. 7. de festis Christi post Resurrectionem n. 5.*

3\. Officium sanctissimi Corporis Christi fuit compositum à S Thoma Doctore Angelico iussu eiusdem Vrbani IV. à quo in præmium retulit columnam argenteam, ita ex Nauclet & Genebrard. refert Raguc. *de Missa in Ecclesia quæst 109. n. 3.*

4\. Festiuitatem istam tempore interdicti apertis Ecclesiarum ianuis celebrari posse edixit Martinus V. *constitut. 12. incip. Ineffabile 7. Kal. Iunij* 1429.

Processio

5. Processio sanctissimi Corporis Christi in eius festo debet inchoari à Cathedrali, Sel. *in selectu Canonic. cap. 11. num. 2.* vbi refert ita decisum per S Congreg. Rit. *in Tuscanen. 19. Augusti* 1619. Magis enim decet vt solemnitas venerabilis Sacramenti celebretur in Cathedrali Ecclesia, quàm in alia, ex cáque sumatur sanctissimum Sacramentum, & in processione per vias publicas circumferatur, & ad eandem Ecclesiam referatur, sicut testatur resolutum Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 4. tit. 29. l. 1. §. 1. de confitendo semel in anno, n. 8.* De anniuersario pro celebranda festiuitate sanctissimi Corporis Christi, vide Perez de Lara *de anniuers. & Capellan. lib. 1. cap. 24. per tot.* vbi *num. 9.* quærit cur festum Corporis Christi non celebretur in die Cœnæ Domini?

De Asseruando S. Eucharistiæ Sacramento, & ad infirmos deferendo.

CAPVT VI.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Parochiali in Ecclesia, quamuis pauperi, asseruari debet Eucharistiæ sacramentum.*
3. *Ordinarius non potest concedere licentiam asseruandi sanctissimum Sacramentum in Ecclesia non Parochiali.*
4. *Sacrarium vbi & quomodo collocandum.*
5. *Eucharistia sacramentum quomodo ad infirmos deferendum.*
6. *Onus deferendi sanctissimum Sacramentum ad infirmos est de pertinentibus ad curam animarum.*
7. *Eucharistia sacramentum est deferendum ad infirmos, vt illud sumant, non vt adorent.*
8. *Eucharistia sacramentum non est ministrandum sub specie vini si infirmus non possit deglutire, sub specie panis.*

CONsuetudo [a] asseruandi α *in sacrario* sanctam Eucharistiam, adeo antiqua est, vt eam sæculum etiam [b] Niceni Concilij agnouerit. β *Porro deferri ipsum sacrum Eucharistiam ad infirmos*, & hunc vsum diligenter in Ecclesiis conseruari, præter quam quod cum summa æquitate, & ratione coniunctum est, tum multis in [c] Conciliis præceptum inueniatur, & vetustissimo Catholicæ [d] Ecclesiæ more est obseruatum. Quare sancta hæc Synodus retinendum, omnino salutarem hunc, & necessarium morem statuit.

a Infr. can. 7. c. sane de celebrat. Miss. c. 1 de cust. Eucharist. c. Presbyter. de consecr dist 2.
b Niceni forte c. 14.
c Conc Rhe. c. 1. Conc Lat. sub Innoc. 3 c. 26. c prael 93. d.
d Ancyrani c. 6. 1. Niceni c. 12. Carth. 4. c. 77. 78. Agath. c. 15.

1. VIde *cap. Presbyter, de consecrat. dist. 2 cap. sanè, de celebr. Missar. c. 1. de custodia Euchar.* Durand. *in rationali diuinorum officior. lib. 1. cap. 16 num. 10.* Paul. Fusc. *de visitat. lib. 1. cap. 5. num. 9.* Henriquez *in summa lib. 8. cap. 28. §. 2. litt. H,* Ægid de Coninck *de Sacramentis & censur. quæst. 76. num. 85. cum seqq.* Metipsum *de officio & potestate Parochi, cap. 20. ex num. 27.*

2. Parochiali in Ecclesia, quantumuis pauperi, asseruari debere sanctissimum Eucharistiæ sacramentum docet Sel. *in selectu Canonic. cap. 11. n. 12.* vbi testatur ita resolutum *in Vrbinaten. 22. Martij* 1594.

3. Non posse concedi ab Ordinario licentiam asseruandi sanctissimum Eucharistiæ sacramentum in Ecclesia non Parochiali pro adoratione fidelium, sed requiri Sedis Apostolicæ facultatem, decisum referunt Aloys. Ricc. *in collect. decis. part. 4. collectan.* 1216. *& in praxi rerum fori ecclesiast. post resolut. 495. in notabil. de materia Episcop. in fine,* Piasecius *dict. cap. 3. num. 3. vers. duo.* Marc. Antonius Genuensis *in praxi Archiepiscop. Neapolitan. cap.* 110. Ego ipse *in collect. ad d. cap. sanè, num. 7.*

4. α *In sacrario.*] Collocato in Altari maiori, vel saltem, si ibi conseruari non possit, in aliquo Ecclesiæ conspicuo, & nobiliori loco, decenter pro facultatibus loci exornato, & bene clauso, ac clauis ipsius, non relinquatur in Altari, seu alio communi loco, sed penes Parochum, vel Capellanum custodiatur. Intus etiam decenter ornari debet & tenendæ sunt ibi duæ pyxides, in quarum vna conseruetur sanctissimum Sacramentum, in altera deferatur ad infirmos, & pyxides istæ non nisi super Altari viatico, vel super corporali collocentur: ibique olea sacra tenenda non sunt, sed in alio separato decenti loco. Ita Fuscus *de Visitat. lib. 1. cap 5. num. 3.* Piasecius *in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 14. vers. vnde primò,* Aloys. Ricc. *in decis. curia Archiepiscop. Neapolitan. decis. 23. num. 5. p. 4.* Ego ipse *in collectan. ad cap. sanè 10. num. 2. & 3. de celebratione Missarum, & de officio & potestate Episcopi, part. 2. allegat. 22. & de officio & potestate Parochi, cap. 20. num. 27.*

5. β *Porrò deferri ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, &c.*] Deferendam esse admonet text. *in dicto cap. sanè*, habitu decenti, supposito mundo velamine, & cum superpellicco, lumine præcedente, cum omni reuerentia, & honore, vultu dimisso ante pectus, cum vase argenteo, vel saltem in calice velo serico cooperto, cum pallio honesto, præcedente tintinnabulo, vt cuncti genu flectant, Psalmos, seu orationes inter eundum recitando, ita Paul. Fuscus *dicto cap. 5. num. 10.* Cened. *ad Decretales collectan. 51. à numero 2.* Piasecius *dict. vers. vnde primò*, aduertens non esse deferendum per plateam in qua habitant Iudæi.

Onus huiusmodi deferendi sanctissimum Sacramentum ad infirmos esse de pertinentibus ad curam animarum, censuit Rota *decis. 340. num. 1. part. 2. recent.* quem refero Ego ipse *in collect. ad d. cap. sanè, n. 5. & de officio & potestate Parochi, c. 20. num 31.* 6.

Et ita deferendum est vt illud sumant, non vt adorent tantùm, sicut referunt decisum Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 4. tit. 29. l. 1. §. 1. de confitendo semel in anno, num. 9.* Aloys. Riccius *d. decis. 23. à num. 7. p. 4.* Ego ipse *d. cap. 20. num. 44.* vbi refero Zerolam, & Zypæum. 7.

Nec est ministrandum sub specie vini si infirmus non possit deglutire sub specie panis, vt tradunt Suar. *tom. 3. disp. 71. sect. 7.* Squillante *de obligat. clericor. p. 2. n. 76.* quos refero *d. c. 20. n. 45.* 8.

De Preparatione, quæ adhibenda est vt dignè quis sacram Eucharistiam percipiat.

CAPVT VII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Ieiuno dandum sanctissimum Eucharistiæ sacramentum.*
3. *Peccatum carnale committens debet per aliquod temporis spatium abstinere sub veniali à Communione.*
4. *Nullus cum conscientia peccati mortalis accedere debet ad recipiendam Eucharistiam, absque præmissa Confessione.*
5. *Confessio peccatorum mort. an fieri debeat de iure diuino ante Eucharistiam.*
6. *Communicare quando liceat non præmissa Confessione peccati mortalis.*
7. *Confessoris alterius præter proprium habens copiam, non potest ad Eucharistiam accedere sine præmissa Confessione.*
8. *Sacerdos, qui vrgente necessitate celebrauit non præmissa Confessione peccati mort. tenetur quamprimum confiteri.*
9. Quamprimum *hîc quid.*

SI non decet ad sacras vllas functiones quempiam accedere, nisi sanctè, certè quo magis sanctitas, & diuinitas cœlestis huius Sacramenti viro Christiano comperta est, eo diligentiùs cauere ille debet, ne absque *α magna reuerentia, & sanctitate* ad id percipiendum accedat, præsertim cum illa plena formidinis *β verba apud* [a] *Apostolum* legamus: Qui manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat, & bibit, non diiudicans corpus Domini. Quare communicare volenti reuocandum est in memoriam eius præceptum [b]: *γ Probet seipsum homo.* Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, *δ vt nullus sibi conscius mortalis peccati*, quamtumuis sibi [c] contritus videatur absque præmissa sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat: quod à Christianis omnibus, etiam ab iis sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc sancta Synodus perpetuò seruandum esse decreuit, *ε modò non desit* [d] *illis copia Confessoris, ζ quod si necessitate vrgente*, Sacerdos absque præuia Confessione celebrauerit, *η quàm primum confiteatur.*

a 1. Cor. 12. c. quid ergo c. sancta c. sicut Iudas, & c. timorem de consecr. dist. 2.
b 1. Cor. 11. c. qui scelerate, de cõsecr. dist. 2. cap. quotidie & c. panem de consecr. dist. 2. c. omnis qui cum seq. de pœn. dist. 1.
c Et infr. c. 11.
d Infr. à c. 11. t.

VIde Nauarr. *in manual. c. 2. num. 7. cum seqq. & de oratione miscel. 39. num. 155. & in c. fratres, de pœnitent. dist. 3. n. 100.* Henriquez *in summ. lib. 8. cap. 34. §. 3. lit. P*, Sayr. *de Sacramentis in genere lib. 2. cap. 47. q. 3. art. 2.* Ægid. de Coninck *de Sacramentis & censur. quæst. 80 n. 5. cum seqq.* Vasquez *in 3. part. D. Thomæ tom. 3. disp. 108. à num. 1.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 29. num. 98* Fernandez *in examine Theologiæ moral. p. 3. cap. 4. §. 8.* Iul. Lauot *de Iubilæo p. 2. cap. 5. num. 8 cum seqq.* Paul Laymann *in Theologia moral. lib. 5. tract. 4. c. 6.* Molfes. *in summa Theologiæ moral. tract. 3. c. 8. n. 59. cum seqq.* Filliuc. *in quæst. moral. tom. 1. tract. 4. num. 110. cum seqq.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 2. c. 7. n. 48.* Metilpum *de offic. & potest. Parochi c. 20. n. 18. cum seqq.*

2. *α Magna reuerentia, & sanctitate.*] Contra reuerentiam huic sanctissimo Sacramento debitam fieret, ac illicitum foret vbi nullum probabile periculum mortis, vel superuenientis diuturnæ phrenesis infirmo imminere videtur, nòn ieiuno illud ministrare, ita ex Zambran. & Paul. Laymann. resoluimus *d. c. 20. num. 37.* Debet enim suscepturus à media nocte esse ieiunus, ieiunio non solum ecclesiastico, verùm etiam naturali, *cap. liquido, de consecr. dist. 2. c. ex parte, de celebrat. Missar.* vbi dixi *in collect. num. 3.* Iacob. de Graff. *in aureis decis. p. 1. lib. 2. cap. 30. n. 13.* Menoch. *de arbitr. casu 406.* Parthol. ab Angelo *dialog. 4. §. 203. & dialog. 5. de Missa § 198.* Azor. *institut. moral. p. 1. lib. 10. cap. 30. quæst. 2* Fr. Ludouic. Miranda *in man. Prælat. tom. 1. quæst. 40 art. 13. conclus. 1.* Bonacina *de Sacram. disp. 4. q. 6. puncto 2. n. 5.* Hurtado *de Sacramentis tomo 2 tract. de Eucharistia disp. 9. diffic. 14.* vbi *disput. 15.* quærit an ieiunium ad sumptionem Eucharistiæ prærequisitum debeat esse naturale, an sufficiat ecclesiasticum? & *diffic. 16* Vtrum Eucharistia possit aliquando à non ieiuno sumi.

3. Eodem modo peccatum carnale committens, vt fornicationis, vel pollutionis, debet per aliquod temporis spatium, vt per diem, abstinere sub veniali à Communione; etiamsi patrati peccati Confessionem fecerit, nisi adsit iusta causa communicandi, veluti si sit magnæ solemnitatis festus, aut dies Iubilæi; vel si commode in sequentem diem differri nequeat. Ita Barthol. ab Angelo *d. dialog. 1. §. 221.* Valer. Reginald *d. lib. 19. num. 117.* Suar. Sot. & alij apud Bonacin. *d. punct. 2. num 3.* Hurtado *d. tract. de Eucharist. disput. 9. diffic. 13.*

β Verba apud Apostolum, &c.] 1. *ad Corinth. c. 10. vers. 27. relata in cap. quid ergo, & in cap. sancta, & in cap. sicut Iudas, & in cap. timorem, de consecrat. distinct. 2.*

γ Probet seipsum homo, &c.] Vide *cap. quotidie, cap. qui scelerate, c. panem, de consecr. dist. 2.* Vasquez *d. tom. 3. disp. 180. num. 52.* Petr. de Ledesma *in summ. p. 1. tract. de Eucharist. cap. 10. conclus. 15. vers. à esta dubda.* Ioan. de Lugo *de Sacrament. tract. de Euchar. disput. 15. sect. 1. num. 7.* vbi dicit aliquos Patres intelligere illud verbum *probet*, non solùm de probatione necessaria auferendo mortalia, sed etiam de purgatione à venialibus, & eorum radicibus, quæ impediunt aliquo modo fructum Sacramenti.

δ Vt nullus sibi conscius peccati mortalis, &c.] Nullum cum conscientia peccati mort. accedere debere ad recipiendam Eucharistiam absque præuia Confessione, tradunt Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 10. cap. 31. q. 2.* Petr. de Ledesma *d. tract. de Eucharistia c. 11 conclus. 8.* Hurtado *d. tract. de Eucharist. disp. 9. diffic. 5.* Valer Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 29. num. 48.* citatos per me *in collect. ad cap. de homine, num. 7. de celebr. Missar.* Laymann. *in Theologia morali lib. 5. tract. 4. c. 6. n. 4. & 5.* plures quos refert Bonacin. *d. q. 6. punct. 1. à num. 8* vbi *num. 9.* docet hunc cum conscientia peccati mortalis Eucharistiam sumentem grauius peccare quo grauius est peccatũ, 4.

obseruàtque

obseruatque cum aliis, quos citat differentiam inter illum, qui accedit ad Eucharistiam cum conscientia peccati mortalis, & inter eum, qui conscientiam habet peccati venialis, quòd qui habet conscientiam tantum peccati venialis, non impeditur quin Eucharistiæ fructum recipiat, cùm peccatum veniale, quamuis actualiter committatur, non sit obex ad diuinam gratiam, neque cum ea sit incompatibile Ioann. de Lugo *d. tract. de Eucharist. disp. 14. sect. 4. num. 54. cum seqq* Ioann. Sanc. *in select. disput. 32. n. 4.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 2. cap. 7. num. 46. cum seqq.*

5. An de iure diuino sacra peccatorum mortalium Confessio ante Eucharistiam fieri debeat? Affirmant Henriquez *in summ lib 8. cap. 45 §. 3. in commento litt. P, & V,* Hurtado *d. disput. 9. diffic. 5.* Azor. *d. cap. 31. q. 2.* Cened. *ad Decretal. collect. 98. num. 1.* Valent. *tom. 4 disp. 6. q 8. puncto 3. ad 1.* Vasq. *tom. 3. disp. 208. a num. 1.* Valer. Reginald. *d. lib. 29. n. 193.* Bonacina *d. q. 6. puncto 1. num. 35.* latè Ioan de Lugo *d. disp. 14 sect. 4. num. 69. cum seqq.*

6. [*Modo non desit illis copia Confessoris*, &c.] Non præmissa Confessione peccati mortalis iam commissi communicare licet, si adsit necessitas communicandi nec adsit copia Confessoris, dummodo præmittatur saltem contritionis actus ne indignè suscipiatur Eucharistia cum peccato mortali: nam actus contritionis est in nostra potestate posito diuino auxilio, quo Deus nunquam nos deserit. Ita docent Canon. *in relect. de Pœn. p. . §. ad certum non est difficile.* Cordub *lib. 1. quæst. 16 ante fin.* Ioann. de Lugo *de Sacrament. tom. 1. tract. de Eucharist. disp 14. sect. 5. ex num.* 81 Barthol. ab Angel. *d. dial. 4. .189.* Chametor *de Euchar. cap. 9. dub . & cap. 10 dub 13.* Valer Reginald *d. lib. 29. num. 99. & 109.* Azor. *l. cap. 31. quæst. 3.* Cened. *d. collect. 98. num. 1.* Vasquez *tom. 3 disp 208. à n. 15.* Bonacina *d. q. 6. punct. 1. .13.*

7. Vnde colligitur eum non posse ad Eucharistiam accedere sine præmissa Confessione, qui non habet copiam proprij Confessarij sed alterius, cui non consueuit propria peccata confiteri; hic enim non dicitur esse in necessitate communicandi sine Confessione, cùm habeat copiam alterius Confessarij approbati, quamuis peccata sua maiori cum deuotione Confessario soleat confiteri. Ita Henriquez *d. lib. 8. cap. 47.* Petr. de Ledesma *d. tract. de Eucharist. cap. 11. versic. quarto.* Valer Reginald. *d. lib. 29 n. 107. & 108. ad fin.* Azor. *d. cap. 3 . q. 8* Bonacina *d. punct. 1. num. 27.* vbi *num. 28.* resoluit eum, qui habet necessitatem communicandi, sed non habet copiam Confessarij approbati, aut si habeat copiam Cõfessarij approbati, rationabiliter timet manifestãdum peccatum in Confessione expressum, posse licitè communicare, non præmissa confessione illius peccati, quod rationabiliter timet manifestandum, si illud detegat in Confessione, & *num. 29.* tenet eum, qui habet necessitatem communicandi, sed non habet copiam Confessarij approbati, posse licitè communicare, non præmissa Confessione, quamuis habeat copiam Confessoris non approbati, nisi fortè habeat priuilegium eligendi sibi Confessarium non approbatum, tunc enim cùm possit illum Sacerdotem ex priuilegio eligere, non dicitur esse in necessitate communicandi sine præmissa Confessione, & *num. 30* cum Nugno, Valer. Reginald. Suar. & aliis, subdit illam loci distantiam inter pœnitentem, & confessarum sufficere, vt pœnitens dicatur non habere copiam Confessarij, & consequenter possit non præmissa Confessione celebrare, quia ob difficultatem itineris, vel breuitatem tẽporis, vel ob vrgentia negotia, vel ob periculum

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

scandali, seu infamiæ, Sacerdos non potest hic & nunc Confessarium adire sine magno incommodo; plures alios casus percurrit Filliuc. *in quæst. moral. tom. 1. tract. 4. a num. 14.*

[*Quod si necessitate vrgente*, &c.] Sacerdotem, 8.
qui vrgente necessitate celebrauit, non præmissa Confessione peccati mort. teneri quamprimum confiteri, non sic statim laicum, qui sine præmissa Confessione suscepit Eucharistiam, per hunc text. docent Doctores infrà citandi, ex ea ratione, quia Concil. loquitur solum de Presbyteris: argumentum autem a simili non habet locum in materia præceptorum a iure positiuo emanantium, & sic non obligat superior per ea, quæ præciperet si animaduerteret, sed per ea quæ actu præcipit: ita Molfes. *in summ. tom. 1. tract. 3. cap. 1. num. 28.* Filliuc. *tom 1. tract. 4 cap 8. . 5. num* 221. Posseuin. *de administrat. Sacrament. cap. 5. num 4 .* G . *. . . arita casuum consc. vnt. verb. Eucharistia* 3. Nald. *in summa verb. Sacerdos, num. .* Valer Reginald. *. lib. 29. n. 110.* Laymann *d. tract. 4. cap. 6. num.* . Ioan. de Lugo *de Sacram. tom 1. tract. de. venerabili Eucharist. sacram. disp 14 sect. 7. num. 138.* Hurtado *de Sacram. tomo 2. tract. de Eucharistia, disp. 9. diff. . in. prin.* vbi etiam quòd hoc præceptum non est diuinum, sed tantùm Ecclesiasticum. Barthol a S Fausto *tom. 3. tract. de pœnit. lib. 4 quæst. 20.* Ego ipse *de officio . & potestate Parochi, cap. 2 num. 9.* & plures alij apud Bonacin. *d punct. 1. . 37.* Vnde Parochi deficiente sibi Confessoris copia poterunt præmissa Confessione celebrare illis diebus, in quibus tenentur ex officio ad sacrum faciendum ne Parochiani careant Missa. Ita Squillante *de oblig. Sacerd. p 1. num.* 18 Ragnc. *in lucerna aroch. tract. de Euchar. q. 24.* Paul Laymann *lib. 5. tract. 4. cap 6. n. 6.* Marchin. *de sacram. Ordinis tract. 3. p. 3 cap. 1. num. 4. cum seq.*

Casus autem necessitatis ex mente omnium Doctorum ille iudicatur quando bona fama Sacerdotis periclitaretur nisi celebraret; aut si fidelis quis in articulo mortis existens. communicaturus esset, nulla existente Hostia consecrata, posset ad infirmum communicandum celebrare, licèt non adesset Confessarius, cui confiteri posset; aut ne Parochus totum populũ sine Missa relinqueret, aut perficeret sacrificium, scilicet Missam ab alio Sacerdote inceptam, qui ob ægritudinem valde subitam non potuit illam perficere. Ita Ioan Sanc. *d. disp. 32. n. 4.* & aduertit Ioan. de Lugo *d. disp. 14. sect. 5. n. 107. cum seqq.* casus necessitatis ab aliquibus ad duo capita reduci, *primum* est instantis mortis, si aliquis. v. g. in mortis articulo non possit confiteri, aut absolutionem obtinere, & possit communicare, in quo casu concedunt omnes posse . *Secundum* caput est infamiæ, aut detrimenti, quod incurritur si homo non communicet.

[*Quamprimum confiteatur*.] Hanc particulam ita 9.
intelligendam fore credit Molfes. *d. tom. 1. tract. 1. cap. 1 . n. 18.* & Reginald. *in quinque Ecclesiæ præcepta tract. 3. lib. 3. cap. . .* vt Sacerdos postea confiteatur suo tempore, semper ante aliam celebrationem A. Diana *moral. re l p tract. de celebr. Missar resol. 6* illud *quamprimum*, intelligit id est intra triduum, At. Zerola *in praxi Pœnit. cap. . q. 32.* & Barthol. à S. Fausto *d. lib. 4. q 2* extendunt vsque ad mane sequens Verum Ioan. de Lugo *de Sacram. tom. 1. tract. de venerabili Eucharistiæ sacramento, disput. 14. sect. 7. num 162.* obseruat intentionem Concilij fuisse Sacerdotum conscientiæ & puritati consulere, idcirco voluisse prouidere ita permittendo in casu veræ necessitatis celebrare cum contritione, vt maneret obligatio confitendi data occasione,

vt tollatur periculum sæpius, celebrandi absque Confessione: vnde infert posse contingere quòd aliquando obliget illud præceptum sub mort. ad confitendum eadem die, quando scilicet hodie habet Confessarium, & non est certum, an cras illud sit habiturus, cum tamen instet eadem necessitas celebrandi cras; tunc enim etiamsi tertio die habiturus sit certò Confessarium, debet hodie confiteri, quia dilatio illa, licèt sit parua quoad tempus, est magna in qualitate; cum sit causa celebrandi iterum absque Confessione. Et quòd Sacerdos celebrãs absque præuia Confessione ob inopiam Confessarij teneatur quamprimùm possit confiteri, si aliud graue non obsistat, tenet Ioan Sanc. *in selectis disput.* 32. *num*, 14. *vers. cum autem Concilium.*

Sed dubitant nonnulli, an hæc verba consilium, aut præceptum inducant; Importare Consilium, crediderunt Petr. de Ledesma *in summ. de Eucharist. p.* 1. *cap.* 11. *ante* 9. *conclus.* Villalob. etiam. *in sum. tract.* 7. *difficult.* 37. *num.* 6. Fagundez *præcept.* 3. *lib.* 3. *cap.* 8. *num.* 9. Sed alij meliùs præceptum inducere affirmant, vt sunt Suarez *de Sacram. disp.* 66. *sect.* 7. Hurtado *de Eucharist. disp.* 9. *diffic.* 7. *in fine* Ægid. de Coninck *de Sacram.* 80. *art.* 4. *in fine*, Bonacina *eod. tract. disp.* 4. *q.* 9 *puncto* 2. Valer Regin. *in praxi fori pœnit. lib.* 29. *num* 10. quos refert & sequitur Ioan. Sanci *d. disp.* 32. *num.* 12. Ioann. de Lugo *d. tract. de Euchar. disput.* 14. *sect.* 7. *n.* 135. Barthol. à S. Fausto *d. lib.* 4. *quæst.* 20 *in fine.*

Virùm autem qui non necessitate, nec carentia Confessarij, sed ex mera malitia, & culpabiliter celebrat absque Conceptione, obligetur hoc præcepto Tridentini ad postea quamprimùm confitendum. Contra Syluium negat Ioann. de Lugo *d. disp.* 14. *sect.* 7. *num* 150. Ioan. Sanci. *d. disput.* 32. *n.* 12. *in fine*, vbi idem dicit, quando ex oblinione desiit confiteri aliquod peccatum, Bonacina *d. puncto* 1. *num.* 38. vbi resoluit Sacerdotem, qui ex sua malitia celebrauit in peccato mort. non præmissa Confessione, non teneri quamprimum post celebrationem confiteri, hoc enim non dicitur celebrasse vrgente necessitate sed ex malitia. Tridentinum verò loquitur de Sacerdote celebrante ex necessitate absque præmissa Confessione, & *num.* 40 tenet Sacerdotem vrgente necessitate communicantem more laicorum absque præmissa more[illegible]m Confessione, non teneri post Communi[illegible] ex hoc decreto statim confiteri, quia text. in præsenti loquitur de Sacerdote celebrante, & non comprehendit laicum, ex Vasq. *disput.* 168. *num.* 23. Suar. *disp.* 66. *sect.* 7. Ægid. de Coninck *quæst.* 80. *art.* 4. *in fine*, Reginald. *lib.* 29. *num.* 110 quos refert & sequitur Hurtado *d. tract. de Euchar. disp.* 9. *difficult.* 7. *propè fin.* Bathol. à S. Fausto *d. lib.* 4. *quæst.* 21.

De Vsu huius admirabilis Sacramenti.

CAPVT VIII.

a Cap. quid est cũ seqq. c. duplex c. & c. in illo de consec. dist. 2. Aug. cont. Donatist. sæpè Prop. in 1. Sent.

Qvoad vsum autem, [a] rectè & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt. Quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere, vt peccatores, alios tantùm spiritualiter, illos nimirum, qui voto propositum illum cœlestem panem edentes, fide viua, quæ per dilectionem operatur, fructum eius, & vtilitatem sentiunt; tertios porrò sacramentaliter simul & spiritualiter: hi autem sunt, qui ita se priùs probant, & instruunt, [b] vt vestem nuptialem induti ad diuinam hanc mensam accedant. In sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, vt laici à sacerdotibus Communionem acciperent, [d] sacerdotes autem celebrantes seipsos communicarent: qui mos, tanquam ex traditione Apostolica descendens, iure, ac meritò retineri debet. Demum autem prò paterno affectu admonet sancta Synodus, hortatur, rogat, & obsecrat per viscera misericordiæ Dei nostri, vt omnes & singuli, qui Christiano nomine censentur, in hoc vnitatis signo, in hoc vinculo charitatis, in hoc concordiæ symbolo iam tandem aliquando conueniant & concordent, memoresque tantæ maiestatis, & tam eximij amoris Iesu Christi Domini nostri, [f] qui dilectam animam suam in nostræ salutis pretium, & carnem suam nobis dedit ad manducandum: hæc sacra mysteria corporis & sanguinis eius fidei constantia, & firmitate, ea animi deuotione, ea pietate, & cultu credant, & venerentur, vt panem illum supersubstantialem frequenter suscipere possint: & is vere eis sit animæ vita, & perpetua sanitas mentis: cuius vigore confortati, ex huius miseriæ peregrinationis itinere ad cœlestem patriam peruenire valeant, eundem panem [g] Angelorum, quem modo sub sacris velaminibus edunt, absque vllo velamine manducaturi.

b Galat. 3.
c Intr. cũ. &.
d Mat. 22.
e c relatũ. de consecr. dist. 2. infrà cap. 19.
f Ioann. 6. c. prima de consecrat. dist. 2.
g Psal. 77. c. teuet & c. omnis de consecrat. dist. 2.

Quoniam autem non est satis veritatem dicere, nisi detegantur, & refellantur errores; placuit sanctæ Synodo hos canones subiungere, vt omnes, iam agnita Catholica doctrina, intelligant quoque, quæ ab illis hæreses caueri vitarique debeant.

Vide Syluest. *in summa verb. Eucharistia* 3. *q.* 1. Sot. *in* 4. *dist.* 12. *quæst.* 1. *art.* 1. Miranda *de corpore Christi, quæst.* 7. Ioan. Sanci *in selectis dis.* 10. *n.* 7. Suar. *tom.* 3. *disp.* 69. *sect.* 2. *in* 3. *dicto*, Henriquez *in summa l.* 8. *cap.* 34. Valquez *in* 3. *par. D. Thomæ tom.* 3. *disp.* [illegible] *num.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. & censur. quæst.* 8[illegible] *art.* 1. *n.* 9. 82[illegible]. Ludouic. Beia *in respons. casuum conscient. p.* 4. *casu* 14. *vers.* præterea Iul. Lauor. *de Iubilæo p.* 1. *cap.* 15. *à n.* 1. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib.* 29. *n.* 66. Molfes. *in summa Teologiæ moral. tract.* 3. [illegible] 8. *n.* 25 33. & 34. Hurtado *de Sacram. d.* [illegible] 3. *de Sacram. in genere, diffic.* 6. *in fine*, vbi per hunc text. dicit eos, qui voto panem cœlestem edunt fide viua, fructum, & vtilitatem illius sentire, id est, augmentum iustificationis, quamuis non sacramentalis.

De

De Sacrosancto Eucharistiæ Sacramento.

α Canon I.

SI quis negauerit, [a] in sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento contineri verè, realiter, & substantialiter corpus & sanguinem vnà cum anima, & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, ac proinde totum Christum: sed dixerit tantummodo esse in eo, vt in signo, vel figura, aut virtute, anathema sit.

[a] Supr. c. 3. Concil. Cõstantiense.

β Canon II.

Si quis dixerit, [b] in sacrosancto Eucharistiæ Sacramento remanere substantiam panis, & vini, vnà cum corpore, & sanguine Domini nostri Iesu Christi: negaueritque mirabilem illam, & singularem conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, manentibus duntaxat speciebus panis, & vini: quam quidem conuersionem Catholica Ecclesia aptissimè [c] Transubstantiationem appellat, anathema sit.

[b] Conc. idẽ damnans articulos Ioan. Vviclef.
[c] Supr. c. 4.

γ Canon III.

Si quis negauerit, [d] in venerabili Sacramento Eucharistiæ sub vnaquaque specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri: anathema sit.

[d] Cõc. Flor. in decretis Eugen. ad Armẽ. supr. c. 3. & infrà sess. 21. c. 1. de cõmun.

δ Canon IV.

Si quis dixerit, peracta consecratione, in admirabili Eucharistiæ Sacramento non esse corpus, & sanguinem Domini nostri Iesu Christi, sed tantùm in vsu, dum sumitur, non autem ante, vel post [e] & in hostiis seu particulis consecratis, quæ post communionem reseruantur, vel supersunt, non remanere verum corpus Domini, anathema sit.

[e] Supr. c. 3.

ε Canon V.

Si quis dixerit, [f] vel præcipuum fructum sanctum sanctissimæ Eucharistiæ esse remissionem peccatorum, vel ex ea non alios effectus prouenire, anathema sit.

[f] Vide Cõc. Flor. ibid. supr. cap. 2.

ζ Canon VI.

Si quis dixerit, in sancto Eucharistiæ Sacramento Christum vnigenitum Dei filium non esse [g], cultu latriæ, etiam externo, adorandum: atque ideo nec festiua peculiari celebritate venerandum: neque in processionibus, secundùm laudabilem, & vniuersalem Ecclesiæ sanctæ ritum, & consuetudinem, solemniter circumgestandum, vel non publicè, vt adoretur populo proponendum, & eius adoratores esse idololatras, anathema sit.

[g] Supr. c. 5.

η Canon VII.

Si quis dixerit, non licere, sacram Eucharistiam [h] in sacrario reseruari, sed statim post consecrationem astantibus necessariò distribuendam, aut non licere, vt illa ad infirmos honorificè deferatur, anathema sit.

[h] Supr. c. 6.

θ Canon VIII.

Si quis dixerit, Christum in Eucharistia exhibitum, spiritualiter tantum manducari [i], & non etiam sacramentaliter ac realiter, anathema sit.

[i] Supr. c. 8.

ι CANON IX.

Si quis negauerit, [k] omnes & singulos Christi fideles vtriusque sexus, cùm ad annos discretionis peruenerint, teneri singulis annis, saltem in Paschate, ad communicandum [l], iuxta præceptum sanctæ matris Ecclesiæ, anathema sit.

κ CANON X.

Si quis dixerit, [m] non licere sacerdoti celebranti seipsum communicare, anathema sit.

λ CANON XI.

Si quis dixerit, [n] solam fidem esse sufficientem præparationem ad sumendum sanctissimæ Eucharistiæ sacramentum, anathema sit. Et ne tantum Sacramentum indignè, atque adeò in mortem, & condemnationem, sumatur: statuit, atque declarat ipsa sancta Synodus, illis quos conscientia peccati mortalis grauat, [o] quantumcumque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessariò præmittendam esse Confessionem sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam, publicè disputando defendere præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat.

k Can. omnis vtriusq; de pœnit. & remiss. Côc. Lateran sub Innoc. 3. c. 21. & infrà sess. 14 can. 1. de pœn.
l Conc. Lateran. sub Inn. 3. c. 21.
m Supr. c. 8.
n Supr. c. 7.
o Supr. c. 7.

1. α CANON I.] Vide Henriquez *in summ. lib. 8. cap. 20. §. 4. in princip.* Valent. *tom. 4. disput. 6. quæst. 3.* Iodoc. Cocc. *in thesauro catholico, tom. 2. lib. 6. art. 1.* Ægid. de Coninck *de Sacram. & censur. q. 75. art. 3.* Petr. de Ledesma *in summa p. 1. Sacrament.* vbi de Eucharistia, *c. 1. concl. 5.* Fernandez *in examine Theologiæ moral. p. 3. cap. 4. §. 10. num. 4.* Molfes. *in summa Theologiæ moralis tract. 3. cap. 3. num. 19.* Fernandez *in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept. 3. lib. 5. cap. 1.* Paul. Laymann. *in sua Theologia morali.*

2. β CANON II.] Vide Henriquez *d. lib. 8. c. 30. §. 2. litt. I.* Vasquez *in 3. p. S. Thomæ tom. 3. disp. 180. num. 180. & disp. 194. n. 4* Hurtado *de Sacram. tom. 2. tract. de Euchar. disp. 4. diffic. 4. in princ.* Ægid. de Coninck *d. q. 75. n. 49. & a. 71. & q. 177. art. 1.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 19. n. 36.* Petr. de Ledesma *d. tract. de Eucharistia, cap. 6. concl. 1. & 3.* Bonacina *de Sacram. disp. 4. q. 3. puncto 6. §. 2. n. 1.* Molfes. *in summa Theologiæ moral. tract. 3. c. 5. n. 14. & 15.* Filliuc *in quæst. moral. lib. tom. 1. tract. 4. n. 147.* Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta præcept. 3. lib. 3. c. 1. n. 8.* Et certum de Fide esse manere aliqua accidentia, tradunt post Suarez, & Vasquez nouissimè Ioan. de Lugo *disp. 10. sect. 1. n. 1. cum seqq.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 2. c. 8. n. 58.*

3. γ CANON III.] Vide Henriq. *d. lib. 8. c. 27. §. 4. litt. K,* Ægid. de Coninck *de Sacram. & censur. quæst. 74. num. 3. & num. 191. & quæst. 75. n. 49. & 168. & quæst. 16. n. 32.* Vasquez *tom. 3. disp. 188 n. 2. & 15.* Valer. Reginald. *d. lib. 29. num. 37.* Cardin. Bellarm. *de Eucharistia lib. 3. cap. 22.* Bonacina *de Sacrament. disp. 4. quæst. 3. punct. 5. num. 2.* Filliuc. *in quæst. moralib. tom. 1. tract. 4 num. 136* Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept. 1. lib. 3. cap. 1. n. 9. & præcepto 3. lib. 3. cap. 4. à num. 10.* Ioan. de Lugo *de Sacramentis tom. 1. tract. de Eucharist. disp. 4. sect. 4. n. 66. & n. 168. & disput. 8. sect. 2. n. 40.*

4. δ CANON IV.] Vide Henriq. *d. lib. 8. cap. 19. in princ. litt. C,* Ægid. de Coninck *de Sacram. & cens. quæst. 74. n. 53.* Fernand. *in examine Theologiæ moral. p. 3. c. 4. §. 10. n. 6.* Balduin. iun. *super opera controuers. Bellarmini p. 2. lib. 3. cap. 5.* Torreblanca *de iure spirituali lib. 2. cap. 8. n. 61.*

5. ε CANON V.] Vide Henriquez *d. lib. 8. cap. 26. in princip. litt. B,* Ægid. de Coninck *de Sacram. quæst. 79. n. 53.* Vasq. *d. tom. 3. disp. 2 5. n. 2.* Filliuc. *in quæst. moral. tom. 1 tract. 4. num. 36*

6. ζ CANON VI.] Vide Can. *de locis theolog. l. 5. cap. 5. col. 144. & lib. 12. c. 11 col. 441.* Henriq. *d. lib. 8. cap. 32. §. 2. lit. D, & cap 42. §. 2 lit. H,* Ægid. *de Sacram. tom. 1 quæst. 76. num. 86.* Iodoc. Cocc. *in thesauro catholic. lib. 6. art. 7.* Molfes. *in summa Theologiæ moralis tract. 3. cap. 6. n. 8.* Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarræ fol. 174. verso, num. 8* Suar. *tom. 3. de Sacram. disp. 75.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib 29. num. 37. in fine* Torreblanca *de iure spirit. lib. 2. cap. 8. n. 56.*

7. η CANON VII.] Vide Balduin iun. *super opera controuers. Bellarmini p. 2. lib. 3. cap. 5.*

8. θ CANON VIII.] Vide Vasq *in 3. p. D. Thomæ tom. 3. disp. 211. n. 3.* Sacramentum corporis, & sanguinis Christi sub speciebus panis, & vini est vnicum, integrum, & perfectum sacramentum, vt multis probat Paul. Laymann. *l. 5. de Sacramentis tract. 4. c. 1. num. 3.*

9. ι CANON IX] Vide Ægid de Coninck *de Sacram. q. 80. n. 162. cum seqq.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 47. in fine.* Bonacin. *de Sacrament. disp. 4. quæst. 7. puncto 2. num. 5.* Molfes. *in summa Theologiæ moralis tract. 3. cap 8 num. 26.* nouissimè Stephan. VVeyms *ad constitutiones 24. ex antiquo iure d[illegible] per Concil. Trid. innouatas. const. 23. pag. 2. 4. 7. præcipuè num. 17* Trulleoch. *in Decalog. lib 3. cap. 5. dub. 2.*

10. In hoc can ibi, *omnes & singulos Christi fideles* &c. Non tamen perpetuò & absolutè fatuos; sed tantùm semifatuos, & non continuò amentes, tempore quo habent dilucida interualla, ita Henriq. *d. lib 8. cap. 42. §. 3.* Bonacina *de Sacramentis disp. 4. quæst 6 puncto 1. circ. num. 4.* Paul. Laymann. *in Theologia morali lib. 5. tract. 4. cap. 4.* Villalobos *in summa p. 1. tract. 7. dub. 40. num. 3.* Sancius *in select. disp. 26. num. 5. & disput. 36. num. 9.* Antonin. Diana *resolut. moral. p. 2 tract. de celebratione Missarum, resolut. 79.* quos refero *de officio & potestate Parochi, cap. 20. num. 19.*

11. Infirmo delïranti, qui propter febrem incidit in amentiam, seu phrenesim, posse præberi viaticum, si illud tempore vsus rationis expresse petiisset, & signa contritionis, confessionis, & communionis ostendisset, etiam multo antea, dummodo non sit periculum irreuerentiæ, resolui *d. cap. 20. num. 43.* vbi *num. 10. cum seqq.* etiam resolui peccatoribus notoriis, veluti vsurariis publicis, & meretricibus, tribuendam non esse Eucharistiam.

12. Ibi, *cùm ad annos discretionis peruenerint.* Prudentium id parentum, & multo magis Confessariorum iudicio æstimandum. Sot. *in 4. dist. 12. quæst. 1. art. 9.* Bonacina *d. disp. 4 quæst. 6. puncto 2. à num. 1.* Ego ipse *d. cap. 20. num. 18.* Trullench. *d. cap. 5. dub. 2. num. 2. cum seqq.*

Ibi,

13. Ibi, *saltem in Paschate.* Hoc est, in hebdomada sancta, vel infra octauam Paschæ, hoc est à Dominica Palmarum vsque ad Dominicam in Albis inclusiuè, & vbi laxior esset consuetudo à prima die Quadragesimæ vsque ad dictam Dominicam in Albis inclusiuè, prout obseruatur Mediolani, in Portugallia, & Valentia. Vide Trullench. *d. lib. 3. c. 5. dub. 2. n. 6.* Quarant. *in summa Bullarij. verb. Communio*, vbi refert hac de re declarationem Eugenij IV. Azor. *institut. moral. part. 1. verb. Eucharistia* §. 7. Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept. 2. lib. 1. cap. 3. per tot. & præcept. 3. lib. 1. cap. 5.* Henriq. *in summa lib. 8. cap. 5. §. 1. à principio*, vbi refert, quòd in pluribus diœcesibus consuetudo extendit à principio Quadragesimę vsque ad decimumquartum diem post Pascha, refero *dicto c. 20. num 14.*

14. Sacerdotem Regularem non posse tempore Paschali ministrare Eucharistiã secularibus, vt adimpleant præceptum Ecclesiasticum, annuæ Communionis, resoluunt Nugn. *tom. 1. in 3 part. quæst. 83. artic. 4. conclus.* Suar. *de Regul. tom. 4. tract. 10. lib 9. cap. 3. num. 8.* Portel. *in dub. regularibus tom. 1. verb. Sacramentorum administratio n. 5.* Villalob. *in summa part. 1. tract. 7. dub. 47. num. 4.* latè Trullench. *in decalog. lib. 3. c. 5. dub. 2. n. 8.* vbi subdit quòd Doctores id intelligunt de die Paschatis non materialiter, sed formaliter, id est, de Communione Paschali per quam fit satis præcepto, & inclinare in hanc partem videtur Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept. 3. lib. 1. cap. 5. n. 16.* Contra Sorb. *in compendio priuileg. verb. Communicare*, Fr. Emman. *quæst. regular. tom. 1. quæst. 56. art. 3.* Ludouic. Beia *respons. casuum conscient* [...] *4. casu 4.* Ioan. de la Cruz *de statu relig. lib. 2. c.* [...] *dub. 4. conclus. 3.* existimantes posse per priuilegia Nicolai V. Pauli III. Pij IV. & aliorum Pontificum.

15. Fratres Religiosos non posse administrare populo sanctissimam Eucharistiam die Paschatis, stante quòd in priuilegio Eugenij IV. hoc illis interdicitur expressè pro illa die, resoluont Nauarr. *in man. cap. 21 n. 52.* Henriq. *d. lib. 8. cap. 55. §. 1.* Azor. *instit. moral. part. 1. lib. 7. cap. 41. quæst. 7.* Epo ipse *de officio, & potest. Parochi cap. 20. num. 10.* vbi refero ita decisum in S. Congreg. Concil. *sub die 2. Martij 1619.*

Contra *compendium priuilegiorum Societatis* IESV *verb. Eucharistia* §. 2. Emman. Sà *in aphorismis verb. Eucharistia num. 10* Ludouic. Miranda *in manuali Prælator. tom. 1. quæst. 42. art. 2. conclus. 2.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 1. q. 56. art. 3.* Ægid. de Coninck *q. 82. art 3. num. 31.* Ioan à Cruce *de statu Relig. lib 3. cap. 5. dub. 4. conclus. 2.* Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 9. c. 3. num. 7.* Tambutin. *de iure Abbatum tom. 2. disput. 5. q. 3. n. 3.* Fernandez *in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept. 3. lib. 3 c. 2. n. 18.* Hieron. Roderic. *in compendio quæst. regul. resolut. 127. n. 5.* Ioan. de Lugo *de Sacrament. tom 1. tract. de Eucharistia disput. 18. sect. 2. à n. 50.* & alios existimantes Religiosos sine Parochi licentia posse ipso die Resurrectionis Dominicæ sacram Eucharistiam ministrare parochianis, iis videlicet, qui existimantur parochiæ satisfecisse, vel postea satisfacturi.

ϰ CANON IX.] Vide Vgolin. *de officio Episcopi cap. 15 §. 7. n. 9.* quem refero *de officio, & potest. Parochi, cap. 20. n. 24.* 16.

λ CANON XI.] Vide Sot. *in 4. dist. 12. q. 5. art. 4. col. 14.* Can. *de locis Theolog. lib. 3. col. 189. ad fin. cum seqq.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom. 1. q. 80. n. 5. cum seqq.* Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 10. cap. 31 quæst....* Suar. *tom. 3. de Sacrament. disput. 66. sect. 3. vers. sed quæres*, Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitens. lib. 20 num. 53.* Fernandez *in examine Theologiæ moralis part. 3. cap. 4 §. 8.* Filliuc. *in quæst. moralibus tom. 1. tract. 4. num. 210.* Molfes. *in summa Theologiæ moralis tract. 5. cap. 10. num. 25.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 1. c. 7. num. 46. cum seqq.* Ioan. de Lugo *de Sacrament. in tract. de Eucharist. disput. 14. sect. 4. num. 54. cum seqq* Ioan. Sanci. *in select. disput. 32. num. 4.* 17.

DE REFORMATIONE

De Officio Prælatorum in subditorum correctione.

CAPVT I.

1. *Doctores referuntur de materia huius cap. agentes.*
2. *Episcopi se pastores, non percussores esse meminerint.*
3. *In criminalibus causis quando procedi possit ad vlteriora, non obstantibus appellationibus, & inhibitionibus.*
4. *Episcopus visitans tenetur dare transumptum si reperit aliquod delictum carceratione, vel castigatione dignum.*
5. *Appellatio non datur à visitatione facta ab Episcopo, præsertim à correctione morum.*
6. *Appellatio ad effectum suspensiuum non datur à mandato de residendo in visitatione edito.*
7. *Appellatio ad effectum suspensiuum non admittitur à visitatione Ecclesiæ Cathedralis.*
8. *Non extenditur ad causas criminales, quæ tractantur apud iudices inferiores, aut delegatos Papæ, vel Episcop.*
9. *Appellari an possit quando grauamen illatum per interlocutoriam, non potest tolli per appellationem à definitiua.*
10. *Carcerationis indebitæ grauamen per appellationem à definitiua reparari non potest.*
11. *Appellatio interposita super condemnatione ad triremes habet effectum suspensiuum.*
12. *Appellatio a priuatione beneficij habet effectum suspensiuum.*
13. *Decretum S. Congregationis negotiis Episcoporum præpositæ.*
14. *Metropolitani in suffraganeos eorumve subditos non iudicant nisi in casibus iure expressis.*
15. *Metropolitani, & alij superiores causas in curiis Ordinariorum pendentes non auocant.*
16. *Appellationes quando recipiendæ.*
17. *Superiores cognoscere non valent causas, quæ coram inferioribus pendent ante definitiuam sententiam, vel vim definitiuæ habentem.*
18. *Inhibitiones post appellationem quando concedendæ.*
19. *Appellatio recipienda non erit quamuis appellans afferat sententiæ, aut appellationis exemplum culpa iudicis à quo, vel actuarij habere non posse.*
20. *Appellationes à Metropolitanis non recipiuntur ab*

executione decreti Concilij Trident. aut visitationis Apost.

21. *Appellationes ad effectum deuolutiuum tantum admittitur in causis visitationis Ordinariorum, aut correctionis morum.*

22. *Appellatio non admittitur à grauamine, quod per definitiuam reparari nequit, nisi visis actis.*

23. *Causa appellationis dum pendet, appellans in eodem quo reperitur carcere, quanto tempore permanebit.*

24. *Acta originalia processuum prima instantia ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, nisi, &c.*

25. *Censura Ecclesiastica in appellante prolata quando relaxari possit per iudicem appellationis.*

26. *Absolutio ad cautelam quomodo danda.*

27. *Appellatio non recipitur à sententia definitiua contra verum contumacem prolata.*

28. *Archiepiscopus non debet se ingerere in prima instantia causarum, quæ agitantur coram eius suffraganeo.*

29. *Metropolitanus non potest cognoscere in prima instantia etiam citra præiudicium cursus causæ coram Episcopo.*

EAdem sacrosancta Tridentina Synodus præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legatu, & Nunciis, intendens nonnulla statuere, quæ ad iurisdictionem pertinet Episcupum, vt iuxta proximè Sessionis decretum, illi in commissis sibi Ecclesiis eo libentius resideant, quò facilius, & commodius sibi subiectos regere, & in vitæ, ac morum honestate continere potuerit, illud primum eos admonendos censet, ᵃ *a vt se pastores, non percussores, esse meminerint*, atque ita præesse sibi subditis oportere, vt non in eis dominentur, sed illos, tanquam filios, & fratres, diligant, elaboréntque, vt hortando, & monendo ab illicitis deterreant, ne, vbi deliquerint, debitis eos pœnis coërcere cogantur, quos tamen, si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, ᵇ illa Apostolis est ab eis seruanda præceptio, vt illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate, & patientia, cum sæpè plus erga corrigendos agat beneuolentia, quàm austeritas, plus exhortatio, quàm comminatio, plus charitas, quàm potestas. Sin autem ob delicti grauitatem virgâ opus fuerit, tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia iudicium, cum leuitate seueritas adhibenda est, vt sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conseruetur, & qui correcti fuerint, emendentur, aut, si resipiscere noluerint, cæteri, salubri in eos animaduersionis exemplo, à vitiis deterreantur, cum sit diligentis, & pij simul pastoris officium, morbis ouium leuia primum adhibere fomenta, post, vbi morbi grauitas ita postulet, ad acriora, & grauiora remedia descendere: sin autem ne ea quidem proficiant illis submouendis, cæteras saltem oues à contagionis periculo liberare ᶜ *β Cum igitur rei criminum*, plerumque ad euitandas pœnas, & Episcoporum subterfugienda iudicia, querelas & grauamina simulent, & appellationis diffugio, *γ iudicis processum impediant*, ne remedio ad innocentiæ præsidium instituto, ad iniquitatis defensionem abutantur, atque vt huiusmodi eorum calliditati, & tergiuersationi occurratur, ita statuit, & decreuit. ᵉ *δ In causis visitationis*, & correctionis siue habilitatis, & inhabilitatis, *ε nec non criminalibus ab Episcopo*, seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitiuam sententiam, *ζ ab interlocutoria, vel alio quocunque grauamine*, non appelletur, *η nec Episcopus, seu Vicarius*, appellationi huiusmodi, tanquam friuolæ, deferre teneatur, sed ea, ac quacumque inhibitione ab appellationis iudice emanata, necnon omni stylo, & consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstante, ad vlteriora valeat procedere, ᶠ nisi grauamen huiusmodi per diffinitiuam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiua appellari non possit, quibus casibus sacrorum, & antiquorum canonum statuta illibata persistant.

a Tit. 1. 1. Tim. 3. 1. Pet. 5. distinct. 45. in 3. tuc. d. 94. c. vlt. esto subiectus.
b 2. Tim. 4.
c Cap. reseccandæ. & c. cum sp. antur 24. q. 3.
d Cap. cum speciali §. porro de, elect.
e Inf. à sess. 22. c. 1. & 24. c. 20. in fin.
f Cap. vt de bitis, e ap. … cū sint.

1. VIde Paul. Fusc. *de visitat. lib. 1. c. 26. n. 29. in fine*, Sbroz. *de officio Vicarij lib. 3. q. 1.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 2. quæst. 40. art 1.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Ecclesi. decis. 503. in 1. edit. alias resol. 304. in 2. edit.* Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 6. de visitat. n. 63.* vbi refert decisum post definitiuam sententiam in causis correctionis, & visitationis appellari posse, ita tamen vt appellatio non suspendat executionem, nisi grauamen per definitiuam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiua appellari non possit.

2. *a Vt se pastores, non percussores esse meminerint.*] Vide S. Anton. *in summ. p. 3. tit. 28. c. 5. §. 3.* Cornel. *cons. 296. circa princip. vol. 4* Fusc. *de visitat. lib. 1. c. 3. num. 19.* Metipsum *de officio & potest. Episcopi part. 1. tit. … alleg. 12.* Episcopi summa attentione perpendant textum *in præsenti, & infrà sess. 24. de reformat. c. 3. & sess. 25. etiam de reformat. cap. 1.* in quibus decretis verba sunt multùm pia, & a Prælatis mente semper retineri debent, quorum summam refert Stephan. Weyms *ad constitutiones 24. ex iure antiquo deprompta, & per Concil. Trident. innouatas, constit. 20. n. 8 pag. 239.*

β Cum igitur rei criminum, &c.] In criminalibus causis quando procedi ad vlteriora possit, non obstantibus appellationibus, & inhibitionibus, declarauit sanctæ mem. Pius V. *in sua constitut. 180.* incip. *Cum sicut*; quæ est reformatoria constitutionem Pij IV. & aliorum summorum Pontif. sic distinguendo: Aut reus confessus est, & tunc licitum erit iudici à quo, non obstantibus appellationibus, & inhibitionibus, absque pœnarum incursu ad vlteriorem executionē pro pœnæ in sententia irrogatę executione procedere Si verò non sit confessus, tunc poterunt admitti, & recipi omnes, & singulæ appellationes, ac quæcunque desuper pro tempore præsentatæ, & præsentandæ commissiones & illarum vigore inhibitiones, citationes, 3.

tationes, & monitoria decerni, præstita tamē priùs cautione idonea per partem, seu partes appellantes non confessos in forma depositi pro pœna in qua condemnatus extitit, & seu respectiue de se constituendo in carcere, & ibidem manendo in quacunque parte iudicij, & quatenus pars esset diues, facto prius actuali deposito arbitrio iudicis ad quem. Quod quidem hodie in praxi obseruatur, inoleuit enim stylus Signaturæ iustitiæ, vt quandocunque contingit committi causam appellationis in criminalibus, semper appoatur clausula, *pariro sententia*, vel *seruato exilio*, & forma Motus proprij Pij IV. & Pij V. Ita Maisobr *de Synodo diœcesana c.4. dubit.21. secundum Romam impressionem*.

4. *Iudicis processum impediant.*] An Episcopus visitans teneatur date transumptum, si reperetit aliquod delictum carcerationē, vel castigatione dignum? Affirmatiuè decisum fuisse refert Armendaris. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 6. de visitat. num. 62.*

5. *In casu visitationis, &c.*] A visitatione facta ab Episcopo, præsertim a correctione morum, non dari appellationem, per text. *in præsenti*, & *cap. 10. sess. 24. de reformat.* resoluunt Lancellot. *de attentat. & innouat. appellat. pend. limit. 18. in princ. n. 6.* Ruginel. *de appellat. §. 2. cap. 3. num. 46.* Matchesf. *de commiss. p. 1. de commiss. appellat. extra Roman. cur. c. 6. num. 78.* 2. *edit.* quos refert Aloys. Ricc. *in praxi aurea resol. 7. num. 1.* vbi *numeris seqq.* multa tradit de intellectu huius text. Naoarr. *in rub. de iudic. not. 6. 9. num. 83.* & *cons.* de *appellat.* Gabr. Pereira *de Manu Reg. part. 1. c. 7. à princ.* Thom. Valasc. *alleg. iuris tom. 1. à leg. 70. num. 4.* Mat. Anton. *var. resolut. lib. 1. resolut. 9. num. 11.* & *resolut. 110. num. 14.* Stephan. VVeynis *ad const. ... 24. ex iure ant quo desumptas*, & *per Concil. Trident. innouatas, constit. 17. n. 14. pag. 195.* vbi *num. 15.* aduertit vt dum appellatur à decreto visitationis, admitti non debeat appellatio nisi specificè expressæ fuerint causæ grauaminum, vt dispicere possit visitator à quo appellatio interponitur, an causæ sint friuolæ, an iustæ, an suspendere, vel mutare debeat suum decretum, an verò prouisionaliter exequi. Narbona *l. 59. ... n. 119. tit. 4. lib. 2. Recop.* vbi refert decisum quod in causis visitationis, & correctionis appellari potest post diffinitiuam, ita tamen vt appellatio non suspendat executionem. Si tamen Episcopus procedat in exemptos, seu alios priuilegiatos contra eorum priuilegia, dari appellationem existimant Salgado *de protect. Regia p. 2. c. 15. n. 58.* Betart. *de visitat. sexual. cap. 27. n. 67.* Mendez de Castro *in praxi Lusit. p. 2. lib. 2. c. 3. num. 34.* Marchesan. *d. cap. 6. num. 78.* Vbi enim apparuerit de exceptione, seu priuilegio gesta appellatione pendente reuocantur, Lancellot. *de attentat. p. 2. c. 12. limit. 18. num. 2.* & *seq.*

6. A mandato de residendo in visitatione edito non dari appellationem ad effectum suspensiuum, sed ad effectum deuolutiuum tantum, decisum refert Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 6. l. 5. 2. num. 2.*

7. Appellationem ad effectum suspensiuum non admitti à visitatione Ecclesiæ Cathedralis, & personarū ipsius ab Episcopo facienda, nec ideo illam appellatione suspendi posse, tenet Aldan. *in compendio canon. resol. lib. 1. tit. 4. num. 8.* vbi refert decisum *in Orielen. 27. Martij 1632. ad 6.* subdens *ibidem in resp. 1.* fuisse resolutum appellationis cuiuscunque prætextu non posse impediri, seu retardari diœcesanæ Synodi celebrationem.

Si ordine iudiciario & ordinato processu visitationis causa tractetur, appellatio ad vtrumque effectum admittitur, vt per Stephan. Gratian. *Marchia deci. 158. n. 4.* Ceuall. *de cognit. per viam viol. part. 2. q. 123. n. 14.* & *15.* Piasec. *in praxi Episcop. p. 2. c. 3. num. 61. vers. hoc eodem casu*, Narbona *d. l. 56. gloss. 1. num. 122.* Mendez de Castro *in praxi Lusit. p. 2. lib. 2. cap. 3. num. 34.*

Necnon in criminalibus ab Episcopo, &c.] Ergo non à iudicibus inferioribus, aut delegatis Papæ, vel Episcopi; ita post Nauarr. *in manu. 25. num. 15. vers. adde.* tradit Fr. Emman. *in summa tom. 3. cap. 20. num. 1.* quem refert Hieron. Roderic. *in compendio quæst. reg. d. resol. 10. num. 10.* Verùm ex dispositione Concilij in omnibus causis appellari non posse ab interlocutoriis tam in prima, quàm in secunda instantia, tam ab Ordinariis, quàm à delegatis, vel inferioribus latis, nisi grauamen contineant irreparabile, vel diffinitiuæ vim habeant, resoluunt Suar. de Paz *in pract. in proœm. 6. part. tom. 1. n. 28.* Amat. Roder. *in tract. examinandi & videndi processum, c. 12. n. 8.* late ad vtramque partem Narbona *l. 59. gloss. 1. num. 150. cum multis seqq. tit. 4. lib. 2. Recop.* 8.

Ab interlocutoria, vel ab alio quocunque grauamine, &c.] An appellari possit quando grauamen illatum per interlocutoriam non potest tolli per appellationem à definitiua; vide Suar. de Pace *in pract. tom. 2. p. 5. c. vnic. num. 3.* Quarant. *in summ. Bullary, verb. Archiepiscopi auctoritas, auctor 18 vers. primo quæro*, Nauarr. *cons. 2. de appellat.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis. 105. in 1. edit.* aliàs *resol. 405. num. 1. in 2. edit.* Piasec. *in praxi Episcop. p. 2. c. 4. num. 98.* 9.

Carcerationis indebitæ grauamen per appellationem à definitiua reparari non potest, ac proinde ab eo valet appellari, & Ordinarius tenetur huic appellationi deferre, & processum transferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex appellationis causa cognita aliud iusserit, ita referunt decisum Piasec. *d. c. 4. num. 10.* Quaranta *d. verb. Archiepiscopi auctoritas, num. 20. in addit. litt. B.* Et refert Narbona *d. l. 59. gloss. 1. num. 120.* Sacram Congr. censuisse quòd in materia correctionis vbi Episcopus etiam sine processu, & sine scriptis carcerat subditos, & tenet diu carceratos, potest Metropolitanus cognoscere de excessu in corrigendo, si carcerati appellauerint ad eum, dummodo interim non impediat, aut suspendat executionem eorum, quæ ab Ordinario decreta fuerint, de quo etiam Gabr. Berart. *de Visitat. sacral. c. 27. num. 67.* Mendez de Castro *d. p. 2. lib. 2. c. 3. num. 33.* Vide infra *sess. 24. de reform. c. 10. num. 33.* 10.

Appellationem interpositam super condemnatione ad trir mes habere effectum suspensiuum, resoluit Aldan. *d. tit. 9. num. 9.* vbi dicit ita fuisse resolutum *a S. Congreg. Episcop. & Regular. in Aversana 22. Ianuarij 1591.* 11.

Appellationem à priuatione beneficij habere effectum suspensiuum, tenet Aldan. *d. tit. 4. n. 10.* vbi asserit sic fuisse decisum *in S. Congr. Episcop. & Regul. in Mileuitana 3. Iunij 1604.* Nam etiam in causis visitationis, si non de morum correctione agere tur, sed de priuatione administrationis, vel beneficij, aut alterius similis rei, appellatio quoad vtrumque effectum admittitur, Ceual. *de cognit. per viam violent. p. 1. q. 123. n. 13.* Narbona *d. l. 59. gloss. 1. num. 121.* 12.

Hac de re extat optimum decretum omnino videndum, quod referunt Aloys. Ricc. *in d. praxi rerum fori Eccles. resol. 404. in 2. edit.* Prosper de Augustino *in addit. ad Quarant. d. verb. Archiepiscopi auctoritas*, 13.

ctoritat, auctor. 18.*vers.octauo*, Piasec. *d.part.2.cap.4. num.*101. Hieron.Roderic.*in compendio quæst.regular.resolut.*10. *num.* 33. *cum seqq.* Modern. *de potest. Regia part.2.cap.1.a n.*247. *& de supplicat. ad Sanctissim.part.2.c.5.§.2.num.4. &* 5. tenoris sequentis, videlicet:

13. *Ad tollendas ambiguitates, & controuersias iurisdictionales, quæ inter appellationum, & prioris instantiæ iudices non sine partium dispendio, cursúsque iustitiæ impedimento, & sæpe cum scandalo oriuntur, S.Congr. causis Episcoporum præposita, facta prius relatione S.D.N. Urbano VIII. ac de Sanctitatis suæ mandato viua vocis oraculo desuper habito in hunc qui sequitur modum ab omnibus, ad quos spectat, in posterum fieri ac seruari debere mandauit, & mandat.*

14. *Metropolitani, Archiepiscopi, Primates, aut Patriarchæ in Suffraganeos, eorúmve subditos non iudicent, nisi in casibus à iure expressis.*

15. *Item nec alij superiores etiam Nuncij, vel Legati de latere specificam facultatem maiorem non habentes causas in curiis Ordinariorum, vel aliorum inferiorum iudicum pendentes, ad se non auocent, nisi per viam legitimæ appellationis ad ipsorum tribunalia deferantur, vtrinque appellantes ab inferiorum iurisdictionibus quoad alias causas eximere non possint.*

16. *Appellationes nunquam recipiantur, nisi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, prius constiterit appellationem a sententia definitiua, aut à grauamine, quod per definitiuam sententiam reparari non possit in casibus à iure non prohibitis, per legitimam personam, & intra debita tempora fuisse interpositam ac prosequutam.*

17. *Nedum causarum, quæ coram inferioribus iudicibus pendent ante definitiuam sententiam, vel vim definitiuæ habentem, de grauamine illato superiores cognoscere valeant, licèt citra præiudicium cursus causarum se id facere contestentur. Ne ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut simpliciter mandare, vt ipsi copia processus transmittatur, etiam expensis appellantis.*

18. *Inhibitiones post appellationem sicut præmittitur receptam non concedantur, nisi cum inscriptione tenoris sententiæ, aut decreti definitiui, aut vim definitiuæ habentis, vel damnum per definitiuam irreparabile continentis, alias inhibitiones, & processus, & inde sequuta quæcunque sint ipso iure nulla, eisque impunè non parere liceat.*

19. *Si appellans asserat sententiæ, aut appellationis exemplum, culpa iudicis à quo, vel actuarij habere non posse, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitio concedenda, sed eis tantum, ad quos pertinet, iniungi poterit vt soluta condigna mercede actorum exemplum authenticum appellanti intra breuem aliquam competentem terminum tradatur. Caueat tamen iudex a quo, nisi verè appellatum fuerit in causa appellabili interim aliquid in præiudicium appellantis attentet, et si per actum publicum, aut per testium depositiones constiterit acta denegari appellanti, tunc mandato tradendi acta possit iudex appellationes adiicere, & interim aliquid noui contra appellantem attentetur.*

20. *Ab executione decreti S. Concilij Trident. aut visitationis Apost. appellationes à Metropolitanis non recipiantur, nec si Episcopi virtute eiusdem S. Concil. procedunt vt Sedis Apost. delegati in causis, quæ sub eorum iurisdictione ordinaria non comprehenduntur, salua tamen in hoc casu Legatorum, & Nunciorum Apost. auctoritate.*

21. *In causis verò visitationis Ordinariorum, aut correctionis morum quoad effectum deuolutiuum tantum admittuntur, nisi ne grauamine per definitiuam irreparabili agatur, vel cum visitator citata parte, & adhibita causæ cognitione iudicialiter procedit, tunc enim appellationi locus erit quoad effectum suspensiuum.*

Cum a grauamine, quod per definitiuam reparari nequit, vt indebitæ carcerationis, vel torturæ, aut excommunicationis etiam comminatæ, appellatur, nonnisi visis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, vel prouisio aliqua concedatur. 22.

Causa appellationis dum pendet, appellans in eodem, quo reperitur, carcere permanebit, quoad iudex ad quem appellatum est, visis actis, ea causa cognita aliter decreuerit, & tunc si a iudicis ad quem decreto vim definitiuæ habente fuerit appellatum, nihil mandare, aut prosus decreti executione attentare poterit, donec per iudicem superiorem aliud fuerit ordinatum. 23.

Acta originalia processuum primæ instantiæ ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa, & suspicio incidat, quæ iudicialiter obiiciatur, & tunc terminata causa remittenda sunt ad Ordinarium, vt in suo archiuio conseruentur. 24.

Censura Ecclesiastica in appellante prolata relaxari, aut nulla declarari per iudicem appellationis non potest, nisi auditis partibus, & causa cognita, tuncque si constiterit eam iustam esse, ad iudicem, qui excommunicauit, appellans remittendus est, vt ab ipso iuxta sacros canones beneficium absolutionis, si humiliter petierit, debitámque emendationem præstiterit, obtineat. Si verò iniustam esse clarè appareat, superior absolutionem impendat si dubitetur, honestius est vt ad excommunicatorem intra breuem aliquem terminum eidem præfigendum absoluendus remittatur, licèt etiam superior hoc casu id ipsum per se præstare possit. 25.

Absolutio ad cautelam non [illegible] petitata, & visis actis cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolatæ, vel a iure si concurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, concedenda est, tuncque ad tempus breue cum reincidentia, & præstita per excommunicatum cautione de stando iuri, & parendo mandatis Ecclesiæ tantùm, etsi iuxta formam à iure præscriptam apparebit quem ob manifestam iniuriam excommunicatum fuisse, debitam etiam satisfactionem præstare, & si ob contumaciam manifestam expensas pariter satisfacere, & cauere de iis [illegible] excommunicatore quis tenebitur [illegible] ad cautelam absoluatur. 26.

A sententia definitiua [illegible] contumacem prolata appellatio non recipiatur, nec inhibitio, aut alia quæuis prouisio quandiu appellans in huiusmodi vera contumacia perstiterit, concedatur. 27.

» *Nec Episcopus, seu Vicarius, &c.*] Archiepiscopum nó debere se ingerere in prima instantia causarum, quæ agitantur coram eius suffraganeo, [illegible] inhibendum non est, nec ille tenetur deferre appellationi, nisi in casibus Bullæ Gregorij XIII. quæ est 14. B[illegible]rio, referunt decisum Zerol. *in praxi Episcop.* [illegible] *appellatio, vers. ad decimum* Hieron.Roderic.*d.resol.*10.*n.*21. 28.

Metropolitanum non posse cognoscere etiam citra præiudicium cursus causæ coram Episcopo, neque ad eum effectum etiam absque vlla inhibitione posse simpliciter mandare [illegible] sibi transmittatur copia processus expensis appellantis extra casu à Concilio concessos appellanti, referunt decisum Quarant *d.auct.*18.*ver. primo quæro*, Hieron. Roderic *d.resol.*1[illegible] 29.

In

In Criminibus appellationis causa à sententia Episcopi quando Metropolitano, & quando vni ex viciniorib9 sit committenda, eorúmve vicariis, & non inferioribus.

CAPVT II.

1. *Legati, seu Nuncij non possunt committere causas criminales suis Auditoribus.*
2. *Appellandum est ad Metropolitanum à sententiis Ordinarij in causa criminali procedentis ex decreto Concil. etiam tanquam Sedis Apostol. delegatis.*
3. *Appellandum est a Vicario ad Episcopum in causis criminalibus, vel beneficialibus specialiter commissis Vicario.*

A Sententia Episcopi, vel ipsius in spiritualibus Vicarij generalis, in criminalibus appellationis causa, vbi appellationi locus fuerit, si Apostolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, α *Metropolitano, seu illius etiam Vicario* in spiritualibus generali aut, si ille aliqua de causa suspectus foret, vel vltra duas legales dietas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, β *vni ex viciniorebus Episcopis*, seu illorum Vicariis, non autem inferioribus iudicibus, committatur.

HVnc text. allegat, & illius summa refert Sbroz *de officio Vicarij lib.4.quæst.3.* vbi *q.5.* resoluit posse Vicarium Patriarchæ, Archiepiscopi, vel Episcopi cognoscere causas appellationum quas deuoluunt ad ipsos.

1. α *Metropolitano, seu illius etiam Vicario.*] Legatos, seu Nuncios Apost. non posse committere istas causas suis Auditoribus, vt illas videant tanquam iudices delegati, resoluit Aldan. *in compendio Canonic. resolut. lib.5 tit.8. num.10.* vbi ait sic fuisse resolutum *6. Octobris* 1588. & subdit *sub die 24. May.* 1590. fuisse decisum sententias latas ab Auditoribus Nunciorum Sanctissimi in causis appellationum in criminali, nullas esse, nec propter vtilitatem publicam & communem partium errorem sustineri.

2. β *Vni ex viciniorebus Episcopis.*] A decretis, & sententiam ordinarij, qui etiam tanquam Sedis Apost. delegatus ex decreto Concilij processit, appellandum esse ad Metropolitanum, non autem ad Sedem Apostol. tenet Aldan. *vbi supra.*

In causis verò criminalibus, vel beneficialibus specialiter commissis Vicario, appellari ab eo ad Episcopú cùm dicatur Ordinarius, resoluunt glos. *verb. officialem, in cap. 2. de officio vicarij lib.6.* & *ibi* Lap. *n.12.* Anch. *n.2.* Domin. *n.9.* Franch. *n.4. in fine*, August. Beroi *in rub. de offic. deleg. n.2. & 26. & consil. 22. n.22. vol.1.* Felin. *d. rub. de officio delegat. n.4 & in cap. licet n.1. cum seqq. de officio ordinarij.* Rot. *decis.7. de officio Vicarij* aliàs 371 *in nouis*, Marant. *de ordine iudic. part.4. dist.5. in princip. n.17.* Anton. Cuch. *lib.2, instit. maior. tit.8. de vicar. n.112. cum seqq.* Sbroz *de officio Vicarij lib.2. q.55. n.35. cum seqq.* Sanch. *de matrimon. lib.3. disp.29. n.6.* Iacob de Laurent. *in tract. de iudice suspecto, cap.4. n.12.* Nicol. Garc. *de beneficiis p.5. cap.8. n.40.* 3.

Acta primæ instantiæ intra triginta dies dentur gratis reo appellanti.

CAPVT III.

1. *Doctores referuntur de materia huius cap. agentes.*
2. *Intellectus huius decreti.*
3. *Appellans in causis criminalibus tenetur intra sex menses causam prosequi, & expeditionẽ reportare.*

REus, ab Episcopo, aut eius Vicario in spiritualibus generali, in criminali causa appellans, coram iudice, ad quem appellauit, α *Acta primæ instantiæ omninò producat: &* iudex, nisi illis visis, ad eius absolutionem minimè procedat. Is autem, à quo appellatum fuerit, intra triginta dies acta ipsa postulanti gratis exhibeat, alioqui absque illis causa appellationis huiusmodi, prout iustitia suaserit, terminetur.

1. VIde Sbroz *de officio Vicarij lib.3 q 9.* vbi de intellectu, Suar. de Pace *in pract. tom.2. part.5. cap. vnic. q.14.* Mendez de Castro *in praxi Lusitana lib.2. cap.11. n.14.* Nuuar. *in singul. iuris canonic. sing.7.* nouissimè Stephan. Weyms *ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas constit.17. num.15. & 16. pag.195.* Narbona *l.33. gloss. vnica n.4 tit.25. lib.4. Recopil.*

2. Intelligendum esse hunc text. de persona iudicis, qui in criminali causa sententiam tulit, à qua appellatum fuit, vt scilicet quantum in se erit acta ipsa postulanti exhibeat gratis, ita vt nullam mercedem sibi eo nomine accipiat: at verò c.10. *sess.24. de refor.* intelligendum esse de persona Notarij, qui ipsam actorum copiam tenebitur exhibere appellanti congrua mercede accepta, resoluunt Sbroz *d. loco* & Aldan. *in compendio Canon. resol. lib.5 tit.8.30.* vbi refert ita decisum *sub die 27. Septembris* 1627.

Acta primæ instantiæ omnino producat.] In causis criminalibus, qui pecuniariam passus fuerit sententiam si casus sit appellabilis, vt *supra ad c.1.* dictum est, tenebitur appellans infra sex mẽses à die ipsius interpositæ appellationis computandos ita coram iudice appellationis causam suam prosequi, vt etiã expeditionem reportet, quibus elapsis, & expeditione coram iudice è quo non reproducta, tenetur idem iudex à quo ad quamcunque fisci instantiam, etiamsi acta fuerint transportata, sententiam ipsam debitæ executioni omni mora postposita demandare, vt statuit sanctæ mem. Pius V. *in sua const.143. incip. Licet*, refert Massobr. *de diœcesana Synod. c.4. dub.21.* secundùm Romanam impress. 3.

Quando

Quando certus Episcoporum numerus à iure requisitus non potest assistere Episcopo deponenti ac degradanti clericum, assistant totidem Abbates certi eiusdem diœcesis, quibus assistere non valentibus assistant personæ alioquin in dignitate constitutæ.

CAPVT VI.

1. *Doctores de materia huius cap. agentes.*
2. *Degradationem realem, & curiæ seculari traditionem quæ crimina mereantur.*
3. *Episcoporum numerus qui requiratur in degradationibus.*
4. *Vicarius generalis proprij Episcopi potest ad verbalem Presbyteri depositionem procedere, ad actualem verò solus proprius Episcopus.*
5. *Episcopus electus, & confirmatus ante consecrationem non potest actualiter clericum degradare.*
6. *Prælati Religiosorum non habent iure communi facultatem deponendi, vel degradandi suos subditos.*
7. *Crimina quæ merentur verbalem depositionem.*
8. *Abbates degradationi assistentes sunt iudices assessores.*

CVm verò tam grauia nonnunquam sint delicta, [a] ab Ecclesiasticis commissa personis, α *vt ob eorum atrocitatem* à sacris Ordinibus deponendæ, & curiæ sint tradendæ sœculari, in quo [b] secundum sacros canones, β *certus Episcoporum numerus requiritur*, [c] quos si omnes adhibere difficile esset, debita iuris executio differretur, si quando autem interuenire possent, eorum residentia intermitteretur, propterea [d] statuit & decreuit, γ *Episcopo per se, seu illius Vicarium*, in spiritualibus generali, contra Clericum, in sacris etiam presbyteratus Ordinibus constitutum, etiam ad illius condemnationem, δ *nec non verbalem depositionem*, & per seipsam etiam ad actualem, atque solemnem degradationem ab ipsis Ordinibus, & gradibus Ecclesiasticis, in casibus, in quibus aliorum Episcoporum præsentia, in numero à canonibus definito, requiritur, etiam absque illis procedere liceat, adhibitis tamen, & in hoc sibi ε *assistentibus totidem Abbatibus*, vsum mitræ & baculi ex priuilegio Apostolico habentibus, [f] si in ciuitate, aut diœcesi reperiri, & commodè interesse possint, alioquin aliis personis in Ecclesiastica dignitate constitutis, quæ ætate graues, ac iuris scientia commendabiles existant.

[a] Cap. in. vide 1. q. 8. suggero & 15. q. 7. Felix Episcopus.
[b] 2. Hispal. cap. 6.
[c] Cap. si quis cum seq. 11. q. 7. & degradatio de pœn. in 6.

1. DE materia huius text. vide Locat. *in opere iud. verb. degradatio*, Conrad. Brun. *de heret. lib. 4. cap. 13.* Simanch. *de Cathol. instiut. tit. 46. num. 69.* Ioan. Roj. *in singularibus fidei, singul. 48* Bernard. & Salzed. *in pract. cap. 143. in nouiss. edit.* Henriq. *in summa lib. 13. c. 55. §. 2.* Menoch. *de arbitr. casu 415.* Sbroz *de Officio Vicarij lib. 2. quæst. 157.* Cened. *ad Decretal. collect. 65. n. 3.* Zerol. *in praxi Episcop. verb. degradatio*, Piasec. *in simili praxi part. 2. cap. 4. n. 93. in fine, & num. 94.* Farin. *in praxi crimin. p. 1. quæst. 8. num. 72.* Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. p. 1. cap. 4. à num. 47.* Mar. Alter. *de censur. tom. 2. disput. 2. cap. 1. vers. degradatio*, Valer Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 32. tract. 2. num. 52.* Carol. de Grassis *de effectibus cleric. effectu 1. à. num. 814.* Moner. *de distribut. quotidian. quæst. 17. à num. 1.* Beller. *disquisit. clerical. p. 1. tit. de fauore clericorum personali. §. 10. à num. 3.* Fernandez *in examine Theologiæ moralis p. 2. cap. 14. §. 1.* Scip. de Rubeis, & Gauant. *in aphorismis Episcop. verb. degradatio*, Illustriss. D. Roder. à Cunha *in tract. de Confessoribus solicitantibus mulieres in Confessione q. 24* Metipsum *de Officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 110.*

2. α *Vt ob eorum atrocitatem*, &c.] Crimina, quæ iure communi attento merentur realem degradationem, & curiæ seculari traditionem, tria principaliora numerantur, videlicet hæresis, falsi in litteris Apost. commissi & conspirationis contra proprium Episcopum. de quibus omnibus egi *d. alleg. 110. num. 11.* his addendum duxi plura alia Summorum Pontific. constitutionibus expresse cauta, crimen scilicet nefandum, *ibid. num. 19.* crimen abortus animati, etiam *ibid. num. 20* crimen solicitantium mulieres in confessione, si delicti grauitas petat *ibi num. 20.* & non ordinarorum celebrantium, vel sacramentalem cófessionem audientium, etiam *ibi n. 18.* ac incorrigibilium, qui transierint in profundum omnium malorum, ac commiserint aliquod immane, & horrendum delictum. *ibid. quoque num. 13.*

β *Certus Episcoporum numerus requiritur.*] Videlicet duodecim Episcoporum si degradetur Episcopus, sex si degradetur Presbyter, tres si Diaconus, vel Subdiaconus degradentur, vt *in cap. si quis tumidus, & in cap. felix. 15. quæst. 7.* Ita Salzed. ad Bernard. *in pract. cap. 143. vers. non tamen, in fine*, Piasec. *d. part. 2. cap. 4. num. 93. in fine*, Mar. Alter. *d. disput. 2. cap. 7. à princ.* Beller. *d. § 10. num. 7.* Ego ipse *d. alleg. 110. num. 22.* 3.

γ *Episcopo per se, seu illius Vicarium*, &c.] Posse proprij Episcopi Vicarium generalem contra clericum in sacris etiam presbyteratus Ordine insignitum ad illius condemnationem, & verbalem depositionem procedere, ad actualem verò solum Episcopum proprium per se ipsum, resoluunt Henriq. *in summa lib. 13. c. 43. § 5.* Suar. *de censur. disput. 30. sect. 1 n. 19.* Auila *eod. tract. part. 3. disp. 5. dub. 1. concl. 3.* Sayr. *in simili tract. lib. 50. c. 20 n. 18.* Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. p. 1. cap. 4. num. 47. & 48.* Aldrete *de religiosa disciplina tuenda lib. 1. c. 3. n. 18.* Piasec. *d. c. 4. num. 93. in fine*, Beller. *d. § 10. num. 7.* Seraphin. de Freitas *ad tract. Illustriss. D. mei Roderico à Cunha de Confessarijs solicitantibus mulieres in Confessione, quæst. 24. num. 107.* Ego ipse *d. alleg. 110. num. 7.* 4.

Episcopum electum, & confirmatum ante consecrationem 5.

secrationem non posse actualiter clericum degradare, quia huiusmodi degradatio videtur quidam actus Ordinis dependens ab ipsa consecratione, posse tamen verbaliter deponere etiam in Ordine ad actualem degradationem, quia est actus solius iurisdictionis, resoluit Mat. Alter. *d. tom. 2. disput. 2. cap. 7. vers. quærunt Doctores*, Ego ipse *d. allegat.* 110. *num.* 24.

6. Prælatos Religiosorum non habere facultatem deponendi vel degradandi suos subditos nisi illis concessum sit per priuilegium, vel consuetudinem à Romano Pontific. toleratam, tenent Sayr. *d. a.* 20. *num.* 28 Syluest. *in summa verb. degradatio* 1. Auila *d. disput.* 5. *dub.* 4. post alios Bonacina *de censuris disput.* 4. *puncto vnic. num.* 8 Ego ipse *d. allegat.* 110. *num.* 25.

δ *Necnon verbalem depositionem*, &c.] Crimina quæ merentur verbalem depositionem, referunt Bertachin. *de Episcopo part.* 8. *lib.* 4. *tit. de causa mat. degradat.* Henriq. *d. cap.* 55 §. 5. Mouet. *d. q.* 17. *num.* 6. Ego ipse *d. alleg.* 110. *num.* 10. 7.

ε *Assistentibus totidem Abbatibus*, &c.] Illos esse iudices assessores, ac proinde eorum suffragio standum esse, post Gemin. & Syluest resoluit Suar. *de censur. tom.* 5. *disp.* 30. *sect.* 1. *num.* 20. 8.

Contra Aldret. *de religiosa disciplina tuenda lib.* 2. *cap.* 17. *n.* 15. existimantem eos nec assessores, nec consultores esse sed adhibitos ad solemnitatem.

Gratias mendaciis, aut taciturnitate extortas pro remissione peccati, aut pœnæ ad quam criminosus fuerat condemnatus, reuocet is, qui gratiam fecisse videatur.

CAPVT V.

1. *Principis venia dicitur subreptitia, non facta mentione de iterato crimine.*
2. *Remissio obtenta alicuius delicti non facta mentione prioris condonationis eiusdem, vel alterius eiusdem generis, est subreptitia.*
3. *Gratia subreptitie impetrata est ipso iure nulla.*
4. *Expressio qualibet falsa vitiat gratiam, etiam quod alias esset Princeps concessurus.*

ET quoniam per fictas causas, quæ tamen satis probabiles videntur, interdum accidit, vt nonnulli eiusmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ, illis Episcoporum iusta seueritate inflictæ, aut remittuntur omnino, aut minuuntur, cum non ferendum sit, vt mendacium, quod tantopere Deo displicet, non modo ipsum [a] impunitum sit, α *verum etiam alterius delicti veniam* impetret mentienti: ideirco, vt sequitur, statuit, & decreuit Episcopus apud Ecclesiam suam residens, de subreptione, & obreptione gratiæ, quæ super absolutione alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipse inquirere cœperat, aut remissione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur, β *per se ipsum*, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, [b] etiam summarie cognoscat, ipsámque gratiam, postquam per falsi narrationem, aut veri taciturnitatem obtentam esse, legitime constiterit, γ *non admittat.*

a Exod 23. Leuit. 19. Prou. 6. 3. c. 12. & 19. c. si quis dixerit cũ seq. & c. nemo pectorum 22. q. 3. b c. super litteris, & cap. cum dilecta de rescript.

VIde Franc Leontin *thesauro fori Ecclesiast. p.* 2. *cap.* 6. *num* 66.

1. α *Verum etiam alterius delicti veniam*, &c.] Subreptitiam dici Principis veniam non facta mentione de iterato crimine, tenent Padil. *in l. transigere, num.* 63. *C. de transact.* Tiraquell. *de pœnis temper. causa* 20. *num.* 4. Henriquez *in summa lib.* 13. *cap.* 30. §. 1. Guttier. *canon. lib.* 2. *cap.* 15 *num.* 86. Cened. *ad Decretal. collect.* 34. *num.* 4. Farinac. *in praxi crimin. p.* 1. *quæst.* 6. *num.* 49. Nicol. Garc. *de benefic. p.* 8. *cap.* 3 *num.* 28. Cardinal. Tusch. *practic. conclus. tom.* 7. *conclus.* 730. Sanctarell. *variar. resolut. quæst.* 50. *num.* 20.

2. Et obtentam remissionem alicuius delicti, non facta mentione prioris condonationis eiusdem, vel alterius eiusdem generis, subreptitiam esse docent Couarr. *lib.* 1. *variar. cap.* 20. *num.* 8. Clar. §. *fin. quæst.* 59. *n.* 9. Antonius Gomez *tom.* 3. *variar. cap.* 30. *num.* 69 Molin. *de primogenit. lib.* 2. *cap.* 4. *num.* 52. & *lib.* 4. *cap.* 3. *num.* 43. Menoch. *de arbitrar. casu* 203. *num.* 32. Sanctarellus *loco proximè citato.*

β *Per se ipsum*, &c.] Aduertit Ioann. Sane *in selectis disput.* 50. *num.* 26. quòd prospiciens Concilium in præsenti plures delinquentes pro meritis pœnis ab Episcopis sibi inflictis extorquere gratias falsis precibus, per quas pœnæ illæ aut remittantur omnino, aut minuantur decreuit Episcopum per se ipsum tanquam Sedis Apostolicæ delegatum summariè cognoscere de subreptione, & obreptione gratiæ, & tamen non obstante quod asserit Concilium per se ipsum debere cognoscere Episcopum, praxis quotidiana docet illius rei cognitionem suo committi Vicario, per doctrinam Salzedi *in practic. cap.* 73. *in fine*, qui ait quòd dum Concilium iudicio Episcopi aliquid agendum committit, non tantùm Episcopo, sed ei, qui vices illius gerit, committere censetur.

γ *Non admittat.*] Est enim ipso iure nulla gratia subreptitiè impetrata, vt tradunt Felin. per text. *ibi in cap. ad audientiam, num.* 22. *de rescript.* Menoch. *de arbitr. casu* 201. *n.* 1. Sutd *decis.* 307. *n.* 17 Sanctarel. *var. resol. q.* 50 *n.* 3. Munct. *de commutat. vltim. volunt. cap.* 6 *num.* 133. 3.

Et quamlibet expressionem falsam vitiare gratiam, etiam quod alias esset Princeps concessurus, tenent Caputaq. *decis.* 49. & *decis.* 254 *num.* 4. *p.* 2. Nicol. Garc *de benefic. p.* 5. *cap.* 6. *num* 197. Nec ad euitandam subreptionem sufficere aliquod ex narratis verificari ad sustinendam gratiam, sed omnia esse verificanda, docent Azeued. *consil.* 34. Guttierrez *canonic. lib.* 2. *quæst.* 15 *num.* 68. & 168. Nicol. Garc. *d. cap.* 2. *num.* 193. Rot. *decis.* 634. *p.* 1. *diuers.* 4.

Episcopus nequam moneatur, aut citetur vt personaliter compareat, nisi ob causam ex qua deponendus, aut priuandus veniret.

Capvt VI.

a Cap. sunt nonnulli, 2. q. 7.

b Vide sess. 24. c. 5.

QVoniam verò subditi Episcopo, [a] tametsi iuru correpti fuerint, magnopere tamen enm odisse, & tanquam iniuria affecti sint, falsa illi crimina obiicere solent, vt quoquo pacto possint, ei molestiam exhibeant, cuius vexationis timor plerumque illum ad inquirenda, & punienda eorum delicta segniorem reddit: idcirco, ne is magno suo, & Ecclesiæ incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione vagari cogatur, ita statuit, & decreuit, [b] Episcopus, nisi ob causam ex qua deponendus, siue priuandus veniret, etiamsi ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, siue alio quouis modo procedatur, vt personaliter compareat, nequaquam citetur, vel moneatur.

VIde Sbroz *de Vicario Episcopi lib. 2. quæst. 58. num. 7. & quæst. 59. num. 2. vers. nec dicatur,* Clar. §. *fin. quæst. 37. vers. vlterius quæro,* Salzed. *ad Bernard. in practic. cap. 114. litt. A, in nouiss. impress.* Stephan. Gratian. *disceptationum forensium, cap. 169. num. 15.* Vgolinum *de officio Episcopi, cap. 2. §. 2. num. 4. vers. decimo,* metipsum *in simili tractatu p. 3. allegat. 112. num. 6.* Alzed. *in praxi Episcop. p. 2. cap. 7. num. 3.* Gonzal. *ad regul. 8. Cancell gloss. 41. num 5.* vbi decretum hoc intelligit procedere in Episcopis non residentibus, quia isti solùm possunt citari, seu moneri ad comparendum ob casum, ob quam venirent deponendi, seu priuandi, additque Episcopos residentes, etiamsi causa atrocissima, vtpore hæresis, aut læsæ maiestatis, minimè posse citari ad personaliter comparendum per quoscunque iudices ordinarios, vel delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, nisi de expressa, & speciali commissione manu Papæ signata. Et expresse Pius IV. *in sua constit.* incip. *De salute gregis,* anno eius primo statuit Episcopos ex quouis delicto etiam atrocissimo ad Romanam Curiam citari non posse, nisi in primis accedat specialis commissio Papæ, vt testatur Erasm. à Cochier *de iurisdictione Ordinary in exemptos, p. 1. quæst. 41.* quem refero *d. alleg. 112. num. 7.*

Testes contra Episcopum quibus qualitatibus præditi esse debeant, iisque carentes grauibus pœnis mulctandi.

Capvt VII.

a Cap. accusatio quoque c. accusatio Episcopor. c testes 2. q. 7 & c. vlt. 2. c. 5. Conc. Rom. sub Syluest. 1. iuxta Anacleti Papæ ep. 2. & Carth. 3. c. 6. & Cart. 4. c. 96. & Sixt. 3. ep. 3. cap. 3.

TEstes in causa criminali [a] ad informationem, vel iudicia, seu aliàs in causa principali contra Episcopum, nisi contestes, & bonæ conuersationis, existimationis & famæ fuerint, non recipiantur: & si odio, temeritate, aut cupiditate aliquid deposuerint grauibus pœnis mulctentur.

VIde quæ dixi *de officio & potestate Episcopi, part. 3. allegat. 112. num. 11.*

Causæ Episcoporum quando coram Pontifice referantur, & per ipsum terminentur.

Capvt VIII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Archiepiscopus non potest iudicare causas vertentes inter Episcopos suffraganeos.*

CAusæ Episcoporum, cum pro criminis obiecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Max. referantur, ac per ipsum terminentur.

1. VIde Salzed. ad Bernard. *in practic. cap. 124. litt. A, vers. hoc de clericis, in fine,* Henriquez *in summa lib. 13. cap. 55. §. 2.* Armendar. *in addit. ad recopilat. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 80.* Illustriss. D. Rodericum à Cunha *in tract. de confessoribus solicitantibus mulieres in confessione, q. 12.* Metipsum *de officio & potestate Episcopi p. 3. allegat. 12. à princip.* & latiùs *infrà sess. 24. de reformat. cap. 5.* Alzed. *in praxi Episcop. p. 2. cap. 7. à num. 1.*

2. Achiepiscopum non posse iudicare causas vertentes inter Episcopos suffraganeos, resoluit Aldan. *in compendio canon. decis. lib. 1. tit. 1. num. 8.* vbi testatur ita fuisse decisum *in S. Congregat. causis Episcoporum proposita in vna regien. 31. May* 1588.

SESSIO XIV.

De sanctissimo Pœnitentiæ Sacramento.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitimè congregata præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, quamuis in decreto de [a] Iustificatione multus fuerit de Pœnitentiæ Sacramento, propter locorum cognationem, necessaria quadam ratione sermo interpositus: tanta nihilominus circa illud nostra hac ætate diuersorum errorum est multitudo, vt non parum publicæ vtilitatis retulerit de eo exactiorem & pleniorem definitionem tradidisse, in qua demonstratis, & conuulsis, Spiritus sancti præsidio, vniuersis erroribus, Catholica veritas perspicua, & illustris fieret, quam nunc sancta hæc Synodus Christianis omnibus perpetuò seruandam proponit.

[a] Supr. sess. 6. cap. 14.

VIde Theologos cum Magistro *in 4. distinct. 14.* S. Thom. *p. 3. q. 84.* vbi Nugnus, & Vasquez, Victor. Armill. Siluest. & alios Summistas *verb. Confessio, & verb. Pœnitentia* Polianth. *eod. verbo*, Hieron. Onuphr Luc. Pinell. & Thom. Zerol. *in suis tract. de Pœnitentia*, Cardin. Bellarm. *in suis controuers. cathol. lib. vnic. de Pœnitent* Suar. *tom. 4. de Pœnitent.* Valent. *tom. 4. disp. 7. quæst. 3. cum tribus seqq.* Iacob. de Graff. *in aureis decis. p. 1. lib. 1. cap. 1. cum seqq.* Henriquez *in summ. lib. 4. de Pœnitentia.* Viuald. *in candelabro aureo tit. de Pœnitentia.* Perr. de Ledesma *in summ. p. 1. de Sacram.* vbi de Pœnitentia, Ioan. de la Cruz *in direct. conscient. tract. de Sacram. Pœnit.* Philiarch. *lib. 2. cap. 18* Becan. *de Sacramentis in specie, cap. 29. quæst. 1.* Can. *in relect. de Pœnitent.* Syluium *in 3. p. D. Thomæ quæst. 84.* Nugn. *in eand. 3. p. quæst. 84.* Ioan. Medina *in Cod. de Pœnitent.* Tanner. *tom. 4. tract. de Pœnitent.* Simplic. Murin. *in sua Theologia morali de Sacram. Pœnit.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 29.* Ægid. de Coninck *de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 1.* Bonacina *de Sacram. disput. 5. de Pœnitentia*, Galgan. *de iure publico lib. 3. tit. 89* Homobon. de Bonis *de examine Eccles. tract. 5. cap. 1.* Molfes. *in summ. Theologia moralis tract. 7. de sanctissimo Sacramento Pœnitentia*, Filliuc. *in quæst. moralib. tract. 1.* Fagundez *in quinque Ecclesiæ praecepta, precept. 2.* Paul Laymann. *in Theologia morali lib. 5. tract. 6.* nouissimè Ioann de Lugo *de Sacram. tom. 2. de Pœnitentia.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 2. cap. 10.* Barthol. à S. Fausto *tom. 3. tract. de Pœnitentia.*

De Necessitate, & institutione Sacramenti Pœnitentiæ.

CAPVT I.

SI ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, vt iustitiam, in Baptismo ipsius beneficio, & gratiâ, susceptam, constanter tuerentur, non fuisset opus, aliud [a] ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum. [a] Quoniam autem Deus, diues misericordia, cognouit figmentum nostrum, illius etiam vitæ remedium contulit, qui sese postea in peccati seruitutem, & dæmonis potestatem tradidissent, Sacramentum videlicet Pœnitentiæ, quo lapsis post Baptismum beneficium mortis Christi applicatur. [b] Fuit quidem pœnitentia vniuersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quouis tempore ad gratiam, & iustitiam assequendam necessaria illis etiam, qui Baptismi Sacramento ablui petiuissent, vt, peruersitate abiecta, & emendata tantam Dei offensionem cum peccati odiu, & pio animi dolore detestarentur. Vnde Propheta ait: [c] Conuertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris: & non erit vobis in ruinam iniquitas; Dominus etiam dixit: [d] Nisi pœnitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. Et princeps Apostolorum Petrus peccatoribus Baptismo initiandis pœnitentiam commendans, dicebat: [e] Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrûm. *α Porrò nec ante aduentum* Christi Pœnitentia erat Sacramentum, nec est post aduentum illius cuiquam ante Baptismum. Dominus autem sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipuè instituit, cum à mortuis excitatus, *β insufflauit in discipulos* suos, dicens [f]: Accipite Spiritum sanctum; quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto, & verbis tam perspicuis, potestatem remittendi, & retinendi, peccata, ad reconciliandos fideles, post Baptismum lapsos, Apostolis, & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, vniuersorum Patrum consensus semper intellexit. Et Nouatianos, remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Ecclesia Catholica tanquam hæreticos explosit, atque condemnauit. Quare verissimum hunc illorum verborum Domini sensum sancta hæc Synodus probans, & recipiens, damnat eorum commentitias interpretationes, qui verba illa ad potestatem prædicandi verbum Dei, & Christi Euangelium annuntiandi, contra huiusmodi Sacramenti institutionem falsò detorquent.

[a] Infr. cã 5. Psalm. 102. Ephes. 2. sid Innoc. c. De ep 91. inter ep. August. Namquamuis redemisset. &c. & Cyprianus ab Aug. incitatus l. 2. cõtra Iulian. cap. 8. Quam benigna, quã necessaria.
[b] Sub sess 6. c. 14. de iust. Conc. Cabil. c. 2.
[c] Ezech. 18.
[d] Luc. 13.
[e] Act 2. & cap. propr. de consecr. dist. 2.
[f] Ioan. 20. Matth. 16. c. vt constitueretur. 50. dist. & infrà c. 8. in fin & can..

Vide Suar. *tom.4. de pœnit. disp.16. sect.1. n.4. cum seqq.* Savt. *de Sacrament. in genere lib.1. c.2. q.1. art.1. vers. de pœnitentia,* Valent. *tom.4. disp.7. quæst.9. punct.2.* Iacob. de Graff. *in aureis decis. p.1. lib.1. c.1. n.5.* Nugn. *q.84. art.3. dub.2. conc.2* Pitigian. *dist.17. quæst. vnic. art.6. concl.2.* Vasquez *in 3. p. tom.2. disp.60. & 135. n.10. & tom.4. q.84. art.1 dub.1. & q.93. art.1. dub.1. cum seqq.* Ægid. de Coninck *de Sacram. & censur. tom.1. q.65. art.1. & q.66. n.140.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.28. n.39. cum seqq.* Emman. de Valle *de incantat. & ensalmis opusc.1. sect.2. c.11. n.18. cum seqq. & cap.13. n.6.* Bonacina *de Sacram. disp.5. q.2. punct.4. à num.1.* Fernandez *in examine Theolog. moral. p.3. cap.6. §.1. num.2.* Barthol. à S. Fausto *tom.3. tract. de Sacrament. q.6. lib.2.* Molfes. *in summ. Theol. moralis tract.7. cap.3. n.23. cum seqq.* Filliuc. *in quæst. moralib. tract.6. cap.2. num.44. cum seqq.* Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept.2. lib.1. in proœmio* Paul. Layman. *in summa Theologiæ moralis lib.5. de Sacramentis tract.6. cap.2. & 3. in princip.* Torreblanca *de iure spirit. lib.2. cap.1. num.43. & lib.14. cap.5. à princip.*

α *Porrò nec ante aduentum, &c.*] Ergo in lege veteri Pœnitentiæ Sacramentum non extitisse, ex hoc text. dicit Barthol. à S. Fausto *d. lib.2. quæst.4. in c.p. & lib.4. quæst.6.*

β *Insufflauit in discipulos.*] Torreblanca *d. lib.2. cap.10. num.18.*

De Differentia Sacramenti Pœnitentiæ, & Baptismi.

CAPVT II.

1. *Pœnitentiæ, & Baptismi differentia.*
2. *Absolutio sacramentalis non potest absenti validè impendi.*
3. *Pœnitentia laboriosus quidam Baptismus SS. Patribus dictus fuit.*
4. *Pœnitentiæ sacramentum est necessarium necessitate medij in re, vel in voto lapsis post Baptismum.*
5. *Peccatum actuale, & originale commissum ante Baptismum non est materia sacramenti Pœnitentiæ necessaria, vel sufficiens.*
6. *Pœnitentiæ Sacramentum est necessarium necessitate medij.*
   Est necessarium necessitate præcepti. ibid.

a Suprà sess. 6. de iustific. cap. 14. infrà can. 2.

b 1. Cor. 5. in fin. c. multi 2. q. 1. c. gaudemus de diuort.

c 1. Cor. 12.

d Galat. 3.

CÆterùm hoc Sacramentum [a] multis rationibus à Baptismo differre dignoscitur. Nam præterquam quod materia, & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissimè dissidet: constat certè, Baptismi ministrum iudicem esse non oportere, cum Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipsam per Baptismi ianuam fuerit ingressus. [b] Quid enim mihi, inquit Apostolus, de iis, qui foris sunt, iudicare? Secus est de domesticis fidei, quos Christus Dominus [c] lauacro Baptismi sui corporis membra semel effecit. Nam hos, *α si se postea crimine aliquo contaminauerint*, non iam repetito Baptismo ablui, cum id in Ecclesia Catholica nulla ratione liceat, *β sed ante hoc tribunal*, tanquam reos, sisti voluit: vt per Sacerdotum sententiam non semel, sed quoties ab admissis peccatis ad ipsum pœnitentes confugerint, possent liberari. Alius est præterea Baptismi, & alius Pœnitentiæ fructus. Per Baptismum enim Christum [d] induentes, noua prorsus in illo efficimur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remissionem consequentes: ad quam tamen nouitatem, & integritatem per Sacramentum Pœnitentiæ, sine magnis nostris fletibus, & laboribus diuina id exigente iustitia, peruenire nequaquam possumus: *γ vt meritò Pœnitentia* laboriosus quidam Baptismus à sanctis Patribus dictus fuerit. *δ est autem hoc Sacramentum* Pœnitentiæ lapsis *ε post Baptismum ζ ad salutem necessarium*, vt nondum regeneratis ipse Baptismus.

Vide Paul. Fusc. *de visitat. lib.2. c.3. num.35.* Valent. *tom.4. disp.7. quæst.1. punct.5:* Suar. *tom.4. de Pœnitent. disput.17. sect.1. vers. secunda veritas fidei,* Ægid. de Coninck *de Sacram. & censur. tom.1. q.68. art.3. num.41.* Valer. Reginald. *in fori pœnitent. lib.18. num.38.* Homobon de Bonis *de examine Ecclesiast. p.1. tract.3. q.32.* Ioan. Valer. *de different. inter verumque forum, verb. Baptismus, differ.1.* Barthol. à S. Fausto *tom.3. tract. de Pœnit. lib.2. quæst.3.* vbi quatuor modis dicit Sacramentum Pœnitentiæ distingui à Baptismo.

1\. α *Si se postea crimine aliquo contaminauerit, &c.*] Vide Ioan. de Lugo *de Sacrament. in tract. de Pœnit. disput.16. sect.1. num.32.* vbi dicit illud, *postea*, non debere restringi ad solum tempus subsequens, ita vt positiuè excludat ipsum instans, quo Baptismus perficitur.

2\. β *Sed ante hoc tribunal, &c.*] Ex his verbis colligi absolutionem non posse absenti validè impendi, sic probant *infrà* referendi. Text. iste assignans differentiam inter Baptismum, & pœnitentiam, dicit Christum velle eos, qui post Baptismum peccarunt, sisti ante hoc tribunal vt per Sacerdotis sententiam possint liberari, sed sisti ante tribunal, est actu se præsentem constituere ante tribunal, vt patet ex *toto tit. ff. si quis caution. in iudicio sistendi causa factis;* ergo pœnitens debet actu se præsentem constituere in obtinenda absolutione. Ita Valent. *tom.3. disp. 7. q.11. p.1. col.15.* Emmanuel. Sà *verb. absol. num.10.* Suar. *tom.4. disp.19. sect.3. n.7.* Pesant. *in addit. ad 3. p. q.10. ad fin. disput.3.* Henriquez *in summ. lib.5. cap.2. num.7. litt. F.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœn. lib.6. num.5.* & ideo Clemens VIII. in generali inquisitione S. vniuersalis Inquisitionis, sub die 20 Iunij 1602. prohibuit sub grauibus pœnis propositionem, & vti falsam, scandalosam & temerariam damnauit, videlicet licere per litteras, seu internuncium Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri; quod decretum referunt Fernandez *in examine Theol. moral. p.3. cap.6. §.6. num.29.* Ioan. Valer *de different. inter verumque forum verb. Pœnitent. differ.6. in fine,* Bonacina *de censur. extra Bullam Cœnæ, disp.2. q.3. punct.33.* Ego ipse *de offic. & potest. Parochi, c.19. n.44.* Sanc. *in selectis disp.44. n.36. in fin.*

Hurtado

Hurtado *de Sacramentis tract de Pœn.disp.5.diffic.6. & disp.8.diffic.5.* Barthol.à S.Fausto *tomo 3. in tract. de Pœnitent.lib.2.quæst.62.*

3. γ *Ut meritò Pœnitentia,*&c. Vide Nauarr. *in cap. vlt.de Pœnitent.dist.7.§.quod quamuis,num,10. & 11.* Sayr.*de Sacramentis in genere,lib.5. cap.1. quæs. vnic. art.vers.de pœnitentia.*

4. δ *Est autem hoc Sacramentum,*&c.] Vide S.Thom. *in addit. ad 3.p.quæst.6.art.1.*vbi Nugn. *dub.2.*Suar. *tom.4.de Pœnit.disp.17.sect.2.num.3. & sect.3.num.3.* Henriquez *in summ.lib.4.cap 2.§.1.& 2.*Vasq.*tom.4. disput.84.art.5.dub. vnic. num.44.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent.lib.6.num.42.& lib.28.num.40.* Bonacina *de Sacrament.disput.5.quæst.2.punct.3.n.1.* Fagund. *in quinque Ecclesiæ præcepta,præcept.2.lib.2. cap.1.num.2.*Fernandez *in exam. Theolog. moral.p.3. cap.6.§.1.n.3.*Hurtado *de Sacram. tract.de Pœnitent. disp.7.diffic.3.*Torreblanca *d.lib.2. cap.10. n.23. cum seqq.*latè Barthol.à S.Fausto *tom.3.tract.de Pœnitent. lib.1.q.57.*vbi docet Pœnitentiam esse ad salutem simpliciter necessariam necessitate medij his , qui mortaliter peccauerint,& *quæst.58.* resoluit pœnitentiam in omni statu fuisse ad salutem necessariam necessitate medij, & *quæst.59.* disputat verùm Pœnitentia sit ad salutem necessaria necessitate præcepti, ita vt habens peccatum mortale,peccet, non pœnitendo , & *lib.4. quæst.9.cum seqq.* vbi de Confessione idem dicit.

ε *Post Baptismum.*] Ergo peccatum originale,ac etiam actuale commissum ante Baptismum non est materia sacramenti Pœnitentiæ necessaria,vel sufficiens, ita Medin.*in Cod. de Confessione , q.5. ad fin.* Sot.*in 4.dist.14.q.1.art.1.* Henriq. *d.lib.4.cap.9 §.1.* Balthol. à S.Fausto *tom.3.tract.de Pœnit.lib.2.q.26. & 27.*Valer.Reginald.*d.lib.6.num.104.* Bonacina *d. disp.5.q.3.punct.1.num.4.*Ioan.de Lugo *de Sacram.in tract.de Pœnit.disp.15.sect.3.n.29.cum seqq.& disp.16. sect.1.n.1.cum seqq.* 5.

ζ *Ad salutem necessarium.*] Sacramentum Pœnitentiæ necessarium esse ad salutem necessitate medij , resoluunt Vasquez *de Pœnitent. quæst.84 art 2. dub.vnic.n.44.* Suar.*tom.4.disp.17.sect.2.n.3.& sect.3. n.3.*Coninck *disp.5.de Pœnit.dub.1.n.12.* Barthol. à S.Fausto *tom.3.tract.de Pœnitent.lib.2.q.16.*vbi *q.20.* tenet sacramentum Pœnitentiæ necessarium esse ad salutem necessitate præcepti. 6.

De Partibus, & fructu Sacramenti Pœnitentiæ.

CAPUT III.

1. *Forma sacramenti Pœnitentiæ.*
   Particula,& cætera , *qua vsum est Concil.in forma pœnitentiæ tradenda quid importet. ibid.*
   Verba à peccatis quid. ibid.
2. *Materia proxima sacramenti Pœnitentiæ sunt actus pœnitentis,nempe contritio,Confessio,& satisfactio*
3. *Materia remota sacramenti Pœnitentiæ est peccatum actuale commissum post Baptismum.*
4. *Pœnitentiæ effectus quantum ad eius vim & efficaciam,est reconciliatio cum Deo.*

DOcet præterea sancta Synodus , Sacramenti Pœnitentiæ formam , in qua præcipuè ipsius vis sita est , in illius ministri verbis positam esse , Ego te absoluo , &c. quibus quidem de Ecclesiæ sanctæ more preces quædam laudabiliter adiunguntur : ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant , neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessariæ. α *Sunt autem quasi materia* huius Sacramenti ipsius pœnitentis actus , ª nempe contritio , Confessio , & satisfactio : Qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti , ad plenámque , & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur , hac ratione Pœnitentiæ partes dicuntur. Sanè verò res, & effectus huius Sacramenti , quantum ad eius vim , & efficaciam pertinet , β *reconciliatio est cum Deo* , quam interdum in viris piis , & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus , conscientiæ γ *pax* , *ac serenitas* cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Hæc de partibus , & effectu huius Sacramenti sancta Synodus tradens , simul eorum sententias damnat , qui Pœnitentiæ partes , incussos conscientiæ terrores , & fidem esse contendunt.

ª Supr. sess. 5. de iustific. c.14. & infrà can 4.

1. DOcet sancta Synodus in præsenti,sacramenti Pœnitentiæ formam , in qua præcipuè ipsius vis sita est,in illis ministri verbis positam esse, *Ego te absoluo,*&c. Colligunt ex hoc text. Nauarr.*in manual.c.26.num.2.* Suar. *tom.4. de pœnitent. disput.19. sect.1.num.21.* Henriquez *in summ. lib.4. cap.11.§.3.* Nugn.*p.3.quæst.84 art.3. dub.1. vers. multa dubiola,* Vasquez *tomo 4. disput.84. art.3. dub. 4. num.4.* Pitigian. *de pœnitent. distinct.14. quæst.4. art.5. ad fin.* Marcel. Megal.*p.1.instit.Confessar. lib.2. cap.9. cum seqq.* Petr. de Ledesma *in summ.p.1. de Sacramentis, vbi de sacram.Pœnitentiæ, cap.3. dub.3. num.30. vers. primera conclusion.*Sayr.*de Sacrament. in genere lib.1. cap.3.quæs.vnic.art.5. vers. in Pœnitentia sacramento.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent.lib.8. num.2.* Molfes.*in summa Theologia moralis tract.7. cap.5.de forma sacramenti Pœnitentia* , Bonacina *de Sacram. disput.5.quæst.4.puncto 1.num.1.* Filliuc.*in quæst. moralib. tomo 1.tract. 6. num.16. cum seqq.* Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta,præcept.2.lib.2. cap.9.* Fernandez *in examine Theologia moral. p.3. cap.6. §.8. n.4.* Paul.Laymann. *in Theolog. morali lib.5.tract.6. cap.3.num.8. in fine,* Valent. *tom 4.disput.7.quæst.1. puncto 3.* vbi *in vers. ad illud* , respondet particulam,&c. qua vsum est Concilium in præsenti,post illa verba , *Ego te absoluo* , non addi ad ostendendum,alia verba esse de essentia, sed ad indicandum alia posse adiungi , quæ de more adiunguntur , & non sunt de essentia , Ægid.de Coninck *de Sacramentis tom. 2. disput.4. de pœnitent. dub.8. à num.49.* vbi subdit dictam particulam , &c. addi à Concil. in præsenti , vt indicaret se non definire an alia verba requirantur , sed hoe relinquere Doctoribus disputandum ; in summa omnes concludunt ad essentiam, & valorem Sacramenti sufficere hæc duo verba explicitè prolata , *Absoluo te.*

Hurtado *de Sacramentis tract. de Pœnitent. disput.5. difficult.4.* vbi *disp.4.difficult.1.vers.ad rationem*, ait hîc ideo dici efficacitatem huius Sacramenti præcipuè esse in absolutione, quia in ea reperitur tanquam in forma modificante, & perficiente contritionem, & Confessionem pœnitentis, & ob id in Sacerdote dicitur esse potestas ipsa Clauium, & remissiua peccatorum, Barthol. à S. Fausto *tomo 3. in tract.de Pœnitent.lib.2.q.45.* vbi dicit particulam illam, *&c.* non apponi in præsenti ad denotandum alia verba esse de essentia formæ, sed ad significandum alia posse adiungi, quæ de vsu ordinario Ecclesiæ adduntur: & *quæst.46.* resoluit illa verba, *à peccatis tuis*, non esse de essentia, & valore huius formæ.

2. *α Sunt autem quasi materia*, &c.] Vide S. Thom. *3.part.q.84.art.1.* vbi Nugn. Suar. *d. tom.4. disp.18. sect.3.* Nauarr. *in manual.præl.10.num.1. & in summa de Pœnitent.dist.5.n.18.* Henriquez *d.lib.4. cap.9 & 10.* Fernandez *in examine Theolog. moral. p.3.cap.6. §.3.num.1.* Sayr. *d.lib.1. cap.3.quæst. vnic.art.7.vers.ad primum, immed.* Ægid. de Coninck *de Sacramentis tomo 2 disp.4. à num.27.* & præcipuè *num.32.* Bonacina *d.disp.5.q.3.puncto 2.num.1* Barthol.à S. Fausto *d.lib.2.quæst.24.cum seqq.* Molfes. *in summa Theologiæ moralis tract.7. cap.3. num.21.* Torreblanca *de iure spirit lib.2.c.10. à num.62.* Hurtado *de Sacramentis tract. de Pœnitent. disp.4. diffic.1. per tot.* vbi *in vers. nihilominus*, dicit quòd ideo contritio, Confessio, & satisfactio dicuntur quasi materia, cum eo addito, *quasi*, & non absolutè, non quia non sunt materia physica, quia etiam materia aliorum Sacramentorum non est materia physica, & tamen à Capitulo dicitur materia absolutè, & absque addito; sed quia materia physica tam prima, quam secunda, nempe compositum substantiale est vera substantia; actus autem pœnitentis, qui sunt materia proxima sacramenti Pœnitentiæ, & peccata, quæ sunt materia remota illius, non sunt substantiæ, sed accidentia; materia verò, quæ in aliis Sacramentis assignatur à Concilio, ab eo dicitur materia absolutè, & absque addito, quia in illis assignatur materia remota, quę vera est substantia: absolutio tamen quamuis sit accidens, dicitur forma absolutè, (sicut formæ aliorum Sacramentorum) & non dicitur quasi forma, quia ratio formæ physicæ non solùm conuenit substantiæ, sed etiam accidenti.

Materiam verò remotam huius Sacramenti necessariam, esse peccatum actuale commissum post Baptismum, resoluunt Doctores citati *in collect.ad c.1.num.[illegible] huius sess.* quibus addo Fernand. *d.c.6. §.2.* Sufficientem autem materiam, sed non necessarium esse quodlibet peccatum, iam semel ac sæpiùs ritè, & rectè confessum definiuit Benedictus XI. *in Extrauag.1.de priuileg.* & tradunt Fernandez *d.c.6.§ 2.num.3.* Sot. Tolet. Suar. & Henriq. quos refert & sequitur Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta, precept.2.lib.2.cap.1.n.24.* 5.

β Reconciliatio est cum Deo, &c.] Vide Molfes. *d.tract.7.cap.6.num.12.* 4.

γ Pax, ac serenitas, &c.] De hac Conscientiæ pace in ordine ad hoc Sacramentum, vide Ioann. de Lugo *de Sacram.in genere, disp.2.sect.8.n.166.*

De Contritione.

CAPVT IV.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Contritio animi dolor ac detestatio est.*
3. *Siue Pœnitentia formali, vel virtuali, peccatum nequaquam remittitur.*
4. *Attritio quid.*
5. *A peccato cur cessare liceat.*

a Supr. sess. 6. de iustif. c. 6. & 14. CONtritio, [a] quæ primum locum inter dictos pœnitentis actus habet, *α animi dolor ac detestatio est* de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero. *β Fuit autem quouis tempore* ad impetrandam veniam peccatorum hic Contritionis motus necessarius: & in homine post Baptismum lapso ita demum præparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia diuinæ misericordiæ, & voto præstandi reliqua, coniunctus sit: quæ ad ritè suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur

b Infr. c. 5. c Ezec 18. sancta Synodus, hanc Contritionem, non solùm [b] cessationem à peccato, & vitæ nouæ propositum, & inchoationem, sed veteris etiam odium continere, iuxta illud: [c] Proiicite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus præuaricati estis: & facite vobis cor no-

d Psal. 50. c. & venit. de pœn. dist. 1. & c. totam de pœnit. dist. 3. e Psalm. 6. f Isai. 38. uum, & spiritum nouum. Et certè, qui illos Sanctorum clamores considerauerit: [d] Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: [e] Laboraui in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum: [f] Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ, & alios huius generis: facilè intelliget, eos ex vehementi quodam anteactæ vitæ odio, & ingenti peccatorum detestatione manasse. Docet præterea, etsi Contritionem hanc *γ aliquando charitatem perfectam esse contingat, hominémque Deo reconciliare*, priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi Contritioni, sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam. *δ Illam verò Contritionem imperfectam*, quæ Attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, *ε vel ex gehenna, & pœnarum metu* communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, cum spe veniæ: declarat, non solùm non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, verùm etiam donum Dei esse, & Spiritus sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantùm mouentis, quo pœnitens adiutus viam sibi ad iustitiam parat. *ζ Et quamuis sine Sacramento Pœnitentiæ* per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat: *η tamen eum ad Dei gratiam*

in

in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam diſponit. Hoc enim timore vtiliter ε concuſſi Niniuitæ, ad Ionæ prædicationem plenam terroribus pœnitentiam egerunt, & miſericordiam à Domino impetrarunt. ϑ *Quamobrem falsò quidam* calumniantur Catholicos ſcriptores, quaſi tradiderint Sacramentum Pœnitentiæ, abſque bono motu ſuſcipientium, gratiam conferre: quod nunquam Eccleſia Dei docuit, nec ſenſit. Sed & falsò docent, Contritionem eſſe extortam, & coactam, non liberam, & voluntariam.

ε Ionæ 3. Matt. 11. Lucæ 11. cap quamobrem. de pœn. diſt. 2.

1. Vide S. Thom. *p. 3. quæſt. 85. cum ſeqq.* vbi omnes eius expoſitores, & præcipuè Vaſq. & Nauar. *in manuel. cap. 1. c. 6.* Iacob. de Graff. *in aureis deciſ. p. 1. lib. 1. à c. 2 vſque ad 7.* Ioan. Maldonat. *tom. 2. de pœnit. tit. de contritione*, Henriq. *in ſumma lib. 4. c. 17. cum ſeqq.* Luc. Pinel. *de Sacram. Pœnit. vbi de contrit.* Suar. *tom. 4. de pœnitent. diſput. 4.* Hieron. Onuphr. *de pœnitent. diſput. 2.* Marcel. Megal *part. 1. inſtitut. confeſſar. lib. 4.* Balduin. iun. *ſuper opera controuerſ. Bellarmini p. 2. lib. 5. cap. 3.* Barthol. à S. Fauſto *tom. 3. tract. de Pœnit lib. 3. de contritione, & attritione.* Ægid. de Coninck *de Sacram. & cenſur. tom. 1. quæſt. 68. n. 30. & tom. 2 diſput. 1. dub. 2. num. 13. cum ſeqq.* Petr. de Ledeſma *in ſumma p. 1. de Sacram.* vbi de pœnit. *cap. 6. & 7.* Fernandez *in examine Theologia moralis p. 3. c. 6 §. 4.* Bonacin. *de Sacrament. diſp. 5. q. 5.* Galganet. *de iure pubico, lib. 3 tit. 90.* Molfeſ. *in ſumma Theologia moral. tract. 7. cap. 7.* Paul Comitol. *reſponſ. moral. lib. 1. q. 32. num. 2. verſ. qui verè,* Iul. Lauor. *de Iubilao p. 1. c. 14 n. 67. cum ſeqq.* Homobon. de Bonis *de examine Eccleſiaſt. tract. 5. cap. 1. quæſ. 7.* Vincent. Fillinc. *in quæſt. moralibus tract. 6. cap. 7. cum ſeqq.* Torreblanca *de iure ſpirit. lib. 24. cap. 7.* de Contritione & attritione, Hurtado *de pœnit. diſput. 2. diffic. 1. cum ſeqq.* Fagundez *in quinque Eccleſia præcepta, præc. 2. lib. 2. c. 3.* Paul. Laymann. *in Theologia morali lib. 5. tract. 6. cap. 4.* nouiſſimè Ioan. de Lugo *de Pœnit. diſput. 5. ſect. 1. num. 13. cum ſeqq.*

2. α *Animi dolor ac deteſtatio eſt.*] Vide Fernandes *d. cap. 6. §. 4. n. 5.* Molfeſ. *d. tract. 7. cap. 2. num. 39. cum ſeqq* Fernandez. *d. lib. 2. cap. 5. num. 9.* Torreblanca *d. lib. 4. c. 7. n. 2. cum ſeqq.* Hurtado *d. diſput 2. diffic. 1. in princ.*

3. β *Fuit autem quouis tempore, &c.*] Sine pœnitentia formali, vel virtuali nequaquam poſſe remitti peccatum ſecundùm legem Dei ordinariam, tenet per hunc text. Barthol. à S. Fauſto *tom. 3. tract. de Pœnit. lib. 1. q. 46.* vbi etiam diſputat an de potentia Dei ordinaria peccata actualia remitti poſſint abſque pœnitentia formali?

γ *Aliquando charitatem perfectam eſſe contingat, hominemque Deo reconciliare.*] Ergo nó ſemper contritio actu reconciliat; ſed conſequentiam hanc improbat Ioan. de Lugo *Sacrament. tract. de Pœnit. diſput. 5. ſect. 8. num. 124.* vbi reſpondet, Concilium nomine contritionis intelligere perfectam, & imperfectam, vt conſtat ex ipſius verbis, ideo dicit contingere aliquando contritionem eſſe perfectam, & reconciliare, non quia non omnis contritio perfecta reconciliet, ſed quia non omnis contritio eſt perfecta, imò ex hoc Concilij loco ſincerè intellecto putant omnes Fideles contritionem perfectam, quæ ex vera Dei dilectione oritur, ſemper afferre remiſſionem præſentem peccatorum; nam Concilium pro eodem reputat contritionem eſſe charitate perfectam, hoc eſt, ex dilectione Dei, & reconciliare; licèt neutrum ſit de ratione omnis contritionis, prout abſtrahit à perfecta, & imperfecta.

4. δ *Illam verò contritionem, imperfectam, &c.*] Vide Suar. *d. tom. 4. diſput. 5.* Henriq. *d. lib. 4. cap. 17. §. 4. & cap. 26. §. 5.* Valent. *tom. 2. diſput. 2. q. 8. punct. 2.* Pitigian. *p. 2. diſt. 14. quæſt. 2. art. 6. concl. 2.* Chamerot. *de Sacram. tract. 6. de contrit. dub.* Onuphr. *d. diſp. 2. ſect. 1. q. 3.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 3. num. 71. cum ſeqq.* Zerol. *de pœnit. cap. 6. dub. 2. & 5.* Fernandez *d. cap. 6. § 4 num. 12. cum. ſeqq.* Torreblanca *d. lib. 4. cap. 7 n. 14 cum ſeqq.* Bonacin *d. diſp. 5. quæſt. 5. puncto 3.* Molfeſ. *d. tract. 7. cap. 8.* Fagundez *d. lib. 2. c. 4. & 5.* Paul. Laymann. *d. lib. 5. tract. 6. cap. 4.* Ioan. de Lugo *de Sacrament. tract. de Pœnit. diſput 5. ſect. 9. à n. 130.* Hurtado *d. tract. de Pœnit. diſput. 6. diffic. 2. cum ſeqq.*

5. ε *Vel ex gehennæ, & pœnarum metu, &c*] A peccato ceſſare licet ob pœnas inferni tanquam ob impulſiuum, ſecundùm Sancium *in ſelect. diſput. 24. ſub num. 21.* & eſt actus elicitus à virtute ſpei, Suar. *de pœnit. diſput. 5. ſect. 2. num. 10.* & de Fide *tract. de ſpe diſput 1. ſect. 4. num. 11.* vbi *num. 110.* aduertit timorem ſeruilem, quo timetur pœna ſuper omne malum, non eſſe actum virtutis, Torreblanca *d. c. 7. num. 17.*

ζ *Et quamuis ſine Sacramento Pœnitentia, &c*] Condiſtinguere ergo videtur Concilium attritionem, quæ ſufficit ſolum cum Sacramento, ab ea diſpoſitione, quæ ſufficit ſine Sacramento; ſed vide Suar. *diſput. 20. ſect. 1. num. 10. cum ſeqq.* Ludouic. Merat. *diſput. 19. de Pœnit. ſect. 1.* latè Ioan. de Lugo *d. diſput. 5. ſect. 9. n. 133. cum ſeqq.*

η *Tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentia impetrandam diſponit.*] Intelligit Hurtado *d. tract. de Pœnit. diſput 6. diff. 2.* ſufficienter & infallibiliter, quia extra Sacramentum etiam diſponit, ſed non ſufficienter, vltimò, & infallibiliter, idem tangit *diffic. 3. poſt princ.*

ϑ *Quamobrem falsò quidam. &c.*] Vide Molfeſ. *d. tract. 7. cap. 6 num. 14.* Ioan. de Lugo *d. tract de Pœnit. diſput. 5. ſect. 9. n. 236.*

De Confeſſione.

CAPVT V.

1. *Doctores de ſacramentali Confeſſione agentes.*
2. *Peccatorum ſcientia in ſpecie Confeſſariis neceſſaria.*
3. *Peccata omnia mort. poſt Baptiſmum commiſſa neceſſariò explicanda ſunt in confeſſione.*
4. *Pœnitens circa peccata mort. quantam inquiſitionem præmittere debeat.*
5. *Peccata venialia omitti poſſunt à pœnitente, nec obligatur ea confiteri per ſe ex præcepto Eccleſiæ.*
6. *Peccata omnia, quæ memoriæ occurrunt, confitenda.*
7. *Doctores referuntur agentes de circumſtantiis in Confeſſione neceſſariò explicandis.*
8. *Confitendi modus.*
9. *Præcepto annuæ Confeſſionis tenentur omnes, qui ad annos diſcretionis peruenerint.*

10. *Punitentiario Confessus satisfacit Ecclesia pracepto.*
11. *Episcopus potest aduersus eos, qui temporibus ab Ecclesia statutis confiteri, & Eucharistiam sumere neglexerint, vsque ad excommunicationem procedere.*
12. *Confessionem, & sacram communionem semel in anno omittentes de haresi sunt suspecti.*
13. *Pracepto annua confessionis satisfacit tantùm qui confitetur bene.*
14. *Praceptum annua confessionis obligat intra annum computandum a Quadragesima in Quadragesimam.*
15. *Pracepto annua Confessionis satisfit quauis confessione facta per annum.*
16. *Peccata sua, qui per totum annum confessus non est, tenetur statim in sequenti anno sub noua culpa confiteri.*
17. *Confiteri statim tenetur ex pracepto Ecclesia qui prauidet quod transacta illa occasione non poterit ex penuria Confessarij in toto anno confiteri.*
18. *Papa dispensare potest in pracepto Ecclesiastico de confitendo semel in anno.*
19. *Peccata omittens in Confessione huius anni per obliuionem excusabilem an teneatur vi pracepti confiteri eadem peccata.*
20. *Imperator & Reges tenentur pracepto Ecclesiastico de confitendo semel in anno.*
21. *Pueri omnes, qui sciunt mortaliter peccare, & inter bonum, & malum, licitum & illicitum discernere, statim obligantur praecepto annua confessionis.*

a Lucæ 5. & 17. Iacob. 5. 1. Ioann. 1. infr. con. 6. b Ioan. 20. Matth. 20. c. verbum. de pœn. dist. 1. & c. adhuc de pœn. dist. 3.

EX [a] institutione Sacramenti Pœnitentiæ, iam explicata vniuersa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse à Domino, *α integram peccatorum Confessionem*, & omnibus post Baptismum lapsis iure diuino necessariam existere, quia Dominus noster Iesus Christus, [b] *β à terris ascensurus ad cælos*, Sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit, tanquam præsides, & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint, quo, pro potestate Clauium remissionis, aut retentionis peccatorum sententiam pronuncient, constat enim Sacerdotes iudicium hoc incognitâ causá exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, *γ si in genere duntaxat, & non potius in specie*, ac sigillatim, sua ipsi peccata declarassent. [c] Ex his colligitur, oportere à pœnitentibus, *δ omnia peccata mortalia*, quorum, *ε post diligentem sui discussionem*, conscientiam habent in confessione recenseri, etiam si occultissima illa sint, & tantum aduersus duo vltima [d] Decalogi præcepta commissa, quæ nonnunquam animum grauius sauciant, & periculosiora sunt iis, quæ in manifesto admittuntur. *ζ Nam venialia*, quibus à gratia Dei non excludimur, [e] & in quæ frequentius labimur, quamquam rectè & vtiliter, citraque omnem præsumptionem in Confessione dicantur, quod piorum hominum vsus demonstrat, taceri tamen citra culpam, multisque aliis remediis expiari possunt. Verum, cum vniuersa mortalia peccata, etiam cogitationis, [f] homines iræ filios, & Dei inimicos reddant, necessum est, omnium etiam veniam cum aperta, & verecunda Confessione, à Deo quærere. Itaque, dum omnia diuinæ misericordiæ agnoscenda exponunt. Qui verò secus faciunt, & scienter aliqua retinent, nihil diuinæ bonitati per Sacerdotem remittendum proponunt. Si enim erubescat ægrotus vulnus medico detegere, quod ignorat, medicina non curat. *ϛ Colligitur praterea, etiam eas circumstantias*, in Confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant, quòd sine illis peccata ipsa neque à pœnitentibus integrè exponantur, nec iudicibus innotescant, & fieri nequeat, vt de grauitate criminum rectè censere possint, & pœnam, quam oportet, pro illis, pœnitentibus imponere. Vnde alienum à ratione est, docere circunstantias has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse, aut vnam tantum circumstantiam confitendam esse, nempe peccasse in fratrem. Sed & impium est, Confessionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impossibilem dicere, aut carnificinam illam conscientiarum appellare. Constat enim nihil aliud in Ecclesia à pœnitentibus exigi, quam vt postquam quisque diligentius se excusserit, & conscientiæ suæ sinus omnes, & latebras, explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum, & Deum suum mortaliter offendisse meminerit, *ι reliqua autem peccata, qua diligenter cogitanti non occurrunt*, in vniuersum, eadem Confessione inclusa esse intelliguntur, pro quibus fideliter cum Propheta dicemus, [g] Ab occultis meis munda me Domine. Ipsa verò huiusmodi Confessionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia grauis quidem videri posset, nisi tot tantisque commodis, & consolationibus leuaretur, quæ omnibus, dignè ad hoc Sacramentum accedentibus, per Absolutionem certissimè conferentur. *κ Caterum, quo ad modum confitendi secretò*, apud solum Sacerdotem, etsi Christus non vetuerit, quin aliquis in vindictam suorum scelerum, & sui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesiæ offensæ ædificationem, delicta sua publicè confiteri possit, non est tamen hoc diuino præcepto mandatum, nec satis consultè, humana aliqua lege præciperetur, vt delicta præsertim secreta, publica essent confessione aperienda. Vnde cum à sanctissimis, [h] & antiquissimis Patribus, magno vnanimique consensu, secreta Confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta vsa est, & modo etiam vtitur, fuerit semper

c Inf. Can. 6.

d Deut. 5.

e Supr. sess. 6 cap. 11. c. adhuc & c de quotidianis de pœn. dist 3.

f Ephes 2.

g Psalm. 18.

h Concil. Cabilonen. cap. 33.

commendata

commendata,manifestè refellitur inanis eorum calumnia, qui eam à diuino mandato alienam,& inuentum humanum esse,atque à Patribus,in Concilio Lateranensi congregatis initium habuisse docere non verentur,neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia κ statuit,vt Christi fideles confiterentur, λ *quod iure diuino necessarium*, & institutum esse intellexerat,sed vt præceptum Confessionis,μ *saltem semel* ν *in anno* ξ *ab omnibus & singulis*,ο *cùm ad annos discretionis peruenissent*, impleretur. Vnde iam in vniuersa Ecclesia, cum ingenti animarum fidelium fructu,obseruatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo,& maximè acceptabili tempore Quadragesimæ, quem morem hæc sancta Synodus maximè probat, & amplectitur,tanquam pium,& meritò retinendum.

κ Conc.Lateran. sub Innoc.3.c.21. c omnis vtriusque de pœnit. & remiss.

1. VIde S.Thom.3.*part.quæst* 90. *cum seqq.* vbi latissimè Vasquez, Nauarr.*in man.cap.2.num.1. cum seqq.& cap.21.n.30.& 34.& in summa de pœnit. dist.1.n.*18. Ioan. Maldon. *tom.2.de pœnit.in controuers.de confess.* Luc.Pinel. *de Sacramento Pœnitentia, tract.2.de confess.* Vincent.Mazzol. *in breui regula ad Confessarij,& confitentis munus rectè obeundum*,Iacob. de Graft.*in aureis decis.part.1. lib.1. cap.8. cum seqq.* Henriq.*in summa lib* 5. Marcel. Megal. *p.1.instit.in. Confessar.* Petr.de Ledesma *in summa part.1.* vbi de Sacramento Pœnitentiæ,*cap.*8. Ægid.de Coninck *de Sacrament.tom.2.disput.4. à num.*27. Valer.Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.6.* à n.28. Galganet. *de iure publico lib.3.tit.*92. Fernandez *in examine Theologiæ moralis part.3. cap.6.* §.6. Bonacin. *de Sacram. disput.5.quæst.5.sect.*2.Iul Lauor. *de Iubilæo p.1.c.*14. Molfes.*in summa Theologiæ moral.tract.7. cap.9. cum seqq.* Vincent.Filliuc.*in quæst. moralibus tract.*7. Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept.2.lib.3.* Paul.Laymann.*in Theologia morali lib.5.tract.6 c.*5. Alphons.de Leon.*de officio, & potestate Confessoris.* Frias *in tract.de modo & forma audiendi Confessiones.* Petr.de Ochagauia *de Sacrament.tract.2.de Confess.* Hurtado *de Sacrament. tract. de Pœnit. disput.7. de Confess.*Cardin.Bellarm.*tom.2. contron. lib. de Pœnitent.*Valent.*tom.4.disput.7.q.9.puncto* 1.Becan.*de Sacram.in specie cap.*36.Tanner.*tom.4.disp.6. de Pœnit. q.*7.Ioan.de la Cruz *in direct.Conscient. tract.de Sacrament.Pœnit.q.*3.Barthol. à S.Fausto *tom 3. tract. de Pœnit.lib.4.de Confessione.*

α *Integram peccatorum Confessionem.*] De integritate Confessionis Sacramentalis Hurtado *d. tract. de Pœnit.disp.9.& infrà can.7.de Pœnit.*

β *E terris ascensurus ad cælos*, &c.] Ergo dum vixit Christus Dominus,hanc potestatem aliis delegare nec decuit, nec expediebat,vt per Suar.*p.3. tom.4.disp.17.sect.*2.Torreblanca *de iure spirit.lib.2. cap.10.n.19.& 20.*

2. γ *Si in genere duntaxat,& non potiùs in specie*,&c.] Scientiam in specie peccatorum Confessariis necessariam non solum ad sententiam ferendam, sed ad scrutandam pœnitentis conscientiam,& vulnera animæ medenda, per hunc text.tradit Torreblanca *de iure spirit.lib.4.cap.6.n.4. & lib.14.cap.11. n.3.*vbi *n.4.* subdit quòd si pœnitens morbi grauitate præuentus non possit peccata in specie pronunciare, si contritionis signa dedit, absoluendus est,saltem sub conditione,si talis explicatio est materia sufficiens Sacramenti; quia Deus non requirit à nobis aliam Confessionem, quàm quæ nobis possibilis est, Hurtado *d.tract.de Pœnitent disput.9. diffic.*5.vbi ait non sufficere pœnitentem si dicat se sæpius peccasse mort. sed ei necessarium esse omnia & singula peccata mortalia confiteri,*& diff.*9. Barthol.à S.Fausto *tom.3.tract. de Pœnit. lib.4.q.*62. vbi dicit idem de illo,qui solùm habet peccata venialia,vt teneatur explicare illorum speciem.Idem Barthol.à S.Fausto *d.lib.4.disput.*201. resoluit pœnitentem, qui non potest aliter sua peccata confiteri, quàm per signa contritionis,posse sacramentaliter absolui, si dicat se certò commisisse vnum peccatum mortale,non recordari tamen cuius speciei fuerit illud, prout etiam ait posse sacramentaliter absolui eum, qui aliquod peccatum est confessus Confessario præsenti,& ex aliquo accidenti loquelam amisit, necnon illum qui nullum peccatum in particulari potuit confiteri, sed solùm signa generalia doloris ostendit, sacramentaliter etiam absoluere posse, sub conditione, vel mente concepta,aut expressa,si possum, & capax es, ego te absoluo. & *q.*202.post multos à se relatos, tenet quòd quando moribundus ante aduentum Sacerdotis ostendit signa pœnitentiæ, & Confessionem petiit, accedens autem Sacerdos illum ita inuenit sensibus destitutum, vt ipso præsente nullum signum doloris, aut pœnitentiæ exhibere possit, adstantes tamen fatentur ipsum dedisse signa contritionis, aut Confessionem petiisse,hunc posse à præsente Sacerdote sacramentaliter absolui. Verùm si pœnitens nullum peccatum confitetur,nec petiit Confessarium, nec signa, vel nutus contritionis exhibuit, & fuit vir bonus,& deuotus ad Sacramenta, poterit sub conditione absolui in hunc modum, *Si tu es capax absolutionis, ego te absoluo à peccatis tuis.* Ita Viuald. *in suo candel. aureo verb. absolutio num.*23 Anton.de Litteraris *in summ. p.1. cap.35.num.*7. Homobon. de Bonis *de examine Eccles part.1.tract.7.q.*48. Molfes.*in summ Theolog.moral.tom.1.tract.7.cap.5.num.*48. Carol.de. Baucio *in sua praxi Confessar. pag.*211. Anton. Diana *moral. resol.p.3.tract.3.resol.*8. quos refert & sequitur Barthol.de S.Fausto *d.lib.4.q.*204.

δ *Omnia peccata mortalia*, &c.] Peccata omnia mort. post Baptismum commissa necessariò explicanda esse in Confessione, docent S. Thom. *in 4. dist.47 quæst.3 art 4.*Suar.*tom.4. de pœnit. disput.22. sect.1. num.*6. Valent *tom.4. disput.7. quæst.11. puncto 1.col.*1. Henriq. *d. lib.5. cap 5.*§.8. Pitigian.*p.2. dist.17. quæst. vnic. art.6. concl.1, & art.11. concl.*1. Ægid.de de Coninck *d.tom.2.disput.7.dub.1.concl.*1. Fernandez *d.c.6.*§ 6.*num.*1 Valer.Reginald. *d.lib.6. num.91.& 99.* Bonacin. *d. quæst.5. sect.2. puncto 4. num.*1. Fagundez *d.præcept.2. lib.1. in proœm.* Confessio enim ad hoc vt valeat, fieri debet de omnibus peccatis actis post Baptismum, vel ab vltima valida Confessione, Torreblanca *de iure spirit. lib.14.c.6.n.*28. vbi *n.38. cum.seqq.* subdit per hunc text. numerum peccatorum non minus necessarium esse distinctè in Confessione explicare non modò quæ prodeunt ad actum exteriorem,sed quæ merè accidunt in voluntate, etiamsi peccata sint dubia, quia necessarium est ea confiteri cum sua qualitate.Hurtado *d.tract.de Pœnit.disput 9.diffic.1. in princip.* Et quòd extra controuersiam sit numerum peccatorum esse necessariò in confessione explicandum, firmat per hunc text.Barthol.à S.Fausto *tom.3.tract.de Pœnit.lib.4.q.*171. 3.

ε *Post diligentem sui discussionem*,&c.] Pœnitentem circa peccata mortalia tantam inquisitionem præmittere debere, quantam adhiberet in negotio arduo, 4.

arduo, seu quanta iudicio prudentis viri iudicatur sufficiens ad omnia peccata in memoriam reuocanda, colligunt Nauarr. in man. cap. 9. num. 10. Henriq. d. lib. 5. c. 5. à princip. Nugn. in addit. ad 3. p. q. 9. art. 2. dub. 1. diffic. vnic. vers. circa octauam cõclusionem, Pesant. etiam in addit. ad 3. part. q. 10. de integr. confess. disput. 5. Zerol. de pænit. cap. 7. quæst. 35. Ægid. de Coninck d. disput. 7. dub. 9. num. 71. Petr. de Ledesma in summa part. 1. de Sacrament vbi de pœnit. cap. 16. concl. 6. Valer. Reginald. d. lib. 6. num. 9. & 10 Bonacin. d. disput. 5. q. 5. sect. 2. puncto 2. §. 1. num. 2. Lauor. d. cap. 14. num. 16. cum. seqq. Fernandez d. p. 3. cap. 6. §. 6. num. 23. late Hurtado d. tract. de Pœnit. disput. 9. diffic. 8. vbi dicit quòd præsupponendum est prudens, seu cordatum & diligens examen, & quòd sufficit quòd sit mediocriter diligens, quale fieri solet à viris prudentibus, & mediocriter timoratis. Barthol. à S. Fausto d. lib. 4. q. 175.

5. ζ Nam venialia, &c] Peccata venialia possunt à pœnitente omitti, nec qui ea tantùm habet, obligatur per se ex præcepto Ecclesiæ confiteri. Ita Victor. de Sacrament. num. 158. Viuald. in candel. aureo, vbi de Confess. num. 51. Suar. tom. 4. de pœnit. disp. 36. sect. 2. num. 6. Nauarr. in cap. fratres, de pænit. dist. 5. num. 62. Henriq. d. lib. 4. cap. 4. §. 1. littera B, Azor. institut. moral. p. 1. lib. 7. cap. 39. quæst. 3. Fernandez p. 2. cap. 8. §. 3. num. 4. & part. 3. cap. 6. §. 6. n. 14. Luc. Pinel. tract. 2. de confess. cap. 7 dub. 2. & c. 8. post princ. Ægid. de Coninck d. tom. 2. disput. 5. à num. 51. Valer. Reginald. lib. 6. num. 44. & 92. Guttier. canon. lib. 1. cap. 6. num. 7. Ludouic. Beia respons. casuum conscient. p. 3. casu 37. Filliuc. in quæst. moral. tom. 1. tract. 7. n. 105. Fagundez d. præcept. 2. cap. 1. num. 4. & cap. 2. num. 8. Ego ipse in collect. ad cap. omnis vtriusque sexus, n 4. de pœnit. & remiss. Paul. Laymann. d. lib. 5. tract. 6. c. 5. num. 12. Ioan. de Lugo de Sacrament. in tract. de Pœniten. disp. 15. sect. 4. n. 49. Barthol. à S. Fausto tom. 3. tract. de Pœnit. lib 4. q. 61.

6. η Quæ memoriæ occurrunt peccata] Vide Nauarr. in man. cap. 21. n. 35. Henriq. d. lib. 5. c. 3 § 4. Lauor. d. p. 1. cap. 14. à num. 15. eundem Nauarr. in cap. fratres, de pœnit. dist. 5. n. 70. vbi aduertit nullum fuisse in Iure textum ante Concil. Trident. qui expressè de hac ad memoriam peccata reducendi diligentia loquatur, & num. 83. declarat quid faciendum, quando confitens ait se non, vt debebat, ad memoriam sua reduxisse peccata; quia lubricam ac debilem habet memoriam, teneri ea scribere vt suo tempore confiteatur, si id possit facere absque probabili periculo, existimauit Bonacina de Sacrament. disput. 5. q. 5. sect. 2. puncto vlt. num. 6. sed id non admittunt Henriq. lib. 4. c. 4. num. 8. Suar. tom. 4. de Pœnit. disput 36. sect. 5. num. 6. Valent. tom. 4. disput. 7. q. 9. puncto 4. Ægid. de Coninck tom. 2. disput. 7. dub. 9. num. 71. Barthol. à S. Fausto d. lib. 4 q. 176.

7. θ Colligitur præterea etiam eas circumstantias, &c.] Vide Nauarr. in man. cap. 6. num. 3. & in cap. considerret, de pœnit. dist. 2. num. 10. cum seqq. Henriq. d. lib. 5. cap. 6. cum. seqq. Pesant. in addit. ad. 3. p. q. 10. §. de integritate confessionis disput. 3. Nugn. etiam in addit. ad 3. part. quæst. 9. art. 2. dub. 2. Luc. Pinel. de Sacramento Pœnitent. tract. 2. de confess. cap. 3. cum seqq. Zerol. de Pænitem. cap. 12. Sayr. in claui Regia lib. 2. c. 3. Fernandez d. p. 3. cap. 6. §. 6. num. 5 cum. seqq. Petr. de Ledesma d. tract. de Sacramento Pœnitentiæ, cap. 18. Valent. tom. 4. disput. 7. q. 11. puncto 1. Valer. Reginald. d. lib. 6. n. 110. cum seqq. Ægid. de Coninck de Sacrament. tom. 2. disput. 7. num. 8. cum seqq. Bonacin. d. quæst. 5 sect. 2 puncto. 2. §. 3. difficultat 3. Ioan. de Lugo de Sacrament. in tract. de Pœnit. disput. 16. sect. 3. n. 104. cum seqq. Torreblanca de iure spirit. lib. 14. c. 6. n. 30. cum seqq. Hurtado d. tract. de Pœnit. disput. 9. diffic. 2. cum seqq. Molfes. in summa Theologiæ moralis, tract. 7. cap. 12. num. 58. cum seqq. Iul. Lauor. de Iubileo p. 1. c. 14. à num. 47. Galet. in margarita casuum conscient. verb. circumstantia, Barthol. à S. Fausto tom. 3. tract. de Pœn. lib. 4. q. 76. cum seqq. Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disput. 3. q. 6. num. 15. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. part. 1. tract. 5. cap. 12. quæst. 74. cum seqq. Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta, precept. 2. lib. 4. cap. 1. cum seqq. Paul. Laymann. dicto lib. 5 tract. 6. cap. 5. n. 12.

ι Reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, &c.] Vide Barthol à S. Fausto lib. 2. de sacris Indulg. in commun q. 100. vbi dicit docere textum in præsenti peccata oblita bona fide in Confessione remitti per absolutionem, quæ est tantæ virtutis quod etiam extenditur ad oblita.

κ Cæterum quoad modum confitendi secretò, &c.] Non esse contra institutionem, aut valorem Sacramenti quòd Confessio publicè fiat, tenent per hunc text. Vasq. q. 91. art. 4. dub. 1. Suar. disput. 21. sect. 2 Ioan. de Lugo d. tract. de Pœnit. disp 15. sect. 5. n. 65. & 73. quia non est de necessitate huius Sacramenti auricularis, id est secreta Confessio, Vega lib. 3. in Trident. cap. 28. Filesac. de Confessione auriculari §. 2. Petr. Sot. de Confess. lect. 2. Torreblanca de iure spirit. lib. 14. c. 4. n. 25. Hurtado d. disput. 8. diff. 1. & 2. 8.

λ Quod iure diuino necessarium, &c.] Præceptum annuæ confessionis non esse purè humanum, sed includere, aut supponere præceptum diuinum Confessionis quoad substantiam, quo præcipitur Confessio vagè quoad tempus extra articulum mortis, & superaddere modificationem quoad tempus, quam Christus prætermittit tenent Vasq. de Pœnit. q. 90. art. 1. dub. 4. Hurtado d. tract. de Pœnitentia. disp. 2. diffic. 5. vers. Sotus verò. at diffic. 5. quærit, vtrùm Pontifex dispensare possit in præcepto Confessionis?

μ Saltem semel in anno, &c.] Vide cap. omnis vtriusque sexus, de pœnitent. & remiss. vbi latè scripsi à n. 5. 9.
Henriq. d. lib. 4. cap. 3. §. 2. littera I, & c. 4. §. 7. Vasq. in 3. p. D. Thom. q. 90. art. 3. dub. 1. num. 5. & 15. Ægid. de Coninck d. disput. 5. à n. 44. Luc. Pinel. d. tract. de Confessione c. 7. Molfes. d. tract. 7. cap. 10. num. 23. latè Fernandez in examine Theologiæ moralis part. 2. cap. 8. §. 3. Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta, præc. 1. cap. 1. Barthol. à S. Fausto d. lib 4. quæst. 29. Trullench in præcepta decal. lib. 3. cap. 4. de præcepto annuæ Confessionis per tot. & præcipuè dub. 2. à n. 5.

Satisfecisse videri præcepto Ecclesiæ contento 10.
in d. cap. omnis vtriusque sexus, qui semel in vno Paschatis tempore peccata fuerit confessus Pœnitentiario deputato in vim decreti Concil. Tridentin. sess. 14 cap. 5. refert decisum Armendar in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib. 4. tit 29. l. 1. §. 1. de confitendo semel in anno.

Episcopum posse aduersùs eos. qui temporibus 11.
ab Ecclesia statutis confiteri, & Eucharistiam sumere neglexerint, vsque ad excommunicationem procedere, etsi text. d. cap. omnis vtriusque sexus, velet ab Ecclesia arcendos, refert decisum idem Armendar d. loco num 3. vbi addit, Episcopum talibus pro satisfactione pœnas pecuniarias pio loco aplicandas imponere posse, cùm hæc aliquando magis timeantur; non expedite tamen vt Episcopus sibi reseruet absolutionem eorum, qui temporibus constitutis negligunt confiteri, & communicare.

De hæresi tamen suspectos credunt omittentes 12.
Confessionem, & sacram Communionem semel in anno, cùm sit signum malæ credentiæ, Penia

in direct. Inquisit. part. 3. commento 24. Menoch. de præsumpt. lib. 5. præsumpt. 6. num. 27. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. casus, vers. confessionem, Ludouic. Beia in respons. casuum conscient. part. 4. casu. 4. quos refero in collect. ad d. cap. omnis. vtriusque sexus, n. 11.

13. Huic præcepto annuæ Confessionis non satisfaciunt qui fictam, vel informem, aut sine proposito emendæ Confessionem fecerunt. Ita Sot. in 4. dist. 18. quæst. 3. art. concl. 1. 3. & 4. Nauarr. in man. cap. 10. num. 4. Suar. d. disput 36. sect. 7. num. 1. & 2. Fernandez d. p. 2. c. 8. §. 3. num. 12. vbi refert aliquos contrarium tenentes. Barthol. à S. Fausto d. tract. de Pœnit. lib. 4. q. 53. cum seqq. similiter tenent Medina Cod. de Pœnitentia q. de Confess. Megala. instit. Sacerd. p. 1. lib. 4. c. 5. & Vasq. tom. 4. q. 92. art. 3. dub. 5. hoc pręceptum annuæ Confessionis non adimpleri per Confessionem validam, sed informem Sed cæteri communi consenso tenent adimpleri, ex quorum numero sunt S. Thom Sot. Caiet. Canus, Palud. Couar. Martin. de Ledesma, Petr. de Ledesma, & alij, quos refert & sequitur Barthol. à S Fausto d. tract. de Pœnit. lib. 4. de Confess. q. 56. Valent. tom. 4. disp. 7. q. 11. puncto 2. & 3. Ioan. de la Cruz in direct. Conscient. p. 2. de Sacrament. Pœn. q. 3. Nugn. in addit. ad 3 p. tom. 2. q. 9. art. 1. Petr. Fay etiam in addit. ad 3. p. q. 6. art. 1 d. 1. Suar. tom. 4. dispu. 36. sect. 7. num. 6. Pesant. 3. p. q. 10. de dolore d. 3. Zerol. in praxi de Pœnit. c. 13. q. 35. Simplici Mutin. in sua Theolog. morali de Sacramento Pœnitent. q. 30.

14. In anno.] Intra annum scilicet, computandum à Quadragesima in Quadragesimá, aut à Paschate in Pascha, sumptis Quadragesima & Paschate pro quindecim diebus à Dominica Palmarum, vsque ad Dominicam in Albis, resoluunt Suar. tom. 4 de Pœnit. disput. 36. sect. 3. n. 3. Luc. Pinel. d. cap. 7. dub. 1. Azor d. p 1. lib. 7. cap. 36. q. 6. Valer. Reginald. d. lib. 6. n. 36. Ægid. de Coninck d. tom. 2. disput. 5. num. 56. Fernandez d. p 2. c. 8. §. 3. n. 6. Trullench. in præcepta Decalogi lib. 3. cap. 4. dub. 2. n. 6. Barthol. à S. Fausto d. tract. de Pœnit. lib. 4. de Confess. q. 39. Filliuc. tract. 7. c. 3. Layman. tract. 6. cap. 5. Quamuis annum pro impletione dicti pręcepti computandum esse à Ianuario in Ianuarium, crediderunt Vasq. Pœnit. q. 90. art. 2. dub. 1. Ochagauia tract. 2. quæst. 9. Hurtado d. disp. 7. diffic. 10. vbi diffic. 12 disputat, Vtrùm qui in toto anno non confitetur, teneatur in principio sequentis confiteri absque dilatione.

15. Et sic iam videtur receptius dictum præceptum non obligare pro certa anni parte, sed satis fieri illi quauis Confessione facta per annum, ex Victor. in summa n. 137. Vasq. d. q. 90. art. 3. dub. 1. n. 5 & 15. Sot. in 4. dist. 18. q. 1 art. 4. Emman. Sà in aphorism. verb. confessio n. 4. Viuald. in candel. aureo, vbi de Confessione n. 16. Ioan. de Lugo d. tract. de Pœnit. disput. 15. sect. 7. num. 157 Antonin. Diana moral. resolut. tom. 1. tract. 3. miscel. resol. 54 & tom. 2. tract. 4. resol. 81. Trullench Decal. lib. 3. c. 4. dub. 2. n. 5. Ægid. de Coninck d. disput. 5. n. 57. cum seqq. Fernandez d. p. 2. cap 8. §. 3. n. 9. vbi probat, quia in d. cap. omnis vtriusque sexus, traduntur duo præcepta, vnum de Confessione, alterum de Eucharistia; pro Eucharistia assignatur determinatum tempus Paschatis, pro Confessione verò minimè, sed simpliciter dicitur, saltem semel in anno confiteaotur, nisi quòd Conc. in hoc cap. approbat & amplectitur morem illum pium & salutarem vniuersalis Ecclesiæ confitendi sacro illo, & maximè acceptabili tempore Quadragesimæ.

16. Illum, qui per totum annum peccata sua confessus non est, teneri statim in sequenti anno, hoc est, cùm primùm potuerit, sob noua culpa confiteri, resoluunt Sot. d. art. 4. vers. grauior tamen, Nauarr. in man. cap. 21. num. 45. Henriq. d. lib. 4. cap. 3. §. 2. littera P, & cap. 4. §6. Suar. d. tom. 4 disputat. 36. sect. 4. à princ. Viuald. d. tit. de Confess. num. 17. Fernandez d. p. 2. cap. 8. §. 3. num. 7. Fagundez d. præc. 2. lib. 1. cap. 4. num. 14. Trullench. in Decalog. lib. 5. c. 4. dub. 2, num. 7.

Si quis præuidet quòd transacta illa occasione non poterit in toto anno cōfiteri ex penuria Confessarij, teneri ex vi huius præcepti Ecclesiastici statim confiteri, resoluunt Nauarr. d. cap. 21. num. 35. Henriq. d. cap 4. §. 7. littera N, Suar. d. disput. 36. sect. 5. num. 2. Fernandez d. §. 3. num. 8. Fagundez d. cap 4. num. 16. Trullench d. cap. 4. dub. 2. num. 9. 17.

Vtrùm Papa dispensare possit in hoc præcepto de confitendo semel in anno propter aliquam iustam ratiooem, veluti cum Eremita viuente extra humanum consortiom. vel similem? Affirmant ex eo quòd præceptum hoc quoad temporis determinationem est Ecclesiasticum, & positiuum; Sot. in 4. dist. 18. q. 1. art. 5. & alij, quos refert & sequitur Suar. d. tom. 4. disput. 36. sect. 1. n. 5. pariter resoluentes Papam dispensare non posse in præcepto diuino de confitendo in articulo necessitatis. Barthol. à S. Fausto d. tract. de Pœnit. lib. 4. quæst. 31. vbi resoluit præceptum annuæ Cnofessionis non esse merè Ecclesiasticum, sed diuinum, modificatum ab Ecclesia, & quæst. 38. tenet non posse Romanum Pont. absolutè cum aliquo, vel cum tota aliqua prouincia super substantia huius præcepti dispensare, nec vt rarò confiteatur in vita, posse tamen iusta de causa cum aliquo dispensare ne ad annuam Confessiooem teneatur, vt si quispiam inter Turcas, vel in eremo extra hominum consortium viueret. 18.

Sed an si quis in Confesione facta hoc anno aliqua peccata mortalia omiserit per oblioionem excusabilem, vel aliquam causam rationabilem, teneatur vi huius præcepti confiteri eadem peccata? vide Luc. Pinel. d. cap. 7. dub. 3. Valer. Reginald. d. lib. 6. num. 40. Fagundez d. præc. 2. lib. 1. c. 4. num. 17. Trullench. d. c. 4 dub. 2. n. 8. 19.

Ab omnibus, & singulis. &c.] Etiam ipso Imperatore, & Regibus, Castald. de Imperatore q. 1. n. 25. & 26. Ego ipse de officio, & potest. Parochi c. 20. n. 20. Ac ipso summo Pont. ex Suar. de Pœnit. disput. 36. sect. 2. n 5. Vasq. q. 90. art. 1. dub. 5. num. 12. Ioan. de Lugo d. tract. de Pœnit. disput. 15. sect. 7. num. 142. & 143. vbi à num. 149. de pueris agit, Barthol. à S. Fausto tom. 3. tract. de Pœnitent. lib. 4. q. 10. 35. & Fagundez d. præcepto 2 lib. 1. c. 3. num. 18. plures, quos refero in collect. ad d. c. omnis vtriusque sexus n. 2. cum quibus est magis communis sententia, summum Pontificem obligari de iure diuino confiteri; ad annuale verò Confessionis præceptum non teneri quoad vim coactiuam, secus verò quoad vim directiuam, Trullench. in decalog. lib. 3. c. 4. dub. 2. num. 13. & c. 5. dub. 2. num. 20. 20.

Cum ad annos discretionis peruenissent.] Peruenire ad annos discretionis quando quis dicatur, vide Nauarr. d. c. 21 n. 33. & 88. Suar. d. tom. 4. disp. 36. sect. 2. n. 3. Henric. lib. 4. c. 5. §. 2. q. Valer. Reginald. d. lib. 6. n. 50 Paul. Comitol. resp. moral. lib. 1. q. 17. Ægid. de Coninck de Sacram. tom. 2. disp. 5. n. 50. Fernandez d. p. 2. c. 8. §. 3. n. 15. Fagundez d. præc. 2. lib. 1. c. 2. n. 3. in princ. & c. 3. n. 10. Azor. d. p. 1. lib. 7. cap. 40. quæs. 6. Ioan. de Lugo d. disput. 15. sect. 7. num. 152. Vasquez tom. 4. quæst. 90. artic. 2. dub. 4. Barthol. à S. Fausto d. tract. de Pœnitent. lib. 4. quæst. 37. vbi ad completum septenuium id extendit. Trullench. in Decalog. lib. 3. cap. 4. dub. 2. num. 11. & 12. 21.

De

De Ministro Sacramenti Pœnitentiæ, & absolutione.

CAPVT VI.

1. *Minister Sacramenti Pœnitentiæ solus Sacerdos.*
2. *Absolutio sacramentalis est ad instar actus iudicialis.*

CIrca ministrum autem huius Sacramenti, α *declarat sancta Synodus*, falsas esse, & à veritate Euangelij penitus alienas doctrinas [a] omnes, quæ ad alios quosuis homines, præter Episcopos, & Sacerdotes Clauium ministerium perniciosè extendunt, putantes verba illa Domini: [b] Quæcunque alligaueritis super terram, erunt alligata & in cœlo, & quæcunque solueritis super terram, erunt soluta & in cœlo: [c] & quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt, ad omnes Christi fideles indifferenter, & promiscuè, [d] contra institutionem huius Sacramenti, ita fuisse dicta, vt quiuis potestatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem, si correptus acquieuerit, secreta verò per spontaneam Confessionem, cuicunque factam. Docet quoque, etiam Sacerdotes qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus sancti, in ordinatione collatam tanquam Christi ministros, functionem remittendi peccata exercere, eósque prauè sentire, qui in malis Sacerdotibus hanc potestatem non esse contendunt. [e] Quamuis autem Absolutio Sacerdotis alieni beneficij sit dispensatio, tamen non est solum nudum ministerium, vel annunciandi Euangelium, vel declarandi remissa esse peccata, β *sed ad instar actus iudicialis*, quo ab ipso, velut à iudice, sententia pronunciatur. Atque ideò debet pœnitens adeò sibi de sua ipsius fide blandiri, vt, etiam si nulla illi adsit contritio, aut Sacerdoti animus seriò agendi, & verè absoluendi desit, putet tamen se propter suam solam fidem, verè, & coram Deo esse absolutum, nec enim fides sine Pœnitentia remissionem vllam peccatorum præstaret, nec is esset, nisi salutis suæ negligentissimus, qui Sacerdotem iocosè absoluentem cognosceret, & non alium seriò agentem, sedulò requireret.

a Infrà can. 10.
b Matt. 16. & 18.
c Ioan. 10.
d Suprà sess. 7. de Sacrament. c. 10.
e Cap. secundum Ecclesiæ 19. d. st. & c. non noceat. 1. q. 1.
f Infrà canon. 9.

1\. VIde S. Thom. 3. *p. quæst.* 84. *art.* 3. Sot. *in* 4. *dist.* 18. *quæst* 4. *art.* 1. & *dist.* 20. *quæst.* 1. *art.* 3. *concl.* 4. Pyg. *de Ecclesiast. hierarchia*, *lib.* 2. *cap.* 3. Maldonat. *tom.* 2. *de pœnitent. p.* 3. *quæst.* 3. Petr. Sot. *lect.* 3. *de Sacrament. Ordinis*, Onupht. *de sigillo Confess. sect.* 3. *quæst. vnica, dub.* 5. *vers. prima conclusio*, Suar. *tom.* 3. *de pœnitent. disput.* 16. *cum seqq.* Vasq. *tom* 4. *quæst* 84. *art.* 3. *dub.* 1. & *quæst.* 93. *art.* 1. *dub.* 1. Marcel. Megal. *p.* 1. *instit. confess. lib.* 1. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib.* 1. *cap.* 1. Ægid. de Coninck *de Sacram tom.* 2. *quæst.* 8. Bonacin. *eod. tract. de Sacram. disput.* 5. *quæst.* 7. *puncto* 1. *à n.* 1 Fernandez *in examine Theolog. moral. p.* 3. *cap.* 6. §... Vincent. Filliuc. *in quæst. moralibus tract.* 7. *cap.* 7. *cum seqq.* Molfes. *in summa Theologia moral. tract.* 7. *c.* 14. *de ministro Sacramenti Pœnitentia*, Fagundez *in quinque Ecclesia pracepta, prac.* 2. *lib.* 7. *de ministro confessionis*, Paul. Laymann *in Theologia morali, lib.* 5. *de Sacrament. tract.* 6. *cap.* 1. Ioan. de Lugo *de Sacram. in tract. de Pœnit. disp.* 18 *sect.* 1. *n.* 1. *cum seqq.* Torreblanca *de iure spirit. lib.* 14. *cap.* 1. *n.* 16. & *n.* 30. Hurtado *de Sacram. tract. de Pœnitent. disp.* 10. *de Ministro Sacrament. Pœnitentia.* An liceat laico confiteri tempore necessitatis? Vide latè declarantem Magdalen. de numero testium in testamento requisito *part.* 1. *cap.* 10. *n.* 61. *cum multis seqq. pag.* 109. Ioan. de Lugo *d. tract. de Pœn. disp.* 18. *sect.* 3. *num.* 4. Hurtado *d. disp.* 10. *diffic.* 1.

α *Declarat sancta Synodus, &c.*] Ad alios præter Episcopos & Sacerdotes Clauium potestatem non extendi dicit Torreblanca *d. lib.* 14 *c.* 1. *n.* 30.

β *Sed ad instar actus iudicialis.*] Absolutionem esse ad instar actus iudicialis, quo à Sacerdote, velvti à iudice sententia pronuntiatur, per hunc text. dicit Bonacin. *d. disp.* 5. *q.* 4 *puncto* 6. *n.* 1. *in fine.*

De Casuum reseruatione.

CAPVT VII.

1. *Doctores referuntur de casibus reseruatis agentes.*
2. *Clemens VIII. cunctis Regularibus certos casus reseruatos taxauit.*
3. *Papa potest sibi reseruare casus respectu omnium.*
4. *Casus quot Pontifices sibi reseruarunt.*
5. *Censuras plures in Bulla Cœnæ, & extra illam Pontifices reseruarunt.*
6. *Episcopus potest sibi reseruare casus.*
7. *Episcopi quæ peccata reseruare soleant, & possint.*
8. *Episcopus successor illius, qui casus sibi reseruauit, potest ab eis absoluere.*
9. *Ecclesia potest reseruare non solum peccata, quæ habent excommunicationem, vel censuram annexam, sed etiam alia peccata grauia.*
10. *Reseruatio nulla fit in articulo mortis.*
11. *In mortis articulo constituti qui dicantur.*
12. *Sacerdotes simplices possunt absoluere constitutos in articulo mortis, etiam quando adest proprius parochus.*
13. *Sacerdos etiam irregularis suspensus, excommunicatus, &c. potest absoluere in articulo mortis.*
14. *Absolui possunt à quocunque Sacerdote simplici constituti in articulo mortis, etiamsi sint excommunicati, & denuntiati ob hæresim, vel ob aliud quodcunque delictum.*
15. *Sacerdos, qui excommunicatione maiori innodatus constitutum in mortis articulo absoluerit, nullam incurrit irregularitatem.*

16\. Absolutio

16. *Absolutio data à simplici Sacerdote in mortis articulo est vera absolutio.*
17. *Sacerdos nullus extra mortis articulum potest absoluere à casibus per Superiorem reseruatis.*
18. *Pœnitentiarius ex se non potest absoluere à casibus Episcopalibus.*
19. *Vicarius Episcopi vigore generalis mandati non potest absoluere à casibus Episcopo reseruatis.*
20. *Regulares etiam per priuilegium, quod Mare magnum vocatur, non habent facultatem absoluendi pœnitentes à casibus Episcopo reseruatis.*
21. *Patres Iesuitæ, & alij Confessarij vigore priuilegiorum Rosarij non possunt absoluere pœnitentes à casibus Episcopo reseruatis.*
22. *Regulares non possunt vigore Bullæ Cruciatæ Confessarios sibi eligere, & ab eis absolui à casibus reseruatis.*
23. *Regulares prætextu cuiuscunque priuilegij habiti, vel habendi, non possunt quemquam absoluere à casibus in Bulla Cœnæ Domini, aut Ordinario loci reseruatis.*
24. *Regulares habentes facultatem absoluendi etiam à casibus reseruatis, possunt absoluere aduenientes in alia à casibus reseruatis in diœcesi pœnitentium.*
25. *Concessa facultas absoluendi à casibus Sedi Apost. reseruatis, non comprehendit casus, quos Episcopus, & Prælatus Religiosus cum suis subditis Regularibus reseruauit.*
26. *Absoluere Episcopum & cum ipso dispensare poterit ab eodem Episcopo Confessor electus de omni peccati vinculo, de quo potest absoluere, vel dispensare ipse Episcopus.*
27. *Pœnitens habens peccata reseruata Episcopo poterit absolui à non reseruatis reseruata absolutione à reseruatis cum Superiori copiam sui fecerit.*
28. *Pœnitens cum recurrit ad Episcopum in casibus reseruatis quomodo cum illo se gerere debeat ipse Episcopus, ostenditur.*

QVoniam igitur natura, & ratio iudicij illud exposcit, vt sententia in subditos dumtaxat feratur, [a] persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti Absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet iurisdictionem. Magnopere verò ad Christiani populi disciplinam pertinere, sanctissimis Patribus nostris visum est, vt atrociora quædam & grauiora crimina non à quibusvis, sed à summis duntaxat Sacerdotibus, absoluerentur [b] *α vnde meritò Pontifices Max.* pro suprema potestate, sibi in Ecclesia vniuersa tradita, causas aliquas criminum grauiores suo potuerunt peculiari iudicio reseruare. Neque dubitandum est, quando omnia, quæ à Deo sunt, ordinata sunt, quin *β hoc idem* [c] *Episcopis omnibus* in sua cuique diœcesi, in ædificationem tamen, non in destructionem, liceat, *γ pro illis in subditos* tradita supra reliquos inferiores Sacerdotes auctoritate, *δ præsertim quoad illa, quibus excommunicationis* censura annexa est. Hanc autem delictorum reseruationem consonum est diuinæ auctoritati, non tantùm in externa politia, sed etiam coram Deo vim habere. Verumtamen piè admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit [d], *ε vt nulla sit reseruatio in articulo mortis*: atque *ζ ideò omnes Sacerdotes η quoslibet pœnitentes* à quibusvis peccatis, & censuris *θ absoluere possunt: ι extra quem articulum* Sacerdotes cum nihil possint in casibus reseruatis, id vnum pœnitentibus persuadere nitantur, vt ad Superiores, & legitimos iudices pro beneficio Absolutionis accedant.

a Cap. si Episcopus de pœn. in 6. b Cap. si quis suadente. 17. q. 4. cap. ita quorundam de iudic. c. cōquæst. de sent. ex c. quicumque eod. tit. in 6. & c. 2. eo. tit. in cle. c. & si dominū de pœn. in extrauag. cōmun. cum si Rom. 13. c Vide sess. 14. c. 6. post matrimonium. d Cap. felicis de pœn. in 6. c. pastoralis de off. ord. c. cupientes de pœn. in cle. c. inter cunctas. §. deos de priuil. in extrauag. com. Cælest. Episc. 1. c. 2. & 4. Carth. c. 76. & 11. Tolet. c. 12.

1. VIde Pett. Sot. *de ministro confession. lect. 5. vers. hu etiam* Gregor. de Valentia *to. 4. disp. 7. q. 10. puncto 2. ad fin.* Suar. *tom. 4 de Pœnitent. disp. 29. sect. 1.* Henriquez *in summ. lib. 3. cap. 14. & lib. 6. cap. 9 §. 3.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 1. q. 20. art. 1. & in summ. p. 1. c. 55.* Vasquez *tom. 4. q. 91. art. 3. & q. 92.* Marcel. Megal. *p. 1. instit. confessar. c. 11. cum seqq.* Valer. Regin. *in praxi fori pœnit. lib. 1. n. 23. & n. 125. cū seqq.* Ægid. de Coninck *de Sacram. & censur. to. 2. disp. 8. à n. 75.* Iacob. de Graff. *in aureis decis. l. 1. append. c. 7.* Tolet. *in summ. lib. 3. cap. 14* Medina *tract. 2. de Confess. q. 12.* Comitol. *resp. moral. lib. 1. q. 29.* Tanner. *tom. 4. disp. 6. q. 9. dub. 8.* Barthol à S. Fausto *to. 3. in tract. de Pœnit. lib. 8 de casibus reseru.* Piasec. *in praxi Episcop. p. 2. c. 1.* Zerol. *in simili praxi, verb. casus reseruati, & in praxi pœnit. c. 13.* Galet. *in margarita casuum conscient. verb. casus reseruatus,* Lauor. *de Indulgent. p. 2. c. 28.* Campan. *in diuersorio Canon. rubr. 11. cap. 13. n. 65.* Ioann. Valer. *de differ. inter vtrumque forum, verb. pœnitentia, differ. 9.* Homobon. de Bonis *de examine ecclesiast. p. 1. tr. 5. cap. 4. q. 27.* Fernandez *in examine Theologiæ moralis p. 3. cap. 6. §. 6. num. 24. cum seqq.* Sanchez *in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 1. cap. 8.* Molfes. *in summa Theologiæ moralis tract. 7. cap. 17. cum seqq.* Filliuc. *in quæst. moralib. tract. 7. c. 10.* Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta, precept. 2. lib. 8 c. 1.* Paul. Laymann. *in Theologia morali lib. 5. tract. 6. c. 12.* Stephan. Daluin. Barbos. Collect. in Concil. Trid. *de potest. Episc. & Abbatum, c. 31. cum seqq.* nouissimè Machado *en el perfeto Confessor. y cura de almas lib. 1. p. 3. tract. 1. docum. 1. cum seqq.* Baile. *verb. casus reseruatus.* latè Ioan. de Lugo *de Sacram. in tract. de Pœnit. disp. 20.* Torreblanc. *de iure spirit. lib. 14. c. 4. n. 10. cum seqq.* Hurtado *de Sacram. tract. de Pœnit. disp. 11.* met. ipsum *de offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 50. cum duabus seqq.* Et de his casibus reseruatis integros edidere tractatus Lælius Zechius, Horat. Gambarupta, Lucas Floronus, Bartholumæus Gipsius, Petr. Bellochius, Homobon de Bonis, & Ioan Chapeauille.

Clemens VIII. cunctis Regularibus per suum Breue certos casus reseruatos taxauit, & præscripsit, vltra quos præcipit vt alij nō reseruentur à Prælatis superioribus, nisi in Capitulo generali aut Prouinciali de consensu Patrum vocalium, & matura discussione. De his casibus Clementis VIII. specialem tractatum edidit Franc. Longus à Coriolano Capuccinus: & de illis agunt Sorb. *in addit. ad compend. p. 1. verb. absolutio ordinaria quoad Fratres,* Marcel. Megal. *p. 3. instit. Sacerd. lib. 1. c. 12.* Molfes. *in sum. Theolog. mor. tract. 7. c. 20. de casib. reseru. Prælatis Religiosorum,* Fagund. *in quinq. Eccles. præcept. præcept. 2. lib. 8. c. 1. cū seqq.* Lezana *in sum. quæst. Regul. p. 1. c. 18. n. 20. cum seqq.* Stephan. Daluin. *de potestate Episcopi & Abbatum, c. 33.* Machado *d. docum. 1. n. 5.* Barthol. à S. Fausto *de Iubil. extraord. lib. 1. q. 95. cum seqq.*

Ludouic Beia *respons.casuum conscient. p.3. casu* 16. Ft.Ludouic.Miranda *in man. Prelat. tomo* 2 *quest.*34. Laurent.à Portel.*in tract.de his casibus, & in dubiis regularib. verb.casus reseruati*, Quarant. *in summa Bullarij, verb.casus reseruatus*, Hieron. Roderic. *in compendio quæst.regul resol* 3.*num.*16.*cum seqq.& resol.*22. Ioann.de Lugo *d.tract.de Pœnitent. disp.*20. *num.*39.*cum seqq.*

5\. *α Vnde meritò Pontifices Maximi*,&c.]Posse Pontificem sibi reseruare casus respectu omnium, siue sint Episcopi, siue alij quicunque Prælati, tenent Fernandez *in examine Theologiæ moral.p.*3.*cap.*6.§.6. *num.*24.*in med.*Sebast. Acosta *in explicat. Bullæ Cruciatæ quæst.*24.Coriolan.*de casibus reseruat.p.*1.*sect.*1. *art.*1.*num.*7. *vers.primò.* Bartol. à S. Fausto *d.lib.*8. *quæst.*3.

4\. Quot autem casus Pontifices sibi reseruauerint, adnotant gloss.*verb.pertineant, in cap.*1. *de translat. Episcopi,& verb.pertinere,in c.sicut vnire,de excess.b. Pral.*quæ vndecim recenset quatuor versibus, ex Host.Gambar.*de offic.& potest. Legati de Latere l.*2. *tit.de variis ordin.nominibus,n.*157. qui 27.versibus sexagiota complectitur,Barthol.à S.Fausto *d.lib.*8. *quæst.*51.multo plures refero *de offic. & potest. Episcopi.p.*3.*allegat.*50.*in princip.*

5\. Ex Bulla in Cœna Domini,& extra illam plures censuras ipsi Pontifici reseruatas,collegerunt,& in catalogum reduxerunt Nauarr.*in man.c.*27. *à n.*25. Iacob.de Graff.*in aureis decis.p.*1.*lib.*4.*c.*19.*cum seqq.* Tolet. *in instruct Sacerd.lib.*1.*à cap.*19 *vsque ad* 24. Suar.*tom.*5.*de censur.disp.*21.*vsque ad* 24. Sayr.*in simils tract.lib.*2.& 3.Iul.Cæs. Rainet. *in catalogo censurarum*,Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit lib.*9.*n* 226. *cum seqq.* Filliuc.*in quæst.moral.tom.*1.*tract.*14.& 15. Antonuc.*in sua catechesi Neapol.lib.*3.*c.*37.*cum seqq.* Molfes.*d.tr.*7.*c.*18. Barthol. à S.Fausto *de Iubil. extraord.lib.*4.*q.*98.& 99. Ego ipse *d.alleg.*50. *ex n.*83. & nouissimè Bonacin.per integrum tract. *de censuris in Bulla extra Bullam reseruatis.*

6\. *β Hoc idem Episcopis omnibus*,&c.]Posse Episcopum reseruare sibi casus plus minúsve,iuxta maiorem, vel minorem Confessariorum, quos in sua diœcesi habet,idoneitatem,capacitatem, & eruditionem,resoluunt Zerol.*in praxi Episcop.p.*1. *verb. casus reseruati*,Fernandez *d.p.*3.*c.*6.§.6.*n.*24. *in med.* Aloys.Ricc. *in praxi rerum fori eccles.resol.*492. Homoboo.de Bonis *de humana vita statibus,c.*10.*statim post princ.& de casibus reseruat.p.*1.*cap.*1. Molfes. *d. tract.*7.*c.*17.*num.*19. Barthol. à S.Fausto *d.lib.*8 *q.*3. *vers.secundò.*

7\. Quæ autem peccata reseruare soleant,& possint Episcopi,tradunt Fernand. *d.*§.6. *n.*25. Ego ipse *d. p* 3.*alleg.*51.*per tot.* Ioan.de Lugo *d.tract. de Pœnit. disp.*20.*sect.*2.*n.*12.*cum seqq.*Hurtado *d.disp.*11.*diffic.* 4.*cum seqq.*Barthol.à S.Fausto *d. lib.*8.*q.*7. *cum seqq.* & 9.49.& 50.*& de Iubil.extra lib.*4.*q* 91. In quibus reseruandis seruandum esse modum à S. Congr. præscriptum,dicunt, & referunt Quarant. *in sum. Bullarij,verb.casus reseruati*, Vgolin. *de officio & potest. Episcopi c.*36. Aloys. Ricc. *in d.praxi rerum fori eccles.resolut* 492.Coriolan.*d.sect.*1.*art.*5.

Ideo Episcopi debent reseruare paucos casus, eósque maximè necessarios, atrociores,& grauiores; non casus Bullæ Cœnæ,neque specialiter Papæ reseruatos;neque promiscuè eos,quibus est annexa excommunicatio nemini reseruata, nisi ob frequentiam, scandalum, aut necessariam causam aliquos nominatim; neque eos in quibus est necessaria restitutio, vel executio pro absolutione, neque eos,qui versantur circa res parui momenti & qui frequenter eueniunt inter idiotas, licèt sint mortiferi, nec in carnalibus, vbi adest periculum scandalorum, vel cedere potest suspicio ob frequentem reditum ad Ordinarios, Sel.*in select. Canon.c.*18.*n.*2.vbi refert decisum *in S. Congreg. Episc. cap.*26.*Nouembris* 1602.Neque restitutionem incertorum sibi reseruent, *eod.*14. *Iunij* 1619. Quænam peccata reseruari possint,ostendit Barthol.à S.Fausto *d.lib.*8.*q.*7.*cum seqq.*vbi dicit mortalia reseruari posse,non tamen omnia,sed grauiora,quæ indicantur expedire ad commune Ecclesiæ bonum,& subditorum ædificationem.

γ Pro illis in subditos, &c.] Episcopum qui casus sibi reseruauit, & eius Superiorem in officio & iurisdictione, ac successorem,posse etiam ab eis absoluere,tenent Piasec.*in praxi Episcop.p.*2. *c.*1.*n.*16. Coriolan.*d.sect.*1.*art.*7.Suar.*tom.*4. *disput.*30.*sect.*1. *num.*1. Henriquez *lib.*6.*de Pœnit.c.*14.§.9.Barthol.à S.Fausto *d.tract.de Pœnitent.lib* 8.*quæst.*11.Ego ipse *d.p.*3.*alleg.*53.*num.*1. vbi *num* 2.idem dico de Capitulo Sede vacante. 8.

δ Præsertim quoad illa, quibus excommunicationis, &c.] Posse Ecclesiam reseruare non solùm peccata, quæ habent excommunicationem, vel censuram annexam,verùm etiam alia peccata grauia, quamuis nulla sit annexa censura,resoluunt Sot.*tom.*4.*de Pœnit.disp.*29. *sect.*2. *num.*8. & ante eum Sot. *in* 4. *dist.*18.*qu.*2.*art.*5.*vers.secundum argum.*& colligitur ex multis,quos citat Henriq.*in summ.lib.*6.*c.*14. §.1.*litt. D*, & factò multas esse Episcopis, & in Religionibus reseruatas, quibus cura annexa non est,fatetur Nauarr *in man.c.*27.*n.*261.*vers.*1o.reprehendentes Durandum,qui solas censuras reseruari asserebat. 9.

ε Vt nulla fiat reseruatio in articulo mortis, &c.] Vide Nauarr.*in princip.de pœnitent.dist.*6.& *cons.*13. *de pœnitent.& remiss.* Azeued. *l.*5 *num.*5.*vers. est tamen verum,tit.*1.*lib.*1.*noua recopilat.* Suar. *tomo* 4. *de Pœnitentia,disp.*26.*sect.*4. Maldonat. *tomo* 2. *de Pœnitent.cap.*7. *de ministro confessionis*, *fol.*76. *vers. nam Ecclesia*, Vasquez *tomo* 4.*quæst.*93 *art.* 1. *dub.*4. *cum seqq.* Guttierez *canonic. lib.*1. *cap.*1. *num.*58. Paul. Comitol. *respons. moral. lib.*1. *quæst.* 21. *num.*1. & *quæst.*22. *num.*2.& *lib.*5.*quæst.*14. *num.*3. Valer. Reginald.*in praxi fori pœnitent. lib.*1.*à num* 58.Petr.de Ledesma *in summ. p.*1. *de Sacrament.* vbi de Pœnitentia,*cap.*15.Cened.*ad Decretum collect.*24. *num.*5. Ægid.de Coninck *de Sacramentis & censur. tomo* 2. *disp.*8.*n* 90.*cum seqq.* Campan. *in diuers. iuris canon. rubr.*1.*num.*110.Sanchez*in præcepta Decalogi tom.*1. *lib.*2.*cap.*13. Ioann.Valer.*de different.inter virumque forum*, *verb. pœnitentia,differ.*9. Hurtado *de Sacrament.tract.de pœnit.disp.*10.*diffic.*7.*cum seqq.*Fernandez *in examine Theologiæ moralis p.*2.*c.*9.§18 & *p.*3. *c.*6.§.9 *à n.*19.Aloys.Ricc.*in decis. curiæ Archiepisc. Neapol.p.*4.*decis.*26.Molfes.*in sum. Theologiæ moral, tract.*7.*c.*15.*n.*74.Philibert. Marchio. *de bello diuino p.*3.*c.*3.Coriolan.*de casibus reseru.p* 1. *sect.*2. *art.*16. Paul. Laymann. *in Theologia moralis lib.*5. *tract.*6. *cap.*12.Machado *en el perfeto Confessor y Cura de almas lib* 1.*p.*1.*tract.*1.*docum.*3.*n.*1. latè Ioan. de Lugo *de Sacram.tract.de Pœnitent.disp* 18.*sect.*2. *n.*15. *cum seqq.& disput.*20.*sect.*10. *num.*200. *cum seqq.* Torreblanca *de iure spirit.lib.*14.*cap.*4 *à num.*15.& *c.*10. *à num.*16. 10.

In mortis articulo constitutos dici illos, qui etsi viuant & viuere possint, propter mortem tamen quam secundùm verisimilem medicorum peritiam, aut periculum, quod sperant, instantem vident, iam morientes arbitrantur, tenent Sylvest. *in summa verb absolutio* 1.*num.*10. Couarr. *in cap.alma mater. par.*1. §.11. *num.*8. Nauarr. *in manuali cap.*17. 11.

cap.27.num.271. Suar. d. tomo 4. disput.26. sect.4.n.4. Vasquez d. art.1. dub.5. Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciata §.9. dub.3. Viuald. in candel. aureo sub tit. de absolut. num.60. Fernandez d.p.3. cap.6. § 9. num.19. Benzon. in speculo Episcop. lib.1. disp.1. quæst.6. concl.2 Duard. in Bull. Cœna lib.3. §.2. q.2. Machado vbi suprà docum.3. num.2 Hurtado d. tract. de Pœnit. disput.10 diffic.9. in princ. Valer. Reginald. d. lib.1. n.59. Ioan. à Chapeauil. de casibus reseruatis cap.7. difficult.1. & de modo administrandi sacramenta tempore pestis, vbi de Pœnitent. quæst.5. & 6. Homobon. de Bonis de humana vitæ statibus p.1. c.16. vers. porrò, Molin. de ritu nupt. lib.1. comp.18. num.18. Coriolan. de casibus reseruatis, part.1. sect.2. art.16. à num.2. Molfes. d. tract.7. cap.15. n.77. Ioan. Valer. d. verb. Pœnitentia, differ.23. in fine, Sanchez in præcepta Decalogi, to.1. lib.2. c.11. n.1. resoluentes non posse absolui à simplici Sacerdote omnem transfretare volentem, sed credentem, aut dubitantem probabiliter se naufragaturum, aut aliàs de vita periclitaturum: similiter non quemlibet obsessum ab hostibus, sed telis impugnatum, nec quamuis mulierem prægnantem, sed eam quæ periclitatur de vita arbitrio boni viri. latè Boss. in discept. moral. discept.2. n.6. cum seqq. vbi à n.14. de suscipiente longam nauigationem, & n.16. de operam dantibus agitationi taurorum, hastiludio, &c. & n.17. de his, qui voluntariè se offerunt castrandos, & num.18. de obsessis, & obsidentibus & n.19. de damnatis ad triremes, & num.21 de peste infectis, vbi n.28. cum seqq. videtur amplecti cum aliquibus limitationibus sententiam, nempe in loco pestifero nequaquam omnes, & quoslibet Sacerdotes, etsi minimè ab Ordinario approbatos posse audire Confessiones eorum, qui ibidem reperientur sani, eósque absoluere, sed tantum eorum, qui iam peste sunt infecti.

12. ⟨ Ideo omnes Sacerdotes, &c.] Non solùm in absentia proprij Sacerdotis, seu Superioris, verùm etiam quando adest, vel ad illum potest haberi recursus cùm in articulo mortis nulla sit reseruatio, consultiùs tamen faceret, qui præsente suo Parocho vel Superiore ab eo potius quàm ab alio se absolui faceret. Ita Nauarr. consil.15. aliàs 23. in nouis, de pœnit. & remiss. Sayr. in floribus decis. sub eod. tit. decis.21. Emman. Sa in aphorismis verb. absolutio, n.3. Fr. Emman. in sum. p.1. c.59. concl.3. Veg. etiam in summa tom.1. c.6. casu 10. Petr. de Ledesma in summa p.1. de Sacrament. vbi de Pœnit. cap.14 post.1. conclus. n.3. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib.1. n.60 Ioan. Valer. d. differ.23. vers. dubitant tamen, Coriolan. d. p.1. sect.2 art.16. n.7. Zerol. in praxi de Pœn. c.15. q.4. & 5. Capeauil. de casib. reseru. c.7. in fine fol.60. Ludou. de S Ioanne p.1. summ. tract. de Pœnit. q.6. art 6. dub.4. Ioan Sanc. in select. disput.44. n.5. Marchin. de bello diuino p.3. c.3. n.11. & 12. Homobon. de Bonis respons. moral. p 4. super censuras resp.83. Anton. Diana moral. resol. p.1. tract de absol. ab hæresi resol.5. Boss. de Iubilæo sect.1 casu 12. n.22.

Contra Suar. d. tom.4. de Pœnit. disp.30. sect.3. n.1. Valent. tom.4. disp.7. q.10. punct.2. Vgolin. de censur. tab.1. cap.4. §.5. Vasquez de Pœnit. q.93. art.1. dub.4. num.18. Ioan. de Lugo de Sacram. in tract. de Pœnit. disp.18. sect.2. n.23. cum seqq. Addit. ad Nauar. cons.23. de Pœnit. & remiss. Guttierez canon. lib.2. cap.19. n.5. Barthol. à S. Fausto d. tract. de Pœnit. lib.6. quæst.36. Benzon. de fuga Episcopi lib.1. disp.1. q.6 ante 2. concl. Param. de origine S. Inquisit. lib.3. q.8. num.109. Azor. d.p.1. lib.8. c.19. quæ.5. Ægid. de Coninck de Sacram. tom.2. disput.8. dub.12. num.90. Bonacina de censuris disput.1. q.3. punct.3. num.3. Molfes. d. tract.7. cap.15. n.79. Aloys. Ricc. in praxi aurea resol.229. n.2 Sanch. Barbos. Collect. in Concil. Trid.

in præcepta Decalogi tom.1. lib.2. cap.11. num.6. & 7. Anton. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesiæ existen. lib.5. c.14. n.20. Torreblanca de iure spirituali lib.14. c.4. num.16. & 17. Cordub. de casib. q.18. Zambran. de casibus in art. mortis cap.4. dub.4. num.2. Bellon. de Sacram. tom.2. disput.8. dub.2. n.16. Molin. de Iustit. tom.4. disp.63. n.2. Floron. de casibus reseru. p.1. c.4. §.19. n.5. Duard. in Bullam Cœnæ lib.3. §.2. q.5. à n.11. Filliuc. in quæst. moral. tom.1. tract.7. c.8. q.8. num.220. Luys. Turrian. in select. disp. cent.2. cens. Theologic. dub.77. Petr. de Ochagauia de Sacramentis tract.2 de Confess. q.35. n.4. existimantes simplicem Sacerdotem non debere absoluere à reseruatis quando adest Parochus vel potest haberi facilis recursus ad illum, seu ad Episcopum, sine periculo quòd interim decedat infirmus.

Et propter particulam vniuersalem, omnes, qua vtitur Concilium, extendunt vt quilibet Sacerdos in dicto articulo mortis absoluere possit, etiamsi sit excõmunicatus, & publicè denunciatus, suspensus irregularis degradatus, schismaticus, & hæreticus, dummodo nõ sit periculum subuersionis Can. 13.
in relect. de pœnit. p.5. Nauarr. in man. c.27. num 271. Tolet. in instruct. Sacerd. lib.1. cap.15. n.6. Paul. Comitol. respons. moral. lib.6 q.27. Azor. instit. moral. p.1. lib.8. c.11. q.12. Valer. Reginald. d. lib.1. n.60. Ægid. de Coninck d. tom.2. disp.12. à n.234. Aloys. Ricc. in praxi aurea resolut.129. & in decis. curiæ Archiep. Neapol. decis.26. n.7. part.4. Bonac. de censuris disp.1. quæst.3. puncto 3. num.3. Paul. Laymann. in Theologia morali lib.5. tract.1. c.12. n.13. vers. notandum secundò. Henriq. in summ. lib.6. c.1... §.8. Suar. de Pœnit. disp.26. sect.4 & de censur. disp.11. sect... n.14 Molin. de iustitia tom.4 disp.63. Torreblanca in practicab. iuris spirit. lib.4. cap.10. n. 8. Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta præc.2. lib.7. cap.1. n.6. Boss. in discept. moralib. discept.2. num.44. Hurtado de Sacram. tract. de Pœnit. disp.10. diffic.8.

Contra Couarr. in cap. alma mater, p.1. §.6. conclus.8. Nauarr. sibi contrarium in man. c.26. num.26. S.Th. Turrec. Panorm. & alios, quos refert, & sequitur Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. excommunicatio, different.23. vers. secundo dubitant, & verb pœnitent. different.9. Coriolan. d. part.1. sect.2. art.16. num.10. putantes in articulo mortis, & in extrema necessitate non conuenire hæretico Sacerdoti quemquam absoluere.

« Quoslibet pœnitentes, &c.] Etiam excommunicatos, & denunciatos ob hæresim, vel ob aliud quodcunque delictum, vt per Tolet. d. lib.1. cap.15. num.1. Azor. instit. moral. p.1. lib.8. cap.19. quæst.5. Valent. tom.4. disp.7. quæst.10. puncto 2. Suar. tom.5. de censur. disp.11. sect.1. num.14. Guttier. canon. lib.1. c.1. num.59. Cened. ad Decretal. collect.103. num.3. vers. in mortis. Ceuall commun. contra communes, q.82. n.61. & seqq. Auila de censur. p.2. c 6. dub.3 disput.3. concl.4. Sayr. in simili tract. lib.2. cap. 8. Zambran. de casibus in articulo mortis, prælud.1. Bonacina de censur. disp.1. q.3. punct.3. n.3. & disput.2. quæst.2. punct.2. § 4. n.3. vers. secunda, & de censur. in Bulla Cœnæ reser. disp.1. q.22. puncto 2. à n.9. Homobon. de Bonis de humana vitæ statib. p.1. c.16. vers. porrò, & de casibus reser. p.1. cap.1. Villalob. in summ. tom.1. tract.27. claus.1. §.12. Paul. Laymann. in Theologia morali lib.5. tract.6. cap.12. Filliuc. in quæst. moral. tomo 1. tract.7. cap.8. quæsito 8. Torreblanca in practicab. iuris spirit. lib. 4. cap.10. num.16. Trullench. in expositione Decalogi lib.1. cap.3. dub.7. num.4. Barthol. à S. Fausto d. tract. de Pœnitent. lib.6. quæst.38. Coriolan de casibus reseruatis part.1. sect.2. art. 6. Ioan Valer. de differem. inter vtrumque forum, verb. excommunicatio, differem.23. 14.

Anton. Ricciul. *de iure personarum extra gremium Ecclesiæ existent. lib.5.cap.14.n.18.*

15. *b Absoluere possunt.*] Absque irregularitatis incursu si maiori excommunicatione innodati constitutum in articulo mortis absoluerint, quamuis ante Concil. secus de iure erat dicendum, ita Nauarr. *in man.c.27.num.*371. vbi ait se contrarium tenuisse *c.28.n.27.* immemorem decisionis Concilij *in præsenti*, Salzed. ad Bernard. *in pract.c.33.litt.A, in fine vers. excusabitur etiam.*

16. Cùm absolutio hæc in mortis articulo data à simplice Sacerdote sit vera absolutio procedens ex alma iurisdictione omnibus Sacerdotibus in tali causa delegata, ac proinde operetur omnes absolutionis effectus, vt resoluunt Suar. *tom.5. de censur. disp.7. sect.1. num.7.* Anton. Ricciul. *d. tract. de iure personarum lib.4.cap.65.num.17.* ideo si conualesceret sic absolutus, non esse iterum absoluendum, tenent Sousa *in relect. Bullæ in Cœna Domini cap.3. disp.100.num.6.* Melch. Zambran. *in decis. pro mortis articulo cap.4. de pœnit. dub.4.* Anton Ricciul. *d. lib 4. cap.65.num.16.*

17. *c Extra quem articulum, &c.*] Nullum Sacerdotem extra mortis articulum posse absoluere à casibus per Superiorem reseruatis, aliàs nulliter absoluere, tenent Nauarr. *in man.c.9.num.6.vers.4.* Ioan. Valer. *d. verb. Pœnitentia, differ.9.vers. nullus.* Ego ipse *de offic. & potest. Episcop. p.3. alleg.52. per tot.*

18. Pœnitentiarium electum vigore Concilij Trid. *sess.24. de reform. cap.8.* si non habet ab Episcopo auctoritatem absoluendi, non posse absoluere à casibus Episcopalibus ex ratione, & vi solius officij, cùm de casuum reseruatorum absolutione nouo iure nihil decretum sit, resoluunt Nauarr. *consil.10. sub tit. de pœnitent. & remiss. in nouis*, Sayr. *in floribus decis. sub eod. tit. decis.44.* Zerol. *in praxi Episcop. p.1. verb. dimissoria, §.1.* Aloys. Riec. *in praxi aurea, resolut.179. in fine.*

19. Vicarium Episcopi vigore generalis mandati vicariatus absoluere non posse a casibus Episcopo reseruatis, tenent Rebuff. *in praxi benefic. tit. de forma vicar. n.179.* Sbroz *de officio vicarij lib.2.q.19* Galer. *in margarita casuum conscient. verb. Vicarius pen.* Piasec *in praxi Episcop. p.2 c.1. num.15. in fine pag.106.* Vgolin. *de officio Episcopi c.4.§.7. n.2. vers. postremo,* Ego ipse *d.p.3. alleg.54.n.116.*

20. Regulares etiam per priuilegium, quod *Mare magnum* vocatur, non habere facultatem absoluendi pœnitentes à casibus Episcopo reseruatis decisum referunt Ludouic. Beia *respons. casuum conscient. p.2. casu 21. in fine, vers. nunc tamen, & p.3. casu 5. in fine, vers. hoc tamen,* Campan. *in diuers. iuris Canonici rubr.12.c.13.num.63.* Fr. Ludouic. Miranda *in man. Prælat. tom.1. quæst.46 art.1. in fine,* Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarræ lib.2. tit.18. l.7. de religion. n.56.* Nicol. Garc. *de benefic. p.3. c.2. num.267. 268. & 269.* Fr. Emman. *quæst. Regular. tom.1. quæst.61. art.13.* Homobon. de Bonis *de examine ecclesiast. tract.5. cap.2. quæs.10.* Zerol. *in praxi Episcop. p.1. verb. absolutio §.5. vers. dicet quis, & p.2. eod. verbo §.1. vers. respondendum secundò, & in praxi de Pœnit. c.24. quæs.9.* Filliuc. *tom.1. tract.15. num.148* Boss. *de triplici Iubilæi priuilegio sect.1. casu 3. num.9.* Ego ipse *d. p.3. alleg.52.n.8.*

21. Patres Iesuitæ, & alij Confessarij vigore priuilegiorum Rosarij non possunt absoluere pœnitentes à casibus reseruatis Episcopo, nisi priuilegia talem tradant facultatem, vel sint obtenta, aut confirmata post Concil. Trident. Ita refert decisum Garc. *d.p.3. cap.2. num.386* vbi *num.394.* pariter resolutum asserit posse absoluere à casibus Episcopo reseruatis omnes, qui audiũt Confessiones virtute Bullæ Iubilæi indicti à Summo Pontif. cum facultate absoluendi à quibuscunque enormibus peccatis reseruatis Sedi Apostol. etiam in Bulla Cœnæ Domini, sed non virtute priuilegiorum, & facultatum perpetuò concessarum, & Rosarij.

Regulares vtriusque sexus non possunt vigore Bullæ Cruciatæ Confessarios sibi eligere, & ab eis absolui a casibus reseruatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini, propter Breue Clementis VIII. Ita Sebast. à Costa *super Bull. Cruciatæ quæst.107.* Eusèb. Herrera *in decis. moral. decis.9. in fine §.1. & 2. in princip.* Fr. Emmanuel. *in addit. summ. tom.3. cap.7. num.2.* Fr. Ludouic. Miranda *in man. Prælator. tom 2. quæst.34. art.15. conclus.2.* Villalob. *in summ. tract.27. pro Bulla Cruciata, claus.9.* Suar. *tom.4. de relig. lib.2. cap.16. vers.2.* latè Hieronym. Roderic. *in compendio quæst. regul. verb. absolutio, num.24.* optimè Sel. *in selectis Canonic. cap.18. num.10.* vbi attestatur ita decisum *in causa Portugalliæ & Castellæ 4. Decembris 1627.* 22.

Regulares cuiusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & instituti etiam necessariò exprimendi, tam intra, quam extra Italiam, in vim priuilegiorum aut confirmationum huiusmodi, quas vel hactenus obtinuerunt, vel deinceps fortè obtinebunt, non possunt quemquam absoluere à casibus in Bulla Cœnæ Domini, aut Ordinario loci reseruatis: at si secus egerint, absolutiones nullæ atque irritæ erunt. Ab aliis verò casibus, & censuris Sedi Apostol. reseruatis, siquidem Regulares habent à Sede Apostol. absoluendi facultatem, illa extra Italiam minime sublata fuit, ita Aldan. *in compendio canon. resolut. lib.1. tit.10 num.15.* vbi attestatur sic fuisse resolutum in S. Congreg. Episcop. & Regul. *sub die 17 Nouembris 1628.* 23.

Regulares audientes Confessiones in ea diœcesi, in qua sunt approbati, cum facultate etiam casuum reseruatorum, absoluere possunt aduenientes ex alia à casibus reseruatis in diœcesi pœnitentium, non autem in illa vbi Regulares confessiones audiunt, dummodo non malitiosè huiusmodi pœnitentes talem absolutionem quærant, ita Sel. *d. cap.18. num 3.* vbi asserit decisum *sub die 19. Nouembris 16 6.* 24.

Concessa facultas absoluendi à casibus Sedi Apostol. reseruatis, non comprehendit casus, quos Episcopus, & Prælatus Religiosus cum suis subditis Regularibus reseruauit nisi de his fieret specialis mentio, ita refert decisum Nicol. Garc *d.p.3. cap.2. num.286.* 25.

Absoluere Episcopum & cum ipso dispensare poterit ab eodem Episcopo Confessor electus de omni peccati vinculo, de quo potest absoluere, vel dispensare ipse Episcopus, vt dicit resolutum Piasec. *in praxi Episcop. p.2. cap.1. num.17.* 26.

Pœnitentem habentem peccata reseruata Episcopo, vel Prælato, & copiam eorum non habentem ad confitendum illis dicta peccata, posse confiteri Parocho, & ab eo absolui à peccatis non reseruatis, reseruata absolutione à reseruatis cùm Superiori copiam sui fecerit, resoluunt Nauarr. *in man. cap.26. num.6.* Iacob. de Graff. *in aureis decis. p.1. lib.1. cap.13. num.70.* Læl. Zech. *de casibus reseruatis, in princ. obseru.4.* Paul. Comitol. *respons. moral. lib.1. quæst.29. num.2.* Ego ipse *de officio & potestate Episc. p.3. alleg.52. n.12.* Barthol. à S. Fausto *d. tract. de Pœnit. lib 8. q.20* vbi intelligit in casu necessitatis & secus resoluit si nõ vrgeat necessitas, plures alij, quos refert & sequitur Io. Valer. *d. verb. Pœnitentia, differ.10.* aduertẽs debere pœnitẽtem tam reseruata, 27.

quàm

quàm non reseruata peccata Parocho cõfiteri, quia quoad eum debet esse integra, licèt quoad Superiorem posset esse dimidiata, quod etiam adnotauit Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept.2. lib.8.c.3.n.13.* Barthol. à S. Fausto *d.lib.8.q.21.*

28. Et notat Piasec.*d.c.1.n.18. in fine, pag.*108. quòd in casibus reseruatis cùm recurritur ad Episcopum, debet pœnitens confiteri omnia sua peccata, & Episcopus vel omnia absoluere, vel eum ad inferiorem remittere potest, præmissa facultate absoluendi reseruatum, quam sufficit significare ipsi pœnitenti, vt faciat se absolui ab inferiore, & creditur tunc ipsi pœnitenti dicenti facultatem huiusmodi sibi ab Episcopo esse concessam, de quo tamen est consulendus Fagundez *d.lib.8. c.3.à n.2.* & Stephan. de Aluin. *d.c.33.n.7.* Machado *d.lib.1. p.3 tract.1.docum.3.n.3.* latè Ioan. de Lugo *d.tract.de Pœnit.disp.20.sect.6.n.74.cum seqq.* Hurtado *d.tract. de Pœnit.disp.11.diffic.14.cum seqq.* Barthol. à S. Fausto *tom.3.tract.de Pœnit.lib.4.q.179.*

De Satisfactionis necessitate, & fructu.

CAPVT VIII.

1. Doctores de satisfactionis necessitate & fructu agentes.
2. Confessarius per se loquendo tenetur satisfactionem seu pœnitentiam iniungere.
3. Pœnitens quando pœnitentiam tenetur acceptare.
4. Satisfactio an possit fieri per opera aliàs debita quæ quis tenetur facere ex alio præcepto.
5. Pœnitentiam in peccato mort. adimplens peccat mortaliter, sed pœnitentia sibi à Confessario iniuncta satisfacit.

DEmum,[a] quoad satisfactionem, quæ ex omnibus Pœnitentiæ partibus, quemadmodum à Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata, ita vna maximè nostra ætate, summo pietatis prætextu impugnatur ab iis, qui speciem pietatis habent, virtutem autem eius abnegarunt: sancta Synodus declarat, falsum omnino esse, & à verbo Dei alienum, culpam à [b] Domino nunquam remitti, quin vniuersa etiam pœna condonetur. Perspicua enim, & illustria in sacris litteris exempla reperiuntur, quibus, præter diuinam traditiõnem, hic error quàm manifestissimè reuincitur. Sanè & diuinæ iustitiæ ratio exigere videtur, vt aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint: aliter verò qui semel à peccati, & Dæmonis seruitute liberati, & accepto Spiritus sancti dono, scienter templum [c] Dei violare, & Spiritum sanctum contristare non formidauerint. Et diuinam clementiam decet, ne ita nobis absque vlla Satisfactione peccata dimittantur, vt occasione accepta, peccata leuiora putantes, velut iniurij, & [d] contumeliosi Spiritui sancto, in grauiora labamur, thesaurizantes nobis iram in die iræ. Proculdubio enim magnopere à peccato reuocant, & quasi freno quodam coërcent hæ satisfactionis pœnæ, cautiorésque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt: medentur quoque peccatorum reliquiis, & vitiosos habitus, malè viuendo comparatos, contrariis virtutum actionibus tollunt [e] Neque verò securior vlla via in Ecclesia Dei vnquam existimata fuit ad amouendam imminentem à [f] Domino pœnam, quàm vt hæc pœnitentiæ opera homines cum verò animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quod dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo Iesu, [g] qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficimur, certissimam quoque inde arrham habentes, quod si compatimur, & glorificabimur. Neque verò ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exoluimus, vt non sit per Christum Iesum, nam quia [h] ex nobis, tanquam ex nobis nihil possumus: eo cooperante, qui nos confortat, omnia possumus, ita non habet homo vnde glorietur: [i] sed omnis gloriatio nostra in Christo est: in quo viuimus, in quo meremur, in quo satisfacimus: [k] facientes fructus dignos pœnitentiæ: qui ex illo vim habent: ab illo offeruntur Patri & per illum acceptantur à Patre. Debent ergo Sacerdotes Domini, quantum spiritus, & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate, salutares, [a] *& conuenientes satisfactiones iniungere*: ne, si fortè peccatis conniueant, & indulgentiùs cum pœnitentibus agant, leuissima quædam opera pro grauissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, vt Satisfactio, quam imponunt, non sint tantum ad nouæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum, vindictam, & castigationem.[l] Nam Claues Sacerdotum non ad soluendum duntaxat, sed & ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres & credunt, & docent: nec propterea existimarunt, Sacramentum Pœnitentiæ esse forum iræ, vel pœnarum, sicut nemo vnquam catholicus sensit ex huiusmodi nostris satisfactionibus [m] vim meriti, & satisfactionis Domini nostri Iesu Christi, vel obscurari, vel aliqua ex parte imminui: quod dum Nouatores intelligere nolunt, ita optimam Pœnitentiam nouam vitam esse docent, vt omnem Satisfactionis vim, & vsum tollant.

a De pœnit. dist. 3. circa princ.
b Infrà can. 12. Genes. 3. 2 Reg. 12. Num. 12. & 20. sess. 6. c. 10. & c. 14.
c 1. Cor. 3. Ephes. 4.
d Heb. 10. Rom. 2.
e Ezec. 33. Ionæ 3. Hierem. 38 18 & 25.
f Isaiæ 10. Eccles. 17. Matth. 3. 25. & 18. cum sim.
g Rom. 5. 1. Ioan. 2. in princip. 2. Cor. 3. Rom. 8.
h 2. Cor. 3. Philipp. 4. 1. Cor. 12. in fin.
i 1. Cor. 10. in fin. Galat. 6. Act. 17.
k Matth. 3. & 4. Luc. 3. 10. 17. c. 15. pora cum multis seq. 26. q. 7. c. de pœnitentib. de consecr. dist. 4. Concil. Carth. 3. c. 31. & Cõcil Carth. 4 cap. 74. Cõc. Cabil. c. 14. & 18. Conc. Aphr. c. 9.
l Matth. 16. & Ioan. 20. supra c. 1. & in fin. & infra c. 3. & vlt. de pœn.
m Infra c. 13.

1. Vide Scholast. *in 4. à distinct. 20. vsque ad 25.* S.Thom. *in supplem.q.12. & p.3. q.94.* Caiet. *tom.1.opuscul.tract.3.* Mediu.*tract.3 de satisfact.* Petr. Sot.*lect.2.de satisfact.* Suar. *tom.4. de pœnit. disp.37. cum seqq.* Luc. Pinel.*de pœnitent.tract.3.de satisfact.* Petr.de Ledesm.*in sum.p.1.de Sacram.* vbi de Pœn. *cap.23.* Balduin.iun.super opera controuers.Bellarmini *p.2.lib.5.cap.6.per tot.* Ioan.Maldonat.*tom.2.de pœnit.sub tit.de satisfact.* Marcel.Megal.*p.1. instit. conf.§. lib.6.* Valer. Reginald.*in praxi fori pœnitent. lib.7.* Fernandez *in examine Theologiæ moral.p 3.cap. 6.§.7.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. & censur. tom.2.disp.2.dub.12.num.107. & disp.4.n.26. in fine,* Torreblanca *de iure spirit.lib.14.c.8.de satisfactione,* Barthol. à S.Fausto *tom.3.tract.de Pœnit.lib 5.de satisfact.* Bunac. *de Sacram. disp.5.q.5. sect.3.puncto 2.* Molfes.*in summa Theologiæ moral.tract.7.c.25. de satisfact.* Homobon.de Bonis *de examine ecclesiast.p.1. tract.5.cap.15.quæst.92. cum seqq.* Vincent. Filliuc.*in quæst. moralib.tract.8.de satisfact.* Iul.Lauor.*de Iubileo,& Indulgent.p.2. cap 5.de satisfact.* Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta,præc.2.lib.9.* Paul.Layman. *in Theolog.morali lib.5.tract.6.c.15.* Ioan.Sanci.*in selectis disp.33.n.17.* Ioan.de Lugo *de Sacram.tract.de Pænit.disp.9.sect.2.n.45.* vbi ait per hunc text. non semper auferri totum reatum pœnæ simul cum culpa,& *disput 24.sect.1. n.1.* vbi dicit, quòd licèt remissa culpa mort.auferatur reatus totius pœnæ æternæ, non tamen aufertur reatus totius pœnæ temporalis, & *disp.25.* agit de satisfactione prout est tertia pars Sacramenti Pœnitentiæ,Hurtado *de Sacrament.tract.de Pænitent.disput.13.de satisfactione secundùm se.*

2. *a Et conuenientes satisfactiones iniungere.*] Confessarium,per se loquendo,teneri arbitrio suo condignam satisfactionem,seu pœnitentiam iniungere, ex hoc text.colligunt Suar. *tomo 4. de Pænitent. disp.38 sect. 3.* Valent.*tom.4. disput.7. q.14. puncto 4.* Henriquez *in sum.lib.5.cap.20. §.5. & c.21.in princ.* Valer.Reginald. *d lib.7.à n.11.* Ægid. de Coninck *d.tom.2. disp.10.n.60. cum seqq.& à n.70.* Nugn. *in addit.q.13.art.2.diffic.1.vers.ex dictis sequitur,* Paul. Comitol.*respons.moral.lib.1.q.35.n.2.* Ludouic. Beia *respons.casuum conscient.p.3.casu 1. & 2.* Bonacina *d. disp.5.q.5.punct.2.n.1.* Iul.Lauor.*d.p.2.c.5.n.8. & 13.* Torreblanca *d.lib.14.c 8. à n.19.* Hurtado *d.tract. disput.14.difficult.2.& 3.* Bartol. à S.Fausto *d.lib.5. q.34.cum seqq.* Fernandez *d.§.7.n.3.* tam ante, quàm post absolutionem sacramentalem, vt tenent Nauarr.*in man.cap.16.n.19.* Ludouic.Beia *d.p.3. casu 3. in princ.* Bonacina *d.q.5.sect.3.punct.1.n.19.* Iul. Lauor.*d.cap.5.n.11.cum seqq.* licèt rectiùs antè imponendam credat Fernandez *d.§.7.n.5.*

3. Pœnitentem teneri pœnitentiam tolerabilem, & humanæ fragilitati accommodatam acceptare, acceptatámque adimplere, nisi adsit rationabilis causa non acceptandi, tenent Magist. *in 4.dist.16.* vbi S.Thom. *quæst.1.art.3. q.3.* Richard. *art.1.q.1.* Durand *quæst.5.ad 2.* Scot.*quæst.2.art.2.* Suar. *d to.4. disp.38.sect.7.n.2.* Petr.Sot.*lect.2.de satisfact.* Maldonat.*d.tit.de satisfact. cap.5.* Henriquez *in sum.lib.4. c.8 §.1.iuncto commento lit.B,* Luc. Pinel. *de sacram. Pænitent.tract.3.de satisfact. dub.4.* Valent. *tomo 4. disput.7.quæst.14.puncto 4.* Vasquez *quæst.94. art.2. dub 1.num.5.* Nugn.*quæst 15.art.1.& quæst.13.art.2. diffic.3.* Marcel.Megal.*d lib.6.cap.3.num.3.cum seqq.* Ægid.de Coninck *d.tom 2.disp.10.n.79.* Fernandez *d.p.3.c.6.§.7.num.10.cum seqq.* Bonacina *de Sacram. disp.5 q.5. sect.3. puncto 4. num.1.* Molfes. *d.tract.7. cap.25.num.56.* Valer. Reginald. *d.lib.7. à num.75.* Iul.Lauor. *d.cap.5.n.9* Paul. Laymann.*d.cap.15.n.6.* Ioan.de Lugo *d tract.de Pænit.disput.25.sect.5.n.68. cum seqq.* Torreblanca *d.lib.14. cap.8.n.21.cum seqq.* Hurtado *d.tract.de Pænit. disput.14. diffic.4.* Ratio est, quia Confessarius, vt dicunt Doctores citati *num.præcedenti,* tenetur imponere pœnitentiam;ergo pœnitens tenetur impositam acceptare,alioqui frustrà esset potentia,& necessitas ad imponendam ex parte Confessoris,si daretur libertas acceptandi ex parte Pœnitentis.

Contra Martin. Ledesm.*2.4.q.20. art.4. quæst.2.* Nauarr.*in man.cap.26.n.20. & in cap.contrarium, de pœnit.dist.5.n.18.* Ludouic.Beia *d.p.3.casu 3. vers. ex parte ergo pœnitentis.* Ioan.Rebell.*in historia miraculorum sanctissimi Rosarij,lib.3.dialog.7.* Medin.*in Cod. de satisfact.q.6.* Zerol.*de pænit.c.25.q.9.* Fagundez *d. præcept.2 lib.3.c.3.n.17.* existimantes Confessorem non posse inuitum pœnitentem obligare ad acceptandam pœnitentiam.

Vtrùm autem possit fieri huiusmodi satisfactio 4.
per opera aliàs debita, quæ quis tenetur facere ex alio præcepto? vide Bonacin. *d.q.5.sect.3. puncto 2. n.11.* Iul.Lauor. *d.cap.5. à n.25.* vbi *n.28.* rationem assignat, quare tempore Missæ audiendæ de præcepto adimpleri possit pœnitentia iniuncta à Confessario, & non possit adimpleri ieiunium iniunctum pro pœnitentia tempore vigiliæ, vel Quadragesimæ, & sic quare aliquando per vnicam actionem dentur plures effectus satisfactionis,aliquando verò non, respondendo in hæc verba: Quando actio terminatur ad plura obiecta secundùm diuersas rationes formales, puta iustitiæ,Religionis,&c.tunc potest per vnicam actionem pluribus obligationibus satisfieri, quia vnum obiectum est independens ab altero; quando verò terminatur actio ad plura, quæ sub eadem ratione considerantur,tunc non potest per vnam actionem pluribus satisfieri, quia habent idem principium, & eandem rationem formalem,quæ terminatur ad diuersa obiecta, à quibus sicuti plura sunt, ita satisfaciens illis debet specificari per modum plurium,alioqui vnum posset pro centum satisfacere debito mille aureorum, & sic vnica satisfactione non possunt adimpleri plura præcepta sub eadem ratione formali,v.g.religionis,iustitiæ, &c.

Pœnitentiam in peccato mortali adimplens li- 5.
cèt peccet, tamen obligationi pœnitentiæ sibi à Confessario iniunctæ satisfacit, vt per Syluest *in summ.verb.satisfactio, num.7.* Sot. *in 4. distinct.19. quæst.1 art.4.* Nauarr.*in manual.cap 3.num.5.* Valent. *tomo 4.disp.7.quæst.14.puncto 3. vers.non est tamen negandum,* Suar. *tomo 4. disput.38. sect.8. num.3. & 7.* Ægid. de Coninck *d.tom.2.disp.10. n.22. cum seqq.* Zerol.*de Pænitent.c.25.quæst.18.* Bonacin.*d. quæst.5. sect.3.puncto 4.num.15.* Iul. Lauor. *d.cap.5.num.32. & 33.* Ioan.de Lugo *d. tract.de Pænitent. disput.25. sect.3.num. 30. cum seqq.* vbi post Palud. Adrian. Caiet. & Sotum tenet pœnitentiam posse adimpleri in statu peccati absque graui peccato.Hurtado *d.tract.de Pænit.disput.14.difficult.14.* Barthol.à S.Fausto *d.tract.de Pænit.lib.5. quæst.28.* vbi quòd peccat,non tamen mort.Pœnitentia enim facta in peccato sortitur suum effectum adueniente charitate,& sublato obice,& per eam satisfit pœnæ debitæ,vt per Nauarr.*d.c.3.n.5.* Henriquez *d.c.20.n.7.* Emman.Sà *verb.satisfactio,n.7.* Suar.*d.sect.8. num.5.* Zerol. *d.quæst.18.* Bonac. *d.punct.4.n.17.* Iul.Lauor: *d.cap.5.n.34.* Fagundez *d.præc.2. lib.9. cap.4. num.2.* Coninck *d.disp.10.dub.11.* plures, quos refert & sequitur Diana *moral.resolut.tom.2.tract.4. de Sacram. resol.85.* Ioan. de Lugo *d.tract. de Pænit. disput.25. sect.3. num.40.* Barthol. à S. Fausto *d.lib.5.quæst.27.*

De

De Operibus satisfactionis.

CAPVT IX.

1. Iusti per opera pœnitentia, vel sponte assumpta, vel etiam illis pracepta, an possint satisfacere pro pœnis ex peccatis remissis restantibus.

2. Flagella inflicta in hoc mundo à Deo si patienter tolerentur, sunt satisfactoria pro peccatis.

DOcet præterea, tantam esse diuinæ munificentiæ largitatem, vt non solum pœnis, sponte à nobis pro vindicando peccato susceptis, aut Sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam, quod maximum amoris [a] argumentum est, *α temporalibus flagellis*, à Deo inflictis, & à nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Christum Iesum satisfacere valeamus. } a Cap. sunt plures in fi. de pœnit. dist. 3.

1. VIde Catech. Roman. Pij V. *p 2. cap. 5. num.* 54. Hurtado *de Sacram. tract. de Pœnit. disput.* 13. *diffic.* 3. dum dicit hominem iustū posse bonis operibus satisfacere pro pœna temporaria aliquando restante post peccatum quoad culpam remissam. Torreblanca *de iure spirit. lib.* 14. *cap.* 8. *n.* 12. *&* 3. vbi quòd non solum pœnis à nobis pro vindicando peccato susceptis, sed etiam temporalibus flagellis à Deo indictis, & à nobis patienter toleratis satisfa ere valemus, & *n.* 17. dicit quòd effectus huius satisfactionis ex opere operato, remittit pœnam temporalem præter illam, quæ respondere potest merito operantis & *num.* 18. quòd remittit pœnam Purgatorij, nam opera nostra concurrentibus omnibus conditionibus de condigno & iustitia, satisfaciunt pro pœna Purgatorij. Vtrùm iusti per opera pœnitentiæ vel sponte assumpta, vel etiam illis præcepta, possint satisfacere pro pœnis ex peccatis remissis restantibus? Affirmant Cardin. Bellarm. *lib.* 4. *de pœnitent. cap.* 3. *cum seqq* Valent. *tom.* 4. *disp.* 7. *q.* 14. *puncto* 2. Suar. *tom.* 4. *de pœnit. disput.* 37. *sect.* 1. Ægid. de Coninck *de Sacram. tom.* 2. *disp.* 10. *n.* 14. *cum sequentibus.*

2. *α Temporalibus flagellis, &c.* } Flagella inflicta in hoc mundo à Deo, si patienter tolerentur, esse satisfactoria pro peccatis, docent S. Thom. *in add. ad* 3. *part. quæst.* 15. *artic.* 2. Silu. *in summ. verb. satisfactio quæst.* 9. Nauarr. *in man. cap.* 7. *num.* 4. quos refert & sequitur Iul. Lauor. *de Iubilæo, & indulgent. part.* 2. *cap.* 5. *num.* 30. Torreblanca *d. lib.* 14. *cap.* 13. *num.* 23. Hurtado *d. disput.* 13. *diffic.* 7. *in princip.*

DE EXTREMA VNCTIONE.

VIsum est autem sanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de Pœnitentia adiungere ea, quæ sequuntur de Sacramento extremæ Vnctionis, quod non modo Pœnitentiæ, sed & totius Christianæ vitæ, quæ perpetua pœnitentia esse debet, consummatiuum existimatum est à Patribus. Primum itaque circa illius institutionem, declarat, & docet, [a] quod clementissimus Redemptor noster, qui seruis suis quouis tempore voluit de salutaribus remediis [b] aduersus omnia omnium hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis præparauit, quibus Christiani conseruare se integros, dum viuerent, ab omni grauiore spiritus incommodo possint, ita extremæ vnctionis Sacramento finem vitæ, tanquam firmissimo quodam præsidio muniuit. Nam etsi aduersarius [c] noster occasiones per omnem vitam quærat, & captet, vt deuorare animas nostras quoquo modo possit, nullum tamen tempus est, quo vehementius ille omnes suæ versutiæ neruos intendat ad perdendos nos penitus, & à fiducia, etiam si [d] possit, diuinæ misericordiæ deturbandos, quàm cum impendere nobis exitum vitæ perspicit.

a Infr. can. 1. de Sacrament. Extremæ vnct.
b Ephes. 6.
c 1. Petr. 5. cap. nulli dubium 5.
d Genes. 3. & infr. c. 1. in fin.

VIde Theologos *in 4 dist.* 23. *& ibi* S. Thom. & Sot. eundem S. Thom. *p.* 3. *q.* 29. *art.* 1. Canonistas *in cap. vnico, de Extrema vnctione*, Silu. Armil. Victor. Nald & alios summistas *verb. Extrema vnctio*, Victorel. *de Extrema vnct.* Catechism. Roman. *eod. verb.* Cardin. Bellarm. *in controuers. Cathol. tom.* 3. *lib. vnic. de Sacram. Extrema vnctionis*, Valent. *tom.* 4. *disput.* 8. Suar. *tom.* 4. *de pœnitent. disput.* 39. *cum quinque seqq.* Viuald. *in candel. aureo, tit. de Sacram. vbi de Extrema vnctione.* Ioan. Maldon. *tom.* 1. *controuers. tit. de Extrema vnctione.* Henriq. *in summ. lib.* 3. *cap.* 8. Fr. Emman. *quæst. regul. tom.* 3. *quæst.* 79. *art.* 3. *cum seqq.* Zerol. *in praxi Episcop. part.* 1. *verb. Extrema vnctio*, Petrus de Ledesma *in summ. part.* 1. *de Sacrament. vbi de Sacrament. Extrema vnctionis*, Franc. Pitigian. *dist.* 23. *quæst. vnica art.* 1. *cum seqq.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 28. *num.* 43. *cum seqq.* Ægid. de Coninck *de Sacram. & censur. tom.* 2. *disput.* 19. Galet. *in margarita casuum conscient. verb. Extrema vnctio*, Scip. de Rubeis *in aphorism. Episcop. verb. Vnctio Extrema*, Barthol. Gauant. *in Enchirid. Episcop. eod. verb.* Possenin. *de officio curati cap.* 9. Fernandez *in examine Theolog. moral. part.* 3. *cap.* 10. §. 1. Laurent. à Portel. *in dubiis regularibus verb. Sacramenta num.* 11. *&* 12. Galganet. *de iure publico lib.* 3. *tit.* 97. Bonacin. *de Sacrament. disput.* 7. Fr. Ludouic. Miranda *in man. Prælat. tom.* 1. *quæst.* 49. Molfes. *in summa Theologia moralis, tract.* 4. *cap.* 3. Vincent. Filliuc. *in quæst. moralibus tract.* 3. *cap.* 4. *cum seqq.* Villalob. *p.* 1. *summ. tract.* 10. *diffic.* 4. Paul. Laymann. *in Theologia morali lib.* 5. *tract.* 8. Tamburin. *de iure Abbatum tom.* 2. *disput.* 7. Ioan. Chapeauille *de modo ministrandi Sacrament. tempore pestis cap.* 5. Zambran. *de casibus in articulo*

mortis cap.5. Hieron. Roderic. *in compendio quæst. regul.resolut.141.de Vnctione extrema*, Torreblanca *de iure spirituali lib. 2. cap.11.* Hurtado *de Sacrament.tract.de Extrema Vnctione*, Metipsum *de officio & potestate Episcopi part.2.alleg.31.&.de officio, & potestate Parochi cap.22.*

De Institutione Sacramenti Extremæ Vnctionis.

CAPVT I.

1. *Extrema vnctio verè & propriè est noua legis Sacramentum.*
2. *Extrema vnctionis Sacramentum à Christo D. N. institutum.*
3. *Materia proxima sacramenti Extrema vnctionis est vnctio saltem quinque sensuum facta à Sacerdote.*
4. *Materia Extrema vnctionis est oleum ab Episcopo benedictum.*
5. *Sacerdos simplex an possit ex commissione Papa oleum,& Chrisma consecrare,seu benedicere.*
6. *Parochus non excusatur à peccato si oleum alterius anni adhibeat,nisi necessitas aliud suaderet.*
7. *Parochus eo casu, quo oleum consecratum creditur non sufficere pro toto anno, licitè potest ei miscere oleum non consecratum in minori quantitate.*
8. *Oleum sanctum à quouis Episcopo recipiunt Fratres Cruciferi.*
9. *Et Fratres S. Maria de Monte Carmelo.*
10. *Oleum sanctum permittere debet Episcopus quòd Regulares teneant in eorum Ecclesiis pro vsu ipsorum dumtaxat.*
11. *Olea sacra possunt ab Episcopo benedici in alia Ecclesia à Cathedrali.*
12. *Olea sacra quot annis ab Episcopo conficiuntur.*
13. *Consecratio sacrorum oleorum debet fieri iuxta formam Pontificalis.*
14. *Olea sacra ex causa necessitatis possunt confici ab Episcopo cum minori numero Sacerdotum.*
15. *Oleum sanctum debet asseruari in Cathedrali,& ab eius dignitatibus dispensari aliis Ecclesiis.*
16. *Forma Sacramenti Extrema vnctionis.*
17. *Vngi potest organum,sensus magis obuium si periculum fuerit in mora.*

INstituta est autem hæc Vnctio infirmorum tanquam verè, & propriè Sacramentum noui Testamenti *α à Christo Domino nostro*, [a] apud Marcum quidem insinuatum, [b] per Iacobum autem Apostolum, ac Domini fratrem, fidelibus commendatum, ac promulgatum. Infirmatur, inquit, quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, *β vngentes eum oleo*, in nomine Domini: & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, & si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus verbis, vt ex Apostolica traditione, per manus accepta, Ecclesia didicit, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutaris Sacramenti: intellexit enim Ecclesia, *γ materiam esse oleum, ab Episcopo benedictum.* Nam Vnctio aptissimè Spiritus sancti gratiam, qua inuisibiliter anima ægrotantis inungitur, repræsentat, *δ formam deinde esse illa verba*, Per istam vnctionem,&c.

a Marc.6. b Iac.5. c. presbyteros 95. dist. c.1. §.1. de Sacr. Vnctione Conc. Cabilon cap.48. Innoc.1. epist.1. c.8.

1. EXtremam Vnctionem verè,& propriè esse nouæ legis Sacramentum, probant S.Thom 3.p. q.29.art.1. Suar.*tom.4.de pænit.disp.39 sect.1.& 2* Fr. Emman.*quæst regul.tom.3. q.79.art.1.* Franc.Pitigian. *dist.23.quest. vnica,art.1.* Valer.Reginald.*in praxi fori pænit.lib.28 n.43.* Azor.*instit.moral.p.2.lib.4. c.11. quæs.1.statim in princ.* Ægid.de Cooiock *de Sacram. tom.2.disput.19.dub.1.* Bonacin. *eod.tract. disput.7. quæst.vnica,puncto 1.n.1.& 3.* Fernandez *in examine Theolog. moral.part.3.cap 10.§.1.n.13.* Ioan.de Lugo *de Sacramentis in genere disput.7. sect.1. n.3. in fine.* Torreblanca *de iure spirit.lib.2.cap.10.n.7.* Hurtado *de Sacramentis tract de Extrema vnctione diffic.1.* Et nullum in veteri lege respondere potuit Sacramentum huic Extremæ vnctionis, quod est quædam immediata præparatio ad gloriam,& ingressum ad cœlum; quia pretio nondum soluto aditus in cœlum patere non potuit vt docet Sayr. *de Sacrament.in genere lib.3.cap.4.quæs.vnico,art.2.vers. quintum est,prope medium.*

2. *α A Christo Domino nostro, &c.*] Vide Henriq. *in summ. lib.3. cap.7.* Sayr. *de Sacramentis in genere lib.2.cap.2 q.2.art.2. & quæst.3.art.2. vers. de Sacramento Extrema vnctionis*, Balduin. iun. *super opera controuers.Bellarmini part.2.lib.6.cap 1.* Vasq. *in 3.p. tom.2.disput.135 num 4.* Valer. Reginald.*d. lib.28. à num.45.* Emman. de Valle *de incantat.& ensalmis sect.2.cap.11.num.7. & num.18. cum seqq.* Bonacin. *d.puncto 1.num.2. & 3.* Molfes. *in summa Theologiæ moralis tract.4.cap.3.num 21.* Filliuc. *in quæst.moral. tom.1.tract.3.cap.4.n.66.& 74.* Torreblanca *de iure spirit.lib.2 cap.10.n.7.& 10.* Hurtado *d.tract.de Extrema vnctione diffic.3.*

β Vngentes eum oleo,&c.] Vnctionem saltem quinque sensuum factam à Sacerdote esse materiam proximam huius Sacramenti, docent S.Thom. *in 4.dist.23.quæst.2.art.3.* Ægid.de Coninck *de Sacram. tom.2. disput.19. dub.3. num.12.* Zambran. *d.cap.5. in princip.n.3.* Bonacin.*d. puncto 2. num.9.* Ego ipse *d.cap.22.num.27.* vbi *n.28.* aduerto in illis vngendis non esse necessarium ordinem necessitate Sacramenti, quia mutato ordine adhuc completa manet significatio,& *num.31.* quòd si ægrotus manibus careat, vngenda est caro propinqua: si oculi careat, locus oculorum vngi debet,& *n.33.& 34.* quòd in casu necessitatis, quando periculum est in mora, sine culpa poterit vna auris, vel vna manus inungi,& quòd tunc causa celebrandi propter periculum instantis mortis vnctiones sine cruce fieri nihil obstat. 3.

γ Materiam esse oleum ab Episcopo benedictum.] Vide Sayr.*de Sacramentis in genere lib.1.cap.3.quæs. vnic.art.3.§.de Sacramentis,vers.de Extrema vnctione.* Zerol. *in praxi Episcop.part.1.verb. Extrema vnctio §.1.* Petr.de Ledesma *in summ.part 2.de Sacram.* vbi de Extrema vnct.*cap.2.* Azor. *instit. moral. p.1. lib.2.cap.9 vers.quotiescunque, in fine.* Valer. Reginald. *d.lib.28.num.50.cum seqq.* Ægid. de Coninck *d.disput.19 à num.5* Bonacin.*d.quæst.vnica puncto 2. num.2.* Fernandez *d.§.1.num.2.* Vincent. Filliuc. *in quæst.* 4.

quaſt.moralibus tract.3.cap.4 Zambran.*de Extrema vnctione cap.5.in princ.num.3.* Torreblanca *d. lib.2. c.10.n.11.cum ſeqq.*Hurtado *d.tract.de Extrem.vnct. diffic.5.*Metipſum *de officio & poteſtate Epiſcop. p.2. colleg.31.n.13. & de officio & poteſt. Parochi cap.22. num.24.cum ſeqq.*

5. Vtrùm Sacerdos ſimplex ex commiſſione Papæ poſſit oleum,& Chriſma conſecrare, ſeu benedicere? vide Sot.*in 4.diſt.23. q.1.* Caiet. *in 3.p.q.72. art.3.*Fuſc.*de viſit.lib.1.c.6.num.7.* Vioald. *in candel. aureo*, vbi de Extrem. vnct. *tit.de materia num.4.* Henriq. *lib.3.cap.8. §.2.* Barth.ab Ang.*dial.3. §.98.* Fernand.*d.§.1.num.2 in fine,* Zambran. *de caſibus in art.mortis cap.5.num.3.* Bonacin. *d.puncto 2.n.3.* vbi ait affirmatiuam ſententiam probabilem ſibi videri, & *num.4.* reſoluit oleum oliuarum eſſe materiam ſufficientem huius Sacramenti, etiamſi benedictum ſit ab Epiſcopo alia benedictione, quàm benedictione conſueta ab Eccleſia,& *num.5.*aſſerit non eſſe validum Sacramentum Extremæ vnctionis, ſi aliud oleum per errorem adhibeatur,præter oleum infirmorum, refero ego ipſe *d.alleg.31.n.16. & d.cap.22.num 24.*

6. Non videri à peccato excuſandum Parochum ſi oleum alterius anni adhibeat, reſoluunt Bonacin. *d.quaſt.vnic.puncto 2.n.6,* Vgolio. *de officio Epiſcopi cap.7.§.2.n.1.*Poſſeuin.*de officio Curati cap.9.num 1.* Ludouic. à S.Ioanne *de adminiſtr. Sacram. art.5.de Extrema vnctione n.1.* Torreblanca *d. lib.2.cap.10. n.16.* quia debet eſſe benedictum eo anno, vt præcipitur *in cap.literis,de conſecrat.diſt.3.* niſi neceſſitas aliud ſuaderet tunc enim poſſe Parochum vetere oleo morituros vngere donec nouum ipſi ab Epiſcopo tranſmiſſum fuerit,reſoluunt Zambran. *d.cap.5.dubit.4.num 15.* Vgolin. *d.§.2. num.2.* Paul. Laymann. *in Theolog. morali lib. 5. tract 8. cap.2. num.4.* vbi aduertit quòd ſi aduentante nouo ex veteri aliquid remanſerit in lampadibus Eccleſiæ, quæ ante venerabile Sacramentum ſunt, ponendum eſt vt comburatur, refero Ego ipſe *d.cap.12. num.25.*

7. Parochum eo caſu,quo oleum conſecratum creditur non ſufficere pro toto anno, licitè poſſe ei miſcere oleum non conſecratum, quando timet fore vt oleum conſecratum non ſufficiat, modò quod additur ſit minoris quantitatis conſecrato, argum. *cap. quod in dubiis, de conſecrat. Eccleſ.* reſoluunt Fuſc.*de Viſitat.lib.1.cap.6.num.10* Poſſeuin, *d.cap.9.num.2.* Bonacin. *d. puncto 2.num.8.* Ego ipſe *d.alleg.31. num.17. & d.cap.22. n.26.* Ludouic. à S. Ioanne *d loco n.2* Zambran.*d.c.5.dub.5.*Torreblanca *d.lib.2.cap.10.num.17.*

8. Oleum ſanctum à quouis Epiſcopo recipiunt Fratres Cruciferi.Vrbanus III. *conſt.1.* incip. *Cùm anteceſſor.7.Kal.Aprilis* 1137.

9. Oleum ſanctum pro adminiſtranda Extrema Vnctione ſuis Fratribus Ordinis B Mariæ de Monte Carmelo per Archiepiſcopos, & Epiſcopos exhiberi iuſſit Clemens VIII. *conſtit.57* incip. *Expont.24.Martij* 1599.

10. Oleum ſanctum permittere debet Epiſcopus quòd Regulares teneant in eorum Eccleſiis pro ipſorum vſu dumtaxat, Aldan. *in compendio canon. reſolut. lib.1. tit.8. num. 10.* vbi refert deciſum in S. Congreg. Epiſcop. & Regul. *in Æſina 13.Iulij* 1586.

Olea ſacra poſſunt ab Epiſcopo benedici. & 11.
conſecrari etiam in alia Eccleſia ſi à Cathedrali abfuerit, idem Aldan.*d.titul 8. num.11.* vbi ait reſolutum à S.Rit. Congr.*in Vr.olen. 17. Nouembris* 1600.

Olea ſacra quotannis ab Epiſcopo confici, & 12.
ſuæ diœceſis Presbyteris diſtribui debent,crematis veteribus, & vetera non poſſunt adhiberi poſtquam noua ſunt conſecrata,Aldan.*d.tit 8. num.12.* vbi aſſerit deciſum in S. Congreg Rit. *in Copten.7. Septembris* 1601.

Oleorum ſacrorum conſecratio debet fieri omnino iuxta formam Pontificalis, & Canonici ſupplere debent, ſi numerus ſufficiens Presbyterorum non adſit præter Canonicos,Aldan.*d.tit.8.num.13.* vbi ait ſic fuiſſe reſolutum ab ead.S.Rit. Congr.*in Lauretana 9. May.*1606. 13.

Olea ſacra ex cauſa neceſſitatis poſſunt confici 14.
ab Epiſcopo cum minori numero Sacerdotum quàm præſcribitur in Pontificali, Aldan. *d. tit.8. n 14.* referens ita fuiſſe deciſum ab eadem S.Congreg. Rit.*in Curien.21. Auguſti* 1604. *& in Naxien. 12.Martij* 1616.

Oleum ſanctum debet aſſeruari in Cathedrali, 15.
& ab eius dignitatibus diſpenſari aliis Eccleſiis, Aldan. *d.titul.8. num.18.* vbi atteſtatur ita reſolutum ab eadem S. Congreg *in Tuſcanen. 19. Auguſti* 1619.

c Formam deinceps eſſe illa verba,&c]Vide Hen- 16.
riq.*in ſumm.lib.3.cap.8. §.3.* Sayr. *de Sacramentis in genere lib.1. cap.3. art.5. verſ. in Extrema vnctione,* Ægid.de Coninck *d.diſput.19.a n.13.* Valer. Reginald. *d.lib 28.a num.45.*Petr. de Ledeſma *in ſumma part.1. de Sacrament.* vbi de Sacramento Extremæ Vnctionis,*cap.3.*Bonacin.*d.quaſt.vnica puncto 3. ſub rub.Quaenam ſit forma Sacramenti Extrema Vnctionis,* Fernandez *d.§.1.num.4. & 5.* Suar. *tom.4.de pœnit. diſput.40.ſect.3.* Molfeſ. *in ſumma Theologia moralis tract.4.c.3.num.27.* Paol.Laymann. *in Theologia morals, lib.5.tract.8.cap.3.*Metipſum *de officio, & poteſtate Parochi,cap.22.n.35.*Torreblanca *de iure ſpirit. lib.2. cap.11. num.25.* Hurtado *d.tract. de Extrema Vnctione diffic.7.*

Vbi autem periculum fuerit in mora,vel morbus 17.
eſſet contagioſus, puta tempore peſtis, credunt infrà citandi ſatis eſſe ſi vngatur organũ ſenſus magis obuium,dicendo, *Per iſtam ſanctam vnctionem, & piiſſimam ſuam miſericordiam indulgeat tibi Dominus quicquid deliquiſti per viſum, auditum, odoratum guſtum,tactum,& greſſum.* Ita Suar.*d.tom.4.diſput.41.ſect.3.*Victorel.*de Extrema vnctione,§. de ſingulis vnctionibus,*Ægid.de Coninck *d.diſp.19.dub.5.* Poſſeuin.*d.c.9.n.19.*Bonacin.*d quaſt.vnica puncto 3. n.5.* Chapeauille *de modo adminiſtrandi Sacramenta tempore peſtis cap.5. q.30* Paul. Laymann. *d.cap.3. verſ.ſecundò,* Ego ipſe *d.n.35.*

De Effectu Sacramenti Extremæ Vnctionis.

CAPVT II.

1. *Doctores de effectu Sacramenti Extrema vnctionis agentes.*
2. *Sacramentum Extrema vnctionis impendit ſuum effectum in vltima vnctione.*
3. *Primarius huius Sacramenti effectus tollere reliquias precedentium peccatorum.*
4. *Huius Sacramenti effectus eſt ſanitas corporis.*

Rea

a Iacob. 5. Ibidem. b Inf. can 2. de Sacr. extremæ Vnctio. Geo 3.

RES porrò, & effectus huius Sacramenti illis verbis explicatur: Et [a] oratio fidei ſaluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, &, ſi in peccatis ſit, dimittentur ei: [b] res etenim hæc gratia eſt Spiritus ſancti, cuius Vnctio delicta, ſi quæ ſint adhuc expianda, *α ac peccati reliquias abſtergit*, & ægroti animam alleuiat, & confirmat magnam in eo diuinæ miſericordiæ fiduciam excitando, qua infirmus ſubleuatur, *β & morbi incommoda, ac labores* leuius fert, & tentationibus Dæmonis, calcaneo inſidiantis, facilius reſiſtit, & ſanitatem corporis interdum, vbi ſaluti animæ expedierit, conſequitur.

1. VIde Henriq. *in ſumma lib. 3. cap. 9.* Franc. de Pitigian. *diſt. 13. quæſt. vnica art.* 8. Petrus de Ledeſma *in ſumma p. 1. de Sacram.* vbi de Sacramento Extremæ vnctionis, *cap. 4.* Suar. *tom. 4. de pœnit. diſp. 41. ſect. 1.* Sayr. *de Sacrament. in genere, lib. 5. cap. 1. quæſ. vnico, art. 2. verſ. de Sacrament. Extrema vnct.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom. 2. diſp. 19. n. 16. cum ſeqq* Bonacin. *in ſimili tract. diſp. 7. quæſt. vnica, puncto 6. à n. 1* Fernandez *in examine Theolog. moralis part. 3. cap. 10. §. 1. n. 10.* Balduin. iun. *ſuper opera controuerſ. Bellarmini part. 2. lib. 6. cap. 2.* Vincent. Filliuc. *in quæſt. moral. tract. 3. c. 6. n. 11. cum ſeqq.* Ioan. Sanci. *in ſelect. diſp. 27. n. 16.* Torreblanca *de iure ſpirit. lib. 2. cap 12. n. 30. cum ſeqq.* Hurtado *de Sacram. tract. de Extrem. vnct. diffic.* 8.

2. Sacramentum Extremæ Vnctionis impendere ſuum effectum in vltima vnctione virtute omnium præcedentium, reſoluunt Sot. *in 4. diſt. 23. quæſt. 1. art. 1.* Azot. *inſtit. moral. p. 1. lib. 10. cap. 19. q. 5. in fine,* Ægid. de Coninck *d. diſput. 19. dub. 6.* Bonacin. *d. puncto 6. num. 1.*

α Ac peccati reliquias abſtergit.] Primarium huius Sacramenti effectum eſſe, tollere reliquias præcedentium peccatorum tam originalis, quàm actualium, mortalium, & venialium, tenent per hunc text. Ægid. de Coninck *d. diſp. 19. dub. 7. c. 17.* Torreblanca *d. lib. 2. cap. 11. num. 31.* latè Hurtado *d. tract. de Extrema vnct. diffic.* 8. 3.

β Et morbi incommoda, ac labores, &c.] Sanitatem corporis eſſe huius Sacramenti effectum & tem; explicat Ioan. de Lugo *de Sacrament. in genere diſput. 2 ſect. 8. num. 166.* proindeque conferre ſalutem corporalem quando expedit, tradunt Valent. *tom 4. diſput 8. quæſt. 1. puncto 3.* Suar. *part. 3. tom 4. diſput. 41. ſect. 3. ex num. 1.* Torreblanca *d. lib. 2. c. 11. num. 32.* 4.

De Miniſtro Sacramenti Extremæ Vnctionis, & tempore, quo dari debeat.

CAPVT III.

1. *Miniſtri proprij Extremæ vnctionis ſunt Eccleſiæ Preſbyteri.*
2. *Regulares Sacerdotes, qui Extremam vnctionem ſine proprij Parochialis Preſbyteri ſpeciali licentia miniſtrauerint, ipſo iure excommunicationem incurrunt Sedi Apoſt. ſpecialiter reſeruatam.*
3. *Regulares poſſunt Extremam vnctionem toties quoties opus fuerit, miniſtrare omnibus & ſingulis Fratribus profeſſis, conuerſis, oblatis, donatis, nouitiis, & ſeruitoribus ſecularibus.*
4. *Excommunicationem* Clem. 1. de priuileg. *non incurrunt Religioſi adminiſtrantes cum licentia parochi, vel in caſu neceſſitatis ipſo abſente.*
5. *Sacerdotes plures ſimul cum Curato eodem tempore poſſunt extremam vnctionem dare.*
6. *Extrema vnctio illis infirmis præſertim adhibenda, qui tam periculosè decumbunt, vt in exitu vitæ conſtituti videantur.*
7. *Extrema vnctio vt exhibeatur non eſt expectandus articulus, quo infirmus omnino prorſus ſenſu careat.*
8. *Extrema vnctionis Sacramentum iterari poteſt ſtatu infirmitatis mutato.*

a Cap. illud ſuperfluum 95. diſt. & infr. canon. vlt. b 1. Tit. 4. Iacobi 5.

IAm verò, quod attinet ad præſcriptionem eorum, qui & ſuſcipere, & miniſtrare hoc Sacramentum debent, haud obſcurè fuit illud etiam in verbis prædictis traditum, nam & oſtenditur illic, proprios huius Sacramenti miniſtros eſſe Eccleſiæ Presbyteros, quo nomine, eo loco, non ætate ſeniores, aut primores in populo intelligendi veniunt, ſed [a] aut Epiſcopi, aut Sacerdotes, ab ipſis ritè ordinati, [b] per impoſitionem manuum presbyterij. Declaratur etiam, eſſe hanc Vnctionem *α infirmis adhibendam*, illis verò præſertim, qui tam periculosè decumbunt, vt in exitu vitæ conſtituti videantur, vnde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. Quod ſi infirmi poſt ſuſceptam hanc Vnctionem conualuerint, *β iterum huius Sacramenti ſubſidio* iuuari poterunt, cum in aliud ſimile vitæ diſcrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi ſunt, qui contra tam apertam, & dilucidam Apoſtoli Iacobi ſententiam docent, hanc Vnctionem vel figmentum eſſe humanum, vel ritum à Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promiſſionem gratiæ habentem, & qui illam iam ceſſaſſe aſſerunt, quaſi ad gratiam curationum dumtaxat in primitiua Eccleſia referenda eſſet; & qui dicunt, ritum, & vſum quem ſancta Romana Eccleſia in huius Sacramenti adminiſtratione obſeruat, [c] Iacobi Apoſt. ſententiæ repugnare, atque ideo in alium commutandum eſſe, & denique qui hanc extremam Vnctionem à fidelibus ſine peccato contemni poſſe affirmant, hæc enim omnia manifeſtiſſimè pugnant cum perſpicuis tanti Apoſt. verbis. [d] Nec profectò Eccleſia Romana aliarum omnium mater, & magiſtra, aliud in hac adminiſtranda Vnctione, quantum ad ea, quæ huius Sacramenti ſubſtantiam perficiunt, obſeruat, quam quod beatus Iacobus præſcripſit.

c Inf. can. 3. de Sacram. Extr. vnct. d Cap. non licet 12. diſt. e 2. in fin. de ſumma Trinit. & cap. fin. de foro compet.

Nec

Nec verò tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti iniuria esse posset.

Hæc sunt quæ de pœnitentia, & Extremæ Vnctionis Sacramentis hæc sancta œcumenica Synodus profitetur, & docet, atque omnibus Christi fidelibus credenda, & tenenda proponit. Sequentes autem canones inuiolabiliter seruandos esse tradit, & asserentes contrarium perpetuò damnat, & anathematizat.

1. EXtremę Vnctionis proprios ministros esse Ecclesiæ Presbyteros, per hunc text. asserunt Cardin. Bellarm. *in controuers. Catholic. tom. 3. lib. de Extrema vnctione c. 9. in princip.* Suar. *tom. 4. disp. 43.* Henriq. *in summa lib. 3. cap. 13. §. 2.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 3. quæst. 79. art. 1.* Sayr. *de Sacrament. in genere lib. 2. cap. 2. quæs. 3. art. 2. vers. de Sacramentis in med.* Petr. de Ledesma *in summa part. 1. de Sacrament.* vbi de Sacramento Extremæ vnctionis, *cap. 5.* Zerol. *in praxi Episcop. part. 1. verb. Extrema vnctio, §. 2.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 28 à n. 60.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. & censur. tom. 2. disput. 19. à num. 27.* Bonacin. etiam *de Sacrament. disput. 7. quæst. vnica, puncto 4. à num. 1.* Fernandez *in examine Theolog. moralis part. 3. cap. 10. §. 1. num. 8.* Homobon. de Bonis *de examine Ecclesiast. tom. 1. tract. 4. quæst. 13.* Molfes. *in summa Theologia moralis tract. 4. cap. 3. num. 32.* Vincent. Filliuc. *in quæst. moralibus tract. 3. cap. 5. num. 87.* Paul. Laymann. *in Theologia morali lib. 5. tract. 8. cap. 6. à num. 1.* Zambran. *de casibus in articulo mortis c. 5. dub. 8. n. 2.* Ludouic. à S. Ioanne *de administrat. Sacrament. art. 5. de Extrema vnctione n. 22.* Torreblanca *de iure spirituali lib. 2. cap. 11. num. 26. cum seqq.* Hurtado *de Sacram. tract. de Extrema vnct. diffic. 12.* Hieron. Roder. *in compendio quæst. resolut. 141. à num. 1.* Tamburin. *de iure Abbatum, tom. 2. disput. 7. quæst. 2.* Ego ipse *de officio, & potestate Parochi cap. 22. à princip.* qui ferè omnes numeris immediatè seqq. resoluunt non posse Presbyteros hoc Sacramentum administrare nisi habeant iurisdictionem, & ab Ecclesia non impediantur, ac propterea grauiter peccare qui non est proprius Sacerdos, aut Parochus, vel qui facultatem non habet à proprio Parocho, si hoc Sacramentum administrauerit, quia hoc ad proprij Pastoris pertinet officium, & nullus mittere debet falcem in messem alienam, sibique alienam iurisdictionem vsurpare.

2. Regulares autem Sacerdotes, qui clericis, secularibus, siue laicis Sacramentum hoc sine proprij parochialis Presbyteri speciali licentia ministrauerint, ipso iure excommunicationem incurrere Sedi Apostol. specialiter reseruatam probat text. *in Clement. 1. de priuileg.* & ex illa colligunt Henriq. *in summ. lib. 13. cap. 40. §. 4. littera N.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 2. quæst. 60. art. 2. vers. decima,* Zerol. *d. verb. Extrema vnctio, §. 2.* Azor. *instit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 13. quæs. 5. vers. primum,* Paul. Comitol. *respons. moral. lib. 1 quæst. 44.* Ludouic Miranda *in man. Prælator. tom. 1. quæst. 46. art. 1.* Aloys. Ricc. *in praxi aurea resolut. 210. versic. duodecimo,* Lacana *in summ. quæstionum Regular. cap. 9. num. 31. & cap. 21. num. 10.* Bonacin. *d. puncto 4. num. 6.* Ego ipse *de officio, & potestate Episcopi part. 3. allegat. 50 num. 96.* secundùm Lugdunen. impress. *& de offic. & potest. Parochi c. 22. num. 3.*

3. Omnibus tamen, & singulis Fratribus professis, conuersis, oblatis, donatis, nouitiis, & seruitoribus, secularibus, aut pauperibus in hospitalibus suis degentibus, posse ipsos Regulares Sacramentum hoc toties, quoties necessarium fuerit, ministrare absque alicuius pœnæ incursu, concessit Eugenius IV. Fratribus Minoribus, referunt Ludouic. Miranda *d. art. 1. vers. sed pro,* Portel. *in dubiis regul. verb. famuli, seu familiares, num. 1.* Tambur. *d. disput. 7. q. 3. in princip,* Hieron. Roder. *in compendio quæst. regul. resol. 64. num. 1.* Ego ipse *d. cap. 22. num. 4.*

Excommunicationem *dicta Clement. 1. de priuileg.* non incurrere Religiosos administrantes cum ratihabitatione Parochi, vel in casu necessitatis ipso absente, resoluunt plures citati à Bonacin *d. quæst. vnica puncto 4. n. 6.* quibus addo Fr. Ludouic. Miranda *d. quæst. 49. art. 2. conclus. vnic. in princip.* Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 9. cap. 4. num. 9.* Tamburin. *d. disput. 7. quæst. 2.* Posse enim quemcunque alium Sacerdotem non excommunicatum, aut suspensum licitè administrare hoc Sacramentum si Parochus adsit, vel non possit, aut per manifestam iniuriam nolit hoc Sacramentum ministrare, ex interpretatiua, seu præsumpta Episcopi, vel Papæ licentia, si pro ea petenda Superior adiri nequeat, tenent Henriq. *d. lib. 3. cap. 13. § 4.* Suar. *tom. 4. de pœnitent. disp. 44. sect. 2.* Ægid. de Coninck *d. disput. 19. n. 9.* Fernandez *d. §. 1 num. 8. prope fin.* Zambran. *de casibus in articulo mortis, cap. 5. dub. 8.* 4.

Plures Sacerdotes simul cum Curato eodem tempore posse Extremam vnctionem dare, itaut vnus vnum sensum vngat, itidem prolata forma partiali, asseruot Valer. Reginald. *d. lib. 28. num. 62.* Galet *in margarita casuum conscient. verb. Extrema Vnctio habet,* Ægid de Coninck *d. disput 19. dub. 9.* Posseuin. *de officio curati cap. 9. sub num. 8.* Bonacin. *d. puncto 4. num. 7.* vbi subdit hoc non esse faciendum sine necessitate, aliàs incurri peccatum mortale. Ludouic. à S. Ioanne *d. loco n. 7.* 5.

a Infirmis adhibendam, &c.] Vide Henriq. *d. lib. 3. cap. 11. à princip.* Zerol *d. verb. Extrema vnctio §. 3. & de sacram. Pœnit. cap. 15 q 7. vers. dico secundo,* Galet. *in margarita casuum conscient. eod. verb. Extrema vnctio num 1.* Posseuin. *p. cap. 9. n. 4. in princip.* Ægid. de Coninck *d. disput. 19. dub. 7.* Ludouic. Miranda *d. q. 49. art. 2. conclus. 2.* Ludouic. à S. Ioanne *d. artic. 5. à num. 5.* Hurtado *d. tract. de Extrema vnct. diffic. 10.* Fr. Emman. *dicta quæst. 79. art. 2.* Bonacin. *d. quæst. vnica puncto 5. n. 1.* vbi *n. 6.* subdit parochum administrare debere hoc Sacramentum cùm viderit hominem esse morti proximum ob pestem ob tactum viperæ, vel ob rabidum morsum, & addit Chapeauille *in tract. de modo administrandi Sacramenta tempore pestis, cap. 5. quæs. 11.* Sacramentum hoc sub conditione posse administrari, quamuis etiam adhibito medicorum iudicio probabiliter dubitetur, an homo peste infectus, & consequenter in periculo mortis sit, necnon de quo Ego ipse *d. cap. 22. n. 22. & seq.* 6.

Ad exhibendum tamen hoc Sacramentum non esse expectandum articulum, quo infirmus omni prorsus sensu careat, aut quo omnino ipsius desperata sit salus, aduertunt Nald. *in summ. verb. Extrema vnction. 1.* Ægid de Coninck *d. disput. 19. dub. 7. num. 24.* Posseuin *d. cap. 9. num. 5.* Ludouic. Miranda *d quæst. 49 art. 2. concl. 3.* Bonacin. *d. puncto 5 num. 7.* Nec esse necessarium vt infirmus in lecto iaceat; quia etiam extra lectum inungi posse, v.g peste infectum, hydropicum, & phthisicum, resoluunt Henriq *d lib 3. cap. 11 §. 1.* Zambran. *d. c. 5. & dub. 3.* 7.

Senes

Senes quoque, qui in senectute deficiunt, absque alia infirmitate inungi posse, tenent Bonacin. *d. puncto 5. num. 9. in princip.* Valer. Reginald. *d. lib. 28. num. 69.* Ludoui. Miranda *d. q. 49. art. 2. conclus.* 8. vbi idem dicit de mulieribus in partu iamiam deficientibus, & similibus.

8. *ß Iterum huius Sacramenti subsidio, &c.*] Vide Victor. *in sum. n. 224.* Henriq. *d. lib. 3. § 4.* Suar. *tom. 4. de pœnit. disp. 40. in fine*, Fr. Emman. *d. q. 79. art. 4.* Petr. de Ledesma *in summ. p. 1. de Sacram.* vbi de Sacram. Extremæ vnctionis *c. 8.* Ægid. de Coninck *d. disp. 19. à n. 26.* Valer. Reginald. *d. lib. 28. num. 49.* Bonacin. *d. quæst. vnic. puncto 6. n. 4.* Posseuin. *d. c. 9. n. 18.* Molfes. *in summ. Theolog. moralis, tract. 4. c. 3. n. 55.* Paul. Layman. *d. c. 4. n. 5.* Metipsum *de officio, & potest. Parochi, c. 22. d. 38.* Torreblanca *d. lib. 2 c. 11. n. 41.*

De Sacrosancto Eucharistiæ Sacramento.

1. *Pœnitentia est verè & propriè Sacramentum pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur.*
2. *Baptismus & Pœnitentia Sacramenta duo distincta sunt.*
3. *Pœnitentia vocatur secunda post naufragium tabula.*
4. *Verba Domini*, Accipite Spiritum sanctum, &c. *intelliguntur de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Pœnitentiæ.*
5. *Actus tres in pœnitente requiruntur quasi materia Sacramenti Pœnitentiæ, videlicet contritio, confessio, & satisfactio.*
6. *Contritio bona ex quibus non eliciatur.*
7. *Confessio sacramentalis instituta & ad salutem necessaria est iure diuino, & modus secretè confitendi est à Christo institutus.*
8. *In Sacramento Pœnitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium est iure diuino confiteri omnia & singula peccata.*
9. *Integritas confessionis.*
10. *Peccata omnia mortalia post Baptismum commissa necessariò explicanda sunt in confessione.*
11. *Circumstantiæ quæ peccati speciem mutent.*
12. *Confessio omnium peccatorum non est impossibilis, sed ad eam tenentur omnes & singuli Christi fideles semel in anno.*
13. *Absolutio sacramentalis Sacerdotis est actus iudicialis, non nudum ministerium.*
14. *Sacerdotes in peccato mortali existentes ligandi & soluendi potestatem habent.*
15. *Sacerdotes soli sunt ministri absolutionis.*
16. *Episcopus habet ius reseruandi casus, & casuum reseruatio prohibet quominus Sacerdos à reseruatis verè absoluat.*
17. *Per pœnitentiam deletur semper tota culpa, & simul tota pœna.*
18. *Pro peccatis quoad pœnam temporalem Deo per Christi merita satisfit pœnis ab eo inflictis, & patienter toleratis, vel à Sacerdote iniunctis.*
19. *Satisfactionibus pœnitentes per Christum Iesum peccata redimunt.*
20. *Claues Ecclesiæ datæ sunt ad soluendum, & ligandum.*

α Canon I.

a Supr. c. 1. de pœnit.

SI quis dixerit, in Catholica Ecclesia [a] Pœnitentiam non esse verè, & propriè Sacramentum, pro fidelibus quoties post Baptismum in peccata labuntur ipsi Deo reconciliandis, à Christo Dominu nostro institutum: anathema sit.

β Canon II.

b Supr. c. 2.

c Cap. 2. post naufragiũ, de pœn. d. 1.

Si quis Sacramenta confundens, [b] ipsum Baptismum Pœnitentiæ Sacramentum esse dixerit, quasi hæc duo Sactamenta distincta non sint, atque ideu Pœnitentiam non rectè secundum [c] post naufragium tabulam appellari: anathema sit.

γ Canon III.

d Ioann. 20. Matth. 6. supr. cap. 1. & in sess. de iustificat. cap. 14.

Si qnis dixerit, verba illa Domini [d] Saluatoris: Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt, non esse intelligenda de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Pœnitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit, detorserit autem contra institutionem huius Sacramenti, ad auctoritatem prædicandi Euangelium, anathema sit.

δ Canon IV.

e Supr. c. 3. de pœnit.

Si quis negauerit, [e] ad integram & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in pœnitente, quasi materiam Sacramenti, Pœnitentiæ, videlicet, Contritionem Confessionem, & Satisfactionem, quæ tres Pœnitentiæ partes dicuntur, aut dixerit, duas tantum esse Pœnitentiæ partes, terrores scilicet incussos conscientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, vel absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata, anathema sit.

ε Canon V.

f Supr. c. 4. de pœnit. g Isaiæ 38.

h Suprà c. de pœnit. Cl. m. 1 in ep. 1. ad Iacobũ Conc. Cabil. c. 8.

Si quis dixerit, [f] eam Contritionem, quæ paratur per discussionem, collectionem & detestationem peccatorum, qua [g] quis recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum suorum grauitatem, multitudinem, fœditatem, amissionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incursum, cum proposito melioris vitæ, non verum & vtilem dolorem, nec præparare ad mattem, sed facete hominem hypocritam, & magis peccatorem deinum illam esse dolorem coactum, & non liberum ac voluntarium, anathema sit.

ζ Canon VI.

Si quis negauerit [h] Confessionem sacramentalem vel institutam, vel ad salutem

necessariam

necessariam esse iure diuino, aut dixerit modo secretè confitendi soli Sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper obseruauit, & obseruat, alienum esse ab institutione, & mandato Christi, & inuentum esse humanum, anathema sit.

η CANON VII.

Si quis negauerit, [i] Sacramento Pœnitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium non esse iure diuino, confiteri omnia & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ sunt contra duo vltima Decalogi præcepta, & circunstantias, quæ peccati speciem mutant: sed eam Confessionem tantùm esse vtilem ad erudiendum, & consolandum pœnitentiam, & olim obseruatam fuisse tantùm ad satisfactionem canonicam inponendam; aut dixerit eos, qui omnia peccata confiteri student, nihil relinquere velle diuinæ misericordiæ ignoscendum: aut demum, non licere confiteri peccata venialia, anathema sit.

i Suprà c. 5. Deut. 5.

θ CANON VIII.

Si quis dixerit, Confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia seruat, [k] esse impossibilem, & traditionem humanam, à piis abolendam: aut ad eam non teneri omnes, & singulos, vtriusque sexus, Christi fideles, iuxta magni Concilij [l] Lateranensis constitutionem, semel in anno, & ob id suadendum esse Christi fidelibus, vt non confiteantur tempore Quadragesimæ, anathema sit.

k Supt. c. 5. l Conc. Lat. sub Innoc. 3. c. 21. & c. omnis vtriusque de pœnit. & remiss.

ι CANON IX.

Si quis dixerit, [m] Absolutionem sacramentalem Sacerdotis non esse actum iudicialem, sed nudum ministerium pronunciandi, & declarandi remissa esse peccata confitenti: modò tantùm credat, se esse absolutum: aut Sacerdos non serio, sed ioco absoluat: aut dixerit, non requiri Confessionem pœnitentis, vt Sacerdos eum absoluere possit, anathema sit.

m Suprà c. 6. in fin. de iustific.

κ CANON X.

Si quis dixerit Sacerdotes, qui in [n] peccato mortali sunt, potestatem ligandi, & soluendi non habere, aut non solos Sacerdotes esse ministros absolutionis, sed omnibus, & singulis Christi fidelibus esse dictum: [o] Quæcumque ligaueritis super terram, erunt ligata & in cœlo: & quæcumque solueritis super terram, erunt soluta & in cœlo: & quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt: quorum verborum virtute quilibet absoluere possit peccata, publica quidem per correptionem duntaxat, si correptus acquieuerit, secreta verò per spontaneam confessionem, anathema sit.

n Supt. c. 1. & 9. de pœnit. o Mat. 16. & 18 Ioan. 20.

λ CANON XI.

Si quis dixerit, Episcopos non habere ius [p] reseruandi sibi casus, nisi quo ad externam politiam, atque ideò casuum reseruationem non prohibere, quo minus Sacerdos à reseruatis verè absoluat, anathema sit.

p Supt. c. 7. c. si. Episc. de pœn. in 6. c. de cætero & c. de monialibus de sent. excom. cum simul.

μ CANON XII.

Si quis dixerit, totam pœnam simul cum [q] culpa remitti semper à Deo, satisfactionémque pœnitentium non esse aliam, quam fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfecisse, anathema sit.

q Supt. c. 8. de pœnit.

ν CANON XIII.

Si quis dixerit, pro [r] peccatis, quo ad pœnam temporalem, minimè Deo per Christi merita satisfieri pœnis, ab eo inflictis, & patienter toleratis, vel à Sacerdote iniunctis, sed neque sponte susceptis, vt ieiuniis, orationibus, eleemosynis, vel aliis etiam pietatis operibus atque ideò optimam pœnitentiam esse tantùm nouam vitam, anathema sit.

r Supt c. 8. & 9.

ξ CANON XIV.

Si quis dixerit, [s] satisfactiones, quibus pœnitentes per Christum Iesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & verum Dei cultum, atque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes, anathema sit.

s Supt. c. 5.

ο CANON XV.

Si quis dixerit, Claues Ecclesiæ esse [t] datas tantum ad soluendum, non etiam ad ligandum: & propterea Sacerdotes dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clauium, & contra institutionem Christi: & fictionem esse, quod virtute Clauium, sublata pœna æterna, pœna temporalis plerumque exoluenda remaneat, anathema sit.

t Supt. c. 1. & 8. in fin. de pœnit.

a CANON I.] Vide Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta, precept. 2. lib. 2. c. 1. n. 2. & 10.* Barthol. à S. Fausto *tom. 3. de Pœnit. lib. 1. quæst. 1. cum seqq.* Sayr. *de Sacramentis in genere lib. 6. cap. 4. quæst. 1. vers. pœnitentia*, dum ait sacramentum Pœnitentiæ necessarium esse solùm his, qui peccauerunt mortaliter post Baptismum, Bonacina *d. Sacram. disp. 5. q. 3. punct. 1. n. 4.* dum post alios resoluit peccatum tam originale, quàm actuale ante Baptismum commissum non esse materiam necessariam, & sufficientem sacramenti Pœnitentiæ. Ioann. de Lugo *de Sacram. tract. de Pœnit. 16. sect. 1. n. 11.*

2. β Canon II.] Vide Iodoc. Cocc. *in thesauro Cathol. tom. 2. lib. 7. art. 1.* Balduin. iun. *super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 5. c. 1 post princip.* Molfes. *in sum. Theologia moralis tr. 1. c. 8. n. 28.* Barthol. à S. Fausto *tom. 3. tract. de Pœnit. lib. 2. q. 10.*

3. Pœnitentiam rectè vocari secundam post naufragium tabulam ex huc can. colligunt Henriquez *in summ. lib. 1. cap. 4. §. 1. in med.* Sayr. *in claui regia lib. 10. cap. 4. num. 1.* Barthol. à S. Fausto *d. lib. 2. q. 11. & 12.*

4. γ Canon III.] Vide Sot. *in 4 dist. 18. q. 2. art. 1. col. mihi 20.* Vasquez *in 3. p. tom. 2. q 135. n. 29.* Ægid. de Coninck *de Sacram. tom. 2. disput. 4. dub. 2. n. 16.* Bonacin. *in simili tract. disp. 5. quæst. 2. punct. 4. n. 2. cum seqq.* Molfes. *in summ. Theologia moralis tr. 7. cap. 14. n. 16.*

5. δ Canon IV] Vide Sot. *in 4. dist. 17. quæst. 1. art. 2. col. 2.* Suar. *tom. 4. de Pœnitent. disput. 18. sect. 2.* Henriquez *in sum. l. 4. cap. 9. §. 10.* Onuphr. *disp. 3. de pœnit. sect. 1. q.* [illegible] Marcel. Megal. *p. 1. instit. Confess. lib. 2 cap. 7.* [illegible] Laymann. *in Theolog. moral. lib. 5. tract. 6. cap.* [illegible] Ægid. de Coninck *de Sacram. tom. 2. disp. 4. dub. 4. num. 32.* Sayr. *de Sacrament. in genere, lib. 1. cap. 3. quæst. vnic. art. 7. vers. ad primum,* Ioan. Sanchez *select. disput. 26. num. 7.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 2. cap. 10. n. 60. cum seqq.* Barthol. à S. Fausto *tom. 3. tract. de Pœniten. lib. 5. q. 5* Fernandez *in examine Theologiæ moral. p. 3. cap. 8. §. 3.* Molfes. *in summ. Theolog. moral. tract. 7. cap. 3. num. 24. & cap. 4. n. 7.* vbi ait quòd hic vocatur quasi materia, quia non est vera materia elementaris, est tamen loco illius, & sic vera materia Sacramenti, Fagundez *in quinque Ecclesia praecepta, pracept. 2. lib. 2. cap. 3. n. 6. & lib. 9. cap 3. à num. 1.* Bonacina *d. disput. 5 quæst. 3. punct. 2. num. 1.* vbi cum aliis tenet materiam proximam sacramenti Pœnitentiæ esse actus pœnitentis, videlicet contritionem, confessionem, & satisfactionem, & *in vers. respondeo primo,* cum Henriq. *d. c. 10. §. 3, in commento litt. V,* particulam *quasi*, non adhiberi in præsenti canone ad diminuendam proprietatem rei, sicut & in illo loco Ioan. 1. *quasi vnigeniti à patre.*

6. ε Canon V.] Vide Nauarr. *in commento de Iubilæo notab. 19. ad finem,* Iul. Lauor. *de Iubilæo, & Indulgent. p. 1. c. 14. à n. 67.* Molfes. *in sum. Theolog. moral. tract 7. cap. 2. n. 27.*

7. ζ Canon VI.] Vide Iodoc. Cocc. *in thesauro Catholico tom. 2. lib. 7. art. 3.* Fernandez *in examine Theologia moral. p. 3 cap. 6. §. 4. n. 11.* Doctores citatos *ad cap. 1. de Sacram. Pœnitentia.*

8. η Canon VII.] Vide Iodoc. Cocc. *in thesauro Catholico lib. 7. art. 3.* Paul. Comitol. *respons. moral. lib. 1. quæstion. 19. num. 10.* Vicent. Filliuc. *in quæst. moralib. tomo 2. tract. 7. num. 105.* Fagundez *in quinque Ecclesia precepta, pracept. 2. lib. 1. cap 1. n. 1.* Laymann. *in summa Theologia moral. lib. 5. tract. 6. cap. 3. num. 5.* Hurtado *de Sacramentis tract. de Pœnit. disp. 9. diffic. 1.* Barthol à S. Fausto *to. 3. tract. de Pœnit. lib. 4. q. 61. & quæst. 174.*

9. De integritate Confessionis, vide S. Thom. *p. 3. quæst. 91.* vbi Vasquez innumeros Patres, & Scholasticos citat, Suar. *tomo 4. de Pœnitent. disp. 12. & 23.* Marcel Megal *part. 1. instit. Sacerd. lib. 5. cap. 8. cum seqq.* Ioan. Maldon. *tom. 2. de Pœnitent. in controuers. de confess. cap. 4. fol. 51. cum seqq.* latè Molfes. *in sum. Theologia moralis, tract. 7. cap. 11. de integritate Confess.* Fagund. *in quinque Ecclesia pracepta, precept. 1. lib. 3. cap. 3. & 4.*

10. Omnia, & singula peccata mortalia post Baptismum commissa necessariò explicanda esse in Confessione quoad numerum, quantum moraliter fieri potest, docent S. Thom. *in distinct 47. quæst 3. art. 4.* Val. *tomo 4. disp. 7. quæst. 11. puncto 1 col 4.* Petr. de Ledesma *in summ. p. 1. de Sacramentis*, vbi de Sacramento Pœnit. *cap. 17. conclus. 1.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 6. n. 91. & 99.* Pitigian. *p. 2. dist. 17. quæst. vnica art 6. conclus. 1. & art. 11. conclus. 1.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom. 2. disp. 7. dub. 1. conclus. 1.* Bonacin. *de Sacram. disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punct. 2. §. 3 diffic. 2. n. 1.* vbi *num. 2* obseruat non esse opus singula peccata sigillatim successiuè recensere, sed sufficere vno verbo dicere numerum peccatorum vnius speciei.

De circumstantiis, quę peccati speciem mutant, vide Luc. Pinel *de Pœnitent. tract. 2. de confess. cap. 3.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. circunstantia.* Valent. *tom. 8. disput. 7. quæst. 11. puncto 1. assert. 1.* Nugn. *in addit. ad 3. p. q. 9. art. 2. dub. 2. conclus. 1.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 6. num. 12.* Guttier. *canon. lib. 1. cap. 31.* Pitigian. *p 2. dist. 17. quæst. vnica art. 5. concl* Bonacin. *de Sacrament. disput. 5. quæst. 5. sect. 2. puncto 2. §. 3 diffic. 3. à num 6. cum seqq.* Fernandez *in examine Theolog. moral. p. 3. cap. 6. §. 6. à n. 5.* Fagundez *d. pracept. 6. lib. 4. c. 1.* Ioann. de Lugo *de Sacramentis in tract. de Pœnit. disp. 16. n. 104 cum multis seqq* Bartol. à S. Fausto *tom. 3. in tract. de Pœnit. lib. 4. q. 76. cum seqq.* 11.

θ Canon VIII.] Vide Suar. *tomo 4. de Pœnitent. disput 21. sect 3. num. 5. & 6.* Valent *tomo 4. disp. 7. quæst. 1. puncto 1. in fine* Petr. de Ledesma *in summ. p. 1. de Sacram.* vbi de Pœnit. *cap. 8. conclus. 2.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom. 2. disp. 6. num. 1. cum seqq.* Vasquez *tom. 4. in 3. p. quæst. 90 art. 2. dub. 1.* Megal. *p. 1. instit. Confess lib. 5. cap. 3. num. 6 cum seqq.* Molfes. *in summ Theologia moralis tract. 7. cap. 10. n. 9.* Fagundez *in quinque Ecclesia pracepta, pracept. 2. in proœmio, & lib. 1. cap. 3. num. 2. & lib. 3. cap. 1. num. 4.* nouissimè Stephan. VVeyms *ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas & per Conc. Trid. innouatas, constit. 25. pag. 63. cum seqq.* Trullench. *in Decalog. lib 3 cap. 3. dub. 2. n. 1.* 12.

ι Canon IX] Vide S. Thom. *3. p. quæst. 84. art. 3.* Sot. *in 4 distinct. 14. quæst. 1. art. 3.* Nauarr. *in manual. cap. 4. num 7.* Onuphr. *disput. 3. de Pœnitent. sect. 1. quæst. 5. dub. 3.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 1. n. 138.* Suar. *tomo. 4. Pœnitent. disp. 19. sect. 1. num. 9. cum seqq.* Molfes. *in sum. Theologia moralis tract. 7. cap. 5. n. 28.* Fagundez *in quinque Ecclesia pracepta, pracept. 2. lib. 2. cap. 11. num. 2. & lib. 3. cap. 3. num. 8.* 13.

κ Canon X.] Vide Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 1. n. 154. cum seqq.* Marcel. Megal. *p. 1. instit. Confessar. lib. 1. cap. 4.* Molfes. *in summ. Theologia moralis tract. 7. cap. 14 à num. 100* Fagundez *in quinque Ecclesia pracepta, prac. 2 l. 7. c. 1. n. 2.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 14. cap. 1. n. 10.* 14.

Sacerdotes solos esse ministros absolutionis illisque, & non omnibus & singulis Christi fidelibus fuisse dictum, *Quæcunque ligaueritis*, &c. ex hoc loco colligunt Valer. Reginald. *lib. 1. c. 1.* Ægid. de Coninck *de Sacramentis tom 2. disp. 8. à princip.* Molfes. *d. c. 14. n. 19* Fagundez *d. pracept. 2. lib. 7. c. 1. n. 1.* Bartol. à S. Fausto *tomo 3 in tract. de Pœnitent. lib. 6. q. 28. cum seqq.* 15.

λ Canon XI.] Vide Franc. Leon *in thesauro fori Eccles. p. 2. c. 5. n. 49* Coriolan. *de casibus reseru. p. 1. sect. 1. art. 1. num. 6.* Molfes. *in summa Theologia moralis tract. 7. cap. 17. num. 17* Fagundez *in quinque Ecclesia pracepta, pracept. 1. lib. 8 cap. 1. n. 4* Metipsum *de officio & potestate Episcopi p. 3. allegat. 50. num. 185. post princip.* Et verba canon. *quoad externam politiam*, id est, *quoad forum exterius*, intelligunt 16.

Henriquez

Henriquez *in summ.lib.6.cap.14.in princ.* Paul.Comitol.*respons.moral.lib.1.q.25.n.*10.Barthol.à S.Fausto *tom.3.in tract.de Pœnit.lib.8.q.3.*

17. μ CANON XII.] Vide Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit.lib.7.n.2.& 25.*Fernandez *in examine Theolog.moralis.p.3.cap.6.§.7.n.2.* Ioan. de Lugo *de Sacram.in tract.de pœnit.disp.8.sect.2.v.45.*

18. ν CANON XIII.] Vide Card.Bellarm.*lib.4.de pœnit.cap.3.cum seqq.*Suar. *tom.4.de pœnit.disp.37.sect.1.*Valent.*tom.4.disp.7.quest.14 punct.2.* Marcel. Megal.*p.1.instit. Confess.lib.6. cap.1.num.1.* Sayr. *de Sacrament.in genere,lib.2.cap.2.quast 9.art.3.vers.quo supposito,*Bonacina *de Sacram.disp.5. quest.5.sect.3. puncto 2.num.8.cum seqq.*Molfes. *in summ. Theologia moralis tract.7.cap.25. num.30.* Fagundez *in quinque Ecclesia præcepta,præcept.2.lib.9. cap.1. num.1.* Ioan. de Lugo *d.tract. de Pœnitent. disp.24.sect.1. num.8. & 34.*

ξ CANON XIX.]Vide Nauarr. *in man.c.26. n.20.cum.seqq.& in cap.contrarium, de Pœnit. dist.5. num.18.*Ægid.de Coninck *de Sacram.tom.2.disp.10. num.62.* Molfes. *in summ. Theologia moralis, tract.7. cap.25.num.30.*Torreblanca *de iure spirit.lib.14. c.8. num.7.* 19.

ο CANON XV.]Vide molfes.*in sum.Theolog. moralis tract.7.cap.26.num.56.* 20.

De Sacramento Extremæ vnctionis.

1. *Extrema vnctio est verè & propriè Sacramentum à Christo institutum,& à B. Iacobo promulgatum.*
2. *Extrema Vnctio confert gratiam, & remittit peccata, ac alleuiat infirmos.*
3. *Ministri Extremæ Vnctionis sunt Sacerdotes ab Episcopo ordinati.*

α CANON I.

SI quis dixerit, Extremam Vnctionem non esse verè, & propriè Sacramentum à [a] Christo Domino nostro institutum, & à [b] beato Iacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantum acceptum à Patribus, aut figmentum humanum, anathema sit.

β CANON II.

Si quis dixerit, sacram infirmorum [c] Vnctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos: sed iam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia curationum, anathema sit.

γ CANON III.

Si quis dixerit, [d] Extremæ Vnctionis ritum, & vsum, quem obseruat sancta Romana Ecclesia, repugnare sententiæ beati Iacobi Apostoli ideóque eum, mutandum, posseque à Christianis absque peccato contemni, anathema sit.

a Suprà de hoc Sacramento in princip. & cap 1.
b Marc 6. Iacob. 1.
c Suprà c. 1. de hoc Sacram.
d Supr.c.vlt. Conc Cabil. c.18.Iacob 5.

1. α CANON I.]Vide Maldonat.*tom.2.controuers. tit.de Extrema Vnctione,q.1.*Vasquez *in 3.p. tom.2.disp.135.n.4.*Emman de Valle *de incantat. & ensalmis sect.2.cap.11.n.8.* Molfes. *in summa Theologia moralis tract.4.cap.3.num.21.*Hurtado *de Sacram. disp.4.de Sacramentis in genere,difficult.2.vers.iam tamen.& tract.de Extrem.Vnct.diffic.1.*& plures alios Doctores citatos *ad cap 1.*

2. β CANON II.] Vide Magist.*in 5.distinct.23.* Iodoc.Coee.*in thesauro Catholico lib.7.art.6.*Sayr.*de Sacramentis in genere lib.5.cap.1.quest.vnic.art.2.vers. de Sacramento Extrema Vnctionis,*Petr.de Ledesma *in summ.p.1.de Sacramentis,*vbi de Sacram.Extremę Vnct.*cap.1.conclus.1.* Emman. de Valle *de incantat. & ensalmis sect.2.c.11.n.16.* Molfes. *in sum. Theolog. morales tract.1.cap.8 n.40.*

γ CANON III.] Vide Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent.lib.28.num 60.* Molfes. *in summa Theologia moralis,tract.4.cap.3.n.61.* & plures Doctores relalatos *cap.3.* 3.

DE REFORMATIONE.

Si prohibiti ascendere ad Ordines, ascendant; si suspensi, aut interdicti à proprio Prælato malè se gesserint, puniantur.

CAPVT I.

1. *Locum habet hoc cap.etiam in clericis secularibus.*
2. *Habet locum in suspensionibus, & prohibitionibus tam temporarius, quàm perpetuus.*
3. *Suspensus à ministerio Altaris, vel interdictus ad promouendum contra voluntatem sui Ordinarij, non potest promoueri, neque habilitari.*

CVM honestius, ac tutius sit subiectis, debitam Præpositis obedientiam impendendo, in inferiori ministerio deseruire, quàm cum Præpositorum scandalo graduum altiorum appetere dignitatem ei, cui ascensus ad sacros Ordines à suo Prælato, ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen quomodolibet, etiam extraiudicialiter, fuerit interdictus, aut qui à suis Ordinibus, seu gradibus, vel dignitatibus Ecclesiasticis fuerit suspensus, nulla contra ipsiùs Prælati voluntatem concessa licentia de se promoueri faciendo, aut ad priores Ordines, gradus, & dignitates, siue honores, restitutio suffragetur.

1. PEr hoc cap. correctum esse cap. *ex tenore*, & ampliatum cap. *ad aures, de temporib. ordinat.* ita, vt comprehendat quoque clericos seculares, etiam dignitates, vel beneficia, quibus annexus sit Ordo, obtinentes tam quoad facultaté prohibendi ascensum ad Ordines, quàm etiam suspendendi, ipsísque potestatem appellandi adeptam fuisse referunt decisum additio ad Nauarr. *consil. 42. in nouis, sub tit. de temporib. ordinat.* Sayr. *in floribus decis. sub eodem tit. decis. 63.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis. 564. in 1. edit.* aliàs *resol. 486. num. 7. in 2. edit.* asserens pariter resolutum arctatum ad Ordinem recipiendum, & prohibitum ex hoc decreto non incidere in pœnam cap. *licet canon. de elect. lib. 6.* iuxta *cap. commissa eod. tit. & lib.* atque etiam quòd si adimitur appellatio non tamen recursus.

Habere locum in suspensionibus, & prohibitionibus tam temporariis, quàm perpetuis & temporalem prohibitionem, & suspensionem dici eam vbi ex delicto occulto extraiudicialiter procedit Episcopus ad suum beneplacitum prohibendi, & suspendendi, tenet Aldan. *in compendio canonicarum resolut. lib. 3. tit. 4. n. 10.* vbi attestatur sic fuisse decisum *in nullius 3. Februarij* 1593. 2.

Suspensum à ministerio Altaris, vel interdictum à se promouendum contra voluntatem sui Ordinarij, non posse promoueri, neque habilitari, dicit decisum Aldan. *citato loc.* 3.

Prælatis Regularibus competere facultatem attributam Episcopis hoc decreto, resoluit Aldan. *d. tit. 4. num. 15.* vbi refert sic resolutum 3. *Aprilis* 1621.

Nemo Episcoporum, qui Titulares vocantur, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis, ordinare præsumat.

CAPVT II.

1. *Episcopus titularis vigore cuiuscumque priuilegij nullum etiam prætextu familiaritatis ordinare valet, & si secus faciat, est suspensus per annum ab exercitio Pontificalium.*
2. *Episcopus titularis suffraganeus, cui annua pensio 200. aureorum super fructibus Episcopatus, cuius est suffraganeus, reseruata fuit, illam accipere debet, quamuis inseruiat.*
3. *Pontificalia exercere non potest in loco exempto Episcopus accersitus ab illius Superiore, nisi de licentia Episcopi loci, inter cuius fines locus huiusmodi exemptus fuerit constitutus.*
4. *Episcopus titularis non potest familiarem suum triennalem ordinare.*
5. *Episcopus ordinans sibi non subditum absque sui proprij Prælati expresso consensu, aut litteris dimissoriis ab exercitio Pontificalium per annum est suspensus.*
6. *Ordinati ab Episcopo titulari sine consensu Episcopi, ipso iure suspensi sunt.*

ET, quoniam nonnulli Episcopi ad Ecclesiarum quæ in partibus infidelium consistunt, clero carentes, & populo Christiano, cum ferè vagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non quæ Iesu Christi, [a] sed alienas oues, inscio proprio Pastore, quærentes dum per hanc sanctam Synodum se Pontificalia officia in alterius diœcesi, nisi de loci Ordinarij expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantum, exercere prohibitos vident, in legis fraudem, & contemptum, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius diœcesis sua temeritate eligunt, & quoscumque ad se venientes, etiam si suorum Episcoporum, seu Prælatorum litteras commendatitias non habeant, clericali charactere insignire, & ad sacros etiam Presbyteratus Ordines promouere præsumunt: quo plerumque fit, vt minus idonei, & rudes ac ignari, & qui à suo Episcopo tanquam inhabiles & indigni reiecti fuerunt, ordinati nec diuina officia peragere, nec Ecclesiastica Sacramenta rectè valeant ministrare: Nemo Episcoporum, *α qui Titulares vocantur, β etiam si in loco nullius diœcesis*, etiam exempto, aut aliquo monasterio cuiusvis Ordinis resederint, aut moram traxerint, vigore cuiusvis priuilegij sibi de promouendo quoscumque ad se venientes pro tempore concessi, alterius subditum, *γ etiam prætextu familiaritatis* continuæ commensualitatis suæ, *δ absque sui proprij Prælati ε expresso consensu*, aut litteris [b] dimissoriis ad aliquos sacros, aut minores Ordines, vel primam Tonsuram promouere, seu ordinare valeat: contrafaciens *ζ ab exercitio Pontificalium per annum, η taliter verò promoti* ab executione Ordinum sic susceptorum, donec suo Prælato visum fuerit, ipso iure sint suspensi.

a Infr. c. 8. suprà sess. 6. c. 5.

b Sess. 6. c. 5. & sess. 23. c. 8. Conc. Nic. c. 17. Côc. Aurel. 3. c. 15. Côc. Magunt. c. 14. c. 1. c. 1. & 1. q. 2. 9. q. 2. per totam c. 1. cum seq. de temp. in 6. & infrà sess. 23. de reformat. c. 3. 8. & 10.

1. VIde Nauarr. *consil. 20. n. de tempor. ord.* Henriq. *in sum. lib. 14. c. 17. §. 3. in fine lit. A.* Franc. Leon. *in thesauro fori Eccles. p. 3. cap. 8. n. 16. & p. 1. c. 4. n. 34.* Sbroz *de officio Vicarij lib. 2. q. 7. n. 6.* Azor. *instit. mor. p. 2. l. 3. c. 48. q. 6.* Galet *in margarita casuum conscient. verb. Episcopus pag. 100. col. 1.* Piasec. *in praxi Episcop. p. 1. cap. 1. n. 15. in fine,* Aloys Ricc. *in praxi rerum fori Eccl. post resol. 495 in notab. de materia Episc. n. 1. in 2. edit.* Vgolin. *de officio Episcopi c. 26. §. 4. vers. excipitur,* Bonacina *de Sacram. disp. 8. q. vnic. punct. 4 prop. vnic. n. 19.* Narbona *l. 35. gloss. 1. n. 32. tit. 3. lib. 1. noua recop.* Hieron. Venero *in examine Episcop. lib. 1. c. 12. n. 28.* Alzed. *in praxi Episcop. p. 2. c. 5. de ordinat. n. 40.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rubr. 6. c. 5.* Molfes. *in summa. Theolog. moralis tract. 2. c. 2. num. 25. propè fin.* Thom. Valasc. *tom. 1. alleg. iuris allegat. 5. num. 3.* Hurtado *de Sacramentis tomo 2. tract. de Ordine, difficultate 17 in fine.* Metipsum *de officio & potestate Episcopi, part. 2. allegat. 6. a princip.* Nouar. *in singul. Canonic. conclus. 106. & 07.* Et de his Episcopis titularibus vide quæ scripsi *in eodem tract. p. 1. tit. 1. cap. 6. num. 15. cum seqq.*

a Qui Titulares vocantur.] Episcopus titularis suffraganeus alterius Episcopi deputatus, cui annua 2.
pensio

pensio 200. aureorum super fructibus Episcopatus, cuius est suffraganeus, reseruata fuit, illam accipere debet, quatenus inseruiat, aliàs assignanda est successoribus inseruientibus, ita Aldan. *in compendio Canonic. resolut. lib. 1. tit. 4. num. 3.* vbi refert ita decisum *sub die 11. Iuny 1592.*

3. ß *Etiamsi in loco nullius diœcesis,* &c. [In loco exempto intra fines certæ diœceseos existenti non posse Episcopum diœcesanum etiam à superiore loci exempti Ordinario accersitum Pontificalia exercere, nisi de licentia Episcopi loci, intra cuius fines locus huiusmodi exemptus fuerit constitutus, refert resolutum Aldan. *citato loco.*

4. γ *Etiam prætextu familiaritatis,* &c] Episcopus Titularis familiaritatis ratione neminem ordinare potest, vide Salzed. ad Bernard. *in pract. cap. 26. lit. C, in gloss. sine licentia sui præsulis, vers. tertius casus est,* Piasec *citato loco.* Aloys. Ricc. *in collect. decis. p. 3. collect. 596. & in praxi rerum fori Eccles. resol. 266. n. 2. vers. limita 2. in 2. edit.* Campan. *in diuers. iur. s Canon. rub. 9. cap. 9. n. 6.* Nouar. *in sing. canon. conclus. 103. n. 7.* Alzed. *d. n. 40.* Meripsum *de offic. & potest. Episcopi, p. 2. alleg. 5. n. 17.* Narbona *l. 35. gloss. 1 n. 32. tit. 3. lib. 1. Recop.* Cardos. *in praxi iudic. verb. Sacramentum Ordinis, n. 26.* Marcel. Vulpe *in praxi fori Eccl. c. 7. n. 18. in fine,* Marchin. *de Sacram. Ordinis tract. 1. p. 5. c. 9. n. 16.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 2. c. 13. n. 14.*

δ *Absque sui proprij Prælati,* &c.] Vel Vicarij eius, aut Officialis, vt refert decisum Sbroz *in addit. ad suum tract. de officio Vicarij lib. 2. q. 41.* Præsumptum probari licentiam à proprio Episcopo in fauorem Clerici, qui ab alio Ordines assequutus est, eo ipso quòd non inquietat eum, vt per Stephan. Gratian. *discept. forens. cap. 210. n. 52.* Narbona *l. 10. gloss. 3. n. 2. tit. 6. lib. 1. Recopilat.*

ε *Expresso consensu.*] Ergo non sufficit tacitus, Narbona *l. 59. gl. 1. n. 22. tit. 4. lib. 2. Recop.* D. Felician. de Vega *in relect. c. significasti, n. 32. de foro compet.*

4. ζ *Ab exercitio Pontificalium per annum,* &c.] Vide Salzed. *d. vers. tertius casus est,* Tolet. *in instruct. Sacerd. lib. 1. c. 89. vers. tertio,* Henriq. *in sum. lib. 13. de excommun. c. 38. vers. secundo Episcopus,* Thom. Valasc. *alleg. iuris to. 1. alleg. 45. n. 18.* Bonacin. *de censur. disp. 3. q. 6. punct. 5. num. 21.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rub. 9. cap 5.* quos refero Ego ipse *d. allegat. 6. num. 4.* vbi *numeris seqq.* habentur quæ Pontificalium nomine veniunt.

5. η *Taliter verò promoti,* &c.] Ordinatus ab Episcopo titulari sine consensu proprij Episcopi ipso iure suspensos esse donec à suo Prælato aliud visum sit, tenent Salzed. ad Bernard. *c. 26. in verb. sine licentia sui Præsulis, vers. tertius casus est.* Henriq. *in sum. lib. 13. c. 38. vers secundò Episcopus,* quos refert & sequitur Thom. Valasc. *tom. 1. alleg. 45. n. 18.*

Episcopus suos Clericos ab alio malè promotos non ante admittat ad Officia celebranda, quàm eos suo præuio examine dignos iudicauerit.

CAPVT III.

1. *Procedit hoc decretum quando propter absentiam, vel aliud legitimum impedimentum examen ab Ordinario fieri nequit.*
2. *Examinati, & probati ad sacros Ordines à prædecessoribus Episcopis nō cōprehenduntur sub hoc decreto, nisi noua causa post promotionem superueniat.*
3. *Episcopus non potest examinare promotos à suo antecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa superuenerit.*
4. *Episcopus ille, cui examinatus, & approbatus ordinandus dimittitur, an possit iterum examinare dimissum.*

EPiscopus quocumque a suos Clericos, præsertim in sacris constitutos, absque suo præcedenti examine, & commendatitiis litteris, quacumque auctoritate promotos, licet tanquam habiles ab eo, à quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad diuina officia celebranda, Ecclesiastica Sacramenta ministranda minus idoneos, & capaces repererit, à susceptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, suspendere, & illis, ne in altari, aut aliquo Ordine ministrent, interdicere possit.

a Supr. cap. prox & infrà sess. 23. de reform. c 8.

1. CVm *infrà sess. 23. de reformat. cap. 3.* Concilium Episcopis interdixerit ne subditos suos aliter quàm probatos, & examinatos ad alium Episcopū ordinandos dimittat, ideo hoc decretum procedere quando propter absentiam, vel aliud legitimum impedimentum examen ab Ordinario fieri nequit, affirmat Salzed. ad Bernard. *in practic. cap. 21. litt. B, vers. mea tamen sententia,* aduertens quòd semper Ordinibus initiandus morum integritate, & vitæ probitate Ordinarij testimonio laudandus, & cōmendandus est, & quòd si aliter ab Episcopo fuerit ordinatus, ordinans à collatione Ordinum per annum, & ordinatus à susceptorum Ordinum executione quandiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus, *infrà sess. 23. de reform. cap. 8.*

Examinatos, & probatos ad sacros Ordines à prædecessoribus Episcopis non comprehendi sub hoc decreto, nisi noua causa post promotionem superueniat, refert decisum Gonzal *ad regul. 8. Cancel. gloss. 4. num. 85.*

2. Episcopū non posse examinare promotos à suo antecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa superuenerit, quòd si idem Episcopus aliquos minus idoneos iudicauerit, eos suspendere debere attestantur resolutum Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib. 1. tit. 18. l. 7 de Episcopis num. 69.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis. 390. in 1. edit.* alias *resol. 329. in fine in 2. edit.* Gonzal. *d. gloss 4. n. 8.* vbi *num. 101.* ait, quòd quando agitur de administratione Sacramentorum, vel cura animarum exercenda, tunc Presbyter curam animarum exercens, vel Sacramenta ministrans, seu exercere, vel administrare intendens, potest examinari ab Episcopo successore, licèt ab antecessore fuerit approbatus, & si minus idoneus repertus fuerit, excludi debet, si Rector non sit, & perpetuum titulum non habeat; si verò titulum habuerit, potest suspendi, & coadiutor bene meritus illius expensis apponi.

4. Vtrùm autem possit præsul ille, cui examinatus, & approbatus ordinandus dimittitur, iterum examinare dimissum? vide Campan. *in. diuers. iuris Canon. rub. 9. cap. 8. num. 31. vers. sed ne,* Piasec. *in praxi Episcop. p. 1. c. 1. n. 12. pag. 29.* quos refero *de officio & potestate Episcopi, p 2. allegat. 7. num. 22.*

Nullus Clericus est exemptus à correctione Episcopi residentis etiam extra visitationem agentis tanquam sit deputatus à Sede Apostolica.

Capvt IV.

1. *Episcopus non potest ex hoc cap. etiam extra visitationem corrigere, & punire clericos saculares exemptos ab Episcopo, & alteri inferiori ordinario seculari intra diæcesim existentes subiectos.*

a Supr. c. 1. & sess. 6. de refor. c. 3. c. irrefragabilis in princ. de off. ord. OMnes [a] Ecclesiarum Prælati, qui ad corrigendum subditorum excessus diligenter intendere debent, & à quibus nullus Clericus per huius sanctæ Synodi statuta, cuiusvis priuilegij pretextu, tutus censetur, quo minus iuxta canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi possit, si in Ecclesiis suis resederint, quoscumque seculares Clericos, qualitercumque exemptos, qui aliàs suæ iurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus & delictis, quoties & quando opus fuerit, etiam extra visitationem tanquam ad b Supr. sess. 6 c. 4 de reform. & infrà sess. 24. de reform. c. 5. hoc Apostolicæ Sedis delegati corrigendi, & castigandi [b] facultatem habeant: quibuscunque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententiis, iuramentis, concordiis, quæ tantum suos obligent auctores ipsis Clericis, ac eorum consanguineis capellanis, familiaribus, procuratoribus, & aliis quibuslibet, ipsorum exemptorum contemplatione, & intuitu minimè suffragantibus.

VIde Franc. Leon. *in thesauro fori Eccl. p. 2. cap. 2. n. 63.* plures per me citatos *de officio & potestate Episcopi, p. 3. allegat. 74. & suprà sess. 7. de reformat. cap. 8.*

1. Episcopum non posse ex hoc cap. etiam extra visitationem corrigere, & punire clericos seculares exemptos ab Episcopo, & alteri inferiori Ordinario seculari intra diœcesim existentes subiectos, decisum refert Armendar. *in addit. ad recopilat. legum Nauarræ lib. 1. tit. 6. de visitat. l. 5. §. 2. n. 9.* & Ego ipse *d. tract. de officio & potest. Episcopi, p. 3. allegat. 74. n. 4. propè fin.* vbi etiam quòd text. in præsenti non derogat consuetudini immemoriali, ex Seraphin. *decis. 417. n. 7.* nec corrigit *Extrauag. cum Matthæus 3. de hæret. inter communes*, ex Cened. *ad Clementinas collect. 14. num 9. cum seqq.*

Conseruatoriæ litteræ in quibus vim habeant?

Capvt V.

1. *Doctores de materia huius cap. agentes.*
2. *Doctores de Conseruatoribus, & litterarum conseruatariorum materia tractantes.*
3. *Conseruatoria Regularibus concessa non fuerunt sublata ex decreto cap. 20. sess. 24.*
4. *Religiones non habentes Conseruatores possunt illos eligere per communicationem priuilegiorum cum aliis eos habentes.*
5. *Abbas Ordinis Oliuetani potest eligi in Conseruatorem, si Episcopus in Synodo eum deputauerit iudicem synodalem.*
6. *Milites Hierosolymitanos non afficit constitutio Gregorij XV. de Conseruat.*
7. *Regulares etiam elapso tempore præfixo in constit. Gregorij XV. de Conseruat. illos iuxta eius formam eligere possunt.*
8. *Conseruatores Regularium procedere an possint contra debitores ex causa ciuili.*
9. *Conseruator vt suspectus recusari potest.*
10. *Conseruatoria aliqua non durant post quinquennium.*

a Cap. 1. & c. vlt. de off. deleg. INsuper, cùm nonnulli, qui sub prætextu quòd super bonis, & rebus, ac iuribus suis diuersæ eis iniuriæ, ac molestiæ inferantur, a certos iudices per litteras Conseruatorias deputari obtinent, qui illos à molestiis, & iniuriis huiusmodi tueantur, ac defendant, & in possessione, seu quasi, bonorum, rerum, ac iurium suorum manu teneant, & conseruent, nec super illis eos molestari permittant, eiusmodi litteras in plerisque contra concedentis mentem in reprobum sensum detorqueant: idcirco nemini omnino, cuiuscumque dignitatis & conditionis sit, etiam si Capitulum fuerit Conseruatoriæ litteræ, cum quibuscumque clausulis, aut decretis, quorumcunque iudicem deputatione, quocumque etiam alio prætextu, aut colore concessæ, suffragentur ad hoc, vt coram suo Episcopo, siue alio superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conuenire, ac contra eum inquiri, & procedi non possit: aut quo minùs, si qua iura ei ex cessione competierint, super illis liberè valeat apud iudicem Ordinarium conueniri. α *In ciuilibus etiam causis*, si ipse actor extiterit, aliquem ei apud suos conseruatores iudices in iudicium trahere minimè liceat. β *Quod si iis causis*, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, vt electus ab eo Conseruator ab actore suspectus esse dicatur: aut si qua inter ipsos iudices, Conseruatorem, & Ordinarium, controuersia super competentia iurisdictionis orta fuerit, nequaquam in causa procedatur, γ *donec per arbitros in forma iuris electos*, super suspicione, aut iurisdictionis competentia fuerit iudicatum.

Familia

Familiaribus verò eius, qui huiuſmodi litteris Conſeruatoriis tueri ſe ſolent, nihil illa proſint, præterquam duobus duntaxat, ſi tamen illi Propriis eius ſumptibus vixerint. Nemo etiam ſimilium litteratum beneficio, *ᵹ vltra quinquennium* gaudere poſſit. Non liceat quoque Conſeruatoribus iudicibus vllum habere tribunal erectum. *ε In cauſis verò mercedem*, aut miſerabilium perſonarum, huius ſanctæ Synodi ſuper [b] hoc decretum in ſuo robore permaneat. *ζ Vniuerſitates autem* generales, ac Collegia Doctorum, ſeu ſcholarium, & regularia loca, necnon hoſpitalia, actu hoſpitalitatem ſeruantia, ac Vniuerſitatem, Collegiorum, locorum, & hoſpitalium huiuſmodi perſonæ in præſenti canone minimè comprehenſæ, ſed exemptæ omnino ſint, & eſſe intelligantur.

b Suprà ſeſſ. 7. c. 14.

1\. VIde Salzed. ad Bernard. *in pract. cap. 3. verſ. nec poſſunt* Fr. Emman. *quæſt. regul. tom. 1. quæſt. 65.* Guttier. *pract. l. 3. q. 9.* Farin. *conſil. 68. n. 20.* Campan. *in diuerſ. iuris canon rub. 12. cap. 13. num. 24. cum ſeqq.* Aloyſ. Ricc. *in deciſ. curiæ Archiep. Neapol. deciſ. 258. part. 2.* Franc. Leon. *in theſauro fori Eccleſ. p. 2. cap. 3. num. 102. cum ſeqq.* Modern. *de ſupplicat. ad ſanctiſſ. part. 2. c. 11. à n. 7.* Sanch. *in conſil. moral. tom. 2. lib. 6. c. 9. dub. 5. n. 11. & 12.* metipſum *de officio, & poteſt. Epiſcopi p. 3, alleg. 106 à n. 17.*

2\. De Conſeruatoribus, & litterarum conſeruatoriarum materia, vide Doctores per text. *ibi in cap. 1. de officio deleg. lib 6.* Syluest. *in ſumm. verb. Conſeruator,* Azeued. *ad tit. 8 lib. 1. noua recop.* Mendoſ. *de ſignatura gratiæ, tit. de Conſeruatoria*, Cabedo *diuerſorum iuris argument. lib. 3. cap. 18.* Molin. *de iuſtit. tract. 5. diſput. 29.* Guttier. *d. quæſt. 9.* Fr. Emman. *d. quæſt. 65.* Aloyſ. Ricc. *in collect. deciſ. part. 4. collect. 899. & d. deciſ. 258.* Ioan. à Cruce *de ſtatu relig. lib. 2. cap. 10.* Fr. Ludouic. Miranda *in man. Prælat. tom. 2. quæſt. 47.* Portel. *in dub. regular. verb. Conſeruatores*, Hieron. Roderic *in compendio quæſt. regul. reſolut. 33.* Ceuall. *commun. contra communes tom. 4. quæſt. 797. num. 792. cum ſeqq.* Campan. & Franc. Leon. *citatis locis*, nouiſſimè Mendez à Caſtro *in praxi Luſitana p. 2. l. 2. cap. 3. num. 23. cum ſeqq.* Tambur. *de iure Abbatum tom. 3. diſput. 17.* Gabr. Pereira Luſit. *deciſ. 118. num. 15. & 16.* Alexandrum Monet. *in ſpeciali tract. de Conſeruatoribus.* Et vltra conſtitutionem Clementis VIII. incip. *Sanctiſſimus*, de anno 1592. emanauit alia Gregorij XV. incip. *Sanctiſſimus*, de anno 1621. quam retuli *d. alleg. 106. num. 55.* & poſt me Maſſobr. *de Synodo Epiſcopi cap. 3. poſt. dub. 8.* in qua conſtitutione Gregorij XV. inter cætera ſtatutum eſt, vt coram Conſeruatoribus Regulares conueniri quidem, aut trahi debeant, ſed alios conuenire, aut retrahere non poſſunt, itavt memorari Conſeruatores in cauſis, in quibus Regulares, & alij actores fuerint, nullam prorſus iuriſdictionem habeant, ſed in iis tantùm, in quibus rei extiterint, quibus verbis minimè ſublatam fuiſſe facultatem, quam habent Conſeruatores defendendi Regulares à manifeſtis iniuriis, ac violentiis, dummodo obſeruent formam præſcriptam conſtitutionibus Innocentij IV. & Bonifacij VIII. relatis *in cap. 1. & fin. de officio deleg. lib. 6.* refero deciſum Ego ipſe *d. alleg. 105 in fine*, ſecundùm Lugdunenſ impreſſ.

3\. Conſeruatorias Regularibus conceſſas, quas Concil. in præſenti ſaluas eſſe voluit, non fuiſſe ſublatas ex decreto *cap. 20. ſeſſ. 24.* tenet Aldan. *in compendio canon. reſolut. lib. 4. tit. 8. n. 10.* vbi refert ſic deciſum fuiſſe *ſub die 18. Ianuarij 1594.*

Conſeruatorum Regularium priuilegia cùm ex diſpoſitione Pij V. extendantur ad tres diætas, & ſic poſſet eorum iuriſdictio extendi ad plures Epiſcopatus, & ex diſpoſitione Gregorij XIII. tenentur dicti Conſeruatores, & Regulares notificare huiuſmodi electionem, & deputationem Conſeruatorum Ordinario loci, debet illa fieri non ſolùm Ordinario Prædicti loci, ſed etiam omnibus Ordinariis, ad quorum diœceſes ſe extendit eorum facultas, ſeu iuriſdictio, ita Aldan. *d. tit. 8. n. 11.* vbi atteſtatur ſic fuiſſe reſolutum *ſub die 11. Iulij 1620.*

4\. Religiones Conſeruatores non habentes, illos eligere poſſunt per communicationem priuilegiorum cum aliis eos habentes, ſtante diſpoſitione *cap. fin. de offic. deleg. lib. 6.* vbi habentur ea verba quòd plerumque à Sede Apoſt. Conſeruatores conceduntur; ergo cùm de facili concedantur Conſeruatores, veniunt ſub excommunicatione priuilegiorum. Ita Aldan. *vbi ſup.* vbi ait ſic deciſum *ſub die 12. Septembris 1610.*

5\. Abbas Ordinis Oliuetani poteſt eligi in Conſeruatoré, ſi Epiſcopus in Synodo eum deputauerit iudicem ſynodalem. Ita Sel. *in ſelect. canon. cap. 12. num. 4.* vbi tenet ita fuiſſe reſolutum *ſub die 2. Martij* 16 9. Vtrùm autem Abbates, Priores, & cæteri Prælati Regulares hodie in Iudices Conſeruatores eligi poſſint; vide nouiſſimè Tambur. *de iure Abbatum tom. 3. diſput. 17. q. 4.*

6\. Milites Hieroſolymitanos non afficit dicta conſtit. Gregor. XV. niſi quoad Conſeruatores, & non quoad iudices ordinarios habentes ordinariam iuriſdictionem intra limites ſuorum Prioratuum, Sel. *citato loco*, vbi teſtatur ita reſolutum *in Melevitana 6. Februarij 1627.*

7\. Regulares, qui in tempore ſibi in dicta conſtitutione Gregorij XV. præfixo, Conſeruatores eligere non curauerunt, dicto tempore elapſo quandocunque eis libuerit, Conſeruatores iuxta formam dictæ conſtitutionis eligere poſſunt, Sel. *d. cap. 12. num. 7.* vbi dicit ſic reſolutum *ſub die 18. Septembris 1627.*

8\. *α In ciuilibus etiam cauſis, &c.*] Vide Fr. Emman. *d. quæſt. 65 art. 23.* Ioan. à Cruce *d. c. 10. dub. 6. concl. 2.* Ceual. *d. quæſt. 797. n. 792 cum ſeqq.* Fr Ludouic. Miranda *d. q. 47. art. 7. concl. 5. & 6.* Portel. *in dubiis Regularibus verb. conſeruatores n. 7.* Hieron Roder. *d. reſol. 33. n. 12. & n. 26* Franc. Leon. *d. c. 3. n. 101.* Guttier. *pract. lib. 3. q. 9. à n. 8. & lib. 4. q. 63. per totam*, Cabed. *d. c. 18. num. 3.* Campan *d. cap. 13. n. 20.* metipſum *d. alleg. 106. num. 40.* Mendez à Caſtro *d. part. 2. lib. 2. c. 3. n. 30. in fine.*

9\. *β Quod ſi in his cauſis, &c.*] Conſeruatorem vt ſuſpectum recuſari poſſe per hoc decretum, tenet Ceuall. *d. tom. 4. q. 897. n. 779. cum ſeqq.* quem refero *d. alleg. 106. num. 35.* Campan. *d. cap. 13. n. 25. in fine*, contra Azorium per eum citatum.

γ Donec per arbitros in forma iuris electos, &c.] Loqui de conſeruatoribus electis à partibus ad vnam, vel alteram cauſam, non habentibus, nec valentibus habere Tribunal erectum, dicit Anguian. *in tract. de legibus lib. 3. controu. 33. num. 4.* De practica procedendi ad eligendos huiuſmodi arbitros, vbi contentio fuerit inter Conſeruatorem & Ordinarium, vide Ceuall. *commun. contra commun. tom. 4. q. 897. num. 741. cum ſeqq. & n. 775.* Mendez de Caſtro *in praxi Luſitana p. 2. lib. 2. c. 3. num. 28.* vbi addit

addit eo casu, quo vnus ex illis noluerit arbitros eligere, recurri posse ad Regem vt arbitros assumat tanquam protectorem Concilij Tridentini, quod non approbo.

10. δ *Vltra quinquennium.*] Transacto quinquennio non durant litteræ conseruatoriæ, vt per Fusc. quem citat Ceual. *d.q.*897.*n.*789. Fr. Emman. *d.q.*65. *art.*9. Azor. *instit. moral. p.*2. *lib* 5. *c.*34. *q.*14. Campan. *d.c.*13. *n.*25. *vers. quin si nullo*, Fr. Ludouic. Miranda *d.q.*47. *art.*6. vbi quòd in Ordinibus, & Religionibus Conseruatorum officium non est temporale, & metipsum *d. alleg.* 106. *n.*50. & 51. Hieron. Roder. *d. resol.* 33. *n.*8.

ε *In causis verò mercedum*, &c.] Vide *suprà sess.* 7. *de reform. cap.* 13.

ζ *Vniuersitates autem*, &c.] Vniuersitatum Conseruatores minimè sub hoc decreto comprehendi, tenet Anguian. *d. lib.* 3. *controuers.* 33. *n.*5. & 6.

De Honestate in vestibus à Clericis seruanda.

CAPVT VI.

1. *Clericorum proprius habitus, illiusque honestas.*
2. *Habitus non facit Monachum.*
3. *Habitum clericalem honestum non deferent quas pœnas incurrat de iure Concilij.*
4. *Et quid attenta constitut. Sixti V.*
5. *Habitum clericalem non tenentur deferre clerici qui habent fructus, aut pensionem non excedentes valorem annuum 60. duc.*
6. *Inseruientes Palatio Apost. in inferioribus ministeriis si habuerint pensionem, non tenentur in habitu, & tonsura incedere.*
7. *Vestes duæ non longæ non requiruntur in clerico.*
8. *Clement. quoniam, de vita, & hon. cler. non habet locum in clerico, qui semel habitum dimisit.*
9. *Clericus non valens ratione paupertatis habitum proprio Ordini congruentem gestare, excusatur.*
10. *Tonsuram propter infirmitatem non deferens clericus nullam pœnam incurrit.*
11. *Clericus, qui propter aliquod verisimile periculum transformari cogeretur, in nullam pœnam incidit.*
12. *Habitum dimittens clericus domi suæ, & in occulto excusatur.*
13. *Vestes breuiores habens clericus ex necessitate itineris excusatur.*

a Matiscon. c.5.

QVia verò, a *α etsi habitus non facit monachum*, oportet tamen Clericos vestes proprio congruentes Ordini semper deferre, vt per decentiam habitus extrinseci morum honestatem extrinsecam ostendant: tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religionisque contemptus, vt, propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes, b vestes etiam deferant publicè laicales, pedes in diuersis ponentes, vnum in diuinis, alterum in carnalibus. Propterea omnes Ecclesiasticæ personæ, quantumcunque exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus officia, aut beneficia qualiacumque Ecclesiastica obtinuerit, si, postquam ab Episcopo suo etiam per edictum publicum, moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum Ordini, & dignitati congruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, *β per suspensionem ab Ordinibus*, ac officio, & beneficio ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum, necnon si semel correpti denuo in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiusmodi coërceri possint & debeant, secundum Constitutionem Clementis Quinti, in Concilio Viennensi editam c quæ incipit, Quoniam, innouando, & ampliando.

b Cap. porrectum, & c. ex p. 10. de reg. can. vlt. 4. dist.

c Lib. 3. Cle. de vita & honest. Cle. c. 1.

1. VIde nouissimè Stephan. Weyms *ad constitutiones 24 ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas, constit.* 8. *pag.* 65. *cum seqq.* vbi innouatur *Clem. quoniam, de vita, & honest. cleric.* per decretum Concilij in præsenti. Multa circa decernendum proprium clericorum habitum Ordini & dignitati congruentem, illiúsque honestatem, tradunt Cou. *pract. cap.* 31. *n.*7. *vers.*4. Roland. *cons.*4. *num.*27. *lib.*1. Salzed. ad Bernard. *in pract. c.*78. secundùm nouissimam impress. Decian. *tract. crimen. tom.* 1. *lib.*4. *cap.*9. *num.*96. *cum seqq.* Moscon. *de maiest. milit. Eccles. lib.*1. *part.* 2. *c.*2. *vers. de habitu autem.* Viuald. *in candel. aureo part.* 3. *ad fin. in explicat. Bulla Sixti V. de habitu, & tonsura n.*9. *vers. tertia assertio*, Rondina *in prompt. recept. sent. tom.* 1. *tit.* 17. *num.* 15. Scacc. *in tract. de iudic. part.* 1. *cap.* 11. *n.*84. & 87. Camill. Borrel. *in addit. ad Bellug. in speculo Principum rub.* 11. §. *videamus littera B, & in summ. omnium decis. tom.* 1. *tit.* 11. *de vita, & honest. cler. n.*39. *cum seqq.* Zerol *in praxi Episcop. part.* 1. *verb. clericus* §.14. Piasec. *in simil. praxi part.* 2. *c.*3. *num.* 14. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 30. *tract.* 3. *n.*14. & 15. Fr. Paulin. Berti Lucens. *in praxi crimin. regular. tit.* 4. *cap.* 33. *num.* 10. *cum seqq.* Ceued. *pract. & canonic. quæst. lib.* 1. *quæst.* 4. *num.* 30. Bellet. *disquisit. clerical. p.* 1. *tit. de disciplina clericali* §.16. *à n* 11. Viuian. *in praxi iurispatron. part.* 3. *lib.* 15. *cap.* 4. *à n.*9. Guid. Panciroll. *in thesauro var. lection. lib.* 1. *cap.* 21. Farin. *in praxi crimin. part.* 1. *quæst.* 8. *n.* 69. Sanch. *de matrimon. lib.* 7. *disput.* 46. *n.*5. Thom. Valasc. *tom.* 1. *allegation. Iuris, allegat.* 11. Carol. de Grassis *de affectibus clerical. in prælud. n.*271. Nicol. Garc. *de benef. p.*7. *cap.*1. *à n.*21. Nouat. *in singul. Canon. concl.* 17. Suar. de Pace *in pract. tom.* 12. *præl.* 1. *num.*7. Ricciul. *de iure personarum extra gremium Ecclesiæ existent. lib.* 7. *cap.*6. *n.*1. Sanch. *in opuscul. moral. lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 49. *n.*2. nouissimè R.P.D. Sperell amicus noster, *decis.* 17. *n.*44. & *decis.* 66. *n.*8. metipsum *de officio, & potestate Episcopi p.*2. *alleg.*9.

α *Etsi habitus non facit Monachum.*] Concordat *c. porrectum, de Regular.* vbi gloss. *verb. non faciat, cap. consuluit, qui cleric. vel vouen.* Card. Tuschus *pract. conclus. tom.* 4. *litt. H, concl.* 12. *n.*2. Campan. *in diuers. iuris canon. rub.* 12. *c.*4. *n.*5. Beller. *disquisit. clerical. p.*1. *tit. de disciplina clericali* §.15. *n.*10. Fr. Barthol. de Vecchis *in praxi admittendi ad Religionis statum nouitios, disput.* 11 *dub.* 10. *sub n.*1. quos refero in *tract. Axiom. iuris vsufreq. axiom.* 109. *n.*1. 2.

β Per

3. *g Per suspensionem ab Ordinibus*, &c.] Decernit S.Synodus *in præsenti*, quòd si postquam ab Episcopo suo etiam per edictum publicū moniti fuerint honestum habitum clericalem illorum Ordini & dignitati congruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per suspensionem ad Ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum, necnon si semel correcti denuo in hoc deliquerint, etiam per priuationem beneficiorum huiusmodi coërceri possint, & debeant.

4. Postea verò contra huiusmodi non deferentes habitum clericalem emanauit constitutio Sixti V. incip. *Cum sacrosanctam, sub dat. 5. Id. Ianuarij* 1588. *in Bullario nouo tom. 2. pag.* 653. vbi Clericis, & Militibus, qui in hac vrbe præsentes in habitu clericali, ac tonsura, ac Militibus in militari non incederent, mandatisque super his editis sub certo termino non obedierint, præter alias pœnas contra eos inflictas sine vlla alia monitione ipso facto priuatos declarat, quibuscunque dignitatibus, administrationibus, officiis, Canonicatibus, & Præbendis, ac beneficiis etiam simplicibus, & præstimoniis per eorum quemlibet in titulum, commendam, vel aliàs pro tempore obtentis, necnon pensionibus, & fructibus, ac prædiis, bonisque Ecclesiasticis huiusmodi quocunque modis eis reseruatis, vel reseruandis, omnique iure sibi in eis, vel ad ea quomodolibet competenti; huius constitutionis meminit Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancel. gloss.* 15. *n.* 56. Sed hanc Constitutionem dum disponit cum pœna priuationis ipso iure beneficij, hoc respectu & parte non esse vsu receptam in Hispania asserit Nicol. Garc. *de benefic. part. 7. c. 1. n.* 24. quem refert nouissimè Salgado *de supplic. ad Sanctiss. p. 1. cap. 2. num. 137. vers. item constitutionem.*

5. Deinde idem Sixtus V. *per aliam suam constitut.* incip. *Pastoralis, sub dat. pridie Kalend. Februarij eiusdem anni* 1588. declarauit habitum clericalem non teneri deferre clericos non recipientes pensionem, fructus, aut prædia, vel bona Ecclesiastica sibi in vna, vel pluribus vicibus reseruata, & concessa summam, seu valorem annum 60. ducatorum auri de Camera insimul non excedentes, seu excedentia.

6. Et insuper declarat non teneri in habitu, & tonsura clericali incedere inseruientes Palatio Apostolico in inferioribus ministeriis, vt sunt parapharnarij, credenriarij, & similes, qui pensiones, aut fructus, bonave Ecclesiastica loco pensionum vsque ad quamcunque summam & valorem percipiunt. Declarat etiam eos clericos, aut milites, quibus pensiones, aut fructus, bonave, aut prædia ecclesiastica ad quamcunque summam reseruata, aut reseruari concessa sunt non aliter ad gerendum militarem habitum teneri postquam pensiones, fructus, aut alia præfata cum effectu exigere, aut percipere cœperint, vel per eos steterit quominus exigant, vel percipiant, harum constitutionum tenorem referunt. Quarant. *in summ. Bullarij verb. Habitus clericalis*, Piasec. *in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. n. 13. pag. 129. & 130.*

7. Ex quibus non requiri duas vestes longas in clerico, ex Viuald. receptum dicit Nicol. Garc. *de benefic. part 7. c. 1. n. 23.* sed sufficere quòd pallium perueniat ad talos, toga verò tegat genua, resoluunt Iacob. de Graff. *in aur. decis. part. 1. lib. 3. cap. 3. num. 3.* Viuald. *in candel. aureo part. 3. ad fin. in explicat. Bulla Sixti V. de habitu & tonsura n. 9. vers. quarta assertio*, Petr. de Ledesma *in summ. p. 2. tract. 7. cap. 2. prope conclus. 14. circa fin.* Nouar. *de nouo iure Pontific. concl.* 117. *n.* 6. Diana *moral. resol. p. 4. tract. 1. resol.* 91. & demum requiri vestem superiorem clericalem, quæ cooperiat interiorem quamuis laicalem, ex Franch. & Scacc. asserit Carol. de Grass. *de effectibus cleric. effectu 1. num.* 1186.

8. Dispositionem *Clem. quoniam, de vita, & honest. cleric.* quam innouat, & ampliat Concil. *in præsenti*, & suprà citatas Sixti V. Constitutiones, non habere locum in clerico, qui semel habitum dimisit, cùm in eis requiratur vt tantùm perseueret vt publicè pro laico existimetur, tenent. Farinac. *d. q. 8. n.* 68. Piasec. *in praxi Episcop. p. 1. cap. 3. n. 14. vers. excusatur.* Prosp. de Augustino *in addit. ad Quarant. in summ. Bullarij, verb. habitus clericalis*, Aloys. Ricc. *in collect. decis. part. 4. collect. 956. limit. 3.* Vgolin. *de officio Episcopi c. 12 §. 6. n. 3.*

9. Nec in clerico, qui ratione paupertatis habitum proprio Ordini congruentem gestare non valuerit, vt per Aloys. Ricc. *d. collect.* 956. *limit. 2.* Zypæ. *in analytica postremi iuris Eccles. enarrat. lib. 1. tit. de vita, & honest. cleric. num. 7.* Vgolin. *d. cap. 1°. num. 3. vers. quinto*, Carol. de Grassis *d. effectu 1. num.* 1175. Decian. *tract. crimin. tom. 1. lib. 4. cap. 9.* vbi exemplificat quando clericus esset ita pauper, vt non posset propter paupertatem alias vestes inuenire, nisi laicales sibi donatas.

10. Nec in clerico, qui non potest propter infirmitatem tonsuram deferre, Capell. Tholos. *decis.* 104. Thom. Actius *in tract. de infirmit. p. 2 in verb. clerici, num.* 12. Zypæ. *vbi suprà*, Vgolin. *d. cap. 12. num. 3. vers. quoad tonsuram*, Aloys. Ricc. *d. collect. 956. limit. 1.* Bellet *d. tit. de disciplina cleric. §. 17. num. 9.* Carol. de Grassis *d. effectu 1. num.* 1171. Thom. Valasc. *tom. 1. alleg. 11. num. 9.*

11. Nec clerico, qui propter aliquod verisimile periculum transformari cogeretur, vt per Rubin. *decis. 91. part. 2.* Aloys. Ricc. *d. collect. 956. limit. 4.* Zypæ. *d. tit. de vita, & honest. cleric. n. 7.* Piasec. *d. c. 3. num. 14. vers. excusaretur.*

12. Nec in clerico, qui domi suæ, & in occulto habitum dimittit, vt per Vgolin. *d. cap. 12. n. 3. vers. 4.* quem refero *d. alleg. 9. n.* 19.

13. Nec in clerico, qui ex necessitate itineris, vel peregrinationis habet vestes breuiores, vt per Bellet. *d. tit. de disciplina clericali, §. 16. num.* 14.

Voluntarius homicida, quantumuis occultus, omni Ordine ac beneficio careat: casualis autem, aut vim vi repellens ex causa, ab Ordinario loci, aut Metropolitano cognita causa, ac probatis precibus dispensetur.

CAPVT VII.

1. *Doctores referuntur de materia huius text. agentes.*

2. *Loquitur de homicidio ex proposito, & per insidias, & dolose.*

3. *Homicidium*

3. *Homicidium per industriam, & per insidias, & ex proposito requirit.*
4. *Mandans aliquem baculo verberari eo expresso ne occideretur, si mandatarius armis percusserit, & occiderit, non intelligitur incidisse in hoc decretum.*
5. *Canonici Iureconsulti non possunt substitui à Gubernatore ciuitatis.*
6. *Etiam Ordinem minorem comprehendit.*
7. *Non extenditur ad pensiones.*
8. *Dispensare non potest Episcopus in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio voluntario occulto, vel manifesto.*
9. *Non operatur omnimodam impossibilitatem, sed difficultatem pramaximam.*
10. *Dispensare potest Episcopus in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio casuali.*
11. *Dispensare potest Episcopus cum illo, qui aliquem hominem occidit, non intendens occidere.*
12. *Irregularitas nulla oritur ex homicidio merè casuali, in quo nulla fuerat penitus admissa culpa.*
13. *Irregularitatem, qua contrahitur ex homicidio voluntario, non contrahit mandans committi homicidium in personam vnius, si committatur in personam alterius.*
14. *Irregularitatē non incurrit is, qui omni diligentia, vt pracaueret, adhibita, dum operam rei licita daret, solo casu fortuito homicidium commisit.*
15. *Doctores referuntur de intellectu horum verborum agentes.*
16. *Capitulum Sede vacante, & Pralati inferiores, an cōprehendātur hic sub appellatione Ordinarij loci.*
17. *Cognitio causa in hac materia potest fieri ab Ordinario sine ordine, & figura iudicij.*

a Exod. 21. Ext. c. 1. de homicid. b Cap. inquisitionis, de accusat. & cap. com non ab homine, de eod. c Cap. studeat. 50. dist. & cap. significasti in 16 de homicid.

CVm etiam qui [a] per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari auelli debeat, *α qui sua voluntate homicidium perpetrauerit* [b], etiam si crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros Ordines promoueri possit, nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum, conferri liceat, *β sed omni Ordine γ ac beneficio* & officio Ecclesiastico *δ perpetuo careat*, *ε si verò homicidium non ex proposito, sed casu*, *ζ vel vim vi repellendo*, vt quis se à morte defenderet, fuisse commissum narretur: quam ob causam etiam ad sacrorum Ordinum, & alterius ministerium, & beneficia quæcumque, ac dignitates iure quodammodo dispensatio debeatur, committatur *η loci Ordinario*, aut ex causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo, *θ qui non nisi causa cognita*, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit.

1. VIde Rebuff. *in praxi benefic. sub. de dispensat. sit. de corpore vit. ad finem*, Nauarr. *in man. cap. 27. num. 139. & seq. & num. 250. & cons. 37. in antiq. sub tit. de temporibus ordinat.* aliàs *cons.* 40 *sub tit. de homicid. in nouis, & in c. si quando, except. 9. de rescript.* Couar. *in Clem. si furiosus p. 2. §. 3. num. 6.* Valenzuel. *cons. 128. num. 34. tom. 2.* Ludouic Lop. *in instructorio conscient p. 2. cap. 93.* Henriquez *in summ. lib. 14. c. 19.* Sayr. *in floribus decis. sub titul. de tempor. ordinat. decis. 39* Salzed. ad Bernard. *in pract. cap. 97. littera B, vers. hodie autem*, Nicol. Garc. *de benefic. p. 7. cap. 11. per tot.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. num. 154.* Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de irregular. n. 3. cum seqq.* Molfes. *in summ Theolog. moralis tract. 6. c. 7. num. 39.* Campan. *in diuers. iuris canon. rub. 11. c. 23. à n. 65. & à n. 128. & n. 145.* Monet. *de commutat. vltim. volunt. cap. 6. num. 122.* Hieron. Roderic. *in compendio quæst. regul. resol. 52. ex. n. 23.*

2. *α Qui sua voluntate homicidium perpetrauerit*, &c.] Loqui in homicidio ex proposito, & per insidias, & volito simpliciter, tenet Scl. *in selectis Canon. c. 18. num. 8.* vbi ait ita fuisse resolutum *sub die 11. Augusti 1105.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. resolut. 446. in princ.* Eleganter Fr. M. Fraucifcus de Atauio *in 1. 2. S. Thoma tom. 1. quæst 76 art. 4. dub. 4. num. 13. pag. 402.* vbi quòd homicidium voluntarium est volitum directè, aut in se, aut in causa, quæcunque sit illa, in qua fuit præuisum & nihilominus homo, vult causam illam: casuale verò est volitum indirectè, & ratione negligentiæ dumtaxat, propter quam non fuit præuisum, neque intentum directè.

3. Et requirere homicidium per industriam, & per insidias, & ex proposito, referunt decisum Nicol. Garc. *de benef. part. 7. c. 11. n. 44. in 2. declar.* Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 18 l. 7. de irregular. n. 8. in fine.* Ego ipse *d. alleg. 39. n. 49.*

4. Vnde is, qui mandauit aliquem baculo verberari eo expresso ne occideretur, si mandatarius armis percusserit, & occiderit, non intelligitur incidisse in hoc decretum, adeò vt omni Ordine, atque beneficio & officio Ecclesiastico absque spe dispensationis perpetuò carere debeat, vt referunt decisum Campan. *in diuers. iuris canon. rub. 11. c. 23. ante num. 145.* Armend. *d. loco n. 8.*

Canonicos Iureconsultos non posse substitui à Gubernatore ciuitatis in ipsius locum in eius absentia, Sel. *d. c. 18. n. 9.* vbi testatur ita fuisse resolutum *in vna Alatrina 16. Martij 1630.* 5.

β Sed omni Ordine.] Etiam minori, vt interpretantur Cou. *in Clem. si furiosus part. 2. §. 3. num. 5. in fine*, Henriq. *in summ. lib. 14. cap. 19. §. 1. littera. D*, Aloys. Ricc. *in praxi aurea resolut. 504. num. 2.* Ego ipse *de officio, & potest. Episcopi part. 2. alleg. 39. num. 60.* vbi etiam quòd nec in susceptis ministrare potest. 6.

γ Ac beneficio.] Non extendi ad pensiones, referunt decisum Nicol. Garc. *de benefic. part. 1. cap. 1. n. 136.* Armendar. *d. lib. 7. de irregularit. n. 5.* 7.

Episcopum dispensare non posse in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio voluntario occulto, aut manifesto, neque ad Ordines minores, neque etiam ad beneficium simplex obtinendum resoluunt Nuarr. *in man. cap. 27. n. 194. vers. septimo & n. 240. vers. quarto, & consil. 17. in antiq.* aliàs 13. *in nouis, de homicid.* Sayr. *in floribus decis. sub eod. tit. decis. 19.* Marol. *de irregular. lib. 5. cap. 48. in fine*, Salzed. ad Bernard. *in tract. cap. 97. littera A, vers. hodie autem, in fine*, Valent. *tom. 4. disp. 7. q. 19. punct. 3. §. 5.* Petr de Aragon. *in 2. 2. q. 64. art. 8. in fine* Tolet. *in instruct. Sacerd. l. 1. c. 31.* Henriq. licèt dubius, *d. c. 19. §. 1. litt. D. & lib. 13. c. 57. §. 1.* Sayr. *de censur. lib. 6 c. 7. n. 14 & 15.* Farin. *in praxi crimin. part. 5. q. 119. tit. 14. n. 62* Ego ipse *d. alleg. 39 n. 59.* Fr. Ludouic. Miranda *in man. Prælat. tom. 2. q. 8. art. 9.* Villalob. *in summ. part. 1. tract. 21. diffic. 28. num. 10.* Hieron. Roderic. *in compendio quæst. regul. resol. 52. n. 24.* 8.

δ Perpetuò

9. d *Perpetuò careat.*] Hæc verba non operari omnimodam impossibilitatem, sed difficultatem proximam, tenet Campan *d. cap. 23. n. 128.* quem refero Ego ipse *d. alleg. 39. n. 63.*

10. e *Si vero homicidium non ex proposito, sed casu &c.*] In irregularitatibus prouenientibus ex homicidio casuali posse Episcopum dispensare ad Ordines minores, & beneficium simplex obtinendum ad sacros Ordines, si homicidium casuale sit occultum, resoluunt Nauar. *d. cap. 27. num. 40. vers. quando,* Henriq. *d. lib. 14. cap. 19. §. 2. littera X,* Zerol. *in praxi Episcop. §. 2. verb. dispensatio,* Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom. 2. disput. 18. num. 111. vers. potest,* Hieron. Roder. *d. resol. 52. n. 23.* Bonacin. *de censur. disput. 7. quæst. 4. puncto vlt. num. 41.* Homobon. de Bonis *de examine Ecclesiastico, tract. 3. quæst. 69. in fine part. 1.*

11. Vnde Episcopum dispensare posse cum illo, qui aliquem hominem occidit, non intendens occidere, cùm huiusmodi homicidium casuale dicatur, post Nauarr. Henriq. resoluunt Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccl. decis. 521. in 1. edit.* aliàs *resol. 448. n. 2. & 3. in 2. edit.* Bonacin. *d. disp. 7. q. 4. puncto vltim. n. 7.* Ego ipse *alleg. 39. n. 50.*

12. Ex homicidio merè casuali cùm nulla penitus fuerat admissa culpa, & in quo non dabatur opera rei illicitæ, nullam oriri irregularitatem, refert decisum Armendar. *d. l. 7. de irregularit. n. 3.*

13. Mandantem committi homicidium in personam vnius, si committatur in personam alterius, non dici incidisse in irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, attestantur resolutum Armendar. *d. l. 7 de irregul. n. 4.* Aloys. Ricc. *in praxi aurea resolut. 412.* Campan. *d. c. 23. n. 84.* Ego ipse *d. alleg. 39. n. 52.*

14. An is, quis omni diligentia, vt præcaueret, adhibita, dum operam rei licitæ daret, solo casu fortuito homicidium commisit, irregularitatem incurrat, adeò vt Ordines suscipere, & beneficia obtinere absque dispensatione non valeat, stante hoc decreto: Non incidisse referunt decisum Armendar. *d. l. 7. de irregularit. n. 6.* Nicol. Garc. *de benef. p. 7. c. 11. n. 53. in 1. declar.*

f *Vel vim vi repellendo, &c.*] Circa intellectum horum verborum insudant Maiol. *de irregular. l. 1. cap. 2. num. 10. vers. 20. & lib. 5. cap. 48. num. 10. & 11.* Paul. Comitol. *respons. moral. lib. 6. quæst. 54 n. 3.* Auil. *de censur. part. 7. disput. 5. sect. 3. dub. 1. vers. loquendo de iure nouo.* Suar. *in simili tract. disp. 46. sect. 1. n. 3.* Iacob. de Graff. *in aureis decis. part. 1. lib. 2. c. 65. n. 13.* Aloys. Ricc. *in collect. decis. part. 4. collect. 930.* Petr. de Ledesma *in summ. part. 2. tract. 8. de iustit. commutatiua cap. 18. conclus. 14. diffic. 1.* Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. part. 3. cap. 9. num 29.* Sayr. *de censur lib. 7. c. 7. n. 22.* Valer Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 2. n. 112.* Coninck *de Sacrament. tom. 2. disp. 18. n. 73.* Iaté Cened. *pract. & canon. quæst. lib 1. quæst. 24. n. 13. cum seqq.* Campan. *in diuersorio Canon. rub. 11. c. 23. num. 51.* Bonacin. *d disp. 7. quæst 4. puncto 6. n. 3. cum seqq.* Farin. *fragment. crimin. part. 2. littera I, num. 475.* Beller. *disquisit. clerical. part. 1 tit. de disciplina clericali §. 5. num. 109. cum seqq.* Ego ipse *d. alleg. 39. num. 54.* Hieron. Roder. *compend. quæst. regul. resol. 15. num. 73.* 15.

Habere etiam locum cùm agitur de repellenda vi illata patri, dicit resolutum Nicol. Garc. *de benef. p. 7. cap. 11. n. 53.*

a *Loci Ordinario.*] An etiam Capitulo Sede vacante? vide Ludouic. Beiam *respons. casuum conscient. part. 4. casu 37. vers. eadem nullus,* Campan. *d. c. 23. num. 146.* Henriq. *d. lib. 14. cap 20. §. 1. in fine,* Doctores, quos plena manu refero *d. alleg. 39. num. 6.* vbi *num. 17* de Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus habentibus iurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem, & *num. 18.* de Superioribus Religionum, & *num. 19.* de Archiepiscopo in actu visitationis. 16.

b *Qui non nisi causa cognita, &c.*] Hanc causæ cognitionem posse fieri ab Ordinario sine Ordine & figura iudicij, & testibus non receptis in forma iudicij, nec iurantibus, multis firmat Sanchez *de matrim. lib. 3. disp. 8 a n. 4.* 17.

Episcopus valens ex priuilegio punire subditos alienos, non potest punire clericos alienos reos criminum etiam atrocium, nisi ex proprij clericorum Episcopi, aut personæ ab eo deputandæ interuentu.

Caput VIII.

1. *In quibus loquatur.*
2. *Episcopus loci delicti condemnat clericum delinquentem si ibidem inueniatur.*
3. *Episcopus loci vbi fuit commissum delictum, potest in prima instantia de illo cognoscere quamuis non sit Ordinarius domicilij delinquentis.*

PRæterea, [a] quia nonnulli, quorum etiam aliqui veri sunt Pastores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus præesse quærunt, & ita alienis subditis quandoque intendunt, vt suorum curam negligant, quicumque, etiam Episcopali præditus dignitate, qui alienos subditos puniendi priuilegium habuerit, contra Clericos [b] sibi non subditos, præsertim in sacris constitutos, quorumcunque etiam atrocium criminum reos, nisi cum proprij ipsorum Clericorum Episcopi, si apud Ecclesiam resederit, aut personæ ab ipso Episcopo deputandæ interuentu, nequaquam procedere debeat, aliàs processus, & inde secuta quæcumque viribus omnino careant.

a Supra c. 2. & sess. 6. c. vlt.

b Conc. Maguntien. sub Arnulpho Imper. c. 14. & 15.

1. LOqui de iis, qui virtute priuilegij animaduertere volunt in non subditos, asserit Aldan. *in compend. Canonicar. resol. lib. 5. tit. 10. n. 8.*

2. Episcopus enim loci delicti innititur iuri communi, de quo *in cap. postulasti, & in cap. vlt. de foro comp.* quibus iuribus probatur Episcopum loci delicti condemnare clericum delinquentem, quod videtur intelligi, si ibidem talis clericus delinquens inueniatur, Burr. *in d. cap. vlt. num. 6.* & ibi Felin. *num. 8. in fine,* Grammat *consil. 27. num. 56. cum seq.*

Menoch.

Menoch. *consil.2.num.130.* Decian. *in tract. crimin. lib.4.cap.16. num.12.* Vel nisi de more remittatur, *Clement. pastoralis, §.verum, de re iudic.* vbi Imol. *num.64.*& Card.*num.12. vers.denique.* D.Barbosa *in l.hæres absens, §.proinde, in art.de foro delicti n.5.* vbi *num.124.* subdit quòd inter Ecclesiasticos fit etiam remissio.

3. Potest enim ratione delicti Episcopus loci, vbi fuit commissum, cognoscere in prima instantia, quamuis non sit Ordinarius domicilij delinquentis, vt refert decisum Franc.Leo *in thesauro fori Eccles.part.2.cap.1.num.5* quia Concil.*infra sess.24. de reformat.cap.20.* non sustulit modos legitimos, quibus quis ex Iuris dispositione sortitur forum, vt ostendi *de officio, & potest. Episcopi part.3. alleg.81. num.14.*

Beneficia vnius diœcesis nullo prætextu vniantur beneficiis alterius diœcesis.

CAPVT IX.

1. *Doctores referuntur de materia huius cap. agentes.*
2. *Præstimonia an sint beneficia Ecclesiastica.*

a A Dionysio Papa vide 1. Constantin. c. nimis c. Ecclesias 13 q.1. c. pastoral. de his quæ fiunt à præ. & infrà sess.24 de reform. c. 23. in fin. & c. 17.
b Suprà sess. 7. c. 6. & 7. & infrà sess. 24. de refor. c. 13. & 15.

ET, quia a iure optimo distinctæ fuerunt diœceses, & parochiæ, ac vnicuique gregi proprij attributi Pastores, & inferiorum Ecclesiarum Rectores, qui suarum quisque ouium curam habeant, vt ordo Ecclesiasticus non confundatur, aut vna & eadem Ecclesia duarum quodam modo diœcesum fiat, non sine graui eorum incommodo, qui illi subditi fuerint, beneficia vnius diœcesis, etiam si parochiales Ecclesiæ, Vicariæ perpetuæ, aut simplicia beneficia, *a seu præstimonia*, aut præstimoniales portiones fuerint, etiam ratione agendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacumque de causa, alterius diœcesis beneficio, aut monasterio, seu collegio, vel loco etiam pio perpetuò non b vniantur, decretum huius sanctæ Synodi super huiusmodi vnionibus in hoc declarando.

1. VIde Paul. Fusc. *de Visitat. lib.2.cap.26. num.24.* Zerol.*in praxi Episcop.part.1. verb. vnio. § 8.* Nicol Garc.*de benefic.part.12. cap.2. num.85.* Valer. Reginald.*in praxi fori pœnitent.lib.30.tract.3.n.302.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles.decis.492. in 1.edit.* alias *resol.383. num.5. limit.5. in 2.edit.* Hieron Roderic. *in compendio quæst. regular. resolut.15. n.33.* Sanch. *in præcepta Decalogi tom.2. lib.7. c.29. n.180.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi part.3. alleg.66.n.9.*

a Seu præstimonia] An sint beneficia Ecclesiastica, latè disputaui *in tract.de iure Ecclesiast. lib.2 c.8.* & ibi citatis addo Suar.*de Relig.tom.1.lib.4.de Simonia cap.25.n.2.* 2.

Beneficia Regularia conferantur non nisi Regularibus actu, aut qui esse debeant.

CAPVT X.

1. *Doctores referuntur de materia cap. agentes.*
2. *Beneficia S. Ioannis Hierosolymit. comprehenduntur sub hoc decreto.*
3. *Regulares etiam Canonici sunt incapaces beneficij simplicis.*
4. *Milites Regulares S. Iacobi, & alij similes sunt capaces beneficiorum secularium.*
5. *Equites Capellani Religionis S. Stephani præsentari possunt ad Ecclesias seculares.*
6. *Canonicus sancti Georgij in Alga potest admitti per Datarium ad parochialem Ecclesiam sibi resignatam.*
7. *Beneficia regularia quæ?*
8. *Religiosus vnius Religionis non est capax beneficij alterius Religionis.*
9. *Religiosus non est capax beneficij alterius monasterij eiusdem Ordinis.*
10. *Beneficium regulare administrationem non habens dari potest his, qui habitũ nondum suscepere, modò illum suscipere, & professionẽ emittere teneantur.*
11. *Beneficia administrationem habentia dari possunt his solùm qui professionem prius emiserint.*
12. *Beneficia regularia secularibus, & è conuerso in subsidium dari possunt.*
13. *Beneficia regularia quando dicantur dari in subsidium secularibus, & è contra.*

a Cap. cùm de beneficio de præbend. in 6 & infrà sess. eis c. 11. & circa mediũ de reg. & mon. Deut. 2. . c. cum causam de elect & c. quidem de Apo

REgularia a *beneficia*, in titulum Regularibus professis prouideri consueta, cùm per obitum, aut resignationem, vel aliàs illa in titulum obtinentis vacare contigerit, *β religiosis tantùm illius Ordinis*, *γ vel iis, qui habitum*, omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, & non aliis, ne vestem lino, lanaque contextam induant, conferantur.

1. VIde Nauarr. *consil.9. de præbend. in antiq.* aliàs *consil.11.de statu monach.in nouis*, Sayr. *in floribus decis.sub illo tit.de præbend.decis.* Flamin.Paris. *de resignat.benefic. lib.4. quæst.5. num.2.* Fr.Emman. *quæst.regul.tom.1.quæst.34 art.3.* Zerol.*in praxi Episcop.part.2.verb. beneficia.§.5.* Seraphin. *decis.1165. & 1305.* Mantic. *decis.68.num.5.* Azor.*instit. moral. part.2.lib.6.cap.4.* Aloys.Ricc.*in collect.decis. part.4. collect.*

collect.763. & in praxi aurea resolut.33a Gonzal.ad regul.8.Cancell gloss.8.à princip.Nicol.Garc.de benef. part.7.cap.10.Franc.Leo in thesauro fori Eccles.p.2. cap.3. num.19. Viuian. de iurepatronat. part.2.lib.1. cap.1. ex num.79. in nouiss. impr. Campan. in diuers. iuris Canon.rub.12.cap.7. à num.14. Sanchez in præcepta Decalogi lib.7. cap.29.à num.27 Ioan. Anton. Massobr. in sua praxi habendi concursum, prælud.7. dub.21.à num.2. Hieron. Roder. in compendio quæst. regul.resolut.15 à num.4 Anton. Fabric.de re benefic. tit.de seculari & regulari beneficio, Cardinal.Tusch. tomo 1 littera B, conclus.67. Sebast. Cæsat.in relect. de Ecclesiastica hierarchia, disput.14. §.1.n.2. Paul. Laymann.in Theologia morali. lib 4. tract.3. cap.4. num.1.& 2. Squillante de priuileg. clericor.cap.4.n.2. Tamburin.de iure Abbatum tom.3.disp.9.q.7.num.18. Rot. in Ferrarien. Prioratus 18. Aprilis 1611. coram Attrebaten.

2. Comprehendi sub hoc decreto beneficia Religionis S. Ioannis Hierosolymitani, censuit Rota decis.569 p.2.recen.

3. Regulares sunt incapaces beneficij simplicis, etiamsi essent Canonici Regulares, nun autem beneficij curati, iuxta dispositionem cap.quod. Dei timorem, de statu monach. sed hoc ex stylo concedi non debet, nisi instante Episcopo pro necessitate, vel vtilitate Ecclesiæ. Ita refert decisum Nicol. Garc. de benefic.p.7.cap.10.num .31. 32.

4. Beneficiorum secularium, siue simplicium, siue curatorum, capaces sunt Milites Regulares militiæ S. Iacobi de Spatha, aliique huiusmodi non emittentes omnia tria vota substantialia, ita referunt decisum Nicol.Garc.in addit.ad suum tract.de benef. p.1.cap.4. num.2. Ego ipse de offic. & potest. Episcopi p.3.alleg.57.num.174.

5. Equites Capellanos Religionis S. Stephani Papæ & Matt. etsi habeant proprias Ecclesias dictæ Religioni subiectas, præsentari posse ad alias Ecclesias seculares, ex lib. statutorum, & constit. dicta Religion.fol.25.ex Viuian.dixi d.alleg.57.n.173.

6. Canonicum S.Georgij in Alga admitti per Datariam ad Parochialem Ecclesiam ei resignatam, ait Aldan.in compendio Canon.resolut.3.tit.4 num.10. vbi attestatur sic fuisse resolutum in Veronen.17. Nouembris 1529.

7. a Regularia beneficia] Quæ dicantur, latè tradunt Sanchez d lib.7.cap.29.a num.11.Hieron. Roderic. d.resolut.15.num.27.cum seqq.Ego ipse d.p.3.alleg.57. num.168.

8. β Religiosis tantùm illius Ordinis, &c.] Religiosum illius Religionis non esse capacem beneficij Regularis alterius Religionis, resoluunt Rebuff. in praxi benefic.tit.de dispensat. cum regular.a num.2. Nauar. commento 4. d. Regular. num.23. in princip. Fr Emmanuel.quæst.regular. tomo 1. quæst.34.art.8. Gonzal.ad regul.8.Cancell. gloss.8. num.96. cum seqq. Hieronym. Roderic. d. resolut.15. num.4. Sanchez d lib.7.cap.29.num.29. vbi num.30. subdit nec Pontificem solitum esse concedere Regularibus gratiam assequendi beneficium alterius Ordinis, nisi transferendo illos ad id monasterium, ad cuius collationem beneficium assequuntur, & num 31. hinc colligit integrum non esse duobus Religiosis diuersorum Ordinum permutare beneficia regularia de licentia suorum Prælatorum, quia neuter est beneficij alterius capax, & citat Bellem. de permut. benef.p.2.quæst.11.num.12.

9. Idem iuris esse quantum ad beneficia alterius monasterij eiusdem Ordinis, resoluunt Rebuff. in praxi benefic. tit. de dispensat. cum regularib. à num.2. Nauarr. d. commento 4. de regul. num. 23. in princip. Fr.Emmanuel.quæst.regul.tom.1. quæst.34. art.8.Sanchez d. lib.7.cap.29. num 29. Hieron.Roderic.d.resolut.15.num.50.per. cap.cum singula §.prohibemus, de præbend. lib.6. vbi id grauiter interdicitur, eaque acceptantes fiunt ipso iure inhabiles, & ineligibiles.

γ Vel tu, qui habitum, &c.] Ergo beneficium regulare dari potest his, qui habitum nondum suscepere, modò illum suscipere, & professionem emittere teneantur, Rot.in Carpentoraten. Prioratus 19. Aprilis 1619.coram bonæ mem.Buratto, inter eius impressas decis.390. 10.

Beneficia regularia administrationem non habentia, nec non quasuis Monachales, & Canonicales portiones Regularibus prouideri consuetas possunt Ordinarij collatores conferre nedum eius Ordinis professis, sed etiam secularibus, qui habitum suscipere, & professionem emittere omnino teneantur ita referunt decisum Gonzal. ad regul.8. Cancellar. gloss.8. num.77. Piasec. in praxi Episcop.p.2.cap.5 num.23.Sanchez d.lib.7.cap.4 n.14. Hieronym. Roderic.d. resolut.15. sub.n.4. Massobr. in praxi concursus prælud.7.dub.21.num.9.

Ad beneficia verò huiusmodi administrationem habentia nullum eligi debere, nisi prius professionem expresse emiserit, innuit Puteus decis.254.lib.2.n. correctius & expressè, sub die 12. Decembris 1585.resolutum fuisse attestantur Piasec.d. num.23.pagina 335. Campan.in diuers iuris Canonic. rubr.12.cap.7.num.16. Nicol.Garc. de benefic. part.7. cap.10.num.10. Gonzal.d.gloss.8.n.78. & huius decisionis meminit Rota in dicta Carpentoraten. Prioratus 20. Martij 1620. coram bonæ mem. Buratto, inter eius impressas decis.463.num 1. 11.

In subsidium verò, veluti si deficiant Regulares, aut necessitas vrgeat, puta quia idonei non reperiuntur, beneficia regularia secularibus, & è conuerso conferri posse probat text. in cap. inter quatuor, de relig. domib. & resoluunt Rebuff. in concord.tit.de collation.§ volumus. vers.conformitatem, & in praxi tit. de dispensat.cum regular.num.40.& in tract.nominat.quæst.5.num.13. vers.fallit, nisi idonei non reperiantur, Gonzal.d.gloss.8.num.43.Nicol. Garc.d. p.7. cap.10. num.16. Azor. institutionum moralium p.2.lib.3.cap.26.quæst.5.Valer Reginald.in praxi fori pœnitent.lib.30.tract.3. num. 58. Paul. Laymann.in summa Theologia morali lib.4.tract.2. cap.4.n 2. vers. excipe quinto, & expressè quòd Sacerdos Regularis in subsidium, vt suprà, admittatur ad seculare beneficium curatum, tradit Abb in cap.1.de capell.mon. quem referunt & sequuntur Cephal. consil.358. n.25.Ioan. Baptist. Costa de remed.subsid. remed.71. num.2.vbi intelligit siue sit liberum, siue iurispatronatus laicorum. 12.

Quando autem dicantur beneficia regularia dari in subsidium secularibus, & è contrà, ponit Abb.in d.cap.inter.quatuor, quem refert & sequitur Azor.d.quæst.5.asserens hunc ordinem esse seruandum, videlicet vt si alij eiusdem cœnobij fuerint, hi adhibeantur, sin minus, aduocentur alij Monachi alterius cœnobij, eiusdem tamen Ordinis; quòd si nec hoc fieri queat, supponantur alij alterius Ordinis Religiosi, vt colligitur ex c.relatum, ne clerici, vel mon. quòd si etiam hi desiderentur, tunc seculares clerici in eorum locum sufficiunt. 13.

Nullus admittatur ad professionem, nisi vt in Ordine, ad quem transfertur, sub obedientia maneat, & beneficiorum secularium etiam Curatorum incapax existat.

CAPVT XI.

1. *Doctores de materia & intellectu huius cap. agentes.*
2. *Prælatus non potest suis Religiosis translatis, absque iusta causa concedere facultatem standi extra monasterium.*
3. *Superior potest dare licentiam translato ad modicum tempus standi extra monasterium causa prædicationis.*
4. *Translati ad Carthusianos possunt ibi in claustro Priores, & extra claustrum procuratores esse.*
5. *Regulares nulli etiam Canonici possunt sine dispensatione Apostolica beneficia curata, nec in perpetuum, nec ad tempus habere.*
6. *Canonici Regulares non sunt admittendi ad curam Parochialium Ecclesiarum absque Sedis Apost. dispensatione.*
7. *Canonicis Regularibus Lateranen. non licet etiam.*
8. *Milites Regulares non emittentes tria vota substantialia non sunt incapaces beneficiorum secularium.*
9. *Sacerdos adscriptus Ecclesiæ receptitiæ, si fiat miles Capellanus Hierosolymitanus non potest prætendere fructus Ecclesiæ receptitiæ.*

a Additio ad cap 17. Conc. Agathensis.

QVia verò Regulares, [a] de vno ad alium Ordinem translati, facilè à suo Superiore licentiam standi extra Monasterium obtinere solent, quo vagandi, & apostatandi occasio tribuitur: nemo cuiuscumque Ordinis Prælatus, vel Superior vigore cuiusvis facultatis aliquem ad habitum, & professionem admittere possit, nisi vt in Ordine ipso, ad quem transfertur sub sui Superioris obedientia in claustro perpetuò maneat, ac taliter translatus, etiam si Canonicorum Regularium fuerit, *a ad beneficia sæcularia, etiam curata* omnino incapax existat.

1. VIde Paul. Fusc. *de visitat. lib. 2. cap. 15. num. 79.* Nauarr. *commento 4. de regul. num. 11. & 12.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 3. q. 53. art. 4.* Azor. *inst. mor. p. 1. lib. 12. c. 14 q. 12. vers. in Concilio*, Sanchez *in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 6. cap. 7. n. 81. & 82.* Hieron. Roder. *in compend. quæst reg. resol. 123. n. 88.* qui aiunt ante hoc decretum fuisse frequentissimum translatum legitima licentia de vna in alteram Religionem posse à Superiore Religioso, ad quam transfertur, admitti animo eius, nó retinendi in claustro, sed dandi ei postea licentiam manendi extra claustrum perpetuò, vel per multos annos, sed vix à culpa liberum quòd bono fine ea dimissio destinueretur, finis enim solebat esse vagari, & liberum reddi à iugo regulæ Addunt prætereà plures ex citatis potuisse licere dicto Superiori in aliquo euentu, nempe concurrentibus maxima suę Religionis deserendę necessitate ob molestias, persequutiones, aut dissensiones, vel similes casus, & magna difficultate inueniendi Monasterij, eum Religiosum perpetuò alere in claustro volentis, & magna de translato fiducia; quo casu posse Prælatum admittere illum animo concedendę licentię manendi extra claustrú non tam amplè, & vagè, sed arctatè ad eum locum, in quo posset Prælatus eius vitam nosse, eiúsque curam habere, eúmque corrigere, & si opus esset, aliò transferre. Aduertunt deinde citati Doctores decretum hoc non videri inducere ius nouum, sed antiquum declarare, & ita improbare eas licentias, quæ communiter erant illicitæ, ac statui Religioso valde perniciosæ, ac proinde in casu, in quo prædictæ licentiæ ante id decretum erant licitæ, esse quoque modò, quòd in eo casu tantæ necessitatis nec facilè concessę dicantur, nec materiam vagandi præstent, nec sit omne salutis remedium huiusmodi Religiosis occludendum.

2. Pnsse Prælatum eam standi extra Monesterium translatis his facultatem concedere, quam licitè cóncedere posset propriis eius Religionis alumnis, & sicutiis non posset absque iusta causa concedere, secus tamen illa existéte, ita & illis, resoluunt Nau. *d. commento 4. de Regular. n. 15* Saoch *d. cap. 7. n. 84.*

Superiorem posse dare licentiam translato ad modicum tempus standi extra monasteria causa prædicationis, vel audiendi confessiones, refert decisum Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 2. tit. 18. l. 7. de Religion. num. 69.* 3.

Pius V. edidit constitutionem reuocatoriam indultorum recipiendi, vel retinendi Religiosos alterius Ordinis etiam laxioris, quæ incip. *Quæcumque*, sub dat. Romæ pridie. Id Octubris 1569. per quam constitutionem posse Episcopum agere contra Regulares vacantes de vno in alium Ordinem translatos, refert decisum Armendar. *d. l. 7. de Religion. num. 68.*

Omnes cuiuscunque Religionis legitimè translatos ad Carthusianos posse in eadam Carthusiensi Religione in claustro Priores, & extra claustrum procuratores esse, resolutum attestatur Armendar. *d. l. 7 de Religionib. num. 67.* 4.

a Ad benesicia secularia etiam Curata &c.] Nullos Regulares, etiámsi Canonici sint, posse sine dispensatione Apostolica beneficia Curata nec in perpetuum, nec ad tempus habere, referunt decisum Quarant. *in sum. Bullarij, verb. Canonicus Regularis,* Gunzal. *ad reg. 8. Cancl. gloss. 7. num. 53.* Sanchez *in præcepta Decalos tom. 2. lib. 7. cap. 29. num. 71.* Mari. Antonin. *variar. resolut. lib. 1. resol. 20. num. 13.* Aluys. Ricc. *in decis. curia Archiepisc. Neapolit. decis. 159. p. 1.* Hieron. Roderic. *in compendio quæst. regul. resol. 15. num. 52. in fine*, vbi cum Sanchez *citato loco* attestatur sacram Congreg. ex decreto Gregorij XIII. declarasse nullum hodie Regularem esse capacem beneficij curati absque Pontificis dispensatione, Ego ipse *in collect ad cap. quod Dei timorem, n. 3. de statu monachor.* vbi plures citaui Doctores resoluentes, posse de iure communi, per illum textum. 5.

Canonicos Regulares, non obstante *d. cap. quod Dei timorem*, non esse admittendos ad curam parochialium Ecclesiarum absque Sedis Apostolicæ dispensatione, resoluunt Fr. Ludouic. Miranda *in man. Prælat. to. 1. q. 52. art. 5.* Nicol. Garc *de benef p. 7. cap. 10. num. 31.* Aldan. *in compend. canon. resolut. lib. 2. tit 5. num. 11.* vbi attestatur sic fuisse resolutum per 6.

S Coo

S.Congreg.Episcop.& Regul.negotiis præpositam *in vna Cremonen. 1. Septembris* 1603.

7. Canonicis Regularibus Congregationis Lateranen. non licere etiam de licentia sui Generalis absque permissu Summi Pontif assumere curam animarum etiam ad tempus, multòque minus beneficium Curatum ad tempus, referunt decisum Quarant. *in summ. Bullarij verb. Canonicus Regularis*, Nicol. Garc. *d.p.8.cap.10. num.32.* Piasec. *in praxi Episcop.p.2.cap.5.num.23.* Gabr Pennot. *lib.2. histor. tripart. Canon. Regal.c.72.num.7.circa med. cum seqq.* Tamburin. *de iure Abbatum tomo 3.disput..9.quæst.7. num.11.cum seqq.*

8. Milites Regulares militiæ S. Iacobi de Spatha, aliosque huiusmodi non emittentes tria vota substantialia, videlicet castitatis, paupertatis, & obedientiæ, non esse incapaces beneficiorum secularium siue simplicium, siue curatorum, neque etiam pensionum, resoluit Nicol. Garc. *in addit. ad suum tract. de benefic.p.1.cap.4.n.23.* vbi ait sic fuisse decisum *sub die* 10. *Nouembris* 1609.

9. Sacerdotem adscriptum Ecclesiæ receptitiæ, si fiat Miles Capellanus Hierosolymitanus, seu alterius Militiæ, non posse prætendere fructus Ecclesiæ receptitiæ, quia reputatur Regularis, qui non est capax beneficiorum secularium, tenet Aldan. *d.tit.5.num.12.* asserens sic fuisse resolutum *sub die* 17. *Martij* 1619.

Solus competenter ex suis dotans, aut de nouo Capellam fundans, iuspatronatus obtinet.

CAPVT XII.

1. *Doctores de materia huius cap. agentes.*
2. *Intelligitur de iuribuspatronatus in futurum acquirendis post Concil.*
3. *Ecclesiam in proprio solo suis sumptibus construens, in ea iuspatronatus acquirit.*
4. *Iuspatronatus fundatam in fundo subiecto fideicommisso restituendo cum vniuersa hæreditate, acquiritur heredi, & fideicommissario.*
5. *Compatronus non adiungitur fundatori inuito.*
6. *Ecclesiam construens cum protestatione recuperandi expensas ab ea, tunc iuspatronatus non illi acquiritur, sed Ecclesiæ.*
7. *Iuspatronatus non acquiritur ex constructione necessariè, non voluntariè facta.*
8. *Iuspatronatus acquiritur ex reædificatione, seu refectione Ecclesiæ penitus destructæ.*
9. *Iuspatronatus ex Ecclesiæ constructione acquiritur absque alia reseruatione, nisi illud expressè remittatur.*
10. *Consensus tacitus diœcesani in cõstructione Ecclesiæ ad acquirendũ iuspatronatus colligitur ex institutionibus ipsius factis ad præsentationes patronorũ.*
11. *Consensus expressus Ordinarij, qui requiritur in cap. Nobis, potest etiam ante creationem iurispatronatus interuenire, & postea, & quandocunque.*
12. *Dotans insufficienter, quod arbitrabitur Episcopus, non acquirit iuspatronatus.*
13. *Iuspatronatus non acquiritur ex augmento dotis.*
14. *Dos ab initio fundationis sufficiens præsumitur.*
15. *Consensus diœcesani requiritur in dotis datione, & assignatione.*
16. *Ad acquirendum iuspatronatus non requiruntur tria illa copulatiuè, fundus, constructio, & dos. Contra num. 17.*
17. *Iuspatronatus honorificũ in Ecclesia Cõuentuali non acquiritur ex sola constructione absque dote. ibid.*
18. *Instituere præsentatos a patronis, & per examen idoneos repertos solus potest Episcopus.*
19. *Institutio præsentati a patronis non potest reseruari alteri quàm Episcopo, nisi &c.*
20. *Instituendi ius potest competere Prælatis inferioribus ex causa necessaria.*

NEmo, etiam cuiusvis [a] dignitatis Ecclesiasticæ, vel sæcularis, quacumque ratione, nisi Ecclesiam, beneficium, aut Capellam *α de nouo fundauerit * & construxerit*, seu iam erectam, quæ tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis propriis, & patrimonialibus bonis *β competenter dotauerit*, [b] iuspatronatus impetrare, aut obtinere possit, aut debeat. In casu autem fundationis, aut donationis, *γ huiusmodi institutio Episcopo, δ & non alteri* inferiori reseruetur.

[a] Sess. 25. cap. 9

[b] Cap. piæ mentis cum seq. 16. q. 7. & c. nobis, de iurepatron & infr. sess. vlt. c. 6. in princ.

1. VIde Lambertin. *de iurepatron. lib.1.p.1.q.2. cum seqq.* Paul. de Citadinis *in simili tract.p.3* Roch. *eod. tract. verb. Ecclesiam fundauit, & verb. construxit, & verb. dotauit.* Fusc. *de visitat. lib.2. cap.10.* Spin. *in speculo testam. gloss.4. princ.* Perez *l.1. gloss.1. tit.6. lib.1. ordin.* Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib.4. quæst.40. num.40. cum seqq.* Zerol. *in praxi Episcop. p.1. verb. iuspatronatus*, Gonzal. *ad reg.8. Cancell. gloss.18. n.33. cum seqq.* Nicol. Garc. *de benef. p.5. cap 9. à num.36.* Cardos. *in praxi iudicum, & aduocat. verb. iuspatronatus, num.2. cum seqq.* Camill. Borrel. *in summ. omnium decis. tom.1. tit.32. à num.1* Aloys. Ricc. *in collect. decis. p.3. collect.1693.* Franc. Leon. *in thesauro fori eccles. p.2. cap.6. n.25.* Massobr. *in praxi habendi concursum prælud.7 dub.6.* Vgolin. *de officio & potestate Episcopi cap.51 in princ. num.6.* metipsum *in simili tract. p.3. alleg.70. num.1.* Lotter. *de re benefic. lib.2. q.8 à n.1.* Castro Palao *in opere morali tom.2. tract.13. disput.2. puncto 2. num.6.* Tamburin. *de iure Abbatum, tomo 3. disp.9. quæst.21.*

2. Intelligendum esse hoc decretum de iuribuspatronatus in futurum acquirendis post Concilium, non verò acquisitis, refert decisum Ricc. *p.4. decis.257.* Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarræ lib.4. tit.30. l.1. de iurepatron. n.22.* subdens *n.21.* eorum titulos esse ostendendos Ordinario, & si apparuerit iurapatronatus rectè, ac ritè concessa fuisse, nec ex illis esse, quæ reuocata sunt *infrà sess.25. de reform. c.9.* & data fuisse ea lege expressa, vt præsentatio fieret Capitulo, seu dignitatibus Cathedralis Ecclesiæ, saluum adhuc manere illud ius præsentationis, ex *d. cap.9 & sess.7. de reform. c.13.* si verò de non simplicibus beneficiis agatur, seruandam esse formam *sess.24. de reform. cap.18.*

3. *α De nouo fundauerit & construxerit.*] Quamuis aliud sit fundare Ecclesiam, & aliud construere, siquidem fundare dicitur qui fundum dat, seu assignat, vt Ecclesia construatur; construere verò dicitur, qui ipsam construit, vel ædificat, vt *in c. Abbatem, el 3. 18. q. 2. c. nobis 25. de iurepatr.* adhuc hæc

verba apposita sunt ad demonstrandom quemlibet modum fundationis scilicet, & constructioois sufficere vt prædictum ius acquiratur, non verò vt significent fuodationem ipsam & constructionem debere coniungi. Ita D. Felician. de Vega *ad cap. quanto, num. 24. de iudic.* vbi *num.* 26. aduertit quòd si adsit consuetudo quòd sola fundatio non operetur huiusmodi iuspatronatus nisi simul cum constructione, ita quòd si alter sit qui construit quàm qui fundauit, illè solus sit patronus, ea debet sustineri, sicut in nostra Hispania receptum videmus, in ea enim non qui fundum præstitit ad Ecclesiam, vel Capellam, sed qui illam construxit, vel dotauit, vtitur prædicto iurepatronatus, vt notat Nicol. Garc. *d. cap. 9. n.* 41. Intellige siue quis eam in proprio solo suis sumptibus omnino construeret, *cap. Abbatem* 18. *quæst. 2. cap. nobis. de iurepatronat.* siue etiam solum tantummodo, siue fundum ad eam ædificandam obtulerit, ac donauerit. Lambertin. *de iurepatronat. p. 1. lib. 1. quæst. 2. art. 2. num. 1. & 2.* & Doctores communiter. At quamlibet fundi donationem non tribuere iuspatronatus, sed necessarium esse vt totum dominium transferatur, resoluunt Lambertin. *d. p. 1. quæst. 2. art.* 2. Massobr. *d. prælud. 7. dub.* 18.

4. Si verò fundum subiectum sit fideicommisso restituendo cum vniuersa hæreditate, iuspatronatus in eo fundatum acquiri hæredi & fideicommissario, nisi hæres habeat quartam totius hæreditatis aliunde, resoluunt Lambertin. *d. p. 1. quæst. 9. art.* 21. Massobr. *d. prælud.* 12.

5. Fundatori inuito non adiungi compatronum, tenent Lambertin. *d. p. 1. quæst. 3. art.* 6. Massobr. *d. prælud. 7. dub.* 11.

6. * *Et construxerit.*] Etiam absque proprij fundi assignatione, veluti si in solo ab aliis dato ipse propriis sumptibus liberè Ecclesiam construxerit, *cap. monasterium* 26. *quæst.* 7. aliàs enim si hæc fiant iuxta terminos *cap. ad audientiam el 1. de Eccles. ædificand.* & cum protestatione recuperandi expensas ab ipsa Ecclesia, tunc iuspatronatus non illi acquiri, sed Ecclesiæ, ex cuius boni illa fuit constructa, resoluunt gloss. *verb. construxisse, in cap. Apostolicos 17. quæst.* 2. Gonzal. *d. gloss. 18. num.* 33. Nicol. Garc. *de benefic. p. 5. cap. 9. à num.* 36. Monet. *de commun. vltim. volunt cap. 10. num. 202. & seq.*

7. Sicut etiam non acquiri iuspatronatus ex constructione necessariè, non voluntariè facta, tenent Lambertin. *d. p. 1. lib. 1. quæst. 4. princip. art.* 7. Rot. *decis. 167. num. 5. & 6. part. 2. diuers. & decis. 758. n. 2. part. 2. recent. & in Camerinen. pensionis* 10. *Decembris* 1625. *coram R. P. D. meo Pirouano.*

8. Iuspatronatus etiam acquiri ex reædificatione, seu refectione Ecclesiæ penitus destructæ, seu funditus dirutæ, ita vt noua consecratione indigeat, tenent Roch. *de iurepatron. verb. construxit, num.* 12. Lambertin. *eod. tract. p. 1. lib. 1. q. 6. princip. art. 3. ex num.* 15. Bursar. *consil. 310. à num. 3. vol.* 3. Menoch. *consil. 90. num. 27. & consil. 336. num. 5. cum seqq.* Spin. *d. gloss. 4. num.* 28. Zerol *d. p. 1. verb. iuspatronatus, §. 2. ad fin.* Seraphin. *decis* 518. & 907. Aloys. Ricc. *in collect. decis. p. 5 collect.* 1559. Azor. *institut. moral. p. 2. lib. 6. c. 19. quæst.* 10. Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 18. num.* 13. Nicol. Garc. *d. cap. 9. num.* 51. Campan. *in diuers. iuris canon. rubr. 11. cap. 13. num.* 373. Stephan. Gratian. *discept. forens. cap. 177. num.* 26. Massobr. *in praxi habendi concursum præl. 7. dub. 22. num.* 6. secundùm Romanam impress. Viuian. *in praxi iurispatr. lib. 2. cap. 4. n. in vlt. impress.* Castro Palao *d. punct. 2. num.* 5. Rot. *in Senen. beneficij* 18. *Martij* 1596. *coram Litta, & decis. 54. num. 5. p. 1. recent. & in Mutinen. plebis, seu Iurispatronatus* 21. *February* 1625. *coram R. D. meo Coccino Decano, & in Bossanen. Parochiat.* 3. *Iuny* 1626. *coram bonæ mem. Burutto*, inter eius impressas *decis. 946. num.* 7.

9. Ex qua quidem Ecclesiæ constructione acquiri iuspatronatus absque alia reseruatione, nisi illud expressè remittatur, firmant Viuian. *d. p. 1. lib. 2. c. 1. num.* 9. Ferentil. *in annot. ad decis. 1. Burutti n. 14. litt.* B, quia probata constructione cum assensu Episcopi saltem tacito, & præsumpto, non est necesse probare alium assensum quoad acquisitionem, Caualer. *decis. 336. ex num* 4.

10. Tacitus autem consensus diœcesani Ordinarij colligitur ex institutionibus ipsius, factis ad præsentationes patronorum, Roch. *de iurepatron. verb. pro eo, quæst. 8. num.* 20. Rot. *in Aquen. iurispatronatus* 7. *Nouembris* 1601. *coram Card. Lancelloto tunc.* impressa per Marches *de commissionib. p. 1. pag.* 454. Beltramin. *ad decis. 420. Gregory X V. num.* 7.

11. Expressum autem ipsius Ordinarij diœcesani consensum, qui requiritur *in cap. nobis 25. de iurepatron.* posse etiam ante creationem iurispatronatus interuenire, & postea, & quandocunque, firmarunt Cald. *consil. 6. de iurepatron.* Roch. *d. verb. pro eo, q. 4. n.* 9. Lambert. *d. lib. 1. p. 2. quæst. 1. art. 16. & quæst. 11. art. 16. n.* 5. Rot. *in Pientina iurispatronatus* 13. *Martij* 1609. *coram R. D. meo Decano, & in Brittonorien. iurispatronatus* 7. *May* 1612. *coram bonæ mem. Vbaldo sen.* Beltramin. *d. num.* 7. Ego ipse *de officio & potestate Episcopi q. 5. alleg. 70. num.* 21. vbi *n.* 132. quòd præstandus est ab Ordinario illius loci in quo fundatur vel construitur Ecclesia, & *num.* 30 quòd Ordinarij nomine in hac materia venit quilibet Prælatus etiam inferior, dummodo habeat Episcopalem iurisdictionem, & *num.* 32. extendo ad Capitulum Sede vacante.

12. ß *Competenter dotauerit*] Ergo dotantem insufficienter, quod arbitrabitur Ordinarius, non acquirere iuspatronatus, sed dici benefactorem, tenent Lambertin. *d. lib. 1. p. 1. q. 5. n.* 11. Nicol. Garc. *d. p. 5. cap. 9. num.* 52. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. resol. 123. num. 3. vers. declaratur*, Armendar. *in addit. ad recop. legum. Nauarra, lib. 4. tit. 30. l. 1. de iurepatron. n.* 31. Gonzal. *ad regul. 8. Cancell. gloss. 18. n.* 53. vbi ait quòd debet priùs constare dotem primam fuisse reductam de esse ad non esse, vt quis ratione secundæ acquirat iuspatronatus, Castro Palao *d. puncto 2. num.* 6.

13. Vnde illud non acquiri ex augmento dotis, benè resoluunt. Aloys. Ricc. *in d. praxi resol.* 150. Stephan. Gratian. *disceptat. forens. c. 177. num. 24. & 25.* Rot. *decis. 521. p. 2. recent.* Ego ipse *d. allegat. 70. num. 15. & in collect. ad cap. quoniam 3. num. 9. de iurepatronat.*

14. Dotem autem huiusmodi ab initio fundationis sufficientem præsumi probat *cap. nun. 100. de consecrat. dist.* 1. Calderin. *consil. 19. post. med. vers. pro parte contraria*, Vetall. *decis. 62. p.* 1. Gregor. X V. *decis. 483. num.* 5. Rot. *in Toletana. iurispatronatus.* 11. *February* 1627. *coram R. D. meo Coccino. Decano*, impressa per Viuian. post suam. *praxim iurispatronat. decis.* 112.

15. In huius dotis datione, & assignatione requiri diœcesani consensum, sicut in fundatione, & constructione, aduertit Viuian. *in d. praxi iurispatron. lib. 2. cap. 4 num* 17. secundùm nouiss. impress. subdens Diœcesanum ante qualitates dotantis exquirere debere, & quomodo velit dotem constituere, & an sit congrua, & sufficiens. Sed an sine particulari reseruatione dotem danti acquiratur iuspatronatus? Affirmatiue tenent Roch. 1. *verb. dotauit. n.* 4.

Rota

☞ Rota *decis.* 517. *num.* 2 *p.* 1. *recentior.* & *decis.* 674. *n.* 1, *p.* 2. Durand. *decis.* 147 *num.* 1. & *in discursu* 285. *n.* 28. *cum seqq.*

16. Vtrum autem ad acquirendum ius patronatus tria illa copulatiuè requirantur, scilicet fundus, constructio, & dos? Non requiri, sed vnum sufficere vt concurrat, cùm Iura alternatiuè loquantur, videtur probare text. *in cap. nobis*, & *ibi* gloss. *verb. construxerit, cap. quoniam*, & *ibi* gloss. *verb. fundatores, de iurepatron. cap. filiis, cap. decernimus, cap. monasterium* 16. *quæst.* 7. *cap. significans, de testib.* gloss. magna *in cap. pia mentis* 16. *quæst.* 7. Abb. *in cap. ad audientiam, num.* 10. & 11. *de Eccles. ædific.* & *in cap. propo suit, num.* 1. *de filiis presbyt.* & *ibi* additio, idem Abb *in d. cap. nobis, num.* 2. Catdin. *num.* 3. Ioan. Andr. *num.* 6. & 7. Butr. *num.* 1. Boich. etiam *num.* 1. Ancbar. *in princ.* & *num.* 6. Host. *num.* 1. *de iurepatron.* Beroi *in cap. quoniam, num.* 95 *eod. tit.* Host. *in summ. de iurepatron. num.* 2. Abb. *consil.* 54. *num.* 1. *p.* 1. & *consil.* 59. *n.* 1. & 3. *p.* 2. Card. *consil.* 122. *num.* 2. *vers. ad quod respondeo*, Ioan. de Anania *consil.* 24. *vers. illud probo*, & *ibi* Bolognet. *num.* 6. Menoch. *consil.* 241. *num.* 1. & 4. & *de præsumpt. lib.* 3. *præsumpt.* 90. *n.* 4. & 5. Lambertin. *d. lib.* 1. *p.* 1. *quæst.* 1. *art.* 1. *n.* 18. *vers. venio igitur ad* 1. Spin. *d. glos.* 4. *princ. n.* 18. & 19. Paul. de Cittadinis *de iurepatronat. p.* 3. *num.* 1 Vgolin. *de officio Episcopi cap.* 52. *in princ. num.* 6. Franc. Leo *in thesauro fori eccles. p.* 2. *c.* 6. *num.* ... Camill. Borrel. *in summ. decis. to.* 1. *tit.* 32. *num.* 23. Vetall. *decis.* 113. *p.* 2. Rot. *diuers. p.* 1.

☞ *decis.* 598. *num.* 1. & *p.* 4 *decis.* 565. *num* 2. eadem Rot. *decis.* 5. *de iurepatron. in antiq* Aloys. Ricc. *in decis. curia Archiep. Neapol. decis.* 72. *num.* 5. & *seq. p.* 1. Rota apud Tambur. *post. tom.* 3. *de iure Abbatum decis.* 28. *per tot.*

17. Contrà Roch. de Curte *de iurepatronat. in princ. num.* 3. *ad fin.* & *num.* 4. & *in verb. Ecclesiam fundauit, num.* 2 *quæst.* 2. & *verb. construxit, num.* 3. *quæst.* 3. & *verb. dotauit, num.* 1. Abb. *con.* 106. *num.* 2. *col.* 1. *in fine, vers. quod etiam, part.* 2. & *in c. ad audientiam, num.* 4. *de Eccles. ædificand.* Ioan. de Anania *consil.* 24. *num.* 4. *vers. illud probo*, Gregor. Lopez *l.* 1. *gloss.* 3. *tit.* 15. *p.* 1. Perez *tom.* 1. *ordinan. fol.* 136. *vers. fundatione igitur*, & *folio* 137. *vers. sexto quæritur*, Monet. *de commutat. vltim. voluntat. cap.* 10. *num.* 202. *vers. ego verò*, Nicol. Garc. *de benefic. p.* 5. *cap.* 9. *num.* 44. Cassador. *decis.* 6. *num.* 10. *de iurepatronat.* existimantes ad acquirendum iuspatronatus tria copulatiuè requiri, scilicet fundum, constructionem, & dotem, siue ab vno, siue à diuersis.

Iuspatronatus honorificum in Ecclesia Conuentuali acquiritur ex sola constructione absque dote, *cap. nobis, de iurepatron.* Lambertin. *p.* 1. *quæst.* 11. *art.* 7. *num.* 5. & *lib.* 3. *quæst.* 1. *princ. num.* 5. *cum seqq.* Rota apud Tambur. *post tom.* 3. *de iure Abbatum decis.* 28. *n.* 4. ☜ Et huiusmodi iuspatronatus honorificum acquiritur etiam ex sola constructione absque reseruatione, nisi expressè remittatur, quia Ecclesia deducitur de non esse ad esse, & cùm constructor faciat expensas considerabiles, æquum est, vt in illa Ecclesia honorentur, & inuitentur Christi fideles ad similia peragenda, Lambert. *d. lib.* 1. *p.* 1. *quæst.* 2. *art.* 4. *n.* 12. Rota apud Tambur. *vbi supra d. decis.* 28. *num.* 5. & *decis.* 29. *num.* 2. ☜

Huiusmodi institutio Episcopo, & non alteri, &c.] Episcopum solum posse præsentatos à patronis, & per examen idoneos repertos instituere, resoluunt Lambert. *lib.* 2. *p.* 3. *quæst.* 1. *princ. art.* 10. *num.* 1. Mari. Antonin. *var. resol. lib.* 1. *resol.* 47. *n.* 6. & *resol.* 55. *n.* 11. *in fine*, Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib.* 30. *tract.* 3. *num* 224. Vgolin *de offic. Episcop. cap* 51. §. 4. *num.* 1. Ego ipse *d. p.* 3. *alleg.* 72. *n.* 176. vbi *num.* 183. amplio ad Capitulum Sede vacante. 18.

Et non alteri inferiori reseruetur.] Et ideo in Ecclesiis exemptis non posse reseruari institutionem præsentati à patronis alteri, quàm Episcopo, nisi Rector illius loci fuerit Ordinarius, ordinariáque fungatur iurisdictione, refert decisum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra, lib.* 4 *tit.* 30. *l.* 1. *de iurepatron. num* 62. 19.

Ex causa necessaria, nempe priuilegio, seu præscriptione immemoriali, posse Prælatis inferioribus ius instituendi competere, resoluunt Lambert. *lib.* 2. *p.* 3. *quæst.* 1. *princ. art.* 10. Mari. Antonin. *d. lib.* 1. *resol.* 9. *n.* 11 & *resolu.* 12. & *resol.* 47. *num.* 6. Ego ipse *d. p.* 3. *alleg.* 72. *num.* 184. & *à num.* 185. verius credo institutionem etiam auctorizabilem inferioribus Prælatis præscriptione acquiri posse, & *num.* 188. quòd Religiosis in Ecclesiis, quæ pleno iure eis subiiciuntur pertinet institutio, in illis verò; quæ pleno iure ad illos non pertinent, institutio, & destitutio ad eos non spectat, sed Presbyteri ab illis præsentandi ab Episcopo sunt instituendi, de quo etiam Erasm. à Cochict *de iurisdict. ord. in exemptos, p.* 4. *quæst.* 80. Hieron Roder. *in compendio quæst. regul. resolut.* 15. *n.* 13. vbi ait per multa priuilegia Apostol. collationem, & institutionem beneficiorum Regularium, etiam autorizabilem, pertinere ad Monachos, & ad monasteria, quibus sunt vnita, nec Episcopos in eorum vacatione posse edicta proponere, nec ad concursum vocare. 20.

Præsentetur beneficiandus ipsi Ordinario, aliàs institutio sit nulla.

CAPVT XIII.

1. *Intelligitur quoad examen dumtaxat ab Ordinario faciendum de persona præsentati.*
2. *Institutiones inferioribus ex immemorabili competentes non sunt sublata per Concil.*
3. *Capitulum Sede vacante potest præsentatos clericos à patronis instituere.*
4. *Vicarius Episcopi, seu Capituli Sede vacante habẽs mandatum generale potest instituere præsentatos.*
5. *Edictorum relaxatio in hac materia ad eos spectat ad quos ante Concil. spectabat.*

NOn liceat præterea [a] patrono cuiusvis priuilegij prætextu, aliquem ad beneficia sui iurispatronatus, nisi Episcopi loci Ordinario, ad quem prouisio seu institutio ipsius beneficij cessante priuilegio, iure pertineret, quoquomodo præsentare: aliàs præsentatio, ac institutio, forsan, & secutæ, nullæ sint, & esse intelligantur.

[a] Vide sess. 25 c. 9. c. illud & c. relatum, de iurepatron. Conc. Maguntien. tempore Arnulphi c. 4. Concil. Salegũstad. cap. 13. & infr. c. 9.

1. REfert decisum Armendat. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.* 4. *tit.* 30. *l.* 1. *de iurepatron. n.* 63. hoc decretum intelligendum esse quoad examen dumtaxat ab Ordinario faciendum de persona præsentati, secundùm *cap.* 13. *sess.* 7. non autem intelligendum, vt censeatur ablata institutio, quam saluam esse omnibus Episcopo inferioribus hoc idem Concilium voluit *sess.* 25. *cap.* 9. *vers. quod si*

si ad inferiores, nec per id censeri sublatas fundationes, Veluti si fundator Capellæ reliquerit institutiooem Capitulo.

2. Institutiones Archidiaconis, & aliis inferioribus ex immemoriali competentes non esse per Concilium sublatas, refert decisum Nicol. Garc. *de besic. p.9. cap.3. num.19. ad 1.*

3. Capitulum Sede vacante posse præsentatos clericos à patronis instituere, resoluunt Quarant. *in summa Bullary, verb. Sede vacante q.9. vers. quæ conclusio.* Nicol. Garc. *p.5. c.7. n.54.* Azor. *instit. moral. p.2. lib.3. cap.38 q.2.* Ego ipse *d.p.3. alleg.72. n.183.*

4. Vicarium Episcopi, seu Capituli Sede vacante non habentem mandatum limitatum, sed generale, posse instituere præsentatos, probat *cap. ex frequentibus, de instit.* & *ibi* gloss. & Doctores, & *in c. fin. de officio Vicary, lib.6.* Roch. de Curte *de iurepatronat. verb. competens, quæst.31.* Miles *verb. Vicarius Episcopi,* Couarr. *lib.3 variar. c.20. n.7.* Suar. de Pace *in pract. tom.2. prælud.3. num.7. & 8.* Goozal. *ad reg.8. Cancell. gloss.9. §.1. à num.78.* Zerol. *in praxi Episcop. part.1. verb. Vicarius, §.14.* Azor. *d.p.2. lib.3. cap.44. quæs.5. & lib 6. cap.22. quæs.3.* Nicol. Garc. *de benefic. p.5. cap.8. num.84. cum seqq.* Sbroz. *de officio Vicary lib.2. quæst.3. per tot.* vbi *num.15.* aduertit quòd licèt io hoc decreto dicatur institutionem fieri non debere nisi ab Episcopo loci Ordinario, & quod propter illas particulas, *quoquo modo*, & *nisi*, videantur exclusi similes casus, dissimiles, æquales, & maiores expressis, ac indirectos, tamen. Vicarij non sunt similes, nec æquales, nec maiores Episcopis, sed vnus, & idem cum illis, ac proinde exclusi non censentur, sed Archidiaconi, Archipresbyteri, Decani, & Præpositi.

Edictarum, siue citationum ad vocandos oppositores relaxatio, quæ fieri debet in præsentationibus patronorum, & edicta ponere ante institutionem iurispatronatus, ad eos spectat, ad quos ante Concil. spectabat. Ita refert decisum Nicol. Garc. *de benefic. p.9 cap.3. num 19.* 5.

✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤

SESSIO XXI.

Laïcos, & Clericos non conficientes, non adstringi Iure diuino ad Communionem sub vtraque specie.

CAPVT I.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Clerici non conficientes Eucharistiam sibi administrare possunt.*
3. *Laicus nisi in necessitate extrema mortis, & in absentia Sacerdotis Eucharistiam sibi administrare nequit.*

Isaiæ 11. *a Concil. Constant. sess.13. infrà can.1.*

ITAQVE sancta ipsa Synodus, à Spiritu sancto, qui spiritus est sapientiæ, & intellectus, spiritus consilij, & pietatis, edocta, atque ipsius Ecclesiæ iudicium, consuetudinem secuta, declarat, ac docet, nullo diuino præcepto laicos, *a & Clericos non conficientes*, obligari ad Eucharistiæ Sacramentum sub vtraque specie sumendum, neque vllo pacto, salua fide dubitari posse, quin illis alterius speciei Communio ad salutem sufficiat: nam [b], etsi Christus Dominus in vltima cœna venerabile hoc Sacramentum in panis, & vini speciebus instituit, & Apostolis tradidit: non tamen illa constitutio, & traditio eò tendunt, vt omnes Christi fideles statuto Domini ad vtramque speciem accipiendam astringantur. Sed neque ex sermone illo, apud Ioannem sexto, rectè colligitur vtriusque speciei Communionem à Domino præceptam esse, vtcumque iuxta varias Sanctorum Patrum, & Doctorum interpretationes intelligatur, namque qui dixit [c]: Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis: dixit quoque [d]: Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum. Et qui dixit [e]: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: dixit etiam [f]: Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Et denique qui dixit [g]: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo: dixit nihilominus [h]: Qui manducat hunc panem, viuet in æternum.

b Matt. 26. Marc. 14. Lucæ 22. 1. Cor. 11. *c Ioann. 6.* *d Ibidem.* *e Ibidem.* *f Ibidem.* *g Ibidem.* *h Ibidem.*

1. VIde Hesselan. *de Communione sub vtraque specie.* Card. Bellarm. *lib.4. de Euchar. cap.24.* Valent. *tom.4. disp.6. quæst.6. puncto 5.* Henriquez *in summa lib.8 de Eucharistia, cap.44. in princ.* Iodoc. Cocc. *in thesauro Catholico tom.2. lib.6. art.2.* latè Hurtado *de Sacramentis disput.10. diffic.5.* vbi latè probat laicos non teneri sub vtraque specie, sed licitè posse sub specie tantùm panis communicare. Petr. de Ledesma *in summ. p.2. de Sacrament.* vbi de Eucharistia, *cap.16 concl.2.* Ægid. de Coninck *de Sacram. tom.1. quæst.80. num.111. cum seqq. & quæst.73. num.36.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib.29. num.58. in fine, & num.59.* Filliuc. *in quæst. moralib. tom.1. tract.4. cap.7. num.201.* Bonacina *de Sacramentis disput.4. quæst.2. puncto 3. à princ. & quæst.1. puncto 4. num.5.* quærit vtrùm Sacerdos communicans sub vtraque specie plus gratiæ recipiat, quam recipit laicus, qui sub vna tantum specie communicat, de quo etiam Hurtado *d. tract. de Eucharist. disp.11. diffic.6. per tot.*

2. *a Et clericos non conficientes.*] An hi non conficientes sibi Eucharistiam administrare possint? Resp. affirmatiuè Vgolin. *de officio Episcopi cap.15. §.7. n.9.* quem refero *de officio & potest. Parochi, c.20. num.24.* tum quia & coniuges matrimonium sibi administrant præsente eorum Parocho, & duobus testibus; tum etiam, quia indulgentia concessa à Prælato, & ipse recipere eam potest, & subdit non

repugnare

repugnare, differentiam esse debere inter dantem, & accipientem, ac proinde non posse quempiam se ipsum baptizare, quia ea Sacramenta dum administrantur fiunnt, & in Baptismo quod generationem significat, sicut non potest quis se ipsum generare, ita nec potest se ipsum baptizare, *cap. debitum, de Baptism.*; & in pœnitentia debet quis iurisdictionem habere.

3. At Eucharistia per modum cibi sumitur; ergo per se administrare ipse Sacerdos sibi potest, sicut cibum sumere, non autem laicus, quia ipsi prohibitum est eam tangere, arg. *cap. tribus, de consecr. dist. 2.* nisi in necessitate extrema mortis, & in absentia Sacerdotis, secundū Suar *tom. 3. q. 82. disp. 72. sect. 3.* Possevin. *de officio Curati c. 8. n. 24* asserentes exemplum Reginę Scotię, quæ se ipsam communicauit, dum statim esset occidenda, quod tamen factum dicunt fortitan de Summi Pont. licentia processisse.

Ecclesiæ potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiæ.

CAPVT II.

PRæterea declarat, hanc potestatem perpetuò in Ecclesia fuisse, vt in Sacramentorum dispensatione, salua illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quæ suscipientium vtilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, & locorum varietate, magis expedire iudicaret. Id autem Apostolus non obscurè visus est innuisse [a], cum ait: Sic nos existimet homo, vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei, atque ipsum quidem hac potestate vsum esse, satis constat, cum in multis aliis, tum in hoc ipso Sacramento, cum ordinatis nonnullis circa eius vsum. [b] Cætera, inquit, cum venero, disponam. Quare agnoscens sancta mater Ecclesia hanc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Christianæ religionis non infrequens vtriusque speciei vsus fuisset, tamen progressu temporis, latissime iam mutata illa consuetudine, grauibus, & iustis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi [c] approbauit, & pro lege habendam decreuit, quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

a 1. Cor. 4. 1. Cor. 6.
b 1. Cor. 11.
c Concil. Constant. sess. 13.

VIde Henriq. *in summ. lib. 8. de Eucharistia, c. 44. §. 3.* Vasquez *in 3. part. tom. 3. disput. 223. numer. 22.* Sanchez *de matrim. lib. 3. disput. 21. num. 27.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. & censur. tom. quæst. 80. num. 121.* Filliuc. *in quæst. moralibus tom. 1. tract. 4. c. 7. num. 203.*

Totum, & integrum Christum, ac verum Sacramentum sub qualibet specie sumi.

CAPVT III.

INsuper declarat, quamuis Redemptor noster, vt antea dictum est [a], in suprema illa cœna hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit, tamen fatendum esse, etiam sub altera tantum specie, totum [b], atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi, ac propterea, quod ad fructum attinet, α *nulla gratia, necessaria ad salutem eos defraudari*, qui vnam speciem solam accipiunt

a Matt. 26. Marc. 14. supr. cap. 1. 1. Cor. 11.
b Cap qui manducat. c qui iniuitat cap. singuli de cōs. dist 2. super. sess. 13 cap. 3. & can. 3. de Sacram. Euchar.

VIde Petr. de Ledesma *in summ. part. 1, de Sacrament.* vbi de Eucharistia, *cap. 7. concl. 1. & 4.* Balduin. iun. *super opera controuers. Bellarmini part. 2. lib. 3. cap. 8. à princ.* Valer. Reginald. *in praxi fori pænitent. lib. 29. num. 37. & 38.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom. 1. quæst. 76. art. 3. num. 32. & 33.* Cartase. *in interpretat. ad aliquas leges nouæ recep. c. 1. n. 11.* Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta, præc. 3. lib. 4. cap. 4. num. 2.* latè Ioan. de Lugo *de Sacrament. tom. 1, tract. de Eucharistia disput. 8. sect. 1. à num. 2.* Hurtado *de Sacramentis tom. 2. tract. de Eucharist. disput. 2. diffic. 4. vers. ita tamen & disput. 5. diffic. 1. in princ.* Bonacin. *de Sacrament. disput. 4. q. 3. punct. 5. num. 2.* vbi *num. 3.* ait Christum existere totum sub speciebus non solùm quoad substantiam, verùm etiam quoad accidentia, videlicet quoad quantitatem, & qualitatem, & *num. 4.* asserit Christum quoad substantiam, & accidentia non solùm existere sub qualibet specie, verùm etiam sub qualibet parte specierum, de quo etiam latè Hurtado *d. disp. 5. de Eucharistia, diffic. 9.* vbi ait Theologos conuenire Christum esse totum in tota materia consecrata, & totum in qualibet parte materiæ, in qua est corpus, aut sanguis Christi, sicut anima rationalis est tota in toto corpore, & tota in qualibet parte corporis, & *diffic. 10.* quærit vtrùm totus Christus sit sub indiuisibilibus specierum panis, & vini?

α *Nulla gratia necessaria ad salutem eos defraudari, &c.*] Dum docet hic text. sub altera tantùm specie totum Christum contineri, & verum Sacramentum sumi, ac propterea nulla gratia ad salutem necessaria defraudari, qui vnam speciem solam accipiunt, videtur probare vtramque speciem non conferre plus gratiæ, quàm alteram tantum, vt per Caiet. *quæst. 80. art. 12.* Sot. *in 4. dist. 12. q. 1. art. 12.* Martin. Ledesma 1. *part. 4. quæst. 21. art. 11. dub. 2.* Petr. Sot. *lect. 10. de Eucharist.* Hesselan. *in Communione sub vtraque specie tract. 3.* Suar. *disp. 63. de Eucharist. sect. 2.* Ægid. de Coninck *de Sacram. quæst. 79. artic. 1. num. 34* quicquid post Alex. Casalium nostrum, & Vasquez dicat Hurtado *d. disp. 11. de Eucharist. diffic. 6.*

Paruulos non obligari ad Communionem ſacramentalem.

Capvt IV.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Infantes ſi daretur eis Communio, recipient gratiam.*
3. *Parochus communicare non poteſt perpetuò, & abſolutè fatuos, ſed tantum ſemifatuos, tempore quo habent dilucida interualla.*

a Inf can. 4.
b Iit. 3.

DEnique eadem ſancta Synodus docet [a] paruulos, *α vſu rationis carentes*, nulla obligari neceſſitate ad ſacramentalem Euchariſtiæ communionem, ſiquidem, per [b] Baptiſmi lauacrum regenerati, & Chriſto incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non poſſunt, *β nequo ideo tamen damnanda eſt antiquitas*, ſi cum morem in quibuſdam locis aliquando ſeruauit. Vt enim ſanctiſſimi illi Patres ſui facti probabilem cauſam pro illius temporis ratione habuerunt, ita certè, eos nulla ſalutis neceſſitate id feciſſe, ſine controuerſia credendum eſt.

1. VIde Henriquez *in ſumma lib.8. de Euchariſtia cap.42. a princ.* Galet. *in margarita caſuum conſcient. verb. Euchariſtia pag.102.col.1.* Vaſquez *in 3.p. tom.3. diſput.212.num.17. & diſput. 214 num. 35.* Petr. de Ledeſma *in ſumm. part.1. de Sacrament.* vbi de Euchariſtia, *cap.13. concl.7.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.29. quæſt.4. num.8*; Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom.1. q.80. art.9 à num.72.* Bonacin. *eod. tract. diſput.4. quæſt.1. puncto 3. num.2.* Filliuc. *in quæſt. moralibus tom.1. tract.4. cap.7. n.185. & 187.* Ioan. Sanci. *in ſelect. diſput.38. num.1. & 9.* latè Ioan. de Lugo *de Sacram. tom.1. tract. de Venerabili Euchariſt. Sacramento diſput.13. ſect.2. num.8. cum ſeqq.* Torreblanca *de iure ſpirituali lib.1. cap.7. n.65. cum ſeqq.* vbi etiam quòd in ſeptimo ætatis anno paruulis danda eſt Euchariſtia cum Pœnitentia. Hurtado *de Sacram. tom.2. tract. de Euchariſt. diſp.9. diffic.4. verſ. circa infantes.*

2. Infantes ſi daretur eis Communio recepturos gratiam, reſoluunt Victoria *in ſumm. verb. Euchariſtia, num.84. in fine*, Suar. *tom.3. diſput.62. ſect.4.* Barthol. ab Angelo *dialog.4. §.21.* Petr. de Ledeſma *d. cap.13. concl.8. dubda 2.* Ægid. de Coninck *d. q.80. art.9. num.77.* Bonacina *d. puncto 3. num.2. verſ. obſeruant.* poſt Suar. & Vaſq. ita reſoluit Ioan. de Lugo *vbi ſupra*, Hurtado *de Sacrament. tom.2. tract. de Euchariſt. diſput.9. diffic.19.* Ratio eſt ſecundùm illos, quia ceſſante prohibitione Eccleſiæ, poſſet Euchariſtia Sacramentum ob iuſtam cauſam dari paruulis, ſicut olim dabatur; ergo ſignum eſt paruulos eſſe capaces Euchariſtiæ, & conſequenter recepturos ipſius effectum, ſi ipſis adminiſtraretur.

α Vſu rationis carentes.] Vide perpetuò, & abſolutè fatuos in ſanitate communicare non poſſe Parochum, ſed tantùm ſemifatuos, & non continuò amentes tempore quo habent dilucida interualla, reſoluunt Henric. *d. lib.8. cap.42. §.3* Bonacin. *d. diſput.4. q.6. puncto 1. ex n.4.* Paul. Laymann. *in Theologia morali lib.1. tract.4 cap.4.* Villalob. *in ſumm. p.1. tract.7. dub.40. num.3.* Sanci. *in ſelect. diſp.26. n.5. & diſput.36. num.9.* Antonin. Diana *reſolut. moral. part.2. tract. de celebrat. Miſſæ reſol.79.* quos refero *de officio, & poteſt. Parochi cap.20. n.19.* vbi *num.43.* de infirmo delirante. Hurtado *d. diſp.19. diffic.20.* 3.

β Nec tamen ideo damnanda eſt antiquitas, &c.] Olim namque conſuetudo fuit in variis prouinciis conferendi Euchariſtiam infantibus, vt conſtat ex Dionyſio *de Eccleſ. hierarch. cap.7.* & ex Cypriano *lib. de lapſis*, & ex Gregorio Magno *in ſuo Miſſali veteri*, quod Romæ extat, & id fuiſſe in Hiſpania conſuetum, ſupponit Concil. Tolet. XI. *can.11.* refert Hurtado *de Sacram. tom.2. tract. de Euchariſt. diſput.9. diffic.19. verſ. Ricard.* & Ægid de Coninck *d. art.9. num.75.*

De Communione ſub vtraque ſpecie, & paruulorum.

1. *Excommunicantur dicentes omnes Chriſti fideles ex Dei præcepto, vel neceſſitate Sacramenti debere ſumere vtramque ſpeciem S. Euchariſtiæ.*
2. *Eccleſia iuſtis de cauſis præcepit laicis, & clericis non conficientibus Communionem ſub vna tantùm ſpecie.*
3. *Totus, & integer Chriſt. ſub vna panis ſpecie ſumitur.*
4. *Paruulis non eſt neceſſaria Euchariſtiæ Communio.*
5. *Pueri in qua ætatis parte incipiant habere diſcretionem ſufficientem ad obligationem præcepti communicandi, relinqui debet arbitrio Confeſſarij & parentum.*

a Concil. Conſtant. ſeſſ.13.

α Canon. I.

SI quis dixerit [a], ex Dei præcepto, vel neceſſitate ſalutis, omnes & ſingulos Chriſti fideles vtramque ſpeciem ſanctiſſimi Euchariſtiæ Sacramenti ſumere debere, anathema ſit.

b Suprà c.1. & Concil. Conſtan. de com loco
c Suprà c.3. & ſeſſ.13. c.3. & can.3 Concil. Conſtant. ſeſſ.13.

β Canon II.

Si quis dixerit, ſanctam Eccleſiam [b] Catholicam non iuſtis cauſis, & rationibus adductam fuiſſe, vt laïcos, atque etiam Clericos non conficientes ſub panis tantummodo ſpecie communicaret, aut in eo erraſſe, anathema ſit.

γ Canon III.

Si quis negauerit totum [c], & integrum Chriſtum omnium gratiarum fontem, & auctorem, ſub vna panis ſpecie ſumi, quia, vt quidam falsè aſſerunt, non ſecundum ipſius Chriſti conſtitutionem ſub vtraque ſpecie ſumatur, anathema ſit.

δ Canon

ᵟ CANON IV.

Si quis dixerit [d], paruulis, antequam ad annos discretionis peruenerint, necessarium esse Eucharistiæ communionem, anathema sit. d Suprà in princ. & c. 4.

Duos verò articulos [e], aliàs propositos, nondum tamen excussos, videlicet: An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, vt communicaret laïcos, atque etiam non celebrantes Sacerdotes, sub vna tantum panis specie, ita sint retinendæ, vt nulla ratione Calicis vsus cuiquam sit permittendus, &, An, si honestis, & Christianæ charitati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis vsus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit, & quænam sint illæ: Eadem sancta Synodus [f], in aliud tempus, oblata sibi quàm primum occasione, examinandos, atque definiendos reseruat. e Sess. 22 in decreto. f Infrà sess. 22. in fin.

1. α CANON I.] Vide Cardin. Bellarmin. *in controuers. Cathol. lib. 4. de Eucharistia, c. 20. cum seqq.* Henriq. *in summ. lib. 8. de Eucharistia, c. 24.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 29. n. 58. in fine,* Ægid. de Coninck *de Sacram. tom. 1. q. 80. n. 111. cum seqq.* Filliuc. *in quæst. moral. tom. 1. tract. 4. cap. 7. n. 201.* Hurtado *de Sacram. tom. 2. tract. de Eucharist. disp. 10. diffic. 5.*

2. β CANON II.] Vide Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom. 1. quæst. 80. num. 121.* vbi percurrit iustissimas rationes, quas habet Ecclesia præcipiendi laïcis, & clericis non conficientibus Communionem sub vna tantùm specie, idem tradit Hurtado *de Sacram. tom. 2. disp. 10. de Eucharistia diffic. 5. vers. supposito.*

3. γ CANON III.] Vide Balduin. iun. *super opera controuers. Bellarm. part. 2. lib. 3. cap. 8. a princ.* Ægid. de Coninck *de Sacram. to. 1. q. 76. art. 3. a n. 32.*

ᵟ CANON IV.] Vide Henriquez *in summ. lib. 8. cap. 3. §. 4.* Bonacin. *de Sacramentis disput. 4. quæst. 3. puncto 3. num. 2.* Vincent. Filliuc. *in quæst. moral. tom. 1. tract. 4. num. 40.* Hurtado *de Sacramentis tom. 2. tract. de Euchar. dispu. 9. diffic. 4. vers. circa infantes.* 4.

Relinqui debere arbitrio Confessarij & parentum in qua ætatis parte incipiant pueri habere 5.
discretionem sufficientem ad obligationem præcepti communicandi, resoluunt Suar. *tom. 3. disp. 70. sect. 1.* Valer. Reginald *in praxi fori pœnitent. lib. 29. num. 83.* Ægid de Coninck *de Sacrament. tom. 1. quæst. 80. art. 11. dub. 4. num. 102.* Iacob. de Graff. *in aureis decis. part. 1. lib. 2. cap. 38. num. 15.* Azor. *instit. moral. part. 1. lib. 7. cap. 3. quæst. 10.* Posseuin. *de officio curati cap. 8. num. 9. & 10.* Bonacin. *d. disput. 4. quæst. 7. punct. 2. num. 2.* Ego ipse *de officio, & potest. Parochi cap. 20. num. 18.*

DE REFORMATIONE.

Episcopi gratis debent ordinare, dimissorias, & testimoniales dare, nec illi, eorúmve ministri aliquid pro sigillo etiam sponte oblatum recipere possunt. Vbi est consuetudo aliquid recipiendi pro litteris, nihil capiatur à Notariis pro officio vltra decimam vnius aurei partem, modò aliunde iis non suppetat salarium, &c.

CAPVT I.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Ordinator non potest accipere ab Ordinario aliquam mercedem.*
3. *Diaconi qui soluerunt decem scuta suo Ordinario pro obtinendis litteris dimissorialibus, incidunt in simoniam.*
4. *Simonia committitur si prouisio fiat mercede, & pretio.*
5. *Episcopis eorumque vicariis nihil licet accipere pro executione litterarum Apost. dispensationum matrimon. & absolutionum.*
6. *Littera publicatoria gratis concedi debent.*
7. *Dimissoria, commendatitia, aut testimoniales littera gratis concedi debent.*
8. *Ordinum collatores, siue illorum ministri nihil accipere debent ab illis, qui ordinantur.*
9. *Beneficiorum collatores, nil pro collatione, seu quauis alia dispositione beneficiorum directè, vel indirectè accipere, vel exigere possunt.*
10. *Cancellarius quid possit accipere pro collatione & institutione Ecclesiarum.*
11. *Notarij quid pro singulis litteris dimissoriis, aut testimonialibus recipere possint.*
12. *Commendatitia, aut testimoniales littera gratis concedenda.*
13. *Episcopo, vel eius vicario non licet quicquam accipere pro dispensationibus matrimonialibus.*
14. *Notario, vel Cancellario ex quibus nihil liceat accipere.*
15. *Ex quibus aliquid liceat percipere.*
16. *Notarij possunt aliquid accipere pro singulis litteris dimissoriis, aut testimonialibus quando nullum habent stipendium constitutum ab Episcopo.*
17. *Verba hæc important graues, & grauiores pœnas.*

QVoniam [a] ab Ecclesiastico ordine omnis auaritiæ suspicio abesse debet, nihil pro collatione quorumcumque Ordinum, etiam clericalis Tonsuræ, nec pro litteris dimissoriis, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa, α *etiam sponte oblatum* Episcopi, & alij Ordinum collatores, β *aut eorum ministri* quouis prætextu accipiant. γ *Notarij verò* in iis tantum locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil

a Vide 1 Lateran c. 6. 1. Concil. Caledō actione 15. c 2. Conc Aurelian. cap. 3. Cōc. Tol 8. c. 1 cap sicut Episcopum 1. q. 1 & c. 1. de simo. de quibus Milenitā Cōt. 1. cap 14.

nihil accipiendi, pro singulis literis dimissoriis, aut testimonialibus decimam tantum vnius aurei partem accipere possint: *d dummodo eis nullum salarium* sit constitutum pro officio exercendo, nec Episcopo ex notarij commodis aliquod emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directè, vel indirectè prouenire possit, tunc enim gratis operam suam eos præstare omnino teneri decernit, contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines etiam immemorabiles, quorumcumque locorum, quæ potius abusus, & corruptelæ, simoniacæ prauitati fauentes, nuncupati possunt, penitus cassando, & interdicendo, & qui secus fecerint, tam dantes, quàm accipientes, *e ultra diuinam ultionem*, *b* pœnas à iure inflictas ipso facto incurrant.

b 2. Braccaren. cap 1.

1. VIde Nauarr. *in man. cap. 22. num. 18. & cons. 1. de censib.* in vtraque edit. Sayr *in floribus decis. sub eod tit. decis. 1.* Matth Suar. *in pract. & ordine visitandi cap. 18. num. 6.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 23. cap. 14 num. 197. in fine*, Franc. Leon. *in thesauro fori Ecclesiast. p. 1. c. 4. num. 27.* Sbroz *de Officio Vicarij lib 2. quæst. 42.* Campan. *in diuers. iuris canonic. rub. 12. cap. 27. per tot.* Narbona *l. 33. gloss. vnica n. 6. tit. 25. lib. 4 noua Recopil.* P. Suar. *de Relig. tom. 1. lib. 4. de Simonia cap. 20 n. 9. cum seqq. & c. 53. num. 5.* vbi quòd decretum in præsenti comprehendit quamcunque vocem, vel actionem ministrantium collationi Ordinum, Metipsum *in collect. ad cap. 1. de simonia.*

2. Non posse Ordinatorem accipere ab ordinato aliquam mercedem, munera, nec quidem forfices, mappas, pectines, vel similia sed tantùm cereum, refert decisum Piasec. *in praxi Episcop. p. 1. c. 1. n. 55.*

3. Diaconos, qui soluerunt decem scuta suo Ordinario pro obtinendis litteris dimissorialibus, quarum vigore fuerunt ordinati ad Presbyteratum, incidisse in simoniam, & pœnas simoniacis huiusmodi inflictas, resoluit Sel. *in select. Canon. c. 10. num. 11* vbi refert ita fuisse decisum *in nullius 7. Septembris* 1630.

4. Simoniam committi, si prouisio fiat mercede, & pretio, vel cum aliquo pacto, & conditione, & non gratis, probat *cap. ordines 1. quæst. 1.* cum allegatis per Nicol. Garc. *de benef. part. 8. cap. 1. num. 14.* Idem dicendum in prouisione Præceptoriç S. Iacobi, Calatrauæ, & similis, resoluit Nicol. Garc. *de tract. part. 1. cap. 7. num. 4.*

5. Episcopis, eorùmque vicariis nihil prorsus accipere licere pro exequutione litterarum Apostol. dispensationum matrimonialium, & absolutionum, nec pro cognoscendis dispensationibus in gradu matrimonij prohibito; Notariis verò licere dumtaxat quartam partem ducati accipere pro præsentatione rescripti, & pro examine testium, refert decisum Sel. *d. cap. 10. n. 15.*

6. Prohiberi etiam aliquid recipere pro litteris publicatoriis, testatur resolutum Nicol. Garc. *d. p. 8. cap. 1. n. 77. ad 4.*

7. Dimissorias, commendatitias, aut testimoniales litteras gratis concedi debere, asserit decisum Nicol. Garc. *d. c. 1. n. 77.*

8. Ordinum collatores, siue illorum ministri, nihil accipere debent ab illis, qui ordinantur, etiam pro litteris dimissoriis, necnon pro sigillo, etiamsi ab immemorabili tempore fuerit obseruatum, vt certum quid recipiatur. Notarij verò pro dimissoriis decimam partem aurei recipiant, si nullum habeant salarium pro officio exercendo, ex quo emolumento nihil directè, vel indirectè perueniat Episcopis. In Indiis verò, in quibus res maximo pretio venduntur, Notarij possunt exigere loco dictæ decimæ partis vnius aurei, quantitatem permissam ex decreto f. mem. Sixti V. ita refert decisum Sel. *d. cap. 10. num 15.*

Collatores beneficiorum quacunque dignitate præfulgeant, nil pro collatione, seu quauis alia dispositione beneficiorum quouis quæsito colore directè, vel indirectè, etiam sub nomine Annatæ, aut cuiusuis alterius portionis fructuum, etiam à sponte dantibus, vel offerentibus accipere aut exigere possunt, eorundum quoque collatorum Notarij, & alij quiuis officiales, quibus tamen aliunde certum salarium constitutum est, eadem omnino obseruare debent. Illis verò, quibus salarium pro officio suo exercendo nullum constitutum est, licet in qualibet huiusmodi beneficiorum collatione, seu alia dispositione pro suo labore aliquam mercedem accipere, quæ tamen scriptura, sigillo, & cæteris omnibus computatis vnum aureum non excedat, & inde collatores ipsi nihil emolumenti percipere possint, alioquin tam dantes, quàm recipientes pœnis contra simoniacos editis sactis canonicis tenentur, ipsisque ipso facto incurrisse censentur. Notarij autem, seu officiales alij à suis officiis suspensi sunt. Ita refert decisum Nicol Garc. *de benef. p. 8. c. 1. n. 79. & 77.* 9.

Episcopo non licere quicquam accipere, vel percipere directè, vel indirectè, vbi infra scripta expediuntur, dicit Sel. *d. cap. 10. num. 20.* referens sic fuisse decisum *in vna Vicen. 8. Martij* 1602. videlicet.

Littera collationum, institutionum, seu prouisionum beneficiorum vacantium per obitum, vel per resignationem etiam ex causa permutationis, vel alia.

Littera dimissoriales, seu testimoniales, quæ conceduntur Presbyteris, seu clericis ad alias diœceses transituris.

Litteræ recipiendi Ordines ab alienis Episcopis.

Litteræ recipiendi Missas.

Licentia audiendi confessiones.

Licentia administrandi Sacramenta, excepta Pœnitentia.

Licentia deseruiendi beneficiis curatis, aut simplicibus.

Licentia ordinandi se ad titulum patrimonij, seu approbationes huiusmodi titulorum.

Licentia absentandi se ab Ecclesiis, seu beneficiis.

Licensia erigendi capellas.

Licentia colligendi eleemosynas.

Licentia sepeliendi cadauera intra Ecclesiam.

Mandatum de publicando in Ecclesia initiandos sacris Ordinibus

Dispensationes ad duo beneficia etiam similia sub eodem tecto.

Litteræ approbationis concurrentium ad Parochialium vacationes in mensibus reseruatis, quæ ad Sedem Apost. transmittuntur.

Approbationes iurispatronatus ex fundatione, vel dotatione.

Creationes vicariorum in Parochialibus.

Deputationes Œconomorum dum beneficia vacant.

Executiones litterarum Apost. gratiam, seu iustitiam concernentium.

a Etiam

α *Etiam sponte oblatum.*] Vide Suar. *de Relig. tom.* 1. *tract.* 3. *lib.* 4 *de simonia cap.* 49 *n.* 2.

10. β *Aut eorum ministri.*] Pro collatione, aut institutione Ecclesiarum, & præsertim curatarum, Cancellarium posse in singulis accipere mercedem suo labori conuenientem, quod tamen scriptura, sigillo, & cæteris omnibus computaris vnum aureum non excedat, & dummodo ipsi Cancellario salarium nullum pro suo officio exercendo constitutum sit, & ex pecunia quam accipiet, nihil prorsus emolumenti collatores, aut institutores vllo modò directè, vel indirectè, percipiant. Ita referunt decisum Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.* 1. *tit.* 18. *de Episcopis n.* 17. *in resp. ad* 1. *&* 2. Piasec. *in praxi Episcop. p.* 2. *cap.* 5 *n.* 28.

11. γ *Notarij verò,* &c.] Vide Sbroz *de Vicario Episc. lib.* 2. *q.* 42. Suar. *d. cap.* 53. *n.* 6. *cum seqq.* Zerol. *in praxi Episc. p.* 1. *verb. dimissoria* §. 7. Less. *de iustit. lib.* 2. *c.* 35. *dub.* 10. Azor. *instit. mor. p.* 3. *lib.* 12. *c.* 5. *q.* 1. Vgolin. *de simon tab.* 1. *cap.* 41. *§.* 4. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 23. *n.* 200. Piasec. *in praxi Episcop. part.* 1. *c.* 1. *n.* 55. Stephan. Weyms *ad constit.* 24. *ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, const.* 17. *n.* 33. *pag.* 202. Narbona *d. l.* 33. *gloss. vnica n.* 7. Homobon. de Bonis *de examine Ecclesiast. tract.* 11. *c.* 6. *q.* 11. *resol.* 4. Cened. *ad Decretal. collect.* 177. *n.* 1. vbi sub dubio resoluere videtur quòd post cófecta instrumenta & tradita partibus possunt Notarij, quod ab ordinatis sponte offertur recipere, de quo vide Martien. *in dialog. relator. p.* 3. *c.* 25. *n* 5. Perez *l.* 1. *gloss.* 1. *post med. tit.* 9. *l.* 2. *ordin.* Homob. de Bonis *d. c.* 6. *q.* 12. *resol.* 1 *in fine*, facit Sanch. *de matrimon. lib.* 8. *disp.* 35. *n.* 14 in terminis Narbona *d. l.* 33. *gloss. vnica n.* 8.

12. Nihil exigendum pro dimissoriis, commendatitiis, aut testimonialibus litteris, refert decisum Armendar. *d. tit.* 18. *de Episcopis num* 17. *in respons. ad* 3. quem cito *de officio, & potest. Episcopi part.* 2. *allegat.* 7. *num.* 26.

13. Pro dispensationibus matrimonialibus non licere Episcopo, vel eius vicario quicquam accipere, nec ratione taxæ etiam ex immemoriali consuetudine, nec ratione sigilli, vel alicuius alterius rei, asserit resolutum Armendar. *d. tit.* 18. *de Episcopis n.* 10 *in resp. ad* 6. aduertens propterea decretum illud quod solet poni in litteris dispensationum matrimonialium, vt nihil muneris, aut præmij sponte accipi possit pro illarum executione, ita intelligendum esse, vt neque Ordinarius ipse, neque vicarius eius quicquam pro mercede laboris, quem ea in re susciperent, capere possent, addit deinde Notarium pro examine testium quartam aurei, seu ducati partem licitè accipere posse.

14. Notario, vel Cancellario nihil licere accipere, neque ratione scripturæ, neque sigilli, neque laboris, aut alio titulo, sed gratis his quorum interest debere præstare omnia infrà ponenda, tenet Sel. *d. cap.* 10. *num.* 21. attestans sic fuisse decisum in vna *Vicen.* 8. *Martij* 1602. videlicet:

Approbationem ad audiendas confessiones.
Licentiam administrandi Sacramenta.
Licentiam deseruiendi beneficiis.
Licentiam sepeliendi defunctorũ corpora in Ecclesia.
Licentiam celebrandi Missas.
Licentiam colligendi eleemosynas.
Mandata publicandi in Ecclesia eos, qui primam tonsuram, vel minores Ordines ac sacros suscipere voluerint.

Quoad alia verò quæ sequuntur, poterit aliquid percipere, si nullum sibi salarium, vel stipendium constitutum fuerit, túncque congruam tantùm sui laboris mercedem, quæ quoad litteras collationis, vel institutionis curatarum Ecclesiarum, vel deputationis vicariorum in illis vnum aureum, & quoad litteras dimissorias, & testimoniales decimam vnius aurei partem nunquam excedat. 15.

Pro litteris collationum, institutionum, seu prouisionum beneficiorum vacantium per obitum, vel per resignationem, etiam ex causa permutationis, vel alia.
Pro litteris dimissorialibus, seu testimonialibus, quæ conceduntur Presbyteris, seu clericis ad alias diœceses transituris.
Pro litteris recipiendi Ordines ab alienis Episcopis.
Pro licentia ordinandi se ad titulum patrimonij, seu pro approbationibus huiusmodi titulorum.
Pro licentia absentandi se ab Ecclesia, seu beneficiis.
Pro licentia erigendi capellas.
Pro litteris approbationis concurrentium ad Parochialium vacationes in mensibus reseruatis, quæ ad Sedem Apost. transmittuntur.
Pro approbatione iurispatronatus ex fundatione, vel dotatione.
Pro erectionibus Vicariorum in Parochialibus.
Pro deputationibus Oeconomorum dum beneficia vacant.
Pro executionibus litterarum Apostolic. gratiam, seu iustitiam concernentium.

δ *Dummodo eis nullum salarium,* &c.] Ergo quando nullum habét stipendium constitutum ab Episcopo, possunt aliquid accipere, vt per Nauarr. *in man. c.* 23. *num.* 102. Piasec. *in praxi Episcop. part.* 1. *cap.* 1. *num.* 55. *pag.* 61. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 23. *num.* 200. *vers. quæritur.* Narbona *d. l.* 33. *gloss. vnica num.* 7. *&* 10. Suar. *de Relig. tom.* 1. *lib.* 4. *de Simoniac.* 53. *num* 6. vbi dicit Concilium in præsenti limitasse illam prohibitionem, permittendo, vt Notarij decimam partem aurei pro litteris accipere possit cum tribus conditionibus: vnã, vt solùm hoc liceat vbi non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi; alia, vt Notarius non habeat stipendium pro officio exercendo: tertia vt nihil ex illo lucro ad Episcopum redundet; aliàs decernit Notarium teneri gratis suas operas præstare. 16.

ε *Vltra diuinam vltionem.*] Importare hæc verba grauès, & grauiores pœnas asserit Paul. Fusc. *de Visitat. lib.* 1. *cap.* 31. *num.* 15. 17.

Nullus quintamus idoneus secularis clericus maioribus ordinetur, nisi priùs habeat beneficium sufficiens ad vitam, quod resignare non possit, nisi, &c. *vel patrimonium, aut pensionem similiter verè sufficiens,* &c.

CAPVT II.

1. *Doctores de materia huius cap. agentes.*
2. *Ordinare ante Concilij publicationem poterat Episcopus clericos suos ad diuersos titulos:*
3. *Religiosos non comprehendit.*

4. Sed

4. *Sed comprehendi declarauit Pius V.*
5. *Constitutio Pij V. intelligitur tam in non professis, quàm in nulliter professis.*
6. *Patres Societatis* IESV *possunt promoueri ad sacros Ordines absque titulo.*
7. *Titulus non requiritur ad minores Ordines.*
8. *Beneficij ad titulum, quod in distributionibus quotidianis consistit, potest quis ad sacros Ordines promoueri.*
9. *Ordinari quis non potest ad titulum beneficij de futuro.*
10. *Beneficij ad titulum potest quis ad sacros Ordines promoueri, non obstante quod non lucretur illius fructus nisi post susceptum presbyteratus Ordinem.*
11. *Vicaria perpetua ad titulum potest quis ad sacros Ordines promoueri.*
12. *Capellaniæ ad titulum potest quis ad sacros Ordines promoueri, si fuerit auctoritate Apostol. vel ordinaria erecta, & in titulos creata.*
13. *Præstimonij ad titulum quod solitum fuerit dari in titulum potest quis ad sacros Ordines promoueri.*
14. *Ecclesiæ receptiuæ ad titulum potest quis ad sacros Ordines promoueri.*
15. *Ad titulum Ecclesiæ, cui adscribitur, an & quando possit quis ad sacros Ordines promoueri.*
16. *Coadiutoriæ perpetuæ cum futura successione ad titulum potest quis promoueri.*
17. *Capellaniam etiam amouibilem in capella Papæ obtinens potest ad illius titulum promoueri.*
18. *Seminarij ad titulum non potest ordinari cooptatus in illius collegium.*
19. *Vicaria amouibilis ad titulum non potest quis promoueri.*
20. *Episcopus arbitrari debet congruam summam, & decentem beneficij valorem, qui ad victum honestè sufficiat.*
21. *Beneficium debet ab illo pacificè possideri, qui ad eius titulum vult ordinari.*
22. *Beneficium resignans ad cuius titulum ordinatus fuit, tenetur facere mentionem se ad titulum illius fuisse promotum, aliàs resignatio est nulla.*
23. *Non potest per æquipollens adimpleri.*
24. *Habet locum etiam in resignationibus factis coram Papa.*
25. *Prohibet resignationes voluntarias, sed non priuationes.*
26. *Beneficiarius in sacris constitutus non potest ullo modo beneficium resignare, nisi, &c.*
27. *Renunciatio beneficij, ad cuius titulum quis fuit ordinatus, non valet, nisi facta mentione, &c.*
28. *Permutatio beneficij, non facta mentione quod ad illius titulum fuit permutans sacris initiatus, nulla est.*
29. *Nisi obtinuerit possessionem permutati beneficij sufficientis.*
30. *Iurans resignare beneficium ad cuius titulum fuit promotus, pœnitentia imposita absoluendus est ne resignet.*
31. *Beneficium resignare valet constitutus in minoribus etiamsi non habeat aliunde quo viuere possit*
32. *Habet locum etiamsi beneficia sint iurispatronatus.*
33. *Pius V. imponit pœnam contra resignantes beneficia contra formam huius cap.*
34. *Ordinarius tenetur alere illum Presbyterum cuius resignationē admisit unius tantùm beneficij quod habebat ad congruam sustentationem necessarium.*
35. *Patrimonium obtinentes ordinari posthàc non possunt, nisi illi quos Episcopus iudicauerit assumendos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum.*
36. *Patrimonium super re immobili constitui debet.*
37. *Patrimonium, ad cuius titulum ordinandus promoueri debet, est res certa fructifera, &c.*
38. *Patrimonij quantitas remittitur ad terminos Concil.*
39. *Patrimonij examen pertinet ad Episcopum priuatiuè quoad alios.*
40. *Patrimonia pro clericis ad sacros Ordines promouendis potest constitui super annuis perpetuis censibus.*
41. *Patrimonium donatum per parentes, ea conditione ut illud habeat interim dum aliquod non obtinet beneficium, est validum.*
42. *Donationis ad titulum potest quis ordinari.*
43. *Donatione facta, & sequuta traditione bonorum pro patrimonio, si clericus moriatur, an donans recuperet eadem bona.*
44. *Dimissorias concedere potest Episcopus clericis absentibus ut ad patrimonij, vel pensionis titulum ordinentur.*
45. *Ordinari quis potest ad sacros Ordines cum patrimonio sibi assignato à patre in bonis, quæ sunt directi dominij Ecclesiæ.*
46. *Ordinari quis potest ad titulum bonorum immobilium, & annuorum redituum.*
47. *Beneficij & patrimonij ad titulum potest quis promoueri si beneficium per se sufficiens non sit.*
48. *Ordinari nullus potest in sacris si cum beneficio, aut patrimonio insufficienti iungantur pitantiæ, eleemosyna, &c.*
49. *Ordinari nullus potest ad titulum suæ industriæ, vel honesti laboris.*
50. *Litteratura ad titulum non potest quis ordinari.*
51. *Ordinari sine beneficio vel patrimonio quandoque concessum est ob penuriam Sacerdotum.*
52. *Claus.: Donec fuerit de beneficio prouisus, non comprehendit officium organistæ.*
53. *Episcopus quando possit ordinare familiarem suum ad titulum pensionis.*
54. *Verba hæc denotant boni viri arbitrium.*
55. *Ordinari nullus potest contra prohibitionem sui Prælati, aut de illo conqueri, seu ab eo appellare.*
56. *Necessitas, vel utilitas Ecclesiæ sufficit ut Episcopus possit admittere ordinandum ad titulum patrimonij.*
57. *Patrimonij quantitas remittitur ad terminos Concilij.*
58. *Patrimonium an sufficiat, relinquitur arbitrio Ordinarij.*
59. *Bona, ad quorum titulum quis est sacro Ordine insignitus, prohibentur sine licentia Episcopi alienari.*
60. *Patrimonium vendi, hypothecari, vel præscribi tempore ordinatio non potest.*
61. *Alienatio patrimonij, aut extinctio pensionis subsequens promotionem est inualida.*
62. *Dictio,* nullatenus, *importat nullitatem actus ipso iure.*
63. *Alienatio, seu renunciatio patrimonij, an possit fieri sine licentia Episcopi, si habeatur beneficium, vel quid aliud sufficiens.*
64. *Beneficium, vel patrimonium quando dicatur sufficiens.*
65. *Decretum Concilij in præsenti quorum canonum pœnas innouet.*
66. *Innouare pœnam suspensionis cap. neminem, & cap. sanctorum, qui teneant.*
67. *Innouare pœnam cap. cùm secundùm, qui resoluant.*
68. *Constitutionis Sixti V. modificatio.*

69. *Ordi*

69. Ordinatus ad titulum patrimonij quamuis post ordinationem illud retrodonet, seu renuntiet, non incurrit vllam suspensionem.

70. Patrimonium habens ex ficta donatione an puniatur per sententiam iudicis amissione illius.

71. Donatio pro suscipiendis Ordinibus an imputetur in legitimam.

72. Ordinatus bona fide ad titulum patrimonij quod prius erat alteri donatum non incurrit pœnas huius decreti.

CVm non deceat eos, qui diuino ministerio adscripti sunt, cum Ordinis dedecore [a] mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere: compertúmque sit, complures plerisque in locis ad sacros Ordines nullo ferè delectu admitti, qui variis artibus, ac fallaciis confingunt, se beneficium Ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: *α statuit sancta Synodus, ne quis deinceps, β Clericus sæcularis*, quamuis aliàs sit idoneus moribus, scientia, & ætate, *γ ad sacros Ordines* promoueatur, nisi prius legitimè constet, *δ eum beneficium Ecclesiasticum, ε quod sibi ad victum honestè sufficiat, ζ pacificè possidere. η Id verò beneficium resignare non possit*, nisi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum sit promotus, *θ neque ea resignatio admittatur*, nisi constito, quod aliunde viuere commodè possit: & aliter facta resignatio nulla sit. *ι Patrimonium verò, κ vel pensionem obtinentes* ordinari posthac non possint, *λ nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos μ pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum*, eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, vel pensionem verè ab eis obtineri, taliáque esse, *ν quæ eis ad vitam sustentandam* satis sint: *ξ atque illa deinceps sine licentia Episcopi ο alienari, aut extingui, vel remitti π nullatenus possint, ρ donec beneficium Ecclesiasticum σ sufficiens* sint adepti, vel aliunde habeant [b], vnde viuere possint [c]: *τ antiquorum Canonum pœnas super his innouando.*

[a] Cap. Diaconi sunt, circa med. 91. dist.

[b] Cap. nemini dist. 70. [c] E. c. Sanctorum 70. dist. cap. cum secundum de præbend. & c. cum Episcopus de præbend. in 6. c. fin. de rescrip. in 6. V. de constitutionem Alexand. in Conc. Lateg. p. 1. c. 5.

1\. VIde Henriq. *in summ. lib. 10 cap. 17. §. 3.* Salzed. ad Bernard. *in pract.* .18. *in nouiss. edit.* Fr. Emman. *in summa tom. 2. cap. 15* Flamin. Parit. *de resign. benefic. lib. 2. q. 9.* Azor. *institut. moral. p. 2. lib. 3. cap. 4.* Petr. de Ledesma *in summa p. 1. de Sacrament.* vbi de sacram. Ordinis, *cap. 7. concl. 6. cum seqq.* Nicol. Garc. *de benefic. p. 2. c. 5 per tot.* Aloys. Ricc. *in collect. decisionum part. 3. collect. 566. & in praxi rerum fori eccles. decis. 312. cum seqq. in 1. edit.* alias *res. 270 cum seqq. in 2. edit.* Martin. Fornar. *in tract. de Ordine cap. 8.* Vgolin. *de officio Episcopi cap. 26. § 8. cum seqq.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 32. tract. 2. n. 72. cum seqq.* Armendar. *in addit. ad recopilat. legum Nauarræ lib. 2. tit. 8. l. 1. de patrimonio clericorum*, Bonacin. *de Sacrament. disp. 8 quæst. vnica, puncto 5. num. 18. cum seqq.* latè Narbona *l. 35. gloss. 1. tit. 3. lib. 1 Recopil.* Boët. Epo *tom. 1 tit. de iurisdict. eccles. tempor. c. 1. n. 5. cum seqq.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rub. 8. c. 1. cum seqq.* Homobon. de Bonis *de examine ecclesiastico tract. 2. q. 19. cum multis seqq.* Sanctarel. *var. resol. q. 49.* Lotter. *de re benefic. tom. 1. lib. 1. c. 2. per tot.* Illustriss. D. Roder. à Cunha *in comment. ad c. 1. & 2. dist. 70.* Aldan. *in compendio Canon. resol. lib. 1. tit. 10. per tot.* Sel. *in selectis Canon. c. 3.* Thom. Valasc. *allegat. iuris tom. 1. alleg. 35.* iterum Bonac. *de censur. extra Bull. Cœnæ disput. 3. q. 1. puncto* 8. Marchin. *de sacram. Ordinis tract. 2. p. 6. c. 5. cum seqq.* Alzedo *de præcellentia Episcop. dignit. p. 2. c. 5. n. 49. cum seqq.* Sanch. *in opuscul. moral. lib 7. c. 1. dub. 34 cum seqq.* Torreblanca *in practicab. iuris spirit. lib. 2. c. 13. num. 24. cum seqq.* Marcel. Vulpe *in praxi iud. fori eccles.* .8. *n. 6. cum seqq.* metipsum *de officio & potest. Episcopi p. 2. alleg. 19. & 20.*

2\. *α Statuit sancta synodus ne quis deinceps*, &c.] Ordinare ante Concilij promulgationem poterat Episcopus clericos suos ad diuersos titulos. Primò ad titulum beneficij, *c. Sanctorum 70 dist.* Secundò ad titulum paternæ hæreditatis, *cap. Episcopus in fine, de præbend.* seu ad titulum proprij patrimonij, *cap. cum, de præbend.* Tertiò ad titulum alieni beneficij, *cap. postulasti, de iurepatr. cap. per tuas 3. de simonia*, Felin. *in cap. in nostra, de rescript. corollar. 34. num. 31.* Quartò ad titulum stipendij ab Episcopo sibi assignandi super fructibus suæ mensæ Episcopalis, ad *cap. Episcopus, de præbend.* Abb. *in c. cum secundum num. 11. eodem tit.* Quintò ad titulum pensionis, seu stipendij à laico assignandi, Rot. *decis. 21. de præbend. in antiquior. & de. 39. de rescript. in antiq.* Hodie Episcopus etiam vrgente necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum non poterit ad tertium, & quartum clericos promouere: ad secundum verò poterit sed in terminis tantùm, in quibus Concil. loquitur, nempe pro necessitate vel vtilitate Ecclesiæ, dummodo talis laicus sit verè facultatibus idoneus, atque in forma valida obliget se, suósque successores ad præstandum hoc stipendium, & non alienandum sine licentia Episcopi illa bona, super quibus assignatum erit hoc stipendium, hæcque obligatio duret donec ordinatus beneficium sufficiens, aut pensionem aliunde erit adeptus. Ita refert decisum Nicol. Garc. *de benefic. p. 2. cap. 5. num. 93.*

3\. *β Clericus secularis.*] Ergo Religiosos non comprehendere aiunt Henriq. *in summ. lib 10. c. 17. §. 3.* Fr. Emman. *quæst regul. tom. 3. q. 23. art. 3.* Sanctarel. *d. q. 49. num. 5* Ego ipse *d. p. 2. alleg. 19. num. 4.* aduertentes Sixtum *in sua Constit. 29. contra clericos malè promotos*, hoc idem insinuare in illis verbis, ibi, *aut quoad seculares sine titulo sufficientis beneficij, vel patrimonij.*

4\. Sed sub hoc decreto comprehendi omnes & singulos etiam cuiuscunque Ordinis clericos Religiosos, siue seculares more Religiosorum viuentes in communi, & non professos, declarauit Pius V. *constitut. 74. incip. Romanus Pontifex, de anno* 1568. relata per Piasec. *in praxi Episcop. p. 1. cap. 1. de conferend. ordinib. num. 43.* & per illam sic sentiunt Vgolin. *d. c. 26. §. 8. num. 1. vers. hæc autem regula*, Salzed. ad Bernard. *d. cap. 18. num. 2.* Nicol. Garc. *d. part. 2. cap 5. num. 12.* Bonacina *de suspens. in particulari disp. 3. q. 2. puncto 9. num. 1.* Nald. *in summ. verb. Ordo, num. 28.* Molfes. *in summ. Theologiæ moralis tract. 2. cap. 15. num. 11.* Homobon. de Bonis *d. tract. 2. quæst. 21.* Sanctarell. *d. quæst. 49. num. 10. in princip.* Sanch. *d. cap. 1. dub. 35. num. 9.* Alzedo *d. part. 2. cap. 5. num. 51.* Lezana *in summa quæst. Regul. cap. 14. num. 10.* Ego ipse *d. allegat. 19. num. 4. in fine.*

5. Et hanc Pij V. constitutiouem intelligendam esse tam in non professis, quàm in nulliter professis, censuit Rot. in Vrgellen. Canonicatus 3. Martij 1595. coram Card. Blanchetto, quam refert Nicol. Garc. d.p.2.cap.5.num.11. & 12. & obseruant Sanctarel. d.num.10.in fine, Aloys. Ricc. in dec. curia Archiep. Neapol. p.2. decis.283. & in praxi rerum fori eccles. resol.270. num.2. vbi num.3. cum Maiol. de irregul. lib.4.cap.15.num.1. resoluit sic ordinatos Regulares non professos sine titulo illo ordine ministrantes effici irregulares, refero Ego ipse d. alleg.19. num.5. & 6.

6. Gregor. XIII. in const. sua, incip. Ascendente, sub dat. Kal. Iunij 1584. concessit Societati Iesu quòd qui tria vota paupertatis, castitatis, & obedientiæ in Societate emiserunt, de licentia Præpositi Generalis possint promoueri ad sacros Ordines absq; titulo, etiam ante solemnem professionem emissam, si modò sint ætate, moribus, & doctrina idonei, non obstante dicta constitutione Pij V. quæ hoc decretum ad Religiosos non professos extendit, fortasse quia cognoscebat illo prædictæ Societatis Patres ligari, eo quòd etsi veri dicerentur Religiosi, tantùm simplicia vota emittebant. Ita Mendos. cons.13. Henriq. lib.10.cap 17.§.3. Flamin. Paris. d. lib.2.q.6.n.19. Piasec. d.p.1.cap.1.n.44. Fr. Emman. in sum. tom.2. cap.15. num.1. & q. regul. tom.3. q.23. art.3. Nicol. Garc. d.cap.5.num.13. Martio. Fornar. d. tract. de Ordine cap.8.num.9. vers. pro resolutione, Bonacina punct.9. num.2. Soar. tom.5. de censur. disp.31. sect.1.num.38. Vgolin. d.c.26.§.8.num.1. vers. excipitur tamen, Sanctarell. d.q.49. num 6. & 11. Illustris. D. Roderic. Cuoha in comment. ad c.1.num.1.dist.70. Molfes. d.cap.15. num.12. Sanchez d.dub.35. num.9. Marchio. d.tract.2.p.6.cap.5.n.5. Alzedo d.p.2.cap.5. num.52. Lezana d.c.14.n.10. Vnde si contingat è Societate quem eiici in Sacris iam constitutum & carentem beneficio, tunc Prælatis eiusdem Societatis de honesto victu saltem de redditu 40. annuorum illi prouidere debe. donec sufficiens beneficium fuerit assequutus; ita Marchin. d.cap.5.num.5. Ego ipse d.p.2.alleg.19.n.17.

7. y Ad sacros Ordines.] Ad minores igitur Ordines titulum non requiri contra gloss.1. in c. neminem 70.dist. tenent, seruarique de consuetudine attestantur Salzed. d.cap.18.n.5. Vgolin. de irreg. c.61. num.2. Fr. Emman. in sum. tom.2.c.15.n.16. Nauarr. cons.14.n.1. de tempor. ordin. Thom. Valasc. d. tom.1. alleg.35.n.3. Sanch. d. lib.7.cap.1.dub.37. Alzed. d.p.2. c.5.n.50. Petr. Ledesma. in summ.p.1. de Sacram. vbi de sacram. Ordinis, c.7. ad fin. Flamin. Paris. d. lib.2. q.6.n.4. Nicol. Garc. d.p.2.cap.5. n.4. cum seq. Aloys. Ricc. in d. praxi rerum fori eccles. resol.271. num.3. Campan. d. rub.8.cap.1.n.5. Sanctarell. d.q.49.num.3. & 4. Homobon. de Bonis d. tract.2.p.20. Illustriss. D. Roder. à Cunha in commem. ad d.c.1. dist.70.n.3. Ego ipse d. alleg.19.n.3

8. d Eum beneficium Ecclesiasticum, &c.] Ad titulum beneficij, quod in distributionibus quotidianis consistit posse quem ad sacros Ordines promoueri, tenet Campan. d. rubr.8.c.5.n.29. quem refero d. allegat.19.num.24. Marchin. d. tract.2.p.6.c.6. diffic.5. num.19.

9. Ad titulum beneficij de futuro ad quod est præsentatus, nominatus, seu postulatos non posse quē promoueri, resoluunt Salzed. d.c.18 num.6. Fr. Emman. in sum. tom.2.cap.15.num.10. Vgolin. d.cap.26. §.8.n.3. in fine, Petr. de Ledesma d.c.7. post 8. concl. Nicol. Garc. d.p.2. c.5.n.130. Narbona d loco n.64. pag.13. Sanchez in opusc. moral. lib.7. cap.1. dub.34. n.5. & dub.35.n.2. D. Acuña in cap. neminem, n.13. dist.70. Marchin. d. tract.2.p.6.c.6. diffic.3. Ego ipse d. alleg.19.n.28.

Contrà Maiol. de irregul. lib.4.cap.15.num.3. Sayr. de censur. lib.4.c.14.num.19. Campan. d. rubr.8.cap.4. num.10. existimantes posse quem promoueri non solum ad titulum beneficij iam quæsiti, sed etiam quærendi.

Ad titulum beneficij posse quem ad sacros Subdiaconatus, & Diaconatus Ordines promoueri, nun obstante quòd non lucretur illius fructus, nisi post susceptum presbyteratus Ordinem, tenet Nicol. Garc. d.p.2.cap.5.n.110. Armendar. in addit. ad recopil. legum. Nauarra lib 2.tit.8.l.1. de patrim. cleric. n.11. Ego ipse d.p.2. alleg.19.num.29. Marcel. Vulpe d.cap.8.n.11. 10.

Vicariæ prepetuæ ad titulum posse quem ad sacros Ordines promoueri resoluunt Mendos. ad regul.34. Cancell. q.13.n.3. Salzed. d.cap.18. num.7. Valensuela cons.54.n.29.lib.1. Campan. d. rubr.8.cap.4. n.8. Sebast. Cæsar in relect. de eccles. hierarchia p.3. disp.14.§.8. ex n.3. secus si vicaria fuerit temporalis, vt infrà num.20. 11.

Ad titulum capellaniæ in perpetuum anctoritate apost. vel ordinaria erectæ, & in titolos creatæ, posse quem ordinari, resoluunt Sebast. Cæsar in d. relect. de ecclesiastica hierachia p.3. disp.14.§.3.num.4. Illustriss. D. Roderic. à Cunha in comment. ad. princ. dist.7.num.9 Salzed. d.cap.18 num 9 vers. sed. verum, vbi addit hoc verissimum, quando ab initiò in fundatione interuenit auctoritas Epi[illegible] & datur in titulum perpetuum, & [illegible] defendi posse quòd li et in primæua cape[illegible] fundatione non interuenerit Ordinarij auctoritas, si tamen non reluctante fundatoris voluntate postea Capellania in ecclesiasticū beneficium fuerit erecta, nempe per collationē, & canonicam institutionem fundatoris, consanguineus, vel alius, qui ad eam vocatus est, eius nomine & titulo poterit ordinari. Seculares autem Capellanias præsumi de sui natura perpetuas, & collatiuas, resoluunt Lap. alleg.9. n.3. Card. consil.57.n 5. Cassad. dec.4.num.2. de prabend. Caualer. decis.72.n.3. 12.

Ad titulum præstimonij soliti dati in titulum clericis, posse quem ad sacros Ordines promoueri, resoluunt Salzed. d. cap.18. num.10. Sebast. Cæsar d. disp.14.§ 5. num.3. Vgolin. de officio Episcopi c.26. §.8. num.3. in fin. Marchin. d. p.6. cap.6. difficult.6. num.12. 13.

Ad titulum Ecclesiæ receptiuæ posse quem ad sacros Ordines promoueri, per text. cum gloss. in c. neminem 70. dist. tenent Zerol. in praxi Episcop. p.1. verb. dimissoriæ §.5. vers. hic est. Campan. d. rubr. 8. c.4. n.12. vbi id verum credit in ea diœcesi, quæ tenuitate beneficiorum grauata ministris indigeret ecclesiasticis, nec viri adsint congruum nedum patrimonium non habentes, at illo omnino carentes. 14.

Ad titulum Ecclesiæ, cui adscribitur, posse quem promoueri, existimant Maiol. de irregul. lib 4.c.15. sub. num.2. Flamin. d. lib.2. q.6. num.33. per Concil. Trident. sess.23. de reformat. cap.16. mandans neminem ordinandum nisi iudicio sui Episcopi sit vtilis, aut necessarius suis Ecclesiis, quarum alteri propterea ab Episcopo adscribatur vbi suis fungatur muneribus, cúmque locum deinde inconsulto eodem Episcopo deserere nequeat, nam præsupponit per eiusmodi adscriptionem addictum esse illi Ecclesiæ, & ex ea fructus percipere, alioquin non procedere arbitratur Campan. d. rubr.8. cap.4. num.14. & Maioli sententiam veram credit Vgolin. d. cap.26. §.8. num.6. 15.

quatuor

quatuor concurrentibus; primò vt interueniat consensus Rectoris eius Ecclesiæ; secundò vt interueniat licentia, ac consensus Romani Pontif. & hoc ad successorem; tertiò vt ex seruitio Missarum, & diuinorum officiorum, & eleemosynis à fidelibus elargiendis habeant vnde se sustentent; quartò vt ne inde amoueantur.

16. Ad titulum coadiutoriæ perpetuæ cum futura successione posse quem promoueri, dummodo ratione illius habeat congruam sustentationem tanquam ad titulum pensionis, tenent Nauar. *in tract. de Orat. c. 20. n. 8.* Salzed. *d. cap. 18. n. 7.* Acosta de Andrada *ad Bullam Cruciata q. 75.* Gonzal *ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 9. n. 6.* Petr. de Ledesma *d. c. 7. conclus. 1 dub. 2* Monet. *de optione canonica, c. 4. quæst. 8. n. 169* Nicol. Garc. *d. p. 2 c. 5 n. 132.* Sebast. Cæsar. *d. pisp. 14. §. 9. n. 4. & 9.* Vgolin *de officio Episc. c. 26. num. 8* Narbona *citato loco n. 65. pag. 12.* Sanchez *in opusc. moral. lib. 7. c. 1. dub. 35. n. 4.* Ego ipse *de officio & potest. Episcopi p. 2. alleg. 19. n. 23.*

17. Capellaniam in Capella Papæ obtinentem, licèt sit ad nutum amouibilis, ad illius titulum ordinari posse, tradunt Nauarr. *consil. 20. de tempor. ordin.* Sayr. *in florib. decis. sub eod. tit. deci. 59.* Aloys. Ricc. *in d. praxi rerum. fori eccles. resolut. 334. in fine,* Ego ipse *d. allegat. 19. n. 30.*

18. Cooptatum in Collegium seminarij non posse ordinari ad titulum seminarij, nisi ob causam inseruiendi beneficio, quod forsan esset seminario iniunctum, decisum referunt Læl. Zech. *de repub. ecclesiast. tit. de Clericis sub n. 7. v. 84.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. seminarium, §. 6.* Flamin. Paris. *d. q. 6. n. 32* Galet. *in margarita casuum conscient. verb. Ordo pen.* Armend. *d. l. 1 de patrim. cleric. n. 9 & 10,* Piasec. *d. p 1. c. 1. num. 45* Iul. Cæsar Madius *de sacris Ordin. c. 5. n. 20.* Marchin *d. 6. diffic. 5. n. 33.* Alzedo *d. p. 2. c 5. num. 56.* Nicol. Garc. *d. p. 2. c. 5. num. 104.* vbi in addit. refert declarasse Gregorium. XIII. Clericos seminarij non posse promoueri ad aliquem Ordinem sacrum ad titulum ipsius seminarij, nisi pro seruitio beneficij seminario vniti, & tunc cum assignatione certi annui redditus vnde sic promotus viuere possit, quæ tamen assignatio cessat postquam illi aliunde sè æquè sustentare poterunt, refero Ego ipse *d. alleg. 9. n. 31.*

19. Ad titulum vicariæ temporalis, aliorúmque similium beneficiorum, seu capellaniarum amouibilium, nō posse quem promoueri, resoluunt Maiol. *d. lib. 4. c. 15. num. 4.* Henriquez *d. cap. 17. §. 3. litt. Q.* Aloys. Ricc *in decis. curia Archiep. Neap. decis. 190. p. 2.* Salzed. *d. c. 18 n. 8. vers. & ea ratione,* Flamin. Paris. *d. lib 2. q. 6. num. 1.* Gonzal. *d. gloss. 5. §. 3. num. 42.* Campan. *d. rubr. 8. cap. 4. num. 4. in fine.* Ego ipse *d alleg. 19. num. 25.* Narbona *d. l. 35 gloss. 1. num. 68.* vbi *num. 69.* dicit de capellania ad nutum amouibili, seu de quolibet manuali beneficio. Marchin. *d. tract. 2. p. 6. difficult. 5. num. 18.* Sanchez *d. dub. 35. num. 5.*

20. *t Quod sibi ad victum honestè sufficiat.*] Episcopum arbitrari debere congruam summam & decentem beneficij valorem, cùm præscripta certa quantitas non sit, asserunt Menuch. *de arbitr. casu 216, n. 12. cum seqq.* Flamin. Paris. *de resignat. lib. 5. q. fin. num. 132. & 181* Ludou. Beia *responsi casuum conscient. p. 4. casu 26:* Henriquez *in summ. lib. 10. cap. 17. §. 3. in commento litt. N,* Nicol. Garc. *d cap. 5. num. 112. cum seqq.* Azor. *d. p. 2. lib. 6. cap. 10. quæst. 8.* Vgolin. *d. c. 26. §. 8. n. 2.* Thom. Valasc. *allegat. iuris tom. 1. alleg. 35.* Illustriss D. Roder. à Cunha *in comment. ad c. 1. dist. 70. num. 12.* Iacob. de Graff. *consil. 4. de tempor. ordin. vol. 1. & de arbit. Confess lib. 2. c. 49.* Barbos. Collect. in Concil. Trid.

Lotter. *de re benefic. lib. 1. q 2. n. 31.* Sanchez *d. cap. 1. dub. 35. n. 7.* Molfes. *in summ. tract. 2 cap. 15 n. 6.* Narbona *d. loco n. 35. pag. 9.* Ego ipse *d. allegat. 19. num. 8. cum seqq.*

ς Pacificè possidere.] Beneficium debere ab ipso pacificè possideri, qui ad eius titulum vult ordinari, ex hoc loco colligunt Nauar. *in tract. de Orat. notab. 23. num. 69.* Flaoin. Paris. *d. lib. 5. q. 6. num. 155.* Vgolin. *d. c. 26. §. 8. n. 3. vers. tertio conspiare,* vbi subdit propterea quòd si lis ei mota sit de beneficio ad eius titulum, lite durante ordinari non debet, quippe quia eo priuari possit. Ego ipse *d. alleg. 19. n. 15. cum seqq.* vbi ostendo quando quis dicatur pacificus possessor, & quando beneficium litigiosum censeatur. 21.

x Id verè beneficium resignare non possit, &c.] Resignantem beneficium, ad cuius titulum ordinatus fuit, teneri facere mentionem se ad titulum illius fuisse prumotum, aliàs resignationem irritam esse, & nullam. resoluunt decisùmque referunt Flamin. Paris *d. lib. 2. quæst. 6. num. 39.* Vgolin. *de offic. Episc. c. 14. §. 3. & cap. 26. § 8. num. 4.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccl. decis. 314 in 1. edit.* alias *resolut. 272, num 1. in fine in 2. edit.* Azeued. *l. 1. num. 9. tit. 4. lib 1. noua Recop.* Valencuela late *consil. 32. n. 1. cum seqq. tom. 1.* Steph. Grat. *discept. 991.* Sanchez *in opusc. moral. lib. 7. c 1. dub. 38 num. 1.* Marchin. *d. p. 6. diffic. 7.* Nicol. Garc. *d. cap. 5. n. 217.* vbi *num. 214.* subdit quòd est nulla etiam in foro conscientiæ, Petr. de Ledesma *d. c. 7. conclus. 10.* Campan. *d. rubr. 8 c. 6. num. 2.* Armendar. *d. l. 1. de patrim. Cleric. num. 21.* Ego ipse *d. alleg. 19. num. 32.* Et ipsi resignanti hoc casu competere actionem spolij ex Rotæ decisionibus firmant Piasec. *in praxi Episcop. p. 1. c. 1. num. 44. vers. ampliari posset.* Gunz. *ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 10, n. 35* quia cùm resignatio non teneat, ius non abdicatur à resignante, Nicol. Garc. *d. cap. 5. num. 215.* Rot. *in Leodien. Canonicatus S. Ioan. 28. Iunij 621. coram bona mem. Remboldo. prope fin.* quam refero *d. alleg. 19. n. 36.* & ead. Rota *decis. 415.* apud Farinac. *p. 1. in posthum.* 22.

Nec posse per æquipollens adimpleri, tenent Nicol. Garc. *d. c. 5. n. 193* Armendar. *d. l. 1. de patrim. cleric. num. 22.* Steph. Gratian. *discept. forens. cap. 991.* Maiolbr *in praxi habendi concursum reg. 5. d. b. 1. n. 45. in vlt. impress.* Rot. coram Gregorio X V. *decis. 441. n. 1. & ibi* Beltramin. *num. 9. & in d. Leodien. Canonicatus.* 23.

Et habere locum etiam in resignationibus factis coram Papa, post Nicol. Garc. *d. c. 5. n. 193.* firmauit Rot. *in d. Leodien, Canonicatus vers. non obstat quod Concilium.* 24.

Et prohibere resignationes voluntarias, sed non priuationes, referunt decisum Nicol. Garc. *d. cap. 5. n. 220.* Armendar. *d. l. 1. de patrimon. cleric. num. 24,* Ego ipse *d. alleg. 19. n. 45.* 25.

Et beneficiarium in sacris constitutum nō posse vllo modo beneficium resignare, nisi aliunde habeat vnde se commodè sustentare valeat, sanciuit etiam Pius V. *Constit. 58. incip. Quanta, Kal. April.* 1568. quæ licèt loquatur de resignationibus factis coram Ordinario, habere tamen locum etiam in Curia, tradunt Flamin Paris. *de resignat. lib. 3. q. 14. n. 3. & lib. 5. q. vlt. n. 176.* Nicol. Garc. *d. c. 5. num. 198,* Aloys. Ricc. *d. resolut. 272. in fine,* Ego ipse *d. alleg. 19. n. 40.* 26.

Renunciationem beneficij, ad cuius titulū quis sacris fuit ordinatus, factam etiam cum pensione sufficienti ad congruam sustentationem, non valere nisi facta mentione quòd ad illius titulum fuit promotus, resoluunt additio ad Nauarr. *cōsil. 4. de* 27.

de renunciat. Nicol. Garc. *d. p.2. c.5. num.215.* Stephan. Gratian. *discept. forensium, c.991. num.2.* Ego ipse *d. alleg. 19. n.42.* Homobon. de Bonis *de examine eccles. tract. 2. c.2. q.25. in fine.* Rot. *in d. Leodien. Canonicatus, v. nec obstat quod dictum S. Concilium.* Vgolin *c.16. §.8. n.4.*

Contrà Nauarr. *consil. 23. de prabend. in antiq.* aliàs *consil. 3. de renunciat. in nouis,* Sayr. *in floribus decis. sub d. tit. de prabend. decis. 23.* Campan. *d. rubr. 8. c.6. n.6.* existimantes resignationem promoti ad sacros Ordines ad titulum beneficij, quod ipse postea reseruata pensione sufficienti ad eius iustum renuntiauit, nulla facta mentione quòd ad titulum illius beneficij ordinatus esset, non obstante hoc decreto, in foro conscientiæ, & etiam exteriori validam esse.

28. Permutationem beneficij, non facta mentione quòd ad illius titulum fuit permutans sacris initiatus, nullam esse, ac proinde dispositionem Concilij in præsenti in ea locum habere, tenent Gonzal. *ad regul 8. Cancell. gloss. 5. §. 10. à num. 43.* Nicol. Garc. *d. p.2. c.5. num. 218.* Stephan. Gratian. *d. c.159. num.3.*

29. Sed tutum esse in conscientia illum, qui beneficium, ad cuius titulum erat promotus, resignauit, & aliud ex causa permutationis obtinuit, tacendo in resignatione quòd erat promotus ad titulum primi beneficij, dummodo secundum beneficium sit æquiualens, referunt decisum Armendar. *d. l. 1. de patrimon. cleric. n.31* Stephan. Gratian. *in addit. ad d. c.189. n.3.* Ego ipse *d. alleg. 19. n.44.*

Immo in vtroque foro validam esse huiusmodi permutationem, tacita promotione ad illius titulum facta, quando permutans consequitur validè possessionem pacificam alicuius beneficij sufficiẽtis ad congruam, & non permutatur beneficium pingue cum tenui, & minùs sufficienti ad victum, resoluunt Vgolin. *d. c.26. §.8. num.4. vers. secundò excipitur,* Campan. *d. rubr. 8. c.6. n.5.* Rot. *in Mutinen. Canonicatus 4. Decembris 1609. coram Gregorio XV. decis. 441. n.3.* in collectis per Beltramin. refert Massobr. *in praxi habendi concursum requis. 5. dub. 1. n.45.* secundùm Roman. impress.

30. Iurantem resignare beneficium, ad cuius titulum fuit promotus, vel procuratorem constitutum ad resignandum non reuocare, pænitentia imposita absoluendum esse ne resignet, & vt procuratorem possit reuocare, referunt decisum Flamin. Paris. *d. q.6. n.43.* Nicol. Garc. *d. c.4. n.132. in 1. & 2. declar.* Armendar. *d. l. 1. de patrim. cleric. n.29.* Azor. *instit. moral. p.2. lib.7. cap.25. q.6.* Vgolin. *d. c.16. §.8. sub n.4.* Campan. *d. c. 6 num.4.* Aloys. Ricc. *in d. praxi rerum fori eccles. resol. 272. num.2.* Ego ipse *d. alleg. 19. n.46.* Marchin. *d. p.6. c.6. diffic. 7. n.39.*

31. Constitutum in minoribus Ordinibus non ligari dispositione huius c. immo posse beneficium resignare, etiamsi non habeat aliunde quo viuere possit, tenent Flamin. *d. quæst. 6. n.178.* Fr. Emman. *in summa tom. 2. c.15. num vltim.* Azor. *d. p.2. lib 7. cap.20. quæst. 7.* Ceuall. *commun. contra communes, quæst. 561 num.26.* Stephan. Gratian. *discept. forens. cap. 158. à num.9.* Nicol. Garc. *d. p.2. c.5. num.203.* Paul. Comitol. *resp. moral. lib.6. q.34. num.4.* Vgolin. *d. cap.26. §.8. n.4. vers. postremo,* Ego ipse *d. alleg. 19. num.39.*

32. Habere locum contenta in hoc decreto, etiamsi beneficia essent iurispatronatus, asserit decisum Nicol. Garc. *d. p.2. c.5. n.196.*

33. *Neque ea resignatio admittatur,* &c. [Pœnam contra resignantis beneficia, contra formam huius cap. & contra talem resignationẽ admittentes imponere Pium V. *in d. constitut. incip. Quanta Ecclesia Dei,* sub dat. Kalend. Aprilis 1568. asserunt Vgolin. *d. c.26. §.8. n.5.* Nicol. Garc. *d. c.5. num.228. in 4. declar.* Armendar. *d. l. 1. de patrim. cleric. n.27.*

Ordinarium, qui admiserit resignationem factam ab aliquo Presbytero, qui nihil aliud præter ib beneficium habebat, vnde commodè se sustentare posset, teneri cum alere, nec posse eidem beneficium resignatum restituere, sed in eo institui debere illum, qui præsentatus fuerat à patrono, decisum referunt Nicol. Garc. *d. cap.5. num. 228. in 3. declar.* Armendar. *d. l. 1. de patrim. cleric. num.26.* & addit. ex aliis Homobon. de Bonis *de examine eccles. tract. 2. c.2. q.23. prope fin.* si beneficium erat liberæ collationis, ad Romanum Pontific. eius collationem spectare. 34.

Patrimonium verò, &c.] Vide Nauarr. *consil 14. num.2. de tempor. ordinat. in nouis,* Vgolin. *de officio Episcopi cap.26 §.9. num.3.* Campan. *in diuers. iuris canon. rubr. 8. cap.4. num.1.* Lotter. *de re benef. lib.1. quæst 2. num.32.* Bonacina *d. disp. 3. q.1. puncto 9. n.14.* me ipsum *de officio, & potest. Episcopi p.2. alleg.19. à num.52.* 35.

Patrimonium super re immobili constitui debere, resoluunt Nauarr. *consil. 34. de tempor. ordin. in nouis,* Azor. *d. p.2. lib.3. cap.4. q.7.* Vgolin. *d. cap.26. §.10. num.1.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. decis. 315. in 1. edit.* aliàs *resolut. 273. in 2. edit.* Illustriss. D. meus Roder. à Cunha *in comment. ad cap.1. n.11. dist. 70.* Ego ipse *d. alleg. 19. n.55.* 36.

Patrimonium ad cuius titulum quis ordinatur, licèt in rebus immobilibus esse debeat, & non in mobilibus, non tamen ob id incurri pœnam si quis ordinetur ad patrimonium in mobilibus, curare tamen debere sic ordinatum, vt quamprimum titulus ille bonorum mobilium in bona immobilia ad mentem Concilij Trident. conuertantur, resoluunt Nauarr. *d. cons. 34.* Sayr. *in floribus. decis. sub tit. de tempor. ordinat. decis. 31.*

Patrimonium, ad cuius titulum ordinandus promoueri debet, est res certa fructifera, de qua ipse disponere valeat, & ideo nec ob penuriam Sacerdotum ad sacros Ordines promouendi sunt, qui super alienis bonis assecurationem habent victus, & aliarum rerum necessariarum cum cautione certa sine alio titulo beneficij, vel patrimonij, ita refert decisum Nicol. Garc. *d. p.2. c.5. n.96.* 37.

Patrimonij quantitas ad quod quis promoueri possit, non taxatur, sed remittitur ad terminos Concilij, ita resolutum asserit Nicol. Garc. *d. cap.5. num.113.* 38.

Patrimonij examen pertinet ad Episcopum priuatiuè quoad alios, vt per Sel. *in selectis canon. cap.3. num.1.* vbi refert decisum *in Placentina 16. Martij 1630.* 39.

Patrimonium pro clericis ad sacros Ordines promouendis potest constitui super annuis perpetuis censibus, cum cautione quòd si census redimerentur, pecunia ex iudicis decreto apud idoneas personas deponatur ad effectum inuestiendi, Aldan. *in compendio canonic. resol. lib.1. tit.10. n.3.* vbi attestatur sic fuisse decisum *sub die 2. Iunij 1629.* 40.

Patrimonium donatum per parentes, ea conditione vt filius vsum fructum habeat interim dum beneficiũ aliquod, aut bona alia ad eius congruam sustentationem sufficientia acquirit, est sufficiens, & ad illius titulum potest ordinari, Sel. *d. c.3. n.2.* vbi dicit ita fuisse resolutum à S. Congreg. Episc. & regul. *in Eugubina 22. Maij 1590.* 41.

Donationis ad titulũ potest quis ordinari, si ita Episcopus iudicauerit assumẽdum pro necessitate, 42.

vel

vel vtilitate Ecclesiarum, etsi donatio est realiter vera, & non ficta, quæ deinceps alienari non possit absque Episcopali licentia, vel si aliunde habeat vnde viuere possit refert decisum Nicol. Garc. *d. p. 2. cap. 5. num. 76* Narbona *d. l. 35. gloss. 1. num. 9.* & resoluunt Vgolin. *d. c. 26. §. 9. n. 4.* Moscon. *de maiest. milit. Eccles. lib. 1. p. 1. cap.* *pag.* 380. Azor. *instit. mor. p. 2. lib. 3. cap. 4. quæst. 1.*

43. Donatione facta, & secuta traditione bonorum donatorum pro patrimonio ad suscipiendos Ordines sacros, si clericus moriatur ante susceptos Ordines, non obstat decretum in præsenti quin donans recuperet eadē bona si attento iure communi restituenda forent, Sel. *d. c. 3. num. 3.* vbi ait ita fuisse resolutum *in Mutinen. 11. Iunij 1631.*

44. Clericis absentibus, qui Ecclesiis necessitatem habentibus subuenire, qui aliquam vtilitatem afferre non possunt, dimissorias concedere potest Episcopus vt ad patrimonium, vel pensionis ecclesiasticæ titulum ordinentur, refert decisum Nicol. Garc. *d. p. 2. cap. 5. n. 76.*

45. Ordinari quis potest ad sacros Ordines cum patrimonio sibi assignato à patre in bonis, quæ sunt directi dominij Ecclesiæ, & de quibus soluitur quædam rata fructuum in recognitionem, quatenus vtile dominium bonorum per patrē assignandorum filio legitimè transferri valeat, & ad illius vitam honestè sustentandam dicta bona sufficiant, Aldan. *d. tit. 3. num. 4.* vbi dicit ita fuisse resolutum *in Lucana 7. Septembris 1630.*

46. Ad titulum bonorum immobilium, & annuorum redditū sibi donatorum potest quis ad sacros Ordines promoueri, si tamen Episcopus iudicauerit eum assumendum pro necessitate suarum Ecclesiarum, donationesque huiusmodi bene, & absque vlla fraude in forma valida fiant, ac bona, & redditus donati huic promouendo sufficiant ad vitam honestè sustentādam, & nullo modo possint alienari absque licentia Episcopi, donec ille beneficium sufficiens adipiscatur, vel aliunde habeat vnde commodè viuere possit, referunt decisum Nicol. Garc. *d. p. 2. c. 5. n. 79.* Armendar. *d. l. 1. de patrim. cleric. n. 5.* Campan. *d. rubr. 8. c. 4. n. 3.* Ego ipse *d. alleg. 19. n. 56.*

47. Sufficienti titulo beneficiali si quis careret, haberet tamen tantumdem patrimonij, quod beneficio adiunctum sufficientem constitueret titulum, permittendum illi est ad sacros Ordines promoueri, vt per Zerol. *in praxi Episcop. part. 1. verb. dimissorie, vers. 1.* Prosper Augustino *in addit. ad Quarant. in summa Bullary, verb. Ordo, versic. circa 2.* Vgolin. *d. c. 26. §. 3. in fine, & §. 8. n. 2.* Armendar. *d. l. 1. de patrim. cleric. n. 16. in fine,* Ego ipse *alleg. 19. num. 14.*

48. Ordinari nullus potest in Sacris si cum beneficio, aut patrimonio insufficienti iungantur pitantiæ, eleemosynæ, anniuersaria, confraternitates, & alia emolumenta, quę ex celebratione Missarum in exercitio sacrorum Ordinum percipere, & lucrari possunt, quæ omnia ad victum honestè sufficiant. Prout nec etiam promoueri potest si nihil prædictorum, vel minus sufficienter haberet, si Episcopus obliget se suppleturum alimenta, quibus se sustentari possit, ita referunt decisum Nicol. Garc. *d. p. 2. c. 5. num. 126.* Armendar. *d. l. 1. de patrim. cleric. n. 16. & 17.* Narbona *d. l. 35. gloss. 1. n. 62. tit. 3. lib. 1. Recop.*

49. Nullus ad sacros Ordines promoueri potest ex industria sua, vel honesto labore, puta quòd sit musicus, Magister Grammaticæ, pictor, aut alterius licitæ professionis, ex qua tantùm quærit quod sit sufficiens ad sustentationem vitę, ita referunt decisum Nicol. Garc. *d. p. 2. c. 5. n. 126.* Armendar. *d. l. 1. de patrimon. cleric. n. 18.* Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha *in comment. ad c. 1. n. 13. dist. 70.* Ego ipse *d. alleg. 19. n. 71.*

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

Litteratura ad titulum non posse quem ordinari quantuncunque sit litteris, & gradu insignis, tenent Salzed. *d. c. 19. n. 7.* Fr. Emman. *in summa tom. 2. c. 15. n. 16.* Nicol. Garc. *d. c. 5. n. 128.* Petr. de Ledesma *d. c. 7. ante vlt. concl.* Marc. Anton. Genuens. *in praxi Archiep. Neapol. c. 81. n. 2.* Narbona *l. 35. gloss. 1 n. 73. tit. 3. lib. 1. Recop.* Ego ipse *d. allegat. 19. n. 72.* Campan. *d. rubr. 8. c. 4. n. 6.* Marchin. *d. p. 6. c. 6. diffic. 5. à n. 36.* 50.

Contra Henriquez *in summa lib. 10. c. 17. §. 4. in comment. litt. G,* Auila *de censur. p. 3. disp. 5. dub. 6. ad fin.* Gonzalez *ad reg. 8. Cancell. gloss. 4. n. 27.* Steph. Gratian. *disceptat. forens. c. 57. num. 30.* existimantes Episcopo fas esse ad sacros Ordines assumere virum litteris insignem, & collegio illustri cooptatum, quamuis titulo carentem, & allegat Cnidub. *casu 36.* atque doctos Theologos & Iurisperitos consultos ita respondisse.

Sed nunquid filius futuræ paternæ hæreditatis prætextu regulariter ad Ordines sacros valeat promoueri? vide latè disputantem Narbona *dicto l. 35. gloss. 1. num. 37. cum multis seqq. tit. 3. lib. 1. Recopilat.*

Ob penuriam Sacerdotum quandoque concessum esse ordinari sine beneficio, vel patrimonio, dummodo quis spondeat se necessaria ordinandis subministraturum, referunt decisum Nicol. Garc. *d. p. 2. c. 5. num. 97.* Armendar. *d. l. 1. de patrim. cleric. n. 2.* Campan. *d. rubr. 8. cap. 4. n. 6.* Ego ipse *d. alleg. 19. num. 73.* 51.

Clausa apposita in constitutione patrimonij, quod solet assignari clericis à consanguineis, videlicet, donec fuerit de beneficio prouisus, non comprehendit officium organistæ, & magistri capellæ, Aldan. *d. tit. 3. n. 5.* vbi testatur sic fuisse decisum, *sub die 26. Iunij 1521.* 52.

κ *Vel pensionem obtinentes.*] Episcopum posse ordinare familiarem suum etiam ad titulum pensionis si pro commoditate, vel necessitate suarum Ecclesiarum iudicauerit ordinandum, refert decisum Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 2. tit. 8. de patrimonio cleric. n. 7. in fine.* 53.

λ *Nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos.*] Cùm hæc verba denotent boni viri arbitrium, hoc est, voluntatē rationi submissam, *l. fidei commissaria 2. ff. de fideicomm. libert.* gloss. *verb. visum, in c. 2. de corpore vitiat.* Lap. *alleg. 60. n. 3.* ideo si Episcopus legitimè non interponat arbitrium, Deum solummodo iudicem habebit, gloss. *verb. relinquitur, in c. statutum, § assessorem, de rescript. in 6.* Caldan. *consil. 38. n. 7.* ac proinde non dabitur appellatio, quia superior non potest animum, & conscientiam inferioris immutare, Bald. *in l. 2. n. 10. vers. scias tamen, C. de sentent. ex breuic. recit.* Cou. *variar. lib. 2. c. 12. num. 3. vers. & ab eo.* 54.

Ex quibus nullum posse contra prohibitionem sui Prælati ordinari, aut de illo conqueri, seu ab eo appellare, eo quòd illum ordinare nolit, resoluit Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. resol. 587. in 2. edit.* & censuit Rot. *in Elbor. Ordinū 23. Iunij. 618. coram bonæ memor. Remboldo, & 18. Februarij. 1619. coram R. D. meo Coccino Decano.* 55.

μ *Pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum.*] Episcopus ergo vt possit admittere ordinandum ad titulum patrimonij eius arbitrio iuxta hoc decretum, sufficit vel necessitas, vel vtilitas 56.

Ecclesiæ, Aldan. d. tit. 5. num 6. vbi testatur ita decisum sub die 17. Martij 1619.

57. *r Quæ eis ad vitam sustentandam, &c.*] Quantitatem patrimonij, ad quos quis promoueri potest, non taxari, sed remitti ad terminos Concilij, referunt decisum Nicol. Garc. *d. p. 2. c. 5. n. 113.* Armendar *d. l. 1. de patrim. cleric. n. 12.*

58. Et Ordinarij arbitrio relinquendum huiusmodi iudicium, an tale patrimonium sufficiat propter diuersitatem locorum, cùm in vno loco sufficiat, quod alibi non erit sufficiens, tenent Hoied. *de incomp. benef. p. 1. c. 19. n. 33. cum seqq.* Menoch. *de arbitr. casu 216. n. 12.* Iacob de Graff. *de arbitr. confess. lib. 2. cap. 49.* Vgolin. *d. c. 26. §. 12. in princ.* Aloys. Ricc. *in d. praxi rerum fori eccles. resolut. 271.* Armendar. *d. l. 1. de patrim. cleric. n. 8.* Narbona *l. 35. gloss. 1. n. 35. tit. 3. lib. 1. noua Recopil.*

59. *ξ Atque illa deinceps sine licentia Episcopi, &c.*] Bona, ad quorum titulum quis est sacro Ordine insignitus, prohiberi sine licentia Episcopi alienari, resoluunt Nauarr. *consil. 16. in antiq.* aliàs *consil. 21. in nouis, de tempor. ord.* Sayr. *in floribus decis. sub eod. tit. decis. 18. & 60.* Henriq. *in sum. lib. 13. c. 37 §. 2.* Spin. *in speculo testam. glos. 18 princ. à n. 72.* Flamin. Paris. *d. lib. 2. q. 6. n. 18.* Gutier. *pract. lib. 1. q. 65. à n. 10.* Cened. *ad Decretal. collect. 83. n. 2.* Ceuall. *commun. contra communes q. 527.* Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. à 10. n. 13.* Stephan. Gratian. *discept. forens. c. 159. n. 2.* Vgolin. *d. c. 26. §. 13.* Nicol. Garc. *d. p. 2 c. 5. n. 181.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rubr. 8. c. 6.* Narbona *d. l. 35. gloss. 1. num. 85. cum seqq.* Boet. Epo *tom. 1. tit. de iurisdict. eccles. temp. quæst. 1. n. 5.* Valenz. *consil. 32. à num. 1.* Ego ipse *d. allegat. 19. à num. 75.*

60. *o Alienari, aut extingui, vel remitti, &c.*] Immo nec vendi, Campan. *d. rubr. 8. c. 6. n. 7.* quem refero *d. alleg. 19. n. 78.* nec permutari, Gonzal. *d. §. 10. n. 35. cum seqq.* Stephan. Gratian. *d. c. 159 n. 3.* Ego ipse *d. alleg. 19. num. 83.* Rot. *decis. 614. in 1. collect.* Farinac. aliàs *p. 4. diuersor.* nec hypothecari. Aloys. Ricc. *in decis. curiæ Archiepisc. Neapol. decis. 212. p. 2.* Ego ipse *d. alleg. 19. n. 85.* nec præscribi tempore ordinario, Melch. Phœbo Lusit. *decis. 19. n. 12. tom. 1.*

61. *π Nullatenus possint.*] Vnde alienationem patrimonij, aut extinctionem pensionis subsequentem promotionem esse inualidam ipso iure, resoluunt Nauarr. *consil. 17. n. 2. & 4. & consil. 21. n. 2. de tempor. ordinat. in nouis*, Flamin. *d. q. 6. n. 1. & 35.* Campan. *d. rubr. 8. c. 6. n. 8.* Ego ipse *d. alleg. 19. n. 77.* Narbona. *d. l. 35. gloss. 1. num. 86.*

62. Tum ex dictione illa, *nullatenus*, quæ importat nullitatem actus ipso iure, ex multis quos plena manu retuli *in tract. de dictionib. vsufreq. dict. 226. num. 4.* secundùm Lugdunen. impress. tum etiam, quia verbum, *possint*, negatiuè prolatum necessitatem importat, & actum contra gestum omnino reddit nullum, priuatque omni potentia, iuxta gloss. *verb. non potest, in cap. non potest, de regul. iuris lib. 6.* cum propemodum adductis per me *d. tract. d. 268. num. 3.*

63. *ρ Donec beneficium ecclesiasticum, &*] Ergo alienatio, seu renunciatio patrimonij, ad cuius titulum quis Sacris fuit ordinatus, facta sine licentia Episcopi, valida erit, si tunc habet beneficium, seu aliàs vnde viuere possit, eo quod illud aduerbium, *donec* restringit omnia antedicta, & est temporis limitatiuum, ex adductis per me *d tract. de dictionib. vsuf. dict. 93. num. 3.* & propterea sit sensus affirmatiuè constituendus, nempe quod ordinatus ad titulum patrimonij, vel beneficij potest sine licentia Ordinarij vendere patrimonium, beneficiumque resignare si habeat vnde viuat; ita concludunt Flamin. *d. quæst. 6. num. 17.* Ceuall. *commun. contra commun. q. 527. n. 8. & q. 561. à num. 22.* Stephan. Gratian. *d. cap. 159. num. 14.* Azor. *d. p. 2. lib. 3. c. 4. q. 3.* Illustriss. D. Roderic à Cunha. *in comment. ad c. 1. 7. 26. quæst 70.* Nicol. Garc. *d. p. 2. c. 5. n. 286.* Costa *de iudic. c. 1 n. 47.* Narbona *d. l. 36. gloss. 1. num 89.*

Contrarium verò tenent Quintanad. *Eccles. lib. 3. n. 72.* Cened *pract. & canon. q. lib. 2. quæst. 11. n. 9.* Vgolin. *d. cap. 26. §. 13. n. 4.* vbi ait Episcopi licentiam necessariam esse ad patrimonium alienandum, vbi quis beneficium ecclesiasticum, aut patrimonium aliud ad victum sufficiens adeptus fuerit, vt ipse Episcopus arbitretur an id, quod adeptus est, sat sit ad suomptus pertinentes, cum id arbitrari ad ipsum spectet, si enim contingeret profundere, quod deinceps acquisiuit, Clericus admitterur ad patrimonium prius habitum, Campan. *d. rubr. 8. cap. 6. num. 9. vers. & obuiam*, vbi ait duo concurrere debere in patrimonij alienatione, alterum quòd alia res subrogetur pro decenti victu, alterum quod Episcopus cognoscat, & comperto ita esse assentiat; subditque explicationem illorum verborum, *atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari.* posse fieri hoc modo, atque illa deinceps etiã cum licentia Episcopi alienari, &c. vel non possint sine licentia, donec, &c. cum duæ negatiuæ affirment, quasi voluerit dicere Concil. vt possint cum licentia quando beneficium ecclesiasticum, &c. nam dictio illa, *donec*, restringit vsque ad illud tempus; ergo eo elapso permittit, ex text. singulari *in l. generaliter. ff. de decurion.* refero Ego ipse *d. alleg. 19. num. 90.*

σ Sufficiens.] Quod autem beneficium, vel patrimonium quod hoc propositum dicatur sufficiens, docet Fr. Emman. *in summ. tom. 2. c. 15. num. 9.* Flamin. Paris. *d. r. 6. n. 14. & lib. 5. q. 6. n. 155.* Vgol. *de censur. c. 61. irregul. num. 6.* Petr. de Ledesm. *d. c. 7. concl. 7.* Zerol. *in praxi Episc. p. 1. verb. beneficium, & verb. dimissoria. §. 5. dub 4. & p. 2. eod. verb. ad. fin.* Fr. Ludou. Beia *respons. casuũ conscient. p. 4. casu 26.* Nicol. Garc. *d. p. 2. c. 5. n 112. cum seqq.* Aloys. Ricc. *in decis. curia Archiep. Neapol. decis. 246. num. 2. p. 2.* Thõ. Valasc. *allegat. iuris. tom. 1. alleg. 35.* 64.

τ Antiquorum Canonum pœnas super his innouando.] Decretum Concilij in præsenti innouare pœnam suspensionis, de qua *in cap. neminem, & in cap. Sanctorum 70. dist.* & aliam quam incurrit ordinator prouidendi de necessariis illum, quem absque titulo ordinauit, donec ecclesiasticum beneficium consequatur, de qua *in cap. cum secundũ, de præbend.* quando scilicet ordinatus, & ordinator in culpa fuerint, existimant Nauarr. *consil. 14. n. 4. & cons. 46. num. 1. & 2. de tempor. ordin. in nouis* Soar. *tomo 5 de censur. disp. 31. sect. 1. post n. 35.* Campan. *d. rub. 8. cap. 5. n. 1.* Sanchez *in opusc. mor. lib. 7. c. 1. dub. 35. num. 12.* 65.

Alij verò multo plures putant textum in præsenti innouare tantummodo pœnam suspensionis, de qua *in d. cap. neminem, & de cap. Sanctorum*, ex quorum numero sunt Maiol. *de irregul. lib. 4. cap. 15. in princ.* Vgolin. *de irregul. c. 61 n. 7.* Salzed. *d. c. 18. n. 1.* Spin. *d. gloss. 18. n. 65.* Iacob. de Graff. *in aureis decis. p. 2. lib. 2. c. 97. num. 66.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. dimissoria. §. 4 & p. 2. eod. verb. § 6. & verb. irregularitas §. 2.* Fr. Emman. *in sum. tom. 2. c. 15. n. 1. & 4.* Petr. de Ledesma. *d. c. 7. concl. 5. diffic. 5 & concl. 9. diffic. 2* Flamin *d. lib. 2. q. 6. num. 18.* Luc. Ortiz. *in sum. resolut. 10. de suspens. notab. 5.* idem Iacob. de Graffiis *consil. 14. n. 14. & 15. de temp. ord.* Steph. Fagund. *de quinque eccles. precept. 1. lib. 3. c. 8. sub. n.* 66.

Scottia *in Pontific.Constit.epit.a 47. theor.139.* Ioan. de la Cruz *in direct. Conscient. p.2.in de Sacrament. Ordinis dub.6.concl.2.* Paul. Comitol. *respons.moral. lib.6.quæst.38.* qui omnes aiunt omnino innouari hanc pœnam, siue quia sublata non erat per *d.cap. cùm secundum, de prabend.* cùm ordinatus decepit Episcopum circa titulum suum, siue, quia licet sublata sit, renouata est, & vigori restituta per hoc decretum, quia ipsum simpliciter innouat canones antiquos quorum vnus est *d.cap. neminem, & cap. sanctorum.*

67. Tertio loco quidam numero, & autoritate superiores tenent hoc decretum tantùm innouare pœnam *d.cap.cùm secundum*, quæ est solummodo aduersùs ordinantem, non verò ordinatum, & sic ordinatum sine titulo non esse surpensum, neque aliquam pœnam incurrere, sed Episcopum cogendum esse illi prouidere: ita Viuald. *In candel. aureo part 2. de suspens.28.* Henriq. *in summ. lib.13. c.37. §.2.* Guttier. *pract.lib.2.q.65.n.11.vers.nec opinio Medina*, Cened. *ad Decretal.collect.33.num.2.& 6. ad fin.* Auila *de censur.part.3. disput.5. dub.5.vers. ex dictis sequitur primo*, Nauarr. sibi contrarius *cons.19.n.1. de temporibus ordinat.* Addit ad ipsum Nauarr. *cons. 1.quæst.16.in fine, de constitut.* Eman.Sa. *verb.suspension.10.* Tolet. *in instruct.Sacerd.lib.1.c.48.vers.quinta habetur, num.6.in fine, & vers.18.num.16.* Fornar. *de Ordine cap.8.num.8.* Sayr. *de censur.lib.4.cap. 4. .16.* Sbroz *de officio Vicar.lib.1.q.56.* Anton. Diana *moral. resolut.p.1.tract.16.miscel.resolut.5* Marchin. *de Sacram. Ordinis d.p.6.c.7.diffic.6.à princ.* Marcel. Vulpe *praxi iudic.fori Eccles.c.8. num.9.* Marc. Anton. Genuens. *in praxi Archiepisc Neapol.cap.83.n.5.* Gonzal. *ad regul.8.Cancel.gloss.5.§.10. n.22.* Bonacin. *de Sacrament disput.8. quæst. vnica puncto 5. n. 14. vers. primo*, Sanctarel. *var. quæst.49.n 15.* & sic decisum fuisse, testantur Nicol. Garc. *d. part.2. cap.5. n.27. & 29.* Armendar. *d.l.1. de patrimon. cleric. num.19.* Illustriss. D. meus Roder. à Cunha *in comment. ad cap.sin clerum num.7.dist.70.* Ego ipse *d.p.2. alleg.29. num.27.*

68. * Et quamuis Sixtus V. in sua constit. quam edidit contra clericos malè promotos incip. *Sanctum, & salutare, sub dat. Nonis Ianuary 1588.* ordinatorem sine patrimonio à collatione quorumcunque Ordinum, atque etiam ipsius Tonsuræ, & ab executione omnium munerum Pontificalium eo ipso suspensum, atque ab ingressu Ecclesiæ interdictum declarauerit, & promotum ab executione, ministerio, & exercitio Ordinum susceptorũ, & ab omni spe, & facultate ascendendi ad alios superiores perpetuò suspensum pronunciauerit, attamen quia constitutio hæc nimis rigida multis visa fuit, & scrupulos varios tam promouentibus, quàm eis, qui promoti fuerant, ingenerauit, eam postea Clemens VIII. nona quadam Constit. incip. *Romanum Pontif.sub dat. pridie Kal. Marty 1595.* Motu proprio, & ex certa scientia de Apost. potestatis plenitudine sua perpetuò valitura constitutione ad terminos sacrorum Canonum, ac Constitutionis Pij papæ II. incip. *Cum ex sacrorum, sub dat.15 Kal. Decembris 1461.* & ad dispositionem decretorum S.Concilij Trident. restrinxit, & reduxit; necnon censuras & pœnas in eadem Sixti constitutione contra quoscumque (præterquam contra simoniacè ordinantes, & ordinatos inflictas, quas voluit in suo robore permanere) moderatur, & aboleuit. Ita Soar. *tom 5.de censur.disp.vlt sect.5 n.41.* Fr.Emman. *quæst.regul.tom.1.q.20.art.13.* Sayr. *d.lib.4.c.17. post.n.17.* Fornar. *d.cap.9.n.9.vers.nec etiam*, Gonzal. *ad reg.8.Cancel.gloss.1.n.128.* Paul Comitol. *respons. moral.lib.6.q.36.* Sanctarel. *var.resol.q.49.n.22.& 23.* Illustriss. D. Roder. à Cunha *in comment.ad c.2.n.8. dist.70.*

Vnde ordinatum ad titulum patrimonij, qui 69.
post ordinationem illud retrodonat, seu renunciat, vel alienat, quamuis peccat mortaliter, quia facit contra prohibitionem Concilij, & sic castigari possit per Episcopum, non incurrere tamen vllam suspensionem, inferunt Nauarr. *in man. cap.27.n.158. vers.2.& cons.22.de temporibus ordin.* in nouis quod deest in antiq. Sayr. *in floribus decis. sub eodem tit. decis. 0.* Salzed *d.c.18.n.13.* Guttier. *d.q.65.num.10.* Sayr. *d lib 4 cap 15. num.23 ad fin* Ceuall. *q.527. num.9.* Nicol. Garc. *d.p.2.c.5.n.165.* Steph. Gratian. *discept.forens.c.159.num.16.& 17.* Valer Reginald. *in praxi fori pœnit.lib.32.n.72. vers. porrò.* Ego ipse *d.alleg.20.n.31.*

An & quando ordinantes sine titulo, vel cum in- 70.
sufficienti, teneantur de sufficienti prouidere ordinatis, dixi latè *d.part.2. alleg.20. à princip. vsque ad num.23.*

Sed an donans fraudulenter, vel fictè promittens 71.
patrimonium, deprehensa fraude, & constito quòd promissio patrimonij fuit ficta, & donatio tantùm verbalis, puniatur per sententiam iudicis amissione patrimonij? Puniri propter fraudem commissam contra Ecclesiam, resoluunt Fr.Emman. *in summa tom.2.c.15 n.7.* Petr. de Ledesma *d.c.7. concl. 6.diffinit.5.* Auila *de censur.p.3.disp.5.dub.5.vers. tertia conclusio*, Nicol. Garç. *d.p.2.c.5.n.152.* Sanch. *de matrim. lib 6.disp.32.n.7.ad med.* quos refert & sequitur Illustriss. D. meus Roder. à Gunha *in comment. ad c.1. n.23 dist.70.*

Vtrùm donatio pro suscipiendis Ordinibus filio 72.
simpliciter facta conferri debeat, seu imputari in legitimam? vide metipsum *d.p.2. allegat.19 à n.64.* addo Narbonam *d.lib.35.gloss.1.n.11.cum seqq.*

Ordinatum in subdiaconum ad titulum patri- 73.
monij ipsi à patre assignati, si postea habuit notitiam prioris obligationis dicti patrimonij non incurrere pœnas huius decreti, quia ab initio fuit in bona fide, tenet Ser. *d.c.3.n.17.* vbi attestatur sic fuisse decisum *sub die 26. Iuny 1621.*

Tertia pars quorumcunque prouentuum, & obuentionum, tam dignitatum, quàm Canonicatuum, personatuum, &c. conuertenda est in distributiones quotidianas, vbi eæ sunt ita tenues, vt negligantur, diuidantúrque solis interessentibus. Salua consuetudine, per quam non inseruientes recipiunt minùs tertia saltem parte. Contumaces vlteriùs puniendi.

CAPVT III.

1. *Doctores de materia huius cap. agentes.*
2. *Distributiones quotidianæ introductæ sunt fauore cultus diuini.*
3. *Decretum hoc locum non habet extra Ecclesiam cathedra*

cathedralem, vel collegiatam.
4. *Distributiones vbi essent sufficientes, & tolerabiles, detrahi non potest tertia pars eis applicanda.*
5. *Verisimilitudo quod distributiones negligantur quomodo habenda.*
6. *Pars tertia deducenda est de fructibus secundum valorem currentem.*
7. *Partis tertia deductio facienda est deductis oneribus, & sic pensionibus.*
8. *Licentia causa studiorum non excusat ab amissione tertia partis fructuum, &c.*
9. *Pars tertia detrahenda est ex omnibus dignitatibus quamuis de iure patronatus sint.*
10. *Dignitates non veniunt sub detractione tertia partis qua nullas habent distributiones quotidianas, quamuis habeant locum in choro.*
11. *Partis tertia deductio facienda est ex illis dignitatibus, quarum fructus sunt illius Ecclesia, in cuius choro sedem habent.*
12. *Duobus remediis vti non potest Episcopus.*
13. *Decreti istius dispositio habet locum contra omnes Capellanos, & obtinentes dignitates.*
14. *Distributiones quotidiana singulis horis canonicis, & Missa conuentuali assignari debent.*
15. *Distributiones, qua accepta fuerunt in tertia parte fructuũ, assignari debent omnibus horis canonicis.*
16. *Canonicus legitimè absens non tenetur de suo soluere pro Missis conuentualibus.*
17. *Portio distributionum Canonicorum absentium interessentibus accrescit.*
18. *Detractio tertia partis fit de necessitate quando nulla distributiones.*

α *CVm beneficia ad diuinum cultum*, atque Ecclesiastica munia obeunda sint constituta ne qua in parte minuatur diuinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur, statuit sancta Synodus, β *in Ecclesiis, tam cathedralibus, quam collegiatis* [a], in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, γ *vel ita tenues*, δ *vt verisimiliter negligantur*, ε *tertiam partem* fructuum, & quorumcumque prouentuum, & obuentionum ζ *tam Dignitatum, quam Canonicatuum*, personatuum, portionum, & officiorum, η *separari debere, & in distributiones* quotidianas conuerti, θ *qua inter dignitates obtinentes, & cateros diuinis interessentes*, ι *proportionaliter* iuxta diuisionem κ *ab Episcopo, etiam tanquam Apostolica Sedis delegato*, in ipsa prima fructuum deductione faciendam, diuidantur, saluis tamen consuetudinibus earum Ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non seruientes, nihil vel minus tertia parte percipiunt, non obstantibus exemptionibus, ac aliis consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuscunque, crescentesque non seruientium contumacia, liceat contra eos procedere iuxta iuris, [b] ac sacrorum canonum dispositionem.

a Infrà sess. 31. de refor. cap. 5.

b Infrà sess. 22 de refor. cap. 1.

1. VIde Franc. Leon. *in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 2. num. 67.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis. 498. in 1. edit.* aliàs *resol. 88. in 2. edit.* Monet. *de distrib. quotid. p. 1. q. 5. num. 24. cum seqq.* metipsum *in tract. de Canonicis cap. 21. n. 23. cum seqq. & infrà sess. 22. de reformat. cap. 3.* nouissimè Stephan. VVeyms *in constitutiones 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trid innouatas constit. 11. n. 8. cum seqq. pag. 94. & 95.*

2. α *Cum beneficia ad diuinum cultum, &c.*] Distributiones quotidianas introductas esse fauore cultus diuini, vt is in Ecclesiis augeatur, per *c. vnic. de cleric. non resid. lib. 6.* tenent Abb. *in cap. licet n. 2. de prabend.* Rebuff. *in concord. rub. de collat. §. 1. verb. distributionum, circa med.* Nauar. *de orat. c. 18. num. 10. &* 11. Decian. *concil. 69. n. 2. vol. 2.* Stephan. Durant. *de ritibus Eccles. c. 25. n. 4.* Ygolin. *de simon. tab. 1. c. 9. §. 4. n. 2.* Monet. *de distrib. quotid p. 1. quast. 5. num. 35.*

3. β *In Ecclesiis tam Cathedralibus, quàm Collegiatis.*] Ergo extra Ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam hoc decretum locum non habere, decisum testatur Nicol. Garc. *de benef. p. 3. c. 2. n. 475. cum seqq.* quem refero *d. c. 11. n. 15.*

Vnde detrahi non posse aliquam partem fructuum beneficiorum, quę sunt extra Ecclesiam Cathedralem, vel collegiatam, nisi ipsa beneficia essent incorporata præbendis canonicalibus, resoluunt Piasec. *in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 7. vers. de distributionibus*, Zerol. *in praxi Episc. p. 1. verb. distributiones quotidiana §. 2.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. resol. 289. num. 3. vers. de distributionibus.*

4. γ *Vel ita tenues, &c.*] Vbi autem essent distribu-butiones sufficientes, & tolerabiles, tertiam partem fructuum præbendarum applicandam distributionibus, detrahi non posse resoluunt Piasec. *d. n. 7. pag. 129.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 2. verb. distributiones quotidiana,* Aloys. Ricc. *d. resol. 288. n. 2.*

δ *Vt verisimiliter negligantur.*] Verisimilitudinem istam quòd distributiones quotidianæ negligantur, & ob id tertia pars fructuum præbendę in distributiones quotidianas sit conuertenda, iuxta hoc decretum, considerari debere habita rationę numeri omnium canonicorum tam residentium, quàm non residentium, refert decisum Nicol. Garc. *d. cap. 2. num. 471.* 5.

ε *Tertiam partem, &c.*] Hanc tertiam partem deducendam esse de fructibus, non secundum taxam, antiquam, prout est in libris Capitulorum, sed secundùm valorem currentem, tenent Nicol. Garc. *d. part. 3. cap. 2. num. 467. & cap. 4. num. 22.* Aloys. Ricc. *d. resol. 288. num. 3.* quos refero *d. c. 12. num. 26.* Et ita secundùm verum valorem, & non secundum taxam præbendarum, idem Nicol. Garc. *d. p. 3. cap. 2. num. 467.* 6.

Hanc tertiæ partis deductionem faciendam esse deductis oneribus, ait Aldan. *in compendio canon. resol. l. 3. tit. 4. n. 10.* vbi testatur ita fuisse resolutum *sub die 7. Aprilis* 1629. Et sic deductis prius pensionibus, & aliis oneribus legitime impositis, quandiu illa durauerint, sed de nouo imposita, non comprehendere istam tertiam partem, tenet idem Nicol Garc. *d. c. 1. n. 468.* vbi subdit quòd de fructibus alteri reseruatis non fit ista detractio donec reseruatarius vixerit. Distributiones enim quotidianas ne deteriores fiant, pensione grauari non posse, nisi expressis verbis à Pontifice concedatur, refert decisum Nicol. Garc. *de benefic. p. . c. 5. n. 390.* 7.

Licentiam causa studiorum etiam obtentam à Sede Apost. non excusare ab amissione istius tertiæ partis detractæ, sicut non excusat ab amissione cæterarum distributionum quotidianarum, refert decisum Gonzal. *ad reg. 8 Cancel. §. 7. proam. n. 179.* 8.

ζ Tam

9. *{ Tam Dignitatem, quam Canonicatum*, &c.] Detrahenda igitur est huinsmodi tertia pars ex omoibus Dignitatibus, quamuis de iurepatronatus sint nisi repugnet fundatio, cui per hoc decretum est derogatum, ita Nicol.Garc. *d.cap.2.n.*492. *& seq.*

50. Non comprehendi tamen dignitates, quæ etsi locum habent in choto, nullas ramen habent distributiones quotidianas, nec sufficientes præbendas, vel fructus tenues, quæ retineri possunt cum Canonicatibus vbi est consuetudo absque alia dispensatione, per *cap.licet, de consuet.in* 6. resoluit Nicol. Garc.*d. cap.2.n.*483. quem refeto *d. cap* 21. *num.*15.

11. Hanc deductionem tertiæ partis faciendam esse ex illis Dignitatibus, quarum fructus sunt illius Ecclesiæ, in cuius choro hæ dignitates sedem habent; secus verò si nullos fructus perciperent ex illis Ecclesiæ, sed haberent proprios, &distinctos à meosa capitulari, resoluit Nicol. Garc. *d. cap.*2. *num.*465. Et aduertit Stephan. VVeyms *d.const.*11. *n.*8. in hanc tettiam partem applicandos non esse fructus simplicium beneficiorum, præsertim quæ extra Ecclesias sunt, in quibus facieodæ distributiones, nisi fortè perpetuò vnita sint Canonicatibus carundem Ecclesiarum.

52. Episcopum, quando vsus est remedio de quo in hoc decreto in detrahenda tertia patte ax Dignitatibus, non posse vti remedio alterius *cap.3.sess.*22. in detrahenda ex illis alia tertia parte, dicit decisum Nicol.Garc.*d.cap.*2.*num.*472.

53. Hanc detractionem,&huius decreti dispositionem locum habere contra omnes Capellanos, & Dignitates obtinentes, attestatur solutum Nicol. Garc.*d.cap.*2.*num.*473.

14. *a Separari debere,& in distributiones*,&c.] Distributiones quotidianas singulis horis canonicis, & Missæ conuentuali assignari debere resolunnr glos. *verb.ordinatorem, in c.vnica. de cleric.non resid.in 6. & verb. Canonicus, in Clem.1.de celebr. Miss* Nicol. Garc.*d.p.3.cap.2.num.*487.Monet. *de distrib.quotid. part.1.q 3.à princip.*

55. Distributiones quotidianas, quæ acceptæ fuerunt in tertia parte fructuum dignitatum alicuius Ecclesiæ, assignari debere non duabus horis tantùm canonicis, sed etiam reliqnis omnibus aliis, quibus qui non interfuerit, distributionem amittit, referunt decisum Nicol. Garc. *d.cap.2.n.*489. Monet.*d. quæst.3.num.*1.vbi subdit quod io Ecclesiis,in quibus distributiones non sunt tenues, sed pingues,licèt sint aliqnæ horæ, quæ nollas distributiones habeot,aut tenues;debent ei rationabiles assignari, detrahendo aliquam partem fructuum à præbendis, oon autem ab aliis distributionibus,quæ singulis cætetis hotis iam sunt assignatæ.

16. Canonicum legitimè absentem non teneri de suo soluere pro Missis conuentualibus, ad quas tenetur absens,sed cōputandum cum illa parte præbendæ,seu disttibutionom (si disttributiones omnes sint loco præbendę,quæ relinquitur à legitimè absentibus in Cathedralibus,seu Collegiatis,quia oous canendi huiusmodi Missas est penes Capitulum, resoluit Aldan.*d.tit* 4.*num.*15.vbi testatur sic fuisse decisum 28.*Augusti* 1621.

17. *b Quæ inter dignitates obtinentes, & cæteros diuinis interessentes*, &c.] Portionem distributionum Canonicis, aliisve clerieis Cathedralis,seu Collegiatæ contingentem, qui non intersuot, interessentibus accrescere ptobant glos.*verb.pars dimidia, in.Clem.2. de ætate, & qual.& gloss.verb.suspensos, in Clem.de vita, & honest.cleric.* Nauar.*in man. cap.*25. *num.*123. *& de. orat. cap.*7. *num.*34. *& miscel.*59. *de orat.num.*9.Azor.*instit.moral.p.2.lib.7.cap.7 q.8.&* 9.Monet. *de distrib. quotid. part.3. quæst.6. num.* 6. Rot. *in Oriolen. Canonicatus* 10. *Iunij* 1619. *coram bonæ mem.Remboldo*, vbi fuit dictum per hoc decretum non adimi in interessentibus distributiones creatas ex anniuersariis, & aliis commuoibus ministetiis.

18. Hoc decreto agi de canonicatibus, & portionibus,& fieri de necessitate hanc detractionem quando sunt nullæ distributiones,& ita tenues,quæ distribuuntur interessentibus tantùm; sed *in cap. 3. sess.*22.deduci hanc tertiam partem ex dignitatibus etiam non ex necessitate, sed in odium non residentium, & partem absentium noo præsentibus, sed alicui pio loco esse applicandam, refert decisum Nicol.Garc.*d.c.2.n.*465. Cætera quæ circa intellectum vnius,& altetius decreti adduci possunt, inuenies *infrà.d.sess.22.cap.3.*

c Proportionabiliter.] Hoc est, vt is cui plus detractum est ex grosso sui beneficij,aliquid amplius accipiat in distribntionibus quotidianis secundùm modum & proportionem eius, quod amplios ipsi detractum fuit,vt per Stephan.VVeyms *d.const.*11. *n.*12. *vers. itaque*, vbi *in princip. illius numeri* refert sacram Congreg. censuisse plus dandum esse ex quotidianis istis distributionihus ei, cui plus est ablarum ex dignitate, vel præbenda pinguiore, adeò vt nihil sit dandum illi, cui nihil fuit ablatum.

a Ab Episcopo etiam tanquam sedis Apost. delegato, &c.] Disputat Steph. VVeyms *d. constit.*11. *n.*10.*cum seqq.pag.*95. an sic per Episcopos facienda sit ista tertiæ partis fructuum distributio, vt in illorum participatione, hoc est,in distributionibns quotidianis omnes debeant esse pares,& æqualiter participare? vide apud eum.

Vbi vnus Rector non sufficit populo, adiungat sibi Sacerdotes competentes; datur modus erigendi nouas parochias etiam inuitis Rectoribus,& Præfectis.In nouis parochiis danda portio ex fructibus quomodolibet pertinentibus ad Matricem Ecclesiam, qua portione non sufficiente compellendus populus dare necessaria.

CAPVT IV.

1. *Episcopus cogere potest Rectores, si illi non sufficiant, adiungere alios clericos ad administrationem Sacramentorum.*
2. *Et ad hoc non debet expectari quòd Parochiani decedant sine Sacrametis.*
3. *Coadiutoriam erigere non potest Episcopus in vim huius decreti.*
4. *Coadiutores ministri adhibendi quando solus curatus eodem tempore pluribus infirmis prouidere non potest.*

5. *Episcopus*

5. *Episcopus non potest dismembrare partem curæ unius Ecclesiæ, & applicare alteri.*

6. *Parochianus qui ob locorum distantiam patiuntur incommoda in percipiendis Sacramentis quomodo succurrendum.*

7. *Episcopi constituere possunt nouas parochias vbi parochiani ob locorum distantiam, sine difficultatem sine magno incommodo ad Sacramenta percipienda accedere non possunt.*

8. *Episcopi arbitrio relinquitur quantum vna Ecclesia ab altera distare valeat, vt parochiani Sacramenta commodè inde sumere valeant.*

9. *Decretum hoc procedit quamuis Ecclesia subiecta essem Regularibus.*

10. *Oratorium si adesset in loco minimè incommodo non est facienda separatio parochiæ ob numerositatem populi.*

11. *Episcopo non licet in Ecclesia sub parochia instituta fontem baptismalem constituere.*

12. *Episcopus inuitis Rectoribus, sed tamen sine illorum præiudicio potest parochiam diuidere ob numerositatem populi.*

13. *Ecclesia matrix, seu parochialis non acquirit ius patronatus in Ecclesia fundata intra suos limites.*

14. *Dos debet assignari tempore fundationis, & non post ad acquirendum iuspatronatus.*

15. *Parochiani tenentur prouidere Rectori de victu vbi de necessitate est ædificanda Ecclesia propter numerositatem populi, si non sit vnde possit dotari.*

16. *Decima ad Ecclesiam matricem pertinentes non transeunt ipso iure in Ecclesiam parochialem nouiter erectam.*

EPiscopi, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, in omnibus Ecclesiis parochialibus, vel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, vt vnus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis & cultui diuino peragendo, [a] cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot Sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. *α In his verò, in quibus β ob locorum distantiam, sine difficultatem* parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere non possunt, nouas parochias, *γ etiam inuitis Rectoribus* iuxta formam constitutionis Alexandri III. quæ incipit, [b] Audientiam, *δ constituere possint. ε Illis autem sacerdotibus*, qui de nouo erunt Ecclesiis nouiter erectis præficiendi, competens assignetur portio arbitrio Episcopi ex fructibus ad Ecclesiam matricem quomodocumque pertinentibus, & si necesse fuerit, compellere possit, populum ea subministrare, quæ sufficiant ad vitam dictorum Sacerdotum sustentandam, quacumque reseruatione generali, vel speciali, vel affectione, super dictis Ecclesiis, non obstantibus. Neque huiusmodi ordinationes, & erectiones possint tolli, nec impediri, ex quibuscunque prouisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus.

a Cap. & temporis 16. q. 1 & c. fin. de Eccl. ædif.

b Cap. ad audientiam de Eccles. ædif. in de cret. lib. 3. tit. 48.

1. VIde nouissimè Stephan. VVeyms *ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas, constit. 19. pag.* 218. vbi innouari dicit *c. ad audientiam, de Eccles. ædific.* per text. *in præsenti* & vnum ac alterum multipliciter declarat, & præcipuè *à num.* 13. Episcopum cogere posse rectores adiungere alios clericos ad administrationem Sacramentorum; & diuina officia, si vnus Rector non sufficiat, censuit Rot. in Tyrasonen. congrui seruitij 6. Iunij 1594. coram Giptio, cuius meminit Nicol. Garc. *de benefic. p.* 11. *cap.* 3. *num.* 10.

2. Non debere expectari quod parochiani decedant sine Sacramentis, vt Episcopi cogant Rectores sibi adiungere alios Sacerdotes in Ecclesiis parochialibus, in quibus populus ita numerosus est, vt vnus Rector non sufficiat, refert decisum Nicol. Garc. *dicto cap.* 3 *num.* 9.

3. Episcopum in vim huius decreti non posse erigere coadiutoriam, sed vtique cogere Rectorem ad adiungendum sibi tot Sacerdotes, qui sufficiant Ecclesiis in Sacramentis ministrandis, asserit resolutum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.* 1. *tit.* 18 *l.* 7. *de Episcopis n.* 43.

4. Quando solus Curatus eodem tempore pluribus infirmis prouidere non potest, non dari iustam causam diuidendi parochiam, sed adhibendi ministros coadiutores censuit Rot. *in Aquilana nullitatis erectionis* 10. *May* 1613. *coram R. P. D. meo Peruano*, apud Farin. *decis.* 484 *n.* 5. *p.* 1. *recent.*

5. Episcopum non posse dismembrare partem curę animarũ ab Ecclesia parochiali subiecta Religioni Hierosolymitanæ, & applicare alteri Ecclesiæ eiusdem loci, sub prætextu quòd populus esset numerosus, resoluit Aldan. *in compend. canon. resolut. lib.* 3. *tit.* 8. *num.* 18. vbi testatur sic fuisse decisum *in Ostunen* 12. *July* 1631.

Parochianis parochiæ, quæ citra ciuitatem sita 6.
est, qui extra ciuitatem habitant, & ob locorum distantiam, seu difficultatem patiuntur incommoda in percipiendis Sacramentis, & diuinis officiis, succurrendum esse remedio huius decreti, & *cap. ad audientiam, de Eccles. ædifican.* refert decisum Aldan. *citato loco*, vt scilicet erigatur noua capella extra ciuitatem, quæ non sit Ecclesia de per se, sed in proprietate Ecclesiæ, in qua ponatur Sacerdos amouibilis approbatus ab Ordinario, qui ministret Sacramenta illis, qui sunt extra ciuitatẽ, quibus non potest in nocte, quia portæ ciuitatis clauduntur, & hinc testatur resolutum *sub die* 12. *Augusti* 1628. non licuisse Episcopo Laudensi dismembrare à parochia sita extra muros ciuitatis partem parochianorum habitantium in ciuitate, sub prætextu quòd ad illos non detur aditus de nocte, sed esse construendam capellam per Abbatem parochum intra ciuitatem.

α In iis verò in quibus ob locorum distantiam, &c.] 7.
Vide Mandos. *in praxi signat. tit. erectiones*, Lambertin. *de iurepatr. part.* 1. *quæst.* 3. *art.* 15. Paul. de Citadin. *eod. tract. part.* 3. *causa* 2. *acquirendi n.* 90. Paul. Fusc. *de Visit. lib.* 2. *c.* 2. *n.* 22. Rebuff. *de decim. quæst.* 6. *num.* 21. Zerol. *in praxi Episcop. p.* 1. *verb. paroch a* §. 6. Piasec. *in simili praxi p.* 1. *cap.* 5. *num.* 1. Matth Soar. *in pract. & ordine visitandi c.* 4. *num.* 1. Petr. Heoric. *cons.* 80 Franc Leo *in thesauro fori Eccles. p.* 1. *cap.* 2. *num.* 68. Ioan. Bapt. Costa *de remed. subsid.*

subsid. remed. 75. Aloys. Ricc. *in praxi rerũ fori Eccles. decis.* 554. *in* 1. *edit.* aliàs *res.* 476. *in* 2. *edit.* Rot. *d. decis.* 484. *p.* 1. *recent.* me ipsum *de officio, & potest. Episcop. part.* 3. *allegat.* 68. *& in meo formul. Episcop. form.* 55. Valensuel. *cons.* 45. *n.* 5. *cum seqq.* Steph. VVeyms *d. constit.* 19. *n.* 13. *cum seqq. pag.* 226. vbi cum Lapo *alleg.* 67. asserit sufficientem causam extruendæ nouæ Parochiæ esse si aliqua pars veteris Parochiæ sit in suburbano extra portas vrbis, quæ soleant de nocte firmiter claudi, & non nisi cum magna difficultate aperiri, quasi talis difficultas reputari debeat pro aliqua impossibilitate. Et similiter si Parochiani ruri commorantes cogantur venire ad suam Parochiam in vrbe sitam, quia cùm id decenter facere non possint cum mulieribus, & familia communiter indutis rustico habitu, præsertim diebus solemnioribus, se commiscendo honestioribus ac ditioribus, idoneã dant causam erigendi nouam Parochiam, ne ob disparitatem conditionis, fortunæ, & morum, risui, vel ludibrio habeantur, & sic retrahantur ab audiendis diuinis Officiis. Rota apud Tambur. *post tom.* 3. *de iure Abbatum decis.* 32. *num.* 3. *cum seq.* vbi aduertit quòd quamuis inter causas ædificandi nouas Ecclesias recenseatur etiam incrementum populi, *c. præcipimus* 16. *q.* 1. tamen Concilium Trident. desiderauit maiorem necessitatem, siue distantiam loci, & difficultatem Parochianorum accedendi ad percipienda Sacramenta.

8. Episcopi arbitrio relinqui quantum vna Ecclesia ab altera distare valeat, vt parochiani Sacramenta commodè inde sumere valeant. resoluunt Rebuff. *in praxi benefic. p.* 1. *tit. de erect. in curatam & paroch. num.* 9. Menoch. *de arbitr. casu* 497. *per tot.* Aloys. Ricc *d. resolut.* 476. *n.* 5. vbi etiam aduertit à decreto erectionis facto per Episcopum etiam tanquam Sedis Apost. delegatum licere quidem appellare, sed solum ad Sanctissimum.

9. Procedere dispositionem huius cap. etiamsi Ecclesiæ subiectæ essent Regularibus, attestatur decisum Franc. Leo *d. cap.* 2. *n.* 69. quem refero *d. alleg.* 68. *n.* 6.

10. Limitari tamen, nisi in loco minimè difficili, nec incommodo, Oratorium adesset. vel Ecclesia cum fonte baptismali, & cæteris ad parochiam necessariis, ibique proponeret in sui adiutorem Sacerdotem, qui ibidem resideret, & Sacramenta posset administrare, quia tunc non posset fieri separatio, ex Menoch. *cons.* 477. *num.* 9. & Ioan. Bapt. Costa *d. remed.* 76. resoluit Aloys. Ricc. *d. resol.* 476. *num.* 6. Trullench *in exposit. Decalogi lib.* 3. *cap.* 3. *dub.* 8. *num.* 7. Ego ipse *d. alleg.* 68. *num.* 7. Rota apud Tambur. *citato loco d. decis.* 32. *num.* 6. vbi aduertit quòd quando Ecclesia non est capax totius populi, satis prouidere potest per erectionem nouæ capellæ, quæ sit in proprietate Parochialis antiquæ *& decis.* 33. *per tot.*

11. Episcopo non licere in Ecclesia sub parochia instituta, & à Parochiali duodecim distante milliaribus, fontem baptismalem constituere, prohibente *c. plures* 16. *q.* 1. etiamsi ad hoc cohonestandum id peterent rationes, *c. ad audientiam, il* 1. *de Eccles. ædificand.* resoluit Aldan. *d. tit.* 8. *n.* 20. attestans sic fuisse decisum *sub die* 17. *Augusti* 1626.

β Ob locorum distantiam, siue difficultatem.] Habet enim distantia locorum, & difficultas itinerum in se euidens animarum periculum ne contingat infantes mori sine Baptismo, infirmos sine Sacramentis, aut bene valentes sæpe esse sine sacrificio Missæ diebus dominicis, & festiuis, vt proinde talibus periculis omnino sit occurrendum, ac saluti animarum prouidendum per nouarum Ecclesiarum extructiones. Ita Stephan. VVeyms *d. constit.* 19. *n.* 13.

γ Etiam inuitis Rectoribus.] Dummodo tamen sine præiudicio nimirum possidentium fiat, vt per Piasec. *in praxi Episcop. p.* 2. *c.* 5. *num.* 1. Si cura penes Vicarium, aut Rectorem non sit, sed tantùm exercitium, quia non percipit fructus Parochialis, sed tantùm suam congruam, de manu scilicet Capituli, tunc ad ipsum Capitulum spectabit defensio, & non ad Vicarium, Abb. *in c. extirpanda § quia vero, in repet. n.* 15 *post. princ. de praben.* Rota apud Tambur. *d. decis.* 32. *n.* 10. 12.

Episcopum posse sine maioris partis parochianorum consensu ad separationem agere, tenet Aloys. Ricc. *d. resolut.* 476. *num.* 6. quem refero *dicta alleg.* 68. *n.* 4.

Ecclesiam matricem, seu parochialem non acquirere iuspatronatus in Ecclesia fundata intra suos limites, nisi de suo aliquid contulerit, refert decisum Nicol. Garc. *de benefic. p.* 5. *c.* 9. *n.* 57. 13.

Ad acquisitionem iurispatronatus dotem debere assignari tempore fundationis, & non pòst, nisi quando ex necessitate populi construitur Ecclesia, refert decisum Nicol. Garc. *d. c.* 9. *n.* 58. 14.

δ Constituere possunt.] Priusquam Episcopi diœcesani assensum suum præbeant ad erectionem nouæ Parochiæ, aduertit Stephan. VVeyms *d. constit.* 19. *num.* 14. *cum seqq.* quatuor dispicere debent. *Primum*, an causa subsit idonea, & sufficiens cur erigi expediat nouam Ecclesiam, non secus quàm inquirere debet in causa priusquam res Ecclesiastica alienetur. *Secundum*, curare debet prouideri de necessariis, puta luminaribus, custodia, stipendio custodum, & similibus: qua in parte hoc commodi habebit, quòd ad ista tacitè obligatus sit is, qui extruxit: vel extruere cœpit, *cap. cum sicut, de consec. Eccles. Tertium*, quòd Episcopus citare, & audire debeat antiquæ Ecclesiæ Rectorem, & patronum, si fortè causam habeant iustam contradicendi propter regulam iuris, quæ non patitur cuiquam auferri quod suum est, sine suo facto, vel consensu, *c. quod nostrum, de reg. iuris lib.* 6. *Quartum*, vt Diœcesanus prouidere debeat vtrique Rectori, tam veteris, quam nouæ Parochiæ de competente sustentatione, dummodo Rector Ecclesiæ matricis possit commodè in sua sustentari; qui tamen si redditibus abundauerit, poterit ex illis aliquid detrahi, quod Rectori nouæ Parochiæ adiiciatur, siue ex decimis, siue ex aliis corporibus redditũum, cui alioquin prouidendum erit aliunde, vel per eum, qui nouum opus fieri desiderat, vel per subditos, in quorum vsum & commoditatem noua Ecclesia destinatur. Hactenus Stephan VVeyms.

ε Illius autem Sacerdotibus, &c.] Vbi de necessitate est ædificanda Ecclesia propter periculum animarum ex abundantia populi, & non est vnde possit dotari, teneri parochianos prouideri Rectori de victu, resoluunt Lambert. *de iurepatron. lib.* 1. *p.* 1. *q.* 5. *art.* 18. *in fine, vers. aduertendum, & lib.* 3. *quæst.* 7. *art.* 2. *num.* 7. *vers. & si isti beneficiati.* Bellet. *disquisit. cleric. part.* 1. *tit. de clerico debitore* §. 14. *num.* 7. 15.

Decimas ad Ecclesiam matricem pertinentes non transire ipso iure in Ecclesiam parochialem nouiter erectam iuxta formam constit. Alexandri III. quæ incip. *Ad audientiam*, sed remanere penes matricem, & Episcopum posse arbitrio suo siue de decimis, siue de aliis fructibus prouidere, tenet Aldan. *d. tit.* 8. *num.* 15. asserens ita fuisse decisum *Mediolanen. de Carlatio* 11. *Martii* 1617. 16.

Propter

Propter Eccl siarum paupertatem, & in casibus à iure permissis faciat Episcopus uniones perpetuas quarumcunque Ecclesiarum parochialium, & aliorum beneficiorum, etiam non Curatorum cum Curatis.

CAPVT V.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Capitulum Sede vacante quando possit vniro.*
3. *Archiepiscopus vnire potest beneficia sua diœcesis.*
4. *Legatus à latere vnire potest beneficia prouincia sua legationis absque Episcopi praiudicio.*
5. *Abbates, seu Prælati inferiores non possunt vnire nisi hoc habeant ex priuilegio, seu legitima præscriptione.*
6. *Vicarius generalis non potest beneficia vnire sine speciali mandato.*
7. *Causa iusta, veluti necessitas, aut vtilitas Ecclesiæ requiritur in vnione facienda.*
8. *Citari debent omnes quorum interest in vnione facienda, non tamen necessariò vocanda est plebs.*
9. *Capituli consensus an & quando in vnione per Episcopum facienda interuenire debeat.*
10. *Vniones ad tempus, seu ad vitam non possunt facere Episcopi.*
11. *Beneficia plura simplicia non possunt per Episcopum vniri.*
12. *Beneficia deuoluta, & reseruata Sedi Apostol. quando possit Episcopus vnire.*
13. *Beneficia deuoluta ad Papam ob Episcopi negligentiam illa non conferentis, potest Episcopus vnire.*

a Cap. sicut vnire de excess. præl. Concil. Lat. sub Leo. X. sess. 9. de reform. curiæ & infra sess. 24. c. 13. vi de sess. 14. cap. 9.
b Cap. vnio. in fin. 10. q. 3. cap. & temporis., cum seq. 16. quæst. 1.

VT etiam Ecclesiarum status, vbi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conseruetur, α *possint Episcopi*, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, β *iuxta formam iuris*, siue tamen præiudicio obrinentium, γ *facere vniones perpetuas* quarumcumque Ecclesiarum parochialium, & baptismalium, & aliorum beneficiorum curatorum, δ *vel non curatorum, cum curatis*, propter earum paupertatem, & in cæteris casibus à iure permissis, etiam si dictæ Ecclesiæ, vel beneficia essent generaliter, vel specialiter ε *reseruata, aut qualitercumque affecta.* [b] Quæ vniones etiam non possint reuocari, nec quoquomodo infringi vigore cuiuscumque prouisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

1. VIde Caccialup. *in tract. de vnionibus art. 5. causa 3.* Mandos *in reg. 12. de vnionibus quæst. 5. n. 3. ad fin.* Rebuff. *in praxi benefic. tit. de vnionibus à num. 38.* Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 2. num. 20.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 2. verb. vnio*, Franc. Leo. *in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 16. a num. 22.* Rot. *decis. 133. num. 20. part. 2. diuers.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis. 492. in 1. edit.* aliàs *res. 382. in 2. edit. & in decis. curia Archiep. Neap. decis. 198. part. 4.* Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 6. c. 28.* Nicol. Garc. *de benefic. p. 12. c. 2.* Vgolin. *de officio Episcopi cap. 52.* Stephan. Gratian. *discept. forens. cap. 258.* Sanch. *in præcepta Decalogi lib. 7. cap. 29. num. 145. cum seqq.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 66.*

2. α *Possint Episcopi*, &c.] Idem posse Capitulum Sede vacante, dummodo per eam vnionem iurisdictioni Episcopali nihil detrahatur, resoluunt Perusin. *de vnionibus c. 5. n. 26.* Rebuff. *in praxi benefic. tit. de vnionibus benefic. num. 36.* Hoied. *de incompatibil. benefic. part. 1. cap. 3. num. 7. vers. similiter Capitulum*, Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. vnio §. 11. & p. 2. verb. Capitulum §. 4. & verb. verb. §. 7.* Azor. *d. part. 2. lib. 6. cap. 28. q. 9.* Raguc. *de voce Canon. q. 16.* Quarant. *in summ. Bullary, verb. Capitulum Sede vacante, quæst. 9. vers. quæ conclusio*, Nicol. Garc. *d. c. 2. n. 67. & 68.* Sanch. *d. cap. 29. n. 153.* Ego ipse *d. alleg. 66. n. 5.*

3. Archiepiscopum vnire posse beneficia suæ diœcesis, non autem Suffraganeorum, resoluunt Rebuff. *d. tit. de vnionibus n. 29. & 30.* Hoieda *d. cap. 3. num. 7.* Azor. *d. cap. 28. quæst. 7.* Sanch. *d. cap. 29. num. 155.*

4. Legatum à latere vnire posse beneficia prouinciæ suæ legationis absque Episcopi præiudicio, tradunt Rebuff. *d. tit. de vnionibus à num. 24.* Hoied. *d. c. 3. n. 7. vers. vlterius Legatus*, Azor. *d. c. 28. quæst. 8.* Nicol. Garc. *d. c. 2. n. 95.* Aloys. Ricc. *in d. praxi decis. 492. in 1. edit.* aliàs *resol. 383. n. 2. in 2. edit. & d. decis. 298. num. 2. p. 4.* Sanch. *d. c. 29. num. 258.* subdens Legatum, qui non est de latere, non posse vnire. Ego ipse *d. alleg. 66. n. 4.*

Abbates, atque alios Prælatos Episcopo inferiores non posse vnire, nisi hoc vniendi ius ex pri- 5.
uilegio aliquo Pontificio, seu legitima præscriptione acquisierint, tenent Rebuff. *d. tit. de vnionibus num. 32. & 33.* Sbroz *de vicario Episcopi lib. 2. q. 115. n. 12.* Azor. *d. c. 28. q. 10.* Nicol. Garc. *d. cap. 2. à n. 71.* Aloys. Ricc. *d. resolut. 383. num. 3. & d. decis. 198. n. 4. p. 4.* Sanch. *d. c. 29. n. 159.* vbi *n. 160.* secus dicit si ita plenè subiectas sibi Ecclesias habeant, & iurisdictione quasi Episcopali in eis fungantur. Ego ipse *d. alleg. 66. n. 6.*

Vicarium generalem Episcopi non posse bene- 6.
ficium vnire sine speciali mandato, etiamsi sibi data fuisset facultas conferendi cum clausula generali, resoluunt Rebuff. *d. tit. de vnionibus n. 37. & in eu. forma vicariatus n. 102.* Azor. *d. c. 28. q. 10.* Nicol. Garc. *d. c. 2. n. 69.* Narbona *de appellat. à vicario ad Episcopum p. 1. c. 223.* Aloys. Ricc. *d. resol. 383. ante n. 1. & d. decis. 198. n. 5. p. 4.* Steph. Gratian. *d. c. 278. num. 35.* Sanch. *d. c. 29. num. 135.* Ego ipse *d. alleg. 66. num 7.*

β *Iuxta formam iuris*, &c.] Quo attento ad hanc 7.
vnionem per Episcopos & alios Prælatos antedictos faciendam requiri iustam causam, veluti necessitatem, aut vtilitatem Ecclesiæ, asserunt Rebuff. *d. tit. de vnionibus n. 39* Hoied. *d. cap. 3. n. 8.* Azor. *d. c. 26. q. 13.* Sanch. *d. c. 29. n. 161.*

Deinde citari debere omnes illos, quorum in- 8.
terest,

tereſt, probat *Clem.* 1. §. *ad hæc, de ſtatu Monach.* non tamen neceſſariò vocandam plebem, dicunt Hoied. *d. c.* 3. *n.* 9. Sanch. *d. c.* 29. *n.* 163.

9. Demum accedere debere conſenſum Capituli Eccleſiæ cathedralis ſi vnio per Epiſcopum facienda ſit, expreſsè decidit *Clem.* 2. *de reb. Eccl. non alien.* Azot. *d. c.* 28. *quæſt.* 12. Aloyſ. Ricc. *d. deciſ.* 198. *num.* 17. *p.* 4. Sanch. *d. cap.* 29. *num.* 165. vbi ſubdit quòd ſi Canonici conſentire nolint, & iuſta cauſa vnionis faciendæ ſubeſſet, poſſent compelli, & *n.* 165. quòd ſufficit ſi huiuſmodi conſenſus poſtea accedat, & *n.* 166. diſputat, an in hac vnione à Legato de latere facienda exigatur conſenſus Capituli, & *num.* 167 quòd Epiſcopus non poteſt vnire Eccleſiam ſubiectam Abbati, aut alij inferiori Prælato abſque illius conſenſu, & *num.* 168. quòd ſi Eccleſia ſit iuriſpatronatus, exigitur conſenſus patroni vt Epiſcopus eam vnire poſſit, & *num.* 183. reſoluit etiam attento hoc decreto integrum non eſſe Epiſcopis etiam tanquam Sedis Apoſt. delegatis beneficia vnire abſque ſui Capituli conſenſu, de quo etiam Nicol. Garc. *d. cap.* 2. *n.* 158. Aloyſ. Ricc. *in praxi rerum fori Eccl. deciſ.* 487. *in* 1. *edit.* aliàs *reſol.* 378. *in* 2. *edit. & d. deciſ.* 198. *n.* 15. *cum ſeq. p.* 4. Contrà Nau. *conſ.* 10. *de offic. & poteſt. iudic. deleg. in nouo,* & Sayr. *in floribus deciſ. ſub eod. tit. deciſ.* 10. exiſtimantes Epiſcopum tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatum ſine conſenſu Capituli beneficia vnire poſſe.

10. • *Facere vniones perpetuas.*] Non autem ad tempus, ſeu ad vitam, reſoluunt Zerol. *d. p.* 1. *verb. vnio.* §. 7. Azot *d. c.* 28. *q.* 17. Nicol. Garc. *d. c.* 2. *n.* 84. Sanch. *d. c.* 29 *n.* 152. Ego ipſe *d. alleg.* 66. *n.* 8.

11. *δ Vel non curatorum non curatis.* [Ergo plura beneficia ſimplicia non poſſe per Epiſcopum vniri, reſoluit Aloyſ. Ricc. *in d. praxi rerum fori Eccleſ. deciſ.* 720. *in* 1. *edit.* aliàs *reſol.* 610. *in* 2. *edit.*

ε Reſeruata, aut qualitercunque affecta, &c.] Epiſcopum poſſe vnire beneficia etiam deuoluta, & reſeruata Sedi Apoſt. dummodo ex huiuſmodi vnione præiudicium non fiat expectanti auctoritate Apoſt. beneficia illa, reſoluunt Nau. *conſ.* 64. *de preb. in antiq.* aliàs *conſ.* 12. *de rebus Eccleſ. non alien. in nouo,* Rebuff. *d. tit. de vnionib. n.* 31. Gambar. *de auctor. Legati in vniendo n.* 63. Hoied. *d. c.* 3. *num.* 7. Sayr. *in floribus deciſ. ſub tit. de prebend. deciſ.* 67. Zerol. *in prax. Epiſc. p.* 2. *verb. vnio.* § 8. poſt Abb. Anchar. Mati. Socin. & alios Sanch. *d. c.* 29. *n.* 150. vbi limitat quando reſeruatio non ſolam collationem reſpectu tituli concernebat, ſed reſeruauerat Pontifex certam Eccleſiam ſuæ diſpoſitioni, tunc enim ea verba generalia impedirent prorſus Epiſcopi diſpoſitionem circa id beneficium; deinde limitat, ſi reſeruatio beneficij eſſet perpetua reſpectu collationis illius à Romano Pont. ſemper faciendæ, & *num.* 151. reſoluit Epiſcopum non poſſe vnire beneficia exempta à ſua iuriſdictione. 12.

Beneficia deuoluta ad Papam ob Epiſcopi negligentiam non conferentis illa, poſſe ipſum Epiſcopum vnire, reſoluunt Mari. Socin. *in c. ſicut vnire, à num.* 67. *de exceſſ. Prælat.* B. ĕr. *deciſ.* 346. *ad fin.* Azot. *d. c.* 28. *q.* 15. Butr. Anchar. Abb & Federle. quos refert, & ſequitur Sanch. *d. c.* 29. *n.* 149. 13.

Contrà Selu. *de benefic. p.* 3. *quæſt.* 11. *qualit.* 14. Rebuff. *d. tit. de. deuol. num.* 31. Zerol. *d. verb. vnio.* §. 8. exiſtimantes id ſibi non licere, niſi inueniret illa deuoluta; propter prædeceſſoris negligentiam.

Imperitis, ſed honeſtæ vitæ Rectoribus Vicarij pro tempore deputentur cum parte fructuum aſſignanda: ſcandalosè autem viuentes, & viuere perſeuerantes, priuentur beneficiis ſuis.

Caput VI.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Procedit in iam promotis.*
3. *Coadiutor deputandus illiteratis dari non poteſt niſi ab Epiſcopo.*
4. *Approbatus ad Ordines, ſeu beneficia, poteſt ſuſpendi ſi in viſitatione reperiatur ignarus.*
5. *Coadiutores & Vicarij deputati tenentur ad reſidentiam ſicut Rectores ipſi.*
6. *Parochus, cui datus eſt coadiutor propter inſufficientiam, non poteſt abeſſe à reſidentia.*
7. *Epiſcopi partem fructuum aſſignare debent coadiutoribus deputandis imperitis parochialium Rectoribus.*
8. *Clerici turpiter, & ſcãdalosè viuẽtes poſſunt priuari beneficiis ſi in eorũ perſeuerauerint nequitia.*
9. *Intelligitur de appellatione ſuſpenſiua.*

Quia illiterati, & ª imperiti Parochialium Eccleſiarum Rectores ſacris minus apti ſunt officiis, & alij propter eorum vitæ turpitudinem potius deſtruunt, quàm ædificant: *α Epiſcopi etiam* tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati eiſdem illiteratis, *β & imperitis, γ ſi aliàs honeſta vita ſint. δ Coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare, ε partémque fructuum* eiſdem pro ſufficienti victu, aſſignare, vel aliter prouidere poſſint, quacumque appellatione, & exemptione remota. ζ *Eos verò, qui turpiter, & ſcandalosè viuunt,* poſtquam præmoniti fuerint, coërceant, ac caſtigent, & ſi adhuc incorrigibiles in ſua nequitia perſeuerent, eos beneficiis iuxta ſacrorum canonum conſtitutiones, exemptione, *η & appellatione quacumque remota,* priuandi facultatem habeant.

a c. illiteratos 36. diſt. c. niſi cum pridem de renunc. c. 11 98. diſt. cap. cũ ex eo de elect. in 6. Conc Tol. 8. can 8. b c. quia fratet 7. q 1. c c. inuentũ 16. q 1. c. felicis de pœnis. in 6. cl. multorum de pœnis.

1. Vide Salzed. ad Bernard. *in pract. c.* 21. *litt. G, in nouiſſ. adit.* Sbroz. *de officio Vicarij lib.* 2. *q.* 112. Renat. Chopin. *lib.* 2. *monaſt. tit.* 3. *n.* 7. Camill. Borrel. *in ſumm. deciſ. p.* 1. *tit.* 9. *num.* 11. Grilenz. *conſil.* 5. *n.* 3. Scip. de Rubeis *verb. coadiutor. num.* 3. Franc. Leo *in theſauro fori Eccleſiaſt. p.* 2. *cap.* 2. *num.* 71. Gonzal *ad regul.* 8. *Cancellar. gloſ.* 5. §. 9. *num.* 29. Barboſ. Collect. in Concil. Trid. Zerol. *in praxi Epiſcop. p.* 1. *verb. Parochia*, §. 7. vbi propter identitatis rationem aſſerit procedere in Parochiis exemptis, Valer. Reginald. *in praxi rerum pœnitent. lib* 30. *tract.* 3. *n.* 172. Nicol. Garc. *de benefic. p.* 4. *c.* 5. *à num.* 7. Aloyſ. Ricc. *in praxi rerum fori eccleſiaſt. deciſ.* 574. *in* 1. *edit.* aliàs *reſol.* 494. *in* 2. *edit.* Campan. *in diuerſ. iuris Canonic. rubr.* 5. *c.* 5.

Nonat. *in fingul. Canonic. conclus. 56. & 57.* latè Rota *decis. 23.* apud Farin *p. 1. in posthum.* Ioan. Sanch. *in select. disp. 50. à num 3.* metipsum *de officio & potest. Episcopi p. 3. alleg. 63. num. 6. cum. seqq. & de Parocho p. 2. c. 23. n. 8.*

2. Procedere in iam promotis, alioquin nondum promotos prætextu idonei Vicarij admittendos non esse, tradunt Maiol *de irregular. lib. 1. cap. 32. num. 13.* Salzed. *d. c. 21. litt. G. in princip.*

3. Coadiutorem deputandum illiteratis dari non posse nisi ab Episcopo, nec illius dationem censeri comprehensam in generali commissione vicariatus. resoluunt Sbroz *d. q. 212. n. 2.* Aloys. Ricc. *d. resol. 494. n. 10.* Narbona *de appellat. à vicario ad Episcopum p. 1. n. 210.* Nouar. *d. conclus. 56. n. 3.* Ego ipse *d. alleg. 63. n. 7.*

4. Approbatum ad Ordines, seu beneficia ab Episcopo competenti posse ab inferiore suspendi ob imperitiam, si ille in visitatione repertus sit ignarus, tradit Sel. *in selectis Canon. c. 11. n. 18.* attestans sic fuisse decisum *sub die 9. Nouembris* 1619.

α *Episcopi etiam, &c.*] Quibus ex munere incumbit explorare peritiam Rectorum curam animarum exercentium, quæ præter honestatem morum in ipsis requiritur sufficiens ad rectè obeundum tantum munus, quod iura vocant artem artium, *cap. cum. sit, de ætate & qualit.* Ita Rota *d. decis. 23 n. 2 in princ.* apud Farinac. *p. 1. in posthum.* Et sic decretum Concilij in præsenti non permissionem continet, sed præceptum sub mortali obligans, vt per Ioann. Sancium *select. disp. 50. num. 7.* vbi *à num. 11.* probat posse Episcopum ad examen vocare Parochos, vt ei per experientiam innotescat an illorum scientia sit extenuata, & boni mores mutati, nam quamuis à principio collationis Parochialis beneficij scientia Parochorum fuerit nota, decursu temporis diminui potest.

β *Et imperitus.*] Imperiti ad hunc affectum dicuntur illi, qui inhabiles sunt ad exploranda ea, quæ incumbunt muneri ac oneri beneficij, quod habent, & secundùm dignitatem, statum, & officium ad quod assumuntur: ex adductis per Aloys. Ricc. *in praxi p. 4. resol. 547.*

γ *Si aliàs honestæ vitæ sint.*] Hanc vitæ honestatem tanti fecit Concilium Trid. in præsenti, vt illiteratos, & imperitos non amouendos, sed eis coadiutores dandos, aut pro tempore Vicarios deputandos constituerit, vt aduertit Rota *d. decis. 23. num. 3. in fine.*

5. δ *Coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare, &c.*] Quos quidem quemadmodum Rectores ipsos teneri ad residentiam, decisum referunt Galet. *in margarita casuum conscient. verb. residentia 1.* Aloys. Ricc. *d. resol. 494. num. 14.* Ego ipse *d. alleg. 63. num. 9.*

6. Et parochum, cui datus est coadiutor propter insufficientiam, non posse abesse residentia, pariter decisum referunt Quarant. *in summ. Bullary verb. residentia, vers. præter summistas.* Gonzalez *d. §. 9. num. 40.* Nicol. Garc. *d. cap. 5. num. 8.* Piasec. *in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 27.* Vgolio. *de officio Episcopi cap. 15. §. 3. ad fin.* Ego ipse *d. alleg. 63. num. 8.*

7. ε *Partémque fructuum. &c.*] Vide Gambar. *de officio Legati lib. 5. tit. de coadiutor. n. 11.* Gonzal *d. § 9. num. 33* Aloys. Ricc. *d. resol. 494. num. 11.* Azor. *instit. moral p. 2. lib. 3. c. 2. q. 9. & lib. 8. cap 6. q. 11.* resoluit auctoritate Episcopi huiusmodi coadiutori certam reddituum portionem assignandam esse, refero Ego ipse *d. allegat. 63. num. 13.* vbi *num* 14. trado quid faciendum si redditus Ecclesiæ coadiutori, & coadiuto non sufficiant. Refert Ioano. Sanc. *d. disp. 50. num. 7.* decretum Concilij *in præsenti* non solum permissionem continere, ex eo videlicet, quòd dicat posse Episcopum deputare coadiutorem illiteratis Parochis, sed præceptum sub mortali obligans; & *num. 16.* tenet quòd illiteratus Parochus, cui deputatur coadiutor sic ab Episcopo denunciatus per sententiam, incapax non propterea redditur ad omnia Parochi munia, sed tantùm ad illa, quæ ad sui exercitationem, scientiam, & litteraturam prærequirunt, vt ad audiendas Confessiones: vnde ad matrimonio assistendum inhabilis non redditur, Thom. Sanchez *de matrim. lib. 3. disput. 21. num. 11. & 12* Basil. Pont. *in simili tract. lib. 5. cap. 17. num. 13.*

8. ζ *Eos verò, qui turpiter, & scandalosè viuunt, &c.*] Clericos turpiter & scandalosè viuentes propter eorum scandalosam vitam, Ecclesiis deseruire non debere mali exempli causa, posseque priuari beneficiis, si in eorum perseuerauerint nequitia, ex hoc text. colligit Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib. 5. quæst. 6. num. 101.*

9. λ *Et appellatione quacunque remota.*] Suspensiua scilicet, sed non deuolutiua, quam posse interponi ad Metropolitanum, non obstante quòd procedat tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, nisi quando procederet contra exemptum vt delegatus, quia tunc esset ad sedem Apostol. interponenda, resoluit Nicol. Garc. *d. p. 4. cap. 5. à. num. 9.* Vnde Rota *in Dertusen. Archipresbyteratus 16. Nouembris.* 1594. coram Penia censuit deputationem coadiutoris factam ab Ordinario vigore huius decreti non esse attentatam, etiamsi sit executa post appellationem interpositam à sententia eius, qui iudicialiter processit. Aloys. Ricc. *in praxi p. 4. resolut. 564.* Ioann. Sanc. *in select. disput. 50. num 4.* refero Ego ipse *d. allegatione 63. num. 10. & de Parocho p. 2. cap. 23. num. 10.*

Episcopus curet Ecclesias vetustate, vel aliàs collapsas restaurari, si fieri potest, ex fructibus ad eas pertinentibus, quibus non sufficientibus contribuant parochiani. Si autem non possint illæ Ecclesiæ vllatenus restaurari, destruantur, locúsque conuertatur in locum profanum non sordidum, & beneficia ab eis Ecclesiarum transferantur cum oneribus ad matrices Ecclesias.

CAPUT VII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Vicarij absque speciali concessu non potest restaurari facere Ecclesias vetustate collapsas.*
3. *Cathedralem Ecclesiam non potest Episcopus in alium locum diœcesis transferre sine auctoritate Apostolica.*
4. *Episcopus non potest in Cathedralem transferre Capellanos habentes seruitium chori in capella prope*

prope Cathedralem.

5. *Ecclesia, seu Collegium sua iura & priuilegia retinet si Superioris auctoritate in alium locum transferatur.*
6. *Ecclesia reficienda, & instauranda deducto prius necessario ad Rectorum sustentationem.*
7. *Ecclesia ex fructibus, & prouentibus ad illas quomodocunque pertinentibus reparari debent.*
8. *Patroni Ecclesias sui iurispatronatus collapsas restaurare debent si non fuerint sufficientes illarum fructus.*
9. *Ecclesiarum ad reparationem contribuere tenentur pro rata redditnum Rectores, & alij in eis beneficia obtinentes.*
10. *Deductis prius necessariis ad eorum sustentationem.*
11. *Cathedralis Ecclesia reparatio spectat ad Episcopum.*
12. *Pensionem habens super beneficio ecclesiastic pro rata ad illius Ecclesia reparationem tenetur, nisi, &c.*
13. *Beneficiati si non habeant ab Ecclesia tot redditus, quibus praestare possint talem reparationem, tunc in illorum defectum tenentur parochiani.*
14. *Parochiani non possunt cedere vsui Ecclesia, & recedere a parochia vt euitent onera, & eorum praestationem.*
15. *Contributio pro Ecclesiarum reparatione facienda est ad instantiam, & coactionem Episcopi.*
16. *Parochiani possunt cogi ad contribuendum pro Ecclesiarum reparatione per iudicem secularem, si eum requirat Episcopus.*
17. *Appellatio hoc casu prohibita.*
18. *Nobiles, & alij exempti contribuere tenentur ad Ecclesiarum reparationem.*
19. *Ecclesia, qua nimia inopia laborant, & reparari nequeunt, ad matrices, seu viciniores Ecclesias sunt transferenda.*
20. *Ecclesia quando diruitur, onus Missarum ad matricem Ecclesiam transferendum.*
21. *Ecclesiarum translatio quando facienda necessitate id exigente.*
22. *Episcopus potest profanare Ecclesias parochiales.*
23. *Ordinarius non debet sine causa profanare capellas.*
24. *Camenta, & lapides Ecclesiarum ad vsus profanos conuerti non possunt.*
25. *Populus si noluit Ecclesiam qua minatur ruinam, restaurare, illa debet penitus dirui.*

CVm illud quoque valde curandum sit, ne ea, quæ sacris ministeriis dedicata sunt, temporum iniuria adolescant, & ex hominum memoria excidant, α *Episcopi*, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, β *transferre possint beneficia simplicia*, etiam iurispatronatus, ex Ecclesiis, quæ vetustate, vel aliàs collapsæ sint, & ob eorum inopiam nequeant instaurari, γ *vocatis iis, quorum interest*, in matrices, aut alias Ecclesias locorum eorundem, seu vicinorum, arbitrio suo: atque in eisdem Ecclesiis erigant altaria, vel capellas, sub eisdem inuocationibus: vel in iam erecta altaria, vel capellas transferant δ *cum omnibus emolumentis & oneribus*, prioribus Ecclesiis impositis [a], ε *Parochiales verò* Ecclesias, etiam si iurispatronatus sint, ita collapsas ζ *refici, & instaurari procurent*, η *ex fructibus & prouentibus* quibuscumque, ad easdem Ecclesias, quomodocumque pertinentibus, qui si non fuerint sufficientes, θ *omnes patronos*, ι *& alios, qui fructus aliquos* ex dictis Ecclesiis prouenientes percipiunt, κ *aut, in illorum defectum parochianos* omnibus remediis opportunis λ *ad prædicta cogant*: μ *quacumque appellatione*, ν *exemptione*, & contradictione remota. ξ *Quòd si nimia egestate* omnes laborent: ο *ad Matrices*, π *seu viciniores Ecclesias transferantur*, cum facultate tam dictas parochiales, quàm alias Ecclesias dirutas, ρ *in profanos vsus* non sordidos, σ *erecta tamen ibi cruce*, conuertendi.

a Cap. 1. & cap. de Eccles. ædific. vel repar. infrà c. 8. & suprà sess. 7. c. 7. de informat.

1. VIde Perus. *de vnionib. cap. 4. num.* 11. Boër. *decis.* 345. Mandos. *regul. 21. Cancel. quæst. 7. & 8.* Gig. *consil.* 117. Paul. Fusc. *de visitat. lib. 1. cap. 10. num. 15. & 16.* Cened. *ad Decretal. collect.* 153. Fr. Emmanuel. *quæst. regul. tomo 1. quæst. 43. art. 13.* Bobadil. *in sua politica lib. 3. c. 5. num. 34.* Franc. Leon. *in thesauro fori eccles. p. 2. cap. 2. num. 73. & cap. 16. à num. 15* Aloys. Ricc. *in decis. curia Archiepiscopi Neapolit. p. 4. decis. 15. & 293.* latè Salgado. *de protectione Regia tom. 1. p. 3. cap. 5. per tot.* Gabr. Pereira *de manu Regia p. 1. cap. 18.* metipsum *de officio & potestate Episcopi part. 3. alleg. 64. per tot. & de Parocho p. 1. cap. 13.*

2. α *Episcopi.*] Non autem eorum Vicarij absque speciali concessu, vt per Sbroz *de vicario Episcopi lib. 2. quæst. 117. num.* 3. Franc. Leo *d. cap. 16. num. 16.* Aloys. Ricc. *in decis. curia Archiepisc. Neapolit. p. 4. decis. 79. & decis. 310. num. 1.* metipsum *d. p. 3. allegat. 54. num.* 81. & sic respondisse sacram Congreg. refert Steph. VVeyms *ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas constit. 19. n. 30. in fine pag.* 231.

3. β *Transferre possint beneficia simplicia*, &c.] Episcopum non posse sine Apostol. auctoritate transferre Matricem, id est, Ecclesiam cathedralem in alium locum diœcesis, resoluit Menoch. *consil. 75. num. 46.* quem refero *d. p. 3. allegat. 50. n. 5.*

4. Episcopum non posse transferre in Cathedralem Capellanos habentes seruitium chori in capella prope Cathedralem existente ob paruum numerum Capellanorum, propter quod minus decenter ibidem chorus retineatur, tradit Sel. *in select. Canonic. cap. 11. n. 18.* vbi refert sic fuisse decisum *in Burgen. 12. Augusti* 1628.

γ *Vocatis iis, quorum interest.*] Citandi ergo erant illi, de quorum interesse agebatur, aliàs sententia sine illorum citatione lata, nulla erit. Ita in his terminis resoluit Rota *decis. 707. num. 2. in fine*, apud Farinac. *p. 1. in posthum.*

5. δ *Cum omnibus emolumentis, & oneribus*, &c.] Ecclesiam, castrum, seu Collegium sua iura, priuilegia, & exemptiones retinere, si Superioris auctoritate in alium locum transferatur, resoluunt Alexand. *consil. 43. vol. 1.* Gail. *lib. 2. obseruat. 61. num.* 10. Brun. *in tract. de reformat. & mut. membr. 3. conclus. 3. num.* 78. quos refert Erasm. à Cochier *de iurisd. Ordinarij in exemptos. p. 3. q. 21. num. 2.*

e Parochiales verò Ecclesias, &c.] Cathedralium verò Ecclesiarum reparatio spectat ad Episcopos Bero *consil.3.per totum vol.1* Rota *decis.454.num.1.* apud Farinac.*p.1.in posthum.* vbi etiam quòd tenetur reparare Ecclesias Cathedtali annexas,& ab illa dependentes,: quam Episcoporum contributionem oon debere ascendere ad quartam partem redditum Episcopatuum, tenet ead. Rota *decis.501. num 3.ead.p.1.in posthum.*

6. *ζ Refici,& instaurari procurent.*] Deducto scilicet prius necessario ad suam sustentationem, ne aliàs cogantur deseruire sine alimentis, Guttietrez *allegat.10. num.7. ad finem* Sarmient. *de reddит. part. 1. monitu 82. num.3.* Salgado. *d. cap.5. numer. 16.* Cened. *ad Decretal. collect.153. num.1. in med.* vbi post Caluacan.*p.2. decis.22. num.23.* intelligit hoc deductis necessariis his,qui resident, secus si non residerent, quia tenerentur etiam non deductis omnibus necessariis, cùm de Altari viuere non debeat, qui Altari non seruit. Quibus enim aliqui fructus fuerunt assignati pro coogrua sustentatione, ex illis non tenentur reparare Ecclesiaio, *cap.ex his*, & *ibi* Butr. *num.1. vers. non enim*, Abb. Anchar. & Card. *num.2.de Eccles. adificand. cap.ad audientiam el 1.*vbi Ioan. Andr.& Abb.*num.8.*Butr. *num.9.*Boich.*num.2.*Anchar.*num.5. eodem tit.* Surd. *consil 63.num.11.*quos,& alios, refert Rota *d.decis. 454.num.2.*

7. *η Ex fructibus,& prouentibus*, &c.] Ecclesias ex fructibus, & ptouentibus ad illas quumudocumque pertinentibus reparari debere, resoluit Azor. *institutionum moral.part.2. lib.9.cap.3. quæs.7.* quem refero *d.p.3. allegat.64.à principio.* Ex regula, quòd onus reparationis spectat ad illum, qui percipit fiuctus, ex cumulatis per Surdum *d.consil,62. num.1. cum seqq.* quem refert Rota *d. decis.454. num.2.*

8. *θ Omnes patronos*,&c.] Vide Lambertin. *de iurepatron. art.2.quæst.7.princip.lib.3. num.5.& 7.* Bellet. *disquisit.cleric.p.1.tit.de clerico debitore,§.14.num.20.* vbi ait ideo patronos ad huiusmodi restaurationem teneri,quia percipiunt emolumentum à iurepatronatus,quod in præsentatione consistit, & habent honorantias primi loci in processionibus,& sessionibus, & percipiunt alimenta ab ipsa Ecclesia in necessitate.

9. *ι Et alios, qui fructus aliquos*, &c.] Ad Ecclesiarum reparationem Rectores, & alios in eis beneficia obtinentes contribuere teneri pro rata reddituum, resoluunt Rip. *respons.12. num.3.* Flamin. Paris.*de resignat.benefic.lib.3.quæst.15. num.1.* Surd. *consil.62. à num.1.* Cened. *ad Decretal. collect.153. num.1.* Aloys. Ricc. *in praxi aurea, resolut. 476. num.4.* Azor. *institutionum moral. p.2. lib.9. cap.3. quæsito 10.* Valasc. *consil.179. num.12.* Verùm quòd Ecclesiæ reparatio spectat ad Rectores, quibus decimæ soluuntur, nedum vsque ad quartam reddituum. sed etiam vltrà si quarta non sufficit, censuit Rota *decis.545. à num.1.* apud Fatinac. *p.1.in posthum.*

10. Dummodo priùs deducantur necessaria ad eorum sustentationem, vt obseruant Sarmient. Cened.*citatis locis*,& vltra eos ac alios supra relatos, idem tradunt Bellet.*disquisit clerical.p.1.tit de clerico debitore §.15.num.1.*Paul. Comitol. *respons.moral. lib.1. quæst.83. concl.3.* vbi subdit teneri Rectorem ad reparationẽ, si beneficij bona sustentandæ vitę supersint quamuis ad tuendam conditionem, seu statum non sufficiant, quia beneficiorum fructus non ad cresceudos, aut erigendos, seu fouendos mundanos titulos, sed ad pauperes alendos, & diuinum cultum instituendum sint concessi, de quo etiam Aloys. Ricc. *in decis. curiæ Archiep. Neapolit. p.4.decis.293.*

11. Cathedgalis Ecclesiæ reparationem spectare ad Episcupum, teoent citati suprà post *num.7.* quibus addo Paul.Fusc.*de visitat. lib.1. cap.10 num 5.* subdens quòd si magna egeat reparatione, & fructus sint tenues quòd vix sufficiant ad parcum victum, tenetur supplere Capitulum ipsius Ecclesiæ de fructibus, qui supersunt detractis necessariis: si redditus tamen Episcopi, & Canonicorum non sufficiant, poterit Episcopus accedentibus Canonicis redditus beneficiorum vacantium applicare fabricæ Ecclesiæ Cathedralis, Abb.*in cap.1. de Eccles. adificand.* Felin. *in cap. cùm accessissent, de constitut.*Ego ipse.*d.alleg.64. num.5.* Rot. *decis.627. p.2. recentior.* Therdos. Rubeis *in singularib. Rota tom.2.pag.118.& seq.*

12. Pensionem super beneficio ecclesiastico,& fructibus eius impositam habens clericus pro rata ad illius Ecclesiæ reparationem tenetur, nisi pensio ita imposita fuerit, vt ab omni onere libera soluetur, ita Nauar. *consil. vnic.de Eccles. adificand.in nouis, quod decst in antiq.* Sayr. *in floribus decis. sub eodem tit.decis.1* Ego ipse *d.p.3.alleg.64. n.18.*

13. *κ Aut in illorum defectum parochianos*, &c.] Qui subscripta consuetudine non tenentur contribuere, nisi in defectum Episcopi & Cle[illegible] Bero. [illegible] *l. 3.num.3.cum.seqq.lib.1.* Surd.*consil.62.* [illegible] *3.* Rota *decis.501. num.4. p.1. in posthum. & decis.545.* [illegible] *ead.p.1.* Beneficiati enim si non habent ab Ecclesia tot redditus, quibus præstare possint talem reparationem, tunc in illorum defectum teneri parochianos, firmant Abb. *consil 79. num.2. p. 1.*Lambertin.*de iurepatron. art.2.7. quæst. princip. num.4.vers. tertius est casus, & num.7. vers. & si isti beneficiati*, Rip. *resp.22. col.2. vers. & ibi. redditus*, Auil.*ad cap.23. Prætor. verb. den Orden, num.11.* Azor.*d.cap.3.quæsit.10.*Gabed. Lusit. *decis.91. num. 8.p.1.* Valasc. *consil.179. num.16.* Bellet. *d. tit. de clerico debitore §. 14. num.5.* Aloys. Ricc. *in d. praxi rerum fori eccles.resolut.476. num 7. & in decis. curia Archiepisc. Neapolit. p.4. decis.15. num.7.* Ego ipse *de Episcop.p.3.allegat.64.n.7. & de Parocho. p.1.cap. 13.num.6.cum seqq.*

14. Quos quidem parochianos, & etiam clericos beneficiatos non posse credere vsui Ecclesiæ,& recedere à parochia,seu renunciare beneficio,vt euitent onera, & eorum præstationem, tenent Lambertin.*d.q.7.art.2.num.7. vers. & si isti beneficiati & art.5.n.2.* Gregor. Lop.*l.11. tit.10. part.1.* Bellet.*d. §.14.num.7.vers.& in tantum.*

15. *λ Ad prædicta cogant.*] Ad Episcopũ igitur, & ad illius instantiam,& coactionem esse faciendam huiusmodi contributionem, resoluit Valasc. *consil.91.§.vlt.*quem refero *d.allegat.64 n 8.* Gabriela Pereira *d.p.1. c.18. num 8.* vbi resoluit de iure ad Prælatos spectare examinare, & decernere quænam opera in Ecclesia fieri debeant, contributiones decernere. & ad illas subeundas cogere: & *num 9* subdit quòd si Prælati in talibus collectis excesserint, poterunt grauati ad legitimam Superiorum supplicare.

16. Quoad laicos verò parochianos in maiorem prædictorum executionem posse fieri per iudices seculares si eos requirat Episcopus, obseruant nonnulli, secundum quos cautè legendos admoneo Mexi. *in tract. tassæ panis conclus.5. à num.58.*Carol de Grassal.*reg. Franciæ. lib.2. iur.9.* Gulielm. Bened. *in repet.cap Raynutius verb.& vxorem decis.2. num.138.* Ceuall. *in tract. de cognit.*

per

per viam violentiæ, p.2.quæst.99. Ordin. Reg. Lusit. *lib.1.tit.64.§.76.*

17. *μ Quacumque appellatione,* &c.] Appellationem hoc casu esse prohibitam, tenent Gonzal *ad reg.8. Cancell. gloss.9.in annot.n.118.* Salgado *de protectione Regia, p.3.c.5. num.15.* Ego ipse *de Parocho.p.1. c.13.n.9 in fine.*

18. *ν Exemptione.*] Nobiles & alios exemptos contribuere teneri, cùm hoc sit opus publicum, & commune, ac concernens omnium vtilitatem, resoluunt Auendan *de exequendis mand. lib.2.c.14. num.19.* Ceued. *d. collect. 153. num.3.* Cabed *d. p.1. decis.91. num.1. cum seqq.* Aloys. Ricc. *d. decis.15. num.4 p.4.* Ego ipse *d.allegat.64.num.7. & d. cap.13. num.9.*

19. *ξ Quòd si nimia egestate,* &c.] Ecclesias quæ nimia inopia laborant, & reparari non valent, ad matrices, seu viciniores Ecclesias transferendas per hoc decretum tradit Aloys. Ricc. *in praxi aurea resolut.201.n.1.* Ego ipse *d.c.13.n.11.*

20. Translationem Ecclesiarum vetustate collapsarum factam ad alias Ecclesias vnionem dici non posse resoluit Aloys. Ricc. *in d. praxi aurea, res.208. per tot.*

ο Ad Matrices, &c.] Quando Ecclesia diruitur, onus Missarum ad matricem Ecclesiam transferendum esse, & in ea expensis possidentis Ecclesiam dirutam Altare erigendum sub nomine dirutæ, refert decisum Salgado *de protectione regia tom.1.p.3. c.5.n.27.* vbi *n.28.* subdit matricem Ecclesiam, ad quam hæc translatio facienda est, intelligi de Parochiali, scilicet respectu capellarum, & aliarum inferiorum simplicium sub illius districtu existentium, quia earum respectu Parochialis dicitur matrix, ad eamque facienda est translatio prædicta, & citat Zerol. *in praxi Episc.p.1.verb. Matrix.*

21. *π Seu viciniores Ecclesias transferantur.*] De Ecclesiarum translatione facienda quando necessitas id exigat, vide Rebuff. *in praxi benefic.tit. de vnion. gloss.11.n.8.* Perus. *de vnion.c.4 num.11.* Zerol. *in praxi Episc.p.1.verb.visitatio.§.9.* Mandos. Fr. Emman. & Bobadil. *locis in princ.citatis.* Aloys. Ricc. *in praxi. aurea resolut.201.*

22. *ρ In profanos vsus,* &c.] Episcopum posse profanare Ecclesias Parochiales ad præscriptum Concilij in presenti tenet Sel. *in select. Canonicis, cap.19. num.3* attestans ita fuisse decisum in Thelesina 13. Septembris 1631. Steph. VVeyms *ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Conc. Trid. innouatas, constit.19. num.30.pag.231.* vbi ait quòd poterit Episcopus Ecclesiam sic dirutam, hoc est, locum ipsum, & materialia, arbitrio suo conuertere in alios vsus, dummodo non sordidos, atque adeò etiam in vsus profanos Rot. *decis.707. num.2.* apud Farinac. *p.1. in posthum.* vbi quòd Episcopus non potest profanare cœmeterium, sicut potest profanare Ecclesiam dirutam.

23. Ordinarium no debere sine causa profanare capellas, & si aliquam profanandi causam habet, eorum cæmenta potius attribuenda esse Ecclesiæ, quæ est caput dictarum Capellarum, quàm alteri, referunt decisum Aloys. Ricc. *in d.praxi aurea resolut.201. num.2.* Salgado *de protectione Regia tom.1. p.3 c.5.n.27.*

24. Ad vsus verò profanos, vel laicorum, huiusmodi cæmenta, & lapides Ecclesiarum destructarum conuerti non posse, probat *cap. ligna, de consecr. distinct.1. cap. ad hæc, de religio. domib* Bellet. *d.tit. de clerico debitore, §.14. num.11.* Armendar *in addit. ad recopil. legum Nauarra lib.1. tit.18. l.7. de Episcopis, n.85.* Nauarr. *de spoliis cleric. §.18. prope fin. vers. secundo,* vbi resoluit non posse Ordinarium concedere facultatem faciendi domum laicam ex lapidibus Ecclesiæ destructæ, vel collapsæ, non quidem, quia sunt sacra, aut sancta sanctitate benedictionis constitutiuæ sacri, sed ob reuerentiam Ecclesiæ cui seruierunt, cùm nullo iure videatur concessa ei super hoc disponendi facultas; attestatur tamen se vidisse in Hispania ligna Ecclesiæ veteris dirutæ, quæ nouæ ampliori construendæ inepta erant, vendi plus offerenti, etiam volenti ex eis domum profanam facere, vel reficere sine licentia etiam Ordinarij, quod fortè, ait, dissimulari posset in lignis non pictis nec vllo signo insignitis, quo posita in structura domus profanæ, noscerentur fuisse Ecclesiæ, ac proinde scandalizarentur.

25. *σ Erecta tamen ibi in Cruce,* &c. Si populus noluit Ecclesiam, quæ minatur ruinam, restaurare, eam deberi penitus dirui, referunt decisum Paul. Fusc. *d. lib.1. cap.10. num.16.* Zerol. *in praxi Episc. p.2. verb. Parochia. §.6.* Aloys. Ricc. *in d.praxi aurea resolut.201. in fine.* Ego ipse *d. p.3. allegat.64. num.13.* Salgado *d. cap.5. num 27.* subdens quòd Ecclesia diruta parum totum redditum potest in profanos vsus, non tamen sordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuerti, & transferri ad Matricem, seu viciniorem Ecclesiam, vbi erigendum est Altare sub eadem inuocatione, inposito onere titulari, vt curet ibi celebrare singulis hebdomadis per Sacerdotem idoneum cœmeterium ita profanandum, & deinde ossa transferenda esse ad nouum cœmeterium, quòd à titulari construatur in eo loco, quo magis placuerit populo.

De Episcoporum cura, & visitatione eorum, quæ ad suam Ecclesiam pertinent.

CAPVT VIII.

1. *Doctores de materia cap.agentes.*
2. *Visitare potest Episcopus beneficia qualitercumque commendata.*
3. *Visitare potest Episcopus illa monasteria commendata perpetuò vnita aliis Ecclesiis.*
4. *Visitatio vicinioris Episcopi nullo modo effugi potest quamuis loca sint exempta, seu nullius.*
5. *Abbates, & alij inferiores iurisdictionem habentes possunt visitare.*
6. *Capitulum Sede vacante non potest visitare monasteria exempta.*
7. *Ecclesia curata etiam militum Hierosol. ab Ordinariis sunt visitanda.*
8. *Monachus exercens curam animarum in Ecclesia vnita monasterio potest arbitrio Episcopi remoueri.*
9. *Non procedit si excedant modum.*
10. *Episcopus non debet se interponere in monasteriis, in quibus viget Regularis obseruantia.*
11. *Episcopus quando monere debeat Superiores monasteriorum in quibus viget Regularis obseruantia, vt ipsi visitent, &c.*

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

QVæcumque in diœcesi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, vbi oportet, prouideri æquum est: propterea commendata monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & propositnræ nuncupatæ, in quibus non viget Regularis obseruantia, necnon beneficia tam curata, quàm non curata, sæcularia & Regularia, *α qualitercumque commendata β etiam exempta γ ab Episcopis*, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, *δ annis singulis*[a] visitentur, curéntque iidem Episcopi congruentibus remediis etiam per sequestrationem fructuum, vt quæ renouatione indigent, aut restauratione, reficiantur: *ε & cura animarum*, si qua illis, vel eorum annexis immineat, aliaque debita obsequia rectè exerceantur, *ζ appellationibus quibuscumque*, priuilegiis, consuetudinibus etiam immemorabili tempore præscriptis, conseruatoriis, iudicum deputationibus & eorum inhibitionibus non obstantibus: *η & si in eis vigeret obseruantia Regularis*, prouideant Episcopi paternis admonitionibus, vt eorum regularium Superiores iuxta eorum Regularia institnta debitam viuendi rationem obseruent, & obseruari faciant, & sibi subditos in officio contineant, ac moderentur. *θ Quòd si admoniti, intra sex menses* eos non visitauerint, vel correxerint: tunc iidem Episcopi etiam vt delegati Sedis Apostolicæ eos visitare possint, & corrigere, prout ipsi Superiores possent, iuxta eorum instituta, quibuscumque appellationibus, priuilegiis, & exemptionibus, penitus remotis, & non obstantibus.

a Sub sess. 7. de reform. c.8. & infrà sess. 24. c. 9. & sess. vlt. de regul. c. 20. Conc. Tarracon. c.8. & Conc. Brac. cap. 2 & 3.

1. VIde Iac. de Graff. *in aureis decis. p.1. lib.3. cap.5. de Regularib. num.*141. Azor. *instit. moral. p.2. lib.3. cap.40. q.10.* Franc. Leo *in thesauro fori eccles. p.2. c.2. num.*74. Piasec. *in praxi Episcop. p.2. c.3. n.*45. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis.*651. *in* 1. *edit.* aliàs *resolut.*547. *num.*2. *in* 2. *edit.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rubr.*12. *c.*13. *num.*45. *cum seqq.* nouissimè Steph. VVeyms *ad constitut.*24. *ex antiquo iure desumptas, & per Concil Trid. innouatas, constit.* 17. *num.*8. *cum seq. pag.*192. Nouar. *in lucerna Regul. verb. Episcopus quoad Regulares, n.*35. Ioan. Sanc. *in select. disp.*50. *num.* 12. nouissimè Tamburin. *tom.*3. *de iure Abbatum disp.*5. *q.*11. *num.*67. *& post tract. decis.* 67 *cum seqq.* metipsum *de officio & potest. Episc. p.*3. *alleg.*74. *num.*15. *cum seqq. infra sess.*24. *de reformat. c.*9. *& sess.*25. *de Regul. c.*11. *&* 20.

2. *α Qualitercumque commendata.*] Vide Fusc. *de visitat. lib.*2. *cap.*9. *à num.*8. Fr. Emman. *quæst. Regular. tomo* 1. *quæst.*36. *art.*3. Campan. *d. cap.*13. *num.*45. *cum seqq.*

3. Episcopum posse visitare illa monasteria commendata perpetuò vnita aliis Ecclesiis, vel piis locis, etiamsi ipsa loca sint sub regulari protectione, refert decisum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarræ lib.*1. *tit.*6. *de visitat. n.*100.

4. *β Etiam exempta.* Visitationem viciniorìs Episcopi nullo modò effugi posse, quamuis loca sint exempta, seu nullius, censuir Rot. *decis.*396. *p.*1. *recent. & decis.*501. *n.*5. *p.*2. *recent.*

5. *γ Ab Episcopis.*] Idem ab inferioribus, Abbatibus scilicet, Prioribus, Præpositis, & aliis iurisdictionem habentibus, vt per Azor. *instit. moral. p.*1. *lib.*12. *c.*18. *vers. sexto.*

6. Capitulum Sede vacante non posse visitare monasteria exempta quæ visitat Episcopus auctoritate Apostol. resoluit Aloys. Ricc. *in praxi aurea resol.*118. *n.*4.

δ Annis singulis.] Vide me ipsum *de officio & potest. Episcopi p.*3. *alleg.*73. *n.*2.

ε Et cura animarum &c.] Ecclesias vbi cura ani- 7.
marum exercetur, visitari posse ab Ordinariis, etiamsi illæ essent Militum Hierosolymitanorum, ita tamen, vt illa dumtaxat visitent, quæ animarum curam, illiúsque exercitium & Sacramentorum administrationem respiciunt, refert decisum Armendar. *d. tit.* 6. *de visitat. n.*102.

Monachum exercentem curam animarum in 8.
Ecclesia vnita monasterio remoueri posse arbitrio Episcopi, absque eo quòd teneatur deducere causas, neque eas iustificare, tenet Sel. *in select. Canon. cap.*12. *n.*13. attestans ita fuisse *decisum in Camarinen.* 18. *Septembris.* 1617.

ζ Quibuscumque appellationibus, &c.] Non pro- 9.
cedere si excedant modum, resoluit Cauall. *commun. contra communes tom* 4. *q.*897. *n.*927.

η Et si in eis vigeret obseruantia Regularis, &c.] 10.
Episcopum non debere se interponere in monasteriis, in quibus viget Regularis obseruantia, refert decisum Armendar. *d. titul.* 6. *de visitat. num.*98. Ego ipse *d. p.*3. *allegat.*74. *num* 16. Steph. VVeyms *d. constitutione* 17. *num.*9. Nouar. *vbi supra.*

θ Quòd si admoniti intra sex menses, &c. Quan- 11.
do in monasteriis viget Regularis obseruantia, monere debet Episcopus eorum Superiores vt ipsi visitent, & corrigenda corrigant, qui si intra sex menses visitare neglexerint, Episcopus ipse visitare possit, & corrigere, nullo priuilegio, aut appellatione obstante, vt per Campan. *d. rubric.*12. *cap.*13. *num.*50. quem refero *d. allegatione* 74. *num.*16. Stephan. VVeyms *dicta constitutione* 17. *num* 9. Lauretus de Franchis *in controuers. inter Episcop. & regular. cap.* 6. *versic. decimo.*

Quæstorum eleemosinarum nomen, & vsus penitus tollitur. Indulgentias, & spirituales gratias Ordinarij publicent, & duo de Capitulo fideliter eleemosinas recipiant sine vlla mercede.

CAPVT IX.

1. *Doctores de materia huius text. & abusu, ac pœnis quæstorum eleemosinarum*
2. *Eleemosinam quærere quando Sedes Apost. alicui pio loco ex causa concedit, Episcopo qualiter rescribat.*
3. *Eleemosinarum quæstores potest Ordinarius, non obstante*

obstante qualicunque exemptione, incarcerare, excommunicare, &c.

4. *Priuilegia mendicantium ne prohibeantur petere eleemosynas, sunt abrogata per hoc decretum.*

3. *Fratres mendicantes non possunt ab Episcopis prohiberi quominus per se ipsos in diœcesibus vbi habent Conuentus, eleemosynas quærant.*

6. *Regulares, qui ex institutione eleemosynas quæritare solent, non tenentur petere ab Ordinariis licentiã.*

7. *Indulgentiæ quæstuariæ reuocatæ.*

CVm multa à diuersis antea [a] Conciliis, tam Lateranensi, ac Lugdunensi, quàm Viennensi, aduersus prauos eleemosynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia, potiúsque eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querela excrescere deprehendatur, vt de eorum emendatione nulla spes amplius relicta videatur, statuit, vt posthac in quibuscumque Christianæ religionis locis eorum nomen, atque vsus penitus aboleatur, α *nec ad officium huiusmodi exercendum*, vllatenus admittantur β *non obstantibus priuilegiis*, Ecclesiis, monasteriis, hospitalibus, piis locis, & quibusvis, cuiuscumque gradus, status, & dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. γ *Indulgentias verò*, aut alias spirituales gratias, quibus non ideò Christi fideles decet priuari, deinceps per Ordinarios locorum, δ *adhibitis duobus de Capitulo*, debitis temporibus ε *populo publicandas* esse decernit. Quibus etiam eleemosynas, atque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur, vt tandem celestes hos Ecclesiæ thesauros non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri, omnes vere intelligant.

a Conc Lat. cap. 62. sub Innoc. 3. & cùm ex eo de pœn & remiss. Clem. abusionibus eo tit & infrà sess. vlt in decreto de Indul. & supra sess. 5. cap. 2.

1. VIde Nauarr. *de orat. miscel. 66. num. 2.* Henriq. *in summ. lib. 7. cap. 19. à princip.* Quarant. *in sua. Bullarij, verb. Archiepiscop. auctoritas, vers. 26. in fine*, Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 2. q. 57. art. 7. & q. 98. art. 1* Paul. Fusc. *de visitat. lib. 1. cap. 30. ex num. 34.* Auiles *ad c. 51. Prætorum*, Auendan. *de exequendis mand. lib. 2. c. 30* Mich. Timoth. *de Eccles. visitand. lib. 1. tract. 2. cap. 12.* Perez *l. 2. tit. 8. lib. 1. ordin. pag. 162. col. 1.* Zerol. *in praxi Episcop. part. 1. verb. quæstores*, Piasec. *in simili praxi part. 2. cap. 3. num. 47. vers. Indulgentias*, Galet. *in margarita casuum conscient. verb. eleemos. 1.* Aloys. Ricc. *in praxi aurea resolut. 29?.* Iul. Lauor. *de indulgent p. 2. cap. 13.* Vgolin. *de officio Episcopi cap. 8. §. 4. num. 6.* metipsum *in simili tract. part. 3. alleg. 109. & de offic. & potest. Parochi cap. 16. num. 25.*

2. α *Nec ad officium huiusmodi exercendum*, &c.] Quando Sede Apost. rationabili ex causa concedit alicui pio loco vt possit eleemosynam quærere, Episcopo ordinario rescribit per hæc verba. *Has eleemosynas, quæ in tua ciuitate & diœcesi pro vsu dicti Hospitalis dabuntur, permittas, dummodo personæ, quæ colligent eas, honesta vita, & spectata Religione, & tuo iudicio approbata sint, minimèque participes datarum eleemosynarum, & quæstorum nomen nullo modo gerant, sed simpliciter eleemosynarum collectores nuncupentur, quique non publicent vllas indulgentias, nec concionentur, nec circunferant sua priuilegia, nec reliquias, nec minis, aut imprecationibus inducant fideles ad eleemosynam, non campanellam, aliaque instrumenta similia quædam quæstorum insignia ferant, pulsentve ad excitandas personas, non petant eleemosynam tanquam debitam aut solitam, nec vlla arte (etiam prætextu dicendi orationes S. Antonij, aut alterius Sancti, vel aliter) extorqueant pecuniam, sed simpliciter, per modestè, & cum omni dexteritate petendo eleemosynam pro sustentatione dicti Hospitalis, recipiant tãtum quod sibi liberaliter offertur, neque super his eleemosynis vllam conuentionem quouis modo faciant, etiam in vtilitatem dicti Hospitalis. Diligenter autem curabit Amplitudo tua vt hæc omnia ritè obseruentur, & ad id diligenter animaduertat, imo (quo etiam Sanctitas sua conscientiam tuam grauari voluit) aduigilabit vt quicquid dictarum eleemosynarum nomine fuerit collectum, id totum in vsum tantum ipsius Hospitalis, & non in alium conuertatur.* Ex quo rescripto requisita plura quæ ad colligendas eleemosynas interueniri debent in personis ad hoc deputatis, colligunt Zerol. *d. verb. quæstores*, & Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. p. 1. cap. 7. num 30. vers. quæstorum.* In Hispania autem priuilegio Alexandri VI. ad petitionem Catholicorum Regum Ferdinandi & Elisabeth sunt deputatæ certæ personæ, vt bene & diligenter examinent, an sint verè litteræ, quibus extorquent eleemosynas huiusmodi quæstuarij quod priuilegium refert ad litteram Azeued. *l. 37. tit. 6 lib. 3. nouæ recop.*

β *Non obstantibus priuilegiis*, &c.] Ordinarium 3.
non obstante qualicunque exemptione posse incarcerare, excommunicare, & castigare huiusmodi eleemosynarum quæstores, prout expedire fuerit arbitratus, resoluit Erasm. à Cochier *de iurisd. ordin. in exemptos p. 2. q. 45. num. 96.* quem refero *d. part. 3. alleg. 209. n. 5. in fine.*

Priuilegia mendicantium ne prohibeantur pe- 4.
tere eleemosynas, nõ sunt abrogata per hoc decretum Concilij, quia in eo tantùm abolentur quæstores qui prædicant, vel publicant indulgentias concessas his, qui manus adiutrices porrexerint piis locis pro quibus petunt eleemosynam, non verò in mendicantibus pro sui sustentatione quæstuantibus, iuxta quoddam decretum Pij V. reuocantis similes indulgentias quæstuarias concessas porrigentibus manus adiutrices piis locis, vt per Fr. Emman. *d. tom. 2. q. 52. art. 7.* Sanch. *in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 7. cap. 24. n. 7.* Hieron. Roderic. *in compendio q. 6. regul. resol. 59. a. 5.* vbi subdit pro Ordine Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis captiuorum extare duas concessiones Benedicti XII. quibus conceditur quæstus eleemosynarum dicto Ordini pro redemptione captiuorum.

Fratres Ordinum mendicantium nequaquam 5.
posse ab Episcopis prohiberi quominus per se ipsos in diœcesibus, vbi habẽt Conuentus, eleemosynas quærant, sed tantùm si extra loca vbi monasteria existunt, quæritare voluerint teneri suorum superiorum licentiam ordinario ostendere, resoluunt Marc. Anton. Genuens. *in praxi Archiep. Neap. c. 59. a. 11.* Campan. *in diu. iuris. Canon. rubr. 12. cap. 13. n. 143.* Franc. Leo. *in thesauro fori Eccles. p. 4. cap. 2. n. 146.* Piasec. *in praxi Episcop. p. 2. c. 3. a. 47. vers. quoad quæstuationes.* ego ipse *d. alleg. 109. n. 10.*

6. Regulares, qui ex institutione, aut facultate Sedis Apostol. eleemosynas quæritare aut aliàs mendicare possunt, non teneri petere ab Ordinariis licentiam eleemosynas per diœcesim petendi, cum in erectione monasteriorum hæc licentia eis tacitè ab Ordinariis impartita censeatur, vt per Aldan. *in compendio canonic. resol. lib. 3. tit. 8. num 6.* attestans ita censuisse *S. Congreg. Episcop. & Regul. in Venet. 6. Octobris 1597.*

7. 7 *Indulgentias verò*, &c] Indulgentias omnes quæstuarias a Pio V vel prædecessoribus concessas, vel in posterum concedendas quibuscunque personis & locis, pro quibus scilicet consequendis manus sunt porrigendæ adiutrices, etiam quæ quæstuandi facultatem quomodolibet continent, ab ipso Pio V. reuocatas esse asserunt Nauarr. *consil. 79. de regular. in antiq.* aliàs *consil. 3. de pœnit. in nouis*, Sayr. *in florib. dec. sub illo tit. de Regularibus dec. 86.* Galer. *d. verb. Indulg. 1.* Ego ipse *d. alleg. 109. num. 12.*

8 *Adhibitis duobus de Capitulo.*] Ab Episcopo, non verò à Capitulo eligendos esse refert decisum Iul. Lauor. *de indulgent. p. 2. c. 18. num. 9.* Et si quando adhibentur ab Episcopis, seu locorum Ordinariis in publicandis indulgentiis, aliisve spiritualibus gratiis sine fraude tempore diuinorum officiorum eos abesse simul cum Episcopo contingat, priuandos non esse distributionibus quotidianis tanquam absentes propter Ecclesiæ vtilitatem ex officio sibi attributo, resoluit Monet. *de distribut. quotid. p. 2. q. 8. n. 16. in vlt. impressione.*

9 *Populo publicandas* &c.] De publicatione Indulgentiarum Papalium à Parochis facienda, vide Bert. Lucens. *in praxi crim. Reg. tit. 4. cap. 34. n. 3. vers. Indulgentias item*, meipsum *de Parocho c. 16. num. 19.*

SESSIO XXII.

Doctrina de sacrificio Missæ.

1. *Doctores de sacrificio Missæ agentes.*
2. *Stipendium licet accipere pro celebranda Missa.*
3. *Et quod sit iustum ostenditur.*
4. *Sacerdos recipiens a pluribus plura stipendia pro Missarum celebratione, non potest vnica Missa omnibus satisfacere.*
5. *Portionem etiam minimam ex eleemosynis Missarum celebrandarum, non possunt Ecclesiæ, & loca pia sibi retinere.*
6. *Rector beneficij potest Missam per alium celebrare, retenta sibi parte si tribuat Sacerdoti eleemosynam congruam.*
7. *Sacerdotes verò debent absolutè integram eleemosynam tribuere celebranti.*
8. *Sacerdos qui Missam suscepit celebrandam cum certa eleemosyna, non potest eandem Missam alteri celebrandam committere, retenta sibi parte eiusdem eleemosynæ.*
9. *Sacerdoti non licet celebrare Missas anticipatè.*
10. *Precepto de audienda Missa satisfacit qui horas canonicas ex obligatione recitat.*

Sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, vt vetus, absoluta atque omni ex parte perfecta de magno Eucharistiæ mysterio in sancta Catholica Ecclesia fides, atque doctrina retineatur, & in sua puritate, propulsatis erroribus, atque hæresibus, conseruetur de ea, quatenus verum, & singulare Sacrificium est, Spiritus sancti illustratione edocta, hæc, quæ sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

1. Vide Innoc. III. Mich. Thimot. Ioan. Bapt. Scottiam, Alexandr. Alen. Martin. de Frias *in suis specialibus tractatibus. de Missa*, Alcuin. *de diuinis offic. vbi de celebrat. Missa.* Remig. *de celebr. Missa*, Gabriel. *in canon. Missa*, Steph. Eduen. *de Sacrament. Altaris c. 12. & 13.* Castro *lib. 10. aduersus hæreses verb. Missa*, Gasp Casalinus *de sacrificio Missa*, Episc. Oxoniens. *eod. tract.* Raguc. *de Missa in Ecclesia.* Repertor. Inquisit. *verb. Missa*, Sarran. *in expositione Missa sacrosancta*, Caietan. *in opusc. de sacrific. Missa, contra Luter.* Petr. Soto *lect. de Missa.* Couar. *lib. 9. c. 22.* Zerol. *in praxi Episcopal. p. 1. verb. Missa.* Fr. Emman. *in summa tom. 1. cap. 242. de Missa.* Henriq. *in summa lib. 9. de vero Missa sacrificio.* Card. Bellarm. *in suis controuersiis Catholicis*, vbi de Missa. Iodoc Coec. *tom. 2. thesaur. Cath. lib. 6. art. 4.* Barthol. ab Angel. *in examin. confess. dial. 5. de Missa.* Chamerot. *de Sacram.* vbi de sacrificio Missæ. Luc. Pinell. *in tract. de valore Missa.* Azor. *institut. moral. p. 1. lib. 10. cap. 18 cum seqq.* Gabr. Vasq. *in 3. p. tom. 3. cap. 83. disp. 220.* Galganet. *de iure public. lib. 3. tit. 80. cum seqq.* Soar. *tom. 3. disp. 72.* Bonac. *de Sacrament. disp. 4. q. vltim.* Ægid. de Coninck *de Sacram. tom. 1. q. 7.* Balduin. iun. *super opera controuers. Bellarmini p. 2. lib. 4.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 243. cum seqq.* Fr. Ludouic. Miranda *in manual. Pralat. tom. 1. q. 4.* quorum plures refero Ego ipse *de officio, & potest. Episcopi, p. 2. alleg. 24. & in Collect. ad rubr. de celebratione Missarum, num. 2.* Fernandez *in examine Theologia moral. p. 3. cap. 5. de sacrific. Missa.* Vincent. Filliuc. *in quarto moral. tract. 3.* Pagan. Gaudent. *de dogmatibus & ritibus veteris Ecclesia, c. 52. & 53.* Torreblanea *de iure spirit. lib. 2. c. 8. cum seqq.* Hurtado *de Sacram. tom 2. de sacrificio Missa.*

2. Licitum esse vsum accipiendi stipendium, vel pecuniam pro celebranda Missa specialiter alicui applicata, nullamque ob id committi simoniam, etiamsi Sacerdos eam exigat ex pacto, resoluunt Anton. Cordub. *de casibus conscientia, casu 27.* Mich. Timoth. *de sacrific. Missa tract. 3. quæst. 48.* Iacob. de Graff. *in aureis decis. p. 1. lib. 2. c 96. a n. 32.* Henriq. *in summa lib. 9 cap. 22.* Guttier. *canon. lib. 1. cap. 29. a num. 3.* Mol. *in Emporio iuris. p 1. tit. 1. q. 13. principio*, Petr. de Ledesma *in summa p. 1. de Sacram.* vbi de Eucharistia *cap. 18. vers. quarta conclusio.* Soar. *tom. 3. disput. 68. sect. 1. cum seqq.* Less. *de iustit. lib. 2. cap. 35.* Homob. de bonis *de examine Ecclesiast. p. 1. tract. 4. cap. 13. q. 116.* Vasq. *d. tom. 3 disput. 234.* Ægid. de Coninck *de Sacram. tom. 1. q. 83. n. 39. cum seq.*

Ceued.

Cened *ad decretal. collect.44.n.5.* Ego ipse *de officio, & potest. Episcopi p.2. alleg.24. num.2.* Fagundes *in quinque Eccles.precepta prac.1. lib.3.cap.7. a num.5.* Lezana *in summ.quæst. Regular. c.21. a.4.* Fraxinel. *de Sacerd. obligat. ad Missas pro aliis ex iustitia celebrandas, sect.3.pranot.1.§.2.* vbi §.4. resoluit quòd Sacerdotes diuites siue ex bonis temporalibus, & hæreditariis, siue ex bonis Ecclesiasticis, vt sunt aliqua simplicia beneficia, cononicatus, &c. quibus dicti Sacerdotes non tenentur celebrare, possunt stipendia pro Missis dicendis accipere.

3. Iustum verò stipendium esse, quod lege, Synodo, vel ab Episcopo statutum est, vel consuetudine receptum, vt valet vnius argêntei, id est, vnius Realis, aut Iulij, tenent Petr. de Ledesma *d. cap.18. conclus.7.&* 8.Vazq.*d.tom.3 disput.224.c.4.* Didac. Nugn.*de Sacrament. tom.1. ad quæst.83. art.1. p 3. tract.de sacrific. dub.9.concl.1.* Vincêtius Fernandez *in mixta disput. de sacrificio Missæ ad repetit. text. in c.cum frangitur, de consecrat. dist.2.part.4. dub. vnico.ad 6. in fin.* Aragon.*2.2. quæst.85. de sacrific. art.3. vers. sed. dubitabit aliquis.* Ego ipse *d. alleg. 24 n.3.* Zerol.*in praxi Episcop. part.1. verb. Missa, §.3.* resoluit quòd si homines diuites maius stipendium quàm lex, aut consuetudo præscribit, gratis, & spontaneè datent Sacerdoti, illud legitimè posset accipere Sacerdos, & vice versa si Sacerdos à pauperibus minora stipendia sumere voluerit, nullum erit inconueniens, & *eadem sect.3. pranot.1. §.3. in princip.* tenet Sacerdotem pro obligatione celebrandi summo mane, vel in loco à ciuitate distanti pro labore præuio in itinere, vel etiam certis diebus & determinatis locis posse pinguius recipere stipendium, quàm lege sit, aut consuetudine receptum, ex *c.significatam, de prabend.*

4. Vtrùm autem Sacerdos recipiens à pluribus plura stipendia pro Missarum celebratione, possit vnica Missa omnibus satifacere; Est inter Doctores controuersum, vt videre licet per citatos à me ipso *d.alleg.24.num.4.* & ibi citatis adde Homobonum de Bonis *de examine Ecclesiast. part.1. tract.4. cap.13.quæs.119* Petr.Nauarr,*de restitut. lib.2. cap.2. num 433.* Diana. *resolut. moral. p.1. tract.14.resol 8.* Lezana *in summa quæst.regul. cap.21. num.5.* Torreblanca *de iure spirituali lib.2.cap.9 num.67.cum seqq.* Barthol.à S.Fausto *tract. de suffrag.lib.1.q.67.* super quo habemus nouissimam declarationem sacræ Congregationis Concilij, S.D.N. Vrbano VIII. approbante, editam sub die 21.Iunij, 1625. & apud impressorem Cameralem typis mandatam in hæc verba: *Deinde vbi pro pluribus Missis, etiam eiusdem qualitatis celebrandis, plura stipendia, quantumcumque incongrua & exigua siue ab vna, siue à pluribus personis collecta fuerint, aut conferentur in futurum Sacerdotibus, Ecclesiis, Capitulis, Collegiis, Hospitalibus, Societatibus, Monasteriis, Conuentibus, Congregationibus, Domibus, aut aliis piis locis quibuscunque tum secularibus, quam Regularibus, sacra Congregatio sub obtestatione diuini iudicij mandat, ac præcipit, vt absolutè tot Missæ celebrentur, quot ad rationem attributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint, ita vt alioquin ij, ad quos pertinet, suæ obligationi non satisfaciant, quinimo grauiter peccent, & ad restitutionem teneantur. Sed verò vt deinceps obseruetur exactiùs, sacra Congregatio eadem auctoritate reuocat priuilegia, & indulta omnia quibusuis personis Ecclesiasticis ac locis ipsis tam secularibus, quam Regularibus cuiusuis Ordinis, Congreg. & instituti, quamcunque ob causam concessa, quibus indulgetur, vt certarum Missarum, vel anniuersariorum celebrationem, aut aliquibus Collectis, seu Orationibus, plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendi satisfiat.*

Nouissimè sacra Congregatio Concilij super decretis eiusdê Congregationis de celebratione Missarum, S.D.N. Vrbano VIII. approbante *declarauit permittendum non esse, vt Ecclesiæ, ac loca pia, seu illorum administratores ex eleêmosinis Missarum celebrandarum illam vtcunque minimam portionem retineant ratione expensarum, quas subeunt in Missarum celebratione, nisi cùm Ecclesia & loca ipsa alios non habent redditus, quos in vsum earundem expensarum erogare licitè possint, & tunc quam portionem retinebunt, nullatenus debere excedere valorem expensarum, quæ pro ipsomet tantùm Missæ sacrificio sunt subeundæ, & nihilominus eo etiam casu curandum esse, vt ex pecuniis, quæ supersunt, expensis, vt suprà, deductis, absolutè tot Missæ celebrentur, quot præscripta fuerint ab offerentibus eleemosynas.* 5.

Deinde declarauit satis esse, vt Rector beneficij, qui potest Missam per alium celebrare, tribuat Sacerdoti eleemosynam congruam secundùm morem ciuitatis, vel prouinciæ, nisi in fundatione beneficij aliud cautum fuerit. 6.

Sic etiam censuit, Sacerdotes, quibus aliquando offertur eleemosyna maior solita pro celebratione Missæ, debere absolutè integram eleemosynam tribuere Sacerdoti celebranti, nec vllam illius partem sibi retinere posse, declarans pariter, quando tribuens eleemosynam numerum Missarum celebrandarum non præstiterit, tunc tot Missas celebrari debere, quot præscripserit Ordinarius, secundum morem suæ ciuitatis ac prouinciæ, ac etiam cum Ordinarius præscripserit eleemosynam congruam iuxta qualitatem loci, personarum ac temporum, Sacerdotes accipientes stipendium minus congruum teneri Missas illis ab offerente præscriptas celebrare. Quas quidem declarationes originales præ manibus habui, & impressas vidi in Typographia Cameræ Apostolicæ de anno 1626. 7.

Vtrùm verò Sacerdos qui aliam pecuniæ quantitatem accepit per se, aut per alium pro dicendis Missis, vel vt eas faciat celebrare per alios Sacerdotes, si eas celebrare faciat per alios minori pitantia, possit iustè sibi retinere residuum eius, quod sibi datum fuit, sine peccato & restitutione, vide Doctores per me citatos *d. alleg.24. num.11.* quibus adde Homobon.de Bonis *de examine Ecclesiastico tr.4. c.14. quæs.131.* super quo eadem sacra Congregatio in decretis de celebratione Missarum, in quibus suprà etiam in hæc verba censuit; *Ac similiter omne damnabile lucrum ab Ecclesia remouere valens, prohibet Sacerdoti, qui Missam suscepit celebrandam cum certa eleemosyna, ne eandem Missam alteri parte eiusdem eleemosynæ sibi retenta celebrandam committat.* 8.

Vtrùm etiam liceat Sacerdoti celebrare Missas anticiparè? vide Doctores citatos *d alleg.14. à num. 12.* Et an peccet mortaliter, qui celebrat Missam ante Matutini officij recitationem, vide *ibidem n.15.*& Doctoribus citatis pro negatiua parte addo Scott. *de sacrificio Missæ lib.2. cap.6.* Fernandez *part.3.cap.5.§ 4.*Homobon. de Bonis *d.tract.4. cap. 26.quæs.147.* 9.

An præcepto de audienda Missa satisfaciat ille, qui ad horas Canonicas obligatus eas tunc recitat, aut alias preces, ad quas tenetur ex voto, aut quia sunt à Confessario ei in pœnitentiam imposita, tunc item recitat; Affirmant Nauarr. *in manuali c. 21. num.8. & de orat. cap.19. num.178. & in cap. si quando, notab.19. num.184. de rescript.* Azor. *instit. moral. part.1. lib.7. cap.15. quæs.3.* Benzon.*de Iubilæo lib.2. cap.15.dubit.30.* Soar. *tom.3. disput.88. sect.8.* 10.

sect.8. in fin. Valer. Reginald. *in praxi fori panit. lib.19. quæst.1. num.14.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom.1. q.83. n.307.* Raguc. *de Missa in Ecclesia, q.99. &* 205. Iul. Lauor. *de Iubilæo, & indulgent. p.2. c.5. n.28. in fin.* Bonac. *de Sacrament. disput. 4. q. vltim. punct.11. num.25. & de horis canon. disp.1. quæst.3. punct.2. num.14.* Azor. *instit. moral. part.1. lib.7. c.5. quæst.3. & lib.10. cap.12. q.10.* plures alij, quos citaui *in collect. ad cap. dolentes 9. n.21. de celebrat. Missar.*

De Sacrificij Missæ institutione & repræsentatione.

CAPVT I.

1. *Doctores de materia text. agentes.*
2. *Sacrificium Missæ remittit peccata venialia.*
3. *Missam Christus instituit.*
4. *Introitus Missæ à Cælestino I. introductus.*
5. Gloria Patri *ordinauit Damasus.*
6. Kyrie eleison *ordinauit S. Gregorius vt nouies in Missa diceretur.*
7. Gloria in excelsis Deo *primus instituit Thelesphorus.*
8. Dominus vobiscum *ab Apostolis institutum.*
9. *Orationes, siue Collecta ab Apostolis instituta.*
10. *Epistolarum Missæ quis auctor.*
11. *Gradualis, Alleluya, Tractus, & sequentia auctor quis.*
12. *Euangelica lectio à quo instituta.*
13. *Symbolũ fidei siue Credo ab Apostolis ortũ duxit.*
14. *Antiphona qua, & Offertorium, institutor quis.*
15. *Orationes quatuor, quibus Hostia, & Calix offeruntur, & benedicuntur.*
16. *Lauabo inter innocentes.*
17. *Oratio, Suscipe sancta Trinitas.*
18. *Orate fratres.*
19. *Præfationis auctor.*
20. *Sanctus ter in fine præfationis canitur ex Apostolica traditione.*
21. *Canonis quis primus auctor.*
22. *Oratio Dominica.*
23. *Pacem dari in Missa ordinauit Innocentius I. & Leo II.*
24. *Agnus Dei vt ter à Clero & populo diceretur ordinauit Sergius I.*
25. *Ite Missa est ex Apostolica traditione processit.*
26. *Missæ sacrificium vt sub vna specie fiat, potest Papa ex vrgenti causa concedere.*
27. *Sacerdos solus est minister consecrationis.*
28. *Eucharistia Sacramentum, finita cœna legali, seu cæremoniali agni, institutum.*
29. *Sacrificium oblatum a Sacerdote in peccato mort. prodest.*
30. *Sacrificium Missæ a Malachia prædictum est.*

a Hebr. 7. QVoniam sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo, propter [a] Leuitici sacerdotij imbecillitatem consummatio non erat, oportuit, Deo patre misericordiarum ita ordinante Sacerdotem alium secundum ordinem Melchisedech surgere, Dominum nostrum Iesum Christum, qui posset, omnes, quotquot sanctificandi essent, consum-
b Hebr. 7. mare, & ad perfectum abducere. Is igitur Deus, & Dominus noster etsi [b] semel seipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, vt æternam illic redemptionem operaretur, quia tamen per mortem sacerdotium eius extinguendum non erat, in cœna nouissima, qua nocte tradebatur, vt dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, *α quo cruentum illud*, semel in Cru-
c 1 Cor. 11 ce peragendum, repræsentaretur, ciúsque [c] memoria in finem vsque sæculi, permaneret, atque illius salutaris virtus *β in remissionem eorum*, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur, Sacerdotem *γ secundùm ordinem Melchisedech*, *δ se in æternum constitutum declarans*, corpus & sanguinem suum *ε sub speciebus panis, & vini* Deo Patri obtulit, ac sub earundem rerum symbolis, Apostolis, quos tunc *ζ noui Testamenti Sacerdotes* constituebat, vt sumerent tradidit, & eisdem, corúmque in sacerdotio suc-
d Matth 26. Lucæ 22. cessoribus, vt offerrent, præcipit per hæc verba: [d] Hoc facite in meam commemorationem, vti semper Catholica Ecclesia intellexit, & docuit. *η Nam celebrato veteri Pascha*, quod in memoriam exitus Ægypto multitudo filiorum Israël immolabat, nouum in-
e Exod. 15. stituit Pascha, seipsum ab Ecclesia per Sacerdotes sub signis visibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui sanguinis effusionem
f Coloss. 1. nos redemit, [f] eripuitque de potestate tenebrarum, & in regnum suum transtulit. *θ Et hæc*
g Mal. 1. *quidem* [g] illa munda oblatio est, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari potest, *ι quam Dominus per Malachiam* nomini suo, quod magnum futurum esset in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit, & quam non obscurè innuit Apostolus Paulus,
h 1. Cor. 10. [h] Corinthiis scribens, cum dicit, non posse eos, qui participatione mensæ Dæmoniorum polluti sunt, mensæ Domini participes fieri, per mensam altare vtrobique intelligens. Hæc denique illa est, quæ per varias sacrificiorum, naturæ, & legis tempore, similitudines figurabatur, vtpote quæ bona omnia, per illa significata, velut illorum omnium consummatio & perfectio complectitur.

1. VIde Soto *in 4. dist.18. quæst.1. art.4.* Azor. *instit. moral. p.1. lib.10. cap.18 q.7. v. quæres an in aliis.* Cardinal. Bellarm. *lib. de Missa cap.* [illegible] Vazq. *in 3. p. tom.3. disput.218. num.8.* Petr. de Ledesma *in summa p.1. de Sacrament.* vbi de Eucharistia, *cap.17. conclus.1.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom 1. q.8*[illegible] *.32. &* [illegible] *5.* Raguc. *de Missa in Ecclesia, q.2.* Fr. Ludou. Miranda *in manuali Prælator. tom.* [illegible] *q.4. art.1.*

art.1. concl.1. Fernandez *in examine Theolog. moral. part.3. cap.1. §.7. num.3.* Molfes. *in summa Theolog. moral tract.3.cap.8.num.24. & cap 9.num 21.* Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta lib.3. cap.2. num.10.* Homobon. de Bonis *de examine Ecclesiast. tract.4. quæst.111.* Torreblanca *de iure spirit.lib.2. cap.8 n.8. cum seqq.*

α Quo cruentum illud, &c.] Vide Vasq *d. tom.3. disp.221.num.30.*

2\. *β In remissionem eorum.*] Vide Fr.Ludouic. Miranda *d. tom.1.q.14.art.10.* vbi intelligit de peccatis venialibus, quia per dict. *quotidie,* hic positam, datur intelligi quòd sit sermo de peccatis venialibus, vt scilicet eorum remissionem, & veniam consequantur.

γ Secundum Ordinem Melchisedech.] Vide Damasum Lindanum *in Panopl. lib.4.c.42.* Fernandez *in quinque Ecclesiæ præcepta, præc.1. lib.3.c.1.n.3.* Torreblanca *de iure spirit.lib.2.c.8. n.12.*

δ Se in æternum constitutum declarans.] Vide Ioan. de Lugo *de Sacrament. tom.1. tract.de Eucharistia disp.19.sect.6.n.86.*

3\. Missam Christũ instituisse quando corpus suum & sanguinem consecrans in cœna communicauit Apostolis, dicens, *Hæc quotiescunque feceritis, in mei memoriã facietis,* referunt Hugo de S. Victore *lib.2. de officiis Ecclesiasticis,* Iacob.de Graff. *in aureis decisionibus p.1.lib.2.cap.47.n.3.* & ita quoad essentialia secundùm sacram Scripturam & traditionem Ecclesiæ, probat Reuerendiss. Serranus *in exposit. Missæ sacrosanctæ, prælud.1. n.3. in princip.* Quo ad accidentia verò ea haberi ex ordinatione & institutione Principis Apostoli Petri, obseruant Isidor. *lib.1.de Eccles.offic.c.15.* S. Thom.3. *part.q.38. art.2. ad 5.* Card. Bellarm. *lib.4.de Euchar.cap.14 argum 9.* VValfr. *de rebus Ecclesiast.c.22.* & Durantes *de ritibus Ecclesiæ lib.2. cap.3.* illumque dixisse primam Missam in Antiochia, referunt Raban. *lib.1 instit. cleric.c.23.* Rupert. *de diuin. offic. lib.2.cap.21.* Canis. *de Eucharist.c.7.* Card. Bellarm. *lib.4.de. Eucharist. c.14.* Turreblanca *d. c.8.n.35.* & quod dicitur *in cap. Iacob. de consecrat. dist.1.* intelligendum de celebratione, solẽniter notat Soto *in 4 dist.3.q.2.art.4.* & ita quoad cæremonias & orationes secundùm diuersa tempora fuit aucta, tum ab ipsismet Apostolis, tum etiam à diuersis Summis Pontificibus, prout decentius illis visum est, ad augendum diuinum cultum in hunc modum.

4\. Introitum introductum esse ab Cælest. I. scribunt Durand. *in orat. diuinis lib.4.* Raban. *lib.1. instit.cleric. c.32.* VValfr. *de rebus Ecclesiæ c.22.* Petr. à Soto *de cæremoniis Missæ sect.3.* Mirol. *de Eccles. obseruat.cap.1.* Rupert. *lib.2. de diuin. offic.cap.21.* Vel quod ex omnibus Psalmis exciperet Antiphonas, quæ psallerentur in officio Missæ, cum Dionys. Areopagit. *de Ecclesiast. hierarchia cap.3.* meminit Psalmorum, qui ad initium Missæ cantabantur: verum credit Amalar. *lib.de Ecclesiast. offic. cap.5.* Aut quòd licet non fuerit primus, qui Psalmos ad sacrificium Missæ adhibuit, primus fortè fuit qui Romę id obseruare voluit, coniectatur Cardin. Bellarm. *lib.2.de Missa lib.6.* & introitum induplicat Sacerdos ad significandum Patriarcharum & Prophetarum desiderium de Christi aduentu, quem orationibus & lacrymis repetitis à Patre æterno postulabant, Serran. *in Pericop. Missæ.* Barbosa frater meus *in tract.de significatis mysteriosis officij diuini & sacrificij Missæ c.30 past.81.*

5\. *Gloria Patri* vt diceretur, antedictus Damasus ordinauit ex Durand *lib.4. c.5.* Scortia *lib.3. cap.9. n.4.* Barbosa *d.c.30.num.14.*

6\. *Kyrie eleison.* S. Gregorius ordinauit vt nouies in Missa diceretur, ex Durand. *lib.4 c.11.* Rupert. *lib.2. de diuin. offic.c.21.* Petrus à Soto *loco citato.* Radulphus *de canon. obseru. prop. vlt.* Serran 1.*p. Missæ n.45.* Scort. *d.lib.3.cap.15.num.1.& 2.* Barbosa frater meus *d. tract. de significatis myster. c.31.* Nam ante eundem Gregorium iam erat apud Latinos in vsu, vt euidenter demonstrat Bellarminus *lib. 2. de Missa cap.16.* vt exprimat orationem populi Patribus consentientis, & Dei misericordiam deprecantis.

7\. *Gloria in excelsis Deo* primum instituisse Telesphorum Papam vt diceretur in Missa, referunt Durant. *lib.4.c.3.* & S.Antonin. *part.3. tit.13.cap.5. §.1.* Sed partim ab Angelis, partim è Telesphoro Papa, aut a S.Hilario Pictauiensi Episcopo compositum fuisse asserunt Bellarm. *lib.2. de Missa c.16.* & Azor *instit.moral.part.1.lib.10 cap.34.q.4.* Verùm Steph. Durantus *de ritibus Eccles. lib.2. cap.14. n.1.* quem sequitur Serran. *p.1. Missa num.47.* iudicat verius hymnum istum ab Apostolis conflatum, compositumque fuisse, tum quia ferè integer extat apud Clement. Roman. tum etiam, quia aliàs non poterat supradictus Telesphorus, qui plusquam ter centum quinquaginta annos præcessit Hilarium, ordinare vt isto iam loco caneretur, vt Telesphorus ipse *epist.1.Decretal.* & Raban. *lib.1. instit. cler.cap.32.* atque alij affirmant, in quod manifestum vlterius ex his quæ de auctoritate Innocentij III. scripta reliquit Seuerinus Vinius *tom.1. t.Concil.in not.ad.1. Decretal.Telesphori,* nempe Angelicum hymnum ab Apostolis ad gloriam sanctissimæ Trinitatis primò fuisse auctum à Thelesphoro, deinde sicut nunc extat completum & Pontificia auctoritate, vt ab Episcopis pro loco & tempore, & ab omnibus Sacerdotibus in Missis noctis Natiuitatis Domini, quoniam ea nocte *Luc.2.* ab Angelo pastoribus annunciatus est, recitaretur, præceptum fuisse, & demum à Symmang. & in Dominicis diebus, & natalitiis Martyrum hoc loco decantaretur, fuisse institutum, dicunt Berno *de rebus ad Missã spectantibus c.2.* Rupert. *lib.2. de diuin. offic.c.21.* & alij communiter. De hoc hymno *Gloria in excelsis Deo* Barbosa frater meus *d.tract. de signific.myster.c.32.*

8\. *Dominus vobiscum* instituisse S. Soterum, vel S. Anacletum multi authores scribunt, sed ex auctoritate totius Orientis Concil.Brachar. sub Theodomiro *c.21.* ab ipsis Apostolis institutum esse affirmat. & ipsum ex S Marci liturgia constat, imò desumptum esse ex Hebræorum more pluribus Scripturæ sacræ testimoniis probat Petr.Damian. *lib.2. de Dominus vobiscum, cap.3.* Scort. *de sacrific. Missæ lib.3. cap.17.* Barbosa *d. tract. de significat. myster.cap.33.*

9\. Orationes, siue collectas huiusmodive orandi morem ab ipsis fuisse institutũ Apostolis, probatur ex liturgiis S. Iacobi, & S. Marci, colligitur apertè ex *canon.10.* aliàs 11. *Apost.* ex Dionysio Areopag. *de Ecclesiast. hierarch.c.3.* & ex Clemente Roman. *lib 2. constit. Apostol. cap.57.* Crescente tamen diuinæ Religionis culto, vt notauit VValfrid. *de rebus Ecclesiast.c.22.* crescebat etiam paulatim orationum & officiorum Ecclesiæ compositio & doctis & indoctis pariter, quousque Concil. Chatthagin. III. *c.23.* & Concil. Mileuitan. XI. *c.12.* Concil. Trident. *in Decreto de vitandis in celebratione Missarum,* aliqua interdixere, vt preces & orationes à quibuslibet compositæ, nisi probatæ essent in Concilio, non dicerentur in Missa, ad cuius maiorem obseruationẽ Gelasius Papa primùm,

&

& deinde S. Gregor. I. teste Bernone *de rebus ad Missam pertinentibus cap.* 1. curauit rationabilia quæque, seclusis his, quæ vel nimia, vel inconcinna videbantur, in vnum volumen coadunare, quo semper est in posterom Ecclesia vsa, mutatis, aut additis, quæ aut temporum varietas, aut festiuitatum nouitas exposcebat. De collecta vide Azori. *instit. moral. part.* 1. *lib.* 10. *cap.* 34. *quæst.* 5. Didac. de Gusman *part.* 2. *de la excellentia del sacrificio de la ley Euangelica c.* 6. §. 5. Barbosa *d. tract. de signific. myster. cap.* 34.

10. Epistolarum Missæ, quæ modò ex veteri, modò ex nouo Testamento leguntur, quis primus fuerit author nō bene constat. Nam VValfrid. *de reb. Eccles. c.* 22. & alij, Alex I qui multa circa hoc sacrificium in suis decretis instituit authorem facere. Cęterùm variationem magnam in dicta Scripturarum lectione fuisse vsque ad tempora S. Hieronymi, qui secundùm Micrologum *de Eccles. obseru. cap* 20 & Bernon. *de rebus ad Missam pertinentibus cap.* 2. ac alios, primus omnium ad diuersitatem vitandam lectiones per totum anni circulum ex Prophetis & Apostolis collegit in libro qui Lectionarius, vel Comes S. Hieronymi inscribitur, constat manifestè ex Concil Brachar. I. sub Theodomiro *cap.* 20. Diego de Guzman *d. cap.* 6. §. 2. Azor *d. p.* 1. *lib.* 10. *cap.* 34. *q.* 7. Barbosa *d. tract. de significatis myst. c.* 57.

11. Gradualis, Alleluya, Tractus & Sequentiæ auctor quis fuerit non bene constat: nam Rupert. *lib.* 2. *de diuin. offic. c.* 21. Gradualium institutionem tribuit Cælestino I. Tractuum verò Gelasio, Durand. verò *in Rationali diuinorum lib.* 4. *cap.* 21. *n.* 1 & *c.* 22. *n.* 2. & 3. Tractus Telesphoro adscribit, alij, vt ait Azor. *instit. moral. p.* 1. *lib.* 10 *cap.* 34. *quæst.* 8. ad S. Gregorium. I. Gradualia referunt. Sed cùm ipse Gregor. *in Sacrament. per totum*, Responsoria, siue Gradualia & Alleluya per totum anni circulum disposuerit, & cum ipsemet *lib.* 7. *epist.* 64. respondens aliquibus de sua ordinatione murmurantibus dicat, illum vsum canendi Alleluya non à se inceptum, sed à tempore Damasi I. auctore S. Hieronymo introductum fuisse, & Responsoriis nihil dicati quia de hoc vti de re iam vsu recepta reprehensus non fuerat, licèt prædictos Pōtifices aliqua ordinasse, vel mutuasse circa Graduale, Alleluya, & Tractus crediderit, illos horū ita indiscriminatim esse auctores mihi persuadere non possum, cùm S. Damasus omnes alios Pontifices numeratos, vno dēpto S. Telesphoro perplures præcesserit annos. Ratione huius iudico probabilius Tractus, vt dicit Durand. *d. c.* 21. *num.* 1 à S. Telesphoro sumpsisse initium, quo nomine Graduale etiam forsan comprehenditur. Alleluya postea vel à Damaso exemplo Ecclesiæ Hierosolymitanæ, vt dicit S. Gregor. *d. epist.* 64. vel ab alio aliquo antiquiore Pontifice introductum, & à S. Damaso præceptum fuisse, & vtrunque, Graduale nimirum, & Alleluya, à S. Gregorio renouatum, reformatum & in vnum volumen collectum fuisse, & tandem Sequentia, siue Prosas à variis auctoribus diuersisque temporibus fuisse factas, & in Missa recitari cœptas, non è tempore Nicolai I. vt vult Durand. *lib.* 4. *cap.* 21. *num.* 1. sed multo antè, esto indiuisibiliter sit tempus ignotum. Nam Stephan. Durant. *de ritibus Eccles.* affirmat legi in Ecclesia aliquas Prosas è S. Ambrosio & S Augustino compositas. Et Sequentiarum meminerunt Ordo Romanus *cap.* 1. *ante med* Alcuin. *de diuin. offic. cap. quid figur. vestim.* & Amalarius, qui Nicolao I Neogro Abbati Prosarum secundum Durand. *d. cap* 22. *num.* 2. auctore primo) sunt antiquiores Hæc Episcopus Serranus, addens *dicta epist.* cantari Graduale symbolum pœnitentiæ quia impetramus peccatorum veniam, & Graduale sequi Alleluya in signum lætitiæ de spe veniæ consequendæ. vide Scott. *d. lib.* 3. *cap.* 22. *n.* 2. Durant. *de ritibus Eccles. lib.* 3. *c.* 19. *n.* 4. & 5. Diego de Guzman *d. c.* 6. §. 2. Barbosa *de tract. de signific. myster. cap.* 37. 38. 39. 40. & 41.

Euangelica lectio ad Missam adhiberi solita, antiquissima est cęremonia standi dum dicitur ab Apostolis ipsis, vt testatur Clem. Roman. *lib.* 2. *Constit. Apostol. c.* 57. deprompta ab Anastasio I. præcepta non instituta, vt aliqui putant, sed confirmata & obseruata præcepta, etiam in his locis vbi non seruabatur, vt notant Cardin. Bellarm. *lib.* 2. *de Missa cap.* 16. & Azor. *d. lib.* 10. *cap* 34. *q.* 9. quia licèt in principio non esset Euangelium, quod legeretur in Missa statim ac scriptum fuit, viuentibus Apostolis legi cœpit, vt insinuare videtur S. Dionys. Areopag. *c.* 3. *de. Eccles. hierarch.* & accuratè intulit Cornel. Schulteng. *in Biblioth. Ecclesiast. tom.* 1. *p.* 1. *c.* 19. ex illis verbis Apostoli 2. *ad Corinth* 8 de sancto Euangelista Luca dicentis, *Cuius laus est in Euangelio per omnes Ecclesias*, & ex eo quod Eusebius *lib.* 2. *de histor. Eccles. cap.* 19. ex Clementis hypotyposeon refert, S. Petrum Euangelium sancti Marci in Ecclesiis legendum ordinasse, in Euangelij lectione Apostolorum prædicatio designatur, & in fine osculatur Missale ad significandum Euangelicam doctrinam fuisse cum gaudio susceptam. Latè Barbosa *de tract. c.* 40. *de Euang.* 12.

Symbolum fidei, siue Credo ab Apostolis ortum duxisse, & à quo tempore in Missa recitari solitum, dictum extat *suprà sess.* 3. *in Decreto de Symbolo fidei*, in quo, vel in salutatione *Dominus vobiscum*, quæ post Euangelium dicuntur, insinuatur gentes recepisse doctrinam Euangelicam, & cum illa Dei gratiam. 13.

Antiphonæ, quæ Offertorium dicitur, quis fuerit institutor dubitat VValfrid *de rebus Eccles. c.* 22. quamuis affirmet à prioris populi consuetudine in vsum Christianorum venisse. Alij verò, vt refert Radulph. *de canon. obseruat. propos.* 23. institutorem faciunt S. Gregorium Papam I. Sed Rupert. *lib.* 2. *de diuin. offic. & cap.* 21. id attribuere videtur S. Cælestino I. Varietas hæc ex additionibus, aut variationibus circa hoc factis sumpsisse initium certum credo; sicut fuisse circa offertoria variationes & mutationes aliquas probant Durand. *in Rational. diuinor. lib.* 4. *cap.* 77. *n.* 4. & Durantus *de ritibus Ecclesiæ c.* 26. *n.* 5. Diego de Guzman *d. p.* 2. *cap.* 8. Barb. *de significatis mysteriosis sacrificij Missæ cap.* 44. & S. Gregorium in Antiphonario offertoria posuisse certum est, & cùm de hoc non fuerit, sicut de Alleluya, nouitatis reprehensus, consequens manifestè fit ab aliquo Gregorij prædecessore fuisse offertoria introducta, ac præ aliis tanto esse Ruperti dictum probabilius, cùm Cælestinus per centum sexaginta annos, vel plures Gregorium præcesserit. In offertorio designantur bona opera Domino offerenda, ne fides sine operibus mortua sit. 14.

Orationes quatuor, quibus Hostia, & Calix offeruntur & benedicuntur, probat Bellarm. *lib.* 2. *c.* 17. & Azor. *d. lib.* 10. *c.* 34. *quæst.* 20. ante quingentos annos non fuisse lectas in Ecclesia Romana; quia nec in Sacramentario Gregorij I. neque in Ordine Romano aliquæ reperiuntur orationes inter offertorium & orationes decretas, nec VValfrid. Amalarius & aliquis alius antiquorum Scriptorum illarum meminit, sed promptæ fuerunt, 15.

vt

vt Microlog. *de eccles. obseru. c.* 11. & Radulpho *de canon. obseruat. prop. vlt.* placet ex Ordine Gallicano quarum illarum mentio reperitur apud Primas. & Aymon. vt affirmat Durant. *de ritib. Eccles. c.* 29. *num.* 2. & ab omnibus paulatim receptæ sunt, quia nihil continent, quod offendat, vt notauit Cardin. Bellarm. *vbi supra*, omnes namque in hunc diriguntur finem, vt oblatio accepta sit Deo, & debitè à Sacerdote fiat.

16. *Lauabo inter innocentes.* Cæremoniam hanc abluendi manus à principio nascentis Ecclesiæ fuisse vsurpatam, colligi videtur ex S. Dionys. Areopag. *de ecclesiast. hierarch. c.* 3. & Clemente Romano *lib.* 8. *constitut. Apostol. lib.* 11. ac ex Cyrillo Hierosolymitano *catech.* 5. *mystag.* & ex alijs Patribus.

17. Orationem, *Suscipe sancta Trinitas*, desumptam ex Ordine Gallicano probant Bellarmin. & Azor. *locis proximè citat.* Sicut desumi etiam probarunt alias quatuor, quibus fit panis & vini oblatio, de quibus *suprà*.

18. *Orate fratres*, &c. Huius orationis institutorem Radulphus *de canon. obseruat. prop.* 23. facit Leonem I. Durant. vero *de ritib. Eccles. lib.* 2. *c.* 29. *n.* 3. ad Apostolos, immo ad Christum Dominum illam reducit, & vtrunque verum asserere ait Episcopos Serran. si hic de substantia, ille autem de modo, & verbis precationis intelligat. Vide Guzman *d. c.* 8. §. 5. Barbosa *d. tr. de significatis mysteriosis sacrificij Missæ cap.* 45.

19. Præfationem quis primus ordinauerit, sibi ignotum esse fatetur VValfridus Strabo *de rebus eccles. lib.* 22. sed illius Gelasium primum auctorem esse, & vulgo creditur, & Pontificale c. 50. in vita Gelasij I. ac Alcuin. *de diuin. offic. c. de celebratione Missarum*, & alij bonæ notæ auctores tradunt, quod quidem intelligi videtur de forma, qua Romana Ecclesia nunc vtitur, vel aliquas præfationes addidisse, quarum tamen plures non Gelasium, sed Pelagium II. *epist.* 9. decrêto cauto quidem & elimato se ratione dictasse, probat *c. inuenimus, de consecrat. dist.* 1. & refertur Burchard. *In Decretal. lib.* 3. *c.* 69. ac Petrus Crespet. *in summ. eccles. discipl. verb. Præfatio*; quicquid sit non videtur ambigendum, primam institutionem, & vsum ex Apostolica traditione ad nos peruenisse, cum præfationis huius extet memoria apud sanctum Cyprianum *in orat. Dominic.* Immo & sensus & multa verba apud S. Clementem Roman. *lib.* 8. *constit. Apost. c.* 12. & alios Gelasio antiquiores, vt notat Durant. *de ritib. eccles. lib.* 2. *c.* 30. *n.* 1. Vide Azor. *d. p. t. d. lib.* 10. *c.* 34. *q.* 11. Guzman *d. p.* 2. *c.* 8. §. 6. Hieron. Roms n. *lib.* 4. *de Republ. Christ. c.* 6. Barbosa *d. tract. c.* 46.

20. *Sanctus* vt ter in fine præfationis caneretur non ex institutione Sixti Papæ I. vt referunt S. Anton. *p.* 3. *tit.* 1. §. 4. Petr. Soto *sect.* 13. *de caremon. Missæ*, Amalar. *lib.* 3. *de eccles. offic. c.* 21. Microlog. *de eccl. obseruat. c.* 12. Rupert. *lib.* 2. *de diuinis offic. c.* 21. sed ex Apostolica traditione, obseruat Nicephor *lib.* 18. *hist. c.* 51. & probat. Durant. *d. lib.* 2. *c.* 21. *n.* 27. & constat ex liturgijs ipsorum Apostolorum, præsertim ex liturgia B Iacobi, in qua de verbo ad verbum habetur communis illa Angelorum & hominum adorandæ Trinitatis laudatio, Sanctus, Sanctus, Sanctus, &c.

21. Canonis primus auctor non est omnibus cognitus, & communiter opinio fundata in auctoritate magni illius Greg. I. tenet Scholasticum quendam Gregor. antiquiorem (quem quidam hominem sic nominatum, quidam Gelasium Papam, quidam Mussænm Misiliensem, & quidam aliquem alium interpretantur) Canonis extitisse auctorem; sed *Barbos. Collect. in Concil. Trid.* tenera cùm locus S. Gregorij, vt probat Durant. *lib.* 2. *c.* 32. *n.* 6. & facilè & sufficienter explicetur de sola illa ratione, quæ incipit, *Per quem hæc omnia*, absque hoc quòd totum Canonem Scholastico illi tribuamus, & cùm Vigilius Papa qui per aliquot annos Greg. Papam I. præcessit, scriptum expressè reliquerit, ac canonem haberi ex Apostolica traditione, vt colligitur, manifestè ex Clem. Roman. Dionys. Areopag. Cypriano, Ambrosio, Augustino, alijsque antiquissimis Patribus, qui verba Canonis declararunt, etsi in illo per Romanos Pontifices aliqua quamuis pauca ad preces, non quantum ad essentialia fuerunt addita, & notarunt VValfr. *d. c.* 22. Microl. *de eccl. obseru. c.* 12. Bellarm. *lib.* 1. *de Missa c.* 20. Et ideo sanctorum commemorationem Canonum ex Apostolica traditione, & antiquissima Ecclesiæ consuetudine originem traxisse dicendum est, non autem primum omnium instituisse Syriacum Papam, vt volůe Radulph. *prop.* 23. & Durant. *lib.* 4. *c.* 38. *n.* 1. quando quidē talis commemorationis meminere Dion. Areopag. *de eccl. hierarch.* probatur ex ipsis nominibus Sanctorum, quorum memoria in particulari fit à Romanis Pontificibus, immo à particularibus Episcopis solita fuisse addi nomina Martyrum de nouo occisorum in dicta commemoratione, & forsan in hoc aut formam, aut taxationem posuit Syriacus, & ideo huius fuit commemorationis habitus auctor. Principium orationis, *Hanc igitur oblationem* vsque ad verba illa, *Placatus accipias*, inclusiuè fuisse à Leone I. Canoni addita, asserunt Durand. *d. lib.* 4. *c.* 39. *n.* 4. Radulph. *de can. obseru. propos.* 23. Idipsum tribuunt Gelasio, Remig. *de celebrat. Miss.* Alcuin. *de diuin. offic. c. de celebratione Missarum*; finem huius orationis incip. *Diesque nostras*, &c. fuisse additum à Gregorio I. affirmant Ioan. Diacon. *lib.* 2. *de vita S. Gregorij cap.* 18. & Beda *lib.* 2. *histor. Angl. c.* 1. De Canone vide alia apud Guzman *dict. p.* 2. *cap.* 10. Scott. *de sacrific. Missæ lib.* 4. *cap.* 8. Roman. *d. lib.* 4. *c.* 6. Barbosa *d. tract.* 3. *c.* 47.

Orationem Dominicam à Domino compositam cœpit dicere in Missa S. Petrus, & deinde cæteri Apostol. Sot. *in* 4. *dist.* 13. *q.* 2. Durand *lib.* 4. *c.* 5. ex S Hieronymo *lib.* 3. *aduersus Pelag.* contra innocentium III. *lib.* 4. *de Missa c.* 24. Rupert. *lib.* 2. *de diuin. offic. c.* 21. Radulph. *d. propos.* 23. tribuentes illam S. Gregorio. 22.

Pacem dari in Missa Innocent. I & Leo II. ordinanerunt, Durand. *d. lib.* 4. *c.* 52. Barbosa *d. tract. de significatis myster. c.* 74. 23.

Agnus Dei vt à Clero & populo diceretur, Sergius, Papa I. instituit, Durand. *vbi proximè c.* 54. *n.* 6. Scott. *d. lib.* 4 *c.* 25. *n.* 1. Azor. *d. lib.* 10. *cap.* 43. *q.* 12. Barbosa *d. c.* 76. 24.

Ite, Missa est. Ex Apostolica traditione processisse constat ex Clement. Roman. *lib.* 8. *const. Apostolic.* 15. & Cyprian. *lib. de spectat.* & *antiquissimis liturgijs Græcorum* Barbos. *de significatis mysteriosis sacrif. Missæ c.* 80. 25.

Sub speciebus panis, & vini.] Posse Papam ex causa vrgenti concedere vt consecratio Eucharistiæ, & sacrificium Missæ in vna specie fiat, tenent Turrecremata *in c. comperimus de consecrat. dist.* 2. S. Antonin. *p.* 3. *summ. tit.* 13. *c.* 6. §. 1 Gabr. *in Canon. Missæ sect.* 13. *dub.* 3. Alan. *lib.* 2 *de Eucharist. cap.* 20. Azor. *institut. moral. p.* 1. *lib.* 10. *c.* 19. *q.* 2. Soar. *tom.* 3. *in* 3. *part. S Tom. disp.* 43. *sect.* 4. *vers. secunda sententia est*, quos refert Monet. *de commutat. vlt. volunt. cap.* 4. *num.* 114. vbi ex Volater. *lib.* 7. *Geographia, cap. de Saxonibus*, & Onuphr. *in chronic.* 26.

anno 1490. refert aliquando summum Pontif. dispensasse in quibusdam regionibus, vt sine vino fieret consecratio, quia vinum in eas importatum ob summam æris frigiditatem acesceret, refert etiam Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept.* 1. *lib.* 3. *cap.* 5. *n.* 6.

27. ζ *Noui Testamenti Sacerdotes.*] Solum Sacerdotem esse ministrum consecrationis, docent Card. Bellarm. *lib.* 4. *de Euchar. c.* 16. Soar. *tom.* 3. *disp.* 61. *sect.* 3. Ægid. de Coninck *d. quæst.* 83. *art.* 1. *n.* 36. Barthol. ab Angel. *dial.* 4. §. 287. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 29. *à n.* 40. Petr. de Ledesm. *in sum. p.* 1. *de Sacrament.* vbi de Euchar. *cap.* 9. *vers. prima conclusion.* Bonacina *de Sacramentis disp.* 4. *q.* 5. *punct.* 1. *n.* 1.

28. *o Nam celebrato veteri Pascha*, &c.] Sacramentum Eucharistiæ institutum fuisse finita cœna legali seu cæremoniali agni, ex hoc text. colligit Hurtado *de Sacram. tom.* 1. *tract. de Eucharist. disp.* 1. *diffic.* 10. *vers. conueniunt.*

θ *Et hæc quidem*, &c.] Sacrificium oblatum à Sacerdote in peccato mortali existenti prodesse, & habere suum fructum quatenus nomine Christi, & Ecclesiæ offertur, tenent Victor *in summ.* vbi de Eucharistia, *n.* 91. Miranda *in manuali Prælator. tomo* 1. *quæst.* 41. *art.* 22. Bonacina *dict. disput.* 4. *quæst. vlt. puncto* 6. *num.* 3. Habet enim effectum & efficaciam ex opere operato, id est independenter à bonitate offerentis, vel eius, pro quo offertur. Ita Barthol. à S. Fausto *in tract. de Suffrag. lib.* 1. *q.* 4. 29.

ι *Quam Dominus per Malachiam*, &c.] Sacrificium Missæ à Malachia *cap.* 1. prædictum esse illis verbis, *A Solis ortu*, &c. aperte docet Conc. *in præsenti*, & ex veteribus Patribus probans Azor. *d. p.* 1. *lib.* 10. *cap.* 28. *quæst.* 7. Ægid. de Coninck *de quæst.* 83. *n.* 117. 30.

In Cœna vltima Christus, &c. Vide Emman. de Valle *de incant. & ensalmis, opusc.* 1. *tract.* 2. *cap.* 11. *num.* 8.

De effectu Sacrificij Missæ.

CAPVT II.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Sacrificium Missæ verè propitiatorium est ex opere operato conferens remissionem peccatorum.*
3. *Christus in sacrificio Missæ offerens.*
4. *Sacrificium Missæ aliquo modo mediatè confert primam gratiam.*
5. *Sacrificium Missæ prodest ad remittendam pœnam peccatorum, quæ antea erant remissa.*
6. *Sacrificium Missæ conducit vehementer ad remissionem, condonationémque peccatorum mortalium.*
7. *Sacrificium Missæ pro mortuis offerendum, & qualiter eis iuuare possit.*
8. *Qualibet Missa an æqualiter prosit defunctis, remissiue.*
9. *Sacrificium Missæ exhibet leuamen, & subsidium aliquod certum pœnarum ijs, qui sunt in Purgatorio.*
10. *Missas, vel officium defunctorum potest quis in humanum sibi celebrari facere.*
11. *Fideles maiora beneficia sibi comparant si Missas curent sibi celebrari dum viuunt.*

ET quoniam in diuino hoc Sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruentè immolatur, qui in ara Crucis semel seipsum cruentè obtulit, docet sancta Synodus, *a Sacrificium istud verè propitiatorium* esse, *β per ipsumque fieri*, vt si cum vero corde, & recta fide, cum metu, & reuerentia, contriti, ac pœnitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, *γ & gratiam inueniamus* in auxilio opportuno. a Huius quippe oblatione placatus Dominus gratiam, & donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia dimittit, *δ Vna* enim *eadémque est hostia*, idem nunc offerens Sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in Cruce obtulit, sola offerendi ratione diuersa. Cuius quidem oblationis, cruentæ, inquam, fructus per hanc vberrimè percipiuntur: tantum abest, vt illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non solum ε *pro* fidelium *viuorum peccatis, pœnis*, satisfactionibus, & aliis necessitatibus ζ *sed & pro defunctis* in b Christo nondum ad plenum purgatis, ritè iuxta Apostolorum traditionem, offertur.

a August. de ciuitate Dei lib. 10. c. 10.

b Infrà sess. 25. in princ.

1. Vide Balduin. iun. *super opera controuers. Bellarm. p.* 2. *d.* 4. *c.* 5. Ægid. de Coninck *de Sacr. tom.* 1. *q.* 83. *n.* 107. latè Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 29. *à n.* 149. Bonacina *de Sacram. disp.* 4. *q. vlt. puncto* 3. Fraxinel. *de Sacerd. obligat. sect.* 3. *prænot.* 4. §. 2. Molfes. *in summ. Theolog. moral. tract.* 3. *c.* 15. *n.* 27.

2. *a Sacrificium istud verè propitiatorium*, &c.] Vide de Origen. *in cap.* 23. *Leuit.* S. Augustin. *in quæst. super Leuit. lib.* 3. *cap.* 57. *tomo* 4. S. Gregor. *lib.* 4. *dialog. cap.* 58. & *homil.* 37 *in Euangelia*, Ambros. *lib.* 1. *offic.* 48. Paul. Laymann. *in summa Theologia moralis lib.* 5. *de Sacramentis tract.* 3. *cap.* 1. *num.* 4. Azor. *institutionum moralium p.* 1. *lib.* 10. *cap.* 20. *à princip.* Balduin. iun. *d. cap.* 5. *à princip.* Cardinal. Bellarmin. *lib.* 2. *de sacrificio cap.* 4. Valent. *tomo* 4. *disp.* 6. *quæst.* 11. *puncto* 1. §. 19. Melch. Cano *de locis theologic. lib.* 12. *cap.* 23. *num.* 9. Ægid. de Coninck *dicta quæst.* 83. *à num.* 109. Cordub. *lib.* 2. *quæstion. quæst.* 3. *notabil.* 4. Paganin. Gaudent. *de dogmatibus, & ritibus veteris Ecclesiæ, cap.* 52. Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept.* 1. *lib.* 3. *c.* 1. *num.* 16. Petr. de Ledesma *in summa part.* 1. *de Sacramento*, vbi de Eucharistia, *cap.* 27. *conclus.* 8. Ioann. de Lugo *de Sacramentis tomo* 1. *tract. de Eucharistia disput.* 19. *sect.* 9. *num.* 133. *cum seqq.* Torreblanca *de iure spirit. lib.* 2. *cap.* 8. *num.* 22. *cum seqq.* Hurtado *de Sacramentis tomo* 1. *tract. de sacrificio Missæ disp.* 1. *difficult.* 15. Fraxinell. *de Sacerd. obligat. sect.* 3. *prælu* 4. §. 2. *num.* 2. vbi sic ait. Licet enim immediatè, & per se peccata mortalia aliorum non deleat pro quibus offertur, expiat tamen

meo mediatè,& per aliud,id eft,per pœnitentiam, quam à Deo impetrat, & peccata venialia delet, immediatè quidem in iuftis hominibus, qui aliquo modo ipfi offerunt, vel curant vt ipfum offeratur, alioquin Miſſa effet minoris fructus, quàm facramentalia, vt aqua benedicta, &c. quod eft inconueniens. In iuftis autem, qui nullo modo offerunt, quando pro eis offertur, venialia extinguit mediatè, id eft, per Miſſam donum à Deo eis impetratur, quo peccata venialia deteftantur, vel aliquod aliud remedium adhibent ad peccata venialia delenda inftitutum, de quo etiam Hurtado *de Sacram.tom.2.tract.de facrif.io Miſſa diſp.3.diffic. 2.in princ.*dum docet virtute facrificij Miſſæ etiam remitti peccata venialia quoad culpam, & intelligit particulam, *etiam*, de qua in præfenti, fupponere etiam minora,& minima peccata dimitti;& deinde difputat, an remittantur immediatè, an mediante impetratione auxiliorum?

3. β *Per ipfumque fieri*,&c.]Chriftum effe offerentem in facrificio Miſſæ, per hunc text.docet Hurt. *d.tract.de facrif. Miſſa diſp.2.diffic.1.in princ.* vbi etiam difputat, quomodo Chriftus offerat, an per feipfum proximè, & immediatè, an verò remotè tantùm,& mediantibus Sacerdotibus? Scott.*lib.2.de facrif.Miſſa,c.3.*Vafq.*diſp.225.c.1.* Ioan.de Lugo *de Sacr.tom.1.tract.de Euchar.diſp.19.fect.6.* 19.

4. γ *Et gratiam inueniamus*,&c]Sacrificium Miſſæ aliquo modo mediatè conferre primam gratiam, quatenus fcilicet Deus intuitu facrificij tribuit auxilium ad contritionem, qua remittitur peccatum mortale, docent Soar. *tom.3. diſp.79.fect.3. concl.4.* Azor.*d.c.20.q 2.* Vafq *3.p.diſp.225.c.2.n. 10.*Fraxinel.*d.prænot.4.§.2.n.2.*Ægid.de Coninck *d.q.83.dub.8.* Valer.Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.29.n.151.*Bon.*d.puncto 3.n.3.* Hurtado *d.tract. de facrif.Miſſa diſp.3.diffic.3.*dum dicit augmentum gratiæ habitualis effe effectum facrificij Miſſæ,fi pro iuftis offeratur, & hoc immediatè Barth. à S.Faufto *in tract.de Suffrag.lib.1.q.51.*

δ *Vna, eadémque hoftia*,&c] Vide Paul Comit. *refpouf.moralium,lib.1.q.42.* Fagundez *in quinque Ecclefia præcepta,præc.1.lib.3.c.2.n.6.*

5. ε *Pro viuorum peccatis, & pœnis.*] Sacrificium Miſſæ prodeffe ad remittendam pœnam temporalem debitam propter culpas remiffas, tenent Nogu. *q.83.art.1.§.in 2.part.dub.4.* Soar. *diſp.79.fect.6.* Azor.*d.c.20.q.5.* Vafq.*in 3.p.diſput.228 c.4.n.26.* Fr.Ludou. Miranda *dicta q.4..art.11. in princip.* Fraxinel. *dicta prænotat.4.§.2.n.4.& §.11.num 2.* Bonac. *d.diſp.4.q.vlt.punct.3.n.8.* Filliuc. *tract.5. n.64.cum feqq.*Homob.de Bonis *de examine ecclef. tract.4. cap.12. q.107.verf. quarta.* Ioan.de Lugo *d.diſp.19.fect.9.n.153. cum feqq.* Hurtado *d.tract. de facrif.Miſſa diſp.3.diffic.4.* vbi in princip. per hunc text. docet virtute facrificij Miſſæ pœnam temporalem exiftentem poft remiffionem culpæ immediatè remitti certò & infallibiliter, iuftis tam viuis,quàm defunctis, & *diffic.5.* dicit facrificium Miſſæ non tantùm prodeffe ad impetrationem auxiliorum ad vincendas tentationes, & ad perfeuerandum in gratia, & ad alia bona fpiritualia, quibus egemus, vt ad gloriam perueniamus, fed etiam ad impetrationem bonorum temporalium.

6. Et vlteriùs facrificium Miſſæ conducere vehementer ad remiffionem, condonationémque peccatorum mortalium, non mediatè quidem, & ex opere operato,id eft,non impetrando immediatè, & ex fe,& vi fua ex operato hanc primam gratiam, & remiffionem peccatorum iis, qui in peccato

mort.exiftunt, & impij funt, fed impetrando illis auxilia opportuna,& donum contritionis, quibus fufficienter difponantur ad hunc effectum, refoluunt Couarr.*in c.alma mater,p.1.§.5.n.6.*Cordub. *lib 1.q.3.*Henr.*lib.9.c.15.in princ.*Soar.*tom.3.in 3. p.diſp.79.fect.3.verf.dico quartò*, Fagund.*c.præc.1. lib.4.c.2.n.15.* Barthol.à S.Faufto *tract.de fuffrag. lib.1. q.51.* vbi quòd effectus facrificij Miſſæ eft conferre veniam peccatorum, quam quis confequitur obtinédo à Deo auxilium, quo excitatus fua peccata legitime deteftatur, & primam gratiam obtinet. Vtrùm faltem peccata venialia ex opere operato facrificium Miſſæ remittat agentibus, & condonet, vide eundem Fagundez *d.lib.4.c.4.*

7. ζ *Sed & pro defunctis.*] Miſſæ facrificium pro mortuis offerendum, & qualiter eis iuuare poffit, docent Cardin.Bellarm.*controu.3.de Miſſa lib.2. c.7.*Henriq.*in fum.lib.9.de Miſſa,c.16.§.1.* Azor. *d.lib.10. c.22.q.4.& 19.* Petr. Soto *de Euchariſt. lect.7.* Cafal *lib.2.de facrific.c.8.* Cardin. Bellarm. *lib.2.de Miſſa c.4.& 7.*Valèr.Reginald.*d.lib.29. n.132.& 153.verfic.in vita*,Molfef.*in fum.Theologia moralis,tract.3.c.8.n.79.* Steph. Durant.*de ritib.Ecclef.lib.2.c.43.* Petr.de Ledefma *in fum p.1. de Sacram.*vbi de Euchariſt.*c.17.concl.21.*Fr.Lud. Miranda *d.q.41.art.5.concl.3.& 7.*Bonac.*d.diſp.4. q vlt.puncto 4.n.3.*Iul.Lauor.*de Iubil.& indulgent. p.2.c.30.à n.101.* Fagund. *in quinque Ecclefiæ præcepta,præc.1. lib.3.c.11.n.3.cum feqq.& lib.4.c.1. n.18.* Torreblanc. *de iure fpirit.lib.2.cap.8.à n.28.* Ego ipfe *in collect.ad c. cum creatura 11.n.2.de celebr Miſſar.*

8. An autem quælibet Miſſa æqualiter profit defunctis? vide Barthol. à S.Faufto *de Suffrag. lib.1. q.59.*vbi refoluit ex opere operato,id eft,quantum ad valorem facrificij oblati, quamlibet Miſſam æqualiter defunctis prodeffe,id eft,ita valere Miſſam de Sancto,putà de fancto Carolo,vel de B.Virgine,vel de feria pro defunctis, ficut Miſſa de Requie : ratione verò operis operantis,id eft,ratione precum, & orationum, quæ in Miſſa dicuntur ad hunc effectú plus valere defunctis Miſſam de Requie, quàm quamlibet aliam Miſſam,& *q.60.*refoluit Miſſam dicendam in Altari priuilegiato pro defunctis neceffariò non debere effe de Requiem.

9. Et iis,qui funt in Purgatorio gratia Dei, & charitate præditis[cùm nondum terminum,ad triomphum gloriæ fint adepti, & exinde ad militantem Ecclefiam pertineant)femper aliquod certum pœnarum leuamen,& fubfidium Miſſam exhibere,fatis probabiliter & piè docuerunt S. Thom. *in 4. diſt.45.q.2.art.3.ad 3.* Petr.Sot.*lect.7.de Euchar.* Damaf Lindan.*lib.4 Panopl.c.51.* Staniſl.Hof. *in Confeſſ.c.41.* Couarr.*in c.alma mater p.1.§.5.n.11.* Azor.*d.c.22.q.10.*Soar.*d.diſp.79.fect.10.*quos refert & fequitur Fraxinel. *d.prænot.4.§.11.n.2.*

10. An autem quis in humanis poffit fibi celebrari facere Miſſas, vel officium defunctorum? Affirmat Zerol.*in praxi Epifc.p.2.verb.Miſſa §.10.*Dummodo dicantur orationes, quæ demonftrant aliquem iam mortuum, me citato in hoc loco, Homob. de Bonis *de examine ecclef.tract.4.c.14.q.127.*

11. Vnde aduertit Fraxinel.*d.prænot.4.§.3.in princ.* fideles maiora beneficia fibi cõparare fi Miſſas curent fibi celebrari dũ viuunt,quàm fi eas poft mortem fibi inftituant Nam Miſſæ pro aliquo dictæ poft mortem folùm fatisfactoriæ funt pro pœnis, quas animæ luunt in Purgatorio, at in vita pro aliquo celebratæ non folùm fatisfactoriæ funt,fed etiam propitiatoriæ,meritoriæ,& impetratoriæ, & fic iuuant in vita,& poft mortem,immo tanta effe

possunt sacrificia in vita alicuius oblata, vt totam pœnam, quæ illi in Purgatorio debebatur, expient, ac deleant, ita vt ille decedens cœlom statim consequatur, & ita appositissimè dicit D. Gregor. lib. 4. Dialog. c. 58. *Tutior est via vt bonum quod quisque post mortem suam sperat agi per alios, ipse dum viuit per se: beatius quippe est liberum exire, quàm post vincula libertatem quærere.* Vide Homob. de Bonis *d. tract. 4. c. 14. quæst. 128.*

Sacerdos in Missæ sacrificio, &c.] Vide Sot. *in 4. dist. 13. quæst. 1. art. 1.* Ludou. Miranda *d. tom. 1. q. 41. art. 2.*

Quòd Sacrificium Missæ soli Deo offertur.

CAPVT III.

a August. de ciuitate Dei lib. 8. c. 27. ET quamuis a in honorem, & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueuerit, non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronauit, vnde nec Sacerdos dicere solet, Offero tibi sacrificium Petre, vel Paule, sed Deo de illorum victoriis gratias agens, eorum patrocinia implorat, vt ipsi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam facimus in terris.

VIde Homobon. de Bonis *de examine eccles. p. 1. tract. 4. c. 14. q. 122.* Missam dici de Sancto, non quòd offeratur, sed vt innocescatur, colatur, & honoretur specialiter, & ad gaudium quoddam accidentale, quatenus Sanctus gaudet honore, qui in sui memoriam Deo exhibetur, tradunt Henriquez *in summ. lib. 9. c. 14. §. 2.* Azor. *inst. moral. p. 1. lib. 10. c. 22 q. 5.* Card. Bellarm. *lib. 2. de Missa c. 8.* Fr. Ludou. Miranda *in man. Prælat. tom. 1. q. 41. art. 5. concl. 6.* Soar. *tom. 3. disp. 78. sect. 3.* Ægid. de Coninck *de Sacram. tom. 1. q. 83. art. 1. dub. 9. n. 158.* quos refert Bonac. *de Sacram. disp. 4. q. vlt. puncto 4. n. 8. de sacrific. Missæ lib. 2. c. 13.* Ludou. de Ponte *de perfect. tom. 4. tract. 2. c. 1.* Molfes. *in sum. Theolog. moralis tract. 3. cap. 15. n. 14.* Homobon. de Bonis *citato loco.*

De Canonis Missæ antiquitate, & auctoritate.

CAPVT IV.

ET cùm sancta sanctè administrari conueniat, sitque hoc omnium sanctissimum sacrificium Ecclesia Catholica vt dignè reuerenterque offerretur, ac perciperetur, sacrum Canonem multis ante sæculis instituit, ita ab omni errore purum, vt nihil in eo contineatur, quod non maximè sanctitatem, ac pietatem quandam redoleat, mentesque offerentium in Deum erigat. Is enim constat cum ex ipsis Domini verbis, tum ex Apostolorum traditionibus, Sanctorum quoque Pontificum piis institutionibus.

VIde Vigil. Papam *epist. 2.* quæ est ad Eleutherium, in qua scriptum reliquit Canonem haberi ex Apostolorum traditione, Gabr. *in Canonem Missæ*, Walfrid. *de rebus Ecclesiæ c. 22.* Micrologo. *de Ecclesiast. obseruat. c. 12.* Card. Bellarm. *lib. 2. de Missa cap. 20.* Stephan. Durant. *de ritibus Ecclesiæ lib. 2. c. 32. num. 6.* Serran. *in exposit. Missæ sacrosanct. p. 2. num. 16.* Balduin. ion. *super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 4. cap. 9. à princip.* & præcipuè *in vers. porrò Canon.* Ioann. de Lugo *de Sacramentis, tom. 1. tract. de Eucharist. disput. 19. sect. 10. num. 177.*

Qua ratione cæremoniæ, vestes, & alia, quæ ad Missam attinent, statutæ sint.

CAPVT V.

a Aug. lib. 3. de lib. arb. c. 10. humana autem anima. CVmque a natura hominum ea sit vt non facilè queat sine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationem sustolli, propterea pia mater Ecclesia ritus quosdam vt scilicet quædam summissa voce, alia verò elatiore, in Missa pronunciarentur, instituit. Cæremonias item adhibuit, vt mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, vestes, aliaque id genus multa, ex Apostolica disciplina & traditione, quo & maiestas tanti Sacrificij commendaretur, & mentes fidelium per hæc visibilia religionis & pietatis signa ad rerum altissimarum, quæ in hoc Sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

VIde Sot. *in 4. dist. 13. q. 1. art. 4.* Alcuin. *de diuinis offic. tit. quid significent vestimenta* Diego de Gozman *de la excelencia del sacrificio de la ley Euangel. p. 2.* Salzed. ad Bernard. *in pract. c. 33. litt. A.* Iacob. de Graff. *in aureis dec. p. 1. lib. 2. c. 41.* Bonac. *de Sacram. disp. 4. q. vlt. puncto 9. n. 20. & disp. 8. quæst. vnica puncto 5. à n. 43.* Soar. *tom. 3. disput. 82. sect. 2. & 3.* Barthol. ab Angelo *de Missa dial. 5. num. 168. cum seqq.* Nugu. *quæst. 83. art. 3. dub. vlt.* Molfes. *in sum. Theologia moral. tract. 3. c. 10. n. 9. & cap. 12. à n. 25.* Balduin. ion. *super opera controu. Bellarm. in i p. 2. lib. 4. cap. 8. de cærem. Missæ*, Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 29. à n. 159. cum seqq.* Raguc. *de Missa in Ecclesia q. 39.* Serran. *in exposit. Missæ sacrosanctæ pralat. 2.* De Altaris, Cereorum, sacrorum vasorum, ac vestium vsu, antiquitate,

quitate,& ſignificatione, latè Fegnndez *in quinque Eccleſiæ præcepta, præc.* 1. *lib.* 3. *c.* 23. & nouiſſimè frater meus Simon Vaz Barboſa *de ſignificatis myſterioſis officij diuini & ſacrificij Miſſæ*, vbi à c. 12. *cum multis ſeqq.* plura de ſignificatione veſtium ſacrarum, & à c. 30. de cæremoniis Miſſæ.

Miſſa etiam ea, in qua nullus præter Sacerdotem, qui eſt publicus miniſter, ſacramentaliter communicat, eſt publica, fitque pro toto corpore Chriſti, quod eſt Eccleſia.

CAPVT VI.

OPtaret quidem ſacroſancta Synodus, *a ut in ſingulis Miſſis fideles adſtantes* non ſolum ſpirituali affectu, ſed ſacramentali etiam Euchariſtiæ perceptione communicarent, quo ad eos ſanctiſſimi huius ſacrificij fructus vberior proueniret: nec tamen, ſi id non ſemper fiat, [a] præterea Miſſas illas, in quibus ſolus Sacerdos ſacramentaliter communicat, vt priuatas, & illicitas, damnat, ſed probat, atque adeò commendat, ſiquidem illæ quoque Miſſæ, verè communes cenſeri debent, partim, quod in eis populus ſpiritualiter communicet, partim verò, quod à publico Eccleſiæ miniſtro non pro ſe tantùm, ſed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Chriſti pertinent, celebrentur.

a Alioqui nec Fabianus de conſect. diſt. 1. Et ſi nõ nec Cõc. Elibertide cõſecr. diſtinct. 2. c. Omnis homo: nec 1. Tolet c. 13. probaſſet. certis tantũ temporibus communicantes.

VIde Fegnndex *in quinque Eccleſiæ præcepta, præcept.* 1. *lib.* 3. *n.* 14. Ioann. Sanc. *in ſelectis diſp.* 30. *n.* 8. vbi colligit ex hoc decreto vberiorem fructum ex ſacramentali perceptione, quàm de ſpirituali prouenire, & ex Vaſquez *de Euchariſt. diſp.* 212. *n.* 4. errorem putat in Fide aſſeuerare, eoſdem effectus percipi ex Sacramento Euchariſtiæ in voto, atque in re ſuſcepto: addit non obſtare quòd ſuprà *ſeſſ.* 13. *c.* 8. dicatur ſuſcipientes Sacramentum in voto fructum eius, & vtilitatem ſentire: eſt enim ſenſus quòd fructum eius deſiderij Sacramentum ſuſcipiendi, & vtilitatem ſentiant; quod acutè obſeruauit Vaſquez *loco citato.* ex Euchariſtia quidem in voto nullus fructus percipitur, niſi fructus ipſius operis meritorij, ſcilicet deſiderij Euchariſtiæ.

a Vt ſingulis Miſſis fideles adſtantes, &c.] Expreſsè Concilium in præſenti ſupponit eſſe conueniens, laudabile, & conſulendum, vt quotidie Euchariſtiam ſumant Fideles, dum optat, vt in ſingulis Miſſis adſtantes communicent, quod ſic intellexit ſacra Congreg. Cardinalium in declar. quæ habetur *vol.* 4. *deciſ. Reta*, provt illam referunt Ioann. Sanc. *in ſelect. diſp.* 22. *ſub n.* 19. & Hurtado *de Sacramentis, tom.* 1. *tract. de Euchariſt. diſput.* 9. *diffic.* 22. *verſ. Recentiores*, in hæc verba. *Obſtat Concilium Trident. Epiſcopo volenti praſcribere certa tempora, vt dies Dominicos, quartam, & ſextam feriam, quibus tantùm liceat viris laicis, coniugatis, negotiatoribus, & mulieribus etiam non coniugatis ſanctiſſimam Euchariſtiam ſumere etiam ob irreuerentiam, quam poteſt quotidiana huius Sacramenti ſumptio in ſua diœceſi parere. Hoc fuit deciſum in menſe Ianuary* 1587. *obſtare, quia antiquis temporibus peracta conſecratione omnes obſtantes ſumebant Euchariſtiam, & ideo licitũ eſt quotidie Euchariſtiã ſumere*, c. quotidie, de conſecr. diſt. 1. *Quare exhortandi ſunt Fideles, vt ſicut quotidie peccant, quotidie medicinam accipiant*, c. quotieſcunque, de conſecr. diſt. 2. Vnde multis ad id adducti auctoritatibus, & rationibus moti licitum eſſe, imò magis expediens quotidie ſacram Euchariſtiam ſuſcipere illum, qui ſe pototum inuenerit puram abſq; peccato, & in gratia, aſſerunt R. P. Philipp. Bernal. ex Ordine Præmonſt. mei amiciſſimus in libro Conceptionis B. Virginis *diſc.* 3. *fol.* 40. Anton. Ferret. *en guia del camino para Ieſus p.* 3. *dial.* 5. *fol.* 801. Gabr. *in canone Miſſa lect.* 87. *litt. P.* Labata *in locis commun. verb. Euchariſtia prop.* 18. 21. & 28. vbi reprehendit concionatores Communionem quotidianam diſſuadentes, Chriſtoph. Moreno *en Iordanas para el Cielo, tom.* 4. *cap. vlt. in fine*, Viuald. *in candelab. aureo tract. de Euchariſt. n.* 139. latè & doctè Ioann. Sanc. *in ſelect. diſp.* 22. *n.* 7. *cum ſeqq.* Verùm multo plures Doctores eius iudicij ſunt quòd communiter loquendo non expediens ſit laicis quotidiana Communio, tum ob maximam reuerentiam tanto Sacramento debitam, tum vt digniùs, & deuotius ſumatur: quia tanta ſumptionis illius frequentia ab eo, qui abſque magna deuotione & præparatione, (qualis regulariter non reperitur in omnibus cuiuſcunque ſtatus) illud ſumit non congruit maximæ reuerentiæ tanto Sacramento exhibendæ, vileſceret enim quodammodo ob tantam ſumptionis frequentiam abſque magna præparatione. Ita Sot. *in* 4. *diſt.* 12. *art.* 10. *concl.* 3. vbi quòd non conſuleret ſecularibus coniugatis, qui rei familiari inſeruiunt, licèt à peccatis mort. ſint liberi, frequentius quàm decimoquinto die ad ſacram menſam accedere Henriquez *in ſumm. lib.* 8. *c.* 53. vbi approbat conſilium de communicando ſemel in hebdomada, aut bis in menſe, Fr. Emman. *in ſumm. p.* 1. *c.* 65. *in fine*, vbi extendit ad ſemel in hebdomada, exceptis perſonis ſingularibus, quæ comparentur ſanctæ Catherinæ, Vega *in ſumm. p.* 1. *c.* 61. *caſu* 2. *e en el eſpejo de Curas tom.* 1. *c.* 10. *n.* 169. & 170. vbi idem dicit Petr. de Ledeſma *p.* 2. *ſumm. tract. de Euchariſt. c.* 14. *concl.* 4. vbi idem ſcrè tenet, Suar. *tom.* 3. *in* 3. *p. diſp.* 60. *ſect.* 4. Vaſquez *tom. de Euchariſt. diſp.* 214. *c.* 3. *num.* 27. idem ſentientes Petr. Ochagauia *tract.* 2. *de Euchariſt. q.* 16. *num.* 4. Villalob. *in ſumm. tract.* 7. *diffic.* 41. Ioann. de la Cruz *de Euchariſt. dub.* 6. *concluſ.* 2 Bonacin. *de Sacram. diſp.* 4. *q.* 4 *puncto* 2. *n.* 16. Filliuc. *tom.* 1. *tract.* 4. *c.* 7. *n.* 198. & *ſeqq.* Poſſeuin. *de officio Curatè cap.* 8. *n.* 10. Hurtad. *de Sacram. tom.* 2. *tract. de Euchar. diſp.* 9. *diffic.* 22.

Ex hoc text. colligit Ludou. Beia *reſponſ. caſuum conſc. p.* 4. *caſu* 14. *verſ. confirmatur hoc ex Concilio*, quòd ſcilicet quilibet Sacerdos poteſt Euchariſtiam adminiſtrare abſque peccato ſæpiùs communicanti voluntariè, & ex deuotione. Vide S. Ambr. *lib.* 5. *de Sacram. c.* 4 Ægid. de Coninck *de Sacram. tom.* 1. *quæſt.* 80. *n.* 79. *cum ſeqq.* Iacob. de Graff. *de arbitr. confeſſ. lib.* 1. *c.* 30. Victorel. *in notis ad Nauar. in man. c.* 41. *pag.* 110. Lorin. *in Act. Apoſt. c.* 2. *verſ.* 32. *pag. mihi* 136. Ioan. de Lugo *de Sacram. tom.* 1 *tract. de Euchariſt. diſp.* 17. *ſect.* 1. *n.* 1.

Barboſ. Collect. in Concil. Trid.

Causæ plures afferuntur ob quas præceptum sit Sacerdotibus, vt aquam vino in Calice offerendo misceerent.

Capvt VII.

a Carthag. c. 14. & Brac. car 3. cap. 1. ex Cyprian. lib. 2. epist. 3. MOnet deinde sancta Synodus præceptum esse [a] ab Ecclesia Sacerdotibus, vt aquam vino in calice offerendo miscerent, tum quòd Christum Dominum ita fecisse credatur, tum quia è latere eius aqua simul cum sanguine exierit quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cum [b] aquæ in Apocalypsi beati Ioannis populi dicantur, ipsius populi fidelis cum capite Christo vnio repræsentatur.

b Apoc. 17.

VIde Gulielm. Durand. *in rationali diuin. offic. lib. 4. cap. 30.* S. Thom. *in 3. p. q. 74. art. 8.* vbi Nugn. *vers. sit igitur conclusio,* Steph. Durant. *de ritibus Ecclesiæ lib. 2. c. 17.* Henriq. *in sum. lib. 9. c. 47. §. 27. & 28.* Viuald. *in candel. aureo,* vbi de Euchar. *c. 10. n. 3.* Iodoc. Cocc. *in tom. 2 thesauri Cathol. lib. 6 art. 14.* Iacob. de Graff. *in aureis dec. p. 2. lib. 1. c. 6. n. 17.* Barthol ab Angelis *in examine Confess. dial. 4. §. 355.* Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 10. c. 3. vers. altera quæstio,* Petr. de Ledesma *in summ. p. 1. de Sacram.* vbi de Eucharistia *c 4. concl. 16. & 17.* Vasq. *in 3. p. disp. 176. n. 13. & disp. 179. n. 11.* Mulfes. *in summ. Theolog. moral. tract. 3. c. 1. n. 37.* Ægid. de Coninck *de Sacram. tom. 1. q. 74. art. 6. num. 128.* Bonacin. *de Sacrament. disp. 4. q. 2. puncto 4. n. 4.* Humbun. de Bonia *de examine ecclesiast. tract. 4. c. 10. q. 85. & 86. & 87.* Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta, præc. 3. lib. 2. cap. 4.* quorum duo vltimo loco citati quærunt, vtrùm aqua immediatè in sanguinem Christi conuertatur, & an si vinum, vel aqua vino consecratu admisceatur, totum consecretur? nouissimè Ioann. de Lugo *tom. 1. tract. de venerabili Euchar. disp. 4. sect. 2. à n. 22.* Hurtadu *de Sacrament. tom. 2. de Eucharistia disp. 2. diffic. 10. cum seqq.* vbi disputat, an expediens sit aquam vnio consecrandu miscere, & *diffic. 11.* vtrùm aquam vnio consecrando miscere sit necessarium necessitate præcepti, & *diffic. 12.* an mixtio aquæ.

Missa non dicenda vulgari lingua, eius tamen mysteria populo sunt frequenter inculcanda per animarum curatores.

Capvt VIII.

1. *Missa quid, remissiuè.*
2. *Missa celebrari non potest materna, & vulgari lingua.*

ETsi Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem: non tamen expedire visum est Patribus, *a vt vulgari passim lingua celebraretur.* Quamobrem retento vbique cu-
Thren 4. iusque Ecclesiæ antiquo, & à sancta Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum matre, & magistra, probato ritu ne oues Christi esuriant, néve paruuli panem petant, & non sit qui frangat eis: mandat sancta Synodus pastoribus, & singulis, curam animarum gentibus, vt frequenter inter Missarum celebrationem, vel per se, vel per alios ex iis quæ in Missa legun-
a Sess. 24. c. 7. tur, aliquid exponant, [a] atque inter cætera sanctissimi huius sacrificij mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & festis.

1. DE expositione Missæ breuiter agit Iacob. de Graff. *in aureis decis. p. 1. lib. 4. c. 47.*

2. *a Vt vulgari passim lingua celebraretur.*] Materna, & volgari lingua Missam celebrari non posse per hunc text. tenent Petr. Sot. *lect. 15. de cærem. Missæ,* Card. Bellarm. *tom. 1. lib. 1. c. 2. vers. propositio,* Balduin. iun. ad eundem *sub verbo propositio, vers. probatur tertiò, pag. mihi 13.* Barthol. ab Angelo *dial. 5. de Missa §. 461.* Azor. *inst. moral. p. 1. lib. 8. c. 26. q. 6. verb. verum,* Bonac. *de Sacram. disp. 4. q. vlt. puncto 9. n. 36.* Emman. de Valle *de incantat. & ensalm. opusc. 1. sect. 2. c. 6. num. 34.*

De Sacrificio Missæ.

1. *Sacrificium verum, & proprium offertur Dei in Missa, qui secus dixerit, anathema.*
2. *Christus illis verbis,* hoc facite in meam commemorationem, *instituit, & ordinauit Apostolos Sacerdotes vt ipsi aliyque Sacerdotes offerrent corpus & sanguinem suum.*
3. *Sacrificium Missæ est propitiatorium, & offerri debet pro viuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & alys necessitatibus.*
4. *Per Missæ sacrificium non derogatur sanctissimo Christi sacrificio in Cruce peracto, qui secus dixerit, anathema.*
5. *Missæ celebrantur in honorem Sanctorum.*
6. *Canonem Missæ errorem continere si quis dixerit, anathema.*
7. *Missas in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, illicitas esse si quis dixerit, anathema.*

a Canon I.

1. Cor. 11. SI quis dixerit, in Missa non offerri Deo verum & proprium sacrificium, aut quod offerri non sit aliud, quàm nobis Christum ad manducandum dari, anathema sit.

β CANON II.

Lucæ 22. Si quis, illis verbis: Hoc facite in meam commemorationem, Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes; aut non ordinasse, vt ipsi aliique Sacerdotes offerrent corpus & sanguinem suum, anathema sit.

γ CANON III.

Si quis dixerit, Missæ sacrificium tantum esse laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificij in cruce peracti, non autem propitiatorium, vel soli prodesse sumenti, neque pro viuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus offerri debere, anathema sit.

δ CANON IV.

Si quis dixerit, blasphemiam irrogari sanctissimo Christi sacrificio, in Cruce peracto, per Missæ sacrificium, aut illi per hoc derogari, anathema sit.

ε CANON V.

Si quis dixerit, imposturam esse, Missas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorum intercessione apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit, anathema sit.

ζ CANON VI.

Si quis dixerit, canonem Missæ errores continere, idéoque abrogandum esse, anathema sit.

η CANON VII.

Si quis dixerit, cæremonias, vestes, & externa signa, quibus in Missarum celebratione Ecclesia Catholica vtitur, irritabula impietatis esse magis, quàm officia pietatis, anathema sit.

θ CANON VIII.

Si quis dixerit, Missas, in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, illicitas esse, idéoque abrogandas, anathema sit.

1. α CANON I.] Vide Stephanum Durant. *de ritibus Eccles. lib. 2. c. 2. fol. 205.* Iodoc. Cocc. *in thesauro Cathol. tom. 2. lib. 6. art. 4.* Vasq. *in 3. p. tom. 3. disp. 222. n. 15.* Azor. *institut. moral. p. 1. lib. 10. c. 8. q. 4.* Molfes. *in summ. Theolog. moralis tract. 3. c. 8. n. 24.* Hurtado *de Sacrament. tom. 2. tract. de sacrific. Missæ disput. 2. diffic. 2.*

2. β CANON II.] Vide S. August. *lib. 10. de ciuitate Dei c. 20.* Azor. *institut. moral. part. 1. lib. 10. c. 8. q. 4.* Suar. *de Relig. tom. 1. lib. 1. de diuino cultu c. 3. num. 9.* Iodoc. Cocc. *in thesauro Cathol. tom. 2. lib. 6. art. 4.* Molfes. *in summa Theologia moralis tract. 3. c. 8. n. 24. & c. 14. num. 11.* Filliuc. *in quæst. moral. tract. 5. c. 2. n. 33.* Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta lib. 3. c. 4. n. 10.* Homobon. de Bonis *de examine Eccles. tract. 4. c. 2. q. 108.*

3. γ CANON III] Vide Vasq. *in 3. part. tom. 3. disput. 228. n. 3.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. & censur. tom. 1. quæst. 83. n. 161.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 29. n. 49.* Molfes. *in summ. Theolog. moralis tract. 3. cap. 15. num. 34.* Filliuc. *in quæst. moralibus tract. 5. n. 43. & 50.* Fr. Ludou. Miranda *in man. Prælat. tom. 1. quæst. 41. art. 5. concl. 1.* Bonacin. *de Sacrament. disp. 4. q. vltima puncto 4. n. 6.* Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta, præc. 1. lib. 3. c. 11. n. 3.* Paul. Laymann. *in summa Theolog. moral. lib. 5. tract. 5. c. 2. n. 5.* Hurtado *de Sacrament. tom. 2. tr. de sacrif. Missæ disp. 1. diffic. 15. & disp. 2. diffic. 4.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 2. c. 8. n. 22. cum seqq. & n. 28.*

δ CANON IV.] Vide Soar. *tom. 3. disput. 69. sect. 2. dub. 2.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 59.* Molfes. *in summa Theologia moralis tract. 3. c. 8. num. 23.* 4.

ε CANON V.] Vide Molfes. *in summa Theologia moralis tract. 3. cap. 12. n. 26.* & citatos *suprà cap. 3.* 5.

ζ CANON VI.] Vide Henriquez *in summa lib. 9. c. 31. §. 2.* Molfes. *in summa Theolog. moralis tract. 3. c. 12. num. 26.* & citatos *suprà c. 4.* Ioann. de Lugo *de Sacrament. tom. 1. tract. de Venerabili Eucharist. Sacramento disp. 19. sect. 10. n. 177.* 6.

η CANON VII.] Vide Salzed. ad Bernard. *in pract. c. 38. littera A.* & citatos *suprà c. 5.*

θ CANON VIII.] Vide Azor. *institut. moral. p. 1. lib. 10. c. 30. quæst. 1. vers. altera quæstio est.* Balduin. Iun. *super opera controuers. Bellarmin. part. 2. lib. 4. cap. 7.* Raguc. *de Missa in Ecclesia, quæst. 41. in fine.* Molfes. *in summa Theologia moralis tract. 3. cap. 7. num. 11.* Filliuc. *in quæst. moral. tom. 1. tract. 4. cap. 9. num. 244.* Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta lib. 3. c. 3. n. 14.* 7.

Decretum de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ.

1. *Missas nouas cantantibus nihil dandum.*
2. *Missas nouas celebrantes non possunt circumire Ecclesiam ad oblationes accipiendas.*
3. *Sacerdoti licet de iusto stipendio pro Missis ad sui sustentationem pacisci.*
4. *Missæ tot absolutè celebrari debent, quod ad rationem attributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint.*
5. *Missam qui suscipit celebrandam cum certa eleemosyna, nõ potest eandẽ Missam alteri celebrandã committere parte eiusdem eleemosynæ sibi retenta.*
6. *Missas ab offerente præscriptas celebrare tenentur Sacerdotes accipientes stipendium minus congruum.*
7. *Missæ vna non potest quis duabus obligationibus satisfacere.*
8. *Episcopus præscribere debet eleemosynam congruam vbi testator reliquerit vt celebretur certus Missarum numerus.*
9. *Ecclesiæ, & loca pia ex eleemosynis Missarum celebrandarum nullam vtcunque minimam portio-*

nem retinere possunt.

10. *Sacerdos non potest pro vna Missa duplices eleemosynas recipere.*

11. *Parochi in illis diebus, quibus Missam tenentur celebrare, non possunt pro ea manualem eleemosynam recipere.*

12. *Beneficij Rector non tenetur Sacerdoti celebranti pro se dare stipendium ad rationem reddituum beneficij.*

13. *Eleemosynas Missarum celebrandarum non possunt administratores Ecclesiæ accipere si illis nonnisi post longum tempus satisfacere valent.*

14. *Episcopi in suis diœcesibus interdicere debent ne cui vago & ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat.*

15. *Missa sacrificium extra Ecclesiam peragi non debet.*

16. *Priuilegium Episcoporum, quod cum Altari portatili celebrare possint, & sibi facere celebrari, est sublatum per hoc decretum.*

17. *Licentia, quam Episcopus concedere poterat, vt in sua diœcesi extra locum sacrum in Altari portatili quis celebraret, est renocata per hoc decretum.*

18. *Episcopus ex iusta causa potest concedere facultatem celebrandi extra Ecclesiam.*

19. *Licentia concessa Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus celebrandi in Altari portatili sunt renocata.*

20. *Missa extra Ecclesiam, & locum sacrum ad id specialiter deputatum non potest celebrari.*

21. *Oratoria in particularium dumtaxat domibus existentia comprehenduntur sub hoc decreto.*

22. *Ecclesia, vel Capella publica non comprehenduntur hoc decreto.*

23. *Musica lasciuum quid aut impurum miscentes, & vana ac prosana colloquia ab Ecclesiis arcenda.*

24. *Musica instrumenta in Ecclesia licita.*

25. *Missæ celebrandæ tempus.*

26. *Missam in propria Ecclesia celebrare debet parochus, & non in alia.*

27. *Missas duas festis diebus potest parochus ob defectum Sacerdotum ex concessione Episcopi celebrare.*

28. *Missas celebrare ante celebrationem Missæ in Ecclesia parochiali non prohibetur Regularibus in suis Ecclesiis.*

29. *Episcopus non potest concedere licentiam vt quis celebrare possit Missam cum Barettino.*

30. *Missarum & candelarum certus numerus superstitiosus ab Ecclesia remouendus.*

31. *Parochus tenetur populum monere vt frequenter ad suas parochias saltem diebus Dominicis & maioribus festis accedant.*

32. *Regulares cogere potest Episcopus vt in offertorio Missarum conuentualium in diebus Dominicis declarent fidelibus, quæ festiuitates & ieiunia in illa hebdomada occurrant.*

33. *Festos dies, & ieiunia in suis Ecclesiis annuntiare nullatenus prohibentur Regulares.*

34. *Regularibus non est prohibitum inter Missarum solemnia vertere se ad populum, & generalem confessionem pro eo facere.*

35. *Ordinarius non potest prohibere Regularibus ne Missas celebrent, & campanas pulsent in suis Ecclesiis ante celebrationem Missæ in Ecclesia parochiali.*

36. *Regularibus licet celebrare Missam in Ecclesia seculari de consensu Rectoris eiusdem Ecclesiæ.*

37. *Regulares non possunt in Sabbato sancto benedicere domos.*

Hier. 48.

QVanta cura adhibenda sit, vt sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur, quiuis facilè existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in sacris literis eum vocari, qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessariò fatemur, nullum aliud opus adeò sanctum, ac diuinum à Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo viuifica illa hostia, qua Deo patri reconciliati sumus, in altari per Sacerdotes quotidie immolatur, satis etiam apparet, omnem operam & diligentiam in eo ponendam esse, vt quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis, ac pietatis specie peragatur. Cum igitur multa iam siue temporum vitio, siue hominum incuria, & improbitate irrepsisse videantur, quæ à tanti sacrificij dignitate aliena sunt, vt ei debitus honor, & cultus ad Dei gloriam & fidelis populi ædificationem restituatur, decernit sancta Synodus, vt Ordinarij locorum & Episcopi ea omnia prohibere, atque è medio tollere sedulo curent, ac teneantur, quæ vel auaritia, idolorum seruitus, vel irreuerentia, quæ ab impietate, vix seiuncta esse potest, vel superstitio, veræ pietatis, falsa imitatrix induxit. Atque vt multa paucis comprehendantur, in primis, quod ad auaritiam pertinet, cuiúsvis generis mercedum conditiones, pacta, α *& quidquid pro Missis nouis celebrandis datur*, necnon importunas, atque β *illiberales eleemosynarum exactiones* potius quam postulationes, aliáque huiusmodi, quæ à simoniaca labe, vel certè à turpi quæstu non longè absunt, omnino prohibeantur. Deinde, vt irreuerentia vitetur, singuli in suis diœcesibus interdicant, γ *ne cui vago, & ignoto Sacerdoti* Missas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publicè, & notoriè criminosus sit, aut sancto altari ministrare, aut sacris interesse permittant, δ *néve patiantur* ε *priuatis in domibus*, ϛ *atque omnino extra Ecclesiam* & ad diuinum tantùm cultum ζ *dedicata Oratoria*, ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda sanctum hoc sacrificium à sæcularibus, aut regularibus quibuscumque peragi, ac nisi prius qui intersint, decenter composito corporis habitu, declarauerint se mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non solùm corpore adesse. η *Ab Ecclesiis verò musicas eas*, vbi siue organo, siue cantu lasciuum, aut impurum aliquid miscetur, item sæculares omnes actiones, vana, atque adeò prophana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant, vt * domus Dei verè domus orationis esse videatur, ac dici possit. Postremò,

Ephes. 5. a Conc. Laodicen. can. 8. Concil. Carthag. 2. can. 9. c. sicut cũ seq. cap. hic ergo c. nullus presbyter. & c. clericos de cõs. dist. 5. iuxta Conc. Laod. c. 58. & Felic. Papã in epistol. ad omnes Episcop. & ante hos Anacletus epist. 1.

* Matth. 21.

no

ne superstitioni locus aliquis detur, edicto, & pœnis propositis caueant, β *ne Sacerdotes aliis, quàm debitis horis celebrent*, néve ritus alios, alias cæremonias, & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili vsu receptæ fuerint. ε *Quarundam verò Missarum, & candelarum*, certum numerum, qui magis a superstitioso cultu, quam à vera religione, inuentus est, omnino ab Ecclesia remoueant, doceántque populum, quis sit, & à quo potissimum proueniat sanctissimi huius sacrificij tam pretiosus ac cœlestis fructus. a *Moneant* etiam eundem populum, vt *frequenter* ad suas [b] parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus festis, accedant. γ *Hæc igitur omnia*, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinarijs proponuntur, vt non solùm ea ipsa, sed, quæcumque alia huc pertinere visa fuerint, ipsi pro data sibi à sacrosancta Synodo potestate, ac etiam, vt delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant, atque ad ea inuiolatè seruanda censuris Ecclesiasticis, aliísque pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant, non obstantibus priuilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

b Cap. 2. de par. Vide Conc. Agat. 22. & 63.

MVlta circa hanc materiam cumulaui nouissimè *in meo tract. de officio, & potest. Parochi, cap. 11.*

1. α *Et quicquid pro Missis nouis celebrandis datur*] De nihil dando celebrantibus Missas nouas, vide Nauar. *de orat. miscel. 56. n. 3.* Gutier. *canon. lib. 1. cap. 29.*

2. Missas nouas celebrantes posse se tantùm in medio Altaris ad populum vertere, & oblationes sponte factas recipere, non autem circuire Ecclesiam hac de causa, refertur decisum Zerol. *in praxi Episc. p. 2. verb. Missa. v. secundo,* Galet. *in margarita casuum conscient. verb. Missa 6.*

3. β *Illiberales eleemosynarum exactiones, &c.*] Sacerdoti licere de iusta stipendio pro Missis ad sui sustentationem pacisci, dummodò expressè declaret se non pro Missæ officio, sed pro necessaria sustentatione illud exigere, ne speciem quandam negotiationis, atque adeò scandalum imperitis exhibeant, tradunt Aragon. *de iustit. & iure quæst. 100. de simon. art. 2.* Less. *de iustit. lib. 2. c. 35. dub. 8. n. 48. cum seqq.* Homobon. de Bonis *de examine Eccl. p. 1. tract. 4. cap. 13. n. 116. in fine,* Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept. 1. lib. 4. c. 8. n. 2. & 3.* Ioan. de Lugo *de Sacrament. to. 1. tract. de Venerabili Eucharist. Sacramento disp. 21. sect. 1. n. 1. cum seqq.* Suar. *de Relig. to. 1. lib. 4. de Simon. c. 21. n. 16.* Sanch. *in cons. moral. tom. 1. lib. 2. c. 3. dub. 10.* Hurtado *de Sacrament. tom. 2. tract. de sacrif. Missæ disp. 4. diff. 14.* Barth. à S. Fausto *in tract. de suffrag. lib. 1. q. 64.* Fraxinel. *de obligation. Sacerd. sect. 3. pranot. 1. §. 5. n. 4.* vbi *n. 5.* cum Possevin. *de officio Curati, c. 2. n. 20.* subdit ab hoc pacto re vera abstinendum esse, quia non potest esse sine lucri auiditate, vel sine negotiatione, & scandalo.

4. Missæ tot absolutè celebrari debent, quot ad rationem attributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint, ita vt alioquin ij, ad quos pertinet, suæ obligationi non satisfaciant: quinimo grauiter peccent, & ad restitutionem teneantur, S. Congr. Concil. *in decretis de celebratione Missar. §. 2. sub die 21. Iunij 1625.* post meum tract. *de officio. & potest. Episcopi, pag. 7.* secundùm Lugduneo. impress.

5. Missam qui suscipit celebrandam cum certa eleemosyna, non potest eandem Missam alteri celebrandam committere parte eiusdem eleemosynæ sibi retenta, ead. S. Congreg. *d. loco, §. 4.*

6. Missas ab offerente præscriptas celebrare tenentur Sacerdotes accipientes stipendium minus congruum, cùm Ordinarius præscripserit eleemosynam congruam iuxta qualitatem loci, personarum, & temporum, S. Congreg. Conc. *in resolutionibus dubiorum, quæ de anno 1626. mota fuerunt super decreta de celebr. Miss. dub. 3.* impressa post d. meum tract. *de officio. & potest. Episcopi pag. 10.* secundùm Lugdunen. impress.

7. Missas, qui obligantur celebrare ratione beneficij, seu capellæ, legati, aut salarij, si eleemosynas pro alijs etiam Missis celebrandis susceperint, non possunt eadem Missa vtrique obligationi satisfacere. Eadem S. Congreg. *vbi proximè dub. 4.* Et tenent Gauant. *ad rubricas Missal. to. 1. p. 3. tit. 12. n. 5.* Antuoin. Diana *moral. resolut. tom. 1. tract. de celebrat. Missar. res. 80.* Ego ipse *de officio, & potest. Parochi c. 11. n. 11.* Quamuis contrarium sustineant Suar. *de Sacrament. disp. 86. sect. 1. & 3.* Vasq. *disp. 234. c. 6.* Lud. Torrian. *in select. disput. part. 2. disp. 31. dub. 16.* Alphons. de Leone *in tract. de Iubileo p. 3. q. 20. n. 27.* Fraxinel. *de oblig. Sacerd. sect. 4 concl. 4. §. 8.* Barthol. à S Fausto *in tract. de Iubileo lib. 1. q. 81.* Homobon. de Bonis *de examine Eccles. p. 1. tract. 4. c. 14. q. 111 & in consult. casuum Conscient. vol. 2. p. 5. resp. 63.* Ludouic. à Cruce *in exposit. Bullæ Cruciatæ disp. 3 dubit. 19. n. 22.* quos refert, & sequitur Ioan. de Lugo *d. tract. de Eucharist. disp. 21. sect. 1. n. 21. cum seqq.*

8. Missarum numerum si testator relinquat vt celebrentur pro eius anima absque vlla præscriptione eleemosynæ, tunc ab Episcopo, non verò ab hæredibus est præscribenda eleemosyna congrua, quæ respondeat oneribus Missarum celebrandarum secundùm morem ciuitatis, vel prouinciæ, ead. S. Congregat. *dub. 5.*

9. Ex eleemosynis Missarum celebrandarum nullam vtcunque minimam portionem retinere possunt Ecclesiæ, ac loca pia, seu illorū administratores ratione expensarum, quas subeunt in Missarum celebratione, nisi cùm Ecclesiæ, & loca ipsa alios non habent redditus, quos in vsum earundem expensarum erogare licitè possint, & tunc quam portionem retinebunt, nullatenus debet excedere valorem expensarum, quæ pro ipsomet tantùm Missæ sacrificio necessario sunt subeundæ, & nihilominus eo etiam casu curandum esse vt ex pecunijs quæ supersunt, expensis, vt suprà, deductis absolutè tot Missæ celebrentur, quot præscriptæ fuerint ab offerentibus eleemosynas, ead. S. Congr. *dub. 7.*

Pro celebratione Missæ quando offertur eleemosyna maior solita, debet absolutè is, cui oblata fuerit, eandem integram eleemosynam tribuere Sacerdoti celebranti, nec vllam illius partem sibi retinere potest, ead. S. Congreg *dub. 9.* & ideo iam cessarunt variæ scribentium sententiæ, vt attestatur Ioan. de Lugo *d. disp. 21. sect. 2. n. 29.*

Sacerdos

10. Sacerdos duplicem eleemosynam recipiens non potest vnica Missa satisfacere duabus obligationibus, nisi in fundatione expressè cautum sit quòd non teneatur Sacrificium applicare, Sel. *in selectis canon.cap.*28. *n.*3. attestans sic fuisse resolutum *in Aretina* 28. *Aprilis* 1619. Vnde nec iam hodie ex prædicta S.Congreg. declaratione licet Sacerdoti pauperi accipere pro vna Missa tot stipendia, quot sufficerent ad eius diurnam sustentationem, ex Ioan.de Lugo *d.disp.*21.*sect.*2.*n.*27. vbi *n.*28. subdit nec id licere vigore priuilegiorum à summis Pont. aliquibus Religionibus concessorum, cùm à S.Congreg. iam reuocata sint, & Barthol.à S.Fausto *in tract.de suffrag.lib.*1.*q.*67.

11. Parochi in illis diebus, quibus Missam tenentur celebrare, non possunt pro ea manualem eleemosynam recipere, Sel. *d.c.*28. *n.*4. vbi refert ita fuisse decisum *sub die* 1. *Septembr.*1629.

12. Beneficij Rector per alium Missas celebrare valens non tenetur Sacerdoti celebranti dare stipendium ad rationem reddituum beneficij, sed satis est vt ei tribuat eleemosynam congruam secundùm morem ciuitatis, vel prouinciæ, nisi in fundatione ipsius beneficij aliud cautum fuerit, S.Congr.Conc. *super decretis de celebrat. Missar. dub.*8. refert Ioan.de Lugo *d.disp.*21.*sect.*2.*n.*30.

13. Eleemosynas Missarum celebrandarum non possunt administratores Ecclesiæ magnæ deuotionis, & concursus accipere, si iisdem Missis non nisi post longum tempus satisfacere valeant, nisi de consensu eorum, qui eleemosynas tribuunt, ead. S.Congr. *dub.*14.

14. γ *Ne cui vago, & ignoto Sacerdoti*, &c.] Episcopi in suis diœcesibus interdicere debent, ne cui vago & ignoto sacerdoti Missas celebrare liceat Azor. *inst. moral.p.*1.*lib.*12.*c.*18.*q.*9. metipsum *de officio, & potest. Episcopi part.*3. *alleg.*21. *num.*1. Hieron.Rodet. *in compendio quæst.regul.resol.*25.*de celebrat. Missa num.*17. Alzed. *de præcell. Episcop. dignit. part.*1.*c.*10.*n.*30. Sanch. *in opusc. moral. lib.*7.*c.*1.*dub.*47.*n.*1. & latè *infra sess.*23.*de reformat.c.*16.

15. δ *Neve patiantur priuatis in domibus*, &c.] Vide Henriq. *in summ.lib.*8.*c.*56. Gutier. *can.lib.*1.*c.*36. *n.*24. *cum seq.* latè Fr. Ioann. de la Cruz *de statu Relig.lib.*2.*c.*5.*dub.* Petr.de Ledesma *in summa p.*1. *de Sacrament.* vbi de Eucharist. *concl.*2.*dub.*1.*&* 2. Azor. *instit. moral.part.*1.*lib.*10.*cap.*26.*à princip.* Piasec. *in praxi Episcop.pàrt.*2.*c.*3.*n.*21.*in fine, pag.*140. Ægid. de Coninck *de Sacrament.tom.*1.*q.*83. *n.*23.*cum seq.* Bonac. *de Sacrament.disp.*4.*q.vlt. puncto* 9.*n.*9.*&* 10. Paul.Leymann. *in Theolog. moral.lib.*5.*tract.*5.*c.*5.*n.*4. Fr.Lud. Miranda *in man. Prælat. tom.*1.*q.*40.*art.*9.*concl.*3.*&* 4. Ioan.Valer. *de different.inter vtrumque forum, verb. Missa, differ.*2. Aloys. Ricc. *in decis.curiæ Archiep Neapol. p.*4.*decis.*78. Hurtado *de Sacrament.tom.*2.*tract.de sacrific.Missa disp.*4.*diffic.*6. Tambur. *tom.*3.*de iure Abbatum disp.*5.*q.*11.*n.*69. Homobon.de Bonis *de examine Eccles. tract.*4.*q.*137. vbi ex Nald. *verb. Missa n.*31. & ex *commentar. suis de humana vita statu p.*1. *c.*15.*obligat.*4. subdit Episcopum non posse dare licentiam alicui vt domi locum honestum habeat, qui per modum sacelli solùm diuino cultui seruiat, in quo celebretur.

16. Vtrùm priuilegium Episcoporum quòd cum Altari portatili celebrare possint, & sibi facere celebrari, de quo *in c.vlt. de priuileg.lib.*6. sublatum sit per hoc decretum, dubitat Nauarr. *consil.*16. *in antiq.* aliàs 5. *in nouis* sub illo tit. *de priuileg.* Sed sublatum non esse resoluunt Azor. *d.c.*26.*q.*4. Lud. Beia *respons.casuum conscient.p.*4.*casu* 33. Vgolin. *de officio Episcopi c.*2.*§.*2.*n.*4. Hurtado *de Sacram. tom.*2. *tract. de sacrific. Missa disp.*4. *diffic.*6.*vers. Episcopus tamen, in cap.vlt.* Armendar. *in addit. ad recop.legum Nauarra, lib.*1.*tit.*18.*l.*7. *de Episcopo n.*73. Fagundez *in quinque Eccles. præcepta præc.*2. *lib.*3.*c.*13.*n.*19. Valq. *disp.*233.*n.*7. Ioan. de Lugo *de Sacrament. tom.*1. *tract.de Euchar.disp.*20.*sect.*2.*n.*49. Ego ipse *de officio, & potest.Episcopi p.*2. *alleg.*23.*n.*5. Ratio est, quia intentio Concilij est tollere abusus, & in Episcopis non est abusus, cùm fiat ex causa vt quotidie Missam audiant, *d. c. fin.* quam non audirent si illa priuilegia Episcopi derogarentur; & maximè transeundo, & itinerando, vel ex causa valetudinis, concedit Ioan. Valer. *de differ. inter vtrumque forum, verb. Missa, different.* 2. *vers. hac tamen regula*, & saltem occasione pestis, & belli admittit Sel. *d. cap.*18. *numero* 5. vbi refert ita fuisse decisum *in causa Lombardia* 17. *Augusti* 1630.

17. Sed an facultas, quam Episcopus concedere poterat, vt in sua diœcesi extra locum sacrum in Altari portatili quis celebraret, per *cap. Missarum, de consecrat. dist.*1. sit reuocata per Concil. in præsenti? Reuocatam esse absolutè tradunt Paul.Fusc. *de visit.lib.*1.*c.*21.*n.*8. Nauar. *in man.cap.*25.*num.*81. Gutier. *d.cap.*30.*num.*25. Azor. *d.cap.*26.*quæst.*8. Ioan. Valer. *d.differ.*2.*vers.secundo fallit.* Beia *d.casu* 33.*vers.tertio dico*, Cardos. *in praxi Iudic.verb. Episcopus n.*9. Fagundez *d.cap.*13.*n.*6. Hurtado *d. tract.de sacrific. Missa disp.*4.*diffic.*6.*in princ.* Et sic ad Papam solum, & non ad Episcopum spectare post Concil. Trid. licentias huiusmodi concedere, referunt decisum Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles.decis.*538.*n. vlt. in* 1.*edit.* aliàs *resol.*460.*in fine in* 2. *edit.* Ioan. Valer. *loco proximè citato*, Armendar. *d.l.*7.*de Episc.n.*74. vbi *n.*70. & 71. addit pariter fuisse resolutum non posse Ordinarium restringere, aut aliquo modo impedire licentias à Sede Apostol. concessas celebrari faciendi in priuatis Oratoriis, vigore *d c. Missarum*, sed debere eatum formam obseruare, visitando tantùm Oratoria si decenti loco, ornatóque sint.

18. Ex iusta autem causa posse Episcopum facultatem concedere celebrandi extra Ecclesiam, vel alium locum sacrum, non obstante hoc decreto, illud solùm pro libito, & sine iusta causa fieri prohibente resoluunt Nauarr. *consil.*16. *in antiq.* aliàs *consil.*5. *in nouis, de priuileg.* Sayr. *in flor. decis. sub eod.tit.decis.*17. Lud. Beia *d.casu* 33.*vers.tertio dico*, Zerol. *in praxi Episc.part.*1.*verb.Missa*, Piasec. *in simili praxi part.*1.*cap.*5.*num.*8. Villalob. *in summ.part.*1.*tract.*8.*differ.*13.*n.*2.*ad fin.* Hieron. Roderic. *in compend.quæst.regul.resol.*9.*n.*5. Bonac. *de Sacrament. disput.*4. *quæst.vlt.punct.*9.*num.*10. Raguç. *de Missa in Ecclesia quæst.*57.*n.*1. vbi *n.*2. *cum seq.* ponit exemplum vrgentis necessitatis, videlicet cùm multitudo maxima populi adesset in campo, & vellet ac teneretur audire Missam, nec adesset locus capax, vel cùm ad audiendum maxima populi frequentia confluit, seu tempore belli, aut pestis Ioan. Valer. *d.verb. Missa differ.* 2.*vers. vno tamen casu, & vers.quartò fallit*, vbi exemplificat quando fiunt supplicationes ad parua eremitoria, vel debent celebrari aliquæ Missæ nouæ, ad quas maxima multitudo, quam Ecclesia, vel eremitorium capere non potest, conuenit, vel quando Ecclesiæ fuere combustæ, & exercitus existit in campo; ego ipse *de officio, & potest. Episcopi part.*2. *alleg.*23.*n.*8.

Contrà Azor. *d.part.*1. *lib.*10. *c.*26.*q.*3. Valer. Reginald.

Reginald. *d. lib. 29. num.* 176. Ægid. de Coninch *de Sacrament. q.* 83. *num.* 225. Fr. Ludouic. Miranda *in man. Pralat. tom.* 1. *q.* 40. *art.* 9. *concl.* 3. *in fine*, existimantes nec iusta de causa posse Episcopum date facultatem celebrandi in capella domus priuatæ, & sub dio, etiam adhibito vtroque Altari, firmo scilicet, & portatili.

19. Vtrùm autem licentiæ, seu priuilegia concessa *in cap. in his* 30. *de priuileg.* & diuersos summos Pontif. Fratribus Minoribus, & Prædicatoribus celebrandi, in Altari portatili sine alia Ordinariorum licentia in locis, quos degunt, reuocata sint per hoc decretum; Reuocata esse tenent Nauarr. *d. c.* 25. *n.* 82. *in fine*, Stephan. Durant. *de ritibus Eccles. lib.* 2. *c.* 6. *n.* 3. *vers. quo etiam decreto, & num.* 8. Henriquez *d. c.* 27. §. 3. *in commento litera F.* Soar. *d. dispnt.* 81. *sect.* 3. *vers. quarta exceptio*, Fr. Ludouic. Miranda *d. quæst.* 41. *artic.* 9. *conclus.* 4. Molfes. *in summa Theolog. moral. tract.* 3. *cap.* 10. *num.* 39. Homobon. de Bonis *d. tract.* 4. *quæst.* 137. Azor. *d. c.* 26. *q.* 7. Ludouic. Beia *d. casu* 33. *versic. & quamuis*, Ægid. de Coninck *d. quæst.* 83. *n.* 226. Ioan. Valer. *d. verb. Missa differ.* 2. *in princip.* Raguc. *d. quæst.* 57. *n.* 1. Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta p.* 1. *li.* 3. *cap.* 13. *à n.* 16. Lotter. *de re benefic. lib.* 1. *q.* 30. *n.* 15. Ego ipse *dicta alleg.* 23. *n.* 4.

Contrà Fr. Emman. *in summa verb. Missa, n.* 16. *& quæst. Regul. tom.* 1. *q.* 43. *art.* 5. Villalob. *in summa p.* 1. *tract.* 8. *differ.* 23. *num.* 6. *§. tambien tiennen*, Pet. de Ledesma, & Ioan. à Cruce, quos refert, & sequitur Portel. *in dubiis Regularibus verb. Altare, n.* 1. Hieron. Roderic. *d. resol.* 9. *num.* 4. Ioan. de Lugo *d. tract. de Euchar. disput.* 20. *sect.* 2. *n.* 15. existimantes posse hodie Regulares vti dictis priuilegiis, tacentibus, & non contradicentibus Episcopis.

20. 1 *Atque omnino extra Ecclesiam*, &c.] Vide S. Thom. 3. *p. q.* 83. *artic.* 3. *ad* 1. Guilhelm. Durand. *in rationali diuinor. Offic. lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 41. Petr. de Ledesma *in summa p.* 1. *de Sacrament.* vbi de Eucharistia, *c.* 2. Soar. *d. disp.* 81. *sect.* 3. & 5. Ioan. de la Cruz *d. lib.* 2. *c.* 5. *dub.* 7. Azor. *d. c.* 26. *qu.* 1. Cened. *practic. & canonic. quæst.* 44. *à n.* 9. Filliuc. *in quæst. moralibus tom.* 1. *tract.* 5. *n.* 115. Ioan. Valer. *d. diff.* 2. *in princ. vers. Missa*, Fr. Ludouic. Miranda *d. q.* 41. *art.* 9. *concl.* 2. Raguc. *d. q.* 57. *in princip.* Fernandez *in examine Theologiæ moralis p.* 1. *c.* 4. §. 10. Raguc. *de Missa in Ecclesia q.* 57. Homobon. de Bonis *de examine Eccles. tract.* 4. *q.* 158. Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta, prac.* 1. *lib.* 3. *c.* 13. *a.* 2. citatos per me *d. p.* 2. *alleg.* 23. *num.* 1. vbi *n.* 2. cum pluribus resoluo mortale esse peccatum extra casum necessitatis in loco non sacro celebrare, licèt non derut scandalum, nouissimè Ioan. de Lugo *de Sacrament. tom.* 1. *tract. de Eucharist. disput.* 20. *sect.* 2. *à n.* 48. vbi inter casus necessitatis, quos excipit, enumerat, si dum aliqui peregrinantur, diu Missa carere coguntur, quando Ecclesiæ sunt dirutæ; quando multi conueniunt ad solemnitatem, & non capit eos Ecclesia; item in castris pro militibus: in littore pro nautis intra triremes existentibus, vel multitudine etiam nauigantium in aliis nauibus, vt festo die Missam audiant, de quo etiam Hurtado *d. tract. de sacrif. Missæ disput.* 4. *diffic.* 6. *vers. obseruandum est secundò.*

21. ¶ *Dedicata Oratoria*, &c.] Oratoriâ in particularium dumtaxat domibus existentia comprehendi sub hoc decreto, resoluit Sel. *in selectis canon. c.* 18. *n.* 25. asserens sic fuisse resolutum *in Florentina* 1. *Septembris* 1615. *& in Colimbrien.* 1. *Iulij* 1616. Vnde Carol. Nauar. *in comment. ad c. Missarum* 23. *de consec. dist.* 1. citatus à Ioan. de Lugo *d. disp.* 20. *sect.* 2. *n.* 50. aduertit palatium Episcopi non existimari domum priuatam, atque ideo non esse ablatam Episcopis facultatem habendi Oratorium ad diuina deputatum, in quo celebrare possint, sicut antea in suis domibus.

Ecclesiæ, vel Capellæ publicæ non comprehenduntur hoc decreto, dummodo earum ianua in via publica exeat, & ad illam omnibus publicus pateat accessus, nec fenestræ in illa fiant, per quas in eam prospectus haberi valeat, habeátque necessaria requisita, nec iuribus parochialibus præiudicetur, ita Sel. *d. c.* 18. *n.* 26. attestans ita fuisse decisum *in dictis Florentina, & Colimbrien.* 22.

z Ab Ecclesiis verò musicas eas, &c.] Vide Caiet. *in* 2. 2. *q.* 91. *art.* 1. *vers. inter hac*, Nauar. *in man. c.* 12. *num.* 87. Valent. 2. 2. *disp.* 5. *q.* 9. *puncto vnico*, Soar. *tom.* 2. *de relig. lib.* 4. *de oratio.* 13. *n.* 26. & 37. Sanch. *in præcepta Decalogi tom.* 1. *lib.* 2. *c.* 8. *n.* 7. Bonacin. *de horis canon. disput.* 2. *q.* 1. *puncto* 3. *n.* 1. met ipsum *in collect. ad cap. dolentes num.* 15. *de celebr. Missar.* Ioan. Sanc. *in select. disput.* 47. *n.* 22. 23.

Musica instrumenta in Ecclesiis licita esse si decenter adhibeatur, docent Caietan. *in summ. verb. organorum vsus*, Soar. *d. lib.* 4. *c.* 8. *n.* 5. *cum seq.* Carol. Macigo. *de horis canon. cap.* 61. *n.* 9. Molfes. *in summ. Theolog. moralis tract.* 5. *c.* 2. *à n.* 65. Filliuc. *in quæst. moral. tract.* 23. *c.* 3. *ad fin. n.* 130. Peregrin. *in constit. cleric. Regular. p.* 1. *c.* 1. §. 10. Ego ipse *in collect. ad d. c. dolentes num.* 16. *& in tract. de Parocho p.* 1. *c.* 15. *n.* 23. *cum seqq.* 24.

§ *Ne Sacerdotes aliis, quàm debitis horis celebrent.*] Tempus, seu horam celebrandæ Missæ regulariter incipere ab aurora, quando aer incipit illustrari, seu illuminari per primam Solis irradiationem, vel paulo antè per dimidiam horam vsque ad meridiem, tradunt Nauarr. *in manu. c.* 25. *n.* 85. *& de orat. miscel.* 76. Henriq. *in summ. lib.* 9. *c.* 24. §. 6. Sot. *in 4. dist.* 13. *q.* 2. *art.* 2. Victor. *in summ.* vbi de Eucharistia, *n.* 97. Stephan. Durant. *de ritibus Eccles. lib.* 2. *c.* 7. Soar. *tom.* 3. *disp.* 80. *sect.* 4. Fr. Emman. *in explicat. Bulla Cruciata.* §. 13. *ad fin.* Nald. *verb. Missa num.* 21. Barthol. ab Angelo *de Missa dial.* 5. §. 647. Azor. *instit. moral p.* 1. *lib.* 10. *cap.* 25. Vasq. *in* 3. *p. tom.* 3. *disput.* 233. *n.* 26. *cum seqq.* Piasec. *d. c.* 3. *n.* 22. *vers. statutis*, Pitigian. *dist.* 13. *qu.* 2. *art.* 4. Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom.* 1. *q.* 83. *n.* 217. *cum seqq.* Fr. Ioan. de la Cruz *de statu relig. lib.* 2. *cap.* 5. *dub.* 6. Valer. Reginal. *d. lib.* 29. *num.* 173. Fr. Ludouic. Miranda *d. tom.* 3. *q.* 40. *art.* 10. Bonac. *de Sacrament. disput.* 4. *quæst. vltim. puncto* 9. *à princ.* Filliuc. *d. tom.* 3. *tract.* 5. *à n.* 111. Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta prac.* 1. *lib.* 3. *c.* 17. latè Ioan. de Lugo *de Sacrament. tom.* 1. *tract. de venerabili Eucharistica Sacramento disput.* 20. *sect.* 1. *num.* 24. *cum seqq.* vbi *à n.* 31. differit quid intelligatur nomine *aurora* in hac materia, & *n.* 28. post Fr. Emman. *q. Regul. tom.* 1. *q.* 43. *art.* 5. & Antonin. Dianam *moral. resolut. tom.* 1. *tract. de celebrat. Missar. resol.* 33. resoluit per Tridentinum in præsenti non esse reuocata priuilegia nonnulli, Religiosis concessa celebrandi vnam, vel duas horas ante auroram. Hurt. *de Sacram. tom.* 2. *tr. de sacrif. Missa disp.* 4. *cum seqq.* 25.

Missam in propria Ecclesia celebrare debere Parochum, & non in alia, quacunque consuetudine in contrarium non obstante, tenet Sel. *d. cap.* 18. *num.* 20. asserens ita fuisse decisum *in Lucana* 15. *Septembris, & 17. Nouembris* 1629. 26.

Missas duas festis diebus posse parochum ex concessione Episcopi ob defectum Sacerdotum celebrare, tradidit idem Sel. *citato loco*, vbi attestatur ita fuisse resolutum *sub die* 17. *Augusti* 1626. 27.

Missas

28. Missas celebrare nequaquam prohibetur Regularibus in suis Ecclesiis ante celebrationem Missæ in Ecclesia parochiali, idem Sel. *vbi suprà*, qui refert ita decisum *in nullius prouincia Reuennate. 15. Septembris* 1629.

29. Episcopus non potest concedere licentiam vt quis celebrare possit Missam cum Barettino in capite, sed tantùm ad summum Pontif. spectat dare huiusmodi licentiam, ita Sel. *d. cap. 18. num. 27.* referens sic resolutum *sub die 16. February* 1619. & Ego ipse *de officio, & potest. parochi c. 11. num. 36.*

30. 1 *Quarundam verò Missarum, & candelarum,* &c.] Vide Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. Missa,* Gabr. Vasq. *in 3. part. tom. 3. disput. 233. n. 26.* Villalob. *in summ. part. 1. tract. 8. diffic. 31. n. 6.* Portel. *in dubiis Regular. verb. Missa num. 9.* Laçana *in summa quæst. Regular. c. 21. n. 21.* Sanchez *in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 40. num. 40.* vbi *num. 41.* agit de Trinitariis sancti Amatoris, de quibus etiam Petr. Ciruelo *in tract. de superstit. part. 3. c. 11.* Martin. Delri. *disquis. magic. part. 2. quæst. 4. sect. 7.* Torreblanca *d. Magia lib. 1. quæst. 28. num. 11.* Et de Trinitariis S. Gregorij vide Homobon. de Bonis *de examine Eccles. part. 1. tract. 4. cap. 13. quæst. 127.* Torreblanca *d. quæst. 28. num. 12.* Hieron. Roderic. *in compendio quæst. regular. resol. 25. num. 8.* metipsum *de officio, & potest. Parochi, c. 11. num. 29.* vbi refero quomodo dici debeant triginta Missæ S. Gregorij.

31. 2 *Moneant frequenter,* &c.] Vide Ferdinan. Paez Lusit. *in recepi. cap. Missas, de consecr. dist. 1. n. 133.* Gutier. *Canon. lib. 1. c. 38. à n. 7.* Suarez *tom. 3. disput. 87. sect. 2. in dubio, circa secundam Missæ diuisionem,* Cened. *ad Decretal. collect. 104.* Fr. Emman. *in summ. tom. 1. cap. 249. n. 25. & quæst. regul. tom. 1. quæst. 43. art. 7.* Henriq. *in summ. lib. 9. cap. 25. §. 9.* Azor. *instit. moral. part. 1. lib. 7. c. 6. quæst. 4.* nouissimè Trulleoch. *in Decalog. lib. 3. c. 1. dub. 6. per tot.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 10. quæst. 3. num. 22.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom. 1. qu. 85. num. 312.* Aloys. Ricc. *in decis. curia Archiepiscop. Neapol. part. 1. decis. 152.* latè Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta, præc. 1. lib. 2. c. 3. n. 8. cum seqq.* Zerol. *in praxi Episcop. part. 2. verb. Parochia, & part. 1. verb. Missa §. 6.* vbi attestatur decisum non posse Episcopum cogere populum mulctis & pœnis, etiam in casu notabilis negligentiæ, aut contumaciæ ire ad audiendam Missam in parochia sua, de quo Bert. Lucens. *in praxi crimin. Regul. tit. 4. c. 34. num. 5. vers. Populum*, Hieron. Roderic. *in compendio quæst. Regular. resol. 25. num. 5.* Suar. *de Relig. tom. 1. lib. 2. de diebus festis cap. 16. n. 10.* vbi ostendit hæc verba non esse necessitatis, sed congruitatis. Ioan. de Lugo *d. disput. 22. num. 2.* Fagundez *d. c. 3. num. 13.* refero *d. part. 2. alleg. 24. num. 17.* vbi *num. 18.* aduerto Missæ audiendæ præceptum adimpleri quocunque in loco audiatur, siue in propria parochia, siue in qualibet alia Ecclesia, aut loco vbi celebretur, posse tamen fieri aliunde, vt aliquis peccet non audiendo Missam in propria parochia, videlicet si nolit eam audire ex contemptu, aut quando Parochus declarat ea, quæ parochiani scire tenentur, fusiùs de his omnibus *in meo tract. de officio, & potest. Parochi c. 11. ex num. 14. cum seqq.* & nouissimè Theophi. *Parochor. p. 2. art. 13.* Mich. Lochmaier *in sua Parochiali Curatorum c. 5.* Vnde non poterit Parochus compellere Parochianos in suis Ecclesiis Missas audire, Portel. *in addit. ad dubia Regular. verb. Missa n. 1. & 2.* Hieron. Roder. *in compend. quæst. Regul. resol. 109. n. 6.* Nec potest Episcopus constitutionem facere, qua præcipiat suis subditis vt non audiant Missam nisi in propriis Parochiis. Gutier. *cano. lib. 1. c. 39. n. 14. fine,* Azor. *p. 1. lib. 7. c. 6. q. 6.*

3 *Hæc igitur omnia,* &c.] Exempti subiiciuntur 32.
Ordinario quoad hoc quòd non possunt celebrare in Oratorio, nisi ab Episcopo designato, & debitis horis, & contra facientes oppositum potest Ordinarius procedere per censuras, & alias pœnas, & similiter si in Missa aliquas cæremonias superstitiosas obseruent, vel alia, quæ Episcopo indecentia sacrificio videantur. Ita Sanch. *in consil. moral. lib. 6. c. 9. dub. 2. n. 7.* Posse Episcopum Regulares cogere vt in offertorio Missarum conuentualium, quæ Dominicis diebus in monasteriis celebrantur, declarent fidelibus, quæ festiuitates & ieiunia in illa hebdomada occurrant, ne ignorantia horum festorum, & ieiuniorum præcepta Ecclesiastica à fidelibus transgrediantur tenent Portel. *in dubiis regul. verb. Episcopus n. 7.* Hieron. Roder. *in summ. quæst. Regul. resol. 25. sub n. 5.* Fr. Emman. *qu. regul. tom. 1. q. 43. art. 7.* vbi refert se ita vidisse obseruari à quibusdam Fratribus Ordinis Mendicantium in diœcesi Elboren. Regni Portugaliæ, refero Ego ipse *d. alleg. 24. n. 11. & de officio, & potest Parochi c. 16. n. 26.*

Vnde festos dies & ieiunia in suis Ecclesiis annunciare nullatenus prohiberi Regulares dicit 33.
Laurent. de Peirinis *in constit. sui Ordinis Minimorum tom. 2. constit. 7. Pij V. n. 13. vers. ad primum, pag. 193.* referens ita fuisse decisum *sub die 1. Iulij* 1620. Laçana *in summ. quæst. Regul. c. 12. n. 41. vers. ad primum,* Ego ipse *d. c. 16. n. 26. in fine.* 34.

Regularibus non esse prohibitum inter Missarum solemnis vertere se ad populum, & generalem Confessionem pro eo facere, atque etiam in medio Altaris sistendo eleemosynas, & oblationes ab offerentibus recipere, non autem eis licere ab Altari discedere, & per Ecclesiam circumire, resoluit Aldan. *in compendio. resolut. lib. 1. c. 13. num. 3.* vbi refert sic fuisse decisum *in nullius prouincia Rauennaten. 15. Septembris* 1629. & refert Laçana *in summ. quæst. Regul. c. 9. num. 45. & c. 12. num. 41. vers. ad 2.* quòd sacra Congregat. Concilij *in vna Bononien. 1. Iuly* 1620. censuit posse Regulares inter Missarum solemnia recipere ea, quæ sibi offerantur, dummodo à perambulationibus per Ecclesiam, ac similibus eleemosynarum extorsionibus se abstineant. 35.

Regularibus nequaquam prohibitum esse Missas celebrare, & campanas pulsare in suis Ecclesiis ante celebrationem Missæ, & pulsationem campanæ in Ecclesia parochiali, ideoque Ordinarium minimè hoc illis prohibere posse, sed tantùm monere populum vt accedat ad Ecclesiam parochialem ad S. Concilij Trident. præscriptum, tenet Ald. *d. c. 13. n. 4.* attestans ita resolutum *in d. nullius prouincia Rauen.*

Regularibus Missæ sacrificium in Ecclesia secu- 36.
lari de consensu Rectoris eiusdem Ecclesiæ celebrare licere tradit Sel. *in select. Canon. cap. 15. n. 8.* attestatur sic decidisse S. Congr. Episcop. & Regul. *sub die 10. Ianuarij* 1611. cuius decisionis memini *in tract. de Parocho p. 1. c. 11. n. 15.* Non licere tamen Regularibus in suis Ecclesiis ad celebrandum admittere Presbyteros sæculares contra prohibitionem Episcopi, censuit sacra Congreg. Concilij *in vna Bononien. 2. Iunij* 1620. qu[illegible] Laçana *in sum. quæst. Regular. c. 11. n. 41.* [illegible]

Regulares non posse in Sabbato sancto [illegible] cere domos, cùm non possint hoc munu[illegible] pitulum suum exercere, concludit Sel. [illegible] asserens ita fuisse resolutū *sub die 23. Nou*[illegible]

DE

DE REFORMATIONE.

Omnes Clerici ſint à negotiis ſecularibus alieni, honeſtè, grauitérque ſe gerant, ac ſanctè viuant; cùm cæteri in eos ſuos oculos coniiciant, ex iiſque ſumant, quod imitentur.

CAPVT I.

1. *Doctores referuntur de vita, & honeſtate cleric. agentes.*
2. *Luxus in habitu, ſeu veſtitu.*
3. *Comeſſationes.*
4. *Choree.*
5. *Clericu ad aleas, & taxillos ludere non licet.*
6. *Subditus non poteſt à correctione, quam Superior contra illum facit, appellare.*

NIHIL eſt, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum aſſiduè inſtruat, quàm eorum vita, & exemplum, qui ſe diuino miniſterio dedicarunt: cùm enim à rebus ſæculi in altiorem ſublati locum conſpiciantur, in eos tanquam [a] ſpeculum reliqui oculos coniiciunt, ex iiſque ſumunt quod imitentur. Quapropter ſic decet omnino Clericos, in ſortem Domini vacatos, vitam, moréſque ſuos omnes componere, [b] vt habitu, geſtu, inceſſu, ſermone, aliiſque omnibus rebus nil niſi graue, moderatum, ac religione plenum præ ſe ferant: leuia etiam delicta, quæ in ipſis maxima eſſent, effugiant, vt eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cùm igitur, quo maxime in Eccleſia Dei & vtilitate, & ornamento hæc ſunt, ita etiam diligentius ſunt obſeruanda, [c] ſtatuit ſancta Synodus, vt quæ alias à ſummis Pontificibus, & ſacris Conciliis de clericorum vita honeſtate, cultu, doctrináque retinenda ac ſimul *α de luxu, β comeſſationibus, γ choreis, δ aleis*, luſibus ac quibúſcumque criminibus, *ε nec non ſecularibus negotiis fugiendis* copioſè, ac ſalubriter ſancita fuerunt, eadem in poſterum iiſdem pœnis, vel maioribus arbitrio Ordinarij imponendis, obſeruentur, *ζ nec appellatio executionem* hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, ſuſpendat. Si qua verò ex his in conſuetudinem abiiſſe competerint, ea quam primum in vſum reuocari, & ab omnibus accuratè cuſtodiri, ſtudeant, non obſtantibus conſuetudinibus quibuſcumque, ne ſubditorum neglectæ emendationis ipſi condignas, Deo vindice, pœnas perſoluant.

a Matth. 5. Tit. 2. c. qualiter 2. de accuſ. cap. clericos 21. diſt.
b Seſſ. 14. in proœmio.
c De vita & honeſt. cler. extra in 6. & cap. non oportet. in a de conſecrat. diſt. 5. c. canonum 14. q. 3. Cõcil. Carth. 1. c 6 & Conc. Carthag 3. c 45. Conc. Chalcedon. can. 3 Conc. Areiat. 2. c. 14. cum ſim. & infra ſeſſ. 24. de reformat. c. 12.

1. VIde Giſbert. Scheuic. *de eccleſ. vita, & moribus*, Camill. Borrel. *in ſum. omnium dec. tom. 1. tit. 11.* Campan. *in diuerſ. iuris canon. rub. 4.* Bellet. *diſquiſit. cleric. p. 1. tit. de diſcipl. cler.* metipſum *in collect. ad c. 2. & per totum de vita, & honeſt. cleric. & de officio & poteſt. Parochi cap. 6. & de Iure eccleſ. lib 1. c* 40. & de modeſtia in habitu, geſtu, inceſſu, & ſermone nouiſſimè Steph. VVeyms. *ad conſtitutiones 24. ex antiquo iure deſumptas, & per Concil. Trid. innouatas, conſt. 8. n. 1. v. quapropter.*

2. *α De luxu.*] De hoc in habitu, ſeu veſtitu; aut veſtium colore, vel nimio crinium, ſeu capillorum cultu, aut affectata compoſitione, dixi latè *d. tract. de Iure eccleſ. lib. 2. c* 40. *ex n. 17. cum multis ſeqq.*

3. *β Comeſſationibus.*] De comeſſationibus, & inhoneſtis conuiuiis à clericis fugiendis, egi *eod. tr. de Iure eccleſiaſt. lib. 1. c. 40. ex n. 51.*

4. *γ Choreis.*] Non licere clericis intereſſe choreis, & ſaltationibus, ne propter motus obſcœnos oculi eorum contaminentur, probant *c. Presbyteri 19. diſt. l. 57. tit. 5. p. 1.* vbi Greg. Lop. *in gloſſ. 1. & l. 34. tit. 6. part. 1.* vbi *gloſſ. 7.* Vgolin. *de officio Epiſc. c. 13. §. 30. n. 1.* Ego ipſe *d. tract. de Iure eccleſiaſt. lib. 1. c. 40. n. 61.*

5. *δ Aleis.*] Non licere clericis ad aleas, & taxillos ludere, probat *c. penult. de vita, & honeſt. cleric. cap. cum inter dilectos. de exceſſ. Prel. l. 57. tit. 5. p. 5.* Fr. Emmann. *q. regul. tom. 2. quaeſt. 37. art. 1.* Paol. Comitol. *reſponſ. moral. lib. 1. q. 90.* Camill. Borrel. *d. tit. 11. n. 33.* Aldrete *de religioſa diſcipl. tuenda lib. 2. c. 16. §. 3. n* 17. Molin. *de iuſt. tract. 2. diſp. 51. verſ. quod vero*, Carol. de Graſſ. *de effectib. clerical. effectu 22.* Farin. *in praxi crimin. p. 3. q. 109. n. 92. cum ſeqq.* Squillante *de obligat. cleric. p. 2. num. 45.* Bellet. *diſquiſit. cleric. p. 1. tit. de diſciplina cleric. §. 24.* Illuſtr D. Rodoric. à Cunha *in comment. ad c. 1. n. 1. cum ſeq. 35. diſt.* Vgolin. *d. cap. 13. §. 22. num. 2.* vbi ſubdit hoc procedere in omnibus clericis, qui Ordine ſacro initiati ſunt, vel in minoribus conſtituti, ſi beneficium habeant eccleſiaſticum, & *n. 3.* quòd nec per alium ludere poſſunt, & in fine reſtringit, vbi animi gratia ſecretò, & modicè luderent abſque ſcandalo, & *§. 23. num. 1.* reſoluit peccare mortaliter clericos prædictos, qui aleis, & taxillis ludunt refero Ego ipſe *d. tract. de Iure eccleſ. lib. 1. c. 40. n. 66. cum ſeqq.*

ε Necnon ſecularibus negotiis fugiendis.] De his omnibus latè egi *d. tract. de Iure eccleſiaſtico, lib. 1. c. 40. a n. 83. vſque ad n. 131.*

ζ Nec appellatio executionem, &c.] Vllam appellationem impedire non poſſe iſtarum pœnarum executionem, cùm ea ſuſpendere non poſſit illa, quæ ad morum correctionem pertinent, dicit Stephan. VVeyms *d. loc. n. 12. in fine.* nam in cauſis viſitationis, & correctionis appellatio poſt diffinitiuam non ſuſpendit executionem, Narbona *l. 59. gloſſ. 1. n. 119. tit. 4. lib. 2. Recop.* vide *ſupr. ſeſſ. 13. de reform. c. 2. à n. 5.* Subditum non poſſe à correctione, quam Superior contra illum facit, appellare, probat *c. ad noſtram 2. de appell.* Innoc. *in c. vnic.* vbi Bald. *n. 2.* Abb. *n. 7. &* 8. Alex. de Neuo *n. 13. &* 14. Rebuff. *tom. 3. ad leges Galliæ, tit. de appellat. art. 7. gloſſ. 2. n. 24. v. vndecimo*, Petr. Gregor. *in tract. de appellat. lib. 2. c. 10. n. 7. v. in Gallia*, Sigiſm. Scacc. *eod. tract. q. 17. limit. 26. n. 9.* Ego ipſe *in votis deciſiuis Canonic. lib. 1. voto 4. n. 73.* 6.

Qualitates assumendorum ad Ecclesias Cathedrales, qui vita bona, & Ordine sacro præditi esse debent, ac tales, qui cæteros docere valeant, quæ probari debent testimonijs, &c.

Caput II.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Promouendus ad Episcopatum debet esse constitutus in sacro Ordine antea saltem sex mensium spatio.*
3. *Episcopalis Ordinis collatio valida est etiamsi Sacerdotium non præcesserit.*
4. *In Episcopum promouendus debet esse Doctor, aut Licentiatus in S. Theologia, vel iure Canonico, aut saltim publico alicuius Academiæ testimonio idoneus alios edocendos repertus.*
5. *Gregorius XIV.*
6. *Clemens VIII.*
7. *Inquisitio processus Regularium quomodo facienda cum ad Ecclesias Cathedrales promouendi fuerint.*
8. *Religiosus potest in Episcopum eligi.*

a c. cum in cunctis & c. cum à nobis de ele. c. graue nimis, de præbend. & infrà sess. 24 c. 1. de refor. Conc. Sardicen. c. 6. Conc. Roman. sub Nic. 1. vers. vt nullus laicus. Cōc. Braccar. 1. c. 38. de Syracusanæ 28. dist. per tot. sess. 7. c. 1. de eod. sed minus plene. 1. Carth. c. 1.

QVicumque posthac ad Ecclesias Cathedrales erit assumendus, is non solum natalibus, ætate, moribus, & vita, ac aliis, quæ à sacris a Canonibus requiruntur, plene sit præditus, *α verùm etiam in sacro Ordine antea*, saltem sex mensium spatio, constitutus quarum rerum instructio, si eius notitia nulla aut recens in Curia fuerit, à Sedis Apostolicæ Legatis, seu Nuntiis prouinciarum aut eius Ordinario, eóque deficiente, à vicinioribus Ordinariis sumatur. *β Scientia verò* præter hæc huiusmodi polleat, vt muneris sibi iniungendi necessitati possit satisfacere. Ideóque antea in Vniuersitate Studiorum Magister, siue Doctor, aut Licentiatus in sacra Theologia, vel iure Canonico merito sit promotus, aut publico alicuius Academiæ testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur. *γ Quòd si regularis fuerit*, a Superioribus suæ religionis similem fidem habeat. Prædicti autem omnes, vnde instructio, seu testificatio erit sumenda, hæc fideliter & gratis referre teneantur: alioquin eorum conscientias grauiter oneratas esse sciant: ac Deum, & superiores suos habebunt vltores.

1. VIde Salz. ad Bernard. *c. 25 litt. A. vers. & non solùm*, Flamin. Parif. *de resignat. benefic. lib. 8. q. 5. num. 5.* Campan. *in diuers. iuris canon rub. 7. c. 6. à num 37.* Franc. Leo *in thesauro fori eccles. p. 1. c. 3.* Vasq. *in opusc. de benefic c. 2. § 3. dub. 9. n. 28.* metipsum *de officio & potest. Episc. p. 1. tit. 1. c. 5. à n. 4. & p. 2. alleg. 1.* & Const. Gregorij XIV. incip. *Onus Apostolica, sub dat. Romæ die 1. May* 1590. quam refert Quarant. *in summa Bullarij, verb. elect. pag.* 309. Processum Inquisitionis faciendæ super qualitatibus ordinandorum ad Cathedrales de mandato S. D. N. Vrbani VIII. confectum posui *d. c. 5. post n. 4.* secundùm Lugdunen impress.

2. *a Verùm etiam in sacro Ordine antea*, &c.] Oportere promouendum ad Episcopatum in sacro Ordine antea saltem sex mensium spatio constitutum fuisse per hoc decretum, tradunt Vgolin. *de officio Episcopi cap. 1. §. 2. num. 1* Franc. Leo *d. c. 3. num. 9.* Campan. *d. rub. 7. c. 6. num. 45.* Didac. de Arriojo *de Sacram. c. de Episcop. n. 6.* Maurit. de Alzedo *de præcellentia Episc. dignit. p. 1. c. 3. n. 28. & c. 4. n. 3.* Sed per dictam constit. Gregorij XIV. quæ vetitur pluralitati numero oportere omnibus sacris initiatum fuisse ante sex menses, aduertit Camp. *in d. suo diuers. iuris canon. rub. 11. c. 7. n. 8.* quem refero *d. alleg. 1. n. 37.*

3. Si Sacerdotium non præcesserit, validam tamen esse Ordinis Episcopalis collationem, etenim præposteratio in collatione Ordinum non viriat, licèt executionem impediat, tenent gloss. & Doctores *in c. solicitudo 52. dist.* Rendina *in promptuario recept. sentent. tom. 1. tit. 38. n. 6.* Fornar. *de sacram. Ordinis, c. 6. n. 5.* Campan. *in d. diuersorio iuris canonici, rub. 10. c. vnic. n. 3.* Cou. *lib. 1. var. c. 10. n. 16.* Maurit. de Alzedo *d. p. 2. c. 4. n. 4.* Ego ipse *de Episc. p. 2. alleg. 2. n. 38.*

Contra *gloss. fin. in cap. vnic. de clerico per saltum prom.* Syluest. *in summ. verb. Ordo 2. num. 1.* Borgas. *de irregul. part. 5. sub. rubr. de clerico per saltum promoto. n. 3.* Sà *in aphorism. verb. Ordo, num. 25.* Maiol. *de irregul. lib. 4. c. 12. num. 3.* Henriquez *in summ. lib. 10. c. 7. §. 1* Salzed. ad Bernard. *in pract. cap. 24. litt. A. vers. inter promotos,* Azor. *inst. moral. part. 2. lib. 3. c. 30. quæst. 9.* Illustriss. D. Roderic. à Conha *in comment. ad d. c. solicitudo num. 16.* Bonac. *de censur. extra Bull. disp. 3. q. 1. puncto 2. n. 7.* existimantes Episcopalem Ordinem non suscipere, qui Sacerdotio caret.

β Scientia verò, &c.] Vide Petr. Alphons. de Vasconcellos *in harmonia rubr. iuris can. sub tit. de ætate, & qual. n. 4.* Henr. *in sum. lib. 10. c. 16. §. 2. lit. R. & c. 33. §. 2. & lib. 14. c. 9. §. 1. vers. gradus.* Menoch. *de arbitr. casu 425. n. 35.* Cened. *ad Decretum, coll. 51. n. 4. ad fin.* Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 4. num. 67.* Azor. *inst. moral. p. 2. lib. 3. cap. 28. q. 9. & lib. 6. c. 6. quæst. 1.* Less. *de iust. lib. 2. cap. 34. dub. 24.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 171.* Campan. *in diuers. iuris canon. rub. 3. c. 4. n. 1. cum seqq.* Bellet. *disquisit. cleric. part. 1. tit. de discip. cleric. §. 4. à n. 33.* Homobon. de Bonis *de examine eccles. p. 1. tract. 1. c. 9. q. 5* a. metipsum *d. alleg. 1. n. 24. & in collect. ad c. cùm in cunctis n. 20. de elect.* 4.

Addit præterea præfata Constitutio Gregorij XIV. huiusmodi Conciliari dispositioni, vt peculiaris circa doctrinam promouendi ad Episcopat. diligentia adhibeatur, ita quòd priuilegiũ Doctoratus aut Licentiaturæ nemini suffragetur, sed de eorum etiam doctrina diligens fiat inquisitio, nisi ex aliqua publica fundatione illud notorium esset. 5.

Sed postmodum Clemens VIII. peculiari sub decreto statuit quòd ad Episcopatum Italiæ assumendi in Vrbe coram ipso, & S. Congregatione Cardinalium, aliorúmque grauium, & peritorum Prælatorum, ac virorum; in Gallia verò, & Hispania coram S. R. E. Cardinalibus Legatis ibi existentibus, & Legatis deficientibus coram Sedis Apost. Nuntiis, 6.

Nunciis, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis de ſpeciali Papæ mandato aſſiſtentibus aliis Prælatis, & Iurèperitis, vt huiuſmodi negotij grauitas requirit, ſe examini ſubiiciant, qui approbati, & non aliàs ad Eccleſiarum regimina admittantur, refero Ego ipſe *d. allegatione 1. num.25.& in collect. ad d.cap. cum in cunctis, n.20.* me citato Lauor. *variar.lucubrat.tom.5. tit.4.c.16. num.19.*

7. *γ Quòd ſi Regularis fuerit*, &c.] Quomodo autem facienda ſit inquiſitio proceſſus Regularium cùm ad Eccleſias Cathedrales promouendi fuerint? dicitur *in d.Conſtit* Gregor.XIV. *in verſ.quod autem*, & in formula proceſſus formandi iuxta mentem S.D.N.Vrbani VIII. telari per me *d.p.1.tit.8. c.5.poſt n.4.ſub rubr.Quid ſeruandum ſi promouendus ſit Regularis.*

8. Poſſe enim Religioſum in Epiſcopum eligi probat *c.penult. in fine, de vita, & honeſt.cleric.c.nullus Religioſus, de elect.lib.6.* dum tamen ſuus Superior conſentiat ei acceptanti electionem de ſe factam, aliter Monachus non poteſt conſentire, gloſſ. *in d. c.nullus, & in c.ſi Religioſus, & in c.quàm ſit, eod.tit. de elect. in 6.* Illuſtriſſ. D.Roder. à Cunha *in commẽt.ad c.bene n.2.diſt.61.*

De natalibus, ætate, & moribus, qui requiruntur in promouendis ad Eccleſias cathedrales, dictum eſt *ſupr.ſeſſ.7.de reformat.c.1.*

Diſtributiones quotidianæ creandæ ex tertia parte quorumcunque fructuum, quorumcunque beneficiorum; portiones abſentium cedunt piis locis arbitrio Epiſcopi, niſi actu miniſtrent in Eccleſia curata extra ciuitatem, &c.

CAPVT III.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Detractio tertiæ partis fructuum conuertendæ in diſtributiones quomodo facienda.*
3. *Non adimit diſtributiones creatas in anniuerſariis.*
4. *Dignitatem obtinens in Cathedrali, vel Collegiata, licèt vocem in Capitulo non habeat, nec cum cæteris diſtributionis participet, detractioni tertiæ partis fructuum eſt obnoxius.*
5. *Loquitur de diſtributionibus extraordinariis, & impropriis.*
6. *Non comprehendit Canonicos habentes Eccleſias Parochiales, non tamen Canonicatibus annexas.*

EPiſcopi [a], etiam tanquam delegati Apoſtoli, *α ex fructibus, & prouentibus* quibuſcumque *β omnium dignitatum*, perſonatuum, & officiorum, in Eccleſiis Cathedralibus, vel Collegiatis exiſtentium, [b] tertiam partem in diſtributiones, eorum arbitrio aſſignanda, diuidere poſſint, vt ſcilicet, qui eas obtinent ſi perſonaliter competens ibi ſeruitium iuxta formam, ab eiſdem Epiſcopis præſcribendam, quolibet die ſtatuto non impleuerint, illius diei diſtributionem amittant, nec eius quoquo modo dominium acquirant, *γ ſed fabricæ Eccleſiæ*, quatenus indigeat, aut alteri pio loco arbitrio Ordinarij applicetur. Creſcente verò contumacia, contra eos iuxta ſacrorum Canonum conſtitutiones procedant. Quod ſi alicui ex prædictis dignitatibus in Eccleſiis Cathedralibus, vel Collegiatis de iure, ſeu conſuetudine, iuriſdictio, adminiſtratio, vel officium non competat, ſed extra ciuitatem in diœceſi *δ cura animarum immineat*, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit, tunc pro tempore, quo in curata Eccleſia reſederit, ac miniſtrauerit, tanquam præſens ſit, ac diuinis interſit; in Eccleſiis Cathedralibus, ac Collegiatis *ε habeatur.* Hæc in iis tantum Eccleſiis conſtituta intelligantur, in quibus nulla eſt conſuetudo vel ſtatutum, vt dictæ dignitates non ſeruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum aſcendat: non obſtantibus conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus, & conſtitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

a Seſſ.21. c.5.

b Supra ſeſſ. 21. de reform. c.3.

1. VIde Couarr. *lib.3.var.c.13.num 7.* Nauarr. *de orat.miſcel.59.n.6.& miſcel.14.n.55.* Henriq. *in ſum.lib.7.de indulgent.cap.39.§.3.* Zerol. *in praxi Epiſc.p.1.verb.diſtributiones, §.4.* Azor. *inſtitut.moral.p.2.lib.7.cap.7.q.8.* Nicol.Garc. *de benefic.p.3. c.2. num.430.cum ſeqq.* Monet. *de diſtribut. quotid. p.3.q.6.n.29.* Anton. Ricciul. *de iure perſonarum extra gremium Eccleſiæ exiſtent.lib.4.c.15.* Raguc. *de voce canon.in Capitulo, q.vlt.* Rot. *deciſ.712.p.1. recent.* metipſum *in tract.de Canonic.c.21.num.23. cum ſeqq.* nouiſſimè Steph. VVeyms *in conſtitutiones 22.ex iure antiquo deſumptas, & per Conc.Trid. innouatas, conſtit.11.n.7.cum ſeqq.* Vaſquez *in opuſc. moral. c.4.§.3.dub.2.n.232.* & ſuprà *ſeſſ.22. de reform.c.3.* ſatis dictum eſt de materia huius decreti.

2. *α Ex fructibus, & prouentibus*, &c.] Vide Nicol. Garc. *d.p.3.c.2.n.477.* dicit quòd debent eſſe fructus illius Eccleſiæ, in cuius choro ſedem habent hæ dignitates, ſecus verò ſi nullos fructus percipiant illæ dignitates ex illis Eccleſiis, in quibus ſedem habent in choro, tamen nunquam fecerunt reſidentiam, & habent proprium deſtrictum, in quo ſuam iuriſdictionem exercent, & *n.467.* refert deciſum huiuſmodi detractionẽ ex fructibus eſſe faciendam, non ſecundùm taxam antiquam, prout in libris Capitulorum, ſed ſecundùm veram eorundem fructuum æſtimationem, iuxta valorem currentem.

3. Concilium in præſenti non adimere diſtributiones creatas ex anniuerſariis, & aliis communibus miniſteriis, cenſuit Rot. *in Hortolan.Canonicatus 10. Iunij 1619.coram bonæ mem.Rembolde.*

4. *β Omnium Dignitatum*, &c.] Obtinentem in Cathedralibus, & Collegiatis Dignitatem, licèt vocem in Capitulo non habeat, nec diſtributiones quotidianas cum cæteris participet, detractioni tertiæ partis fructuum eſſe obnoxium, refert deci-

som Nicol. Garc. *d.c.2.num.*481. vbi *num.*483. attestatur pariter resolutum non comprehendi sub hoc decreto dignitates, quæ etsi locum habeant in choro, nollas tamen habent distributiones quotidianas, nec sufficientes præbendas, vel fructus reditus, quæ retineri possunt cum Canonicatibus, vbi est consuetudo absque alia dispensatione, vt *cap.* 1. *de consuet.lib.*6. nec illis vnire Ecclesias parochiales ad augendos fructus distributionum quotidianarum Episcopum posse. Vide posita *ad d. cap.* 3. *seß.*2 2.*de reform.*

5. γ *Sed fabrica Ecclesiæ.*&c.] Hoc decretum dum decidit portionem distributionum iis contingentem, qui non intersunt, applicari debere fabricæ Eccles. quatenus indigeat, vel alteri pio loco, arbitrio ordinarij, loqui de distributionibus extraordinariis, & impropriis, quæ de redditibus particularibus Dignitatum, Personatuum, & Officiorum constituuntur lucri faciendæ ab eis solis, qui huiusmodi beneficia habent, implendo Officia & seruitia diuina eis ab Episc. præscribenda, & designanda; aliud verò decretum, quod habetur *supra seß.* 21. *de refor.c.*3. dum tenet huiusmodi portionem distributionum interessentibus accrescere, intelligi de distributionibus ordinariis, & propriis, quæ constituuntur de fructibus communibus lucrifaciendæ ab obeuntibus communiter Officia diuina, referunt Nauarr. *de orat.misc.*59.*n.*9. Paul. Fusc. *de visitat.lib.*1.*cap.*16.*n.* 25. Galer. *in margar.casuum conscient.verb.officium diuinum, pag.*190. Azor. *d. pars.*2.*lib.*7.*c.*7.*quæst.*8. Monet. *d.quæst.*6.*num.*29. Campan *in diuers.iuris canon.rub.*7.*cap.*6. *num.*15. *vers.consului.* Aliam concordiam assignant Garc. *d. c.*2.*n.*465. Rot. *in Astericen.residentia* 6. *Iulij* 1616. *coram R.D.meo Coccino Decano*, impressa post tract. *de distribut.quot.* Alexandri Monetæ, & per Fario. *d.decis.*712 *p.*1. *recent* cuius memini *de officio, & potest. Episc.p.*3.*alleg.*53.*n.*154. Nonè Steph. VVeyms *d.const.*11.*n.*13. *pag.*97. addit Concilium in præsenti iubere applicari distributiones quotidianas, propter illicitam absentiam fabricæ Ecclesiæ quatenus indigeat, vel alteri pio loco ad arbitrium Ordinarij Episcopi, quia tertia illa pars fructuum deducitur, & in distributiones quotidianas conuertitur, non in aliquod solatium præsentium, sed in odium & pœnam absentium, & personaliter non adimplentium debitum officium: & ideo non subest ratio cur ex pœna, vel odio aliorum præsentes debent aliquid lucrari, ne videantur ea culpa, vel delicto locupletari: vti ea de re extare peculiarem declarationem sacræ Congr. refert idem Stephan. VVeyms *in hæc verba.* Distributiones quotidianæ, quæ ex tertia parte fructuum iuxta decretum Concilij procedunt, debent assignari horis singulis, & pro qualibet hora fieri portio; & qui non interfuerint, distributiones amittant, nec absentibus ademptæ, inter præsentes possunt diuidi, sed fabricæ Ecclesiæ, aut alteri loco pio pro arbitrio Ordinarij debent applicari.

δ *Cura animarum immineat.*] Secus si tantum 6.
iurisdictionalis; si verò est vnita, fit locus *c. extirpanda, §. qui verò, de præb.* & tunc cùm visitauerit suam iurisdictionem, lucrabitur præbendam, & fructus, non autem distributiones quotidianas, ita refert decisum Garc. *d.p.*3.*c.*2.*n.*335.

ε *Habeatur.*] Non comprehenduntur Canonici 7.
habentes Ecclesias parochiales, non tamen Canonicatibus annexas, seu vnitas, qui si in Parochialibus resederint, & fuerint priuilegiati ad perceptionem fructuum, exceptis distributionibus quotidianis, iuxta Bullam Pij V. vel ex indulto Apost. non poterunt optare neque domos canonicales, neque Canonicatum presbiteralem, & similia, & non habeantur pro præsentibus, sed tantùm sunt priuilegiati ad percipiendos fructus, & id quando scilicet extat consuetudo, vel statutum, quo absentes non possunt optare, secus, quo absentes possunt optare, ita refert decisum Garc. *d.p.*3.*c.*2.*n.*337.

In Cathedrali, vel Collegiata, etiam Regulari, mancipatus non habeat vocem in Capitulo, nisi sit Subdiaconus; oneribus subeundis per se infra annum sint quique idonei. In posterum prouisio fiat solis habentibus integrè ætatem, &c.

CAPVT IV.

1. *Doctores referuntur de materia huius c. quoad primam partem agentes.*
2. *Canonicus non Subdiaconus nec vocem consultiuam in electionibus, & in Synodo habet.*
3. *Procedit in Canonicis habentibus vocem ratione canonia.*
4. *Canonicus in sacris constitutus vocem in Capitulo aliquo pacto acquirere, seu præscribere non potest.*
5. *Canonicus in Collegiata nisi sit in Sacris vocem in Capitulo non habet.*
6. *Canonicus à Sede Apost. super ætate dispensatus non prius cogendus ad sacros Ordines promoueri, quàm ad 22. annos peruenerit.*
7. *Canonicus supranumerarius an habeat vocem in Capitulo.*
8. *Præsidens Capitulo etiamsi non sit in Sacris, in eo proponere, ac resolutiones accipere potest.*
9. *Prælato Ecclesiæ collegiatæ etiamsi sacris Ordinibus careat, præsidentia, ac vox in Capitulo competit.*
10. *Decanis, seu Archidiaconis primis dignitatibus non licet dare vocem in Capitulo, licèt in eo proponere valeant.*
11. *Dispensatus à Papa in ætate ad obtinendum Canonicatum in Cathedrali vocem in Capitulo habet.*
12. *Præbendas duas in eadem Ecclesia obtinens duas voces in Capitulo habere debet.*
13. *Canonicus ex Ordine Subdiaconatus suscepto ante legitimam ætatem vocem in Capitulo non habet.*
14 *Vox simpliciter & absolutè de actiua intelligitur.*
15. *Beneficiati Ordines suscipere requisitos infra annum tenentur.*
16. *Comprehendit beneficia, quæ Ordinem requirunt extra Ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam existentia.*
17. *Capellania quæ requirit certum Ordinem, comprehenditur sub hoc decreto.*
18. *Capellania non potest conferri illi, qui non est illius ætatis, vt infra annum ad Ordinem re-*

quisitum

quisitum promoueri possit.

19. *Capellania Sacerdotalis.*

20. *Impedimentum quod requiratur vt Canonicus Ordinem requisitum infra annum suscipere non teneatur.*

21. *Annus quo Canonicus Ordinem requisitum suscipere tenetur, computandus a die habita possessionis.*

22. *Pœna priuationis dimidia partis distributionum, quam incurrunt Canonici requisites Ordines non suscipientes, qua.*

23. *Canonicus non promotus infra annum potest aliis pœnis, quàm priuationis puniri.*

24. *Parochus an, & quando, & sub quibus pœnis teneatur suscipere sacerdotium.*

25. *Prouisio de beneficiis non est facienda nisi iis, qui iam ætatem & cæteras habilitates integrè habere dignoscantur.*

QVicumque in Cathedrali, vel Collegiata, sæculari, vel regulari Ecclesia diuinis mancipatus officiis, α *in Subdiaconatus ordine* saltem constitutus non sit, β *vocem in huiusmodi Ecclesiis* in Capitulo non habeat, etiam si hoc sibi ab aliis liberè fuerit concessum. γ *Ij verò, qui dignitates*, personatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in dictis Ecclesiis obtinent, aut imposterum obtinebunt quibus onera varia sunt annexa, videlicet, vt alij Missas, alij Euangelium, alij Epistolas dicant, seu cantent quocumque priuilegio, exemptione, prærogatiua generis nobilitate sunt insigniti teneantur, δ *iusto impedimento cessante*, ε *infra annum* Ordines suscipere requisitos ζ *alioquin pœnas incurrant*, iuxta constitutionem Concilij Viennensis [a] quæ incipit, vt ij, qui, quam præsenti decreto innouat, cogántque Episcopos, diebus statutis dictos Ordines per seipsos [b] exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu diuino præstare, sub eisdem, & aliis etiam grauioribus pœnis, arbitrio eorum imponendis. η *Nec aliis in posterum fiat prouisio*, nisi iis qui iam ætatem, & cæteras habilitates integrè habere dignoscantur: aliter irrita sit prouisio.

a C. vt ij, de ætat & qualit. in Clem. lib 1. cap. 2. tit. 6.
b Sess. 14. cap. 12.

1. VIde Rebuff. *in tract. nominat. q. 8. n. 3.* Nauarr. *cons. 7. de cleric. non resid. in nouis*, Petr. Greg. *syntagm. Iuris p. 2. lib. 15. c. 23. num. 13.* Cardoso *in praxi Iudicum, verb. Canonicus, n. 5.* Valeroz. *tom. 1. cons. 34. n. 99.* Villar. *del patronado de Catalajud. p. 7. §. 1. n. 15.* Fr. Emman. *q. regul. tom. 1. q. 8. art. 6. & tom. 2. q. 51. art. 5.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori ecclesiast. decis. 564. in 1 edit. aliàs resolut. 486 in 2. edit.* Vgolin. *de officio, & potestate Episc. c. 19. §. 3. n. 1.* Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 3. c. 11. q. 20.* late Monet. *de distrib. quotid. p. 2. q. 20. n. 2 cum seq.* vbi multipliciter ampliat. Piasec. *in praxi Episc. p. 2. cap. 3. n. 7.* Nicol. Garc. *de benefic. part. 3. c. 4. à n. 24.* Homobon. de Boois *de examine eccles. p. 1. tract. 1. c. 10. q. 62. in fine*, Rot. *decis. 600. n. 4. in 1. collect. nouiss. Farin.* aliàs *p. 4. diuers.* meipsum *in tract. de Canonicis, c. 37.* Ludouic. Miranda *in man. Prælator. to. 2. q. 23. art. 5. conclus. 5.* Paul. Laymann. *in canon. quæst. de Prælat. eccles. elect. quæst. 28. respons. 2. & q. 181. respons. 3.* Roguc. *de voce canon. in Capitulo, q. 24.* Sebast. Cæs. *in relect. de eccles. hierarchia, disp. 2. §. 1. n. 22.* Iul. Lauor. *variarum lucubrat. tom. 1. titul. 4. cap. 13. ex n. 33.* Tambutin. *de iure Abbatum, tom. 1. disput. 5. quæst. 8. n. 8.* Aldan. *in compend canon. resolut. lib. 1. titul. 8. ex n. 1.* Sel. *in selectis canonicis, c. 2. per tot.* nouissimè Steph. VVeyms *ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concilium Trid. innouatas constit. 4. pag. 35. cum seq.* vbi innouatur *Clem. vt ij, de ætate & qualit.* per decretum in præsenti, Rota *decis. 600. n. 2. p. 4. diuersor.*

2. Procedere non modò in omnibus actibus expediendis, qui capitulariter expediuntur, sed etiam in electionibus, & minus in Synodo huiusmodi Canonicum vocem consultiuam, neque assistentiam, aut sedem in Capitulo habere posse, refert decisum Nicol. Garc. *d. p. 3. c. 4. n. 25.*

3. Procedere quoque in Canonicis habentibus vocem ratione canoniæ, tenet Monet. *d. p. 2. q. 20. ad num. 1.* quem refero *de Canon. c. 37. num. 7.* non autem in habentibus alio iure, puta priuil. gio, statuto, fundatione, vel consuetudine, quia licèt Subdiaconi non sint, vocem in Capitulo habere, resoluunt Fr. Emman. *d. tom. 2. q. 51. art. 1.* Nicol. Garc. *in* *B. n bos. Collect. in Concil. Trid.* *addit. ad d. p. 3. c. 4. n. 31.* Portel. *in dub. regular. verb. electio n. 6.* Sigism. à Bononia *de elect. dub. 91. n. 2.*

4. Vocem in Capitulo aliquo pacto acquirere, seu præscribere non posse Canonicum donec in Sacris fuerit constitutus, tenet Sel. *in selectis canon. c. 2. n. 3.* vbi testatur sic fuisse decisum *sub die 20. Aprilis* 1602.

5. Canonicum in Collegiata licèt possit esse in ætate quatuordecim annorum, nihilominus nisi sit in 22. anno, non posse habere vocem in Capitulo, dicit Sel. *d. c. 2. n. 4.* attestans ita fuisse resolutum *sub die Augusti* 1621. Steph. Gratian. *discept. forens. tom. 4. c. 482. n. 20. cum seqq.*

6. Canonicum à Sede Apost. super ætate dispensatum non prius cogendum esse ad sacros Ordines promoueri, quàm ad 22. annos peruenerit, refert decisum Garc. *d. p. 3. c. 4. n. 17.*

7. Canonicos supranumerarios, qui priuilegio Apost. in aliqua Cathedrali recipiuntur, cum eo quod solùm participent de distributionibus quotidianis, & nullam obtineant præbendam, sed ad primam Vacaturam iuxta eorum prioritatem admittantur, non teneri habere maiorem ætatem quàm 14. annorum, dummodo non optent nisi cum ætate requisita, resoluit Sel. *d. cap. 2. num. 5.* vbi ait sic fuisse decisum *in Venafren. 13. Mar-* 8.
tij 1603.

Archidiaconus, ad quem de consuetudine Ecclesiæ spectat absente Decano conuocare Capitulum, & in eo proponere, ac resolutiones accipere, id potest etiamsi non sit in Sacris, cùm iste sit actus iurisdictionis, qui competit Archidiacono etiam in Sacris non constituto, & ad Decanum non spectat ratione Ordinis, sed antiquitatis, & superioritatis, ita refert decisum Garc. *d. p. 3. c. 4. n. 26.*

9. Prælato Ecclesiæ collegiatæ, etiamsi sacris Ordinibus careat, præsidentiam, & vocem in Capitulo competere, resoluunt Villar. *del patronado de Catalajud, p. 7. §. 1. num. 15.* Raguc. *de voce canon. in Capitulo q. 5. n. 3. & q. 24. n. 5.* Nicol. Garc. *in addit. ad d. c. 4. sub n. 26.* vbi subdit in illis non procedere hoc decretum, refero Ego ipse *d. tract. de Canon. c. 37. num. 11.*

10. Decanis, Archidiaconis, seu Prioribus (licèt possint conuocare Capitulum, & in eo proponere, ac resolutiones accipere, etiamsi in sacris constituti non sint, vt refert decisum Garc. *d.c.4.n.26.*) non licere dare vocem in capitulo stante dispositione Concilij in præsenti, attestatur resolutum Garc. *in addit. ad cap. 4. sub num.* 26. pro vt refero *d. tract. de Canonic. cap.* 37. *num.* 12.

11. Dispensatum à Papa in ætate pro obtinendo Canonicatu in Cathedrali vocem in Capitulo habere existimauit Sel. *d. c. 2. n. 9.* attestans ita fuisse decisum in Reatina 10. Iulij 1627. & in Montispolitiani 13. Ianuarij 1629. & in S. Miniati 15. Septembris eiusdem anni, & harum decisionum memini *d. tract. de Canon. cap. 37. n. 13.* vbi tamen subdidi ex Rot. *in Senen. Archipresbyteratus* 23. *Iunij* 1606. *coram bona mem. Card. Lancellotto iun.* contrarium esse tenendum vbi dispensatio non esset sufficiens.

12. Obtinentem ex legitimo titulo in eadem Ecclesia duas præbendas, vel præbendam, & Dignitatem, duas voces in Capitulo habere debere resoluunt Couarr. *lib. 3. variar. cap. 13. num. 6.* Hoied. *de incompat. benefic. p. 1. cap. 12. à num. 15.* & saltem stante consuetudine admittit Monet. *de distribut. quotid. p. 2. quæst. 4. num. 14.* Rot. *in Orsolen. Canonicatus* 11. *Martij* 1619. *coram bona memoria Rembaldo.*

13. *α In Subdiaconatus Ordine*, &c.] Non sufficere quòd quis Ordinem requisitum suscipiat ante legitimam ætatem, ne videatur ex delicto suo assequi quod sine illo non fuisset assequutus, resoluunt Fr. Emmanuel. *quæst. Regular. tom. 3. qu. 23. art. 12.* Hieron. Rodet. *in compendio quæst. regular. resolut. 15. n. 24.*

14. *β Vocem in huiusmodi Ecclesiis*, &c.] Actiuam scilicet, quæ simpliciter, & absolutè vox dicitur, non autem passiuam, vt per Garc. *in addit. ad d. p. 3. cap. 4. sub num. 15.* quem refero *d. tract. de Canonic. cap. 16. n. 18.*

15. *γ Ij verò qui Dignitates*, &c.] Vide Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 8. qu. 11.* Fr. Emmanuel. *quæst. regular. tom. 2. qu. 52. art. 5.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. Canonica, §. 2.* Monet. *de distribut. quotidian. p. 2. quæst. 19. num. 9.* Nicol. Garc. *d. c. 4. n. 10. cum multis seqq.* metipsum *d. tract. de Canonic. cap. 16. per totum.*

16. Et comprehendere hoc decretum etiam beneficia, quæ Ordinem requirunt extra Ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam existentia, resoluunt Aloys. Ricc. *d. resol. 486. num. 12.* Nicol. Garc. *d. c. 4. à num. 13. & in addit. num. 15.* refert decisum comprehendi sub hoc decreto Capellaniam requirentem certum Ordinem.

17. Capellaniam si requirit certum Ordinem comprehendi sub hoc decreto, vt obtinentes beneficia teneantur intra annum suscipere Ordines requisitos, refert decisum Nicol. Garc. *in addition. ad d. cap. 4. num. 12.* & tenet Alex. Trentacinq. *consil. 41. per tot.*

18. Capellania de iurepatronatus laicorum, cui est iniunctum onus dicendi Missas personaliter, vel Euangelium, vel Epistolam cantandi, non potest conferri ei, qui non est illius ætatis, vt infra annum ad Ordines promoueri possit, idem si in fundatione dictum fuerit quòd obtinens esset Sacerdos, Diaconus, vel Subdiaconus, ita refert decisum Garc. *in addit. ad p. 7. cap. 1. n. 99.*

19. Capellania est Sacerdotalis, ita vt possit conferri ei, qui intra annum valeat promoueri ad sacerdotium, si in eius fundatione dictum sit *quòd ad eam debeat præsentari vnus Capellanus si de genere testatoris aliquis Presbyter inueniatur, alias quicunque alius sit Sacerdos, qui Capellanus teneatur facere singulis annis anniuersarium pro anima testatoris, & teneatur Missas, & alia diuina officia celebrare in eadem Capella iuxta facultatem, & possibilitatem fructuum, & redditiuum.* Ad decis. Manticæ 129. vbi fit differentia inter Presbyterum & Sacerdotem, fuit dictum non applicari ad casum, cum illa loquatur de obseruantia subsequuta, in qua principaliter se fundat decisio, ita Sel. *d. c. 2. n. 20.* attestãs sic fuisse decisum *in Salernitana 11. Ianuarij* 1620.

δ Iusto impedimento cessante.] Exemplificat Mo- 20.
net. *de distribut. quotidian. p. 2. q. 19. n. 8. cum gloss. verb. iusto impedimento, in c. commissa, de elect. lib. 6.* in infirmitate totius illius anni, vel si absens erat Episcopus, & commendatitiæ litteræ haberi non potuerunt, vel cùm Episcopus ordinare noluit, aut denique addi posse sentit si absens fuit causa studiorum de licentia Episcopi saltem quoad effectum vitandi alias pœnas præter amissionem dimidiæ distributionum. Ego ipse *d. tract. de Canon. cap. 16. n. 11.* Et refert Aloys. Ricc. *d. resol. 486. n. 6.* pœnam canonicam præscriptam his, qui vltra annum sacerdotium non perceperint, non habere locum in Rectore, qui intra annum à die adeptæ possessionis, vel intra tempus legitimè ei prorogatum comparuit, & se promoueri petiit, offerendo quantum in se erat, separatum suscipere sacerdotium, & Ordines, & tamen Ordinarios propter illiteraturam, vel aliam causam eum promouere noluit, & *num. 8.* affert decisum, parochum si eo morbi genere teneatur, vt ad functionem sacerdotij, & res diuinas per se obeundas minimè idoneus esse videatur, non teneri, durante dicto morbi genere se inseruiri facere.

ε Infra annum, &c.] Computandum scilicet à 21.
die habitæ possessionis, dummodo per prouisum non steterit quominus antea possessionem perceperit, ita Ego ipse *d. tract. de Canonic. cap. 16. n. 7.* vbi refero decisum *in Veronen. 13. Septẽbris* 1631.

ζ Alioquin pœnas incurrant, &c.] pœnam priua- 22.
tionis dimidiæ partis distributionum, quam incurrunt Canonici, & alij intra annum requisitos Ordines non suscipientes, intelligendam de iis dumtaxat distributionibus, quæ propriè & strictè distributiones quotidianæ dicuntur, nempe quæ dantur iis, qui horis, seu officiis ordinariis intersunt, de quibus loquitur *Clem. vt ij, de ætate & qualit.* non autem de extraordinariis distributionibus, quæ dantur pro funeribus, seu anniuersariis defunctorum, & aliis huiusmodi, quæ largè & generaliter distributiones dicuntur, resoluit Monet. *de distrib. quotid. p. 1. quæst. 3. num. 12.* nisi distributiones funeralium, seu anniuersariorum fiunt vnitæ cum horis, Garc. *in addit. ad d. p. 3. cap. 4. sub num. 15.* quem refero *d. tract. de Canon. cap. 16. num. 13.* vbi *num. 14.* resoluo pœnam præfatam priuationis dimidiæ partis distributionum intrare, quamuis reliqua dimidia, quæ superest, non sufficiat ad sustentationem, & *num. 15.* etiam quamuis iste non promotus intersit diuinis, & officium recitet.

Non promotum infra annum ad requisitos Or- 23.
dines posse aliis pœnis quàm priuationis puniri, colligitur ex *d. Clem. vt ij,* & decisum fuisse testatur Garc. *d. p. 3. cap. 4. num. 16* quem refero *d. c. 16. num. 20.* vbi subdo priuationem non incurri ipso iure, & non licere Episcopo ad huiusmodi priuationem procedere absque solemnitate à Concilio requisita.

Ao

24. An verò,& quando,& ſub quibus pœnis teneantur parochi ſuſcipere ſacerdotium infra annum à ſibi commiſſi regiminis tempore numerandum, dicaſlatè *de officio & poteſt.Parochi c.5.per tot.*

25. *κ Nec alius in poſterum fiat promiſſo,*&c.]Vide Navarr.*conſ.45.in antiq.* aliàs *conſ.10.in nouis, ſub tit. de temporibus ord.& conſ.*2.aliàs 8.*de praben* Paul. Comitol. *reſponſ.moral.lib.6.q.64.num.*2. Leſſ. *de iuſtit.lib.2.c.14.dub.24.in fine*, Homob. de Bonis *de examine Eccleſ.p.1.tract.1.c.9.q.51.*

Diſpenſationes commitendæ extra Curiam Rom. ab Ordinarijs videantur, nec gratioſæ effectum habeant, niſi Epiſcopus cognouerit ſummariè.

CAPVT V.

1. Doctores de materia cap.agentes.
2. Diſpenſationes, ſeu commutationes vltimarum voluntatum committi poſſunt Abbatibus, & aliis Prælatis habentibus iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem.
3. Diſpenſationes matrimoniales quando inferioribus poſſint committi.
4. Diſpenſationes matrimoniales Priori ſunt committenda ſi Prioratus ſit nullius diœceſis.
5. Diſpenſationes matrimoniales, & litteræ in forma Dignum *ſunt committenda illi, cui mandata eſt iuriſdictio, viſitatio, &c.*
6. Taciturnitas veri, & expreſſio falſi an & quando vitiet gratiam.
7. Ordinarius, qui debet cognoſcere extraiudicialiter an diſpenſatio careat vitio ſubreptionis, tenetur citare partem.

DIſpenſationes, quacumque auctoritate concedendæ, ſi extra Romanam curiam committendæ erunt, *α committantur Ordinarijs* illorum, qui eas impetrauerint, eæ verò quæ gratioſè concedentur, ſuum non ſortiantur effectum, niſi prius ab eiuſdem, tanquam delegatis Apoſtolicis ſummariè tantùm, & extraiudicialiter cognoſcatur, *β expreſſas preces ſurreptionis*, vel obreptionis vitio non ſubiacere.

1. VIde Seraphin. *dec.*1072. Fernandez *in examine Theolog. moralis part.3.c.16.§.3.num.*11. Franc.Leon.*in theſauro fori Eccleſ.part.2.c.2.n.*49. Monet. *de commutat. vltim. volunt. c.7.n.30. cum ſeqq.* Aloyſ.Ricc. *in dec. Curiæ Archiep. Neapol. p.4.dec.*35.

2. *α Committantur Ordinariis*,&c.]Etiam Abbatibus, & aliis Prælatis habentibus iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ac proprium diſtrictum, committendas eſſe diſpenſationes, ſeu commutationes vltimarum voluntatum, quas eorum ſubditi à Sede Apoſtol. impetrant, reſoluunt Garc.*de benefic. part.9.c.2.num.*147. Flores de Mena *var.lib.3. quæſt.24.num.*22.Monet.*d.c.7.num.*34. vbi *n.*44. teſtatur ſtylum Curiæ nunc habere vt huiuſmodi commiſſiones nunquam hiſce Prælatis, aut eorum vicariis, ſed Ordinariis locorum, aut iis deficientibus fiant Epiſcopis, ſeu Ordinariis vicinioribus. Intellige tunc demum huiuſmodi diſpenſationes poſſe committi inferioribus Ordinariis quando ſunt nullius diœceſis, & habent quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem, Coccin. *dec.*346. quam ad litteram refert Modern.*de ſupplicat.ad ſanctiſſ.part.2. c.4.n.*35.

3. Diſpenſationes matrimoniales, & aliæ quæcunque quæ ſubditis inferiorum Epiſcopis à Sede Apoſt.conceduntur, ſi eas extra Romanam curiam committi contigerit, & illi inferiores nullius diœceſis exiſtant, & iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habeant, eiſdem inferioribus, non autem vicinioribus Epiſcopis ſunt committendæ, ita refert deciſum Nicol.Garc.*d.p.9.c.2.n.*142.

Diſpenſationes matrimoniales, & alia huiuſmodi Priori ſunt committenda ſi Prioratus ſit nullius diœceſis, & quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habeat, ita refert deciſum Nicol.Garc. *d.p.9.c.2. c.*142. 4.

Diſpenſationes matrimoniales, & litteræ in forma *Dignum* ſunt committendæ illi, cui mandata eſt iuriſdictio, viſitatio, correctio, & ſuperioritas, etiam quoad inſtitutionem, præſentationem, & nominationem, ita refert deciſum Garc. *d.p.9.c.2, num.*144. 5.

β Expreſſas preces ſubreptionis,&c.]An & quando taciturnitas veri, aut expreſſio falſi vitiet gratiam? vide latè Monet. *d.tract. de commut.vltim.volunt. c.6.n.*114.*cum multis ſeqq.* 6.

Ordinarius, qui ex vi Concilij in præſenti debet cognoſcere extraiudicialiter, an diſpenſatio careat vitio ſubreptionis, & obreptionis, teneri citare partem, reſoluit Aloyſ. Ricc. *in praxi aurea reſol.*50. 7.

Vltimæ voluntates circunſpectè commutandæ.

CAPVT VI.

1. Doctores de materia cap.agentes.
2. Cauſa iuſta, & neceſſaria copulatiuè requiritur ad commutationem vltimarum voluntatum.
3. Pecunia legata ad aliquem vſum quando non ſufficit, poteſt Epiſcopus commutare.
4. Vſus legatus quando non poteſt adimpleri, Epiſcopus conuertit in alium pium vſum.
5. Monaſterium quando in certo loco teſtatoris iuſſu conſtrui non poteſt, tunc Epiſcopus vt alibi conſtruatur efficere poteſt.
6. Legatum quando eſſet factum ad vnum vſum non ita neceſſarium, tunc poteſt Epiſcopus in alium vſum pium eidem Eccleſia magis neceſſarium commutare.
7. Epiſcopus pro vna tantùm vice, & ad tempus poteſt cum conſenſu hæredis voluntatē defuncti alterare.

8. *Episcopus potest in alio loco testatoris exequi voluntatem, quando Ecclesia, ad cuius fauorem illa emanauit, negligens est.*
9. *Episcopus potest commutare defunctorum voluntates, si vrgeat aliunde necessitas commutandi, neque adiri potest Papa.*
10. *Cardinales, Abbates, Vicarius Episcopi, Capitulum Sede vacante an possint commutare.*

a Infrà sess. vltim. de reform. c. 4.

IN commutationibus vltimarum voluntatum [a], α *quæ non nisi ex iusta, & necessaria causa fieri debent*, β *Episcopi*, tanquam Legati Sedis Apostolicæ, γ *summariè & extraiudicialiter cognoscant*, nihil in precibus, tacita veritate, vel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam commutationes prædictæ executioni demandentur.

1. VIde *cap. tua nobis* 17. §. *cùm igitur*, vbi Cou. *de testam.* Nauarr. *in man. c.* 27. *n.* 38. Suar. de Paz *in praxi tom.* 2. *pral.* 2. *n.* 45. Spin. *in specul. testam. gloss.* 1. *rub. n.* 24. Fr. Emman. *q. regul. tom.* 2. *q.* 125. *art.* 9. Aloys. Ricc. *in collect. decis. p.* 3. *collect.* 558. *& in dec. curia Archiep. Neapol. dec.* 171. *part.* 4. Franc. Leon. *in thesauro fori Eccles. part.* 2. *c.* 2. *n.* 50. Mari. Anton. *vers. resol. lib.* 1. *resol. vlt. casu* 40. latè Monet. *in tract. de commut. vlt. volunt. c.* 5. *cum tribus seqq.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi p.* 3. *alleg.* 83. Valenzuel. *cons.* 130. *n.* 54. *tom.* 2. Perez de Lara *de anniuers. & Capell. lib.* 1. *c.* 14. Gabr. Pereira *de manu Regia p.* 1. *c.* 16. Mich. de Reinoso *in obseruat. iuris, obseruat.* 7. Ciarlin. *contr721. forens. c.* 5. *n.* 16. *cum seq.* Franc. Carpan. *de execut. testam. lib.* 3. *cap.* 4. *n.* 4. *cum seqq.*

2. a *Quæ non nisi ex iusta, & necessaria causa*, &c.] Ergo vtrumque copulatiuè requiri ad causam huiusmodi commutationum, quòd nimirum simul sit iusta & necessaria, ex hoc loco colligit Monet. *d. tr. de commut. vlt. volunt. c.* 6. *num.* 86. *cum seqq. & n.* 210. apertè docet quamlibet de per se sufficere, respondens vt cùm fit commutatio ex causa necessaria, illa necessitas iusta, hoc est, non iniusta esse debeat, vel potiùs illa vt causa commutationis non solùm possit esse necessaria, sed & quæuis alia iusta, hoc est, probabilis, seu rationabilis.

3. Inter iustas causas, ob quas Episcopus vltimas defunctorum voluntates commutare potest, illa prima est quando pecunia legata ad aliquem vsum non sufficeret, quia tunc in alium vsum per Episcopum conuerti posse, resoluunt Aloys. Ricc. *in collect. dec. p.* 3. *collect.* 558. *vers. tertia causa*, Bertach. *in tract. de Episcopo lib.* 4. *part.* 4. *num.* 71. Roch. de Curte *de iurepatr. verb. construxit. q.* 11. Lambert. *in simili tract. lib.* 1. *part.* 1. *q.* 4. *art.* 12. Monet. *d. c.* 5. *n.* 330. Ego ipse *d. alleg.* 83. *n.* 7. Perez de Lara *d. lib.* 1. *cap.* 14. *n.* 9.

4. Secunda causa est, quando vsus legatus non potest adimpleri, tunc enim Episcopum posse quæcunque legata pia in alios pios vsus conuertere, resoluunt Guidopap. *dec.* 556. Aloys. Ricc. *d. collect.* 558. *vers. prima*, Monet. *d. c.* 5. *n.* 322. Perez de Lara *d. lib.* 1. *c.* 14. *n.* 27. *cum seqq.* Moliu. *d. tract.* 2. *disput.* 249. *n.* 7. Franc. Carp. *d. lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 31. Ego ipse *d. alleg.* 83. *n.* 8. Veluti stante difficultate executionis, quia tunc poterit Episcopus relictum pium in alio pio opere erogare; veluti si anniuersarium relinquatur pro Missis cantandis, quæ tunc temporis cantari non possunt propter interdictum, nam poterit relictum in aliud opus pium conuerti. Vel si iubeat anniuersarij Missa celebrari hora vndecima quotidie, poterit iubere quòd tempore veris, & æstatis celebretur anteriori hora; ita Perez de Lara *de anniuersar. & Capell. lib.* 2. *c.* 10. *num.* 24. *cum seqq.* vbi *n.* 27. aduertit quòd quando propter impedimentum, seu difficultatem anniuersarium non potest impleri in specifica forma, sed debet necessario conuerti in alium pium vsum arbitrio Superioris, si testator prouiderit quid faciendum sit, illi est obseruandum.

5. Tertia causa est, si monasterium in certo loco testatoris iussu construi non potest, tunc enim Episcopum, vt alibi construatur, efficere posse tenent Gambar. *de officio, & potest. Legati à latere, lib.* 6. *à n.* 223. Aloys. Ricc. *d. collect.* 558. *in fine*, Ego ipse *d. allegat.* 83. *n.* 10. Moliu. *d. tract.* 2. *disp.* 249. *n.* 7. *vers. vnde*, Franc. Carp. *d. lib.* 1. *c.* 22. *n.* 11.

6. Quarta causa est, quando legatum esset factum ad vnum vsum non ita necessarium, quia tunc posse Episcopum in alium vsum pium eidem Ecclesiæ magis necessarium commutare, asserunt Aloys. Ricc. *d. collect.* 1270. *vers. limita sexto*, Marc. Anton. Genuens. *in praxi Archiep. Neapol. c.* 19. *in vltim. impress. & in pract. Eccles. q.* 213. Vgolin. *de officio Episcopi, c.* 61. *num.* 5. Matt. *de iurisdict. part.* 4. *casu* 74. *n.* 10. & 11. Monet. *d. c.* 5. *num.* 354. Ego ipse *d. alleg.* 83. *num.* 12. Vnde Guilhelm. Benedict. *in c. Raynutius, verb. reliquit num.* 17. *de testament.* quem refert & sequitur Perez de Lara *d. lib.* 10. *c.* 10. *n.* 29. tenet quòd si testator reliquit viginti annuatim pro anniuersario celebrando in Ecclesia, quæ indiget reparatione, nec sit aliunde vnde reparari possit, tunc de auctoritate Episcopi, & eius licentia poterit illa pecunia conuerti in Ecclesiæ reparatione, per aliquod tempus; & idem Perez de Lara *citato loco n.* 30. ait quòd si relinquatur pecunia pro construenda capella, vbi sunt aliæ plures ad sufficientiam, & Ecclesia indigeret reparatione, tunc potest consumi pecunia in reparatione, & idem dicit si relinquatur pecunia pro ædificanda Ecclesia in ciuitate, vbi sunt plures Ecclesiæ ruinosæ, & egentes reparatione, nec sit vnde subueniri, aut prouideri possit, quia tunc auctoritate Episcopi poterit illa pecunia conuerti in reparatione antiquarum Ecclesiarum, & *num.* 37. addit quòd si hoc fiat Episcopo auctorante, debeat fieri præuia causæ cognitione, & quod apud acta constet de vtilitate: si tamen à Romano Pont. sufficit sola voluntas, & infert ad eum casum, quo relinquitur pecunia Ecclesiæ ad ornamenta, quibus ipsa abundabar, cùm egeret salario Rectoris, & dicit Episcopi auctoritate posse fieri conuersionem, & alterationem, facta prius solemni inquisitione vtilitatis, saltim summaria.

7. Quinta causa est, quando pro vna tantùm vice, & ad tempus commutatio facienda esset, tunc enim posse Episcopum cùm consensu hæredis voluntatem defuncti alterare, tradunt Mari. Socio. *in tract. de oblat. libel. n.* 19. Cuch. *institut. maior. lib.* 2. *tit.* 9. *n.* 62. Vgolin. *d. c.* 62. *n.* 7. citati à Gutier. *consil. n.* 19. qui contrarium tenet, Monet. *d. c.* 5. *n.* 332. Marc. Anton. Genu. *d. c.* 19. *n.* 5. Diana *moral. resol. part.* 2. *tract.* 3. *miscel. resol.* 26. *vers. aliqui Doctores*, Aloys. Ricc. *d. collect.* 558. *vers. quinta*. Ego ipse *d. alleg.* 83. *n.* 14. vbi post Nicol. Garc. aduerto hoc non posse procedere attenta dispositione Conc. Trid *sess.* 25. *de reformat. c.* 5 quod prohibet Episcopis tollere etiam cum consensu patroni qualitates in fundatione beneficiorum appositas.

t Sexta

8. Sexta causa est, quando Ecclesia, ad cuius fauorem emanauit defuncti voluntas, negligens est, data enim huiusmodi negligentia posse Episcopum in alio loco, seu alio modo testatoris exequi voluntatem, dicunt Lap. *alleg.* 87. *post n.* 4. Monet. *d. c.* 5. *n.* 335.

9. Septima causa est, si vrgeat aliunde necessitas commutandi vltimas defunctorum voluntates, neque adiri possit summus Pontif. tunc enim posse Episcopum illam commutare multis probat Monet. *d. c.* 5. *à n.* 348. vbi *num.* 352. ampliat procedere, quamuis tunc pateat recursus ad Nuncium Sedis Apost. seu Legatum etiam latere.

10. *ß Episcopi.*] An & quando Episcopus respectu subditorum Prælatis inferioribus suæ diœcesis possit defunctorum voluntates commutare ? vide Monet. *d. c.* 5. *n.* 382. & præcipuè *à num.* 389. Et de Cardinalibus in suis titulis, Abbatibus, Vicario, Episcopis, & Capitulo Sede vacante, nuncupatim agit idem Monet. *d. c.* 5. *n.* 427. 452. 453. & 484.

γ Summariè & extraiudicialiter cognoscant.] Ita Perez de Lara *d. lib.* 1. *c.* 10. *n.* 36.

In appellationibus, &c. *seruetur tenor* cap. Romana, de appellat. in 6.

Capvt VII.

1. *Doctores de materia huius cap. agentes.*
2. *Cap. Romana seruatur etiam in appellationibus ad Sedem Apost. interpositis.*
3. *Auditores Legatorum, aliique iudices Apost. debent seruare hoc decretum.*

LEgati, & Nuncij Apostolici, Patriarchæ, Primates & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusvis causis, tam in admittendis appellationibus, quàm in concedendis inhibitionibus post appellationem, seruare teneantur formam & tenorem sacrum [a] constitutionem, & præsertim [b] Innocentij quarti quæ incipit, Romana, quacumque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, vel priuilegio, in contrarium non obstantibus: *α aliter inhibitiones*, & processus, & inde secuta quæcumque sint ipso iure nulla.

a In Concil. Lugdun. b Cap. Romana de app. in 6.

1. VIde Lancell. *de attent. part.* 2. *c.* 20. *in præfat. quæst.* 5. *n.* 165. Scac. de Pace *in pract. tom.* 1. *part.* 5. *cap. vnica, num.* 4. *ad fin. & num.* 14. *ad fin.* Quarant. *in summa Bullarij, verb. Archiepiscopi auctoritas, num.* 13. vbi ait quòd à subditis Episcopi suffraganei appellatur ad Archiepiscopum, Mendez à Castro *in praxi Lusit. lib.* 2. *c.* 11. *n.* 13. Gabr. Pereira de Castro *de Manu Regia part.* 1. *c.* 10. *n.* 9. Sigism. Scacc. *de appellat. q.* 8. *n.* 52. *cum seqq.* nouissimè Steph. VVeyms *ad constitutiones* 24. *ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, constit.* 7. *pag.* 57. vbi innouatur *cap. Romana, de appellat. lib.* 6. per decretum Concilij in præsenti latè Salgado *de protect. regia, tom.* 1. *p.* 2. *c.* 10. *num.* 19. *cum seq. & de supplicat. ad sanctissim. p.* 2. *c.* 31. *à n.* 8. Mart. *in compilat. decis. tom.* 1. *tit. de inhibit. cap.* 10. *n.* 11. metipsum *in collectan. ad cap. Romana, de appellat. in* 6. Ea in parte qua reperitur *d. cap. Romana* à Synodo Tridentina innouatum, ac denuo confirmatum, voluit per Superiores Prælatos, ad quos appellatur, non recipi neque admitti appellationes, nisi constiterit ex causa probabili appellatum esse; & quòd iidem Superiores inhibitiones contra iudices inferiores, à quibus appellatum est, concedere non debeant, nisi ipsis priùs de deuolutione constiterit, vt refert Stephan. VVeyms *d. loco n.* 1. vbi *n.* 2. affirmat satis expressisse Synodum Trident. qui sint intelligendi Superiores eiusmodi cùm Concilium Lugdunen. de solo Archiepiscopo Remensi disposuisset, designauit enim Legatos, & Nuncios Apost. Patriarchas, Primates, & Archiepiscopos Metropolitanos tanquam eos, ad quos frequentiùs interponi solent appellationes; & iam vidimus in nostro Tribunali Nunciaturæ Hispaniæ de expresso mandato Illustrissimi & Reuerendissimi D.D. Cæsaris Facchenetti Nuncij Apost. cum potestate Legati de latere dispositionem *d. c. Romanæ* obseruari, cùm antea in desuetudinem apud nos abiisset si eius litteras strictè accedamus, nam dicebant aliqui necessitatem istam exprimendæ causæ non videri impositam Iudici superiori, ad quem appellatum est, sed parti appellanti, vt appellationis suæ causam legitimam debeat exprimere, non solùm in appellando apud iudicem à quo appellat, sed etiam in prosequutione appellationis apud iudicem ad quem, dum appellationem suam introducit; alioquin Superior causam recipere non debeat, neque alteri illam committere; in quo later minus periculi alicuius dedecoris quoad iudicem superiorem, si postea fortè causa prætexata inueniatur minus legitima: quandoquidem hoc casu, seu sensu non teneatur Superior recipiendo appellationem pressiùs inquirere, an interposita fuerit ex causa probabili; indeque fiet vt etiam pars citata, possit liberiùs contra causam expressam excipere: atque ita sufficiet si Superior in suis literis citatoriis expresserit generalem dumtaxat causam interpositæ appellationis, quia tenebitur citatus necessariò comparere, etiamsi aliud nihil fuerit expressum in citatione, quàm quod vocetur ob appellationem interpositam. Maximè cùm satis sit parti appellatæ sibi deinde adhuc superesse facultatem allegandi apud Superiorem causam non fuisse deuolutam, neque deuolui potuisse, eo quòd appellatio manifeste erit friuola, vel iniusta. Quæ interpretatio Innocentianæ constitutionis tametsi restrictiua sit, in vsu tamen forensi maximè recepta est, nimirum vt iudex superior in citatione aliud plerumque non exprimat, quàm quod ad se fuerit prouocatum, quasi sufficiat quòd ipse deinde in progressu causæ possit pleniùs cognoscere de allegata appellationis causa, an probabilis, an improbabilis fuerit. Hactenus Stephan. VVeyms *citato loco*.

2. Cap. *Romana de appell. in* 6. seruari debere etiam in appellationibus ad Sedem Apost. interpositis, refert decisum Sel. *in select. canon. c.* 23. *n.* 13. Steph. VVeyms *d. loco n.* 4. *in fine.*

Auditores

3. Auditores Legatorum, aliósque iudices Apost. à Legatis, & Nuncijs delegatos, quibus iuxta facultatem illis concessam committunt audiendas, & cognoscendas causas appellationem ab Ordinarijs ad Sedem Apost. interpositarum, debere seruare hoc decretum Concil. super inhibitionibus, iuxta formam c. *Romana*, *de appellat. in* 6. decernendis, dicit resolutum Sel. *d. s.* 23. *n.* 14.

a Aliter inhibitionem, &c.] De non facilè relaxandis inhibitionibus contra iudices inferiores, à quibus prouocatum est, agit latè Steph. VVeyms *d. loco a.* 10. *cum seqq. pag.* 63. & 64.

Episcopi plenissimè videant pias omnes dispositiones quorumcunque Collegiorum, & hospitalium, exceptis iis, quæ sunt sub immediata Regum protectione, non obstantibus, &c.

CAPVT VIII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Nō prohibet quin & iudices seculares visitare possint hospitalia si hoc eis alias legitimè competat.*
3. *Ordinarius non potest hospitale visitare, si dictum sit quòd non possit se intromittere in eius visitatione.*
4. *Ordinarius in dubio potest ab administratoribus hospitalium, aliorúmque piorum locorum rationem administrationis exigere.*
5. *Ordinarius potest visitare hospitale priuatum & corrigere, ac reformare in iis tantùm, quæ ad obseruandam voluntatem fundatoris pertinent.*
6. *Hospitalia etiam vnita debent ab Ordinariis visitari.*
7. *Visitare potest Episcopus hospitalia, & pia loca etiamsi sint priuata laicorum.*
8. *Exequutio aduersus administratores hospitalium ad Ordinarium spectat.*
9. *Episcopus potest animaduertere in Rectores hospitalium, qui non versantur vt oportet in administratione, non obstante quacunque exemptione.*
10. *Hoc decretum extra visitationem locum nō habet.*
11. *Episcopi curare debeat vt hospitalia à suis administratoribus quomodolibet exemptis fideliter administrentur.*
12. *Visitare potest Archiepiscopus Collegium Firmanum Martiale.*
13. *Collegium scholarium sub gubernio ciuium iurisdictioni Episcopi subiacet si scholares in eo debeant initiari clericali charactere.*
14. *Fundator potest excludere Ordinarium ab administratione capellaniarum.*
15. *Hospitalia administrata à Fratribus B. Ioannis Dei non sunt exēpta à iurisdictione Ordinarij.*
16. *Abbates habeant quasi Episcopalem iurisdictionem.*
17. *Capitulum Sede vacante.*
18. *Visitare potest Episcopus locum nullius diœcesis quatenus intra sua diœcesis fines situm sit.*
19. *Legatus potest cumulatiuè visitare Ecclesias exemptas, quas possint Ordinarij ex decretis Concilij.*
20. *Visitare non possunt Ordinarij in Ecclesiis Regularium etiam sanctissimum Sacramentum.*
21. *Altaria, & capellas in Regularium Ecclesiis etiam per seculares confraternitates constructa visitare non potest Episcopus.*
22. *Collegia quæcunque visitare potest Episcopus.*
23. *Confraternitates auctoritate Papæ, seu Episc. instituta ab Episcopo vt pia loca visitari possunt.*
24. *Confraternitates personarū secularium in Ecclesiis Regulariū exēptorum existentes Episcopus visitare potest; sed an earum capellas, ostēditur.*
25. *Visitare potest Episcopus hospitalia, & beneficia commendata in Ecclesiis Regularium existentia, in quibus non viget Regularis obseruantia.*
26. *Visitare potest Episcopus Confraternitatem existentē in Ecclesia Monachorū Mōtis Virginis.*
27. *Hospitalia quæ sunt sub immediata Regum protectione visitare non potest Episcopus.*
28. *Hospitalia quæ expressè reperiuntur sub immediata Regum protectione, comprehenduntur tantùm sub nomine talium hospitalium.*
29. *Episcopus cognoscit de exceptione quòd hospitale sub immediata Regum protectione existat.*
30. *Ordinarij iurisdictioni non fuit derogatum per hoc decretum.*
31. *Loca destinata ad pauperes sustentandos visitare potest Episcopus.*
32. *Episcopus compellere potest laicum ad exequutionem piorum legatorum.*
33. *Exequutio administrationis piarum dispositionum non impeditur, nec suspenditur, per appellationem.*
34. *Intelligitur de consuetudine post Concil. sciente & patiente Episcopo introducta.*

a Clement. quia contingit. de relig. domibus.

α EPiscopi, [a] etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus à iure concessis omnium piarum dispositionum, tam in vltima voluntate, quàm inter viuos, sint executores, habeantque ius visitandi hospitalia, β *collegia quæcumque*, ac γ *confraternitates laicorum*, δ *etiam quas scholas*, siue quocumque alio nomine vocant, ε *non tamen, quæ sub regum immediata protectione sunt*, siue eorum licētia eleemosynas Montis Pietatis, siue Charitatis, & pia loca omnia, quomodocumque nuncupentur, etiam si prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loco exemptionis priuilegio sint munita, ac omnia quæ ad Dei cultum, aut animarum salutem, ζ *seu pauperes sustentandos*, instituta sunt, ipsi ex officio [b] iuxta sacrorum canonum statuta, η *cognoscant, & exequantur*, θ *non obstantibus, quacumque consuetudine*, etiam immemorabili, priuilegio, aut statuto.

b Cap. tua & c. Ioann. de testa.

VIde Tiraq. *de priuileg. piæ causæ, priuileg.* 149. Gutier. *practic. lib.* 1. *q.* 45. *num.* 1. *cum seqq.* Azeued. *l.* 3. *n.* 9. *tit.* 14. *lib.* 8. *nouæ recop.* Paul. Fusc. *de visitat. lib.* 2. *c.* 13. *à num.* 21. Azor. *instit. moral. part.* 2. *lib.* 3. *n.* 40. *q.* 30. Zerol. *in praxi Episcop. p.* 1. *verb. hospitale* §. 3. late Perez de Lara *de anniuers. & Capellan. lib.* 2. *q.* 1. Gabr. Pereira *de Manu Regia p.* 1. *c.* 17. Piasec. *in simili praxi, part.* 2. *c.* 3. *num.* 33.

num. 33. Salaz. *de vſu & conſuet. cap.* 8. *n.* 20. Mart. *de iuriſdict. part.* 2 *cap.* 18. *per tot.* Franc. Leo *in theſaurò fori Eccleſ. part.* 2. *cap.* 2. *num. vlt.* Vgolin. *de officio Epiſcopi c.* 24. §. 1. *n.* 3. *verſ. viſitare*, Cened. *pract. & canon. quæſt. lib.* 2. *quæſt.* 22. *à n.* 14 Aloyſ. Ricc. *in deciſ. curia Archiep. Neapol. p.* 4. *deciſ.* 209. Aldan. *in compendio canon. reſolut. lib.* 2. *tit.* 8. Sel. *in ſelect. canon. cap.* 22. metipſum *de officio, & poteſt. Epiſcopi, p.* 3. *allegat.* 75. Valenzuel. *conſ.* 87. *n.* 19. Stephan. VVeyms *in conſtitutiones* 24. *ex antiquo iure deſumptas, & per Concil. Trident. innouatas, conſtit.* 16. *n.* 8. *cum ſeqq. pag.* 64 Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori Eccleſ. c.* 11. Ciatlin. *controu. forenſ. lib.* 1. *cap.* 65. *n.* 1.

2. Decretum Concilij in præſenti quatenus concedit facultatem Epiſcopis viſitandi hoſpitalia, & cætera pia loca, non prohibere quin & iudices ſeculares eadem viſitare poſſint, ſi hoc eis aliàs legitimè competat, refert deciſum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra, lib.* 1. *tit.* 6. *de viſitat. n.* 65. quem refero *d. alleg.* 75. *n.* 15. Stephan. VVeyms *d. loco num.* 10.

3. Si in fundatione hoſpitalis ſit dictum quòd Ordinarius non poſſit ſe intromittere in eius viſitatione, an poſſit illud viſitare, vide Armendar. *d. tit.* 6. *de viſitat. n.* 66. Rot. *deciſ.* 33. *in princip. part.* 3. *recent.* vbi fuit dictum poſſe Epiſcopum viſitare, niſi alitèr cautum ſit in inſtitutione, Fran. Carp. *de executor. teſtam. lib.* 1 *cap* 22. *num.* 65. Alzed. *de Epiſcopo part.* 2. *c.* 2. *n.* 56. Alphonſ. de Leone *de officio Capellani q.* 5. *ſect.* 12. *à num.* 103. Perez de Lara *de Capell. & anniuerſ. lib.* 2. *c.* 2. *à num.* 16. Diana *moral. reſol. p.* 2. *tract.* 2. *reſol.* 83. *in princ.* vbi tenet nihilominus poſſe Epiſcopum viſitare, niſi Epiſcopus in fundatione conſentiat, quòd ab eius eximatur viſitatione.

4. In dubio poſſe Ordinarium ab adminiſtratoribus hoſpitalium, aliorúmque piorum locorum rationem adminiſtrationis exigere, donec coram ipſo doctum fuerit de inſtitutione in qua ſecus expreſsè cautum ſit, refert deciſum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.* 4. *tit.* 29. *l.* 1. §. 1. *de hoſpitalibus n.* 5.

5. Ordinarium poſſe viſitare hoſpitale priuatum, & corrigere, & reformare in iis tantùm, quæ ad obſeruandam voluntatem fundatorum pertinent, & ex decreto *cap. ſeq.* habere exigendi rationem ab adminiſtratoribus ipſius hoſpitalis, vna tamen cum illis deputatis, quibus ex conſuetudine ratio reddenda eſt, refert deciſum Armendar. *d. tit.* 6. *de viſitat. n.* 67.

6. Hoſpitalia etiam vnita, in quibus Eccleſiæ ſunt, vbi aſſiduè diuina officia celebrantur, & bona eorum non ſunt diſtincta, debere ab Ordinariis viſitari, refert deciſum Armendar. *d. tit.* 6. *de viſitat. num.* 69.

7. Epiſcopum viſitare poſſe omnia hoſpitalia, & pia loca quocunque nomine nuncupentur, etiamſi ſint priuata laicorum, & corrigere, & reformare in caſibus à iure conceſſis, ſcilicet ob negligentiam, vel dilapidationem bonorum, vtique teſtatoris voluntas ſeruetur, referunt deciſum Marta *de iuriſd. part.* 2. *cap.* 18. *num.* 5. Armendar. *d. tit.* 6. *de viſitat. num.* 74. Ego ipſe *d. alleg.* 75. *num.* 11. Stephan. VVeyms *d. conſt.* 16. *num.* 9. vbi cum Renato Chopino aduertit Synodum, in hoc nouam poteſtatem Epiſcopis non attribuere, quia & olim ſimilium piorum locorum curam Epiſcopis, Eccleſiaſticiſque relictam fuiſſe, *num.* 12. refert ſacram Congregationem cenſuiſſe Epiſcopos cumulatiuè conſtituros eſſe executores cum aliis quibuſcumque inferioribus piarum diſpoſitionum executoribus, & iuxta hanc diſtinctionem ſunt intelligenda quæ dicit Gabr. Pereira *de Manu Regia p.* 1. *cap.* 17. *n.* 7. dum reſoluit quòd quando hoſpitale, Confraternitas, ſeu albergaria conſtructa eſt per laicos, & ab ipſis adminiſtratur, omnis viſitatio, & rationum petitio ad laicos Magiſtratus, vt procedant non priuatiuè, ſed cumulatiuè cum Epiſcopo; & ideo bene *n. ſeq.* ait quòd in his, quæ auctoritate Prælatorum erectæ ſunt, ad ipſos Prælatos priuatiuè ſpectat viſitatio.

8. Exequutionem aduersùs adminiſtratores hoſpitalium condemnatos iuxta hoc decretum, ſiue ſoli Ordinario reddita fuerit ratio, ſiue vna cum aliis deputatis, ad ipſum Ordinarium ſpectare, refert deciſum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.* 4. *tit.* 29. *lib.* 1. §. 2. *de hoſpital. n.* 4.

9. Animaduertere autem poſſe Epiſcopum in Rectores hoſpitalium, leproſariorum, eleemoſynarum, & xenodochiorum, qui negligunt, ſeu non verſantur vt oportet in adminiſtratione, non obſtante quacunque exemptione, *Clement. quia contingit, de relig. domibus.* Eraſm. à Cochier *de iuriſdict. ordinar. in exemptos, p.* 2. *q.* 45. *num.* 79. Ego ipſe *d. alleg.* 75. *n.* 12.

10. Decretum Concilij in præſenti extra viſitationem locum non habere in caſibus etiam à iure non conceſſis, dicit reſolutum Armendar. *d.* §. 2. *de hoſpital. n.* 7.

11. Quia curare debent Epiſcopi vt hoſpitalia à ſuis adminiſtratoribus quomodolibet exemptis diligenter ac fideliter adminiſtrentur, & gubernentur, dubium non eſt quin illorum viſitationem inſtituere debeant, vt per illam cognoſcere poſſint, quæ facere debeant adminiſtratores hoſpitalium, & Confraternitatum, ſicut refert deciſum Armendar. *d.* §. 2. *de hoſpitalibus n.* 12.

12. Viſitare poteſt Archiepiſcopus Collegium ſcholarium Firmanum, Martiale nuncupatum, fundatum quidem, & donatum à Canonico Martiali, ſed prætendente communitate, ſub cuius gubernio regitur, à ſe fuiſſe fundatum, quia ſuper hæreditate dicti Canonici deuoluta ad Cameram Apoſt. ratione ſpolij ſe compoſuit, & ex illiſmet bonis fundauit Collegium, ita Sel. *in ſelect. Canon. c.* 22. *num.* 3. atteſtans ſic fuiſſe reſolutum *in Firmana* 13. *Iulij* 1630.

13. Collegium ſcholarium fundatum ſub gubernio, & adminiſtratione ciuium, cum conditione, inter alias, vt ſcholares debeat initiari clericali charactere, iuriſdictioni Epiſcopi ſubiacet, & poteſt per ipſum viſitari, Sel. *d. cap.* 22. *num.* 4. dicens ſic fuiſſe deciſum *in Firmana* 17. *Auguſti* 1630.

14. Fundator ab adminiſtratione, cura, & viſitatione capellaniarum perpetuarum etiam collatiuarum excludere poteſt Ordinarium, niſi in caſu negligentiæ, ita declaraſſe Paulum V. refert Garc. *de benefic. part.* 1. *c.* 2. *n.* 98.

15. Hoſpitalia adminiſtrata à Fratribus B. Ioannis Dei non ſunt exempta à iuriſdictione Ordinarij, niſi ſolùm quoad Regularem obſeruantiam, Sel. *d. c.* 22. *n.* 5. vbi refert ita deciſum *in Auellina* 12. *Ianuarij* 1630.

16. *a Epiſcopi.*] Idem poſſe Abbates habentes quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem, reſoluunt Flores de Mena *var. quæſt. lib.* 2. *q.* 24. *n.* 22. Aloyſ. Ricc. *de praxi aurea reſol.* 303.

17. Idem quoque poſſe Capitulum Sede vacante poſt Matinez, & Molin. Theologum, reſoluit Sanch. *de matrim. lib.* 8. *diſput.* 2. *n.* 10.

18. Viſitare poteſt Epiſcopus locum nullius diœceſis

quatenus

quatenus intra suæ diœcesis fines situm esse constet, ac per eundem dimissorias conedere, Ordinésque conferre debent, dum autem intra cuius diœcesis fines existat, non appareat, per Ordinarium viciniorem præfata adimplenda sunt. Aldan. *d.lib.2.tit.8.n.3.* vbi testatur ita decidisse S. Congreg. Episcop. & Regul. *in nullius Rutilliam Conversan. diœcesis 9. Septembris 1686.*

19. Legatus potest cumulatiuè visitare Ecclesias exemptas, quas possunt Ordinarij ex decretis Concilij, Sel. *d.cap.22.num.7.* referens ita resolutum ad fauorem Cardinalis de Lotharingia 16. *Ianuary* 1597.

20. Visitare non posse Ordinarios in Ecclesiis Regularium, etiam sanctissimum Sacramentum, tenet Sel. *d.c.22.n.8.* attestans sic censuisse S. Congreg. Episcop & Reg. *in Nicoteren. de anno* 1593.

21. Episcopum non posse visitare Altaria, & Capellas in Regularium Ecclesiis, etiam per seculares confraternitates constructa, firmauit Aldan. *d.tit.8. num.4.* dicens sic decidisse eand. S. Congreg Episc. & Regul. *Papien.21. Augusti 1615. & in Terracinen.22. Ianuar.1616.*

22. *β Collegia quæcumque.*] Vide Garc. *de benefic. p.5.c.1.n.612.* metipsum *d.alleg.75.n.21.*

23. *γ Confraternitates laicorum.*] Eas enim auctoritate Romani Pont. seu Episcopi institutas ab Episcopo vt pia loca visitari posse resoluunt Perez *l.3.n.9. tit.14 lib.8. Ordin.* Annib. Roch. *in tract. de visitat. in gloss. verb. laicorum.* Carol. de Grass. *de effectib. cler. effectu 1.n.69.* Ego ipse *d.alleg.75.n.23.*

24. Confraternitates personarum secularium in Ecclesiis Regularium exemptorum existentes Episcopum posse visitare, non tamen earum capellas, vel Altaria, quæ intra easdem Ecclesias existunt, referunt decisum Galet. *in margarita casuum conscient. verb. Episcopus pen.* Armendar. *d.§.2. de hospitalibus n.14. & 15.* Marc. Anton. Genuens. *in praxi Archiep. Neapol. cap.21. in princ.* Vgolin. *de officio Episc. p.2.c.49.§.5. num.3.* Ciarlin. *d.c.65. num 6.* Aldan. *d.tit.8. n.5.* asserens sic decidisse S. Congr. Episcop. & regul. *in Papien.21. Augusti 1615. & in Terracinen. 22. Ianuarij* 1616. Ego ipse *d.alleg. 75.num.13.* vbi intelligo quoad administrationem tantùm, transcripsit me non citatu Aloys. Ricc. *in decis. Curia Archiepiscop. Neapol decis.209. n.8. p.4.* Sed posteainueni Sel. *d.c.22. num.10.* tenuisse Confraternitates laicorum in Ecclesiis Regularium exemptorum institutas subesse iurisdictioni, & visitationi Episcopi, atque ab eo visitari posse nedum illas Confraternitates, sed etiam capellas, 3 [illegible] tum in iisdem Ecclesiis Regularium existentes, in his tamen quæ Confraternitatum administrationem respiciunt, & intelligit sacræ Congregationis Episcoporum & Regularium decisiones, & præcipuè *in Ostien.1. Octobr.1626.* quatenus quoad capellas secus sensisse videntur, intelligendas circa ea, quæ non Confraternitatum administrationem, sed potiùs Regularium respiciunt. Vtrùm autem Episcopi se intromittere possint in visitatione Confraternitatum, quæ in Ecclesiis Militiarum, seu Ordinum construuntur; vide Gabr. Pereira *d. cap.17 n.13.*

25. Visitare posse Episcopum tam Confraternitates laicorum in monasteriis, vel Ecclesiis Regularium existentes, in iis tamen, quæ Confratrum administrationem concernunt, quàm etiam hospitale, ac beneficia commendata, in quibus non viget Regularis obseruantia, resoluit Sel. *d.cap.22.n.12.* vbi ait sic censuisse S. Congreg. Episcop. & Regul. *in Capusaquen.27. Iunij* 1509.

26. Visitare posse Episcopum tam Confraternitatem existentem in Ecclesia Monachorum Montis Virginis, cuius superiores non subiiciuntur Episcopo, sed habent in eorum monasteriis legitimam iurisdictionem dependentem ab Abbate, qui est caput Ordinis, quique cum suis monasteriis subiicitur immediatè Sedi Apost. resoluit Sel. *d.cap.22. num.13.*

δ Etiam quas scholas, &c.] Episcopus potest Visitare Vniuersitates omnes, exceptis illis, quæ sub Regum protectione sunt, vt per Narbona *l.35. gloss.1.n.5. tit.7. lib.1. noua Recopil.*

27. *ε Non tamen quæ sub Regum immediata protectione sunt,* &c.] Vide Ordin. Reg. Lusit. *lib.1. tit.62. §.42.* vbi Patens meus plures Doctores citat, Mart. *de iurisd. p.2.c.18.n.2. cum seqq.* Perez de Lara *de anniuersar. & capellan. lib.2.c.1.n.49.* Valasc. *cons. 105.num.62.* Cabed. *de patronatibus Regia Corona cap.39. num.3. & cap.45.n.5.* Ceuall. *commun. contra communes q.897.n.984.* Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.1. tit.6. de visitat. n.70. cum seqq.* metipsum *d. alleg.75. n.16.* Valeoz. *cons. 58.n.22.* Gabr. Pereira *de Manu Regia p.1.cap.17. n.11. pag.170.* nouissimè Stephan. VVeyms *d. constit.16.n.13. pag.176.* vbi rationem huius decisionis præstat, quia Tridentina Synodus satis videtur confidere curæ, & sollicitudini Regum, quia talia hospitalia in sua potestate habent, nec volunt Episcopis causam præbere se immiscendi fundationibus illis, quos Reges ex prouentibus propriis, aut ærario publico constituerunt, suæque iurisdictioni, & immediatæ protectioni reseruarunt.

28. Non comprehendi sub nomine talium hospitalium, nisi ea, quæ expressè reperiuntur sub immediata Regum protectione, referunt decisum Mart. *d.c.18.n.4.* Armend. *d.tit.6. de visit.n.71.* Stephan. VVeyms *d.loco num.13. post med.* vbi aduertit hanc exceptionem etiam extendi ad ea hospitalia, & collegia, quæ sunt sub immediata protectione aliorum supremorum, & sublimium Principum, qui Regalia in ditionibus subditis possident, etiamsi fortasse Regis titulum non gerant; & deinde refert posse Episcopos visitare, & exequi, quæ in hoc Concilij decreto, etiamsi hospitalia à laicis administrentur, & sint sub generali, seu immediata protectione Regum, seu Principum secularium, dummodo aliàs Ecclesiastica sint, vel pro Ecclesiasticis habeantur. Ciarlin. *d.cap.65.n.4.*

29. Hospitale aliquod visitare volenti si opponatur exceptio quòd sub immediata Regum protectione existat, non ad secularem iudicem, sed ad ipsum Episcopum talis exceptionis cognitionem, & definitionem pertinere, refert decisum Mart. *d.c.18. n.5.* Armendar. *d.tit.6. de visitat. n.72.* Ego ipse *d. alleg.75.* Stephan. VVeyms *d.loco n.16.*

30. Hoc decreto nunquam fuit iurisdictioni Ordinarij derogatum, aut detractum in aliquo, etiam in locis, quæ sunt sub immediata Regum protectione, & ideo iurisdictionem, quam priùs ante Concil. Episcopi habebant in dictis locis, etiam post Concil. exercere possunt, ita Sel. *d.c.22.n.20.* attestans ita fuisse decisum *in Neapolitana 12. Augusti* 1618. Quære, in his hospitalibus, seu Confraternitatibus de Regum protectione possunt Prælati visitare decentiam diuini cultus, & ornamentorum, docent Antonin. Diana *moral. resolut. p.1. tract.2. resol.100.* Gabr. Pereira *d.p.1.c.17. n.12.* adducens doctrinam Abb. *in cap. vlt. de censib.* & aliorum, quos refert Pasis. *cons.34.* resoluentium quòd licet Episcopus non visitet capellas particulares, & exemptas, tamen potest inquirere an

an decenter tibi Sacra ministreotur; & respondet decretum Concilij in præsenti procedere circa opera, quæ in illis locis exerceantur & circa petendas rationes eorum, quæ ibi expenduntur, non autem de visitatione circa cultum diuinum, quæ ad Episcopos, necessariò, & priuatiuè spectat, quia res spiritualis est & ecclesiastica.

31. ζ *Seu pauperes sustentandos.*] Vide Paul. Fosc. *de visitat. lib. 2. c. 15. n. 44. in fine.*

32. η *Cognoscant, & exequantur.*] Posse Episcopum compellere laicum ad exequutionem, resoluit Stephan. Grat. *Marchia dec. 189. dub. 2.* quem refert Aloys. Ricc. *in collect. decis. p. 3. collect. 714. in fine.*

33. θ *Non obstantibus.*] Episcopum posse visitare administratores locorum piorum, & ab eis rationem administrationis exigere, quibuscumque exemptionibus, & iudicum inhibitionibus non obstantibus, tenet Rota apud Tambur. *in fine tom. 3 de iure Abbatum dec. 53. n. 3. cum seq.* vbi *n. 7.* dicit quòd Episcopus non impediendus in exercitio suæ ordinariæ iurisdictionis donec cognoscatur an priuilegium intret necne; & *n. 9.* quòd exemptionis quasi possessio non acquiritur ex eo solum quod non appareat Episcopum exercuisse iurisdictionem, nisi probetur quòd venerit casus exercendi, & volens exercere fuerit repulsus, & repulsioni acquieuerit, vel aliàs habuerit se pro spoliato. Vnde si quis administrator piorum locorum videns se constrictum ad reddendam rationem suæ administrationis, appellaret, licèt admittatur appellatio, non propter hoc impediri, aut suspendi exequutionem asserit decisum Zerol. *in prax. Episcop. p. 1. verb. hospitale vers. sextum*, quem refero *d. alleg. 75. n. 62.*

ι *Quacunque consuetudine.*] Hæc verba intelligenda esse de consuetudine post Concil. sciente & patiente Episcopo introducta, resoluit Sel *d. c. 22. n. 30.* vbi testatur sic fuisse decisum *in Liman 19. Septembris 1625.* 34.

Administratores cuiusvis fabricæ, Confraternitatis, & quorumcunque piorum locorum, singulis annis reddant rationem Ordinario, nisi aliter in fundatione sit cautum.

CAPVT IX.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Ratio sumptuum fabricæ cuiusuis Ecclesiæ est reddenda Episcopo ordinario.*
3. *Capitulum, & Canonici tenentur reddere Ordinario rationem administrationis fabricæ Ecclesiæ Cathedralis.*
4. *Fabricam visitare solus Episcopus potest.*
5. *Fabricarum redditus potest Episcopus expendere pro suo arbitrio.*
6. *Intelligitur tam de hospitalibus ecclesiasticis, quàm priuatis.*
7. *Hospitalium administratores debent Episcopo reddere rationem administrationis suæ.*
8. *Episcopus potest ab administratoribus hospitalium, aliorúmque piorum locorum rationem administrationis exigere, donec, &c.*
9. *Confraternitas Montis pietatis.*
10. *Episcopus etiam extra visitationem potest eleemosynas Montis pietatis ex officio suo cognoscere. & exequi.*
11. *Constitutio Pauli V. prohibens dispositionem pecuniæ, prohibere etiam censentur dispositionem frumenti.*
12. *Loca pia siue publica, siue priuata, ecclesiastica, siue laicalia visitari possunt per Episcopum.*
13. *Administratores piorum locorum, etiam exemptorum nullam rationem reddentes posthac eam Episcopo reddere tenentur.*
14. *Ordinarius, habet votum sicut cæteri deputati in absoluendo, vel condemnando administratores piorum locorum.*
15. *Episcopus potest exigere rationem administrationis ab administratoribus, etiam in locis, quæ sunt sub immediata Regum protectione.*
16. *Rationes ab administratoribus piorum locorum per Episcopum pluries in anno repeti possunt.*
17. *Rationem redditionum neque Episcopus neque Capitulum debet exigere tempore, quo recitantur diuina officia.*
18. *Abbates, Præpositi, & Abbatissæ Regularem vitam ducentes non tenentur Episcopo reddere rationem.*
19. *Monasteriorum administratores de illis rationes reddere non tenentur.*
20. *Episcopi sunt cumulatiuè executores piarum dispositionum ad alios inferiores.*
21. *Capitulum Sede vacante.*
22. *Exequutio aduersùs administratores hospitalium condemnatos spectat ad Episcopum.*
23. *Episcopus, & eius officiales, ac Notarij nihil percipere possunt emolumentorum in receptione rationis administrationis.*
24. *Hospitalis computa stante consuetudine Episcopus vna cum magistro eiusdem hospitalis recognoscere tenetur.*
25. *Excommunicare potest Episcopus Fratrem Capellanum Religionis Hierosol. non reddentem rationes administrationis Parochialis secularis.*
26. *Executores vltimarum voluntatum nihil dare debent Episcopo, seu eius officialibus pro causa laboris in recipienda ratione administrationis bonorum.*
27. *Institutiones piorum locorum obseruandæ circa reddendas rationes administrationis earum.*
28. *Locum habet etiam extra visitationem.*
29. *Consuetudines sunt sublatæ per hoc cap. & solum præseruatæ institutiones.*

ADministratores, tam ecclesiastici, quàm laici, α *fabricæ cuiusvis Ecclesiæ*, etiam Cathedralis, β *hospitalis, confraternitatis*, eleemosynæ γ *Montis Pietatis*, δ *&* [a] *quorumcunque piorum locorum*, ε *singulis annis* ζ *teneantur reddere rationem* administrationis η *Ordinario:* [b] consuetudinibus & priuilegiis quibuscumque in contrarium sublatis: θ *nisi secus forte in institutione*, & ordinatione talis Ecclesiæ, seu fabricæ expressè cautum esset. ι *Quòd si ex consuetudine*, aut priuilegio, aut ex constitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda esset: tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis administrationibus minimè suffragentur.

a Clem. quia contingit §. vt autē præmiss. de relig. dom. b Supr. sess. 7. c. vlt & infrà sess 25. c. 8. de refor.

1. VIde Paul. Fuſc *de viſitat. lib. 2. c. 13. num. 27.* Gutierez *Canon. lib. 1. cap. 35. num. 19. cum ſeqq.* Flores de Mena *variar. lib. 3. quæſt. 21. n. 180. cum multis ſeqq.* Aloyſ. Ricc. *in collectan. deciſ. p. 3. collect. 714.* Steph. Gratian. *diſcept. forenſ. c. 395.* Gonzal. *ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 5. n. 45. & gloſſ. 29. num. 3.* Vgolin. *de officio Epiſcopi, c. 24. §. 1.* Mart. *de iuriſdict. p. 2. cap. 18. num. 6. 9. & 10.* Sel. *in ſelect. Canonic. c. 23. per tot.* Salgado *de protectione Regia, tomo 1. p. 2. c. 21. per tot.* Rota *deciſ. 355. p. 1. recent.* metipſum *de officio & poteſtate Epiſcopi p. 3. allegat. 75. num. 57. cum ſeqq.* Valenzuel. *conſil. 122. n. 38. tomo 2.* Stephan. VVeyms *ad conſtitutiones 24 ex antiquo iure deſumptas, & per Concilium Tridentinum innouatas, conſtit. 16. a num. 8. pag. 174.*

2. *a Fabrica cuiuſvis Eccleſiæ.*] Rationem ſumptuum fabricæ cuiuſvis Eccleſiæ eſſe reddendam Epiſcopis ordinariis, niſi in inſtitutione eiuſdem Eccleſiæ fabricæ aliter ſtatutum ſit, refert deciſum Armendar. *in addit. ad recopilat. legum Nauarræ lib. 1. tit. 17. l. 7. de Epiſcop. num. 78. verſ. item & rationem.*

3. Capitulum & Canonicos teneri reddere Ordinario rationem adminiſtrationis fabricæ Eccleſiæ Cathedralis, niſi conſtet ea inſtitutis & ordinationibus eius non poſſe Ordinario ſe ſottomittere, refert deciſum Armendar. *d. n. 78. in fine.*

4. Viſitare fabricam ſolum Epiſcopum poſſe dicit reſolutum Garc. *de benefic. p. 3. c. 2. n. 198.*

5. Fabricarum redditus poſſe Epiſcopum expendere pro ſuo arbitrio, teſtatur deciſum idem Garc. *d. p. 3. c. 2. n. 198. in fine.*

6. *ß Hoſpitalis, Confraternitatis,* &c.] Intelligi debere tam de hoſpitalibus eccleſiaſticis, quàm priuatis, refert deciſum Armendar. *in addit. ad recopilat. legum Nauarræ lib. 4. tit. 29. l. 2. §. 1. de hoſpitalib. num. 11.*

7. Hoſpitalium adminiſtratores debere Epiſcopo reddere rationem adminiſtrationis ſuæ, etſi conſuetudine, priuilegio, & inſtitutione aliqua perſonis aliis ad id officium electis ratio eſſet reddenda prædictæ adminiſtrationis, reddendam tamen Ordinario cum interuentu dictorum electorum, refert deciſum Armendar. *addit. ad recopilat. legum Nauarræ lib. 1. tit. 18. l. 7. de Epiſcopis, n. 79.*

8. Poſſe Epiſcopum ab adminiſtratoribus hoſpitalium, aliorúmque piorum locorum rationem adminiſtrationis exigere donec coram Ordinario eodem doctum fuerit de inſtitutione, in qua ſecus expreſsè cautum ſit, & tunc curare debere, vt quod ordinatum eſt, obſeruetur, reſolutum dicit Armendar. *d. §. 1. de hoſpital. num. 5.* Eleganter Stephan. VVeyms *d. conſtitut. 16. n. 19. cum ſeqq.* vbi affirmat, verba illa, *donec coram Ordinario eadem,* &c. non eò tendere vt ſemper remoueri poſſit Ordinarius quoties fundator expreſſim vetuit Epiſcopum ſe intromittere, quia efficere non poteſt teſtator, vel fundator, quin leges in ſuam diſpoſitionem influant, & locum obtineant *l. nemo poteſt. ff. de legat. 1.* ſed vt certa ab incertis ſeparentur, aduertit idem Stephan. VVeyms *d. loco num. 23.* iſtam viſitandi corrigendi, & rationes audiendi auctoritatem Epiſcopo competere generaliter & in vniuerſum omni caſu, exceptis dumtaxat tribus: primò quando hoſpitalia ſunt immediatè ſubiecta protectioni Regum, de quo diximus *cap. præcedenti n. 27. cum ſeqq.* Secundò quando in ipſa fundatione per fundatores laicos, ex conſenſu Epiſcopi, vel alterius Superioris eccleſiaſtici expreſsè cautum eſt ne Epiſcopus interueniat, vel ne adminiſtratores teneantur ſuis rationibus adhibere Epiſcopum, de quo infrà *num. 27.* & in hoc ſenſu interrogata ſacra Congregat. an ſtante prohibitione in fundatione hoſpitalis, quòd Ordinarius non poſſit ſe ſottomittere in illius viſitationem, nihilominus poſſit Ordinarius viſitare? cenſuit non poſſe. Tertiò quamdiu fundator laicus adhuc ſuperſtes eſt, & ſuæ fundationi auctoritatem Epiſcopi, vel alterius Superioris non adhibuit, nullæ quoque ſunt partes Epiſcopi, vt adminiſtrationi hoſpitalis ſeſe poſſit immiſcere; quia, vt diximus, in manu, & arbitrio fundatoris eo vſque permanet.

Epiſcopus, aut eius viſitatores poſſunt recognoſcere horrea publica quando ſecularium magiſtratuum magna eſt deſidia, ac ſocordia in illorum adminiſtratione, vide Gutierez *canonic. lib. 1. c. 35. n. 38.* Parlad. *different. 9. §. 3. n. 7.* Eſcobar. *de ratiocin. p. 1. c. 7. n. 51.* Ceuall. *commun. tom. 4. quæſt. 897. n. 588. cum ſeqq.*

γ Montis pietatis.] De Confraternitate Montis 9.
pietatis, & an ſit licita, & de multis dubiis circa eam occurrentibus, vide Caiet. *in opuſculo de Monte pietatis,* Bernard. Buſto *in defenſorio Montis pietatis,* Sot. *de iuſtit. lib. 6. quæſt. 1. art. 6.* Ludou. Lopez *in inſtruct. conſcient. p. 2. cap. 59. à princip.* Medin. *in C. de reſtitut. c. de caſu ſimili quæſt. 10. Montis pietatis, pag 152.* Mich. Palat. *de contract. lib. 3. c. 4. pag. 197. cum ſeqq.* Gemin. *in cap. nauiganti, §. 3. à num. 80. de vſuris.* Petr. Gregor. *de Republ. lib. 13. c. 16. à num. 9.* Bañez *2. 2. q. 78. art. 4.* Salon. etiam *2. 2. q. 78. art. 2.* Nauarr. *in comment. de vſuris, num. 59. & in manual. cap. 17. num. 213.* Cardin. Tolet. *in ſumma lib. 5. c. 38.* Perez de Lara *de Capellan. & anniuerſ. lib. 1. c. 23.* Quaranta *in ſum. Bullarij, verb. Montis pietatis,* Vgolin. *de officio Epiſcopi c. 24. § 1. num. 4.* Salas *de contractib. tit. de vſuris dub. 33. num. 3.* Bonacin. *in ſimili tract. diſp. 3. quæſt. 3. puncto 12.* Molin. *de iuſtit. tract. 2. diſp. 325.* Leſſi. *eod. tract. lib. 2. c. 20. dub. 23.* Rebello *de obligat. iuſtit. p. 2. lib. 8. q. 13.* Paul. Comitol. *reſponſ. moral. lib. 3. q. 35.* Azor. *inſtit. moralium p. 3. lib. 5. c. 8.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 25. n. 207.* Barthol. à S. Fauſto *in ſpeculo Confeſſ. p. 1. diſp. 7. de monte Pietatis.*

Epiſcopus etiam extra viſitationem, & in caſi- 10.
bus à iure non expreſſis, poteſt eleemoſynas Montis pietatis, ſiue charitatis, & loca omnia quomodocunque nuncupentur, etiamſi cura illorum ad laicos pertineat, & etiamſi ſint exempta, ex officio ſuo cognoſcere, & exequi, prout ea omnia, quæ ad Dei cultum, & animarum ſalutem, ſeu pauperes ſuſtentandos inſtituta ſunt: nec non Epiſcopo licet exigere rationem ab adminiſtratoribus eorum locorum mere laicorum, & priuatorum generaliter abſque vlla diſtinctione, & quando ex priuilegio, vel conſuetudine, vel aliqua alia conſtitutione aliis reddenda eſſet, ratio eiſdem reddenda eſt, adhibito cum illis Ordinario, niſi in fundatione cautum eſſet aliter, nempe quòd rationes nec Ordinario reddendæ eſſent, ita refert deciſum Sel. *in ſelect. canon. c. 23. num. 2.*

Conſtitutio ſanctæ mem. Pauli V. prohibens 11.
diſpoſitionem pecuniæ Montis pietatis in alios quam pauperum vſus in ipſorum Montium erectione præſcriptos abſque Sedis Apoſtolicæ licentia, prohibere etiam cenſetur diſpoſitionem frumenti, ita Sel. *cap. 23. num. 3.* atteſtans ſic cenſuiſſe *S. Congregat. Epiſcop. & Regul. ſub die 14. Februarij 1631.*

δ Et quorumcunque piorum locorum.] Siue ea 12.
ſint

sint publica, siue priuata, ecclesiastica, vel laicalia, vt refert decisum Armendar. *d. l. 7. de Episcopis, num. 78.* quem refero Ego ipse *d. allegatione 75. num. 58.*

13. Piorum locorum, etiam exemptorum, administratores nullam rationem reddentes posthac eam Episcopo reddere teneri, quod si alius reddere solent, cum illis tamen præsentialiter adhibendum esse Episcopum, qui quoties in dicto actu ad rationem computorum adhibetur, in condemnatione, vel absolutione vnicum votum habere, asserit resolutum Armendar. *d. l. 7. de Episcopis, n. 78. vers. item & administrator.*

14. In absoluendo, vel condemnando, administratores piorum locorum Ordinarium habere votum sicut cæteros deputatos, & eius votum debere numerari cum aliis, itaut maior pars votorum absoluat, aut condemnet, dicit decisum Armendar. *d. num. 79. vers. item ordinarium, & lib. 4. tit. 29. l. 2. § 1. de hospitalib. num. 10.* Stephan. VVeyms *d. loco num. 8. in fine.*

15. Episcopus potest exigere rationem administrationis ab administratoribus, etiam in locis, quæ sunt sub immediata Regum protectione, vel etiam ex Apostolico Priuilegio ante Concilium exempta à quacumque iurisdictione Ordinarij, quandoquidem hoc decreto ab huiusmodi rationibus reddendis non excipit loca Regiæ protectionis, sicut illa exceperat *c. 8. præcedenti*, quoad visitationem, ita Sel. *d. cap. 23. num. 5.* attestans sic fuisse decisum

16. *in Neapolitana 11. Augusti 1618.*

Singulis annis.] Pluries tamen in anno rationes repeti posse, præcipue quando Episcopo constiterit illas dolosè redditas fuisse, vel quando redditio non fuit finalis, & plena cum restitutione reliquorum, resoluit Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. 134. in 2. edit.* quem refero Ego ipse *d. alleg. 75. num. 63.*

17. *Teneantur reddere rationem*, &c.] Rationum redditionem neque Episcopus, neque Capitulum debet exigere tempore, quo recitantur horæ Canonicæ, & Diuina celebrantur, ita referunt decisum Armendar. *d. l. 7. de Episcopis, num. 79. vers. denique* 1. Garc. *in addit. ad suum tract. de benef. p. 3. cap. 2. num 568.*

18. Rationem Episcopo reddere non tenentur Abbates, Præpositi, & Abbatissæ Regularem vitam ducentes, ita attestatur resolutum Armendar. *d. l. de Episcopis, n. 79. vers. & Abbates.*

19. Monasteriorum administratores de illis rationem reddere non tenentur, vt refert decisum Armendar. *d. l. 7. de Episcopis, num. 78. vers. administratores.*

20. *Ordinario.*] Episcopos cumulatiuè executores ad alios inferiores piarum dispositionum esse, refert decisum Armendar. *d. l. 7. de Episcopis, num. 76.*

21. Et succedere in hac potestate Capitulum Sede vacante resoluunt Quarant. *in summa Bullarij, verb. Capitulum, vers. septimo.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 2. verb. Capitulum, §. 9.* quos refero *d. allegat. 75. n. 61. in fine.*

22. Exequutionem aduersùs administratores hospitalium condemnatos, iuxta *cap. præcedens*, siue soli Ordinario reddita fuerit ratio, siue vnà cum aliis deputatis, ad ipsum Ordinarium spectare, refert decisum Armendar. *d. lib. 4. tit. 29. §. 1. de hospitalib. n. 4.*

23. Episcopus, & eius officiales, ac Notarij nihil percipere possunt emolumentorum in receptione rationis administrationis, quæ fit singulis annis ab illis, quibus administratio operum piorum competiit commissa, quamuis etiam ante Concil. Trid. & ab immemorabili tempore consueuerit recipere rationem huiusmodi administrationum vnà cum dictis emolumentis, vt asserit resolutum Sel. *d. cap. 23. n. 22.* dicens sic fuisse resolutum *in vna Gerunden.*

Hospitalis computa stante consuetudine Episcopus vnà cum Magistro prædicti hospitalis recognoscere tenetur, ex Sel. *dicto c. 23. num. 7.* asserens sic fuisse decisum *in Agathen. 19. Nouembris 1616.* 24.

Excommunicare potest Episcopus Fratrem Capellanum Religionis Hierosolymitanæ, qui administrauit redditus Parochialis secularis citatum ab Episcopo in visitatione ad reddendam rationem, & non comparentem, ita Sel. *d. cap. 23. num. 10.* vbi refert decisum *in Vulturien. 7. Septembris 1630.* 25. 26.

Executores vltimarum voluntatum nihil dare debent Episcopo, seu eius officialibus pro causa laboris in recipienda ratione administrationis bonorum testatoris; nec illi quicquam exigere possunt etiam stante consuetudine exigendi quatuor denarios pro singulo scuto, ita Sel. *d. cap. 23. n. 10.* attestans ita fuisse decisum *in Barchinonen. & Gerunden. 1. Decembris 1618.*

Nisi secus fortè in institutione, &c.] Expresse excipit vnum casum Tridentina Synodus, quo Ordinarius sese immiscere non potest reddendis rationibus istorum administratorum, videlicet quando secus in institutione & ordinatione expresse cautum fuerit, vide Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. num. 35. & gloss. 29. num. 3.* Marta *d. cap. 18. n. 6. 9. & 10.* Rotam *decis. 33. in princip. 2. recent.* Stephan. VVeyms *d. constit. 16. à num. 19.* vbi intelligit quando in ipsa fundatione per fundatores laicos ex consensu Episcopi, vel alterius Superioris ecclesiastici expresse cautum est, ne Episcopus interueniat, vel administratores non teneantur suis rationibus adhibere Episcopum; id enim postulare huius cap. verba citata. nam vt sic expressim cauere possint fundatores ex speciali consensu Ordinarij permissum ipsis est, ne contingat laicos retrahi à fundationibus piorum locorum. Vide nouissimè Francisc. Capan. *de executor. testam. lib. 1. cap. 22. n. 69.* vbi dicit dispositionem huius decreti in præcitatis verbis non habere locum in illis casibus, in quibus Episcopus de iure se intromittere valet, veluti data negligentia executorum, refero *d. alleg. 82. num. 39.* 27.

Decretum Concilij in præsenti locum habere etiam extra visitationem, & in casibus à iure non expressis, & licere Episcopis exigere rationem ab administratoribus etiam locorum merè laicorum, & priuatorum, & generaliter sine vlla distinctione. Et quando ex priuilegio, vel consuetudine, vel alia constitutione aliis reddenda esset ratio, eisdem reddendam esse adhibito cum illis Ordinario, nisi in fundatione aliter cautum esset, nempe quòd rationes Ordinario reddendæ non essent, refert decisum Marta *de iurisdict. part. 2. c. 18. ex n. 6.* 28.

Quòd si ex consuetudine, &c.] Sublatas esse per hoc cap. consuetudines, & solùm præseruatas institutiones, asserit Sel. *d. cap. 23. num. 20.* attestans ita fuisse decisum 3. *Februarij 1629.* 29.

An & quando Capitulum ex constitutione, vel consuetudine deputat quosdam, quibus redditur ratio, intret limitatio hæc Concilij; vide Rotam *decis. 355. p. 1. recent.*

Notariorum quorumcunque sufficientiam scrutentur Ordinarij, & non sufficientes, ac delinquentes prohibeant, ac arceant à causis Ecclesiasticis ad arbitrium suum.

CAPVT X.

1. *Doctores de materia, agentes.*
2. *Inferiores quasi Episcopalem iurisdictionem habentes habent facultatem examinandi Notarios.*
3. *Episcopus vti potest Notario criminali ciuitatis, si sit vir probus*
4. *Prouinciales Religionum possunt creare Notarios intra Ordinem pro causis criminalibus Religiosorum.*
5. *Episcopus liberè punire potest suos Notarios, officiales, aliósque ministros laicos in suis officiis delinquentes.*
6. *Notarij possunt conficere instrumenta contractus personarum ecclesiasticarum.*

CVm ex notariorum imperitia plurima damna, & multarum occasio litium oriatur: α *possit Episcopus* β *quoscumque notarios*, etiamsi Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tanquam delegatus Sedis Apostolicæ, examinatione adhibita, eorum sufficientiam scrutari: illísque idoneis repertis, γ *aut quandocumque in officio delinquentibus*, officij eius in negotiis, litibus, δ *& causis ecclesiasticis*, ac spiritualibus exercendi vsum perpetuò, aut ad tempus prohibere, ε *neque eorum appellatio* interdictionem Ordinarii suspendat.

1. VIde Azeued. *l.2.n.18.tit.7.lib.3.noua recop.* Franc. Leon. *in thesauro fori eccles.p.2.cap.2.n.76.* Salgado *de protect. Regia com.1.p.3.c.8. n:2. cum seqq.* Piasec. *in praxi Episcop.p.2.c.4.n.12.* vbi ita ait: Notarius non debet esse persona vilis, neque illegitimus, Armill. *verb. tabellio, n.5.* debet iurare in ingressu officij sui quòd fideliter illud exercebit, & requisitus super auditis conficiet instrumentum sine diminutione veritatis, & sine admixtione falsitatis, Syluest. *verb. tabellio, q.6.* omnia pertinentia ad artem suam scire tenetur, Abb. *in c.1. de fide instrument.* debet intelligere clausulas, quæ in instrumento ponontur: quòd si interrogatus explicare sui instrumenti clausulas nesciuerit, inualidum esse instrumentum, Alber. *in l. fin. § pen. ff. ad Velleian.* Plura de notariorũ qualitate, & peritia videri poterũt *in libello de errorib. notariorũ* ab Antonio Tassara curiosè satis collect. Hactenus Piasec.

2. α *Possit Episcopus.*] Facultatem tributam Episcopis hoc decreto examinandi Notarios, competere etiam inferioribus quasi Episcopalem iurisdictionem habentibus, refert decisum Sel. *in selectis canon. cap.25.n.16.*

3. β *Quoscunque Notarios*, &c.] Episcopum vti posse Notario criminali ciuitatis, si vir probus, & aduena, & sub quouis prætextu taxam non excedat, tradit Sel. *d.c.25. num.17.* attestans sic decidisse S. Congregat. Episcop. & Regul. *in vna ciuitatis Castelli 14. Aprilis 1615.*

4. Prouinciales Religionum creare posse Notarios intra Ordinem pro causis criminalibus Religiosorum, ita vt illis tanta fides adhibeatur, quanta Notario seculari, obseruat Fr. Emman. *q. regul. tom. 2. quæst. 13. art. 2. & tom. 3. quæst. 8. art. 1.* Laurent. de Portel. *in dubiis regular. verb. Notarius à n.1.* Hieron. Roder. *in compend. q. regul. resol. 100. n.1.* vbi ait quòd Generales, Prouinciales, & alij superiores Regularium, quibus processus fulminare incumbit iuridicè creant ex suis Religiosis Notarios ad certas causas, quos Secretarios vocant, sed non possunt perpetuos, præcipuè ad causas extra Religionem decidendas, Aldrete *de religiosa disciplina tuenda, l.1.c.18.n.9.* vbi addit quòd Notarius creatus à Guardiano, vel Priore, debet recipere iuramẽtum fidelitatis tanquam de essentia officij Notarij, tenerúrque se subscribere post examina testium, & eorum subscriptionem, Castellin. *de elect. cap. 20. n.42. pag. 444.* vbi etiam asserit Bullam Pij V. incip. *Debitum Pastoralis, sub dat. 21. Martij* 1575. in qua conceditur facultas quòd superiores Ordinum Fratrum Prædicatorum in vnaquaque prouincia possint constituere etiam plures sui Ordinis Fratres ab eis approbatos in Notarios publicos pro intimandis mandatis & rescriptis Apostolicis publicam, vel priuatam dicti Ordinis vtilitatem concernentibus, quod etiam tradit Sigism. à Bononia *de elect. dub. 43. n.12.* & Hieronym. Roderic. *d.n.1.*

γ *Aut quandocunq; in officio delinquentibus*, &c.] Episcopum, & iudicem ecclesiasticum liberè posse punire, & castigare suos Notarios, officiales, aliósque ministros laicos in suis officiis delinquentes, resoluunt Decian. *in tract. crimin. tom. 1. lib. 4. c. 10. n.3.* Parlad. *differẽt. 9. §. 1. n. 28.* Bobad. *in sua politica lib. 2. c. 77. n. 48.* 5.

δ *Et causis ecclesiasticis.*] Extendi ad contractus personarum ecclesiasticarum, qui de eorum patrimonialibus bonis conficiuntur, præsertim stante consuetudine quòd causæ earum ratione bonorum ad forum ecclesiasticum spectant, refert decisum Sel. *in select. Canon. cap. 25. n. 18* 6.

ε *Neque eorum appellatio*, &c.] Vide Azeued. *ad l.2.n.18. tit.7. lib.3. noua recop. pag. 285.*

Occupator quarumcunque obuentionum pijs locis applicandarum, aut impediens quocunque colore ne fructus percipiantur, à quibus debentur, anathemati subiaceat tamdiu, quamdiu non restituerit, ac à summo Pontif. absolutionem non obtinuerit.

CAPVT XI.

1. *Bona seu fructus quoscumque Ecclesiæ locorúmque piorum vsurpantes ipso facto excommunicati sunt quousque integrè restituerint.*
2. *Excommunicatio Bulla Cœnæ in Domini clau. 18.*

3. Iuris

3. *Iurisdictionem Ecclesiasticam sibi tanquam propriam vsurpantes ligantur censura Bullæ in Cœna claus.18.*
4. *Sequestrantes, vel surripientes inique fructus alicuius beneficij afficiuntur excommunicatione huius cap.*
5. *Distributiones iniquè sequestrantes, vel vsurpantes afficiuntur censura huius cap.*
6. *Censura Bullæ in Cœna Domini quatenus ligentur fructuum vsurpatores.*
7. *Fructus patrimonij alicuius Sacerdotis vsurpantes non obstringuntur excommunicatione Bullæ in Cœna Domini.*
8. *Fructus beneficij vacantis vsurpans incidit in excommunicationem Bullæ in Cœna Domini.*
9. *Clerico subtrahens tantum ex fructibus beneficij, quantum respondet sue creditononon afficitur censura Bullæ in Cœna Domini.*
10. *Arbores alieni beneficij cadens sibique illas vsurpans incidit in excommunicationem huius cap.*
11. *Rectores piorum locorum cadentes arbores frugiferas quando incidant in excommunicationem huius decreti.*
12. *Bona Ecclesiæ occupans debet scire prædicta bona occupata esse Ecclesiæ ad incurrendam excommunicationem huius cap. & Bullæ.*
13. *Patronus capiens aliquid de bonis Ecclesiæ sui iurispatronatus, eo priuatus est ipso iure.*
14. *Patronus se ingerens in perceptione fructuum beneficij patronati, aut bona ipsius vsurpans, priuatus est statim iurepatronatus.*
15. *Bona Ecclesiastica iniuste vsurpans est inhabilis ad omnia beneficia ecclesiastica.*

SI [a] quem Clericorum, vel laicorum, quacunque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali præfulgeat, in tantum malorum [b] omnium radix cupiditas occupauerit, vt alicuius Ecclesiæ, seu cuiusvis sæcularis, vel regularis beneficij, Montium Pietatis, aliorúmque piorum locorum *α iurisdictiones*, bona census, ac iura etiam feudalia & emphyteotica, *β fructus emolumenta*, seu quascumque obuentiones quæ in ministrorum, & pauperum necessitates conuerti debent per se, vel alios, vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clericorum, aut laicorum, seu quacumque arte, aut quocunque quæsito colore in proprios vsus conuertere, illósque vsurpare præsumpserit, seu impedire, ab iis, ad quos iure pertinent, percipiantur, is anathemati tamdiu subiaceat, quamdiu iurisdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, vel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione suppositæ personæ, peruenerint, Ecclesiæ, eiusque administratori, siue beneficiato integrè restituerit, ac deinde à Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. *γ Quòd si eiusdem Ecclesiæ patronus* fuerit etiam iurepatronatus vltra prædictas pœnas eo ipso priuatus existat. Clericus verò, qui nefandæ fraudis, & vsurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit: eisdem pœnis subiaceat, necnon quibuscumque beneficiis priuatus sit, & ad quæcumque alia beneficia *δ inhabilis efficiatur*, & à suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, & absolutionem, sui Ordinarij arbitrio suspendatur.

[a] 5. Aurelia. 10.
[b] 1. Tim. 6. Côc. Tribu. c. 7. Concil. Aurelian 3. c. 21. Conc. Paris. 1. c. 1. Côc. Turon. 2. c. 15. Côc. Aurelia. 1. c. 15. Concil. Magun. cap. 10. & 11. Côc. VVor. c. 75. Conc. Aquisgran. c. 18. Conc. Lateran. sub Leone X. sess. 9. & 10. cap. præd. 2. cum seq 12. q. 2.

1. VIde Salzed. ad Bernard. *cap. 74. in fine*, Soar. *tom 5. de censur. disp. 22. sect. 6. n. 22.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. bona, pag. 31.* Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 9. c. 27. q. 10. in med.* Sayr. *de censur. lib. 3. c. 31. n. 26.* Vgolin *de officio Episcopi, c. 8. §. 4. n. 1.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 3. n. 154. vers. decimum tertium.* Franc. Leon. *in thesauro fori eccles. p. 1. c. 15. n. 44.* Paol. Comitol. *respons. moral. lib. 3. q. 23. n. 2.* Bonacin. *de censuris Bullæ Cœnæ disp. 1. q. 18. punct. 4.* meipsum *de officio, & potest. Episcopi, p. 3. alleg. 50. n. 130* secundùm Lugdunen. impress. *& de Parocho p. 1. c. 13. n. 38. cum seqq.* Filliuc. *in q. moral. tract. 15. n. 75. vers. 10. & num. 117.*

2. Incidunt quoque in excommunicationem Bullæ in Cœna Domini qui iurisdictiones, seu fructus, redditos, & prouentus ad summum Pontif. & Sedem Apost. & quascunque ecclesiasticas personas ratione Ecclesiarum, monasteriorum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum pertinentes vsurpant, vel etiam quauis occasione, vel causa sine Romani Pontif. vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expressa licentia sequestrant, vt expressè habetur in eadem Bulla *can. 18.* de qua excommunicatione vide Nao. *in man. c. 27. sub n. 79. vers decima septima*, Iacob. de Graff. *in aureis decis. p. 1. lib. 4. c. 18. n. 130. aliàs c. 144.* Sayr. *de censur. lib. 3. cap. 21.* Anton. de Sousa *in relect. Bullæ Cœnæ c. 18.* Duard. *lib. 2. in can. 17.* Soar. *d. tom. 5. disp. 21. sect. 2. n. 95. cum seqq.* Bonac. *de censur. Bulla in Cœna Domini disp. 1. q. 18. à prin.* Octau. Glor. *resp. 12. n. 7.* Barbos. Collect. in Concil. Trid.

α Iurisdictiones.] Ligari quoque censura Bullæ *in d. can. 18.* qui iurisdictionem quamcunque sibi vsurpat, saltem si illam vsurpet tanquam propriam, & ad se pertinentem, & modò iurisdictio quam vsurpat pertineat ad personas ecclesiasticas ratione Ecclesiarum, monasteriorum, & beneficiorum ecclesiasticorum, resoluunt Soar. *d. disput. 21. sect. 2. n. 95.* Duard. *d. can. 17. q. 3. num. 13.* Filliuc. *tract. 16. c. 8. q. 10. n. 219.* Anton. de Sousa *d. c. 18. disput. 86. n. 1.* Bonac. *d. q. 18. puncto 2. n. 3.* 3.

β Fructus, emolumenta &c.] Surripientem, vel iniquè sequestrantem fructus alicuius beneficij, affici excommunicatione huius decreti, etiamsi beneficium vacet, resoluunt Soar. *d. disp. 21 sect. 2. n. 98.* Duard. *d. can. 17. q. 2. n. 1. vers. quinto & sexto.* Bonac. *d. q. 18 punct. 4. n. 9.* 4.

Quotidianas distributiones iniquè sequestrantes, vel vsurpatores affici censura huius decreti, quia faciunt actiones, quibus excommunicationis pœnam Concilium adiunxit, tenent Duard. *d. can. 17. q. 4. n. 11. cum seqq.* Bonac. *d. q. 18. puncto 4. n. 8. & de horis canon. disp 1 q. 2. puncto 1. n. 2.* 5.

Vsurpantem glandes, oleas, syluas cædoas, fœnum, triticum, vuas, pensiones donorum, vel prædiorum; sensus, decimas, & alia ad ecclesiasticas personas ratione Ecclesiarum, monasteriorum, vel beneficiorum pertinentia, ligari censura Bullæ in Cœna Domini, quia hæc omnia nomine fructuum, redditiuum, & prouentuum continentur, ex Alter. Duard. & Vgolin. resoluit Bonac. *d. disp. 1. quæst. 18. puncto 2. num. 8.* 6.

7. Vsurpantem verò fructus, quo Sacerdos percipere solet ex bonis patrimonialibus, ad quorum titulum promotus est ad sacros Ordines, non obstringi excommunicatione Bullæ, quia isti fructus non competunt illi ratione Ecclesiarum, vel beneficiorum Ecclesiasticorum, tenere videntur Nauar. *d.c.27.num.73.vers.sexta*, Sayr. *d.lib.3.c.2 n.4.* Anton. de Sousa *d.c.18. disp.86. num.3.* Filliuc. *d. tract.16. cap.8.num.318.quæst.9.* Bonacin. *d.q.18. puncto 2.num.23.* vbi *n.25.* idem sentit de fructibus pertinentibus ad Sacerdotem ratione Altaris, seu Capellæ, cuius titulum ipse non habet, & *n.26.* subdit vsurpantes, vel sequestrantes fructus beneficij Ecclesiastici, quod alter beneficiarius conduxit, non affici hac excommunicatione, quia non dicitur vsurpare fructus pertinentes ad personam Ecclesiasticam ratione beneficij, sed ratione contractus conductionis.

8. Vsurpantem fructus redditus, vel prouentus beneficij vacantis incidere in excommunicationem Bullæ, tradunt Nau. *loco proximè citato*, Soar. *d.disp.21.sect.2.n.97.* Valer. Reginald. *d.lib.9.c.25. n.372. vers.tertium est*, Filliuc. *d.tract.26.n.217.* Duard. *d.can.17. q.12.* Anton. de Sousa *d.cap.18. disp.88.n.2.* Bonac. *d.puncto 2.n.31.*

9. Eum, qui clerico tantum ex fructibus beneficij subtrahit, quantum respondet suo credito, non affici censura Bullæ, modò summam sui crediti non excedat, resoluunt Nau. *cons.31. de sent. excomm.* Alter. *lib.5.disp.18.c.1.col.4.vers.hinc sequitur*, Filliuc. *d.tract.16.c.8.q.11. num.227.* Bonac. *d.q.18. puncto 3.num.6.*

10. Cædentem arbores alieni beneficij, sibique illas vsurpantem, vinculo excommunicationis huius decreti innodari, quia præstat hoc faciendo actionem in Concilio prohibitam, tradit Bonacin. *d. q.18.puncto 4.sub num.4.* vbi *num.5.* subdit quòd si ipsemet beneficiarius, qui beneficium legitimè possidet, arbores etiam frugiferas incidat, & illas ad proprium commodum conuertat, non ligari excommunicatione huius decreti, tum quia licèt beneficiarius peccet incidendo, non tamen peccare videtur incisas recipiendo, nam arbores incisæ videntur fructus beneficij, consequenter beneficiario cedere debent, licèt ob perpetratum scelus grauiter puniendus veniat, tum quia Concilium in hoc decreto intelligitur de extraneis, non verò de possessoribus beneficiorum, qui extranei non sunt, & addit sic fuisse decisum, quod etiam testatur Filliuc. *d.q.11.n.225.*

Rectores piorum locorum cædentes arbores frugiferas, illasque in proprios vsus conuertentes cum damno locorum piorum incidere in excommunicationem huius decreti, referunt decisum Galer. *in margarita casuum conscientiæ, verb.bona pag.27.* Bonac. *d.disp.1.q.18.puncto 4.n.7.* vbi secus dicendum ait, si arbores frugiferas cædant, sed in proprios vsus non conuertant. 11.

Vt quis incidat in excommunicationem latam in hoc decreto, & in Bulla Cœnæ Domini contra occupantes bona Ecclesiæ, an requiratur vt habeat scientiam quòd prædicta bona occupata sint Ecclesiæ? vide Aloys. Ricc. *in dec. Curiæ Archiep. Neapol.p.4.dec.51.* vbi *dec.303.* ostenditur qualiter hæc scientia probetur. 12.

γ Quòd si eiusdem Ecclesiæ patronus, &c.] Iurepatronatus priuatum esse ipso iure patronum capientem aliquid de bonis Ecclesiæ sui iurispatronatus, siue per se, siue per suppositas personas, & incurrere excommunicationem cum reseruatione, de qua in hoc decreto, tenet Galer. *in margarita casuum conscient.verb.iuspatronatus pen.* quem refero *in collect.ad c.præterea n.3.de iurepatr.* 13.

Patronum se ingerentem in perceptione fructuum beneficij patronati, aut bona ipsius vsurpantem priuatum esse statim iurepatronatus, resoluit Francisc. Leo *in thesauro fori Eccles.p.2.c.21. num.31.* 14.

δ Inhabilis efficiatur.] Vsurpantem iniustè bona Ecclesiastica, aut vsurpatori consilium, auxilium, vel fauorem præbentem esse inhabilem ad omnia beneficia ecclesiastica, & solùm Papam dispensare asserunt Nauarr. *in man.c.23.n.110.* vbi Bullam Pij V. refert, Valer. Reginald. *in praxi fori pænit.lib.30. tract.3.n.254.in fine*, Molfes. *in sum. Theolog. moralis tract.6.c.7.n.39.* 15.

SESSIO XXIII.

Vera & Catholica doctrina de Sacramento Ordinis.

VIDE de hoc Sacramento Theologos *in 4. dist. 24.* vbi S. Thom. Sot. Durand. Bonauent. Palud. & Riccard. Armil. Siluest. & alios Summistas *verb. Ordo*, Martin. Fornar. *in tract. de Ordine*, Viuald. *in candelab aureo, tit. de sacramento Ordinis*, Petrum Martyr. Episc. Elnen. *in suo director. Curator. tit. de sacramento Ordinis*, Henriqu. *in summa lib.10. de Ordinis sacramento*, Quarant. *in summ. Bullarij, verb. Ordo*, Valent. *tomo 4 disp.9.* Vasquez *in 3. part.tom.3. disp.235.cum seqq.* Petr. de Ledesma *in sum. p.1. de Sacram.* vbi de Sacramento Ordinis, Zerol. *in praxi Episcop. p.1. & 2. verb. Ordo*, Pias. *in simili praxi p.1.c.1.* Galer. *in margarita casuum conscient. verb. Ordo*, Scip. de Rubeis *in aphorism. Episc. eod. verb.* Barthol. Gauant. *in Enchirid. seu manuali Episcop. eodem verbo.* Valer. Reginal. *in praxi fori pœnit. lib.30.* Ægid. de Coninck. *de Sacr. tom.2.disp.20.* Fernand. *in examine Theolog. moralis p.3.c.12. per tot.* Balduin. iun. *super opera controuersiarum Bellarm. p.2.lib.5.c.3.* Bonacin. *de Sacrament. disput.8.* Galganet. *de iure publico lib.3. tit.98.* Vgolin. *de officio Episcopi c.26.* Campan. *in diuers. iuris can. rub.1. cum multis seq.* Thom. Valasc. *tom.1. allegationum super varias materias alleg.1. cum seq.* Fr. Ludouic. Miranda *in man. Prælat. p.1. q.38. cum seqq.* Molfes. *in summ. Theolog. moralis tract.2. de Sacram. Ordinis*, Filliuc. *in q. moral. tract.9.* Anton. Raguc. *in lucerna Parochorum, tit. de Sacramento Ordinis.* Villalob. *in summ part.1. tract.11.* Laurent. de Portel. *in dub. Regul. verb. Ordines sacri.* Hieron. Roderic. *in compendio q. regul. resol.106. de Ordinib. sacris*, Alzedo *in praxi Episc. p.2.c.5. de ordinat.* metipsum *de officio & potestate Episcop. p.2. alleg.2. cum seqq.* nouissimè Iulius Cæsar Magius *de sacris Ordinib.* & Philib. Marchin. *de Sacrament. Ordinis* Torreblanca *in practicab. iuris spiritualis lib.2.c.12.cum seqq.* Hurtado *de Sacram. tom.2.tract. de Ordine.*

Sacrificium, & Sacerdotium in quod vetus tranſlatum eſt, à Chriſto Saluatore noſtro inſtitutum.

CAPVT I.

1. *Ordinis Sacramentum à Chriſto inſtitutum.*
2. *Euchariſtia, ſacrificium cur.*

SAcrificium, & Sacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta ſunt, vt vtrumque in omni lege extiterit. Cum igitur in nouo Teſtamento *a ſanctum Euchariſtiæ ſacrificium* viſibile ex Domini inſtitutione Catholica Eccleſia acceperit, fateri etiam oportet, in ea nouum eſſe viſibile, & externum ſacerdotium, in quod vetus tranſlatum eſt, hoc autem ab eodem Domino Saluatore noſtro inſtitutum eſſe, atque Apoſtolis eorúmque ſucceſſoribus in ſacerdotio, poteſtatem traditam conſecrandi, offerendi, & [a] miniſtrandi corpus, & ſanguinem eius, necnon & peccata dimittendi, & retinendi, ſacræ litteræ oſtendunt, & Catholicæ Eccleſiæ traditio ſemper docuit. *a Matth. 26. Marc. 18. & Ioann. 20.*

1. VIde Victor. *de Sacram. n.* 226. Valent. *tom.* 4. *diſput.* 9. *queſt.* 1. *puncto* 4. Vaſq. *in* 3. *p. tom.* 3. *diſput.* 239. Henriq. *in ſumm. lib.* 19. *in proœm* §. 2. *littera M, & c.* 3. §. 6. Sayr. *de Sacrament. in genere lib.* 2 *q.* 3. *art.* 1. *verſ. de Sacrament. Ordinis*. Piaſec. *in praxi Epiſcop. part.* 1. *cap.* 1. *de conferend. Ordin. n.* 1. *pag.* 25. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 30. *à num.* 3. Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom* 1. *queſt.* 83. *num.* 106. Bonacina *eod. tract. diſp.* 8. *queſt. vnica puncto* 1. *num.* 7. Campan. *in diuerſ. iuris canon. rub.* 2. *num.* 3. Filliuc. *in quæſtion. moral. tom.* 1. *tract.* 9. *cap.* 1. *num.* 3. Torreblanca *in practicab. iuris ſpiritual. lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 45. *& cap.* 12. *num.* 34. metipſum *de officio*, *& poteſt. Epiſcopi part.* 3. *alleg.* 2. *n.* 2.

2. *a Sanctum Euchariſtiæ Sacrificium.*] Dicitur Sacrificium, quia ad vſum ſacrificandi eſt inſtitutum, vt per Greg. de Valent. *tom.* 4. *diſp.* 6 *q.* 11. *puncto* 1. *q.* 1. quem refert Torreblanca *de iure ſpirit. lib.* 2. *c.* 7. *n.* 3.

Ad venerationem tanti Sacrificij ab initio Eccleſiæ fuerunt in vſu ſeptem Ordines, quorum alij ſunt aliis maiores, ita vt ſubdiaconatus referatur inter maiores.

CAPVT II.

1. *Prima Tonſura an ſit Ordo.*
2. *Ordo ſacerdotalis eſt verum, & proprium nouæ legis Sacramentum à Chriſto Domino inſtitutum.*
3. *Diaconatus Ordo non ab Apoſtolis, ſed à Chriſto inſtitutus fuit.*
4. *Subdiaconatus Ordo à Chriſto Domino inſtitutus.*
5. *Subdiaconatus in primitiua Eccleſia Ordo ſacer non reputabatur.*

CVm autem diuina res ſit tam ſancti ſacerdotij miniſterium, conſentaneum fuit, quo dignius, & maiori cum veneratione exerceri poſſet, vt in Eccleſiæ ordinatiſſima diſpoſitione plures, & diuerſi eſſent miniſtrorum Ordines, qui ſacerdotio ex officio deſeruirent, ita diſtributi, *a vt, qui iam clericali Tonſura inſigniti eſſent, per minores* ad maiores aſcenderent. Nam *β non ſolum de Sacerdotibus*, [a] *γ ſed & de Diaconis* ſacræ litteræ apertam mentionem faciunt, & quæ maximè in illorum ordinatione attendenda ſunt grauiſſimis verbis docet, & ab ipſo Eccleſiæ initio ſequentium Ordinum nomina, atque vniuſcuiuſque eorum propria miniſteria, *δ Subdiaconi ſcilicet*, Acolythi, Exorciſtæ, Lectoris, & Oſtiarij in vſu fuiſſe cognoſcuntur, quamuis non pari gradu, *ε nam Subdiaconatus ad maiores Ordines* [b] à Patribus, & ſacris Conciliis refertur, in quibus & de aliis inferioribus frequentiſſimè legimus. *a 1. Tim. 3. & Act. 21.* *b Cap. nullus 2. 60. diſt.*

1. VIde Sanch. *in conſil. moral. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 1. *num.* 6.

a Vt qui iam clericali Tonſura inſigniti eſſent per minores, &c.] Ex his verbis colligi videtur primam Tonſuram non eſſe Ordinem Eccleſiaſticum, ſed deſignationem quandam ad Ordines, neque in ea vllam ad ſacrificium Miſſæ, ſeu miniſterium Altaris conferri poteſtatem. Ita ex hoc loco colligunt Echius *in* 4. *diſt.* 24. §. 4. Vaſq. *in* 3. *p. tom.* 3. *diſp.* 136. *c.* 1. *à princip.* Azor. *inſtit. moral. part.* 2. *lib.* 3. *c.* 27. *q.* 3. Paul. Comitol. *reſponſ. moral. lib.* 1. *q.* 48. *num.* 11. qui aiunt relata verba huius cap. ſatis demonſtrare Tonſuram diſtinctam eſſe à reliquis Ordinibus, Bonacin. *de Sacrament. diſp.* 8. *q. vnica puncto* 1. *num.* 6. Martin. de Ledeſma 2. 4. *q.* 39. *art.* 2. S. Raym. *lib.* 3. *ſua ſumm. ſub tit. de ætate* §. 13. Iacob. de Graff. *in aur. decis. p.* 2. *lib.* 1. *cap.* 9. *à num.* 5. Armil. *verb. Ordo nu.* 2. Suar. *de Sacrament. diſp.* 1. *ſect.* 2. *& tom.* 2. *de Relig. lib.* 4 *de Horis Canon. c.* 9. *n.* 5. Dominic. Chamerot. *de Sacram. tract.* 21. *de ſacro Ordine c.* 1. *dub.* 1. *verſ. prima vero Tonſura*, Homobon. de Bonis *de humana vita ſtatibus par.* 1. *c.* 20. *& tract.* 3. *de exam. Eccl. q.* 4. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 30. *tract.* 1. *num.* 5. Molfeſ. *in ſumm. Theologiæ moral. tract.* 2. *c.* 1. *num.* 31. *& c.* 3. *à num.* 14. Filliuc. *tom.* 1. *tract.* 9. *num.* 23. Sanch. *in*

opusc. moral. lib. 7. c. 1. dub. 6. Marchin. *de Sacrament. Ordinis tract. 1. part. 1. c. 5. cum seqq.* Marcel, Vulpe *in praxi Iudic. fori Ecclesi. cap. 7. n. vlt. vers. sunt autem.* Hurtado *de Sacrament. tom. 2. tract. de Ordine diffic. 2.* Paul. Laymann. *in Theolog. morali lib. 5. tr. 9. cap. 3. num. 3.* Con. *lib. 1. var. cap. 10. num. 15.* Sebast. Cæs. *in relect. de Eccles. hierarchia quæst. 3. proœm. §. 1. num. 7.*

Contra gloss. magnam *verb. Episcopus, in proœm. Sexti,* Host. *in c. cùm cõtingat, de ætate, & qual.* Abb. *in c. 1. n. 6. de vita & honest. cleric.* Felin. *in cap. sicut pro certo num. 2. de simon.* Gemin. *in cap. cleros, & ibi* Piæp. *n. 4. dist. 21.* Syluest. *in summ. verb. Ordo 1. n. 1.* Albert. Troci. *de vero & perfecto clerico lib. 1. cap. 2.* Lambertin. *de iurepatron. 1. part. 2. lib. quæst. 7. ar. 2.* Hieron. Gabr. *cons. 181. p. 3. lib. 2.* Mandos. *in reg. 24. Cancel. quæst. 1. num. 2.* Nausto. *cons. 11. num. 1. & 3. de tempor. Ordin.* Cald. Pereira *in l. si curatorum, verb. læsis n. 104. C. de in integ. restit. minor.* Mendez de Castrò *in l. cum oportet, n. 166. C. de bonis quæ lib.* Viuian. *in praxi iurispatr. lib. 6. cap. 1. num. 3. aliàs n. 9. in vltim. impress.* Campan. *in diuers. iuris canon. rub. 2. num. 6.* Nicol. Garc. *benefic. part. 7. cap. 1. n. 2.* Nicol. Plouz. *in tract. de Sacram. part. 6. cap. 1. n. 3.* Ioan. Lop. *in tract. de libertate Eccles. p. 2. quæst. 5. num. 3.* Marc. Anton. Cuch. *instit. canon. lib. 1. tit. 3.* Fuluı. Pacian. *de probat. lib. 2. c. 34. num. 8.* Cardos. *in praxi Iudicum verb. Sacramentum Ordinis n. 3.* Torreblanca *de magia lib. 4. c. 6. de los clerigos de Corona à n. 15.* Iul. Cæs. Madius *de sacris Ordinib. c. 2. n. 8.* Thom. Valasc. *tom. 1. alleg. 3. n. 8.* Marta *voto 14. à n. 2.* Idem Torreblanca *de iure spirit. lib. 2. c. 15. n. 16. cum seqq.* existimantes primam Tonsuram esse Ordinem. Verùm Rota non tenet opinionem Theologorum, qui negant primam Tonsuram, & Episcopalem dignitatem esse Ordines, sed sequitur magis communem, & receptam opinionem Canonistarum, quòd clericalis character inter Ordines Ecclesiasticos connumeretur, & quòd est character indelebilis. Ita ipsamet Rota *decis. 731. n. 5. & 6. p. 1. diuersor.* & coram Greg. XV. *deci. 516. & in vna Cæsaraugustana coram Card. Lancelloto,* relata per Picnm *ad Statuta vrbis decis. 2. n. 13. & in Ferrarien. pensionis 14. Iunij 1624. coram Romboldo,* & in aliis citatis per Theodos. de Rubeis *in singularibus Rotæ part. 2. verb. Ordines Ecclesiastici pag. 74.*

2\. *β Non solùm de Sacerdotibus.*] Ordinem sacerdotalem esse verùm, & proprium nouæ Legis Sacramentum à Christo Domino institutum, ex multis rationibus, & SS. Patrum testimoniis, probant Capreolus *in 4. dist. 24. q. 1.* Cardin. Bellarm. *tom. 2. lib. 1. de Sacram. Ordinis ex cap. 2.* Valent. *tom. 4. disput. 9. gener. q. 1. punct. 4. in princ.* Vasq. *tom. 3. in 3. part. disp. 239. cap. 1.* Anastas. Germon. *de sacrorum immunit. lib. 4. cap. 3. à num. 31.* Ægid. de Coninck *disp. 20. de Sacram. Ordinis dub. 1.* Ochogau. *tract. vnic. de Ordine q. 5. n. 1.* Scribon. *in theosim. siue de Sacram. disp. 7. de Ordine q. 4.* Filliuc. *in quæst. mor. tract. 9. c. 1. q. 6. & 7. & c. in nono 21. dist. ibi, à Petro sacerdotalis cœpit Ordo,* intelligitur de Ordine Episcopali, cùm enim Petrus primus fuerit Episcopus consecratus à Domino, in hunc sensum Episcopalis Ordo ab ipso dicitur cœpisse, vt interpretantur Cardin. Bellarm. *tom. 1. de Romano Pont. c. 23.* Henriq. *in summ. lib. 10. c. 3. §. 4.* Vasq. *de Ordine disput. 236. cap. 10. & disp. 239. cap. 1.* Ægid. de Coninck *d. disp. 20. dub. 4. num. 25.* Lorin. *in acta Apostol. c. 4. vers. 5. vers. ex eadem,* Iustinian. *tom. 1. in Paulum disp. 1. cap. 7. num. 4. cum sequentibus.*

γ Sed & de Diaconis, &c] Diaconatus Ordinem non ab Apostolis, sed à Christo institutum fuisse meritò sustinent Mich. Medioz *lib. 1. de continent. c. 26.* Vazq. *tom. 3. disp. 236. cap. 4. n. 49.* Ochogau. *de Sacrament. Ordinis, tract. vnic. q. 3. num. 8.* Ægid. de Coninck *d. disp. 20. dub. 3. num. 13.* Paul. Laymann. *in Theolog. morali lib. 5. tract. 9. cap. 4. n. 4.* Illustriss. D. meus Roder. à Cunha *in comment. ad c. Diaconus 23. dist.* Hurtado *de Sacrament. tom. 2. t. de Ordine diffic. 8. vers. ad quartam.* 3.

δ Subdiaconi scilicet.] Subdiaconatus Ordinem esse à Domino institutum tenent Ochogau. *d. tr. vnic. quæst. 4.* Vazq. *in 3. part. disput. 238. cap. 2. à princip.* Ægid. de Coninck *d. disput. 20. dub. 3.* Sebast. Cæs. *in relect. de Eccles. hierarch. p. 2. disput. 10. §. 1. num. 1.* Ego ipse *de iure Ecclesiast. lib. 1. cap. 27. num. 2.* Et ordinationes Diaconi & subdiaconi esse Sacramenta nouæ legis docent S. Thom. *in 4. dist. 24. q. 2. art. 1. quæstiunc. 3.* Valent. *p. 4. disput. 9. q. 1.* Vasq. *disp. 238.* Sebast. Cæsar. *de Eccles. hierarchia q. 4. proœm. §. 2.* Hurtado *de Sacrament. tom. 2. tract. de Ordine diffic. 8.* 4.

ε Nam Subdiaconatus ad maiores Ordines, &c.] Subdiaconatum in primitiua Ecclesia Ordinem sacrum non reputari colligunt ex *cap. nullus 60. dist. & ex c. quicunque 77. dist. & ex c. ministro 81. dist.* Henriq. *in summa lib. 10. cap. 13. §. 4.* Marc. Anton. Cspet. *in tr. de perpetua castitate sacerd. c. 7.* Vasq. *in 3. part. disput. 237. cap. 1. num. 12. & disput. 238. cap. 1. num. 7. & cap. 6. num. 59.* Campan. *d. rub. 2. num. 10. in princip.* Sebast. Cæs. *d. §. 1. num. 8.* Ego ipse *de officio, & potest. Episcop. part. 2. allegat. 14. num. 1.* 5.

Ordo est propriè, & verè vnum ex septem S. Ecclesiæ Sacramentis.

CAPVT III.

1\. *Doctores de materia cap. agentes.*
2\. *Ordo gratiam confert.*
3\. *Ordines maiores, & minores sunt Sacramenta.*

a 2. Tim. 4. CVm Scripturæ testimonio, [a] Apostolica traditione, & Patrum vnanimi consensu perspicuum sit, per sacram ordinationem, quæ verbis, & signis exterioribus perficitur, *α gratiam conferri ; β dubitare nemo debet , Ordinem esse verè* & propriè vnum ex septem sanctæ Ecclesiæ Sacramentis, inquit enim Apostolus : [b] Admoneo te, vt resuscites gratiam Dei, quæ est in te, per impositionem manuum mearum, non [c] enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis.

b 2. Tim. 1.
1\. Tim. 4.
c 2. Tim. 1.

1\. VIde Cardin. Bellarmin. *lib. vnic. de Sacrament. Ordinis, cap. 2.* Valent. *tom. 4. disput. 9. quæst. 1. puncto 4.* Henriq. *in summ. lib. 1. c. 14. §. 2.* Ssyt. *de Sacrament. in genere, lib. 6. c. 1. in fine,* Franc. Leon. *in*

in thesauro fori Eccles. part.1.c.4.n.16. Fernandez *in examine Theolog.mor.part.3.c.11.§.1.n.11.* Bonac. *de Sacrament. disp.8.q. vnica punct. 2.num.1.* Campan. *in diuers. iuris Canon.rub.2.n.3.* Sanch. *in consil.moral.tom.2.lib.7.c.1.dub.1.n.3.* Hurtado *de Sacrament.tom.2.tract.de Ordine diffic.6.*

1. *a Gratiam conferri.*] Vide Henriq. *d.lib.10.c.1.§.3.littera R.& c.14.in princ.* Soyt. *de Sacram.in genere lib.5.c.1.q.vnica art.2. v. de Sacram.Ordinis,* Valer.Reginald. *in praxi fori pœnit.lib.30.tract.1.n.16.cum seq.* Fernandez *d.p.3.c.11.§.7.n.3.* Campan. *in diuers.iuris Canon.rub.2.n.18.* Gaiet. *in c.ad limina 30.q.1.ex n.10.* Marchin. *de Sacrament.Ordin.tract.1.p.3.c.1.* Torreblanca *in practicab. iuris spiritualis lib.2. c.12. n.19.* Hurtado *de Sacrament tom.2.tract.de Ordine diffic.16.in princ.*

2. *b Dubitare nemo debet Ordinem esse verè,*&c. Ex hac generalitate colligitur non solùm maiores Ordines, sed etiam minores esse Sacramenta, vt per Echium *tom.4.homil.64.* Petr.Sot. *de instit.sacerd. lect.4.de Ordine,circa med.* Cardin.Bellarm. *tom.2.lib.1.de Sacrament.Ordinis,c.6.& 8.* Valent. *tom.4.disp 9.q.1.punct. 4.v.tertia opinio,* Henr. *in summ. lib.10.c.2 § 2.* Valer.Reginald. *in praxi fori pœnit. tom.2.lib.3.c.1.* Ægid de Coninck *disp.10.de Sacrament.Ordinis dub.6.* Ochagau. *de Sacram.tract. de Sacrament. Ordinis, quæst.3.n.3.* Homobon. de Bonis *de examine Eccles.part.1.tract.3.c.8.q.69.in princip.* Campan. *in diuers. iuris canon.rub.1.n.13.* Bonacin. *de Sacrament.disp.8.q.vnica puncto 2. n.2.* Scribnn. *in theosimia de Ordine, disp.7.q.3.* Lodou. Miranda *in man.Prælat.tom.1.q.38.art.10.* Fernandez *d.c.11.§.3.q.3.* Sebast.Cæs. *in roleti.de Ecclesiast.hierarchia,q.4.proœm.§.1.ex n.5.* Illustriss. D. Roder. à Conha *in comment.ad c.Psalmista num.6.dist.23.* Thom.Valasc. *tom.1.alleg.2.n.9.* Torreblanca *in practicabil. iuris spirit.lib.2.c.12.n.17.* Sanch. *in opuscul.moral. lib.7. c.1. dub 1.n.7.* Hurtado *de Sacram.tom.2.tract. de Ordine diffic.9.* Ego ipse *de officio,& potest. Episcopi part.2.alleg.2.n.21.*

Contra Sot. *in 4.dist.25.quæst.1. art.2.rat.5.& art.4.concl.7.* Martin.de Ayala *de tradition. Apostol. part.2.c.de Ordine,§.Synodus,* Mich.Medina *lib.1.de Sacrorum Ordinum continent.cap.46.* Nauarr. *in man.cap.22.num.18.vers.quare probabilis,* Vasq. *in 3.part.tom.3. disput.237.cap.2. num.10, cum seqq.* Sanch. *de matrim.lib.7. disp.31. num.17.* vbi dicit probabilissimum Ordines minores non esse Sacramenta, nec gratiam conferre, Paul. Layman. *in Theologia morali lib.5. tract.9.c.4.n.4. vers.assertio quarta,in fine,* existimantes minores Ordines non esse Sacramenta.

Ordo imprimit characterem indelebilem.

CAPVT IV.

1. *Ordo imprimit characterem indelebilem.*
2. *Ordinem minimè recipit premotum absoluta coactione compulsus.*
3. *Episcopatus est Ordo.*
4. *Character nouus per Episcopum imprimitur.*

QVoniam verò in Sacramento [a] Ordinis, sicut & in Baptismo, & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri potest, meritò sancta Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt noui Testamenti Sacerdotes temporariam tantummodò potestatem habere, semel ritè ordinatos, iterum laicus effici posse, si verbi Dei ministerium non exerceant. Quod si quis omnes Christianos promiscuè noui Testamenti Sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali præditos affirmet, nihil aliud facere videtur, quam [b] Ecclesiasticam hierarchiam, quæ [c] est vt castrorum acies ordinata confundere, perinde ac si contra beati Pauli [d] doctrinam omnes Apostoli, omnes Prophetæ, omnes Euangelistæ, omnes Pastores, omnes sint doctores. Proinde sacrosancta Synodus declarat, præter cæteros Ecclesiasticos gradus Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, *a ad hunc hierarchicum Ordinem* præcipuè pertinere, & positos, [e] sicut idem Apostolus ait, à Spiritu sancto, regere Ecclesiam Dei [f] eósque Presbyteris [g] superiores esse, ac Sacramentum Confirmationis conferre, ministros Ecclesiæ ordinare, atque alia pleraque peragere ipsos posse, quarum functionum potestatem reliqui, inferioris Ordinis nullam habent. Docet insuper sacrosancta Synodus, in ordinatione Episcoporum, Sacerdotum, & cæterorum Ordinum, [h] nec populi nec cuiusvis sæcularis potestatis, & magistratus consensum siue vocationem, siue auctoritatem ita requiri, vt sine ea irrita sit ordinatio, quin potius decernit, eos qui tantummodo à populo, aut sæculari potestate, ac magistratu, vocati & instituti, ad hæc ministeria exercenda ascendunt, & qui ea propria temeritate sibi sumunt, omnes non Ecclesiæ ministros, sed fures, & latrones, per ostium non ingressos, habendos esse. Hæc sunt, quæ generatim sacræ Synodo visum est Christi fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis, & propriis canonibus in hunc, qui sequitur, modum damnare constituit, vt omnes, adiuuante Christo, fidei regula vtentes, in tot errorum tenebris Catholicam veritatem facilius agnoscere tenere possint.

a Sess. 7. de Sacram. in genere canon. 9.
b Cantic 6.
c 1 Cor 12.
d Ephes. 4.
e Act. 22.
f Celest. 1. Episcop. ad Episc. Galliæ cap. 1.
g Sess. 7. de confir. c. 3. Hispalen. 2. cap 5. 7 & alibi.
h Laodic. conc. c. 18. Ioann. 10.

VIde Magistr. *in 4.dist.5.quæst 1.* Victor. *de Sacrament.* vbi de sacramento Ordinis, *n. 232.* Henriq. *in summ. lib.10.c.7. in. princip. & cap.14. §.2.littera P.* Cardol. *in praxi Iudicum verb.Sacramentum Ordinis num.50.* Cardin. Bellarm. *tom.2. controuers.5.lib.1.de sacrament.Ordin.cap.10.* Vasq. *in 3.part. tom. 3.disp. 243.à num.2.& disp. 244. n.17.* Balduin.iun. *super opera controuers. Bellarm. part.1.*

part. 1. lib. 4. c. 10. versic. septimo. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 30. n. 3. vers. quod attinet, & n. 16. vers. & idem,* Piasec *in praxi Episcop. part. 1. c. 1. n. 52. pag. 60.* Beller. *disquisit. cleric. p. 1. tit. de discipl. clericali, §. 3. n. 2.* latè Campan. *in diuers. iuris Canon. rub. 2. num. 19. cum seqq.* Bonac. *de Sacrament disp. 8. q. vnica puncto 6. num. 3.* Molfes *in summ Theolog. moralis tract. 3. c. 14. n. 12.* latè Marchin. *de sacrament. Ordinis tract. 1. part. 3. cap. 4. & 5.* Sanch. *in opusc. moral. lib. 7. c. 1. dub. 1. num. 4.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi p. 2. alleg. 2. num. 4.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 2. c. 12. n. 18. & 23.* Hurtado *de Sacram. tom. 2. tract. de Ordine diff. 16. in med.*

2. Promotum absoluta coactione compulsum Ordinem minimè recipere, eiúsque animæ talem ordinationem non relinquere indelebile signum, resoluunt Syluest. *in summ. verb. Ordo 4. num. 1. vers. secunda,* Paul. Comitol. *resp. moral. lib. 1. q. 45. post num. 1.* Campan. *in diuers. iuris canon. rub. 11. cap. 5.* Rota *dec. 560. n. 1. part. 1. diuers.* Sanch. *de Matrim. lib. 7. disp. 29. num. 1.* Ego ipse *d. p. 2. alleg. 2. num. 5. & 6.* De ordinato per vim conditionalem, seu causatiuam, vel per metum iniustè incussum cadentem in constantem virum, an lege continentiæ adstringatur, & si interim promotus nubat, an tale matrimonium sit validum necne? quæstio dubia. In qua vna sententia tenet obligare cum Ordinem ad continentiam, & matrimonium postea irritum esse nullum. Ita Host. Abb. Tabien. Palud. S. Anton. Siluest. Gaët. & alij citati à Sanch. *d. lib. 7. disput. 29. num. 4.* quibus addo Petr. de Ledesma *de Matrim. q. 55. art. 4.* Paul. Comitol. *d. lib. 1. q. 45. num. 3. cum seqq.* Basil. Pont. *de Matrim. lib. 7. c. 29.* Diana *resol. moral. tom. 2. tract. 4. de sacram. Ordinis. resol. 193.* Contrarium verò sustinent gloss. *verb. conditionaliter, in c. maiores de Bapt.* plures, quos refert & sequitur Sanch. *d. disp. 29. n. 5.* quibus addo Cæs. de Grassis *dec. 1. & 2. de iis, qua vi,* Iacob. de Graff. *in aureis dec. part. 2. lib. 1. cap. 11.* Azori. *institut. moral. part. 1. lib. 13. c. 14. q. 8.* Vgolin. *de Episcop. c. 13. n. 3.* Bonac. *de Matrim. q. 3. punct. 9. n. 14.* Paul. Squilante *de obligat. cleric. p. 1. n. 80.* Marchin. *tract. 2. p. 3. diffic. 9.*

3. *a Ad hunc hierarchicum Ordinem, &c.]* Episcopatum esse Ordinem dicit in specie gloss. *verb. Episcopus, in proœm. Sexti & verb. de Episcopis, in cap. quia periculosum, de sentent. excom. in 6. & verb. sui Ordinis, in c. quoties de purgat. can. & verb. firmitatis in c. prouida, de elect. lib. 6.* tenent. Felin. *in cap. eam te, n. 8. de rescript.* Zabarel. *in Clement. 2. n. 12. de ætate, & qual.* Sot. *de inst. lib. 10. q. 1. art. 2.* Nau. *in man. c. 22. n. 18. vers. quare,* Buisat. *cons. 125. Quia scriptum, à n. 1. vol. 1.* Valent. *tom 4. disput. 9. q. 1. punct. 2.* Campan. *in diuers. iuris canon. rub. 1. n. 7.* Sebast. Cæsar. *de Eccles. hierarchia q. 3. proœm. §. 1. num. 4.* Non solùm à sacerdotio distinctum, vt existimauerunt Medin. *lib. 1. de cælibatu, c. 16.* Nauarr. *citato loco,* Bellarm. *de sacrament. Ordinis, c. 5. vers. tertio,* Duar. *in comment. ad Bullam Cœnæ, lib. 1. c. 5. q. 2. num. 12.* sed etiam de per se, & seiunctim esse Sacramentum à Christo institutum, resoluunt Petr. Sot. *de instit. sacerd. lect. 4. de sacram. Ordinis §. ex his igitur,* Valent. *d. disp. 9. q. 1. puncto 4. vers. altera sententia,* Vasq. *tom. 3. disp. 40. c. 4.* Ægid. de Coninck *tom. 2. disp. 20. de sacram. Ordinis, dub. 6. num. 44.* Campan. *in diuers. iuris canonici rub. 1. n. 7. & rub. 6. c. 4. num. 4.* latè Sebast. Cæsar. *in d. relect. q. 4. proœm. ex num. 11.* Ego ipse *de officio, & potest. Episcopi p. 2. alleg. 1. n. 19.*

4. Vnde nouum per Episcopatum imprimi characterem tenent Abb. *in c. aqua, de consecr. Eccles.* Iacobat. *lib. 10. de Concil. actu 7.* & alij, quos refert Couarr. *lib. 1. var. c. 10. n. 16.* & Henriq. *lib. 10. c. 7. §. 1. in commento littera C.* licèt eos minimè sequatur, & Hurt. *de sacram. tom. 2. tract. de Ordine diffic. 3. vers. & ad 3.* Sebast. Cæsar. *d. q. 4 proœm. n. 19.* Et nouam gratiam per ipsum quoque conferri, concludunt Card. Bellarm. *d. c. 5. vers. item quod Episcopalis,* Henriq. *d. lib. 10. c. 1. §. in commento littera R. & c. 2. §. 1. litt. E.* Campan. *d. rub. 6. c. 4. n. 4.* Sebast. Cæsar. *d. q. 4 proœm. n. 21.*

De Sacramento Ordinis.

1. *Sacerdotium visibile in nouo Testamento.*
2. *Ordines & maiores & minores sunt in ecclesia præter Sacerdotium.*
3. *Ordo est verè, & propriè Sacramentum à Christo Domino institutum.*
4. *Per sacram ordinationem datur Spiritus sanctus, & imprimitur character.*
5. *Hierarchia diuina ordinatione instituta est in Ecclesia Catholica.*
6. *Episcopi sunt Presbyteris superiores, & habent potestatem confirmandi, & ordinandi.*
7. *Episcopi auctoritate Romani Pont. assumpti sunt legitimi, & veri Episcopi.*

α CANON I.

SI quis dixerit, non esse in nouo Testamento sacerdotium visibile & externum, vel non esse potestatem aliquam consecrandi, & offerendi verum corpus, & sanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi, sed officium tantum, & nudum ministerium prædicandi Euangelium, vel eos qui non prædicant, prorsus non esse Sacerdotes, anathema sit.

β CANON II.

Si quis dixerit, præter sacerdotium non esse in Ecclesia Catholica alios Ordines, & maiores, & minores, per quos, velut per gradus quosdam, in sacerdotium tendatur, anathema sit.

γ CANON III.

Si quis dixerit, Ordinem, siue sacram Ordinationem non esse verè & propriè Sacramentum, à Christo Domino institutum, vel esse figmentum quoddam humanum, excogitatum à viris rerum Ecclesiasticarum imperitis, aut esse tantùm ritum quendam eligendi ministros verbi Dei, & Sacramentorum, anathema sit.

δ CANON

δ Canon IV.

Si quis dixerit, per ſacram ordinationem non dari Spiritum ſanctum, ac proinde fruſtrà Epiſcopos dicere, Accipe Spiritum ſanctum, aut per eam non imprimi characterem, vel eum qui Sacerdos ſemel fuit, a laicum rurſus fieri poſſe, anathema ſit. a S. Tolet. cap.7.

Canon V.

Si quis dixerit, ſacram Unctionem, qua Eccleſia in ſancta ordinatione vtitur, non tantum requiri, ſed contemnendam & pernicioſam eſſe, ſimiliter & alias Ordinis cæremonias, anathema ſit.

ε Canon VI.

Si quis dixerit, in Eccleſia Catholica non eſſe hierarchiam diuina ordinatione inſtitutam, quæ conſtat ex Epiſcopis, Presbyteris, & miniſtris, anathema ſit.

ζ Canon VII.

Si quis dixerit, Epiſcopos non eſſe Presbyteris ſuperiores, vel non habere poteſtatem confirmandi, & ordinandi, vel eam, quam habent, illis eſſe cum Presbyteris communem, vel Ordines ab ipſis collatos ſine populi, vel poteſtatis ſæcularis conſenſu, aut vocatione, irritos eſſe, aut eos, qui nec ab Eccleſiaſtica & canonica poteſtate ritè ordinati nec miſſi ſunt, ſed aliunde veniunt, legitimos eſſe verbi & Sacramentorum miniſtros, anathema ſit.

η Canon VIII.

Si quis dixerit, Epiſcopos, qui auctoritate Romani Pontificis aſſumuntur, non eſſe legitimos, & veros Epiſcopos, ſed figmentum humanum, anathema ſit.

1. α Canon I.] Vide Balduin. iun. *ſuper opera controuerſ Bellarmini p.2.lib 6.c.3.& 4.* Fagund. *in quinque Eccleſia præcepta, precept... lib.3. cap.1.n 17.* Marchio. *de ſacrament. Ordinis tract.1. part.1.c.10.num.16.* Hurtado *de Sacrament. tom.2. tract. de Ordine diffic.7.*

2. β Canon II.] Vide Thom. Valaſc. *allegat. Iuris tom.1. alleg.2.n.4.* Valer. Reginald *in praxi fori pœnitent. lib.30.n.3.* Molfeſ. *in ſumm. Theologia moralis, tract.2.cap.1.num.17.* Torreblanca *de iure ſpiritus. lib.2.c.12.n.9. cum ſeqq. & n.43.*

3. γ Canon III.] Vide Ioſeph. Angl. *de ſacram. Ordin. in concluſ prima definit.* Victor. *in ſumm. de ſacrament. Ordin. 225. & 226.* Viuald. *in candel. tit. de ſacrament. Ordin. n.5.* Iacob. de Graff. *in aureis deciſ. part.2. lib.1.c.9.num.4.* Ioan. de Lugo *de Sacrament. in genere diſp.7. ſect.1.num.4.* Petr. de Ledeſm. *in ſumma part.1. de Sacrament* vbi de ſacrament. Ordinis, *cap.1. concl.1* Thom. Valaſc. *tom.1. allegat. Iuris, alleg.2.n.2.* Piaſec. *in praxi Epiſc. p 1. c.1. de conferendis Ord. n.1. pag.25.* Molfeſ. *in ſum. Theolog. moralis tract.3.c.14.n.11.* Sanch. *in conſil. moral. tom.2. lib.7.c.7. dub.1.n.3.* Hurtado *de Sacrament. tom.2. tract. de Ordine diff.6.*

4. δ Canon IV.] Vide Henriq. *in ſumm. lib.10. c.4.§.2. littera F. & G.* Hurtado *de Sacram. tom.2. tract. de Ordine diffic.7. in fine.* Franc. Leon. *in theſauro fori Eccl. p.1.c.4.n.16.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. & cenſur. tom.2. diſp.20.n.58.* Balduin. iun. *ſuper opera controuerſ. Bellarmini, p.2. lib.6.c.4. verſ. item patet,* Petr. de Ledeſma *in ſumm.* vbi de ſacramento Ordinis, *cap.4. concl.2.* Bellet. *diſquiſit. clerical. p.1. tit. de diſcipl. cleric. §.5.n.2.* Bonacin. *de Sacrament. diſp.8. q. vnica puncto 4.n.1.* Homobon. de Bonis *de examine Eccleſ. p.1. tract.3. c.8.q.70. in princ.*

5. ε Canon VI.] Vide Dionyſ. *de Eccleſ. hierarch. c.5.* Irenæ. *lib.5.c.3.* Fr. Mich. Agia *de exhiben. auxil. fundam.2.* Molfeſ. *in ſumma Theolog. moralis tr.2.c.1.n.35.* Homoboo. de Bonis *de examine Eccleſiaſt. p.2. tract.2.c.5.q.35. verſ. alter finis, & tract.3.c.8.q.68. verſ. quarto.* Hurtado *d. tract. de Ordine diffic.8.*

6. ζ Canon VII.] Vide Iodoc. Cocc. *in theſauro Catholico, lib.7. art.18.* Hurtado *de Sacrament. tom.2. tract. de Ordine diffic.17.* Sayr. *de Sacrament. in genere, lib.1.c.2.q.3.art.5. verſ. de conſecratione Epiſcopi,* Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom.2. diſp.20.num.24. & num.75.* Vazq. *in 3.part. tom.3. diſp.243. à num.2. & diſp.244.num.17.* Molfeſ. *in ſumma Theolog. moralis, tract.6.c.16.n.65.* Homobon. de Bonis *de examine Eccleſ. part.1. tract.5.c.8. q.71.* latè Marchin. *de Sacram. Ordin. tract.2.p.8. c.4.* Anguian. *de legib. lib.2. controu.1.n.70.* Sanch. *in opuſc. moral. lib.7.cap.1.dub.18. à num.1.* Cardoſ. *in praxi Iudic. verb. ſacramentum Ordin. n.6.* Alzed. *de præcellentia Epiſc. dign. p.2.c.5.n.1.* Torreblanca *in pract. iuris ſpirit. lib.2.cap.13.n.4.* Sanch. *in conſ. moral. lib.7.c.1.dub.18.n.1.*

7. η Canon VIII.] Vide Henriq. *in ſumm. lib.10. c.3. in fine,* Petr. de Ledeſma *in ſumm. p.1.* vbi de ſacramento Ordinis, *c.5.* Paul. Comitol. *reſp. moral. lib.1.q.99.n.3.* Dionyſ. Paul. *de vera quatuor Patriarchal. ſedium erectione, c.5. n.70.*

DE REFORMATIONE.

De Reſidentia Prælatorum, & Curatorum, & pœnis ſupra id impoſitis.

Caput I.

1. *Doctores de materia agentes.*
2. *Conſtitutiones Pontificiæ ſuper reſidentiâ agentes.*
3. *Epiſcopi, Parochi, & alij Rectores tenentur de iure diuino in ſuis Eccleſiis reſidere.*
4. *Parochus tenetur Miſſa ſacrum ſuis omnibus applicare iuxta boni viri arbitrium.*

5. *Cardinales, qui sunt Episcopi, an & quando excusentur à residentia.*
6. *Cardinales habent iustam causam quòd absint ab Ecclesiis, quarum sunt Episcopi.*
7. *Charitas Christiana excusat à residentia.*
8. *Necessitas vrgens excusat à residentia.*
9. *Obedientia debita excusat à residentia.*
10. *Vtilitas euidens Ecclesiæ, vel Resp. excusat à residentia.*
11. *Ad Metropolitanum, vel in eius absentia ad Episcopum antiquiorem pertinet, curare vt Prouinciales Episcopi in suis Ecclesiis commorentur.*
12. *Causa absentiæ in scriptis approbanda.*
13. *Episcopus potest abesse à sua Ecclesia sine alia superioris licentia quando occurrit vrgens necessitas.*
14. *Abesse non dicitur qui statim est reuersurus.*
15. *Episcopi possunt abesse a suis Ecclesiis ad summum per tres menses singulis annis.*
16. *Episcopi abesse possunt à suis Ecclesiis per tres menses etiam causa animum relaxandi.*
17. *Episcopi, & alij beneficiarij habentes beneficia Curata si absque legitima causa à suis Ecclesiis absint, tenentur pro rata temporis, quo absunt, fructus restituere.*
18. *Episcopi, & alij habentes curam animarum tenentur restituere fructus ante vllam sententiam si non resideant.*
19. *Episcopo non licet a sua Ecclesia abesse nisi ob aliquam causam ex connumeratis in hoc cap.*
20. *Episcopus residens in sua diœcesi liber est à residentia suarum Dignitatum.*
21. *Fructuum amissorum ob non residentiam restitutio, fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus facienda.*
22. *Parochi si à suis Ecclesiis absque legitima causa ab Episcopo cognita, & approbata in scriptis absint vltra bimestre, tempus peccant mortaliter.*
23. *Fructus non residentium amittuntur dumtaxat pro rata illius temporis, quo quis abest.*
24. *Fructus non residentium debet Episcopus ordinarius applicare fabricæ Ecclesiæ parochialis etiamsi non indigeat.*
25. *Beneficia curata habentes & parochi à pari procedunt.*
26. *Residere tenentur qui Parochialem quamuis tenuem obtinent.*
27. *Parochialem possidens tenetur residere quamuis in ea remanserint tres, vel quatuor incolæ.*
28. *Rector, qui habet vicarium perpetuum in eius parochia, potest cõpelli ad personaliter residendũ.*
29. *Ecclesiam baptismalem obtinens tenetur residere.*
30. *Parochialem obtinens cum libero curiæ exercitio, & possessione bonorum, tenetur residere, quamuis in limine adeptæ possessionis mota lis fuerit per aliquem in petitorio.*
31. *Archipresbyter Tyrasson. tenetur ad residẽtiam.*
32. *Capellanus coadiutor Rectoris parochialis institutus authoritate Apostol. tenetur ad residentiam sicut Rector ipse.*
33. *Coadiutor perpetuus tenetur ad residentiam sicut verus curatus.*
34. *Inquisitor parochus tenetur ad residentiam.*
35. *Subcollector Apost. non excusatur à residentia Parochiali.*
36. *Beneficium curam iurisdictionalem habens tenetur residere.*
37. *Præpositus iurisdictionalem tantum curam habens tenetur residere.*
38. *Commendatarius curam iurisdictionalem habens tenetur residere.*
39. *Parochias duas perpetuò inuicem æque principaliter vnitas habens potest in quamaluerit, residere.*
40. *Parochialem Ecclesiam cum Canonicatu habens tenetur residere in Parochiali.*
41. *Canonicatum obtinens, cui sit vnita Parochialis ad vitam obtinentis tantùm tenetur residere in Parochiali.*
42. *Parochus Ecclesiæ in qua fuit constitutus Capellanus cum tota cura animarum quoad Capellanus vixerit non tenetur residere.*
43. *Parochialem obtinens in qua Vicarium perpetuum legitime institui obtinuit, eo viuente residere non tenetur.*
44. *Monasterium, seu Abbatiam, quæ cura, & Conuentu caret, obtinens, non tenetur residere.*
45. *Parochus debet residere in domo ipsius Parochialis.*
46. *Parochus tenetur propè Ecclesiam in ciuitate residere, licèt maior pars parochianorum longè habitet in oppidis.*
47. *Parochus tenetur residere personaliter, & non alio modo satisfit muneri suo.*
48. *Parochi cogendi sunt ad subeunda per seipsos, & non per substitutos, ea munia, ad quæ tenentur.*
49 *Parochus debet ita continuè residere vt indigentes non careant necessaria ope.*
50. *Episcopus potest prohibere parochis sub pœna pecuniaria, quæ tamen dimidiam non excedat, ne vltra biduum à sua Ecclesia absint.*
51. *Constitutio Episcopi valet ne parochi possint abesse vltra duos dies sine licentia.*
52. *Parochi iustam causam non residendi minimè habent, quamuis in seruitio Episcopi, aut Ecclesiarum Cathedralium permaneant.*
53. *Parochus non potest esse vicarius Episcopi, nisi Ecclesiæ cathedralis parochus sit.*
54. *Parochi Inquisitoris, vel Subcollectoris officium exercentes nõ habent iustam causã non residendi.*
55. *Causam iustam non residendi minime habent obtinentes Ecclesias parochiales si velint studere.*
56. *Parochus non excusatur à residentia propter intemperiem aeris.*
57. *Parochus à residentia non excusatur propter inimicitias capitales.*
58. *Parochus propter senectutem non excusatur à residentia, quamuis Ordinarius iam prouideret illius insufficientiam.*
59. *Infirmitas parochi non est causa sufficiens non residendi.*
60. *Parochis non licet abesse causa pestis.*
61. *Episcopus cognoscere potest de causis absentiæ ab Ecclesiis Parochialibus, quarum collatio ad inferiores spectat.*
62. *Parochus an iudicialiter probare debeat causam absentiæ.*
63. *Parochus non potest relinquere vicarium, seu substitutum etiam idoneum pro administratione Sacramentorum inconsulto Episcopo.*
64. *Vicarius substitutus si seruire velit gratis, non tenetur Parochus cum iusta de causa abest, illi in conscientia assignare partem fructuum.*
65. *Licentia quam Parochus abesse volens petere debet ab Episcopo, non sufficit tacita, sed oportet esse expressa.*
66. *Parochus non potest abesse a sua Ecclesia sine licentia in scriptis obtenta, nisi talis repentè se offerat necessitas, &c.*
67. *Parochus sine licentia Episcopi ex iusta causa in scriptis concedenda non potest abesse etiam primo bimestri.*
68. *Parochus non potest per hebdomadam abesse non petita, vel non obtenta licentia etiam relicto vicario idoneo.*

69. *Episcopus*

69. *Epiſcopus aliquibus iuſtis de cauſis poteſt etiam ſtante Motu proprio Pij V. concedere licentiam recedendi a Parochiali.*
70. *Parochus petens licentiam fingendo cauſã iuſtã, peccat mortaliter, & tenetur reſtituere fructus.*
71. *Parochus ſi iuſtam habeat cauſam abeundi extra parochiam, an poſſit abeſſe ea ſibi per Epiſcopum denegata.*
72. *Epiſcopus quoties in pœnam omiſſa reſidentia vult ſubtrahere partem fructuum, quos ſuos fecerũt parochi, tenetur obſeruare eadẽ interualla, &c.*
73. *Parochus vt quis priuetur ob non reſidentiam, quæ ſint attendenda.*
74. *Ad priuationẽ parochi ob non reſidentiã non eſt neceſſariũ quòd priùs procedatur per alias pœnas.*
75. *Contra non reſidentes quo remedio vti velit, Epiſcopi eſt arbitrij.*
76. *Decretum hoc generaliter eſt accipiendum contra abſentes ſiue obedientes, ſiue contumaces.*
77. *Tollit ſolùm appellationem ſuſpenſiuam, non verò deuolutiuam.*
78. *Derogat Eugenij IV. conſtitutioni.*

CVM [a] *præcepto diuino* mandatum ſit omnibus, quibus animarum cura commiſſa eſt, oues agnoſcere, *β pro his ſacrificium offerre*, verbique diuini prædicatione, Sacramentorum adminiſtratione, ac bonorum omnium operum exemplo paſcere, pauperum, aliarúmque miſerabilium perſonarum curam paternam gerere, & in cætera munia paſtoralia incumbere: *γ quæ omnia nequaquam ab iis præſtari*, & impleri poſſunt, gregi ſuo non inuigilant, neque aſſiſtunt, ſed [b] mercenariorum more deſerunt: ſacroſancta Synodus eos admonet, & hortatur, vt diuinorum præceptorum memores, factíque [c] forma gregis in iudicio, & veritate paſcant & regant. Ne verò ea, quæ de reſidentia ſanctè, & vtiliter iam [d] antea ſub fel. rec. Paulo III. ſancita fuerunt, in ſenſus à ſacro ſanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac ſi vigore illius decreti quinque menſibus continuis abeſſe liceat: illis inhærendo, declarat ſacroſancta Synodus [e] omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Eccleſiis quibuſcumque, quocumque nomine, & titulo præfectos, *δ, etiamſi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſint*, obligari ad perſonalem in ſua Eccleſia vel diœceſi reſidentiam, vbi iniuncto ſibi officio defungi teneantur, neque abeſſe poſſe niſi ex cauſis, & modis infra ſcriptis [f]. Nam cùm *ε Chriſtiana charitas, ζ vrgens neceſſitas, η debita obedientia, θ accidens Eccleſiæ, vel Reipub. vtilitas* aliquos nonnunquam abeſſe poſtulent, & exigant, decernit eadem ſacroſancta Synodus, has legitimæ abſentiæ cauſas à Beatiſſimo Romano Pontifice, *ι aut à Metropolitano*, vel, eo abſente, ſuffraganeo, Epiſcopo antiquiori reſidente; qui idem Metropolitani abſentiam probare debebit *κ, in ſcriptis eſſe approbandas, γ niſi cum abſentia inciderit* propter aliquod munus, & Reipub. Officium Epiſcopatibus adiunctum: cuius quoniam cauſæ ſunt notoriæ, & interdum repentinæ, nec eas quidem ſignificari Metropolitano neceſſe erit, ad eundem tamen cum Concilio prouinciali ſpectabit iudicare de licentiis à ſe, vel Suffraganeo datis, & videre ne quis eo iure abutatur, & vt pœnis Canonicis errantes puniantur. [g] Interea meminerint diſceſſuri, ita ouibus ſuis prouidendum, quantum fieri poterit, ex ipſorum abſentia nullum damnum accipiant. Quoniam autem *μ qui aliquantiſper tantùm abſunt*, ex veterum Canonum ſententia non videntur abeſſe, quia ſtatim reuerſuri ſunt: ſacroſancta Synodus vult, illud abſentiæ ſpatium ſingulis annis, ſiue continuum, ſiue interruptum, extra prædictas cauſas *ν, nullo pacto debere duos ξ aut ad ſummum tres menſes* excedere, & haberi rationem, vt id æqua ex cauſa fiat, & abſque vllo gregis detrimento, quod an ita ſit abſcedentium conſcientiæ relinquitur, quam ſperat religioſam, timoratam fore, cum Deo corda pateant, cuius opus non fraudulenter agere, ſuo periculo tenentur. Eoſdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis ſpatium Dominici aduentus, Quadrageſimæ, Natiuitatis, Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes item, & Corporis Chriſti diebus quibus refici maximè & in Domino gaudere Paſtoris præſentia oues debeant, ipſi ab Eccleſia ſua Cathedrali vllo pacto abſint, niſi Epiſcopalia munia in ſua diœceſi eos aliò vocent.

Si quis autem, quod vtinam numquam eueniat, contra huius decreti diſpoſitionem abfuerit, ſtatuit ſacroſancta Synodus, præter alias pœnas aduerſus non reſidentes, ſub [k] Paulo III. impoſitas, & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit *ξ, cum eum pro rata temporis* abſentiæ fructus ſuos non facere, nec tuta conſcientia, *ο alia etiam declaratione non ſecuta*, illos ſibi detinere poſſe, ſed teneri aut ipſo ceſſante, per Superiorem Eccleſiaſticum illos *π Fabricæ Eccleſiarum, aut pauperibus* loci erogare: prohibita quacumque conuentione, vel compoſitione, quæ pro fructibus malè perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totam, aut pro parte ei remitterentur, non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis cuicunque collegio aut fabricæ conceſſis.

ρ Eadem omnino, etiam quoad culpam, amiſſionem fructuum, & pœnas de curatis inferioribus, *σ & aliis quibuſcumque, qui beneficium aliquod* Eccleſiaſticum, curam animarum habens, obtinent ſacroſancta Synodus declarat, & decernit, ita tamen vt

[a] Ioan. 21. Act. 20. cap. Epheſ. 4. 3. d. c. ſicut. 7. q. 1. c. qui Epiſcopatum 8. q. 1. c. præcipuè 11. q. 3. c. gloria Epiſcopi 12. q. 2.
[b] Ioann. 10.
[c] 1. Pet. 5. 2.
[d] Sup. ſeſſ. 6. de ref. c. 1.
[e] Infrà in Bulla ſanctiſſimi D. N. Pij 4. ſuper reſidentia.
[f] Cap. de cætero c. inter quatuor cap. tua & c. & relatum de cler. non reſi. cap. ad ſupplicationem, de renu. c. quorumdam 74. diſtinct.
[g] Cap. cum ex eo de elect. in 6. c. beneficium de re eo li. & c. 2. in li. ſup. ſeſſ. 6. Sardicenſ. con. c. 4. Eliberitan. c. 21.
[h] Cap. præſentium 7. q. 1. & infr. ſeſſ. 24. de refor. c. 12.
[i] Vide Agathe. Conc. c. 64. c. ſi quis in clero 7. q. 1.
[k] Sup. ſeſſ. 6. de reform. c. 1. & inf. in Bulla S. N. D. Pij 4. ſuper reſidẽtia c. 2. c. cúque. rente & tere per totum. de cler. non reſid.

quandocunque eos, *τ causa priu v per Episcopum cognita*, & probata, abesse contigerit, *φ Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, χ cum debita mercedis assignatione* relinquant. *ψ Discedendi autem licentiam* in scriptis gratisque concedendam vltra bimestre tempus, *ω nisi ex graui causa*, non obtineant. Quod si per edictum citari etiam non personaliter contumaces fuerunt, liberum esse vult Ordinariis, per censuras Ecclesiasticas, & sequæstrationem, *αα & subtractionem fructuum*, aliaque iuris remedia, *β β etiam vsque ad priuationem, γ γ compellere, δ δ nec executionem hanc, quolibet priuilegio*, licentia, familiaritate, exemptione etiam ratione cuiuscunque beneficij, pactione, statuto, etiam iuramento, vel quacunque auctoritate confirmato, consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela censenda est, *ε ε sine appellatione*, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, vel *ζ ζ vigore* [l] *Eugeniana constitutionis* suspendi posse. Postremò, tam decretum illud sub [m] Paulo III. quàm hoc ipsum in Conciliis prouincialibus, & Episcopalibus publicari, sancta Synodus præcipit: cupit enim, quæ adeò ex Pastorum munere animorúmque saluti sunt, frequenter omnium auribus, mentibúsque infigi, vt in posterum Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut desuetudine, aboleantur.

l Extrauag. communiu lib.5.c.3 diuina. de priuileg.
m Suprà sess. 6 de reform. c.1.

1. VIde Archiep. Bononien. *p.4. sub tit. de residentia pag.*238. Concil. Bracharen. IV. *act.2.c.*11. Anton. Pagan. Barthol. Carranza, & Hieron. Glg. *in suis tract. de residentia*, Alphons. Aluarez Guerrero *in speculo iaris Pontif. cap.*9. Salzed. ad Bernard. *in pract. c.*54. *list. C*, Franc. Leon. *in thesauro fori eccl. part.3.c.2.n.4. cum seqq.* Marc. Aoron. Gennens. *in man. Pastorum, c.*31. Azot. *inst. moral. p.2. lib.7.c.4.* Ceuall. *commun. contra communes, q.*585. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.30. tract.3.n.*54. *cum seq.* Less. *de instit. lib.2.c.34. dub.29.* Vgolin. *de officio Episc. c.4. §.13. & c.15. §.3.4. &* 5. Arm. *in addit. ad recop. legum Nauar. lib.2. tit.23. lib.2. §.2. sub rub. vtrùm Episc. possint se absentare à suis Episcopatibus vel debeant in eis residere, & sub rub. an parochi debeant residere in suis curatis*, Galganet. *de iure publico lib 3. tit.9.* Ioan. Valer. *de diff. inter vtrumque forum, verbo Parochus, diff.3.* Sanctar. *var. res. lib.1. à q.1. vsque ad* 16. Ludou. de S. Ioan. *de administ. Sacrament. art.1. de residentia*, Vasq. *in opusc. mor. c.4. §.2.n.145. cum seqq.* Trulleo. *in decalog lib.4. c.1. dub.8.n.1. &* 2. meipsum *de officio, & potest. Episc. p.3. alleg.53. & de offic. & potest. Parochi, c.*8.

2. Super residentia Prælatorum, & aliorum curam animarum habentium, & residere debentium emanauit constitutio Pij IV. incip. *in suprema, sub dat. Kal. Decemb.*1564. Et super executione Concilij, & litterarum eiusdem Pij IV. contra Archiepiscopos, Prælatos, & alias personas ecclesiasticas non residentes in suis Ecclesiis, emanauit Motus proprius eiusdem, incip. *Motu proprio*, publ. *die* 11. *Maij* 1565. Circa residentiam in Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesiis faciendam, etiam per S.R.E. Cardinales, & de pœnis contra eos non residentes, & à suis diœcesibus quocunque prætextu absentes, emanauit Constitutio S.D.N. Vrbani VIII. incip. *Sancta Synodus, sub die 7. Decembris* 1634.

3. *α Cum præcepto diuino*, &c.] Episcopos, parochos & alios Rectores, quibus cura incumbit animarum, teneri de iure diuino in suis Ecclesiis residere per hunc text. resoluunt Fr. Barthol. à Martyribus Archiep. Bracharen. *in stimulo Pastorum p.2. fol.*51. *cum seqq.* Sot. *de instit. lib.10.q.3. art.1. cum seqq.* Melch. Gallego *in tract. de parochor. oblig. tempore pestis, p.1. disp.1.n.46. cum seqq.* Cou. *lib.3. var. c.13. n.9.* Nauar. *in man. cap.25.n.121.* Ferrer. *consil.* 32. *à num.*14 Bernard. & Salzed. *in practic. c.54. in nouiss. impress.* Ioan. Ochon. *in repet. cap.1. de clericis non resident. in 6. num.*39. Emman. Sà *in aphorism. verb. residentia* 1. Cordub. *in q. lib.1.q.19.* Ioan. Baptist. Conrad. *in resp. casuum conscient. q.*317. Lal. Zech. *de casibus reseruat. casu 3. & in tit. de benefic. n.6. & de munere Episc. c.5.n.3.* Vinald. *in candelab. aureo in append. c.9.n.6. &* 7. Valent. *tom.3. disp.10.q.3. puncto 5. vers. altera sententia*, Vazquez *in opusculo de benefic. c.4. §.2. dub.1.n.121. cum seqq.* Paul. Comitol. *respons. moral. lib.1. quest.59. num.1.* Ceuall. *commun. contra commun. q.585. num.1. & seq.* Quintanad. *ecclesiast. lib.4.n.50. &* 51. Gonzal. *ad reg.8. Cancel. gloss.24.n.139. & gloss.41.n.8. & gloss.43. num.*163. Azor. *instit. moral. p.2. lib.7.c.4. quæst.1.* Less. *de iustit. lib.2. cap.34. dub.29. num.*153. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.30. tract.3.n.*52. Molfes. *in summa Theolog. moral. tract.6.c.11.n.*13. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. res.393.n.*5. Sanchez *de matrim. lib.8. disp.6.n.5. & in præcepta Decalogi tom.1. lib.4.c.37.n.*15. Posseuin. *de officio curati, c.1.n.*1. Nicol. Garc. *de benefic. p.3.c.2.n.*16. Cened. *ad Sextam collect.30.n.2.* Sanctarel. *variar. resolut. lib.1.q.1. per tot.* Alzed. *in praxi Episcop. p.1. cap.6.n.*7. Ludou. de Sancto Ioanne *de administr. Sacrament.1. de resident. n.3. vers. demum.* Homobon. *in resp. q. moral. p.3. resp.*28. *Lotter. de re benefic. lib.3.q.27.n.*37. Trullench. *in Decalog. lib.4. cap.1. dub.8.n.*2. Ego ipse *de officio & potestate Episcopi p.3. alleg.53. n.2. & de officio & potestate Parochi c.8.n.*1.

β Pro his Sacrificium offerre.] Motus his verbis in meo tract. *de officio & potest. Episc. p.2. alleg.23.n.23. in fine, & de officio & potest. Parochi c.11.n.*10. resolui parochum teneri Missæ Sacrum suis ouibus applicare iuxta boni viri arbitrium. Et hanc partem fauet declaratio S. Congr. Conc. *super decretis de celebr. Missarum*, nouissimè S.D.N. Vrban. VIII. auctoritate edita, & in typographia R. Cam. Apost. impressa, dum habet Sacerdotes quibus diebus tenentur Missas celebrare ratione beneficij, seu capellæ, legati, aut salarij, si eleemosynas pro aliis etiam Missis celebrandis susceperint, non posse eadem Missa vtrique obligationi satisfacere. Et magis in terminis proposito dubio, An Parochi terræ Vrcæani Fanen. diœcesis quibus diebus ex proprio officio, & obligatione tenentur Missam celebrare, possint pro eadem Missa propria, vel aliena Ecclesia celebranda Manuales eleemosynas recipere? Sacra Congr. *die 1. Septembr.* 1629. respondit quibus diebus Parochi tenentur Missam celebrare, non posse manualem eleemosynam recipere. 4.

Contra Nauarr. *in man. c.25.n.*92. Suar. *tom.3. disp.86. sect.1. v. de beneficiis igitur.* Vasquez. *p.3. disput.234 art.6. cap.6. versic. vera tamen sententia.*

Nald.

Nald. *in sum. verb. Parochus. n.* 18. Posseuin. *de officio Curati c.* 2. *n.* 4. Fraxin. *de oblig. sacerd. sect.* 3 *pranot.* a. §. 2. Aloys. Ricc. *in decis. Curia Archiep. Neapol. p.* 4. *decis.* 201. Gauant. *in comment. ad rub. Missalis p.* 3. *tit.* 11. *n.* 27 Marchin. *de sacram. Ordinis tr.* 3. *p.* 2. *c.* 30. *n.* 2. *& c.* 27. *à n.* 7. absolutè existimantes non videri obligandos parochos ad applicationem sacrificij pro populo singulis diebus festis, ex illa ratione, quia obligatio ad celebrandum, & obligatio ad applicandum sunt diuersa.

γ *Qua omnia nequaquam ab his prestari*, &c] Vide Capatam *en el discurso de la obligaçion de los Pralados p* 1. *conclus.* 6. *n* 6. *in fi.e.*

5. δ *Etiamsi S. R. E. Cardinales sint.*] Cardinales, qui sunt Episcopi, non excusari, à residentia eo ipso quòd sunt Cardinales, & assistunt summo Pont. tenent Turrian. *in tr. de resident. pag* 45. Caiet. 2. 2. *q.* 185. *art* 5. Sot. *lib.* 10. *de iustit. q.* 3. *puncto* 5. *vers. post hec vtique*, & in quadam quæst. quam fecit de pluralitate benefic. Valent. *tom.* 3. *disp.* 10. *q.* 3 *punct.* 5. *col.* 3. *vers. sed queret aliquis*, Emman. Sà *verb. residentia num.* 1. Azor. *instit. moral. p.* 2. *lib.* 7. *c.* 4. *q.* 7. *& cap.* 6. *q.* 1. quos refert Sanctarel. *var. resolut. q.* 2. Capata *en el discurso de la obligaçion de los Pralades p.* 1. *concl* 6. *n.* 4. *in fine.* Flamin. *de resign. lib.* 2. *q.* 10. *n.* 8. Anast. Germon. *de indultis Card.* §. *tibi quoad vixeris n.* 15.

6. Eos tamen iustam causam habere quòd absint ab Ecclesiis, quarum sunt Episcopi, tenent Martin. Lauden. *de Cardinal. q.* 5 *& in alio simili tr. q.* 68. Andr. Barbat. *de Cardin. q.* 12. Villadieg. *de origine Cardinal. q.* 5. *n.* 11. *&* 12. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloss.* 24. *n.* 128. quos refero *d. alleg.* 53. *n.* 23.

7. ε *Christiana charitas.*] Vide Tolet. *in instruct. sacerd. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 3. Marc. Anton Genuens. *in man. Pastorum cap.* 31. *n.* 3. Molfes. *in sum Teologia moralis tract.* 6. *cap.* 11. *n.* 29. metipsum *d. alleg.* 52. *num.* 6. & me citato *in illo loco* Sanctarel. *variar. resolut. quæst.* 3. *num.* 1. intelligentes per Christianam charitatem, id est, proximiorum vtilitatem, vt si aliqua Ecclesia versatur in magno periculo hæresis, & Episcopi prædicatione posset incurri, vel ob pacem Magnatum componendam, dummodo ex tali absentia in propria Ecclesia non sequatur notabile detrimentum, quia esset contra ordinem charitatis.

8. ζ *Vrgens necessitas.*] Vide Tolet. *d. cap.* 4. *num.* 4. Bartol. Carranza *in tract. de residentia Episc. c.* 12. *vers.* 2. Salzed. ad Bernard. *in pract. cap.* 54. *lit. C.* Valent. *d. tom.* 3. *disp.* 10. *quæst.* 3. *puncto* 5. *vers. vrgens necessitas*, Galet. *in margarita casuum conscient. verb. residentia*, Zerol. *in praxi Episcop. p.* 1. *verb. priuatio* §. 4. *dub.* 1. Azor. *d. lib.* 7. *cap.* 4. *q.* 4. Molfes. *d. tract.* 6. *c.* 11. *n.* 30. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. resol.* 645. metipsum *d. alleg.* 53. *n.* 7. 8. *&* 9. & me citato Sanctar. *d. q.* 3. *n.* 2. intelligentes per vrgentem necessitatem, vbi Episcopus residendo graue malum vitæ incurreret vel propter morbum, vel propter aliquam persequutionem, vel propter aëris intemperiem, vel, ob inimicitias, aut ob Principis & populi furorem declinandum. Sed ex S. Thom 2. 2. *q.* 185. *art.* 5 colligunt Caiet. Sot. & Miranda, quos refert & sequitur Vasq. *in opusc. de benef. c.* 4. §. 2. *art.* 1. *dub.* 2. *n.* 135. hoc procedere quoties non immineret detrimentum ouium, nam si illud immineret in spiritualibus, ex nulla causa posset abesse, quia bonus Pastor animam suam pro ouibus suis ponit, vt habetur *Ioan.* 10. & refert Molfes. *d. c.* 11. *n.* 31.

9. η *Debita obedientia.*] Vide Valent. *d. puncto* 5. *vers. debita obedientia*, Tolet. *d. c.* 4. *n.* 7. Salzed. *d. cap.* 54. *vers. tertius casus*, Azor. *d. c.* 4. *quæst.* 4. *vers. ad tertium.* Sanctarel. *d. q.* 3. *n.* 3. metipsum *d. alleg.* 53. *n.* 10. *cum seqq.* intelligentes per debitam obedientiam intelligi quando Papa propter aliquod negotium ad se vocat Episcopum.

Obseruat tamen Azor. *d. c.* 4. *q.* 7. quòd si Cardinalis esset Antistes alicuius Ecclesiæ, & summus Pont. vellet vti eius consilio, sapientia, & industria, secum illum retinendo, excusaretur Cardinalis ipse Antistes tum ratione obedientiæ, tum etiam, quia id diceretur resultare in commune bonum totius Ecclesiæ: sed in hoc summam prudentiam esse necessariam ad sciendum an possit dari talis excusatio, obseruant Vasq. *d. dub.* 1. *à n.* 141. & Molfes. *d. c.* 11. *n.* 34.

θ *Euidens, Ecclesia, vel Resp. vtilitas.*] Vide Tolet. 10.
d. c. 4. *n.* 3. *vers. quartus*, Salzed. *d. c.* 54. *vers. quartus*, Marc. Anton. Genuens. *d. c.* 31. *n.* 3. Vasq. *d. dub.* 2. *à num.* 138. Mulfes. *d. tract.* 6. *cap.* 11. *num.* 36. Sanctarel. *d. quæst.* 3. *num.* 5 metipsum *d. alleg.* 53. *num.* 14. intelligentes per euidentem Ecclesiæ vtilitatem, quando nimirum absunt Episcopi ob defendenda iura suæ Ecclesiæ, vel si fuerint vocati ad celebrandum Concilium generale. Et addidi *d. alleg.* 53. *n.* 16. quòd Episcopus euidenti Reip. exigente vtilitate potest esse Legatus, siue Orator alicuius Principis secularis, me citato Alzed. *d. part.* 1. *c.* 6. *num.* 36.

ι *Aut à Metropolitano*, &c] Ad Metropolitanum; 11.
vel in eius absentia ad Episcopum antiquiorem pertinere curare vt Prouinciales Episcopi in suis Ecclesiis commorentur, & super eorum absentiam inquirere, referunt decisum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.* 2. *tit.* 23. *l.* 2. §. 2. *sub tit.* verùm Episcopi possint se absentare à suis Episcopatibus, *n.* 5. *&* 6. Ego ipse *d. alleg.* 53. *n.* 5. *in fine*, & me citato *in illo loco* Sanctarel. *var. resol. q.* 4. *n.* 7.

κ *In scriptis esse approbandas.*] Si tamen causæ absentiæ fuerint legitimæ, & approbatæ à superiore, posse Episcop. & alios beneficiarios, qui tenentur residere, fructus beneficiorum suorum percipere, & retinere, quamuis, causæ non essent in scriptis approbatæ, asserunt Less. *de iust. lib.* 2 *c.* 34 *dub.* 29 *n.* 158. citans Nau. *cons.* 13. *de prebendis, n.* 1.

λ *Nisi cum absentia inciderit*, &c.] Quando oc- 12.
currit vrgens necessitas, ob quam Episcopus non possit adire summum Pont. nec Metropolitanum, posse illum abesse à sua Ecclesia sine alia superioris licentia, resoluit post alios Sanctarel. *d. quæst.* 4. *num.* 9.

μ *Qui aliquantisper tantum absunt*, &c.] Quia 13.
abesse non dicitur, qui statim est reuersurus. *l. postliminium.* §. *captiuus, l. nihil.* ff. *de c. & postlim. reuers.* Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell. gloss.* 43. *n.* 5. & facit me quæ Ludouic. Beia *resp. casuum conscient. p.* 4. *casu* 21. vbi agit de parocho rurali, qui singulis quibusque hebdomadis in vrbem venit casu inuisendi parentes. Qui breui tempore aliquo loco assistit, ibi commorari, ac residere non creditur. Narbona *l.* 10. *glos.* 2. *n.* 12. *tit.* 6. *lib.* 1. *Recop.* vbi *numeris seqq.* multis id comprobat, & præcipuè *num.* 26. *&* 27. per doctrinam Bartoli communiter recepti resoluit quòd si quis in carcere, & vinculis detinebatur, inito fugæ concilio eius serit, & postea reuersatus, non dicitur aufugisse nec à carcere vnquam recessisse: deinde quòd à Magistratu pœna constituta domum exire iussu, si ille discesserit, ac postea locum reingressus fuerit, præcepti fracti pœnam non patietur, cùm exiisse non videatur, nec alibi stetisse qui statim domum reuersus est.

15. *y Nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses*, &c.] Episcopos posse à suis Ecclesiis abesse ad summum singulis anois per tres menses, siue contioue, siue interruptè sine alia superioris approbatione, nec tunc amittere fructos, dummodo tamen ex causa rationabili, non tameo in Aduentu, Quadragesima, Natiuitate Domini, Resurrectione, Pentecostes, & festo Corporis Christi, colligunt ex hoc text. Valent. *tom. 3. disp. 10. quæst. 3. puncto 5. vers. secundò certum est*, Less. *d. lib. 2. c. 34. dub. 29. n. 153.* Sanctarell. *d. q. 4. n. 5.* Ego ipse *d. alleg. 53. n. 8.* Alzed. *d. p. 1. c. 6. n. 12.*

16. Hoc spatium absentiæ concedi Episcopis causa aoimum relaxandi, dixit Azor. *d. p. 2. lib. 7. c. 4. quæst. 1.* quem refert Sanctarel. *d. n. 5. in fine.*

17. *ξ Eum pro rata temporis*, &c.] Episcopos, & alios beoeficiarios habentes beneficia curata, si absqoe legitima causa à suis Ecclesiis absint, teneri pro rata temporis, quo absunt, fructus restituere, resoluunt Valent. *tom. 3. disp. 10. quæst. 3. puncto 5. vers. quintò certum est* Less. *de iustit. lib. 2. c. 34. dub. 29. n. 157.* Nicol. Garc. *de benefic. p. 3. cap. 2. n. 26.* Sanctarel. *d. q. 4. n. 1.* Ego ipse *d. alleg. 53. n. 95.* Alxed. *d. p. 1. c. 6. num. 11.*

18. *ϑ Alid etiam declaratione non sequuta.* Episcopos & alios habentes curam animarum, teneri restituere fructus ante vllam sententiam si non residcant, teoent Driedon. *de libertate Christiana lib. 2. c. 4.* Coo. *lib. 3. var. c. 13.* Valent. *d. q. 3. punct. 5. vers. præterea hinc etiam*, Tolet. *d. l. 5. cap. 4. num. 1.* Azor. *d. p. 1. lib. 7. cap. 6. quæst. 2.* Possevin. *d. c. 1. n. 32. vers. 3.* Vgolin. *d. c. 15. §. 4. n. 2.* Sanctar. *d. q. 4. n. 4.* vbi *n. 5.* aduertit ante Concil. Trid. oonullos potare tales beneficiarios non fuisse obligatos restituere fructus in absentia ante iudicis senteoriam. Ego ipse *de officio, & potest. Parochi cap. 8. n. 69.*

19. Non licere Episcopo à sua Ecclesia abesse, nisi ob aliquam causam, ex conoumeratis *in hoc c.* refert decisum Armendar. *in addit. ad recopilat. legum Nau. l. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. sub tit. vtrùm Episcopi possint se absentare à suis Episcopatibus, n. 4.*

20. Episcopum residentem in sua diœcesi liberum esse à residentia suarum Dignitatum, & beneficiorum simplicium, quæ obtinet in alia diœcesi, nec aliud admittere nisi quotidianas distributiones, & alias, si quæ sint, quæ absentes iusta de causa non percipiunt, resolutum attestatur Armendar. *loco proximè citato. n. 3. & 7.*

21. *ω Fabricæ Ecclesiarum, aut pauperibus*, &c.] Restitutiooem fructuum ob noo residentiam amissorom per hunc tex. faciendam esse fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus, nec obtineri posse compositionem, resoluuot Nau. *in man. c. 25. n. 121. & cons. 20. de celebr. Miss. n. 4.* Henriq. *in summ lib. 7. c. 36. §. 3.* Fr. Emman. *in explic. Bullæ composit. n. 18.* Garc. *d. c. 2. n. 30.* Sanctarell. *d. q. 4. n. 2.*

22. *ρ Eadem omnino etiam quoad culpam, amissionem fructuum*, &c.] Parochos si à suis Ecclesiis absque legitima causa ab Episcopo cognita, & approbata in scriptis, absint vltra bimestre tempus, peccare mortaliter, & fructus pro rata temporis amittere, ex hoc text. colligunt Flamin. Paris. *de resign. benef. lib. 1. c. 10. n. 32.* Franc. Leo. *in thesauro fori Eccles. p. 2. c. 2. num. 5.* Less. *de instit. lib. 2. c. 34. dub. 29. n. 159.* Vgolin. *de officio Episcopi c. 15. §. 4. num. 2. & §. 5. n. 2. in fine* Ego ipse *d. alleg. 53. n. 93.* me citao Sanctarell. *d. q. 4. n. 10.*

23. Fructus non residentium amittuntur dumtaxat pro rata illius temporis, quo quis abest sine licentia, nec potest componi restitutio debita fructuum malè perceptorum cum obtinentibus Bullam Cruciatæ, vel vigore aliorum priuilegiorum, & facultatum obtentarum per Coocil. vt refert decisum *d. p. 3. c. 2. num. 26.*

24. Fructos non resideotium, de quibus in hoc decreto, debet Episcopus ordinarius applicare fabricæ Ecclesiæ parochialis, etiamsi noo indigeat, nec pauperes intra limites reperiantur, quæ potest tamen in dies indigere quoad ornamenta, resolutum attestator Garc. *d. p. 3. cap. 2. n. 31.*

25. *σ Et aliis quibuscunque, qui beneficium aliquod*, &c.] Quod de parochis dictom est, idem quoque diceodum de aliis, qui habent beneficia curata, asserunt Valent. *d. tom. 3. disp. 10. q. 3. punct. 5. vers. præcepit etiam.* Less. *de iustit. lib. 2. c. 34. dub. 29. n. 160.* Sancta. *d. q. 4. n. 17.* & sic in his requiritur residentia.

26. Primò in obtinente Parochialem, quamuis tenuem, Rebuff. *in tract. nominat. q. 9. n. 27.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 30. n. 294. vers. si obiicies.* Ego ipse *d. p. 3. alleg. 53. num. 70.* me citato *in illo loco*, Sanctarell. *var. resolut. q. 4. n. 45.*

27. Secundò in possidente Parochialem, in qua remanseruot tantùm tres, vel quatuor incolæ Nicol. Garc. *de benef. p. 3. c. 2. n. 179.* Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarra, lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2 sub tit. sed an parochi debeant residere in suis curatis, n. 142.* nisi parochialis Ecclesia in totum parochiaoos habere deficit; Anton. Ricciul. *de iure personarum, lib. 1. cap. 14.*

28. Tertiò in Rectore, qui habet vicarium perpetuum in eius parochia siue rectoria, potest enim, & debet compelli ad personaliter resideodum, nisi tota cura aoimarum traostata fuerit legitimè io solom vicarium perpetuum, refert decisom Nicol. Garc. *d. p. 3. c. 2. n. 175.*

29. Quartò io obtineote Ecclesiam baptismalem, cui incumbit sola cura baptizandi omnes iofantes oppidi, & existentes sub cura Archipresbyteri, quia ad minus tanquam coadiutor Ecclesiæ parochialis teoetur ad residentiam, ita refert decisum Armeodar. *d. loco n. 178.* quem citaui *de offic. & potest. Parochi, cap. 8. num. 7.*

30. Quintò in obtineute Ecclesiam parochialem per prouisionem Sedis Apost. & habente liberum curæ exercitium, & omnium booorum, fructuum, & prouentuum ad dictam Ecclesiam parochialem pertinentium possessiooem, licèt io limine adeptæ possessionis prædictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio, vt resoluit Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. resolut. 393. num. 5.* quem refero *d. c. 8. num. 8.*

31. Sextò in Archipresbytero Tyrassonem, quia teoetur ad residentiam, cùm nihil quoad illam fuerit innooatum per bullam Sixti IV. erectionis de vicaria in dignitatem, ita Sel. *in select. canonic. cap. 3. num. 8.* vbi attestator decisum *in Tyrassonen. 4. Maij 1619.*

32. Septimò in Capellaoo coadiutore Rectoris parochialis instituto auctoritate Apostol. quia tenetur ad personalem residentiam sicot Rector ipse, ita referunt decisum Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 9. n. 17.* Campao. *in diuers. iuris Can. rub. 7. c. 6. n. 104.* Armend. *d. loco n. 127. vers. an capellani, & n. 157.* Galet. *d. verb. residentia 1.* Piasec. *in praxi Episcop. p. 2. c. 3. n. 27.* Vgolio. *de offic. Episcop. c. 15. §. 3. num. 3. vers. postremò* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. resolut. 393. ampl. 5.* Monet. *de opt. canon. c. 4. quæst. 8. n. 157.* Ego ipse *d. alleg. 53. n. 78.* me citato Sanctar. *d. q. 4. n. 17.*

33. Octauò in coadiotore etiam perpetuo qui residere tenetur sicot verus curatus, quamois in aliis beneficiis seruitet io Cathedralibus, ita refert decisum

decisum Garc. *d.p.3.cap.2.num.167.* Armend. *d.loco n.172.*

34. Nonò in Inquisitore parocho, quem propter officium à residentia Parochialis non excusari, resoluunt Gonzal. *d.gloss.6.n.265.& gloss.43.n.164.* Aloys.Ricc. *d.resolut.393.n.3.* Conall. *commun. contra commun.q.585.n.1a.* Ego ipse *d.alleg.53.n.156.* & me citato Sanctatel. *var.resol.q.11.n.4.* contra Spin.& Cened.per me citatos.

35. Decimò in subcollectore Apost. parocho, hunc enim non excusari à residentia Parochialis ex decisione Congregat. tenent Gonzal. *d.gloss.6.n.266.* Garc. *d.p.3.c.2.n.42.in 3.declar.* Vgolin. *d.c.15.§ n.3.v.decimo.* Armend. *d.loco n.168.* Aloys.Ricc. *d.resolut.393.n.4.*

36. Vndecimò in habente beneficium curam iurisdictionalem habens, hunc enim teneri residere, & Sacris initiari, refert decisum Armendar. *d.loco num.173.*

37. Duodecimò in Præposito iurisdictionalem tantùm curam habente, hunc enim comprehendi in Bulla Pij V. de residentia parochorum, quæ incip. *Cupientes*, referunt decisum Garc. *d.c.2.n.179.in 10.declar.*& Armendar. *d.loco num.170.*

38. Decimotertiò in Commendatario curam animarum iurisdictionalem habente, per omnia enim æquatæ sunt hodie commendæ titulis, ita refert decisum Garc. *d.p.3.c.2.n.166.*

39. Decimoquartò in habente duas Parochiales vnitas perpetuò inuicem æquè principaliter, & non vnam alteri accessoriè, sed aique pares, itaut vna non sit dignior, & principalior altera, hunc enim posse in qua maluerit residere, asserunt resolutum Garc. *d.c.2.n.179.in 16.declar.* Armendar. *d.loco n.144.*

40. Decimoquintò in habente parochialem Ecclesiam cum Canonicatu, quia adhuc in Parochiali residere debet, iuxta Bullam Pij V. quæ incip. *Cupientes*, & percipere fructus præbendæ, & solùm eius distributiones, quotidianas perdit, vt refert decisum Armend. *d.loco n.135.* subdens quòd si Canonicatus est in eodem loco, vt Parochialis est, poterit vtrique seruire, & quotidianas distributiones percipere, & citat Garc. *d.p.3.c.2.n.179. in 7. declar.* Vnde residentiam in Parochiali, quæ non longè abest à Collegiata, in qua Canonicatum obtinet, diebus ferialibus ad Ecclesiam collegiatam accedere, & in ea diuinis inseruire posse, dummodo omnibus diebus, & horis suis, & congruis Parochiali inseruiat, & nihil prorsus relinquat ex debito seruitio ipsius Parochialis, decisum referunt Garc. *d.n.179.in 8.declar.*& Arm. *d.loco n.136.*

41. Decimosextò in obtinente Canonicatum, cui sit vnita Parochialis ad vitam obtinentis tantùm, hunc enim teneri in Parochiali residere asserunt resolutum Garc. *d.n.179.in 13.declar.* Armend. *d.loco n.137.*

42. Parochus Ecclesiæ in qua fuit constitutus Capellanus, cui ex institutione capellaniæ imposita fuit tota animarum cura, seu perpetua vicaria quoad Capellanus vixerit, non tenetur in ea residere, refert decisum Garc. *d.c.2.n.176.*

43. Parochialem obtinens, in qua vicarium perpetuum legitimè instituit obtinui, eo viuente residere non tenetur, vt refert decisum Armend. *d.loco n.193.* Vnde si deputatus fuerit vicarius amouibilis, cùm iste arguat curam esse penes deputantem, hunc ideo teneri ad residentiam referunt decisum Garc. *d.c.2.n.179.in 11.declarat.* Armendar. *d.loco n.141.* Ego ipse *in collect.ad c.vlt.de offic.vicar.num...*

Monasterium, seu Abbatiam, quæ cura, & conuentu caret, obtinens non tenetur residere, vt per Nicol. Garc. *d.num.179.in 9.declar.* Armend. *d.loco n.139.* quos refero *de offic.10.& potest.parochi.c.8. num.6.* 44.

Parochum debere residere in domo ipsius Parochialis, quatenus eam habeat, aliàs in alia, quæ sit intra limites parochiæ, aut saltem ita vicina parochiali Ecclesiæ, vt inde commodè possit per se ipsum eis instituire, habitare teneri, referunt decisum Garc. *d.c.2.n.179.in 21.declar.* Armendar. *d.loco n.149.& 150.* Aloys.Ricc. *in decis.curiæ Archiep. Neapol.p.4.decis.41.* Ego ipse *d.alleg.53.n.71.* me citato Sanctatell. *var.resol.q.4.n.49.* Si enim non habet ibi domum propriam, aliquam conducere debere pariter resolutum asserit Nicol. Garc. *d.eo num.179. in declar.21.* Scl. *in select.Canon.c.3.n.8.* vbi testatur sic fuisse decisum *in Sarzanen.13.Nouembris 1617.* dum ibi fuit dictum, parochum non excusari quin intra parochiam residere debeat, quamuis non adsit commoda domus parochialis, & sit magna aëris intemperies, & teneatur capellaniam in parochia, & ipse accedat singulis diebus festis, & sit ordinatum in quòd intra mensem conduceret domum in parochia, & intra sex menses domus parochialis reaptetur. Quare minus excusaretur Parochus à residentia si prætextu docendi Grammaticam in ciuitate per duo milliaria distante à sua parochiali, abesset diebus ferialibus, quamuis singulis festis ad eam accederet, vt referunt decisum Garc. *d.n.179. in 19.declar.* Armend. *d.loco n.147.* Sanctarel. *d.q.3 n.33.* Ego ipse *d.allegat. 53.n.75.* vbi *n.76.* id amplio, etiamsi non inueniretur alius idoneus ad legendum. 45.

Parochialis Ecclesia licèt sit in loco vbi minor pars parochianorum inhabitat, & maior pars habitat longè in oppidis, nihilominus parochum habitare teneri prope Ecclesiam id ciuitate, succurrendo illis, qui longè habitant secundùm loci antiquam consuetudinem, per *c.4.sess.21.* referunt decisum Garc. *d.n.179.in 20.declar.* Armendar. *d.loco n.148.* Sanctarel. *d.q.4.n.46.* 46.

Parochum teneri residere personaliter, & non alio modo satisfacere muneri suo, etiamsi populo per alium æquè bene, & fortè meliùs seruiatur, resoluit Posseuin. *de officio Curati, c.1.n.8.* quem refero *de officio, & potest. Parochi.c.8 n.40.* 47.

Parochi cogendi sunt ad subeunda per se ipsos, & non per substitutos, ea munia, ad quæ tenentur: tolerandi autem, vt per substitutos, suppleant in illis tantùm casibus expressis verbis canonum, & decretorum Concilij, quibus permissum est eis, vt per vicarios coadiutores, possint officio suo fungi, ita refert decisum Garc. *in addit. ad suum tract.de benefic.p.3.c.2.n.53.* 48.

Residentiam continuam, & talem sui copiam facere debet parochus, vt indigentes non careant necessaria ope, sed non arctatur vt debeat manere quasi in compedibus, nisi habeat infirmos graues, ita Posseuin. *d.cap.1.num.6.* quem refero *d.cap.8. num.42.& 43.* vbi *num.44.* dico quòd si Parochus rationabiliter iudicauerit, puta quia nullus infirmatur, potest abesse per aliquas horas, etiamsi nollum substituat; abesse verò tota die, quando nullus infirmatur, rarò in anno nec laudo, nec vitupero; abesse autem per duos, aut tres dies, nullo infirmante, & nulla alia causa iustificante, habet valde de rationabili esse mortale, propter multa quæ possunt eo tempore euenire, maximè in villis vbi non est alius Sacerdos à parocho: in ciuitatibus verò, vel in oppidis vbi sunt alij Sacerdotes, erit 49.

maius minúsve peccatum ratione periculi, & damni euenturi, cui tamen facilius quàm in illis potest obuiari.

50. Episcopum posse prohibere parochis sub pœna pecuniaria, quæ tamen dimidiam non excedat, ne vltra biduum à sua Ecclesia absint, non tamen id prohibere poterit sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, decisum referunt Garc. *d. capite* 2. *num.* 23 *declar.* 2. & Armendar. *d. loco num.* 156. sed sub pœna pecuniaria esse permissum, ait Sel. *d. c.* 3. n. 16. attestans ita fuisse decisum *in Terracinen.* 11. *Februarij* 1628. & *in Monopolitana* 26. *Decembris eiusdem anni.*

51. Valere constitutionem Episcopi ne parochi possint abesse vltra duos dies sine licentia, refert decisum Garc. *d. cap.* 2. *n.* 23. *in* 1. *declar.* Armendar. *d. loco n.* 155.

52. *t Causâ primi*, &c.] Parochos iustam causam non residendi minimè habere, quamuis in seruitio Episcopi, aut Ecclesiarum Cathedralium permaneant, vt nempe sint Vicarij, Visitatores, Secretarij, Fiscales, &c. resoluunt Emman. Sa *verb. residentia n.* 1. Gonzal. *d. gloss.* 6. *n.* 258. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. decis.* 392. *in* 1. *edit.* aliàs *resol.* 393. *in* 2. *edit.* Piasec. *in praxi Episcop. p.* 2. *cap.* 3. *n.* 27. Nicol. Garc. *d. cap.* 2. *n.* 42. Armendar. *d. loco num.* 166. 167. & 172. Posseuin. *d. c.* 1. *num.* 12. Ioan. Valer. *de different. inter vtrumque forum, verb. parochus, differ.* 3. Bonacin. *var. tract. disp.* 5. *de onere, & oblig. benefic. puncto* 5. *num.* 14. Alzed. *in pract. Episcop. p.* 1. *c.* 5. *num.* 128. Ego ipse *d. alleg.* 53. *n.* 85. me citato Sanctarel. *var. resol. q.* 3. *n.* 49. Sel. *d. c.* 3. *n.* 12. vbi attesta-

53. tur *sub die* 12. *Maij* 1629. fuisse decisum parochum habentem curam animarum non posse esse vicarium Episcopi, vel Capituli Sede vacante; nisi Ecclesiæ cathedralis Parochus sit, quia tunc bene posse vicariatus officio fungi, resoluit Aloys. Ricc. *in decis. curiæ Archiep. Neapol. p.* 4. *decis.* 519.

54. Nec iustam causam non residendi habere Parochos Inquisitoris, vel Subcollectoris officium exercentes, resoluunt citati *supra in vers. nono, & decimo.*

55. Nec etiam iustam causam non residendi habere obtinentes Ecclesias parochiales si velint studere, nec sic absentes posse percipere fructus, aut vllam ad hoc Episcopum licentiam concedere referunt decisum Aloys. Ricc. *d. resol.* 393. *in fine, & res.* 310. *n.* 1. Prosp. de Augustino *in addit. ad Quarant. verb. residentia, vers. item limita,* Gonz. *d. gloss.* 6. *n.* 251. Garc. *d. c.* 2. *n.* 80. & 81. *in addit.* Ego ipse *d. alleg.* 53. *n.* 37. me citato Sanctarel. *d. q.* 3. *n.* 25. & Alzed. *in praxi Episc. p.* 2. *c.* 9. *n.* 37.

56. Nec propter intemperiem aëris Parochum inde oriundum excusari à residentia, vt alibi possit habitare, etiam relicto vicario approbato, resoluunt Vgolio. *de offic. Episcopi, c.* 15. *§.* 3. *v. sexto,* Zerol. *in praxi Episc. p.* 1. *verb. residentia, §.* 7. Armend. *d. loco n.* 132. aduertentes quòd si Rector infirmus esset, & in loco Parochialis curari non possit defectu Medicorum medicinarúmve, tunc posset ab Ordinario dari ei dilationem trium, aut quatuor mensium, vt in locis vicinioribus maneat recuperandæ sanitatis causa, interea ab ipso Ordinario in Parochiali idoneo vicario cum congrua portione ex redditibus Parochialis constituto, & ideo Arm. *d. loco n.* 18. asserit decisum cum Ordinarij consensu intemperiem aëris excusare à residentia.

57. Nec propter inimicitias capitales videntur excusandus parochus à residentia, quamuis olim Episcopi dispensare solerent vt ipse parochus, cuius inimicitiæ absque sua culpa, & post obtentam Parochialem exortæ fuerunt, per annum in alio viciniori, & tutiori loco manere possit, & crescentibus inimicitiis daretur alius annus, dummodo semper in Parochiali expensis parochi maneret idoneus vicarius, vt testantur Zerol. *in praxi Episc. p.* 1. *verb. priuatio §.* 4. *dub.* 1. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. decis.* 645. *in* 2. *edit.* Bonac. *var. tract. disp.* 5. *de onere & oblig. benef. puncto* 5. *n.* 2. Armend. *d. loco n.* 133. 134. & 182. *cum seqq.* Tamen hoc iam hodie spectat ad sacram Congregationem negotiis Episcoporum & Regularium præpositam, quæ solet sex menses talibus concedere, ad effectum, vt interim aut resignent, aut permutent, vt per Sel. *d. capite* 3. *numero* 14. qui testatur ita fuisse decisum ab eadem *S. Congregat. in Bosanen.* 15. *Februarij* 1619.

58. Nec propter parochi senectutem, licèt Ordinarius iam prouideret illius insufficientiam, apponendo idoneum vicarium cum assignatione congruæ portionis ex ipsius Parochialis redditibus, secundùm Zerol. *in praxi Episcop. p.* 1. *verb. residentia, §.* 9.

59. *a* Nec etiam est causa sufficiens non residendi infirmitas parochi, etiamsi ratione illius datus ei fuisset coadiutor, vt refert decisum Armendar. *d. loco n.* 129.

60. Nec denique causâ pestis licet parochis abesse, quia si non resederint, contra eos procedendum est, seruata forma huius cap. quamuis per alios idoneos ministros parochianis suis peste infectis possint ministrare sacramenta Baptismi, & Pœnitentiæ, ita Sel. *d. cap.* 3. *num.* 17. attestans ita fuisse decisum instante S. Carolo in Mediolanen. 10. *Decembris* 1576.

61. *v Per Episcopum cognita.*] De causis absentiæ etiam ab Ecclesiis parochialibus, quarum collatio ad inferiores spectat, etiamsi inferiores essent Abbates Regulares, Episcopum cognoscere decisum referunt Garc. *p.* 3. *c.* 2. *n.* 179. *in* 2. *declar.* & Armendar. *d. loco n.* 153.

62. An iustam causam absentiæ iudicialiter probare debeat parochus? vide Aloys. Ricc. *in decis. curiæ Archiep. Neapol. p.* 2. *decis.* 152.

63. *Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum,* &c. Ergo nullo modo posse parochum relinquere vicarium, seu substitutum, etiam idoneum, & admissum in illo Episcopatu pro administratione Sacramentorum, inconsulto Episcopo, ex hoc text. colligit Posseuin. *de officio Curati, c.* 1. *num.* 19. subdens illum posse sine Episcopi approbatione relinquere substitutum si absit per sex, vel septem dies, ita declarante vniuersali consuetudine, nisi Episcopus per suas constitutiones inhibeat, & addit vicinum Curatum posse substitui, quia licèt non habeat ordinariam iurisdictionem nisi super gregem suum, tamen est ita admissus, vt ei aliqua iurisdictio delegari possit, refero *de officio & potestate Parochi, c.* 8. *n.* 52. & 53.

64. *x Cum debita mercedis assignatione,* &c.] Notat Posseuin. *d. c.* 1. *n.* 20. quòd si substitutus, vel Vicarius voluerit seruire gratis, non tenetur Parochus, cùm iusta de causa abest, illi in conscientia assignare partem fructuum pro debita mercede, refero *d. c.* 8. *n.* 53.

65. *Discedendi autem licentiam,* &c.] Expressam scilicet, vt per Garc. *d. c.* 2. *n.* 35. Arm. *d. loco n.* 164. metipsum *d. alleg.* 53. *n.* 95. & me citato Sanctarel. *var. res. q.* 4. *n.* 16. Vbicunque enim ex legis dispositione licentia ad aliquem actum desideratur necessariò licentia expressa esse debet, & perspicuis verbis concedi, ita vt ne tacitus consensus sufficiat,

vt

vt per Suar. de Paz *in pract. tom. 1. temp. 2. n. 27. cum seqq.* D. Barbos. *l. 1. art. 3. n. 183. cum seqq. ff. de iudic.* late Narbona *l. 10. gloss. 3. num. 3. tit. 6. lib. 1. Recop.*

66. Sola distantia loci etiam cum necessitate eò discedendi non excusat parochum vt possit abesse à sua Ecclesia sine licentia in scriptis obtenta, nisi talis repentè se offerat, quæ non patiatur dilationem huiusmodi licentiam petendi, quo casu quamprimum de discessu, & necessitate Ordinarius certior faciendus est, vt de causa cognoscere possit, ita Garc. *d. c. 2. num. 54. in 1. declar.* Armendar. *d. loco n. 164.*

67. Parochum sine licentia Episcopi ex iusta causa in scriptis concedenda non posse abesse etiam primo bimestri, resoluunt Ioan. Ocon. *in repet. c. 1. de cleric. non resid. an 6. n. 51.* Anton. Gom. *in explicat. Bullæ Cruciatæ c. 7. an 4. claus. n. 22.* Vgolin. *de officio Episcopi c. 15. § 5. n. 2.* Posseuin. *d. c. 1. n. 11.* Less. *de iustit. lib. 2. c. 34. dub. 9. n. 159.* Vasq. *in opusc. de benefic. c. 4. § 2. art. 1. dub. 3. n. 149. & art. 2. dub. 3. num. 168.* Fillinc. *in quæst. moral. p. 3. tract. 41. c. 6. num. 26.* Squillante *de oblig. cler. p. 1. n. 116.* Sanctarel. *d. quæst. 4. num. 12.* Garc *d. c. 2. num. 23. in 1. declar. & p. 9. cap. 2. n. 295. in 2. dub.* quia Concil. in præsenti ait quandocunque eos abesse contigerit, debere causam esse priùs cognitam, & probatam per Episcopum.

Contra Ludou. Lop. *in instruct. conscient. tom. 1. c. 148.* Ioan. Bapt. Conrad. *in resp. casuum conscient. q. 157.* Laël. Zecchi *de casibus reseru. casu 3. & de republ. Ecclesiast. tit. de beneficiatis n. 6.* Salzed. ad Bern. *in pract. cap. 52. littera C. vers. illud verò,* Cenod. ad Scatum *collect. 30. n. 3.* Emman. Sà *in aphor. verb. residentia n. 7.* Quintanad. *Ecclesiast. lib. 4. num. 76.* Paul. Comit. *resp. moral. lib. 1. q. 59. n. 3.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. priuatio § 4. dub. 3. & verb. Parochus § 12.* Franc. Leo *in thesauro fori Ecclesiast. part. 3. c. 1. n. 19. & 21.* Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 7. c. 4. q. 10.* Fr. Emman. *in summ. tom. 2. c. 36. in fine, & in explicat. Bullæ Compositionis num. 18.* Ceuall. *commun. contra commun. quæst. 585. num. 6.* Sanch. *de matrim. lib. 3. disp. 31. num. 11.* Ioan. Valer. *de different. inter vtrumque forum, verb. Parochus, differ. 5. n. 1.* Bonacin. *var. tract. disp. 5. puncto 5. n. 9.* existimantes posse Parochum sine licentia Episcopi, ex iusta causa abesse ad duos menses continuè vel diuisim.

68. Non posse Parochum per hebdomadam abesse non petita, vel non obtenta licentia, etiam relicto vicario idoneo ab ipso Ordinario approbato, decisum refert Garc. *d. c. 2. n. 23. in 3. declar.* Armen. *dicto loco n. 157.*

69. Per motum proprium Pij V. publicatum de mense Iunij 1568. super residentia Canonicorum habentium Parochiales non fuisse ablatum Ordinariis facultatem, ita & taliter quòd non possint iuxta formam Concilij Trident. aliquibus iustis de causis licentiam concedere recedendi à Parochiali ad aliquod tempus, modò ea vtatur intra limites præscriptos à Conc. in præsenti, referunt decisum Garc. *d. c. 2. n. 179.* Armendar. *d. loco n. 87.*

70. *u Nisi ex graui causa,* &c.] Parochum petentem licentiam fingendo causam iustam, quam re verà non habet, peccare mortaliter, & teneri restituere fructus, resoluunt Azor. *d. p. 2. lib. 7. c. 10. q. 3.* Posseuin. *d. c. 1. n. 24.* Ego ipse *d. alleg. 53. n. 99.* me citato Sanctarel. *d. q. 4. n. 15.*

71. Parochus habens iustam causam abeundi extra parochiam per duos menses, aut tres, non satisfacit suæ conscientiæ si petat licentiam iurans se grauem habere causam, quam non expediat manifestare, vt petita licentia abesse possit, licèt Episcopus non concedat, similiter quòd abesse non potest in casu quo causam rationabilem expressérit, quam vir bonus, & æquus rationabilem iudicaret, sed rigidus Prælatus minus æquam iudicat, & licentiam denegat, vel quia mouetur suspicione quòd ficta sit, cùm tamen sit vera, sed habere potest recursum ad superiorem. Ita decisum referunt Garc. *d. c. 2. n. 3.* Armendar. *d. loco n. 155.* Squillante *de oblig. cleric. p. 1. n. 117.* Ioan. Valer. *d. verb. Parochus, differ. 5. n. 1.*

x x Et subtractionem fructuum, &c.] Episcopus quoties in pœnam omissæ residentiæ vult subtrahere partem fructuum, quos suos fecerint Parochi, tenetur obseruare eadem interualla, eandémque rationem, quæ contra Episcopos non residentes statuit *c. 1. sess. 6. de reform.* Non verò tenetur seruare eadem interualla in executione facienda super illis fructibus, quos Parochi pro rata temporis absentiæ suos non fecerunt. Ita refert decisum Garc. *d. c. 2. num. 32.* 72.

y y Etiam vsque ad priuationem.] Vt quis parochia legitimè priuetur ob non residentiam iuris ordine seruato, quæ sint attendenda, dixi *de officio, & potest. Parochi c. 8. num. 75.* & in hac materia est optima decisio Rotæ 137. apud Farin. *p. 2. in posth.* vbi *n. 1.* decidit quòd ad effectum priuationis, vel debet interuenire vna citatio personalis, Abb. *in c. ex tua n. 10. de cler. non resid.* vel tres in Ecclesia, & à die vltima expectari sex menses, *d. cap. ex tua,* Abb. *cons. 67. n. 2. lib. 1.* 73.

Ad priuationem Parochi ob non residentiam non esse necessarium quòd priùs procedatur per alias pœnas, nempe per censuras Ecclesiasticas, ac sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliaque iuris remedia, tenet Garc. *in addition. ad d. c. 2. sub num. 139.* asserens id euenire, quia Concil. in præsenti hoc relinquit arbitrio Ordinarij, ibi, *liberum esse vult. Ordinarius,* licèt de iure communi requiri videantur *in cap. ex tua, § 1. de cleric. non resident.* 74.

z z Compellere.] Arbitrij est Episcopi qua via, & quo remedio ex iis vti velit contra non residentes, vt refert decisum Garc. *d. c. 2. n. 139.* 75.

& & Nec executionem hanc quolibet priuilegio, &c.] Generaliter accipiendum esse hoc decretum contra absentes siue obedientes, siue contumaces, resoluunt Ioan. Ocon. *in c. 1. n. 60. de cleric. non resid. lib. 6.* Sahagun *c. 2. de sequest. possess. n. 54.* Anton. Gom. *in explicat. Bullæ Cruciatæ c. 7. ad 4. claus. n. 35. & 36.* quos refert & sequitur Garc. *d. c. 2. n. 161.* 76.

ε ε Sine appellatione.] Solùm tollere appellationem suspensiuam, non verò deuolutiuam, tenent Stephan. Quarant. *in summ. Bullarij, verb. Archiepiscopi auctoritas, vers. quinto quæro,* Garc. *d. cap. 2. num. 161.* Salgado *de protect. regia tom. 1. p. 2. c. 15. ex num. 8.* 77.

ζ ζ Vigore Eugenianæ constitutionis.] Erogat his verbis Eugenij IV. constitutioni emanatæ ad declarationem text. *in cap. cùm dilectus, de cleric. non resid.* concedenti omnibus Romæ permanentibus vt in absentia possent percipere fructus, attestantur Ioan. Ocon. *in repet. c. vnic. de clericis non resid. lib. 6. n. 59.* Fr. Emman. *in addit ad § vnic. Bullæ Compositionis n. 4. vers. quanto a la segunda,* quos referunt & sequuntur Cened. *pract. & canonic. quæst. lib. 1. q. 1. n. 31. vers. pro vtra,* Sanctarel. *var. resol. q. 16. num. 2.* vbi à principio illius quæst. probare nititur non derogari per text. in præsenti constitutioni eiusdem Eugenij IV. incip. *Qui creditum, sub dat.* 78.

dat.6.Kal.Martij 1431. quæ refertur à Nic.Garc. de benefic.part.3.cap.2.num.58. per quam concessum fuit Vniuersitati Salmantinæ vt Doctores, & scholares in quacunque facultate per octo menses continuos, vel interpollatim legendo, aut aliàs huiusmodi litterarum studio insistendo, fructus suorum beneficiorum cum cura, & sine cura quæ obtinent, ac imposterum obtinebunt, quotidianis distributionibus duntaxat exceptis, liberè percipere valeant, cum ea integritate, cum qua illos perciperent, si in propriis Ecclesiis personaliter residerent.

Cathedralium præfecti vltra tres menses consecrationem differentes, fructibus perceptis restituendis sunt obnoxij, & totidem mensibus absentes, sunt ipsis Ecclesiis ipso iure priuati.

Capvt II.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Menses tres ad consecrationem Episcopi à die confirmationis sunt numerandi.*
3. *Impedimentum non excusat nisi impeditus probet se omnem adhibuisse diligentiam vt impedimentum cessaret.*
4. *Locus idoneus pro Episcoporum consecratione, si extra Curiam fiat, est Ecclesia ad quam promoti fuerint.*
5. *Consecrationi Episcoporum Canones constituerunt peculiare tempus, scilicet diem Dominicam.*
6. *Episcopi consecratio cum Missa facienda est.*
7. *Consecratio cuiuslibet Episcopi fit à tribus Episcopis, & non paucioribus.*
8. *Papa concedere potest vt vnus Episcopus iustis de causis Episcopum consecret.*

a Sess.7.c.10. Conc.Chalced. act. 16. c. 25. Conc. VVormat. sess. c. 76. c. quon. à 75. dist. c. quoniam 100. dist. & supra sess.7. can.9.

Ecclesiis a Cathedralibus, seu superioribus, quocumque nomine, ac titulo præfecti, etiamsi sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cathedrales sint, si munus consecrationis α *intra tres menses* non susceperint, β *ad fructuum perceptorum restitutionem* teneantur, si intra totidem menses postea id facere neglexerint, Ecclesiis ipso iure sint priuati, γ *Consecratio verò*, si extra Curiam Romanam fiat, in Ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, si commodè fieri poterit, celebretur.

1. Vide Nauarr. *in man.c.25. n.118.vers.*8. Iacob. de Graff. *in aureis decision. part. 1. lib.2.c.97. num.*52. Berrachin. *de Episcopo tract.2. lib.3. q.1. pag.*82. Cuch. *in instit. maior. sub tit. de consec. Episcopi*, Rendina *in prompt. recept. sentent. to.1. tit.*38. *num.*13. Salzed. ad Bernard. *in pract. c.26. litt. A, vers. Episcoporum*, Gonzal. *ad reg.8. Cancel. gloss.24. n.*141. Franc. Leon. *in thesauro fori Ecclesiast. p.1. c.3. n.22.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib.32. tract. 2. num.*58. Zerol. *in praxi Episcop. p.1. verb. Consecratio Prælatorum*, Piasec. *in simili praxi in proœm. de elect. n.6. pag.*19. Vgolin. *de officio Episcopi c.2. in princ. a n.*2. Cardin. Tusc. *tom.1. litt.C. concl.*743. Cardos. *in praxi Iudicum verb. Consecratio n.3. & verb. Episcopus n.*6. Alzed. *de præcellentia Episcop. dignit. p.1. c.4. num.*2. Sanch. *in opusc. moral. lib.7. c.1. dub.15. n.*13. Campan *in diuers. iuris canon. rub.6. c.6. n.*9. Galganet. *de iure publico, lib.3. tit.*108. Vasq. *in opusc. de benef. c.3. §.3. n.*27. Molfes. *in summ. Theolog. moral. lib.6. c.7. n.*47. Filliuc. *in q. moral. lib. tract.41. de benefic. c.5. n.23. vers. & quidem prima*, Castald. *in praxi cæremon. lib. 1. sect.10. c.2. n.*3. Sebast. Cæs. *in relect. de eccles. hierarch. p.1. disp.6. §.1. num.*11. Alzed. *in praxi Episcop. p.1. cap.4. num.2.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi, p.2. alleg.1. n.39. & de iure Ecclesiast. lib.1. cap.10. vers. tenetur.*

2. α *Intra tres menses.*] A die confirmationis numerandos, resolui Ego ipse *d. allegat.1. n.40. & 41.* respondeo ad text. *in c. ordinationes il 1. §. tempus 75. dist.* Sanch. *in opuscul. moral. lib.7. cap.1. dub.15. num.*13. vbi in puncto tradit tres istos menses non esse computandos à die electionis, sed à die confirmationis, nisi negligens fuerit ad petendam confirmationem.

3. β *Ad fructuum perceptorum restitutionem*, &c.] Vide Vgolin. *d.c.2. in princip. n.2. vers. excipitur*, vbi dicit pœnas hic commioatas non incurrere illum, qui iusto impedimento detineretur. At impedimentum non excusare nisi impeditus probet se omnem adhibuisse diligentiam, & omnem conatum fecisse, vt impedimentum cessaret, resoluunt Aym. *cons.170. sub num.3. vers. tertio*, Afflict. *dec.50. sub n.*4. Decian. *cons.18. n.92. lib.*1. Gregor. *dec.501. n.1.* Rot. *in Maioricen. fructuum 29. Aprilis 1616. coram Cardin. Sacrato. & in Aurien. Parochialis 14. Ianuarij 1622. coram R.P.D. Nauarro*, vbi quòd nec impedimentum affectatum excusat, *& in Cæsaraugustana electionis 11. Decembris 1623. coram bona mem. Buratto.*

γ *Consecratio verò.*] Vide Henriq. *in sum. lib.10. c.23. §.5. in princ.* Less. *de iust. lib.2. c.34. num.*103. Vgolin. *de officio Episcopi c.2. in princ. num.*4. metipsum *d. alleg.1. n.*44. 4.

Consecrationi Episcoporum Canones constituerunt peculiare tempus, scilicet diem Dominicum, *c. qui in aliquo 51. dist. cap. ordinationes, cap. quod die Dominico 75. dist.* Sot. *de iust. lib.10. q.1. art.2. concl. vlt. vers. accedit*, Campan. *in diuers. iuris Canon. rub.6. c.4. n.*1. Paul. Laymann *in Theolog. morali lib.5. tract.9. c.8. n.*3. Petr. Gregor. *syntagm. iuris p.2. lib.17. c.14. n.*10. Suar. *de censur. disp.31. sect.1. num.*30. Alzed. *d.p.1. c.4. n.*9. Bonac. *de censur. extra Bul. disp.3. q.1. puncto 3. n.*3. Sanch. *d. dub.15. n.*14. Sebast. Cæs. *d. disput.6. §.2. n.*12. Castald. *in praxi cæremon. lib.10. sect.10. c.3. num.*1. vbi subdit quòd die etiam festiuo fieri poterit si Papa dispensauerit, semper tamen est facienda præuio ieiunio, quia decet consecratorem, & electum pridie ieiunare Pontific. Roman. *p.1. tit. de consecrat. elect. in Episcopum, pag.*75. 5.

Cuiuslibet Episcopi consecratio cum Missa facienda est, in qua inter Epistolam, & Euangelium consecratur Episcopus, *c. quod sicut, §.1. de elect*, quæ tamen Missa non est de essentia consecrationis Episcopalis, sed solùm ad solemnitatem, & reueren- 6.

tiam

etiam fuit institota, gloss. 1. in d. §. 1. Turrecr. in d. cap. ordinationes, n. 10. dist. 75. Henr. d. lib. 10. c. 34. §. 3. Sebast. Cæl. d. disp. 6. §. 2. n. 13.

7. Fit etiam cuiuslibet Episcopi consecratio à tribus Episcopis, & non paucioribus, cap. 1. cap. comprouinciales, & cap. pen. 64. dist. cap. porrò 66. dist. c. Archiepiscopus, cap. nec Episcopi, de tempor. Ordin. Sclu. de benefic. part. 3. q. 38. n. 5. Henriq. d. lib. 10. cap. 7. §. 3. & cap. 22. §. 1. Marc. Anton. Genuens. in man. Pastor. cap. 70 n. 26. Filliuc. tom. 1. tract. 9. de sacrament. Ordinis, cap. 5. n. 106. Azor. instit. moral. part. 2. lib 3. cap. 30. q. 3. vers. quæras item quispiam. Ego ipse d. part. 2. alleg. 1. num. 45. Vgolin. d. part. 1. cap. 2. num. 5. Alzed. d. part. 1. c. 4. n. 13. Sanch. d. li. 7. c. 1. dub. 15. num. 10. vbi num. 17. subdit quòd vnus Episcopus principaliter totam consecrationem perficit, & alij sunt quasi coadiutores, & à n. 25. disputat, an sit de essentia, & necessitate Sacramenti quòd consecratio fiat à tribus Episcopis.

Auctoritate tamen summi Pontif. concedi potest, vt vnus Episcopus iustis de causis Episcopum consecret, eo quòd non Christus Dominus, sed Apostoli constituerunt, vt Episcopus à tribus Episcopis consecraretur, ita Azor. loco proximè citato, Ægid. de Coninck. tom. 2. disput. 20. dub. 9. conclus. 5. Paul. Laymann. in Theolog. morali lib. 5. tract. 9. cap. 5. num. 1. vers. nota, Sebastian. Cæsar. d. disput. 6. §. 2. num. 8. vbi ait Papam sæpè in hoc ex causa dispensasse, vt fecit Gregorius I. in Anglia, & Gregorius XIII. cum Patriarcha Æthiopiæ, Sel. in select. canon. cap. 2. n. 20. vbi attestatur fuisse concessum per S. Congr. Rituum 2. Octobris 1601. electo Vssellen. in Sardinia, vt possit consecrari Episcopus à duobus Episcopis, & alio in dignitate Ecclesiastica constituto, propter paucitatem Prælatorum in dicta insula. 8.

Episcopi per semetipsos Ordines conferant, nisi sint impediti.

CAPVT III.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Episcopus potest alienos clericos ordinare si habeant litteras dimissorias proprij Ordinarij.*

EPiscopi per semetipsos Ordines conferant. Quod si ægritudine fuerint impediti, [a] subditos suos aliter quàm iam probatos, & examinatos, ad alium Episcopum ordinandos dimittant.

a Infra c. 8. & 10. eod. Carthag. 3. cap. 22.

1. VIde Salzed. ad Bernard. in pract. c. 25. litt. A, vers. hoc autem, in fine, Sbroz. de officio Vicarij lib. 2. quæst. 12. num. 6. Petr. de Ledesma in summa part. 1. de Sacrament. vbi de sacrament. Ordinis, cap. 5. conclus. 10. Zerol. in praxi Episc. part. 1. verb. dimissoria, §. 10. vers. secundum, meiipsum de offic. & potest. Episcopi part. 2. alleg. 7. num. 2. Thom. Valasc. alleg. Iuris, tom. 1. alleg. 5. num. 10. Piasec. in praxi Episcop. part. 1. cap. 1. num. 12. vbi dicit per hoc decretum concedendas esse dimissorias ex iusta causa, & priùs examinari debere super habilitate ad suscipiendum Ordines illum, qui petit dimitti, asseritque in litteris exprimi hoc debere, nihilq; obstare quominus dimissus iterũ examinari possit ab Ordinario si ipse examinare voluerit c. 1. sess. 7. de refor.

2. Episcopum posse alienos clericos ordinare si habeant litteras dimissorias proprij Ordinarij, licèt Episcopus litteras dimissoriales concedens alia legitima causa quàm ægritudinis expressa in hoc c. fuerit impeditus, refert decisum Armendar. in addit. ad recop. Legum Nauarra, lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 42.

De Prima Tonsura initiandis.

CAPVT IV.

1. *Prima Tonsura nemo est initiandus, qui sacramentum Confirmationis prius non susceperit.*
2. *Primam Tonsuram suscipientes nondum confirmati, citra tamen contemptum, non peccant mort.*
3. *Prima Tonsura non initientur, qui fidei rudimenta edocti non fuerint, quique legere & scribere nesciant.*
4. *Prima Tonsura initiatus sufficit vt characteres formare sciat, quamuis scribere perfectè nesciat.*
5. *Prima Tonsura potest insigniri qui in sua lingua patria, & natiua legere, & scribere sciat.*
6. *Ordines Minores accipientes intentione non perseuerandi in statu clericali, sed solum declinandi forum, peccant mortaliter.*
7. *Clerici primæ Tonsuræ, vel minorum Ordinum, qui sine iusta causa recedunt, non peccant mort.*

1. α PRima [a] *Tonsura non initientur*, β *qui Sacramentum Confirmationis* non susceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint, γ *quique legere & scribere nesciant*, & δ *de quibus probabilis coniectura non sit*, eos non secularis iudicij fugiendi fraude, sed vt Deo fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus elegisse.

a Cap. fin. de temp. ordin. in 6.

α PRima Tonsura non initientur.] Aduert. Steph. VVeyms ad constitut. 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas, constit. 9. num. 11. pag. 83. quòd per primam Tonsuram intelligere possumus primam illam rasionem, quam Episcopus cum sacra benedictione facit iis, qui ex laicis fieri volunt clerici, indeque appellata est Tonsura, vel etiam Corona clericalis, quæ ostium aperit, & viam sternit ad sacros Ordines maiores, qui sine illa suscipi non possunt: ideoque laici priusquam ad Tonsuram Ecclesiasticam admittantur, oportet eos saltem aliquo modo esse litteratos.

β *Qui Sacramento Confirmationis*, &c.] Vide Piasec. in praxi Episcop. part. 1. c. 1. num. 24. vers. ad minores, Molfes. in summ. Theologia moralis, tr. 2. c. 3. n. 26. Homob. de Bonis de examine Eccles. tr. 3. quæst. 1.

*quæst.*1. metipsum *de iure Eccles.lib.*1.*cap.*38.*vers. prima autem tonsura.* Hurtado *de Sacrament.tr.de Confirmatione diffic.*11.*in fine;& in tract.de Ordine diffic.*22. *in princ.* Non ea ratione quòd confirmatio exigatur quasi de necessitate sacramenti Ordinis, veluti Baptismus, sed ob congruitatem, & ideo sacramentum Ordinis validè, sed non licitè conferri posse illi, qui non est confirmatus, tenent Sot. *in* 4. *dist.*22. *quæst.*2.*art.*4. *prope fin.* Nauar. *in man. cap.*22.*num.*9. Henriq. *in summ.lib.*10.*c.*14.§.2. *in commento litt.P.* Aloys.Ric.*in praxi rerum fori Eccles.post resol.*276.*in notabil.de materia sacramenti Ordinis.* Fr.Emman.*in summa p.*2.*c.*17.*sub n.*10. Ægid. de Coninck *de Sacrament.& censur.tom.*1. *quæst.*71.*art.*8.*num.*90. *& tom.*2. *disp.*20. *dub.*10. *n.*102. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.*28. *n.*24. Bonacin. *de Sacrament. disput.*8.*quæst. vnica puncto* 5.*num.*9. *in princip.* Zambran. *de casibus in articulo mortis c.*2.*dub* 3.*num.*1.Marchin.*de Sacrament.Ordinis tract.*1.*part.*4 *c.*3. Laurent.de Franchis *in contron. inter Episcopum & Regulares pag.* 78.*in resp.*15. Ego ipse *de Episcopo part.*2. *alleg.*2. *num.*14.

2. Cum hoc præceptum non admittendi ad primam Tonsuram nisi confirmatum, non ordinandis, sed Episcopo ordinanti Concilium in præsenti imponat, non videri etiam post Concilij decretum peccare mortaliter ordinandos, si absque hoc suscepto Sacramento, citra tamen contemptum, accedant ad primam Tonsuram suscipiendam, resoluunt Nauarr.*d.num.*9. Viuald. *in candel.aureo*, vbi de confirmat. *num.*41. Valent. *ad* 3.*part.S.Thomæ, disp.*5. *quæst.*2. *puncto* 2.*vers.characterem*, Henriq. *in summ.lib.*14.*c.*6.§.3. Soar. *tom.*3. *disp.*38.*sect.*1. Auila *de censur.p.*7.*disp.*9.*sect.*1.*dub.*1.Aloys.Ricc. *in praxi rerum fori Eccles.resol.*269.Galet.*in margarit.casuum conscientiæ,verb. Ordo pag.*194.*col.*1. Azor. *instit. moral.p.*2. *lib.*3.*c.*48. *q.*1. Molfes.*in summ.Theolog.moral.tom.*1.*tr.*2. *cap.*11.*n.*7. Ægid. de Coninck *d.n.*90.Homobon.de Bonis *d.tract.*3. *q.*5.Fernandez *in examine Theolog.moralis.part.*3. *c.*3.§.5. Diana *resol.moral.p.*2.*tract.*2. *miscel.res.*4. *in fine, & part.*4.*tract.*2.*resol.*55. *vers.nota etiam*, Zambran. *d. c.*2. *dub.* 3.*num.*3. Laurent.de Franchis *in d.resp.ad* 15.*in fine*, Campan.*in diuers.iuris canon.rub.*2.*num.*16.

Contra Maiol. *de irregul. lib.*4. *cap.*12. Martin. Fornar.*de Ordine c.*3.*n.*3. Didac. Nugn. *in addit.ad* 3.*part. tom.*2. *q.*46.*art.*4. Card.Tolet. *in instruct. sacerd. lib.*1.*c.*71. *num.*6. Bonacin. *de Sacrament. disput.*8. *quæst.vnica, puncto* 5. *n.* 10. existimantes peccare mortaliter eùm faciant contra præceptum Concilij in præsenti.

3. γ *Quique legere, & scribere nesciant.* &c.] Vide Viuard.*in candel.aureo*, vbi de sacramento Ordinis, *tit.de scientia Ordinis, num.*39.Franc.Leon. *in thesauro fori Eccles.part.*3.*cap.*8.*num.*6. Piasec.*d.c.*1. *num.* 40.*in fine*, Aloys.Ricc.*in praxi rerum fori Eccles.dec.*390.*in* 1.*edit.* aliàs *resol.*329.*n.*6.*in* 2.*edit.* Bonacin. *d.puncto* 5.*n.*16. Molfes. *d.tr.* 2.*c.*13.*n.*2. Thom. Valasc.*tom.*1.*alleg.*9.*à n.*2. Sanch. *in opusc. moralibus lib.*7.*c.*1.*dub.*45.*n.*9. Marchin. *de sacrament. Ordinis tract.*1.*part.*5.*cap.*1.*num.*4. Marcel. Vulpe *in praxi iudic.fori Eccles.c.*7. *n.*1. Laurent. de Franchis *vbi suprà in resp. ad* 19.*vers. & vt à princ.* metipsum *d.p.*2.*alleg.*11.*n.*5.

Sufficere quòd characteres formare sciat, quamuis scribere perfectè nesciat, tenet Sel.*in select.Canonic.c.*5.*n.*6. attestans ita decidisse *sacram Congregat.Episc.& Regul.sub die* 13.*Octobris* 1593. 4.

Quòd valeat prima Tonsura insigniri quisquis in sua lingua patria, & natiua legere, & scribere sciens, resoluunt Azor.*d.p.*2.*lib.*6.*c.*6.*quæs.*2.Campan.*in diuers.iuris Canon.rub.*5.*c.*1.*n.*2. quos refero *d. alleg.*11.*n.*5.*in fine*, ex ea ratione, quia in hoc decreto non exprimitur in qua lingua, & ideo de vulgari, seu materna videtur intelligendum Sanch. *d.c.*1.*dub.*45.*num.*11.Diana *moral.resol. p.*5.*tr.*14. *resol.*27. 5.

δ *De quibus probabilis coniectura non sit*,&c.] Accipientem igitur primam Tonsuram, vel minores Ordines intentione non perseuerandi in statu clericali, sed solùm declinandi iurisdictionem fori secularis non videri mortaliter peccare, resoluunt Nauar. *in man. c.*25. *n.*108. Fr.Emman. *in summ. tom.*2.*c.*17.*concl.*2.Sanch. *de matr. lib.*7.*disp.*31.*n.* 16.& 17.Galet. *d.verb.Ordo.pag.*194 *col.*2. Ægid. de Coninck *d. disput.*20. *n.*104.*& seq.* Bonacin.*d. disput.*8.*quæst.vnic.puncto vltim.in fine*, Homobon. de Bonis *de examine Eccles. p.*1. *tract.*3. *q.*2. *&* 3. Villalob. *in summ. tract.*11.*diffic.*14.*num.*2. Diana *resol.moral.part.*2.*tract.*2.*miscel.resol.*22. 6.

Contra Ban. 2.2.*q.*12.*art.*1. §. *de secunda difficultate*, Petr. de Ledesm. *in summ. p.*1 *tract.de sacrament.Ordinis.cap.*7.*concl.*3. Paul. Laymann. *in Theolog. moral. lib.*5. *tract* 9.*cap.*7.*n.*2. metipsum *d.alleg.*11.*n.* 12.aliàs *num.*16.*in vlt.impress.*Molfes. *in Theolog.morali tract.*2.*cap.*18.*num.*1. Marchin. *de sacrament.Ordin.tract.*1.*part.*8. *cap.*1. *à num.*2. existimantes non improbabiliter hos peccare mortaliter.

Culpæ mortalis damnari non debere clericos primæ Tonsuræ, vel minorum Ordinum, qui sine iusta causa recedunt, atque ad Ordinum ministeria adeunda incapaces se reddunt, ducendo, v.g. vxorem viduam, contra Caiet.2.2. *qu.*11.*art.*1.*dub.*1. resoluunt.Tolet. *in instruct.sacerd. lib.*4.*c.*18.*n.*4. Azor.*institut. moral. part.*1. *lib.*13.*c.*14. *quæs.*14. Sanch. *de matrimon. lib.*7. *disput.*31.*num.*7. Paul. Laymann. *d. cap.*7. *num.*1. vbi post Sanch. *d. loco num.*11.& Valent. *tom.*3.*disp.*1. *quæst.*12.*puncto* 1. subdit videri esse culpam venialem inconstantiæ si sine causa à statu clericali recedant, sicuti si nouitius sine causa ex Ordine abeat. 7.

Ordinari volentes quibus debeant esse muniti.

Capvt V.

1. *Nomina eorum qui ordinandi sunt in Ecclesia, sunt euulganda per parochum, & de ipsorum vita inquirendum, ac de tali inquisitione littera ad Episcopum transmittenda.*
2. *Non extenditur ad Regulares.*

AD minores Ordines promouendi bonum à Parocho, & magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant. Hi verò, qui ad singulos maiores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis, expedite

expedire videbitur, committat, vt nominibus, ac desiderio eorum, qui volent promoueri; publicè in Ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum [a] natalibus, ætate, moribus, & vita à fide dignis diligenter inquirat, [b] & litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quàm primum transmittat.

[a] Cap quando 24. dist. [b] Vide 3. Carth. can. 22. & 4. Cartha. 22.

1. Vide Concil. Brachareo. IV. *act. 2. de examine ordinandorum c. 4.* Hoted. *de incompatibilibus benefic. c. 24. n. 38. & 39.* Salzed. ad Bernard. *c. 23. littera A. vers. hoc autem.* Petr. de Ledesm. *in summ. p. 1. de Sacram.* vbi de Sacramento Ordinis. *c. 7. en lo que toqua,* Henriq. *in sum. lib. 10. c. 17. §. 2.* Thom. Valasc. *allegat. Iuris, tom. 1. alleg. 9. num. 5.* Vgolin. *de officio Episcopi c. 26. §. 18. ex n. 1.* vbi *n. 2.* subdit denunciationes huiusmodi fieri debere in singulis maioribus Ordinibus, nisi ordinandus notus esset Episcopo, Bonacin. *de Sacrament. disp. 8. quæst. vnica, puncto 3. n. 17.* Bellet. *disquisit. clerical. p. 1. tit. de disciplina clericali, §. 4. n. 21. vers. ad minores,* latè Marchio. *de sacrament. Ordin. tract. 2. p. 6. c. 11. per tot.* Honor. *ad Decret. tit. de scrutinio in Ordine faciendo n. 2.* Homob. de Bonis *de examine Ecclesiast. part. 1. tract. 2. c. 3. quæst. 26.* metipsum *de iure Eccles. lib. 1. c. 33. n. 168 & de officio, & potestate Episcopi, p. 2. allegat. 10. & in formulario Episcop. formular. 2.* vbi habetur formula facultatis euulgandi nomina eorum, qui Ordinis sacramento initiandi sunt, & *in formul. form. 3.* pono formulam denunciandi in Ecclesia illum, qui ad Ordines promouendus est, & *formular. 4.* exprimo formulam litterarum testimonialium Parochi emanantium vigore facultatis euulgandi nomina ordinandi, & *formular. 8.* dico quomodo dandum testimonium Magistri scholæ pro iis, qui ad minores Ordines promoueri volunt.

2. Ad Regulares mininè extendi dispositionem huius cap. in quibus satis esse Episcopo testimonium habere ab ordinandorum superioribus Regularibus affirmantibus, & attestantibus prædictos nullo requisitorum indigere, eiúsque fidei standum esse, præterquam circa doctrinam, pro qua subiiciuntur Episcoporum examini, referunt decisum Henriq. *d. lib. 10. c. 23. §. 4. in gloss. littera. L.* Fr. Emman. *q. regul. tomo 3. q. 24. art. 1.* Vgolin. *d. §. 18. n. 2. vers. tertiò excipiuntur Regulares,* Camp. *in diuers. iuris canon. rub. 12. c. 13. n. 33.*

Nullus omnino beneficij sit capax, nisi qui habeat 14. annos. Fori priuilegio gaudere volens, quæ habere ac agere debeat.

CAPVT VI.

1. *Nullus ante 14. annum beneficium potest obtinere.*
2. *Beneficium simplex potest obtinere qui habet 14. annum inceptum, licèt non completum.*
3. *Ætas 14. annorum in quibus capellaniis non requiratur.*
4. *Ætas 14. annorum sufficit ad obtinendum Canonicatum in Ecclesia Collegiata.*
5. *Ætas 14. annorum requiritur ad obtinendam dimidiam portionem in Ecclesia cathedrali.*
6. *Beneficium etiam per viam præsentationis electionis, aut alterius cuiuscunque prouisionis non potest obtineri ante ætatem 14. annorum.*
7. *Fundationi statuenti vt etiam minor 14. annorum beneficium adipisci valeat, standum est.*
8. *Episcopus non potest indulgere cuique, vt ante 14. annos beneficium simplex obtineat.*
9. *Ætas septem annorum sufficit ad pensionem.*
10. *Fori priuilegio qui vult gaudere, quæ habere, ac agere debeat.*
11. *Beneficiati fori priuilegio gaudent, etiamsi habitum clericalem, & Tonsuram non deferant.*
12. *Fori priuilegio gaudet obtinens validè beneficium etiam ante illius possessionem.*
13. *Fori priuilegio gaudet beneficij possessionem etiam inualidè obtinens.*
14. *Fori priuilegio gaudet beneficium etiam modici valoris obtinens.*
15. *Beneficij titulum possidens absque redditibus fori priuilegio gaudet.*
16. *Capellaniam collatiuam & in perpetuum titulum collatam obtinens gaudet fori priuilegio.*
17. *Coadiutoriam à Papa obtinens priuilegio fori gaudet.*
18. *Frnsantiam pro comitandis cadaueribus defunctorum habens fori priuilegio gaudet.*
19 *Pensionem obtinens loco tituli habetur pro clerico ad effectum gaudendi fori priuilegio.*
20. *Clericus non beneficiatus vt fori priuilegio gaudeat quæ requirantur.*
21. *Habitum clericalem, & Tonsuram simul deferre tenetur clericus, qui fori priuilegio gaudere vult.*
22. *Habitum clericalem, & Tonsuram dimittens priuilegium fori amittit.*
23. *Habitum clericalem qui dimiserit, potest illum iterum resumere non obstante irregularitate.*
24. *Iudex Ecclesiasticus cognoscit de controuersia orta circa habitum clericalem.*
25. *Clericus se immiscens enormitatibus in habitu, & Tonsura fori priuilegio censetur renuntiasse.*
26. *Clericus minoribus quando fori priuilegio gaudeat.*
27. *Clericus characterem, & habitum clericalem assumens post delictum an gaudeat priuilegio fori.*
28. *Clericus repertus à Curia seculari sine habitu clericali donec doceat de suo clericatu in carceribus laicis potest detineri.*
29. *Ascribere tenetur Episcopus ad seruitium Ecclesiæ clericum in minoribus constitutum.*
30. *Clericus inseruiens alteri Ecclesiæ quàm illi, cui fuit ascriptus, gaudet fori priuilegio.*
31. *Mandatum Episcopi debet esse expressum in clerico, & sufficit oretenus concessum ad inseruiendum Ecclesiæ pro fori priuilegio obtinendo.*
32. *Ascriptio in Ecclesia de mandato Episcopi non est necessaria ad gaudendum fori priuilegio, sed sufficit quod realiter fiat seruitium in diuinis.*
33. *Ordinationis tempore nulli Ecclesiæ adscriptus amplius non potest ascribi.*
34. *Clericos non inseruientes Ecclesiis non potest Ordinarius immunitate à gabellis, & aliis oneribus priuare.*
35. *Barisellus Episcopi, cùm sit de illius familia armata, fori priuilegio gaudet.*
36. *Fiscalis Episcopi tanquam familiaris illius gaudet fori priuilegio.*

37. *Notarius*

37. *Notarius curia Episcopalis gaudet fori priuilegio.*
38. *Diaconi Saluatici in regno Neapolitano qui gaudeant fori priuilegio.*
39. *Seruitium hoc debet praestari de praesenti.*
40. *Tonsuratus non sufficit, vt bis, vel ter inseruiat Ecclesiae, sed requiritur moralis perseuerantia in eo, vt fori priuilegio gaudeat.*
41. *De clericis coniugatis.*
42. *Clerici coniugati gaudent fori priuilegio si cum vnica, & Virgine contraxerint.*
43. *Si vestes deferant, & Tonsuram.*
44. *Clerici coniugati fori priuilegio gaudent in criminalibus.*
45. *Subdiaconus qui ex dispensatione Apost. cum vidua matrimonium contraxit, & pensiones Ecclesiasticas obtinet, fori priuilegio gaudet.*

NVllus prima tonsura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, α *ante decimum quartum annum* beneficium possit obtinere. β *Is etiam fori priuilegio non gaudeat*, γ *nisi beneficium Ecclesiasticum* habeat, δ *aut* * *clericalem habitum*, *& Tonsuram* deferens, ε *alicui Ecclesiae* ζ *ex mandato Episcopi* η *inseruiat*, vel in seminario Clericorum, aut in aliqua schola, vel vniuersitate de licentia Episcopi, quasi in via ad maiores Ordines suscipiendos versetur. θ *In Clericis verò coniugatis* seruetur constitutio Bonifacij IX. quae incipit, ª Clerici qui cum vnicis, modò hi Clerici, alicuius Ecclesiae seruitio vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesiae seruiant, vel ministrent, & clericali habitu, & Tonsura vtantur, memini, quo ad hoc priuilegio, vel consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

ª Cap. 1. de cler. coniu. in 6.

1. VIde Greg. Lop. *l.3. verb. quatorze annos tit.16. p.1.* Henriq. *in summ. lib.10. c.19. §.1.* Pecb. *in reg. beneficium, de reg. iuris lib.6. n.27. vers. caeterùm quod in istis*, Borgn. Caualcan. *p.1. dec.29. n.1.* Iacob. de Graff. *in aureis de c. tomo 1. lib.2. c.51. n.8.* Cardin. Tolet. *in sum. lib.5. c.79. vers.3.* Thom. Valasc. *alleg. iuris tomo 1. alleg.7. n.10.* Gutiet. *Canon. lib.1. c.26. n.33.* Azor. *instit moral. p.2. lib.6. c.3. q.7.* Flamin. Paris. *de resign. lib.3. q.7. n.65. & lib.4. q.1. n.7. & q.11. n.13.* Valer. Reginald. *in praxi fori paenit. lib.30. tract.3. n.166. in fine*, Petr. de Ledesm. *in summ. p.1.* vbi de sacrament. Ordinis, *c.7. vers. de la prima, & p.2. tract.7. a.1. concl.7. prope fin.* Ceuall. *commun. contra commun. c.423. n.3.* Aloys. Ricc. *in collect. dec. p.4. collect.860. & in praxi rerum fori Eccles. dec.385. in 1. edit.* aliàs *resol.331. & 325. n.3. in 2. edit. & dec. Curia Archiep. Neap. dec.281. n.2. p.4.* Less. *de instit. lib.2. c.34. dub.20. n.109.* Nicol. Garc. *de benefic. p.7. c.4. n.8.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rub.7. c.6. n.2.* Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauar. lib.1. tit.10. l.1. de aetate n.5.* Homobon. de Bonis *de examine Eccles. p.1. tract.1. c.10. q.60. in princ. vers. quinimo*, Molfes. *in summ. Theologia moral. tract.6. c.7. n.44.* latà Nouar. *in singul. canonic. concl.13.* nouissimè Stephan. VVeyms *ad constitut.24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, constit.9. pag.77. cum seqq.* vbi dicitur innouari *c.1. de cler. coniug. lib.6.* per decretum Concilij in praesenti, Tambur. *de iure Abbatum tom.3. disp.9. q.7. n.21.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi p.3. alleg.60. n.73.*

2. α *Ante decimumquartum annum.* &c.] Inceptum scilicet, licèt non completum, vt referunt decisum Henriq. *d. c.19. §.2.* Galet. *in margarita casuum conscient. verb. beneficium 4.* Armend. *d. l.1. de aetatibus n.5.* Ceuall. *q.523. n.4. & q.593. n.18.* Aloys. Ricc. *d. collect.860. vers. limita secundò, & resol.325. n.3. vers. nihilominus*, Azor. *d. c.5. q.7. in fine*, Gonzal. *ad reg.8. Cancel. gloss.5. in princ.90.* Card. Tusch. *to.3. littera E, concl.338. n.12.* Garc. *de benefic. p.7. c.4. n.11.* Thom. Valasc. *alleg. Iuris tomo 1. alleg.8. à n.1.* Campan. *d. c.6. n.2. in fine* Nouar. *d. concl.13. n.4.* Sel. *in select. Canon. c.25. n.3.* attestans sic fuisse decisum *in Camplen. 11. Maij* 1630. Ego ipse *d. alleg. 60. n.73.* Steph. VVeyms *d. loco n.2.*

3. Aetatem 14. annorum requisitam ad obtinendum beneficium Ecclesiasticum non requiri in Capellaniis, quae fundari solent, maximè in Hispania, absque Episcopi, aut superioris auctoritate, in quibus succedunt clerici de parentela, vel conferuntur à patronis laicis, refert decisum Gonzal. *ad reg. 8. Candel. gloss.5. n.27.*

Aetatem 14. annorum sufficere ad obtinendum Canonicatum in Ecclesia Collegiata, referunt decisum Gonz. *d. gloss.5. n.91.* & alij citati per me *in tract. de Canon. c.13. n.14.* Prouisio in 13. anno aetatis de Canonicatu in Ecclesia Collegiata, vbi vigore statuti Ecclesiae prouisi ante realem possessionem, & fructuum perceptionem debent expectare per biennium, obstat decretum Concilij in praesenti, vt refert decisum Garc. *p.7. c.4. n.13.* 4.

Aetatem 14. annorum requiri ad obtinendam dimidiam portionem in Ecclesia Cathedrali, nec tales dimidias portiones habere annexum Ordinem sacrum, attestatur resolutum Gonz. *d. gloss.5. num.93.* quem refero *d. tract. de Canonic. cap.13. num.17.* 5.

Prohibitionem de obtinendo beneficio ante illam aetatem 14. annorum subsistere ne dum si per viam collationis daretur, verùm etiam praesentationis, electionis, aut alterius cuiuscunque prouisionis stante generica Concilij prohibitione, & ob generale verbum, *obtinere*, de quo in praesenti, tenent Mandos. *in tract. de minori aetate c.4. num.17.* Campan. *dict. cap.6. num.6.* Ego ipse *dict. alleg.60. num.78.* 6.

Fondationi statuenti vt etiam minor 14. annorum beneficium adipisci valeat, standum esse, cùm ei derogatum non fuisse per textum in praesenti, referunt decisum Gonzal. *d. gloss.5. num.91.* Aloys. Ricc. *d. collect.860. vers. nunc limita, & primò.* Campan. *c.6. n.2. in fine.* Massobt. *in praxi habendi concursum requis.7. dub.12. & requis.10. dub.11. n.30.* Nouar. *d. concl.13. n.5.* Rot. *dec.194. p.2. recent.* Ego ipse *d. alleg.60. num.77.* 7.

Beneficium fundans cum declaratione quòd illius Rector debeat esse Sacerdos Missam celebrans, &c. his tamen demptis qui forent, aut sunt de sua progenie & stirpe, quos eligi posse voluit in Rectores dicti beneficij, etiam non essent nisi in minoribus, & puri clerici, potest praesentare filium suum, qui clericus in aliquo saltem ex minoribus Ordinibus constitutus, & alioquin idoneus reperiatur, etiamsi decisum suae aetatis annum non excesserit, vt refert decisum Massobt. *requis.7. dub.12. num.4.*

Episcopum non posse indulgere cuiquam vt ante 14. annum beneficiô simplex obtineat, resoluunt 8.
Azor.

Azor. d.c.5.q.9.vers.si quaeras. Nau. d.concl.13.n.2. Armendar. in addit.ad recop.legum Nauarra lib.1. tit.18.l.7.de Episcopis n.102. Alzed.in praxi Episc. p.2.c.9.n.33. Aloys.Ricc.d.resol.331.n.2. vbi in fine resoluit Episcopum conferentem beneficium minori 14. annorum peccare mortaliter, & collationem esse nullam, refero Ego ipse d. alleg.60.n.75.

9. Ad pensionem sufficere aetatem septem annorum, & in ea non procedere dispositionem huius decreti, resoluunt Aloys.Ricc. in d. praxi dec. 430. in 1.edit.aliàs resol.367.in 2.edit.Gonzal.d.gloss.5. §.5.n.26. Steph.Grat. discept.forens.tom.3. c.397. n.17.Nouar.d.concl.13.à n.10.

Contra Emman. Sà in aphor.verb.benefic.n.30. Garc.de benef.p.1.c.3.n.129.in fine, Campan.d.c.6. n.5.& rub.11.c.14.n.16.vers.de legitima, existimantes hoc decretum extendi ad pensionem, quod etiam nouissimè à S. Congreg. decisum refert Stephan. VVeyms d.loco n.2.

10. β Is etiam fori priuilegio non gaudeat,&c.] Vide apud Lusitanos Ord. Reg.lib.2.tit.1.§.27. & apud Hispanos l.1.tit.4.lib.1.noua Recop.Henriq.in sum. lib.20.c.13.§.2.& lib.14.c.49. §.1. in fine, Couar. pract.32.n.vlt. Lazarte de decima vend.c.19.n.20. Fulu. Pacian. de probat.lib.2.c.20.n.44. Baiard.ad Clar.§ fin.q.36.n.27.Cabed. dec.59.n.vlt.p.1. Parlador.diff.9.§.1.n.11.Bobadil. in sua politica lib.2. c.18.n.102.Soar.de Pace in pract.tom.1.pral.2.n.6. & 7.Salzed.ad Bern. in pract.c.62.n.9. Ioan.Garc. de nobil.gl.9.n.30. Morla in emporio Iuris p.1.tit. 2.in praelud.n.138.Cenall.commun.contra commun. q.896.n.579.tom.4.Garc.Mastril.Sicilia decis.113. D.Barbos.in l.Titia n.36. ff.soluto matrim. Valasc. cons.131.n.32. Fr. Emman. q.regul. tom.2. q.139. art.2. Farin. in praxi crimin. q. 8. n.5. & à n. 60. Carol.de Grassis de effectib. clerical. effectu 1. à n. 1167.Nicol.Garc. de benef.p.2.c.2.num.2. Thom. Valasc.alleg.Iuris alleg.10.n.2.& al.44.n.2. Marc. Anton.Genuens.in pract.Archiep.Neapol.c.7. Bonac. in octauum praeceptum Decalogi disp. 10. q.2. p.1.§.4.num.10.cum seqq. Torreblanca in practicab. iuris spiritual. lib.15.c.5.n.22. Ciarlin. controuers. forens.c.20.à n.2.nouissimè Sperell.dec.26.per tot. D.Felician.de Vega Archiep.Mexican.in relect.ad c.2.de foro compet.n.12.cum seqq. & ad cap.cùm sit generale,num.36.cum seqq. eod. tit. Torreblanca de iure spirit.lib.15.c.5.num.22.cum seqq.Franc.Leon. in thesauro fori eccles.p.1.c.11.num.2.& 3. Vgolin. de officio Episcopi cap.12. num.3. Gabr. Pereira de manu Regia p.2.c.26. meipsum in simili tract.p.2. alleg.13.& me non citato in illo loco, Aloys.Ricc. in decis. curia Archiep.Neapol.p.4. decis.111. Ludouic.Correa in repet.cap.inter alia,de immun. Eccles.p.2.n.30.nouissimè Stephan.VVeyms d.const. 9.n.4. Verùm quilibet clericus minorum Ordinum, qui non habuerit requisita Concilij in praesenti possit trahere ad forum Ecclesiae illum qui saltem contra suam personam aliquod maleficium, vel violentiam commiserit? vide Nouar.q.forens. lib.1.p.1.c.7.n.17. D.Felician.de Vega in relect.ad d.c.cùm sit generale,n.36.cum seqq.

11. γ Nisi beneficium Ecclesiasticum,&c.] Quamuis habitum clericalem & Tonsuram non deferant, quia id in aliis solùm requiritur propter disiunctionem, aut, quae ponitur infrà. Ita Clar. §. fin.q. 36.n.16.& 19.Lael.Zech. de republ. eccl.tit.de cler. vers.ad hoc, Salzed.ad Bernard. in pract.c.61.n.9. vers.si tamen, Fr. Emman. in summ. p.1.c.155. conclus.2. Azeued.l.1.n.9.vers.sed si benefic.tit.4.lib.1. noua recop.Gonzal.ad reg.8.Cancel.gloss.5.§.3.n.6. Cust. Philip.p.3.§.1.n.3.ad fin. à Ponte cons.14. Barbos. Collect. in Concil. Trid.

vol.1. Cenall.commun.contra commun. q.563.n.3. Bobadil. in sua politica lib.2.c.18. n.102. litt. E. Gotier.lib.1.q.7.Thom.Valasc.d.alleg.10.n.9. Carol.de Grassis de effectib. clerical. effectu 1.n.1195. cum seqq.Farin.in praxi crimin.q.8. num.7. Cened. practic. & canon. q. lib.1. quaest.4. num.29. Bellet. d.p.1. tit.de fauore cleric. personali §.8.n.7. vers.distinguendo, Nicol.Garc. de benefic.p.2.c.2.n.4. vbi n.5. subdit procedere etiam stante constitutione Sixti V. de habitu, & Tonsura Bonacin. de legib. disp.10.q.2.puncto 1.§.4.n.10. Marc. Anton. Genuens. in pract. Archiep. Neapol. c.7. num.7. Paul. Laymann. in Theolog. morali lib.4. tract 9.c.6.n.2. Diana resolut. moral.p.1.tract 2. resolut.28.& p.4. tract.1. resol.89. Squillante de priuileg. cleric.c.7. num.23. Donat.Anton.de Marinis quotid.resolut. c.36.per totum. Gabr. Pereira de manu Regia, p.2. c.26.n.2.vers.clerici tandem. Castro Palao in opere morali tract.12.q. unica puncto 2.n.5. Thom. Valasc. tom.1. alleg.10.n.9. Bonac.in 8 praecept. Decalogi. disp.10. q.2. puncto 1. §.4.n.11. March. de sacram. Ordin.tract.2.p.1.c.15. diffic.1. Torreblanca d.lib.15.c.6.à princ.

Obtinentem collationem beneficij, etiam ante 12.
adeptam illius possessionem, fori priuilegio gaudere, modò collatio valida fuerit, tenent Gig. de pensionib.q.93.n.12. Flamin.Paris.de resig. benefic. lib.7.q.1.n.47. Aloys.Ricc. d.collect.540.amp.6.& in praxi rerum fori eccles.dec.388.in 1.edit.aliàs resol.327.n.1. in 2.edit.& in decision.curia Archiep. Neapol.decis.188.p.2.& dec.128.p.4.Marc.Anton. Genuens. d.c.7.n.6 Franc. Leo in thesauro fori eccles.p.1.c.31.n.2.Nicol.Garc. d.c.2.n.14.Bonac. de leg. disp.10. q.2.puncto 1.§.4.n.12. & de censur. in Bulla Coena contentis,disp.1.q 10.sect.1.puncto 6.n. 24.Cened. pract.& canon.q.lib.1.q 4.n.22. Anton. Diana resol.moral.p.1.tract.3.res.28. Squillante de priuileg.clericor.c.7.n.16.Bonac.d.disp.10.q.2.puncto 1.§.4 n.13.

Contra Ordin.Reg Lusit.lib.2.tit.1.§.23.Clar.§. fin. q.36.vers.hoc autem,in fine,& vers.regulariter autem vbi Baiard.n. 4.Menoch. cons. 350. num. 6. cum seqq.Moscard.de probat.concl.3[illegible] n.16.& 17. Card.Tusch. tom.1.lit.B. concl.78.num.8. Sigism. Scacc. de iudic. causar.ciuil.lib.1.c.11.n.82. Farin. d.q.8.n.45.& 70.Car.de Grass.d.effectu 1.n.1187. Thom Valasc. d.tom.1.alleg.10.ex n.10. Castr. Palao vbi suprà n.5. Marchin. de sacram.Ordinis p.2. tract.1.c.15. diffic.3. existimantes beneficiarium ad effectum vt effugiat forum seculare teneri non solùm probare titulum beneficij, sed etiam illius possessionem.

Post adeptam beneficij possessionem non est in- 13.
quirendum an validè obtinuerit, quia etiamsi beneficium obtinere non posset, vtpote quia erat illegitimus, seu irregularis, vel impeditus clericatum assumere, adhuc gaudet fori priuilegio si de facto reperiatur in possessione, vt per Carol. de Grass. d. effectu 1.n.340.& n.1194. Ioan.Baptist.del Thoro in compendio decis. Neapol.verb. clericus, pag. 94. Squillante d.c.7.n.22.

Beneficij appellatione quoad hoc propositum ve- 14.
nire beneficium etiam modici valoris, ita vt illud obtinens fori priuilegio gaudere possit, resoluunt Marc.Anton.Genuens. d.c.7.in fine, Aloys.Ricc.in collect.dec.p.3.collect.540.vers.amplia 8.& in praxi rerum fori eccles.res.327.vers.sufficeret tertiò, Campan.in diuers.iuris canon.rubr.8.c.5.num.19. Garc. de benefic.p.1.c.6.num.37. & p.2.cap.2.num.3. Carol. de Grass. d.effectu 1.num.1224. Sel.in selectis canonic.cap.18.num.3. attestans sic fuisse deci-

sum *in Iannen.* 18. *Martij* 1628. vbi fuit dictum quòd promotus ad Ordines cum collatione vnius beneficij redditus duorum scutorum annuorum, qui incidens in habitu laicali cum armis dú caperetur à Birruarijs vnũ ex illis occidit, & ad carceres laicales adductus fuit gaudere priuilegio fori.

15. Possidentem solum titulum beneficij absque redditibus, fori priuilegio gaudere, tenent Carol. de Grassis *loco proximè citato*, Aloys. Ricc. *in decis. Curiæ Archiep. Neapol. p. 2. decision.* 289. *& p. 4. decis.* 198. Antonio. Diana *d. resol.* 29. Squillante *d. c. 7. n.* 17.

16. Capellaniam collatiuam, & in perpetuum titulum collatam si quis obtinuerit, fori priuilegio gaudere posse, resoluunt Salzed. ad Bernard. *in practica c.* 64. aliàs 67. *n.* 11. *&* 12. Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 2. tit. 19. de foro comp. num.* 26. Squillante *d. c. 7. num.* 18. Cened. *d. lib. 1. quæst. 4. num.* 37. Aloys. Ricc. *p. 2. decis.* 190. *num.* 10. Castr. Palao *d. puncto 2. num. 3. vers. secundo*, Torreblanca *d. lib. 15. cap. 6. num. 6.* Ego ipse *d. p. 2. alleg.* 12. *n.* 10.

17. Coadiutoriam à Papa qui obtinuerit priuilegio fori gaudere posse tradunt Garc. *d. p. 1. cap. 5. n.* 98. Armendar. *d. num.* 26. Squillante *d. cap. 7. num.* 21. Sebast. Cæs. *in relect. de eccl. hierarchia disp. 14. §. 9. num.* 8. Castro Palao *d. puncto 2. n. 3. in fine*, Torreblanca *d. lib. 15. cap. 6. n. 7.* Ego ipse *d. p. 2. alleg. 12. num. 9.*

18. Fratantiam pro comitandis cadaueribus defunctorum Neapoli habentem gaudere fori priuilegio asserunt Marc. Anton. Genuens. *d. cap. 7. num. 9.* Aloys. Ricc. *d. collect.* 540. *ampl. 2. & d. resol.* 327. *vers. sufficeret*, Ego ipse *d. alleg. 12. n.* 11. me citato illo loco Squillante *d. cap. 7. num.* 19. Castr. Palao *d. puncto 2. num. 3.* Torreblanca *d. lib. 15. c. 6. num. 8*, vbi etiam de præstimonium habente.

19. Pensionem obtinentem loco tituli haberi pro clerico beneficiato ad effectum gaudendi priuilegio fori, tenent Crescent. *decis. 14. de sentent. & re iudic.* Lazarte *de decima vendit. c. 19. num.* 24. Gig. *de pensionib. q. 28. num.* 18. Salzed. ad Bernard. *in pract. cap.* 64. aliàs 67. *num.* 10. Villar. *del paronado de Calataind, p. 4. §. 3. n.* 12. Fr. Emman. *in sum. tom. 1. cap. 155. num.* 11. Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. clericus, §. 2. dub.* 2. Armendar. *d. tit. 19 de foro compet. num. 5. & 7.* à Ponte *tom. 1. consil. 24. num.* 33. *& tom. 2. consil. 36. num.* 24. Antonin. Diana *moral. resol. part. 1. tr. 2. resolut.* 30. Squillante *d. c. 7. num. 20. vers. supradictas*, Castr. Palau *d. disp. vnica puncto 2. n. 4.* Torrebl. *d. lib. 15. c. 6. n.* 10. Steph. VVeyms *ad constitutiones 24. ex iure communi desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, const. 9. n.* 15. Marchin. *de sacram. Ordin. tr. 2. p. 1. cap. 15. diffic.* 2. Sel. *dicto cap. 18. num.* 4. vbi attestatur decisum *sub die* 18. *Decembris* 1595. Ego ipse *d. p. 2. alleg. 12. n. 23. & p. 3. alleg. 57. num.* 151. vbi assero decisum *in Portucalen. 10. Aprilis* 1622.

Contra Azeued. *l. 1. n. 5. vers. sed an pensio, tit. 4. lib. 1. noua recopil.* Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib. 1. quæst. 11. num. 70. & lib. 2. quæst. 15. num.* 15. Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. § 5. num.* 6. Marc. Anton. Genuens. *d. c. 7. n. 7.* Carol. de Grassis *de effectu* 1 *n.* 1206. Nicol. Garc. *d. p. 1. c. 5. num.* 70. Aloys. Ricc. *in praxi aurea, resolut. 470. & in decis. curia Archiep. Neapol. part. 2. decis. 71. n. 11. & decis. 192. n. 10. ad fin.* Bonacin. *de legib. 10. q. 2. punct. 1. §. 4. n. 11. & de censuris in Bulla Cœna contentis, disp. 1. q. 16. sect. 1. puncto 6. n.* 23. Cened. *d. lib. 1. q. 4. n. 32. cum seqq.* existimantes clericum pensionarium minimè gaudere fori priuilegio.

Aut clericalem habitum, & Tonsuram, &c.] Vt clericus fori priuilegio gaudeat requiri, & sufficere vnum ex tribus infrà scriptis, videlicet quòd clericalem habitum, & Tonsuram deferens alicui Ecclesiæ de mandato Episcopi inseruiat. Vel quòd clericalem habitum, & Tonsuram deferens in aliquo seminario de licentia Episcopi degat. Vel quòd in habitu & Tonsura incedens in aliqua schola de licentia Episcopi versetur, refert decisum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra, lib. 2. tit. 19. l. 1. de foro compet. n.* 2. 20.

* *Clericalem habitum, & Tonsuram deferens.*] 21.
Habitum igitur clericalem, & Tonsuram simul deferre teneri clericum qui fori priuilegio gaudere vult, itaut non sufficiat gestatio habitus, vel coronæ, tradunt D. Barbosa *in l. Titia, n. 34. vers. vltima conclusio, ff. soluto matrim.* Beller. *disquisit. cleric. p. 1. tit. de fauore cleric. personali, §. 8. n.* 7. Armendar. *d. l. 1. de foro compet. n.* 13. Aloys. Ricc. *in decis. curia Archiep. Neapol. part. 4. decis.* 154. Castr. Palao *d. puncto 2. num. 7.* Ego ipse *d. p. 2. allegat. 12. num.* 19. Stephan. VVeyms *d. constit. 9. n.* 3.

Clericalem habitum, vel Tonsuram si quis dimiserit, priuilegium fori penitus amittere, etiamsi priùs eum Episcopus non admonuerit vt habitum, Tonsuramve reassumat, tenent Cuch. *instit. maior. lib. 3. tit. 9. de priuileg. cleric. n.* 66. Læl. Zech. *de republ. ecclesiast. tit. de clericis, n. 6. vers. amittitur autem*, Mari. Antonin. *var. resol. lib. 3. resol. 48. num.* 7. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori ecclesiast. decis.* 606. *in 1. edit.* aliàs *resol. 530. n. 4. in 2. edit.* Prosper de Augustino *in addit. ad Quarant. in summa Bullarij, verb. habitus clericalis*, Vgolin. *de officio Episcopi, c. 12. n. 3. vers. tertio*, Squillante *d. cap. 7. n.* 8. Ego ipse *d. alleg. 12. n.* 29. Quando scilicet continuò incederet in habitu laicali, itaut publicè existimaretur laicus, Fario. *d. q. 8. num.* 64. Bonacin. *de legib. disp. 10. q. 2. puncto 1. §. 4. num.* 15. Aloys. Ricc. *in decis. curia Archiep. Neapol. p. 4. decis.* 154. Squillante *d. c. 6. n.* 4. Si enim habitum à se gestari solidum ad breue tempus deposuerit, non ideo fori priuilegium amittere, resoluunt Arm. *d. l. 1. de foro compet. n. 2.* sicut nec illud amittere si ob paupertatem, vel aliam ob iustam causam habitum gestare non valuerit, probat *c. clerici, de vita & honestate cleric.* Vgolin. *d. cap. 12. num.* 3. Aloys. Ricc. *d. decis. 154. num.* 5. Ego ipse *d. p. 2. allegat. 9. num.* 6. Squillante *d. cap. 7. num. 7.* vbi *num. 6.* subdit idem quoque dicendum si non deferat Tonsuram ex eo, quia caput rasum est præ caluicie, aut propter aliam infirmitatem. 22.

Clericalem habitum qui dimiserit posse illum iterum reassumere, non obstante irregularitate superueniente, & Ordinarij prohibitione, probat Sel. *d. cap. 18. num.* 20. attestans sic fuisse decisum *in Mazarien. 17. Iunij* 1630. 23.

Super probatione habitus clericalis si fuerit controuersia orta, an scilicet ille in quo fuit huiusmodi clericus repertus, sit conueniens, tunc iudicem ecclesiasticum debere cognoscere, resoluunt Farinac. *d. q. 8. n.* 34. Mari. Anton. *d. resol. 48. n. 1. & 2.* Stephan. Gratian. *discept. forens. c. 190. n.* 13. Armendar. *d. l. 1. de foro compet. n. 2. in fine.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. clericus, num.* 3. Layman. *in Theolog. morali lib. 4. tr. 9. cap. 7. n.* 6. Diana *resolut. mor. p. 1. tr. 2. resolut.* 27. Seraph *decis. 742. num.* 5. Molin. *de iust. tr. 3. disp. 49. num.* 11. Ioseph. Sesse *de inhibit. cap. 5. §. 6. n.* 78. Ambrosin. *de immun. Eccl. cap. 23. n.* 15. Melch Lotter. *de re benefic. l. 3. q. 36. n.* 69. Castr. Palao *in opere morali t. 2. disp. vnica punct. 4. n.* 7. Duard. *ad Bull. Cœna lib. 2. can. 19. q. 8. n.* 19. 24.

Bonacin.

Bonacin. *in eand. Bull. disp. t. q. 16. sect. 1. puncto 6. n. 31.* Ego ipse *d. p. 2. alleg. 12. n. 16.*

25. Clericum qui in habitu, & Tonsura se immiscet enormitatibus, & sæuia pluribus, censeri absque monitione renunciasse priuilegio clerici, secus si in habitu laicali hæc perpetrasset, quia tunc requiri monitionem, asserit Sel. *d. c. 18. n. 15.* vbi testatur decisum *in Motulen. 1. Februarij* 1620.

26. Clericum in minoribus Ordinibus constitutum nisi beneficium ecclesiasticum habeat, aut clericalem habitum & Tonsuram deferens Ecclesiæ deseruiat, vel in seminario, aut in aliqua schola, aut Vniuersitate de licentia Episcopi versetur iuxta hoc decretum, forum iudicis laici declinare non posse, non tamen idem decretum obstare Episcopo quomodo iure suo in huiusmodi clericos delinquentes, si adhuc clerici permaneant, possit animaduertere, eósque punire, tenet Sel. *d. c. 18. n. 16.* asserens ita fuisse resolutum *in Valentina* 17. *Martij* 1617. *& in Nuscan.* 12. *Iunij* 1628.

27. Clericum, qui characterem, & habitum clericalem assumpsit post delictum, processum, & fideiussorem de se repræsentando coram iudice laico, gaudere fori priuilegio, & à iurisdictione iudicis laici esse liberatum quoad personam, quòd si fraus subsit (quam iudex ecclesiasticus inspicere debet) posse iudicem laicum processui finem imponere, contra illum quoad bona procedendo, asserit Sel. *d. c. 18. n. 17.* attestans sic fuisse decisum *in Papien.* 23. *Maij* 1626. & decidisse S. Congr. controuersiis iurisdictionalibus præpositam *in vna ciuitatis Castellane* 18. *Februarij* 1631.

28. Clericum repertum à Curia seculari sine habitu clericali, donec doceat de suo clericatu in carceribus laicis posse detineri, dummodo non sit notoriè clericus, & si per octo menses ante carcerationem habitum demiserat, priuilegio clericali nullo modo gaudere si à Curia, vt supra, captus fuerit in tali habitu, dicit Sel. *d. c. 18. n. 19.* vbi refert fuisse decisum *sub die* 11. *Ianuarij* 1620.

29. • *Alicui Ecclesiæ.*] Ascribere teneri Episcopum ad seruitium Ecclesiæ clericum in minoribus constitutum, vel prima Tonsura initiatum petentem ascribi, resoluit Sel. *in select. c. 18. n. 13.* attestans sic fuisse decisum *in Valentina* 28. *Martij* 1628.

30. Gaudere fori priuilegio clericum inseruientem alteri Ecclesiæ quàm illi, cui fuit adscriptus, vel deseruientem Capellæ existenti in Ecclesia, quæ ab Episcopo Confraternitati laicorum pro Oratorio esset assignata, resoluunt Aloys. Ricc. *in dec. curiæ Archiep. Neapol. p. 4. dec.* 111. *n.* 5. *& dec.* 154. *n.* 2. Ricciul. *de iure personarum, lib.* 2. *c.* 6. *n.* 15. Anton. Diana *resol. moral. p.* 1. *tract.* 2. *resol.* 34. Nouar. *in singularib. canon. concl.* 92. *n.* 5. Squillante *de priuileg. cleric. c.* 7. *num.* 13.

31. *Ex mandato Episcopi.*] Expressum scilicet, vt per Menoch. *de præsumpt. lib.* 6. *præsumpt.* 76. *n.* 41. Cened. *d. lib.* 1. *q.* 4. *n.* 24. *&* 26. & sufficere quòd fuerit oretenus concessum, secundùm Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccl. dec.* 601. *in* 1. *edit.* aliàs *res.* 525. *in* 2. *edit.* quem refero *d. alleg.* 12. *n.* 12. & me citato *in illo loco*, Squillante *d. c.* 7. *n.* 5. *vers. qua licentia.*

32. Ascriptionem in Ecclesia de mandato Episcopi non esse necessariam, sed sufficere quòd realiter fiat seruitium in diuinis, tenent Aloys. Ricc. *d. p.* 4. *dec.* 111. *n.* 5. *& dec.* 154. *n.* 2. Nouar. *d. conclus.* 92. *n.* 5. Squillante *d. c.* 7. *n.* 14. Sel. *d. cap.* 18. *num.* 22. attestans sic fuisse resolutum *in Valentina* 19. *Iunij* 1628. dum ibi fuit dictum quòd clericus in minoribus constitutus Ecclesiæ deseruiens, non tamen ex mandato Episcopi, habitum, & Tonsuram defe-

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

rens gaudet fori priuilegio, & *in alia Nullius* 28. *Martij eiusdem anni* dicit decisum clericum incedentem in habitu & Tonsura descriptum in catalogo clericorum, qui in Synodo diœcesana obedientiam præstitit Ordinario, & per paucas vices in choro & in processionibus interfuit, attentis circumstantiis gaudere debere priuilegio fori, quamuis alicui Ecclesiæ de mandato Episcopi non inseruiat, vel beneficium ecclesiasticum non habeat.

Contra Carol. de Grassis *d. effectu* 1. *num.* 177. quem sequutus fuit *d. p.* 2. *all.* 12. *n.* 14. existimantem mandatum Episcopi requiri in hoc cùm frustrà videretur Concilium in præsenti mandatum, seu licentiam Episcopi exigere si id liceret absque ea.

Ordinationis tempore nulli Ecclesiæ adscriptum ampliùs non posse adscribi, refert decisum Garc. *de benefic. p.* 2. *c.* 5. *num.* 101. 33.

Clericos non inseruientes Ecclesiis non posse Ordinarium immunitate à gabellis, & aliis oneribus laicalibus priuare, sed eosdem clericos, nisi vt suprà, inseruiant, ac habitum, & Tonsuram clericalem deferant, aut beneficium ecclesiasticum obtineant priuilegio fori non gaudere, tenet Sel. *in select. canon. c.* 18. *n.* 23. vbi attestatur sic decidisse S. Congr. Episc. & Regul. *die* 24. *Ianuarij* 1631. 34.

Barisellum Episcopi, cùm sit de illius familia armata, fori priuilegio gaudere, asserit Sel. *d. cap.* 18. *n.* 15. vbi refert sic decidisse S. Congr. Episcop. & Regul. *in Sorana* 25. *Aprilis* 1614. illúmque non posse, nec de iure debere per iudicem laicum capturari, fuit dictum *in eadem* 15. *Aprilis* 1615. 35.

Fiscalem, quem Episcopus habet in ciuitate, seu in aliquo castro, in quo temporalem, spiritualemque iurisdictionem exercet, tanquam ipsius Episcopi familiarem priuilegio fori gaudere, & ad personalia ciuitatis munia subeunda minimè teneri, tradit Sel. *d. c.* 18. *n.* 26. vbi attestatur ita decisum per S. Congreg. Episcop. & Regul. *in Vaison.* 11. *Decembris* 1615. 36.

Notarium curiæ Episcopalis, cùm sit de familia Episcopi, gaudere fori priuilegio, putat Sel. *d. c.* 18. *n.* 27. asserens sic fuisse decisum *in Ortonen.* 6. *Augusti* 1602. 37.

Diaconi Saluatici in Regno Neapolitano pro Ecclesiarum, & Episcoporum seruitio retineri, vel in locum quoquo modo deficientium assumi, possunt in Cathedralibus, seu superioribus Ecclesiis ad summum quatuor, in Collegiatis in quibus diuina celebrantur, si Episcopo videbitur, vnum, quos quidem Episcopi prorsus gratis, & tales qui omnino per se ipsos, non autem per interpositam personam seruitium debitum præstent, nec vllo modo criminosi, aut malæ conditionis & famæ eligere debeant, aliàs & ij nullo gaudeant priuilegio, & eligentes iudicium Sedis Apost. seuerum experientur: ij verò priuilegio canonis non gaudeant, fori autem priuilegio in criminalibus omnino in ciuilibus quoad corporis districtionem tantùm, & immunitate ab oneribus personalibus, non autem ab aliis durante seruitio frui debent. Sed si alicubi maioribus vtantur priuilegiis, & immunitatibus ex legitima consuetudine, cuius cognitionem & declarationem, in casum controuersiæ S. Congr. inferiùs nominanda sibi reseruat, illa debet attendi, cognitio verò aliorum præmissorum ad Ordinarios pertinet, S. Card. Congr. negotiis Regni Neapolitani præpositorum 10. *Kal. Iuly* 1623. testes Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. p.* 4. *res.* 480. 38.

Verùm autem decisio huius Decreti tantùm procedat quoad casum, in quo agitur de declinanda

iurisdictione iudicis secularis, vt tunc & non aliter declinatoria admittatur, quàm si concurrant qualitates à Concilio requisitæ, vel an etiam impeditus maneat Episcopus, vel quilibet alius Prælatus ecclesiasticus, vt non possit suam iurisdictionem exercere aduersùs illos quando tales qualitates non habuerint? Resp. tunc demum adesse debere tales qualitates, cùm videlicet agitur de dicta declinatoria fori secularis, non verò vt si illæ deficiant non possit prædictus proprius Prælatus procedere contra clericos ipsos delinquentes, eósque punire. Ita decisum à sacra Congr. referunt Nicol. Garc. *de benef. p. 2. ca. n. 16.* Aloys. Ricc. *in praxi var. res. p. 1. res. 531. n. 3.* D. Felician. de Vega *in relect. c. 2. n. 17 de foro compet.*

39. *n Inseruiat.*] Deberi seruitium hoc præstari de præsenti, tenent Menoch. *consil. 912. n. 27.* Carol. de Graff. *d. effectu 1. n. 1179.* vbi *n. 1177.* subdit hoc seruitium debere omnino consistere in spiritualibus, & non sufficere in temporalibus, Nouar. *d. concl. 92. num. 4.*

40. Et cùm verbum illud non videatur importare seruitium vt plurimum intermissum, sed potiùs moralem perseuerentiam saltem pro maiori parte, ideo non sufficere quòd Tonsuratus bis, vel ter inseruiat Ecclesiæ, tenent Galer. *in margarita casuum conscientiæ verb. cleric. pag. 42. col. 2.* Cened. *d. lib. 1. q. 4. n. 25.* Aloys. Ricc. *d. p. 4. dec. 11. n. 5.* Carol. de Graff. *d. effectu 1. n. 1183.* Ego ipse *d. p. 2. alleg. 12. n. 14.* & me citato, Squillante *d. c. 7. n. 12.* vbi *n. 11.* hinc resoluit, si aliquo necessario impedimento interpellatum fuerit hoc seruitium, non propterea amitti hoc fori priuilegium.

41. *θ In clericis verò coniugatis,* &c.] Hoc decretum iubere obseruari constitutionem Bonifacij VIII. *in c. vnic. de clericis coniug. lib. 6.* illo addito quòd huiusmodi clerici alicuius Ecclesiæ seruitio, vel ministerio ab Episcopo deputati eidem Ecclesiæ seruiant, ministrent, & clericali habitu, ac Tonsura vtantur, refert Nouar. *in singular. canonic. concl. 93.* Thom. Valasc *allegationum Iuris tom. 1. alleg. 39. per totam, & 41. & 42.* D. Felician de Vega *in relect. c. 2. de foro compet. num. 18. & 19.* Stephan. VVeyms *d. constit. 9. n. 13.* vbi refert Synodum Tridentinam in clericis coniugatis Tonsuram, & vestes clericales portantibus coniunctim, seu copulatiuè requirere duo, vnum vt ab Episcopis sint seruitio, vel ministerio alicuius Ecclesiæ adscripti, alterum quod eidem Ecclesiæ, cui adscripti sunt, in clericali habitu, & Tonsura inseruiant, vel ministrent, adeò vt ab iis excusari non possint vllo priuilegio, vel consuetudine, quantumuis longissima, vel immemoriali.

42. Constitutio Bonifacij VIII. *in d. cap. vnic.* tribus modis in clericis coniugatis priuilegium hoc fori restrinxit.

Primò si cum vnica, & virgine contraxerint, vt tradunt ordin. Regia Lusit. *lib. 2. tit. 1. §. 27.* Anton. Gom. *tom. 3. var. cap. 10. num. 4.* Cur. Philip. *p. 3. §. 1. n. 6.* Sanch. *de matrim. lib. 7. disp. 46. num. 1.* Camil. Borrel. *in summ. omnium decis. tom. 1. tit. 8. de cleric. coniug. n. 24.* Carol. de Graffis *d. effectu 1. n. 8.* Ciarlin. *forens. contr. lib. 1. c. 53. num. 12.* Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori eccles. c. 40. num. 1.* Thom. Valasc. *d. alleg. 41. num. 1.* Ego ipse *d. p. 2. alleg. 12. num. 26.* Stephan. VVeyms *d. constit. 9. n. 9.* vbi *n. 10.* dicit hoc speciem cuiusdam castitatis adferre, quam Ecclesia Catholica semper honorauit ad exemplum Christi Saluatoris, qui vnicam dumtaxat habet sponsam Ecclesiam, cùm è contra repetitæ nuptiæ præseferant indicium aliquod incontinentiæ, & duplicitatis, vel saltem adimant fidem prædicandi castitatem.

43. Secundo si vestes deferant, & Tonsuram, vt per Farin. *d. q. 8. à n. 64.* Scacc, *in iudic. p. 1. cap. 11. n. 20. & 82.* Thom. Valasc. *alleg. Iuris tom. 1. alleg. 42. à princ.* Carol. de Graffis *d. effectu 1. n. 84.* Ciarlin. *d. c. 53.* vbi quòd non sufficit quælibet habitus dimissio, nisi sit continuata, Marcel. Vulpe *citato loco.* Ego ipse *d. alleg. 12. num. 17.* Stephan. VVeyms *d. constit. 9. n. 11.* Vbi ait vestes clericales in coniugatis clericis esse debere, quæ nimium non splendeant ex diuersitate colorum, neque per nimiam breuitatem, neque per nimiam longitudinem notentur; quæ iuxta morem cuiusque religionis permissæ sint, vel per Concilia Prouincialia, aut Synodalia clericis præscriptæ, & *n. 15.* attestatur sacram Congr. censuisse clericum coniugatum, qui post dimissum habitum, & Tonsuram clericalem, ad curiam laicalem ob delictum in ius vocatus, & in contumaciam condemnatus est, distringi non posse personaliter à iudice laico, vel in carcerem coniici, si adsumpto habitu, & Tonsura clericali deseruire inueniatur verè, & non in fraudem alicui Ecclesiæ.

44. Tertiò in criminalibus tantùm, siue ciuiliter, siue criminaliter pro crimine agatur, non autem in merè ciuilibus, vt per Coo. *pract. c. 31. num. 6.* Farin. *d. q. 8. n. 7.* Azeued. *l. 2. tit. 4. lib. 1. noua recop.* Sanch. *d. disp. 46. num. 22.* Tapia *lib. 1. de iure Regni fol. 34.* Cened. *d. lib. 1. quæst. 4. n. 18. & 19.* Paul. Laymann. *in Theologia morali lib. 4. tract. 9. cap. 8. n. 5.* Ludou. Correa nobilis Lusitanus *in cap. inter alia, de immun. Eccles. p. 2. num. 33.* Aloys. Ricc. *in praxi var. resolut. tom. 2. resol. 391. num. 2.* Sanch. *de Matrim. lib. 7. disp. 46. à n. 22.* D. Felician. de Vega *in relect. d. c. 2. de foro comp. n. 19.* nouissimè Donat. Anton. de Marinis *quotid. resolut. cap. 58.* Ego ipse *d. p. 2. alleg. 18. num. 25.* Sel. *d. cap. 18. num. 27.* attestans sic fuisse resolutum *sub die 13. Februar. 1610.* dum ibi fuit dictum clericos coniugatos præditos qualitatibus requisitis tam dicta constitutione Bonifacij VIII. quàm hoc decreto non gaudere priuilegio fori in ciuilibus, nisi vbi de crimine etiam ciuiliter ageretur, sed illos ob tales causas ciuiles à crimine non descendentes non posse à iudicibus laicis in carcerem coniici, aut personaliter distringi, refert etiam ita decidisse S. Congr. Episcop. & Regul. *sub die 10. Februarij 1618* dum ibi fuit dictum clericos coniugatos iuxta sacrorum canonum & Concilij Trident. dispositionem priuilegio canonis, & fori in criminalibus dumtaxat gaudere, non autem in ciuilibus, nisi consuetudo esset in contrarium, prout in Regno Neapolit. S. Congreg. *Immunitatis. 27. February 1630.*

Contra Camil. Borrel. *in speculo Principis rub. 11. §. videamus, litt. A.* Cæpol. *in consil. crimin. 10. v. super tertio,* Zanard. *in direct. Confes. p. 1. de sacr. matrim. c. 23. q. 24.* Carol. de Graffis *de effectu 1. n. 181.* Ceual. *de cognit. per viam viol. p. 2. q. 73. n. 4.* Mart. *de iurisdict. p. 4. casu 159. n. 5.* Aloys. Ricc. *in decis. Curiæ Archiep. Neapol. p. 3. decis. 170. & p. 4. decis. 320. n. 5.* Duard. *in Bullam Cœnæ lib. 2. can. 15. q. 4. concl. 3. n. 12.* Anton. Dian. *resol. moral. p. 1. tract. 2. resol. 50.* Bonac. *de censuris in Bullam Cœnæ, disp. 1. q. 16. puncto 3. n. 3.* Torreblanca *d. lib. 15. c. 6. n. 55.* existimantes eos fori priuilegio gaudere non solùm in criminalibus, sed etiam in ciuilibus.

45. Subdiaconum, qui in vim dispensationis Apost. cum vidua matrimonium contraxit, & pensiones ecclesiasticas obtinet, de iure gaudere priuilegio fori, tenet Sel. *d. c. 18. n. 29.* attestans ita fuisse decisum *sub die 7. Septembris 1618.*

Dc

De Examine ordinandorum.

Capvt VII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Cathedralis Eccles. est locus ordinationis celebrāda.*
3. *Episcopus non tenetur vocare Archidiaconum vt intersit examini ordinandorum.*
4. *Edictum quoddam reuocandum.*
5. *Non refertur ad descendētes ex genere Hebræorū.*
6. *Non sunt ab ordinatione excludendi, qui à Iudais originem trahunt.*
7. *Ordinandi in titulum debet inquirere Episcopus.*
8. *Examinare non potest Episcopus promotos à suo antecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa superuenerit.*

SAncta Synodus [a] antiquorum canonum vestigiis inhærendo, decernit, quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, vel quando Episcopo videbitur *α ad ciuitatem euocentur. β Episcopus autem Sacerdotibus*, & aliis prudentibus viris, peritis diuinæ legis, ac Ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, *γ ordinandorum genus*, personam, ætatem, *δ institutionem*, mores, doctrinam, & fidem diligenter inuestiget, & examinet.

a Cap. quādo 24. dist.

1. VIde Cooc il. Bracharen. IV. *act.* 2. Hoied. *de incompatib. benef. p.* 1. *c.* 24. *ex n.* 31. Cened. *ad Decretum collect.* 15. *n.* 2. *& ad Decretal. collect.* 56. *n.* 5. Piasec. *in praxi Episcop. p.* 1. *c.* 1. *n.* 49. *pag.* 56. *&* 57. latè Campan. *in diuersor. iuris Canon. rub* 3. *à princip.* Vgolin. *de officio Episcopi c.* 26. §. 18. *n.* 3. Carol. de Grass. *de effect. cleric. in prælud. n.* 343. *cum multis seqq.* Homob. de Bonis *de examine eccl. p.* 1. *tract.* 2. *c.* 3. *q.* 27 Honor. *ad decretal. tit. de scrutinio in ordine facien. n.* 2. metipsum *de officio & potest. Episcopi p.* 2. *alleg.* 10. *per tot.*

2. *α Ad ciuitatem euocentur.*] Locum ordioationis celebrandæ debere esse Cathedralem Ecclesiam, vel si ex caosa alibi Ordines celebrari contigerit, eligi debere Ecclesiam digniorem, tenens Syluest. *in sum. verb. Ordo* 2. *n.* 8. Piasec. *d. c.* 1. *n.* 46. *pag.* 55. Illustriss. D. Roder. à Cunha *in commentar. ad cap. quando* 5. *dist.* 24. *n.* 5.

3. *β Episcopus autem Sacerdotibus*, &c] Episcopom non teneri vocare Archidiaconum vt intersit examini ordinandorum, tradit. Sel. *in select. canon. c.* 19. *num.* 3. attestans sic fuisse decisum *sub die* 21. *Ianuarij* 1617.

4. Edictom vt clerici in minoribus, qui legitimæ essent ætatis, deberent assumere sacros Ordines sub pœna priuationis habitus, esse reuocandum, resoluit Sel. *d. c.* 19. *n.* 4. refereos ita resolutum *in Mazarien.* 14. *Decembris* 1630.

5. *γ Ordinandorum genus.*] An scilicet ex Catholicis parentibus, vel proditione damnaris, aut de matre serua nati sint. Maiol. *de irregul. lib.* 4. *c.* 2. Henriq. *in sum. lib.* 10. *c.* 17. §. 2. *in commento lit. G.* Sahag. *in cap. cum te, num.* 23. *de rescript.* Auil. *de censur. p.* 7. *disp.* 4. *dub.* 4. Sanch. *in præcepta Decalogi tom.* 1. *lib.* 2 *c.* 28. *num.* 15. vbi citatis prædictis Doctoribus vult Concilium in præsenti, vt Episcopi inquirant an promouendus sit ex filius, aut nepotibus hæreticorum fautorum defensorom receptatorum, quos ius à suscipiendis Ordinibus excludit vsque ad secundum gradum per lineam masculinam, vel vsque ad primum per lineam fœmininam, vel an sit filius ancillæ, & sit seruus, Cened. *ad Decret. coll.* 77. *n.* 1. vbi dicit quòd particula *genus*, de qua in præsenti, propriè idem significat quod legitimus, vel liber, non autem refertur ad discendeores ex genere Hebræorum, vt multi opinati sunt, refero Ego ipse *d. alleg.* 10. *n.* 5. & nouissimè D. Roder. à Cunha *vbi suprà n.* 6. Henriq. Roder. *in compendio q. regular. resolut.* 52. *n.* 22. nouissimè Laurent. de Franchis *de controuers. inter Episcop. & Regulares pag.* 78. *vers. ad* 14. vbi aduertit Concilium Catholicum non induxisse circa hoc nouom Ordinis impedimentum, sed dumtaxat quæ antiquo Iore statuta erant, seruari ad vnguem præcepisse.

Ideo non esse illos ab ordinatione excludendos 6.
(nisi aliud Canonicum ebesset impedimentum) qui à Iudæis origioem trahoot, vel quorum maiores etsi hæretici fuerint, emendatos tamen esse constat, & reincorporatos Ecclesiæ vnitati, & pro culpa huiusmodi ad mandatum Ecclesiæ pœnitentiam recepisse, quam vel perfeceroot, vel perfectioni eios insistunt, aut paratos fuisse ad recipiendum eadem probat Sanch. *d. c.* 28. *n.* 10. *cum seqq.* & refert decisum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.* 1. *tit* 21. *l. vnica n.* 6.

δ Institutionem.] Id est, titolom, ex Campan. *in* 7.
diuers. iuris canon. lib. 8. *c.* 1. *num.* 3. vbi etam refert munus Episcoporum esse in scrutinio faciendo circa personam promooendam, præ cæteris in titulum ordinandi inquirere, refero Ego ipse *d. allegat.* 10. *num* 13.

Episcopum hon posse examinare promotos à 8.
suo antecessore, nisi post promotionem aliqua nooa causa superuenerit; si verò idem Episcopus aliquos minus idoneos ordinauerit eos suspendere debere, refert decisum Armendar. *in addit. ad recopilat. legum Nauarra, lib.* 1. *tit.* 18. *l.* 7. *de Episcopis, num.* 69.

Vnusquisque à proprio Episcopo, aut alio, sed de proprij licentia, & testimonio, sub graui pœna ordinandus ad cathedralem Ecclesiam aut ex diœcesi inuentam conuenientiorem statutis à iure temporibus conueniat.

Capvt VIII.

1. *Ordines sacri quibus temporibus conferendi.*
2. *Consuetudine introduci non potest vt sacri Ordines extra statuta à iure tempora conferantur.*
3. *Papa solus licentiam concedit vt sacri Ordines ex quatuor*

quatuor tempora conferri possint.

4. *Fratres Minores possunt extra tempora à iure statuta Dominicis, vel aliis festiuis diebus sacros Ordines suscipere.*

5. *Sed non ex priuilegiis ante Conc. Trid. obtentis.*

6. *Patres Societatis Iesu ordinari possunt ad quosuis Ordines etiam maiores extra quatuor tempora.*

7. *Et Patres Congregationis S. Ioannis Euangelistæ Portugaliæ.*

8. *Tempus statutum ad sacros Ordines conferendos non est illorum substantia.*

9. *Tempus ad conferendos Ordines minores quod sufficiat.*

10. *Festi dies in quibus Episcopi minores Ordines conferre possunt, debent esse de præcepto.*

11. *Prima Tonsura omni tempore etiam non festiuo potest conferri.*

12. *Ordinum sacrorum collationes in cathedrali Ecclesia publicè Episcopus celebrare debet.*

13. *Ordines minores licet Episcopo conferre in eius domo Episcopali.*

14. *Ordines minores possunt conferri sine Missa, & à non ieiuno.*

15. *Episcopus potest tripliciter sibi subditos ordinare ratione originis, vel beneficij, vel domicilij.*

16. *Episcopus originis dicitur ille, in cuius diœcesi ordinandus natus est.*

17. *Origo patris sufficit ad Ordines suscipiendos.*

18. *Ordines accipere non potest quis per Episcopum originis suæ matris.*

19. *Ordines suscipere non potest nepos ab Episcopo loci, in quo auus natus est.*

20. *Electi à Religione an sint suspecti, & sub quo Episcopo degere debeant.*

21. *Beneficiatus potest ordinari ab Episcopo diœcesis in qua habet beneficium.*

21. *Quamuis sit exiguum.*

23. *Et spectaret ad prouisionem alterius Episcopi.*

24. *Et residentiam non requirat.*

25. *Et beneficium non in titulum, sed in commendam maximè perpetuam habeat.*

26. *Præstimonium habens potest ordinari ab Episcopo illius diœcesis in qua illud possidet.*

27. *Beneficia plura in diuersis diœcesibus habens ab vno illarum Antistite potest ordinari.*

18. *Regularis promoueri debet ab Episcopo loci vbi degit.*

29. *Domicilium contrahens in aliquo loco, potest ordinari ab illius Antistite, quamuis in eo non longo tempore degat, dum tamen habuerit animum perpetuò ibi permanendi.*

30. *Nonitium quis possit ordinare.*

31. *Suspensionem à collatione Ordinum per annum incurrit Episcopus ordinans etiam in propria diœcesi non proprium subditum.*

32. *Episcopus ex ignorantia probabili subditum alterius sine proprij licentia ordinans suspensionem non incurrit.*

33. *Ordines vel Tonsuram conferens Vltramontano absque litteris dimissoriis non approbatis à Nunciis suspenditur per annum à Pontificalibus.*

34. *Regulares non comprehenduntur decreto edito contra conferentes Ordines Vltramontanis absque Papæ licentia.*

35. *Ordinatus à non proprio Episcopo, nec ab alio de eius licentia à susceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, suspensus est.*

36. *Suspensus iuxta Bullam Pij II. an possit ab Episcopo dispensari.*

37. *Bulla Pij II. non comprehendit insignitos minoribus Ordinibus.*

38. *Clericus Vltramontanus absque litteris dimissoriis sui Ordinarij ab Episcopo Italiæ ad Ordines promotus non potest ab eodem Ordinario absolui.*

a Gelas. 1. in ep. 1. can. 13. cap. vlt. 75. dist. c. 1. cum seq. de temp. ord.
b Conc. Carth. g. 4. c. 22.
c Suprà sess. 24. de refor. c. 2. & 3.
d Hic suprà cap. 3. Conc Carth 3. c. 1. 2 1. q. 19. q 2. per tot. c. 1. cum seq. de tép. ord. in 6.

ORdinationes [a] sacrorum Ordinum, *α statutis à iure temporibus*, ac in Cathedrali Ecclesia, vocatis præsentibúsque ad id Ecclesiæ Canonicis, publicè celebrentur, si autem in alio diœcesis loco præsente Clero loci: dignior, quantum fieri poterit, Ecclesia semper adeatur [b] *β Vnusquisque autem à proprio Episcopo ordinetur.* Quod si [c] quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiusuis generalis, aut specialis rescripti, vel priuilegij prætextu, etiamsi statutis temporibus [d] permittatur: nisi eius probitas, ac mores Ordinarij sui testimonio commendentur, *γ si secus fiat ordinans à collatione Ordinum per annum δ & ordinatus à susceptorum Ordinum executione ε quandiu proprio Ordinario vide*bitur expedire, sit suspensus.

1. α *STatutis à iure temporibus.*] Sacros Ordines in Sabbatis quatuor temporum, & in Sabbato præcedente Dominicam de Passione, ac in Sabbato sancto conferri debere, per *c. quod die, & c. fin. 75. dist.* comprobant Henriq. *in sum. lib. 10. cap. 12. in princip.* Franc. Leon. *in thesauro fori eccles. p. 1. c. 4. n. 10.* Bonac. *de Sacrament. disp. 8. q. vnica punct. 6. num. 1. vers. primo,* Vgolin. *de officio Episcopi c. 26. §. 25. n. 1. vers. 3.* Sanch. *in opuscul. moralib. lib. 7. c. 1. dub. 51. num. 1.* Ego ipse *de officio, & potest. Episcopi p. 2. alleg. 17. à princ.* me non citato aliqua ex illo loco desumpsit Aloys. Ric. *in decis. Curiæ Archiep. Neap. decis. 93. p. 4.*

2. Ita vt consuetudine contrarium induci non possit per *c. 2. de temporib. ordinat.* resoluunt Rebuff. *in praxi benefic. p. 1. tit. de clericis ad sacros Ordines malè promotis gloss. 1. n. 14 & 15.* Quarant. *in summ. Bullarij, verb. Ordo, vers. deuenio ad secundum,* Henriq. *d. c. 12. §. 2.* Vgolin. *d. §. 25. n. 1. in fine.* Aloys. Ricc. *d. decis. 93. n. 2.*

3. Nisi speciatim Summus Pontifex licentiam concederet, vt sacri Ordines extra quatuor tempora conferri possint. Rebuff. *d. gloss. 1. n. 12.* Maiol. *de irregularit. lib. 3. c. 14. num. 9.* Homob. de Bonis *de examine eccles. p. 1. tract. 2. c. 1. quæst. 12.* Quarant. & Vgolin. *citatis locis,* Ego ipse *d. allegat. 27. num. 5.*

Fratres Minores, & omnes, qui illorum priuile- 4.
giis concessis, & concedendis fruuntur confirmatione Clementis VIII. & Pauli V. per suam Bullam *sub dat. Romæ Kal. Decembr. 1609.* posse extra tempora à iure statuta Dominicis, vel aliis festiuis diebus sacros ordines suscipere, tenent Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 3. q. 23. art. 5.* Monet. *de commutat. vltim. volunt. c. 10. num. 184.* Homobon. de Bonis *de examine eccles. tract. 2. c. 1. q. 13.* Portel. *in dubijs Regularib. verb. Ordines sacri n. 4.* Villalob. *1. p. sum. tract. 11. diffic. 13. n. 6.* Hieron. Roder. *in compendio quæst. Regular. resol. 106. n. 7.* Anton. Diana *moral. resol. p. 3. tract. 2. resol. 31.* Marchin. *de Sacrament. Ordin. tract. 1. p. 7. c. 7. num. 1.* Ego ipse *d. allegat. 17. num. 6.*

Virtute

5. Virtute tamen aliorum priuilegiorum à Summis Pont. ante Concil. Trident. concessorum non posse Regulares tunc ab Episcopis ordinari Ordinibus sacris extra tempora, resoluunt Ludouic. Miranda *in manuali Prælat. tom.1.q.38.art.4.* Aloys. Ricc. *de resol.93.n.6.p.4.* Lexana *c.14.n.1.*

6. Patres Societatis Iesu ordinari posse ad quosuis Ordines etiam maiores extra prædicta tempora ex indulto Gregorij XIII. ipsis concesso sub dat. Tusculi 21. Septembr. 1582. quod refert Piasec. *in praxi Episc. p.1.c.1.n.88. pag.56.& seq.* & de illo meminerunt Aloys. Ricc. *d.decis.93. num.7.p.4.* & Hieron. Roderic. *d.res.106.n.7.* & Alxed. *in praxi Episc. p.2.c.5.n.28* Marchin. *d.c.7.n.4.*

7. Patribus Congregationis S. Ioannis Euangelistæ Portugaliæ concessit Clemens VIII. per suum Breue 23. Nouembris 1596. vt possit ordinari extra tempora, & per quemcunque Episcopum tribus dominicis, vel festiuis continuis, aut interpollatis, non seruatis interstitiis, quod se vidisse testatur Portel. *d.verb. Ordines sacri num.4.* quem refert Hieron. Roderic. *loco citato.* Marchin. *d.c.7. num.3.*

8. Tempus huiusmodi constitutum à iure ad conferendos Ordines non esse de substantia collationis illorum, ex gloss. *in c. ordinationes el.1.73. dist.* resoluit Vgolin. *d.§.25.n.1. in princip.* quem refero *d. alleg.17.n.8.*

9. Ad conferendum autem Ordines minores tempus idoneum illud idem esse quod ad maiores, & propterea quamlibet Dominicam, aut festiuam diem, per text. *in c. de eo, de tempor. ordinat.* tenent Syluest. *in summ. verb. Ordo 2.n.6.* Rebuff. *in praxi benefic. part.2. tit. de clericis ad sacros Ordines male promotis n.2.& 3.* Viuald. *in candel. aureo, tit. de sacrament. Ordinis n.36. vers. tertia conclusio;* Fr. Emman. *in summ. tom.2. cap.16. num.3.* Henriquez *d. lib.10. c.12.§.2.* Homobon. de Bonis *de examine Eccl. tract.3.c.8.q.69. vers. item minores,* me citato in hoc loco Monet. *de commutat. vltim. volunt. cap.10.num.184.* Thom. Valasc. *allegat. iuris tom.1. alleg.4.num.4* Cardos. *in praxi Iudicum verb. sacramentum Ordinis num.42.* Valer Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib.30. tract.1.n.26.* March. *d. tract.1. p.7.c.5. n.2.* Bonacin. *de censur. extra Bul. disp.3. quæst.1. puncto 3. num.1.* Sanch. *in opusc. mor. lib.7. c.1. dub.53.n.2.* Madi. *de sacrament. Ordin. cap.3. num.4.* Paul. Laymann. *lib.5. tract.10. cap.8. num.1.* Antonin. Diana *moral. resol. part.5 tract.13. res.97. in princip.* Alzed. *d. c.6. num. 21.* Ego ipse *d. p.2. alleg.11. num.17.* vbi cum Henriq. *loco citato,* assero concedere etiam consuetudinem receptam vt feria sexta vespere præcedente Sabbatum, in quo de iure Ordines sacri conferuntur, Episcopis fas sit Ordines minores dare, quasi in hoc officio censeatur incipere dies Sabbati pridie vesperi.

10. Hos dias festos, in quibus Episcopi minores Ordines conferre possunt, debere esse de præcepto, tenet Viuald. *d. tit. de sacram. Ordinis n.35. v. tertia conclusio,* quem refero *d. alleg.11.n.21.* Villalob. *in summ. tom.1. tract.11. diffic.13. num.4.* Ferentil. *ad Burat. decis.758. num.14.* Nald. *in summ. verb. Ordo num.15.* Et sufficere si in diœcesi sit solemnitas diei festi, licèt vbique non celebretur, ex Henriq. *in summ. lib.9.c.28.§.1.* collegi *d. alleg.11.n.18.*

11. Pro prima Tonsura non designari certum tempus, sed in omni etiam non festiuo posse conferri, tradunt Armill. *verb. Ordo n.7.* Henriq. *d. lib.10. cap.12.§.1.* Thom. Valasc. *d. alleg.4.n.3.* Emman Sà *verb. Ordo. num.13.* Alzed. *d.c.5. num.20.* Ego ipse *d. alleg.11.n.19.*

Ac in Cathedrali Ecclesia, &c.] Sacrorum Ordinum collationes in Cathedrali Ecclesia vocatis præsentibus ad id Ecclesiæ Canonicis publicè Episcopum celebrare debere, referunt decisum Garc. *de benefic. part.8. cap.1. num.77. ad 10.* Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarra, lib.1. tit.18. lib.7. de Episcopis, n.7.* Piasec. *in praxi Episcop. part.1. cap.1. num.46. pag.55.* Vgolin. *de officio Episcopi cap.26. §.24.n.2.* Homobon. de Bonis *de examine Eccles. part.2. tract.2.q.17.* Sanch. *in opusc. moral. lib.7. c.1. dub.50. num.3.* Ego ipse *d. part.2. allegat.14. n.12. & 13.* 12.

Licere quoque Episcopo minores Ordines in eius domo Episcopali conferre, resoluunt Aloys. Ricc. *in praxi aurea res.274.* Henriq. *d. lib.10.c.11. §.8.* immo etiam in domo non Episcopali de consuetudine licere, & non semel seruari vidisse, attestatur Campan. *in diuersis iuris Canonici, rub.6. c.2.n.17.* quem refero *d. alleg 11.n.20.* 13.

Sine Missa, & à non ieiuna posse conferri minores Ordines, non autem maiores, quamuis de eorum substantia non sit tradunt Aloys. Ricc. *in praxi aurea resol.466.* Campan. *in diuers. Iuris Canonici, rub.2.n.36.& rub.6. cap.2.n.19.* Ego ipse *d. p.2. alleg 11.n.11.& alleg.14.n.15.* 14.

B Vnusquisque autem à proprio Episcopo ordinetur.] Quis autem dicatur ad hoc propositum proprius Episcopus, tradunt Fr. Emman. *quæst. regul. tom.1. quæst.18. art.4.* Nauarr. *consil.2.n.1.& consil.5.n.6. & consil.39.n.1. de temporibus Ordin.* Henr. *in summ. lib.10. cap.24.§.1.* Quarant. *in summa Bullarij, verb. Ordo,* Paul. Comitol. *respons. moral. lib.6. quæst.46.* Piasec. *in praxi Episc. part.1.c.1. à n.8.* Ludou. Miranda *in man. Prælat. tom.1.q.38. art.2.* Less. *de iust. lib.2.c.44. dub.19.n.92.* Marchin. *de sacram. Ord. tr.1.p.6.c.3.n.17.& 18.& p.5.c.5.6.7.& 8.* Thom. Valasc. *tom.1. alleg.5. à n.36.* Narbona *l.10. gloss.2. n.130. tit.1. lib 4. noua Recopil. pag.409.* Sanch. *in opusc. moral. lib.7.c.1.n.22.* Cardos. *in praxi Iudic. verb. Sacrament. Ordin. n.25.* Torrblanca *in practicab. iuris spirit. lib.2.c.13.n.7. cum seq.* Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori Eccl. c.7.n.24.* Hurtad. *de Sacram. tom.2. tr. de Ordine diffic.17. v. obseruandum est 2.* Bonac. *de Sacrament. disp.8.q. vnica, punct.4. à n.8.* Campan. *in diuers. iuris canon. rub.9.c 8.n.8. cum seqq.* Vgolin. *de officio Episcopi, c.26.§ 1.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom.2. disput.10. n.93.* Narbona *in l.20. gloss.2.n.132. tit.1. lib.4. noua recopil.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum boni fori Eccles decis.258. in 1. edit. aliàs res.257. in 2. edit. & in decis. curia Archiep. Neap. p.4. decis.317.* Nouar. *in singul. Canon. congl.102.* Alzed. *in praxi Episc. p.2.c.5. ex n.42.* Ego ipse *d. p.2. allegat. 4. per totam.* 15.

Episcopum originis illum dici, in cuius diœcesi ordinandus natus est, tradunt Fr. Emman. *tom.4. summ. c.61. aliàs 62.n.12.* Henriq. *d. lib.10. cap 22. §.1.* Piasec. *d. c.1.n.9* Campan. *d.c.8.n.7.* Homob. de Bonis *de examine Eccles. p.1. tract.2. cap.1.q.5. n.1.* Vgolin. *d. cap.26.§.1.n.3.* Bonacin. *d. puncto 4. n.13.* Alxed. *d.c.5.n.43.* Marchin. *d. tract.1. part.5. cap.6.* D. Acuña *ad princ. dist.71. num.2.* Ego ipse *d. alleg.4.n.1.* Vbi enim quis baptizatus est, inde trahere originem, & per librum Baptismi illam probari posse tenent Rebuff. *in tr. de pacificis possess. n.217.* Gonzal. *ad reg.8. Cancel. gloss.9.§.1. à n.105.* Stephan. Gratian. *discept. forens. tom.1. cap.75. à n.16* Alphons. Narbona *d. loco n.148. cum sequentibus pag.413.* 16.

Originem patris inspici ad Ordines suscipiendos, ita ut quis ratione paternæ originis possit Ordines suscipere ab Episcopo loci, in quo eius pater 17.

natus est, tenent Nauarr. *consil.19. de tempor. Ordin.* Zerol. *in praxi Episcop. part. 2. verb. dimissoria.* Paul. Comitol. *respons. moral. 6. q. 45.* Vgolin. *d. c. 26. §. 1. n. 4.* Gotier. *de matrim. c. 63. n. 29.* Prosper. de August. *in addit. ad Quarant. in summa Bullarij, verb. Ordo. vers. quoad tertium,* Campan. *d. cap. 8. n. 9.* Aloys. Ricc. *d. resol. 257. n. 4. & d. p. decis. 357. n. 2.* Thom. Valasc. *tom 1. allegat. 5. n. 21.* Ioan. Franc. Suarez *in suo enchirid. casuum, verb. Ordo, vers. Ordinari nemo potest.* Marcel. Vulpe *d. c. 7. sub n. 24.* Anton. Diana *moral. res. p. 4. tr. 4. resol. 148.* Marchin. *d. tr. 1. p. 5. c. 6. n. 1. 14. & 15.* Alz. *de praecellentia Episcopalis dignitat. p. 2. cap. 5. n. 44.* Ego ipse *d. allegat. 4. n. 4.* Sel. *d. c. 18. n. 30.* attestans sic fuisse ☞ decisum *in Vicienquen. 12. Augusti 1628. & 7. Aprilis 1629.* dum ibi fuit dictum filium legitimum ordinari posse ab Episcopo originis paternae, tametsi pater tempore natiuitatis illius filij ad aliam dioecesim iam transtulerat domicilium.

18. Ordinandum non posse apud Episcopum originis suae matris Ordines accipere, nisi sit vulgo quaesitus, cuius pater ignoratur, resoluunt Nauar. *in sing. Canon. concl. 101. n. 19.* Alzed. *d. cap. 5. num. 45.* Thom. Valasc. *d. alleg. 5. n. 22.* Marchin. *d. tract. 1. p. 5. c. 6. n. 3.* Marcel. Vulpe *d. c. 7. num. 24. in fine.* Ego ipse *d. alleg. 3. num. 15.*

19. Ex origine aut non dici nepotem ad Ordines suscipiendos originarium illius loci, in quo auus natus est, ex Couarr. tradunt Aloys. Ricc. *d. resol. 257. n. 5.* Vgolin *d. c. 26. §. 1. post n. 5. vers. excipitur,* Nouar. *d. concl. 101. n. 9.* Marchin. *d. tract. 1. p. 5. c. 6. n. 2.* Ego ipse *d. alleg. 4. n. 13.*

20. Eiectos à Religione ob delicta, quae irregularitatem, aut aliam inhabilitatem non inducunt, super quibus Episcopus dispensare nequit, ab Episcopo dioecesano originario recipi, & presbyterio ordinari posse, resoluunt Nau. *cons. 9. de aetate, & qual. in antiq. alias cons. 84. de regul. in nouis,* Vgolin. *d. §. 1. n. 6. & c. 20. §. 9. in fine,* Aloys. Ricc. *d. resolut. 275. num. 4. in fine, & in praxi aurea resol. 185.* Marc. *de iurisdict. p. 4. casu 182. num 4.* Barthol. à S. Fausto *in thesauro Relig. lib. 6. quaest. 185.* Campan. *in diuers. iuris canon. rub. 12. cap. 15. num. 7.* Ludouic. Mirand. *in man. Praelat. tom. 1. q. 25. art. 4. concl. 2.* Laurent. de Franchis *de controuers. inter Episcop. & Regular. pag. 220. in respons. ad 7* Ego ipse *d. alleg. 4. n. 21. & in collect. ad c. vltimum, num. 11. de regular.*

Contra Fr. Emman. Azor Molin. & Less. quos refert & sequitur Sanch. *in praecepta Decalogi, tom. 2. lib. 6. cap 9. n. 29.* Hieron. Rodefic. *in q. regul. res. 57. num. 11.* existimantes hos minimè teneri Episcopo alicui certo obedire, sed tantùm instar aliorum clericorum Episcopo subijci, in cuius dioecesi habitauerint.

Sed S. Congr. *in decretis impressis de regularibus* ☞ *apostatis & eiectis sub die 21. Septembris 1624* statuit vt eiecti extra Religionem degentes sint perpetuò suspensi ab exercitio Ordinum, sublata Ordinariis locorum facultate dictam suspensionem relaxandi ac moderandi.

21. Beneficij ratione effici quem subiectum Episcopo dioecesis, in qua illud habet, & posse ab eo ordinari, seu ab alio de eius licentia, quamuis aliàs ei alio modo subditus non sit, tenent Piasec. *d. c. 1. num. 10. vers. ratione beneficij.* Homubon. de Bonis *de examine Eccles. p. 1. tract. 2. c. 19. 5. num. 3.* Mari. Anton. *var resol. lib. 1. resol. fin. casu 28.* Campan. *in diuers. iuris canon. rub. 9. cap. 8. num. 11.* Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarra, lib. 1. tit. 18. l. 7. in declar. num. 63.* Garc. *de benefic. part. 2. c. 4. à num. 1.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. res. 258. in 2. edit.* Vgolin. *d. c. 26. §. 3.* Bonacin. *de Sacrament. disp. 8. quaest. vnica. puncto 4. n. 14.* Nouar. *in singul. canon. conclus. 102. à num. 12.* Burg. de Paz. *l. 3. Tauri num. 398. cum seqq.* Narbon. *d. loco n. 204. cum seqq. pag. 420. & seq.* Squillante *de priuileg. cleric. cap. 4. num. 237. cum seqq.* Scip. de Rubeis *in aphorism. Episc. verb. Ordo sub n. 18.* Thom. Valasc. *alleg. iuris tom. 1 alleg. 5. à n. 26.* Sanch. *in opuscul. moral. lib. 7. c. 1. dub. 23.* vbi n. 15. subdit, domicilium comparatum ex beneficio finiri beneficio dimisso, Marchin. *d. tr. 1. part. 5. c. 8. per tot.* Marcel. Vulpe. *d. c. 7. n. 27.* Torreblanc. *d. lib. 2. c. 13. n. 12.* habiter scilicet illius possessione, ex Garc. *d. cap. 4. n. 55.* Cened. *canon. quaest. lib. 1. quaest. 4. n. 23.* Nouar. *d. concl. 102. n. 20.* D. Acuña vbi *suprà n. 7. vers. 4.* Ego ipse *d. alleg. 4. num. 55.*

Ampliatur primo in beneficio etiam exiguo, vt 22.
per Henriq. *dicto lib. 10. n. 22. §. 1. iuncto commento littera Q.* Garc. *d. cap. 4. num. 8.* Campan. *rub. 9. c. 8. n. 12. & rub. 8. cap. 5. num. 19.* Nouar. *d. concl. 102. num. 13.* Diana *moral. resol. part. 4. tract. 4. resol. 51.* Marchin. *d. part. 5. c. 8. n. 14.* vbi secus dicit si beneficium sit tenuissimum. Marcel. Vulpe *d. cap. 7. num. 27.*

Contra Prosper. de Augustino *in addit. ad Quarant. verb. Ordo,* Vgolin. *d. cap. 26. §. in fine,* Aloys. Ricc. *in d. praxi fori Eccles. resolut. 260. & p. 3. dec. 77.* Squillante *de priuileg. cleric. c. 4. dub. 18. num. 238.* Piasec. *loco proximè citato,* existimantes ratione beneficij exigui non effici quem subiectum Episcopo dioecesis in qua illud habet.

Ampliatur secundò etiam in beneficio, quòd 23.
spectaret ad prouisionem alterius Episcopi, vt per Garc. *d. c. 5. n. 55.* Campan. *d. c. 8. n. 14.* metipsum *d. d. alleg. 4. num. 52.*

Ampliatur tertiò, etiamsi residentiam non re- 24.
quirat, Henriq. *d. cap. 22. §. 1.* Piasec. *d. cap. 1. n. 10. vers. secundo,* Campan. *d. c. 8. n. 2.* Nouar. *d. concl. 102. n. 14.* Thom. Valasc. *d. alleg. 5. n. 30. cum seqq.* Vgolin. *d. c. 26. §. 3. vers. secundo locum habet,* Alphons. Narbona. *d. loco n. 214. pag. 421.* Sanch. *in opus. moral. lib. 7. cap. 1. dub. 23. num. 7.* Marchin. *d. pract. 1. p. 5. c. 8. num. 3. & 4.* Sel. *d. cap. 18. num. 19.* attestans sic fuisse decisum *sub die 26. Maij 1594.* ☜ dum ibi fuit dictum obtinentem beneficium simplex in aliqua dioecesi posse ab Episcopo loci beneficij ordinari.

Contra Marc. Ant. Genuens. *in pract. Archiep. Neapol. cap. 48. n. 3.* existimantes non posse quem ordinari ab Episcopo loci vbi habes beneficium residentiam non requirens.

Ampliatur quartò, etiamsi beneficium non in 25.
titulum, sed in commendam maximè perpetuam habeat, Garc. *d. c. 4. n. 10* Nouar. *d. concl. 102. n. 15.* Aloys. Ricc. *in praxi aurea resol. 49. n. 2.* Sanch. *d. lib. 7. cap. 1. dub. 23. num. 8.* Marchin. *d. p. 5. cap. 8. n. 16.* Ego ipse *d. alleg. 4. n. 50.*

Ampliatur quintò in possidente praestimonium 26.
aliquod, Henriq. *d. lib. 10. c. 22. §. 1. in commento litter. H.* Campan. *d. cap. 8. n. 19. vers. qui,* Aloys. Ricc. *in d. praxi resol. 258. in fine,* Nauarr. *d. concl. 102. num. 16.* Marchin. *d. c. 8. num. 5.* Idem dicendum de capellania, quae est perpetua, & in titulum collata, Aloys. Ricc. *part. 2. decis. 190.* Narbona *d. loco n. 215. pag. 422.*

Ampliatur sextò in habente plura beneficia in 27.
diuersis dioecesibus quia ab vno illarum Antistite promoueri sine dubio posse resoluunt Campan, *d. c. 8. num. 14.* Nicol. Garc. *de benefic. part. 2. c. 4. num. 2.* D. Acuña *ad princ. dist. 71. num. 7. in versu,*

Sanch.

Sanch. *d. lib. 7. c. 1. dub. 23. n. 27.* Marchin. *d. p. 5. c. 8. n. 8.* Ego ipse *d. allegat. 4. n. 51.* & notat Nouar. *d. concl.* 102. *n.* 22. quod per electionem vnius istorum Episcoporum non censetur præclusa via quominus pro aliis Ordinibus possit ordinandus ad alios Episcopos accedere, contra Aloys. Ricc. *in d. praxi ref.* 265. & Molfes. *in summa Theologiæ moralis, tract. 2. c. 1. n. 1.*

28. Regularem promoueri debere ab Episcopo loci vbi degit, vel ab alio eius accedente assensu, præcedentibus tamen litteris dimissoriis sui Superioris, tenent Nauar. *conf.* 22. *de temporib. ordinat.* aliàs *conf.* 36. *in nouis, eod. tit.* Soyt. *in floril. decis. sub eod. tit. decis.* 24. Maiol. *de irregular. lib. 4. c. 20. num. 2.* Ludou. Miranda *in man. Prelat. tom. 1. q. 39. art. 2.* Compan. *d. rub. 9. cap. 3. & rub.* 12. *c.* 13. *à num.* 33. Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. p. 1. c. 4. num.* 36. Homobon. de Bonis *de examine Eccles. p. 1. tract. 2. c. 1. q. 0. in fine.* Portel. *in dub. regular. verb. Ordines sacri n.* 2. Lezana *in summ. quæst. Regul. cap. 1. 4. n.* 2. Nouari. *in singul. can. concl.* 104. Hieron. Roder. *in compend. quæst. regul. resolut.* 106. *n.* 15. Ego ipse *d. alleg. 4. à n. 69. cum seqq.*

29. Illum, qui non longo tempore degit in aliquo loco, dum tamen habuerit animum perpetuò in eo permanendi, posse ab illius Antistite, aut eius accedente consensu ab alio ordinari, tenent Nauarr. *consil.* 10. *in antiq.* aliàs *consil.* 2. *in nouis, de temporibus ordinat.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. resol.* 263. Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra, lib. 1. tit.* 18. *l. 7. v.* 49. Bonac. *d. punct. 4. n. 4. cum seqq.* Vgolin. *d. c.* 26. §. 2. Homobon. de Bonis *d. tract. 0. c. 1. q. 5. n.* 2. Nald. *in summa verb. Ordo, n.* 10. Campan. *d. rub. 9. cap. 8. n.* 18. Cened. *canon. q. lib. 1. q. 38. num.* 38. Alphons. Narbona *ad l.* 20. *gloss. 0. n. 6. cum seqq. tit. 1. lib. 4. noua Recop.* March. *de sacram. Ordinis tract. 1. p. 5. c. 7.* Moifes. *in summ. Theolog. moral. tract. 2. cap. 2. n. 6.* Fagundez *in quinque Eccles. præcepta lib. 1. c. 8. num.* 12. Ego ipse *d. alleg. 4. n.* 26. Vbi enim constat de voluntate, tunc eo ipso absque aliquo lapsu temporis acquiri domicilium, siue incolatum, probant Sim. de Prætis *consil.* 119. *n. 8. lib. 1.* Rot. *decis.* 150. *n. 7. p. 2. diuers. & decis.* 188. *n. 3. part. 2. recent.* & in his terminis Paul. Laymann. *in Theolog. morali tract. 9. cap. 9. de sacrament. Ordin. n.* 10. Squillante *de priuileg. clericor. c. 4. n.* 253. Si verò non constet, & simus in dubio, tunc animum perpetuò ibi permanendi præsumi, si assidua probetur habitatio in aliquo loco non minori tempore decennij, resoluunt Mascard. *de prob. concl.* 534. *num.* 7. Piasec. *in praxi Episc. part. 1. cap. 1. n. 9. vers. vel sui,* Aloys. Ricc. *d. resol.* 263. *n. 0.* Bonacin. *d. puncto 4. n.* 12. Compan. *d. n.* 18. *vers. quòd si,* Menoch. *de arbitr. casu* 86. *n.* 13. Vgolin. *d. cap.* 26. §. 2. *num.* 2. Narbona *citato loco num* 68. Marchin. *d. cap. 7. num.* 3. Ego ipse *d. alleg. 4. n.* 28. vbi *n.* 41. assero in domicilio mutando Episcopi originarij licentiam non requiri, sed ordinandum debere portare veritatis testimonium circa mores, sufficientiam, ac natalitia, nisi à teneris annis domicilium fuerit translatum, & illic habitatio continuata vsque ad tempus promotionis.

30. Episcopum posse infra annum probationis ordinare nouitium alibi natum, si tamen in eius diœcesi moretur, & probationem faciat, tenent Campan. *d. rub. 9. c. 3. n.* 3. Aloys. Ricc. *d. decis.* 118. *n. 6. part. 4.* Lezana *in summ. q. Regul. c.* 24. *n. 6.* Ego ipse *d. alleg. 4. n. 62. & 63.*

31. *γ Si secus fiat, ordinans à collatione Ordinum per annum, &c.*] Suspensionem à collatione Ordinum per annum incurrere Episcop. ordinantem etiam in propria diœcesi non proprium subditum, licèt is accedat cum litteris dimissoriis, vel prætextu alicuius generalis, vel specialis rescripti, vel priuilegij, si careat testimonio sui Ordinarij, quo eius probitas, ac mores commendentur, asserunt Soar. *tom. 5. de censur. disp.* 31. *sect.* 5. Cardin. Tolet. *in instruct. sacerd. lib. 1. c. 48 n. 4* Sayr. *de censur. lib. 4. c.* 12. *n.* 13. Alter. *eod. tract. tom. 2. disp.* 16. *cap. 1. col. 3. dub.* 2. Bonac. *de suspensionibus omnibus in particulari, disp. 3. q. 2. puncto 7.* Multos casus in quibus excusatur ordinans ab hac censura, post Soar. prosequitur Veler. Reginald. *d. lib.* 32. *tract. 2. n. 69 v. sicut autem, in fine,* vbi dicit excusationem dandam quando vnus Episcopus ordinat subditum alterius sub spe rationabilis ratihabitionis.

Vnde Episcopum ex ignorantia probabili subditum alterius sine proprij licentia ordinantem suspensionem non incurrere, resoluunt Nauarr. *cons.* 40. *in nouis sub tit. de temp. ordin.* Sayr. *sub eod. tit. decis.* 62. Vgolin. *de officio Episcopi cap.* 26. §. 22. *n.* 3. Aloys. Ricc. *in d. praxi rerum fori Eccles. decis.* 297. *in 1. edit.* aliàs *resol.* 356. *n. 4. in* 0. *edit.* 32.

Conferentem Ordines, vel Tonsuram Vltramontano absque litteris dimissoriis non approbatis à Nunciis, seu Collectoribus illarum partium, illisque approbatis in Vrbe à Vicario Papæ generaliter suspendi per annum à Pontificalibus, ipsos verò ordinatos perpetuam suspensionem incurrere, statuit S. D. N. Vrbanus VIII. *constit. sua incip. Secretis, sub dat.* 11. *Decembr.* 1624. cuius meminit Bonacin. *d. puncto 7. in fine.* 33.

Regulares non comprehendi generali decreto de Ordine Sanctissimi edito, quo ulim præcipiebatur vt Vltramontanis absque sanctitatis suæ, vel S. Congregationis licentia Ordines non conferantur, asserit Sel. *d. c.* 18. *num.* 30. attestans sic fuisse decisum per S. Congr. Episc. & Regul. *in Neapolitana 30. Decembris* 1617. quia in Ordinibus generalibus non comprehenduntur Regulares nisi specialiter nominentur. Nec per idem decretum sublatum censetur priuilegium Archiepiscopis, & Episcopis per Concil. Trident. quoad eorum familiares concessum, similiter dicit Sel. *d. loco,* vbi refert ita decidisse eandem S. Congr. *in Caietana 22 January* 1618. 34.

δ Et ordinatus susceptorum Ordinum exequutionis, &c.] Vide Salzed. ad Bernard. *in pract. cap.* 26. *littera E.* Gutier. *canon. lib. 1. c.* 26. *n.* 24. Zerol. *in praxi Episcopi part. 2. v. dimissoriæ.* Flamin. Parif. *de resignat. benef. lib. 4. q. 2. n.* 89. Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. p. 3. c. 8. n.* 3. Cened. *pract. lib. 1. q.* 38. *à num.* 4 Ægid. de Coninck *de Sacrament. & censur. tom. 2. disp.* 15 *dub. 5. n.* 35. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. libro* 32. *tract. 2. n.* 69. Bonac. *de censuris disp. 3. q. 6. puncto 5. n.* 27. metipsum *d. p. 0. alleg.* 17. *à n.* 9. 35.

Verùm autem suspensus iuxta Bullam Pij II. *incip. Cum ex sacrorum,* possit ab Episcopo dispensari? vide Aloys. Ricc. *in decis. Curiæ Archiep. Neapol. decis. 93. part. 4.* vbi *decis.* 90. quærit, & differit, an in pœnas dictæ Bullæ incidat, qui ignoranter prohibita in illa egit. 36.

Non comprehendere dictam Bullam minoribus Ordinibus insignitos resoluunt Henriq. *d. lib.* 10. *cap.* 12. §. 2. *in commento littera M.* Zerol. *in praxi Episcop. part. 1. verb. dimissoria,* Bonac. *de suspensionibus omnibus in particulari disput. 3. q. 1. punct.* 11. *num.* 17. Cardin Tolet. *d. lib. 1. cap. 49. num.* 5. Campan. *d. rub. 6. cap. 0. num.* 21. Bonac. *de censur. extra Bul. d. 3. q. 1. punct.* 11 *n.* 17. Ego ipse *d. alleg. 8. n.* 11. 37.

Quandiu

38. *Quandiu proprio Ordinario, &c.*] Idest, qoando suo placuerit Ordinario, vel futuro successori, Suar. *d. disp.* 31. *sect.* 1. *n.* 20. Petr. de Ledsm. *in sum. vbi de sacram. Ordin. cap.* 8. *concl.* 3. Marcel. Vulpe *in praxi ind. fori Eccles. c.* 8 *num.* 1. Ciarlin. *controu. forens. lib.* 1. *c.* 46. *num.* 27. Et sic ad hoc vt talis fiat capax, & possit beoeficium retinere, sufficit ratihabitio proprij Episcopi, Maiol. *de irregul. lib.* 1. *c.* 10. *n.* 1. Bonac. *de Sacram. disp.* 8. *q. vnica punct.* 4. *n.* 15. Ciarlin. *d. lib.* 1. *c.* 46. *n.* 26. Clericum Vltramontanum absque litteris dimissoriis soi Ordinarij ab Episcopo Italiæ ad Ordines promotum non posse ab eodē Ordinario absolui, tenent Sel. *d. c.* 18. *n.* 32. attestans sic fuisse decisum *sub die* 9. *Septem.* 1623.

Episcopus familiarem ordinans, conferat statim ei beneficium re ipsa.

CAPVT IX.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Episcopus titularis non potest prætextu cuiuscunque familiaritatis quemquam ordinare.*
3. *Cardinales Presbyteri Tonsuram caeterósque minores Ordines suis familiaribus conferunt.*
4. *Familiaris quis dicatur.*
5. *Vicarius Papa quos ordinare valeat.*
6. *Familiaris ad hunc effectum ille dicitur, qui cum Episcopo fuerit commoratus, & præsens inseruierit.*
7. *Magister actorum curia Episcopalis potest vt familiaris ab Episcopo ordinari.*
8. *Triennium requiritur continuum.*
9. *Et sufficit vt incœperit antequam fuisset Episcopus.*
10. *Episcopus ordinare potest familiarem suum triennalem aliàs habilem, conferendo ei statim re ipsa beneficium quacunque fraude cessante.*
11. *Habet locum etiam in prima Tonsura, & minoribus Ordinibus*
12. *Episcopus ordinare non potest suum familiarem, cui non contulit beneficium ex eo quod aliud possidebat in aliena diœcesi.*
13. *Pensionis ad titulum quando possit Episcopus ordinare familiarem suum.*
14. *Patrimonij ad titulum quando possint ordinari familiares Episcoporum triennales.*
15. *Dimissoria ritè, & rectè concedi possunt ab Ordinario beneficij.*
16. *Episcopus super intestitiis, seu illegitimate dispensare non potest cum familiari suo triennali.*

a E*piscopus* ß *familiarem suum* non subditum ordinare non possit, γ *nisi per triennium* secum fuerit commoratus, δ *& beneficium, quacumque fraude cessante*, statim re ipsa illi conferat, consuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.

1. VIde Nao. *cons.* 18. aliàs 2. *& cons.* 24. aliàs 11. *& cons.* 27. aliàs 12. *& cons.* 28. aliàs 13. *sub tit. de temp. ordinat.* Sayr. *in floribus decis. sub eodem tit. decis.* 12. 26. 28. *&* 29. Maiol. *de irregul. lib.* 4. *c.* 2. *n.* 5. Iacob. de Graff. *in decis. aureis p.* 2. *lib.* 3. *c.* 12. *n.* 7. Salzed. ad Bernard. *in practica c.* 26. *v. tertius casus*, Henriq. *in summ. lib.* 10. *c.* 12. §. 1. Flamin. Paris. *de resign. benefic. lib.* 4. *q.* 2. *n.* 91. Fr. Emman. *in summ. tom.* 2. *c.* 14. *n.* 10. Quarant. *in summ. Bullarij, verb. Ordo, vers. limita in eo*, Soar. *de censur. disp.* 31. *sect.* 2. *n.* 15. Auila *in simili tract. part.* 3. *disput.* 6. *dub.* 7. *pag.* 233. Sayr. *eod. tract. lib.* 7. *c.* 10. *vers.* 30. Petr. de Ledesma *in summ. part.* 1. *de Sacram.* vbi de sacrament. Ordinis, *c.* 5. *concl.* 9. *vers. estan*, Zerol. *in praxi Episc. p.* 1. *verb. dimissoria, pag.* 106. *& part.* 2. *verb. Ordo* §. 5. *pag.* 78. Piasec. *in simili praxi p* 1 *c.* 1. *n.* 15. *pag.* 31. Franc. Leon. *in thesauro fori Eccles. part.* 1. *cap.* 4. *num.* 23. Vgolin. *de officio Episcopi c.* 26. §. 4. Macr. Anton Genuens. *in pract. Archiep. Neapol. cap.* 81. *n.* 3. Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.* 1. *tit.* 18. *lib.* 7. *de Episcop. à n.* 33. *& n.* 46. *cum seq.* Thom. Valasc. *alleg. iuris tom.* 1. *alleg.* 5. *n.* 2. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis.* 307. *cum seq. in* 1. *edit.* aliàs *res.* 266. *cum seqq. in* 2. *edit. & in decis. curiæ Archiep. Neap. decis.* 283. *p.* 1. Martin. Fornar. *de sacrament. Ordin. c.* 5. *ad fin.* Valer. Regin2ld. *in praxi fori pœnit. lib.* 32. *n.* 69. Cened. *pract. & canon. q. lib.* 1. *quæst.* 38. *à num.* 29. Campan. *in diuersor. iuris canonici rub.* 9. *c.* 9. Garc. *de benefic. p.* 2. *v.* 5. *n.* 80. *cum seqq.* Raguc. *in lucerna Parochor. tit. de sacrament. Ordinis quæst.* 18. Veneto *in examine Episc. lib.* 1. *c.* 12. *n.* 38. Narbona *l.* 35. *gloss.* 1. *n.* 28. *cum seqq. tit.* 3. *lib.* 1. *noua recop.* Bonac *de Sacram. disp.* 8. *q. vnica puncto* 4. *n.* 15. *cum seqq.* & nouissimè *de suspensionibus omnibus in particulari, disp.* 3. *quæst.* 1. *punct.* 21. *à n.* 8. Alzed. *in pract. Episc. p.* 2. *c.* 5. *de ordinat. n.* 32. *cum seqq.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi p.* 2. *alleg.* 5. Molfes. *in summa Theol. moralis tract.* 2. *cap.* 2. *n.* 8. Homobon. de Bonis *de examine Ecclesiast part.* 1. *c.* 1. *qu.* 5. *in fine*, Nouar. *in singularibus Canon. concl.* 103. Barthol. Gauant. *in manuali Episcoporum verb. familiaris à n.* 1. latè Marchin. *de sacrament. Ordinis tract.* 1. *part.* 5. *c.* 9. Cardos. *in praxi Iudicum, verb. sacramentum Ord. n.* 16. Alphons. Narbona *l.* 35. *gloss.* 1. *num.* 26. *cum seqq. tit.* 3. *lib.* 1. *Recopil.* Sanch. *in opuscul. moralibus lib.* 7. *c.* 1. *dub.* 20. *n.* 20. *cum seqq.* Torreblanca *in practicab. Iuris spirit. lib.* 1. *cap.* 13. *n.* 13. *cum seqq.* Hurtado *de Scram. tom.* 2. *tract. de Ordine diffic.* 17. *prope fin.*

a *Episcopus.*] Non tamen titularis, quem quidem prætextu cuiuscunque familiaritatis, aut continuæ commensalitatis suæ aliquem absque proprij Prælati expresso consensu, aut litteris dimissoriis ad aliquos sacros, aut minores Ordines, vel primam Tonsuram promouere non posse probat Concil. suprà *sess.* 14. *de reform. c.* 2. *n.* 4. vbi plures citati Doctores. 2.

Cardinales Presbyteros Tonsuram, cæterósque minores Ordines suis familiaribus conferre posse asserunt Martin. Lauden. *in tract. de Cardin. q.* 20. Iacobat. *in tract. de Concil. lib.* 1. *art.* 12. *v. item Cardinalibus*, Maiol. *de irregul. lib.* 4. *c.* 20. *n* 8. Ego ipse *d. alleg.* 5. *n.* 19. Sel. *in selectis canonic. c.* 19. *n.* 3. attestans sic fuisse decisum *sub die* 22. *Ianuarij* 1602. dum ibi fuit resolutum Cardinales suis familiaribus triennalibus dimissorias ad Ordines suscipiendos concedere posse, tametsi illis nec antè, nec statim postea conferant beneficium. 3.

Vicarium Sanctissimi posse familiares, seu officiales 4.

ciales Papæ, ac familiares Cardinalium (etsi Cardinales habitassent Romæ) ac etiam Episcoporum in Curia residentium, qui saltem per triennium habitauerint in Vrbe de licentia ipsorum promoueri, dum tamen supradicti omnes sufficientem titulum habeant, & alia à iure requisita, testatur decisum Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarræ lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis in declarat. n. 49.* quem refero *d. alleg. 5. n. vlt.*

5. *β Familiarem suum.*] Familiaris vt quis dicatur necesse est vt fuerit destinatus ad aliquod seruitium certum, requiritúrque mens, & dens, Rot. *in Hispalen. portionis 2. Maij 1614. coram bona mem. Andrea* impressa *decis. 184. p. 1. recent.* vbi *num. 2. & 3.* censuit familiaritatem cessare vbicunque familiaris fuit licentiatus, demissus, & *n. 9.* quòd familiaris potest esse quis, licèt non comedat in tinello, vtputa quia recipit portionem in pecunia, vel eam habeat extra domum, refero Ego ipse *d. alleg. 5. num. 20.* vbi *à n. 2.* ostendo quomodo probetur familiaritas.

6. Familiarem ad effectum de quo in præsenti, illum dici, qui cum Episcopo fuerit commoratus, & præsens inseruierit, non tamen illum, qui abest, etsi sumptibus Episcopi vixerit, tenent, Salzed. *d. c. 26. vers. tertius casus*, Malol. *d. lib. 4. c. 2. num. 5.* Borgas. *de irregul. quæst. 27. num. 13.* Fr. Emman. *in summ. tom. 2. c. 14. num. 10.* Vgolin. *d. §. 4.* Piasec. *d. c. 1. n. 15. pag. 31.* Prosper. de Augustino *in addit. ad Quarant. in sum. Bullarij, verb. Ordo, vers. limita in eo*, Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. dec. 307. in 1. edit.* aliàs *resol. 266. n. 2. & resol. 267. num. 2. in fine in 2. edit.* Bonac. *d. disp. 8. q. vnic. puncto 4. n. 18.* nouissimè D. Felician. de Vega *in relect. ad c. cùm contingat n. 28 de foro comp.* Ego ipse *d. alleg. 5. n. 6.* idem Aloys. Ricc. *part. 2. decis. 283 à n. 2.* Sanch. *in opusc. moral. lib. 7. dub. 20. n. 21.* Greg. XV. & *ibi* Beltramin. *decis. 166.* Vnde etiam familiares, vel famuli familiarium Episcopi, qui expensis Episcopi aluntur, dicuntur familiares Episcopi, & fruuntur priuilegio, de quo in hoc decreto; ita Sanch. *d. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 20. n. 24.* Diana *resol. moral. part. 4. tract. 4. resol. 145.* Marchin. *d. tract. 1. part. 5. c. 9. num. vlt.*

7. Magistrum actorem curiæ Episcopalis posse vt familiarem ab Episcopo ordinari, tenet Aloys. Ric. *in d. praxi rerum fori Eccles. resol. 471. in 2. edit. & p. 3. collect. 596. vers. amplia quartò*, vbi citat Steph. Gratian. *Marchia dec. 233.* faciunt quæ Mari. Antonin. *var. resol. lib. 1. resol. 75.*

8. *γ Nisi per triennium.*] Continuum scilicet, vt per Campan. *d. rub. 9. c. 9. n. 12.* Nonat. *in singul. canon. concl. 103. n. 3.* Marchin. *d. c. 9. n. 2.* Bonac. *d. q. 2. n. 7. vers. tertia.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. dec. 308. in 1. edit.* aliàs *resol. 267. in 2. edit.* vbi *n. 2.* asserit quòd verbis Episcopi asserentis quem esse familiarem non creditur, refero Ego ipse *d. alleg. 5. n. 9. & 10.*

9. Et sufficere quòd huiusmodi triennium inceperit antequam fuisset Episcopus, referunt decisum Aloys. Ric. *d. collect. 595. vers. amplia quintò, & in d. praxi rerum fori Eccles. dec. 309. in 1. edit.* aliàs *resolut. 268. in 2. edit.* Nicol. Garc. *d. c. 5. n. 83.* Narbona *d. l. 35. gloss. 1. n. 28.* Galet. *in margarita casuum conscient. verb. Ordo pag. 194. col. 2.* Bonac. *de suspensionibus in particulari disp. 3. q. 1. punct. 11. n. 9.* Marchin. *d. c. 9. n. 3.* Marcel. Vulpe *d. c. 7. n. 19.* Ego ipse *d. alleg. 5. n. 8.*

10. *δ Et beneficium quacunque fraude cessante, &c.*] Episcopum ordinare posse familiarem suum triennalem aliàs habilem conferendo ei statim re ipsa beneficium quacunque fraude cessante tenent, decisúmque referunt Flamin. Paris. *de resignat. benef. lib. 4. q. 2. n. 92.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. dimissoria ad Ordines §. 1. & p. 2. verb. Ordo, vers. quintò dubitatur*, Rot. *dec. 222.* apud Farin. *in 1. collect. nouiss.* aliàs *p. 4. diuers.* Armendar. *d. l. 7. de Episcop. n. 45. & 51.* Nicol. Garc. *d. part. 2. cap. 5. n. 85.* Ego ipse *d. alleg. 5. num. 11.* Vgolin. *d. §. 4.* vbi dicit statim, seu paulo pòst Episcopum debere beneficium conferre, si enim ante conferret, ratione beneficij conferendi potestatem haberet, & non ratione triennij, Sanch. *d. dub. 20. num. 25.* Diana *d. resol. 145. vers. notandum*; vnde post Paris. *de resign. benef. lib. 4. q. 2. n. 92.* dicit decisum Aloys. Ricc *p. 2. dec. 291. à num. 3.* Episcopum non satisfacere decreto Concilij, qui ordinauit, & post lapsos vndecim menses contulit beneficium, & Molfes. *d. c. 2. num. 9.* tenet collationem factam beneficij post sex menses non dici factam secundùm mentem Concilij.

11. Et habere locum etiam in prima Tonsura, & minoribus Ordinibus, ita vt illos familiari suo triennali conferre non possit, nisi illi statim beneficium conferat, resoluunt Nauarr. *cons. 24. in antiq.* aliàs *11. in nouis sub tit. de tempor. ordinat.* Sayr. *in floribus decis. sub eod. tit. dec. 26.* Rot. *dec. 731. p. 1. diuers.* Fr. Emman. *d. c. 14. n. 10.* Zerol. *d. verb. Ordo vers. quintò dubitatur, post med.* Cened. *canon. q. lib. 1. q. 38. n. 30. vers. quod decretum*, Bonac. *de suspensionibus in particulari disp. 3. q. 1. puncto 11. sub n. 9.* Alzed. *d. c. 3. de ordination. n. 33.* Garc. *p. 2. c. 5. n. 84.* Narbona *d. l. 35. gloss. 1. n. 31.*

12. Episcopum ordinare non posse suum familiarem cui non contulit beneficium, ex eo, quia beneficium possidebat in aliena diœcesi, tenet Sel. *d. c. 19. n. 17.* attestans sic fuisse decisum *sub die 22. Aprilis* 1617.

13. Pensionis ad titulum posse Episcopum ordinare familiarem suum si pro necessitate vel vtilitate suarum Ecclesiarum iudicat ordinandum, referunt decisum Garc. *d. c. 5. n. 81.* Armend. *d. lib. 7. de Episc. n. 49. & lib. 1. tit. 8. de patrim. cleric. n. 20.* Bonac. *d. puncto 11. n. 11.* Alzed *d. c. 5. n. 86.*

14. Patrimonij ad titulum posse ordinari familiares Episcoporum triennales pro necessitate, & commoditate Ecclesiarum dummodo adscribantur Ecclesiis, pro quarum necessitate sunt ordinati referunt decisum Garc. *d. c. 5. num. 81. & 82.* Armendar. *d. l.* [illegible] *Episcopis num. 47.* Ego ipse *d. alleg. 5. num. 12.*

15. Dimissoriæ ritè, & rectè concedi possunt ab Ordinario beneficij, *cap. fin. de temporibus ordin. lib. 6.* Nec obstat Concil. in præsenti, quia loquitur de non subditis, sed ratione beneficij sibi collati efficitur subditus, refert decisum Garc. *in addit. ad suum tract. de benefic. p. 2. c. 3. n. 1.*

16. Episcopus licèt familiarem suum triennalem aliàs sibi non subditum conferendo, ei statim beneficium ordinare, & illi litteras dimissorias ad ordinandum à quocunque dare possit, super interstitiis tamen temporum, seu illegitimitate dispensare non posse, referunt decisum Sayr. *in florib. dec. sub tit. de temporibus ord. dec. 28. & 29.* Garc. *d. c. 5. n. 89.* Nauarr. *cons. 27. & 28. antiq.* aliàs *12. & 13. in nouis, de tempor. ordin.* Cened. *d. lib. 1. q. 38. num. 31.* Vgolin. *d. §. 4. prope fin.* Galet. *in margarita casuum conscient. verb. Ordo pag. 194. col. 1.* Armendar. *d. l. 7. de Episcopis num. 48.* Aloys. Ricc. *d. resolut. 266. in fine*, Alzed. *d. cap. 5. num. 37.* Bonacin. *de suspensionibus omnibus in particulari, disp. 3. q. 1. punct. 11. num. 13.* Sanch. *in opusc. moralibus lib. 7. c. 1. dub. 27. num. 3.*

n.3. Marchin. *d.c.9.n.11.& 12.& tract.1.p.7.c.4.* Piasec. *in praxi Episc.p.1.c.1. n.15.v. sublimitari,* vbi etiam dicit quòd quando familiari iam ordinato collatum est statim beneficium, poterit postea Episcopus quoad interstitia dispensare, quia ratione beneficij collati illi iam est subditus, quod etiam refert decisum Armendar. *d.l.7. de Episcopis n. 50.* & sentit Campan. *in diuers. iuris Canon. rub.9.c.9. num.3.& 4.* vbi *n.6.* dicit quòd vbicumque Antistes potest suum familiarem ordinare, potest etiam litteras dimissorias eidem concedere, vt ab alio suscipiat Ordines.

Abbates exempli, etiam nullius diœcesis, nulli seculari, aut Regulari sibi non subdito dent dimissorias, nec quæcunque Capitula, etiam cathedralium Ecclesiarum.

CAPVT X.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Abbatibus quantumcunque exemptis etiam nullius diœcesis non licet ordines cuiquam conferre minores, qui Regularis subditus sibi non sit.*
3. *Nouitij Ordines minores suscipere non possunt à suis superioribus Abbatibus Regularibus.*
4. *Dispensare in interstitiis licet Abbatibus in omni casu, quo primam Tonsuram, & minores Ordines suis subditis Regularibus conferre possunt.*
5. *Abbates non possunt Tonsuram & minores Ordines conferre aliis Regularibus, qui dimissorias suorum superiorum habuerint.*
6. *Abbas vt possit ad Ordines minores promouere quæ habere debeat.*
7. *Abbas potest de iure conferre Ordines minores suis subditis, licèt non sit benedictus.*
8. *Abbas alicuius Abbatiæ exemptæ non potest Ordines in ea conferre, licèt sit Episcopus, secus si Abbatia est nullius.*
9. *Ordines conferre subditis secularibus Abbatum, & aliorum inferiorum nullius diœcesis licet Episcopis vicinioribus sine consensu, seu litteris testimonialibus eorundem Abbatum.*
10. *Dimissorias litteras ad Ordines suscipiendos concedere non potest Abbas clericis secularibus sibi subditis.*
11. *Dimissorias litteras concedere possunt superiores Regulares suis subditis item Regularibus, ad Episcopum tamen diœcesanum, &c.*
12. *Priuilegium habentes concedendi suis Monachis litteras dimissorias ad quemcunque Episcopum possunt etiam uonitiis illas concedere.*
13. *Capitulo Canonicorum non licet dimissorias concedere, etiamsi territorium habeat distinctum, & exemptum.*
14. *Non habet locum contra Capitulum ordinarium priuatiuè ad Episcopum eiúsque habens visitandi, & congregandi Synodum.*
15. *Episcopus proprius ad dimissorias concedendas ille dicitur, in cuius diœcesi ordinandus beneficium habet.*
16. *Episcopus absens à sua diœcesi potest dare litteras dimissorias si absentes diœcesi illas petierint.*
17. *Vicarius generalis Episcopi litteras dimissorias concedere non potest, nisi Episcopo in remotis agente.*
18. *Episcopus sine dimissoriis alienos clericos ordinans, ordinatus quas pœnas incurrat.*
19. *Vicarius Capituli Sede vacante litteras dimissorias intra annum ad Ordines concedens incidit in pœnas quamuis eis vsus non sit ille cui concessa fuerint.*
20. *Abbates, & alij quantumuis exempti facient dimissorias aliis, quam suis subditis Regularibus suspensionem totalem per annum incurrunt.*

ABbatibus ac aliis, quibuscumque, quantumuis exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicuius diœcesis consistentibus, etiamsi nullius diœcesis, vel exempti esse dicantur, *α cuiquam, qui regularis subditus sibi non sit*, Tonsuram, vel minores Ordines conferre, *β nec ipsi Abbates*, & alij exempti, aut collegia, *γ vel Capitula* quæcumque, etiam Ecclesiarum cathedralium, litteras dimissorias aliquibus clericis sæcularibus, vt ab aliis ordinentur, concedant, [a] sed horum omnium ordinatio seruatis omnibus quæ in huius sanctæ Synodi decretis continentur, *δ ad Episcopos*, intra quorum diœcesis fines existant, pertineat; non obstantibus quibúsvis priuilegiis, præscriptionibus, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impositam iis; qui contra huius sanctæ Synodi sub Paulo [b] tertio, decretum à Capitulo Episcopali, Sede vacante, litteras dimissoria impetrant, ad illos qui eadem litteras non à Capitulo sed ab aliis quibúsvis, in iurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede vacante, succedentibus obtinerent, mandat extendi. *ε Concedentes autem dimissorias contra formam* decreti, *ζ ab officio, & beneficio per annum* sint ipso iure suspensi.

a Suprà c. 5. cum seq & infrà c. 11. cum seq.

b Suprà sess. 7. de reform. c.10.

1. VIde Nauarr. *conf.23. in antiq.* aliàs 37. *in nouis, sub tit. de temporibus ordinat.* Sayr. *in floribus decis. sub eod. tit. decis.25.* Rebuff. *resp.2.* Veg. *tom.2. de curis, cap.14.§.8. num.31.* Fr. Emman. *in summa p.2.c.14.n.2.& quæst. regul. tom.1. quæst.18. art.1.* Maiol. *de irregular. lib.4.c.8.& c.5. num.5.* Henriq. *in summa lib.10. cap.23.§.3.* Salzed. ad Bernard. *in pract. c.26. littera C.* Iacob. de Graff. *in aureis decis. part.1. lib.3.c.5. de regular. num.142.& 156.* Petr. de Ledesma *in summa part.1. de Sacram.* vbi de sacrameoto Ordinis, *c.7.* Azot. *instit. moral. part.1. lib.12.c.20. quæst.7.& p.2. lib.3. cap.48. quæst.15.v. cæterùm,* Zerol. *in praxi Episcop. p.1. verb. Abbas,* Flores de Mena *var. q. lib.3. quæst.24. num.4.& 32.* Cempan. *in diuers. iuris canonici, rub.12.c.13.n.41.* Thom. Valasc. *allegat. Iuris tom.1. alleg.3. num.6.* Fr. Ludouic. Mirand. *in man. Prælat. tom.1.q.38. art.9. concl.1.& 2.* Aloys. Ricc. *in praxi aurea resol.295.* Homobon. de Bonis *in examine Eccl. p.1. tract.2. cap.1.q.6.7.& 8.* Cened. *ad Decretal. collect.105.* Alzed. *in praxi Episcop. part.2.c.5. de ordin. n.78. cum seqq.* meipsum *de officio, & potest. Episc. p.2. allegat.3.*

allegat. 3. num. 5. cum seqq. & alleg. 7. n. 7. Marchin. *de sacram. Ordin. tract. 1. p. 6. c. 3. num. 21.* latè Stephan. Daluin. *de potest. Episcop. & Abbatum c. 21. n. 12. cum seqq.* Tamburin. *tom. 3. de iure Abbatum disp. 5. q. 11. n. 70.*

2. *a Cuiquam qui Regularis subditus sibi non sit.*] Quamuis de iure communi Abbates Ordinum Monachalium benedicti minores Ordines possent conferre sibi subditis non solùm Monachis, verùm etiam & laicis, in quos ordinariam ecclesiasticam habebant iurisdictionem, vt probat text. *in c. Abbates, de priuileg. in 6.* & aduertit Fr. Ludouic. Miranda *in man. Prælat. tom. 1. q. 38 art. 9. concl. 1.* hodie per hoc decretum non licet Abbatibus, & quibuscunque aliis, quantumuis exemptis, in postetum intra fines alicuius diœcesis existentibus, etiam nullius diœcesis, vel exempta esse dicantur, cuiquam, qui Regularis subditis sibi non sit, Tonsuram, vel minores Ordines conferre, vt tenet Ludou. Mirand. *d. art. 9. concl. 2.* quem refero Ego ipse *d. alleg. 3. n. 11.* tangit Portel. *in dubiis regul. verb. Abbas, n. 2.* Nouar. *in singul. canon. concl. 105.* Soar. *tom. 4. de Religione, tr. 8. lib. 2. c. 29. n. 19.* Tambur. *de iure Abbatum, tom. 2. disp. 1. q. 7. num. 1.* Marcel. Vulpe *in praxi iudic. c. 7. num. 8.* Scip. de Rubeis *in aphorism. Episcop. verb. Abbas, num. 13.* Barthol. Gauant. *in man. Episcop. eod. verb. à n. 31.* Illustriss. D. Roderic. à Cunha *in comment. ad cap. 1. num. 6. dist. 95.*

3. Nouitios Ordines minores suscipere non posse à suis superioribus Abbatibus Regularibus huiusmodi, quia pendente probationis anno non habentur quoad Ordines suscipiendos pro subditis horum superiorum Religionis, tenent Henriq. *in summa lib. 10. c. 23. §. 3. in commento litt. G.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 3. quæst. 23. art. 2.* Card. Tusch. *pract. conclus. tom. 1. litt. A. concl. 9. n. 7.* Sayr. *de censur. lib. 4. cap. 13. num. 5.* Ludouic. Miranda *in man. Prælator. tom. 1. q. 38. art. 9. concl. 2. in fine,* Nouar. *d. conclus. 105. num. 6.* Barthol. de Vecchis *in praxi seruanda in admittendis ad Religionis statum nouitiis, disp. 11. quæst. 8. n. 4.* Nald. *in sum. verb. nouitius, n. 8.* Vgolin. *de officio Episcopi, c. 26. §. 20. n. 6.* Tamburin. *d. tom. 2. disp. 2. q. 27.* Ego ipse *d. p. 2. alleg. 3. n. 8.* Hier. Roder. *in compend. resol. 106. num. 2.* Marcel. Vulpe *d. cap. 7. n. 9.* Stephan. Gratian. *discept. forens. cap. 741. num. 6.* Marchio. *de sacram. Ordinis, 1. p. 2. cap. 10. n. 10. cum seqq.*

Contra Soar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 29. n. 12.* per gloss. *in d. c. Abbates, verb. conuolauerint, de priuileg. lib. 6.* existimantem Abbates huiusmodi posse minores Ordines nouitiis suorum monasteriorum conferre.

4. In omni casu, quo huiusmodi Abbates primam clericalem Tonsuram, minoresque Ordines suis subditis Regularibus conferre possunt, illis licitum esse in interstitiis dispensare, resoluunt Sorb. *in compendio Mendicant. verb. Ordines fueri vers. quando verò Abbates,* Camp. *in diuers. iuris canonici, rubr. 12. c. 13. n. 42.* Ludou. Mirand. *d. to. 1. q. 38. art. 7. concl. 3.* Hieron. Roder. *in compendio quæst. regular. resol. 1. num. 21.* Ego ipse *d. p. 2. alleg. 18. n. 3. in fine, & alleg. 3. n. 6. & 7.* Etiam eo casu, quo Abbates suos subditos cum dimissoriis remittunt, vt ab Episcopis ordinentur, vt ex Salzedo firmat Villalob. *tom. 1. summ. tr. 11. diffic. 12. num. 4.* & illis citatis Hieron. Roderic. *d. resol. 1. num. 22.* Nec tunc examinandos esse ab Episcopis, sed ab Abbatibus, non obstante Concilij Trident. dispositione, consuluit Nauar. *cons. 13. n. 1. in antiq.* aliàs *cons. 14. in nouis, de priuileg.*

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

Abbates huiusmodi Regulares habentes ius Baculum deferendi, & Mitram, etiam postquam sacerdotalem Ordinem, & munus benedictionis susceperint, non posse Tonsuram & minores Ordines conferre aliis Regularibus, qui dimissorias speciales suorum superiorum, & specialem licentiam Episcopi loci habuerint, nec etiam aliis secularibus suorum superiorum dimissorias afferentibus, resoluunt Ludou. Mirand. *d. concl. 1.* Scip. de Rubeis *d. verb. Abbas, n. 13.* Hier. Roder. *d. res. 1. n. 23.* Camp. *in diuers. iuris can. rub. 6. c. 2. ante n. 7.* Illustriss. D. Roderic. à Cunha *in comment. ad d. c. 1. n. 6.* & ex voto Rotæ de mandato Clementis VIII. responsum fuisse refert Seraphin. *dec. 985. p. 1.* & censuisse *S. Congreg. Episcoporum & Regul. in Eugubina. 3. Nouembris 1593. & in Camplen. 27. Iunij 1631.* attestatur Sel. *in select. canon. c. 19. n. 8.* 5.

Contra Quarant. *in summa Bullarij, verbo Ordo, prope fin. vers. Abbatibus,* Bonacina *de Sacrament. disp. 8. quæst. vnica, puncto 4. num. 3.* Vgolin. *de officio Episcopi, c. 26. §. 19.* Grilenz. *cons. 142. n. 52.* Ioan. Baptist. Tiber. *in instruct. pro ordinandis, c. 7. quæst. 48. in fine,* Azor. *inst. moral. p. 1. lib. 12. c. 20. quæst. 7.* Gauant. *d. verb. Abbas, num. 34.* Tamburin. *de iure Abbatum, tom. 2. disp. 2. quæst. 7. ex num. 3.* Lezana *in sum. q. Regul. c. 14. num. 13. & cap. 18. n. 65.* Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori eccles. cap. 7. n. 8.* Alzedo *de præcellentia Episcop. dignitat. p. 2. cap. 5. num. 78.* Sanch. *in opusc. moral. lib. 7. cap. 1. dub. 21. à num. 5.* Marchin. *de sacram. Ordinis tr. 1. p. 2. cap. 10. num. 15. cum seqq.* Stephan. Daluin. *d. cap. 21. num. 18.* existimantes falsòque decisum referentes Abbates Regulares habentes ius Baculum deferendi, & Mitram postquam sacerdotalem Ordinem, & munus benedictionis susceperint, posse Tonsuram & minores Ordines secularibus Episcopi iurisdictioni subiectis conferre, si modò ipsius Episcopi consensus accedat, & à dicto Episcopo quisque litteras dimissorias impetrauerit.

Tria requiri in Abbate vt promoueat ad Ordines minores nempe quòd sit Presbyter, quòd benedictionem acceperit per manus impositionem ab Episcopo, aut benedici solitus, si eum Episcopus benedicere negligat, tandem quòd proprio Monacho conferat, tradunt Campan. *d. c. 2. n. 9.* Illustriss. D. Roderic. à Cunha *citato loco.* 6.

Abbatem posse de iure conferre Ordines minores suis subditis, licèt non sit benedictus, per *cap. quoniam 69. dist. & cap. cùm contingat, de ætate, & qual.* tenet Sel. *d. c. 19. n. 9.* attestans ita fuisse decisum *sub die 19. Februarij 1619.* 7.

Abbatem alicuius Abbatiæ exemptæ non posse Ordines in ea conferre, licèt sit Episcopus, secus si Abbatia est nullius, quia habet populum, tenet Sel. *d. c. 19. num. 21.* referens sic fuisse resolutum 8. *Augusti 1621.* 8.

Ordines conferre subditis secularibus Abbatum & aliorum inferiorum nullius diœcesis licere Episcopis viciniorbus sine consensu, seu litteris testimonialibus eorundem Abbatum, & aliorum inferiorum, tradit Sel. *d. c. 1. n. 29.* vbi testatur sic fuisse decisum *sub die 22. Februarij 1631.* 9.

b Nec ipsi Abbates, &c.] Dimissorias litteras ad Ordines suscipiendos concedere non posse Abbatem clericis secularibus sibi subditis, tenent Ludou Mirand. *d. q. 39. a. 3.* Fr. Emman. *in summa tom. 2. c. 14. n. 9. & 11.* Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 3. c. 49. q. 3.* Sel. *d. c. 19. n. 32.* vbi ampliat, etiamsi probetur Abbatiam esse in statu nullius diœcesis, & testatur ita fuisse decisum *in Theatina 10. Septembris 1621.* 10.

11. Dimissorias literas concedere possunt Superiores Regulares suis subditis né Regularibus qui præditi qualitatibus requisitis Ordines suscipere voluerint, ad Episcopum tamen diœcesanum, nempe illius monasterij, in cuius familia ab iis, ad quos pertinet, is Regularis positus fuerit. Et si diœcesanus absuerit, vel non esset habiturus ordinationes, ad quemcumque alium Episcopum, dum tamen ab eo Episcopo, qui Ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipsi Regulares non distulerint de industria concessionem dimissoriarum in id tempus quo Episcopus diœcesanus vel absuturus, vel nullas ordinationes habiturus esset. Verùm cùm à superioribus Regularibus Episcopo diœcesano absente, vel ordinationes non habente, literæ dimissoriæ dabuntur, in eis vtique huiusmodi causa absentiæ diœcesani Episcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimenda est; quod qui non fecerint, officij, & dignitatis, seu administrationis, ac vocis actiuæ & passiuæ priuationem, ac alias pœnas incurrunt, S. Congr. ☞ Episcop. & Regul. *sub die 15. Martij* 1596. testibus Campan. *in diuers. iuris canon. rub.* 12. *c.* 13. *num.* 37. Molfes. *in summa Theolog. moralis, tract.* 2. *c.* 2. *n.* 23. & aliis per me citatis *de officio, & potest. Episcopi, p.* 2. *alleg.* 7. *n.* 18.

12. Superiores Regulares, qui habuerint speciale priuilegium concedendi suis Monachis literas dimissorias ad quemcunque Episcopum, licèt in illo non exprimatur quòd illud valeat nouitiis communicare, posse tamen etiam nouitiis illas, vt à quocunque Episcopo ordinentur, sicut cæteris Monachis professis concedere, tenent Sanch. *in præcept. Decal. tom.* 2. *lib.* 6. *c.* 10. *in fin.* Ioan. Baptist. Tiber. *in instr. pro ordinand. c.* 7. *quæst.* 50. Barth. de Vechis *in praxi obseruanda in admittendis ad religionis statum nouitiis, disp.* 11. *q.* 8. *n.* 3. *v. si verò,* Tamburin. *de iure Abbatum, tomo* 2. *disput.* 2. *q.* 27. *num.* 2.

13. *γ Vel Capitula*, &c.] Capitulo Canonicorum non licere dimissorias concedere ex hoc decreto, etiamsi territorium habeat distinctum & exemptum ob immemorabilem possessionem, & sint iudices ordinarij, tradit Sel. *d. cap.* 19. *n.* 33. attestans sic olim ☞ fuisse resolutum *in Sulmonen.* 5. *Iulij* 1575.

14. Sed non intrare dispositionem huius decreti contra Capitulum ordinarium priuatiuè ad Episcopum, iúsque habens visitandi, & congregandi Synodum, tenent Steph. Grat. *discept. forens. c.* 112. Campan. *in diuers. iuris can. rub.* 9. *c.* 8. *n.* 4. Grilenzon. *cons.* 142. *n.* 28. & 30. Carlin. *q. forens. lib.* 1. *c.* 46. *n.* 19. Ego ipse *d. p.* 2. *alleg.* 7. *n.* 8.

15. *δ Ad Episcopos*, &c.] Illum quoque dici proprium Episcopum ad dimissorias concedendas, in cuius diœcesi ordinandus beneficium habet refert decisum Armend. *in addit. ad recop. legum Nauar. lib.* 1. *tit.* 18. *l.* 7. *de Episcopis, n.* 61. *v. proprius.*

Episcopum absentem à sua diœcesi posse dare litteras dimissorias, si absentes diœcesani illas petierint, vt ordinari possint ab alio, & propter absentiam valde eis incommodam venire ad subiiciendum se examini Ordinarij, posse ipsum ordinarium Episcopum examen illorum demandare Episcopo loci, in quo degunt, refert decisum Armend. *d. l.* 7. *de Episcopis. n.* 59. & *n.* 42. *v. nem,* addit idem seruandum esse in casu, quo Episcopus fuerit præsens, & noluerit habere Ordines, ita tamen si susceptio Ordinum data opera non fuerit dilata in id tempus, quo Episcopus diœcesanus nullas esset habiturus ordinationes. 16.

Vicarium generalem Episcopi huiusmodi litteras dimissorias concedere non posse cùm ad id vicariatus officium non extendatur, nisi Episcopo in remotis agente, probat *cap. cum nullus, de tempor. ordinat. lib.* 6. & tenent Sbrox. *de offic. vicarij, lib.* 2. *quæst.* 41. Gutier. *canon. lib.* 2. *cap.* 17. *num.* 20. Zerol. *in praxi Episcop. p.* 1. *verb. vicarius.* §. 4. Petr. Gregor. *syntagm. iuris lib.* 16. *cap.* 9. *n.* 3. Azor. *institut. moral. part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 45. *quæst.* 7. Fr. Emman. *tom.* 1. *summ. c.* 61. aliàs 62. *num.* 4. Piasec. *in praxi Episcop. p.* 1. *c.* 1. *n.* 13. *vers. concedit.* Alxed. *in simili prax. p.* 1. *c.* 5. *de ordination. n.* 97. Thom. Valasc. *tom.* 1. *alleg.* 5. *à n.* 7. Sanch. *in opusc. moral. tom.* 2. *lib.* 7. *c.* 1. *dub.* 20. *n.* 40. Steph. Gratian. *Marchia decis.* 98. *à num.* 14. Narbona *de appellat. à vicario ad Episcopum, p.* 1. *n.* 197. Venero *in examine Episcop. lib.* 1. *c.* 16. *n.* 12. Campan. *d. rubr.* 9. *c.* 8. *n.* 3. Molfes. *in summa Theologiæ moralis, tract.* 2. *c.* 2. *n.* 22. Homobon. de Bonis *de examine eccles. part.* 1. *tract.* 2. *c.* 1. *quæst.* 6. *in fine.* Ego ipse *d. p.* 2. *alleg.* 7. *n.* 9. Et de vicario Capituli Sede vacante dictum est *in colleg. ad c.* 10. *sess.* 7. *de reformat.* 17.

ε Concedentes autem dimissorias contra formam, &c.] In quas pœnas incidat Episcopus sine dimissoriis alienos Clericos ordinans, & ordinatus, tradunt Homobon. de Bonis *dict. tract.* 2. *c.* 1. *quæst.* 9. Bonac. *de suspensionib. in particulari disp.* 3. *quæst.* 1. *punct.* 11. 18.

Vicarium Capituli Sede vacante litteras dimissorias ad Ordinem concedentem, quibus tamen vsus non est ille, cui concessæ fuerunt, incidere in pœnas huius decreti, quia actus fuit perfectus quoad illum per quem non stetit, refert decisum Garc. *in addit. ad suum tract. de benefic. p.* 5. *cap.* 7. *num.* 92. 19.

ζ Ab officio, & beneficio per annum, &c.] Abbates & alios quoscunque quantumuis exemptos, qui faciunt litteras dimissorias aliis, quàm sui, subditis Regularibus, suspensionem totalem per annum incurrere, asserunt Tolet. *in instruct. Sacerd. lib.* 1. *cap.* 49. *n.* 5. Sayr. *de censur. lib.* 4. *c.* 13. *n.* 5. Nouar. *in singul. canon. concil.* 105. *n.* 7. 20.

Minoribus ordinandi seruent interstitia, exerceant Ordinis suscepti officium, reuereantur superiores in Ordine, frequenter Communionem sumant sintque tales, quos scientiæ spes maioribus Ordinibus dignos ostendat, annus sit medius à postremo minorum ad primum maiorum Ordinum.

CAPVT XI.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Ordines minores iis saltem, qui linguam Latinam intelligant, conferantur.*
3. *Episcopus ita demum interstitia minorum Ordinum, potest remittere, si ei magis expedire visum fuerit.*

4. Temporis interuallum quod debeat interuenire inter vnum, & alterum Ordinem minorem.
5. Causa quacunque sufficit ad dispensandum in interstitiis Ordinum minorum.
6. Ordines minores & prima Tonsura vni vna die conferri non aliter licet quàm si ita in loco fuerit consuetum.
7. Interstitia abbreuiandi facultas remittitur arbitrio Episcopi.
8. Ordines minores cum Subdiaconatu poterit Episcopus simul conferre, vbi vigeret de hoc consuetudo ante Concil. Trid. legitimè obtenta.
9. Parochus potest infra annum ad Sacerdotium promoueri, etiamsi non habeat aliquem Ordinem sacrum.
10. Necessitas, vel vtilitas sufficit ad dispensandum in interstitiis.
11. Abbas in iis casibus in quibus Tonsuram, & minores Ordines conferre valet, dispensare potest in interstitiis.

MInores Ordines iis, α *qui saltem* [a] *Latinam linguam intelligant*, β *per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo* expedire magis videtur, conferantur: vt eo accuratiùs, quantum sit huius disciplinæ pondus, possint edoceri, [b] ac in vnoquoque munere, iuxta præscriptum Episcopi se exerceant: idque in ea, cui ascripti erunt, [c] Ecclesia, γ *nisi fortè ex causa studiorum absint*: atque ita de gradu in gradum ascendant, vt in eis cum ætate vitæ meritum, & doctrina maior accrescat. Quod & bonorum morum exemplum & assiduum in Ecclesia ministerium, atque maior erga Presbyteros, & superiores Ordines reuerentia, & crebrior, quàm antea corporis Christi Communio maximè comprobabunt. Cúmque hinc ad altiores gradus, & sacratissima mysteria sit ingressus, nemo iis initietur, quem non scientiæ spes maioribus Ordinibus dignum ostendat. δ *Hi verò non nisi post annum* à susceptione postremi gradus minorum Ordinum ad sacros Ordines promoueantur: ε *nisi necessitas, aut Ecclesiæ vtilitas*, ζ *iudicio Episcopi*, aliud exposcat.

a Cap in singulis. 77. dist. & infi. c. 13.
b Infrà c. 17 & c. 1. 23. dist.
c 1. Braccar. c. 38. Vide 1. Nicæ c. 2. Sardi c 13. & Garum Papam.

1. VIde Conc. Braccharen. IV. *act.* 2. *c.* 1. Viuald. *in candel. aureo*, vbi *de sacram. Ordinis, vers. sexta*. Fr. Emman. *q. regul. tom.* 3. *q.* 24. *a.* 3. Franc. Leon. *in thesauro fori eccles. p.* 1. *c.* 14. *n.* 21. & 22. Thom. Valasc. *allegat. iuris tom.* 1. *allegat.* 4. *à princip.* Valenz. *cons.* 107. *n.* 1. *tom.* 1. Hurtado *de Sacram. tom.* 2. *de Ordine diff.* 23. Fr. Ludouic. Miranda *in man. Prælat. tom.* 1. *p.* 38. *art.* 5. *concl.* 2. Bonacin. *de Sacram. disp.* 8. *q. vnica puncto* 4. *n.* 32. *cum seqq.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi p.* 2. *alleg.* 11. *n.* 13. *cum seqq.* Marchin. *de Ordin. tract.* 1. *p.* 7. *c.* 3.

2. α *Qui saltem Latinam linguam intelligant*, &c.] Vide Homobon. de Bonis *de humana vitæ statib. p.* 1. *c.* 20. *vers. secundo*. Marchin. *de sacram. Ordin. tract.* 1. *p.* 7. *c.* 1. *n.* 5. Thom. Valasc. *alleg.* 9. *n.* 5. Hurtado *de Sacram. tom.* 2. *tr. de Ordine diffic.* 22. *vers. pro quatuor*. Posse tamen Episcopum arbitrari magis expedire Ecclesiæ, si Ordines minores conferat ei qui etsi adhuc Latinam linguam non intelligat, est tamen bonæ indolis, & pro ætate docilis, tenet Menoch. *de arbitr. casu* 425. *n.* 58. quem refero, *d. p.* 2. *alleg.* 11. *n.* 6.

3. β *Per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo*, &c.]. Vide Maiol. *de irreg. lib.* 3. *c.* 24. *n.* 13. Lod. Miranda *d. tom. q.* 38. *art.* 5. *concl.* 2. & *art.* 8. *conclus.* 1. Bonacin. *d. puncto* 5. *n.* 32. Mari. Antonin. *var. resolution. lib.* 1. *resol. fin. casu* 26. Vgolin. *de officio Episcopi c.* 26. §. 27. *n.* 4. Homobon. de Bonis *de examine eccles. p.* 1. *tract.* 2. *c.* 2. *quæs.* 14. metipsum *d. alleg.* 11. *num.* 14. Marcel. Vulpe *in praxi iudic. c.* 7. *n.* 7. *vers. quatenus*.

4. Quod autem interuallum inter vnum, & alterum ex minoribus Ordinibus interuenire debeat, solet ab aliquibus in dubium reuocari, quidam, ex quorum numero sunt Maiol. *d. c.* 24. § 13. & Vgolin. *d. cap.* 27. *num.* 4. putant illud sufficere de vno ex temporibus generalium ordinationum ad aliud. Alij verò existimant sufficere illud quod daretur de vno die festo ad alium proximum, vt sunt Sorb. *in compend. Mendicant. vers. Ordo, vers. & sic bene*, Campan. *in diuersor. iuris canonici rubr.* 6. *cap.* 3. *num.* 13.

5. Et quamuis ad dispensandum in interstitiis Ordinum minorum quæcunque causa sufficiat, cùm id iudicio Episcopi remittat Concilium in præsenti, Hieron. Roderic. *in compend. q. regul. resol.* 106. *n.* 21. laudabilius tamen erit ab hac dispensatione abstinere, nisi immineret necessitas, vel alia vrgens causa ei bene visa, vt tenet Ludou. Miranda *in man. Prælat. tom.* 1. *q.* 38. *art.* 2. *concl.* 2. Mar. Anton. *d. casu* 26.

Vnde minores Ordines, & primam Tonsuram vni vna die conferre non aliter licere, quàm si ita in loco fuerit consuetum, resoluunt Syluest. *verb. Ordo* 2. *n.* 9. *vers. tertium*, Rebuff. *super reg.* 23. *Cancel. vers. item cupiens*, Henriq. *in sum. lib.* 10. *c.* 11. §. 4. Campan. *d. rub.* 6. *c.* 2. *n.* 60. & decisum refert Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib.* 1. *tit.* 18. *l.* 7. *num.* 57. *in fine*. 6.

γ *Nisi fortè ex causa studiorum absint.*] Vide Horat. Lucinm *de priuil. scholast. priuil.* 99. Marchin. *de Ordine tract.* 1. *part.* 7. *cap.* 3. *num.* 4.

δ *Hic verò nonnisi post annum*, &c.] Hoc decreto arbitrio Episcopi remitti facultatem abbreuiandi interstitia, non autem promouendi, vel dispensandi vt quis promoueatur vna die ad vltimum minorum cum primo sacrorum, tenent Maiol. *d. lib.* 4. *c.* 11. *post num.* 1. & *lib.* 3. *c.* 24. *post n.* 13. Menoch. *de arbitr. casu* 564. *n.* 6. Salzed ad Bernard. *in pract. c.* 25. *vers. vna eadémque die, in nouiss. impress.* 7.

Posse Episcopum vbi vigeret consuetudo ante Concil. Trident. obtenta vt simul minores Ordines cum Subdiaconatu dari possint, eos licitè his quoque temporibus simul conferre, resoluunt Nau *in man. c.* 25. *n.* 71. *vers. octauo*, Rebuff. *in praxi benef. tit. de clericis malè promot. gloss.* 1. *n.* 18. Sorb. *in compendio priuil. Mendicant. verb. Ordines sacri, vers. & licet*, Viuald. *in candelab. aureo, tit. de sacrament. Ordinis n.* 36. Henriq. *in sum. lib.* 10. *c.* 11. §. 4. Soar. *tom.* 5. *de censur. disp.* 31. *sect.* 1. *n.* 41. Gutier. *canon. l.* 1. *c.* 26. *n.* 31. & 32. Fr. Emman. *q. regul. tom.* 3. *q.* 23. *art.* 4. Fr. Ludou. Miranda *d. q.* 39. *art.* 8. *concl.* 2. Thom. Valasc. *allegat. iuris tom.* 1. *alleg.* 4. *num.* 2. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 32. *tract.* 2. *num.* 70. *vers. ad hanc*. Bonacin. *d. puncto* 5. *num.* 36. Homobon. de Bonis *d. c.* 20. *vers. secundo*. Villalob. *d. tract.* 11. *diffic.* 12. *à n.* 3. Hieron. Roderic. *in compendio quæst. regul. resol.* 106. *num.* 21. Alzed. *d. c.* 5. *de ordination. n.* 24. Sanch. *in opus. moral. lib.* 7. *c.* 1. *dub.* 33. *à num.* 7. 8.

Contra Maiol. *d.lib.4. cap.21.n.1.* Menoch. *d. casu 564.n.8.* Salzed. *d. vers. vna, eademque die,* Venero *in examine Episc.lib.1. c.18.n.13.* existimantes per Concilium in præsenti sublatam esse omnem contrariam consuetudinem.

9. Licèt ex decreto Concilij in præsenti post minores Ordines expectandus esset annus antequam quis ad sacros Ordines promoueretur, posse tamen quem Parochialem acquirere, & infra annum ad sacerdotium promoueri, etiamsi non habeat aliquem Ordinem sacrum refert decisum Garc. *de benefic p.7.c.4.n.47.* Azor. *instit.moral.p.2.lib.6.c.5. q.9.ad fin.* me citato *in hoc loco,* Monet. *de commutat.vltim.volunt.c.10.n.184.*

10. ¶ *Nisi necessitas, aut vtilitas Ecclesiæ,* &c.] Ergo sufficit necessitas, vel vtilitas, quia Concilium in hoc casu vtitur forma loquendi disiunctiua. Ita Bonac. *de suspension. in particulari, disp.3.q.1.puncto 4.n.4.v.ego respondeo.*

ζ *Iudicio Episcopi,* &c.] Iudicio Episcopi committit quòd necessitate, aut vtilitate Ecclesiæ postulante interstitia temporum suppleantur, Maiol. *de irreg.lib.4.c.11.n.2.* Nau. *cons.6.n.2. & cons.12. de tempor.ordinat.* Fr.Emman. *in sum.tom.2.cap.16. n.6.* Valenzoel.*cons.107.num.7.tom.2.* Vel Abbatis in iis casibus in quibus Tonsuram & minores Ordines conferre potest, vt per Mirand.*d.q.38.art.7.* Campan.*rub.12.cap.13.num.43.* Bonac. *d.punct.4. n.6.* & metipsum *d.p.2. alleg.18.num.3. & 11.* seu Capituli Sede vacante, vt per Marcel. Vulpe *in praxi iudic.eccles.c.44.n.27.* vbi refert ita censuisse sacram congregat. Concilij, quem refero *in tract. de Canonicis cap. vlt. sub num. 102. vers. trigesimo quarto.* 11.

Ætas hic expressa ad Subdiaconatum, Diaconatum, & Presbyteratum, seruanda etiam per Regulares examinandos ab Episcopo.

CAPVT XII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Annus 22. inceptus sufficit ad Subdiaconatum.*
3. *Dies bissexti in legitima ætate nō est computandus.*
4. *Ætas non a die conceptionis, sed a die natiuitatis computanda.*
5. *Suspensi sunt à sacrorum Ordinū exequutione aliquem illorum suscipientes ante legitimam ætatem.*
6. *Sacerdos ante legitimam ætatem factus irregularitatem non incurrit faciendo actus illi Ordini deputatos nisi celebret.*
7. *Irregularitatem non contrahit ille qui non expleto 24. anno presbyterij Ordinem suscepit.*
8. *Suspensionem in Bulla Pij V. comminatam contra recipientes sacros Ordines ante legitimam ætatem incurrunt solum vbi id fecerint cum lethali culpa.*
9. *Ordines sacros suscipiens ante legitimam ætatem ex bona fide parentum, suspensionem non incurrit.*
10. *Clericus promotus mala fide ad Ordinem sacrum ante ætatem an possit beneficiis priuari.*
Regulares virtute suorum antiquorum priuilegiorum non possunt ordinari ante legitimam ætatem. ibid.
11. *Ordinatus temere ante legitimam ætatem à suspensione prius absolui debet, quàm Ordinum exercitio se immisceat.*
12. *Suspensio incursa ob Ordines sacros susceptos ante ætatem, potest tolli ab Episcopo post sufficientem emendationem & punitionem.*
13. *Absolutus per Episcopum à suspensione contracta ob susceptionem Ordinum ante legitimam ætatem, non potest ante illam in præfatis Ordinibus ministrare.*

a 2. Tolet. c. 2. & 5. Carth. c. 4. & Agath. c. 16. annum 15. requirebāt. b Annū 30. sequitur Fabianus dist. 71. Siquis & Bonifac. 1. Concil. 4. Tolet. c. 18. c generalem de ætat. & qualit. in clem.

NVllus in posterum ad Subdiaconatus Ordinem *α ante vigesimum secundum*, ad Diaconatus ante [a] vigesimum tertium, ad Presbyteratus [b] ante vigesimum quintum ætatis suæ annum promoueatur. Sciant tamen Episcopi, non singulos in ea ætate constitutos, debere ad hos Ordines assumi, sed dignos duntaxat, & quorum probata vita senectus sit. β *Regulares quoque nec in minori ætate,* nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur: priuilegiis quibuscumque, quo ad hoc penitus exclusis.

1. VIde Nau. *in man. c.25.n.69. cum seq. & n.103.* Henr. *in sum.lib.10.c.19.§.2. & lib.13.c.38. §.2.* Gutier. *canon.lib.1.c.26.n.8.* Fr.Emman. *quæst. regul.tom.3 q.13.art.6.* Petr. de Ledesm. *in sum.p.1. de sacram.* vbi de sacramento Ordinis, *c.7. à princ.* Franc. Leon. *in thesauro fori eccles.p.1.c.4.num.31.* Zerol. *in praxi Episcop.p.1.verb.Ordo §.1.* Piasec. *in simili praxi p.1.c.1.sub rub.de requisitis ætatis n.23. pag.34.* Monet. *de distribut.quotid.p.2.q.19.n.12.* Nicol. Garc. *de benef.p.7.c.4.n.21.* Galganet. *de iure publico lib.3.tit.24.25. & 26.* Armend. *in addit. ad recopil. legum Nauar. lib.1.tit.2.l.1. de ætate in declar.n.4.* Bonac. *de Sacrament. disp.8.q. vnica punct. 5.n.11.* Valer. Reginald. *in praxi fori pænit. lib.30. tract.3. num. 166.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom.2. disp.10.n.102.* Vgolin. *de officio Episcopi cap.26.§.6.n.4. & 5.* Fr. Ludou. Mirand. *in man. Prælator. tom.1.q.39.art.2.* Carol. de Graffis *de effectib. clerical. in prælud.n.289.291. & 295.* Campan. *in diuersorio iuris Can. rub 7.c.3.* Zypæ. *in analytica postremi iuris eccles. enarrat. sub tit. de elect. n.11.* Homobon. de Bonis *de examine eccles.p.1.tract.1. c.10.q.60.v.ad maiores,* Hier. Roder. *in compendio qu.regul. resol.106. num.8. cum seqq.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi p.2.alleg.16.* Sebast. Cæsar. *in relect. de eccl. hierarchia p.1.disp.10.§.vlt.n.7.* Bonac. *de suspension. in particulari disp.3.q.1. punct.1.* Philibert. Marchin. *de sacram. Ordinis tract.1.p.5. c.2. per tot.* Marcel. Vulpe *in praxi iudic.c.7.num.3. & c.8.num.4.* Sanch. *in opusc.moralib. lib.7.cap.1. dub.33.* Hurtado *de Sacram.tom.2.tract.de Ordine diffic.21.vers.sed quamuis,* Tamburin. *de iure Abbatum tom.3.disp.5.q.21.n.71.*

α Ante vigesimum secundum, &c.] Sufficere inceptum asserunt Henriq. Gutier. Franc. Leo, Valer. Reginald. & Lodou. Miranda *locis citatis,* Villalob. *d.tract.11.diffic.11.n.2.* Hieron. Roder. *d.resol.106. num.9.* 2.

Diem bissexti in ea legitima ætate computandum non esse, tenent Henriq. *d.§.2.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccl. post res.276. in notab. de materia sacrament. Ordinis, v. quoad interstitia in 2. edit.* 3.

Ego

Ego ipse *d. alleg. 16. n. 2.* Contra Fornat. *de Ordine cap. 3. num. 5.* Bonacin. *dicto puncto 5. num. 15. & de suspensione in particulari d. puncto 1. n. 5.* Molfes. *d. tract. 2. cap. 12. num. 8.* Marchin. *d. p. 5. c. 4. num. 15.* Quare si in ætate ad Ordines vnus dies, aut vna hora desideretur, vitiatur factum, quia hic non habet locum regula illa, *Quod parum distat, nihil distare videtur*, sicut nec in aliis, in quibus ius tempus præfinitum exigit, Henriq. *d. §. 2. in gloss. lit. O.* Pont. *de Matrim. lib. 7. c. 65. n. 1.* nouissime Antonin. Diana *moral. resol. p. 5. tract. 5. resol. 17.*

4. Ætatem non à die conceptionis, sed à die natiuitatis computandam esse, tradunt Cou. *de sponsal. lib. p. 2. c. 8. §. 2. n. 3.* Mandos. *de minori ætate c. 1. n. 25.* Sanch. *in præcepta Decalog. tom. 1. lib. 4. cap. 35. num. 4.* Bonacin. *d. puncto 1. n. 6.* Sel. *in select. canon. c. 14. num. 8.* vbi refert fuisse decisum *sub die 4. Decembris 1627.* ætatem incipere à die natiuitatis, non à die Baptismi.

5. Recipientes aliquem ex sacris Ordinibus ante legitimam ætatem, à suorum Ordinum executione ipso iure suspensos esse, & si huiusmodi suspensione durante in eisdem Ordinibus ministrare præsumpserint, eo ipsos irregularitatem incurrere statuit Pius II. *in sua constit.* incip. *Cum ex sacrorum, sub dat. 15. Kal. Decembris 1461.* & tradunt Cou. *in Clem. si furiosus p. 1. § 1. n. 4.* Nau. *in man. c. 25. n. 70.* Soar. *de censur. to. 5. disp. 31. sect. 1. n. 33.* Mari. Alter. *in simili tract. tom. 2. disp. 10. cap. 2. col. 4. & 5.* Bonacin. *de suspens. omnibus in particulari disp. 3. q. 1. puncto 1. n. 1.* Ludou. Miranda *d. q. 39. art. 6. & 9.* Pottel. *in dubiis regularib. verb. Ordines sacri num. 13.* Villalob. *d. tr. 11. diffic. 11. num. 6.* Auila *de censur. p. 3. disp. 5. dub. 7. per tot.* Marcel Vulpe *in praxi iudic. fori eccles. cap. 8. num. 2. & 3.* Lezana *in sum. quæst. Regul. cap. 14. num. 2.* Rota *decis. 481. n. 5.* apud Farin. *p. 2. recentior.* Hieron. Roder. *in compendio q. regul. resolut. 106. n. 12.* vbi in hoc casu ait contrahi irregularitatem cùm Sacerdos celebrat, Diaconus cantat Euangelium, & Subdiaconus Epistolam solemniter.

6. Vnde ad incurrendam huiusmodi irregularitatem non sufficere sacerdotali Ordine ante legitimam ætatem initiatum actus illi Ordini conuenientes, depuratos exercere, si non celebret, resoluunt Nau. *cons. 9. de cleric. excomm. ministr. in antiq.* aliàs *cons. 7. de ætate, & qual. in nouis.* Fr. Emman. *in sum. tom. 1. c. 166. conclus. 1. & quæst. regul. tom. 3. q. 13. art. 12.* Aloys. Ricc. *in decision. curiæ Archiepiscop. Neapolit. decision. 130. num. 2. part. 4.* Bellet. *disquis. clerical. part. 1. tit. de discipl. clericali §. 5. num. 58.*

7. Hinc etiam prouenit irregularitatem non contrahere illos, qui non expleto vigesimo quarto anno presbyteri Ordinem suscipiunt, ex illa ratione, quia Ecclesia non eam reputat Missam, quam tunc vnà cum Episcopo ordinante celebrarunt. Ita Medin. *in sum. lib. 1. cap. 11. §. 8.* Quarant. *in sum. Bullarij, verb. Ordo, vers. ampliatur illa,* Fr. Emman. *d. tom. 1. sum. cap. 68. concl. 2.* Henriq. *lib. 14. cap. 3. §. 6. in fine,* Soar. *de censur. disput. 31. sect. 2. n. 71.* Sayr. *eod. tract. lib. 4. c. 16. num. 23. & lib. 6. c. 12. num. 11.* Auila *in simili tract. p. 3. disput. 4. dub. 7. vers. dico secundò,* Pottel. *d. verb. Ordines sacri, num. 7.* Galet. *in margarita casuum conscient. verb. Ordo 4.* Vgolin. *d. c. 26. §. 6. n. 5. vers. secundo excipitur,* Bellet. *d. §. 5. num. 57.* Mar. Alter. *de censur. tom. 2. disp. 9. cap. 4. col. 12. & seqq.* Nald. *in summ. verb. Sacerdos,* Hurtado *in tract. de suspens. diffic. 13. num. 361.* Marchin. *d. tract. 1. p. 5. cap. 3. num. 16.* Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori eccles. cap. 8. n. 3.* Lanteut. de Franchis Barbos. *Collect. in Concil. Trid.* *in controuers. inter Episcop. & Regular. pag. 82. in resp. ad 22.* Antonin. Diana *moral. resolut. p. 5. tract. 10. resol. 37.*

Contra Couarr. *in c. alma mater, p. 2. §. 3. n. 5. vers.* Hieron. à Sorbo *in compendio priuileg. mendicant. verb. Ordines sacri, vers. sed hic aduertendo,* Nauarr. *consil. 4. in antiq.* aliàs *cons. 8. in nou. de cleric. excommun. min.* Salezed. ad Bernard. *in pract. c. 26. vers. 5.* Bonacin. *de Sacram. disp. 8. q. vnic. puncto 5. num. 13. & de suspensionibus omnibus in particulari, disp. 3. q. 1. puncto 1. num. 9.* existimantes irregularitatem contrahi eo ipso quòd quis ante legitimam ætatem Presbyter ordinatur.

Suspensionem in d. Bulla Pij II. comminatam contra recipientes sacros Ordines ante legitimam ætatem incurri solùm vbi id fecerint cum lethali culpa, resoluit Bonacin. *d. puncto 1. num. 3.* & ideo credentem probabiliter se habere legitimam ætatem, si ignoranter ante illam Ordines susciperet, non incidere in dictam suspensionem, & consequenter, nec irregularem fieri, tenent Nauarr. *in man. cap. 27. num. 156. & in cap. accepta, apposit. 8. num. 34. de rest. spoliat. & cons. 9. num. 3. de tempor. ordin. & cons. 3. sub num. 1. de ætate, & qual.* Henriq. *in summa lib. 13. cap. 38. §. 1. in fine,* Salzed. *d. cap. 26. vers. primo quod dispositio,* Sanch. *de matrimon. lib. 7. d. sp. 30 prope fin.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 32. tract. 2. num. 70.* Fr. Ludouic. Miranda *d. q. 39. art. 6. in fine.* Ego ipse *d. allegat. 16. num. 17.* Bonacin. *d. puncto 1. num. 3.* Pottel. *in addit. ad dubia regul. vers. Ordines sacri, num. 2.* Hieron. Rodetic. *d. resol. 106. n. 27.* Villalob. *in sum. tom. 1. tr. 11. diffic. 11. num. 6.* Hurtado *in tract. de suspens. diffic. 13. num. 36.* Præpos. *in 3. part. quæst. vnic. de sacram. Ordinis dub. 17. num. 167.* Antonin. Diana *d. p. 5. tract. 10. resol. 32.* 8.

Si etiam illum qui bona fide suorum parentum ante legitimam ætatem Ordines sacros suscepit, non affici pœna suspensionis resoluunt Quarant. *d. verb. Ordo, vers. quibus sic specialiter.* Bonacin. *de Sacram. disp. 8. quæst. vnica, puncto 5. num. 13. vers. verùm,* Vgolin. *d. cap. 26 §. 6. num. 5. vers. excipitur tamen primo,* Bellet. *d. tit. de disciplina clericali, §. 5. num. 60.* Iacob. de Graff. *in aureis decis. lib. 4. cap. 27. num. 22.* Filliuc. *tom. 1. tract. 17. cap. 5. num. 84.* Laurent. de Franchis *in controuers. inter Episcop. & Regul. pag. 82. in resp. ad 23.* Ego ipse *d. alleg. 16. num. 20.* Ac proinde huiusmodi ante legitimam ætatem ad sacros Ordines promotum si celebrauerit credens id sibi licere, irregularitatem non incurrere tenent Couarr. *in d. Clement. si furiosus, part. 1. §. 2. num. 4.* Bellet. *d. §. 5. num. 59.* Ludouic. Miranda *d. q. 39. art. 10. in fine,* Hieron. Rodet. *d. loco n. 14.* 9.

An clericus promotus mala fide Ordinem sacrum ante ætatem possit beneficiis priuari, vide Aloys. Ricc. *in praxi aureæ resol. 105.* 10.

§ Regulares quoque nec in minori ætate, &c.] Regulares virtute suorum antiquorum priuilegiorum non posse ordinari ante legitimam ætatem præscriptam in hoc decreto, asserunt Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 3. q. 23. art. 6. & in addit. ad summ. tom. 4. cap. 77. concl. 1.* Sayr. *de censur. lib. 6. cap. 12. num. 14. & 15.* nouissime Tambur. *tom. 2. de iure Abbatum disp. 5. q. 11. n. 73.* Vgolin. *de officio Episcopi, c. 20. §. n. 1.* Ludou. Miranda *d. q. 39. art. 1.* vbi subdit se nescire de aliqua concessione, quæ id concedat Regularibus post Trid. Conc. Pottel. *in dubiis reg. verb. Ordines sacri, num. 1.* Marchin. *d. tract. 1. p. 5. cap. 3. num. 6.* Hurtado *de Sacram. tom. 2. tract. de Ordine diffic. 21. vers. & id voluit.*

11. Ante legitimam ætatem temere ordinarum à suspensione absolui prius necesse esse, quàm Ordioum exercitio se immisceat, nec sufficere attingere, seo perueooire ad ætatem requisitam, vt sine præfata suspensione solemniter administret, resoluunt Hieron. Roder. *d. resol.* 106. *n.* 14. Bonac. *de suspensionibus in particulari, disp.* 3. *q.* 2. *punct.* 1. *n.* 2.

12. Suspensiooem autem huiosmodi tolli posse ab Episcopo post sufficientem emendationem, & punitionem, quia io d. Bulla Pij II. non reperitur reseruata, tradoot Soar. *tom.* 5. *de censur. disp.* 31. *sect.* 1. *n.* 32. Hieron. Roder. *d. ref.* 106. *n.* 26. *in med.* Bonac. *d. puncto* 1. *n.* 11. Idem posse Prælatos Regulares respectu suorum subditorum, resoluuot Henr. *in sum. lib.* 14 *c.* 20. § 3. Ludoo. Beia *resp. casuum consc. p.* 4. *cas.* 37. *v. aduertendum*, Portel. *verb. Ordines sacri n.* 14. Hier. Roder *d. resol.* 106. *n.* 26.

Illum, qui ab Episcopo, vel ab alio absolutus fuit 13.
à suspensione contracta ob susceptiooem Ordinum ante legitimam ætatem, non posse ante illam in præfatis Ordinibus ministrare, non defectu suspensionis, qoam præsuppono ablatam fuisse, sed ob irregularitatem ex defectu ætatis in qua Episcopus non dispensat, referunt decisum Garc. *de benef. p.* 2. *c.* 5. *n.* 51. Bonac. *de puncto* 1. *n.* 13. *vers. secundo.*

Subdiaconi ordinentur sperantes se continere posse, diebus festiuis, quibus Altari ministrauerint, communionem sumant, annus sit elapsus ante promotionem ad Diaconatum, Ordines sacri duo nulli conferantur eadem die.

Capvt XIII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Religiosi non tenentur habere tantam litterarum peritiam, quantam clerici seculares.*
3. *Ordinatus sacris Ordinibus tenentur ex proprio voto non expressè, sed facto ipso & tacitè emisso ad seruandam castitatem per Ecclesiæ præceptum.*
4. *Subdiaconi si per annum saltem in eo Ordine non sint versati, ad altiorem ascendere non permittantur, nisi, &c.*
5. *Interstitia non sunt mathematicè computanda, sed ecclesiasticè, & iuxta ritum Ecclesiæ.*
6. *Diœcesano ordinandi spectat in interstitiis dispensare non verò ordinatori.*
7. *Interstitia remittendi facultas Episcopo concessa transit in Capitulum, seu eius vicarium Sede vacante.*
8. *Episcopus dispensare potest cum Religiosis in interstitiis ex causa sibi per attestationem suorum superiorum manifesta.*
9. *Dispensare tacitè videtur Episcopus in interstitiis si assumat aliquem scienter intra anni curriculum ad Ordines.*
10. *Episcopus non seruatis interstitiis ordinans subditum, nullam pœnam incurrit.*
11. *Ordinatus non seruatis interstitiis nullam ipso iure incurrit censuram, vel irregularitatem.*
12. *Duo Ordines sacri non eodem die etiam Regularibus conferantur.*
13. *Episcopus plures sacros Ordines vni conferens eodem die suspenditur à collatione Ordinum donec à Papa dispensetur.*
14. *Ordines plures vno die suscipiens absque Papa dispensatione suspenditur à posteriori illegitimè suscepto.*

a 1. Tit. 3. b 4. Tolet. 19. SVbdiaconi, & Diaconi ordinentur, [a] vt habentes bonum testimonium, & in minoribus [b] Ordinibus iam probati, *α ac litteris*, & iis, quæ ad Ordinem exercendum pertinent, instructi, *β Qui sperant, Deo auctore, se continere posse*, Ecclesiis, quibus ascribentur, inseruiant, sciántque maximè decere, si saltem diebus Dominicis, & solemnibus, cum altari ministrauerint, sacram Communionem perceperint, *γ Promoti ad sacrum Subdiaconatus Ordinem*, si per annum saltem in eo non sint versati, ad altiorem gradum, *δ nisi*
c Hic supra c. 11. *aliud Episcopo videatur*, ascendere non permittantur. *ε Duo sacri* [c] *Ordines non eodem die* etiam Regularibus, conferantur: priuilegiis, ac indultis quibusvis concessis, non obstantibus quibuscumque.

1. VIde Salzed. ad Bernard. *in pract. c.* 25. *litt. D.* Petr. de Ledesm. *in summ. p.* 1. *de Sacrament.* vbi de sacrament. Ordiois, *c.* 8. *conclus.* 11. Franc. Leon. *in thesauro fori eccles. p.* 1. *c.* 4. *n.* 29. Bellet. *disquisit. cleric. p.* 1. *tit. de discipl. cleric.* §. 4. *n.* 22. *in fine*, Fr. Ludouic. Miranda *in man. Prælator. tom* 1. *quæst.* 38. *art.* 6. & 7. Nouat. *in sing. canon. concl.* 78. Marchin. *de Ordine tr.* 1. *p.* 7. *c.* 2. *n.* 3. Hier. Roder. *in compendio q. regul. resol.* 106. *n.* 20. *cum seqq.* met ipsum *de offic. & potest. Episc. p.* 2. *alleg.* 18. & alios in discorsu citatos.

2. *α Ac litteris*, &c.] In Religiosis non requiri tantam litteratum peritiam, qoantam in clericis secularibus, & posse Episcopos sacris initiare monachos ritè legentes, & cantantes dummodo sciant, & intelligant necessaria, & essentialia, quæ communiter scire solent Sacerdotes celebrantes, tenent Fr. Emm. *q. regul. tom.* 1. *q.* 24. *art.* 7. Portel. *in addit. ad dubia regularia, verb. Ordines sacri, n.* 1. Villalob. *part.* 1. *sum. tract.* 11. *diffic.* 11. *n.* 5. Hier. Roder. *d. resol.* 106. *n.* 24. & *resol.* 52. *n.* 22.

3. *β Qui sperant Deo auctore se continere posse.*] Ordinatum sacris Ordinibus teneri ex proprio voto non expressè, sed facto ipso & tacitè emisso, ad seruandam castitatem per Ecclesiæ præceptum, non autem ex obligatione consurgente immediatè ex constitutione Ecclesiæ, tenent gloss. *verb. contin. etiam, in c. cum coniugatus, de conuers. coniug.* Domin. *in c. vnic. de voto, lib.* 6. *n.* 5. & ibi Franc. *num.* 1. *notab.* 4. Host. *in c. cùm olim, de cleric. coniug. n.* 1. vbi Abb. *n.* 4. Card. *in fine*, & Immol. *num.* 7. S. Thomas 4. *dist.* 37. *q.* 1. *art.* 1. *in corpore.* Gotier. *lib.* 2. *canon. c.* 7. *n.* 2 D. Barbos. *in l. ff. soluto matrim. p.* 2. .100. Ægid. de Coninck *de Sacr. tom.* 2. *disp.* 20. *dub.* 13.

Piasec.

Piasec. *in praxi Episc. part. 1. cap. 1. n.* 53. Sanch. *de matrim. lib. 7. disp. 27. n.* 10. Campan. *in diversis iuris canon. rub. 7. c. 3. n.* 22. Vazq. *tom. 3. in 3. p. disp.* 248. *cap. 1. cum seq.* Soar. *tom. 3. de Relig. lib. 9. cap.* 16. *cum seq.* Paul. Laymann. *in Theol. morali, lib. 5. tr. 9. c. 10. n. 1.*

Contra Dec. *in c. at si clerici, in princ. n.* 235. *v. tertio, de iudic.* Bonifac. *in Clement. unic. num. fin. de consanguin. & affin.* Paleoth. *de nothis, & spur. c.* 16. *n.* 15. Balthas. Magol. *in tract. de his qua vi, c. 8. §. 2. n.* 26. Valent. *tom. 4. tr. de sacrament. Ordin. disp. 9. q. 5. punct. 5. §. 1. paulo post princ.* existimantes eam continentiæ obligationem non esse ex voto, sed ex Ecclesiæ statuto.

4. γ *Promoti ad sacrum Subdiaconatus Ordinem,* &c.] Vide Vgolin. *de officio Episc. c.* 26. §. 27. Carol. de Graff. *de effectibus clericalibus in prælud. n.* 326. *cum seq.* Ludouic. Miranda *in man. Prælator. tom. 1. q. 38. art. 6. concl. 3.* Molfes. *in summa Theolog. mor. tract. 2. c. 1. n.* 55. Homobon. de Bonis *de examine Eccles. tract. 2. c. 1. q.* 14. & 15. metipsum *de officio, & potest. Episcopi, p. 2. alleg.* 18. *à princ.* Valenzuel. *tom. 2. cons.* 107. *n.* 1.

5. Interstitia non esse mathematicè computanda, sed Ecclesiasticè, & iuxta ritum Ecclesiæ, videlicet ab vna Quadragesima ad aliam, à Pentecoste ad Pentecostem, quamuis inter primam & secundam Pentecostes festiuitatem nondum sint elapsi duodecim menses, resoluunt decisúmque referunt Hieronym. Sorbo *in compendio priuil. mendicant. verb. Ordines sacri, vers. circa id.* Quarant. *in summa Bullary, verb. Ordo, in fine,* Fornar. *de sacrament. Ordinis, c. 3. n. 4.* Zerol. *in praxi Episc. part. 1. verb. Ordo, §. 4. circa med.* Vgolin. *d. cap.* 16. §. 27. *num.* 6. Campan. *in d. diuers. iuris canon. rub. 6. cap. 3. num.* 12. Aloys. R[...]cc. *in praxi rerum fori Eccles. post res.* 276. *in not[...] de materia sacramenti Ordinis, v. quoad,* Bonac. *de Sacrament. disp. 8. quæst. vnica, punct.* 5. *n.* 33. & *de suspensionibus in particulari, disp. 5. q. 1. puncto 4. §. 2. n.* 6. Iul. Cæs. Madi. *de sacris Ordinibus cap. 4. num.* 17. Lezana *in summ. quæst. Regul. cap.* 14. *num.* 17. Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori Eccl. c.* 7. *n.* 3. Laurent. de Franchis *in controuers. inter Episc. & Regular. pag.* 77. *v. ad* 7. Ego ipse *d. p. 2. alleg.* 18. *num.* 2.

6. δ *Nisi aliud Episcopo videatur.*] Diœcesano scilicet ordinandi, illi enim spectare in interstitiis dispensare, non verò ordinatori, qui cum litteris dimissoriis subditos alienos ordinat, nisi hoc ei in eisdem litteris expressè concedatur, resoluunt Marc. *de iurisd. part. 2. c. 9. n.* 14. Piasec. *in praxi Episcop. p. 1. c. 1. n. 11. pag.* 29. Carol. de Graffis *in dictu prælud. n.* 339. Fr. Ludouic. Miranda *d. num. 1. q. 38. art. 7. concl. 2.* Alzed. *d. part. 1. c. 5. num.* 11. Marchin. *d. tract. 1. p. 7. cap. 2. num.* 5. Ego ipse *d. alleg.* 18. *num* 9.

7. Facultatem remittendi interstitia Episcopo concessam ex causis comprehensis *in hoc cap. & in cap. antecedenti,* in Vicarium Episcopi resoluunt Sbroz. *de offic. Vicary lib. 2. q. 43. n. 28. & 29. q.* 111. *n.* 16. Marchin. *d. p. 7. c. 2. num.* 6. Iul. Cæsar. Madi. *de sacris Ordinibus c. 9. n.* 12. transire in Capitulum, Sede eius vicarium Sede vacante, tradunt Quarant. *in summa Bullarij, verb. Capitulum, v. quarto decimo.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccl. decis.* 715. & 561. *in 1. edit.* aliàs *res.* 606. & 483. *n.* 6. *in 2. edit.* Nouar. *in sing. canon. concl.* 78. *n.* 3. Bonac. *d. disp. 3. quæst. 1. puncto 4. §. 2. num.* 5. Et in specie de vicario Capituli Sede vacante loquentes pariter decisum referunt Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra, lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, n.* 57.

Marc. *de iurisd. part. 2. c. 9. n.* 13. Marchin. *d. tract. 1. part. 7. c. 2. n.* 8. Sanch. *in opuscul. mor. lib. 7. c. 1. dub.* 55. *n.* 6. Carol. de Graffis *de effectibus cler. in prælud. n.* 339. *in fine,* Ego ipse *d. alleg.* 18. *n.* 6. latè Valenzuel. *cons.* 107. *tom. 1.*

Episcopum quoque dispensare posse cum Religiosis ex causa sibi per attestationem suorum superiorum manifesta, resoluunt, decisúmque referunt Hieron. à Sorbo *d. verb. Ordines sacri vers. quoad secundum.* Fr. Emman. *q. regul. tom. 3. quæst. 14. art. 3. & in explic. Bullæ Cruciatæ, ad fin.* Ioan. Bapt. Confett. *in coll. priuil. fol.* 136. Menoch. *de arbitr. casu* 564. Petr. de Ledesm. *in summ. part. 1. de Sacram. vbi de sacrament. Ordinis, c. 8. vers. la difficultad,* Piasec. *in praxi Episcop. part. 1. c. 1. num.* 50. Prosp. de Augustino *in add. ad Quarant. verb. Ordo, prope fin.* Henriq. *in summ. lib. 10. cap. 23. §. 4. in commento littera L.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis.* 561. *in 1. edit.* aliàs *resol.* 483. *n.* 5. *in 2. edit.* Homobon. de Bonis *de tract. 2. cap. 2. quæst.* 15. *in fine,* Vgolin. *de officio Episcopi, c. 10. §. 1. num. 2. & c.* 26. §. 27. *num.* 3. Bonacin. *de Sacrament. disput. 8. quæst. vnica, puncto 5. n.* 34. & *de suspensionibus in particulari, disp. 3. quæst. 1. puncto 4. §. 2.* Ludouic. Miranda *d. q. 38. art. 7. concl. 1.* Portel. *in dubiis regularibus, verb. Ordines sacri, num.* 5. Villalob. *in summa, part. 1. tract. 11. diffic. 12. n. 4. cum seqq.* Hieron. Roderic. *in compendio q. regul. resol.* 106. *n.* 10. Molfes. *in summa Theolog. moralis, tract. 2. cap. 5. n.* 56. vbi refert decisum deberè Episcopos se conformare cum supplicatione superiorum Regularium, quia ad ipsos superiores spectat prouidere, & iudicare circa vtilitatem, & necessitatem Ecclesiarum suarum. Lezana *in summ. q. Regular. cap.* 14. *num.* 15. Laurent. de Peirinis *de priuil. Minimor. tom. 1. const. 1. Sixti IV. §. 22. n.* 35. Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori Eccles. c. 7. num.* 12. Diana *moral. resolut. tom. 1. tract. 2. de dubiis Regular. resol.* 112. Sanch. *in opusc. moralibus lib. 7. cap. 1. dub. 54. n.* 4. licèt *n.* 8. contrarium videatur asserere, Marchin. *d. tract. 1. part. 7. c. 1. num.* 2. Laurent. de Franchis *in controu. inter Episcop. & Regular. pag.* 75. *in fine, vers. ad secundum.* 8.

Episcopum assumentem aliquem scienter intra anni curriculum ad Ordines, tacitè videri in interstitiis cum eo dispensare, resoluunt Maiol. *de irregular. lib. 3. c. 24. num.* 14. Salzed. ad Bernard. *in pract. cap. 25. vers. opportunè,* Menoch. *d. casu* 563. *n.* 10. Carol. de Graffis *de effectibus cleric. in prælud. n.* 342. Vgolin. *d. cap. 26. §. 27.* Molfes. *d. tract. 2. cap. 5. n.* 22. Homobon. de Bonis *de examine Eccles. part. 1. tract. 2. cap. 2. quæst.* 15. Bonacin. *d. disp. 2. quæst. 1. puncto 4. §. 2. numero* 7. Ego ipse *d. alleg.* 18. *num.* 8. 9.

Episcopum non seruatis interstitiis ordinantem subditos nullam pœnam incurrere, asserunt Nauar. *cons. 4. n. 1. de tempor. ordin. in nouis,* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. resol.* 483. *num.* 7. *in 2. edit.* Bonacin. *d. disp. 3. q. 1. puncto 4. num.* 1. Ego ipse *d. alleg.* 18. *n.* 11. 10.

Nec sic ordinatus aliquam ipso iure contrahit censuram, vel irregularitatem, cùm neque à Concilio Trident. neque à iure aliqua talis pœna ei imposita sit, qui non seruatis temporum interstitiis ordinatur, quamuis ab Episcopo suspendi, & aliis pœnis ob Canonis transgressionem puniri possit. Vide tamen Nauarr. *d. cons.* 4. Soar. *tom. 5. de censur. disput. 31. sect. 1. n.* 43. Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. Ordo, §. 8. & p. 1. eod. verb. §. 4.* Piasec. *in similis praxi part. 1. c. 1. num. 50. vers. nullam.* Sayr. *in floribus decis. sub tit. de temporibus et din. decis.* 56. Aloys. 11.

Ricc. *in collect. dec. p. 3. collect.* 576. Bonac. *de Sacrament. disp. 8. quæst. vnica, puncto* 5. *num.* 35. *& de censur. disp.* 3. *q.* 6. *puncto* 5. *n.* 7. Campan. *in diuers. iuris canon. rub.* 6. *c.* 3. *n.* 15. Filliuc. *in quæst. moral. tom.* 1. *tract.* 20. *c.* 7. *n.* 190. Alzedo *de præcell. Episc. dignitat. p.* 2. *c.* 5. *n.* 25. Iul. Cæs. Madi. *de sacris Ordinibus c.* 7. *n.* 11. Antonin. Diana *moral. resolution. p.* 4. *tract.* 2. *resol.* 55. *vers. nota tamen*, Marchin. *d. tract.* 1. *p.* 7. *c.* 2. *n.* 12. Marcel. Vulpe *in praxi c.* 8. *n.* 17. Tambur. *tom.* 3. *de iure Abbatum disp.* 5. *q.* 11. *num.* 74.

12. ɛ *Duo sacri Ordines non eodem die*, &c.] Vide Rebuff. *in praxi benefic. p.* 2. *tit. de clericis ad sacros Ordines malè promotis, gloss.* 1. *n.* 18. Gambar. *de officio Legati à latere, lib.* 2. *n.* 264. Henriq *in summ. lib.* 6. *c.* 10. §. 5. *littera Q. & lib.* 13. *c.* 58. *in fine*, Fr. Emman. *q. regul. tom.* 3. *q.* 23. *art.* 4. *q.* 24. *art.* 5. & 5. Franc. Leon. *in thesauro fori Eccles. p.* 1. *c.* 4. *n.* 29. & *part.* 3. *c.* 8. *num.* 50. Piasec. *d. c.* 1 *num.* 50. *vers. huc spectat*. Galet. *in margarita casuum conscient. verb. Ordo* 3. Campan. *in diuers. iuris canon. rub* 6. *c.* 2. *n.* 20. Fr. Ludouic. Miranda *in man. Prælator. tom.* 1. *q.* 58. *art.* 5. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 30. *tract.* 2. *n.* 189. Alzed. *in praxi Episcop. p.* 2. *c.* 5. *num.* 27. Sanch. *in opuscul. moralibus lib.* 7. *c.* 1. *dub.* 53. *n.* 1. Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori Eccles. c.* 8. *num.* 14. Molfes. *in summ. tract.* 2. *cap.* 14. *num.* 13. Marchin. *de sacram. Ordinis tract.* 1. *p.* 7. *c.* 1. *à num.* 1. Lezana *in summ. quæst. Regul. part.* 1. *c.* 14. *num.* 14. metipsum *d. p.* 2. *alleg.* 14. *num.* 10. latè Bonac. *de suspension. in particulari disp.* 3. *q.* 1. *puncto* 4. §. 1. *per tot.* vbi *num.* 6. resoluit Ordines sacros non posse nisi de licentia Papæ eodem die conferri. Marchin. *de sacram. Ordin. tract.* 1. *part.* 7. *c.* 1. *num.* 2.

Episcopum plures sacros Ordines vni conferentem eodem die suspendi à collatione Ordinum, donec à Papa dispensetur, probat *c. litteras vestras, & cap. dilectus filius, ad fin. de tempor. ordinat.* Mart. Alter. *de censur. tom.* 2. *disp.* 10. *c.* 4. *col.* 10. *quæst.* 2. Bonacin. *d. puncto* 4. §. 1. *n.* 4. 13.

Suscipientem vero absque dispensatione Papæ à posteriori illegitimè suscepto suspensum esse per *d. c. litteras*, resoluunt Nauarr. *in man. c.* 25. *n.* 71. & *c.* 27. *num.* 241. Gutier. *lib.* 1. *canon. c.* 26. *n.* 31. Suar. *tom.* 5. *de censur. disp.* 31. *sect.* 1. *n.* 41. Mar. Alter. *d. c.* 4. *col.* 4. *cum seqq.* Molfes. *d. tract.* 2. *c.* 18. *q.* 9. Marchin. *d. tract.* 1. *p.* 7. *c.* 1. *n.* 2. *in fine*. Ego ipse *d. alleg.* 14. *n.* 11. Bonacin. *d. puncto* 4. §. 1. *n.* 1. & 5. vbi *n.* 7. subdit dispensationem suspensionis contractæ ab eo, qui plures sacros Ordines, aut minores cum subdiaconatu eodem die recepit, esse Summo Pont. reseruatam, & excepit casum quando sic ordinatus Religionem ingressus est, & peracta pœnitentia laudabiliter in Religione vixit, quia tunc Abbas, & Episcopus dispensare poterunt. 14.

Ordinandi sunt Presbyteri, qui annum egerint in exercitio Diaconali, & sint tales, qui nouerint docere cæteros, & ministrare Sacramenta castis moribus bonorum operum, & dent exemplum, & vitæ monita, ordinati frequenter Missam celebrent. Quidam promoti per saltum dispensabiles ab Episcopo.

CAPVT XIV.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Dispensare non licet Episcopo in interstitio requisito ad ascendendum à Diaconatu ad Presbyteratum, nisi necessitas simul, & Ecclesiæ vtilitas concurrat.*
3. *Sed non requiritur ordinaria.*
4. *Presbyteri curam animarum habentes tenentur per se, vel per alios celebrare singulis saltem diebus Dominicis, & festis solemnibus.*
5. *Ordines per saltum suscipiens incurrit suspensionem ab executione susceptorum, & ministrando fit irregularis.*
6. *Ordinatus per saltum est suspensus tantùm ab eo Ordine, quem per saltum suscepit.*
7. *Dispensatione Apost. indiget qui in Ordinibus per saltum susceptis ministrauerit.*
8. *Procedit etiam cum quis per saltum ascendit ad minores Ordines, & in eis ministrauit.*
9. *Dispensare potest Episcopus cum promotis per saltum sine aliquo sacrorum Ordinum omisso, siue omnibus, si non ministrauerint.*
10. *Facultas Concilij in præsenti dispensandi cum promotis per saltum quid operetur.*

QVi piè & fideliter in ministeriis anteactis se gesserint, & ad Presbyteratus Ordinem assumuntur, bonum habeant testimonium, & hi sint, qui non modò in Diaconatu ad minus annum integrum, nisi α *ob Ecclesiæ vtilitatem, ac necessitatem* aliud Episcopo videretur, ministrauerint, sed etiam ad populum docendum ea quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac administranda Sacramenta diligenti examine præcedenti, idonei comprobentur, atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, vt præclarum bonorum operum exemplum, & vitæ monita ab eis possint expectari, β *Curet Episcopus, vt γ saltem diebus Dominicis*, & festis solemnibus si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, vt suo muneri satisfaciant, Missas celebrent γ *Cum promotis per saltum*, δ *si non ministrauerint*, ε *Episcopus ex legitima causa possit dispensare.*

1. VIde Fr. Ludou. Miranda *in man. Prælat. tom.* 1. *q.* 38. *art.* 6. *concl.* 3. vbi ait procedere in Regularibus, Hieron. Rodetic. *in compendio q. regular. resol* 106. *n.* 22. & 23. metipsum *de iure Eccl. lib.* 1. *c.* 34. *de Presbytero, vers. Ordinandus.*

α *Ob Ecclesiæ vtilitatem, ac necessitatem.*] In interstitio anni requisito ad ascendendum à Diaconatu ad Presbyteratum, non licere Episcopo dispensare, nisi necessitas simul, & Ecclesiæ vtilitas concurrat, quia id importat particula illa, *ac*, quæ est coniunctiua, 2.

iunctiua, reſoluunt Fr. Emman. *quaſt. regul. tom. 3. q. 24. art. 6* Vgolin. *de officio Episcopi c. 26. §. 27. num. 3.* Ludouic. Miranda *d. tom. 1 quaſt. 38. art. 8. concl. 4.* Bonacin. *de Sacram. diſp. 8. quaſt. vnica puncto 6. n. 2. & de ſuſpenſion. omnibus in particulari diſp. 3. quaſt. 1. puncto 4. §. 2. num. 4. verſ. ego reſpondeo,* Villalob. *in ſumm. part. 1. tract. 11. diffic. 12. n. 3.* Hieron. Roderic. *de reſolut. 106. num. 22.* vbi *n. 23.* ſubdit tunc iudicandam eſſe vtilitatem Eccleſiæ ſufficientem ad diſpenſandum quando pauci miniſtri exiſtunt, & tunc adeſſe neceſſitatem, quando non ſolùm habentur pauci Eccleſiæ miniſtri, ſed etiam quando deficiunt idonei, & non idonei, additque hanc neceſſitatem, & vtilitatem moraliter debere penſari, non enim in punctu indiuiſibili conſiſtunt, ſed recipere debent eam latitudinem, quæ in aliis rebus moralibus ad arbitrium boni viri attendi ſolet.

3. Vnde non requiri cauſam vtilitatis, & neceſſitatis, ordinariam, aut publicam, quia Conc. in præſenti remittere videtur hoc negotium arbitrio, & prudentiæ Epiſcoporum poſita vtilitate Eccleſiæ, & neceſſitate, quam Epiſcopus iuxta circunſtantiam loci, & temporis, aut iuxta conditionem perſonæ ſufficientem iudicauerit, tradunt Sorb. *in compend. priuileg. verb. Ordines ſacri, ſub fin.* Menoch. *de arbitr. caſu 427. n. 30.* Fr. Emman. *d. q. 24. art. 7.* quos refert ſequitur Bonac. *d. puncl. 6. n. 2.*

4. *ß Cures Episcopus vt iy ſaltem diebus Dominicis,* &c.] Presbyteros curam animarum habentes teneri per ſe, vel per alios celebrare ſingulis ſaltem diebus Dominicis, & feſtis ſolemnibus, quibus opus eſt vt ſatisfaciant muneri ſuo, aſſerunt Nouar. *in man. c. 25. n. 135.* Fr. Emman. *in ſumm. tom. 1. cap. 252. n. 1.* Spin. *in Speculo teſtam. gloſſ. 3. princ. num. 63.* Iacob. de Graff. *in aureis deciſ. part. 1. lib. 2. cap. 39. num. 7.* Azor. *inſtitut. moral. part. 1. lib. 10. cap. 24. quaſt. 2. & 3.* Bonacin. *de Sacrament. diſp. 4. quaſt. vltim. puncl. 7. n. 3.* Homobun. de Bonis *de examine Eccleſ. part. 1. tract. 4. c. 14. quaſt. 153.* Molfeſ. *in ſumma Theologia moralis tract. 3. c. 14. n. 16.* Ego ipſe *de officio, & poteſt. Episcopi p. 2. alleg. 24. n. 22. & de officio, & poteſt. Parochi c. 11 num. 5.* Villalob. *in ſumm. part. 2. tract. 8. dub. 34. num. 5.* Ioan. de la Cruz *in direct. Conſcientia part. 2. de ſacrific. Miſſa quaſt. 1. lib. 8. concluſ. 3.* Diana *reſol. moral. part. 2. tract. de celebrat. Miſſar reſol. 26.* Ludouic. à ſancto Ioanne *de adminiſtrat. Sacram. art. 1. tit. de reſidentia num. 13. in fine*, vbi addit Parochum teneri celebrare diebus non feſtiuis ad benedictiones nuptiales impertiendas, & pro ſepeliendo mortuo, vbi cum Miſſa ſepelitur, vnde extra tempus, quo populus tenetur ex præcepto Miſſam audire, ablata conſuetudine, vel ſtatuto, non eſſe obligandos Parochos ad ſacrificandum tenet Stephan. Fagundez *de quinque Eccleſia præceptis prac. 1. lib. 5. c. 15. n. 8.* nouiſſimè Philibert. Marchin. *de Sacrament. Ordinis tract. 3. part. 2. c. 30. num. 1.* ex eo quia hæc duo videntur correlatiua, in quibus diebus populus non tenetur Miſſam audire, nec tenetur Parochus ſacrum facere.

5. *γ Cum promotus per ſaltum,* &c.] Suſcipientem Ordines per ſaltum incurrere ſuſpenſionem ab executione ſuſceptorum, & miniſtrando fieri irregularem, reſoluunt Abb. *in cap. vnic. num. 4. & 5. de clerico per ſaltum prom.* vbi Hoſt. *num. 4.* Salzed. ad Bernard. *in pract. cap. 24. littera C.* Nauarr. *in man. c. 17. n. 242.* Henriq. *in ſumm. lib. 23. c. 35. prope fin. littera P.* Tolet. *in inſtruct. Sacerd. lib. 1. c. 71.* Fr. Emman. *in ſumm. tom. 2. c. 17. a n. 7.* Soar. *de cenſur. diſp. 31. ſect. 2. a num. 44.* Auil. *in ſimili tract. part. 7. diſp. 9. dub. 2.* Mar. Alter. *eod. tract. tom. 2. diſput. 10. cap. 5. verſ. verum tota difficultas, & verſ. reſpondeo,* Bonacin. *eod. tractat. de cenſur. diſput. 7. quaſt. 5. puncto 4 n. 5. & de ſuſpenſionibus omnibus in particulari, diſp. 3. quaſt. 1. puncto 2. n. 1.* Filliuc. *in q. moral. tr. 17. c. 5. q. 8. n. 92.* Ego ipſe *d. p. 2. alleg. 47. n. 1.* Campan. *in diuerſ. iuris Canon. rub. 10. c. vnico num. 4.*

6. Ordinatum per ſaltum eſſe ſuſpenſum tantùm ab eo Ordine, quem per ſaltum ſuſcepit, & ita miniſtrando effici irregularem, non autem ob vſu Ordinum inferiorum quos legitimè ſuſceperat, tenent Henriq. *in ſum. lib. 14. c. 6. §. 3.* Aloyſ. Ricc. *in praxi rerum fori Eccleſ. dec. 318. in 1. edit. aliàs reſolut. 076. n. 2. in 2. edit. & in dec. Curia Archiep. Neapol. part. 4. deciſ. 150. n. 8.* Mar. Alter. *d. cap. 5. verſ. hac ſuppoſita,* Bonacin. *de ſuſpenſionibus in particulari diſp. 3. quaſt. 1. puncto 2. n. 10.* Ego ipſe *d. alleg. 47. num. 10.*

7. *δ Si non miniſtrauerint.*] Apoſtolica indigere diſpenſatione qui in Ordinibus per ſaltum ſuſceptis miniſtrauerit, hoc eſt, qui functiones Ordinis per ſaltum ſuſcepti, aut prætermiſſi exercuerit, ex hoc loco colligunt Maiol. *de irregul lib. 4. c. 12. n. 2.* Salzed. ad Bernard. *c. 24. littera D.* Sayr. *de cenſur. lib. 4. cap. 14. n. 26.* Mari. Alter. *d. c. 5. verſ. hoc in loco,* Filliuc. *in q. moral. tract. 17. c. 5. num. 92.* Aloyſ. Ricc. *in dec. curia Archiep. Neapol. dec. 150. n. 5. p. 4.* Homob. de Bonis *de examine Eccleſ. tract. 12. c. 3. quaſt. 15. reſol. 5.* Bonacin. *de ſuſpenſion. in particulari diſp. 3. q. 1. puncto 2. n. 12.* Ego ipſe *d. alleg. 47. num. 8.*

8. Et procedere non ſolùm cùm quis ad Sacros aſcendit per ſaltum, & in eis miniſtrauit, ſed etiam ſi ad minores, deciſum referunt Campan. *d. c. vnic. n. 7.* Aloyſ. Ricc. *in dec. Curia Archiep. Neapol. p. 4. deciſ. 108.*

9. *ε Episcopus ex legitima cauſa poſſit diſpenſare.*] Epiſcopum poſſe diſpenſare cum promotis per ſaltum ſiue aliquo ſacrorum Ordinum omiſſo, ſiue omnibus, ſi non miniſtrauerint, tradunt Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis num. 53. verſ. item,* Molfeſ. *in ſumma Theologia moralis tract. 2. c. 5. n. 26.* Bonacin. *d. puncto 2. ex num. 12.* Mari. Alter. *d. diſp. 10. c. 5. verſ. hoc in loco,* vbi intelligit ſiue ſcienter, ſiue ignoranter fuerint ita promoti. Ego ipſe *d. part. 2 allegat. 47. n. 6. & 7.* Marcel. Vulpes *in praxi iudic. fori Eccleſ. c. 8. n. 15.* Anton. Diana *moral. reſolut. p. 5. tract. 10. reſol. 29.*

10. Facultatem à Concilio in præſenti conceſſam diſpenſandi cum promotis per ſaltum non operari vt ordinatus aſcendat ad ſuperiorem Ordinem antequam inferiorem omiſſum recipiat, ſed vt diſpenſari poſſit cum illo ad recipiendum Ordinem omiſſum, & deinde ad miniſtrandum in ſuſcepto per ſaltum, atque ad ſuperiorem aſcendendum, tenent Mari. Alter. *d. cap. 5. verſ. probatur ſecundò,* Campan. *d. c. vnico n. 6.* Aloyſ. Ricc. *in deciſ. Curia Archiep. Neapol. deciſ. 150. num. 10. p. 4.* Ego ipſe *d. alleg. 47. n. 10.*

Nullus

Nullus, etiam Regularis, sine approbatione Episcopi potest Confessiones secularium etiam Sacerdotum audire.

CAPVT XV.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Confessiones etiam secularium clericorum nullus audire potest nisi sit ab Episcopo approbatus.*
3. *Quamuis sit Doctor, Lector, &c.*
4. *Confessiones inualidè audit non approbatus.*
5. *Confessus ignoranter Confessario non approbato, quid facere debeat.*
6. *Regulares indigent approbatione Episcopi illius diœcesis, quam habitant, cùm secularium tantùm quamuis Sacerdotum peccata audire cupiunt.*
7. *Regulares in confessarios non approbat Episcopus nisi a Prelatis suis saltem interpretatiuè illi præsententur.*
8. *Confessiones secularium etiam Sacerdotum audire non possunt Iesuita, nisi, &c.*
9. *Confessiones Regularium Regulares approbati solum a suis superioribus audire possunt.*
10. *Equites S. Ioannis Hierosolymitani possunt confiteri cum Regulari Sacerdote à superiore suo tantùm approbato.*
11. *Regulares Confessores à suis tantùm superioribus Regularibus approbati possunt audire confessiones secularium qui sunt de familia, & continui commensales.*
12. *Regulari non licet extra Religionem confiteri tempore Iubilai, quo conceditur etiam Regulari facultas eligendi quemcunque idoneum Confessorem.*
13. *Tertiariarum confessiones sacramentales audire non possunt Confessores Regulares nisi, &c.*
14. *Confessarius Religiosus electus virtute Bullæ Cruciatæ, aut Iubilæi ab alio Religioso pro aliquo casu Sede Apost. reseruato, debet etiam approbationem obtinere ab ordinario Episcopo.*
15. *Regulares vtriusque sexus an possint absolui à Sacerdotibus non approbatis.*
16. *Lectores, & Graduati non debent se idoneos reputare ad confessiones audiendas sine Episcopi approbatione.*
17. *Parochi actu habentes parochiale beneficium confessiones audire possunt.*
18. *Parochialis beneficij nomine quæ veniant in hac materia.*
19. *Approbatus duntaxat ad audiendas confessiones censetur Parochus in ea ciuitate, vel oppido vbi sita est parochia.*
20. *Parochus in aliena Parochia, & vbique locorum potest audire confessiones suorum subditorum.*
21. *Parochus post dimissum beneficium non potest amplius absque noua approbatione accipere confessiones.*
22. *Intrusus de facto in Parochiali beneficio, vel nullum titulum bonum, & malum à superiore habens, inualidè confessiones audit.*
23. *Approbare Sacerdotes in confessionis ministros nullus potest preter Episcopum.*
24. *Episcopi electi licèt non consecrati possunt approbare Sacerdotes in confessionis ministros.*
25. *Vicarius Episc. potest ex generali confessione facultatem audiendi confessiones aliis concedere.*
26. *Archiepiscopus dum actu visitat potest absoluere subditos suffraganeorum.*
27. *Capitulum Sede vacante potest approbare, & exponere confessores per vicarium à se electum.*
28. *Abbates seculares exempti qui in suos subditos habent iurisdictionem quasi Episcopalem comprehenduntur sub nomine Episcopi.*
29. *Approbatio Episcopi illius loci in quo fit, confessio est necessaria.*
30. *Episcopus in suum Confessarium eligere non potest Sacerdotem sibi non subditum.*
31. *Aprobatus nullus etiam insignis vir censetur sine examine ad confessiones audiendas, etiamsi iniusta sit denegatio.*
32. *Episcopus potest Sacerdotibus concedere licentiam audiendi confessiones quamuis examini non exponantur.*
33. *Approbatio ad confessiones audiendas sufficit etiam oretenus concessa.*
34. *Approbatio Sacerdotum ad administranda Sacramenta, & ad confessiones audiendas à pari procedunt.*
35. *Approbatus ab Episcopo absque iudicio, vel contra iudicium sciente non esse idoneum, non censetur approbatus.*
36. *Episcopus debet Confessarium non solum interius iudicare idoneum, verum etiam exterius approbare.*
37. *Sacerdos si absoluat credens superiorem ratam habere absolutionem de futuro, inualidè.*
38. *Licentia delegata audiendi confessiones non expirat mortuo, vel amoto delegante.*
39. *Religiosus qui semel fuit generaliter approbatus si recedat à diœcesi, & postea iterum redeat, non tenetur nouam quærere approbationem.*
40. *Confessarij possunt ab Episcopo suspendi, & examinari si non fuerunt examinati quando approbati fuerunt.*
41. *Licentia concessa ad beneplacitum Regularibus ad audiendas confessiones potest quandocunque reuocari.*
42. *Confessarij seculares approbati ad certum genus personarum non possunt vltra facultatem confessiones audire etiam vigore Bullæ Cruciatæ.*
43. *Approbationem obtentam ab Ordinario ad confessiones audiendas potest suspendere Episcopus successor vsque ad nouum examen.*
44. *Regulares ab Episcopo antecessore preuio examine approbatos ad confessiones audiendas potest modernus Episcopus iterum examinare, & non idoneos repertos rebrobare.*
45. *Approbationem ab Episcopo obtinentes ad certum tempus, eo elapso non possunt confessiones audire absque noua Episcopi ipsius licentia.*
46. *Episcopus potest Regulares cum scandalo, & inhonestè viuentes à confessionibus audiendis repellere.*
47. *Episcopi non possunt adimere facultatem audiendi confessiones omnibus simul vnius Conuentus Regularibus Confessariis S. Congregat. inconsulta.*
48. *Episcopi iuxta existente causa bene possunt Confessariorum etiam Regularium approbationem ac iurisdictionem restringere, & limitare.*
49. *Vicarios licèt temporales appositos in Ecclesiis parochialibus dependentibus à Religione Hierosolymitana debent Episcopi approbare si simpliciter idonei reperti fuerint.*
50. *Generalis Religionis potest subditos suos quomodolibet à confessionibus audiendis suspendere.*

51. *Licentia*

51. Licentia confessionis audienda debent gratis concedi.

52. Cancellarie Episcopi nea licet pro approbatione ad confessiones audiendas quicquam exigere.

53. Approbatio ad confessiones audiendas valet, quamuis non gratis concedatur.

54. Sacerdotes etiā ex consuetudine antiquissima sine approbatione non possunt aly alius mutaè confiteri.

QVamuis Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absoluendi potestatem accipiant, decernit tamen sancta Synodus, *α nullum* ª *β etiam Regularem*, posse *γ confessiones secularium*, etiam Sacerdotum, audire, *δ nec ad id idoneum reputari, ε nisi aut parochiale beneficium, ζ aut ab Episcopis η per examen, θ si illis videbitur esse necessarium*, aut aliàs idoneus iudicetur, *ι & approbationem, κ quæ gratis detur*, obtineat priuilegiis, & *λ consuetudine quacumque*, etiam immemorabili, *μ non obstantibus*.

ª Clem. dudum §. ac deinde, de sepult.

1. VIde Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 1. q. 59. art. 1. & in explicat. Bulla Cruciata, fol.* 80. Vasq. *in 3. p. tom. 3. disp. 219. num. 55. & seqq.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. Confessores*, Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 1. n.* 169. Fr. Ludou. Miranda *in man. Prælat. tom. 1. quæst. 45. art. 6. 9. & 11.* Sanch. *de matrim. lib. 3. disput. 32. num.* 62. Beller. *disquisit. cleric. p. 1. tit. de disciplina cleric. §. 4. n. 42.* Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 4. tit. 29. l. 1. §. 1. num. 10. cum seqq.* Campan. *in diuersariis canonic. rub. 12. c. 13. num. 55. cum multis seqq.* Coriolan. *de casibus reseruatis p. 1. sect. 2.* Ioan. Valer. *de differ. inter vtrumque forum. verb. absolutio, differ. 1. & verb. nullitas differ. 5.* Fernand. *in examine Theolog. moralis p. 3. c. 6. §. 9. num. 16. cum seqq.* Homobon. de Bonis *de examine Eccles. tract. 2. c. 3. q. 28.* latè Iul. Lauor. *de Iubil. & Indulg. part. 1. c. 21. num. 57. cum seqq.* Aloys. Ricc. *in decis. Curia Archiep. Neapel. part. 2. decis. 146. & p. 4. decis. 22.* Vincent. Filliuc. *in q. moralibus tract. 7. c. 8.* latè & eleganter Fagundez *in quinque Ecclesia præcepta, præc. 2. lib. 7. c. 2. num. 38. cum multis seqq.* Nouar. *in singul. Canon. concl. 68. & 69.* Peregr. *in comment. ad constit. cleric. Regul. part. 1. c. 5.* Portel. *in dubiis regularibus verb. Confessores.* Villalob. *in summ. p. 1. tract. 9. diffic. 53.* Paul. Layman. *in summa. Theolog. moral. lib. 5. tract. 6. c. 10. & 11.* Hieron. Roderic. *in compendio q. regul. resol. 31.* Bartholom. Gauant. *in man. Episcop. verb. Confessarius à n. 6.* Barthol. à S. Fausto *tom. 3. in tract. de Pœnitent. lib. 6. q. 41. cum multis seqq.* Aldan. *in compendio Canon. resolut. lib. 1. tit. 13.* Sel. *in selectis canon. c. 14.* Fr. Ludouic. à Cruce *in exposit. Bulla S. Cruciata disp. 1. c. 2.* Trullen. *in simili expositione lib. 1. §. 7. c. 1.* Boss. *de triplici Iubilai priuilegio sect. 3. casu 2.* Torreblanca *in practicab. Iuris spiritualis lib. 14. c. 2. & seq.* Lauret. de Franchis *in controuers. inter Episcop. & Regular. quæst. 6. vers. tertiò fallit.* Steph. Daluin. *de potest. Episcop. & Abbatum c. 18. cum seqq.* Hurtado *de Sacrament. tract. de Pœnit. disp. 10. diff. 16. cum seqq.* Machado *en el perfetto Confessor y Cura de Almas lib. 1. p. 1. tract. 1. docum. 3. cum seqq. & tract. 3. docum. 1. cum seqq.* Ioan. de Lugo *de Sacram. in tract. de Pœnit. disp.* 21. metipsum *de officio, & potest. Episcopi p. 2. alleg. 25.*

2. *α Nullum*, &c.] Secularium etiam clericorum Confessiones nullum audire posse, nisi sit ab Episcopo approbatus, per hoc decretum asserunt. Vasq. *tom. 3. disp. 219. n. 55. cum seqq.* Soar. *tom. 4. disp. 28. sect. 5. & 6.* Chamerot. *de Sacram. tract. 7. de confess. dub. 12.* Valer. Regin. *in praxi fori pœnit. lib. 1. n. 169. cum seqq.* Sanchez *de matrim. lib. 3. disp. 29. n. 13.* Fagund. *in quinque Ecclesia præcepta, præc. 2. lib. 7. c. 1. à num. 14. & c. 2. n. 7.* Trullenc. *in exposit. Bulla S. Cruciata lib. 1. §. 7. c. 1. dub. 1.* Coriolan. *de casibus reseru. p. 1. sect. 1. art. 20. n. 2.* Ego ipse *d. allegat. 25. n. 1.* secundùm Ludugnen. impress.

3. Quamuis sit Doctor, Lector, Licentiatus in sacra Theologia, vel iure Canonico, famosúsque Prædicator, de cuius scientia per publicam facti, & doctrinæ euidentiam, & constar, adhuc illum comprehendi sub hoc decreto tenerique approbationem petere ab Episcopo, tenent Soar. *d. disp. 28. sect. 4. n. 3.* Henr. *lib. 3. de pœnit. c. 6. §. 2.* Menoch *de arbit. casu* 465. Fr. Emman. *in explic. Bulla Cruciata §. 9. num 4. in fine*, Gutier. *Canonic. lib. 1. c. 6. n. 9.* Ægid. de Coninck *de Sacram. tom. 2. disp. 8. dub. 7. n. 49.* Fagundez *d. lib. 7. cap. 2. num. 68. cum seqq.* Boss. *d. sect. 3. casu 2. §. 1. a. 32.* Solorzan. *de iure Indiarum tom 2. lib. 3. c. 18. n. 29.* Hurtado *d. disp. 10. diffic. 16.* Ego *d. alleg. 25. n. 14.* Barthol. à S. Fausto *d. lib. 6. quæst. 53.*

4. Vnde non approbatum inualidè Confessiones audire resoluunt Paul. Santor. *de casibus Papalibus & Episcop. c. 1. n. 28.* Sanchez *de matrimon. lib 6. disp. 38. num. 20.* Ægid. de Coninck *d. disput. 8. num. 49.* Piasec. *in praxi Episcop. part. 2. c. 1. num. 9. pag. 92.* Coriolan. *de casibus reseruatis part. 1. sect. 1. art. 20. n. 2.* nouissimè Stephan. VVeyms *ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Conc. Trident. innouatas constit. 23. n. 10. in fine pag. 269.* Ioan. Capeauil. *in simili tract. c. 3. quæs. 1.* vbi refert sic fuisse decisum de anno 1580. ad petitionem examinatorum diœcesis Leodien. Aloys. Ricc. *in decis. Curia Archiepiscop. Neapol. p. 4. dec. 22. n. 2.* Ioan. Valer. *de different. inter vtramque forum verb. nullitas differ. 5. n. 2.* Boss. *de triplici Iubilai priuilegio sect. 3. casu 1. n. 79.* Torreblanca *in practicabil. iuris spirit. lib. 14. c. 1. n. 11.* Lauret. de Franchis *in controuers. inter Episcop. & Regular. p. 18. ad 8.* Machado *d. lib. 1. p. 1. tract. 3. docum. 2. n. 1.*

5. Illum verò, qui Confessario non approbato ignoranter confessus fuerit, ob fidem, quam habuit in Sacramento quoad Deum esse absolutum, & si deinde sciuerit illum non esse approbatum, vel requisit approbationem, teneri reiterare confessionem, asserunt Molfes. *in summa Theologia moralis tract. 7. c. 13. num. 10.* Coriolan. *d. p. 1. sect. 2. art. 19. n. 3. & 4.* & decisum refert Ioan. Valer. *d. verb. nullitas differ. 5. n. 2.*

6. *β Etiam Regularem*, &c.] Regulares indigere approbatione Episcopi illius diœcesis, quam habitant, cùm secularium tantùm quamuis Sacerdotum peccata audire cupiunt, tenent per hoc decretum Iacob. de Graff. *in aureis decision. p. 1. lib. 3 c. 5. num. 109.* Piasec. *in praxi Episcop. part. 2. c. 1. n. 10.* Fr. Ludouic Miranda *d. q. 45. art. 8. in fine*, Vgolin. *de officio Episcopi c. 10. in princip.* Fagundez *d. præcept. 2. lib. 7. cap. 2. n. 13.* Bartholom. à S. Fausto *d. lib. 6. quæst 51.* Hieron. Roderic. *in compendio quæst. regul. resol. 32. à num 1.* Ego ipse *d. alleg 25. n. 45.* secundùm Lugdunen. impress. Et comprehendi quoque sub hoc decreto Prælatos Religionum ne audire possint secularium Confessiones sine approbatione Episcopi, resoluunt Suar. *tom. 4. disp. 28. sect. 4. num. 21.* Fr. Emman. *in Bull. Cruci. §. 9. dub. 1. num. 4.*

*num.*4. Fagundez *d. lib.*7.*c.*2.*n.*39. Bartholom. à S. Fausto *d. lib.*6.*q.*52.

7. At Episcopum non approbare Regulares in Confessarios, nisi à Prælatis suis saltem interpretatiuè illi exponantur, præsententúrque iuxta formam *Clement. dudum*, §. *statuimus, de sepultur.* tradunt Henr. *in summ. lib.*5.*de pœnit. c.*6.§.6. Faguod. *d. c.*2. *num.*33. quam quidem Clement. quantum ad formam præsentandi Prædicatores, & Minores, non esse sublatam per hoc decretum, asserunt Fr. Emman. *q. regul. tom.*1.*q.*59.*art.*2. *& in addit. ad explicat. Bullæ Cruciata*, §.9.*n.*30. Fr. Ludou. Miranda *d. q.*45.*art.*6. Hieron. Roderic. *d. resolut.*32.*n.*3. Barthol. à S. Fausto *d. lib.*6.*q.*100. Ego ipse *d. alleg.* 25.*sub n.*47.*in fine.*

8. Confessiones secularium etiam Sacerdotum audire non possunt Iesuitæ, nisi ab Episcopis per examen, si illis videbitur necessarium, aut aliàs idonei iudicentur, & approbationem obtineant, vt per Sel. *d. c.*14.*n.*3. attestans ita fuisse decisum *sub die* 20. *Iulij* 1619.

9. *y Confessiones secularium*, &c.] Non autem sicoetundem Regularium, cùm satis sit proprij Superioris Regularis approbatio; & ideo nullum posse audire Confessiones Fratrum, nisi sit à Superiore eorundem Fratrum approbatus cum iurisdictionis concessione, prout antea requirebatur, cùm mens Concilij fuerit circa Regulares nihil in hoc innouare, sed ensc utæ suorum Prælatorum relinquere, tradunt Nauarr. *in man. c.*4.*n.*7. Henriq. *in summ. lib.*3.*de Pœnit. c.*6 *n.*4. Barthol. à S. Fausto *d. lib.*6. *q.*41.*vers. secu ido dico.* Soar. *tom.*4.*disput.*28.*sect.*1. *n.*4.*& sect.*4.*num.*5.*in princip.* Fr. Emman. *d. q.*62. *art.*4 Fr. Ludouic. Miranda *d. tom.*1.*q.*45.*art.*11. *concl.*2 Molfes. *in summa Theol. moral. tract.*7.*c.*14. *n.*60. Homobon. de Bonis *de examine Eccles. p.*1. *tract.*5.*cap.*2 *quest.*12. Hieron. Roderic. *d. resol.*31. *n.*21. Hurtado *de Pœnit. disp.*10.*diffic.*16. Lezana *in summ. q. Regul. cap.*18.*num.*27. Valq *de Pœnit. quest.*93.*art.*3.*dub.*3.*n.*5. Villalob. *in summ. tom* 1. *tract.* 9. *diffic.*55. *num.*1. *& diffic.*49.*n.*10. Ioseph. de Orru *in speculo Parochor. c.*10.*num.*8. Rague. *in lucerna Paroch. tit. de absol. quest.*120. Ioan. Sanci. *in select. disp.*49.*num.*2. Ego ipse *d. alleg.*25.*n.*45. *&* 64.

10. Equites S. Ioannis Hierosolymitani posse confiteri cum Regulari Sacerdote à superiore tantùm suo approbato, sicut possunt alij Regulares tenent Nouar. *in tract. de elect. & variat. fori*, *q.*69.*n.*23. *sect.* 2.*in vltim. impress.* Aloys. Ricc. *in praxi p.*4. *resol.*170. *n.*2. Ioan. Sanci. *in select. disp.*49. *n.*10. vbi *num.*9 resoluit posse Clericos Ordinum Militarium sub clausura viuentes absque approbatione Episcopi auscultare Confessiones aliorum virorum sub eadem clausura viuentium, & facultatem etiam habere eligendi Confessarium non approbatum ab Episcopo Sacerdotes Ordinum Militiarum S. Iacobi, Alcantaræ, Calatrauæ, &c. qui in communitate, & sub clausura viuunt, & *num.*11. probabile asserit S. Iacobi Alcantaræ, & Calatrauæ Sacerdotes posse audire aliorum Militum suorum Ordinum Confessiones absque approbatione Episcopi, & se subijcere ad confitendum Sacerdoti seculari non approbato per Episcopum.

11. Regulares Prælatos, siue alios Religiosorum Confessores posse absque alia licentia, siue approbatione Episcoporum audire Confessiones secularium, qui sunt de familia & continui commensales, non tamen illorum, qui tantùm deseruiunt in monasteriis, resoluunt Fernand. *in examine Theolog. moral. part.*3.*c.*9.§.8.*num.*1. Homobon. de Bonis *de examine Eccles. tract.*8.*c.*2.*q.*7.*in resol.* refert decisum Armend. *in addit. ad recep. legum Nauarræ, lib.*2.*tit.*18.*l.*7.*de Relig. num.*53.*& lib.*4.*tit.*28. *l.*1.§.1.*de confitendo semel in anno, n.*10.

Quando tempore Iubilæi cuilibet tam sæculari, quàm Regulari facultas eligendi quemcunque idoneum Confessorem conceditur, non esse integrum ipsi Regulari extra Religionem confiteri ex decreto Clementis VIII. resoluunt Ludouic. Miranda *in man. Prælat. tom.*2.*q.*24.*art.*15. Vgolin. *de officio Episcopi c.*7.§.2. Homob. de Bonis *d. tr.*5. *c.*2.*quest.*13. Villalob. *in summ. p.*1.*tract.*9.*diffic.*59. *n.*2.*cum seqq.* Hieron. Roderic. *d. resol.*31.*num.*26. Molfes. *d. tract.*7. *c.*16. *num.*26. vbi ait sæpè fuisse decisum quòd nunquam Religiosi vti possunt Bullis Iubilæi, aut Cruciatæ, quoad effectum eligendi sibi Confessarium, nisi in illis id expressè exprimeretur, & citat Viuald. *in candel. vbi de Confess. n.*25. Fr. Emman *d. §.*9.*n.*15.*in* 3. *not. & n.* 24. *§. quartò dico*, Valer. Reginald. *lib.*8.*n.*37. Quaranr. *verb. Confessor.* Barthol. à S. Fausto *de Iubilæo extraord. lib.*4.*q.*85. vbi tamen contra Naldum resoluit approbatum ad audiendas Confessiones Regularium à Superiore proprio, posse eligi ab ipsis Regularibus ad effectum consequendi Iubilæum, & *q.*87. tenet in generali concessione facta etiam in Iubilæo eligendi quemlibet Confessarium non censeri concessam facultatem Regularibus eligendi Confessarium extra suam Religionem, nisi quando in Bulla Iubilæi detetur Regularibus expressè facultas eligendi quemcunque Confessarium etiam secularem, quia in hoc casu poterunt dicti Regulares quemlibet Confessarium siue alterius Ordinis, siue secularem eligere. 12.

Tertiariarum Confessiones sacramentales audire non posse Confessores Regulares, nisi fuerint ab Ordinario approbati ad confessiones personarum secularium audiendas, concludit Sel. *d. cap.*14.*n.*4. attestans ita decidisse S. Congr. Episcop. & Regul. *in Pistorien. sub die* 20. *Decembris* 1616. 13.

Religiosum Confessarium ex deputatis à Prælato, sed electum virtute Bullæ Cruciatæ, aut alicuius Iubilæi ab alio Religioso eiusdem monasterij pro aliquo casu Sedi Apost. reseruato, debere etiam approbationem obtinere ab Ordinario Episcopo, quia verba illa Bullæ, *ab Ordinario approbati*, intelliguntur de Episcopo, resoluunt Henriq. *in summ. lib. de Indulgent. c.*12.§.4.*vers. si verè Regularis, & lib.*3.*de pœnit. cap.*6.§.4 *in gloss. K. &* §.9. Lodouic. Lop. *in instruct. conscient. part.*2. *c.*26.*vers. secundo dico, in fin.* Soat. *tom.*4.*disp.*29.*sect.*6.*num.*11. Petr. de Ledesma *in summ. part.*1. *de Sacrament. vbi de Pœnitent. cap.*13.*in* 6.*dub.* quos refert, & sequitur Ioan. Valer. *de differ. inter vtrumque forum, verb. absolutio, differ.*1.*n.*33. 14.

Contra Fr. Emman. *in explicat. Bullæ Cruciatæ*, §. 9.*dub.*6.*n.*9. existimantem non esse necessariam in hoc casu approbationem Episcopi, sed sufficere quòd esset deputatus à suo Prælato ad audiendas Confessiones.

Vtrùm Regulares vtriusque sexus habentes priuilegium eligendi sibi Confessorem de non suis extra Conuentum, possint à Sacerdote electo seculari non priùs à diœcesano approbato validè absolui? vide Steph. Daluin. *de potest. Episc. & Abbat. c.*34.*n.*6. ibi, *Communis Patrum sententia est Regulares vtriusque sexus posse absolui à Sacerdotibus non approbatis ab Episcopo: omnino enim apertè illud Conc. decretum solum seculares etiam sacerdotes excipiens, personas Regulares vtriusque sexus antiqui iuris dispositioni relinquit, sed ante Concil. licebat confiteri* 15.

confiteri Sacerdotibus ab Episcopo non approbatis. Manifestè igitur constat ius Concilij non habere locum respectu Regularium, sed omnium secularium sine vlla exceptione. Ratio fuit, quia noluerit Concilium subiicere Regulares Episcopis, quoad Confessiones, quas ipsi faciunt inter se, quia ipsi habent proprium & peculiarem modum, quo gubernantur, & proprios Pastores, à quibus Confessores recipere solent, &c. Machado *d. lib. 1. p. 2. tr. 3. docum. 2. n. 3. pag. 15.* Ioan. Sanc. & ab eo citati *in select. disp. 49. n. 9.* vbi *n. 7.* subdit quod si alicui Regulari à Superiore concederetur licentia eligendi sibi Confessarium quem vellet in itinere, posset quidem tunc eligere Sacerdotem secularem non approbatum ab Episcopo, dummodo sit aliàs idoneus.

16. ꝺ *Nec ad id idoneum reputari.*] Lectores, & Graduatos in sacra Theologia non debere se idoneos reputare, sed teneri se præsentare coram Ordinariis, & posse ab illis examini subiici, vt etiam vltra scientiam de eorum prudentia constet, asserunt Guttier. *canon. lib. 1. c. 6. n. 9.* Soar. *d. disp. 28. sect. 4.* Henriq. *lib. 3. c. 6. §. 2.* Fr. Ludou. Miranda *d. q. 45. art. 9. concl. 1.* Ioan. Valer. *d. verb. nullitas, differ. 5. vers. sexto.* Hieron. Roder. *d. resol. 31. n. 9.* Ægid. de Coninck *de Sacram. tom. 2. disp. 8. dub. 7. num. 49.* Fr. Emman. *in explicat. Bullæ Cruciata, §. 9. n. 4. in fine*, Fagund. *d. lib. 7. c. 2. a num. 68.* Homobon. de Bonis *de examine eccl. tr. 12. c. 3. quæst. 13. resol. 1. in fine, pag. 447.* Barthol. à S. Fausto *d. lib. 6. q. 53.* Ego ipse *d. alleg. 25. n. 47.* secundùm Lugdun. impress.

17. e *Nisi aut Parochiale beneficium*, &c.] Beneficium Parochiale obtinentes eo ipso ad Confessiones audiendas approbatos censeri resoluunt Floron. *de casibus reseru. p. 1. c. 4. §. 12. n. 2.* & alij citati per Boss. *d. sect. 3. cas. 2. n. 49.* Stephan. Daluin. *de potest. Episcop. & Abbatum, c. 23.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 15. c. 1. n. 19.* Hurtado *de tract. de Pœnitent. disp. 1 diff 16. vers. hac autem.* Si illud actu habeat vnde non sufficiere habuisse, resoluunt Viuald. *in candel. aureo*, vbi de Confess. *n. 27. conclus. 2.* Soar. *d. tom. 4. disp. 28. sect. 4. n. 20.* Henriq. *lib. 3. de pœnit. c. 6. §. 3. in fine*, quos refert & sequitur Fagundez *d. precept. 2. lib. 7. cap. 2. n. 38.* Torreblanca *d. lib. 14. c. 2. n. 18. cum seq.*

18. Nomine parochialis beneficij in præsenti intelligenda esse etiam superiora beneficia habentia curam animarum, vt sunt Archiepiscopatus, & Episcopatus, & vt sunt etiam aliqui Abbates, Archipresbyteri & Archidiaconi, qui habent curam animarum annexam, quia de his omnibus eadem, vel fortasse maior est ratio, tradunt Soar. *d. sect. 4. n. 21.* Fernandez *in examine Theolog. moral. p. 3. c. 9. §. 8. n. 1.* Fagundez *d. lib. 7. cap. 2. n. 41.* Ego ipse *d. alleg. 35. n. 19* secundùm Lugdunen. impress. *& de officio & potest. Parochi, c. 19. n. 2.* Filliuc. *in q. moral. tom 1. tr. 7. c. 9. n. 257.* Anton. Diana *resol. moral. p. 1. tract. de Bulla Cruciata, resolut. 8. in fine.* Boss. *d. sect. 3. casu 2. num. 51.* vbi *n. 52.* id limitat in Prælatis Religionum, qui ex vi suæ dignitatis non habent iurisdictionem ordinariam in seculares. Steph. Daluin. *d. c. 23. n. 6.*

19. Approbatum dumtaxat ad audiendas Confessiones censeri parochum in ea ciuitate, vel oppido, vbi sita est parochia, non autem passim per totam diœcesim, asserunt Piasec. *in praxi Episcop. p. 2. c. 1. n. 10. pag. 92.* Homobon. de Bonis *de examine eccl. p. 1. tract. 5. c. 3. quæst. 15.* Squillante *de priuileg. cleric. c. 1. n. 73.* Ego ipse *d. alleg. 25. n. 18 & de officio, & potest. Parochi cap. 19. n. 3.* & refert decisionem S. Cong. Stephan. Daluin. *d. cap. 23. n. 13.* Nisi virtute Cruciatæ, aut Iubilæi, quia tunc vbique esse eligibilem expressè tenent Soar. *d. sect. 4. n. 18.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 1. c. 16. quæst. 3. n. 189.* Silui. *in addit. ad 3. p. q. 8. art. 5. dub. 6. concl. 1.* Homobon. de Bonis *d. q. 15.* Ioan. Valer. *de different. inter vtrumque forum, verb absolutio, different. 1. n. 16.* Villalob. *in sum. tom. 1 tract. 9. diffic. 56 n. 4.* Filliuc. *d. cap. 9. num. 157.* Fagundez *d. cap. 2. n. 36.* Boss. *d. sect. 3. casu 2. n. 235.* Trullench. *in exposit. Bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 7. c. 1. dub. 4. n. 3.* Steph. Daluin. *d. c. 23. n. 9.* vbi asserit hunc Parochum esse vbique capacem iurisdictionis si aliunde conferatur ab eo, qui potest delegare, vel mediante Bulla, aut simili priuilegio eligendi Confessorem, referque hanc esse consuetudinem inter Hispanos, Lusitanosque, vt Parochi sese mutuo inuent ex solo suo consensu non solùm intra eandem diœcesim (quod asserit esse certius & frequentius) etiam pluribus in locis Galliæ, & Lotharingiæ, sed etiam in confinio diuersarum diœcesum, hanc partem etiam defendit nouissimè Machado *en el perfetto Confessor y cura de almas, lib. 1 p. 2. tract. 1. docum. 2. n. 2. pag. 8.* Ioan. de Lugo *d. tr. de Pœnit. disp. 21. sect. 1. n. 11. cum seqq.* Antonin. Diana *moral. res. tom. 1. tr. de Bulla Cruciata resol. 8.*

Contra Guttier. *canon. lib. 1. c. 27. n. 21.* Layman. *d. lib. 5. tract. 6. c. 11. n. 7.* Garc. *de benefic. p. 5. c. 8. n. 87. in resp. ad 4.* existimantes parochum extra locum parochiæ non posse eligi in Confessarium virtute Cruciatæ, aut Iubilæi. 20.

Subditorum verò suorum Confessiones posse parochum in aliena parochia, & vbique locorum audire asserunt Victor. *de confess. n. 152.* Syluest. *verb. Confessor. 1. q. 13.* Couarr. *pract. c. 11. n. 4.* Ant. Capic. *decis. 203. n. 15.* Nauarr. *in man. c. 27. n. 255.* Tolet. *in instruct. sacerd. lib. 3. c. 13. in fine*, Henr. *in sum. lib. 5. c. 7. §. 1.* Fr. Emman. *in expos. Bullæ Cruciatæ §. 9. dub. 4.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. parochus*, Chamerot. *de Sacrament. tract. 7. de confess. dub. 14.* Iacob. de Graff. *in pract. casuum reseruator. lib. 1. c. 3. n. 57.* Ioan. Valer. *de different. inter vtrumque forum, verb. iurisdictio, diff. 10. n. 6. & verb. sententia, differ. 1.* Hurtado *d. tr. de Pœnit. disp. 10. diffic. 4. vers. obseruandum.* Sanch. *de matrim lib. 3. disp. 19. n. 8. & disp. 34. n. 2. & 3.* Piasec. *in praxi Episc. p. 2. cap. 1. n. 10. vers. summ.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 1. n. 93. & 94.* Homobon. de Bonis *d. tr. 5. c. 3 q. 16.* Molfes. *in summ. Theolog. moralis, tract. 7. c. 15. n. 89.* Campan. *in diuers. iuris canon. rub. 12. c. 13. sub n. 71.* Floron. *de casibus reseru. p. 1. c. 4. §. 12. n. 3.* Boss. *d. sect. 3. casu. 2. n. 19.* Torreblanca *d. lib. 14. c. 2. n. 20. & 21.* Ego ipse *d. c. 19. n. 5.*

Post diuisum beneficium non posse amplius Parochum absque noua approbatione accipere Confessiones, nec etiam censeri sufficienter idoneum, & approbatum ad illas audiendas tempore Iubilæi, resoluunt Soar. *d. tom. 4. disp. 28. sect. 4. n. 20. & sect. 6. n. 13.* Henriq. *d. sum. lib. 7. c. 12. §. 3. & 4.* Valer. Reginald. *d. lib. 1 n. 190.* Filliuc. *d. n. 257.* Fagundez *d. c. 2. n. 38.* Leon. *de Iubilæo, p. 2. q. 9. n. 21.* Flor. *de casibus reseru. p. 1. c. 4. §. 12. n. 7.* Boss. *d. sect. 3. casu 2. n. 56.* Fr. Ludou. à Cruce *in exposit. Bull. Cruc. disp. 1. c. 2. dub. 7.* Trullench. *in exposit. eiusdem Bullæ lib. 1. §. 7. c. 1. dub. 3. n. 7. vers. dico tertio*, Machado *d. lib. 1. p. 2. tract. 3. docum. 4. n. 3.* vbi dicit contrarium probabile, *& d. part. 2. tract. 4. document. vltim. num. 8.* Ioan. de Lugo *dict. tract. de Pœnitent. disput. 21. sect. 1. num. 8.* Antonin. Diana *d. resolut. 8. versic. notandum.* Ego ipse, *dict. cap. 19. num. 6.* 21.

Contra Fr. Emm. *in addit. ad Bullam Cruciatæ, §. 9. n. 4.* Villalob. *d. tom. 1. tr. 27. claus. 9. §. 1. num. 4.*

Ioan. de la Cruz *in direct. conscient. p. 2. de Pœnit. q. 5. dub. 8. conclus. 4.* existimantes Parochum etiam post dimissum beneficium censeri approbatum ad audiendas Confessiones tempore Iubilæi.

22. Intrusum de facto in parochiali beneficio, vel nullum titulum bonum, aut malum à superiore habentem, inualidè confessiones audire, tenent Angel. *verb. confessio* §. 2. Nauarr. *in man. c. 9. n. 11. & in c. placuit, de pœnit. dist. 6 n. 176.* Chamer. *d. tr. 7. de confess. dub. 21.* Marcel Megal. *instit. sacerdot. p. 1. lib. 5. c. 19. n. 12. in fine,* Valer Reginald. *d. lib. 1. n. 98.* Ioan. Valer. *d. verb. nullitas, differ. 7. sub num. 5.* Sanch. *de matrimon. lib. 3. disp. 22. n. 49.* declarat nisi communi errore fuisset pro vero parocho habitus habens titulum putatiuum à legitimo superiore, additque non satis esse communem errorem, sed necessarium esse titulum collatum a superiore, quamuis inualidum ob aliquod vitium latens.

23. [*Aut ab Episcopis.*] Nullum præter Episcopum se intromittere debere in iis, quæ spectant ad approbandos Sacerdotes in confessionis ministros, decisum attestatur Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarræ, lib. 4. tit. 29. l. 1. §. 1. de confitendo semel in anno, n. 15.* Sel. *d. c. .. n. 27.* attestans decisum fuisse *in Nullius, seu Conuersanen. 26. Iunij, & 20. Augusti 1627.* approbationem Confessariorum ad Episcopum spectare donec per alium prætendentem probetur immemorabilis, refert Stephan. de Aluin *de potest. Episc. & Abbatum, c. 19. n. 6. fol. 105.* Sacram Cong declarasse subditos inferiorum Prælatorum etiam exemptorum licentiam audiendi Confessiones, secularium videlicet, debere petere ab Episcopo, ab eoque approbationem obtinere, & offerri debere Episcopo à superiore illarum Ecclesiarum. Atque in vna Toletana subdit eandem S. Congreg. censuisse hoc decretum habere locum etiam in Presbyteris secularibus subiectis Prælatis etiam exemptis, dummodo sint in diœcesi; & in alia Forosempronien. declarasse nullum Confessarium posse audire Confessiones secularium etiam Sacerdotum (vt loquitur Concilium) nisi prius fuerit approbatus ab Episcopo etiamsi esset in oppidis exemptis, dummodo illa sint intra limites diœcesis, & quod nullus Abbas, qui non sit nullius, possit approbare Confessarios, ad secularium Confessiones audiendas, sed quòd id spectat ad Episcopum intra cuius diœcesis fines existit, latè fuit resolutum in Rota apud Tambur. *in fine tom. 3. de iure Abbatum decis. 45. 46. & 47.* vbi *dec. 50.* resoluit Episcopo dari manutentionem quoad approbationem huiusmodi ex sola assistentia priuatiuè quoad alios inferiores.

24. Procedere in Episcopis electis & confirmatis, licèt non consecratis resoluunt Chamerot. *d. tr. de confess. dub. 13.* Nouar. *in singular. canon. concil. 68. n. 2.* Barthol. à S. Fausto *d. lib. 6. q. 43.* Ego ipse *d. alleg. 25. n. 6.* secundùm Lugdunen. impress. Fagund. *d. lib. 7. cap. 2. num. 47.* vbi *num. 53.* differit an peccet Episcopus excommunicatus non toleratus, suspensusve ab officio Sacerdotes approbans in Confessarios. Stephan. Daluin. *de potest. Episcop. c. 20. in princ.*

25. Vicarium Episcopi posse ex generali concessione facultatem Confessiones audiendi aliis concedere, tenent Sanch. *de matrim. lib. 3. disp. 29. n. 14.* Campan. *in diuers. iuris canon. rub. 12. c. 13. à n. 73.* Narbon. *de appel. à vicario ad Episcopum. p. 1. n. 203.* Nouar. *d. concl. 68. n. 3.* Monet. *de commutat. ult. volunt. c. 7. n. 4.* Boss. *de triplici Iubilæi priuilegio sect. 3. casu 2. n. 60.* vbi limitat in Vicario foraneo, Torreblanca *d. lib. 14. c. 2. n. 13.* Machado *d. lib. 1. p. 2. tr. 3. docum. 3. n. 1.* Barb. à S. Fausto *d. lib. 6. q. 45.* Fagundez *d. lib. 7. c. 3. n. 47.* Ego ipse *d. alleg. 25. n. 8.* secundùm Lugdunen. impress.

Archiepiscopum dum actu visitat posse absoluere subditos suffraganeorum tam per se, quàm per alios, docent Soar. *tom. 4. de pœn. disp. 25. sect. 1. n. 14.* Valer. Reginald. *d. lib. 1. n. 34.* Quaranot. *in sum. Bullarij, verb. Archiepiscopi auctoritas, vers. 33.* Ægid. de Coninck *dicto tom. 2. disp. 8. num. 21. vers. nota Archiepiscopum,* Molfes. *in summ. Theolog. moral. tract. 7. c. 14. n. 75.* Hurtad. *d. tr. de Pœnit. disp. 10. diff. 4. vers. Archiepiscopus* Barthol. à S. Fausto *d. lib 6. q. 72* Ego ipse *d. alleg. 25. n. 7.* 26.

Capitulum Sede vacante posse approbare, & exponere Confessores per Vicarium à se electum cùm succedat in omni iurisdictione Episcop. competente præter casus in iure expressos, & hic actus approbandi non est actus formaliter Ordinis, & dignitatis Episcopalis, sed iurisdictionis ordinariæ tenent Soar. *d. tom. 4. disp. 28. sect. 5. n. 2.* Henriq. *lib. 3. de Pœnit. cap. 6. in princ.* Fagund. *d. c. 2. n. 54.* Campan *d. c. 13. n. 74.* Boss. *d. sect. 3. casu 2. num. 61.* Torreblanc. *d. lib. 14. c. 2. num. 15.* Stephan. Daluio. *d. tract. de potest. Episcop. & Abbatum, c. 20 n. 4.* Fagundez *d. lib. 7. cap. 2. num. 54.* Barthol. à S. Fausto *d. tr. de Pœnit. lib. 6. q. 46.* Ego ipse *d. alleg. 25. n. 10.* 27.

Abbates seculares, & Priores magnos exemptos, nullius diœcesis, qui in suos subditos habent iurisdictionem, quasi Episcopalem, vt in Lusitania est Prælatus Thomariensis, & Prior, seu Vicarius generalis Prioris Cratensis; & in Castella Abbas Compluti Regij, & Metinæ campestris, comprehendi sub nomine Episcopi, de quo in præsenti obseruauit Camp. *d. c. 13. n. 76.* Fagund. *d. lib. 7. c. 2. n. 55.* Suar. *de Pœnit. to. 4. disp. 28. sect. 5. n. 3.* Steph. Daluin. *d. c. 20. n. 5. cum seqq.* Machado *d. docum. 3. n. 1.* Aloys. Ricc. *in decis. Curiæ Archiep. Neapol. p. 4. dec. 22. n. 4. & in sua praxi aurea resol. 301.* Tambur. *de iure Abbatum, tom. 2. disp. 6 q. 11.* latè Boss. *d. sect. 3. casu 2. n. 62. cum seq.* Nouar. *d. concl. 68. n. 4.* & censuit Rot. *decis. 322. p. 1. recentior.* & quod Priores de Velez & de Merida habeant iurisdictionem approbandi Confessarios pro secularibus, docent Ioan. de la Cruz *in sum. de sacram. Pœnit. dub. 6. concl. 3. fol. 197. & dub. 8. concl. 4.* Ioan. Sanc. *in selectis disp. 49. n. 9. in fine.* Abbates igitur qui non sunt nullius, non possunt approbationem huiusmodi dare. Rota apud Tambur. *to. 3. de iure Abbatum fin. dec. 45. & 46.* 28.

Episcopi eius loci, in quo fit Confessio approbationem esse necessariam meritò sustinent Nau. *in man. c. 27. n. 266. vers. sextum,* Gambarupt. *de casibus reseru. c. 2. n. 30.* Fr. Emm. *in explic. Bullæ Cruciatæ §. 8. n. 5.* Homobon. de Bonis *de examine Eccles. p. 1. tr. 5. c. 2. q. 14.* Campan. *d. c. 13. n. 77.* Vgolin. *de officio Episcopi c. 7. §. 2. n. 8.* Ego ipse *d. alleg. 25. n. 30.* secundùm Lugdunen. impress. Paul. Laymann. *d. lib. 5. tr. 6. c. 11. n. 9.* Ioan. Valer. *d. verb. absolutio differ. 2. n. 9. & 14.* Floron. *de casibus reseru. p. 1. c. 4. §. 12. n. 6.* Lezana *in sum. q. Regul. c. 19. n. 4. & 19.* Torreblanca *d. lib. 14. c. 2. n. 11.* Ioan. de Lugo *d. tr. de pœnit. disp. 21. sect. 2. n. 27. cum seqq.* & præcipuè *n. 35.* nam licet ibi dicat requiri approbationem Ordinarij ipsius Confessarij, tamen cùm addat eam approbationem durare solum quamdiu manet sub illo Ordinario, ita vt si domicilium mutet, requiri approbationem noui Ordinarij, videtur resoluere esse necessariam approbationem Episcopi eius loci, in quo fit Confessio. Approbatum enim ab alio quàm, à Valentino Archiepiscopo 29.

chiepiscopo in diœcesi Valentina non censeri approbatum, ab Ordinario, referont decisum Quarant. *in summ. Bullarij verb. Confessor. vers. praeter*, Fr. Emman. *d. §. 9. n. 5.* Ægid. de Coninck *d. tom 2. disp. 8. n. 52.* Ludou. Beia *respons. casuum conscient. p. 4. casu 20. vers. tandem*, Vgolin. *d. §. 2. n. 8.* Paul. Laymann *in sum. Theolog. moral. lib. 5. tract. 6. c. 11. n. 9.* Campan. *rub. 12. c. 13. n. 76. in fine*, Vgolin. *d. §. 2. n. 8.* Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 4. tit. 29. l. 3. §. 1. n. 12.* Barthol. à S. Faust. *in tr. de Iubil. extraord. lib. 4. q. 75. & 76.* Et confessiones extra diœcesim, in qua fuerunt approbati Presbyteri, eos audire non posse etiam subditorum Episcopi approbantis, nisi iurisdictionem in tales ordinariam habeant, obseruauit Sel. *d. c. 14. n. 40.* attestans ita fuisse decisum *in Cremonen. sub die 8. Maij* 1610. addens in eadem *sub die 22. Maij eiusdem anni* fuisse resolutom Confessarios extraordinarios ab Episcopos approbatos ad confessiones audiendas, siue sint Regulares, siue seculares, nullo pacto eas audire posse extra diœcesim Episcopi approbantis, quamuis Confessores sint eidem Episcopo subiecti. Et priuilegium à Sede Apost. nulla facta derogatione Concilij indultum Patribus Congregationis Oratorij. vt qui ex eis præuio examine ad audiendas confessiones in ipsa Vrbe à Vicario approbati fuerint, extra eandem Vrbem absque alio examine, de licentia tamen Ordinariorum locorum confessiones liberè audire valeant, omnino obseruandum esse refert decisum Garc. *in addit. ad suum tract. de benefic. p. 4. c. 5. n. 31.*

Contra Henriquez *in sum. lib. 6 c. 6. §. 7. & lib. 7. c. 12. §. 4.* Viuald. *in candelab. aureo*, vbi de Confessione, *n. 28. conclus. 3.* Ioan. Valer. *de different. inter vtrumque forum, verb. absolutio, differ. 1. n. 12. vers. patet*, Diana *moral. resol. tom. 1. tract. de Bulla Cruciat. resol. 7. & tom. 2. tract. 4. de Sacram. resolut. 110.* & alios existimantes sufficere cuiuscunque Episcopi approbationem.

Et contra Guttier *Canon. lib. 1. c. 27. n. 6.* mordicus defendentem, & Filliuc. *in quæst. moral. tract. 7. c. 9. quæst. 11. n. 262.* Villalob. *in summ. p. 1. tr. 4. dub. 50. n. 3.* Ludou. à Cruce *in exposit. Bullæ Cruciat. disp. 1. cap. 2. dub. 25. n. 1.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 14. c. 2. n. 12.* Hurtado *d. tract. de Pœnit. disp. 10. diffic. 18.* putantes requiri approbationem Episcopi ipsius pœnitentis,

Et demum contra Soar. *d. disp. 28. sect. 6. num. 6.* Ægid. de Coninck *d. tom. 1. disp. 8. dub. 8. n. 50. & 51.* Bonacina *de Sacram. disp. 5. q. 7. puncto 4. §. 1. n. 15.* Molfes. *d. tract. 7. c. 16. à n. 18.* Valer. Reginald. *d. lib. 1. n. 175.* Fagundex *d. c. 2. n. 92.* Bossi. *d. sect. 3. casu 2. n. 214.* Barthol. de S. Fausto *tom. 3. in tract. de Pœnitent. lib. 6. q. 42.* & alios existimantes necessariam esse approbationem Episcopi ipsius Confessaris.

30. Episcopum vigore priuilegij, de quo *in c. vlt. de pœnit. & remiss.* in suum Confessarium eligere non posse Sacerdotem sibi non subditum, qui à proprio Ordinario non fuerit ad id iuxta hoc decretum admissus, seu approbatus ad audiendas Confessiones referunt decisum Soar. *d. disp. 28. sect. 4. n. 7.* Prosp. de Aug. *in addit. ad Quarant. in sum. Bullarij, verb. Archiepisc. auctoritas. vers. nouum, in fin.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori ecclesi. decis. 548. in edit.* aliàs *resol. 470. in 2. edit.* Ægid. de Coninck *d. disp. 8. n. 10.* Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 4. cap. 2. quæst. 16. vers. quæres*, Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, n. 54.* Galet. *in margarita casuum conscient. verb. Episcopus 6.* Coriol. *de casibus reseru. p. 1. sect. 1. art. 21. n. 5. vers.*

at contra, Iul. Lauor. *de indulgent. & iubil. p. 1. c. 21. n. 59.* Ioan Valer. *d. verb. absolutio, differ. 1. & verb. iurisdictio, differ. 14. & verb. nullitas differ. 5. n. 2.* Molfes. *d. tr. 7. c. 15. n. 34.* Fagund *d. lib. 7. cap. 2. à n. 78.* Alphons. de Leon. *de Iubil. p. 1. q. 9. n. 28.* Filliuc. *to. 1. tr. 7. c. 9. n. 256.* Faust. *de Iubil. lib. 4. q. 73.* Diana *mor. resol. p. 3. tr. 2. resol. 3.* Ludou. à Cruce *in exposit. Bull. Cruc. disp. 1. c. 2. dub. 22. & 23.* Ioan. de Lugo *d. tr. de Pœnit. disp. 21. sect. 1. n. 3. & sect. 2. n. 38.* Barthol. à S. Fausto *d. lib. 6. q. 42. vers. tum quia, & q. 50. & quæst. 81. cum seqq.* vbi de Episcopis titularibus, & qui renuntiarunt dignitati Episcopali, depositis seu suspensis, an fruantur hoc priuilegio.

n Per examen.] Vnde sine eo nullum, etiam Doctorem, vel in sacra Theologia insignem professorem censeri approbatum, licèt ad illud admitti petierit, & hoc iniustè sibi denegetur, admittit in Presbyteris secularibus Fagundex *d. lib. 7. c. 2. n. 58.* Ioan. Sanch. *in selectis c. 48. n. 16.* Filliuc. *tom. 1. tr. 7. c. 9. n. 257.* Trullench. *d. c. 1. dub. 8.* Torreblanca *d. lib. 14 c. 2. num. 24.* & in Regularibus agnoscunt Valer. Reginald. *d. lib. 1. n. 192.* Ægid. de Coninck *d. disp. 8. num. 58.* Fernandez *in examine Theolog. mor. p. 3. c. 9. §. 8. n. 2.* licèt non defuerint qui existimauerint Episcopo nolente sine iusta causa admittere præsentatos, eos posse omnia perinde exercere, ac si admissi, & auctorizati essent, è quorum numero videntur esse Fagundex *d. c. 2. num. 16.* Laymann. *in Theologia morali lib. 4. tract. 6. cap. 11. n. 4.* Finel. *de casibus reseruat. cap. 3. num. 3.* Villalob. *in summ. tom. 1. tract. 9. diffic. 53. n. 3.* Laurent. de Peirinis *de Relig. subdito tom. 1. q. 1. c. 21. §. 2.* Diana *moral. resol. p. 3. tract. 2. resol. 24.* Lezana *in sum. q. Regul. c. 19. n. 3.* Boss. *d. sect. 3. casu 2. n. 17.* Erasm. à Cochier. *de iurisd. Ordin. in exemptos p. 4. q. 77.* Hurtado *d. disp. 10. de Pœnit. diffic. 15. vers. Nauarre.* 31.

Vnde non existimo bene censuisse plures ex Theologis Regularibus, dum credunt Episcopos teneri approbationem dare, si Religiosi illis præsentati secundùm formam *Clem. dudum, de sepult.* post examen inuenti sint capaces, & idonei ad officium Confessionum audiendarum, & si suam approbationem absque rationabili causa dare recusent, possent audire Confessiones. Ex quorum numero sunt Fr. Emman. *ad Bull. Cruc. §. 9. n. 30. & q. Regul. tom. 1. q. 59. a. 3.* Cælest. *in compendio Theolog. moral. tract. 1. c. 16. n. 1. & c. 14 n. 4.* Portel. *dict. verb. Confessor. Regularis n. 2.* Villob. *d. p. 1. tract. 9. diffic. 55. n. 2.* Hieron Roderic. *in compendio q. Reg. resol. 31. n. 9. in fine*, Antonin. Diana *moral. resol. p. 5. tract. 13. resol. 45.*

o Si illis videbitur esse necessarium.] Episcopum igitur posse Sacerdotibus concedere licentiam audiendi Christi fidelium Confessiones, etiamsi examini non exponantur, asserunt Aloys. Ricc. *in praxi aurea resol. 21.* Valer. Reginald. *d. lib. 1. num. 197.* Ægid. de Coninck *d. disp. 8. n. 49.* Fagundex *d. lib. 7. c. 2. n. 70.* Sed non potest subditis suis facultatem concedere eligendi sibi Confessarium ex non approbatis quem non voluerit, Suarez *tomo 4. disp. 28 sect. 7. n. 17.* 32.

p Et approbationem.] Quamuis in scriptis non habeatur, vt per Valer. Reginald. *d. lib. 1. num. 198.* Coriolan. *de casibus reseruatis p. 1. sect. 2. art. 7. n. 3.* Homobon. de Bonis *de examine eccl. tr. 5. c. 2. q. 10. prope fin.* vbi aduertit consultius esse præfatam in Confessariũ approbationem in scriptis dari, vt ipse eam exhibere possit quoties expedite, & opus esse iudicauerit, *& tr. 11. q. 12. resolut. 1.* Boss. *d. sect. 3. casu 2. §. 1. n. 11.* Diana *moral. resol. p. 5. tr. 14. res. 42.* 33.

refero Ego ipse *d. alleg.* 25. *n.* 22. secundum Lugdunen. impress.

34. Idem esse approbare aliquem Sacerdotem ad administranda Sacramenta, atque illum approbare ad Confessiones audiendas, asserunt Henriq. *in summ. lib.* 11. *cap.* 3. §. 5. Sanchez *de matrim. lib.* 3. *disp.* 35. *n.* 8. quos refert & sequitur Fagund. *d. lib.* 7 *cap.* 3. *num.* 6.

35. Approbatum ab Episcopo absque iudicio, vel contra iudicium sciente non esse idoneum, non censeri approbatum, quia hoc decreto exigitur vt Confessarius, qui non habet parochiale beneficium, iudicetur idoneus: hic autem verè non iudicatur idoneus, sed fictè, cùm Episcopus interiùs sentiat, & iudicet non idoneum, resoluunt Soar. *d. tomo* 4. *disp.* 28. *sect.* 5. *num.* 7. *vers. & fortasse.* Valer. Reginald. *d. lib.* 1. *num.* 197. quos refero *d. alleg.* 25. *num.* 40. Bartholom. à S. Fausto *in tract. de Iubil. extraord. lib.* 4. *quæst.* 79. *&* 80. qui etiam tenent validam esse approbationem quando Episcopus aliquem iudicat, & approbat tanquam idoneum, sed re ipsa non est idoneus.

36. Episcopum debere Confessarium non solùm interiùs iudicare idoneum, verùm etiam exteriùs approbare, & iurisdictionem concedere, asserunt Soar. & Valer. Reginald *locis proximè citatis*, Ægid. de Coninck *d. tom.* 2. *disp.* 8. *n.* 49.

Episcopum nominatim denunciatum posse validè Sacerdotes ad Confessiones approbare, tenent Nauarr. *in c. placuit, de Pœnit. dist.* 6. *num.* 51. Henriquez *lib.* 3. *cap.* 6. *n.* 3. Fr. Emman. *in summ. tom.* 2. *cap.* 14. *n.* 5. Sanchez *de matrimonio lib.* 3. *disp.* 21. *num.* 7. Fagundez *d. lib.* 7. *cap.* 2. *num.* 50. quia hæc approbatio non est actus iurisdictionis, sed tantùm testimonium approbatiuum sufficientiæ Sacerdotis, sine quo non potest Sacerdos licitè, nec validè Confessiones audire. Quicquid teneant Victor. *de Confess. num.* 152. Syluest. *verb. absolutio* 2. *quæst.* 6. *& verb. confessor.* 1. *q.* 4. Guttierez *canon. lib.* 1. *c.* 1. *num.* 89.

37. Inualidè Pœnitentiæ Sacramentum ministrare Sacerdotem credentem Superiorem ratam habere absolutionem de futuro, nisi eam ratam habeat de præsenti signo aliquo externo, resoluunt Nauar. *in man. cap.* 9. *num.* 5. *& in c. placuit num.* 105. Nugn. *in addit. ad* 3. *p. q.* 8. *art.* 5. *dub.* 1. Pesant. etiam *in addit. ad* 3. *p. q.* 10. *disp.* 5. Henriq. *lib.* 6. *c.* 13. §. 13. Soar. *d. tom.* 4. *disp.* 25. *sect.* 1. *n.* 13. Coriolan. *d. sect.* 2. *art.* 10. *num.* 2. *cum seqq.* Valer. Regin. *d. lib.* 1. *n.* 89. *&* 90. Paul. Santor. *de casibus Papalib. & Episc. p.* 1. *à num.* 39. Chameroe. *d. tract.* 7. *de confess. dub.* 29. *pag.* 488. Fagundez *d. lib.* 7. *cap.* 2. *num.* 71. *&* 72. quos refero *d. alleg.* 25. *num.* 23. Floron. *de casibus reseruat. p.* 1. *cap.* 4. §. 17. *numero* 3. Paul. Laymann. *d. lib.* 5. *tract.* 6. *c.* 10. *num.* 16. Bossi. *d. sect.* 3. *casu* 2. *num.* 135.

38. Licentiam delegatam audiendi Confessiones non expirare mortuo, vel amoto delegante, quia est quædam gratia, tenent Iacob. de Graff. *in aureis decis. p.* 1. *lib.* 1. *cap.* 13. *n.* 49. Henriq. *lib* 6. *c.* 6. §. 7. *in fine.* Chamerot. *d. tract.* 7. *de confess. dub.* 27. *pag.* 488. Ioan. de la Cruz *de statu religion. lib* 2. *cap.* 3. *dub.* 1. *concl.* 3. *v. ex dictis*, Sanchez *de matr. lib.* 8. *disp* 28. *n.* 80. Coriolan. *d. part.* 1. *sect.* 2. *articulo* 8. Ioann. Valer. *d. verb. absolutio different.* 1. *n.* 18. *vers. obserua*, Campan. *d. rubr.* 12. *cap.* 13. *num.* 69. Homobon. de Bonis *de examine ecclesiast. p.* 1. *tract.* 5. *cap.* 3. *quæst.* 17. Cened. *canon. quæst. lib.* 1. *quæst.* 38. *n.* 20. *&* 21. Fagundex *d. lib.* 7. *cap.* 2. *num.* 34. quos refero *d. alleg.* 25. *num.* 43. Lezana *in summ. quæst. Regular. cap.* 18. *num.* 10. Bossi. *d. sect.* 3 *casu* 2. §. 1. *num.* 9. latè Ioan. de Lugo *de Sacramentis in tract. de Pœnit. disp.* 19. *sect.* 2. *n.* 36. *cum seqq.* Bartholom. à S. Fausto *d. lib.* 6 *q.* 98. Torreblanca *d. lib.* 14. *c.* 2. *n.* 28. Hurtado *d. tract. de Pœnit. disp.* 10. *diff.* 4. *vers. Circa, cum seqq.* vbi addit etiamsi dicat, *Quandiu nobis placuerit.*

39. Religiosum, qui semel fuit generaliter approbatus, si recedat à diœcesi in qua fuit simpliciter approbatus; & postea iterum redeat, non teneri nouam quærere approbationem, & licentiam, etiamsi interim mutati fuerint Episcopi in illa diœcesi, tenent Nugn. *in addit. ad* 3. *p. q.* 8. *artic.* 3. *dub.* 1. *concl.* 2. Henriquez *d. c.* 6. §. 7. Zerol. *in praxi de sacrament. Pœnitent. cap.* 16. *q.* 2. *vers. quinto si verò*, quos refero *d. alleg.* 25. *num.* 44. quibus addo Fagundex *d. lib.* 7. *cap.* 2. *num.* 14. Bartholom. à S. Fausto *d. tract. de Pœnitent. lib.* 6. *quæst.* 54. *propè finem.* Si verò semel approbatus à proprio Episcopo, eius diœcesim mutet, indiget noua approbatione alterius Episcopi, in cuius diœcesi modò versatur, quia vsu receptum est, & à sacra Congregat. decisum, vt qui fuit in vno Episcopatu approbatus, si ad alium Episcopatum transeat, iterum approbetur ab Episcopo loci, in cuius territorium transfertur. Ita Iacob. de Graff. *lib.* 2. *append. cap.* 5. *num.* 13. Zerol. *in praxi pœnitent. cap.* 16 *quæsito* 8. Vgolin. *de potestate Episcopi, p.* 1. *c.* 7. §. 2. *n.* 8. Beia *in resp. casuum conscient. p.* 4. *casu* 20. Barthol. à S. Fausto *d. lib.* 6. *q.* 54.

40. Confessarios, si non fuerunt examinati, quando approbati extiterunt posse ab Episcopo suspendi, & examinari, firmat Sel. *d. cap.* 14. *n.* 17. attestans sic decidisse *S. Congreg. Episcop. & Regul. in Vercellen.* 31. *Iulij* 1615.

41. Regularibus facultatem audiendarum Confessionum ad beneplacitum per Ordinarios concessam posse quandocunque reuocari, tenent Sel. *d. loco*, referens ita firmasse eandem *S. Congreg. in Papien.* 12. *Martij* 1619.

42. Confessarios seculares ad certum genus personarum, seu ad limitatum tempus ab Ordinario approbatos minimè posse, etiam vigore Bullæ Cruciatæ, pœnitentium Confessiones audire vltra facultatem ipsis ab Ordinario concessam, tradit idem Sellius dicens sic fuisse decisum *in Cæsaraugustana* 7. *Septembris* 1625.

43. Approbationem obtentam per Sacerdotem secularem, vel Regularem ab Ordinario ad Confessiones audiendas, posse ab Episcopo successore pro suæ conscientiæ securitate vsque ad nouum examen suspendi, dicit Sel. *d. cap.* 14. *num.* 23. asserens ita fuisse decisum *in Liman.* 19. *Septembris* 1625.

44. Regulares ab Episcopo antecessore præuio examine approbatos ad personarum secularium Confessiones audiendas, poterit modernus Episcopus pro maiori conscientiæ suæ quiete iterum examinare & si minus idonei reperti fuerint, reprobare, tenet Sel. *dict. cap.* 14. *num.* 27. sic fuisse resolutum *in Albanen.* 5. *Februarij* 1628. & in alia *sub die* 7. *Januarij* 1630. & ita etiam decidere *S. Congregat. Episcop. & Regul. sub die* 23. *Nouembris* 1629.

45. Approbationem ab Episcopo obtinentes ad certum tempus, eo elapso non possunt Confessiones audire absque noua Episcopi ipsius licentia & approbatione, præuio, etiam si eidem libuerit, nouo examine. Illi verò, quos ipsemet Episcopus ad Confessiones huiusmodi audiendas semel admisit simpliciter, ac sine vlla temporis præfinitione, nullatenus possunt ab eodem reprobari sine noua

causa,

causa, eaque confessiones ipsas concernente. Cæterùm an eadem causa subsit necne, Episcopus non tenetur ipsis Regularibus ediscere, sed Sedi Apost. dumtaxat vbi eam sibi aperiri postulauerit, ita S. D. Vrbanus VIII. per suas litteras in forma Breuis ad futuram rei memoriam rescripsit Eminentissimo Cardinali de Sandoual Ecclesiæ Gienen. ☞ Præsuli *sub dato Romæ apud S. Petrum 30. Ianuarij* 1629. & alias litteras in forma Breuis eiusdem tenoris, & sub eadem data directas fuisse D. D. Christophoro de Lobera Episcopo Corduben. refert nouissimè Torreblanca *de iure spirituali lib.* 14. *c.* 3. *n.* 23. *&* 24 Nam Episcopus potest tales licentias limitare ad certum locum, tempus, & personas Gurrierez *Canonic. lib.* 1. *cap.* 27. *num.* 18. *&* 19. Fr. Emmanuel *quæst. Regularium tomo* 1. *quæst.* 59. *art.* 8. Suarez *tomo* 4. *disp.* 28. *sect.* 7. *dub.* 6. Vgolin. *de officio Episcopi, c.* 29. *num.* 6. Cened. *lib.* 1. *q.* 38. *n.* 20. *&* 21. Homobon. de Bonis *de examine ecclesiastico tract.* 8. *c.* 2. *quæst.* 7. Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta præcept.* 2. *lib.* 7. *c.* 2. *num.* 17. sacra Congregatio Cardinalium negotiis Episcoporum, & Regularium proposita *in vna Cæsaraugustana* 7. *Septembris* 1625. Multas quæstiones circa approbationem & reprobationem secularium & Regularium Confessariorum, vide apud Bartholom. à S. Fausto *lib.* 6. *q.* 101. *cum multis seqq.*

46. Posse Episcopum Regulares vtcumque à semetipso approbatos suspendere, aut repellere à Confessionibus audiendis, si illi cum scandalo, aut aliàs inhonestè viuant, vel aliquod delictum committant, propter quod rationabili ipsius Episcopi iudicio, in quo ipsius tantùm conscientia onerata erit, videantur à confessionibus suspendendi, cùm præcipua ministri qualitas sit integritas vitæ, ac morum honestas, & ea causa ad ministerium confessionis pertineat, asserit Aldan. *in compendio canonic. resolutionum lib.* 1. *tit.* 13. *n.* 4. referens ita decidisse sacram Congregationem Episcop. & Regular. *in Oriolen.* 30. *Augusti* 1630.

47. Episcopos, locorúmque Ordinarios nullo pacto adimere posse facultatem audiendi Confessiones omnibus simul vnius Conuentus Regularibus Confessariis sacrâ Congregat. inconsulta, tenet Aldan. *dict. titul.* 13. *numero* 5. attestans eandem S. Congregat. ita censuisse *sub die* 20. *Nouembris* 1615.

48. Iusta atque legitima existente causa bene posse Episcopos Confessariorum etiam Regularium approbationem, ac iurisdictionem restringere, & limitare ad certum tempus, vel locum, seu personas resoluunt Soarez *d. tomo* 4. *disp.* 28. *sect.* 7. *dub.* 6. Gutierez *Canonic. lib.* 1. *c.* 27. *n.* 18. *&* 19. Fr. Emmanuel *quæstionum regularium tomo* 1. *q.* 59. *art.* 8. Fr. Ludouic. Miranda *d. q.* 45 *art.* 10. *concl.* 1. Homob. de Bonis *d. tract.* 5. *c.* 3. *q.* 17. Vgolin. *de potestate Episcopi, p.* 1. *c.* 20. *n.* 6. Cened. *d. q.* 38. *n.* 21. *&* 22. Fagondez *d. lib.* 7. *c.* 2. *n.* 17. vbi *n.* 45. quærit, & resoluit an approbatus ab Episcopo cum limitatione personarum veluti ad solas virorum confessiones dumtaxat, aut ad fœminarum confessiones, non virorum, sit per Bullam, aut Iubilæum eligibilis à fœminis, & à viris.

49. Vicarios licèt temporales appositos in Ecclesiis parochialibus vnitis, & dependentibus à Religione Hierosolimitana, debere Episcopum, si simpliciter idonei reperti fuerint, approbare, tenet Ald. *d. tit.* 13. *n.* 6. attestans sic fuisse decisum *in Augustana* 4. *Decembris* 1630.

Generalem Religionis posse suos subditos ex quacunque causa, etiam ob occultum crimen quomodolibet, etiam extraiudicialiter à Confessionibus audiendis suspendere, refert Peregrin. *in const. cleric. regul. p.* 1. *c.* 5. *litt. D. in fine*, attestans ita fuisse decisum *sub die* 2. *Iulij* 1627. 50.

a *Quæ gratis detur.*] Gratis oportere concedi huiusmodi licentias referunt decisum Armend. *in addit. ad recopil. legum Nauarræ, lib.* 1. *tit.* 18. *l.* 7. *de Episcopis, n.* 10. *resp.* 5. Garc. *de benefic. p.* 8. *c.* 1. *n.* 77. *in resp. ad* 5. Ego ipse *d. alleg.* 25. *n.* 55. secundum Lugdunen. impress. 51.

Cancellario Episcopi nullo pacto licere etiam in vim taxæ antiquæ pro approbatione ad confessiones audiendas, quam hoc decretum gratis dari mandauit quicquam exigere, refert decisum in vna Asturina Aldan. *d. tit.* 13. *n.* 8. 52.

Sub verbis suprà relatis contineri præceptum quo præcipitur Episcopis vt huiusmodi approbationem gratis impendant, non contineri verò conditionem necessariam, qua non seruata non valeat approbatio, asserunt Soar. *d. tom.* 4. *disp.* 28. *sect.* 5. *n.* 10. *in fine*, Fagundez *d. lib.* 7. *c.* 2. *num.* 66. 53.

a *Non obstante quacunque consuetudine, etiam immemorabili. &c.*] Neminem admitti posse ad Confessiones secularium audiendas, nisi si approbatus ab Episcopo quocunque priuilegio & consuetudine etiam immemorabili, non obstante ex sacræ Congreg. decisione dicit resolutum Rota *dec.* 655. *n.* 1. apud Farin. *p.* 1. *in posthum.* & *n.* 4. subdit non videri Concilium in præsenti substulisse ius quæsitum Prælato inferiori vigore concordiæ, vel arbitralis sententiæ à Sede Apost. ex certa scientia confirmatæ. Eadem Rota apud Tambur. *in fin. tom.* 3. *de iure Abbatum dec.* 49. *à n.* 1. Hinc tolli consuetudinem antiquissimam Sacerdotum, qua alij aliis mutuò confitebantur ante Concilium absque vlla alia approbatione, tradit Tolet. *in instruct. Sacerd. lib.* 3. *c.* 13. *n.* 5. *ad fin.* quem refert, & sequitur Fagundez *d. lib.* 7. *c.* 2. *n.* 49. vbi similiter asserit abrogatam esse antiquam illam consuetudinem, qua olim solebant Parochi committere suas vices cuicumque Sacerdoti volebant, hodie namque post Concil. Trident. non posse à Parocho dari licentiam suis parochianis ad confitendum aliis, nisi sine ex approbatis ab Ordinario, meritò resoluunt Fr. Emman. *in summa tom.* 1. *c.* 60. *n.* 2. Nugn. *in addit. ad* 3. *p. q.* 8. *art.* 5. *dub.* 7. Gambarupra *de casibus reseruatis, c.* 2. *num.* 20. Ioan. Valer. *de different. inter vtrumque forum, verb. Parochus, differ.* 4. *& verb. nullitas, differ.* 5. *vers. septimò*, Fagund. *d. præcept.* 2. *lib.* 7. *c.* 2. *n.* 42. Squillante *de priuileg. clericor. c.* 2. *n.* 70. vbi *n.* 73. post Guriet. *canon. lib.* 1. *c.* 27. *n.* 21. Villal. *in sum. tom.* 1. *tract.* 9. *diffic.* 49. *n.* 9. Petr. Fay *de Pœnit. q.* 8. *art.* 5. *disp.* 1. Anton. Diana *moral. resol. tom.* 2. *tract.* 4. *de Sacr. resol.* 46. Ioan. de Lugo *d. tract. de Pœnit. disp.* 21. *sect.* 1. *n.* 6. Barthol. à S. Faust. *d. lib.* 6. *q.* 48. & Nicol. Garc. *de benef. p.* 5. *c.* 8. *n.* 132. tenet delegatum posse esse alium Parochum eiusdem diœcesis, vbi delegans habet beneficium parochiale, vel sacerdotale approbatum ab Ordinario loci vbi exerceri debet hæc iurisdictio, refero Ego ipse *de officio & potestate Parochi c.* 19. *n.* 27. & tolli consuetudines præcedentes, & non futuras resoluit Anguian. *de legib. lib.* 2. *controu.* 20. *n.* 21. *&* 22. 54.

Quisque ordinandus vtilis sit Ecclesiæ, & in ea adscribatur, functurus suis ibidem muneribus. Desertor punitur. Nemo peregrinus sine litteris commendatitiis sui Ordinarij celebret.

Caput XVI.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Ascriptio alicui Ecclesiæ in ordinatis fieri debet in ipsa promotione.*
3. *Locum habet etiam in familiaribus triennalibus Episcoporum.*
4. *Presbyteros, & clericos ascriptos Ecclesiis non potest Episcopus ob necessitatem Ecclesiæ cogere ne discedant ab ea causa studij.*
5. *Ordinari nullus potest contra prohibitionem sui Prælati.*
6. *Subditus alienus ad celebrandum, & ad sacramenta administranda admittendus non est sine commendatitiis proprij Episcopi.*
7. *Commendatitiæ litteræ deneganda non sunt ab Episcopo Sacerdotibus, & clericis, qui non habent beneficia residentiam requirentia.*
8. *Commendatitiæ litteræ pro clerico peregrinari volente sunt obtinenda ab eo, qui huiusmodi clerici Ordinarius fuerit.*
9. *Episcopus prohibere potest ne Regulares in eorum Ecclesiis Sacerdotes seculares exteros diuina officia celebrare permittant.*
10. *Episcopus potest admittere Sacerdotes exteros habentes litteras dimissorias suorum Ordinariorum ad Sacramenta administranda.*
11. *Clericus peregrinus potest sine litteris commendatitiis ad celebrandum admitti si fidem faciat de sua ordinatione.*
12. *Clericus adscriptus seruitio alicuius Ecclesiæ non potest abesse inconsulto Episcopo.*
13. *Episcopus non potest ante ordinationem exigere ab ordinandis promissionem de inseruiendo certæ Ecclesiæ.*

a Cap. nemini 70. dist. b Et canonū citatorum sess. 24. c. 17. c Conc. Nicenum c. 15. & 16. c Sanctorum 70. dist. c. tuæ de cler. peregr. Concil. Antioch. cap. 7. d 1. Carth.

CVm [a] *nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi* non sit vtilis, aut necessarius suis Ecclesiis, sancta Synodus, vestigiis sexti canonis Concilij [b] Chalcedonensis inhærendo, statuit, vt nullus in posterum ordinetur, qui illi Ecclesiæ, aut pio loco, pro cuius necessitate, aut vtilitate assumitur, non ascribatur, vbi suis fungatur muneribus, nec incertis vagetur sedibus. [c] Quod si locum inconsulto Episcopo deseruerit, ei sacrorum exercitium interdicatur. β *Nullus præterea* [d] *Clericus peregrinus* sine commendatitiis sui Ordinarij litteris ab vllo Episcopo ad diuina celebranda à Sacramenta administranda admittatur.

Concil. Chalcedonens. cap. 13. Concil. Aquisgranen. cap. 59. & 61. Concil. Epaunen. cap. 6. Concil. Aurelian. 3. cap. 15. cap. 3. Laodic 41. 3. Carthag. c. 28.

1. VIde Aldan. *in compendio canon. resol. lib. 2. tit. 8. num. 3. cum seqq.* Sel. *in selectis canon. c. 13. ex n. 25.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi, part. 2. alleg. 21. in princip.*

2. *a Cùm nullus debeat ordinari qui iudicio sui Episcopi, &c.*] Adscriptionem alicui Ecclesiæ in ordinatus fieri debere in ipsa promotione, refert decisum Garc. *de benefic. p. 2. c. 5. num.* 101.

3. Locum habere etiã in familiaribus triennalibus Episcoporum, qui ad titulum patrimonij possunt promoueri, nam & istos debere adscribi alicui Ecclesiæ ordinantis, asserit resolutum Sel. *d. c. 13. n. 25.*

4. Presbyteros, & clericos adscriptos Ecclesiis non potest Episcopus ob necessitatem Ecclesiæ cogere ne discedant ab ea causa studij, immo tenetur illis dimissorias, seu commendatitias litteras concedere, vt per Aldan. *d. tit. 8. n. 4.* attestans sic fuisse decisum *sub die 11. Martij 1617.*

5. Nullum posse contra prohibitionem sui Prælati ordinari, aut de illo conqueri, seu ab eo appellare, eo quòd illum ordinare nolit, resoluit Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. resol. 587. in 2. edit.* aliàs *in 1. edit. dec. 693.* & faciunt suprà dicta *sess. 21. de reform. c. 2.* super illa verba, *nisi illi quos Episcopus iudicauerit assumendos.*

6. β *Nullus præterea clericus peregrinus, &c.*] Alienum subditum ad celebrandum, ac Sacramenta administranda admittendum non esse sine commendatitiis proprij Episcopi, tenent per hunc text. Henriq. *in summ. lib. 10. cap. 34. §. 6. in fine*, Fr. Emman. *quæst. regular. tom. 2. q. 121. art. 1.* Campan. *in diuers. iuris canon. rub. 9. c. 6. num. 1.* Marc. Anton. Genuens. *in praxi Archiepisc. Neapol. c. 40. num. 1* Hieron. Roderic. *in compend. quæst. regular. resol. 25. num. 17.* Ego ipse *d. part. 2. alleg. 21. n. 1. in fine.*

7. Denegandas non esse huiusmodi commendatitias litteras ab Episcopo Sacerdotibus, & clericis, qui non habent beneficia in titulum residentiam requirentia, referunt decisum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarræ, lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, n. 63.* Campan. *d. rub. 9 c. 6. n. 4.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. decis. 598. in 1. edit.* aliàs *resol. 524. in 2. edit.* Ego ipse *d. alleg. 21. n. 5.*

8. Litteras commendatitias, sine quibus ex hoc cap. clericus peregrinus ad diuina, & Sacramenta administranda admitti non debet, esse obtinendas ab eo, qui huiusmodi clericis Ordinarius fuerit, asserit resolutum Armend. *d. l. 7. de Episcopis, n. 56.* quem refero Ego ipse *d. alleg. 21. n. 4.*

9. Episcopum loci Ordinarium prohibere posse ne Regulares in eorum Ecclesiis Sacerdotes seculares exteros diuina officia celebrare permittant, nisi priùs ab ipso Episcopo visis litteris commendatitiis ipsi Sacerdotes admissi fuerint, referunt decisum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarræ, lib. 1. tit. 18. l. 7. de Relig. n. 55.* Galet. *in margarita casuum conscient. verb. Missa,* Nald. *sum. eod. verbo, n. 45.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. res. 635. in 2. edit. & in dec. curiæ Archiep. Neapol. dec. 298. p. 4.* Homob. de Bonis *de examine eccles. tract. 12. c. 4. q. 16. resol. 3. pag. 459.* Ego ipse *d. alleg. 21. num. 8.*

10. Episcopum posse admittere Sacerdotes exteros habentes litteras dimissorias suorum Ordinariorum ad Sacramenta administranda sicut poterat ad Missæ sacrificium, dummodo illi verè idonei sint, refert Armend. *d. l. 7. de Episcopis, n. 83.*

Sacerdotes

Sacetdotes exteri fecolares, qoi abfque licentia Ordinarij celebrant in Ecclefiis Regularium, incurruut pœnas inflictas in Synodo diœcefana, & Sactiftæ, feo præfecti Ecclefiarum regularium adftringi poffunt ad non petmittedum celebrationem prædictam, nifi exhibita licentia Ordinarij, Sel. *d.c.* 13. *n.* 28. vbi refert decifum *in Neapolitana 17. Augufti* 1630.

11. Clericum peregrinum poffe fine litteris commendatitiis ad celebrandum admitti fi faciat fidem de fua ordinatione, refoluont Naoarr. *conf.* 1. *fub n.* 1. *de celebr. Miffar.* Aloyf. Ricc. *in decif. curia Archiep. Neapol. part.* 1. *decif.* 150. fi tamen huiufmodi commendatitias litteras clericus peregrinus non habuetit, nec fidem fecerit, nullo iure effe fufpeofum, fed poffe feclofo fcandalo celebrare, teneot Nanarr. *in man. c.* 27. *n.* 153. *& conf.* 5. *de celebr. Miffar. in antiq.* aliàs *conf.* 1. *de cleric peregr.* Sayr. *in floribus dec. fub illo tit. de celebr. Miffar. decif.* 5. Henr. *d.* §. 6. *in commento littera T.* Valer. Reginal. *in d. praxi fori pœnitent. lib.* 29. *n.* 52. *v. tantopere*, Ego ipfe *d. alleg.* 21. *n.* 3.

Clericum adfcriptum feruirio alicnius Ecclefiæ non poffe abeffe inconfulto Epifcopo, afferit Sel. *d.c.* 13. *n.* 28. atteftans fic fuiffe refolutum *in Terracinen. 19. February* 1628. 12.

Epifcopum non poffe ante ordinationem exigere ab ordinandis promiffionem de inferuiendo certæ Ecclefiæ, etiam poft obteorum beneficium fimplex tefidentiam non reqoirens, dicit Sel. *d. c.* 13. *n.* 29. vbi refert decifum *in Lauretana 15. Aprilis* 1628. 13.

Exercitia minorum Ordinum reſtitui debent aſſignatione facta fructuum ſimplicium beneficiorum, vel fabricæ. Deficientibus tamen clericis cælibatum colentibus ſufficiantur coniugati monogami tonſurati, & induti clericaliter in Eccleſia.

Capvt XVII.

1. *Ordo neceſſarius eſt ad filios ſpirituales multiplicandos.*
2. *Irregularis fit clericus exercendo ſcienter Ordinem, quem non habet.*
3. *Bigamus excluditur à clericatu.*
4. *Bigamus non poteſt conſequi Eccleſiaſtica beneficia.*
5. *Bigamus effectus bigamia interpretatiua non poteſt mortua vxore diſpenſari per Epiſcopum vt in Ordine ſuſcepto miniſtret.*
6. *Diſpenſare an & quando poſſit Epiſcopus in bigamia vera, vel interpretatiua.*

VT fanctorum Ordinum à Diaconatu ad Oftiariatum functiones, ab Apoftolorum temporibus in Ecclefia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquandiu intermiffæ, in vfum iuxta facros[a] Canones reuocentur, *α nec ab hareticis, tanquam otiofa* traducantur, illius priftini motis reftituendi defiderio flagrans fancta Synodus, decernit, vt *β in pofterum huinfmodi minifteria, γ non nifi per conftitutos in dictis Ordinibus exerceantur*, omnéfque & fingulos Prælatos Ecclefiarum in Domino hortatur, & illis præcipit, vt quantum fieri commodè poterit, in Ecclefiis cathedralibus, collegiatis, & parochialibus fuæ diœcefis fi populus frequens, & Ecclefiæ prouentus id ferre queant, huiufmodi functiones curent reftituendas, & ex aliqua parte redituum aliquorum fimplicium beneficiorum, vel fabricæ Ecclefiæ, fi prouentus fuppetant, aut vtrifque illorum, eas functiones exercentibus ftipendia affignent, quibus, fi negligentes fuerint, Ordinarij iudicio, aut ex parte multari, aut in totum priuari poffint. Quod fi minifteriis quatuor minorum Ordinum exercendis Clerici cælibes præftò non erunt, fuffici poffint etiam coniugati, vitæ probatæ, *δ dummodo non bigami*, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonfuram, & habitum Clericalem in Ecclefia geftent.

[a] Capit. 1. 25. dift. cap. acolytus. c. exorcifta. c. lector. cap. oftiarius, & c. pfalmifta 21. dift. fupra cap. 1. Innocent. in Epif. 4. c. 5.

1. VIde Franc. Leon. *in thefauro fori Ecclef. p.* 1. *cap.* 4. *num.* 19. Sel. *in felect. Canonic. cap.* 19. *à num.* 4.

α Nec ab hareticis tanquam otiofa, &c.] Quòd Ordo neceffarius fit ad filios fpirituales multiplicandos ad Ecclefiæ regimen, docet Sayr. *de Sacrament. in genere, lib.* 9. *c.* 4. *q.* 1. *verf. alia quatuor Sacram.*

β Nec in pofterum huinfmodi minifteria, &c.] Vide Azor. *inftit. moral. part.* 1. *lib.* 12. *capit.* 18. *quaftion.* 23.

2. *γ Nonnifi per conftitutos in dictis Ordinibus exerceantur.*] Irregularem fieri clericum exercendo Ordinem, quem non habet dummodo fcienter, & feriò, & ex officio miniftret, tefoluunt Vgolin. *de irregularitat. cap.* 37. Sayr. *de cenfur. lib.* 7. *capit.* 10. *numer.* 1. Soar. *tomo* 5. *difput.* 12. *fect.* 3. *numer.* 22. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib.* 30. *num.* 191. *verf. fexta*, Bonacin. *de cenfuris, difput.* 7. *quaft.* 3. *puncto* 6. *num.* 1. qoos tefero Ego ipfe *in collect. ad c.* 1. *n.* 4. *de clerico non ordin. miniftr.* vbi *num.* 6. quòd dicitur quis actum aliquem Ordinis exercere folemniter quando actus talis eft, vt ab alio non poffit exerceri, quàm ab eo, qui talem Ordinem habet. Vnde Diaconum alba, & ftola indutum aquam folemniter in Ecclefia ad fontem benedicentem effe irregularem, cùm benedictio aquæ, & illius exorcifmus fpectet folùm ad Ordinem facerdotalem, tradunt Franc. Leo *d. p.* 1. *c.* 6. *n.* 13. & Mari. Antonin. *var. refol. lib.* 3. *refol.* 16. *n.* 7. *v. fecundus.*

3. *δ Dummodo non bigami*, &c] Bigamum excludi à clericatu pluribus citatis iuribus firmat Bellet. *difquifit. cleric. part.* 1. *tit. de difciplin. clericali*, §. 6. *n.* 1. quem tefero *de officio, & poteft. Epifcopi. p.* 2. *alleg.* 49. *n.* 16.

4. Ac proinde non posse Ecclesiastica consequi beneficia, tradunt Rebuff. *de pacif. possess. n.* 193. Sayr. *de censur. lib.* 6. *c.* 5. *n.* 9. Auil. *in simili tract. p.* 7. *disp.* 8 *dub.* 1. Nicol. Garc. *de benefic. p.* 7. *c.* 6. *n.* 1. & 2. Filliuc *tract.* 41. *de benefic. c.* 5. *n.* 10.

5. Bigamorum effectum bigamia interpretatiua, etiamsi antè constitutus esset in Ordine ostiariatus, non potest mortua vxore dispensari per Episcopum vt in Ordine suscepto ministret, tenet Sel. *in select. canon. c.* 19. *n.* 6. attestans sic fuisse decisum *in feretrana* 13. *Aprilis* 1630.

6. Verùm autem & quando possit Episcopus dispensare in bigamia vera, seu interpretatiua, egi latè *de officio, & potestate Episcopi, part.* 2. *alleg.* 49. *num.* 22. *cum seqq.* & ibi citatis addo Aloys. Ricc. *in decis. curia Archiep. Neapol. decis.* 331. *part.* 4. vbi quid dicendum quoad Beneficia simplicia, Hieron. Rodetic. *in compendio q. Regul. resol.* 16. *à n.* 12. vbi ostendit an & quando Prælati Regulares possint dispensare cum suis Religiosis bigamis?

De Collegio puerorum in singulis Cathedralibus instituendo.

CAPVT XVIII.

1. Doctores de materia cap. agentes.
2. Pueri qui in seminario recipiendi.
3. Pauperum filij.
4. Seminarij quatuor deputatos debet adhibere Episcopus in concilium pro tota temporali administratione.
5. Seminarij deputati habent votum consultiuum.
6. Concilium duorum Canonicorum deputatorum in erectione seminarij non tenetur Episcopus sequi.
7. Electio deputati seminarij sufficit fieri per clerum ciuitatis.
8. Canonici duo ab Episcopo eligendi pro seminarij regulis & statutis conficiendis, lucrantur distributiones dum ex hac causa absunt.
9. Canonici electi ad seminarij administrationē perpetuò illam habere debent, nec remoueri possunt.
10. Vnio facta seminario absque consilio eorum quos hic iubentur adhiberi, non valet.
11. Vnio seminario nondum erecto fieri non potest.
12. Episcopus debet primùm ex sua & Capituli mensa contribuere seminario, & postea cogere alios.
13. Abbas habens proprium seminarium non debet cogi contribuere seminario Episcopi.
14. Seminarij in contributione prius detrahenda sunt onera.
15. Seminarij contributio anticipatè soluenda est.
17. A contributione seminarij nullus eximitur.
17. Seminario nihil soluitur de distributionibus quotidianis,
18. Seminario nihil soluitur de incertis, & de legatis pro celebratione Missarum.
19. Hospitalia data in titulum si habeant beneficia annexa, vel redditus Ecclesiasticos pro seminario, contribuere tenentur.
20. Non procedit in hospitalibus in quibus sunt bona laicorum.
21. Seminario debent contribuere beneficia existentia in diœcesi.
22. Beneficiati beneficiorum collationis Monachorum tenentur contribuere seminario si sint intra fines diœcesis.
23. Cardinales etiam Commendatarij tenentur contribuere seminario prò Abbatiis, & beneficiis eorum.
24. Clerici Cameræ Apost. exempti sunt à contributione seminarij.
25. Confraternitates coguntur contribuere seminario pro his, quæ habent de bonis Ecclesiarum.
26. Seminario contribuere tenentur Ecclesiæ seculares, quæ non sunt de mensa monasteriorum.
27. Portio debita seminario ratione beneficiorum exigi potest post vnionem eiusdem beneficij factam Regularibus, qui Mendicantium priuilegiis gaudent.
28. Fratres Mendicantes ex redditibus beneficiorum monasteriis annexorum seminario contribuere debent.
29. Monasteria illa, quæ ad seminarium sui Ordinis contribuunt, de eo quod superest, contribuere tenentur, etiam seminario.
30. Monsales non coguntur contribuere aliquam subuentionem seminario si beneficia non habeant vnita.
31. Fratres S. Ioannis Hierosol. sine eorum vicarij in Parochialibus Religioni vnitis non possunt compelli ad contributionem seminarij.
32. Seminarij à contributione eximuntur omnes, & singulæ personæ in beneficiis S. Ioannis Hierosol. existentes.
33. Beneficia simplicia, cuiuscunque dignitatis fuerint, & qualitatis, possunt seminario vniri.
34. Beneficia simplicia quæ nō possint seminario vniri.
35. Vnio facta seminario omnium beneficiorum simplicium non valet.
36. Seminario vniri non possunt Collegiatarum Canonicatus, quamuis ex consuetudine non obligent ad residentiam.
37. Beneficia iurispatronatus etiam Ecclesiastici, nec non pertinentia ad prouisionem inferiorum, non possunt seminario vniri.
38. Beneficia simplicia, quæ per mortem vacant, possunt vniri per Episcopum seminario licèt essent reseruata, seu affecta.
39. Beneficia Regularia non possunt seminario vniri.
40. Seminario debita portio ratione beneficiorum exigi potest post vnionem eiusdem beneficij factam Regularibus qui mendicantium priuilegiis gaudent.
41. Beneficia litigiosa vniri non possunt seminario.
42. Vniones beneficiorum reseruatorum facta seminario valida sunt, dummodo fierent ante ipsorum vacationem.
43. Vnio facta seminario de beneficio reseruato est nulla.
44. Beneficia quæ iam vacauerant in mense reseruato, vel quæ aliàs sunt indubitanter reseruata, non potest Episcopus vnire seminario.
45. Beneficia si Episcopus seruata forma Concilij seminario vniuerit ante eius vacationem etiam in mense reseruato, vnio debet effectum sortiri.
46. Cardinalis Episcopus habens indultum potest ante vacationem vnire seminario beneficium, quod obtinet familiaris Papæ defuncti.
47. Beneficia prima vacatura per resignationem simplicem, non autem per conditionalem in fauorem certæ personæ, vnire potest Episcopus.
48. Pensionarius tenetur pro rata pensionis soluere subsidium, & alia onera imposita respectu fructuum beneficij.
49. Beneficiarius compellendus est pro pensione, quam soluit

folnit feminario contribuere, quamuis feminarium erectum effet poft penfionis referuationem.
50. *Seminary occafione poteft taxa pro penfionibus detrahi, & exigi à Titularibus*
51. *Seminario taxam foluere recufantes poteft Epifcopus punire.*
52. *Epifcopus an poffit auctoritate ordinaria uniones beneficiorum feminario factas diffoluere.*
53. *Scholaftria conferenda eft Doctoribus, vel Magiftris, aut Licentiatis in facra Pagina, aut iure Canonico.*
53. *Non comprehendit Scholaftrias exiftentes in loco, in quo minimè erigendum eft feminarium.*

CVm adolefcentium ætas, [a] nifi rectè Inftituatur, prona fit ad mundi voluptares fequendas, & nifi à teneris annis ad pietatem & religionem informetur, antequam vitiorum habitus totos homines poffideat, numquam perfectè, ac fine maximo, ac fingulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in difciplina Ecclefiaftica perfeueret, fancta Synodus ftatuit, [b] vt fingulæ cathedrales, Metropolitanæ, atque his maiores Ecclefiæ, pro modo facultatum, & diœcefis amplitudine certum puerorum ipfius ciuitatis & diœcefis, vel eius prouinciæ, fi ibi non reperianrur, numerum in collegio ad hoc prope ipfas Ecclefias, vel alio in loco conuenienti, ab Epifcopo eligendo, alere, ac religiosè educare, & Ecclefiafticis difciplinis inftituere teneant. *α In hoc verò collegio recipiantur*, qui ad minimum duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati fint, ac legere, & fcribere competenter nouerint, & quorum indoles, & voluntas fpem afferat, eos Ecclefiafticis minifteriis perpetuo inferuituros. *β Pauperum autem filios* præcipuè eligi vult, nec tamen ditiorum excludit, modo fuo fumptu alanrur, & ftudium præ fe ferant Deo & Ecclefiæ inferuiendi. Hos pueros Epifcopus in tot claffes, quot ei videbitur, diuifos, iuxta eorum annum, ætatem ac in difciplina Ecclefiaftica progreffum, partim cum ei opportunum videbitur, Ecclefiarum minifterio addicet, partim in collegio erudiendos retinebit, aliófque in locum eductorum fufficiet, ita vt hoc collegium Dei miniftrorum perpetuum feminarium fit. Vt verò in eadem difciplina Ecclefiaftica commodius inftituanrur, Tonfura ftatim, atque habitu clericali femper vtentur *γ Grammatices, cantus*, compuri Ecclefiaftici aliarumque bonarum artium difciplinam difcent, facram Scripturam, libros Ecclefiafticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maximè quæ ad confeffiones audiendas videbuntur opportuna & rituum ac cæremoniarum formas edifcent. Curet Epifcopus, vt fingulis diebus Miffæ facrificio interfint, ac faltem finguli menfibus confiteantur peccata & iuxta confefforis iudicium fumant corpus Domini noftri Iefu Chrifti, cathedrali, & aliis locis Ecclefiæ diebus feftis inferuiant. Quæ omnia, atque alia, ad hanc rem opportuna, & neceffaria Epifcopi finguli *δ cum confilio duorum Canonicorum* Seniorum, & grauiorum, quos ipfi elegerint, prout Spiritus fanctus fuggefferit, conftituent, eaque vt femper conferuentur, fæpius vifitando operam dabunt. Dyfcolos, & incorrigibiles ac malorum morum feminarores acriter punient, eos etiam, fi opus fuerit, expellendo omniaque impedimenta auferentes, quæcumque ad conferuandum, & augendum tam pium, & fanctum inftitutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt. Et quia ad collegij fabricam inftituendam, & ad mercedem præceptoribus & miniftris foluendam, & ad alendam iuuentutem, & ad alios fumptus certi redditus erunt neceffarij, vltra ea, quæ ad inftituendos vel alendos pueros funt in aliquibus Ecclefiis, & locis deftinata quæ eo ipfo huic Seminario fub eadem Epifcopi cura applicata, cenfeantur, *ε iidem Epifcopi cum confilio* duorum de Capitulo, quorum alter ab Epifcopo, alter ab ipfo Capitulo eligatur, itémque duorum de Clero ciuitatis, quorum quidem alterius electio fimiliter ad Epifcopum, alterius verò ad clerum pertineat: *ζ ex fructibus integris menfæ Epifcopalis*, & Capituli, & quarumcunqne dignitatum, perfonatuum, officiorum, *η præbendarum*, portionum, Abbatiarum, & Prioratuum cuiufcunque Ordinis, etiam Regularis, aut qualitatis, vel conditionis fuerint, *θ & hofpitalium*, quæ dantur in titulum, vel adminiftrationem, iuxta conftitutionem Concilij Viennenfis, quæ incipit, [c] Quia contingit, *ι & beneficiorum quorumcumque*, etiam Regularium, etiamfi iuris patronatus cuiufcumque fuerint, etiamfi exempta, etiamfi nullius diœcefis, vel aliis Ecclefiis monafteriis, & hofpitalibus, & aliis quibufuis locis piis, etiam exemptis, annexa & ex fabricis Ecclefiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibufcumque aliis Ecclefiafticis redditibus, feu prouentibus etiam aliorum collegiorum, in quibus tamen Seminaria difcentium, vel docentium [d] ad commune Ecclefiæ bonum promouendum actu non habentur, hæc enim exempta effe voluit, præterquam ratione redditum, qui fuperflui effent vltra conuenientem ipforum Seminariorum fuftentationem, feu corporum *κ vel confraternitatum*, quæ in nonnullis locis fcholæ appellantur, *λ & omnium monafteriorum*, non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus fubfidia Ecclefiaftica

[a] 4 Tolet. c. 23 in eundem finem conftituit. Genef. 8. Conc. Aquifgra. c. 135. Concil. Lateranen. fub Leone 10. feff. 9. de reformatione cur æ & aliorum.

[b] Conftit. Alexandr. 3. part. 1. c. 18. & in 2 Later. c. 11.

[c] Cap. quia contingit de relig. domibus in cler. lib 3 tit. 21. cap 2. fuprà feff. 7. c. 13. de reform.

[d] Cap. fin. de mag. &c. cum ex eo, de elect. in 6.

clesiastica solui solent, & milites cuiuscumque militiæ, aut Ordinis, pertinentibus, *u fratribus sancti Ioannis Hierosolymitani dumtaxat exceptis*, partem aliquam vel portionem detrahent, & eam portionem sic detractam, necnon *v beneficia aliquot simplicia*, cuiuscumque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam præstimonia, vel præstimoniales portiones nuncupatas, etiam ante vacationem, sine cultus diuini & illa obtinentium Præiudicio, huic collegio applicabunt, & incorporabunt, quod locum habeat, *ξ etiam si beneficia sint reseruata*, vel affecta, *o nec per resignationem ipsorum* beneficiorum, vniones & applicationes suspendi, vel nullo modo impediri possint, sed omnino quacumque vacatione, etiam si in Curia effectum suum sortiantur, & quacumque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem soluendam, beneficiorum, dignitatum, personarum, & omnium, & singulorum suprà commemoratorum possessores, non modo pro se, *π sed pro pensionibus*, quas aliis forsan ex dictis fructibus soluerent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus, illis erit soluendum, ab Episcopo loci per censuras Ecclesiasticas, ac alia iuris remedia compellantur, etiam vocato ad hoc, si videbitur, auxilio brachij sæcularis, quibusuis, quo ad omnia & singula supradicta priuilegiis, exemptionibus, etiam si specialem derogationem requirerent, consuetudine etiam immemorabili, quauis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat, non obstantibus. Succedente verò casu, quo per vniones effectum suum sortientes, vel aliter Seminarium ipsum in totum, vel in partem dotatum reperiatur, tunc portio ex singulis beneficiis, vt suprà detracta, & incorporata ab Episcopo, prout res ipsa exegerit, in totum vel pro parte remittatur. Quod si cathedralium & aliarum maiorum Ecclesiarum Prælati in hac Seminarij erectione, eiusque conseruatione negligentes fuerint, ac suam portionem soluere detrectauerint: Episcopum Archiepiscopus, Archiepiscopum, & Superiores Synodus prouicialis acriter corripere, eósque ad omnia supradicta cogere debeat, & vt quamprimum hoc sanctum, & pium opus, vbicumque fieri poterit, promoueatur, studiosè curabit. Ratione autem redditũum huius Seminarij Episcopus annis singulis accipiat, præsentibus duobus à Capitulo, totidem à Clero ciuitatis deputatis.

Deinde, vt cum minori impensa huiusmodi scholis instituendis prouideatur, statuit sancta Synodus vt Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarij, scholasterias obtinentes, & alios quibus est lectionis, vel doctrinæ munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneos substitutos ab eisdem scholasticis eligendos, & ab Ordinariis approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. Quod si iudicio Episcopi digni non fuerint, alium, qui dignus sit nominent, omni appellatione remota. Quod si neglexerint, Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quæ videbuntur Episcopo expedire. De cætero verò officia, vel dignitates illæ, *ρ quæ Scholastria dicuntur, non nisi Doctoribus*, vel Magistris, aut Licentiatis in sacra pagina, aut in iure Canonico, & aliis personis idoneis, & qui per seipsos id munus explere possint, conferantur, & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida, non obstantibus quibusuis priuilegiis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Si verò in aliqua prouincia Ecclesiæ tanta paupertate laborent vt collegium in aliquibus erigi non possit, Synodus Prouincialis, vel Metropolitanus cum duobus antiquioribus Suffraganeis in Ecclesia Metropolitana, vel alia prouinciæ Ecclesia commodiori vnum, aut plura collegia prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurium Ecclesiarum, in quibus singulis collegium commodè institui non potest, erigenda curabit, vt pueri illarum Ecclesiarum educentur.

In Ecclesiis autem amplas diœceses habentibus, possit Episcopus vnum vel plura in diœcesi, prout sibi opportunum videbitur, habere Seminaria. quæ tamen ab illo vno quod in ciuitate erectum & constitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Postremò, si vel pro vnionibus, seu proportionum taxatione, vel assignatione, & incorporatione, aut quilibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam huius Seminarij institutio, vel conseruatio impediretur, aut perturbaretur, Episcopus cum suprà deputatis, vel Synodus prouincialis pro regionis more, pro Ecclesiarum, & beneficiorum qualitate, etiam suprà scripta, si opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia & singula, quæ ad felicem huius Seminarij profectum necessaria, & opportuna videbuntur, decernere, ac prouidere valeat.

r. Vide Archiep. Bononien. siue *de Bononiensis Ecclesiæ administrat. p.4. sub tit. de seminario pag.255. cum seqq.* Paul. Fusc. *de visitat. lib.1. c.16. n.8. cum seqq.* Gonzal. *ad reg.8. Cancel. gloss.5. §.7. n.68. cum seqq.* Zerol. *in praxi Episcop. part.1. verb. seminarium*, Piasec. *in simili praxi part.2. c.2. num.5. pag.112.*

*pag.*112.*& seq.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis.*484.*in* 1.*edit. aliàs resol.*380.*in* 2.*edit. & in decision. curiæ Archiep. Neapolit. p.*4. *decis.*196. Monet. *de distribut. quotid. part.*3.*quæst.*3.*n.*13.*cum seqq.* Aldan. *in compendio canon. resolut. l.*1.*tit.*18 *ex num.*1. Sel. *in selectis canonicis cap.* 10. *ex num.* 5. metipsum *de officio & potest. Episcop. p.*3. *alleg.*77. Valenzuel. *cons.*22.*tom.*1. Petro Bollo *in œconomia Canon. classi.*3.*cap.*5.§.8.*pag.*530. Alzed. *de præcellentia Episcop. dign. part.*2.*cap.*9.*num* 49. Lotter. *de re benef. lib.*1.*q.*30.*num.*47.*cum seqq.* Nouat. *in lucerna Regul. verb. seminarium,* Aluares de Velasco *in tract. de priuileg. pauperum p.*1.*q.*4.§.2.*n.*127. D. Felician. de Vega *ad c. cùm non ab homine, à n.*59. *de iudic. & ad cap. cùm sit generale num.*51.*de foro comp.*

2\. *a In hoc verò Collegio recipiantur,* &c.] Vide Paul. Fusc. *d. cap.*16.*num.*14. Zerol. *d. verb. seminarium* §.3. metipsum *d. alleg.*77.*n.*34. Et de educatione puerorum multa tradit Lorin. *in Acta Apostolorum cap.*7.*vers.*22. Narbona *l.*31. *gloss.*2. *à princip.* & præcipuè *num.*4.*tit.*7.*lib.*1. *noua Recopil.* & quòd seminaria sunt introducta pro bona & exemplari educatione & eruditione adolescentium, qui in eis recipiuntur, & pro bono publico diœcesium, & Ecclesiarum seruitio, & augmentum diuini cultus, tradunt Petr. Bollo *in œconomia Canon. classi* 3.§.8. *pag.*530. Petr. Gregor. *de benef. cap.*20.*n.*14.*in fine.* Valenzuel. *d. cons.*22.*n.*41.

3\. *β Pauperum autem filios,* &c.] Dum pauperum filios in seminario recipiendos admonet, non excludit diuites, modò suo sumptu alantur; ita Zerol. *dict. verb. seminarium* §.2.

γ Grammatices, cantus &c.] Vide Zerol. *d. verb. seminarium* §.4. vbi tradit hos, qui in seminario sunt recipiendi, debere Grammaticam, cantum, & computa, aliarumque bonarum artium disciplinam ediscere.

4\. *δ Cum consilio duorum Canonicorum,* &c.] Seminarij quatuor deputatos debet adhibere Episcopus in concilium pro tota temporali administratione seminarij, excepta exactione, quæ ad solum Episcopum spectat, non tamen tenetur eorum sequi consilium, refert decisum Nicol. Garc. *de benefic. part.*12.*cap.*2.*num.*191. Aloys. Ricc. *d. resolut.*380. *num.*3.

5\. Seminarij deputati, & alij officiales habent votum consultiuum, non autem decisiuum, Aldan. *d. tit.*18. *num.*2. vbi attestatur sic fuisse resolutum ☞ *sub die* 11. *Ianuarij* 1620.

6\. Consilium duorum Canonicorum deputatorum in erectione seminarij, licèt Episcopus teneatur requirere, non tamen tenetur eorum consilium sequi, vt refert decisum Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancel. gloss.*46.*n.*74.

7\. Seminarij deputati electio sufficit fieri per clerum ciuitatis, & potest Episcopus erigere plura seminaria in illis locis, quæ non fuerunt taxata, vt per Aldan. *d. tit.*18.*n.*3. vbi asserit ita decisum ☞ *in Lucana* 19. *Nouembris* 1616.

8\. Hos duos canonicos ab Episcopo eligendos ad consilium in conficiendis regulis, ac statutis seminarij Clericorum si quando ea de causa sine fraude tempore diuinorum officiorum eos abesse simul cum Episcopo contingat, priuandos non esse quotidianis distributionibus tanquã absentes propter Ecclesiæ vtilitatem ex officio sibi attributo, resoluit Monet. *de distribut. quotid. p.*2.*q.*8.*n.*17.

9\. Canonicos electos ad seminarij administrationem perpetuò illam habere debent, nec remoueri possunt, nisi ex legitima, & iusta causa, refert decisum Galet. *in margarit. casuum conscient. verb. Canonicus pag.*30.*col.*1. Ego ipse *d. alleg.*77.*n.*31.

ε Iidem Episcopi cum consilio, &c.] Vnionem factam seminario absque consilio eorum, quos iubet text. in præsenti adhiberi, non valere, resoluit Francisc. Leo *d. cap.*16.*n.*25. 10.

Vnionem factam seminario nondum erecto fieri non posse, & ad hunc effectum requiri præparationem domus conductæ, vel emptæ, & introductionem puerorum, censuit Rot. *decis.*361.*n.*3.*cum seqq. part.*2.*recent. & in vna Adiacen. beneficij* 15. *Aprilis* 1622.*coram Reuerendissimo D. meo Coccino Decano,* latè prosequuntur Aloys. Ricc. *d. res.*380. *n.*1. Nicol. Garc. *de benef. p.*12.*c.*2.*n.*193.*cum seqq.* & admittit Gonzal. *ad reg.*8. *Cancel. gloss.*5.§.7.*n.*68. qui licet *num.*74. teneat quòd cessante fraude vnio facta seminario nondum erecto valeat, quem sequitur Stephan. Gratian. *discept. forens. cap.*248. *num.*71. *& cap.*358. *num.*5. tamen ista sententia, vt aduertit Nicol. Garc. *d. c.* 2.*num.*196.*in fine,* est contra sententiam Rotæ, refero Ego ipse *d. allegat.* 77. *num.*25. Valenzuel. *d. cons.*22. *num.* 3. & ex Aloys. Ricc. *in praxi rerum quotid. part.*3.*res.* 417. aducitur D. Felician. de Vega Archiep. Mexican. *ad cap. cùm non ab homine* 10.*n.*60. *de iudic.* quòd scilicet seminaria, quorum muri tantùm cœpti sunt, absque eo quòd absoluti. 11. ☜

ζ Ex fructibus integris mensæ Episcopalis, &c.] Episcopum debere primùm ex sua, & Capituli mensa contribuere seminario, & postea cogere alios ad contribuendum suo exemplo, teneo Ego ipse *d. alleg.*77.*n.*2. 12.

Seminario contribuere cogi non debet Abbas, qui in suo territorio, & iurisdictione prius seminarium proprium erexerat, & prouisum retinebat, ita Sel. *d. cap.*10. *n.*7. vbi asserit decisum *sub die* 30. *Martij* 1594. 13. ☜

In contributione seminarij priùs detrahendum est totum id, quod ex causa oneris perpetui, puta quarta fructuum, quæ soluitur Cameræ Apostol. & similium, soluendum est, vt per Sel. *d. cap.*10. *num.*8. vbi dicit ita fuisse resolutum *in Canen.* 17. *Nouembris* 1629. 14. ☜

Contributio seminarij anticipatè soluenda est de quadrimestri in quadrimestre, vt per Sel. *d. c.*10. *num.*9. vbi refert decisum per S. Congreg. Episcoporum & regul. *sub die* 8. *Martij* 1588. 15. ☜

A contributione seminarij nullus est exemptus, nisi qui nominatim a Concilio excipiuntur, ita vt Cardinales etiam cogi possint ad contribuendum seminario de fructibus beneficiorum, quæ habent in diœcesi in qua est seminarium, Sel. *d. capit.*10. *num.*11. vbi tenet sic fuisse resolutum *sub die* 11. *Ianuarij* 1601. 16. ☜

η Præbendarum.] Seminario nihil soluitur de distributionibus quotidianis à præbendis distinctis, ita Zerol. *in praxi Episcop. part.*1.*verb. distributiones* §.5. Gonzal. *ad reg.*8. *Cancel.*§.7.*proœm. num.* 170.*cum seqq.* Monet. *de distribut. quotidian. part.* 3. *quæst.*9.*num.*14. Ego ipse *d. alleg.*77.*num.*13. Sel. *d. cap.*10.*num.*12. vbi refert *in vna Lucana* 5. *Iulij* 1628.*ad* 2. portionem non detrahi ex distributionibus quotidianis pro constructione, & sustentatione seminarij. 17. ☜

Nec de illis, quæ in incerto, vt in eleemosynis piorum, & similibus consistunt, prout refert decisum Piasec. *in praxi Episcop. p.* 2.*c.*2.*num.*5.*in fine.* Et sic nec de emolumentis prouenientibus & legatis pro celebratione Missarum, ex Sel. *d. cap.*10. *num.*14. vbi asserit ita resolutum *in Canen.*17.*Nouembris* 1629. 18. ☜

θ Et

19. ¶ *Et hospitalium.*] Hospitalia data in titulum, vel administrationem, si habeant beneficia annexa, vel redditus, aut prouentus Ecclesiasticos, pro seminario contribuere teneri referunt decisum Zerol. *part.1. verb. hospitale, vers. decimum dubium,* Aloys. Ricc. *in decis. curiæ. Archiep. Neapol. decis.* 196. *n.*6.7.& 8.*p.*4. Ego ipse *d. alleg.*77.*n.*6.

20. Sed non procedere in Hospitalibus, quæ administrantur à laicis, & in quibus sunt bona laicorum, quæ data non sunt in titulum, commendam, seu administrationem, refert decisum Armendar. *in addit. ad recop. leg. Nauar. l.4. tit.29. l.1. §.2. de hospital. num.*13. vbi *num.*15. etiam testatur resolutum hospitale vnius diœcesis habens beneficium annexum, quod est alterius diœcesis teneri contribuere pro rata fructuum beneficij annexi seminario, quod est in diœcesi in qua situm est beneficium, de quo latè Fusc. *d. cap.*16. *num.*10. Et resoluit Thom. Noni *consil.*61. *in cap. duo sunt*, quem refert Stephan. VVeyms *ad constitutiones* 24. *ex antiquo iure desumptas. & per Concil. Trid. innouatas, constit.*16. *n.* 26 *pag.*180. quòd hospitalia huiusmodi, quæ sic gubernantur à laicis, & propriè effecta non sunt Ecclesiastica, nec religiosa non contineri sub hoc decreto, nec obnoxia esse subsidiis Ecclesiasticis.

21. ι *Et beneficiorum quorumcunque,* &c.] Seminario contribuere debent beneficia in diœcesi existentia, licèt habeant bona in alia diœcesi, Aldan. *d. tit.*18. *num.*16. vbi dicit ita resolutum *in Caputaquen.* 23. *Iunij* 1586.

22. Seminario contribuere tenentur beneficiati beneficiorum collationis Monachorum si intra fines diœcesis sint, Aldan. *d. loco num.* 17. vbi affirmat decisum *in Caputaquen.* 4. *Febr.*1593.

23. Cardinales etiam Commendatarij tenentur contribuere seminario pro Abbatiis, & beneficiis eorum, iuxta taxam ab Episcopo & deputatis factam, ita Aldan. *dict. tit.*18. *num.*5. vbi refert decisum *in Tudertina* 15. *Aprilis* 1628. & priùs *in Adrien.*3. *Decembris* 1622.

24. Clerici tamen Cameræ Apost. exempti sunt à contributione seminarij ratione beneficiorum quæ obtinent, ita Aldan. *vbi suprà*, referens sic decisum per S.Congr. Episcop. *in Maceraten.* 12. *May*, & *in Perusina* 17. *eiusdem* 1604.

25. κ *Vel confraternitatum.*] Confraternitates, quas nonnulli vocant *Scholas*, coguntur contribuere seminario pro his, quæ habent de bonis Ecclesiarum & intuitu bonorum Ecclesiasticorum, Sel. *d. cap.*10. *num.*15. vbi ait ita resolutum *sub die* 11. *Ianuarij* 1601, quamuis intra Regularium Ecclesias existant, si redditus habeant Ecclesiasticos, teneri seminario contribuere, refero decisum Ego ipse *d. alleg.*77.*n.*10. Et ideo quæ nulla habent beneficia Ecclesiastica, annexa, aut prouentus Ecclesiasticos, non debent contribuere, licèt alij redditus habeant, quia pro sustentatione seminarij nihil potest detrahi ex redditibus Confraternitatum, & hospitalium, nisi nomine beneficiorum annexorum, Sel. *d. cap.*10. *num.*16. vbi asserit resolutum *in Lucana* 5. *Iulij* 1628. *ad* 3.4.&5. Et Episcopus potest pro contributione seminarij taxare bona Confraternitatum, quatenus sint Ecclesiastica, ex Sel. *citato loco*, vbi asserit resolutum *in Signina* 18. *Nouembris* 1628.

λ *Et omnium monasteriorum, non tamen Mendicantium.*] Vide Fr. Emman. *quæst. regul. tom.*1. *q.*45. *art.*2. & *quæst.*66. *art.*3.

26. Seminario contribuere tenentur Ecclesiæ seculares, quæ non sunt de mensa monasteriorum, tametsi ad eorum institutionem, & collationem pertineant, ex Aldan. *d. tit.*18. *num.*6. vbi dicit decisum *in Caputaq.*23. *Ianuarij* 1583. & 4. *Februarij* 1595.

Portio debita seminario ratione beneficiorum exigi potest post vnionem eiusdem beneficij factam Regularibus, qui Mendicantium priuilegiis 27. gaudent, Sel. *d. cap.*10. *num.*18. vbi asserit resolutum *sub die* 21. *Iulij* 1629.

Fratres Mendicantes ex redditibus beneficiorum monasteriis annexorum seminario contribuere debent, 28. nec obest quòd prætendant se exemptos quia videlicet in illis lectiones Grammaticæ & conscientiæ casuum pro audiendis confessionibus quotidie habeantur, quia non sunt ob id exempti, sed tantùm eius impensæ habendam esse rationem, quæ ante Concil. fieri solebat pro salariis horum lectorum, & ea tanquam æs alienum detrahenda, tenetur tamen ea reliquo ad contributionem seminario ad ratam, ita Sel. *dict. cap.* 10. *num.*19.

Monasteria illa, quæ ad seminarium sui Ordinis 29. contribuunt, de eo quod superest contribuere tenentur, etiam seminario Episcopi, Sel. *c.*10. *n.*19. vbi refert decisum *in Monasterien.* 7. *Septembris* 1630.

Moniales non coguntur contribuere aliquam 30. subuentionem seminario, si beneficia non habeant vnita, Sel. *d. c.*10. *n.*19. vbi asserit sic fuisse decisum *in Hieracen. de anno* 1593.

Mendicantium nomine qui veniant dixi latè *in tract. de appellatiua verborum vtriusque iuris signif. appell.*233.

μ *Fratribus S. Ioannis Hierosol. dumtaxat exceptis.*] Refert Gonzal. *ad reg.*8. *Cancel. gloss.*8.*n.*53.

Fratres S. Ioannis Hierosol. siue eorum Vicarij 31. in Parochialibus Religioni prædictæ vnitis, & ab ea dependentibus non tenentur, neque compelli possunt ad contributionem semenarij, neque ad solutionem Cathedratici Synodatici, siue charitatiui subsidij, Sel. *d. c.*10.*n.*20. vbi testatur sic fuisse resolutum *in Augustana* 4. *Decembris* 1630.

Omnes enim & singulæ personæ in beneficiis 32. S. Ioannis Hierosolymitani quomodolibet existentes à seminarij clericorum contributione in qualibet ciuitate iuxta sacri Concilij decretum erecti, seu erigendi eximuntur per Bullam Gregorij XIII. incip. *Quo magis, sub die* 23. *Martij* 1580. relatam inter priuilegia Religionis pag.57.

ν *Beneficia aliquot simplicia,* &c.] Beneficia simplicia 33. cuiuscumque dignitatis fuerint, & qualitatis, posse seminario vniri, vt commodè regi valeat; sine tamen præiudicio obtinentium, etiamsi essent effecta, aut in curia effectum sortirentur, resoluit Fusc. *d. c.*16.*n.*9.

Non posse tamen simplicia beneficia ad colla- 34. tionem inferiorum spectantia, neque Canonicatus, neque beneficia iurispatronatus etiam Ecclesiastici, neque beneficia Sedi Apostolicæ reseruata post illorum vacationem, neque præterea vacantia in mense reseruato per Episcopum seminario vniri, referunt decisum Molfes. *in summ. Theolog. mor. tract.*6.*c.*14.*n.*62. Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. p.*2.*c.*56.*n.*23.

Verum vnio facta seminario omnium benefi- 35. ciorum simplicium non valet, vt referunt decisum Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis.*492. & 720. *in* 1. *edit.* aliàs *resol.* 383.*n.*4. & *resol.*610.*n.*50. *in* 2. *edit.* Molfes. *d. c.*14.*n.*60. Ego ipse *d. alleg.*77. *num.* 29.

Seminario vniri non possunt Collegiatarum 36.

Canonicatus

Canonicatus, quamuis ex consuetudine non obligent ad residentiam, quia Concil. in præsenti non loquitur de his beneficiis simplicibus, Sel. *d.c.* 10. *num.* 21. vbi refert sic fuisse decisum per S. Congr. Episcop. *in Aquilana 27. Martij* 1590.

37. Beneficia iurispatronatus etiam ecclesiastici, necnon pertinentia ad prouisionem inferiorum, residentiam requirentia Regularia, & quæ commendata sunt, seu monasteriis vnita, aut annexa, vniri non possunt, vt refert decisum Nicol. Garc. *de benefic. part.* 12. *c.* 2. *n.* 210.

38. Beneficia simplicia, quæ per mortem vacant, possunt vniri per Episcopum seminario, licèt essent reseruata, vel affecta, nisi tamen alia beneficia, quæ iam vacassent in mense suo, scilicet Episcopi prædicti, & quorum collatio ad ipsum spectabat, non seminario vniuisset, sed aliis contulisset, vel eandem vnionem factam non continuò enuntiasset; etenim si beneficia in suis mensibus vacantia non vniuerit, nec vacantia in mensibus reseruatis vnire poterit, cùm fraus in hoc censeatur, vt refert decisum Nicol. Garc. *d. c.* 2. *n.* 104.

39. Beneficia Regularia siue dentur in titulum, siue in Commendam, non possunt seminario vniri; secus verò si statum mutauerint, Sel. *d. cap.* 10. *n.* 13. vbi asserit resolutum *in Caputaqu.* 26. *Iulij* 1586.

40. Seminario debita portio ratione beneficiorum exigi potest post vnionem eorumdem beneficij factam Regularibus, qui Mendicantium priuilegiis gaudent, Sel. *d. cap.* 10. *num.* 25. vbi sic refert decisum *sub die* 21. *Iulij* 1629.

Regulam 1. Cancellariæ reuocatoriam vnionum non procedere, nec habere locum in vnionibus factis seminariis, resoluunt Flamin. *de resignat. lib.* 2. *q.* 9. *n.* 18. *& seqq.* Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell.* §. 7. *gloss.* 5. *n.* 46. *& seq.* dicens quòd seruantur, & excipiuntur vniones, quæ fiunt pro fondatione, dotatione, augmento, vel conseruatione Collegiorum, & piorum locorum, & Religiosorum ad Fidei Catholicæ defensionem, & propagationem, bonarumque artium cultum, refert Valenz. *d. consil.* 22. *num.* 54. *&* 55.

41. *q Etiamsi beneficia sint reseruata.*] Non tamen concedit facultatem vniendi litigiosa, quia aliud est beneficium reseruatum, aliud litigiosum, vt per Nicol. Garc. *de benef. part.* 1. *cap.* 5. *n.* 155. in puncto Rot. *in Corduben. præstimonij* 13. *Ianuarij* 1623. *coram bona mem. Patriarcha Manzanedo.*

42. Vniones beneficiorum reseruatorum validæ sunt, modò factæ fuerint ante ipsorum vacationem, seruata forma à Concil. Trid. præscripta, vt refert decisum Nicol. Garc. *de benef. p.* 12. *c.* 2. *n.* 102. Vnde beneficia de tempore vnionis reseruata prohibitum fuit in antea vniri seminario, ex Aldan. *d. tit.* 18. *n.* 25. vbi dicit fuisse decisum *in Corduben.* 19. *Decembris* 1620. validam fuisse vnionem factam *de anno* 1598. seminario de quibusdam præstimoniis, quæ obtinebat familiaris Papæ, & alius continuus commensalis Cardinalis Quirogæ.

Seminario vniri non possunt beneficia obtenta ab Episcopo Oritano tempore suæ promotionis tamquam Sedi Apost. reseruata, tenet Viuian. post suam praxim iurispatron. in fine, *decis.* 48. vbi asserit sic resolutum *sub die* 25. *Augusti* 1619.

43. Vnionem factam seminario de beneficio reseruato esse nullam censuit Rot. *in Assisien. beneficij Maij* 1607. *coram bona mem. Card. Marquemont.* refert Nicol. Garc. *in addit. ad sum. tract. de benefic. cap.* 2. *n.* 105. vbi *n.* 126. dicit decisum non posse etiam ante vacationem vniri seminario beneficia, quæ obtinent personæ, quæ ob familiaritatem Cardinalium, vel aliam rationem tales sint, vt quocumque mense decedant; certum sit ea fore affecta Sedi Apost.

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

Beneficia, quæ iam vacauerant in mense reseruato, vel quæ aliàs sunt indubitanter reseruata, non potest Episcopus vnire seminario vigore huius decreti, cùm id fiat in præiudicium reseruationum Apostol. vt refert decisum Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancel. gloss.* 5. §. 7. *n.* 75. 44.

Beneficia simplicia si Episcopus seruata forma Concilij seminario vniuerit ante eius vacationem, etiam in mense reseruato, vnionem debere effectum sortiri, refert decisum Garc. *in addit. ad p.* 12. *cap.* 2. *n.* 102. 45.

Cardinalem Episcopum habentem indultum posse non obstante decreto sanctæ mem. Clementis VIII. ante vacationem vnire seminario beneficium, quod obtinet familiaris Papæ defuncti, tenet Aldan. *d. tit.* 18. *n.* 26. affirmans sic fuisse decisum *in Tudertina* 15. *Aprilis* 1628. 46.

o Nec per resignationem ipsorum, &c.] Vide Flamin. *de resignat. benef. lib.* 2. *q.* 9. *n.* 2. *& lib.* 10. *q.* 7. *n.* 17. Episcopus facit vnionem beneficij non vacantis iuxta hoc decretum, & aliquis succedente vacatione impetrat illud à Papa, non irritatur vnio facta seminario, nec impeditur illo facto. Zerol. *in praxi Episc. p.* 1. *verb. vnio, vers. primũ dubium,* Flamin. *d. l.* 2. *q.* 9. *n.* 14. *&* 15. Valenz. *cons.* 22. *n.* 16.

Beneficia prima vacatura per resignationem simplicem, non autem per conditionalem, in fauorem certæ personæ vnire potest Episcopus vigore huius decreti, prout refert decisum Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancel. gloss.* 14. *n.* 10. 47.

π Sed præ pensionibus &c.] Vide Tiriqnell. *de iure prim. q.* 70. *num.* 10. Valasc. *de iure emphyt. quæst.* 17. *num.* 7.

Cùm pensiones apponantur super fructibus, & redditibus beneficij, tenetur pensionarius pro rata pensionis soluere subsidium, & alia onera imposita respectu fructuum beneficij, ita resoluunt Nicol. Garc. *de benef. part.* 1. *cap.* 5. *num.* 171. Monet. *de decim. cap.* 9. *à num.* 83. Azor. *instit. moral. part.* 2. *lib.* 8. *cap.* 9. *quæst.* 2. Ego ipse *de officio & potest. Episcopi, part.* 3. *alleg.* 77. *n.* 12. Et habere locum siue seminaria erecta sint ante reseruationem pensionum, siue pòst dicit decisum Nicol. Garc. *in addit. ad d. n.* 171. 48.

Titularis occasione contributionis per eam factæ seminario non potest detrahere ex pensione quam soluit, nisi pro rata pensionis, & ad eam rationem, qua ipse titularis contribuit, vt refert decisum idem Nicol. Garc. *in addit. ad d. num.* 171. & qualiter taxa imponenda ratione pensionis, *ibid. num.* 176. 49.

Occasione seminarij potest taxa pro pensionibus detrahi, & exigi à titularibus, dummodo specialiter non sint exemptæ, quæ titulares retinebunt pro rata soluta, Sel. *d. c.* 10. *n.* 30. vbi asserit sic fuisse resolutum *in Lucana* 5. *Iulij* 1628. *ad* 6. 50.

Seminario taxam soluere recusantes potest Episcopus punire interdicendo, & alia grauiora iuris remedia adhibendo, Aldan. *d. tit.* 18. *n.* 15. refert decisum *in vna Marsicen.* 51.

Episcopus an, possit auctoritate ordinaria vniones beneficiorum seminario factas dissoluere, si postea illud redditus sufficientes acquisierit, quæstio est dubia, de qua Sel. *d. cap.* 10. *n.* 32. vbi attestatur cùm proponeretur *sub die* 7. *Iulij* 1618. non fuisse resolutum. 52.

p Qua Scholastria dicitur, nonnisi Doctoribus, &c.] Scholastria conferenda est Doctoribus, vel Ma- 53.

gistris, aut Licentiatis in sacra Pagina, aut iure Canonico in qualibet Vniuersitate approbata, nec stat quod non esset ex illis, quæ essent in illa regione in qua esset Scholastria, ita refert decisum Nicol. Garc. *de benefic. p.7. c.7. num. 35.* quem refero *de officio, & potestatate Episcopi, p.3. alleg 60. n.62.* Castro Palao *in opere morali tom.2. tract. 13. disp. 4. puncto 6. n.14.* Ioan. de Solorzano *de iure Indiarum tom.2. lib.3. cap.14. n.18.* vbi subdit, hoc decretum Concilij non comprehendere Scholastrias existens in loco, in quo erectum non est seminarium, vel vbi in eius institutione alij præceptores sunt designati.

Non comprehendit Scholastrias existentes in loco in quo minimè erigendum est seminarium, vt testatur resolutum Nicol. Garc. *addit. ad d. n.35.* 54

SESSIO XXIV.

Doctrina de Sacramento & Matrimonij.

1. *Doctores de indissolubilitate matrimonij agentes.*
2. *Declaratur hæc auctoritas circa institutionem matrimonij.*
3. *Matrimonium ante legem gratiæ in lege naturæ, & veteri, non fuit propriè Sacramentum.*
4. *Matrimonium est verè, & propriè vnum ex septem legis Euangelicæ Sacramentis à Christo Domino institutum.*
5. *Polygamia, seu pluralitas coniugum simul est illicita, & irrita iure diuino.*
6. *Papa potest dispensare in aliquot gradibus ex prohibitis Leuit[illegible]. quia non omnes obligant hodie in lege Euangelica.*
7. *Potestas statuendi impedimenta tam impedientia tantùm, quàm dirimentia est in Ecclesia.*
8. *Matrimonij vinculum dissolui non potest propter heresim, aut molestam cohabitationem, sed tantùm ob id fieri potest diuortium quoad thorum, & habitationem.*
9. *Matrimonium ratum non consummatum per solemnem Religionis professionem alterius coniugum dirimitur.*
10. *Matrimonium ratum sola Ecclesiæ auctoritate per vota solemnia Religionis soluitur.*
11. *Matrimonium ratum non dissoluitur per tria vota Societatis per biennium emissa.*
12. *Matrimonium ratum dissoluitur per professionem in Religionis S. Ioannis Hiero[illegible]ymitani.*
13. *Matrimonij vinculum dissolui non potest propter adulterium alterius coniugum.*
14. *Innocens, qui causam adulterio non dedit, non potest altero coniuge viuente aliud matrimonium contrahere.*
15. *Coniuges possunt ob alias causas præter fornicationem ab altero quoad thorum, & cohabitationem separari.*
16. *Clerici in sacris Ordinibus constituti, vel Regulares castitatem solemniter professi non possunt matrimonium contrahere, contractumque de facto inualidum est.*
17. *Melius ac beatius est manere in virginitate, aut cælibatu quàm iungi matrimonio.*
18. *Prohibitionem solemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse dicentes, aut benedictionem, & alias cæremonias, quibus Ecclesia vtitur, damnantes, anatematizantur.*
19. *Causæ matrimoniales spectant ad iudices Ecclesiasticos.*

a Genes. 2. 3. Esdræ 3. Ephes. 5. Corinth. 6. cap. fraternitatis 35. q. 10. c. debitum. de bigam. c. 2. in princ. de coniug leps. b Matth. 19. c Ibidem. Marc. 10. 1. Corinth. 6. Ephes. 5. c. sunt quidam 7. q. 2. & fin. 20. q. 2. & de infidelibus de consang. & affin. c Martinus de coniugat. Spirit. d Ibidem. e c. nemo. in fin. 32. q. 4. Ephes. 5. in fin. c. debitum de bigam. f Ibidem. g Ephes. 5. h Conc. Florentinum sub Eugenio 4. c. ad abolendam. de hæret.

MATRIMONII perpetuum *a* *indissolubilémque nexum* primus humani generis parens diuini Spiritus instinctu pronunciauit, cum dixit: *β Hoc* [a] *nunc os ex ossibus meis*, & caro de carne mea: quamobrem [b] relinquet homo patrem suum, & matrem, adhærebit vxori suæ, & erunt duo in carne vna.

Hoc autem vinculo duos tantummodo copulari, & coniugi, Christus Dominus apertius docuit, cum postrema illa verba, tanquam à Deo prolata, referens dixit: [c] Itaque iam non sunt duo, sed vna caro, statimque eiusdem nexus firmitatem, ab Adamo tanto antè pronunciatam his verbis confirmauit: [d] Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet.

Gratiam verò, quæ naturalem illum amorem perficeret, & Indissolubilem vnitatem confirmaret, coniugésque sanctificaret, ipse Christus, venerabilem Sacramentorum institutor, atque perfector, sua nobis passione promeruit, quod Paulus Apostolus innuit dicens: [e] Viri diligite vxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea: mox subiungens: Sacramentum hoc magnum est: ego autem [f] dico in Christo, & in Ecclesia.

γ Cùm igitur Matrimonium in lege [g] *Euangelica* veteribus connubiis per Christum gratiam præstet, meritò inter nouæ [h] legis Sacramenta annumerandum, sancti Patres nostri Concilia, & vniuersalis Ecclesiæ traditio semper docuerunt: aduersus quam impij homines huius sæculi insanientes, non solùm perperam de hoc venerabili Sacramento senserunt, sed de more suó prætextu Euangelij libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesiæ Catholicæ sensu, & ab Apostolorum temporibus probata consuetudine aliena scripto, & verbo asseruerunt, non sine magna Christi fidelium iactura: quorum temeritati sancta, & vniuersalis Synodus cupiens occurrere, insigniores prædictorum schi[illegible] [illegible] hæresis & errores, ne plures ad se trahat perniciosa eorum contagi[illegible], exter[illegible] [illegible] duxit, hos in ipsos hæreticos, eorúmque errores decernens anathematismos.

δ CANON

δ CANON I.

Si quis dixerit, Matrimonium non esse verè, & propriè vnum ex septem legis Euangelicæ Sacramentis, [a] à Christo Domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesia inuentum, neque gratiam conferre, anathema sit.

ι CANON II.

Si quis dixerit, [b] licere Christianis plures simul habere vxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibitum, anathema sit.

ζ CANON III.

Si quis dixerit, [c] eos tantum consanguinitatis & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum, nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, vt plures impediant, & dirimant, anathema sit.

η CANON IV.

Si quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonium dirimentia, vel in iis constituendis errasse, anathema sit.

θ CANON V.

Si quis dixerit, [d] propter hæresim, aut molestam cohabitationem, aut affectatam absentiam à coniuge dissolui posse matrimonij vinculum, anathema sit.

ι CANON VI.

Si quis dixerit, [e] matrimonium ratum, non consummatum, per solemnem religionis professionem alterius coniugum non dirimi, anathema sit.

κ CANON VII.

Si quis dixerit, [f] Ecclesiam errare, cum docuit, & docet iuxta Euangelicam & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum matrimonij vinculum non posse dissolui, & vtrumque, λ *vel etiam innocentem*, qui causam adulterio non dedit, non posse altero coniuge viuente aliud matrimonium contrahere: mœcharique eum, qui dimissa adultera, aliam duxerit, & eam, quæ dimisso adultero, alij nupserit, anathema sit.

μ CANON VIII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum ob multas causas separationem inter coniuges, quoad thorum, seu quoad cohabitationem, ad certum incertúmve tempus fieri posse decernit, anathema sit.

ν CANON IX.

Si quis dixerit, [g] Clericos in sacris Ordinibus constitutos, vel regulares, castitatem solemniter professos, posse matrimonium contrahere, contractúmque validum esse non obstante lege Ecclesiastica, vel voto: & oppositum nil aliud esse quam damnare matrimonium, posséque omnes contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiamsi eam vouerint, habere donum, anathema sit: cum Deus in rectè petentibus non deneget, nec [h] patiatur nos supra id quod possumus, tentari.

ξ CANON X.

Si quis dixerit, statim [i] coniugalem anteponendum esse statui virginitatis, vel cœlibatus, & non esse melius, ac beatius manere in virginitate, aut cœlibatu, quàm iungi matrimonio, [k] anathema sit.

ο CANON XI.

Si quis dixerit, prohibitionem solemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam, ab Ethnicorum superstitione profectam, aut benedictiones, & alias cæremonias, quibus Ecclesia in illis vtitur, damnauerit, anathema sit.

π CANON XII.

Si quis dixerit, [l] causas matrimoniales non spectare ad iudices Ecclesiasticos, anathema sit.

[a] Matth. 10. Marc. 10. Ephes. 5. c. ad abolendā, de hæret.
[b] Matth. 19. c. si quis 32. q. 7. toto tit. de sponsaduorum. c. gaudemus. de diuort.
[c] Leuitic. 7. c. pyllaciumi 30. quæst. 3. Cōc. Tolet. 2. c. 5 35. q. 2. & 3. per tot. c. non debet. de cōsang. & affin.
[d] c. de illa. cum seq. de diuort. c. de infidelibus. de consang. & affin.
[e] Cap. commissum. de sponsf.
[f] Matth. 19. Lucæ 16. 1. Corinth. 7. c. placuit. cum multis seq 32. q 7. c. gaudemus. de diuort. Conc. Mileuitan. c. 17. Cōc. Aphricanū c. 69.
[g] dist. 27 c. presbyteris & per totam 27 q. 1 per totam extra qui cler. vel vouen. per totum Cōc. Carthag. 4. c 104 Conc. Matiscon. c. 4. cum sim.
[h] 1. Cor. 10.
[i] Matth. 19. 1. Cor. 7. in fin. c. nuptiæ 32. q. 2. c. qui sint 35. q. 5. c. cōmissū de spōsal.
[k] 1. Cor. 7.
[l] C. multæ sū 33. q. 8. c. 1. in fin. de consang. & affin. c. accedentibus de excess. Prælat.

DE Sacramento Matrimonij latè, sed non ex professo, tractarunt Cardin. Bellarm. *in suis controuers. cathol.* vbi de matrim. Henriq. *in summ. lib. 11. de matrim.* Viuald. *in candel. aureo, tit. de matrim.* Zerol. *in praxi Episc. p. 1. verb. matrim.* Ioan. Franc. Leo. *in thesauro fori eccl. p. 2. c. 19. de sponsal. & matrim.* Verac. *in speculo coniug.* Steph. Quarant. *in summa Bullary, verb. Matrimonij impedimenta, & verb. Matrimon. dispensationes*, Matiens. *tit. 1. lib. 5. noua recop.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 31. de matrim. sacramento*, Fernand. *in examine Theolog. moralis, p. 3. c. 15. cum seqq.* Rebell. *de obligat. iustitia, p. 2. lib. 3. de contractu matrim.* Ægid. de Coninck. *de Sacram. tom. 2. disp. 21. cum seq.* Molfes. *in sum. Theologia moralis, p. 1. tract. 4. c. 5. cum seqq.* Vincent. Filliuc. *in q. mor. tract. 10. de sacram. Matrim.* Paul. Laymann. *in Theolog. morali tract. 10.* Torreblanca. *de iure spirituali lib. 2. c. 14. cum seqq.* Barbos. Collect. in Concil. Trid.

Ex professo autem tractarunt, & integros tractatus edidere, videlicet de matrimonio, & sponsalibus, Ioan. à Capistrano *tom. 9. tractatuum Doct. fol. 77.* Petrus de Ledesm. Thomas Sanchez, Ioannes Gutierrez, Martinus Bonacina, Basilius Pontius, & omnium nouissimè Gaspar Hurtado.

Matrimonij & sponsaliorum quotidianis materiis, Laurentius Naudeuetus.

Matrimonio ab haereticis contracto, & an dirimi possit a Papa, Thom. Campeg. *tom.9.tract. Doctor.fol.*113.

Matrimoniis clandestinis irritandis, Iacobus Nauclantus,& Antonius Contius.

Matrimonij impedimentis, Basilius Pontius.

Matrimonij indissolubili vinculo, Gregorius de Valentia.

Matrimonij dissolutione, Iulius Sanazarius.

Matrimonij nullitate, Franciscus Antonius Oliuerius.

Matrimonialibus capitulis seu de pactis nuptialibus, Ioannes Petrus Fontanella.

Matrimonij pactis, siue de ritu nuptiarum, Franciscus Molinus.

1. *u Indissolubilémque nexum.*] Vide Rebell.*d.p.*2. *l.*2.*q.*15. *sect.*1. Ægid.de Coninck *de Sacrament. tom.*2.*disp.*26. *dub.*1.*conclus.*3. Gutier.*d.tr.de matrimon.c.*53 *à princip.* Bonacin. *d. q.*2. *puncto* 11. Vincent.Filliuc. *in quaest.moral.tract.*10.*c.*2. Paul. Laymann.*in Theologia morali tract.*10.*p.*3.*cap.*6.*à princip.*Gaspar.Hurtad.*de matrimon.disp.*8.*diffic.*1. *cum seqq.*

2. *ß Hoc nunc os ex ossibus meis*,&c.]Vide Perez *l.*1. *in gloss. que es el paraiso,pag.*20.*tit.*1.*lib.*5.*ord.* Vitald.*in candel.aureo p.*1.vbi de matrim. *n.*7. Petr. de Ledesma *de matrimon.quaest.*42.*art.*2.Henriq. *in sum.lib.*11.*de matrim.c.*1.§.3.Vazq.*de matrim.disp.* 2.*c.* 10. Sanch. *de matr.lib.*2.*disp.*4.*n.* 2.*& disp.*13. *num.*4.Rebello *de obligation. iustitiae,p.*2.*lib.*2.*q.*3. *à princip.*Gutier.*de matrim.c.*39 *per tot.*Bonacio.*in simili tract. quaest.* 2. *puncto* 2.*n.*1. Gasp. Hurtado *eod.tract.disp.*4.*diffic.*1.*n.*3.

3. *γ Cum igitur matrimonium in lege Euangelica*, &c.] Matrimonium ante legem gratiae in lege naturae & veteri non fuisse propriè Sacramentum gratiam conferens,docent Petr.de Ledesm. *in sum. p.*1.*de Sacram.* vbi de sacram. Matrim. *c.*1.*concl.*6. Vazq. *disp.*2.*c.*3.Rebell. *d.lib.*2.*q.*3.*à n.*12. Henr. *in sum. lib.*11.*c.*2.§.1.*& in comment. lit.V.* Ægid. de Coninck.*d.tom.*2.*disp.*24.*concl.*2.Sanch. *de matrim.l.*2.*disp.*7.*n.*2. Gut. *in simili tr.c.*42.*à princip.* Paul.Laymann. *d.tr.*10.*p.*1.*c.*2.*n.*1. Gaspar Hurtado *de matrim.disp.*3.*diffic.* 20.*n.*72.

Contra Roffens. Castr. Catherin. & alios,quos refert & sequitur Petr.Sot. *de inst.sacerd.lect.*2.*de matrim.* existimantes ante legem gratiae matrimonium fuisse propriè Sacramentum & gratiam contulisse.De intellectu verò *c.gaudemus,de diuort.ibi, cùm Sacramentum coniugij apud fideles, & infideles existat*,agunt.Sanch. *de matrimon. lib.*2. *disput.*8. *à princip.*Basil.Pont. *in simili tr. lib.*1. *cap.*6. *num.*6. Antonin. Ricc. *de iure personarum extra gremium Ecclesiae existent.lib.*2.*cap.*3.*num.*8.Ego ipse *in collection.ad c.gaudemus n.*3.*cum seqq.*

4. *δ* CANON I.] Vide Tertull.*in exhort.ad castitatem cap.*5. *vers.vno matrimonio*, Isidor.Hispalen. *de offic.eccles.lib.*2.*c.*19.Mag. *in* 4.*d.*33.vbi Durand.*quaest.*1. Thom.Argent.*art.*3.Iodoc.Cocc. *in thesauro Catholico tom.*2.*lib* 9.*art.*2.Perez *l.*1.*gloss. que es el paraiso pag.*20. *tit.*1. *lib.*5 *ordin.* Spin. *in speculo testament.gloss.*15.*princ.n.*15.Sayr.*de Sacrament.in genere lib.*1 *c.*2.*quaest.*2.*art.*4.*vers.quod verò ad matrimonium*,Valent.*tom.*4 *disp.*10.*q.*1.*punct.*5. Petr.de Ledesm. *in sum.p.*1.*de Sacram.* vbi de sacram.matrim.*cap.*1.*concl.*1.*&* 19.Franc.Molin. *de ritu nupt.lib.*2. *disser.*18.*n.*5.Sanch. *de matr.lib.*2. *disp.*20.Gutier.*eod.tr.c.*42.Bonacin. *in simili tract. q.*2.*puncto* 1.*n.*2 Rebello *de oblig.iust.p.*2.*l.*2.*q.*3. Valer. Reginald. *in praxi fori poenit.lib.*31.*c.*1.*à n.* 2.Ægid.de Coniock *de Sacrament.tom.*2. *disp.*24. *dub.*2.*à n.*5. Fernandez *in examine Theologiae mor. p.*3.*c.*18.*n.*1.*&*7.Paul.Laymann.*in Theolog.morali tract.*10.*p.*1.*c.*2.*n.*1.*in princ.* Gasp.Hurtado *de matrimonio disp.*4.*diffic.*1. Torreblanca *de iure spirit.l.* 2.*c.*1.*n.*46.*& c.*14.*à n.*4.

ε CANON II.] Vide Card.Bellarm.*lib.*1.*de matrim.c.*11.*propos.* 2. Valent. *tom.*4. *disp.*10.*q.*1.*puncto* 3.*col.*3.*vers.quintò*, Henriq.*in sum.lib.*2.*c.*6.§.1. Fernandez *in examine Theolog. moralis p.*3.*c.* 19. §.1.*n.*8.Sanch.*de matrimonio lib.*7.*disp.*80.Gutier. *eod.tract.c.*96.Bonac. *in simili tr.q.* 3. *puncto* 10.*n.* 3. Rebell. *de obligat.iust.part.* 2.*lib.*3.*q.fin. à n.*5. Ægid. de Coniock *de Sacram. tom.*2.*disp.*26.*dub.* 2.*num.*13. Ludou.de Sotomaior *in Cantica c.*6. *in verb.sexaginta sunt Reginae ,pag.mihi*1091. Basil. Pont. *de impediment. matrimon. cap.*13.*& in tr.de matrimonij sacramento l.*7. *cap.*49. Paul. Laymann. *in summ.Theologiae moralis tract.*10.*part.*3.*cap.*6. *à n.*7.Gaspar Hurtado *de matrimon.disp.*19. *diffic.*1., meipsum *in collect. ad cap. gaudemus , de diuort.n.* 10.*cum seqq.* 5.

ζ CANON III.] Vide Nauarr.*cons.*14.*num.*8.*de sponsal. in nouis*, Couar. *de sponsal. p.*2.*cap.*6.§.10. *num.*2. Valent.*p.*4.*disp.*10.*q.*5.*puncto* 3.vbi de impedimento cognationis. §.*in aliis autem gradibus.* Caiet.2.2.*quaest.*154.*art.*9. *circa solut.ad* 3. Sanch. *de matrimon. lib.*7. *disp.*52. *num.*6. *& lib.*8.*disp.*6. *n.*11.*cum seqq.* Gutier. *eod.tr.c* 98.*num.*19. Molsef. *in summ. Theolog. moral.tract.*4.*c.*10.*n.*113. Paul. Laymann. *in Theolog.moralis tract.* 10. *part.*4.*c.*10. Gasp.Hurtado *de matrim.disp.*17 *diffic.*5. 6.

η CANON IV.]Vide Petr.Ledesm.*in sum.p.*1.*de Sacrament.* vbi *de sacram. matrim. cap.*10. *conclus.* 1.Rebello *de obligat.iust. p.*2 *lib.*3.*q.*1.*n.*1. Ægid. de Coninck. *de Sacrament. tom.*2. *disput.*32.*num.* 10.Franc.Molin. *de ritu nupt.lib.*1.*comp.*19.*n.*126. Cened. *pract. & canon. quaest.lib.*1.*quaest.*39. *n.*91. Bonacin.*de sacrament.matrim.quaest.*3.*puncto* 1.*n.*2. Fernandez *in examine Theolog.moralis part.*3.*c.*16. §.1 *n.*2. Paul. Laymann. *in Theologia moralis tract.* 10.*part.*4...1.Gasp.Hurtado *de matrimon. disp.*12. *diffic.*2. 7.

θ CANON V.] Vide Gregor.Lop. *l.*3.*tit.*2.*p.*4. Perez *l.*1.*tit.*1.*l.*5 *ordin.pag.*10. Bonacio.*de sacrament.matrim.quaest.*4 *puncto* 5.*num.*25.*vers.prima, & vers.sexta* , Hurtado *de matrimon. disp.*11.*diffic.* 3.*n.*18. Paul. Laymann. *in Theologia morali tract.* 10.*p.*3.*c.*7.*n.*17. 8.

ι CANON VI.] Vide D.Barbos. *p.*1. *rub.ff soluto matrim.num.*73.Sanch. *de matrim.lib.*2. *disput.*18. *n.*3.Gutier. *eod.tract.cap.*54.*à n.*1.Rebell. *de obligat.iust.p.*2.*lib.*3.*quaest.*4.*n.*1.*& sect.*3. Valer. Reginald. *in praxi fori poenit. lib.*31.*n.*36. Ægid. de Cooinck *de Sacram.tom.*2.*disp.*36.*à n.*30. Molsef. *in summ. Theolog. moralis tract.*4. *cap.*6. *num.* 31. Monet.*de commutat.vltim.volunt.cap.*4. *num.*112. Filliuc.*in q.moral.tom.*1.*tract.*10.*n.*60.Paul.Laymann.*in Theolog.moralis tract.*10.*p.*3.*c.*6.*n.*3.Gasp Hurtado *de matrimon. disp.*8. *diffic.*4. Sel. *in select. canon.c.*22. *num.*8. vbi refert decisum sub die 28. Nouembris 1618. matrimonium reputari ratum, & non consummatum,ad effectum vt vnus ex contrahentibus alio contradicente possit ingredi Religionem si post illud contractum coram parocho, & testibus copula non intercessit , quamuis priùs non semel etiam cum promissione de contrahendo fuissent fornicati. 9.

Sola Ecclesiae auctoritate , quam perantiquissimam traditionem accepimus , introductum esse 10.

vt

vt per vota ſolemnia Religionis ſoluatur matrimonium ratum, reſoluunt Henr. Gandauenſ. *quodlib.5.q.35.* Medina *l.5. de ſacrorum hominum continentia, c.86.* Ægid. de Coninck *d. tom.2. diſp.26. dub.3. concl.4.* Leſſ. *de inſtit. lib.2. c.41. dub.8. n.69.* Paul. Laymann. *d. c.6. num.3.* Gaſpar. Hurtado *dicta diſput.8. diffic.4. num.17.*

Contra Sot. *in 4. diſt.27. quæſt.1. art.4.* Sanch *de matrim. lib.2. diſp.19.* Baſil. Pont. *in ſimili tract. lib.9. c.5.* exiſtimantes diſſolui iure diuino.

11. Matrimonium ratum non diſſolui per tria vota Societatis per biennium emiſſa, cùm ſint ſimplicia, & non abſolutè perpetua ex parte admittentis illa, tradunt Henr. *in ſum. l.11. c.8.* Vaſq. *1.2. diſp.165. c.10.* Sanch. *d. lib.2. diſp.28.* Gaſp. Hurtado *d. diſp.8. diffic.5* contra Baſil. Pont. *d. lib.9. c.6.*

12. Matrimonium ratum diſſolui per profeſſionem in Religione S. Ioannis Hieroſolymitani, non ita in aliis Militum Chriſti, Calatrauæ, Alcantaræ, S. Iacobi, & ſimilium non viuentium in clauſtro, reſoluunt Nau. *conſ.3. aliàs 2. in nouis, de conuerſ. coniug.* Henriq. *d. lib.11. cap.8. §.6.* Azor. *inſtit. mor. p.1. lib.13. cap.3. quæſ.2.* D. Barboſ. *in rub. ff. ſoluto matrim. p.2. n.82.* latè Sanch. *de matrimon. lib.2. diſp.38. per tot.* Baſil. Pont. *d. lib.9. cap.7.* Gaſp. Hurtado *d. diſp.8. diffic.6.* Ego ipſe *de appellatiua verb. vtriuſque iuris ſignif. appell.233. n.9.*

13. κ CANON VII.] Vide Couarr. *de ſponſal. p.2. c.7. §.6. n.15.* Nauarr. *in man. cap.21. num.21.* Fernandez *in examine Theolog. moralis p.3. c.16. §.2. ſect.9.* Rebell. *de obligat. iuſt. p.2. quæſt.15. ſect.2.* Molfeſ. *in ſumm. Theolog. moralis tract.4. c.14. à n.14.* Baſil. Pont. *de impediment. matrimon. cap.21. in fine,* Paul. Laymann. *in Theolog. moral. tract.10. p.3. c.7. ex n.7.* Gaſp. Hurtado. *de matrim. diſp.11. diffic.1. cum ſeqq.*

14. λ *Vel etiam innocentem*, &c.] Vide Gutier. *canon. lib.1. c.25. n.4.* D. Barboſ. *d. p.2. rubr. ff. ſoluto matr. n.15.* Sanch. *de matrim. lib.10. diſp.2. n.2.*

15. μ CANON VIII.] Vide Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.31. n.313. verſ. porrò,* Molfeſ. *in ſumm. Theologia moralis tract.4. c.14. n.14. cum ſeqq.* Sanch. *de matrim l.10. diſp.15 n.1.* Gaſp. Hurtado *in ſimili tract. diſput.11. diffic.5. n.17.*

ν CANON IX.] Vide Card. Bellarm. *lib.2. de Monach. c.22. cum ſeqq.* Iodoc. Cocc. *tom.2 theſaur. Catholico lib.8. art.6.* Salzed. ad Bernard. *in pract. cap.83 lit. A. in princ.* Henr. *in ſum. lib.12. c.5. §.2. lit. l. & §.9. in princ.* Petr. de Ledeſma *in ſum. p.1. de Sacrament.* vbi de ſacrament. matrim. *c.13. concl.8.* Azor. *inſtit. moral. p.1. lib.13. cap.12. quæſ.1. verſ. quamquam.* Molfeſ. *in ſum Theolog. moral. tr.4. c.9. num.35. & 37.* Sanch *de matrim. lib.7. diſp.26. n.1.* Gutier. *eod. tract. cap.94. à n.5.* Fernand. *in examine Theolog. moralis p.3. c.16. §.1. ſect.3. verſ. dico ſecundum, & ſed 8.* Farin. *in praxi crimin. p.5. q.138. n.95.* Hurtado *de Sacram. tom.2. tract. de Ordine differ.24.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. l.31. n.120.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom.2. diſp.31. n.66.* Paul Laymann. *in Theolog. moralis tr.10 p.4 c.3.* Bonacin. *de matrim. q.3. puncto 4. n.2.* Gaſp. Hurtado *in ſimili tr. diſp.15. & 16.* Thom. Valaſc. *tom 1. alleg.6. n.38.* Torreblanca *de iure ſpirit. lib.2. c.15 n.58. & à n.66.* 16.

ξ CANON X.] Vide Victor. *de Sacram.* vbi de matrimon. *num.246.* Paul. Fuſc. *de viſitat. lib.2. cap.18. n...* Fernandez *in examine Theologiæ moralis p.3. c.19. §.1. n.2.* Gutier. *de matrim. c.4 n.6.* Stephan. VVeyms *in conſtitution.24. ex antiquo Iure deſumptas, & per Conc. Trid. innouatas, conſtit.15. n.8.* 17.

ο CANON XI.] Vide Card. Bellarm. *in controuerſ. Cathol. tom.2 lib.1. de matrimon. c.33.* Matienſ. *gloſſ.1. rub. tit.1. num.147. lib.5. nouæ recopil.* Paul. Fuſc. *de viſitat. lib.2. cap.21. n.9.* Molfeſ. *in ſumm. Theolog. moralis tract.4. cap.8. num.73.* Cened. *ad Decretal. coll.22. num.1. in fine.*

π CANON XII.] Vide Zerol. *in praxi p.1. verb. Matrimonium §.6.* Marc. *de iuriſd p 2. c.8. à princ.* Molfeſ. *in ſum. Theolog. moral. tract.4. cap.5. n.16. in fine, & c.16. n.42.* 18.

DE REFORMATIONE.

De modo celebrandi Matriminium ritè, & ſolemniter.

CAPVT I.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Matrimonia, quæ fiunt inuitis, & inſciis parentibus valida ſunt.*
3. *Parentes non poſſunt liberos exhæredare, nec eis dotem denegare quòd contrahunt matrimonium ipſis inuitis*
4. *Statutum, ſeu lex municipalis prohibens filiis matrimonium contrahere ſine voluntate parentum non valet.*
5. *Parochus proprius dicitur ille cuius parochia habitant contrahentes tempore matrimonij.*
6. *Parochus proprius ille dicitur in cuius parochia contrahentes domicilium habent, vel cui principaliter incumbit cura animarum in loco domicilij.*
7. *Fœmina transferens ſe ad domum concubinarij intentione perpetuò cum illo manendi, non poteſt validè coram parocho ſua parochia contrahere matrimonium.*
8. *Parochus proprius ille dicitur in cuius parochia contrahentes domicilium habent, quamuis illud ſimulatè habitare inceperint.*

Barboſ. Collect. in Concil. Trid.

9. *Matrimonium contractum coram parocho loci vbi contrahentes recreationis cauſa reperiantur, non valet.*
10. *Matrimonium contractum coram parocho loci vbi contrahens moratur tanquam Prætor, vel Medicus, valet.*
11. *Matrimonium contractum coram parocho loci exilij impoſiti donec aliud ſtatutum non eſſet, eſt validum.*
12. *Matrimonium contractum coram parocho loci ad quem ob parentum metum venerant, & in quo aliquantum permorati erant, valet.*
13. *Parochus proprius dicitur habitationis fœminæ quando ibi contrahitur, & parochus viri ſufficit quando contrahitur in parochia habitationis viri.*
14. *Parochus viri coniungendos aliquos matrimonio, ſufficit in parochia, & è contra.*
15. *Parochi duo quoad matrimonium poſſunt reperiri.*
26. *Parochus ruralis non eſt proprius parochus quando rus recreationis cauſa habitatur.*

17. Habitans in confinio duarum Ecclesiarum parochialium censetur parochianus illius, in qua domus aditum magis frequentem habet.

18. Denunciationes sunt faciendæ tribus continuis diebus festiuis.

19. Quæ sibi non succedant immmediatè.

20. Parochus non debet inter vnam, & alteram denunciationem multos dies festos interponere.

21. Denunciationes nouas præmittere debet qui post primas peractas intra quatuor menses matrimonium non contraxit.

22. Denunciationes diebus ferialibus fieri non possunt etiam cum dispensatione Episcopi.

23. Denunciationes quando alio die quam festo fieri possint.

24. Denunciationes quando extra Ecclesiam, & Missarum solemnia fieri possint.

25. Denunciationes fieri debent à proprio contrahentium Parocho, vel ab alio de eius licentia.

26. Denunciationes sunt faciendæ in vtraque sponsi & sponsæ parochia.

27. Vicarius generalis non potest impedire quòd parochi denunciationes faciant absque sua licentia.

28. Denunciationes non sunt de substantia.

29. Parochus sine facultate, aut legitima causa matrimonium celebrans prætermissis denunciationibus peccat grauiter.

30. Parochus timore mortis matrimonio assistens omissis denunciationibus non peccat.

31. Parochus, qui omissis denunciationibus sine licentia Ordinarij aliquos desponsauit, incurrit pœnam triennalis suspensionis.

32. Matrimonium clandestinum dicitur quando illicitè denunciationes omittuntur.

33. Parochus non debet ad celebrationem matrimonij deuenire, nisi post trium vel duorum dierum spatium ab vltima denunciatione.

34. Denunciationum vi qui teneantur denunciare.

35. Matrimonium domi celebrari potest.

36. Parochus tenetur contrahentes interrogare de mutuo consensu.

37. Parochus omittens contrahentes interrogare de mutuo consensu grauiter peccat.

38. Consensus ad matrimonium requisitus quibus signis exprimi possit.

39. Matrimonij ad valorem non requiritur quòd consensus actualis sit simul tempore.

40. Matrimonium nullum ex defectu consensus vnius vt reualidetur sufficit, quòd ille, cui deficit consensus verus, solum de nouo consentiat.

41. Matrimonij ad validitatem non requiritur vt parochus vtatur aliquibus verbis.

42. Sed illorum omissio est peccatum mortale.

43. Matrimonium cùm probabiliter timetur malitiosè impediendum, quomodo denunciationes omitti possint.

44. Parochus quando possit denunciationes omittere.

45. Pœna arbitraria puniendus est ille, qui falsa impedimenta denunciat, vt matrimonium impediat.

46. Matrimonium contractum non præmissis denunciationibus est validum, quamuis Ordinarius recuset dare licentiam quòd fiant pòst.

47. Ordinarius ex causa sibi bene visa potest dispensare, vt omittantur omnes denunciationes, vel aliqua illarum.

48. Dispensare in denunciationibus potest Ordinarius vnius ex contrahentibus quando sunt diuersarum diœcesum.

49. Episcopus potest alteri delegare facultatem dispensandi in denunciationibus.

50. Vicarius generalis Episcopi ex vi officij potest dispensare, & denunciationes postponantur, vel omnino omittantur.

51. Vicarius generalis Episcopi potest specialiter, non tamen generaliter delegare facultatem dispensandi in denunciationibus.

52. Iurisdictionem Episcopalē habentes nullique diœcesano subditi possunt denunciationes remittere.

53. Abbates, qui habent iurisdictionem Episcopalem possunt denunciationes remittere.

54. Abbatias, aut alias dignitates in commendam habentes denunciationes sine speciali commissione Apost. remittere non possunt.

55. Vicarius S. Ioannis Hierosol. denunciationes remittere potest.

56. Magister scholæ Salmanticen. respectu scholasticorum denunciationes remittere potest.

57. Archiepiscopus denunciationes in alterius etiam diœcesani Episcopatu remittere non potest.

58. Ordinarij prudentia, & iudicio relinquitur an denunciationes omnes remittantur.

59. Ordinarius ex causa iusta potest in denunciationibus dispensare.

60. Ordinarius remittendo denunciationes sine iusta & rationabili causa peccat mort.

61. Ordinarius ad dispensandum in denunciationibus sufficit si cognoscat extra iudicium causam dispensandi.

62. Causa iusta ad dispēsandū in denūciationib⁹ quæ.

63. Disparitas conditionis, ætati, diuitiarum, & qualitatis est causa dispensandi in denunciationibus vt omnino tollantur.

64. Articulus mortis in volente contrahere cum concubina, est ipsa iusta causa dispensandi in denunciationibus vt postponantur.

65. Verecundia in diu habitis pro coniugibus est iusta causa dispensandi in denunciationibus vt omnino omittantur.

66. Vicinitas temporis, quo nuptiæ solemnes prohibentur, est iusta causa dispensandi in denunciationibus vt postponantur.

67. Matrimonium quando creditur iniustè impediendum, potest dispensari in denunciationibus vt omittantur.

68. Virgo quando est sub tutela iniqui tutoris est iusta causa dispensandi in denunciationibus.

69. Vel si filij essent sub potestate nouercalı.

70. Magnates quando contracturi sunt matrimonium & non repentè, potest dispensari in denunciationibus vt omnino omittantur.

71. Ordinarius tenetur dispensare sub peccato mort. in denunciationibus existente iusta causa, & petentibus partibus.

72. Præsentia parochi in matrimoniis necessaria non tantum corporea, sed etiam moralis requiritur cum intelligentia, & aduertentia actus.

73. Parochus qui præsens corpore est, sed animo nihil omnino aduertens non assistit validè matrimonio.

74. Parochus etiam vi detentus si intelligat consensum contrahentium validè assistit matrimonio.

75. Parochus renuens, & dolosè adductus si probè intelligat, & audiat contrahentium verba, validè assistit matrimonio nisi affectatus esset non intelligere.

76. Parochum vi adigere, aut dolo inducere vt matrimonio intersit est peccatum mort.

77. Præsentia parochi sufficit ad matrimoniū etiamsi ad alium finem vocatus, & casu præsens sit.

78. Parochus potest assistere matrimonio suorum parochianorum in alterius parochia sine licentia parochi illius loci in quo assistit.

79. Putatiuus parochus validè matrimonio assistit.

80. Titulum

80. Titulum ininstum beneficij habens parochus valide matrimonio assistit.
81. Non promotus infra annum.
82. Collationem suom nullam habens, &c.
83. Parochus administratione interdictus, suspensus, irregularis, vel excommunicatus non toleratus, modò non sit actualiter depositus, validè matrimonio assistit.
84. Schismaticus saltem coloratum titulum habens si non fuit vt talis declaratus, & parochia priuatus validè matrimonio assistit.
85. Fornicator notoriè.
86. Existens in peccato mort.
87. Parochus interdictus seu prohibitus ab Episcopo seu eius vicario ne aliquos matrimonio coniungat, validè assistit.
88. Parochus non Sacerdos validè matrimonio assistit.
89. Sacerdos deputatus à proprio parocho validè matrimonio assistit.
90. Sacerdos Regularis potest deputari à proprio parocho vt matrimonio assistat.
91. Clerico non Sacerdoti non potest parochus siue Ordinarius concedere licentiam assistendi matrimonio.
92. Parochus habet facultatem concedendi licentiam alteri Sacerdoti assistendi matrimonio suorum parochianorum, quamuis esset irregularis, suspensus, excommunicatus non toleratus.
93. Dgradatus parochus potest validè alteri Sacerdoti licentiam assistendi matrimonio concedere.
94. Parochus potest facultatem concedere alteri Sacerdoti non solùm in propria parochia, sed etiam extra illam.
95. Vicecurati à parochis proprietariis constituti possunt alteri Sacerdoti licentiam assissendi matrimonio concedere.
96. Parochus proprius si nolit matrimonio alioquin licito interuenire, potest ad id cogi per superiorem.
97. Matrimonium contractum coram parocho alieno de licentia Ordinarij praeter ipsius intentionem valet.
98. Iurisdictionem Episcopalem habentes possunt licentiam interessendi matrimoniis concedere.
99. Abbates Ecclesiarum nulli Episcopo subiectarum possunt licentiam interessendi matrimoniis concedere.
100. Capitulum Sede vacante potest licentiam interessendi matrimonio impartiri.
101. Legatus à latere in prouincia sua legationis potest licentiam interessendi matrimonio impartiri.
102. Cardinales in Ecclesiis suorum titulorum possunt matrimoniis interesse, & interessendi licentiam concedere.
103. Archiepiscopus dum actu visitat diœcesis suffraganeorum, potest in eis licentiam interessendi matrimoniis concedere.
104. Archiepiscopus potest concedere licentiam interessendi matrimoniis subditorum suffraganeorum suorum nolente suffraganeo aliquos maritaliter coniungi, & ad ipsum Archiepiscopum super ea re appellatur.
105. Vicarius generalis Episcopi ex proprio officio interesse potest matrimoniis, & alij Sacerdoti assistendi licentiam concedere.
106. Vicarius Episcopi, qui Sacerdos non est, potest praesentiam matrimonio contrahendo praestare.
107. Iurisdictione Episcopi suspensa per excommunicationem, aut suspensionem, potest eius vicarius validè interesse matrimonio.
108. Licentia ad interessendum matrimonio debet expressa, & non tacita.
109. Licentia ad assistendum matrimonio debet actum praecedere.
110. Licentia metu vel dolo obtenta sufficit ad assistendum matrimonio.
111. Licentia contra prohibitionem Episcopi validè datur, ad effectum vt matrimonium contractum coram Sacerdote, cui concessa fuit, validum sit.
112. Licentia ad assistendum matrimonio non requiritur in scriptis, sed sufficit verbalis
113. Licentia specialis non requiritur, sed sufficit generalis ad assistendum matrimonio.
114. Licentia generalis administrandi omnia Sacramenta sufficit ad assistendum matrimonio.
115. Sacerdos delegatus validè matrimoniis assistit dum à parocho concedente licentiam assistendi non reuocatur.
116. Licentiam assistent matrimoniis, quam parochus alteri Sacerdoti dat, expirat si interim parochus moriatur.
117. Matrimonium contractum coram parocho extraneo, qui habet licentiam à proprio parocho vnius ex contrahentibus, & ignorat se illam habere est inualidum.
118. Matrimonium contractum coram Sacerdote extraneo, qui re vera non habuit à proprio parocho licentiam veram, est nullum.
119. Sacerdos credere non debet dicenti se licentiam habere à parocho vt possit coram ipso contrahere.
120. Praesentia testium & parochi in matrimonio contrahendo debet esse simultanea, & non sufficit successiua.
121. Testes quinque ratione compotes, quamuis impuberes, consanguinei, domestici, fœmina, aut infames, sufficiunt in contrahendis matrimoniis.
122. Testes etiam dolo, & ad aliud vocati sufficiunt in contrahendis matrimoniis.
123. Testes etiam vi detenti, & coacti sufficiunt dummodo intelligant consensus contrahentium.
124. Testes non desiderantur rogati in matrimoniis contrahendis.
125. Contrahentes absque parocho, & aliis testibus sunt inhabiles ad contrahendum.
126. Concilium potuit personas etsi laicas inhabilitare, & contractum matrimonij ex causa irritare.
127. Matrimonia clandestina, non verè sponsalia irritantur.
128. Sponsalia clandestinè contrahentes non peccant.
119. Matrimonium contrahentes sine parocho & testibus peccant mortaliter.
130. Matrimonium contractum absque praesentia parochi, vel duorum, aut trium testium in vim sponsaliorum non resoluitur.
131. Sponsalia subsequuta copula coram parocho, & testibus non transeunt in matrimonium.
132. Matrimonium nullum ex publica causa noua indiget praesentia parochi ad illud contrahendum.
133. Matrimonium contractum à filia propter metum mortis à matre illatum est inualidum.
134. Matrimonium celebratum sub honesta conditione de futuro, vt validè fiat necessario est adimplenda conditio coram parocho, & testibus.
135. Matrimonium coram parocho, & testibus contractum hac conditione, si mulier est legitima, subsequuta copula non est validum si postea constiterit mulierem esse illegitimam.
136. Matrimonium celebratum coram parocho, & testibus quando fuit nullum ob impedimentum occultum, non est necessarium ad reualidationem

illius, quod iterum coram parocho, & alys testibus celebretur.

137. *Dispensatione obtenta non tenentur iterum coram parocho & testibus contrahere, qui iam semel coram eisdem contraxere, inualidè tamen.*

138. *Matrimonium infidelium vt fiat Sacramentum non est necessario facienda expressio, & ratificatio consensus coram parocho, & testibus.*

139. *Præsentia parochi & testium requiritur vt matrimonium celebratum per procuratorem sit validum.*

140. *Matrimonium absque parochi licentia, vel aliàs non seruata forma Concilij minimè potest celebrari data etiam vrgente necessitate.*

141. *Parochus, vel alius Sacerdos, qui cum minori testium numero quàm duorum matrimonio clandestino interfuerit, est grauiter arbitrio Ordinarij puniendus.*

142. *Pœna triennalis suspensionis ab officio imposita parocho assistendi matrimonio clandestino non est sublata per hoc decretum*

143. *Parochus proprius, vel alius Sacerdos de eius licentia assistens matrimonio clandestino ob denunciationum omissionem, suspendendus est triennio.*

144. *Parochus ob licentiam concessam alij Sacerdoti assistendi matrimonio clandestino incurrit tantùm triennalem suspensionem.*

145. *Suspensus ab officio, qui interfuit matrimonio clandestino, non est suspensus a beneficio.*

146. *Episcopus non potest dispensare ab huiusmodi triennali suspensione.*

147. *Contrahentes absque parocho, & alys testibus vbi Trid. viget, puniendi sunt pœna graui arbitrio Ordinarij.*

148. *Contrahentes matrimonium ante Ecclesiæ benedictionem acceptam ne cohabitent hortatur Concil. in præsenti.*

149. *Matrimonium consummare ante Ecclesiæ benedictionem sublato scandalo non est peccatum mort.*

150. *Benedictionem nuptialem omnino omittere est tantùm veniale.*

151. *Benedictio coniugalis non potest nisi inter Missarum solemnia fieri.*

152. *Benedictiones nuptiales in secundis nuptijs non possunt recipere, qui in prioribus acceperant.*

153. *Consuetudini legitimæ diœcesum circa secundas nuptias benedicendas standum est.*

154. *Parochus vtriusque contrahentis sufficit ad benedicendas nuptias.*

155. *Parochus proprius debet recipere elemosynam occasione benedictionis, & non alius.*

156. *Episcopi & similes iurisdictionem ordinariam habentes, & eorum vicarij possunt licentiam concedere impartiendi benedictiones nuptiales.*

157. *Sacerdos tam secularis, quàm Regularis coniungens in matrimonium, vel benedicens subditos alterius parochiæ absque licentia, &c. remanet suspensus ab officio.*

158. *Sacerdotes Regulares matrimonia ministrantes, seu solemnizantes non habita super his parochialis Presbyteri licentia speciali vltra suspensionem ipso facto sunt excommunicati.*

159. *Ignorantia qualibet etiam crassa excusat à suspensione.*

160. *Ipso iure.*

161. *Suspensionis pœna huiusmodi nedum ad officium sed etiam ad beneficium extendi potest.*

162. *Parochus tenetur habere librum in quo coniuges, testes, locum contractus, diem, mensem, & annum describat.*

163. *Parochus obligatur sub mortali ad habendum librum in quo coniuges, &c.*

164. *Matrimonium plenè probatur ex partita desumpta ex libro parochi etiam mortuis testibus, & parocho scribente.*

165. *Fides desumpta ex libro parochi vt probet necessario est facienda cum formali transcriptione partitæ.*

166. *Matrimonium contrahentes cum peccato mort. incurrunt peccatum mortale.*

167. *Matrimonium detinere non licet absolutè, & per longum tempus, donec contrahentes orationem Dominicam, &c. didicerint.*

168. *Consuetudines antiquas laudabiles, quæ in contrahendis matrimonijs obseruari solitæ sunt, non tollit hoc decretum.*

169. *Decretum hoc vt robur suum accipiat, requiritur necessariò in parochijs publicari.*

170. *Matrimonium contrahere coram parocho, & testibus tenentur ij apud quos promulgatum est Concilium Trident. si ibi contrahant.*

171. *Non tamen si aliò migrent vbi non est acceptatum.*

172. *Matrimonium non est legitimum si contrahatur inter se conferentes ad locum in quo Concilium non est promulgatum sub animo sine parocho, & testibus contrahendi.*

173. *Matrimonium contrahere coram parocho, & testibus tenetur incola illius loci, in quo non est acceptatum Concilium si diuertat ad locum in quo est receptum.*

174. *Episcopus non potest matrimonia inualidare per sua decreta synodalia, quæ clandestinè, & sine parocho, & testibus contracta essent, si ibi non est promulgatum Concil. Trident.*

175. *Decretum hoc obligat post triginta dies ab eius promulgatione etiam ignorantes quoad annullationem matrimonij.*

TAmetsi dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu facta, rata, & vera esse matrimonia, quandiu Ecclesia ea irrita non fecit, & proinde iure damnandi sunt illi, vt eos sancta Synodus anathemate damnat, qui ea vera, ac rata esse negant, *α quique falsò affirmant, matrimonia à filiis familias*, sine consensu parentum contracta irrita esse, & parentes ea rata, vel irrita facere posse nihilominus sancta Dei Ecclesia ex iustissimis causis illa semper [a] detestata est, atque prohibuit, verum cum sancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam iam non prodesse, & grauia peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis coniugiis ortum habent, præsertim verò eorum, qui in statu damnationis permanent, dum priore vxore, cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio viuunt. Cui malo cum ab Ecclesia, quæ de occultis non iudicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur, [b] idcirco sacri Lateranensis Concilij, sub Innocentio III. celebrati vestigiis inhærendo præcipit, vt

[a] Cap. non omnis c. honorantur & c. si 32. p. 2. cap. aliter &c. nostrates 30. q. 5. c. videtur, qui matrim accu. poss. Concil Tolet. 3. cap. 10.

[b] Conc. Lateranen. 2. in c. 51. & in c. cum inhibitio de clandestin. desponsat.

in

in posterum, antequam matrimonium contrahatur, ter *β à proprio contrahentium Parocho γ tribus continuis * diebus festiuis, δ in Ecclesia*, inter Missarum solemnia *ε publicè denuncietur*, inter quos matrimonium sit contrahendum, *ζ quibus denunciationibus factis, η si nullum legitimum opponatur impedimentum*, ad celebrationem matrimonij, *θ in facie Ecclesiæ*; procedatur, vbi Parochus *ι viro & muliere interrogatis, κ & eorum mutuo consensu intellecto*, vel dicat, *λ Ego vos in matrimonium coniungo* in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, vel aliis vtatur verbis, iuxta receptum vniuscuiusque prouinciæ ritum. *μ Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, ν matrimonium maliciosè* impediri posse, si tot præcesserint denunciationes, tunc vel vna tantum denunciatio fiat, vel saltem Parocho & duobus, vel tribus testibus præsentibus matrimonium celebretur, *ξ deinde ante illius consummationem denunciationes* in Ecclesia fiant, vt, si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur, *ο nisi Ordinarius ipse expedire* iudicauerit, vt prædictæ denunciationes remittantur, *π quod illius prudentiæ, & iudicio* sancta Synodus relinquit. Qui aliter, quam *ρ præsente Parocho, σ vel Sacerdote, τ de ipsius Parochi, υ seu Ordinarij φ licentia, χ & duobus vel tribus testibus* matrimonium contrahere attentabunt, *ψ eos sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit, ω & huiusmodi contractus irritos*, & nullos esse decernit prout eos præsenti decreto irrito facit & annullat. *αα Insuper Parochum, vel alium Sacerdotum*, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho, vel Sacerdote huiusmodi contractui interfuerint, *ββ necnon ipsos contrahentes* grauiter arbitrio Ordinarij puniri præcipit. *γγ Præterea eadem sancta Synodus hortatur vt coniuges ante benedictionem* sacerdotalem, [c] in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent, *δδ statuitque benedictionem εε à proprio Parocho* fieri, neque à quoquam, *ζζ nisi ab ipso Parocho, vel ab Ordinario licentiam* ad prædictam benedictionem faciendam, alij Sacerdoti concedi posse, quacumque consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela dicenda est, vel priuilegio, non obstante, *ηη Quòd si quis Parochus*, vel alius Sacerdos, *θθ siue regularis*, siue sæcularis sit, etiam si id sibi ex priuilegio, vel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius parochiæ sponsos sine illorum Parochi licentia matrimonio coniungere, aut benedicere [b] *ιι ausus fuerit*, ipso iure *κκ tandiu suspensus maneat, λλ quandiu ab Ordinario* eius Parochi qui matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio suscipienda erat, absoluatur *μμ Habeat Parochus librum*, in quo coniugum, & testium nomina, diémque & locum contracti matrimonij describat, quem diligenter apud se custodiat. Postremo sancta Synodus coniuges hortatur, vt antequam contrahant, vel saltem triduo ante matrimonij consummationem *νν sua peccata diligenter confiteantur*, &, ad sanctissimum Eucharistiæ sacramentum piè accedant. *ξξ Si quæ prouinciæ* aliis, vltra prædictas, laudabilibus consuetudinibus, & cæremoniis hac in re vtuntur, eas omnino teneri sancta Synodus vehementer optat. Ne verò hæc tam salubria præcepta quenquam lateant, Ordinariis omnibus præcipit, vt, cùm primum poterint, curent hoc decretum populo publicari, ac explicari *οο in singulis suarum diœcesum parochialibus* Ecclesiis, idque in primo anno quam sæpissimè fiat, deinde verò quoties expedire viderint. Decernit insuper, *ππ vt huiusmodi decretum in vnaquaque parochia*, suum robur *ρρ post triginta dies* habere incipiat à die primæ publicationis, in eadem parochia factæ, numerandos.

[c] Cap. 1 eod. mulus [illegible] & c. nulli. 35. q. 2.

[d] Gratis benedictio detur 41. x 3. constit. iud pa. t i c. 7. & Innoc. 1. in 1. Concil. Lateran. c. 66.

1. VIde Perez *l. 1. vers. quæri etiam potest, tit. 1. lib. 5. ordin. pag. 27. cum seq.* Menoch. *cons. 389.* Ceuall. *commun. contra communes q. 604.* Henriq. *in summ. lib. 11. c. 3.* Salzed. ad Bernard. *in pract. c. 76.* Segura Daualos *in direct. iudic. part. 2. c. 15. & 16.* Spin. *in speculo testament. gloss. 15. princ.* Henriq. *in sum. lib. 11. cap. 3.* Petr. de Ledesm. *in tract. de matrimon. c. 45.* Gutier. *de iuramens. confirmat. part. 1. cap. 51. & de matrimon. cap. 55. cum seqq.* Posseuin. *de officio Curati cap. 10.* Rebell. *de obligat. iust. p. 2. lib. 2. quæst. 7. & lib. 4. in fine*, Cened. *pract. & canon. quæst. lib. 1. quæst. 30. per tot.* Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarræ lib. 4. tit. 15. l. 1. de matrimon.* Vgolin. *de officio, & potest. Episcopi c. 15. §. 10. cum seqq.* Franc. Molin. *de ritu nupt. lib. 2. different. 11.* Fernand. *in examine Theolog. moralis part. 3. cap. 17. §. 2. & 18.* Vincent. Filliuc. *in quæst. moral. tract. 10. cap. 6.* Bonacin. *de matrimon. quæst. 2.* Basil. Pont. *eodem tract. lib. 5. c. 30.* Gasp. Hurtado *in simili tract. disput. 5. diffic. 3. cum seqq.* Paul. Laymann. *in Theologia morali tract. 10. p. 2. cap. 4.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi part. 2. alleg. 32. & de officio, & potestate parochi part. 2. cap. 21.*

2. *α Quique falso affirmarunt matrimonia à filiis familias &c.*] Vide Cassan. *in catalogo gloriæ mundi part. 10. consid. 36.* Perez *lib. 1. prope fin. vers. constat. unitem ex prædicto Concil. pag. 36. tit. 1. lib. 5. ordin.* Cardin. Bellarm. *lib. 1. de matrimon. cap. 19. & 20.* Couar. *de sponsal. part. 2. cap. 3. §. 8. n. 5.* Sayr. *in clauis regia lib. 7. cap. 5. num. 13.* Cened. *ad Decret. collect. 58. num. 7.* Sanch. *de matrim. l. 1. disp. 14. n. 4.* Gutier. *canon. l. 1. cap. 20. num. 1. & 2. & in tract. de matrimon. cap. 79. in princ.* Rebell. *d. lib. 2. q. 7. sect. 2.* Molfes. *in summa Theolog. moralis tract. 4. cap. 7. à num. 5.* Bonacin. *de matrimon. quæst. 4. puncto 17. num. 23.* Melch. Phœbus *Lusit. decis. 45. n. 10. cum seqq. tom. 1.* Gasp. Hurtado *de matrim. de disp. 6. diffic 16. in princip.* vbi *num. seq.* post Sanch. Ægid. de Coninck & Vasq. resoluit filios posse licitè parentibus inuitis matrimonium contrahere; subditque

atque quamuis non sit contra reuerentiam parentibus debitam filios illis inuitis hoc, aut illud matrimonium contrahere, eis tamen inconsultis, seu non certioribus factis contrahere matrimonium aliquod esse grauem defectum irreuerentiæ,& peccatum mortale, nisi quando filij timent parentes iniustè impedituros matrimonium, aut quando adest alia rationabilis causa occultandi parentibus matrimonium.

3. Vnde parentes non posse liberos exhæredare, neque eis dotem denegare eo quòd contrahunt matrimonium ipsis inuitis, ac proinde esse abrogatas leges ciuiles permittentes patri filios exhæredare si sine eorum consensu nupserint, tenent Burg. de Pace *cons.* 20. *n.* 8. Matiens. *l.* 2. *gl.* 4. *per tot. tit.* 1. *lib.* 5. *noua recop.* Spin. *in speculo test. gloss.* 20. *princip. ex n.* 66. Molin. *de primog. lib.* 2. *c.* 16. *à princ.* Mich. Salon. *in* 2. 2. *q.* 5. *de dominio art.* 5. *in §. quæstio hac in primis*, Menoch. *de arbitr. casu* 453. *n.* 8. *& de præsumpt. lib.* 4. *præsumpt.* 189. *n.* 55. *& cons.* 69. *à n.* 22. Gutier. *pract. lib.* 2. *q.* 1. *ex n.* 2. Surd. *de aliment. tit.* 1. *q.* 5. *n.* 17. Cened. *ad Decretal. collect.* 58. *n.* 8. Vasq. *disp.* 4. *n.* 24. Sanch. *de matr. lib.* 4. *disp.* 24. Gasp. Hurtado *in simili tract. disp.* 6. *diffic.* 10. *n.* 35. *in fine.*

4. Prout nec etiam statutum, seu legem municipalem prohibentem filiis matrimonium contrahere sine voluntate parentum valere, nec pœnas ab eo impositas validas esse sed iure Canonico abrogatas, concludunt Pichard. *in princip. Instit. de nupt. n.* 6. *&* 11. *& in princip. de in offic. testam. num.* 9. Matiens. *d. gloss.* 4. *n.* 49. Petr. de Ledesm. *in summa part.* 1. *de Sacrament.* vbi de sacrament. matrimon. *c.* 7. *concl.* 5. *dub. vnic.* Franc. Viui. *Neapol. dec.* 523. *n.* 3. Ceuall. *commun. contra commun. quæst.* 5. *n.* 2. *& q.* 314. *num.* 3. D. Barbos. *in lib.* 1 *part.* 4. *num.* 17. 32. *&* 35. *ff. soluto matrim.* Gotier. *canon. lib.* 1. *c.* 10, *n.* 2. *& lib.* 2. *q.* 1. *& de matrimon. c.* 80. *à princip.* Valdes ad Xuar. *l.* 2. *tit. de los casamientos, pag. mihi* 50. Bapt. Costa *de scientia, & ignorantia, cent.* 2. *dist.* 40. *n.* 71. *& reg.* 11. Mart. *de iurisdict. part.* 3. *cent.* 1. *casu* 70. Bened. Ægid. *in repet. l. Titia, p.* 3. *n.* 30. *cum seqq. ff. de condit. & demonst.* Franc. Molin. *de ritu nupt. lib.* 2. *different.* 7. *n.* 9. *cum seqq.* Mastrill. *Siciliæ dec.* 163. Bernard. Grauæ. *ad pract. Cameræ Imper. lib.* 2. *conl.* 95. Et ex Patribus Societatis Iesu Henriq. *in summ. lib.* 11. *c.* 6. *§.* 1. *littera C.* Azor. *institut. moral. part.* 3. *lib.* 2. *c.* 2. *quæst.* .. Molin. *de iustitia, tract.* 2. *disp.* 176. *vers. dubium*, Sanch. *de matrim. lib.* 3. *disp.* 47. *num.* 12. Rebell. *d. part.* 2. *lib.* 2. *q.* 14. *sect. fin.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom.* 2. *disp.* 28. *n.* 48. *cum seqq.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 19. *num.* 19. *vers. quod verò attinet.*

5. *b A proprio contrahentium Parocho.*] Illum dici, in cuius parochia habitant contrahentes tempore matrimonij, existimarunt Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Ecclesiast. dec.* 244. *in* 1. *edit.* aliàs *res.* 214. *num.* 1. *in* 1. *edit.* Bonacin. *de matrim. q.* 2. *punct.* 8. *num.* 1. Gutier. *eod. tract. c.* 64. *n.* 19.

6. Seu illum dici in cuius parochia contrahentes domicilium habent, vel cui principaliter incumbit cura animarum in loco domicilij rectiùs videntur sentire Panorm. *in c. in nostra* 11. *de sepult.* Fr. Emman. *in summ. tomo* 1. *c.* 219. *n.* 6. Spin. *d. gloss.* 15. *num.* 41. Henriq. *d. lib.* 11. *c.* 3. *§.* 3. Stephan. Gratian. *discept. forens. c.* 76. *num.* 18. Piasec. *in praxi Episc. part.* 2. *c.* 4. *num.* 32. Cened. *pract. & canon. quæst. lib.* 1. *quæst.* 30. *à n.* 45. Franc. Molin. *de ritu nupt. lib.* 2. *different.* 11. *n.* 88. Hurtado *de matrim. disp.* 5. *diffic.* 6. *num.* 19. Ego ipse *de officio, & potest. Episc. part.* 2. *alleg.* 32. *num.* 59. vbi *n.* 64. cum Sanch. *d. lib.* 3. *disp.* 23. *num.* 14. aduerto non opus esse expectare vt maiori anni parte parochiani in parochia vel diœcesi habitent, sed statim ac animum habitandi maiori anni parte habentes, incipiunt habitare effici parochianos, de quo etiam Emman. Sà *in aphorism. verb. matrimonium, num.* 2. *& verb. Parochus, n.* 2. *vers. ad matrimonium*, Basil. Pont. *de matrim. lib.* 5. *n.* 13. *§.* 1. *num.* 4. *cum seqq.* Fetentil. *in annot. ad decis.* 713. *Burratti n.* 15. Rot. *in Toletana matrimonij* 10. *Decembr.* 1625. *coram R. P. D. Merlino.*

Vnde fœminam, quæ coram Parocho suæ Parochiæ contraxit matrimonium inualidum, séque inde transtulit ad domum concubinarij intentione perpetuò cum illo manendi, non posse postea coram eodem Parocho matrimonium de nouo validè celebrare, tenent Sanch. *d. lib.* 3. *disp.* 23. *num.* 15. Bonacin. *d. q.* 2. *punct.* 8. *n.* 3. *vers. secundo*, quos refero *d. alleg.* 32. *n.* 67. *& de officio, & potest. Parochi, c.* 21. *n.* 35. 7.

Proprium Parochum illum dici, in cuius parochia contrahentes domicilium habent, quamuis illud data opera habitare inceperint simulatè, & animo fraudandi proprios Parochos, resoluunt Sanch *d. lib.* 3. *disp.* 18. *sub num.* 29. *vers. cæterum, & disp.* 25. *sub n.* 11. *in fine*, Gutier. *de matrim. c.* 65. *num.* 11. Filliuc. *in q. moral. tract.* 10. *de Sacrament. part.* 1. *c.* 6. *num.* 199. Bonacin. *d. quæst.* 2. *puncto* 8. *num.* 4. quos sequi videtur Rot. *in d. Toletana matrimonij.* 8.

Matrimonium contractum coram parocho illius loci vbi contrahentes reperiuntur, non animo ibi domicilium constituendi, sed recreationis causa, non valere, refert decisum Garc. *de benefic. p.* 5. *c.* 7. *n.* 11. *ad* 4. 9.

Matrimonium contractum coram Parocho illius loci vbi contrahens moratur tanquam Prætor, iudex, seu medicus temporalis, validum esse, refert pariter decisum idem Garc. *d. c.* 7. *n.* 11. *ad* 5. 10.

Matrimonium contractum post quartum habitationis mensem à muliere coram Parocho oppidi ad quod à ciuitate in qua habitabat, ad scandala submouenda iussu Principis secularis translata fuerat, sub præcepto illinc non discedendi, donec aliud statutum non esset, valere dicit Alcan. *in compendio Canon. resol. lib.* 1. *tit.* 8. *n.* 10. vbi refert decisum *sub die* 26. *Iunij* 1621. per doctrinam Deciani *in tract. crimin. lib.* 4. *c.* 16. *n.* 16. & aliorum quos citat Sanch. *de matrim. lib.* 3. *disp.* 23. *q.* 1. *&* 3. 11.

Validum fuisse matrimonium cuiusdam iuuenis cum meretrice, qui dubitauerat illud in propria ciuitate contrahere, adhibendo Concilij Tridentini solemnitates, eo quod iuuenis parentes eis impedimentum de facili facturi erant & propterea Romam venerunt, coram testibus, & Parocho in Parochia in qua aliquantulum permorati erant, matrimonium contraxerunt per verba de præsenti, firmat Alcan. *d. tit.* 8. *n.* 12. attestans decisum *in Senen.* 17. *May* 1600. 12.

Parochum proprium ad coniungendos aliquos matrimonio, qui sunt ex diuersis Parochis, esse, & sufficere habitationis fœminæ, quando contrahitur in Parochia habitationis viri, & sufficere Parochum viri, quando contrahitur in Parochia habitationis viri resoluunt, decisúmque referunt Nauarr. *in man. c.* 25. *num.* 144. *& consil.* 3. *sub tit. de clandest. desponſ. n.* 1. *in nouis.* Spin. *d. gloss.* 15. *n.* 47. Segura Daualos *d. p.* 2. *c.* 15. *n.* 47. Triuisan. *Veneta decis.* 23. *n.* 1. *lib.* 1. Sanch. *d. lib.* 3. *disp.* 19. Franc. Molin. *d. different.* 11. *n.* 89. Vgolin. *de officio, & potest.* 13.

potest. Episcopi, c. 15. §. 10. n. 3. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarræ, lib. 4. tit. 15. lib. 1. de matrimon. num. 13. & 17. Fernandez d. p. 3. c. 18. §. 1. num. 11. Ferentil. in annotat. ad d. decis. 713. Buratti n. 17. Ego ipse d. allegat. 32. num. 65. & d. cap. 21. num. 44.

14. Et sufficere Parochum viri etiam in Parochia mulieris, & è contra, quia Concil. in præsenti videtur voluisse præsentiam Parochi, & testium ad tollendam clandestinitatem, ad quod sufficit vnus Parochus, siue viri, siue mulieris, resoluunt Salzed. ad Bernard. in pract. c. 76. dub. 14. Caualcan. dec. 12. n. 21. part. 2. Spin. d. gloss. 13. n. 41. Ceuall. d. q. 604. n. 6. Henriq. d. lib. 11. c. 3. §. 2. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 2. c. 9. n. 39. in fine, Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verb. Parochus, §. 1. Armendar. d. lib. 1. de matrim. n. 7. 13. 14. & 28. Sanch. d. lib. 3. disput. 19. ex num. 1. Rebello d. part. 2. lib. 2. q. 8. Paul. Comitol. resp. moral. lib. 1. q. 131. n. 2. Ægid. de Coninck d. disp. 27. n. 19. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 244. in 1. edit. aliàs resol. 214. num. 1. in 2. edit. Gutier. d. cap. 62. num. 4. Vgolin. d. cap. 15. §. 10. n. 3. Bonacin. d. quæst. 2. puncto 8. n. 7. Paul. Laymann. in Theolog. mor. lib. 5. tract. 10. p. 2. cap. 3. num. 2. Gaspar. Hurtado de matrim. disput. 5. diffic. 6. num. 20. Rota apud. Farin. decis. 390. num. 6. part. 2. recent. Ego ipse d. alleg. 32. n. 98. & d. cap. 21. num. 43.

15. Parochos duos simul quoad hunc effectum posse reperiri, vbi scilicet quis dimidia anni parte in vna Parochia, altera dimidia in alia habitat, resoluunt Nauarr. cons. 7. n. 3. de clandest. desponsat. in nouis, Sanch. d. lib. 3. disp. 24. Segura Daualos d. p. 2. c. 13. n. 47. Franc. Molin. d. different. 11. num. 91. Gutier. d. c. 62. n. 4. & c. 64. n. 2. Bonac. d. punct. 8. n. 3. Ferentil. in annotat. ad d. decis. 713. Buratti n. 14. ☞ Rota in Toletana matrimonij 10. Decembr. 1615. & in Neapolitana matrimonij 30. Martij 1629. coram R. P. D. Merlino Ego ipse d. alleg. 32. n. 69. & d. c. 21. n. 41. quibus locis aduerto quòd vbi æqualitas habitationis datur, maioris temporis pars eum facit Parochum, in quo habitatio fit.

16. Vnde Parochum ruralem non esse proprium Parochum quãdo rus vel recreationis causa habitatur, aut ad paucos dies tantum incolitur, non autem maiore parte anni, resoluunt Nauarr. d. cons. 3. num. 2. Seraphin. decis. 605. Aloys. Ricc. in d. praxi resol. 214. num. 2. Franc. Molin. d. differ. 11. num. 90. Sanch. d. lib. 3. disput. 23. num. 12. Bellet. disquisit. clerical. part. 1. tit. de exempt. clericor. à statutis, §. 5. num. 8. cum seqq. Bonacin. d. quæst. 2. puncto 8. n. 3. vers. 3. & seq. Ego ipse d. allegat. 32. n. 66. & d. c. 21. num. 42.

17. Habitantem in confinio duarum Ecclesiarum Parochialium censeri Parochianum illius, in qua domus aditum magis frequentatum habet tenet Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 333. in 1. edit. aliàs resol. 510. in 2. edit. quem refero dicto alleg. 32. n. 71. & d. c. 21. n. 43.

18. γ Tribus continuis diebus festiuis.] Vide Chamer. d. dub. 17. vers. secundo, Sanch. d. lib. 3. disp. 6. n. 8. Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 225. Bonacin. d. quæst. 2. punct. 6. n. 14. metipsum d. alleg. 32. n. 12. & d. c. 21. num. 19.

19. Et intelligi de festis, quæ sibi non succedunt immediatè, asserunt Segura Daualos d. part. 2. c. 26. n. 20. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. resol. 224. n. 4. in 2. edit. Ægid. de Coninck d. tom. 2. disp. 28. n. 47. Fernand. in examine Theolog. moralis p. 3. c. 17. §. 2. num. 2. & 3. Vgolin. d. cap. 15. §. 11. n. 4. & 5.

Contra Hurtado de matr. disp. 5. diffic. 18 n 60. Basil. Pont. de impedim. matrim. c. 26. § 4. in princ. existimantes procedere etiamsi huiusmodi dies festi sibi succedant.

20. Parochum non debere inter vnam & alteram denunciationem multos dies festos interponere, ita vt ob magnum temporis interuallum, seu moram fieri possit vt parochiani tardiores vadant ad deferenda impedimenta, & interim obliuiscantur præcedentium denunciationum, ait Sanch. dicta disp. 6. n. 8 Gutier. d. c. 56. n. 4. ad finem, Posseuin. d. c. 10. n. 4. & 3. Ægid. de Coninck d. disp. 27. dub. 5. n. 47. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 226. Bonac. d. puncto 6. num. 13. Ego ipse d. alleg. 32. n. 13. & d. c. 21. n. 19. in fine.

21. Illum, qui intra quatuor menses post peractas denunciationes non contraxit matrimonium, non posse illud inire nisi nouas denunciationes præmittat, referunt decisum Rebell. de oblig. iustit. p. 2. lib. 4. in declar. n. sect. 2. n. 8. Bonacin. q. 4. puncto 6. num. 1. vers quarto.

22. * Diebus festiuis.] Ergo diebus ferialibus denunciationes fieri non posse etiam cum dispensatione Episcopi, tenent Zerol. in praxi Episcopali, p. 1. verb. matr. §. 4. Chamer. d dub. 17. vers 4 Vgolin. d. c. 15. §. 11. n. 3. Steph. Gratian. discept. forens. c. 83. num. 28. Sanch. d. lib. 3 disp. 6. n. 9. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. resol. 224. n. 3. in 2. edit. Ego ipse d. alleg. 32. n. 14. & d. c. 21. n. 10. Marcel. Vulpe c. 15. n. 4.

23. Denunciationes tamen huiusmodi fieri posse alio die quàm festo, eo scilicet, quo ingens hominum multitudo ad Ecclesiam accedit, vt accidit quando insignis Concionator concionem habiturus est, vel est dies festus vocationis illius Ecclesiæ, etiamsi non sit de præcepto, nisi vsque ad meridiem, tradunt Sanch. d. disp. 6. num. 9. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 227. Gutier. de matrim. c. 56, num. 8. Bonac. d. quæst. 2. puncto 6. num. 18. & 19. Posseuin. d. c. 10. n. 12. Ego ipse d. alleg. 32. n. 13. & d. c. 21. n. 20. Hurtado de matr. disp. 5. diffic. 18. n. 61. in fine, vbi intelligit, si id sit consuetudine introductum.

24. δ In Ecclesia.] Extra Ecclesiam, & Missarum solemnia denunciationes validè fieri posse si magnus populi concursus, & locus aptus sit, vt ad multorum notitiam perueniat, resoluunt Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 227. Gutier. d. c. 56. n. 7. Bonac. d. q. 2. puncto 6. n. 17. Basil. Pont. de impedim. matrimon. cap. 26. §. 4. in princ. & in nouissimo tract. de Sacrament. matrim. lib. 5. c. 30. n. 6. Ego ipse d. alleg. 32. num. 16. & d. c. 21. n. 21. vbi num. 22. pono formulam, quæ in his denunciationibus vti debebit Parochus.

25. ε Publicè denuncietur, &c.] Denunciationes fieri debere à proprio contrahentium Parocho, vel ab alio de eius licentia, ex hoc text. colligunt Fr. Emman. in summ. p. 1. c. 217. n. 6. Sanch. de matrimon. lib. 3. disp. 6. a n. 4 Ægid. de Coninck de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 27. dub. 3. n. 50. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 213. Bonacin. de matr. q. 2. punct. 6. n. 12. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 15. sect. 13. num. 30. cum seqq. Ego ipse d. alleg. 32. n. 9. & d. c. 21. n. 17.

26. Vbi scilicet ambo contrahentes in vna, & eadem habitant Parochia, nam quando illi sunt diuersarum Parochiarum, in vtraque sponsi & sponsæ Parochia denunciationes esse faciendas, resoluunt Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. c. 3. n. 21. Petr. Ledesma de matrim. q. 43. art. 3. punct. 3. & in summa part. 1. de Sacrament. matrimon. c. 6. conclus. 7. vers.

hasse

haſſe de aduertir. Henriq. d.lib.11.c.7.§.1. Zerol. in praxi Epiſcop.p.1.verb. matrimonium, §.5. Poſſeuin.de offic.curati,c.10.n.3. Sanch.d.lib.3.diſp.6.n.4. Chamerot. de Sacrament.tract.12.de matrim. dub.17.verſ.quintò,Vgolin.de officio Epiſcopi,c.15.§.11.n.2. Rebello de obligat. iuſtit.p.2.lib.2.q.7 n.10.verſ.quo loco,Valer.Reginald.d.lib.31.n.225. Ægid. de Coninck d.tom.2.diſp.27.n.40. Aloyſ. Ricc.in praxi aurea reſol.437.Molfeſ.in ſum.Theologiæ moralis,tract.4.c.8.n.14.Baſil. Pont. de impediment. matr.c.26.§.4.in princ. Gutier. de matr.c.50.n.5.Bonac.d.q.2.punct.6.n.10.Ego ipſe d.all.32.n.11. vbi etiam pluribus citatis Doctoribus aduerto quòd ſi contrahentes plura habuerint domicilia, ſeu Parochias, faciendæ ſunt huiuſmodi denunciationes in ea, in qua diutiùs habitant, & principaliorem habent larem, vel potiùs in ea, in qua veriſimilius eſt ſciri impedimenta.

17. Vicarium generalem non poſſe impedire quòd Parochi denunciationes faciant abſque ſua licentia,dixi de officio,& poteſt. Parochi, c.21.n.16. addens ſi fuiſſe deciſum ſub die 27.Maij 1617.

28. Denunciationes non eſſe de ſubſtantia aut forma earúmque omiſſione minimè irritari matrimonium,tenent Nauarr. in man.c.22.n.70.verſ.tertiò aduertendum, & conſ 17.n.4.ſub tit. de ſponſal.in nouis, Hippol.Riminald. conſ.691.n.34.lib.6. Salzed.ad Bernard.in pract.c.76.verb.ſuſpenditur ab officio,verſ.ante omnia, Sarmient. ſelect.lib.1.c.6.n.7. Perez l.1.tit.15.lib.5.ord. Paul.Fuſc. de viſit.lib.2.c.3.n.21.in med. Viuald.in candel.aureo,tit.de matrim.n.84. & 85. Spin. d. gloſſ.15.princip. à n.24. Segura Daualos d.p.2.c.15.n.36. & c.16.n.1. Marienſ.in rub.tit.1.gloſſ.1.n.34.lib.5.noua recopil.Fr. Emman.in ſum.tom.1.c.217.n.2.Henriq.in ſum.lib.11.c.5.§.1.Vega in ſum.lib.3.c.166.Petr.de Ledeſma de matrimon. quæſt. 45.art. 5. puncto 2. dub.1. concluſ.2. in ſumma p.1.de Sacrament. vbi de ſacrament.matrim. c.6.concl.6.in fine,Gutier. de iuram. confirmat.p.1.c.51.n.2.& canon.lib.1.c.19.n.12.& pract.lib.2.quæſt.4.n.13.& in tract. de matrimon. c.56. num.2. & c. 73. n.1. Chamerot.de Sacram. tract.12.de matr.dub.17.pag.724. Steph. Gratian. diſcept.forenſ.c.83.n.7. Piaſec. in praxi Epiſc.p.2.c.4.n.29. Franc. Leo in theſauro fori Eccleſ.part.2.c.9.n.45.Aloyſ.Ricc.in praxi fori Eccleſ. dec.257. in 1.edit. aliàs reſol.224.num.6.in 2.edit. Vgolin. de officio, & poteſt. Epiſcopi, c.15.§.11.n.6. Sanch. de matrimon.lib.3. diſp.5. Rebell. de obligat.iuſtit.p.2.lib.2.quæſt.7.ſect.2.n.8.Gaſp.Hurtado in tract. de matrimon.diſp.5.difficult.18.num.58.cum ſeqq. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit.lib.31.n.222. Ægid.de Coninck de Sacram. tom.2.diſp.27.n.49. Mart. de iuriſdict. p.4.caſu 71.n.11. cum ſeqq. Armend. in addit. ad recop. legum Nauarra lib.4.tit.15.lib.de matr.n.2. & 3. Franc.Molin. d.differ.11.n.45.Campan.in diuerſorio iuris canon.rub.21.c.13.n.143. Fernandez in examine Theolog. moral. p.3. cap.17.§.2.n.5. Molfeſ. in ſumma Theolog. moral. tract.4.c.9.n.24.Bonac.de matrimon. q.2.puncto 6. num.6. Baſil. Pont. in ſimili tract. lib.5.c.30.n.2. Rot. apud Farin. deciſ.390, n.5.p. 2.recent. & in Vlixbonen.matrimonij 16.Februar.1622.coram Patriarcha Manzanedo. & apud Poſtium poſt tract. mandati de manutenendo deciſ.241.n.12. Marcel. Vulpe in praxi iudic.fori Eccleſ.c.15.n.7.Ego ipſe dicta alleg.32.n.1.

Contra Cephal. conſ.421. à n.1. lib.3. & Menoch. conſ.79.n.70.& conſ.398.per tot. exiſtimantes denunciationum omiſſionem matrimonium vitiare.

29. Peccare tamen grauiter Parochum prætermiſſis denunciationibus matrimonium celebrantem ſine facultate,aut legitima cauſa, reſoluunt Spin. dicta gloſſ.15.prin.n.17.Chamer.d.dub.17.notab.1. Petr. de Ledeſm. de matrimon. q.45.art.5.verſ.ſed aliud eſt dubium,& in ſumm. d.c.6.concl.6. Ceuall. dicta q.604.n.85. Gutier. de iuramento confirmat.part.1.c.51.n.29.& in tract. de matr. cap.56,n.4.& c.57.n.1.Aloyſ.Ricc.d.reſ.224.n.2. Ægid. de Coninck dict.diſp.27.n.51. Valer.Reginald. d. lib.31.n.223. Sanch.d.lib.3.diſput.5.n.6. Molfeſ. d. tract.4.c.9.num.25.Fernandez d.p.3.c.16.§.2.n.12. Bonacin. d.puncto 6.n.8. & 9. Baſil.Pont. de Sacrament.matrim.lib.5.c.30.n.3. Armendar. d.l.2.matrim.n.4. vbi ait Parochum prætermiſſis denunciationibus matrimonium celebrantem ab Ordinario ſeueriùs puniendum.Ego ipſe d.alleg.32.num.2.& d. c.21.num.25.

30. Parochum timore mortis matrimonio aſſiſtentem omiſſis debitis denunciationibus non peccare, niſi id faciat in contemptum Clauium, poſt Sanch.tenet Galet. in margarita caſuum conſcient. verb.Parochus 4.

31. Parochum, qui omiſſis denunciationibus ſine licentia Ordinarij aliquos deſponſauit, incurrere pœnam triennalis ſuſpenſionis comminatam in c. cum inhibitio §.ſanè, de clandeſt. deſponſat. tenent Maiol. de irregul.lib.3.c.25.n.17. Henriq.d.lib.11.c.5.§.6. Sahag. ad tit.de ſponſal.n.46.Sanch.lib.2.diſp.49.n.5.Bonac. d.punct.6.n.3. Ego ipſe d.alleg.52.n.7.& d.c.21.n.27.

32. Matrimonium enim clandeſtinum quoad incurrendas pœnas matrimoniis clandeſtinis appoſitas,dici quando propria auctoritate,& ſic illicitè denunciationes huiuſmodi omittuntur,etiamſi illud deinde fiat coram Parocho, & teſtibus,tenent Henriq.d.lib.11.c.6.§.2.litt. M. Petr. de Ledeſm. d.c.6.dub.3.prope fin. Gutier.de matr. cap.55.n.5. Sanch. lib.2.diſp.1. Baſil.Pont. de Sacram. matrim. lib.5.c.37. Ægid. de Coninck d.tom.2.diſp.18.n.103.& diſput.27.n.83. Franc.Molin.de ritu nupt. lib.2.differ.11.ex n.40.Contra Petr.de Ledeſm. de matrim.q.45.art.5.Molin. de iuſt.tract.2.diſp.176. Hurtado d.diſp.5.diffic.22.

33. { Quibus denunciationibus factis,&c.] Parochum non debere ad celebrationem matrimonij procedere ſtatim atque denunciationes tres factæ erunt, ſed trium, vel duorum ſaltem dierum ſpatium interiicere,vt liceat vnicuique de impedimentis cogitare, eaque aperire, niſi temporis anguſtiis prematur,ſiue inſtantis Aduentus tempore,ſiue Quadrageſimæ,dixi d.c.21.n.23.

34. a Si nullum legitimum opponatur impedimentum.] Denunciationum vi, qui nouit aliquod impedimentum inter volentes contrahere,etiamſi occultum ſit, & illud probare non poſſit, ſub peccato mortali teneri denunciare tradunt Chamer. dicto dub.27.verſ.ſeptimo,& verſ.nono, Valer. Reginald. d.lib.31.n.228. Gutier.Canon.lib.1.cap.11.n.21.§.27.& de matrim.c.59. Sanch. lib.3. diſput.13.n.2. Ægid.de Coninck d.diſp.27.dub.7.n.61.Bonacin. d.q.2.puncto 6.n.20.Ego ipſe d.alleg.32.n.25.Hurtado de matrim.diſp.5.diffic.2.

Cognoſcentem aliquod impedimentum, vel occultum,aut ſub ſecreto, ita vt ſolus ipſe nouerit, præcipuè ſi naſcitur ex infamia, aut peccato, non teneri detegere, ſicut nec teneri impedimenta denunciare cum graui ſuo incommodo, vel aliorum ſcandalo,tenent Chamer.vbi proximè, Bonacin.d. punct.6.n.20.Baſil.Pont.de impedim.matr.c.26 §.4. v.denique.Hurtado d.diffic.22.n.75.v.id autem.

ſ In

35. *δ In facie Ecclesiæ.*] Non impedire hæc verba quin domi matrimonium celebrari possit, in tantum quòd Ordinarius prohibere non potest, quin matrimonia domi celebrentur celebrata Concilij forma, sed cùm maximè deceat vt in Ecclesia celebrentur, debere id hortari, non præcipere, referunt decisum Franc. Leo *in thesauro fori eccles. p. 2. c. 9. n. 48.* Possev. *de officio Curati, cap. 10. n. 15.* Sanchez *d. lib. 3. disp. 15. n. 20.* Valer. Reginald. *d. l. 31. n. 241.* Basil. Pont. *de impediment. matrimon. c. 26. §. 2. vers. tertio*, Rebello *d. p. 2. lib. 2. quæst. 7. num. 11.* Ego ipse *d. c. 21. n. 29.* Diana *moral. resol. p. 3. tr. 4. resol. 279.* Marcal. Vulpe *d. c. 15. n. 15.*

36. *ι Viro, & muliere interrogatis.*] Parochum teneri contrahentes interrogare de mutuo consensu, vtrùm scilicet fœmina velit ducere virum, & vir fœminam; asserunt Valer. Reginald. *d. l. 31. n. 175.* Ægid. de Coninck *d. disp. 27. dub. 5. n. 74.* Guttier. *d. c. 69. ad finem*, Bonacina *de matrim. q. 1. puncto 8. num. 40.* Filliuc. *d. tract. 10. n. 223.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 168. & d. cap. 21. n. 87.*

37. Aliàs si omittat, grauiter peccare resoluit Basil. Pont. *d. cap. 26. §. 2. vers. ex quibus, condit. 6.* nisi certus esset de mutuo illorum consensu, tunc enim omissionem huius interrogationis esse tantummodo peccatum veniale, resoluit Bonacin. *d. num. 40.*

38. *κ Et eorum mutuo consensu intellecto.*] Quibusnam signis sufficienter exprimi possit consensus ad matrimonium requisitus? vide Petr. de Ledesma *in summ. part. 1. de Sacram.* vbi de sacrament. matrimon. *c. 8.* Rebell. *d. lib. 2. q. 10.* Guttier. *d. tract. de matrim. c. 46.* Gaspar Hurtado *in simili tract. disp. 3. diffic. 2. cum seqq.*

39. Ad valorem contractus matrimonij non requiri quòd consensus actualis vtriusque sit simul tempore, id est, vnus statim post alterum, resoluunt Mai. *in disp. 27. q. 1.* Nauar. *in man. c. 22. n. 80.* Ægid. de Coninck *disput. 24. dub. 7.* existimantes nullam temporis distantiam inter consensum actualem vnius, & inter consensum actualem alterius, quamuis maximam, obstare valori contractus matrimonij, dum prior consensus permanet saltem habitualiter, Sot. *in 4. dist. 27. q. 1. art. 3.* Cou. *de sponsal. p. 2. c. 4. in princ.* Henriq. *d. l. 11. c. 3.* Barthol. Ledesma *de matrim. dub. 17.* Sanch. *de matrim. l. 2. disp. 32.* Basil. Pont. *in simili tr. l. 2. c. 16.* tenentes requiri quòd non sit magna distantia inter consensum actualem vnius, & consensum actualem alterius, quia post magnam distantiam non remanet, nec durat moraliter consensus prior, ac proinde ex priori cõsensu multum distante à posteriori, & ex posteriori non potest actu fieri contractus matrimonij, qui ex consensu vtriusque essentialiter coalescit. Discrepant tamen isti Doctores in taxanda distantia, quæ valori matrimonij obstet, quia Sot. existimat distantiam septennij obstare, Henriq. distantiam biennij, Ledesma distantiam vnius anni; Sanch. verò taxationem distantiæ obstantis remittit arbitrio prudentis, attentis peculiaribus circumstantiis.

40. Vtrùm autem ad reualidandum contractum matrimonij nullum, quia vni deficit consensus verus, aut legitimus, sufficiat, quòd iste renouet consensum absque eo quod alter, qui verè, & legitimè consensit, iterum de nouo consentiat; Sufficere, quòd ille, cui deficit consensus verus, aut legitimus de nouo consentiat, absque eo quòd alter iterum de nouo consentiat, affirmat Nauar. *d. c. 22. n. 80.* Henriq. *d. lib. 11. cap. 10.* Sanch. *d. lib. 2. disp. 32.* Ægid. de Coninck *d. disp. 24. dub. 10.*

At non sufficere, quòd ille, cui deficit consensus verus, aut legitimus, de nouo consentiat, sed necessarium esse quòd vterque de nouo consentiat, tenent Barthol. Ledesma *de matr. dub. 19.* Paul. Comitol. *respons. moral. lib. 1. quæst. 120.* Basil. Pont. *de sacrament. matrim. lib. 4. cap. 24.* Gasp. Hurtado *in simili tract. disp. 3. diffic. 9.*

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

41. *λ Ego vos in matrimonium coniungo, &c.*] Ad matrimonij validitatem minimè requiri vt Parochus, vel alius Sacerdos assistens vtatur in eius celebratione his verbis, tenet Perez *l. 1. vers. præterea necessarium est, tit. 1. lib. 3. ord. pag. 39.* Petr. Ledesma *de matrimon. q. 43. art. 1. dub. 4. concl. fin. & q. 45. art. 5. puncto 3. ante primum dub. concl. 2. & in sum. p. 1. de sacrament.* vbi de sacram. matrim. *cap. 1. concl. 15. in fine*, Henriq. *d. lib. 11. cap. 2. §. 7.* Segura Daualos *d. p. 2. cap. 15. n. 52.* Sanch. *d. lib. 3. disp. 38. n. 4.* Franc. Leo *in thesauro fori eccles. p. 2. c. 9. n. 36.* Ceuall. *d. q. 604. n. 53.* Franc. Molin. *d. differ. 11. num. 125.* Basil. Pont. *de impedim. matrim. c. 26. §. 2. vers. ex quibus; condit. 7.* Valer. Reginald. *d. lib. 31. num. 173.* Ægid. de Coninck *d. disput. 27. dub. 4. n. 45.* Sayr. *in floribus decis. sub tit. de sponsal. decis. 61.* Cened. *d. l. 1. q. 30. n. 38.* Filliuc. *d. tr. 10. n. 221.* Guttier. *d. c. 69. n. 3.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rub. 1. n. 50.* Bonacin. *d. q. 2. puncto 8. n. 39.* vbi etiam quòd Parochus tenetur ex præcepto Concil. *d. c. 1.* vti prædictis verbis, vel saltẽ aliis, iuxta ritũ & consuetudinẽ patriæ refero Ego ipse *d. alleg. 32. n. 169. & d. c. 21. n. 88.*

42. Et istorum verborum omissionem esse peccatum mortale cùm violetur Concilij præceptum, resoluunt Salzed. *d. c. 76. lit. B. vers. secundo*, Henriq. *d. l. 11. c. 2. §. 1.* Rebello *d. lib. 2. q. 7. sect. 1. n. 4.*

Contra Sanch. *lib. 8. disput. 38. num. 7.* Ægid. de Coninck *d. dub. 4. n. 45.* Guttier. *d. c. 69. n. 16.* Bonac. *d. puncto 8. n. 39. vers. regulariter*, existimantes esse tantùm peccatum veniale.

43. *μ Quòd si aliquando probabilis fuerit suspicio, &c.*] Cùm probabiliter timetur impediendum maliciosè matrimonium si trina monitio, vel vna tantùm præcedat, Parocho, & testibus præsentibus celebrari posse matrimonium, dummodo postea ante consummationem denunciationes fiant, nisi Ordinarius, cuius id prudentiæ committit Concil. aliter iudicet, debere fieri, ex hoc loco colligunt Perez *l. 1. tit. 15. l. 8. ord. pag. 284.* Menoch. *consil. 69.* Guttier. *canon. lib. 1. cap. 19. & in tract. de matrim. c. 37. n. 3.* Armend. *in addit. ad recop. legum. Nauarra, l. 4. tit. 15. l. 1. de matrim. n. 21. & 33.* Franc. Mol. *d. different. 11. n. 52. cum seqq.* Sanch. *l. 3. disp. 9.* Ægid. de Coninck *d. disp. 27. n. 52.* Gaspar Hurtado *de matrim. disp. 5. diffic. 19. num. 63.*

44. Nullo tamen modo posse Parochum, quoties timetur malitiosè matrimonium impediendum, huiusmodi denunciationes omittere, vt fiant antequam consummetur, nisi dispensatio difficillimè obtineri possit, tradunt Nauarr. *consil. 1. sub tit. de clandest. desponsat. in vtraque edit.* Henriq. *d. lib. 11. c. 5. §. 5.* Menoch. *consil. 69. n. 61.* Sanch. *lib. 3. disp. 7. n. 17.* Ægid. de Coninck *d. disp. 27. n. 53.* Mari. Antonin. *var. resol. lib. 1. resol. fin. casu 4.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 20. & d. c. 31. n. 24.*

Veluti si tale periculum & adeò vrgens necessitas premat vt non sit locus adeundi Ordinarium pro dispensatione obtinenda, veluti si vrgeat necessitas instantis mortis pro accipienda in coniugem concubina ad satisfaciendum famæ, aut filios legitimos relinquendum, vel oporteat ad nubendum viro inæquali, qui aliter discedit, & voluntatem mutabit, nam his casibus posse Parochum absque facultate Episcopi, quæ commodè non potest haberi, celebrare matrimonium omissis denunciationibus, illas faciendo post contractum matri-

monium, tenent Henriq. d. §. 5. Sanch. d. lib. 3. disp. 50. à n. 23. Gutier. de matrim. c. 56. num. 3. & c. 57. n. 6. Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 224. & n. 236. Basil. Pont. d. c. 26. §. 4. vers. sunt tamen, Bonacin. d. puncto 6. n. 7. vers. dixi, sl secundo, Posseuin. d cap. 10. n. 11. Fernandez d. p. 3. c. 17. §. 2. n. 12. Ego ipse d. alleg. 32. n. 53. & d. c. 21. n. 24. D. Noguerol. allsg. iuris tom. 1. alleg. 14. n. 181. & 18r.

45. ♭ *Matrimonium malitiosè, &c.*] Arbitraria pœna puniendum esse illum, qui falsa impedimenta denunciat, vt matrimonium impediat, per cap. cùm inhibitio. §. fin. de clandest. despons. tenent Menoch. de arbit. casu 433. n. 2. Vgolin. de officio, & potest. Episcopi. c. 15. §. 11. n. 6.

46. ξ *Deinde ante illius consummationem denunciationes, &c.*] Matrimonium contractum non præmissis denunciationibus esse validum, quamuis ordinarius recusset dare licentiam quòd fiat pòst, tenet Sel. in select. can. c. 18. n. 19. vbi refert ita fuisse decisum in Mediolanen. 23. February 1630.

47. o *Nisi Ordinarius ipse, &c.*] Vide Salzed. d. c. 76. vers. dispensat. lit. D. Menoch. cons. 453. n. 5. Henriq. d. lib. 11. c. 5. §. 5. Petr. de Ledesma in summa p. 1. de Sacrament. vbi de sacram. matrim. cap. 6. concl. 7. Franc. Leo in thesauro fori eccles. p. 2. cap. 9. num. 51. Vgolin. de officio, & potest. Episcopi, c. 60. à num. 3. Posseuin. de officio curati, cap. 10. num. 2 Sanch. l. 3. disp. 7. num. 4. cum seqq. Valer. Reginald. d. lib. 31. à n. 232. Basil. Pont. de impedim. matrim. cap. 26. §. 4. vers. debent, Franc. Mol. d. differ. 11. n. 58. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 6. c. 3. n. 42. Gaspar Hurtado de matr. disp. 5. diffic. 19. in princ. Torreblanca de iure spirit. l. 2. c. 15. sect. 13. n. 31. Ego ipse d. alleg. 32. n. 27. D. Noguerol. allegat. iuris tom. 1. alleg. 23. n. 105. vbi quòd Ordinarius dispensare potest in monitionibus, & n. 107. ad hoc quòd in arbitrio Ordinarij est dispensare non solum pro causis expressis à Concilio, sed pro aliis quibuscumque, & quòd examen harum causarum non est necessum quod fiat iudicialiter, sed sufficit quòd summariè & extraiudicialiter fiat. idem tenet. alleg. 24. n. 184. & 185. vbi n. 186. resoluit quòd monitionum dispensatio absque causa concessa valet.

48. Quando contrahentes sunt diuersarum diœcesum, Ordinarium vtriusque posse in denunciationibus dispensare, & pro vtroque contrahente sufficere dispensationem vnius, quamuis matrimonium fiat in diœcesi Ordinarij alterius, quia verè fiet ab Ordinario, tradunt Sanch. d. disp. 7. n. 7. Val. Reginald. d. l. 31. n. 232. vers. secunda, Ægid. de Coninck d. disp. 27. dub. 6. n. 54. vers. nota quando, Gutier. de matrimon. c. 46. num. 10. ad fin. Bonacin. d. q. 3. puncto 6. num. 7. vers. sed modo, Gaspar Hurtad. d. disp. 3. diffic. 19. num. 62. vers. addidimus. Ego ipse d. alleg. 32. n. 35.

49. Et hanc facultatem dispensandi in denunciationibus posse Episcopum alteri delegare, resoluunt Rebuff. in praxi benefic. tit. de forma vicariatus, n. 155. Spin. d. gloss. 16. princip. n. 29. post Soar. de Pace, & Petr. Ledesm. Ceuall. d. q. 604. n. 93. & 99. Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 235. in princip. Ægid. de Coninck d. disp. 27. n. 55. concl. 3. Gutt. de matrim. cap. 56. num. 13. Bonacin. d. quæst. 2. puncto 6. num. 7. vers. secundo. Ego ipse d. alleg. 32. n. 36.

50. Vicarium generalem Episcopi ex vi sui officij posse dispensare vt denunciationes postponantur, vel vt omnino omittantur, quia venit appellatione Ordinarij, tenent Salzed. d. c. 76. lit. D, vers. sed dubium, Caualcan. decis. 29. n. 17. p. 1. Segora Daualos d. p. 2. c. 16. n. 2. & 3. Sbroz de officio vicarij, l. 2. q. 201. n. 1. & seq. & q. 43. n. 28. & 29. Fr. Emman. in summa tom. 1. c. 217. n. 4. Petr. de Ledesma etiam in summa p. 1. de Sacram. vbi de sacram. matrim. c. 6. concl. 7. dub. 1. Flores de Mena var. lib. 3. q. 24. n. 26. Gutier. canon. l. 1. cap. 19. num. 13. & de matrim. c. 56. num. 11. Erasm. à Cochier. de iurisdict. ordin. in exemptos, p. 1. quæst. 1. n. 10. Lazar. de monitor. sect. 1. q. 6. num. 4. Basil. Pont. de impedim. matrim. c. 26. §. 4. vers. debent, & de sacram. matrim. l. 5. c. 30. Ceuall. d. q. 604. n. 92. ad fin. Sahag. ad tit. de sponsal. n. 53. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 259. in 1. edit. aliàs 226. in 2. edit. Sanchez d. l. 3. disp. 7. num. 9. Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 233. Ægid. de Coninck d. disp. 27. n. 55. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 83. n. 10. cum seqq. Nicol. Garc. de benefic. p. 3. c. 8. n. 54. Molfes. in sum. Theolog. moral. tr. 4. c. 8. n. 20. vbi n. 22. limitat in Vicario foraneo Episcopi, Narbona de appell. a Vicario ad Episcopum, p. 1. n. 216. alr. Narb. frater l. 59. gloss. 1. n. 59. tit. 4. l. 2. recop. Gasp. Hurt. d. disp. 3. dif. 19. n. 63. Marc. Vulpe in d. praxi c. 15. n. 10. nouissimè Sperell. dec. 97. n. 6.

Contra Cephal. consil. 421. n. 72. cum seq. vol. 3. Menoch. de arbitrar. casu 453. n. 5. & cons. 69. n. 55. cum seq. Spin. in speculo testament. gloss. 13. princ. n. 29. Henriquez d. lib. 11. cap. 3. §. 5. Soar. de Pace in pract. tom. 2. prælud. 3. in fine, Anton. Gom. in explicat. Bullæ Cruciatæ, c. 4. n. 19. & 21. Franc. Molin. d. different. 11. n. 64. cum multis seqq. existimantes Vicarium generalem Episcopi non posse ex vi sui officij denunciationes huiusmodi remittere.

Et hanc facultatem dispensandi in his denonciationibus posse Vicarium generalem Episcopi specialiter, non tamen generaliter delegare, tenent Sanchez d. disp. 7. n. 21. Bonacin. d. q. 2. punct. 6. n. 7. vers. secundo. Ego ipse d. alleg. 32. n. 37. 51.

Iurisdictionem Episcopalem habentes nullique diœcesano subditos posse huiusmodi denunciationes remittere, quia Ordinarij appellatione veniunt, resoluunt Nauarr. consil. 5. sub tit. de spons. in 1. edit. aliàs consil. 2. sub. tit. de clandest. desponsat. in 2. edit. Henriquez d. lib. 11. c. 5. §. 5. Fr. Emman. in summ. p. 1. c. 217. num. 4. Sahagun. ad tit. de sponsalib. n. 53. Gaspar Hurtado de matrim. disp. 5. diffic. 19. n. 63. in med. Marcel. Volpe d. c. 15. n. 9. Modern. de supplic. ad Sanctissim. p. 2. c. 4. num. 21. Ego ipse d. alleg. 32. n. 30. 52.

Abbates igitur, qui Ordinarij sunt, & habent iurisdictionem Episcopalem, posse has denonciationes remittere tenent Szyr. in floribus decis. sub tit. de sponsal. decis. 9. Sanch. d. l. 3. disp. 7. n. 4. Flores de Mena var. lib. 3. q. 24. n. 23. Stephan. Gratian. d. c. 83. num. 13. Franc. Molin. d. differ. 11. n. 60. Molfes. in sum. Theolog. mor. tr. 4. c. 8. n. 21. Gaspar Hurtado d. n. 63. propè fin. Marcel. Vulpe d. c. 15. n. 9. Modern. d. c. 4. n. 22. Ego ipse d. alleg. 32. n. 31. 53.

Habentes Abbatias, aut alias dignitates in commendam, quibus annexa est iurisdictio Episcopalis, has denunciationes sine speciali concessione Apost. remittere non posse, referunt decisum Franc. Leo in thesauro fori eccles. p. 2. c. 9. n. 55. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarræ lib. 4. tit. 13. lib. 1. de matrim. n. 22. Gasp. Hurtado d. n. 63. in fine, Garc. de benefic. p. 5. cap. 8. num. 56. 54.

Contra Petr. de Ledesma in summa p. 1. de Sacr. vbi de matrim. c. 6. concl. 7. dub. 1. vers. sequesse lo segundo, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 8. n. quos sequutus sui d. alleg. 32. n. 32. 55.

Vicarium S. Ioannis Hierosolymitani posse huiusmodi denunciationes remittere, tenent Molfes. d. tr. 4. c. 8. n. 21. in fine, Basil. Pont. de impediment. matrim. cap. 6. §. 4. vers. debent. Ego ipse d. alleg. 32. n. 33. in fine.

Magistrum

56. Magistrum scholæ Salmantic. respectu scholasticorum, qui in matricula descripti sunt, posse huiusmodi denunciationes remittere, tenent Fr. Emman. d.c.217.num.4. Sanch. d.disp.7.n.4. Guttier. de matrim.cap.56.num.9. Ego ipse d.alleg.32.n.33. in princip.

57. Archiepiscopum in alterius etiam diœcesani Antistitis Episcopatu denunciationes remittere non posse, resoluit Franc. Molin. d.different.11.n.34. quem refero d.alleg.32.n.34.

58. * Quod illius prudentia, & iudicio, &c.] Vide Henriq. d.c.5.§.3. Guttier. de matrim.c.57. in princ. Bonacin. d.puncto 6.n.7. vers. dixi, il 1. Gasp. Hurtado de matrim. disp.5.diffic.20. à princip. vbi n.67. resoluit esse iustas causas ad dispēsandum vt omissæ denunciationes ante matrimonium ob suspicionem prudentem quòd matrimonium malitiosè, seu iniustè impedietur, omittantur etiam post matrimonium, & nunquam fiant: additque præter causam dictæ suspicionis esse alias causas iustas ad dispensandum vt denunciationes omittantur ante matrimonium, & fiant post illud contractum, immo etiam vt nec postea fiant, sed omnino omittantur adhuc quando non sunt omissæ ob dictam suspicionem, & citat Sanch d.lib.3 disp 9. Ægid. de Coninck d.disp. 27.dub.6 Basil. Pont. in tract. de matrim.lib.5.cap.32.

59. Ex causis igitur iustis posse Ordinarium in denunciationibus dispensare tenent Menoch. cons. 6.n.62. & 63. de arbitr. casu 453.n.5. Salzed. ad Bernard. in pract.c.76 vers. dispensat. Segura Daualos d.p.2.c.16.num.17. Fr. Emman. d.cap.217.n.3. Soar. de Pace in pract.tom.2.praelud.3.n.11. Spin. d. gloss.15.princ.n.18. Henriq. d.lib.11.cap.5.§.5. Anton. Gom. super Bullam Cruciata, pars 4.quaest.4.n. 26. Ceuall. d. quaest.604.n.103. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis.258. in 1.edit. aliàs resol.225.num.1. in 2.edit. Sanch. d.lib.3. disp.8.n.1. Ægid. de Coninck d.disp.27.dub.6.n.55. Guttier. canon.lib.1.c.19.n.6. cum seqq. & de matrim.c.57. num.1. & 2. Bonacin. d. q.2. puncto 6.num.7.vers. tertium dubium est, Molfes. in summa Theolog. moralis, tract.4 c.8.num.24 Nouar. in singul. canon. concl. 77. à n.4. Gaspar Hurtado d. disp.5.diffic.20.n.68. in princip. Ego ipse d. alleg.32. n.38. D. Noguerol. d. alleg.23.n.106.

In tantum quòd Ordinarius remittendo dictas denunciationes sine iusta & rationabili causa peccatet mortaliter, vt tradunt Spin. d.gloss.15. princip. num.28. Soar. de Pace d.praelud.3.n.11. Aloys. Ricc. d.resol.225.n.1.

61. Non tamen necesse est vt Ordinarius cognoscat iudicialiter causam dispensandi subesse, sed sufficere etiamsi nouerit extra iudicium, tenent Sanch. d. disp.8.num.4. Guttier. d.c.57.num.2. Bonacin. loco proximè citato, Aloys. Ricc. d.resol.225.n.2. Gaspar Hurtado d.disp.5.diffic.20.n.73.

62. Iustas verò causas ad dispensandum in denunciationibus plures referunt Sot. in 4. dist.28.q.2. art.3. Syluest. in summa verb. matrimonium 6. q.7. Boerz. de Synodo Episcopi, p.3.art.1. Fr. Lud. Lop. in instruct. conscient.1.c.87. Henriq. d.lib.11.c.16. Zerol. in praxi Episcop.p.1.verb. matrimonium.§.9. Pialec. in simili praxi p.2.c.4.n.30. Petr. de Ledesma in summa p.1.de Sacrament. vbi de sacram. matrim. cap.6. concl.6.vers. lo segundo, Fernandez in examine Theolog. moralis, part.3.c.16.§.2.num.8. Aloys. Ricc. d.resol.225. Franc. Molin. de ritu nupt. lib.2.de different.11.n.50. Vgolin. de potest. Episc. c.50.num.4. Sanch. d.lib.3.disp.9. Stephan. Gratian. discept. forens. cap.83. num. 25. cum multis seqq.

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31.n.124. Ægid. de Coninck d.disp.27. à num.56. Guttier. de matrim.c.57. à num.3. Molfes. d.cap.8.num.24. cum seq Bonacin. d.q.2. puncto 6.n.7.dub.3. Basil. Pont. de impediment. matrimon. c.16.§.4.vers. sunt tamen, Gaspar Hurtado d.diffic.20. à n.68. Marcel. Vulpe d. c.15. à num.20. Ego ipse d.allegat.32. à num.40. vsque ad n.49. Et demum quæ sint iustæ causæ ad dispensandum in denunciationibus, Ordinarij arbitrio relinqui tradunt Gottier. Canon. lib.1.c.19. n.2. & c.20.n.24. Menoch. de arbitr. casu 453.n.5. Franc. Molin. d.different.11.n.50. Et quando absque causa fuerit dispensatio, quamuis lethale peccatum Ordinarius committeret, valida esset, Sanch. d. disp. 8.n.2. Cened. canon. q.30.n.8. quos refert Noguerol. alleg.24.n.186.

Disparitatem conditionis, ætatis, diuitiarum, & qualitatis esse causam dispensandi in denunciationibus vt omnino omittantur, tradunt Nauarr. in man.c.22.n.70.vers. aduertendum, Salzed. d.c.76. ad fin. vers. dispenset, Spin. d gloss.15.princ.n.28. & seq. Segura Daualos d.p.2.c.16.n.6. Vega in summ.lib. 3.casu 211. Zerol. in praxi Episcop.p.1.verb. Matrimonium, §.9. in fine, Sanchez d.disp.9.n.3. Steph. Gratian. d.c.83.n.23. Franc. Molin. d.differ.11.n. 50 Aloys. Ricc. d.resol.225.vers. quinta, Molfes. d.c. 8.num.29. Nouar. in singul. canon. d.concl.77. n.5. Ego ipse d.alleg.32.n.46. Gasp. Hurtado diffic.20. n.69. vers. quinta. Marcel. Vulpe d.c.15.n.20. vers. 2. & 3. 63.

Articulum mortis in volente contrahere cum concubina vt legitimet filios ex ea habitos, vel vt non relinquat inhonoratam, quamuis ex ea non genuerit filios, esse iustam causam dispensandi in denunciationibus vt postponantur, asserunt Sarmient. lib.1. select.c.6.n.7. Couar. de sponsal.p.2.c.6. in initio, n.12. in fine, Spin. d.gloss.15.princ.num.25. Azeued. l.1.n.38. tit.1. lib.5. nona recop. Fr. Emman. d.c.217.n.2.conclus.1. Petr. de Ledesma d. concl.6. vers. el tercero, Henriq. d.lib.11.c.5.§.3. Aloys. Ricc. d.resol.225.num.3.vers. septima, Steph. Gratian. d. c. 83. n.26. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiep. Neapol. c.26. sub n.2. Sanch. d.lib.3.disp.9.n. 19. Molfes. d.cap.8.n.33. Nouar. d. conclus 77. n.7. Ego ipse d.allegat.32.n.47. Gaspar Hurtado d.diffic. 20.n.68. in fine. Nouar. d.conclus.77.n.7. 64.

Verecundiam in diu habitis pro coniugibus esse iustam causam dispensandi in denunciationibus vt omnino omittantur, tenent Nauarr. in man. c.16. n.37. Guttier. de iuram.confirm.p.1.c.51.n.22. vers. & tenendo, Sanchez d. lib.3.disp.9.num.5. Aloys. Ricc. d.resolut.225.vers. quarta, Valer. Reginald. d. lib. 31.num.235.vers. prima, Ægid. de Coninck d. disputat.27.num.50. versic. secundo sine infamia, Molfes. d. cap.8.num.28. Gaspar Hurtado d. difficult.20.num.69.vers. quarta. Ego ipse d.allegat.32. num.40. 65.

Vicinitatem temporis, quo nuptiæ solemnes prohibentur, ita vt nequeant omnes denunciationes præmitti, esse iustam causam dispensandi in eis vt postponantur, resoluunt Zerol. d.verb. Matrimonium §.9. in med. Ceuall. d.q.604. n.106. Marc. Anton. Genuens. d. cap.26.sub n.3. Ægid. de Coninck d. disp.27. num.56. vers. quinto, Aloys. Ricc. d.resolut.225.vers. sexta, Bonacina d.q.2. punct.6.n. 7.vers. tertia, Vgolin. d.c.60.n.4. Molfes. d.c.8.n.31. Gaspar Hurtado d.diffic.20.n.69. Ego ipse d.alleg. 32.n.48. 86.

Matrimonium quando creditur iniustè impediendum, veluti per maleficia, aut parentum, seu aliorum fraudes esse iustam causam dispensandi in 67.

denunciationibus vt omnino omittantur, resoluũt Franc. Molin. d. differ. 11. num. 51. Bonacin. d. punct. 6. n. 7. vers. rogabis, Vgolin. d. c. 60. n. 4. Molfes. d. c. 8. n. 32. Basil. Pont. d. §. 4. vers. tertius, Nouar. d. conclus. 77. n. 1. Ego ipse d. alleg. 32. n. 41.

68. Virgo quando est sub tutela iniqui tutoris, qui eam viro ignobili, & dispari tradere vult, esse iustam causam dispensandi in denunciationibus, asserunt Spin. d. gloss. 15. n. 31. Sanch. d. lib. 3. disp. 9. n. 13. Aloys. Ricc. d. resol. 225. n. 3.

69. Vel si filij essent sub potestate nouercali, secundùm Seguram d. p. 2. c. 16. n. 13. Guttier. canon. lib. 1. cap. 20. num. 29. & 30. Aloys. Ricc. d. resolut. 225. vers. secunda, Nouar. d. concl. 77. n. 6. Ego ipse d. alleg. 32. n. 42. & 44.

70. Magnates quando contracturi sunt matrimonium, & non repentè & occultè, adesse iustam causam dispensandi in denunciationibus, vt omnino omittantur, tenent Iacob. de Graff. in aureis decis. part. 1. lib. 2. c. 86. & de arbitr. Confess. lib. 1. c. 41. Sanch. d. lib. 3. disp. 9. num. 6. Bonacin. d. num. 7. vers. quinta, Aloys. Ricc. d. resol. 225. vers. tertia. Basil. Pont. d. §. 4. vers. primus, Molfes. d. c. 8. num. 30. Nouar. d. concl. 77. n. 8. Gaspar Hurtado d. diffic. 10. n. 70. vers. sexta, vbi in vers. octaua, subdit generaliter ob quamcunque notabilem commoditatem siue spiritualem, siue temporalem posse iustè dispensari ab Ordinario in denunciationibus aut præmittendis, aut omnino omittendis, vt commoditas exegerit.

71. Dispensandi iusta causa existente teneri Ordinarium sub pœna peccati mortalis partibus petentibus dispensare, maximè si scandalum sequeretur, vel esset suspicio malitiosi impedimenti, tenent Sanch. d. lib. 3. disp. 10. num. 6. Molfes. d. cap. 8. n. 35. Guttier. canon. lib. 1. c. 20. n. 23. vers. præterea ordinarij, & de matrim. c. 57. n. 4. vbi n. 5. resoluit quòd in prædictis casibus potest ab eo appellari à denegatione dispensationis, saltem quoad effectum deuolutiuum, de quo latè Sanch. d. lib. 3. disput. 10. à n. 12. Et addit Gasp. Hurtado d. diffic. 30. n. 71. vers. nos ergo, tunc Ordinarium teneri dispensare partibus petentibus quoties dispensatio proficit notabiliter, aut bono communi, aut ipsis contrahentibus, siue spiritualiter, siue temporaliter.

72. p Præsente Parocho.] Præsentiam Parochi in matrimonijs necessariam non tantùm corpoream, sed etiam moralem requiri cum intelligentia, & aduertentia actus, tenet Henriq. d. lib. 11. cap. 3. §. 1. Petr. Ledesma de matrim. q. 45. art. 5. vers. est secundum dubium, Ægid. de Coninck d. disp. 27. n. 44. Cened. pract. & canon. q. lib. 1. q. 30. n. 33. cum seqq. Guttier. de matrim. c. 69. Basil. Pont. de sacr. matrim. lib. 5. c. 21. Franc. Mol. d. differ. 11. n. 113. vbi n. 120. subdit, vt nedum intelligere oporteat cùm quid agitur sed vt videat, refero Ego ipse d. allegat. 32. n. 78. & de offic. & potest. Parochi c. 21. n. 49. Torreblanca d. lib. 2. c. 15. sect. 13. num. 33. cum seqq.

73. Idem pariter dicendum de illo Parocho, qui præsens corpore est, sed animo nihil omnino aduertens, asserunt Sanch. d. lib. 3. disp. 39. n. 5. Paul. Laymann. in Theolog. morali lib. 5. tr. 10. p. 2. c. 4. n. 6. in princip. Torreblanca vbi supra n. 24. nisi affectatus esset non intelligere, vt declarant Sanch. dict. disput. 49. n. 6. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarræ lib. 4. tit. 15. l. 1. de matrim. n. 24. Torreblanca d. lib. 2. c. 15. sect. 13. n. 35.

74. Vnde Parochum etiam vi detentum si intelligat consensum contrahentium validè matrimonio assistere, tenent Salzed. ad Bernard. d. c. 76. vers. tertio, Petr. de Ledesm. de matrim. q. 45. art. 6. puncto 5. dub. 2. vers. quo supposito, Spin. d. gl. 15. n. 48. & 49. Fr. Emman. in summ. tom. 1. c. 219. n. 11. Ceuall. d. q. 604. n. 70. Posseuin. d. c. 10. n. 20. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori eccles. resol. 213. n. 4. in 2. edit. Sanch. d. lib. 3. disp. 39. n. 9. Rebello d. p. 2. lib. 2. q. 8. n. 4. Armendar. d. l. 1. de matrim. n. 24. Guttier. de matrim. c. 69. num. 10. Ægid. de Coninck d. disput. 27. n. 44. Franc. Molin. d. differ. 11. n. 115. Filliuc. d. tract. 10. n. 224. & seq. Basil. Pont. de impediment. matrim. cap. 30. §. 5. in fine, & in tract. de sacram. matrim. lib. 5. cap. 21. n. 8. Ego ipse d. alleg. 32. n. 82. & dict. c. 21. n. 46.

75. Hinc etiam Parochum renuentem & dolosè adductum, si probè intelligat & audiat contrahentium verba, validè assistere; nisi claudens aures affectatus esset non intelligere, quamuis ipse nulla verba proferat, resoluunt Segura Daualos d. p. 2. c. 15. n. 15. Mascard. de probat. concl. 9. n. 9. Vega in sylua casuum lib. 6. casu 114. & 115. Salzed. ad Bernard. d. c. 76. in 4. dub. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori eccl. dec. 243. in 1. edit. aliàs res. 213. in 2. edit. Filliuc. d. tr. 10. n. 12. Gasp. Hurt. de matrim. disp. 5. diffic. 15. Rot. in Vlixbonen. matrimonij 26. Februarij, 1622. coram bonæ mem. Patriarcha Manzanedo. Ego ipse d. alleg. 32. n. 85. & d. c. 21. n. 47.

76. Parochum quippe qui personam Ecclesiæ repræsentat, vi adigere, aut dolo inducere vt matrimonio intersit, esse graue peccatum, excepto raro casu necessitatis, tradunt Ægid. de Coninck d. disp. 27. dub. 4. in fine Guttier. d. c. 69. n. 13. Paul. Layman. d. lib. 5. tract. 10. p. 2. c. 4. n. 6. vers. esset. Ego ipse d. alleg. 32. n. 84. & d. c. 21. n. 48. Hurt. d. disp. 5. diffic. 15. n. 51.

77. Præsentiam Parochi sufficere ad matrimonium, etiamsi ad alium finem vocatus, vel casu præsens sit, tenent Nauarr. consil. 20. n. 1. sub tit. de sponsalib. in antiq. & consil. 21. sub tit. de clandest. despons. in nouis, Salzed. d. c. 76. vers. tertiò licèt, & dub. 5. Spin. d. gloss. 15. n. 48. & 49. Azeued. l. 1. n. 39. tit. 1. lib. 5. nouæ recop. Ceuall. d. q. 604. n. 66. Henriq. d. lib. 11. c. 3. §. 5. in fine. Piasec. in praxi Episc. p. 2. c. 4. n. 32. in fine, Sanch. d. l. 3. disp. 39. n. 10. Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 182. Franc. Mol. d. differ. 11. n. 119. Guttier. d. c. 63. n. 3. cum seqq. Ego ipse d. alleg. 32. n. 88. & d. c. 21. n. 50.

Contra Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 48. n. 35. Armendar. l. 1. de matrim. n. 1. & 55. Bonac. d. q. 2. punct. 8. n. 20. Basil. Pont. de impediment. matrim. c. 26. §. 5. in fine, & in tract. de sacram. matrim. lib. 5. c. 21. n. 4. existimantes præsentiam Parochi conuiuij, vel confabulationis, aut alterius negotij gratia vocati non sufficere ad matrimonium.

78. Parochum posse assistere matrimonio suorum parochianorum in alterius parochia sine licentia Parochi illius loci, in quo assistit, resoluunt Salz. d. c. 76. vers. vndecimo, Spin. d. gloss. 15. n. 42. Sanch. d. lib. 3. disp. 19. n. 8. & 14. Posseuin. d. c. 10. n. 17. Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 177. Ægid. de Coninck d. disp. 27. n. 22. Basil. Pont. de impedim. matrim. c. 26. §. 6. vers. addendum, Bonac. d. q. 2. punct. 8. n. 14. Guttier. de matrim. c. 62. n. 5. Hurtado eod. tract. disp. 5. diffic. 6. num. 22. vbi extendit etiam extra Episcopatum. Ego ipse d. alleg. 32. n. 95. & d. c. 21. n. 58. quia assistentia non est actus pertinens ad iurisdictionem contentiosam, imo neque ad voluntariam.

Contra Segur. d. p. 2. c. 15. n. 49. & Franc. Molin. d. differ. 11. n. 136. cum seqq. existimantes hoc non esse matrimonium. Et contra Paul. Laymann. d. c. 4. n. 3. in fine, putantem peccare mortaliter Parochum si in aliena parochia sponsis suis solemniter, ac publicè assistat.

Matrimo

Matrimonio validè assistit Parochus.

79. Putatiuus, Mol. *in emptor. intriscinsilis p. 1. tit. de fide castrum. q. 2. n. 6.* Ioan. Baptista Costa *de remed. subsid. remed.* 127. *n.* 23.

80. Titulum iniustum beneficij habens, Sanch. *d. lib. 3. disp. 22. num. 62.* Ægid. de Coninck *d. disp. 27. dub. 2. n. 26.* Bonacin. *d. q. puncto 8. n. 24.* Basil. Pont. *de sacram. matrim. l. 5. c. 19.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 103. & d. c. 21. n. 55*

81. Non promotus infra annum. Ego ipse *d. c. 21. n. 53* vbi refero decisum *sub die 12. Martij 1593.*

82. Collationem suam nullam habens ob nullitatem concursus propter defectum examinatorum synodalium. Ego ipse *d. n. 51.* vbi refert decisum *in Conetea. 31. Iulij 1627.*

83. Administratione interdictus, suspensus, irregularis, vel excommunicatus non toleratus, modò non sit actualiter depositus, aut possessionem beneficij retineat, Henriq. *d. lib. 11. cap. 3. §. 4. & 5* Fr. Emman. *in sum. tom. 1. c. 219. concl. 10.* Ceuall. *d. q. 604. num. 65.* Petr. de Ledesma *d. q. 45. art. 5. puncto 3. dub. 3. vers. vltimo,* Sayr. *sub tit. de sponsal. dec. 13.* Galer. *in marg. casuum conscient. verb. matrimonium pag. 163. col. 1.* Sanch. *d. lib. 3. disp. 21. n. 4.* Ægid. de Coninck *d. disp. 27. n. 24.* Rebello *d. l. 2. q. 9. n. 9.* Valer. Reginald. *d. l. 31. n. 177.* Aloys. Ricc. *in praxi fori ecclesi. dec. 243. in 1. edit.* aliàs *resol. 213. n. 1. in 2. edit.* Guttier. *de matrim. cap. 62. n. 23. & cap. 66. n. 19.* Bonac. *d. q. 2. punct. 8. n. 21.* Molfel. *d. tr. 4. c. 8. n. 56.* Mar. Alter. *de censur. tom. 1. lib. 1. disp. 8. c. 6. per tot.* Gabr. Vasq. *de excommun. dub. 4.* Armendar. *d. l. 1. de matr. n. 3. & 6.* Paul. Laymann. *d. c. 4. n. 5.* Gasp. Hurtado *de matrim. disp. 5. diffic. 8. n. 26.* Basil. Pont *de sacram. matrim. lib. 5. c. 17. n. 6.* vbi *n. 10.* resoluit parochum excommunicatum assistentem matrimonio non effici irregularem, & *n. 11.* subdit peccare tamen, & grauiter, de quo etiam Squillante *de oblig. cleric. p. 3. n. 20.*

84. Schismaticus saltem coloratum titulum habens si non fuit vt talis declaratus, & parochia priuatus, Nauarr. *consil. 8. n. 2. sub tit. de clandest. desponsat. in nouis.* Sayr. *in floribus decis. sub tit. de sponsal. decis. 3.* Ego ipse *d. tract. de officio & potestate Parochi, c. 21. num. 53.*

85. Fornicator notoriè, non tamen adhuc in iudicio condemnatus, & confessus Armendar. *d. l. 1. de matrim. num. 19.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 91. & d. cap. 21. num. 54.*

86. Existentes in peccato mortali, Posseuin. *de officio curati. c. 5. n. 40* Bonacin. *de Sacrament. disp. 1. q. 3. puncto 2. §. 1. n. 10.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 106. & d. c. 21. n. 57.*

87. Interdictus, seu prohibitus ab Episcopo, aut eius vicario ne aliquos in matrimonio coniungat, Petr. de Ledesma *d. q. 45. art. 5. & in summa p. 1. de Sacrament.* vbi de sacrament. matrim. *c. 6. concl. 4. dub. 11.* Salzed. *d. c. 76. in 1. dub.* Henriq. *d. lib. 11. cap. 3. §. 4.* Fr. Emman. *in summa tom. 1. c. 219. num. 10.* Ceuall. *d. q. 604. n. 7.* Posseuin. *d. cap. 10. n. 14. vers. curatus,* Sanch. *d. lib. 3. disp. 21. n. 11. & 12. & disp. 32. n. 1. & 2.* Rebello *d. p. 2. lib. 2. q. 9. n. 9.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. decis. 244. in 1. edit.* aliàs *resolut. 213. n. 2. in 2. edit.* Valer. Reginald. *d. lib. 31. n. 179.* Ægid. de Coninck *d. disp. 27. dub. 2. n. 28.* Vgolin, *d. c. 15. §. 10. n. 8.* Guttier. *de matrim. c. 63. n. 25.* Basil. Pont. *in simili tract. lib. 5. c. 17. num. 13.* Bonacin. *d. quaest. 2. puncto 8. num. 18.* vbi etiam idem dicendum asserit quando huiusmodi prohibitio fuit facta coadiutori, vel vicario parochiali, de quo etiam Armendar. *d. l. de matrim. num. 23.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 93. & d. c. 21. n. 56.*

Parochum non Sacerdotem (puta cui collata fuit parochia, non tamen est ordinatus Sacerdos) 88.
posse validè matrimonio assistere, tenent Nauarr. *consil. 30. sub tit. de sponsal. in antiq.* aliàs *cons. 9. sub tit. desponsat. impub. in nouis,* Henriq. *d. l. 11. c. 3. §. 5. & lib. 14. c. 6. §. 3. in fine,* Vega *in sylua, l. 6. casu 119. in fine,* Franc. Leo *in thesauro fori eccles. part. 2. c. 9. n. 39.* Petr. de Ledesm. *de matrim. q. 45. art. 5. puncto 3. dub. 3. col. 3.* Sahag. *ad tit. de sponsal. n. 88.* Ceuall. *d. q. 604. à n. 56.* Fr. Emman. *in summa tom. 1. c. 218. n. 9* Zerol. *in praxi Episcop. p. 2. vers. parochus. vers. 3.* Piasec. *in simili praxi, p. 2. cap. 4. n. 22.* Veler. Reginald. *d. lib. 31. n. 177.* Guttier. *de iuram. confirmat. part. 1. cap. 14. num. 13. in fine, & de matrim. c. 62. à num. 16.* Sanch. *d. l. 3. disp. 20. n. 2.* Armendar. *d. l. 1. de matrim. num. 8.* Nicol. Garc. *de benefic. p. 9. c. 2. n. 295.* Cened. *pract. & canon. quaest. lib. 1. q. 30. n. 54. cum seqq.* Franc. Molin. *d. differ. 11. à n. 128.* Ægid. de Coninck *d. disp. 27. dub. 2. n. 21.* Bonacin. *d. q. 2. puncto 8. n. 16.* Molfes. *in summa Theolog. moral. tract. 4. cap. 8. num. 55.* Basil. Pont. *de impedim. matrim. c. 2. §. 3. vers. parochus autem, & in nouiss. tr. de sacram. matrimon. lib. 5. c. 17. n. 1.* Paul. Laymann. *in Theologia morali, lib. 5. tract. 10. p. 2. c. 4. num. 4.* Gaspar Hurtado *de matrimon. disp. 5. diffic. 7.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 105. & d. cap. 21. n. 60.*

Contra additionem ad *d. cons. 9.* Nauarri, Fr. Emman. *in summa tom. 1. cap. 219.* Vgolin. *de officio, & potest. Episcopi, c. 15. §. 10. num. 3.* Fernandez *in examine Theologiae moralis, part. 3. cap. 18. §. 1. num. 13.* Filliuc. *in quaest. moralib. tom. 1. tract. 10. num. 305.* existimantes non sufficere praesentiam parochi qui non sit Sacerdos.

e Vel alio Sacerdote.] Vide Armend. *in addit. ad* 89.
recopil. legum Nauarra, l. 4. tit. 15. l. 1. de matrimon. num. 12. quem refero *d. allegat. 32. n. 107.*

Etiamsi Sacerdos deputatus sit regularis, Fr. 90.
Ludou. Miranda *in man. Praelat. tom. 1. q. 48. art. 1.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 108.*

Clerico igitur non Sacerdoti minimè posse Pa- 91.
rochum, siue Ordinarium concedere licentiam assistendi matrimonio, tenent Nauarr. *cons. 6. n. 2. sub tit. de clandest. despons. in nouis,* Petr. de Ledesm. *in summa p. 1. de Sacrament.* vbi de sacrament. matrim. *c. 6. concl. 4. vers. sequesse lo segundo,* Sanch. *d. lib. 3. disp. 20. n. 9. cum seq.* Ceuall. *d. quaest. 604. n. 58.* Sahagun. *in c. quamuis n. 13. de offic. deleg. & ad tit. de sponsal. n. 89.* Franc. Molin. *d. different. 11. n. 133.* Guttier. *de matrimon. c. 62. n. 22.* Sayr. *in floribus decis. sub tit. de sponsalib. decis. 51.* Basil. Pont. *de impediment. matrimon. c. 26. §. 6. vers. at autem,* Paul. Laymann. *d. tr. 10. p. 2. c. 4. n. 4.* Hurtado *d. disp. 5. diffic. 7. in fine, n. 25.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 112. & d. c. 21. num. 61.*

r De ipsius Parochi, &c.] Quamuis esset irregu- 92.
laris, suspensus, vel excommunicatus non toleratus, quia haec concessio non est actus iurisdictionis, Henr. *d. lib. 11. c. 3. §. 5. & lib. 13. c. 7. §. 7.* Sanch. *d. lib. 3. disp. 21. n. 7.* Guttier. *de matrimon. cap. 62. n. 24.* Bonac. *d. quaest. 2. puncto 8. num. 22.* Basil. Pont. *de matrimon. lib. 5. cap. 17. n. 14.* Gaspar Hurtado *in simili tract. disp. 5. difficult. 8. num. 26. cum seqq.* Ego ipse *d. allegat. 32. n. 110. & d. cap. 21. num. 63.* & saltem in casu necessitatis admittit Chapeauille *de modo ministrandi Sacramenta tempore pestis, c. 6. quaest. 3.*

Contra Petr. de Ledesma *de matrim. q. 45. art. 5.* 93.
puncto 3 dub. 4. & in summa p. 1. de Sacr. vbi de sacram. matrim. *cap. 6. conclus. 4.* Mar. Alter. *de censur. tom. 1. lib. 1. disp. 6. c. 6. vers. sed dubitatur,* Auila *in simili tract. part. 2. c. 6. disputat. 3. dub. 1. conclus. 5.*

Ægid.de Coninck *d.disp.*27.*n.*21.Paul.Laymann. *d.c.*4.*num.*5.*vers.credo*, existimantes excommunicatum, aut suspensum, si toleratus non est alteri Sacerdoti licentiam assistendi nec licitè, nec validè committere.

93. Degradatum Parochum posse validè alteri Sacerdoti licentiam assistendi matrimonio suorum parochianorum concedere, tenent Sayr. *de censur. lib* 5.*cap.*22.*num.*26.Bonacin.*d.q.*2.*punct.*8.*n.*23. quos refero *d.alleg.*32.*n.*111.*&* *d.c.*21.*n.*64.

94. Non solùm in propria parochia, sed etiam extra illam posse quemlibet Parochum facultatem concedere alteri Sacerdoti coniungendi sponsos in matrimonium, resoluunt Fr. Emman. *in summa tom.*1.*c.*218.*conclus.* Valer. Reginald. *d. lib.*31. *n.* 180.Ægid.de Coninck *d.disp.*27. *dub.*2. *n.*23. *&* *dub.*3.*n.*38. Guttier. *d.c* 62.*n.*10. Bonacin. *d. q.*2, *puncto* 8.*n.*13. Homobon.de Bonis *de examine ecclesiast.tract.*11.*c.*10.*quaes.*23.*resolut.*3. Ego ipse *d. alleg.*32.*n.*114.

Contra Seguram, quem refert & sequitur Franc. Molin.*d.different.*11.*n.*136.*cum seqq.* existimantes matrimonium non posse contrahi in aliena parochia, nec posse parochum, vel Ordinarium concedere licentiam suis parochianis ad contrahendum matrimonium extra suam parochiam, vel diœcesim respectiuè.

95. Parochos delegatos, quos Episcopi constituunt, & ad nutum ipsius amoueri possunt, & Vicecuratos à Parochia proprietariis institutos posse alteri Sacerdoti hanc licentiam assistendi concedere, tradunt Rebello *d. p.*2.*q.*8.*n.*8. *in addit. lib.*4.*n.*67. Possceuin. *d. c.*10.*n.*14.*in fine*, latè Sanch. *d.lib.*3. *disp.*31. Gasp.Hurtado *de matr.disp.*5. *diffic.*10.*n.* 34. Basil.Pont. *eadem tract.l.*5.*c.*28.*n.*2. Ego ipse *d.alleg.*32. *num.*115. *in med.& d. cap.*21.*n.*67. vbi id assero: verum non solùm in absentia, sed etiam in præsentia Parochi proprietarij, Torreblanca *d. l.*2.*c.*15.*sect.vlt.n.*44.

96. Contra Sot.*in* 4.*dist.*18.*q.*4.*art.*3.& Barthol.de Ledesma *de pœnit.dub.*13. existimantes Parochum non proprietarium ab Episcopo delegatum, & amouibilem ad nutum illius, non posse licentiam assistendi matrimonio suorum parochianorum alteri Sacerdoti conferre.

Parochum proprium nolentem matrimonio alioqnin licito interuenire, vel licentiam interueniendi concedere, posse ad id cogi per Superiorem asserit Franc.Molin. *d.differ.*11.*num.*95. *cum seqq.* quem refero *d.alleg.*32.*n.*115.*in princip.* *&* *d.c.*21. *num.*68.

97. *v Seu Ordinarij.*] Matrimonium contractum coram quodam Parocho alieno de licentia Ordinarij validum esse, quamuis Ordinarius intentionem haberet tale matrimonium non alij, quam proprio parocho committendi, attestatur decisum Sel. *in select.canon.c.*22.*n.*11.

98. Iurisdictionem Episcopalem habentes posse ex hoc decreto licentiam interessendi matrimoniis concedere, affirmant Petr.de Ledesm.*in summa p.*1. *de Sacram.*vbi de sacram.matrim. *c.*4.*concl.*4. *dub.* 17.*vers.digo le segundo*, Henriquez *d.l.*11.*c.*3.§.4. Sanch.*d.l.*3.*disp.*28.*n.*6. Ægid.de Coniock *d.disp.* 27.*n.*17. Guttier. *de matrimon.c.*66.*n.*7.Vgolin.*de officio, & potest. Episcopi, cap.*15.§.19.*num.*3.*in fine*, Bonacin.*d.q.*2.*punct.*8.*n.*2. Basil.Pont. *de sacram. matrim.lib.*5.*cap.*10.*num.*3.Gasp.Hurtado *in simili tract.disp.*5.*diffic.*9.*num.*30. Ego ipse *d.allegat.*32. *num.*121.

99. Vnde Abbates Ecclesiarum nulli Episcopo subiectarũ, quia sunt Ordinarij in eis, posse licentiam interessendi matrimoniis concedere, resoluunt. Petr.de Ledesma *de matrimon.q.*45. *art.*5.*punct.*3. *paulo ante dub.*4.*conclus.*3.Henriq.*d.lib.*11.*c.*3.§.4. Guttier.*d.cap.*66.*num.*6.Basil.Pont.*de impediment. matrimon.c.*26.§.6.*vers.idem quod, & in tract.de sacrament.matrimon.lib.*5.*cap.*10.*n.*3. Gaspar Hurtado *d.diffic.*5.*n.*30.Ego ipse *d.alleg.*32.*num.*122.& addit Basil.Pont.*d.cap.*10.*n.*13.decisum fuisse non permitti hanc facultatem Commendatario, licèt eius Abbatia iura Episcopalia habeat.

100. Capitulum Sede vacante posse huiusmodi licentiam impartiri, quia succedit Episcopo quoad iurisdictionem ordinariam, cui est annexa dicta facultas, resoluunt Ægid. de Coninck *d. disp.*27. *n.* 17.Guttier.*de matrimon.c.*66.*n.*5.Gaspar.Hurtado *in simili tract. diffic.*9.*n.*30.*vers.quartò* vbi *n.*33. *in fine*, addit Archipresbyterum non posse assistere matrimonio, nisi suorum parochianorum, & non parochianorum Parochi sibi subditi, quia non est Parochus, nec Ordinarius eorum.

101. Legatum à Latere in prouincia suæ legationis posse interesse matrimonio, & aliis licentiam interessendi concedere, tenent Sanch. *d.lib.*3. *disp.* 28.*n.*4. Ægid.de Coninck *d.disp.*27. *num.*16.*vers. septimo.* Guttier.*canon.l.*1.*cap.*11.*n.*6.*&* *de matrim. cap.*66.*num.*10.Basil.Pont.*de impediment. matrim. c.*26.§.6.*vers.idem quod, & de sacram.matr. lib.*5. *cap.*10.*num.*7.Gaspar Hurtado *d.diffic.*9.*n.*39.*vers. quinto*, ex ea ratione, quia est Ordinarius in ea, vt constat ex *cap.*2.*de offic. Legati, lib.*6.

102. Cardinales in Ecclesiis suorum titulorum posse matrimoniis interesse, & aliis interessendi licentiam concedere, quia sunt in eis Ordinarij asserunt Azor.*instit.mor.p.*2.*l.*4.*c.*3.*q.*2. Basil.Pont. *d.c.*10. *n.*6.Gasp.Hurt.*d.diffic.*9.*n.*31.*vers.tandem.*

103. Archiepiscopum dum actu visitat diœceses suffraganeorum, posse hanc licentiam interessendi matrimoniis concedere circa subditos prædictorum suorum suffraganeorum, non tamen extra dictam visitationem posse assistere matrimoniis subditorum sui suffraganei, neque ad id licentiam concedere, quia tunc non est Ordinarius illorum, tradunt Soar. *tom.*4. *de pœnit. disp.*25. *sect.*1.*n.*15. Ægid. de Coninck *d.disp.*27.*n.* 17. Sanch. *d.lib.*3. *disp.*28.*n.*6. Guttier.*d.c.*66.*n.*7. Basil.Pont.*d.tr.de sacram. matrim. lib.*5. *cap.*10.*n.*6. Gaspar Hurtado *in simili tract.disp.*5.*diffic.*9.*n.*31.*vers. conueniunt*, Ego ipse *d.alleg.*32.*n.*125.

104. Et etiam posse quando nolente suffraganeo aliquos maritaliter coniungi, ad ipsum Archiepiscopum super ea re appellatur, quia tunc ad ipsum deuoluitur iurisdictio ordinaria, tenent Petr. de Ledesma *in summa p.*1. *de Sacrament.* vbi de sacram. matrimon.*c.*4.*conclus.*4.*dub.*17.*vers.digo le* 3.Spin. *d.gloss.*15.*princip.n.*28.*&* 29.Sanch. *d.l.*3.*disp.*28. Franc. Molin. *d.differ.*11.*n.*86. Gasp.Hurtado *loco proximè citato.*

105. Vicarium generalem Episcopi ex proprio officio, absque speciali commissione interesse posse matrimoniis, & alij Sacerdoti assistendi licentiam concedere, cùm Ordinarij appellatione veniat, resoluunt Henriq. *d.lib.*11.*c.*3. §.4. Sbroz. *de officio vicarij Episcopi, lib.*1.*q.*44.*n.*8.*in fine*, Petr.de Ledesma *in sum.p.*1.*de Sacram.*vbi de sacram.matrim. *c.*4.*concl.*4.*dub.*17.Azor. *instit.moral.p.*1.*lib.*3.*cap.* 45.*q.*2.Guttier.*canon.lib.*1.*c.*19.*n.*13.*cum seqq.* *&* *de matrimon.cap.*66.*à n.*12.*&* *c.*69.*à n.*9.Sanch.*d. lib.*3.*disp.*29.*n.*18. Armend. *d.lib.*1. *de matrimon. n.*31.Molfes.*in summa Theolog. moral.tr.*4.*cap.*8.*n.* 12.Basil.Pont.*de impedim.matrimon.c.*26.§.6 *vers. idem etiam, & in tract. de sacram. matrim. lib.*5. *cap.*11.

cap.11. à n.11. Gasp. Hurtado *in simili tract. disp.5. diffic.9. n.32.* Ægid. de Coninck *d. disp.27. dub.2.* Narbona *de appellat. à vicario ad Episcopum, p.1. n.201.* Ego ipse *d. alleg.32. n.127.*

106. Vicarium Episcopi, qui Sacerdos non est, posse præsentiam matrimonio contrahendo præstare, & aliis licentiam interessendi concedere tenent Basil. Pont. *dict. tract. de Sacrament. matrimon. lib.5. cap. 11. num. 11.* & antea Ego ipse *d. allegat. 32. num.120.*

Contra Nauarr. *cons.1. sub tit. de officio ordin. in antiq.* aliàs *cons.10. sub tit. de desponsat. impub. in nouis,* Salzed. *d. cap.76. vers. decimoquarto,* Sayr. *in floribus dec. sub tit. de officio ordin. decis.1.* Ceuall. *d. q.604. n.59.* Cened. *pract. & canon. quæst. lib.1. q.30. num.46.* existimantes vicarium Episcopi non Sacerdotem minimè posse interesse, sed Sacerdotem delegare debere.

107. Suspensa iurisdictione Episcopi per excommunicationem, aut suspensionem, posse eius vicarium validè interesse matrimonio, aliisque committere, quia neutrum est actus iurisdictionis, tradunt Sanch. *d. lib.3. disput. 30. num.10* Mat. Alter. *de censur. tom.1. lib.1. disput.6. c.6. vers. ex dictis.* Ego ipse *d. alleg.32. n.119.*

108. *Licentia.*] Expressa scilicet, non verò tacita. Vide Menoch. *de arbitr. casu 453. num.12. & 14. & cons.398. n.15.* Salzed. *d. cap.66. vers. duodecimo,* Henriq. *d. lib.11. cap.3. §.5. littera V,* Petr. de Ledesma *in summ. p.2. de Sacrament.* vbi de sacrament. Matrim. *c.6. concl.4. dub 14.* Gonzal. *ad reg.8. Cancel. gloss.47. n.52.* Ceuall. *d. q.604. n.154.* Cened. *pract. & canon. q. lib.1. q.30. n.79. in fine,* Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.4. tit.15. lib.1. de matrim. n.31.* Sanch. *d. lib.3. disp.35. n.15.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom.2. disput.30. dub.2. num.31.* Valer. Reginald. *d. lib.31. num.131.* Molfes. *in summ. Theolog. moralis tract.4. c.8. n.65.* Franc. Molin. *de ritu nupt. lib.1. differ.11. num.98.* Filliuc. *in quæst. moral. tract.10. de matrim. c.6. q.7. num.218. cum seqq.* Basil. Pont. *de impediment. matrim. c.26. §.6. vers. licentia,* Bonacin. *de matrim. q.2. puncto 8. n.11.* Gaspar Hurtado *eod. tract. disput.5. diffic.11. n.38. & 39.* metipsum *d. alleg.32. n.126.* & me citato *in illo loco,* Homob. de Bonis *de examine Ecclesiastico tract.11. c.10. q.22. resol.3.*

109. Licentiam huiusmodi debere actum præcedere resoluunt Salzed. *d. c.76. vers. decimotertio,* Sanch. *d. disp.35. num.18.* Franc. Molin. *d. differ.11. n.99.* Cened. *d. q.30. n.78.* Ego ipse *d. alleg.32. n.129. & d. c.21. n.69.*

110. Metu, vel dolo obtentam sufficere, nisi per dolum, & mendacia versantia circa substantiam, vel causam finalem extorqueatur, asserunt Sanch. *dict. lib.3. disp.39. à n.13. & disp.21. n.7.* Ægid. de Coninck *d. disp.27. num.37.* Valer. Reginald. *d. lib.31. num.182.* Gutier. *de matrim. c.69. num.14. & 15.* Bonacin. *d. quæst.2. puncto 8. n.17.* Gaspar Hurtado *d. diffic.11. n.39. in fine.* Ego ipse *d. alleg.32. n.133. & d. c.21. num.70.* D. Noguerol. *allegat. iuris tom.1. alleg.24. n.187.* vbi resoluit quòd si dolus est in causa impulsiua, matrimonium tenet, veluti si ad obtinendam facultatem Parocho diceretur Magnatem eam petere, & esset falsum: nam dolus in causa impulsiua non vitiat dispositionem, quia non est credendum voluisse Parochum nullum fore matrimonium concessa facultate, quamuis non ad instantiam Magnatis eam petentis.

111. Et validè dari contra prohibitionem Episcopi ad effectum vt matrimonium contractum coram Sacerdote, cui concessa fuit, validum sit, tenent Basil. Pont. *de impedim. matrim. c.26. §.6. vers. valet, & in tract. de Sacramento matr. lib.5. c.29. n.3.* Ego ipse *d. alleg.32. n.134. d. c.21. n.70.*

112. Et non requiri in scriptis, sed sufficere verbalem, tradunt Nauarr. *cons.41. n.1. sub tit. de sponsal. in antiq.* aliàs *cons.12. de clandestin. desponsat. in nouis* Henriq. *d. lib.11. cap.3. § 5. in commento littera Z,* Fr. Emman. *in summa part.1. c.229. n.13.* Vgolin. *de irregul. cap.6. §.7. n.3.* Sanch. *d. lib.3. disp.35. n.10.* Valer. Reginald. *d. lib.31. n.180.* Franc. Molin. *d. differ.11. n.100.* Cened *d. q.30. n.80.* Sayr. *in floribus decis. sub tit. de sponsal. decis.48.* Bonacin. *d. q.2. puncto 8. n.11.* Ego ipse *d. alleg.32. n.128. & d. c.21. n.70. in fine.* Gaspar Hurtado *d. diffic.11. n.36. in fine.*

113. Licentiam specialem non requiri, sed sufficere generalem, qua conceditur facultas ad exercendum officium Parochi, testatur decisum Gaspar Hurtado *d. n.36. in princip.*

Vel qua concedit Parochus facultatem vt possit quis intra suam Parochiam omnia ad curam animarum spectantia exercere, vt per Nauarr. *cons.27. sub tit. de sponsalib. in antiq.* quod deest in nouis, Sayr. *in floribus decis. sub eodem tit. decis.31.* Salzed *d. c.76. vers. duodecimo, in fine,* Tamburin. *de iure Abbatum tom.2. disp.8. q.2.* Rot. *decis 750. n.1.*

114. Vel qua concedit facultatem administrandi omnia Sacramenta, vt referunt decisum Rebello *de obligat. iustit. lib.4. in declarat. sect.3.* Armend. *d. lib.1. de matrim. n.31.* Sanch. *d. lib. 3. disp.35. n.7. & 8.* vbi intelligit quando Parochus absens relinquit substitutum, non ita si præsens concedat alicui licentiam administrandi omnia Sacramenta, Rota *decis.750. n.6. part.1. diuers.* & *in Vicentina matrimonij 11. Martij 1624.* coram bonæ mem. Dunozetto Ego ipse *d. alleg.32. n.127. in princip. & d. cap.21. n.71.*

Contra Ægid. de Coninck *d. disp.27. dub.3.* Filliuc. *in q. moralibus tom.1. tract.10. part 1. cap.6. num.218.* Tamburin. *d. quæst.2. n.1. prope fin.* Gasp. Hurtado *d. disp.5. diffic.11. num.37. in fine,* existimantes concessionem facultatis ad administrandum omnia Sacramenta non æquiualere, nec sufficere vt eius vigore possit Sacerdos deputatus matrimoniis assistere, vel illa solemnizare.

115. Sacerdotem delegatum validè matrimoniis assistere dum à Parocho concedenti licentiam assistendi non reuocetur, resoluunt Sanch. *d. lib.3. disp.36. n.9.* Galet. *in margarita casuum conscient. verb. matrimonium, pag.164. col.2.* Ægid. de Coninck *dicta disp.27. n.32. vers. sexto.* Ego ipse *d. alleg.32. n.132. & d. c.21. num.73.* resoluentes licentiam tunc reuocatam censeri quando iis, quibus concessa fuit, per certum nuncium, aut literas, significata sit reuocatio, adduntque ante huiusmodi intimationem acta tenere, etiamsi Sacerdos ille aliunde sciret suæ facultatis reuocationem.

116. Licentiam assistendi matrimoniis, quam Parochus alteri Sacerdoti dat, expirare si interim Parochus moriatur, argum. *l. mandatum. C. mandati, cap. gratum. cap. relatum, de effic. deleg.* censuit Rota *in d. Vicentina matrimonij 11. Martij 1624.* coram bonæ mem. Dunozetto.

Contra Franc. Molin. *d. differ.11. n.111.* quem refero Ego ipse *d. alleg.32. n.132.* existimantem non expirare si interim Parochus moriatur.

117. Matrimonium contractum coram Sacerdote extraneo, qui habet licentiam à proprio Parocho vnius ex contrahentibus, & ignorat se illam habere, prout ignorat vnus ex contrahentibus, esse inualidum, tenet Sel. *in selectis canon. cap.22. n.13.*

referens ita decisum *sub die 5. Decembris* 1626. *&* 15. *Aprilis* 1628.

De hoc vide Sanch. *d. lib.* 3. *disp.* 36. Filliuc. *d. tract.* 10. *n.* 220. Gaspar Hurtado *de matrim. disp.* 5. *diffic.* 13. resoluentes quòd si Parochus concessisset licentiam Sacerdoti assistendi, sed hic nondum certificatus de ea notitia assistat (vt si licentia fuisset concessa Nuncio misso à Sacerdote) valebat matrimonium, quia satis est esse cognitam, & acceptatam à nuncio, si verò Parochus motu proprio concedat, vel ad instantiam alterius non missi à Sacerdote, non valebit, quia talis licentia est quoddam priuilegium, hoc autem effectum sortitur à tempore notitiæ.

118. Matrimonium contractum coram Sacerdote extraneo, qui re vera non habuit à proprio Parocho licentiam veram, esse nullum concludit Sel. *dicto cap.* 22. *n.* 15. attestans ita fuisse decisum *sub die* 7. *Septembris* 1620.

119. Sacerdotem credere non debere dicenti se licentiam habere à Parocho vt possit coram ipso contrahere nisi certa signa afferat, vel sit persona spectatæ fidei, de cuius veritate dubitari nullo modo possit, resoluunt Sanch. *d. lib.* 3. *disp.* 37. *num.* 2. Ægid. de Coninck *d. disput.* 27. *n.* 39. Valer. Reginald. *d. lib.* 31. *n.* 181. Basil. Pont. *d.* §. 6. *vers. concessa*, Bonacin. *d. quæst.* 2. *puncto* 8. *n.* 38. Tamborin. *dict. tom.* 2. *disp.* 8. *q.* 2. *in fine*. Ego ipse *d. alleg.* 32. *n.* 135. *& d. c.* 21. *n.* 76.

Et resoluit Mascard. *de probat. conclus.* 982. quòd asserenti licentiam proprij Parochi in contrahendo matrimonio requisitam non interuenisse, incumbit onus probandi quando contra eam opponitur.

120. χ *Et duobus, vel tribus testibus*, &c.] Testium duorum, vel trium, & Parochi, vel alterius Sacerdotis de eius licentia præsentiam simultaneam debere esse, nec sufficere successiuam, asserunt Petr. de Ledesma *in summ. part.* 1. *de Sacrament.* vbi de Sacrament. matrim. *cap.* 4. *conclus.* 5. Rebello *p.* 2. *lib.* 2. *quæst.* 8. *sect.* 8. *à num.* 8. Ægid. de Coninck *d. disp.* 27. *num.* 41. *conclus.* 1. Bonacin. *dicta quæst.* 2. *puncto* 8. *num.* 41. Filliuc. *d. tract.* 10. *num.* 229. *cum seqq.* Ego ipse *d. allegat.* 32. *num.* 137. *& d. cap.* 21. *num.* 79.

121. Testes quoscunque ratione compotes, quamuis impuberes, consanguineos, domesticos, fœminas, aut infames, sufficere tenent Spin. *d. gloss.* 15. *princip. n.* 46. Henriq. *d. lib.* 11. *c.* 3. § 9. Petr. de Ledesm. *de matrim. quæst.* 45. *art.* 5. *puncto* 2. *post* 4. *dubium*, *vers. conclusio sit*. Fr. Emman. *in summ. tom.* 1. *c.* 219. *num.* 18. *in* 2. *edit.* Ceuall. *d. quæst.* 604. *n.* 84. Zerol. *in praxi Episcop. part.* 1. *verb. matrimonium* §. 14. Galet. *in margarita casuum conscientiæ, verb. matrimonium, pag.* 164. Sanch. *d. lib.* 3. *disput.* 41. *n.* 4. *cum seqq.* Basil. Pont. *de impediment. matrimon. c.* 26. §. 6. *in fine*, Fernandez *in examine Theolog. moral. part.* 3. *cap.* 18. §. 1. *num.* 14. Bonacin. *dicta quæst.* 2. *puncto* 8. *num.* 43. Buratt. *decis.* 713. *num.* 7. vbi Ferentil. *in annot. num.* 11. Paul. Layman. *dict. cap.* 4. *num.* 6. *vers. secundo*. Ego ipse *d. alleg.* 32. *n.* 138. *& d. cap.* 21. *n.* 80.

Contra Franc. Molin. *de ritu nuptiarum lib.* 1. *comp.* 8. *num.* 64. *cum seqq.* existimantem testes legitimos, idoneos, & omni exceptione maiores requiri.

122. Testes etiam dolo, & ad aliud vocatos sufficere, resoluunt Sanch. *d. lib.* 3. *disp.* 39. *num.* 10. Gaspar Hurtado *de matrim. disput.* 5. *diffic.* 15. *n.* 50. vbi idem dicit si assistant matrimonio à casu. Ego ipse *d. alleg.* 32. *n.* 139. *in fine, & d. c.* 21. *n.* 80.

123. Testes etiam vi detentos & coactos sufficere, dummodo intelligant consensus contrahentium, & aduertant quod agitur, tenent Ceuall. *d. q.* 604. *n.* 81. Sanch. *d. disput.* 39. *n.* 9. Ægid. de Coninck *d. quæst.* 27. *n.* 44. Gutier. *de matrim. cap.* 69. *n.* 13. Cened. *d. lib.* 1. *quæst.* 30. *num.* 108. *ad fin.* Bonac. *d. quæst.* 2. *puncto* 8. *n.* 45. Gasp. Hurtado *d. diffic.* 15. *num.* 50. Ego ipse *d. alleg.* 32. *n.* 139. *in med. & d. c.* 21. *n.* 80.

124. Rogatos non desiderari testes, aduertunt Greg. Lop. *l.* 1. *verb. sin testigos tit.* 3. *part.* 4. Henriq. *d. c.* 3. §. 9. Sanch. *d. lib.* 3. *disp.* 41. *num.* 7. Calder. Pereira *de empt. & vendit. c.* 6. *num.* 22. Gutier. *de matrim. c.* 55. *in fine*, Posseuin. *d. c.* 10. *num.* 22. *vers. quæres*, Vgolin. *de officio, & potest. Episcopi cap.* 15. §. 10. Bonacin. *d. quæst.* 2. *puncto* 8. *n.* 44. Ego ipse *dicta allegat.* 32. *num.* 139. *in princip. & d. cap.* 21. *n.* 80. *in fine*.

125. ꜛ *Eos S. Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit.*] Contrahentes absque Parocho, & aliis testibus esse inhabiles ad sic contrahendum, non tamen manere inhabiles ad postea validè contrahendum inter se, vel cum aliis, quia id quod habetur in præcitatis verbis non est pœna, sed effectus, aut actus legis irritantis, tenent Perez *l.* 1. *ad fin.* §. *vltorius dubitatur, tit.* 1. *lib.* 5. *ord. pag.* 40. Anton. Cuch. *lib.* 5. *instit. maior. tit.* 11. *num.* 89. Marienz. *ad rub. tit.* 1. *gloss.* 1. *n.* 40. *lib.* 5. *noua recop.* Salzed. *d. cap.* 76. *vers. quarto*. Menoch. *de præsumpt. lib.* 3. *præs.* 1. *num.* 102. Gutier. *de iurament. confirm. part.* 1. *cap.* 51. *num.* 22. *cum seqq. & de matrim. c.* 61. *num.* 2. *& cap.* 75. *n.* 4. Fr. Emman. *in summ. tom.* 1. *cap.* 221. *n.* 2. *& quæst. regul. tom.* 3. *q.* 34. *art.* 6. *vers. primum*, Sanch. *d. lib.* 3. *disp.* 46. Rebello *d. quæst.* 8. *sect.* 8. *n.* 9. Franc. Molin. *d. lib.* 2. *de differ.* 11. *n.* 158. Bonacin. *d. q.* 2. *puncto* 8. *num.* 47. Gaspar Hurtado *de matrimon. disp.* 5. *diffic.* 16. *n.* 52. *in princip.* Rota *decis.* 173. *n.* 22. apud Farin. *in* 1. *collect. nouiss.* aliàs *part.* 4. *diuers.*

126. Potuisse Concilium in præsenti personas, etsi laicas ratione tamen Sacramenti subiectas, inhabilitare, & contractum matrimonij ex causa irritare, & impedimentum nouum inducere, probant Azor. *instit. moral. part.* 2. *lib.* 5. *c.* 2. *q.* 2. latè Franc. Molin. *de ritu nupt. lib.* 1. *comp.* 19. *n.* 127. vbi aduertit quòd licèt sola inhabilitatio sufficere videretur, & superflua ea verba, quæ sequuntur, *& huiusmodi contractus irritos*, &c. non tamen sic, quia diuersis respectibus prolata diuersos pariunt effectus, priora verba personas, posteriora contractus respiciunt, vt nihil superfluum esse censeatur.

127. ω *Et huiusmodi contractus irritos.* &c.] Matrimonia clandestina, non verò sponsalia irritare asserunt Nauarr. *in man. cap.* 25. *num.* 134. Salzed. *dicto cap.* 76. *vers. nonò illud*, Perez *l.* 1. *vers. secundo circa prædicta dubitatur tit.* 1. *lib.* 5. *ordin.* Spin. *d. gloss.* 15. *princ. num.* 84. Segura Daualos *d. part.* 2. *c.* 15. *n.* 1. *&* 4. Vega *in summa part.* 2. *c.* 34. *casu* 20. *vers. nota quæ si solemniter*, Petr. Ledesma *de matrimon. q.* 45. *art.* 5. *vers. secundum punctum dub.* 4. Valent. *tom.* 4. *disp.* 10. *puncto* 5. *causa*; Emman. Sà *in aphorism. verb. sponsalia num.* 1. Gutier. *Canon. lib.* 1. *cap.* 18. *num.* 10. *& de matrimon. cap.* 4. Ceuall. *d. quæst.* 604. *n.* 124. Henriq. *d. lib.* 11. *cap.* 5. § 8. Sanch. *d. lib.* 1. *disput.* 12. Armendar. *d. lib.* 1. *de matrimon. num.* 44. *&* 45. Cened. *d. lib.* 1. *quæst.* 21. *num.* 9. *& quæst.* 30. *num.* 20. *cum seqq.* Gaspar Hurtado *de matrimon. disput.* 1. *diffic.* 16. Franc. Molin. *d. differ.* 11. *n.* 159. Bonacin. *de matrimon. q.* 1. *punct.* 7. *n.* 21. Ego ipse *d. alleg.* 32. *n.* 141.

128. Vnde sponsalia clandestinè contrahentes non peccare,

peccare tenent Sanch. *lib.1. disput.13. n.2.* Ægid. de Coninck *tom.2. disp.21. dub.2. n.20.* Guttier. *d. c.4. n.2.* Ego ipse *d. alleg.32. n.142.*

Contra Syluest. *in summa verb. matrimon. 6. q.7.* Chametot. *de matrim. c.2. dub.9.* existimantes illos peccare.

129. Contrahentes verò matrimonium sine Parocho & testibus peccare mortaliter, quia inualidè contrahit, & facit irritum Sacramentum contra prohibitionem Ecclesiæ in re graui, affirmant Sanch. *d. lib.3. disp.5.* Guttier. *de matrim. c.56. n.4.* Ægid. de Coninck *d. tom.2. disp.30. dub.2. n.18.* Bonacin. *de matrimon. q.2. puncto 6. n.3.* Ego ipse *d. alleg.32. n.140.*

130. Matrimonium contractum absque præsentia Parochi, seu alterius Sacerdotis, de ipsius Parochi, seu Ordinarij licentia, & duobus, vel tribus testibus in vim sponsaliorum non resolui, itaut contrahentes iudicialiter cogi possint ad denuo contrahendum, seruata forma huius decr. tradunt Nauarr. *consil.1. n.3. sub tit. de spons. in 1. edit. & cons.3. n.3. sub tit. de clandest. despons. in 2. edit.* Azeued. *l.1. n.23. 33. & 36. tit. 1. lib. 5. noua recopil.* Spin. *d. gloss.15. princip. n.78.* Salzed. *d. cap.76. addit.2. vers. vnde pariter,* Fr. Emman. *in summa tom.1. c.220. num.1.* Ceuall. *d. quæst.604. n.79.* Petr. de Ledesma *de matrimon. q.45. art.5. puncto 2. post dub.4. conclus.1. & in summa p.1. de Sacrament.* vbi de Sacrament. matrimon. *cap.7. concl.6. dub.2.* Armend. *d. lib.1. de matrim. n.26.* Galet. *in margarita casuum conscient. verb. matrimonium, pag.163. colum.1.* Sanch. *lib.1. disp.2.* Guttier. *de iurament. confirmat. p.1. cap.51. à n.28. & de matrim. c.11.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis.250. in 1. edit.* aliàs *resol.219. per tot. in 2. edit.* Sayr. *in floribus decis. sub tit. de sponsal. decis.1.* Bonac. *d. q.2. punct.8. n.48.* Ego ipse *d. alleg. 32. n.143. cum seqq.* Gaspar Hurtado *de matr. disp.6. diffic.2. n.6.*

Contra Veracruz *in append. ad speculum, dub.9. vers. secunda propositio, pag.41.* Ortiz. *in summa c.16. de matrim. in fine.* Barthol. de Ledesma *de matrim. dub.18.* Ioan. Petr. Bimi. *consil.62. n.34. l.1.* Henriq. *in summa lib.11. cap.5. §.4.* Franc. Leon. *in thesauro fori Eccles. p.2. cap.9. num.37.* Veg. *in summa lib.4. casu 264. & lib.6. casu 120.* Rebello *de obligat. iustitia, lib.2. quæst.9. n.3.* Ægid. de Coninck *d. tom. 2. disput.21. à num.40.* & præcipuè *n.47.* Cald. Pereira *de empt. c.3. num.10. in fine.* existimantes matrimonium clandestinum habere vim sponsaliorum, & obligare ad iterum publicè contrahendum.

131. Sponsalia subsequuta copula coram Parocho, & testibus non transire in matrimonium stante hoc decreto, resoluunt Petr. de Ledesma *de matrim. quæst.46. art.2. dub.2.* Sanch. *d. lib.3. disp.40. num.7. & lib.5. disput.8. n.26.* Guttier. *de matrim. c. 40. num.13. & cap.81. num.11.* Basil. Pont. *de impediment. matrim. c.26. § 3. vers. antepen.* Ægid. de Coninck *d. disput.22. dub.7. num.57. ad fin.* Bonacin. *d. quæst.2. puncto 1. n.4.* Ego ipse *d. alleg.32. num.148.*

132. Matrimonium nullum ex publica causa noua indigere præsentia Parochi ad illud contrahendum, & non valere dicere fuisse ratificatum per copulam subsequutam, asserit Aldan. *in compendio canon. decis. lib.1. tit.8. n.22.* attestans decisum *in Balneoregien. 8. Iunij 1619.* vbi addit dici notorium, & reputari publicam causam si constet ex libro baptizatorum aliquem ex contrahentibus tempore matrimonij non esse legitimæ ætatis.

133. Matrimonium contractum à filia propter metum mortis à matre illatum, esse inualidum, etiamsi post obitum matris per septennium cum viro permanserit, & filios susceperit, tradunt Seraph. *decis.900.* Gregor. XV. *decis.395.* Aldan. *d. lib.1. tit.8. num.24.* vbi refert decisum *in Romana 15. Septembris 1629.*

Matrimonium celebratum sub honesta conditione de futuro, vt validè fiat, necessariò esse conditionem adimplendam coram Parocho, & testibus, celebratum verò sub conditione de præsenti, vel de præterito, requiri conditionem adimpleri coram Parocho & testibus, vel vt parochus, & testes cognoscant conditionem de præsenti, vel de futuro esse adimpletam, resoluunt Petr. de Ledesma *de matrim. q.47. art.5. dub.7. concl.3.* Ægid. de Coninck *d. tom.2. disp.27. dub.1. n.15. & dub.2. n.33.* Guttier. *de matrim. c.31. n.7.* Bonac. *d. q.2. punct.10. n.22.* Ego ipse *d. alleg.32. n.156.* contra Sanch. *lib. 5. disp.8. n.28.* 134.

Matrimonium coram Parocho, & testibus contractum, hac conditione, *si mulier est legitima,* subsequuta copula non esse validum si postea constiterit mulierem esse illegitimam, resoluit Aldan. *d. tit.8. num.29.* vt attestatur ita decisum *de anno 1620.* 135.

Ad reualidandum matrimonium publicè, & plenè probabile nullum, quamuis coram Parocho, & aliis testibus celebratum, necessarium esse illud iterum coram Parocho, & aliis, testibus celebrare, resoluit Gaspar Hurtado *de matrim. disp.3. diffic.11. num.40.*

Matrimonium celebratum coram Parocho, & testibus, quando fuit nullum occultè ob defectum consensus occultum, aut ob impedimentum aliquod occultum, non esse necessarium ad reualidationem illius quod iterum coram Parocho, & aliis testibus celebretur, resoluunt Nauar. *in man. c.22. n.7.* Petr. de Ledesma, *quæst.45. art.5. concl.2. ante vltim. dub.* Sanch. *lib.2. disput.17.* Valer. Reginald. *d. lib.31. n.183. ad finem,* Franc. Leo *in thesauro fori Ecclesiast. p.2. cap.9. num.83. cum seqq.* Ægid. de Coninck *d. tom.2. disp.24. num.83.* Franc. Molin. *d. different.11. n.160.* Bonacin. *d. q.2. puncto 9. n.10.* Henriq. *d. lib.11. cap.3. §.6.* Gaspar Hurtado *dict. disput.5. difficult.11. n.41.* Ego ipse *d. cap.21. n.83. & 84.* 136.

Contra Palat. *in dist.17. quæst.1.* Guttier. *canon. lib.1. c.18.* Barthol. de Ledesma *de matrim. dub.17.* Basil. Pont. *de Sacrament. matrimon. lib.5. c.6.* existimantes celebrantem matrimonium publicè iuxta formam huius decreti, subsistente aliquo impedimento occulto, eo sublato cogi denuo eandem formam obseruare.

Vnde obtenta dispensatione non teneri iterum coram Parocho & testibus contrahere, qui iam semel coram eisdem contraxere, inualidè tamen, propter defectum consensus vtriusque contrahentis, vel propter metum vtrique incussum, vel cum impedimento dirimenti, tenent Nauarr. *in man. cap.22. n.70.* Henriq. *d. lib.11. c.3. §.1.* Fr. Emman. *in summa tom.1. cap.208. n.7.* Franc. Sylui. *in addit. ad 3. p. S. Thomæ q.45. art.2. q.2. conclus.4.* Ægid. de Coninck *d. tom.2. disp.24. dub.10. n.83.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis.246. in 1. edit.* Sanch. *lib.2. disput.32. n.13.* Valer. Reginald. *d. lib.31. num.183. ad fin.* Guttier. *de matrimon. c.46. num.15.* Bonacin. *d. quæst.2. puncto 9. num.4.* Rebel. *d. p.2. lib.2. q.9. num.5. & seq.* Posseuin. *de officio curati cap.10. n.25.* Anton. Diana *resol. moral. p.2. tract.1. miscell. resolut.5.* Ego ipse *d. alleg.32. n.167. & d. cap.21. n.82.* 137.

Contra

Contra Spin. *d.gloss.15.princ.n.62.* Guttier. *de matrim.c.76.n.32.* Cened. *ad Decretal. collect.* 38. *num.4.& canon.quæst.lib.1.q.30.n.11.* Paul.Comisol. *respons. moral.lib.1.q.120.n.3. & q.122.n.3.* Basil.Pont.*de Sacramento matrim.lib.5.cap.6. n.5.* Zambran.*in decis.casuum conscient. tempore mortis, cap. 7. dub.2.* existimantes inualidè contrahentes ob defectum consensus, vel cum impedimento dirimenti obtenta dispensatione teneri iterum consentire ante Parochum, & testes.

138. Expressionem, & ratificationem consensus non esse necessariò faciendam coram Parocho, & testibus, vt matrimonium infidelium fiat Sacramentum, resoluunt Nauarr.*cons.4.in fine, sub tit. de pactis in antiq.* aliàs *consil.2. in fine, sub tit.de conuers. infidel. in nouis,* Fr.Emman.*in sum.tom.1.c.230.n.1.* Sanch.*lib.2.disp.9.num.1.* Rebello *d.lib.2.q 6.n.5.* Guttier.*de matrimon.cap.42.num.6.* Bonacin.*d.q.2. puncto 2.n.6.* Ego ipse *d. alleg.32.n.158. & d.c.21. num.85.*

139. Præsentiam Parochi & testium requiri vt matrimonium celebratum per procuratorem sit validum tenent Henriq.*d.lib.11.c.2.§.6.* Sanch. *lib.2. disp.12.num.3.& lib.3.disput.8.num.24.* Ægid. de Coninck *d.disp.24.dub.9.num.78.* Guttier.*de matrim.cap.45.* Bonacin. *d.q.2.puncto 5.n.5.* Vgolin. *d.c.13.§.10. num.4 vers.qua.* Ego ipse *d. alleg.32. n.139.* Andr. Victorel. *in notis ad Possenin. d.c.10. n.46.* vbi dicit quòd vt procurator validum matrimonium alicuu nomine contrahat, quatuor requiruntur conditiones. Prima vt speciale mandatum habeat ad matrimonium contrahendum. Secunda vt mandatum sit ad ineundum matrimonium cum certa persona. Tertia vt procurator id muneris per se obeat, non enim substituere potest nisi mandatum expressè hoc explicet. Quarta vt dum consensum præbet, facultas reuocata non sit.

140. Data etiam vrgente necessitate minimè posse matrimonium absque Parochi præsentia, vel aliàs non seruata forma Concilij, celebrari, quia absolutè in hoc decreto irritatur matrimonium absque Parocho, resoluunt Sarmient. *lib.1.select. c.6.n.7.* Nauarr.*cons.44.de sponsal.* aliàs *cons.6. de clandest. despons.* Segura Daualos *d.part.2.cap.13. num.44.* Henriq.*d.lib.11.cap.3.§.1.& 8.* Guttier.*de matrim. cap. 61. num. 4. cum seqq.* Sanch. *lib.3. disput.17.* Ægid. de Coninck *d.disput.27.dub.1.* Homobon. de Bonis *de examine Ecclesiast.tom.2.tract.11.c.7. quæst.14.resolut.3.* Basil.Pont.*de matrim.lib.5.c.6.* Gaspar Hurtado *in simili tract.disp.5. difficultat.3.* Rota *decis. 646. n.1. part.1.diuers.* & *in Vicentina matrimonij 11. Martij* 1624.coram R.Seleucien.

Contra Veracruz *in append. ad speculum coniug. dub.4.* Iacob.de Graff.*in aureis decis.p.1.lib.2.c.86. num.4 vers.2.* Vega *in summa lib.3.casu* 361.existimantes validè fieri matrimonium absque Parocho dum fiat coram aliis testibus quando absque graui incommodo, siue in articulo mortis, siue extra nequit matrimonium omitti, aut differri, & parochus nequit haberi.

141. *aa Insuper Parochum, vel alium Sacerdotem,* &c.] Parochum, vel alium Sacerdotem qui cum minori testium numero quàm duorum matrimonio clandestino interfuerit, esse grauiter arbitrio Ordinarij puniendum, ex his verbis colligit Sanch.*d. lib.3.disp.48.n.2.in fine,* & Gaspar Hurtado *de matrimon.disp.5.diffic.17.n.54.vers.deinde.*

142. Pœnam suspensionis triennalis ab officio (non tamen ipso facto) impositam Parocho, vel alij Sacerdoti assistendi matrimonio clandestino sine aliis testibus, de qua *in cap.vltim.§. fin.de clandest. desponsat.* non esse sublatam per hoc decretum, sed præterea licere Ordinario in illum alia Pœna arbitraria animaduertere ad eius temeritatem, & præsumptionem coërcendam, tradunt Verac.*in appendice ad speculum dub.11 in fine,* Maiol.*de irregular. lib.3 .cap.23.n.16.* Salzed. *d.c.76.vers. octauo non est obliuioni,* Petr. de Ledesma *in summa part.1. de Sacrament.* vbi de Sacrament.matrim.*cap.6.concl.4. dub.16.* Fr.Emman.etiam *in summa tom.1.cap.221. num.4.* Ægid. de Coninck *d. disp.27.n.84.* Franc. Molin. *d.lib.2. different.11.n.147. cum seqq.* Mat. Alter. *de censur.tom. 2. disp.11. de suspens. cap.5. in princip.* Ego ipse *d. alleg.32. num. 162.& d. c.21. num.106.*

Contra Mariens. *l.1. gloss.7.num.2. in fine, tit.1. lib.5 noua recopil.* Sanch. *d. lib.3.disp.48.num.4.* Gaspar Hurtado *d. disput.5.diffic.17.n.55.* existimantes cessare hodie dictam suspensionem triennalem per pœnam arbitrariam impositam in hoc decreto.

Si proprius Parochus, vel alius Sacerdos Regu- 143.
laris, aut secularis de eius licentia intersit matrimonio valido, clandestino tamen ob denunciationum omissionem, cùm Tridentinum in hoc nullam statuat pœnam, standum esse pœnæ *d.c. vlt.* ac proinde suspendendum esse triennio, resoluunt Henriq.*d.lib.11.c.5.§.6.* Maiol. *d.lib.3.c.25.n.17. & 18.* Sanch.*d.lib.3.disp.48.n.5.*

Parochum ob licentiam concessam alij Sacerdo- 144.
ti assistendi matrimonio clandestino tantùm incurrere prædictam triennalem suspensionem, de qua *in d. cap. vltim.* quia Concilium suspendit Parochum, vel alium Sacerdotem coniungentem, & non exprimit dantem licentiam, mandantem, vel consulentem, affirmant Sanch. *d.lib.3. disput.49.* Mat.Alter.*d.cap.5.vers.secunda principalis quæstio.* Ego ipse *d.alleg.32.n.163.*

Suspensum ab officio, qui interfuit matrimonio 145.
clandestino, non esse suspensum à beneficio, quia *d.cap. vltim.* solùm mandat suspendendum esse ab officio, tenent Sanch.*d.lib.3.disput.31.* Mat.Alter. *d.cap.5.vers.quartò dubitatur.* Ego ipse *d.alleg.32. num.165.*

Episcopum in huiusmodi triennali suspensione 146.
dispensare non posse, resoluunt Cou. *de sponsal.p. 2.cap.6.in princ.num.14.* Henriq. *in summ.lib.13.c. 39.§.3.* Sanch.*d.lib.3.disp.52.* Mat.Alter.*d.c.5.vers. quinto.* Ego ipse *d.alleg.32.n.166.*

Nec virtute Concilij *sess.24. de reform.c.6.* id Episcopo permissum esse asserunt Sanch.*d.disp.32. n.4.* Mat. Alter.*d.c.5.prope finem.* Ego ipse *dicta alleg.32. n.176.* ex ea ratione, quia hæc suspensio non incurritur ipso iure, sed per sententiam iudicis cognitione præmissa de delicto, vnde supponitur delictum deductum ad forum contentiosum.

bb Necnon ipsos contrahentes, &c.] Vide Gaspar 147.
Hurtado *de matrim. disput.5.diffic.16.num.52.* vbi etiam addit per *cap.fin.de clandest.despons.* contrahentes clandestinè absque testibus, & forsan etiam absque proprio Sacerdote, vbi Tridentinum non viget, puniendos esse pœna arbitraria, & eorum prolem esse illegitimam quando contrahunt in gradu prohibito, quamuis ignoranter, & *num.53.* subdit quòd in aliquibus diœcesibus contrahentes absque Parocho, & aliis testibus excommunicantur ipso facto excommunicatione synodali, & quòd in Hispania per *l.1. tit.1. lib.5. noua recop.* mulctantur pœna priuationis omnium bonorum, & exilij ab ea, & quòd possint à parentibus exhæredari.

148. ℽℽ *Praterea eadem S. Synodus hortatur vt coniuges ante benedictionem*, &c.] Vide Rebell. *d. p. 2. lib. 2. q. 7. n. 2.* Franc. Leon. *in thesauro fori Ecclesiast. p. 2. cap. 9. num. 48. vers. nam licet*, Ægid. de Coninck *d. tom. 2. disp. 27. à num. 71.* Basil. Pont. *de impediment. matrim. c. 26. §. 2. condit. 4. vers. ex quibus*, metipsum *d. alleg. 32. n. 179.*

149. Vnde peccatum mortale non esse matrimonium consummare ante Ecclesiæ benedictionem sublato scandalo, & contemptu legis Ecclesiasticæ, maximè si probabile sit incontinentiæ periculum, resoluunt Paol. Fusc. *de Visitat. lib. 2. cap. 3. n. 21.* Con. *de sponsal. part. 2. c. 7. n. 2.* Viuald. *in candel. aureo part. 1.* vbi de matrim. *num. 267.* Ledou. Lop. *in instruct. conscient. part. 1. de matrim. vers. deinde disceptari solet*, Perez *l. 1. vers. quari potest. tit. 1. lib. 5. ord.* Matienf. *ad rub. tit. 1. gloss. 1. n. 98. lib. 5. noua recop.* Petr. de Ledesma *de matr. q. 45. art. 5. punct. 3. dub. 1. & in summ. part. 1. de Sacrament.* vbi de Sacrament. matrim. *c. 6. concl. 7. prope fin.* Spin. *d. gl. 15. princ. num. 18.* Henriq. *d. lib. 11. cap. 3. §. 7. in fine, & cap. 7. §. 3. & cap. 16. §. 3.* Cened. *ad Decretal. collect. 49. num. 3. & pract. ac canonic. quæst. lib. 1. q. 30 prope fin.* Rebell. *d. part. 2. lib. 2. quæst. 7. n. 5.* Ægid. de Coninck *d. tom. 2. disp. 27. num. 71. cum seqq.* Basil. Pont. *de impediment. matrim. cap. 26. §. 2. vers. ex quibus*, Sanch. *d. lib. 3. disput. 22.* Guttier. *de matrim. cap. 47. num. 3. & cap. 106. num. 13.* Bonacin. *eod. tract. quæst. 4. puncto 6. num. 1. in fine, & n. 4. vers. rogabis quartò.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 181. & d. c. 21. num. 96.*

150. ♂♂ *Statuitque benedictionem*, &c.] Benedictionem nuptialem omnino omittere esse tantùm peccatum veniale, quia est sacramentale quoddam, quod non apparet magni momenti, neque valdè congruens progressui matrimonij, tenent Sanch. *d. lib. 3. disput. 82. n. 6.* Gaspar Hurtado *de matrim. disp. 5. diffic. 25. n. 83.*

Contra Ochagau. *tract. 5. q. 5.* & alios existimantes esse mortale.

151. Benedictionem coniugalem non posse nisi inter Missarum solemnia fieri, resoluit Aldan. *d. tit. 8. num. 31.* vbi asserit decisum *in Pisauren. 13. Iulij 1630.*

152. Contrahentes secundas nuptias, & in prioribus benedictionem accipientes non teneri, nec posse in secundo matrimonio recipere benedictiones, quamuis vnus ex coniugalis tantùm secundò nubat, & fortè primum eius matrimonium fuerit inualidum, resoluunt Nauar. *in man. cap. 22. n. 83.* Perez *l. 1. vers. est alia pœna tit. 1. lib. 5. ordin.* Mozz. *de contract. tit. de matrim. cap. de naturalib. matrim. num. 10.* Menoch. *de arbitr. casu 417. num. 2.* Cened. *ad Decretal. collect. 49. n. 1.* Ægid. de Coninck *d. disp. 27. dub. 8. num. 72.* Guttier. *d. c. 106. n. 14. cum seqq.* Sanch. *lib. 7. disput. 82. num. 15.* Rebell. *d. part. 2. lib. 3. quæst. 20. num. 2.* Bonacin. *d. q. 4. puncto 6. num. 4.* Gaspar Hurtado *d. diffic. 23. n. 84.* ex ea ratione, quia benedictiones huiusmodi non respiciunt nuptias, sed personas.

153. Consuetudini legitimæ diœcesum circa secundas nuptias benedicendas standum esse asserunt Posseuin. *de officio Curati c. 10. n. 48.* Gaspar Hurtado *d. diffic. 23. num. 74. in fine*, & illam generaliter obtinere vt possit benedictio solemniter fieri si fœmina nondum fuisset benedicta, obseruant Con. *de sponsalibus part. 2. c. 8. §. 1. n. 2.* Greg. *l. 2. verb. no denen ser velados tit. 1. p. 4.* Marc. Antonin. Genuens. *in pract. Archiep. Neapol. c. 59.* Mar. Altet. *de cens. tom. 2. disp. 11. de suspens. c. 4. vers. tertiò dubitatur*, Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles.* *resol. 315. in fine in 2. edit.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 184.* sed Sanch. *lib. 7. disp. 82. n. 23.* aliter sentit.

Benedicendos esse sponsum & sponsam si contractis sponsalibus per verba de futuro antequam coram Parocho, & testibus matrimonium contraxerint, inuicem se cognouerint, tenet Aldan. *d. tit. 8. n. 40.* attestans sic fuisse decisum *sub die 2. Octobris 1593.*

ƚƚ *A proprio Parocho.*] Sufficere Parochum vtriusuis contrahentis, resoluunt Cened. *ad Decretal. collect. 7. n. 8.* Sanch. *lib. 7. disp. 82. n. 4.* Armendar. *d. l. 1. de matrim. n. 32.* Guttier. *de matrim. cap. 106. num. 8. & 9.* Bonacin. *d. q. 4. puncto 6. n. 3.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 185.* 154.

Contra Paol. Fusc. *de Visitat. lib. 2. cap. 3. n. 21.* Causlcan. *part. 2. decis. 12. à n. 21.* Ceuall. *d. q. 604. n. 148.* existimantes non esse integrum vtriusuis contrahentis Parocho benedictiones huiusmodi impartiri, sed id esse Parochi mulieris.

Parochum proprium debere recipere eleemosynam occasione benedictionis, & non alium tenul *d. cap. 21. num. 99.* vbi dixi ita fuisse decisum à S. Congr. Rit. *in Acheronsina 25. Ianuary 1602.* 155.

ℓℓ *Nisi ab ipso Parocho, vel Ordinario licentiam*, &c.] Episcopos, & similes iurisdictionem ordinariam habentes in suis diœcesibus, necnon & eorum vicarios generales posse licentiam concedere impartiendi benedictiones nuptiales suis subditis, resoluit Guttier. *de matrim. cap. 96. n. 7.* 156.

ɯɯ *Quod si quis Parochus*, &c.] Sacerdotem tam secularem, quàm Regularem coniungentem in matrimonium, vel benedicentem subditos alterius Parochiæ absque licentia proprij Parochi, vel Ordinarij, remanere suspensum ab officio donec ab Ordinario Parochi obtineat absolutionem, resoluunt Henriq. *in sum. lib. 13. q. 38. §. 2. in fine litt. E, & cap. 39. §. 3. litt. C*, Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 3. quæst. 2. art. 1.* Portel. *in dub. regular. verb. matrimonium n. 1.* Hieron. Roderic. *in compendio q. Regul. resol. 93. n. 6.* Soar. *tom. 5. disp. 31. sect. 1. num. 18.* Sanch. *d. lib. 3. disp. 52. num. 4.* Bonacin. *de censur. disp. 3. q. 6. puncto 5. n. 19.* Gaspar Hurtado *in simili tract. de censur.* vbi de suspens. *diffic. 13. n. 40. vers. nono, & de matrimon. disp. 5. diffic. 17. num. 57. & diffic. 23. in fine.* Ego ipse *d. alleg. 32. num. 86. cum seqq.* 157.

ɵɵ *Siue Regularis.*] Sacerdotes Regulares matrimonia ministrantes, siue solemnizantes, non habita super his Parochialis Presbyteri licentia speciali vltra suspensionem, quam ipso iure incurrunt per hoc decretum, ipso facto excommunicatos esse, excommunicatione Sedi Apostol. reseruata, de qua *in Clem. 1. de priuileg.* tenent Nauarr. *cons. 1. n. 7. de pœnis in antiq. & cons. 10. de constit. in nouis*, Marol. *de irregul. lib. 3. c. 25. n. 12. vers. clandestinum*, Vgolin. *de officio, & potest. Episc. cap. 15. §. 12. num. 8.* Sanch. *d. lib. 3. disp. 48. num. 8. & 9.* Molfes. *d. tract. 4. cap. 8. n. 66.* Mat. Altet. *de censur. tom. 2. disp. 11. cap. 4. vers. sed quæres*, Ludouic. Miranda *in man. Prælat. tom. 1. quæst. 48. art. 2.* Hieron. Roder. *in compendio quæst. regul. resol. 93. num. 6.* Ego ipse *d. alleg. 32. num. 192. & d. c. 21. n. 105.* 158.

Contra Henriq. *in summ. lib. 13. cap. 38. §. 2. in commento littera E*, Soar. *tom. 5. de censur. disp. 12. sect. 4. n. 13.* Sayr. *in simili tr. lib. 4. c. 15. n. 10.* Bonac. *eod. tract. disp. 3. q. 6. puncto 5. n. 19. in fine, & de matrimon. q. 4. puncto 6. n. 3.* Basil. Pont. *de impediment. matrim. c. 26. §. 2. vers. ex quibus, condit. 10. & §. 6. in princ.* existimantes Religiosum benedicendo absque præfata licentia præter suspensionem non incurrere excommunicationem latam *in d. Clem. 1.*

ɪɪ *Ausus*

159. ss *Ausus fuerit.*] Ergo quamlibet ignorantiam etiam crassam excusare à suspensione, dummodo non sit ita crassa vt sit ingens temeritas, resoluunt Sanch. *d. lib. 3. disput.* 48. *n.* 7. Guttier. *de matrimon. c.* 75. *n.* 16.

160. tt *Tandiu suspensus maneat.*] Ergo ipso iure, quia sunt verba præsentis temporis, quæ latam sententiam important, vt per Franc. Molin. *d. differ.* 11. *n.* 150. quem refero *d. c.* 21. *n.* 108.

161. Hanc suspensionis pœnam non dum ad officium, sed etiam ad beneficium extendi posse, resoluunt Franc. Moliu. *d. differ.* 11. *num.* 149. Hurtado *de censur. tractat. de suspens. difficult.* 15. *num.* 40. *vers. nono.*

λλ *Quandiu ab Ordinario.*] Ergo etiam ab eius vicario, vt per Sanch. *d. lib. 5. disp.* 52. *n.* 4. Mat. Alter. *de censur. tom. 2. disp.* 11. *de suspens. c.* 5. *in fine.*

162. μμ *Habeat Parochus librum*; &c.] Parochum teneri habere librum in quo coniuges, testes, locum contractus, diem, mensem, & annum describat, per hoc decretum aduertunt Fusc. *de visitat. l.* 2. *cap.* 3. *num.* 26. Nauarr. *in man. cap.* 62. *n.* 79. *vers. quinto*, Azened. *l.* 8. *num.* 2. *tit.* 1. *lib.* 5. *noua recop.* Ceuall. *d. quæst.* 604. *n.* 138. Henriq. *d. lib.* 11. *c.* 7. §. 4. Thom. Valasc. *alleg. iuris tom.* 1. *alleg.* 72. *n.* 106. Posseuin. *de officio Curati c.* 6. *n.* 44. & *c.* 12. *n.* 42. Homobon. de Bonis *de humana vita statibus p.* 1. *c.* 14. *in fine*, Nicol. Genoa *de priuata scriptura l.* 5. *q.* 6. Molfes. *in summ. Theolog. moral. tract.* 4. *c.* 8. *num.* 68. Stephan. Gratian. *discept. forens. c.* 653. *num.* 63. & *seq.* Basil. Pont. *de impediment. matrim. c.* 26. §. 2. *vers. ex quibus, condit.* 9. Ægid. de Coninck *d. tom.* 1. *disp.* 27. *num.* 74. Rebell. *d. p.* 2 *lib.* 2. *quæst.* 7. *n.* 6. Ego ipse *de officio, & potest. Parochi c.* 7. *n.* 6. vbi *n.* 9. posui formulam obseruandam à Parochis in describendis matrimoniis in libris ad id deputatis.

163. Et addit obligari Parochum sub mortali propter finem necessariam vitandi lites, tenent Sanch. *d. lib.* 3. *disput.* 15. *n.* 22. Valer. Reginald. *d. lib.* 31. *n.* 242. *vers. vlt.* Guttier. *de matrim. c.* 60. *n.* 9. Nald. *in summ. verb. Parochus n.* 20. Basil. Pont. *loco proximè citato*, Posseuin. *d. c.* 12. *n.* 44. Ego ipse *d. alleg.* 32. *n.* 147. & *d. c.* 7. *n.* 8.

164. Vnde ex partita desumpta ab hoc libro, etiam mortuis testibus, & Parocho scribente absque aliis probationibus plenè probari matrimonium, concludunt Caualcan. *decis.* 12. *sub n.* 22. *vers.* & *liber Parochi p.* 2. Mascard. *de probat. conclus.* 672. *n.* 18. *cum seqq.* Menoch. *cons.* 199. *num.* 5. Lancel. Gallia *cons.* 15. *num.* 3. Sanch. *d. lib.* 3. *disp.* 15. *num.* 22. Franc. Molin. *de ritu nupt. lib.* 1. *compar.* 9. *à n.* 35. Mar. Antonin. *var. resolut. l.* 1. *resol. fin. casu* 33. *vers. nihilominus*, Aloys. Ricc. *decis. Curia Archiepisc. Neapol. part* 4. *decis.* 238. *n.* 6. Giurba *ad consuetud. Messanenses c.* 1. *gloss.* 1. *p.* 1. *n.* 19. Rot. *decis.* 750. *n.* 1. *p.* 1. *diuers.* & *decis.* 340. *p.* 2. *etiam diuers.* D. Noguerol. *alleg.* 23. *num.* 104.

165. Vt fides desumpta ex hoc libro in iudicio probet necessariò faciendam cum formali transcriptione partitæ de Verbo ad verbum sicut iacet, aduertunt Bellarmin. *in annot. ad Greg. XV. decis.* 359. *num.* 9. Ferentil. *in annot. ad Buratium dec.* 11. *n.* 5. Rota *in Toletana capellæ* 18. *Maij* 1615. *coram R. P. D. mei Pirouano, & in Æsina bonorum* 17. *Maij* 1617. *coram bona mem. Andrea.*

166. νν *Sua peccata diligenter confiteantur.*] Contrahentes igitur matrimonium cum peccato mortali indignè recipere Sacramentum, ac proinde peccatum mortale incurrere, resoluunt Fr. Emman. & Sanch. citati à Guttier. *de matrim. c.* 83. *num.* 15. & à Bonacio. *in simili tract. quæst.* 4. *puncto* 6. *num.* 1. *vers. sexto*, quibus adde Fernand. *in examine Theologiæ moralis p.* 3. *c.* 18. §. 1. *n.* 8.

Eos tamen non committere duo peccata mortalia, vnum quatenus recipiunt Sacramentum, alterum verò quatenus administrat, sed solùm quatenus recipiunt, tenent. Sayr. *de Sacrament. in genere l.* 2. *c.* 7. *quæst.* 1. *art.* 5. Sanch. *lib.* 2. *disput.* 6. *num.* 4. Bonacin. *de Sacrament. disp.* 1. *quæst.* 3. *punct.* 2. §. 2. *num.* 10. Nec aliud incurrere peccatum quatenus videntur præceptum Concilij in præsenti confessionem præcipientis violare, quia consilium, & non præceptum quoad hoc continet decretum in præsenti tradunt Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. part.* 2. *c.* 9. *num.* 49. Basil. Pont. *de impediment. matrimon. cap.* 16. §. 2. *vers. ex quibus, condit.* 1. Ego ipse *d. alleg.* 32. *num.* 172.

Non licere absolutè, & per longum tempus, aut vbi sponsi instarent, detinere matrimonium, donec contrahentes orationem saltem Angelicam, & Dominicam, Symbolúmque fidei, præcepta Decalogi & Ecclesiæ, ac septem peccata capitalia didicerint, expedire tamen similiter, & absque violentia ad breue tempus impedire, tradunt Sanchez *d. lib.* 3. *disput.* 15. *sub num.* 19. Campan. *in diuersor. iuris Canonic. rubric.* 11. *c.* 14 *num.* 7. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Ecclesiast. decis.* 638. *in* 1. *edit.* aliàs *resolut.* 576. *in* 2. *edit.* Ego ipse *d. allegat.* 32. *numero* 173. 167.

Contra Barthol. à Ledesma *de matrim. dub.* 11. Veg. *lib.* 3. *summ. casu* 211. existimantes impediri posse ob dictam causam ne matrimonium contraharent, nisi contrahentes præ senio, aut ingenij ruditate prorsus incapaces sint.

ξξ *Si qua prouincia*, &c.] Antiquas consuetudines laudabiles, quæ in contrahendis matrimoniis obseruari solitæ sunt, decretum in præsenti non tollere, asserit Franc. Molin. *d. l.* 2. *differ.* 11. *n.* 151. Laudabiles autem consuetudines illas dici, quæ canonicis decretis non aduersantur tradunt de hoc decreto loquentes Cened. *ad Decret. collect.* 58. *n.* 6. & Franc. Molin. *d. differ.* 11. *n.* 151. & 156. subdit quandoque laudabilem dici consuetudinem, quæ iuri communi aduersatur, cùm ex temporum mutatione mutari quoque sæpe & statuta, & consuetudinet etiam inter contrarias expediat, *cap. fin. de consang.* & *affin.* 168.

οο *In singulis suarum diœcesum Parochialibus*, &c.] Ratione speciali fit in hoc Decreto præceptum publicationis in singulis Parochialibus Ecclesiis, cùm aliàs sufficiat cæteras leges & Principum constitutiones in Curia publicari, etiamsi reuocatoriæ fuerint aliarum legum, & constitutionum, vt aduertit Anguian. *de legib. lib.* 4. *controuers.* 1. *n.* 27. *cum seqq.*

ππ *Et huiusmodi decretum in vnaquaque Parochia*, &c.] Necessariò requiri in Parochiis publicari hoc decretum ad hoc vt robur suum accipiat, nec in publicationem in diœcesana Synodo factam æquipollere, decisum refert Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra, lib.* 4. *tit.* 3. §. *l.* 1. *de matrimon. n.* 62. Et rationem reddit Basil. Pont. *de impedim. matrimon. cap.* 26. §. 2. *vers.* 4. dicens hoc non nasci ex eò quòd lex ad sui obligationem exigat vt acceptetur à populo, sed ex speciali dispositione Ecclesiæ in hoc casu, quæ hanc legem obligare noluit, nisi post promulgationem in singulis Parochiis factam, trigintaque à publicatione diebus elapsis. 169.

Ad matrimonium igitur contrahendum coram Parocho, & testibus obligari eos, apud quos promulgatum est Concilium Tridentin. & receptum, 170.

qua

qua publicatione nondum factam nullam obligationem arctare habitatores, nec ignorantes ligare, prout in quibusdam Galliæ & Poloniæ partibus, tradunt Petr. de Ledesma *in summ. p. 1. de Sacram.* vbi de sacram. matrim. *c. 6. concl. 4. dub. 5.* Ceuall. *d. q. 603. num. 143.* Nauarr. *cons. 8. n. 1. sub tit. de clandest. despons.* Henriq. *d. lib. 11. cap. 33. §. 8.* Galer. *in margarit. casuum conscient. verb. matrimonium pag. 163. col. 2.* Sanchez *d. lib. 3. disp. 18. n. 1.* Molfes. *in summa Theolog. moral. tr. 4. c. 9. num. 19.* Rebell. *d. l. 2. quæst. 7. sect. 3.* Gutrier. *de matrim cap. 61. num. 12.* Basil. Pont. *d. §. 5. vers. quarto.*

171. Vnde illos, qui sunt incolæ vnius loci, in quo promulgatum, & acceptatum est Concilium, si aliò migrent, vbi non est acceptatum, posse ibi validè contrahere, seruata, quoad fieri possit, antiqua lege ecclesiastica, siue illac transeant, siue domicilium ibidem collocauerint, asseruor Petr. Ledesm. *de matrim. quæst. 45. art. 4. puncto 3.* Henriq. *d. lib. 11. cap. 8. §. 8.* Sanch. *d. lib. 3. disp. 18. num. 28.* Valer. Reginald. *d. lib. 31. num. 176.* Basil Pont. *d. c. 26. §. 2. vers. hinc etiam fit eos, & de matrimon. l. 5. c. 9.* Rebell. *d. part. 5. lib. 2. quæst. 7. n. 15.* Ægid. de Coninck *d. disput. 27. dub 1. num. 14.* Gutrier. *d. cap. 61. n. 12.* Bonacin. *d. quæst. 2. puncto 8. n. 5.* Molfes. *d. tract. 4. cap. 9. num. 21.* Filliuc. *d. tract. 10. cap. 6. num 200.* Homobon. de Bonis *de examine eccles. tract. 51. c. 7. quæs. 17. resolut. 3. vers. secundo,* Gaspar Hurtado *de matrimon. disput. 5. diffic. 4. in princip.* Aldan. *in compendio canon. decis. lib. 1. tit. 8. n. 40.* vbi id verum credit si recessus à loco habitationis fuisset factus ad euitanda impedimenta, puta inimicitias, & obstacula parentum, secus si recessus fuit factus per fraudem, quia aderat impedimentum, & refert sic fuisse decisum *sub die 7. February* 1602. cuius memini *de officio & potest. Parochi, c. 21. n. 92.*

172. Hinc etiam matrimonium non esse legitimum si contrahatur inter se conferentes ad locum in quo Concilium non est promulgatum sub animo sine Parocho & testibus contrahendi, resoluit Aldan. *d. tit. 8. n. 41.* asserens decisum *in Colonien. 5. Septembris 1656. & in Antuerpien. 16. Decembris* 1628. quarum memini *d. c. 21. n. 93.*

Incolam illius loci, in quo non est acceptatum 173.
Concilium Trid. teneri matrimonium contrahere coram Parocho & testibus, si diuertat ad locum, in quo est receptum, tenent Petr. de Ledesma *d. q. 45. puncto 3. ad fin.* Sanchez *d. lib. 3. disput. 18. num. 26.* Valer. Reginald. *d. lib. 31. n. 176.* Ægid. de Coninck *d. tom. 2. disp. 27. dub. 1. ad fin.* Molfes. *d. tract. 4. c. 9. n. 50.* Bonacin. *d. puncto 7. n. 5.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 155. & d. cap. 21. n. 94.*

Episcopum non posse matrimonia inualidare 174.
per sua decreta synodalia, quæ clandestinè, & sine Parocho, & testibus contracta essent, si ibi non est promulgatum Concilium Trid. itavt matrimonia etiam post huiusmodi decretorum publicationem aliter contracta, si nullum obstet legitimum impedimentum, valida ac firma sint, resoluit Aldan. *d. tit. 8. n. 43.* asserens quòd ideo coniuges, qui aliàs inter se validè matrimonia contraxerunt, illisque postea per Episcopum tanquam contra formam sui decreti nullis declaratis separati fuerunt, ac insimul habitare desierunt, omnino cogendi sunt, vt in dictis matrimoniis contractis permaneant, atque vnà simul tanquam veri coniuges cohabitent: ij verò qui primis matrimoniis aliàs validè, & publicè contractis & consummatis ab Episcopo vigore dictorum decretorum nullis declaratis, secundò contraxerunt, similiter ad priora redire, & in illis permanere cogendi sunt, & huiusmodi secunda matrimonia post publicationem & consummationem priorum contracta nullo modo, etiam prætextu cuiusvis grauis, & eminentis scandali tolerari possunt, ac debent; & in fine testatur ita fuisse decisum *in Ruff. 18. Nouembris, & 2. Decembris* 1628.

pp *Post triginta dies, &c.*] Ab hoc tempore obli- 175.
gare quoad annullationem matrimonij etiam ignorantes, post Medin. Henriq. & Petr. de Ledesma, resoluunt Sanchez *d. lib. 3. disp. 17. n. 10. ad finem,* Gutrier. *de matrim. c. 61. n. 11.*

Vnde ea matrimonia irrita in præsenti declarari quæ post triginta dies à die publicationis huius decreti in Parochia factæ clandestinè contrahuntur, refert decisum Armend. *d. l. 1. de matrim. n. 65.*

Cognatio spiritualis orta ex Baptismo, aut Confirmatione, inter quas personas contrahatur.

CAPVT II.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *De cognatione spirituali Pius V.*
3. *Patrini duo ad summum, vnus vir, vnaque fœmina adhibentur in Baptismo.*
4. *Cognatio contrahitur cum omnibus si plures duobus designati suscipiant baptizatum de Baptismo.*
5. *Designare, & admittere in Baptismo plures quàm vnum, & vnam, est peccatum mort.*
6. *Episcopus non potest dispensare vt duo viri, vel duæ fœminæ simul suscipiant.*
7. *Patrinos adhibere non est de essentia sacramenti Baptismi.*
8. *Patrini in Baptismo debent esse baptizati, & in Confirmatione confirmati.*
9. *Hæreticus suscipiendo, vel baptizando cognationem contrahit.*
10. *Excommunicati, interdicti, & criminosi non possunt esse patrini.*
11. *Mutus homo, & muta mulier prohibentur esse patrini.*
12. *Abbates, Monachi, & Religiosi saltem claustrales prohibentur esse patrini.*
13. *Pueri cuiuscumque ætatis possunt esse susceptores legitimi, & contrahunt cognationem suscipiendo, modò habeant vsum rationis.*
14. *Patrini possunt esse minores baptizato.*
15. *Cognatio spiritualis oritur ex Baptismo non solemni priuatim facto.*
16. *Baptizans laicum in extremo necessitatis articulo contrahit cognationem spiritualem.*
17. *Cognationem nullam contrahit leuans in Ecclesia vbi seruata fuerunt necessitates verè domò baptizatum.*
18. *Matrimonium liberè, & licitè contrahi potest inter personas in hoc decreto nominatim expressas.*
19. *Cognatio spiritualis non contrahitur inter ipsosmet patrinos.*
20. *Cognatio spiritualis à viro contracta non transfunditur in vxorem, vel è contra.*
21. *Vir, & vxor suscipientes alienum puerum in Baptismo non peccant.*

22. *Patrinus potest matrimonium contrahere cum ea, cum qua simul alienum filium suscepit.*
23. *Matrimonium contractum sine dispensatione inter filium suscipientis, & baptizatum valet.*
24. *Cognatio spiritualis non contrahitur inter infidelem baptizantem, & fidelem baptizatum.*
25. *Cognationem aliquam non contrahit fidelis baptizans, aut suscipiens filium infidelium, cum parentibus infidelibus.*
26. *Procurator non sibi sed mandanti contrahit cognationem spiritualem.*
27. *Cognatio spiritualis contrahitur inter suscipientem in Baptismo, ac parentes carnales licèt illegitimes suscepti.*
28. *Parochus debet habere librum in quo describat omnes qui in Ecclesia sua baptizantur.*
29. *Baptismus, & etas, probatur ex partita extracta per Parochum à libro Baptismi.*
30. *Origo etiam probatur.*
31. *Compatres duo, vel commatres si in libro Baptismi sint descripti, ratione incertitudinis prohibentur inter se contrahere.*
32. *Cognationē contrahūt plures quàm duo suscipientes in Baptismo, quorum nullus fuit designatus.*
33. *Cognationem contrahunt omnes designati à parentibus, vel ab aliis curam infantis habentibus modò tangant simul.*
34. *Cognatio contrahitur cum eo quem vocauit Parochus casu in Ecclesia ingrediente, non admittendo designatum à parentibus.*
35. *Contactus requiritur ad contrahendam cognationem spiritualem.*
36. *Cognatio spiritualis contrahitur in hoc casu.*
37. *Cognationem spiritualem non contrahit mulier ex eo quòd defert puerum baptizandum vsque ad ianuam Ecclesia.*
38. *Decreti huiusmodi dispositio militat in cognatione orta ex Confirmatione, sicut militat cognatione orta ex Baptismo.*
39. *Patrinus in Confirmatione debet esse alius ab eo, qui tenuit in Baptismo.*
40. *Vnus non potest in Confirmatione tenere vltra duos eadem die.*
41. *Cathechismus sublatus est per hoc decretum.*

DOcet experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia: in quibus vel non sine magno peccato perseueratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur. Volens itaque sancta Synodus huic incommodò prouidere, & à cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit, α *vt vnus tantùm* siue vir, siue mulier, iuxta sacrorum [a] Canonum instituta, vel ad summum vnus, & vna baptizatum β *de Baptismo* suscipiant; γ *inter quos, ac baptizatum ipsum,* & illius patrem, & matrem, necnon inter baptizantem, & baptizatum: δ *baptizatique patrem, ac matrem* tantùm [b] spiritualis cognatio contrahatur. Parochus, antequam ad baptismum conferendum accedat, ε *diligenter ab iis, ad quos spectabit, sciscitetur,* quem, vel quos elegerint, vt baptizatum de sacro fonte suscipiant, & eum, vel eos tantùm ad illum suscipiendum admittant, ζ *& in libro eorum nomina describat*, doceátque eos quam cognationem contraxerint, ne ignorantia vlla excusari valeant. η *Quod si alij, vltra designatos,* baptizatum θ *tetigerint*, cognationem spiritualem nullo pacto contrahant: [c] constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. Si Parochi culpa, vel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarij puniantur [d] ι *Ea quoque cognatio, qua ex Confirmatione* contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusque patres, & matrem, ac tenentem non egrediatur: κ *omnibus inter alias personas*, huius spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.

a Cap. non plures decō. secr. dist. 4. & c. quāuis de cogn. spirit. in 6
b Cap. super quibus pyttacium. &c. fin. 30. q. 3 c. 1. c. super eo & ferè per totū. de cogn. spirit. c. 1. eod. tit. in 6.
c Cap. quāuis de cogn. spirit. in 6.
d Conc. Maguns c. 55. c. 2. 30. q. 1. c. 1. de cogn. spirit. in 6.

1. VIde Galleg. *in speciali tract. de cognatione spirituali*, Couarr. *de spons. p. 2. c. 6. §. 4.* Nauarr. *in man. c. 22. n. 37. & num. 140.* Iacob. de Graff. *in aureis decis. p. 1. lib. 2. c. 85. n. 4.* Henriq. *in summ. lib. 22. cap. 11.* Fr. Emman. *in summ. tom. 1. c. 226.* latè Iodoc. Cocc. *in thesauro cathol. tom. 2. lib. 5. art. 13.* Petr. de Ledesm. *in sum. p. 1. de Sacram.* vbi de sacr. matrim. *c. 17. & de sacram. Baptismi, cap. 13.* Aloys. Ricc. *in collect. decis. p. 4. collect. 1224.* Ludou. Beia *respons. casuum conscient. p. 2. casu 16.* Sanch. *de matrim. lib. 7. disp. 54.* Gutier. *in simili tr. c. 100.* Bonac. *eod. tract. q. 3. punct. 5. §. 2.* Gasp. Hurtado *eodem tr. disp. 18.* Galen. *in margar. casuum consciens. verb. cognatio*, Franc. Leon. *in thesauro fori eccles. p. 2. c. 9. n. 61. cum seqq.* Fernand. *in examine Theolog. moralis, p. 3. cap. 2. §. 9. & 10.* Vgol. *de offic. & potestate Episc. c. 15. §. 6. à n. 8. & c. 25. §. 1.* Rebello *de obligat. iust. p. 2. lib. 3. quest. 6.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 148. cum seqq.* Ægid. de Coninck *de sacrament. & censur. tom. 2. disp. 32. n. 22. cum multis seqq.* Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra, lib. 4. tit. 15. l. 1. de matr. n. [illegible] 3. cum seqq.* Molfes. *in summa Theologia moralis tr. 4. c. 1[illegible] n. 12 cum seqq.* Vincent. Filliuc. *in q. moral. tom. 1. tract. 10. num. 188. cum seqq.* Aldan. *in compendio canon. dec[illegible] lib. 3. ti[illegible] n. 50 cum [illegible]* Sel[illegible] *canonicis. [illegible]76.* Ioan. Sanci. *in select. disp. 40. n. 10. cum seqq.* Torreblanca *de iure spirit. lib. 2. c. 15. n. 64. cum seqq.* metipsum *de officio & potestate Episcopi, p. 2. alleg. 30. n. 32. cum seqq. & de officio & potest. Parochi, c. 18. n. 21. cum seqq.*

De cognatione spirituali, & eius impedimentis emanauit constitutio Pij V. super declaratione huius decreti incip. *Sanctissimus*, publicata *die* 20. *Augusti* 1566. & alia eiusdem Pontificis incip. *Cùm illius vicem, sub dat. quartò Kal. Decembris* 1556. 2.

α *Vt vnus tantum, &c.*] Vnum tantùm iuxta prisca Canonum statuta adhiberi patrinum in Baptismo, vel ad summū duos, scilicet vnum virum vnāque fœminam, vt voluit Concil. *in præsenti*, tenet Possevin. *de officio Curati, c. 6. n. 33.* quem refero, *d. alleg. 30. n. 40.* vbi *n. 43.* resolui præcitata verba huius cap. esse intelligenda de Baptismo tantum patrino, ac proinde cùm sit correctorium iuris antiqui *in c. vlt. de cognat. spirituali in 6.* debere restringi, nec ampliari posse ad confirmationem, & sic vltra terminos in quibus loquitur. 3.

Contra Tolet. *in instruct. Sacerd. lib. 1. c. 24. n. 11.* Sanch. *lib. 7. disp. 57. n. 9.* existimantes Concilium in præsenti idem omnino voluisse quoad omnia statuere in patrino confirmationis, & totum *d. cap.* per illud restringi.

Si

4. Si tamen plures duobus designati suscipiant baptizatum de Baptismo, cum omnibus cognationem contrahi, tradunt Sayr. *in florib. decis. sub tit. de cognat. spirit. decis.* 4. Vgolin. *de officio, & potest. Episcopi, c.* 25. §. 1. *n.* 5. Ego ipse *d. alleg.* 30. *num.* 45. refert decisum Armendar. *d. l.* 1. *de matrim. num.* 82. Gaspar Hurtado *d. disp.* 18. *diffic.* 4. *n.* 15.

5. Designare & admittere in Baptismo plures quàm vnum, & vnam, esse peccatum mortale, vtpote contra prohibitionem antiquam, & huius decreti, resoluunt Fr. Emman. *in sum. tom.* 1. *c.* 226. *n.* 1. Vega *p.* 1. *c.* 33. *casu* 39. Bonacin. *de matrim. q.* 3. *punct.* 3. §. 2. *n.* 32. Gasp. Hur. *in similiter. disp.* 18. *diffic.* 4. *n.* 12. *vers. ex dictis.* & decisum refert Armend. *d. l.* 1. *de matr. n.* 84. Ego ipse *d. alleg.* 30. *n.* 44.

Contra Sanch. *d. lib.* 7. *disp.* 37. *n.* 6. existimantem prohibitionem adhibendi plures patrinos quàm duos, non obligare sub lethali culpa.

6. Episcopum non posse dispensare vt duo viri, vel duæ fœminæ simul suscipiant, cùm super concilliari dispositione dispensandi facultatem non habeat, resoluunt, decisumque referunt Zerol. *in praxi Episc. p.* 1. *verb. Baptismus*, §. 4. Sanch. *d. lib.* 7. *disp.* 57. *n.* 7. Rebell. *de obligat. iustit. p.* 2. *in appendice, l.* 4. *n.* 89. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. l.* 31. *n.* 354. Fernandez *d. c.* 2. §. 9. *n.* 2. Bonacin. *d.* §. 2. *n.* 33. Ego ipse *d. alleg* 30. *n.* 41. Armendar. *d. lib.* 1. *de matrim. n.* 75. vbi *num.* 80. testatur pariter resolutum quòd vnus procurator, qui sit viri, & alter qui sit procurator mulieris, baptizatum de sacro fonte suscipere possunt, sed non duo viri, nec duæ mulieres, vnusquisque tamen proprio nomine, vir loco mulieris, & mulier loco viri.

7. De essentia Sacramenti non esse, huiusmodi susceptores adhibere asserunt Sot. *in* 4. *dist.* 7. *q. vnica, art.* 10. *& vlt.* Syluest. *in sum. verb. confirmatio, qu. vnic.* Ego ipse *d. alleg.* 30. *n.* 33. Peccare tamen omittentem, dicit Chamerot. *tract.* 3. *de confirmat. c.* 7. *dub.* 2. *in princip.*

8. Susceptores in Baptismo debere esse baptizatos, & in Confirmatione iam confirmatos, aliàs ex tali susceptione nullam contrahi cognitionem per tex. *in cap. in Baptismate, de consecrat. distinct.* 4. resoluunt Nauarr. *in man. c.* 22. *n.* 36. *& consil.* 3. *num.* 1. *de Baptismo in antiquis*, aliàs *cons.* 1. *n.* 1. *de cognat. spirit. in nouis*, Henriq. *d. lib.* 12. *c.* 3. §. 4. Sanchez *d. lib.* 7. *disp.* 60. *num.* 7. Fernandez *d.* §. 9. *num.* 4. *&* §. 10. *num.* 4. Vgolin. *de offic. & potest. Episcopi, c.* 25. §. 1. *n.* 2. Rebello *d. p.* 2. *lib.* 3. *q.* 6. *n.* 6. *&* 7. Valer. Reginald. *d. lib.* 31. *n.* 137. Ægid. de Coninck *d. tom.* 2. *disp.* 32. *n.* 25. Basil. Pont. *de impedim. matrim. c.* 24. §. 1. *vers. illud tamen*, Bonacin. *de matrimon. quæst.* 3. *punct.* 5. §. 2. *num.* 19. Paul. Laymann. *in Theolog. moral. lib.* 5. *tract.* 2. *c.* 9. *num.* 2. *vers. altera*, Riccinl. *de iure personarum extra gremium Ecclesiæ existent. lib.* 2. *cap.* 4. *n.* 3. Ego ipse *d. alleg.* 30. *n.* 34.

Vnde infidelem baptizantem fœminam non contrahere cognationem spiritualem cùm incapax ad matrimonium sit, resoluunt Petr. Sot. *lect.* 11. *de matrim.* §. *est autem huius cognationis*, Fr. Emman. *in sum. tom.* 1. *cap.* 226. *num.* 10. *concl.* 4. Vega etiam *in sum. tom.* 1. *c.* 33. *casu* 45. Nauarr. *in man. c.* 22. *n.* 36. *& cons.* 1. *num.* 1. *de cognat. spirit. in nouis*, Galleg. *de cognat. spirit. cap.* 8. *n.* 4. Matiens. *ad rub. tit.* 1. *gloss.* 1. *num.* 169. *l.* 3. *Recop.* Sanch. *de matrim. lib.* 2. *disp.* 8. *n.* 1. *&* 2. Ioan. Sanci. *in select. disp.* 40. *n.* 14. vbi *n.* 15. subdit catechumenum esse etiam cognationis spiritualis, incapacem, & *n.* 16. id ampliat etiamsi infidelis, & catechumenus postea baptizentur.

9. Hæreticum verò cùm baptizatus, & subiectus sit Eccles. suscipiendo, vel baptizando cognationem contrahere affirmant Sanch. *d. disp.* 60. *num.* 2. Bonacin. *d. n.* 22. Valer. Reginald. *d. l.* 31. *n.* 157. Posseuin. *d. cap.* 6. *n.* 27. Ego ipse *d. alleg.* 30. *num.* 33.

Excommunicatos, interdictos, facinorosos, & criminosos ab infantis susceptione arcendos monet Paul. Laymann. *d. c.* 9. *num.* 2. *vers. præterea*, vbi tamen addit hæc genera personarum validè patrini munus obire posse, sed non licitè, refero Ego ipse *d. c.* 18. *n.* 30. 10.

Mutum hominem & mutam mulierem prohiberi esse patrinos probat *c. paruuli, de consec. dist.* 4. Anchar. *in rub. de cognat. spirit. d.* 6. *n.* 4. Fernandez *d. part.* 3. *c.* 11. §. 9. *num.* 4. *in fine*, & addit Basil. Pont. *d.* §. 1. *vers. exclusi*, in Concilio Parisiensi *l.* 1. *c.* 54. pœnitentes publicos donec peracta pœnitentia reconcilientur, repulsos esse à susceptione. 11.

Abbates, Monachos, aut Religiosos saltem claustrales patrinos adhiberi in Baptismo, prohibet *c. non licet Abbati, de consec. dist.* 4. & ex eo colligunt Fr. Emman. *quæst. regul. tom.* 2. *q.* 38. *art.* 3. Sanch. *d. lib.* 7. *disp.* 60. *num.* 21. Posseuin. *d. c.* 6. *n.* 27. *vers. secundò*, Galet. *in margar. casuum conscient. verb. Religiosus, pag.* 223. Galganet. *de iure eccles. l.* 3. *tit.* 85. *num.* 25. *&* 26. Rebello *de obligat. inst. p.* 2. *l.* 3. *q.* 6. *num.* 10. Valer. Reginald. *d. l.* 31. *n.* 137. *vers. quartò*, Lodou. Miranda *in manual. Prælator. tom.* 1. *q.* 43. *art.* 1. *in conclus. prope med.* Bonacina *d.* §. 2. *num.* 23. Basil. Pont. *d.* §. 1. *vers. exclusi.* Paul. Layman. *d. c.* 9. *num.* 3. *in princip.* Tambur. *de iure Abbatum tom.* 2. *disp.* 4. *q.* 2. Nisi huiusmodi Religiosi ad Episcopalem dignitatem promoueantur, exemplo Gregorij, qui ex Religione promotus in Cardinalem factus est Mauritij Imperatoris compater, referunt Gregor. Lopez *l.* 63. *verb. maioral. tit.* 5. *p.* 1. Fr. Emman. *d. art.* 3. Sanchez *in præcepta Decalogi tom.* 2. *lib.* 6. *c.* 6. *n.* 24. 12.

Pueros cuiuscunque ætatis posse esse susceptores legitimos, & contrahere cognationem suscipiendo, modò habeant vsum rationis, tenent Henriquez *d. lib.* 12. *c.* 11. §. 2. *ad fin.* Sayr. *in floribus decis. sub tit. de cognat. spirit. decis.* 1. Petr. de Ledesma *in summ. p.* 1. *de Sacrament.* vbi de sacrament. matrim. *c.* 17. *conclus.* 7. *dub.* 3. Posseuin. *d. c.* 6. *num.* 29. Sanchez *d. lib.* 7. *disp.* 61. *num.* 4. Bonacina *d.* §. 2. *n.* 27. Ego ipse *d. alleg.* 30. *n.* 38. 13.

Et nihil referre an susceptores sint minores baptizato, quia nullo iure statuitur, aut requiritur vt sint maiores, asserunt Sayr. *in florib. decis. sub tit. de cognat. spirit. decis.* 3. Petr. de Ledesm. *d. concl.* 7. *dub.* 2. Vgolin. *d. c.* 25. §. 1. *n.* 3. Ego ipse *d. alleg.* 30. *n.* 39. 14.

b De Baptismo.] Etiam non solemni, vt per Nauarr. *in man. cap.* 22. *n.* 40. Gutier. *de matrim. c.* 100. *n.* 7. Ægid. de Coninck *d. disput.* 32. *n.* 39. *conclus.* 5. Basil. Pont. *d. lib.* 7. *cap.* 40. præcipuè si id faciat vt munus susceptoris obeat, vt declarat Ægid. de Coninck *d. loco.*

Contra Sot. *in* 4. *dist.* 42. *quæst.* 1. *art.* 2. Soar. *in* 3. *part. q.* 67. *art.* 8. *dub. vlt.* Fr. Emman. *in summ. tom.* 1. *cap.* 226. *num.* 2. *conclus.* 2. Bonacina *d. puncto* 5. §. 2. *n.* 11. Sanch. *d. lib.* 7. *disp.* 62. *n.* 14. Gaspar Hurtado *d. disp.* 18. *diffic.* 6. existimantes nullam cognationem contrahere illum, qui alium suscipit in Baptismo non solemni. 15.

Baptizantem etiam laicum in extremo necessitatis articulo contrahere cognationem perfectam spiritualem subsequens matrimonium dirimentem cum baptizato, eiusque parentibus, resoluunt Brunel. *de sponsal. concl.* 20. Galleg. *d. tract. cap.* 11. *num.* 5. Couarr. *de sponsal. part.* 2. *cap.* 6. §. 4. *num.* 4. Nauarr. *in man. cap.* 16. *num.* 34. *in fine*, *& cap.* 22. *num.* 40. *in fine & cons.* 53. *n.* 2. *sub tit. de sponsal. in* 16.

antiq. aliàs *cens.5 .n.2.de cognat.spirit.in nouis*, Matienf.*ad rub.tit.1.gloss.1.num.170.lib.5.nouarecop.* Sanchez *d.l.7.disp.62.num.*10. Gaspar Hurtado *d. diffic.6.n.20.*

17. Leuantem in Ecclesia, vbi seruatæ fuerunt solemnitates, verè domi baptizatum nullam cognationem spiritualem contrahere cum ipso baptizato, vel cum suis parentibus, resoluunt Nauarr.*d.c.*22. *n.*40. Bonac. *d.§.2.n.9.* Valer. Reginald. *d. lib.*31. *n.*154.*vers.secundum*, Armend. *d. lib.1.de matrim. n.*81. Ioan. Valer. *de different.inter vtrumque forum verb. Baptismus, differ.2.n.1.*

18. *y Inter ques ac baptizatum ipsum,*&c.] Liberè, & licitè contrahi posse matrimonium inter personas in hoc decreto nominatim non expressas, refert decisum Armendar.*d.l.1.de matrim.n.*78.

19. Vnde cognationem spiritualem non contrahi inter ipsosmet patrinos, tenent Ludon. Lopez *in instruct.conscient.p.2.c.51.de matrim.col.*2. Galleg. *de cognat.spirit.cap.9.n.*8. Veg.*tom.1.summ.cap.*33. *casu* 40. Galet. *in margarita casuum conscient.verb. matrimonium pag.*165 *col.*1. Nugn.*p.3.q.67. art.*8. *ad fin.* Sanch.*d.l.7.disp.54 n.*12. Valer. Reginald. *d.lib.*31.*n.*130. Bonac.*d.§.2.n.4.* Armend. *d.l.1.de matrim.n.*84. Ego ipse *d.alleg.*30.*n.*53.

20. Hinc etiam cognationem spiritualem à viro contractam, eo quòd aliquem tenuerit in Baptismo vel Confirmatione, non transfundi in vxorem, vel è contra resoluunt Tolet.*in instr. Sacerd.lib.7. cap.4.n.5.* Matiens.*in rubr.tit.1.gloss.1.n.*168.*lib.5. noua recopil.* Henriq. *d.lib.12.c.11.§.2.* Valer. Reginald. *d.lib.*31. *num.* 149. Ægid. de Coninck *d. tom.2.disp.32.n.24.vers.inter feminam*, Armendar. *d.l.1.de matrim.num.*84. post Petr. de Ledesm. Fr. Emman, Soar. & alios Sanchez *d.l.7. disp.54.n.*11. Ego ipse *d.alleg.*30.*n.*56.

21. Et ideo minimè peccare virum & vxorem suscipientes alienum puerum in Baptismo, tradunt Nauarr.*man.cap.22.num.*39. Armendar. *d.n.*34. Sanchez *d. lib.7.disp.57. num.5.* Bonacina *d.§.2.n.5.* Gaspar Hurtado *de matrim. disp.18. difficult.4. n.*13. *vers.ex dictis, in fine.* Ego ipse *d. allegat.* 30. *num.*57.

22. Hinc similiter posse patrinum matrimonium contrahere cum ea, cum quia simul alienum filium suscepit, declarauit sanctæ mem. Pius V *in d. const. incip. Cùm illius vicem*, vt post Fr. Emman. ac Nugn. attestatur Sanch. *d.lib.7.disp.54.n.*12. Bonacin.*d. §.2.num* 60.

23. Et hinc etiam valere hodie matrimonium contractum sine dispensatione inter filium suscipientis, & baptizatum, refert decisum Armendar.*d.l.1. de matrim.n.*75.

24. Cognationem spiritualem non contrahi inter infidelem baptizantem, seu leuantem, & fidelem baptizatum, seu leuatum, resoluunt Galleg.*d.tract. de cognat.spirit.cap.8.n.*15. Sanchez *d.l.7.disp.*60. *à n.9.* Antonin. Riccinl. *de iure personarum extra gremium Ecclesiæ exist. lib.2.cap.4.num.4.* vbi *c.5.* ampliat procedere etiam in Catechumeno, & *n.6.* extendit habere locum siue infidelis baptizet, siue leuet solus, siue cum Christiano, & *n.7.* aduertit quòd si contigat Iudæum, vel infidelem deinde ad fidem conuerti, nihilominus ex actu gesto in infidelitate non incipiet habere locum cognatio spiritualis.

25. Fidelem baptizantem, aut suscipientem filium infidelium non contrahere cognationem aliquam cum parentibus infidelibus, asserunt Galleg. *d.c.8. num.*11. Sanchez *d.lib 7.disp.60.num.*14. Anton. Riccinl.*d.c.4.n.8.*

Contra gloss. *verb. lauacro in c. 1. 30. quæst.1.* vbi Archid.*num.3.* S. Antonin. Rosel. Angel. Caiet. Viuald. & alios quos referunt proximo numero citati, existimantes infideles esse capaces cognationis spiritualis passiuæ.

Procuratorem non sibi, sed mandanti contrahe- 26.
re cognationem spiritualem, resoluunt decisúmque referunt Emman. Sà *verb. Matrimonium.* vbi impediment. matrim.*n.5.* Verall.*dec.147.p.3.* Galet. *in margarita casuum conscient.verb.cognatio*, Rebel. *d.lib.3.q.6.num.*12 Mar. Antonin. *var.resol.lib.1. resol.fin.num.*25. Ægid. de Coninck *d.tom.2.disp.42.num.*40. Franc. Leo *in thesauro fori eccles. p.2. c.9.n.63. cum seqq.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles.resol.630.in 2.edit.* Bonacin. *d.§.2.n.34. vers.sed mihi*, Armendar. *d.l.1.de matrimon. n.*75. Vgolin.*d.c.25.§.1.n.4.* Basil. Pont. *de sacrment.matrimon.lib.7.c.39.* Gaspar Hurtado *in simili tract. disput.18.diffic.5.* Ser.*in selectis canon.cap.76.n.*25. vbi attestatur decisum *in Tridentina* 16. *Martij* 1630. Ego ipse *d.alleg.*30.*n.*50.

Contra Galleg.*d.tract.cap.13.n.14.* Franc. Marc. *decis.830.num.8.part.2.* Henriq.*d.lib.12.cap.11.§. vlt.* Conarr. *de sponsal. p.2. cap.6.§.4. num.6.* Veg. *tom.1.cap.33.casu* 44. Fr. Emman. *tom.1. cap.*226. *n.9.* Viuald. *in candel.aureo part.1.* vbi de matrim. *num.*160. Azor.*instit.moral.p.1.lib.2.cap.12. paulò post princ.* Possenin. *d.c.6.n.27.vers.quarto*, Valer. Reginald.*d.lib.31.num.*156. Rebell.*d.lib.3.q.6.n.*11. Sanchez *d.lib.7.disp.59.num.4.* vbi alios Doctores refert, existimantes hanc cognationem spiritualem non posse contrahi per actionem procuratoris.

& Baptizatique patrem ac matrem.] Carnales 27.
scilicet, quamuis illegitimos, vt per Galleg.*d.tract. c.7. n.*12. Sanchez *lib.7.d. disput.34.n.*16. Valer. Reginald. *d.l.31. n.150. vers. cæterum*, metipsum *d.alleg.*30.*n.*54.

Diligenter ab ijs ad quos spectauit sciscitetur, &c.] Ad parentes pertinere patrinos designare, vel illis non designantibus ad Parochos, asserunt Posseuin. *cap.6.num.*33. Bonacin. *d.§.2.n.*27. Gaspar Hurtado *d.disput.18.diffic.4.num.13.in princip.* Ego ipse *d.alleg.*30.*n.*46.

ζ Et in libro eorum nomina describat, &c.] Paro- 28.
chum debere habere librum in quo describat omnes, qui in Ecclesia sua baptizantur, cum nominibus parentum, si de legitimo matrimonio nati sint, & patrinorum, qui eos de Baptismo susceperunt, ac die, mense, & anno asserunt Paul. Fusc. *de Visitat. lib.2.cap.3.num* 24. Posseuin.*de officio Curati, c.6. num.*48. Ego ipse *de officio & potest. Parochi, cap.7. n. 2.* vbi pono formulam huius descriptionis.

Ex partita ab huiusmodi libro Baptismi per Pa- 29.
rochum extracta probari quem baptizatum, & illius ætatem, tenent Caputaquen. *decis.714.num.1.p.1.* Mand. *ad reg.18.Cancel.quæst.10.à num.1.* Verall. *decis.314.num.1.lib.1.* Menoch. *de præsumpt.lib.1. præs.51.num.*53. Viui. *decis.184.num.15. lib.1.* Anton. Monach: *Florent.decis.17.num.2. & Bononien. decis.19. num.13.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles.decis.249.in 1.edit.* aliàs *resol.218.num.5. in 2.edit.* Seraph.*decis.1138.n.2.* Farin. *fragm. crimin. part.1.vers.ætas,n.*141. Franc. Molin. *de ritu nupt.l.1.comp.9.num.*41. Bellet. *disquis.cleric.part.2.tit. de clerico teste, §.1. n.*10. Genoa *de scriptura priuata lib.5.tit.de libris Plebanorum qu.1. n.3. & 4.* Rot. *decis.592.num.2.part.1.recent. & decis.15.n.2.p.1. recent. & decis.15.n.2.part.2. recent. & in Romana nullitatis obligationis 16. Ianuary 1626.coram R.P. D. Duran.* quos refero *d.c.7.n.4.*

Et

30. Et probari ex eo etiam originem, tenet Rebuff. *de pacific. possess. num.* 217. Mascard. *de probat. conclus.* 1147. *num.* 21. Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancel. gloss.* 9. *§.* 1. *à n.* 112. vbi *num.* 113. hoc intelligit cessante fraude, Piasec. *in praxi Episcop. p.* 1. *c.* 1. *num.* 9. Genoa *d. lib.* 5. *q.* 3.

31. Si in hoc libro Parochi sint descripti duo compatres, vel commatres; non certificando quis eorum sit verus compater, ratione incertitudinis prohiberi inter se absque dispensatione matrimonium contrahere, asserit Stephan. Gratian. *discept. forens. c.* 30. *n.* 9.

32. *n Quòd si alij vltra designatos,* &c.] Quando non obstante statuto antiquo, & Concilio in præsenti plures quàm duo, quorum nullus sit designatus, tenent, aut suscipiunt in Baptismo, aut si tantùm duo, ambo tamen aut sunt mares, aut fœminæ, omnes contrahere cognationem spiritualem, resoluunt Nauar. *in manual. cap.* 22. *num.* 38. Iacob. de Graff. *in aureis decis. p.* 1. *lib.* 2. *c.* 85. *num.* 4. Vinald. *in candel. aureo p.* 1. vbi de impediment. matrimon. *n.* 5. *vers. cognatio spiritualis,* Henriquez *d. cap.* 11. §. 3. Petr. de Ledesma *de matrimon. quæst.* 56. *art.* 3. *versic. est aliud dubium annexum, & in summ p.* 1. *de Sacrament.* vbi de sacrament. matrimon. *cap.* 17. *conclus.* 6. *dub.* 2. Rebello *de obligat. iustit. part.* 2. *lib.* 3. *quæst.* 6. *num.* 5. *& in appendice ad lib.* 4. *num.* 35. Valer. Reginald. *d. lib.* 31. *num.* 152. *versic. secundum,* Bonacina *d. §.* 2. *num.* 24. Gaspar Hurtado *d. disp.* 18. *difficult.* 4. *num.* 14. Ego ipse *d. allegat.* 30. *num.* 48.

Contra Galleg. Veg. Fr. Emman. & Sayr. quos refert & sequitur Sanchez *d. lib.* 7. *disp.* 57. *num.* 12. Guttierrez *de matrimon. cap.* 100. *num.* 7. Ægid. de Coninck *d. tom.* 2. *quæst.* 32. *n.* 29. existimantes in hoc casu nullum eorum contrahere cognationem spiritualem, siue simul, siue successiuè teneant, aut suscipiant.

33. Quando plures designati à parentibus, vel ab aliis curam infantis habentibus tangunt, omnes contrahere cognationem, modò tangant simul; si verò tangant successiuè, solum primum, qui baptizatum suscipit, vel ad summum duos, si fuerint masculus, & fœmina, contrahere cognationem, tenent Sanchez *d. lib.* 7. *disput.* 57. *num.* 14. Valer. Reginald. *d. lib.* 31. *num.* 152. Ægid. de Coninck *d. quæst.* 32. *num.* 39. Gaspar. Hurtado *d. difficult.* 4. *versic. secunda.* Sel. *d. cap.* 76. *num.* 25. vbi ait decisum *in Aquen.* 10. *Maij* 1631. Bonacina *d. §.* 2, *num.* 25. vbi *num.* 26. dicit quod quando plures designati sunt à parentibus, sed Parochus admisit vnum, & vnam tantùm, cognatio contrahitur tantummodo ab iis, qui fuerunt à Parocho admissi, & *n.* 27. tenet cognationem contrahi à designatis à parentibus, non verò à cæteris, qui fuerunt admissi à Parocho, quando parentes designarunt tantummodo duos, sed Parochus plures admisit, & *num.* 28. resoluit cognationem contrahi à designatis à parentibus, quamuis suscipiant puerum contra Parochi voluntatem; & *num.* 30. asserit eum, qui tangit baptizatum, cùm non sit designatus à parentibus, vel saltem à Parocho, quando Parochus potest designare, nòn contrahere cognationem, si adsint alij designati à Parocho vel à parentibus.

34. Si Parochus non admittat designatum à parentibus baptizandi, & alium casu in Ecclesia ingredientem vocauerit vt baptizatum puerum susciperet, ac tangeret, cum eo spiritualem contrahi cognationem, resoluit Ludouic. Beia *respons. casuum conscient. p.* 2. *casu* 4. *vers. alterum,* vbi à principio illius casus multis probat Parochum in hoc euentu peccare mortaliter.

o Tetigerint.] Quòd requiratur contractus, itaut eo deficiente compaternitas non contrahatur, qui enim tantummodo assistit baptizato, vel confirmato, ipsúmque non tangit, vel tangit tantùm extremitate digiti, non contrahit cognationem, eo quòd verè non dicatur tenere, vel suscipere, tradunt Verall. *decis.* 164 *part.* 1. Henriq. *d. lib.* 12. *cap.* 11. §. 3. Sanch. *d. lib.* 7. *disput.* 56. *num.* 5. Valer. 35.
Reginald. *d. lib.* 31. *num.* 151. Bonacin. *d. §.* 2. *n.* 14. Marc. Antonin. *var. resolut. lib.* 1. *resol. fin. casu* 35. Ego ipse *d. allegat.* 30. *num.* 47. refert decisum Armend. *d. lib.* 1. *de matrim. num.* 83.

Compatrem designatum, qui in Baptismo infantis alterutrum præstitit, id est, siue ipsum infantem Sacerdoti porrexit, vt in sacrum fontem immergeret, siue post immersionem eum protinus è manu Sacerdotis suscepit, tametsi in actu Baptismi illum non tetigerit, cognationem spiritualem contrahere, resoluit Aldan. *in compendio canon. resolut. lib.* 1. *tit.* 8. *num.* 52. vbi testatur sic resolutum *sub die* 27. *Septembris* 1601. ea ea ratione, quia eadem militat ratio in porrigente, & suscipiente, dummodo puer tangatur siue ante, siue pòst, siue in immersione, nam videtur vnius actus per continuationem, accedente præsertim consuetudine. 36.

Cognationem spiritualem non contrahere mulierem ex eo quòd refert puerum baptizandum vsque ad ianuam Ecclesiæ, vbi illum tradit futuro compatri, à quo puer introfertur, ac de baptismo suscipitur, absque eo quod dicta mulier vllum actum in actu Baptismi præstet, refert decisum Aldan. *d. tit.* 8. *n.* 53. 37.

t Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione, &c.] Dispositionem huius decreti militare in cognatione orta ex Confirmatione, sicut militat in cognatione orta ex Baptismo, excepto tamen quòd in Confirmatione exhibendus sit vnus tantùm patrinus ex *d. cap. fin. de cognat. spirit.* resoluunt Sanch. *d. lib.* 7. *disp.* 57. *num.* 9. Piasec. *in praxi Episcop. p.* 1. *cap.* 3. *num.* 4. *in fine, pag.* 73. Rebello *d. l.* 3. *quæst.* 6. *num.* 6. *ad fin.* Bonacina *d. §.* 2. *n.* 31. Fernand. *in examine Theolog. moralis, p.* 3. *c.* 3. §. 6. 38.

Patrinum in Confirmatione debere esse alium ab eo, qui tenuit in Baptismo, aduertit Chamerot. *de Sacram.* vbi de Confirmat. *c.* 7. *dub.* 2. *vers. debet,* quem refero *d. alleg. n.* 51. 39.

Quamuis vnus non possit in Confirmatione tenere vltra duos eadem die, vt in Pontificali, tamen quando verè constat volentem tenere esse aliquem virum probum, maximè Curatum, aut senem, in quo iudicio Episcopi cesset præsumpta malitia, & voluntas contrahendi cum filia spirituali, vel eius matre, propter imparem conditionem, non peccare Episcopum si permittat tenere vltra duos, resoluit Marc. Antonin. Genuens. *in manuali Pastorum, cap.* 54. *num.* 6. quem refero *d. alleg.* 30. *n.* 52. 40.

u Omnibus inter alias personas, &c.] Per hæc verba censeri sublatum Catechismum, seu cognationem quandam spiritualem natam ex catechizatione, affirmat Sanchez *d. lib.* 7. *disput.* 10. *num.* 10. 41.
cum sequentib. Petr. de Ledesma *d. c.* 17. *conclus.* 1. *dub.* 1. *& conclus.* 6. *dub.* 4. Valer. Reginald. *d. lib.* 31. *num.* 190. Rebello *d. p.* 2. *lib.* 3. *quæst.* 18. *n.* 20. *cum seqq.* Guttierrez *de matrimon. c.* 84. *per tot.* Bonacina *d. §.* 2. *num.* 3. Molfes. *in summ. Theolog. mor. tract.* 4. *c.* 10. *n.* 121. latè Ioan. Valer. Reginald. *de different. inter vtrumque forum, verb. Baptismus, differ.* 2. *n.* 2. *cum seqq.*

De impedimento publicæ honestatis.

CAPVT III.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Pius V. peculiarem declarationem edidit super hoc decretum.*
3. *Intelligitur tantum de honestate orta ex sponsalibus.*
4. *Impedimentum publicæ honestatis oritur ex omnibus sponsalibus quacunque ratione irritis, quandiu ipsa publica sunt, & nullitas occulta.*
5. *Impedimentum publicæ honestatis non nascitur ex sponsalibus nullis.*
6. *Nec oritur ex sponsalibus oretenus factis absque consensu interiori.*
7. *Nec ex sponsalibus validis, mutuo tamen consensu dissolutis.*
8. *Nec ex sponsalibus conditionatis ante aduentum conditionis.*
9. *Nec ex sponsalibus contractis à parentibus nomine filiorum sine eorum consensu.*
10. *Impedimentum publicæ honestatis oritur tantùm ex sponsalibus cùm determinata persona, & ex absolutis siue à principio, siue postea completa conditione, & tantum ex validis.*
11. *Impedimentum publicæ honestatis oritur ex sponsalibus per verba de præsenti, & nulliter contractis, omissa forma Concilij.*
12. *Impedimentū publicæ honestatis cōsurgens ex spōsalibus validis hodie non excedit primum gradū.*
13. *Iustitia orta ex matrimonio rato dirimit matrimonium vsque ad quartum gradum.*
14. *Impedimentum oritur ex quacunque matrimonio rato, etiam irrito ex quacunque causa, dummodo non sit irritum ex defectu consensus.*
15. *Impedimentum publicæ honestatis quando simul concurrit cum impedimento affinitatis, vtrumque in dispensatione est explicandum.*
16. *Aliàs dispensatio est subreptitia.*

IVstitiæ publicæ honestatis impedimentum, *a vbi sponsalia* quacunque ratione valida non erunt, sancta Synodus prorsus tollit: vbi autem valida fuerint, *b primum gradum non excedant*: quoniam in vlterioribus gradibus iam non potest huiusmodi prohibitio absque dispendio obseruari.

1. VIde Henriq. *in sum. lib.* 12. *cap.* 10. §. 2. Fr. Emman. etiam *in summ. tom.* 1. *cap.* 234. *n.* 4. Veg. *in sum. tom.* 2. *c.* 34 *casu* 16. Petr. de Ledesma *de matrim. q.* 55. *art.* 4. *dub.* 1. *& in sum. p.* 1. *de Sacrament.* vbi de sacrament. matrimon. c. 15. *conclus.* 9. *cum seqq. & c.* 16. *per tot.* Sanch. *de matrim. lib.* 7. *disp.* 68. *n.* 10. *cum seqq.* Franc. Leo *in thesauro fori eccles. p.* 2. *c.* 9. *n.* 89. *cum seqq.* Farin. *in praxi crimin. p.* 5. *q.* 149. *n.* 160. *cum seqq.* Rebello *de obligat. iust. p.* 2. *lib.* 3. *q.* 14. *& lib.* 4. *in fine, in appendice n.* 97. *cum seqq.* Aemepd. *in addit ad recopillat. legum Nauarræ, lib.* 4. *tit.* 15. *l.* 1. *de matrimon. n.* 85. *cum seqq.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 31. *c.* 18. *n.* 126. *cum seqq.* Ægid. de Coninck *de sacram. & censur. tom.* 2. *disp.* 32. *n.* 58. *cum seqq.* Fernandez *in examine Theolog. moral. p.* 3. *c.* 16. §. 2. *sect.* 10. Guttier. *de matrim. c.* 103. Bonacin. *in simili tr. q.* 3. *puncto* 11. *n.* 9. *cum seqq.* Basil. Pont. *in eodem tr. lib.* 7. *c.* 36. Gaspar Hurtado *in eod. tr. disp.* 21. Molfes. *in sum. Theolog. moral. tract.* 4. *cap.* 10. *n.* 92. *cum seqq.* Sanctarel. *var. res. lib.* 1. *q.* 56. Torreblanca *de iure spirit. lib.* 2. *c.* 15. *n.* 94. *cum seqq.* metipsum *de offic. & potest. Episcopi. p.* 3. *alleg.* 51. *n.* 174. *cum seqq.*

2. Super hoc decretum emanauit Motu proprio peculiaris declaratio sanctæ mem. Pij V. incip. *Ad Romanum, de anno* 1568. vbi ita habetur. *Auctoritate Apost. tenore præsentium declaramus, & definimus, decretum Conc. huiusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro dumtaxat, non autem in matrimonio, sic, vt præfertur, contracto, sed in eo durare adhuc impedimentum omnibus illis casibus, & gradibus, quibus de iure veteri ante prædictum decretum Conc. introductum erat*, referunt Nauarr. *in man. c.* 22. *n.* 57. Henriq. *d. c.* 10. §. 2. Valent. *tom.* 4. *disp.* 10. *q.* 5. *puncto* 3. Sanch. *d. lib.* 7. *disp.* 70. *n.* 5. Rebell. *d. p.* 2. *lib.* 4. *in appendice, n.* 98. Farin. *d. q.* 149. *n.* 161. Valer. Reginald. *d. lib.* 31. *num.* 128. Ægid. de Coninck *d. tom.* 2. *disp.* 50. *n.* 70. *concl.* 3. Ego ipse *d. alleg.* 51. *n.* 182.

3. *a Vbi sponsalia, &c.*] Intelligi tantum de honestate orta ex sponsalibus, declarauit Pius V. *in d. Motu proprio, incip. Ad Romanum*, ex eoque colligunt Valent. *d. puncto* 3. §. *honestas* Petr. de Ledesm. *de matr. q.* 55. *art.* 2. *prope fin.* Fr. Emman. *d. to.* 1. *c.* 234. Henriq. *d. lib.* 12. *c.* 10. §. 2. Sanch. *d. lib* 7. *disp.* 68. *n.* 10. *cum seqq.* Bonac. *de matr. q.* 3. *punct.* 11. *n.* 10.

Impedimentum publicæ honestatis oriri ex omnibus sponsalibus quocunque ratione irritis quandiu ipsa publica sunt, & nullitas occulta, tenent Nau. *in man. c.* 22. *n.* 57. Ægid. de Coninck *d. disp.* 32. *n.* 69. Valer. Reginald. *d. lib.* 31. *n.* 127. Ego ipse *d. alleg.* 51. *n.* 187. 4.

Ex sponsalibus metu, aut errore personæ, vel à destituto sufficienti ratione contractis, ideòque nullis, nullum nasci publicæ honestatis impedimentum, asserunt Rebello *d. q.* 14. *n.* 5. Valer. Reginald. *d. lib.* 31. *n.* 127. Ægid. de Coninck *d. q.* 32. *n.* 61. Guttier. *d. c.* 103. *num.* 18. Ego ipse *d. alleg.* 51. *n.* 184. 5.

Impedimentum hoc publicæ honestatis non oriri ex sponsalibus oretenus factis absque consensu interiori, tenent Nauarr. *d. c.* 22. *n.* 57. Petr. de Ledesm. *d. q.* 55. *art.* 4. *vers. nihilominus*, Bonacin. *d. punct.* 11. *n.* 3. Gaspar Hurtado *de matr. disp.* 21. *diffic.* 1. *n.* 3. Ego ipse *d. alleg.* 51. *n.* 183. 6.

Contra Henriq. *d. lib.* 12. *c.* 10. § .. Sanch. *d. lib.* 7. *disp.* 68. *n.* .. Basil. Pont. *de sacram. matrim. lib.* 7. *c.* 36. existimantes oriri in hoc casu quando defectus consensus non constat exteriùs.

Ex sponsalibus validis, mutuo tamen consensu dissolutis, non oriri hoc impedimentum publicæ honestatis, referunt decisum Guttier. *d. c.* 103. *n.* 11. Rebello *d. p.* 2. *lib.* 3. *q.* 14. *n.* 2. *& in declarat. Cardinal. sect.* 5. *n.* 99. Aimendar. *d. l.* 1. *de matrim. n.* 86. *&* 71. Gaspar Hurtado *d. disp.* 21. *diffic.* 1. *n.* 5. Ego ipse *d. alleg.* 55. *n.* 188. 7.

Contra Sanch. *d. lib.* 7. *disp.* 68. *n.* 11. Bonacin. *d. puncto* 11. *n.* 7. existimantes impedimentum publicæ honestatis contractum ex sposalibus validis & certis, non cessare quando sponsalia dissoluuntur mutuo contrahentium consensu.

Ex sponsalibus conditionatis ante aduentum conditionis non oriri huiusmodi publicæ honestatis impedimentum ob defectum consensus, qui 8.
suspenditur

ſuſpenditur vſque ad illius euentum, tenent Petr. de Ledeſma *d. cap. 15. concl. 9. dub. 2. in fine.* Sanch. *d. lib. 7. diſp. 69. n. 3. & 21.* Valer Reginald. *d. lib. 31. num. 129.* Ægid. de Coninck *d. diſput. 62. num. 61.* Guttier. *cap. 105. n. 19. & 20.* Bonac. *dict. puncto 11. n. 5.* Ego ipſe *d. alleg. 51. n. 185.*

9. Ex ſponſalibus contractis à parentibus nomine filiorum ſine eorum conſenſu non oriri impedimentum publicæ honeſtatis, reſoluunt Sanch. *d. lib. 7. diſp. 68. num. 18. & 19.* Valer. Reginald. *d. lib. 31. num. 129. verſ. aduerte quintò.* Ego ipſe *d. alleg. 51. n. 186.*

10. Et colligendo ſuprà dicta Gaſpar Hurtado *d. diffic. 11. in fine*, concludit impedimentum iuſtitiæ publicæ honeſtatis, quod ex ſponſalibus oritur, tantùm oriri ex ſponſalibus cum determinata perſona, & ex abſolutis, ſiue à principio, ſiue poſtea completa conditione, & tantùm ex validis, & non ex nullis, ſiue ex defectu conſenſus, ſiue ob aliquod impedimentum, quamuis occultum, ſiue quia ſunt diſſoluta, ſiue mutuo conſenſu, ſiue quia alter reſiliuit.

11. Impedimentum publicæ honeſtatis oriri ex ſponſalibus per verba de præſenti, & nulliter contractis, omiſſa forma Concilij Trident. *ſupra hac ſeſſ. cap. 1.* refert deciſum Armendar. *d. l. 1. de matrimonio, num. 87.*

Ex ſponſalibus per verba, *promitto te ducere in vxorem, ſi factis denunciationibus non apparebit aliquod impedimentum*, minimè oriri impedimentum publicæ honeſtatis refert deciſum Armend. *d. l. 1. de matrimon. n. 90.*

12. *β Primum gradum non excedant.*] Impedimentum publicæ honeſtatis conſurgens ex ſponſalibus validis hodie non excedere primum gradum per hoc decretum, notant Petr. de Ledeſma *d. q. 45. art. 4. dub. 1.* Veg. *in ſumm. tom. 2. c. 34. caſu* 16. Fr. Emman. etiam *in ſumm. tom. 1. c. 234. n. 4.* Ægid. de Coninck *d. diſp. 32. dub. 5. n. 70.* & plures citati à Sanctarel. *var. reſol. lib. 1. quæſt. 56. n. 4.* Aldan. *in compendio Canon. reſol. lib. 1. tit. 8. n. 53.* vbi refert *in vna Caietana 27. Iulij* 1629. fuiſſe conceſſam diſpenſationem celebrandi matrimonium, non obſtante impedimento iuſtitiæ publicæ honeſtatis in primo gradu, attenta copula ſubſequuta, propter quam mulier infamata remanebat, & ſtante quòd ad copulam deuentum non fuerit ſub ſpe faciliorem reddendi gratiam diſpenſationis, & in forma pauperum vt petebatur, & iniunctis pœnitentiis ſalutaribus.

Ex matrimonio rato, non conſummato minimè oriri affinitatem, ſed iuſtitiam publicæ honeſtatis dirimentem matrimonium declarauit Pius V. *in d. Motu proprio* incip. *ad Romanum*, & refert Gaſp. Hurtado *de matrimon. diſp. 21. diffic. 2. in princip.*

Iuſtitiam ortam ex matrimonio rato dirimere matrimonium vſque ad quartum gradum, ſicut iure antiquo, referunt deciſum Franc. Leo *in theſauro fori Eccleſ. part. 2. cap. 9. n. 92.* Piaſec. *in praxi Epiſcop. part. 2. cap. 4. num. 34.* Armendar. *d. l. 1. de matrimon. n. 89.* Rebell. *d. p. 2. lib. 4. in appendice num. 106.* Guttier. *de matrimon. cap. 103. num. 24.* Sanctar. *d. q. 56. n. 5.* Gaſpar Hurtado *d. diſput. 21. diffic. 2. num. 7.* Ego ipſe *d. alleg. 51. n. 175.* Et refert Aldan. *d. tit. 8. num. 55.* diſpenſationem conceſſam fuiſſe *in Cauen. 17. Nouembris* 1629. pro matrimonio mulieris, cum fratre mariti defuncti ſtante matrimonio rato, & non conſummato, & quòd mulier pòſt mortem viri cognita fuit, & prægnans reddita ab huiuſmodi fratre cum periculo necis, & infamiæ. 13.

Contra Ouand. *in 4. diſt. 41. quæſt. vnica in fine,* Ludouic. Lup. *inſtr. conſcient. p. 2.* vbi de matrimon. *cap. 50.* Tolet. *in inſtr. Sacerd. lib. 7. cap. 10. in fine,* exiſtimantes hoc impedimentum proueniens ex matrimonio rato eſſe per Concilium Trident. reſtrictum ad primum gradum, ſicut impedimentum quod oritur ex ſponſalibus.

Impedimentum hoc oriri ex quocunque matrimonio rato, etiam irrito ex quacunque cauſa, dummodo non ſit irritum ex defectu conſenſus, docent Sanch. *d. lib. 7. diſput. 70. num. 5.* Rebello *d. part. 2. lib. 3. quæſt. 14. n. 2. & lib. 4. ſect. 5. in declar. n. 101.* Sanctarel. *d. quæſt. 56. à n. 6.* Gaſpar Hurtado *d. diffic. 2. num. 7.* Bonac. *d. puncto 11. n. 11.* vbi *n. 12.* reſoluit ex matrimonio rato amentium, vel puerorum non conſurgere impedimentum hoc, refero Ego ipſe per *d. alleg. 51. n. 177. & ſeq.* Et addit Gaſpar Hurtado *d. diffic. 2. in fine*, ex matrimonio rato conditionato conditione de futuro ſuſpendente conſenſum non oriri hoc impedimentum ante impletionem conditionis. 14.

Quando impedimentum publicæ honeſtatis ſimul concurrit cum impedimento affinitatis, in diſpenſatione (quam ſolus Papa præſtare poteſt) vtrumque impedimentum explicitè, vel ſaltem implicitè in petitione explicandum eſſe tenent Couuart. *de ſponſal. part. 2. cap. 6. §. 7.* Henriq. *d. c. 10. §. 3.* Bonacin. *d. puncto 12. n. 22.* Ego ipſe *d. alleg. 51. n. 176.* 15.

In hac enim diſpenſatione eſſe omnia impedimenta referenda, alioquin diſpenſationem eſſe ſubreptitiam, & inualidam, aſſerunt Petr. de Ledeſma *in ſum. part. 1.* vbi de Sacram. matrim. *c. 27. concl. 6. diffic. 1.* Mandoſ. *de ſignatura gratiæ, in tit. diſpenſationes matrimoniales, in fine verſ. reliquum eſt,* Menoch. *de arbitr. caſu 203. n. 12.* plures alij, quos refert & ſequitur Sanct. *d. lib. 1. q. 65. à princ.* 16.

De affinitate ex fornicatione contracta, quæ tantummodo vſque ad ſecundum gradum dirimit matrimonium poſtea contractum.

CAPVT IV.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Affinitas ex copula fornicaria iure naturæ ſequitur.*
3. *Affinitas ex copula fornicaria contrahitur inter infideles.*
4. *Infidelis cognoſcens fornicariò mulierem ad fidem conuerſus, non poteſt ducere in vxorem conſanguineam dictæ mulieris.*
5. *Impedimentum inductum propter affinitatem ex fornicatione contractam reſtringitur ad 1. & 2. gradum.*
6. *Affinitatis impedimentum ſuperueniens poſt contractum matrimonium eſt ſublatum.*
7. *Affinitas ex copula licita orta dirimit matrimonium vſque ad quartum gradum.*
8. *Affinitatis impedimentum vſque ad quartum gradum*

gradum oritur ex matrimonio rato.
9. *Affinitas oritur ex omni copula illicita.*
10. *Constitutio Pij V.*
11. *Impedimentum tertij gradus affinitatis ex fornicatione contractum, sublatum est.*
12. *Fornicationis simplicis peccato commaculatur ille, qui accedit ad consanguineam in tertio, vel quarto gradu eius cum qua prius fuit fornicatus.*
13. *Episcopus non habet facultatem dispensandi in gradibus affinitatis, seu consanguinitatis iure prohibitis.*

a Cap. quædam c.m multis seq. 32. q. 7. & toto tit. de eo qui cogn. consan. vxo. suæ.

PRæterea [a] sancta Synodus, eisdem, & aliis grauissimis de causis adducta, impedimentum, quod propter affinitatem, *α ex fornicatione* contractam inducitur, & matrimonium postea factum dirimit, ad eos tantùm qui in primo, & secundo gradu coniunguntur restringit, *β in vlterioribus vero gradibus* statuit, huiusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

1. VIde Doctores, quos plena manu refert Cened. *ad Decretal. collect.* 19. *n.* 4. quibus addo Veg. *tom.* 1. *summ. c.* 34. *casu* 53. Fr. Emman. *etiam in summ. tom.* 1. *c.* 228. *n.* 4. *& quæst. regul. tom.* 1. *q.* 63. *art.* 1. Petr. de Ledesm. *part* 1. *de Sacrament.* vbi de Sacrament. matrimon. *c.* 15. *& in tract. de matrim. quæst.* 33 *art.* 3 *dub. vltim.* Sayr. *in claui Regia lib.* 8. *c.* 4. *n.* 6. Azmendar. *in addit. ad recep. legum Nauarræ lib.* 4. *tit.* 15. *l.* 1. *de matrimon. n.* 69. *& à num.* 92. Farin. *in praxi crimin. part.* 5. *q.* 149. *n.* 116. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib* 31. *n.* 147. Sanch. *de matrimon. lib.* 7. *disp.* 67. *n.* 4. *cum seqq.* Fernandez *in examine Theolog. moralis part.* 3. *cap.* 16. §. 2. *sect.* 11. *à n.* 4. Ægid. de Coninck *de Sacrament. & censur. tom.* 2. *disp.* 32. *n.* 56. Molfes. *in summa Theologiæ moralis tract.* 4. *cap.* 10. *num.* 103. *& cap.* 13. *n.* 85. Vincent Filliuc. *in quæst. moralibus tom.* 1. *tract.* 10. *num.* 175. *cum seqq* Guttier. *de matrim. cap.* 99. *n.* 12. *cum seqq.* Bonacin. *in simili tract. quæst.* 3. *puncto* 12. Gaspar Hurtado *eodem tract. disp.* 20. *diffic.* 2. Basil. Pont. *de impediment. matrimon. cap.* 38. §. 1. *vers. deinde*, Sanctarel. *var. resol. lib.* 1. *q.* 57. *à princip.* Nauar. *in singul. Canon. concl.* 22. Ambrosin. Perus. *decis.* 8. *num.* 1. Cabal. *resolut. crimin. casu* 200. *n.* 43. *& seq.* Ioan. Sanci. *in select. disput.* 40. *n.* 22. *cum seqq.* D. Noguerol. *alleg.* 24. *num.* 111. metipsum *de officio & potest. Episcopi part.* 3. *alleg.* 31. *num.* 161. Turreblanca *de iure spirit. lib.* 2. *c.* 15. *num.* 84. *cum*
2. *seqq.*

Affinitatem ex copula fornicaria iure naturæ sequi affirmant Rebell. *de obligation. iustitiæ p.* 2. *lib.* 3. *quæst.* 15. *n.* 9. Ægid. de Coninck *d. disp.* 32. *num.* 49. Gaspar Hurtado *d. disput.* 20. *diffic.* 2. *n.* 7. quia etiam per dictam copulam fornicariam vir & fœmina fiunt vna caro, & vnus sanguis, non minus quàm per coniugalem, & respondet ad *l. non facile.* §. *sciendum ff. de gradibus affin.*

Contra Nauarr. *cons.* 7. *de sponsalibus in antiq.* aliàs *cons.* 12. *n.* 2. *&* 3. *de consang. & affin. in nouis*, Henriq. *in summ. lib.* 12. *c.* 10. §. 1. Sanch. *d. lib.* 7. *disp.* 63. *num.* 9. Ioan. Sanci. *d. disp.* 40. *num.* 22. existimantes affinitatem ortam ex copula fornicaria non esse vinculum naturale.

3. Vnde affinitatem ex copula fornicaria contrahi inter infideles attestantur Ioan. Andr. *in cap.* 1. *n.* 3. *de conuers. infidel.* vbi Butr. *sub n.* 2. Card. *n.* 1. *opposit.* 1. dum inquiunt per Baptismum tolli peccatum adulterij, sed remanere affinitatem ortam ex eo, sequuntur Cardin. Bellarmin. *de Sacram. matrim. controuers.* 4. *c.* 30. *vers. denique affinitas*, Ant. Ricciul. *de iure personarum extra gremium Ecclesiæ exist. lib.* 2. *c.* 5. *à n.* 6.

4. Et hinc infidelem cognoscentem fornicariè mulierem, ad Fidem conuersum non posse ducere in vxorem consanguineam dictæ mulieris, contra Sanch. *d. disput.* 63. *n.* 10. *vers. at verum est.* concludunt Veg. *in sum. tom.* 2. *cap.* 34. *casu* 129. Antonin Ricciul. *d. c.* 5. *num.* 14. vbi *num.* 13. asserit quòd si fidelis rem habeat cum infideli fœmina, & illa habeat sororem infidelem, contrahit affinitatem cum illa sorore infideli, quam ad fidem conuersam ducere nequit etiamsi sit nata longè postquam primam sororem cognouit.

Impedimentum inductum propter affinitatem 5.
ex fornicatione contractam restringens Concil. Tridentin. *in præsenti* ad primum, & secundum gradum, censetur etiam ad eosdem restrinxisse impedimentum exigendi debitum ab vxore, quod inducitur ex affinitate proueniente ex illicita copula à viro cum consanguinea vxoris suæ post contractum matrimonium habita, refert decisum Aldan. *in compendio Canon. decis. lib.* 1. *tit.* 8. *num.* 43.

Impedimentum superueniens affinitatis post 6.
contractum matrimonium esse sublatum hoc decreto, refert decisum Nicol. Garc. *de benefic. part.* 8. *c.* 3. *n.* 76. quia si impedimentum dirimens sublatum est, quod maius est; ergo & istud, quod forùm impedit ne is per quem contracta est affinitas, sine peccato possit exigere debitum, quod minus est.

Affinitatem ex copula licita ortam cùm non sit 7.
restricta per hoc decretum, dirimere matrimonium vsque ad quartum gradum, sicut erat statutum *in c. non debet, de consang. & affinit.* resoluunt Nauarr. *in man. c.* 23. *num.* 43. Viuald. *in candel. aureo part.* 1. *de Sacrament.* vbi de Sacrament. matrimon. *n.* 293. Philiarch. *de officio Sacerd. tom.* 1. *p.* 2. *lib.* 2. *cap.* 22. *vers. consanguinitatis*. Corduba de Lara *in l. si quis à liberis. princ. num.* 90. *ff. de liber. agnosc.* Perez *l.* 5. *col.* 3. *tit.* 15. *lib.* 5. *ordin.* Azened. *l.* 7. *n.* 9. *tit.* 20. *lib.* 8. *nouæ recop.* Henriq. *in summ. l.* 12. *c.* 10. §. 1. *littera H*, Emman. Sà *in aphorism. verb matrimonium*, vbi de impediment. matrim. *n.* 13. Valent. *tom.* 4. *disput.* 10. *q.* 5. *puncto* 3. vbi de impedimento affinitatis. Fr. Emman. *in summ. tom.* 1. *cap.* 227. *n.* 4. Sanch. *d. lib.* 7. *disput.* 67. *num.* 5. Rebell. *de obligat. iustit. part.* 2. *lib.* 3. *quæst.* 15. *n.* 6. Guttier. *de matrim. cap.* 99. *n.* 14. Bonacin. *in simili tr. quæst.* 3. *punct.* 12. *num.* 6. Ego ipse *d. alleg.* 41. *num.* 164. me citato *in illo loco* Sanctarel. *var. resol. q.* 67. *n.* 2.

Affinitatis impedimentum vsque ad quartum 8.
gradum oriri ex matrimonio rato, non consummato, sicut in consanguinitate, ex d. Motu proprio Pij V. *Ad Romanum*, colligit Aldan. *in compendio canon. decis. lib.* 1. *tit* 8. *num.* 40. vbi refert sic fuisse decisum *sub die* 17. *Augusti* 1617.

α Ex fornicatione.] Et sic ex omni copula illici- 9.
ta, tenent Petr. de Ledesma *d. c.* 15. *concl.* 6. Sanch. *d. lib.* 7. *disp.* 67. *num.* 7. Valer. Reginald. *d. lib.* 31. *num.* 147.

β In vlterioribus verò gradibus, &c.] Vide d. Mo- 10.
tum proprium Pij V. incip. *Ad Romanum*, ibi *Declaramus, & autoritate Apost. decernimus, nullum hodie impedimentū remanere quo minus in vlterioribus gradibus*

dibus huiuſmodi liberè, & licitè matrimonium contrahi poſſint; referunt Farin. *in praxi crim in.p.5.q.* 149.*n.*116. Sanch. *d.lib.7.diſp.67 num.*4. Gutier. *d.cap.49.n.*13.

11. Vnde ſublatum eſſe impedimentum tertij gradus affinitatis ex fornicatione contractum, ideo non obſtante eo poſſe contrahi ſine diſpenſatione Apoſt. licèt huiuſmodi affinitas contracta fuiſſet ante confirmationem Concilij Trident. refert deciſum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.4.tit.15.lib.1.de matrimon.n.*92.

12. Et ideo non peccare peccato inceſtus, ſed ſolùm ſimplicis fornicationis illum, qui accedit ad conſanguineam in tertio, vel quarto gradu eius, cum qua priùs fuit fornicatus, reſoluunt Salzed. ad Bernard. *in pract.cap.*84.*in fine*, Emman. Sà *in aph. verb.luxuria num.*2. Gutier. *canonic.lib.*1.*c.*25.*n.*3. Fr. Emman. *in ſumm.tom.*1.*c.*209.*n.*2.*concl.*2. quos refert & ſequitur Sanctarel. *d.q.67.n.*5.

Ac Epiſcopum auctoritate ordinaria non habere facultatem in gradibus affinitatis, ſeu conſanguinitatis à iure prohibitis contrahentes matrimonia diſpenſandi, refert deciſum Armendar. *d.lib.*1. *de matrim.num.*99. 13.

De diſpenſationibus in gradibus prohibitis.

CAPVT V.

1. *Doctores de materia huius text. agentes.*
2. *Intelligitur de contrahentibus cum quocumque impedimento dirimenti.*
3. *Ignorantia craſſa excuſat, dummodo non ſit ingens temeritas.*
4. *Epiſcopus non poteſt ordinariè in impedimentis dirimentibus diſpenſare.*
5. *Diſpenſatio ſuper impedimento conſanguinitatis, affinitatis non facta mentione de copula habita inter impetrantes, eſt ſubreptitia.*
6. *Diſpenſatio redditur nulla ex copula præcedente diſpenſationem, ſi de ea non fuerit facta mentio in ſupplicatione.*
7. *Diſpenſatio ſuper impedimento cognationis, vel etiam publicæ honeſtatis, non facta mentione de copula habita eſt ſubreptitia.*
8. *Matrimonium ſi ea intentione contrahatur ab habentibus impedimentum dirimens vt facilius Papa diſpenſet, tunc facienda eſt mentio tum de matrimonio contracto, tum de animo, quo initum eſt.*
9. *Impedimenta plura non connexa quando ſunt eiuſdem ſpeciei, & rationis, ſunt omnino exprimenda, vt diſpenſatio ſit valida.*
10. *Cauſæ ad diſpenſandum in impedimentis matrimonij quæ.*
11. *Dos minus competens.*
12. *Fœmina an dicatur pauper & carere dote, quæ nihil quidem habet proprium, habet tamen parentes alióſue conſanguineos diuites.*
13. *Propter anguſtiam.*
14. *Propter inimicitias.*
15. *Propter lites.*
16. *Propter continuas inuaſiones piratarum.*
17. *Propter diffamationem.*
18. *Propter maiorem ætatem.*
19. *Conſeruatio diuitiarum in eadem cognatione eſt iuſta cauſa diſpenſandi in impedimentis matrimonij.*
20. *Excellentia maritorum in Eccleſiam.*
21. *Proles habita ex conſanguinea, quando bona fide ſuſcepta.*
22. *Diſpenſationes matrimoniales gratis ſunt concedendæ.*
23. *Habet locum in compoſitionibus.*
24. *Notarius in diſpenſationibus Apoſt. quartam partem vnius ducati accipere poteſt.*
25. *Ordinarius poteſt cogere teſtes vt ad ſe veniant, ad illos examinandos in exequutione diſpenſationis matrimonialis.*
26. *Diſpenſationes matrimoniales directas Epiſc. & eius vicario generali, ſi Sedes vacare contingat, non poſſunt per vicarium Capitularem expediri.*
27. *Diſpenſatio non conceditur in ſecundo gradu conſanguinitatis, niſi inter magnos Principes.*

α *SI quis intra* ² *gradus prohibitos* ſcienter matrimonium contrahere præſumpſerit, ſeparetur, & ipſe diſpenſationis conſequendæ careat, idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantum contrahere, ſed etiam conſummare auſus fuerit. β *Quod ſi ignoranter id fecerit*, ſi quidem ſolemnitates requiſitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eiſdem ſubiiciatur pœnis. Non enim dignus eſt, qui Eccleſiæ benignitatem facilè experiatur, ᵇ cuius ſalubria præcepta temerè contempſit. Si verò, ſolemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod poſtea ſubeſſe cognoſcatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit, γ *tunc facilius cum eo, & gratis diſpenſari poterit*. In contrahendis matrimoniis vel nulla omnino detur diſpenſatio, vel raró, δ *idque ex cauſa*, ε *& gratis concedatur*. ζ *In ſecundo gradu numquam diſpenſetur, niſi inter magnos Principes*, & ob publicam cauſam.

a Cap. fin. §. p. de clandeſt. deſpon. clc. vnica de conſang. & affinit.

b Cap. fin. de immun. Ecc. c. quia fruſtra de vſu.

1. VIde Fernandez *in examine Theologiæ moralis p.3.cap.16.§.2.à n.5.* Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.4.tit.15.l.1.de matrimon. n.*100.*cum ſeqq.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.*31.*num.*139.*cum ſeqq. & n.*198.*& n.*203. Rebello *de obligat. iuſtit.p.*2. *lib.3.q.5. à num.*19. Ægid. de Coninck *de Sacrament. & cenſur.tom.*2. *diſput.*33. *à n.*42. Vgolin. *de officio, & poteſt. Epiſcopi c.*60. Vincent. Filliuc. *in quæſt. moralibus tr.*10. *q.*10. Sanch. *de matrim.lib.*8. Gaſpar Hurtado *eod. tract. diſp.*26.

a Si quis intra gradus prohibitos, &c.] Intelligendum eſſe de contrahentibus cum quocunque impedimento dirimente, aſſerunt Philiarch. *de offic. Sacerd.tom.*1.*p.*2.*lib.*2.*cap.*13.*in princ.* Petr. de Ledeſma *de matrimon. q.*55.*art. vltim.dub.*2. *diffic.*2. *concl.*1. Tolet. *in inſtruct. ſacerd.lib.*7. *cap.*22. *n.*3. Sanch. *de matrimon. lib.*3. *diſput.*42.*n.*7. *& lib.*8. *diſp.*25.*n.*24. Sanctarel. *var. reſol. lib.*1.*q.*54.*n.*3. 2.

β *Quod ſi ignoranter id fecerit*, &c.] Ignorantiam craſſam excuſare, dummodo non ſit ingens temeritas, reſoluit Sanch. *de matr. lib.*2.*diſp.*40.*n.*4.*in med.* 3.

γ Tunc

4. *γ Tunc faciliùs cum eo & gratis dispensari poterit.*] A solo scilicet Romano Pontifice intelligit idem Sanch. d.lib.8. disput.6.num.19. Episcopum enim non posse ordinariè in impedimentis dirimentibus dispensare, resoluunt Sanch.l.2.disput.40. Garc.de benef.part.11.cap.5.num.344. Vasq.1.2.c.2. Ægid. de Coninck d.disput.33.dub.3. Basil.Pont.de matrimon.lib.8.cap.13. Gaspar Hurtado eod.tract. disput.26.diffi.2.& alij plures per me citati de officio, & potest.Episcopi part.2.alleg..:

5. Dispensationem super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de copula habita inter impetrantes, esse subreptitiam,& inualidam tuentur Mich. Galleg. de cognat.spiritual,cap.24. à n.1. Sarmient. lib.1.select.c.9. n.3. Nauarr. in man. cap.22.n.86. Gambar.de officio,& potest.Legati,l.7.tit.de dispens.legator. circa matrimonia, n.409. Ludouic. Lop. in instruct. conscient. tom.1.cap.296. Guttier.canon.lib.1.cap.15.num.16. Fr.Emman. del orden del Juizo,cap.10.n.4. Zerol. in praxi Episcop. p.1.verb. dispensatio, §.4. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent.lib.31.n.200.vers. simulque.Paul.Comitol.respons.moral.lib.1.q.104. Quarant.in summa Bullary verb.matrimoniales dispensationes,n.13.Sanch.de matrimon.lib.3.disp.14. num.3.& lib.8.disput.25. Guttier.eod.tract.c.124. num.12.cum seqq. Gaspar. Hurtado in simili tract. disput.26.diffic.5. Rebell. d.part.2.lib.3.q.5. n.24. Marc.Anton.Genuens.in pract.Archiep.Neapol.c. 25.num.4. Galet. in margar.casuum conscient.verb. dispensatio,pag.78. col.1.& verb. incestus, vlt. latè Nicol.Garc. de benefic.part.8.cap.3.n.31.cum seqq. Aloys.Ricc. in praxi rerum fori Eccles.dec.687.in 1.edit.aliàs res.583.in 2.edit.& in decis.Curia Archiep.Neapol.decis.28. à princip.part.4. Sanctarel. var.resol.lib.1.q.52.per totam.

Contra Nauar.consil.1.q.19.sub tit. de constitut. & consil.fin.de cognat.spiritual.& consil.8.& 9. de consanguinit.& affinit.in nouis, Salzed.ad Bernard. in practic.c.129.addit.1.in fine,vers.vnde meritò,in vltim.edit.Emman.Sà in aphorism.verb.dispensatio, num.10. Vega tom.2.summ.c.34.casu 97. vers.nota porque viene,Fr.Emman.sibi contrarium in summa tom.1.c.236. num.51. Henriquez d.lib.12.cap.2.§. 4.& 7. Lzl.Zech.de republ.Ecclesiast.c.28.do Parocho,pagina 337. Petr.de Ledesma de matrimon.q. 56. art.5. & in summa part.1.de Sacrament.vbi de Sacrament.matrimon. c.27.diffic.3. conclus.1. Ceuall. commun. contra commun. 737. Basil. Pont. de Sacrament.matrimon.lib.8.cap.17.§.6.existimantes taciturnitatem copulæ habitæ ante concessionem, seu commissionem Papæ non irritare dispensationem consanguinitatis,aut affinitatis.

6. Et ideo dispensationem reddi nullam ex copola præcedente dispansationem,si de ea non fuerit facta mentio in supplicatione, copulam verò superuenientem post dispensationem ab Ordinario factam non impedire matrimonij validitatem,refert decisum Garc. d.p.8.cap.3.n.70.in fine:

7. Dispensationem super impedimento cognationis spiritualis, vel etiam publicæ honestatis,non facta mentione de copula inter impetrantes habita esse subreptitiam & nullam per text. in cap.2.de eo,qui cognouit consang.vxoris suæ, resoluunt Galleg.d. tract.de cognat.spiritual.c.24. Matiens.in rub.tit.1. gloss.1.n.137.l.5.noua recop. Guttier. canon.lib.1.c. 23.n.15. Menoch. de arbitr. casu 502.à n.1.Garc. d.p.8.c.3.n.64.& 66.

8. Si matrimonium ea intentione contrahatur ab habentibus impedimentum dirimens vt faciliùs Papa dispenset, in tali casu esse faciendam in impetratione dispensationis mentionem tum de matrimonio contracto, tum de animo, quo initum est tradunt Couarr.de spons.p.2.c.6.§.10.n.14. Philiarch. d.c.23.in princip. Anton.Coch. instit.maior. lib.5.tit.13.num.8. Guttier.lib.2.canon.c.15.n.pen. Petr.de Ledesm.de matrim.q.56.art.8.dub.2.diffic.1. concl.1. Sanch. d.lib.8.disput.25.n.22. Garc.d.p.8. cap.3.num.41.Sanctarell.d.q.54.num.1.& 2. Nauarr.in cap.si quando. de rescript. except.5. num.5. vbi sic ait, *Non solùm oportet mentionem facere contracti malè matrimonij scienter, sed etiam fraudis, quia grauiter peccando sunt vsi, vt benignior in eos esset Rom.Pontifex,alioquin enim huiusmodi dispensationes ipso iure inutiles erunt,apud Deum quidem, qui omnia nouit, & in foro conscientiæ simpliciter; apud homines autem tantum,si & quantum ea fraus probari potest*; & in man.c.22.n.86. his verbis, *licèt olim faciliùs dispensabatur in impedimentis eorum qui iam etiam scienter contraxerunt,& consummauerunt matrimonium, hodie tamen iure Conc. Trident.* sess.24.c.5.de Reformat.matrimon. *faciliùs dispensatur, & consummatio illiciti matrimonij,quæ olim inclinabat Papam ad dispensandum, hodie retrahit.* sic etiam Tolet.l.7.cap.22.n.3. vbi ita ait, *Illi qui scienter contrahunt, & habent copulam, vt faciliùs impetrent dispensationem a Papa debent narrare Pontifici se illa intentione habuisse copulam, & contraxisse vt faciliùs cum eis dispensaretur, quo non narrato dispensatio nulla est.*

Impedimenta plura non connexa quando sunt 9.
eiusdem speciei, & rationis, vt quando quis est consanguineus alteri ex duplici parte,esse necessariò exprimenda, vt dispensatio sit valida, tenent Sanch.d.l.8.disp.24. Ægid.de Coninck.d.disp.33. dub.6.Basil.Pont.de matrim.lib.8.c.17.§.5: Gaspar Hurtado in simili tract. disp.26.diffic.6. n.18. contra Henriq. Petr.de Ledesma,Vegam, Fr. Emman. & alios.

δ Idque ex causa, &c.] Causas, quæ hodie in 10.
praxi versantur in Romana Curia, pro quibus dispensationes in impedimentis matrimonij conceduntur, referunt Galleg. de cognat. spirit.cap.22: Henriq.in sum.lib.12.c:3.§.9. Fr.Emman. in summ. tom.1. cap.237. Petr. de Ledesma etiam in summ. part.1. de Sacrament. vbi Sacrament. matrimon. cap.17. concl.5. cum seqq. Sanch. d. lib.8. disp.19. Valer.Reginald. in praxi fori pœnit.lib.31.n.196. cum seqq. Farin. in praxi crimin.p.5. q.149. n.149. Ægid.de Coninck de Sacrament. & censur. tom.1: disput.33.num.45.cum seqq.Armendar.in addit. ad recop.legum Nauarra lib.4. tit.16.l.1.de matrimon. num.110.cum seqq.Campan.in diuers. iuris Canon. rub.6.cap.3.num.42. Gaspar.Hurtado d.disput. 26. diffic.3.

Prima causa est, *Quòd cùm Oratrix dotem habeat* 11.
minus competentem iuxta statum sui conditionem, cum qua virum sibi non consanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, inuenire nequeat,& dictus Orator intendat illam cum dicta minus competenti dote in vxorem ducere,&c. quam referunt Iacob.de Graff.in aureis decis.p.1.l.2.c.81. in fine, Fr.Emm. dicto cap.237.concl.1.num.2. Galleg. d.cap.22.n.8. Guttier.canon.lib.2.cap.15.n.1 7.Petr.de Ledesm. de matrimon. quæst.56.art.fin.& in summ.part.1.de Sacrament. vbi de Sacrament. matrimon. cap. 27: concl.5. Henriq.d.lib.12.c.3.§.9.vers.tertia, Aloys. Ricc. in collect. decis.part.4.collect.709.& in praxi rerum fori Eccles. decis.260.in 1.edit. aliàs resolut. 227.n.8.in 2.edit. Ægid.de Coninck d.tom.2.disp. 33.n.47. Campan. d.n.41. Gaspar Hurtado dicta diffic.3.n.21.vers.tertia, Valer. Reginald. d.lib.31. num.

*num.*194. vbi *num.*196. subdit censendam iustam causam dispensandi, cùm in defectu ipso dotis inuenitur ratio pietatis.

12. Vtrùm fœmina in ordine ad hunc effectum possit dici pauper, & carere dote, quæ nihil quidem habet proprium, habet tamen parentes, aliósve consanguineos diuites? vide Couarr. *de sponsalibus part.* 2.*c.*6.§.9. & 1-. Sanch. *d.lib.*8.*disp.*19. *n.*19.& 20 Ægid. de Coninck *d.disp.*33.*n.*48. vbi resoluit non dici pauperem si illos possit cogere vt statim dent dotem; dici tamen quando de facto constaret nullum non consanguineum, qui sit paris conditionis cum ea fœmina, velle eam habere vxorem, eo quòd communiter sibi persuadeant parentes non daturos sufficientem dotem.

13. Secunda. *Quod cum dicta Oratrix in dicto loco propter illius angustiam virum sibi non consanguineū vel affinem paris conditionis, cui nubere possit inuenire nequeat*, &c. referunt Galleg. *d.c.*22.*n.*10 Henr. *d.*§ 9. Vega *in summ. tom.*2.*c.*34.*casu* 167. Fr. Emman. *d.c.*137.*n.*2.*vers. la quarta.* Iacob. de Graff. *de arbitriis confess. c.*43 Sanch. *d.lib.*8. *disput.*19. *num.*12. Aloys. Ricc. *d.resol.*217.*num.*7. Ægid. de Coninck *d.disp.*33.*n.*46. Valer. Reginald. *d.lib.*31. *num.*196.*vers. ad tertiam*, vbi resoluit requiri tantùm, vt intra oppidum proprium fœmina non inueniatur æqualis, cui nubat, refértque ita decisum fuisse, Gaspar Hurtado *d.diffic.*3.*n.*11.*vers. secunda*, Sanch. *d.disp.*19.*num.*13. dicens *num.*15. non esse adstringendam ad nubendum alicui vetulo, aut duriores, intolerabiliorisve ingenij.

14. Tertia, *Quod cum inter dictorum Oratorum parentes, consanguineos, vel affines graues inimicitiæ ortæ iam sint, & ad præsens vigeant, aliunde tamen quàm ex causa matrimonij inter Oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exorta, & verū sit quòd si Oratores prædicti inuicē matrimonialiter copularentur, inimicitiæ huiusmodi omnino componerentur; pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis Oratores prædicti cupiunt*, &c. referunt Sanch. *d. lib.*8 *disp.*19.*n.*8. Val. Reg. *d.lib.*31.*n.*196.*vers. ad secundam*, Gaspar Hurt. *d.diffic.*3.*num.*11.*vers. prima.*

15. Quarta, *Quòd cum inter dictos Oratores, seu eorum parentes lites super rebus magni momenti ortæ iam sint, & ad præsens vigeant, lites huiusmodi omnino cogantur*, &c. referunt Fr. Emm. *d.c.*237.*n.*1.*vers. la segunda por se acabar vn gran pleito.* Ægid. de Coninck *d.disp.*33. *n.*45. Sanch. *d.lib.*8. *disp.*19.*n.*8. vbi *n.*9. asserit quod ad hanc causam reducitur euitatio scandalorum inter cognatos, & *n.*11. dicit similiter esse iustam dispensandi causam quando dispensatio est quasi remedium necessarium ad obuiandum alicui magno delicto.

16. Quinta, *Quòd cùm dictus locus ad littus maris situs continuis inuasionibus piratarū, & fidei Orthodoxæ hostium expositus sit, propterea externi homines nō ita libenter, vt cum dicti loci habitatricibus contrahant, accedere velint, cupiunt*, &c. refert Quarant. *in summa Bullarij, verb. matrimoniales dispensationes.*

17. Sext. *Cùm autem Pater sancte nisi matrimonium inter Oratores contrahatur, dicta Oratrix innupta, & diffamata remaneret, grauiaque exinde scandala possint verosimiliter exoriri, ideo*, &c. refert Sanch. *d. lib.*8.*di*[illegible] 9.*n.*9.

18. Septima, *Q*[illegible]*d d*[illegible]*ta Oratrix vigesimumquartum annum exced*[illegible] *hactenus virum paris conditio*[illegible] *cui nubere po*[illegible]*et non inuenit*. &c. refert Quarant. *d. verb. matrimoniales di*[illegible]*ationes.*

19. Octaua. Conseruatio diuitiarum in eadem cognatione ne causa dotis detrahantur ad aliam cognationis familiam, quando eæ amplissimæ sunt, referunt Galleg. *d. cap.*22.*n.*11.*cum sequentibus*, Vega *tom.*2. *summæ c.*34.*casu* 167. Fr. Emman. *d. cap.*237.*concl.*1.*in fine*, Ægid. de Coninck *dicta disput.* 33.*num.*49. Valer. Reginald. *dicto lib.*31. *num.*197.

Nona. Excellentia meritorum in Ecclesiam, siue dispensationem petentis, siue eius, cui petitur, referunt Galleg. *d. cap* 22.*num.*17. Sanch. *d. disp.*19.*num.*32. Ægid. de Coninck *d. disput.*33. *num.*49.*vers.*5. Gaspar Hurtado *dicta difficult.* 3. *num.*12. 20.

Decima. Proles habita ex consanguinea quando bona fide suscepta est, referunt Petr. de Ledesm. *de matrimon. quæst.*56. *artic. vltim. ad fin.* Gutier. *canon. lib.*2 *cap.*15.*num.* 107. Sanchez *d.disp.*19. *num.*33. Ægid. de Coninck *d. disp.*33. *num.* 49. *vers.*7. 21.

Et gratis concedantur.] Dispensationes matrimoniales gratis concedendas esse, & non licere Episcopo, vel eius Vicario pro eis quicquam accipere nec ratione taxæ etiam ex immemoriali consuetudine, nec ratione sigilli, vel alicuius alterius rei, refert decisum Garc. *de benefic. part.*8. *cap.*1. *num.*77.*ad* 6. aduertens decretum illud, quod solet poni in litteris dispensationum matrimonialium, vt nihil muneris, seu præmij sponte accipi possit pro illarum executione, ita intelligendum esse vt neque Ordinarius ipse, neque eius Vicarius quicquam pro mercede laboris, quem ea in re susciperent, capere possent, notarij verò pro examine testium quartam aurei, seu ducati partem licitè accipere possunt. 22.

Habere locum in compositionibus, non in mercede, quæ pro Bullarum expeditione soluitur, refert decisum Garc. *dict. parte* 8. *capit.*1. *num.* 100. 23.

Statutum concedens Episcopis vt certum quid possint accipere in causis commissariis, non habere locum in dispensationibus matrimonialibus, etiamsi factum sit in Synodo Prouinciali, notarium autem quartam partem vnius ducati accipere posse, refert decisum Garc. *dict. parte* 8. *capit.*1. *n.*104. 24.

Episcopum posse, sed non cogi, concedere literas dimissorias Ordinario inferiori pro examinandis testibus in executione dispensationis matrimonialis, posse autem cogere testes vt ad se veniant, argument. *cap. statutum*, §. *insuper, de rescript. in* 6. refert decisum Garc. *dicta part.*8.*cap.*1. *num.*116. 25.

Dispensationes matrimoniales directas Episcopo, & eius Vicario generali, si Sedes vacare contingat, non posse per Vicarium capitularem expediri, contra Sanchez *de matrimon. lib.*8. *disp.*27. *num.*19.*cum sequentibus*, tenet. Aldan. *d.tit.*8.*n.*56. attestans sic fuisse decisum *sub die* 24. *Maij* 1621. 26.

In secundo gradu nunquam dispensetur, nisi inter magnos Principes.] Vide Henriq. *dicto lib.*12. *cap.*3. §.6. *in commento littera X*, Sanchez *d. lib.*8. *disp.*19.*n.*5. Gutier. *de matrimon. cap.*128. *n.*14. Zerol. *in praxi Episcop. part.*1.*verb. dispensatio*, §.1. vbi refert se vidisse dispensare inter Barones, & titulatos Regni Neapolitani, Ægid. de Coninck *d.disp.*33.*n.*44. vbi dicit hunc Tridentini locum intelligendum esse de gradu consanguinitatis, vel affinitatis ortæ ex legitimo matrimonio, quia in affinitate orta ex fornicatione, præsertim occulta, longè facilius dispensatur. 27.

Matri

Matrimonium inter raptorem, & raptam, an & quando irritum.

Capvt VI.

1. *Doctores de materia huius text. agentes.*
2. *Raptus non factus causa contrahendi matrimonium cum rapta, sed causa libidinis, minimè dirimit matrimonium.*
3. *Raptus, quo fœmina inuitis parentibus, ipsa tamen consentiente rapitur, dirimit matrimonium.*
4. *Raptus quo fœmina corrupta, meretrix, vel inhonesta rapitur, dirimit matrimonium.*
5. *Raptus, quo fœmina rapit virum, non dirimit matrimonium.*
6. *Raptus propria sponsa ipsa inuita non dirimit matrimonium.*
7. *Raptus non dirimit matrimoniũ si solis importunis precibus, aut pretio conducta fœmina extrahatur.*
8. *Rapt. vt dicatur, requirit traductio de loco ad locũ.*
9. *Sponsalia celebrata inter raptorem & raptã inualida sunt, dum rapta est in potestate raptoris.*
10. *Raptor si nubat fit infamis.*
11. *Raptor contrahens matrimonium cum rapta est omnino liberandus.*
12. *Raptores & fautores raptus dirimentis matrimonium excommunicantur ipso iure.*
13. *Pœna infamia, incapacitatis ad dignitates, ac obligationem dotandi raptam, & priuationem gradus clericalis, quando raptor, aut fautor est clericus, non incurritur ante sententiam iudicis.*
14. *Raptor siue matrimonium contrahat, siue non, tenetur ad decẽter dotandã raptam arbitrio iudicis.*

α Cap. fin. de rapt. vide Conc. Chalced. c. 26. c. eos & c. de puellis 36. q. 1. Concil. Chalcedon. c. 27 Conc. VVogmaci n. cap. 27. Exod. 22. c. 1. de adult.

DEcernit sancta Synodus, inter raptorem, & raptam α *quandiu ipsa in potestate raptoris manserit*, β *nullum posse consistere matrimonium*: Quòd rapta à raptore separata, & in loco tuto, & libero constituta, illum in virum habere consenserit, eam raptor in vxorem habeat, γ *& nihilominus raptor ipse*, δ *ac omnes illi consilium*, auxilium & fauorem præbentes, ι *sint ipso iure excommunicati*, ζ *ac perpetuò infames*, omniúmque dignitatum incapaces, & si Clerici fuerint, de proprio gradu decidant. η *Teneatur præterea raptor* mulierem raptam, siue eam vxorem duxerit, siue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

1. VIde Nauarr. *cons. 32. de sponsal. in antiq.* aliàs *cons. 2. de raptor. in nouis, & cons. 3. num. 7. de consang. & affin. in antiq.* aliàs *cons. 4. de raptor. in nouis*, Perez *l. 2. verb. fuere desposadatit. 15. lib. 8 ordin.* Matienç. *in rub. tit. 1. gloss. 1. n. 142. vers. hodie verò lib. 5. noua recop.* Peguer. *decis. 42. à princ.* Menoch. *de præsumpt. lib. 3. præs. 1. n. 201.* Ant. Thesaur. *decis. 217. n. 6.* Henriq. *in summ. lib. 12. cap. 14. §. 4. & 5.* Baiard. ad Clar. *§. raptus à n. 35.* Cancer. *var. resol. lib. 3. cap. 11. num. 12. cum seqq.* Fr. Emman. *in summ. tom. 1. c. 232.* Petr. de Ledesm. *etiam in summ. part. 1 de Sacrament.* vbi de sacrament. matrimon. *cap. 26.* Farin. *in praxi crimin. q. 145. n. 121. & seq.* Ioseph. Sesse *Aragoniæ decis. 96.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 2. verb. raptus*, Molfes. *in summa Theologiæ moralis tr. 3. c. 11. num. 28. cum seqq.* Fernandez *in examine Theolog. moralis part. 3. cap. 16. §. 3. n. 1.* Aloys. Ricc. *in collect. decis. part. 4. collect. 911. & in decis. Curiæ Archiepisc. Neapol. decis. 342 p. 4.* Cardin. Tosch. *tom. 6 verb. raptus conclus. 5. & 6.* Vgol. *de officio Episcopi cap. 8. §. 3. n. 2.* Sanch. *de matrim. lib. 7. disp. 13.* Less. *de iustit. lib. 4. cap. 3. dub. 9. n. 68. cum seqq.* Basil. Poot *de impediment. matrim. cap. 39.* Franc. Molin. *de ritu nupt. lib. 1. compar. 10. num. 31. cum multis seqq.* Rebello *de obligat. iustitiæ part. 2. lib. 3. q. 11.* Valer. Reginal. *in praxi fori pœnit. lib. 22. n. 28. cum seqq. & lib. 31. à num. 164.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. & censur. tom. 2. disp. 31. à num. 46.* Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarræ lib. 4. tit. 15 l. 1. de matrim. pag. 198.* Guttier. *de matrimon. c. 86.* Bonacin. *eodem tract. q. 4. punct. 18. & de excomm. in partic. extra Bullam disp. 2. q. 2. puncto 9.* Gaspar Hurtado *in simili tract. disp. 23. diffic. 3.* metipsum. *in collect. ad cap. vltim. de raptoribus.*

2. Circa hoc decretum de multis dubitant Doctores. Primò an raptus non factus causa contrahendi matrimonium cum rapta, sed causa libidinis, dirimat matrimonium: Negant Salzed. ad Bernard. *in pract. c. 81 littera A, vers. clericus, in nouiss. edit.* Fr. Emman. *in summ. tom. 1. cap. 212. num. 7.* Vega *tom. 2. summ. c. 34. casu 137. notab. 1.* Sanch. *lib 7. disp. 13. n. 4.* Less. *d. cap. 3. dub. 9 num. 70.* Molfes. *d. tract. 4. c. 11. n. 30.* Valer. Reginald. *d. lib. 31. n. 165. vers. primum*, Guttier. *d. c. 86. n. 8.* Gaspar Hurtad. *d. disp. 23. diffic. 3. vers. quarto*, quia Tridentinum hoc impedimento, & reliquis pœnis tantùm intendit punire eum, qui lædit libertatem ad matrimonium, vt sic puniendo impediat dictam læsionem; qui autem fœminam rapuit non ad contrahendum matrimonium, violauit libertatem ad illud, neque ad illud coëgit.

Contra Emman. Sà *in aphorism. verb. matrimon. n. 9.* Ochag. *tract. 3. q. 44.* Bonacin. *d. q. 4. punct. 18. n. 3.* existimantes non solùm illum esse raptorem qui abduxit fœminam causa cõtrahendi, sed etiam qui abduxit tantùm causa explendæ libidinis, & consequenter subiacere pœnis constitutis, in hoc decreto.

Secundò an raptus, quo fœmina inuitis parentibus, ipsa tamen consentiente, rapitur, dirimat matrimonium? affirmant Salzed. *d. c. 81. vers. clericus*, Henriq. *d. cap. 14. §. 4.* Veg. *d. casu 157. notab. 1.* Card. Tusch *d. tom. 6. verb. raptus. concl. 5. n. 4.* Zerol. *in praxi Episcopali p. 2. verb. raptus §. 1.* Fr. Emman. *d. c. 232. n. 1.* Petr. de Ledesm. *d. c. 26. concl. 2. dub. 1.* Rebello *d. q. 11. n. 6.* Guttier. *d. c. 86. n. 17.* Bonacin. *d. puncto 18. n. 5.* 3.

Contra Sanch. *lib. 7. disput. 13. num. 13.* Less. *d. c. 3. dub. 9. num. 70.* Valer. Reginald. *d. lib. 22. n. 31. & d. lib. 31. n. 165. vers. quinto*, Ægid. de Coninck *d. disput. 31. n. 48.* Aloys. Ricc. *d. resol. 342. n. 5. p. 5.* Gaspar Hurtado *d. disput. 23. diffic. 3. vers. secundo*, existimantes raptum, quod fœmina inuitis parentibus, ipsa tamen consentiente, rapitur, dirimere matrimonium.

Tertiò an raptus, quo fœmina corrupta, meretrix, vel inhonesta rapitur, dirimat matrimonium? affirmant Sanch. *d. lib. 3. disput. 13. n. 14.* Valer. Reginald *d. lib. 31. n. 165. vers. sextum est*, Bonacin. *d. puncto 8. n. 7.* 4.

Quartò an raptus, quo fœmina rapit virum, dirimat matrimonium. Negant Farin. *in praxi crimin.* 5.

crimin. p.5.q.145.n.40. Sanch. *d.disp.13.n.16.* Rebello *d.q.11.n.6.* Basil.Pont. *de impedim.matrim.c.39.vers.circa,* Molfes. *d.tract.4.c.11.n.29.* Petr.de Ledesm. *d.c.26.concl.2.dub.5.* Valer.Regin. *d.lib.31.n.165 vers.septimum est,* Bonac. *d. puncto 18.n.7.* Aloys.Ricc. *d.decis.342.n.5.p.4.* Gasp. Hurtado *d.disp.23.diffic.3.n.12.in princ.* quia hoc decretum loquens de raptore, vtpote odiosum, & pœnale, non est extendendum ad raptricem.

Contra Henr. *d.c.14. §. 4.vers.si fortè fœmina robusta.* Fr.Emm. *d.c.232.n.4.vers lo quinto.* Veg. *tom.2.sum.c.34.casu 157.notab.5.* Gutier. *de matrim.c.88.n.6.* existimantes raptum, quo fœmina rapit virum, dirimere matrimonium.

6. Quintò, an raptus propriæ sponsæ ipsa inuita dirimat matrimonium? Negant Henriq. *d.c.14. §.4.* Fr.Emm. *d.cap.232.n.4.* Fatio. *d.quæst.145.n.86.vers.87.* Ioseph Sesse *Aragon. dec.96.n.4.* Rebello *d.q.11.n.5.* Less. *d.n.70. vers.tertium,* Mar.Anton.Genuens. *in pract.eccles.q.691.* Molfes. *d.c.11.n.33.* Ego ipse *in collect.ad c.pen.n.4. de raptorib.*

Contra Sanch. *d.lib.7.disp.13.n.15.* & Gasp. Hurt. *d.disp.23.diffic.3.vers.tertio,* existimantes comprehendi sub hoc decreto raptum quo sponsus rapit propriam sponsam.

7. Sextò an raptus dirimat matrimonium si solis importunis precibus, aut pretio códucta fœmina extrahatur? Negant Gutier. *d.c.86.n.15.* Bonac. *d.punct.8. n.5.in fine, & n.6.in fine,* Sanchez *d. lib.7. disp.13. n.11.* declarantes, dummodo illæ preces tales nó essent vt violétiæ æquipararentur.

8. *a Quandiu ipsa in potestate raptoris manserit.*] Requiri traductionem de loco ad locum, vt raptus dicatur, affirmant Nau. *cons.1.n.vnico sub tit. de raptor.* F Emm. *d.c.232.n.2.* San. *d. lib.7. disp.13.n.7.* Ægid.de Coninck *d.tom.2. disp.31. n.48.vers.vt autem,* Bonac. *d.punct.8.n.6.* vbi *n.8.* post Gutier. Molin. Card. Tulch. Sanch. & alios, quos citat, asserit quòd raptus non committitur ab eo, qui virginem repertam in domo patris, vel in alia domo, non educit de ea domo, sed illam ibi opprimit, aut trahit de vno cubiculo in aliud, vt ibi illam commodiùs violet, idémque dicendum asserit si virginem in agro repertam inde trahat per aliquos passus vt abutatur, secus si inde deducat in aliquam domum extra illum agrum, aut in alium locum.

9. *b Nullum posse consistere matrimonium.*] inualida etiam esse sponsalia celebrata inter raptorem, & raptam, dum rapta est in potestate raptoris, etiam si liberè consentiat, tenent Fr. Emm. *d.c.232.n.3.* Vega *d.casu 157.notab.3.* Sanch. *d.disp.13.n.17.* Gutier. *de matr.c.86. n.24.* Bonac. *d. punct.18.n.10.vers.tertia.*

10. *c Et nihilominus raptor ipse,*&c.] Raptorem si nubat fieri infamem, resoluunt Sanch. *d. lib.7. disp.13.n.1.vers.ab hac autem infamia pœna,* Less. *d.c.3.n.69.* Farin. *d.q.145.n.14.& n.102.*

Contra Henr. *d.c.14 §.4.vers.si ducat,* Fr. Emman. *d.c.232.n.4.vers.lo sexto,* Petr.de Ledesma *d. c.16.dub. fin.* existimantes minimè fieri infamem, quia alias rapta cogeretur nubere infami.

Raptorem contrahentem matrimonium cum rapta esse omnino liberandum, affirmant Marsil. *consil.63.* Cæpol. *cons.57.* Bossi. *in pract.crim.tit. de raptorib mul.n.17.* Ant.Gom. *l.80.Tauri n.7. cum seqq.* Baiard.ad Clar. *§. raptus n.36.* Decian. *in tract.crim.lib.8.c.13.n.48.ad fin.* Cancer. *var. lib.3.c.11.n.19.& 20.* 11.

Contra Andr.Antiq.Neapolitanarum constit. glossatorem *in const.Capitalem,* qui suo consilio Hispaniarum olim Regem raptorem, qui raptam duxerat, ad mortem condemnasse refert, sequitur Matth.de Afflict. *in constit.si quis rapere quæst.6.* Carer. *in pract. crim §.circa tertium n.14.* Afflict. *super const. p.1.rub.19.n.15.* latè Franc. Mol. *de ritu nupt. lib.1.compt.10.n.40. cum multis seqq.* existimantes raptorem pœna mortis puniendum, quamuis raptam in vxorem ducat.

d Ac omnes illi consilium,&c.] Vide Sanch. *d. lib.7. disp.13.n 3. & 4.* Bonac. *d. punct.18.n.9. vers.prima,* Far. *d.q.145.n.21.& 37.* vbi resoluit quòd raptui opem ferentes, scienter tamen & dolosè, capitali supplicio subiiciuntur, licèt quoad alias pœnas, & præsertim amissionem bonorum tantummodo, qui in actu rapinæ auxilium præstiterunt, non autem alij, illas incurrant.

e Sint ipse iure excommunicati &c.] Vide Farin. *d.q.145.n.21.* Sanch. *d.lib 7.disp.13.in princ.* vbi dicit huiusmodi excommunicationem non esse de reseruatis Pontifici, Bonac. *d.punct.18.n.9.in fine,* qui idem asserit, Gasp.Hurt. *d.disp.23.diffic.3.n.15.* vbi addit statim absque alia declaratione excommunicatos manere, etiam si postea ducant raptam, Valer.Reginald. *d. lib.22. n.31. vers. de excommunicatione,* vbi dicit illam esse latæ sententiæ, & nemini reseruatam. Machado *en el perfetto Confessor, lib.1.p.3.tr. 4.docum.4.n.3.* 12.

f Ac perpetuo infames,&c.] Pœnam infamiæ, & incapacitatis ad dignitates, ac obligationem dotandi raptam, siue eam ducant, siue non, & priuationem gradus clericalis, quando raptor, aut fautor est clericus, non incurri ante sententiam iudicis, tenent Nau. *in extr.Greg.XIII.de datis pro iustitia, vel gratia notab.31.n.44.* Mol. *de iustit. tr.2.disp.96.vers. quod attinet ad pœnam,* Sanch. *d.disp.13.n.1.post princ.* Ægid.de Coninck *d.to.2.disp.31.dub 4.n.48.* Gasp Hurt. *d.disp.23.diffic.3.n.15.propè fin.* 13.

g Teneatur præterea raptor.&c.] Raptorem siue matrimonium contrahat, siue non teneri ad decenter dotandam raptam arbitrio iudicis, asserunt Henriq. *d.c.14.§.5.* Far. *d.q.145.n.57.* Bonac. *d.punct.18.n.10.vers.secunda,* Sanch. *d.disp.13.n.3.& 4.* vbi *n.1.vers.teneri raptorem,* resoluit quòd in sententia iudicis constituentis hanc dotem, attendenda maximè est raptoris, & raptæ qualitas personarum, Valer. Reginald. *d. n.31. vers. de dotatione,* vbi ait quòd requiritur sententia iudicis, vt eam teneatur dotare. 14.

Quomodo vagi homines admittantur ad matrimonium.

CAPVT VII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Vagabundi qui dicantur.*
3. *Peregrinorũ matrimoniũ non est nullum ob omissionem illorum, quæ descripta sũt in hoc decreto.*
4. *Parochus, qui vagos non præmissa debita diligentia, & licentia Ordinarij, matrimonio coniunxèrit, peccat mortaliter, matrimonium tamen valet.*

Barbos. Collect. to Concil. Trid.

a Deiis, & c. 25. Conc. Agathen.

α M*Vlti sunt*, [a] *qui vagantur, & incertas* habēt sedes, & vt improbi sunt ingenij, prima vxore relicta, aliam & plerumque plures, illa viuente, diuersis in locis ducunt, cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes ad quos spectat, paternè monet, ne hoc genus hominum vacantium ad matrimonium facilè recipiant β *magistratus etiam sæculares hortatur*, vt eos seuerè coërceant. Parochis autem præcipit, ne illorum matrimoniis intersint, γ *nisi priùs diligentem inquisitionem* fecerint, & re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

1. VIde Perez 1. *in princ. tit. 14. lib. 8. ord.* Henr. *in sum. lib. 11. c. 3. §. 3.* Fr. Emm. *in sum. to. 2. c. 219. n. 3.* Petr. de Ledesm. *etiam in sum. p. 1. de Sacr.* vbi de sacr. matrim. *c. 7. concl. 4. dub. 3.* Zer. *in praxi Episc. p. 1. verb. matrim. vers. 6. & p. 2. verb Paroch. pag. mihi* 81. Sanch. *de matrim. lib. 3. disp. 25. n. 8. cum multis seqq.* Gutier. *in simili tr. c. 65.* Bonac. *eod. tract. q. 2. punct. 8. n. 6.* Basil. Pont. *etiam eodem tr. lib. 5. c. 14.* Cened. *pract. & canon. q. lib. 1. q. 39. n. 66. cum seqq.* Ægid. de Coninck *de Sacram. & censuris tom. 2. disp. 27. n. 20.* Rebello *de oblig. iustit. p. 2. lib. 2. q. 8. n. 3.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 239.* metipsum *de officio & potest. Episcopi p. 2. alleg. 32. à n. 72. & de officio & potest. Parochi c. 21. à n. 89.*

2. α *Multi sunt qui vagantur, & incertas*, &c.] Vagabundos illos propriè dici, qui nullum certum domicilium habent, vel qui pristinum domicilium omnino deserentes amiserunt, & iter agunt, aut nauigant animo acquirendi nouum, tenent Henr. *d. §. 3.* Ægid. de Coninck *de Sacr. to. 1. q. 8. n. 6. & to. 2. q. 27. n. 20.* Cened. *d. q. 30. n. 69. & 70.* Sanch. *d. disp. 25. à n. 1.* vbi *n. 8. vers. intellige*, dicit hoc decretum loqui de iis, qui vagantur, & incertas habent sedes, D. Barbos. *in l. heres absens §. proinde in art. de foro delicti n. 14. & seq. ff. de iud.* Vgol. *de officio Episc. c. 39. § 3. n. 1.* Valer. Regin. *in praxi fori pœnit. lib. 1. n. 64.* Gutier. *d. c. 65. n. 9.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 75.*

Et procedere, quamuis vnus contrahentium sit notus & incola, ac propriam habeat sedem, subditúsque sit Parochi, affirmant Cened. *d. q. 30. n. 68. vers. circa hanc*, Gut. *d. c. 65. n. 8.* Basil. Pont. *de imped. matri. c. 26. §. 5. vers. alienigenæ.* Sel. *in selectis can. c. 45. n. 10.* vbi subdit quòd vagus ducens vxorē in aliquo loco vbi est verè domiciliū mulieris, potest contrahere in alio loco vbi voluerit, cùm omnes possint esse Parochi vagi quāuis adsit Parochus mulieris, quia tunc est etiam verè Parochus vagi alius in alio loco vbi reperitur vagus, & refert decisū *sub die 28. Aug. 1621.*

Et habere locum etiam in illis, qui alibi habentes domicilium habitant ac contrahunt in loco vbi ignoti sunt, resoluit Ægid. de Coninck *d. disp. 17. n. 20. vers. nota secundo*, vbi *in vers. nota tertiè*, dicit hoc decretum esse intelligendum de iis qui communiter dicuntur vagi, non autem de iis, qui domicilium transferunt, notique sunt in illis locis, de quo etiam Gutier. *dicta c. 65. n. 9.* Sel. *d. c. 45. n. 11.* attestatur. decisum *sub die 21 Martij 1602.* Vnde Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. p. 4. res. 324.* resoluit bannitum quoad hunc effectum non dici vagabundum, refero Ego ipse *dict. c. 21. n. 89. in fine.*

Et deniq; procedere in iis, qui necorā proprio Paroch. contrahāt, aliò secedūt nō habitaturi, nec māsuri, resoluūt Sanc. *d. disp. 23. n. 13. & 14. & disp. 25. n. 11. in fin.* Gu. *d. c. 65. n. 11.* Bon. *d. punct. 8. n. 4.* Ego ipse *d. all. 32. n. 77. & d. c. 21. n. 89. in fine.*

β *Magistratus etiam seculares hortatur*, &c.] Refert etiam ad vagabundos, qui prima vxore relicta plerumque plures illa viuente ducunt, existimat Sel 45. *n. 12.* vbi testatur, sic decisum *sub die 11. Ianu. 1620.* Et affirmat quòd si laici præueniant in captura huiusmodi capientiū plures vxores, offic. S. Inquisitionis solet recipere de manu dictorum laicorū istos reos, & interrogati quid sentiant de fide, si catholicè circa hoc respondeant, remittuntur puniendi ab eisdem laicis.

γ *Nisi prius diligentem inquisitionem*, &c.] Peregrinorum matrimonium non esse nullum ob omissionem illorum, quæ descripta sunt in hoc creto, refert decisum Sel. *d. c. 45. n. 14.* 3.

Parochum, qui vagos non præmissa debita diligentia, licētia Ordinarij, matrimonio cōiunxerit, peccare mortaliter; matrimoniū tamen valere, resoluunt Veracruz *in appendice ad q. quomodo qui vagantur admittendi sint ad matr. vers. quamuis sic fiat*, Hen. *d. c. 3. §. 3.* San. *d. disp. 25. n. 16. & 17.* Cen. *d. q. 3. n. 68. in princ.* Gut. *d. c. 65. n. 15. & c. 67. n. 3.* Basil. Pont. *d. §. 5. in fine & d. tr. de matr. lib. 5. c. 14. n. 8.* Molf. *in sum. Theo. mor. tr. 4. c. 6. n. 5.* Chapeauille *de administ. matr. in necessitate. q. 14.* Filliuc. *in q. moral. tract. 10. c. 6. q. 5. n. 212.* Homob. de Bonis *de exam. eccl. tr. 11. c. 20. q. 23. res. 1. & 2.* Ego ipse *d. all. 32. n. 74. & d. c. 21. n. 89.* 4

Concubinarij quomodo ab Ordinarijs puniendi.

CAPVT X.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Adulterij in crimine potest procedi ex officio.*
3. *Monitio trina distinctis temporibus facienda est concubinarijs.*
4. *Episcopus potest in prima monitione pœna pecuniaria concubinarium punire.*
5. *Concubinatus crimen est mixti fori.*
6. *Brachium seculare si iudex secularis neget non potest ad id cogi sub pœna excommunicationis.*

a Infrà sess. 25. cap. 14. de reformat. Conc. Rom. sub Nic. I. in fin. Cōc. Later sub Leone X. sess. 9. de ref. curiæ & aliorum vers. concubinarij.
b Conc. Tol. I. c. 17 c. is, qui 4 dist.

GRaue peccatum est, homines solutos concubinas habere, grauissimū verò, & in huius magni Sacramenti singularem contēptum admissum, [a] vxoratos quoque in hoc damnationis statu viuere, ac audere eas quandoque domi etiam cum vxoribus, alere, & retinere. Quare, vt huic tanto malo sancta Synodus opportunis remedijs prouideat: statuit huiusmodi concubinatos, tam solutos quàm vxoratos cuiuscunq; status, dignitatis & cōditionis existāt, si postquā ab Ordinario, α *etiam ex officio*, β *ter admoniti* ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, séq; ab earū consuetudine non seiunxerint, [b] excommuni

communicatione feriendos esse: à qua non absoluantur, donec reipsa admonitioni factæ paruerint. γ *Quòd si in concubinatu per annum* censuris neglectis, permanserint: contra eos ab Ordinario seuerè pro qualitate criminis procedatur. δ *Mulieres* [c] *siue coniugatæ*, siue solutæ, quæ cum adulteris, seu concubinarijs publicè viuunt, si ter admonitæ non paruerint, ε *ab Ordinarijs locorum*, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur, & extra oppidum, vel diœcesim, si id eisdem Ordinarijs videbitur, ζ *inuocato, si opus fuerit, brachio seculari eijciantur*, η *alijs pœnis contra adulteros*, concubinarios inflictis, in suo robore permanentibus.

a Conc Arelat sub.2.c 3. c.hatern tit.34.dist.c. si concubine de sent excomm. c.1. in tit de cohabit. cler & mulier.

1. Vide Salzed.ad Bernard.*in pract.c.81.lit.A. vers.laicus vero*. Barat.ad Clar.§.*fin.q.37.n.13*.Iacob.de Graff. *in aureis decis.p.1.lib.2.c.76.n.3* Zerol.*in praxi Episcop.p.1.verb.Concubinary,§.2*.Bobad.*in sua politica,lib.2.c.17.n.53*.Petr. de Ledesma *in sum.part.2.tract.17.c.18.concl.2*. Aloys.Ricc.*in praxi rerum fori eccles.decis.377.in 1.edit.*aliàs *res.319.in 2 edit*.Valent.*cons.131.n.20.tom.2*.Augustin.*de legibus lib.3.contron.30.n.9.cum seqq.& n.24.& contron.31.n.31*. Farin. *in praxi crimin. q.138.n.76. cum seq.* latè Cald. Pereira *de manu Regia p.2.c.34.& c.56.n.13.cum seqq.*Ioseph.Vela *de potest.Episcop.circa puniend. & inquirenda crimina p.1.n.59.cum seqq.* Armen. *in addit.ad recop.legum Nauarre, lib 5.tit.3.l.vnic.de adulter. n.9.&* 10. Thom.Velasc.*alleg.iuris,tom.1.alleg.34.à n.8*. Sayr.*in claui Regia,lib.8.c.2.n.9.cum seqq.*Vgol.*de offic. Episcopi,c.8.§.3.n.1*.Ordin.Regia Lusit.*lib.2.tit.1 §.13.*

2. α *Etiã ex officio.*]In crimine adulterij posse procedi ex officio, tenet Far.*in pra.cr.p.5 q.141.n.40*.

3. β *Ter admonitis.*] Ergo cùm crimen hoc concubinatus in laicis solùm ad correctionẽ deferatur ad iudicium Ecclesiæ, & quoad illud tantùm sit mixti fori, debent præcedere tres monitiones, ex quibus vera contumacia eliciatur non resipiscentis à peccato, quę monitiones debent esse distinctæ, & separatæ, Auend. *de exequen.mandat.p.1.c.22.n.14*.Gabr.Pereira *de Manu Regia p.2.c.34.n.12.vers.in secunda autem parte.*

Trinam monitionem tunc necessariã esse inter concubinarios, quando in eos vult ferri sententiã excõmunicationis, si verò pœnis pecuniariis, vel alijs mulctari eos velit iudex, non requiri istã solemnitatem, refert decisum Armend. *in addit.ad recop.legum Nauarra,lib.5.tit.3.l.vnica,de adult.n.10*. sacræ Congr.decisionẽ refert Gabr.Pereira *d.p.2.c.34.n.11.in fine,vers.quare,pag.95*.ibi.Ad quartum respondetur trinam monitionem tunc tantùm esse necessariã cùm ad excommunicationẽ contra concubinarios proceditur: quòd si alijs pœnis à iure communi, vel à Synodo statutis Episcopus afficere velit huiusmodi delinquentes, vtiq. trinam monitionem minimè requiri, Hieron. Card. Matth. & latè me citato in hoc loco resoluit Ioseph Vela *de potestate Episcoporũ circa punienda,& inquirẽda crimina p.1.n.64*.vbi citat Nau.*consil.8.n.1.de offic.Ordin*.& Zerol.*in praxi Episc.p.2. verb. concubinary*, asserentes iudicem Ecclesiasticum posse procedere contra concubinarios, & concubinas alijs vijs, & alijs pœnis quàm quæ statuuntur in hoc decreto.

4. Vnde posse Episcopum in prima admonitione pœna pecuniaria cõcubinarium punire, resoluit Thom.Valasc.*d.alleg.34 n 11*.vbi *n.12*.refert ita fuisse iudicatum Portugaliæ in supremo Regij Palatij Senatu, cùm hoc altercaretur inter Officialẽ Episcopi Portugalen.& iudicẽ Regiæ Coronæ Senatus eiusdẽ ciuitatis. Idem tenet Gabr. Pereira *d.p.2.c.34.n.16*.dum ait concubinarium posse puniri pœna pecuniaria ante trinam monitionem, quia Conciliũ solùm posuit illum ordinem quoad excommunicationem ferendam pro contumacia in illo crimine, & per hoc nõ abstulit alias pœnas contra adulteros, & cõcubinarios inflictas. Ita nouissimè resoluit Ioseph.Vela *d.p.1.n.64*. vbi attestatur sic etiam fuisse iudicatum eo iudice in Hispalensi, & Granatensi Senatu.

Contra Aloys.Ricc. *d.resol.319. n.3. vers. ys accedit*. existimantem Episcopum non posse ad impositionem pœnæ pecuniariæ procedere, nisi seruata forma procedendi contra concubinarios indicta in hoc decreto.

γ *Quod si in concubinatu per annum*,&c.]Procedere in illis, qui per annũ cum diuersis concubinis rẽ carnaliter habuerint, resoluit Aloys.Ricc. *in dec.curia Archiep.Neapol.dec.55.p. 4*.vbi citat Nonat.*sing.53.p 4*.Gabr.Pereira *d.p.2.c.34 n.16*. dum ait concubinarium post trinã monitionem excommunicari posse, etiam si concubinatus sit cum diuersis, quia intentio præcipientis non est tantùm vt caueat à tali fœmina, sed vt caueat à tali delicto, in quo ille contumax est, & incorrigibilis perseuerat, & *n.21*. dicit sic declarasse Eminentissimos Card. & *d.n.16.in med*. aduertit monitiones, de quibus in hoc decreto, debere esse distinctas cum temporibus interuallo, quæ redigantur in scriptis, ex quibus constet eas præcessisse, & subdit Conciliũ nõ admittere generales monitiones in diebus festiuis, sed speciales.

δ *Mulieres siue cõiugata siue soluta*,&c.]De pœnis mulieribus concubinis à locorum Ordinarijs infligendis, vide Decian.*tr.crim.lib.6.c.11.n.38*. Far.*in praxi crim. q.138.n.77*. Salzed. *vbi suprà, vers.nec etiã mulieres coniugata*, Ios.Vela *d.p.1.n.62*.Gab.Pere.*d.p.2 c.34.n.1.& seqq*.Sayr.*in claui Regia,lib.8.c.2.n.14*.Bobad.*in sua politica,li.2.c.27.n.53.vers.y por vn decreto del santo Concilio.*

ε *Ab Ordinarijs locorum*,&c.]concubinatus crimen esse mixti fori, affirmant Ordin.Regia Lusit. 5.
li.2.t.9.in princ. vbi parẽs meus, Greg.Lop.*l.58.verb.estos,tit.6.p.1*. Auend. *ad c.26.pre.n.2.p.2*. Azeued.*l.4.n.4.tit.1.l.4.noue recop*.Suar.de Pace *in pract.tom.1.prel.2.n.31.in fine*, Far.*in praxi cr.q 8.n.331*. Azor.*inst.mor.p.2. l.3.c.53.q.2.vers.dubia*, Bob. *d.c.27.n.53*.Th.Valasc. *d.t.alleg.34.n.4*.Valenz.*d.cons.131.n.5*. Ios.Vela *d.p.1.n.61*. Fr.Mich.Agia *de exhib. auxil.pag.65*. nouissimè Mendez de Castr.*in prax.Lusit.p.2.l.2.c.4.n.20*.

Vtrùm autem hoc crimen concubinatus semel punitum per viam correctionis ab Ecclesiastico præuentionẽ induat, vt à seculari nequeat deinde puniri, vel è conuerso; ita vt eo casu quo quis ab Ecclesia monetur, possit excipere se a seculari iam captum & condemnatum fuisse: vide Gabr. Pereira *d.p.2.c.34. n.22*. vbi resoluit quòd licèt in alijs casibus mixti fori nõ cõdignè punitus in vno iudicio possit in alio iterum puniri, quia crimen in vtroq; foro ad punitionẽ defertur, nihilominus quia concubinatus crimen in vtroq; iudicio differt ab alijs specialiter quoad cognitionẽ, cùm in seculari procedatur ad illius punitionem,

nem, ne scilicet crimina maneant impunita, & ne quia andeat licentiosè viuere; in Ecclesiasticis verò Tribunalibus ad correctionem proceditur, ratione spiritualis finis, vt à peccato exeat concubinarius; ideo punitus à seculari, poterit iterum puniri ab Ecclesiastico iudice, & vniuersa.

6. ζ *Conuocato, si opus fuerit, brachio seculari.*] Si iudex secularis neget, an possit ad id cogi sub pœna excommunicationis? Affirmant Menoch. *de arbitr. casu* 452. Bellac. *tom. 1. comm. opin. lib.* 3. *tit...n.* 118. *pag.* 367. Ludou. Rodolph. *de brachio seculari n.* 45. Farin. *in praxi crimin. q.* 197. *n.* 8. *& q.* 138. *n.* 79. Fr. Em. *quæst. regul. tom.* 1. *quæst.* 8. *art.* 14. Matt. *de iurisd. p.* 1. *c.* 52. *n.* 1. nisi aliàs constaret de manifesta iniustitia, seu nullitate sententiæ, vel processus iudicis Ecclesiastici, quo casu secularis (etiam si delictum esset merè Ecclesiasticum) posset saltem auxilium suum iustè denegare. Ita Caualc. *de Brachio Regio p.* 4. *n.* 260. *vers. sed si notoriè*, Parlad. *rerum quotid. lib.* 2. *c. fin. p.* 2. §. 2. *n.* 7. Bobadil. *in sua politica lib.* 2. *c.* 17. *n.* 172. *vers. Pero esto entiendo io*, *& n.* 176. Bernard. Grauæ. *ad practicam Cameræ Imp. concl.* 115. *in princ. n.* 6. *cum seq.* Mic. Aggia *de exhibendo auxil. fundam.* 27. *concl.* 8. *in* 1. 2. *&* 7. *casu.* Iacob. Cancer. *var. resol. lib.* 2. *c.* 15. *à n.* 33. cum aliis citatis à Ioseph, Vela *d. tr. p.* 2. *n.* 46. Et nisi à sententia iudicis Ecclesiastici auxilium requirentis fuerit appellatum, vel supplicatũ, aut de nullitate dictum, alióve quocumque modo eius processus per partem legitimè impugnatus, nam & tunc secularis saltē denegare auxilium poterit: ita Nau. *c. cùm contingat, de rescript. remed.* 1. *n.* 7. *alias* 8. *vers. quartò respondeo*, Bobad. *d. c.* 17. *n.* 176. *post princ.* Aggia *d. concl.* 8. *in* 3. 4. *&* 8. *casu.* Cancer. *d. c.* 15. *n.* 14. *& lib.* 3. *c.* 19. *n.* 45. *cum seqq.* Salgado *de protect. Regia p.* 1. *c.* 1. *præl.* 3. *n.* 93. *&* 94. vbi id dicit procedere eo casu, quo apertè constaret causam esse appellabilem, vel alio modo retractabilem, latè Ioseph Vela *d. loco à n.* 47. vbi *n.* 54. cum multis, quos refert, aut quòd si alioqui friuola & frustratoria sit appellatio, poterit ea spreta Ecclesiasticus censuris compellere secularem, vt sibi auxilium impartiatur, & attestatur ita nuper eo iudice censuisse Granatensem Curiam.

a *Aliis pœnis contra adulteros, &c.*] Alias pœnas à Iure communi, vel statutis synodalibus contra concubinarios inflictas nō tolli per huc decretũ, nec alium modũ procedendi contra eosdem, nisi velit Ordinarius eos excommunicare, quia tunc formam huius decreti esse obseruandam refert decisum Armendar. *d. l. vnica de adulter. n.* 9.

Cogentes ad matrimonia contrahenda quales, & quomodo puniantur.

Capvt IX.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Excommunicatio in hoc decreto comminata eos solùm afficit, qui temporale dominium, & iurisdictionem in foro externo habent.*
3. *Parochus non incurrit hanc excommunicationē.*
4. *Neque Rex, Regina, Imperator, aut Imperatrix.*
5. *Neque Episcopus.*
6. *Neque pater.*
7. *Pœna anathematis est pœna excommun. maioris.*
8. *Intelligitur de coactione iniusta.*
9. *Matrimonia contrahere impedientes in hac excommunicatione non includuntur.*

ITa plerumque temporalium dominorum, ac magistratuum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excæcant, vt viros, & mulieres, sub eorum iurisdictione degentes maximè diuites, vel spem magnæ hæreditatis habentes, minis, & pœnis adigant cum iis matrimonium inuitos contrahere, quos ipsi domini, vel magistratus illi præscripserint. [a] Quare, cum maximè nefarium sit matrimonij libertatem violare, & ab eis iniurias nasci, à quibus iura expectantur: α *præcipit sancta Synodus omnibus cuiuscunque gradus*, dignitatis & conditionis existant, β *sub anathematis pœna*, [b] *quam ipso facto incurrant*, ne quouis modo directè vel indirectè subditos suos, vel quoscumque alios γ *cogant*, quo minus liberè matrimonia contrahant.

a Cap. cum locum. c. requisiuit, &c. Gemma de spur.
b Conc. Paticul. 1. c. 6. c. nullius 36. q. 2.

1. VIde Henriq. *in sub lib.* 11. *c.* 6. §. 6. *lit. G.* Gut. *canon. lib.* 1. *c.* 20. *n.* 32. latè Sanch. *de matrimon. lib.* 2. *disp.* 27. *& lib.* 4. *disp.* 22. *à n.* 8. Molin. *de instit. tr.* 2. *disp.* 176. *vers. ad secundam partem*, Valer. Regin. *in praxi fori pœnit. lib.* 20. *n.* 19. Basil. Punt. *de impediment. matrim. c.* 29. §. 12. *vers. ex dictu*, Molfes. *in sum. Theolog. moral. tr.* 4. *c.* 7. *n.* 13. *cum seqq.* Rebellu *de obligation. iustitiæ, lib.* 3. *q.* 9. *n.* 1. Bonac. *de matrim. q.* 3. *puncto* 8. *n.* 34. *& de excommunicat. in particular. extra Bullam, disp.* 2. *q.* 2. *puncto* 6. Gutier. *de matrim. c.* 79. *à n.* 8. Gasp. Hurtado *eodem tract. disp.* 6. *difficultate* 7. *cum seqq.* Machadu *en el perfeto Confessor lib.* 1. *p.* 3. *tract.* 4. *docum.* 4. *n.* 4.

2. α *Præcipit sancta Synodus omnibus cuiuscumq; gradus, &c.*] Excommunicationem in hoc decreto comminatam eos solùm afficere, qui temporale dominium, & iurisdictionem in foro externo habent, quia Concilium de his tantummodo loquitur, resoluunt Molin. *d. disp.* 176. *vers. ad secundam partem*, Fr. Emm. *in sum. p.* 1. *c.* 232. *n.* 7. Sanch. *d. lib.* 4. *disp.* 22. *n.* 9. Bonacina *de excomm. in particul. extra Bullam disp.* 2. *q.* 2. *puncto* 6. *n.* 5.

Contra Soar. *de censur. disp.* 23. *sect.* 7. *n.* 6. *vers. quarta*, Filliuc. *tract.* 14. *c.* 6. *quæst.* 4. *n.* 86. existimantes istam excommunicationem vniuersalem esse, & omnes comprehendere.

Vnde parochum non incurrere hanc excōmunicationē, quia iurisdictione caret in foro externo, resoluunt Bonac. *d. disp.* 2. *quæst. punct.* 6. *n.* 5. *vers. tertio*, Gasp. Hurt. *d. disp.* 6. *diffic.* 8. *in fine.* 3.

Item neque Regem, Reginam, Imperatorem, & Imperatricem, quia istæ personæ videntur speciali nota dignæ, tum quia Papa dum intendit hos ligare, solet eos exprimere, resoluunt Sanch. *d. disp.* 22. *n.* 10. Bonac. *d. puncto* 6. *num.* 7. Gaspar Hurtado *d. diffic.* 8. *in fine.* 4.

Neque Episcopum, qui non est dominus temporalis, cogentem aliquem ad matrimonium, in istam excommunicationem incidere, resoluunt Bonacina *d. puncto* 6. *num.* 6. Gaspar Hurtado *citato loco*, contra plures. 5.

Neque

6. Neque patrem cogentem iniustè filium, vel filiam ad matrimonium huic censuræ subiici affirmát Ægid. de Coninck *de Sacr. to. 2. disp* 28. *dub.* 5. Bonac. *d. punct. 6. n. 5. vers. secundo*, post Henr. & Sanch. Gaspar Hurtado d. diffic. 8. *n.* 19.

Contra Ludou. Lop. *in instruct. p. 1. c. 44. vers. si aliquis*, Albornoz *de arte contract. num, lib. 4. tit. 1.* Matt. *de iurisd. p. 4. casu 71. n. 23.* existimantes hoc decretum intelligi de parentibus, & aliis quibuscumque impedientibus matrimonium.

7. *β Sub anathematis pœna quam ipso facto incurrant.*] Hanc pœnam anathematis esse pœnam excommunicationis maioris, asserunt Nau. *in man. c. 27. n. 150.* Lud. Lop. *loco proximè citato*, Henr. *d. c. 6. §. 6.* Sanch. *d. lib. 4 disp. 22. n. 8.* Gasp. Hurt. *disp. 6. diffic. 7. n. 27.*

Contra Verac. *in append. ad Specul. p. 1. art. 6.* existimantem non esse pœnam excommunicationis maioris, sed maledictionis solemnis.

8. *γ Cogant.*] Idem esse ac per vim & iniuriam inducere, quia intelligitur de coactione iniusta, & mortaliter peccaminosa, tenent Soar. *de censur. disp. 23. sect. 7. n. 6. vers. quarta*, Filliuc. *tract. 14. c. 6. quæst. 4. n. 86.* Gasp. Hurt. *d. diffic. 7. vers. secundo*, Bonac. *d. disp. 2. q. 2. punct. 6. n. 2.* vbi subdit ideo excommunicationem incurrere, qui graue malum alicui minatur, nisi matrimonium contrahat, & qui tenuit alicui debitum magni momenti soluere, eo quòd nolit matrimonium contrahere, quia dicuntur saltem indirectè cogere ad matrimonium.

In hac tamen excommunicatione non includi illos, qui impediunt matrimonium contrahere, quia hîc non est sermo de prohibentibus, sed de cogentibus, resoluunt Henr. *d. lib. 11. c. 6. §. 5. in commento*, Nau. *in man. c. 27. n. 160.* Menoch. *cons. 64. n. 61.* Mol. *d. disp. 176. vers. ad secundam partem* Basil. Pont. *d. §. 12. vers. ex dictis*, Ægid. de Coninck *d. tom. 2. disp. 28 dub. 5. n. 48.* Bonac. *de matrim. q. 3. puncto 8. n. 34. vers. secundo, & q. 4. puncto 17. n. 26. vers. neque obstat primò, & de excomm. in partic. extra Bullam, disp. 2. q. 2 punct. 6. n. 3.* Gasp. Hurtado *d. diffic. 7. num. 26. vers. secundò, in fine.* 9.

De temporibus, quibus benedictiones nuptiales non sunt faciendæ.

CAPVT X.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Tempus Aduentus, & Quadragesima quando incipiat.*
3. *Matrimonium non dirimitur si celebretur temporibus prohibitis, peccãt tamen celebrãtes.*
4. *& arbitraria pœna puniuntur.*
5. *Matrimonium consummare quod erat iam contractum, his temporibus non prohibetur.*
6. *Matrimonium de licentia Ord. potest his temporibus prohibitis sine solẽnitate celebrari.*

A*B aduentu Domini* nostri Iesu [a] Christi vsque in diem Epiphaniæ, & feria quarta Cinerum vsque in octauam Paschatis inclusiuè, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones *β diligenter ab omnibus obseruari* sancta Synodus præcipit: in aliis verò temporibus nuptias solemniter celebrari permittit: quas Episcopi, vt ea, quæ decet, modestia, & honestate fiant, curabunt; sãcta enim res est matrimoniũ, & sanctè tractandũ

a Concil. Laodic. c. 52. Conc. Salegustad. c. 3. c. non oportet. cum tribus seqq. 33. q. 4. c. Capellanus de fer.

1. VIde Mariens. *in rubric. tit. 1. n. 147. lib. 5. nouæ recopilat.* Henr. *in sum. lib. 11. c. 16. §. 2.* Cened. *ad Decret. collect. 22.* Petr. de Ledesm. *in sum p. 1. de Sacram.* vbi de sacram. matrimon. *c. 10. concl. 8. dub. 1. vers. tertero.* Fernand. *in examine Theolog. moralis p. 3. c. 17. §. 2. n. 9. & 10.* Molfes. *in sum. Theologiæ moralis, tract. 4. c. 11. n. 10. cum seqq.* Sanch. *de matrimon. lib. 7. disp. 7.* Bonac. *eod. tract. quæst. 3. punct. 14. n. 4.* Gaspar Hurtado *in simili tract. disp. 5. diffic. 23. à n. 83.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 188.* Posseu. *de officio Curati c. 10. n. 25. vers. quæritur* metipsum *de officio & potest. Episcopi p. 2. alleg. 32. n. 193. cum seqq. & de officio, & potest. Parochi c. 21. à n. 11.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori ecclesi. p. 4. resol. 557. cum seqq.*

2. *α Ab aduentu Domini*, &c.] Tempus Aduentus in hac prohibitione incipere à primis vesperis sabbati præcedentis, in feria autẽ quarta Cinerũ à media nocte illius feriæ, tenent Sanch. *d. lib. 7. disp. 7. n. 2.* Molf. *d. tract. 4. c. 11. n. 11.*

Contra Caualc. *p. 2. dec. 12. de contr.* quæ est in ordine 58. *n.* 19. existimantem incipere tempus Aduentus in hac prohibitione à media nocte, quæ est initium diei primæ Dominicæ Aduentus, vbi consuetudo aliud non exposuerit.

3. *β Diligenter obseruari*, &c. Contrarium facientes peccare mortaliter, ob id tamen non dirimi matrimonium, resoluunt Mat. *d. gloss. 1. n. 147.* Cened. *d. coll. 22. n. 2.* Sanch. *d. disp. 7. à n. 3.* Aloys. *Barbos. Collect. in Concil. Trid.* Ricc. *in dec. Curiæ Archiep. Neapol. p. 4. decis. 8. n. 3.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 196.* refert decisum Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarræ lib. 4. tit. 15. l. 1. de matrim n. 10.*

Pœna graui plectandum esse qui aduersùs hoc præceptum illo vetito tempore fecerit, arbitraria tamen, cùm nulla in iure præscripta sit; resoluunt Caiet. *repet. c. ad limina 30. q. 1. §. 4. n. 550.* Fr. Emman. *in sum to. 1. c. 241. n. 4.* Sanch. *d. lib. 7. disp. 7. n. 4.* vbi *n. 7.* tenet non prohiberi eo tempore sponsalia de futuro, & *num.* 8. resoluit denunciationes matrimonio præmittendas, posse tunc fieri, de quibus omnibus nouissimè Aloys. Ric. *in d. praxi rerũ fori eccl. p. 4. res. 558. cũ seqq.* 4.

Consummare matrimonium antea contractum his temporibus prohibitum non esse, cùm iura loquantur de contractione, tenent Nau. *in man. c. 22. n. 71.* Sanch. *de disp. 7. n. 21.* Ægid. de Coninck *de Sacram. tom. 2. disp. 30. dub. 3. ad. fin.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 179.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 195.* 5.

Matrimonium de licentia Ordinarij posse his temporibus prohibitis sine solemnitate celebrari; resoluũt, decisumq; referũt Galet. *in margarita casuum conscient. verb. matrim. pag. 163. collect. 1.* Franc Leo *in thesauro fori eccl. p. 2. c. 9. num. 57.* Sanch. *d. disp. 7. n. 12.* Valer. Reginald. *d. lib. 31. n. 188.* Ægid. de Coninch. *de disp. 30. dub. 3. n. 36.* Aloys. Ricc. *in decis. Curiæ Archiep. Neap. decis. 8. per tot. p. 4.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 194.* 6.

DE REFORMATIONE.

De iusta, ac saluberrima electione Prælatorum, ac Cardinalium habenda.

CAPVT I.

1. *Doctores de materia huius cap. agentes.*
2. *Gregorius XIV. quoad Prælatorum electionem renouauit, & in multis ampliauit huius cap. ordinationem.*
3. *Missa de spiritu sancto præmittenda est pro forma, & validitate electionis.*
4. *Electio promouendorũ ad Episcopat. fieri debet sub peccato mort. de digniore, & vtiliore Eccl.*
5. *Professionem fidei emittunt prouisi de Monasterys, Conuentibus, Domibus, &c.*
6. *Ea omnia & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & cæteris qualitatibus constituta sunt, in creatione S.R.E. Cardinalium, etiamsi Diaconi, sint exigenda sunt.*
7. *Ætas ad Cardinalatum eadem requiritur, quæ desideratur ad Episcopatum.*
8. *Legitimati per subsequens matrimonium non admittuntur ad Cardinalitiam dignitatem.*

I in quibuslibet Ecclesiæ gradibus prouidenter, scienterque curandum est, vt in Domini domo nihil sit inordinatum, nihilque præpostetum: multo magis elaborandum est, vt in electione eius qui supra omnes gradus constituitur, non erretur: uam rutius familiæ Domioi status, & ordo mutabit, si,

a Supr. de re form. sess. 6. c. 1. & 3. & sess. 22. c. 2. quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite. Vnde, etsi aliâs a sancta Synodus de promouendis ad cathedrales, & superiores Ecclesias nonnulla vtiliter decreuit: hoc tamen munus huiusmodi esse censet, vt, si pro rei magnitudine expendatur, nunquam satis cautum de eo videri possit. Itaque statuit, vt cum primum Ecclesia vacauerit, *α supplicationes, ac preces* publicè, priuatimque habeantur, atque à Capitulo per ciuitatem & diœcesim indicantur: quibus Clericus, populúsque bonum à Deo Pastorem valeat impetrare. Omnes verò, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcumque ius, quacumque ratione, à Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in iis pro præsenti temporum ratione inoouando hortatur, & monet vt in primis memiuerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quàm si boos Pastores, & Ecclesiæ gubernadæ idoneos promoueri studeant: *β eósque alienis peccatis communicantes* mortaliter peccare, *γ nisi quos digniores* & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint, & quos ex legitimo matrimonio natos & vita, ætate, doctrina, atque aliis om-

b Cap. cum in cunctis, & c. cum nobis olim de electio. Concil. Lateran. sub Leone X. de reform. Curiæ in princ. sess. 9. cum alleg. sup. à sess. 22. de reform. c. 1. c S. D N Pius IV. in Bulla super forma iuram. ati Professionis fidei.

nibus qualitatibus prædictos sciant, b quæ iuxta sacros Caoones, Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam verò in sumendo de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneóque bonorum, & doctorum virorum testimonio, non vniformis ratio vbique ex nationum populorum ac morum varietate potest adhiberi: mandat sancta Synodus, vt in prouinciali Synodo, per Metropolitanum habeoda, præscribatur quibusque locis, & prouinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis vtilis, atque opportuna esse videbitur: Ita tamen, vt, cum deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit, c ea in instrumentum publicum redacta cum toto testimonio, *d ac professione fidei ab eo facta*, quamprimum ad Sanctissimum Romanum Pontificem omnino transmittatur: vt ipse Summus Pontifex, plena totius negotij, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, Ecclesiis possit vtilius prouidere, *ε omnes verò inquisitiones*, informationes, testimonia, ac probationes, quæcumque de promouendis qualitatibus, & Ecclesiæ statu à quibuscumque, etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Consistorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur, ac relatio ipsa Cardinalis relatoris & trium Cardinalium subscriptione roboretur: in qua ipsi singuli quatuor Cardinales affirment, se adhibita accurata diligentia, inuenisse promouendos qualitatibus à iure, &

d In dictis locis. ab hac d sancta Synodo requisitis, præditos ac certo existimare sub periculo salutis æternæ idoneos esse, qui Ecclesiis præficiantur: ita vt relatione in vno Consistorio facta quo maturius interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium iudicium differatur, nisi aliud Beatissimo Pontifici videbitur expedire. *ζ Ea verò omnia & singula*, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & cæteris qualitatibus alias in eadem Synodo constituta sunt, decernit eadem etiam in creatione

sanctæ

sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, etiamsi Diaconi sint, exigenda, quos sanctissimus Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commodè fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet. Postremo eadem sancta Synodus, tot grauissimis Ecclesiæ incommodis commota non potest non commemorare, nihil magis Ecclesiæ Dei esse necessarium, quàm vt Beatissimus Romanus Pontifex, quam sollicitudinem vniuersæ Ecclesiæ ex muneris sui officio debet, eam hic potissimum impendat, vt lectissimos tantum sibi Cardinales asciscat, & bonos maximè atque idoneos Pastores singulis Ecclesiis præficiat, idque eo magis, quod ouium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentium, & sui officij immemorum Pastorum [e] regimine peribunt, Dominus noster Iesus Christus de manibus eius sit requisiturus. e Ezech. 3 & 18. Act. 20 supr. sess. 6. de reformat. c. 1.

1. Vide Ludouic. Maretan. *in clypeo militantis Ecclesiæ lib. 3. c. 19. cum seqq.* Nau. *in tract. de orat. misc. 33. cum seqq. & misc. 42.* Mand. *de signatura gratiæ in princ. verb. prouisiones,* Franc. Leo. *in thesauro fori Ecclesiast. p. 1. c. 2. à princ.* Bellet. *disquis. cleric. p. 1. tit. de discipl. cleric. §. 4. n. 33.* Valer. Regin. *in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 163.* Campan. *in diuers. iuris Can. rub. 5. c. 4. n. 5. cum seqq.* Galganet. *de iure publico lib. 3. tit. 8.* Homobon. de Bonis *de examine Ecclesiast. tract. 2. q. 37. & 38.* nouissimè Stephan. VVeyms *ad const. 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, constit. 2. num. 7. & 8. pag. 20.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi p. 1. tit. 1. cap. 5. à n. 4. & part. 2. alleg. 1.* latè *in meo tract. de iure Ecclesiast. lib. 1. cap. 9. de Episcopis, & eorum elect. & suprà sess. 7. de reform. cap. 1. & sess. 22. etiam de reform c. 2.*

2. Huius cap. ordinationem quoad Prælatorum electionem renouauit, & in multis ampliauit Gregorius XIV. *in eius const.* incip. *Onus Apostol. sub dat. Romæ 1. May 1591.* quã refert. Quarant. *in sum. Bullarij verb. electio,* Piasec. *in praxi Episc. in proœm. de elect. n. 2. pag. 10.* Et emanauit instructio particularis circa conficiendos processus inquisitionis super qualitatibus eorũ qui promouendi sunt ad regimina Cathedraliũ, aut aliarum superiorum Ecclesiarum iussu S. D. N. Vrbani VIII. edita, quam transcripsi *d. cap. 9. de Episcop. & eorum elect. in fine.*

3. *a Supplicationes, ac preces,* &c. Vide Stephanum VVeyms *citato loco n. 7.* Vnde pro forma, & validitate electionis præmittendam esse Missam de Spiritu Sancto, obseruant citati per me *in coll. ad c. cùm Ecclesia Sutrina 3. de causa possess. n. 5.* quibus adde F. Emman. *quæst. Reg. tom. 2. qu. 52. art. 1. vers. & sic videmus,* Castellin. *de elect. c. 3. num. 2. vers. octauo,* Fr. Sigism. à Bononia *in simili tract. dub. 19.*

β Eosque alienis peccatis communicantes, &c.] Vide S. Leonem Papam *epist. 85. relata in c. miramur 61. dist. 161. Quid est communicare peccatis alienis nisi talem efficere ordinantem, qualis ille est, qui non meruit ordinari,* &c. refert Capatam. *en el descurso de la obligacion de los Prelados par. 2. conclus. 2. num. 2.*

4. *γ Nisi quos digniores,* &c.] Electionem promouendorũ ad Episcopatus fieri debere sub peccato mort. de digniore & vtiliore Ecclesiæ, per eos omnes, ad quos quacunq; ratione id spectat, aut alioqoin in hoc operam suam præstant, tenẽt Galet. *in margarita casuum conscient. verb. eligere pag. 95. col. 2.* citati à Fr. Sigism è Bononia *d. tr. de elect. dub. 33.* Capatam *en el descurso de la obligacion de los Prelados p. 2. concl. 1. per tot.*

5. *δ Ac professione Fidei ab eis factã,* &c.] Hanc præsẽtis decreti dispositionẽ Pij IV. *in sua const. 124.* incip. *Iniunctum, sub dat. Idib. Nou. 1564.* extendit ad quoscũque, qui de monasteriis, Conuẽtibus, domibus, & aliis quibuscunq; locis Regularium quorumcunq; Ordinum, etiam Militarium, quocunq; nomine, vel titulo prouiderentur, & licèt Hieron. à Sorbo *in comp. priuil. Mendicant. verb. professio fidei,* qui suffragari videtur Sanch. *in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. c. 5.* dicat in vsu non esse, tamẽn contrarium probant Nauarr. *cons. 2. de summ. Trinit.* F. Emman. *q. regul. c. 2. q. 79. art. 1.* Anton. Ricciul. *de iure personarum extra gremium Ecclesiæ existent. lib. 1. c. 13. n. 5.* Petr. de Ledesm. *in summ. tom. 2. tract. 1. cap. 4. in fine,* vbi quamuis referat quandam Religionum consuetudinem non faciendi huiusmodi professionem, eam tamen improbat.

ε Omnes verò inquisitiones, &c.] Vide Flam. Paris. *de resign. benef. lib. 8. q. 5. n. 10. cum seqq. & q. 6. n. 4.* vbi subdit idẽ tenendũ in beneficiis consistorialibus, cum in eis vigeat eadem ratio.

ζ Ea verò omnia, & singula, &c.] Vide Azor. 6.
instit. moral. p. 2. lib. 6. c. 6. Campan. *d. cap. 4. n. 5. & rub. 7. c. 6. n. 47.* Salzed. ad Bernard. *cap. 25. litera A in fine,* Franc. Leo. *in thesauro fori Eccles. p. 1. c. 2. num. 12.* metipsum *de iure Eccles. lib. 1. c. 4. de Cardin. S. R. E. vers. qui autem, & vers. de qualitatibus.* Denium omnia circa ætatem, natalia scientiam, vitam, & mores requisita in eo, qui est Cardinalitia dignitate decorandus, statuit Sixtus V. *const. sua* incip. *Postquam verus, sub dat. tertio non. Decembr. 1595.*

Ætatem igitur ad Cardinalatum requisitam il- 7.
lam esse, quæ requiritur ad Episcopatum, videlicet triginta annorum, resoluunt Hoied. *de incompatib. benef. part. 1. cap. 24. n. 27.* Maiol. *de irregul. lib. 1. c. 30.* Paleoth. *de consult. sacri Palatij p. 4. q. 1. vers. quoad ætatem,* Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 6. c. 5. quæst. 4.* Campan *d. rub. 7. cap. 6. n. 47.* Massubr. *in sua praxi habendi concursum, requis. 20. dub. 11. n. 15. & seq.* Squilante *de priuil. cleric. c. 4. sub n. 77.* Nouarr. *in singul. Canonic. concl. 19.* nisi quòd ex d. const. Sixt. V. in §. 6. in Diaconum Cardinalem assumi potest saltẽ qui in vigesimo secundo suæ ætatis anno fuerit constitutus; quia etiã constitutione attenta, ita ad hanc Cardinalitiam dignitatem desiderantur ij, qui habent le-
8. gitimos natales, & ex legitimo nati sunt matrimonio, vt nec etiam legitimati per subseqũens matrimonium veniant admittendi, sicut referunt Henriquez *in summ lib. 11. c. 20 §. 2.* Sayr. *de censur. lib. 6. c. 10. num. 13. & 14.* Beller. *disquisit. cleric. p. 1. tit. de disciplina cler. §. 3. n. 22.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rub. 11. cap. 13. num. 128. in fine,* quos refero *in collect. ad cap. tanta, num. 25 qui filij sint legitimi.*

Concilia Prouincialia quolibet triennio fiant per ipsum Metropolitanum, aut, eo impedito, Coepiscopum antiquiorem. Ad ea conueniant quicunque de iure, vel de consuetudine interesse debent. Synodi diœcesanæ quotannis celebrentur. &c.

Capvt II.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Concilia Prouincialia non obligant extra prouinciam.*
3. *Episcopi tenentur ad obseruantiam decretorum Concilij Prouincialis.*
4. *Capituli Metropolitani Sede vacante cessat potestas celebrandi Concilium Prouinciale ac suffraganeos conuocandi.*
5. *Concilium Prouinciale quolibet triennio celebrandum.*
6. *Concilio Prouinciali interesse potest Episcopus electus, & confirmatus, quamuis nondum consecratus.*
7. *Ordinarij habentes iurisdictionem Episcopalem ad Concil. Prouinciale vocari debent.*
8. *Abbates habentes populum & territorium proprium, ac iurisdictionem Episcopalem, vocari debent ad Concil. Prouinciale, sicut Episcopi Comprouinciales.*
   Habent vocem decisiuam. ibid.
9. *Abbas non potest Synodum celebrare nisi habeat prouinciam.*
10. *Abbas populum non habens, etiam quòd exemptus non sit, non tenetur accedere ad Synodum diœcesanam.*
11. *Capitulum Cathedralis Sede vacante tempore celebrationis Concil. Prouincialis debet ad illud de necessitate vocari.*
12. *Vocem consultiuam in concil. Prouincialibus dumtaxat habent Abbates Commendatarij, & Capitulorum deputati.*
13. *Præcedentia in Concil. Prouincialibus.*
14. *Præcedentia Capitulo Valuen. & non Sulmonen. debetur tam in Synodo, quàm in congregationibus, &c.*
15. *Suffraganei ad Metropolitanum extra Concilij comprouincialis celebrationem accedere non tenentur.*
16. *Electio Metropolitani semel facta ab Episcopo exempto vt ad eius Synodum Prouincialem conueniat, non potest postea mutari.*
17. *Synodus diœcesana sæpius in anno celebrari potest vbi necessitas postularet.*
18. *Episcopus non celebrans Synodum quotannis incurrit pœnas à iure statutas.*
19. *Episcopi si iusto aliquo impedimento detineantur quominus Synodum congregent, possunt illam per alios congregare.*
20. *Episcopus nondum consecratus, si Bullas expediuit potest Synodum conuocare.*
21. *Vicarius generalis absque speciali mandato non potest Synodum celebrare.*
22. *Capitulum Sede vacante per Vicarium capitularem potest Synodum congregare.*
23. *Exempti omnes, qui aliàs cessante exemptione Synodo interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, ad eam accedere tenentur.*
24. *Abbates exempti, qui Synodo interesse debent, quo amictu, & ornamento vti debeant.*
25. *Regulares, qui subduntur Capitulis generalibus, non possunt cogi ab Episcopo ad interessendum Synodo.*
26. *Sacerdotes omnes animarum curam habentes ad Synodum diœcesanam venire debent.*
27. *Abbas Monachus non tenetur interesse Synodo diœcesanæ si deseruire faciat per vicarium secularem cura animarum imminenti sua Ecclesia.*
28. *Rectores Parochialium nullius diœcesis tenentur accedere ad Synodum illius Episcopi, qui tanquam vicinior potest eos visitare.*
29. *Votum decisiuum in Synodo diœcesana habet solus Episcopus.*
30. *Pœna eorum qui impedimento Canonico cessante non venerunt ad Concilium.*
31. *Episcopus in Synodo diœcesana potest constitutiones facere absque consensu, & approbatione cleri.*
32. *Episcopus non tenetur sequi consilium Capituli in condendis statutis in Synodo.*
33. *Episcopus non tenetur ciuitati exhibere constitutiones synodales.*
34. *Synodum Rom. mittere non tenetur Episcopus.*
35. *Clericos, & laicos Episcopo subiectos; ligant decreta Synodi diœcesanæ.*

PRouincialiá Concilia, sicubi omissa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis excessibus, controuersiis componendis, [a] aliisque ex sacris canonibus permissis renouentur. α *Quare Metropolitani* per se ipsos, seu illis legitimè impeditis, Coëpiscopus antiquior intra annum ad minus à fine præsentis Concilij, & deinde [b] quolibet saltem triennio post octauam Paschæ resurrectionis Domini Iesu Christi, seu alio commodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat Synodum in prouincia sua cogere, β *quo Episcopi omnes*, & alij, qui de iure, vel consuetudine interesse debent exceptis iis, quibus cum imminenti periculo transfretandum esset, conuenire omnino teneantur: γ *Nec Episcopi comprouinciales* prætextu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam Ecclesiam in posterum accedere inuiti compellantur. Itidem Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subiiciuntur. δ *aliquem vicinum Metropolitanum* semel eligant, in cuius Synodo prouinciali cum aliis interesse debeant, ε *& quæ ibi ordinata fuerint*, obseruent, ac obseruari faciant. In reliquis omnibus eorum exemptio, priuilegia salua, atque integra maneant. [c] ζ *Synodi quoque diœcesanæ* quotannis celebrentur, η *ad quas exempti etiam omnes*, qui aliàs, cessante exemptione, interesse deberent, θ *nec capitulis generalibus subduntur*, accedere teneantur, ι *ratione tamen Parochialium*, aut aliarum sæcularium

a Cap. propter Ecclesiasticas cū seq 18. dist. c. sicut olim de accusat Concil. Aurelian 3 c. 1.
b Conc Lat. sub Leone 10. sess. 10. in 2. Later. sub Innoc. 3. exigebantur vt singulis Metropolitanus annis visitare cap 6
c Conc Tarracon c. 8.

fæcularium Ecclefiarum, etiam annexarum, debeant ij, qui illarum curam gerunt quicumque illi fint, Synodo intereffe. x *Quod fi in his tam Metropolitani.* quàm Epifcopi, & alij fuprafcripti negligentes fuerint, pœnas, facris [d] canonibus fanciras, incurrant.

[d] Dift. 18. fere per totã Cõc. Aur. 5. c. 18. Conc. Tarracon. cap. 7.

1. VIde Archiep. Bonon. *p.3.p.234. cum feqq.* Zerol. *in praxi Epifc.p.1.verb. Concilium,* Piafec. *in fimili praxi p.2.cap.2.pag.*109. Fr.Emman. *q. regul. tom.3.q.46.art.2. cum feqq.* Quarant. *in fumm.Bullary verb.Concilium Prouinciale,* Azor. *inft.moral.p.2.lib.3.cap.*47. Galganet. *de iure publico l.3.tit.*120. Franc.Leon. *in thefauro fori Ecclefiaft.p.1.c.9.àn.2.* Aloyf.Ricc. *in coll. dec.coll.*153. Erafm.à Cochier *de iurifd.Ordinarij in exemptos p.2.q.45.n.32.* Valer.Reginald. *in praxi fori pœnit.lib.20.n.69. verf.quartum,* Vgolin. *de officio Epifcopi c.*48. Trulleuch. *in Decalog. lib.4 c.1.dub.1.n.4.* nouiffimè Tamburin. *tom.3. de iure Abbatum difp.3.quaft.11.num.77.* metipfum *in fimili tract.part.3.alleg.*93. Et de Synodo Epifcopi fpeciales tractatus edidere Henric. Bottæus, Michaël Thomafius, & Ioannes Anton. Maffobrius.

2. Concilia Prouincialia non obligant extra prouinciam, & extra illam non faciunt legem, & per approbationem quæ fit à S.Congregatione Concilij, non intelliguntur confirmata auctoritate Apoft. fed tantùm permiffa, refert decifum Sel. *in felectis Canonicis c.25.n.3.*

3. Epifcopi tenentur ad obferuantiam decretorum Concilij Prouincialis, non obftante lapfu decennij, quo non fuerunt obferuata, refert decifum Garc. *de benefic.p.5.c.4.n.*103.

a *Quare Metropolitani,*&c.] Vide Zerol. *d.verb. Concilium* §.7. Azor. *d c.47.q.5.*

4. Ceffare hodie poteftatem Capituli Metropolitani Sede vacante celebrandi Concilium Prouinciale, ac Suffraganeos conuocandi, afferit Quarant. *d.verb.Concilium Prouinciale ante n.3.* quod ante hoc decretum potuiffe refoluunt Pauin. *de poteft.Capituli Sede vac. p.1.q.7.fub n.3.* & Bottæ. *de Synodo Epifcopi p.1.n.*43.

5. Quolibet faltem triennio. Vide Zerol. *d.verb. Concilium* §.2. Azor. *d.c.47.q.6.*

6. b *Quo Epifcopi omnes, & alij, qui de iure.*&c.] Epifcopum nondum confecratum, fi fit electus, & confirmatus, ac poffeffionem Epifcopatus adeptus, poffe intereffe Concilio, ac proinde de neceffitate ad illud effe vocandum, refoluit Profp. de Auguftino *in addit.ad Quarant.in fum.Bullary d.verb.Concilium poft q.6.*

7. Ordinarios habentes iurifdictionem Epifcopalem ad Concilium Prouinciale vocari debere, tenent Azor. *d.c.47.quaf.2.* Profp.de Auguftino *citato loco.*

8. Abbates habentes populum, & territorium proprium, iurifdictionémque Epifcopalem exercentes intra ambitum ipfius prouinciæ ad Conciliú Prouinciale vocari debere, ficut Epifcopos comprouinciales, dicit Profp.de Auguft. *d.verb. Concilium poft q.3.* aduertens cum Alphonf. Aluar. Guerrero *in fpeculo iuris Pont.c.51. §.2.fol.*208. huiufmodi Abbates tanquam locorũ ordinarios in Conc. Prouinciali habere vocem decifiuam, & ampliat quòd teneantur ad Concil. Prouinciale accedere, etiam fi ab eorum fententiis immediatè ad Sedem Apoft. & non ad Archiepifcopum appellotur, vide Aloyf.Ricc. *in dec.curia Archiep.Neapol.p.4.dec.151,n.4.*

9. Abbatem non poffe Synodum celebrare, nifi habeat Prouinciam, firmat Sel. *dict.c.25.n.4.* atteftans fic fuiffe refolutum *fub die 17. Aug.*1616.

10. Abbas populum non habens, etiam quòd exemptus non fit, non tenetur accedere ad Synodum diœcefanam, nifi aliqua caufa rationabilis adeffet, vel confuetudo inualuiffet, vt accederet, gloff. & Abb. *in c.fuper his, de maior. & obed.* refert decifum Sel. *d.c.25.n.5.*

11. Capitulum Cathedralis Sede vacante tempore celebrationis Concilij prouincialis debere ad illud de neceffitate vocari, & poffe comparere per vicarium generalem cum fpeciali mandato dandi vocem decifiuam, docet Profp.de Auguft. *in addit.verb. Concilium Prouinciale, poft q.4.* vbi etiam refert decifum, Capitula collegiatarum quafi Epifcopalem iurifdictionem habentia ad Concilium Prouinciale effe vocáda, quod etiam teftatur Sel. *d.c.25.n.6.* vbi refert ita fuiffe decifum *fub die 19. Decembris* 1596. & Piafec. *in praxi Epifc.p.2.c.2.n.2.*

12. Vocem cõfultiuam in Prouincialibus Conciliis dumtaxat habent Abbates Commendatarij, & Capitulorum deputati; procuratores verò Epifcoporum poffunt, fi Concilio Prouinciali placuerit, & decifiuam habere, refert decifum Piafec. *d.p.2.c.2.n.3.ad 5.*

13. In Conciliis Prouincialibus præferendi funt Canonici Ecclefiarum Cathedralium quando capitulariter incedunt, Abbates benedicti, & qui vfum Mitræ habent, præcedunt Commendatariis, poft hos locum obtinent Dignitates, poftea collocandi funt procuratores, refert decifum Piafec. *d.p.2.c.2.n 3.ad 3.*

14. Præcedentia Capitulo Valu. & non Sulmonen. debetur tam in Synodo, quàm in congregationibus, proceffionibus, aliifque fimilibus actibus, ita Sel. *d.cap.25.n.7.* atteftans ita fuiffe decifum *in Valuen.16. Aprilis 1576.& 4. April.* 1601. *&* 20. *Martij* 1621.

De ordine in fedendo vide Quarant. *d.verb. Conc.Prouinciale q.*22. vbi addito, Franc.Leon. *in thefauro fori Eccles.p.1.c.9.n.4.* vbi dicit quòd in feffionibus primò Archiepifcopi fecundò Epifcopi, quilibet fecundùm tempus ordinationis fuæ, tertiò Capitulum Cathedralis collegialiter incedens, vel fedens, quartò Abbates habentes priuilegium Mitræ, & Baculi, quintò procuratores Epifcoporum abfentium, fextò procuratores Abbatum abfentium, feptimò Collegiatæ, octauò Plebani, fiue Archipresbyteri, nonò Parochi federe, fubfcribere, & alias prærogatiuas habere debent.

15. y *Nec Epifcopi Comprouinciales,*&c.] Suffraganeos ad Metropolitanum extra Concilij Comprouincialis celebrationem accedere non teneri, refert decifum Zerol. *in praxi Epifc. p.1. verb. fuffraganei pag.mihi* 318.

16. d *Aliquem vicinum Metropolitanum,*&c.] Electionem Metropolitani femel factam ab Epifcopo exempto vt ad eius Synodum Prouincialem conueniat, non poffe poftea mutari, fed femper in futurum ad illam accedere teneri, eiúfque electionem ligare fucceffores referunt decifum Quarant. *dicto verb.Concilium Prouinciale, n.2. q.1.in fine,* Galet. *in margar. cafuum confcientia. verb. Epifcop. p.100. col.2.* Gauant. *in enchirid. Epifc.verb.Concilium Prouinciale,n.6.*

e Et

a Et quæ ibi ordinata fuerint,&c] De modo in ſtatuendo,& pronunciando,vide Quaranta *d.ver. Concilium Prouinciale,q.27.cum ſeqq.*

17. *ſ Synodi quoque diœceſanæ quotannis celebrentur,* &c.] Epiſcopus quilibet in ſua diœceſi ſemel in anno Synodum conuocare debet. Ita Sebaſt.Medices *de legib.p.1.q.14.* Fr.Em. *q.Reg. t.3.q.47.fol.227.*Moure *in examine Theolog.moral.p.4.c.7.§.1.*Alzed.*de præcellentia Epiſc.dign. p.2.c.1.n.25.*Vbi verò neceſſitas poſtularet , ſæpiùs in anno celebrari poſſe per *c. de Concil. 18. diſt.*tenet Vgol. *de officio Epiſcop. c. 48. num.3.* quam refero Ego ipſe *in ſimili tract. p.3. alleg. 93.n.2.in fine.*

18. Epiſcopum non celebrantem Synodum quotanis incurrere pœnas à iure ſtatutas,dicit Sel.*d. c.25.n.30.*atteſtans ſic fuiſſe reſolutum *26.Iunij* 1621.Et quòd omittens celebrare ſine cauſa venit ſuſpendendus ab executione officij, tradit Gauant.*in enchirid.Epiſc.verb.Synodus diœceſana, n.5.* vbi refert ita fuiſſe deciſum *ſub die 27. Martij* 1590.

19. Epiſcopi ſi iuſto aliquo impedimento detineantur quo minùs Synodum congregent,poſſe illam per alios congregari , cùm hoc decretum indeterminatè loquatur , nec mandet ſpeciatim Epiſcopis, vt ipſimet Synodum congregent, reſoluit Piaſec.*d.p.2.cap.2. n.1.* & refert deciſum Vgolin.*d.c.48.n.3.*

20. Epiſcopum nondum conſecratum,ſi Bullas expediuit,poſſe Synodum conuocare,tradunt Maſſobr.*de Synodo Epiſcopi c.2.dub.5.n.9.* Gauant. *d verb.Synodus diœceſana,n.1.*

21. Vicarium generalem abſque ſpeciali mandato non poſſe Synodum celebrare, reſoluunt Henric.Bottæ.*in tract.de Synodo Epiſcopi p.2.num.2.* Rebuff. *in praxi tit. de forma vicariatus n. 551.* Sbroz.*de officio Vicarij lib.2.q.46. num.1.* Azor. *inſtit. moral.part.2.lib.3.c.45.queſ.5.* Gauant.*d. verb.Synodus diœceſana,num.3.*Ego ipſe *de offic. & poteſt.Epiſcopi,part.3.alleg.54.n.103.*Sel.*d.c. 25. n.31.* atteſtans ita fuiſſe reſolutum 11. *Auguſti* 1618.

22. Capitulum ſede vacante per Vicarium capitularem poſſe Synodum congregare , aſſerit deciſum Garc.*de benefic.p.9.c.2.n.8.*quem refert Gauant.*d.verb.Synodus diœceſana n.2.*

23. *u Ad quas exempti etiam omnes,* &c.] Exemptos omnes,qui aliàs ceſſante exemptione Synodo intereſſe deberent, nec capitulis generalibus ſubduntur , ad eam accedere teneri , per hunc text. tradunt Vgol.*d.c.48.§.2. n.1.* Eraſm. à Cochier *de iuriſd.ord. in exemptos , p.4. q.19.* Gauant. *d. verb.Synodus diœceſana,num.15.*Ego ipſe *d.p.3. alleg.93.n.8.*

24. Abbates exempti,qui intereſſe debent Synodo, quo amictu,& ornamento vti debeant,vide Boët. *de auctor.magni conſilij,p.1.n.15.* Alzed. *de præcellent.Epiſc. dign.part.2.c.1.n.31. & 32.* Tamborin.*de iure Abbatum tom.1.diſp.19.q.5. in fine.* Et quando Abbas teneatur accedere ad Synodum,vide Bottæ.*de Synodo ex n.4.* Seraph. *dec. 10.*Tamburin.*d.tom.1.diſp.24.q.4.*Mich. Ferrus *de præcedent. Eccleſiaſt.q.1.n.2.*

25. *b Nec capitulis generalibus ſubduntur.*] Regulares , qui ſubduntur capitulis generalibus , non poſſe cogi ab Epiſcopo ad intereſſendum Synodo,niſi tantùm in caſu expreſſo in hoc cap. refert deciſum Armendar.*in addit.ad recop.legum Nauarræ,lib.2.tit.18.l.7.de Relig.n.54.*

26. *c Ratione tamen Parochialium,*&c.] Omnes Sacerdotes animarum curam habentes ad diœceſanam Synodum venire debere, tenet Franc. Leo *d.cap.9. n.13.* Vgolin. *d. cap.48.§.1.num.1.* vbi dicit locum habere non ſolùm vbi ſeculares clerici ſunt,verùm etiam vbi Monach. vel Regulares,Piaſec.*d.c.2.n.2.* Ego ipſe *d.alleg.93.num.5.* Laurent.de Petrinis *in expoſ.conſt.2. Iulij II. pro ſuo Ordine Minimorum n.64.tom.1.*Alzedo *d.p. 2.c.1. n.28.* Aſcan. Tamburin. *d.tom.1. diſp.29. q.5.n.4.*

Synodo diœceſanæ intereſſe non tenetur Abbas Monachus , cuius Eccleſiæ , vel monaſterio imminet cura animarũ, ſi illi deſeruire faciat per vicarium, ſecularem ab Epiſcopo approbatum, quia ſufficit mittere dictum vicarium cùm curã per ipſum exerceat,ita refert Sel.*d.c.25.n.32.* 27.

Rectores Parochialium nullius diœceſis teneri accedere ad Synodum illius Epiſcopi , qui tanquam vicinior poteſt eos viſitare,refert deciſum Franc.Leo *d.c.9.n.13.*& reſoluunt Piaſec. *d.c.2. n.2.verſ. & non ſolum* , Vgol. *d.§.1.verſ. quarto,* Sel.*d.c.23.n.33.* vbi idem ait de clericis Abbatia nullius diœceſis. Laurent.de Petrinis *citato loco n.63.*Tamburin.*d.q.5.n.4.* 28.

Sayr.verò *in floribus dec.ſub tit.de offic.iud.ordin.dec.11.*ex doctrina Nauar.*conſ.11.eod.tit.in antiq.*alias *conſ.12. de maior. & obed.in nouis,*ſic ait.Rectores Parochialium,quæ in nullius diœceſi ſunt,quamuis ab Epiſcopo,cuius cathedralis Eccleſia proximior eſt, viſitari poſſint, ad Synodum tamen diœceſanam illius Epiſcopi accedere non tenentur,cùm lex ſuperis,quatenus id commodè fieri poteſt, ſine præiudicio tertij intelligenda ſit , præſertim cùm aliud ſit ius viſitandi, & aliud ius vocandi ad Synodum , adeò vt ex conceſſione illius non inferatur conceſſio huius,à ſeparatis enim non fit illatio. Vnde & Archiepiſcopus licèt Eccleſias ſui ſuffraganei poſt viſitationem ſuæ propriæ diœceſis viſitare poſſit , earum tamen Doctores ad Synodum ſuam particularem vocare non poteſt,neque enim verba Concilij aptantur vocationi ad Synodum. & diſpoſitio non includit eos , quibus verba ſua non optantur.Hactenus Sayr.*citato loco.*

Votum deciſiuum in Synodo diœceſana habet ſolùm Epiſc.Canonici autem illud non habẽt in Synodo,niſi in caſibus à iure expreſſis , vel ex priuilegio, aut conſuetudine, & tũc cõputantur pro vno voto tantùm,ſcil.Capituli ita Sel.*d.c.25. n.34.*vbi refert deciſum *ſub die 13.Ianu.*1594. 29.

x Quod ſi in his tam Metropolitani,&c.]De pœna eorum , qui impedimento canonico ceſſante non venerunt ad Concilium,vide Iacob.*de Conc. lib.1.art.5.in princ.pag.151.cum. ſeqq.* Quarant. *d.verb.Concilium Prouinciale,q.18.* 30.

Epiſcopum in Synodo diœceſana poſſe conſtitutiones facere abſque cõſenſu,& approbatione Cleri , illúmque debere exquirere conſilium Capituli , licèt illud ſequi non teneatur , niſi in quibuſdam caſibus à iure expreſſis , refert deciſum Armendar.*in addit.ad recop. legum Nauarræ,lib.1.tit 18.l.7.de Epiſcopis,n.65.*& Piaſec.*in praxi Epiſcop.p.2.c.1.n.8.* 31.

Epiſcopum non teneri ſequi conciliũ Capituli in condendis ſtatutis in Synodo,niſi in caſibus à iure expreſſis,tradit Sel.*d.c.25. n.38.* atteſtans ſic fuiſſe deciſum *ſub die 6.Iunij* 1627. 32.

Epiſcopum non teneri ciuitati exhibere cõſtitutiones ſynodales priuſquam imprimatur , & poſtquam publicatæ fuerint,tunc ciuitatẽ reclamare & aggrauia proponere poſſe , tenent Sel. *d.cap.25.* 33.

d.c.25.n.39. vbi refert sic decidisse S.Cong.Episc. & Reg. *in ciuitatis Castelli 14. Apr.1615.ad 15.*

34. Nec teneri Episcopum Synodum Rom. mittere, asserunt Piasec. *d.p.2. c.2. n.12.* Gauant. *d. verb. Synodus diœcesana n.67.*

35. Clericos, & laicos Episcopo subiectos ligare decreta Synodi diœcesanæ, resoluunt Massobr. *de Synodo Episcopi c.4.dub.77.& 78.* Gauant *d. verb. Synodus diœcesana n.65.*

De statutis in Synodo diœcesana ab Episcopo faciendis, vide Piasec. *d. c.2.n.6.* missum *d.p.3.alleg.93.n.29.cum seqq.*

Visitationem suæ diœcesis faciant Episcopi, & alij Superiores, eámque absolu. intra biennium, necnon caueant ab inutilibus sumptibus, exceptis procurati nibus, & victualibus.

Capvt III.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Visitatio generalis spectat ad Episcopum.*
3. *Vicarius generalis non habet ius visitandi nisi specialiter ei committat Episcopus.*
4. *Potestas Episcopi concessa visitandi Ecclesias Episcopatus subiectas transit in Capitulum Sede vacante.*
5. *Capitulum Sede vacante potest diœcesim visitare post lapsum anni à die vltimæ visitationis per Episcopum factæ.*
6. *Capitulum potest visitare omnia loca, quæ poterat visitare Episcopus.*
7. *Monialium cœnobia exempta visitare non potest Capitulum Sede vac.*
8. *Capitulum Sede vacante quando possit diœcesim visitare.*
9. *Archidiaconi, Decani, Archipresbiteri, & alij inferiores visitandi ius habent si id longa consuetudine præscripserint.*
10. *Episcopus potest præstituere terminum Archidiacono ad visitationem expediendam.*
11. *Edicta proponere non licet Episcopo visitationem aggredienti, quibus subditi iubeantur crimina detegere.*
12. *Episcopo non licet ad detegenda visitatorum peccata per edicta publica monere homines sub excommunicationis pœna ad reuelandũ.*
13. *Iuramentum à visitatis non debet Episcopus exigere in visitatione.*
14. *Capitulum superstite adhuc Episcopo ex præscriptione vel priuilegio visitandi ius habere potest.*
15. *Episcopus licet possit iterum visitare Ecclesias visitatas ab inferioribus, non potest iterum punire punitos ab eis.*
16. *Visitare non licet Episcopis Alearia Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura personarum secularium.*
17. *Visitantes non debent inutilibus sumptibus visitatos grauare, exceptis tantum victualibus, &c.*
18. *Episcopus non potest quicquam ab eis, qui visitantur pro decretis, &c. accipere.*
19. *Episcopus re ipsa non visitans nihil procurationis causa exigere potest.*
20. *Episcopus exiens per villas, & oppida, vt sacramentum Confirmationis tantum conferat, à nemine est procurandus.*
21. *Episcopus, aut alius visitator non potest procurationem accipere ab hospitalibus, & aliis locis leprosorum, &c.*
22. *Procurationem à pauperibus clericis exigere non debet Episcopus.*
23. *Procuratio non debetur Episcopo visitanti Ecclesias Parochiales vnitas, & dependentes à Religione Hierosolymitana.*
24. *Procuratio soluenda est Episcopo visitanti beneficium à Cardinale possessum.*
25. *Notarius quando à visitatis aliquid accipere valeat.*
26. *Munera qualiacunque non potest Episcopus à visitatis ratione visitationis etiam comestibilia vt secum asportet, accipere.*
27. *Victualia accipere potest Episcopus visitans.*
28. *Victualium appellatione quid veniat.*
29. *Victualia debent esse moderata.*
30. *Equorum vectura non veniunt nomine victualium.*
31. *Procuratio nulla debetur Episcopo visitanti clerum ciuitatis vbi sita est Cathedra.*
32. *Episcopus visitans vna die duas Parochias, vnam tantum procurationem habet.*
33. *Procurationem pecunia redimere liberum est visitatis.*
34. *Visitator non potest in pecunia taxare id, quod per victum sibi necessarium contingebat.*
35. *Vbi fuerit consuetudo vt nec victualia, nec quicquam à visitatoribus accipiatur, illa seruanda est.*
36. *Consuetudo circa exactionem in visitatione ex relictis pijs est seruanda.*
37. *Episcopus, & quisquam suorum nihil muneris accipere potest ab Ecclesiis in visitatione præter procurationem.*
38. *Cathedraticum non censetur sublatum sub hac prohibitione.*
39. *Fratres S.Ioannis Hierosolymitani, siue eorum vicarij in Parochialibus Regioni vnitis non tenentur ad solutionem Cathedratici.*
40. *Visitator ratione officij sui aliquid malè accipiens ipso iure suspensionem incurrit.*
41. *Tempus præfixum ad visitanda limina Apostolorum incipit à die publicationis constitut. Sixti V.*
42. *Presbyter diœcesanus non existens de Capitulo Cathedralis, non admittitur ad visitanda limina.*
43. *Nec manens in curia.*
44. *Coadiutus Episcopus, & non coadiutor tenetur visitare limina Apostolorum.*
45. *Regularis nullus etiam Episcopi commensalis admittitur ad visitanda limina.*

α P*atriarchæ*, a Primates, Metropolitani, β *& Episcopi propriam diœcesim* per se ipsos aut si legitimè impediti fuerint γ *per suum generalem Vicarium*, Visitatorẽ, si quotannis totam, propter eius latitudinem visitare non potuerint, saltem maiorem eius partem, a Conc. Tolet. 4.c.35.

4. *γ Tunc facilius cum eo & gratis dispensari peterit.*] A solo scilicet Romano Pontifice intelligit idem Sancb. *d.lib.8. disput.6. num.19.* Episcopum enim non posse ordinariè in impedimentis dirimentibus dispensare, resoluunt Sanch.*l.2.disput.*40. Garc.*de benef.part.11.cap.5.num.* 344. Vasq.*t.2.c.2.* Ægid. de Coninck *d.disput.33.dub.3.* Basil. Pont.*de matrimon.lib.8.cap.13.* Gaspar Hurtado *eod.tract. disput.26.diffi.2.* & alij plures per me citati *de efficio, & potest. Episcopi part.2.alleg..:*

5. Dispensationem super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de copula habita inter impetrantes, esse subreptitiam, & ιnualidam tuentur Mich. Galleg. *de cognat. spiritualı, cap.24. à n.1.* Sarmient. *lib.1.select.c.9. n.3.* Nauarr. *in man. cap.22.n.86.* Gambar. *de efficio, & potest. Legati, l.7.tit.de dispens.legator. circa matrimonia, n.409.* Ludouic. Lop. *in instruct. conscient. tom.1.cap.296.* Guttier. *canon.lib.1.cap.15.num.16.* Fr. Emman. *del orden del Juizo, cap.10.n.4.* Zerol. *in praxi Episcop. p.1.verb. dispensatio, §.4.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent.lib.31.n.200.vers. simulque.* Paul. Comitol. *respons.moral.lib.1.q.104.* Quarant. *in summa Bullary verb.matrimoniales dispensationes, n.13.* Sanch. *de matrimon.lib.3.disp.14. num.3. & lib.8.disput.25.* Guttier. *eod.tract.c.124. num.12.cum seqq.* Gaspar. Hurtado *in simili tract. disput.26.diffic.5.* Rebell. *d.part.2.lib.3.q.5. n.24.* Marc. Anton. Genuens. *in pract. Archiep. Neapol.c. 25.num.4.* Galet. *in margar.casuum conscient.verb. dispensatio, pag.78. col.1. & verb. incestus, vlt.* latè Nicol. Garc. *de benefic.part.8.cap.3.n.31.cum seqq.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. dec.687.in 1.edit.* aliàs *res.583.in 2.edit. & in decis. Curia Archiep. Neapol. decis.28. à princip.part.4.* Sanctarel. *var.resol.lib.1.q.52.per totam.*

Contra Nauar. *consil.1.q.19.sub tit. de constitut. & consil.fin.de cognat.spiritual. & consil.8. & 9. de consanguinit. & affinit.in nonis,* Salzed. ad Bernard. *in practic.c.129.addit.1.in fine.vers.vnde meritò, in vltim.edic.* Emman. Sà *in aphorism.verb. dispensatio, num.10.* Vega *tom.2.summ.c.34.casu 97. vers.neta porque viene,* Fr. Emman. sibi contrariom *in summa tom.1.c.236.num.51.* Henriquez *d.lib.12.cap.2.§. 4. & 7.* Lzl. Zech. *de republ. Ecclesiast.c.28.de Parocho, pagina 337.* Petr. de Ledesma *de matrimon.q. 56. art.5. & in summa part.1.de Sacrament.* vbi de Sacrament. matrimon. *c.27.diffic.3. conclus.1.* Ceuall. *commun. contra commun. 737.* Basil. Pont. *de Sacrament. matrimon.lib.8.cap.17.§.6.* existimantes taciturnitatem copulæ habitæ ante concessionem, seu commissionem Papæ non irritare dispensationem consanguinitatis, aut affioitatis.

6. Et ideo dispensationem reddi nullam ex copula præcedente dispsnsationem, si de ea non fuerit facta mentio in supplicatione, copulam verò supervenientem post dispensationem ab Ordinario factam non impedire matrimonij validitatem, refert decisum Garc. *d.p.8.cap.3.n.70.in fine:*

7. Dispensationem super impedimento cognationis spiritualis, vel etiam publicæ honestatis, ooo facta mentione de copula ιoιeι impetrantes babita esse subreptitiam & nullam per text. *in cap.2.de eo, qui cognouit cons.vxoris sua,* resoluunt Galleg. *d. tract.de cognat.spiritual.c.24.* Matiens. *in rub.tit.1. gloss.1.n.137.l.5.noua recop.* Guttier. *canon.lib.1.c. 25.n.15.* Menoch. *de arbitr. casu 502. à n.1.* Garc. *d.p.8.c.3.n.64. & 66.*

8. Si matrimonium ea intentione contrahatur ab habentibus impedimentum dirimens vt faciliùs Papa dispensset, in tali casu esse faciendam in impetratione dispensationis mentionem tum de matrimonio contracto, tum de animo, quo initum est tradunt Couarr. *de spons.p.2.c.6.§.10.n.14.* Philiarch. *d.c.23.in princip.* Anton. Cuch. *instit.maior. lib.5.tit.13.num.8.* Guttier. *lib.2.canon.c.15.n.pem* Petr. de Ledesm. *de matrim.q.56.art.8.dub.2.diffic.1. concl.1.* Sanch. *d.lib.8.dispnt.25.n.22.* Garc. *d.p.8. cap.3.num.41.* Sanctarell. *d.q.54.num.1. & 2.* Nauarr. *in cap. si quando. de rescript. except.5. num.5.* vbi sic ait, *Non solùm oportet mentionem facere contracti malè matrimonij scienter, sed etiam fraudis, quia grauiter peccando sunt vsi, vt benignior in eos esset Rom. Pontifex, alioquin enim huiusmodi dispensationes ipso iure inutiles erunt, apud Deum quidem, qui omnia nouit, & in foro conscientia simpliciter; apud homines autem tantum, si & quantum ea fraus probari potest;* & *in man.c.22.n.86.* his verbis, *licèt olim faciliùs dispensabatur in impedimentis eorum qui tam etiam scienter contraxerunt, & consummauerunt matrimonium, hodie tamen iure Conc. Trident.* sess. 24.c.5.de Reformat. matrimon. *faciliùs dispensatur, & consummatio illiciti matrimonij, quæ olim inclinabat Papam ad dispensandum, hodie retrahit.* sic etiam Tolet. *l.7.cap.22.n.3.* vbi ita ait, *Illi qui scienter contrahunt, & habent copulam, vt faciliùs impetrent dispensationem a Papa debent narrare Pontifici se illa intentione habuisse copulam, & contraxisse vt faciliùs cum eis dispensaretur, quo non narrato dispensatio nulla est.*

Impedimenta plura oon connexa quando sunt eiusdem speciei, & rationis, vt quando quis est consanguineus alteri ex duplici parte, esse necessariò exprimenda, vt dispensatio sit valida, tenent Sanch. *d.l.8.disp.24.* Ægid. de Coninck *d.disp.33. dub.6.* Basil. Pont. *de matrim.lib.8.c.17.§.5:* Gaspar Hurtado *in simili tract. disp.26.diffic.6. n.18.* contra Henriq. Petr. de Ledesma, Vegam, Fr. Emman. & altos. 9.

10. *δ Idque ex causa, &c.*] Causas, quæ hodie in praxi versantur in Romana Curia, pro qoibus dispensationes in impedimentis matrimonij conceduntur, referunt Galleg. *de cognat. spirit.cap.22:* Henriq. *in sum.lib.12.c.3.§.9.* Fr. Emman. *in summ. tom.1.cap.237.* Petr. de Ledesma *etiam in summ. part.1.de Sacrament.* vbi Sacrament. matrimon. *cap.17.concl.5. cum seqq.* Sanch. *d.lib.8.disp.19.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit.lib.31.n.196. cum seqq.* Farin. *in praxi crimin.p.5.q.149. n.149.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. & censur. tom.1: dispnt.33.num.45.cum seqq.* Armendar. *in addit. ad recep.legum Nauarra lib.4.tit.16.l.1.de matrimon: num.110.cum seqq.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rub.6.cap.3.num.42.* Gaspar. Hurtado *d.disput.26. diffic.3.*

Prima causa est, *Quòd cùm Oratrix dotem habeat minus competentem iuxta status sui conditionem, cum qua virum sibi non consanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, inuenire queat, & dictus Orator intendat illam cum dicta minus competenti dote in vxorem ducere,* &c. quam referunt Iacob. de Graff. *in aureis decis.p.1.l.2.c.81. in fine,* Fr. Emm. *dicto cap.237.concl.1.num.2.* Galleg. *d.cap.21.n.8.* Guttier. *canon.lib.2.cap.15.n.17.* Petr. de Ledesm. *de matrimon. quæst.56.art.fin. & in summ.part.1.de Sacrament.* vbi de Sacrament. matrimon. *cap. 27: concl.5.* Henriq. *d.lib.12.c.3.§.9.vers.tertia,* Aloys. Ricc. *in collect. decis.part.4.collect.709. & in praxi rerum fori Eccles. decis.260. in 1.edit.* aliàs *resolut. 227.n.8.in 2.edit.* Ægid. de Coninck *d.tom.2.disp. 33.n.47.* Campan. *d.n.41.* Gaspar Hortado *dicta diffic.3.n.21.vers.tertia,* Valer. Reginald. *d.lib.31. num.* 11.

num. 194. vbi *num.* 196. subdit censendam iustam causam dispensandi, cùm in defectu ipso dotis inuenitur ratio p.etatis.

12. Vtrùm fœmina in ordine ad hunc effectum possit dici pauper, & carere dote, quæ nihil quidem habet proprium, habet tamen parentes, aliósve consanguineos diuites? vide Couarr. *de sponsalibus part. 2. c. 6. §. 9. &* 10. Sanch. *d. lib. 8. disp. 19. n. 19. &* 20 Ægid. de Coninck *d. disp. 33. n. 48.* vbi resoluit non dici pauperem si illos possit cogere vt statim dent dotem; dici tamen quando de facto constaret nullum non consanguineum, qui sit paris conditionis cum ea fœmina, velle eam habere vxorem, eo quòd communiter sibi persuadeant parentes non daturos sufficientem dotem.

13. Secunda. *Quod cùm dicta Oratrix in dicto loco propter illius angustiam virum sibi non consanguineū vel affinem paris conditionis, cui nubere possit inuenire nequeat*, &c. referunt Galleg. *d. c. 22. n.* 10. Henr. *d §* 9. Vega *in summ. tom. 2. c. 34. casu* 167. Fr. Emman. *d. c. 137. a. 2. vers. la quarta.* Iacob. de Graff. *de arbitriis confess. c.* 43 Sanch. *d. lib. 8. disput. 19. num.* 12. Aloys. Ricc. *d. resol.* 227 *num.* 7. Ægid. de Coninck *d. disp. 33. n. 46.* Valer. Reginald. *d. lib.* 31. *num.* 196. *vers. ad tertiam*, vbi resoluit requiri tantùm, vt intra oppidum proprium fœmina non inueniatur æqualis, cui nubat, refértque ita decisum fuisse, Gaspar Hurtado *d. diffic. 3. n. 21. vers. secunda*, Sanch. *d. disp. 19. num.* 13. dicens *num.* 15. non esse adstringendam ad nubendum alicui vetulo, aut duriores, intolerabiliorisve ingenij.

14. Tertia, *Quòd cùm inter dictorum Oratorum parentes, consanguineos, vel affines graues inimicitiæ ortæ iam sint, & ad præsens vigeant, aliunde tamen quàm ex causa matrimonij inter Oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & certū sit quòd si Oratores prædicti inuicē matrimonialiter copularentur, inimicitiæ huiusmodi omnino componerentur; pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis Oratores prædicti cupiunt*, &c. referunt Sanch. *d. lib.* 8 *disp. 19. n.* 8. Val. Reg. *d. lib. 31. n. 196. vers. ad secundam*, Gaspar Hurt. *d. diffic. 3. num. 11. vers. prima.*

15. Quarta, *Quòd cùm inter dictos Oratores, seu eorum parentes lites super rebus magni momenti ortæ iam sint, & ad præsens vigeant, lites huiusmodi omnino cogantur*, &c. referunt Fr. Emm. *d. c* 237. *n. 2. vers. la segunda por se acabar vn gran pleito.* Ægid. de Coninck *d. disp. 33. n.* 45. Sanch. *d. lib. 8. disp. 19. n.* 8. vbi *n.* 9. asserit quod ad hanc causam reducitur euitatio scandalorum inter cognatos, & *n.* 11. dicit similiter esse iustam dispensandi causam quando dispensatio est quasi remedium necessarium ad obuiandum alicui magno delicto.

16. Quinta, *Quòd cùm dictus locus ad littus maris situs continuis inuasionibus piratarū, & fidei Orthodoxæ hostium expositus sit, propterea externi homines nō ita libenter, vt cum dicti loci habitatricibus contrahant, accedere velint, cupiunt*, &c. refert Quarant. *in summa Bullarij, verb. matrimoniales dispensationes.*

17. Sext. *Cùm autem Pater sæpe dicte nisi matrimonium inter Oratores contrahatur, dicta Oratrix innupta, & diffamata remaneret, grauiaque exinde scandala possint verisimiliter exoriri, ideo*, &c. refert Sanch. *d. lib. 8. disp. 19. n.* 9.

18. Septima, *Quòd dicta Oratrix vigesimumquartum annum excedens hactenus virum paris conditionis cui nubere posset, non inuenit*, &c. refert Quarant. *d. verb. matrimoniales dispensationes.*

19. Octaua. Conseruatio diuitiarum in eadem cognatione ne causa dotis detrahantur ad aliam cognationis familiam, quando eæ amplissimæ sunt, referunt Galleg. *d. cap. 22. n. 11. cum sequentibus.* Vega *tom. 2. summæ c. 34. casu* 167. Fr. Emman. *d. cap. 237. concl. 1. in fine.* Ægid. de Coninck *dicta disput. 33. num.* 49. Valer. Reginald. *dicto lib.* 31. *num.* 297.

Nona. Excellentia meritorum in Ecclesiam, siue dispensationem petentis, siue eius, cui petitur, referunt Galleg. *d. cap. 22. num.* 17. Sanch. *d. disp. 19. num.* 32. Ægid. de Coninck *d. disput. 33. num. 49. vers.* 5. Gaspar Hurtado *dicta difficult. 3. num.* 12. 20.

Decima. Proles habita ex consanguinea quando bona fide suscepta est, referunt Petr. de Ledesm. *de matrimon. quæst. 56. artic. vltim. ad fin.* Guttier. *canon. lib. 2. cap. 15. num.* 107. Sanchez *d. disp. 19. num.* 33. Ægid. de Coninck *d disp. 33. num. 49. vers.* 7. 21.

ε *Et gratis concedantur.*] Dispensationes matrimoniales gratis concedendas esse, & non licere Episcopo, vel eius Vicario pro eis quicquam accipere nec ratione taxæ etiam ex immemoriali consuetudine, nec ratione sigilli, vel alicuius alterius rei, refert decisum Garc. *de benefic. part. 8. cap. 1. num. 77. ad* 6. aduertens decretum illud, quod solet poni in litteris dispensationum matrimonialium, vt nihil muneris, seu præmij sponte accipi possit pro illarum executione, ita intelligendum esse vt neque Ordinarius ipse, neque eius Vicarius quicquam pro mercede laboris, quem ea in re susciperent, capere possent, notarij verò pro examine testium quartam aurei, seu ducati partem licitè accipere possunt. 22.

Habere locum in compositionibus, non in mercede, quæ pro Bullarum expeditione soluitur, refert decisum Garc. *dict. parte 8. capit. 1. num.* 100. 23.

Statutum concedens Episcopis vt certum quid possint accipere in causis commissariis, non habere locum in dispensationibus matrimonialibus, etiamsi factum sit in Synodo Prouinciali, notarium autem quartam partem vnius ducati accipere posse, refert decisum Garc. *dict. parte 8. capit. 1. n.* 104. 24.

Episcopum posse, sed non cogi, concedere litteras dimissorias Ordinario inferiori pro examinandis testibus in exequutione dispensationis matrimonialis, posse autem cogere testes vt ad se veniant, argument. *cap. statutum, §. insuper, de rescript. in 6.* refert decisum Garc. *dicta part. 8. cap. 1. num.* 116. 25.

Dispensationes matrimoniales directas Episcopo, & eius Vicario generali, si Sedes vacare contingat, non posse per Vicarium capitularem expediri, contra Sanchez *de matrimon. lib. 8. disp. 27, num. 29. cum sequentibus*, tenet Aldan. *d. tit. 8. n.* 56. attestans sic fuisse decisum *sub die 24. Maij* 1621. 26.

ζ *In secundo gradu numquam dispensetur, nisi inter magnos Principes.*] Vide Henriq. *dicto lib. 12. cap. 3. §. 6. in commento littera X.* Sanchez *d. lib. 8. disp. 19. n.* 5. Guttier. *de matrimon. cap. 128. n.* 14. Zerol. *in praxi Episcop. part. 1. verb. dispensatio, §.* 2. vbi refert se vidisse dispensare inter Barones, & titulatos Regni Neapolitani, Ægid. de Coninck *d. disp. 33. n.* 44. vbi dicit hunc Tridentini locum intelligendum esse de gradu consanguinitatis, vel affinitatis ortæ ex legitimo matrimonio, quia in affinitate orta ex fornicatione, præsertim occulta, longè facilius dispensatur. 27.

Matri

Matrimonium inter raptorem, & raptam, an & quando irritum.

CAPUT VI.

1. *Doctores de materia huius text. agentes.*
2. *Raptus non factus causa contrahendi matrimonium cum rapta, sed causa libidinis, minimè dirimit matrimonium.*
3. *Raptus, quo fœmina inuitis parentibus, ipsa tamen consentiente rapitur, dirimit matrimonium.*
4. *Raptus quo fœmina corrupta, meretrix, vel inhonesta rapitur, dirimit matrimonium.*
5. *Raptus, quo fœmina rapit virum, non dirimit matrimonium.*
6. *Raptus propria sponsa ipsa inuita non dirimit matrimonium.*
7. *Raptus non dirimit matrimoniū si solis importunis precibus, aut pretio conducta fœmina extrahatur.*
8. *Rapt. vt dicatur, requiritur traductio de loco ad locū.*
9. *Sponsalia celebrata inter raptorem & raptā inualida sunt, dum rapta est in potestate raptoris.*
10. *Raptor si nubat fit infamis.*
11. *Raptor contrahens matrimonium cum rapta est omnino liberandus.*
12. *Raptores & fautores raptus dirimentis matrimonium excommunicantur ipso iure.*
13. *Pœna infamia, incapacitatis ad dignitates, ac obligationem dotandi raptam, & priuationem gradus clericalis, quando raptor, aut fautor est clericus, non incurritur ante sententiam iudicis.*
14. *Raptor siue matrimonium contrahat, siue non, tenetur ad decēter dotandā raptam arbitrio iudicis.*

a Cap. fin. de rapt. vide Conc. Chalced. c. 26. c. eos & c. de puellis 36. q. 1. Concil Chalcedon. c. 27 Conc. VVogman. cap. 27. Exod. 22. c. 1. de adult.

DEcernit sancta Synodus, inter raptorem, & raptam α *quandiu ipsa in potestate raptoris manserit*, β *nullum posse consistere matrimonium* a Quòd rapta à raptore separata, & in loco tuto, & libero constituta, illum in virum habere consenserit, eam raptor in vxorem habeat, γ *& nihilominus raptor ipse*, δ *ac omnes illi consilium*, auxilium & fauorem præbentes, ε *sint ipso iure excommunicati*, ζ *ac perpetuo infames*, omniúmque dignitatum incapaces, & si Clerici fuerint, de proprio gradu decidant. η *Teneatur præterea raptor* mulierem raptam, siue eam vxorem duxerit, siue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

1. VIde Nauarr. *conf. 32. de sponsal. in antiq.* aliàs *conf. 2. de raptor. in nouis, & conf. 3. num. 7. de consang. & affin. in antiq.* alias *conf. 4. de raptor. in nouis*, Perez *l. 2. verb. fuere desposada tit. 15. lib. 8 ordin.* Matienç. *in rub. tit. 1. gloss. 1. n. 141. vers. hodie verò lib. 5. noua recop.* Peguer. *decis. 42. à princ.* Menoch. *de præsumpt. lib. 3. præs. 1. n. 201.* Ant. Thesaur. *decis. 217. n. 6.* Henriq. *in summ. lib. 12. cap. 14. §. 4. & 5.* Baiard. ad Clar. *§. raptus à n. 35* Cancer. *var. resol. lib. 3. cap. 11. num. 12. cum seqq.* Fr. Emman. *in summ. tom. 1. c. 232.* Petr. de Ledesm. *etiam in summ. part. 1. de Sacrament.* vbi de sacrament. matrimon. *cap 26.* Farin. *in praxi crimin. q. 145. n. 121. & seq.* Ioseph. Sesse *Aragonia decis. 96.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 2. verb. raptus*, Molfes. *in summa Theologia moralis tr. 3. c. 11. num. 28. cum seqq.* Fernandez *in examine Theolog. moralis part. 3. cap. 16. §. 3. n. 1.* Aloys. Ricc. *in collect. decis. part. 4. collect. 911. & in decis. Curia Archiepisc. Neapol. decis. 342. p. 4.* Cardin. Tosch. *tom. 6 verb. raptus conclus. 5. & 6.* Vgol. *de officio Episcopi cap. 8. §. 3. n. 2.* Sanch. *de matrim. lib. 7. disp. 13.* Less. *de iustit. lib. 4. cap. 3. dub. 9. n. 68. cum seqq.* Basil. Pont *de impediment. matrim. cap. 39.* Franc. Molin. *de ritu nupt. lib 1. compar. 10. num. 31. cum multis seqq.* Rebello *de obligat. iustitia part. 2. lib. 3. q. 11.* Valer. Reginal. *in praxi fori pœnit. lib. 22. n. 28. cum seqq. & lib. 31 à num. 164.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. & censur. tom. 2. disp. 31 à num. 46.* Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 4. tit. 15 l. 1. de matrim. pag. 198.* Gutter. *de matrimon. c. 86.* Bonacin. *eodem tract. q. 4. punct. 18. & de excomm. in partic. extra Bullam disp. 2. q. 2. puncto 9.* Gaspar Hurtado *in simili tract. disp. 23. diffic. 3.* metipsum. *in collect. ad cap. vltim. de raptoribus.*

2. Circa hoc decretum de multis dubitant Doctores. Primò an raptus non factus causa contrahendi matrimonium cum rapta, sed causa libidinis, dirimat matrimonium? Negant Salzed. ad Bernard. *in pract. c. 81 littera A, vers. clericus, in nouiss. edit.* Fr. Emman. *in summ. tom. 1. cap. 212. num. 7.* Vega *tom. 2. summ. c. 34. casu 137. notab. 1.* Sanch. *lib. 7. disp. 13. n. 4.* Less. *d. cap. 3. dub. 9 num 70.* Molfes. *d. tract. 4. c. 11. n. 30.* Valer. Reginald. *d. lib. 31. n. 165. vers. primum*, Gutter. *d. c. 86. n. 8.* Gaspar Hurtad. *d. disp. 23. diffic. 3. vers. quarto*, quia Tridentinum hoc impedimento, & reliquis pœnis tantùm intendit punire eum, qui lædit libertatem ad matrimonium, vt sic puniendo impediat dictam læsionem; qui autem fœminam rapuit non ad contrahendum matrimonium, violauit libertatem ad illud, neque ad illud coëgit.

Contra Emman. Sà *in aphorism. verb. matrimon. n. 9.* Ochag. *tract. 3. q 44.* Bonacin. *d. q. 4. punct. 18. n. 3.* existimantes non solùm illum esse raptorem qui abduxit fœminam causa cōtrahendi, sed etiam qui abduxit tantùm causa explendæ libidinis, & consequenter subiacere pœnis constitutis, in hoc decreto.

Secondò an raptus, quo fœmina inuitis parentibus, ipsa tamen consentiente, rapitur, dirimat matrimonium? affirmant Salzed. *d. c. 81. vers. clericus*, Henriq. *d. cap. 14. §. 4.* Veg. *d. casu 157. notab. 1.* Card. Tusch *d. tom. 6. verb. raptus. concl. 5. n. 4.* Zerol. *in praxi Episcopali p. 2. verb. raptus §. 1.* Fr. Emman. *d. c. 232. n. 1.* Petr. de Ledesm. *d. c. 26. concl. 2. dub. 1.* Rebello *d. q. 11. n. 6.* Gutter. *d. c. 86. n. 17.* Bonacin. *d. puncto 18. n. 5.* 3.

Contra Sanch. *lib. 7. disput. 13. num. 13.* Less. *d. c. 3. dub. 9. num. 70.* Valer. Reginald. *d. lib. 22. n. 31. & d. lib. 31. n. 165. vers. quinto*, Ægid. de Coninck *d. disput. 31. n. 48.* Aloys. Ricc. *d. resol. 342. n. 5. p. 5.* Gaspar Hurtado *d. disput. 23. diffic. 3. vers. secundo*, existimantes raptum, quod fœmina inuitis parentibus, ipsa tamen consentiente, rapitur, dirimere matrimonium.

Tertiò an raptus, quo fœmina corrupta, meretrix, vel inhonesta rapitur, dirimat matrimonium? affirmant Sanch. *d. lib. 3. disput. 13. n. 14.* Valer. Reginald. *d. lib. 31. n. 165. vers. sextum est*, Bonacin. *d. puncto 8. n. 7.* 4.

Quartò an raptus, quo fœmina rapit virum, dirimat matrimonium? Negant Farin. *in praxi crimin.* 5.

crimin. p.5.q.145.n.40. Sanch. *d.diſp.13.n.16.* Rebello *d. q.11.n.6.* Baſil.Pont. *de impedim.matrim.c.39.verſ.circa*, Molſeſ. *d.tract.4.c.11.n.29.* Petr.de Ledeſm. *d.c.26.concl.2.dub.5.* Valer.Regin. *d.lib.31.n.165 verſ.ſeptimum eſt*, Bonac. *d. puncto 18.n.7.* Aloyſ.Ricc. *d.deciſ.342.n.5.p.4.* Gaſp. Hurtado *d.diſp.23. diffic. 3.n.12.in princ.* quia hoc decretum loquens de raptore, vtpore odioſum, & pœnale, non eſt extendendum ad raptricem.

Contra Henr. *d.c.14. §. 4.verſ.ſi fortè fœmina robuſta.* Fr.Emm. *d.c.232.n.4.verſ.lo quinto.* Veg. *tom.2.ſum.c.34.caſu 157.notab.5.* Gutier. *de matrim.c.88.n.6.* exiſtimantes raptum, quo fœmina rapit virum, dirimere matrimonium.

6. Quintò, an raptus propriæ ſponſæ ipſa inuita dirimat matrimonium? Negant Henriq. *d.c.14. §.4.* Fr.Emm. *d. cap.232.n.4.* Farin. *d.quæſt.145. n.86.verſ.87.* Ioſeph Seſſe *Aragon. dec.96.n.4.* Rebello *d. q.11.n.5.* Leſſi. *d. n.70. verſ. tertium*, Mar.Anton.Genuenſ. *in pract.eccleſ.q.691.* Molſeſ. *d.c.11.n.33.* Ego ipſe *in collect.ad c.pen. n.4. de raptorib.*

Contra Sanch. *d.lib.7.diſp.13.n.15.* & Gaſp. Hurt. *d.diſp.23.diffic.3.verſ.tertio*, exiſtimantes comprehendi ſub hoc decreto raptum quo ſponſus rapit propriam ſponſam.

7. Sextò an raptus dirimat matrimonium ſi ſolis importunis precibus, aut pretio cũducta fœmina extrahatur? Negant Gutier. *d.c.86.n.15.* Bonac. *d.punct.8. n.5.in fine, & n.6.in fine*, Sanchez *d. lib.7. diſp.13. n.11.* declarantes, dummodo illæ preces tales nõ eſſent vt violẽtiæ æquiparentur.

8. *a Quandiu ipſa in poteſtate raptoris manſerit.*] Requiri traductionem de loco ad locum, vt raptus dicatur, affirmant Nau. *conſ.1.n. vnico ſub tit. de raptor.* F Emm. *d.c.232.n.2.* San. *d. lib.7. diſp.13.n.7.* Ægid.de Coninck *d.tom.2. diſp.31. n.48.verſ.vt autem*, Bonac. *d.punct.8.n.6.* vbi *n.8.* poſt Gutier. Molin. Card. Tuſch. Sanch. & alios, quos citat, aſſerit quòd raptus non committitur ab eo, qui virginem repertam in domo patris, vel in alia domo, non educit de ea domo, ſed illam ibi opprimit, aut trahit de vno cubiculo in aliud, vt ibi illam commodiùs violet, idémque dicendum aſſerit ſi virginem in agro repertam inde trahat per aliquos paſſus vt abutatur, ſecus ſi inde deducat in aliquam domum extra illum agrum, aut in alium locum.

9. *b Nullum poſſe conſiſtere matrimonium.*] inualida etiam eſſe ſponſalia celebrata inter raptorem, & raptam, dum rapta eſt in poteſtate raptoris, etiam ſi liberè conſentiat, tenent Fr. Emm. *d.c. 232.n.3.* Vega *d.caſu 157.notab.3.* Sanch. *d.diſp. 13.n.17.* Gutier. *de matr. c.86. n.24.* Bonac. *d. punct.18.n.10.verſ.tertia.*

10. *y Et nihilominus raptor ipſe,&c.*] Raptorem ſi nubat fieri infamem, reſoluunt Sanch. *d. lib.7. diſp.13.n.1.verſ.ab hac autem infamiæ pœna*, Leſſ. *d.c.3.n.69.* Farin. *d.q.145.n.14.& n.102.*

Contra Henr. *d.c.14 §.4.verſ.ſi ducat*, Fr. Emman. *d.c.232.n.4.verſ.lo ſexto*, Petr.de Ledeſma *d. c.16.dub. fin.* exiſtimantes minimè fieri infamem, quia alias rapta cogeretur nubere infami.

Raptorem contrahentem matrimonium cum rapta eſſe omnino liberandum, affirmant Marſil. *conſil.63.* Cæpol. *conſ.57.* Boſſi. *in pract.crim.tit. de raptorib mul.n.17.* Ant.Gom. *l.80.Tauri n.7. cum ſeqq.* Baiard.ad Clar. *§. raptus n.36.* Decian. *in tract.crim.lib.8.c.13.n.48.ad fin.* Cancer. *var. lib.3.c.11.n.19.& 20.* 11.

Contra Andr.Antiq. Neapolitanarum conſtit. gloſſatorem *in conſt.Capitalem*, qui ſuo conſilio Hiſpaniarum olim Regem raptorem, qui raptam duxerat, ad mortem condemnaſſe refert, ſequitur Matth.de Afflict. *in conſtit.ſiquis rapere quæſt.6.* Caret. *in pract. crim §.circa tertium n.14.* Afflict. *ſuper conſt. p.1.rub.19.n.15.* latè Franc. Mol. *de ritu nupt. lib.1. compt.10. n.40. cum multis ſeqq.* exiſtimantes raptorem pœna mortis puniendum, quamuis raptam in vxorem ducat.

d Ac omnes illi conſilium,&c.] Vide Sanch. *d. lib.7. diſp.13. n.3. & 4.* Bonac. *d. punct.18.n.9. verſ.prima*, Far. *d.q.145.n.21. & 37.* vbi reſoluit quòd raptui opem ferentes, ſcienter tamen & doloſè, capitali ſupplicio ſubiiciuntur, licèt quoad alias pœnas, & præſertim amiſſionem bonorum tantummodo, qui in actu rapinæ auxilium præſtiterunt, non autem alij, illas incurrant,

e Sint ipſo iure excommunicati &c.] Vide Farin. *d.q.145.n.21.* Sanch. *d.lib 7.diſp.13.in princ.* vbi dicit huiuſmodi excommunicationem non eſſe de reſeruatis Pontifici, Bonac. *d.punct.18.n.9.in fine*, qui idem aſſerit, Gaſp.Hurt. *d.diſp.23.diffic. 3.n.15.* vbi addit ſtatim abſque alia declaratione excommunicatos manere, etiam ſi poſtea ducant raptam, Valer.Reginald. *d. lib.22. n.31. verſ. de excommunicatione*, vbi dicit illam eſſe latæ ſententiæ, & nemini reſeruatam. Machado *en el perfecto Confeſſor, lib.1.p.3.tr. 4.docum.4.n.3.* 12.

ζ Ac perpetuò infames,&c.] Pœnam infamiæ, & incapacitatis ad dignitates, ac obligationem dotandi raptam, ſiue eam ducant, ſiue non, & priuationem gradus clericalis, quando raptor, aut fautor eſt clericus, non incurri ante ſententiam iudicis, tenent Nau. *in extr.Greg. XIII.de datis pro iuſtitia, vel gratia notab. 31.n.44.* Mol. *de iuſtit. tr.2.diſp.96.verſ. quod attinet ad pœnam*, Sanch. *d.diſp.13.n.1.poſt.princ.* Ægid.de Coninck *d.to. 2.diſp.31.dub 4.n.48.* Gaſp Hurt. *d.diſp.23.diffic. 3.n.15.propè fin.* 13.

η Teneatur præterea raptor &c.] Raptorem ſiue matrimonium contrahat, ſiue non teneri ad decenter dotandam raptam arbitrio iudicis, aſſerunt Henriq. *d.c.14.§.5.* Far. *d.q.145.n.57.* Bonac. *d.punct.18.n.10.verſ.ſecunda*, Sanch. *d.diſp. 13.n.3.& 4.* vbi *n.1. verſ.teneri raptorem*, reſoluit quòd in ſententia iudicis conſtituentis hanc dotem, attendenda maximè eſt raptoris, & raptæ qualitas perſonarum, Valer. Reginald. *d. n.31. verſ. de dotatione*, vbi ait quòd requiritur ſententia iudicis, vt eam teneatur dotare. 14.

Quomodo vagi homines admittantur ad matrimonium.

CAPVT VII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Vagabundi qui dicantur.*
3. *Peregrinorũ matrimoniũ non eſt nullum ob omiſſionem illorum, quæ deſcripta ſũt in hoc decreto.*
4. *Parochus, qui vagos non præmiſſa debita diligentia, & licentia Ordinarij, matrimonio coniunxerit, peccat mortaliter, matrimonium tamen valet.*

a De iis, & c. 25. Conc. Agathen.

a MVlti sunt, *a* *qui vagantur, & incertas* habēt sedes, & vt improbi sunt ingenij, prima vxore relicta, aliam & plerumque plures, illa viuente, diuersis in locis ducunt, cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes ad quos spectat, paternè monet, ne hoc genus hominum vacantium ad mattimonium facilè recipiant *β magistratus etiam sæculares hortatur*, vt eos seuerè coërceant. Parochis autem præcipit, ne illorum matrimoniis intersint, *γ nisi priùs diligentem inquisitionem* fecerint, & re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

1. VIde Perez 1. *in princ. tit.* 14. *lib.* 8. *ord.* Henr. *in sum. lib.* 11. *c.* 3. §. 3. Fr. Emm. *in sum. to.* 2. *c.* 219. *n.* 3. Petr. de Ledesm. *etiam in sum. p.* 2. *de Sacr.* vbi de sacr. matrim. *c.* 7. *concl.* 4. *dub.* 3. Zer. *in praxi Episc. p.* 1. *verb. matrim. vers.* 6. *& p.* 2. *verb. Paroch. pag. mihi* 81. Sanch. *de matrim. lib.* 3. *disp.* 25. *n.* 8. *cum nnl. us seqq.* Gutier. *in simili tr. c.* 65. Bonac. *eod. tract. q.* 2. *punct.* 8. *n.* 6. Basil. Poot. *etiam eodem tr. lib.* 5. *c.* 14. Ceoed. *pract. & canon. q. lib.* 1. *q.* 39. *n.* 66. *cum seqq.* Ægid. de Coninck *de Sacram. & censuris tom.* 2. *disp.* 27. *n.* 20. Rebello *de oblig. instit. p.* 2. *lib.* 2. *q.* 8. *n.* 3. Valer Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 31. *n.* 239. metipsum *de officio & potest. Episcopi p.* 2. *alleg.* 32. *à n.* 72. *& de officio & potest. Parochi c.* 21. *à n.* 89.

2. *a Multi sunt qui vagantur, & incertas*, &c.] Vagabundos illos propriè dici, qui nullum certum domicilium habent, vel qui pristinum domicilium omnino deserentes amiserunt, & iter agunt, aut nauigant animo acquirendi nouum, tenent Henr. *d.* §. 3. Ægid. de Coninck *de Sacr. to.* 1. *q.* 8. *n.* 6. *& to.* 2. *q.* 27. *n.* 20. Cened. *d. q.* 30. *n.* 69. *&* 70. Sanch. *d. disp.* 25. *à n.* 1. vbi *n.* 8. *vers. intellige*, dicit hoc decretum loqui de iis, qui vagantur, & incertas habent sedes, D. Barbos. *in l. hæres absens* §. *proinde in art. de foro delicti n.* 14. *& seq. ff. de iud.* Vgol. *de officio Episc. c.* 39. § 3. *n.* 1. Valer. Regin. *in praxi fori pœnit. lib.* 1. *n.* 64. Gutier. *d. c.* 65. *n.* 9. Ego ipse *d. alleg.* 32. *n.* 75.

Et procedere, quamuis vnus contrahentium sit notus & incola, ac propriam habeat sedem, subditúsque sit Parochi, affirmant Cened. *d. q.* 30. *n.* 68. *vers. circa hanc*, Gut. *d. c.* 65. *n.* 8. Basil. Poot. *de imped. matri. c.* 26. §. 5. *vers. alienigenæ.* Sel. *in selectis can. c.* 45. *n.* 10. vbi subdit quòd vagus ducens vxorē in aliquo loco vbi est verè domiciliū mulieris, potest contrahere in alio loco vbi voluerit, cùm omnes possint esse Parochi vagi quāuis adsit Parochus mulieris, quia tunc est etiam verè Parochus vagi alius in alio loco vbi repertus vagus, & refert decisū *sub die* 28. *Aug.* 1621.

Et habere locum etiam in illis, qui alibi habentes domicilium habitant ac contrahunt in loco vbi ignoti sunt, resoluit Ægid. de Coninck *d. disp.* 27. *n.* 20. *vers. nota secundo*, vbi *in vers. nota tertiò*, dicit hoc decretum esse intelligendum de iis qui communiter dicuntur vagi, non autem de iis, qui domicilium trasferunt, noti que sunt in illis locis, de quo etiam Gutier. *dicta c.* 65. *n.* 9. Sel. *d. c.* 45. *n.* 11. attestatur. decisum *sub die* 21 *Martij* 1602. Vnde Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. p.* 4. *res.* 324. resoluit bannitum quoad hunc effectum non dici vagabundum, refero Ego ipse *dict. c.* 21. *n.* 89. *in fine.*

Et deniq. procedere in iis, qui necorā proprio Paroch. contrahāt, aliò secedūt nō habitaturi, nec mā suri, resoluūt Sanc. *d. disp.* 23. *n.* 13. *&* 14. *& disp.* 25. *n.* 11. *in fin.* Gu. *d. c.* 65. *n.* 11. Bon. *d. punct.* 8. *n.* 4. Ego ipse *d. all.* 32. *n.* 77. *& d. c.* 21. *n.* 89. *in fine.*

β Magistratus etiam seculares hortatur, &c.] Refert etiam ad vagabundos, qui prima vxore relicta plerumque plures illa viuente ducunt, existimat Sel 45. *n.* 12. vbi restatur, sic decisum *sub die* 11. *Ianu.* 1620. Et affirmat quòd si laici præuenti in captura huiusmodi capientiū plures vxores, offic. S. Inquisitionis solet recipere de manu dictorum laicorū istos reos, & interrogari quid sentiant de fide, si catholicè circa hoc respondeant, remittuntur puniendi ab eisdem laicis.

γ Nisi priùs diligentem inquisitionem, &c.] Peregrinorum matrimonium non esse nullum ob omissionem illorum, quæ descripta sunt in hoc creto, refert decisum Sel. *d. c.* 45. *n.* 14. 3.

Parochum, qui vagos non præmissa debita diligentia, licētia Ordinarij, matrimonio côiunxerit, peccare mortaliter; matrimoniū tamen valere, resoluunt Veracruz *in appendice ad q. quomodo qui vagantur admittendi sint ad matr. vers. quamuis sic fiat*, Hen. *d. c.* 3. §. 3. San. *d. disp.* 25. *n.* 16. *&* 17. Ceo. *d. q.* 3. *n.* 68. *in princ.* Gut. *d. c.* 65. *n.* 15. *& c.* 67. *n.* 3. Basil. Poot. *d.* §. 5. *in fine & d. tr. de matr. lib.* 5. *c.* 14. *n.* 8. Mols. *in sum. Theo. mor. tr.* 4. *c.* 6. *n.* 5. Chapeauille *de administ. matr. in necessitate. q.* 14. Filliuc. *in q. moral. tract.* 10. *c.* 6. *q.* 5. *n.* 212. Homob. de Bonis *de exam. eccl. tr.* 11. *c.* 20. *q.* 23. *ros.* 1. *&* 2. Ego ipse *d. all.* 32. *n.* 74. *& d. c.* 21. *n.* 89. 4.

Concubinarij quomodo ab Ordinarijs puniendi.
CAPVT X.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Adulterij in crimine potest procedi ex officio.*
3. *Monitio trina distinctis temporibus facienda est concubinarijs.*
4. *Episcopus potest in prima monitione pœna pecuniaria concubinarium punire.*
5. *Concubinatus crimen est mixti fori.*
6. *Brachium seculare si index secularis neget non potest ad id cogi sub pœna excommunicationis.*

a Infrà sess. 25. cap. 14. de reformat. Conc. Rom. sub Nic. I. in fin. Côc. Later sub Leone X. sess. 9. de ref. curiæ & aliorum vers. concubinarij.

b Conc. Tol. I. c. 17. c. is, qui 4. dist.

GRaue peccatum est, homines solutos concubinas habere, grauissimū verò, & in huius magni Sacramenti singularem contēptum admissum, *a* vxoratos quoque in hoc damnationis statu viuere, ac audere eas quandoque domi etiam cum vxoribus, alere, & retinere. Quare, vt huic tanto malo sancta Synodus opportunis remedijs prouideat: statuit huiusmodi concubinatos, tam solutos quàm vxoratos cuiuscunq; status, dignitatis & côditionis existāt, si postquā ab Ordinario, *α etiam ex officio*, *β ter admoniti* ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, séq; ab earū consuetudine non seiunxerint, *b* excommuni

communicatione feriendos esse: à qua non absoluantur, donec reipsa admonitioni factæ paruerint. γ *Quòd si in concubinatu per annum* censuris neglectis, permanserint: contra eos ab Ordinario seuerè pro qualitate criminis procedatur. δ *Mulieres* [c] *siue coniugatæ*, siue solutæ, quæ cum adulteris, seu concubinariis publicè viuunt, si ter admonitæ non paruerint, ε *ab Ordinarijs locorum*, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur, & extra oppidum, vel diœcesim, si id eisdem Ordinariis videbitur, ζ *inuocato, si opus fuerit, brachio seculari* eiciantur, η *alijs pœnis contra adulteros*, concubinarios inflictis, in suo robore permanentibus.

[c] Conc. Arelat. sub. 1. c. 3. c. hactenus tantum, 34. dist. c. si concubina de sent. excomm. c. 2. in tit. de cohabit. cler. & mulier.

1. Vide Salzed. ad Bernard. *in pract. c. 82. lit. A. vers. laicus verò*. Barat. ad Clar. §. *fin. q. 37. n. 13.* Iacob. de Graff *in aureis decis. p. 1. lib. 2. c. 76. n. 3.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. Concubinarij, §. 2.* Bobad. *in sua politica, lib. 2. c. 17. n. 53.* Petr. de Ledesma *in sum. part. 2. tract. 27. c. 18. concl. 2.* Aloys Ricc. *in praxi rerum fori eccles. decis. 377. in 1. edit.* aliàs *res. 319. in 2. edit.* Valent. *cons. 131. n. 20. tom. 2.* Anguian. *de legibus lib. 3. controu. 30. n. 9. cum seqq. & n. 24. & controu. 31. n. 31.* Farin. *in praxi crimin. q. 138. n. 76. cum seq.* latè Cald. Pereira *de mann Regia p. 2. c. 34. & c. 56. n. 13. cum seqq.* Ioseph. Vela *de potest. Episcop. circa puniendа & inquirenda crimina p. 1. n. 59. cum seqq.* Armen. *in addit. ad recop. legum Nauarra, lib. 5. tit. 3. l. unic. de adulter. n. 9. & 10.* Thom. Velasc. *alleg. iuris, tom. 1. alleg. 34. à n. 8.* Sayr. *in claui Regia, lib. 8. c. 2. n. 9. cum seqq.* Vgol. *de offic. Episcopi, c. 8. §. 3. n. 1.* Ordin. Regia Lusit. *lib. 2. tit. 1. §. 13.*

2. α *Etiã ex officio.*] In crimine adulterij posse procedi ex officio, tenet Far. *in pra. cr. p. 5. q. 141. n. 40.*

3. β *Ter admoniti.*] Ergo cùm crimen hoc concubinatus in laicis solùm ad correctionẽ deferatur ad iudicium Ecclesiæ, & quoad illud tantùm sit mixti fori, debent præcedere tres monitiones, ex quibus vera contumacia eliciatur non resipiscentis à peccato, quę monitiones debent esse distinctæ, & separatæ, Aoend. *de exequen. mandat. p. 1. c. 22. n. 14.* Gabr. Pereira *de Mann Regia p. 2. c. 34. n. 12. vers. in secunda autem parte.*

Trinam monitionem tunc necessariã esse inter concubinarios, quando in eos vult ferri sententiã excõmunicationis, si verò pœnis pecuniariis, vel aliis mulctari eos velit iudex, non requiri istã solemnitatem, refert decisum Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarra, lib. 5. tit. 3. l. unica, de adult. n. 10.* sacræ Congr. decisionẽ refert Gabr. Pereira *d. p. 2. c. 34. n. 11. in fine, vers. quare, pag. 95.* ibi, Ad quartum respondetur trinam monitionem tunc tantùm esse necessariã cùm ad excommunicationẽ contra concubinarios proceditur: quòd si aliis pœnis à iure communi, vel à Synodo statutis Episcopus afficere velit huiusmodi delinquentes, vtiq. trinam monitionem minimè requiri, Hieron. Card. Matth. & latè me citato in hoc loco resoluit Ioseph Vela *de potestate Episcoporũ circa punienda, & inquirẽda crimina p. 1. n. 64.* vbi citat Nau. *consil. 8. n. 1. de offic. Ordin.* & Zerol. *in praxi Episc. p. 2. verb. concubinarij*, asserentes iudicem Ecclesiasticum posse procedere contra concubinarios, & concubinas aliis viis, & aliis pœnis quàm quæ statuuntur in hoc decreto.

4. Vnde posse Episcopum in prima admonitione pœnas pecuniaria cõcubinarium ponire, resoluit Thom. Valasc. *d. alleg. 34. n. 11.* vbi *n. 12.* refert ita fuisse iudicatum Portugaliæ in supremo Regij Palatij Senatu, cùm hoc altercaretur inter Officialẽ Episcopi Portugalen. & iudicẽ Regiæ Coronæ Senatus eiusdẽ ciuitatis. Idem tenet Gabr. Pereira *d. p. 2. c. 34. n. 16.* dum ait concubinarium posse puniri pœna pecuniaria ante trinam monitionem, quia Conciliũ solùm posuit illum ordinem quoad excommunicationem ferendam pro contumacia in illo crimine, & per hoc nõ abstulit alias pœnas contra adulteros, & cõcubinarios inflictas. Ita nouissimè resoluit Ioseph. Vela *d. p. 1. n. 64.* vbi attestatur sic etiam fuisse iudicatum eo iudice in Hispalensi, & Granatensi Senatu.

Contra Aloys. Ricc. *d. resol. 319. n. 3. vers. ys accedit.* existimantem Episcopum non posse ad impositionem pœnæ pecuniariæ procedere, nisi seruata forma procedendi contra concubinarios indicta in hoc decreto.

γ *Quòd si in concubinatu per annum*, &c.] Procedere in illis, qui per annũ cum diuersis concubinis rẽ carnaliter habuerunt, resoluit Aloys. Ricc. *in dec. curiæ Archiep. Neapol. dec. 55. p. 4.* vbi citat Nouar. *sing. 53. p. 4.* Gabr. Pereira *d. p. 2. c. 34. n. 16.* dum ait concubinarium post trinã monitionem excommunicari posse, etiam si concubinatus sit cum diuersis, quia intentio præcipientis non est tantùm vt caueat à tali fœmina, sed vt caueat à tali delicto, in quo ille contumax est, & incorrigibilis perseuerat, & n. 21. dicit sic declarasse Eminentissimos Card. & *d. n. 16. in med.* aduertit monitiones, de quibus in hoc decreto, debere esse distinctas cum temporibus interuallo, quæ redigantur in scriptis, ex quibus constet eas præcessisse. & subdit Conciliũ nõ admittere generales monitiones in diebus festiuis, sed speciales.

δ *Mulieres siue cõiugata siue soluta*, &c.] De pœnis mulieribus concubinis à locorum Ordinariis infligendis, vide Decian. *tr. crim. lib. 6. c. 21. n. 38.* Far. *in praxi crim. q. 138. n. 77.* Salzed. *vbi suprà, vers. nec etiã mulieres coniugatæ*, Ios. Vela *d. p. 1. n. 62.* Gab. Pere. *d. p. 2. c. 34. n. 1. & seqq.* Sayr. *in claui Regia, lib. 8. c. 2. n. 14.* Bobad. *in sua politica, li. 2. c. 17. n. 53. vers. y por vn decreto del sancto Concilio.*

ε *Ab Ordinarijs locorum*, &c.] concubinatus crimen esse mixti fori, affirmant Ordin. Regia Lusit. 5.
li. 2. t. 9. in princ. vbi parẽs meus, Greg. Lop. *l. 58. verb. estos, tit. 6. p. 1.* Aoend. *ad c. 26. pra. q. 2. p. 2.* Azeued. *l. 4. n. 4. tit. 1. l. 4. nouæ recop.* Suar. de Pace *in pract. tom. 2. prel. 2. n. 31. in fine*, Far. *in praxi cr. q. 8. n. 131.* Azor. *inst. mor. p. 2. l. 3. c. 53. q. 1. vers. dubia*, Bob. *d. c. 17. n. 53.* Th. Valasc. *d. t. alleg. 34. n. 4.* Valenz. *d. cons. 131. n. 5.* Ios. Vela *d. p. 1. n. 61.* Fr. Mich. Agia *de exhib. auxil. pag. 65.* nouissimè Mendez de Castr. *in praxi Lusit. p. 2. l. 2. c. 4. n. 20.*

Verùm autem hoc crimen concubinatus semel punitum per viam correctionis ab Ecclesiastico præuentionẽ iudicat, vt à seculari nequeat deinde puniri, vel è conuerso; itaut eo casu quo quis ab Ecclesia monetur, possit excipere se à seculari iam captum & condemnatum fuisse: vide Gabr. Pereira *d. p. 2. c. 34. n. 22.* vbi resoluit quòd licèt in aliis casibus mixti fori nõ cõdignè punitus in vno iudicio possit in alio iterum puniri, quia crimen in vtroq; foro ad punitionẽ defertur, nihilominus quia concubinatus crimen in vtroq; iudicio differt ab aliis specialiter quoad cognitionẽ, cùm in seculari procedatur ad illius punitionem,

nem, ne scilicet crimina maneant impunita, & ne quis audeat licentiosè viuere; in Ecclesiasticis verò Tribunalibus ad correctionem proceditur, ratione spiritualis finis, vt à peccato caeat concubinarius; ideo punitus à seculari, poterit iterum puniri ab Ecclesiastico iudice, & vniuersa.

6. ζ *Conuocato, si opus fuerit, brachio seculari.*] Si iudex secularis neget, an possit ad id cogi sub pœna excommunicationis? Affirmant Menoch. *de arbitr. casu* 452. Bellac. *tom.* 1. *commun. opin. lib.* 3. *tit*... *n.* 118. *pag.* 367. Ludou. Rodolph. *de brachio seculari n.* 45. Farin. *in praxi crimin. q.* 197. *n.* 8. *& q.* 138. *n.* 79. Fr. Em. *quæst. regul. tom.* 1. *quæst.* 8. *art.* 14. Mart. *de iurisd. p.* 1. *c.* 52. *n.* 1. nisi altàs constaret de manifesta iniustitia, seu nullitate sententiæ, vel processus iudicis Ecclesiastici, quo casu secularis (etiam si delictum esset merè Ecclesiasticum) posset saltem auxilium suum iustè denegare. Ita Caualc. *de Brachio Regio p.* 4. *n.* 260. *vers. sed si notoriè*, Parlad. *rerum quotid. lib.* 2. *c. fin. p.* 2. §. 2. *n.* 7. Bobadil. *in sua politica lib.* 2. *c.* 17. *n.* 172. *vers. Pero esto entiendo io*, *& n.* 176. Bernard. Grauæ. *ad practicam Cameræ Imp. concl.* 115. *in princ. n.* 6. *cum seq.* Mic. Aggia *de exhibendo auxil. fundam.* 27. *concl.* 8. *in* t. 2. *&* 7. *casu.* Iacob. Cancer. *var. res. lib.* 2. *c.* 15. *à n.* 53. cum aliis citatis à Ioseph, Vela *d. tr. p.* 2. *n.* 46. Et nisi à sententia iudicis Ecclesiastici auxilium requirentis fuerit appellatum, vel supplicatũ, aut de nullitate dictum, aliòve quocumque modo eius processus per partem legitimè impugnatus, nam & tunc secularis saltẽ denegare auxilium poterit: ita Nau. *c. cùm contingat, de rescript. remed.* 1. *n.* 7. *aliàs* 8. *vers. quartò respondeo*, Bobad. *d. c.* 17. *n.* 176. *post princ.* Aggia *d. concl.* 8. *in* 3. 4. *&* 8. *casu.* Cancer. *d. c.* 15. *n.* 14. *& lib.* 3. *c.* 19. *n.* 45. *cum seqq.* Salgado *de protect. Regia p.* 1. *c.* 1. *præl.* 3. *n.* 93. *&* 94. vbi id dicit procedere eo casu, quo apertè constaret causam esse appellabilem, vel alio modo retractabilem, latè Ioseph Vela *d. loco à n.* 47. vbi *n.* 54. cum multis, quos refert, aut quòd si alioqui friuola & frustratoria sit appellatio, poterit ea spreta Ecclesiasticus censuris compellere secularem, vt sibi auxilium impartiatur, & attestatur ita nuper eo iudice censuisse Granatensem Curiam.

a *Aliys pœnis contra adulteros, &c.*] Alias pœnas à Iure communi, vel statutis synodalibus contra concubinarios inflictas nõ tolli per hoc decretũ, nec alium modũ procedendi contra eosdem, nisi velit Ordinarius eos excommunicare, quia tunc formam huius decreti esse obseruandam refert decisum Armendar. *d. l. vnica de adulter. n.* 9.

Cogentes ad matrimonia contrahenda quales, & quomodo puniantur.

Caput IX.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Excommunicatio in hoc decreto comminata eos solùm afficit, qui temporale dominium, & iurisdictionem in foro externo habent.*
3. *Parochus non incurrit hanc excommunicationẽ.*
4. *Neque Rex, Regina, Imperator, aut Imperatrix.*
5. *Neque Episcopus.*
6. *Neque pater.*
7. *Pœna anathematis est pœna excommun. maioris.*
8. *Intelligitur de coactione iniusta.*
9. *Matrimonia contrahere impedientes in hac excommunicatione non includuntur.*

ITa plerumque temporalium dominorum, ac magistratuum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excæcant, vt viros, & mulieres, sub eorum iurisdictione degentes maximè diuites, vel spem magnæ hæreditatis habentes, minis, & pœnis adigant cum iis matrimonium inuitos contrahere, quos ipsi domini, vel magistratus illi præscripserint. [a] Quare, cum maximè nefarium sit matrimonij libertatem violare, & ab eis iniurias nasci, à quibus iura expectantur: α *præcipit sancta Synodus omnibus cuiuscunque gradus*, dignitatis & conditionis existant, β *sub anathematis pœna*, [b] *quam ipso facto incurrant*, ne quouis modo directè vel indirectè subditos suos, vel quoscumque alios γ *cogant*, quo minus liberè matrimonia contrahant.

a Cap. cum locum. c. requisiuit. &c. Gemma de spor.
b Conc. Particul. 1. c. 6. c. nullius 36. q. 2.

1. VIde Henriq. *in sub lib.* 11. *c.* 6. §. 6. *lit. G.* Got. *canon. lib.* 1. *c.* 20. *n.* 32. latè Sanch. *de matrimon. lib.* 2. *disp.* 27. *& lib.* 4. *disp.* 22. *à n.* 8. Molin. *de iustit. tr.* 2. *disp.* 176. *vers. ad secundam partem*, Valer. Regin. *in praxi fori pœnit. lib.* 20. *n.* 19. Basil. Pont. *de impediment. matrim. c.* 29. §. 12. *vers. ex dictis*, Molfes. *in sum. Theolog. moral. tr.* 4. *c.* 7. *n.* 13. *cum seqq.* Rebello *de obligation. iustitiæ, lib.* 3. *q.* 9. *n.* 1. Bonac. *de matrim. q.* 3. *puncto* 8. *n.* 34. *& de excommunicat. in particular. extra Bullam, disp.* 2. *q.* 2. *puncto* 6. Gutier. *de matrim. c.* 79. *à n.* 8. Gasp. Hurtado *eodem tract. disp.* 6. *difficultate* 7. *cum seqq.* Machado *en el perfeto Confessor lib.* 1. *p.* 3. *tract.* 4. *docum.* 4. *n.* 4.

2. α *Præcipit sancta Synodus omnibus cuiuscumq; gradus, &c.*] Excommunicationem in hoc decreto comminatam eos solùm afficere, qui temporale dominium, & iurisdictionem in foro externo habent. quia Concilium de his tantummodo loquitur, resoluunt Molin. *d. disp.* 176. *vers. ad secundam partem*, Fr. Emm. *in sum. p.* 1. *c.* 232. *n.* 7. Sanch. *d. lib.* 4. *disp.* 22. *n.* 9. Bonacina *de excomm. in particul. extra Bullam disp.* 2. *q.* 2. *puncto* 6. *n.* 5.

Contra Soar. *de censur. disp.* 23. *sect.* 7. *n.* 6. *vers. quarta*, Filliuc. *tract.* 14. *c.* 6. *quæst.* 4. *n.* 86. existimantes istam excommunicationem vniuersalem esse, & omnes comprehendere.

Vnde parochum non incurrere hanc excõmunicationẽ, quia iurisdictione caret in foro externo, resoluunt Bonac. *d. disp.* 2. *quæst. punct.* 6. *n.* 5. *vers. tertio*, Gasp. Hurt. *d. disp.* 6. *diffic.* 8. *in fine.* 3.

Item neque Regem, Reginam, Imperatorem, & Imperatricem, quia istæ personæ videntur speciali nota dignæ, tum quia Papa dum intendit hos ligare, solet eos exprimere, resoluunt Sanch. *d. disp.* 22. *n.* 10. Bonac. *d. puncto* 6. *num.* 7. Gaspar Hurtado *d. diffic.* 8. *in fine.* 4.

Neque Episcopum, qui non est dominus temporalis, cogentem aliquem ad matrimonium, in istam excommunicationem incidere, resoluunt Bonacina *d. puncto* 6. *num.* 6. Gaspar Hurtado *citato loco*, contra plures. 5.

Neque

6. Neqoe partem cogentem ioiustè filium, vel filiam ad matrimonium huic censoræ subiici affirmāt Ægid. de Coninck *de Sacr. ta. 2. disp.* 28. *dub.* 5. Bonac. *d. punct. 6. n. 5. vers. secundo,* post Hent. & Sanch. Gaspar Hurtado d. diffic. 8. *n.* 29.

Contra Ludoo. Lop. *in instruct. p. 1. c. 44. vers. si aliquis,* Albornoz *de arte cantract aum, lib. 4. tit. 1.* Mart. *de iurisd. p. 4. casa 71. n. 23.* existimantes boc decretum intelligi de parentibus; & alıis qoibuscumque impedientibos matrimonium.

7. *β Sub anathematis pœna qaam ipso facto incurrant.*] Haoc pœnam anathematis esse pœoam excommunicationis maioris, asserunt Nau. *in man. c. 27. n. 150.* Lud. Lop. *loco proximè citato,* Hent. *d. c. 6. §. 6.* Saoch. *d. lib. 4 disp. 22. n. 8.* Gasp. Hurt. *disp. 6. diffic. 7. n. 27.*

Contra Verac. *in append. ad Specul. p. 1. art. 6.* existimantem non esse pœnam excommunicationis maioris, sed maledictionis solemnis.

8. *γ Cagant.*] Idem esse ac per vim & iniuriam ioducere, quia intelligitur de coactione iniusta, & mortaliter peccaminosa, tenent Soar. *da censur. disp. 23. sect. 7. n. 6. vers. quarta,* Filliuc. *tract. 14. c. 6. quæst. 4. n. 86.* Gasp. Hurt. *d. diffic. 7. vers. secundo,* Bonac. *d. disp. 2. q. 2. punct. 6. n. 2.* vbi subdıt ideo excommunicationem incorrere, qui graue malum alicui minatur, nisi matrimonium contrahat, & qui renoit alicui debitum magni momenti soluere, eo quòd nolit matrimonium contrahere, quia dicuntur saltem indirectè cogere ad matrimonium.

In hac tameo excommunicatione ooo includi illos, qui impediunt matrimonium contrahere, quia hîc ooo est sermo de prohibentibus, sed de cogentibus, resoluoot Henr. *d. lib. 11. c. 6. §. 5. in commenta,* Nau. *in man. c. 27. n. 160.* Menoch. *cons. 64. n. 61.* Mol. *d. disp. 176. vers. ad secundam partem* Basil. Pont. *d. §. 12. vers. ex dictis,* Ægid. de Coninck *d. tom. 2. disp. 28. dub. 5. n. 48.* Bonac. *de matrim. q. 3. puncto 8. n. 34. vers. secunda, & q. 4. puncto 17. n. 26. vers. neqne abstat primò, & da excomm. in partic. extra Bullam, disp. 2. q. 2 punct. 6. n. 3.* Gasp. Hurtedo *d. diffic. 7. num. 26. vers. secundò, in fine.* 9.

De temporibus, quibus benedictiones nuptiales non sunt faciendæ.

CAPVT X.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Tempus Aduentus, & Quadragesima quando incipiat.*
3. *Matrimonium non dirimitur si celebretur temporibus prohibitis, peccāt tamen celebrātes.*
4. *& arbitraria pœna puniuntur.*
5. *Matrimonium consummare quod erat iam contractum, his temporibus non prohibetur.*
6. *Matrimonium de licentia Ord. potest his temporibus prohibitis sine solemnitate celebrari.*

AB *aduentu Domini* nostri Iesu [a] Christi vsque in diem Epiphaniæ, & feria quarta Cinerum vsque in octauam Paschatis inclusiuè, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones *β diligenter ab omnibus obseruari* sancta Synodus præcipit: in aliis verò temporibus nuptias solemniter celebrari permittit: quas Episcopi, vt ea, quæ decet, modestia, & honestate fiant, curabunt; sācta enim res est matrimoniū, & sanctè tractandū

a Concil. Laodic. c. 52. Conc. Salegustad. c. 3. c. non oportet cum tribus seqq. 33. q. 4. c. Capellanus de fer.

1. VIde Matiens. *in rubric. tit. 1. n. 147. lib. 5. noua recopilat.* Henr. *in sum. lib. 11. c. 16. §. 2.* Cened. *ad Decret. collect. 22.* Petr. de Ledesm. *in sum p. 1. de Sacram.* vbi de sacram. matrimon. *c. 10. concl. 8. dub. 1. vers. tercera.* Fernand. *in examine Theolog. moralis p. 3. c. 17. §. 2. n. 9. & 10.* Molfes. *in sum. Theologiæ moralis, tract. 4. c. 11. n. 10. cum seqq.* Sanch. *de matrimon. lib. 7. disp. 7.* Bonac. *ead. tract. quæst. 3. punct. 14. n. 4.* Gaspar Hurtado *in simili tract. disp. 5. diffic. 23. à n. 83.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 188.* Posseu. *de officio Curati c. 10. n. 25. vers. quæritur* metipsum *de officio & potest. Episcopi p. 2. alleg. 32. n. 193. cum seqq. & de officio, & potest. Parochi c. 21. à n. 11.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori ecclas. p. 4. resol. 557. cum seqq.*

2. *α Ab aduentu Domini,* &c.] Tempus Aduentus in hac prohibitione incipere à primis vesperis sabbati præcedentis, in feria aoté quarta Cioerū à media nocte illius feriæ, tenent Sanch. *d. lib. 7. disp. 7. n. 2.* Molf. *d. tract. 4. c. 11. n. 11.*

Contra Caualc. *p. 2. dec. 12. de contr.* quæ est in ordine 58. *n. 19.* existimantem incipere tempus Aduentus io hac prohibitione à media oocte, quæ est initium diei primæ Dominicæ Aduentus, vbi consuetudo aliud non exposuerit.

3. *β Diligenter obseruari,* &c. Contrarium facientes peccare mortaliter, ob id tamen non dirimi matrimonium, resoluunt Mat. *d. gloss. 1. n. 147.* Cened. *d. coll. 22. n. 2.* Sanch. *d. disp. 7. à n. 3.* Aloys. Ricc. *in dec. Curia Archiep. Neapol. p. 4. decis. 8. n. 3.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 196.* refert decisum *Barbos. Collect. in Concil. Trid.* Armend. *in addit. ad recap. legum Naaarra lib. 4. tit. 15. l. 1. de matrim n. 10.*

Pœna graui plectandum esse qoi aduersùs hoc præceptum illo vetito tempore fecerit, arbitraria tamen, cùm nulla in iure præscripta sit; resoluunt Caiet. *repet. c. ad limina 30. q. 1. §. 4. n. 550.* Fr. Emman *in sum. ta. 1. c. 241. n. 4.* Sanch. *d. lib. 7. disp. 7. n. 4.* vbi *n. 7.* tenet non prohiberi eo tempore sponsalia de futuro, & *num. 8.* resoluit denunciationes matrimonio præmittendas, posse tunc fieri, de quibus omnibus nouissimè Aloys. Ric. *in d. praxi rerū fori eccl. p. 4. res. 558. cū seqq.* 4

Consummare matrimonium antea contractum his temporibus prohibitum noo esse, cùm iura loqoantur de contractione, tenent Nau. *in man. c. 22. n. 71.* Sanch. *de disp. 7. n. 21.* Ægid. de Coninck *de Sacram. tom. 2. disp. 30. dub. 5. ad fin.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 179.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 195.* 5.

Matrimonium de licentia Ordinarij posse his temporibus prohibitis sine solemnitate celebrari, resoluūt, decisūmq; referūt Galet. *in margarita casuum conscient. verb. matrim. pag. 163. collect. 1.* Franc Leo *in thesaura fori eccl. p. 2. c. 9. num. 57.* Sanch. *d. disp. 7. n. 12.* Valer. Reginald. *d. lib. 31. n. 188.* Ægid. de Coninch. *de disp. 30. dub. 5. n. 36.* Aloys. Ricc. *in decis. Curia Archiep. Neap. decis. 8. per tot. p. 4.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 294.* 6.

DE REFORMATIONE.

De iusta, ac saluberrima electione Prælatorum, ac Cardinalium habenda.

CAPVT I.

1. *Doctores de materia huius cap. agentes.*
2. *Gregorius XIV. quoad Prælatorum electionem renouauit, & in multis ampliauit huius cap. ordinationem.*
3. *Missa de spiritu sancto præmittenda est pro forma, & validitate electionis.*
4. *Electio promouendorũ ad Episcopat. fieri debet sub peccato mort. de digniore, & vtiliore Eccl.*
5. *Professionem fidei emittunt prouisi de Monasterijs, Conuentibus, Domibus, &c.*
6. *Ea omnia & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & cæteris qualitatibus constituta sunt, in creatione S. R. E. Cardinalium, etiamsi Diaconi, sint exigenda sunt.*
7. *Ætas ad Cardinalatum eadem requiritur, quæ desideratur ad Episcopatum.*
8. *Legitimati per subsequens matrimonium non admittuntur ad Cardinalitiam dignitatem.*

I in quibuslibet Ecclesiæ gradibus prouidenter, scientérque curandum est, vt in Domini domo nihil sit inordinatum, nihílque præposterum: multo magis elaborandum est, vt in electione eius qui supra omnes gradus constituitur, non erretur: nam totius familiæ Domini status, & ordo mutabit, si, quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite. Vnde, etsi aliàs [a] sancta Synodus de promouendis ad cathedrales, & superiores Ecclesias nonnulla vtiliter decreuit: hoc tamen munus huiusmodi esse censet, vt, si pro rei magnitudine expendatur, nunquam satis cautum de eo videri possit. Itaque statuit, vt cum primum Ecclesia vacauerit, *α supplicationes, ac preces* publicè, priuatimque habeantur, atque à Capitulo per ciuitatem & diœcesim indicantur: quibus Clericus, populúsque bonum à Deo Pastorem valeat impetrare. Omnes verò, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcumque ius, quacumque ratione, à Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in iis pro præsenti temporum ratione innouando hortatur, & monet vt in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quàm si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant: *β eósque alienis peccatis communicantes* mortaliter peccare, *γ nisi quos digniores* & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint, & quos ex legitimo matrimonio natos & vita, ætate, doctrina, atque aliis omnibus qualitatibus prædictos sciant, [b] quæ iuxta sacros Canones, Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam verò in sumendo de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneóque bonorum, & doctorum virorum testimonio, non vniformis ratio vbique ex nationum populorum ac morum varietate potest adhiberi: mandat sancta Synodus, vt in prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præscribatur quibusque locis, & prouinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis vtilis, atque opportuna esse videbitur: ita tamen, vt, cum deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit, ς ea in instrumentum publicum redacta cum toto testimonio, *δ ac professione fidei ab eo facta*, quamprimum ad Sanctissimum Romanum Pontificem omnino transmittatur: vt ipse Summus Pontifex, plena totius negotij, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, Ecclesiis possit vtilius prouidere, *ε omnes verò inquisitiones*, informationes, testimonia, ac probationes, quæcumque de promouendis qualitatibus, & Ecclesiæ statu à quibuscumque, etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Consistorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur, ac relatio ipsa Cardinalis relatoris & trium Cardinalium subscriptione roboretur: in qua ipsi singuli quatuor Cardinales affirment, se adhibita accurata diligentia, inuenisse promouendos qualitatibus à iure, & ab hac [d] sancta Synodo requisitis, præditos ac certo existimare sub periculo salutis æternæ idoneos esse, qui Ecclesiis præficiantur: ita vt relatione in vno Consistorio facta quo maturius interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium iudicium differatur, nisi aliud Beatissimo Pontifici videbitur expedire. *ζ Ea verò omnia & singula*, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & cæteris qualitatibus alias in eadem Synodo constituta sunt; decernit eadem etiam in creatione sanctæ

[a] Supr. de reform. sess. 6. c. 2. & 3. & sess. 22. c. 1.

[b] Cap. cum in cunctis. & c. cum nobis olim de electio. Concil. Lateran. sub Leone X. de reform. Curiæ in princ. sess. 9. cum alleg. sup. à sess. 22. de reform. c. 1. ς S. D. N. Pius IV. in Bulla super formã iuram. ati Professionis fidei.

[d] In dictis locis.

ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, etiamſi Diaconi ſint, exigenda, quos ſanctiſſimus Romanus Pontifex ex omnibus Chriſtianitatis nationibus, quantum commodè fieri poterit, prout idoneos repererit, aſſumet. Poſtremò eadem ſancta Synodus, tot grauiſſimis Eccleſiæ incommodis commota non poteſt non commemorare, nihil magis Eccleſiæ Dei eſſe neceſſarium, quàm vt Beatiſſimus Romanus Pontifex, quam ſolicitudinem vniuerſæ Eccleſiæ ex muneris ſui officio debet, eam hîc potiſſimum impendat, vt lectiſſimos tantum ſibi Cardinales aſciſcat, & bonos maximè atque idoneos Paſtores ſingulis Eccleſiis præficiat, idque eo magis, quod ouium Chriſti ſanguinem, quæ ex malo negligentium, & ſui officij immemorum Paſtorum [c] regimine peribunt, Dominus noſter Ieſus Chriſtus de manibus eius ſit requiſiturus.

c Ezech. 3 & 18.
Act 20 ſupr. ſeſſ 6. de reformat. c. 1.

1. VIde Ludouic. Marcrao. *in clypeo militantis Eccleſia lib. 3. c. 19. cum ſeqq.* Nau. *in tract. de orat. miſc. 33. cum ſeqq. & miſc. 42.* Mand. *de ſignatura gratia in princ. verb. prouiſiones,* Franc. Leo. *in theſauro fori Eccleſiaſt. p. 1. c. 2. à princ.* Beller. *diſquiſ. cleric. p. 1. tit. de diſcipl. cleri. §. 4. n. 33.* Valer. Regin. *in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 163.* Campan. *in diuerſ. iuris Can. rub. 5. c. 4. n. 5. cum ſeqq.* Galganet. *de iure publico lib 3. tit. 8.* Homobon. de Bonis *de examine Eccleſiaſt. tract. 2. q. 37. & 38.* nouiſſimè Stephan. VVeyms *ad conſt. 24. ex antiquo iure deſumptas, & per Concil. Trid. innouatas, conſtit. 2. num. 7. & 8. pag. 20.* meipſum *de officio, & poteſt. Epiſcopi p. 1. tit. 1. cap. 5. à n. 4. & part. 2. alleg. 1.* latè *in meo tract. de iure Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 9. de Epiſcopis, & eorum elect. & ſuprà ſeſſ. 7. de reform. cap. 1. & ſeſſ. 22. etiam de reform c. 2.*

2. Huius cap. ordinationem quoad Prælatorum electionem renouauit, & in multis ampliauit Gregorius XIV. *in eius conſt.* incip. *Onus Apoſtol. ſub dat. Roma 1. Maij 1591.* quã refert. Quarant. *in ſum. Bullarij verb. electio,* Piaſec. *in praxi Epiſc. in proœm. de elect. n. 2. pag. 10.* Et emanauit inſtructio particularis circa conficiendos proceſſus inquiſitionis ſuper qualitatibus eorũ qui promouendi ſunt ad regimina Cathedraliũ, aut aliarum ſuperiorum Eccleſiarum iuſſu S. D. N. Vrbani VIII. edita, quam tranſcripſi *d. cap. 9. de Epiſcop. & eorum elect. in fine.*

3. *a Supplicationes, ac preces,* &c. Vide Stephanum VVeyms *citato loco n. 7.* Vnde pro forma, & validitate electionis præmittendam eſſe Miſſam de Spiritu Sancto, obſeruant citati per me *in coll. ad c. cùm Eccleſia Sutrina 3. de cauſa poſſeſſ. n. 5.* quibus adde F. Emmao. *quaſt. Reg. tom. 2. qu. 52. art. 1. verſ. & ſic videmus,* Caſtellin. *de elect. c. 3. num. 2. verſ. octauo,* Fr. Sigiſm. à Bunonia *in ſimili tract. dub. 19.*

β Eoſque alienis peccatis communicantes, &c.] Vide S. Leonem Papam *epiſt. 85. relata in c. miramur 61. diſt. 16.* *Quid eſt communicare peccatis alienis niſi talem effici ordinantem, qualis ille eſt, qui non meruit ordinari,* &c. refert Capatam. *en el diſcurſo de la obligacion de los Prelades par. 2. concluſ. 2. num. 2.*

4. *γ Niſi quos digniores,* &c.] Electionem promouendorũ ad Epiſcopatus fieri debere ſub peccato mort. de digniore & vtiliore Eccleſiæ, per eos omnes, ad quos quacunq; ratione id ſpectat, aut alioquin in hoc operam ſuam præſtant, tenẽt Galet. *in margarita caſuum conſcient. verb. eligere pag. 95. col. 2.* citati à Fr. Sigiſm. è Bononia *d. tr. de elect. dub. 33.* Capatam *en el diſcurſo de la obligacion de los Prelados p. 2. concl. 1. per tot.*

5. *δ Ac profeſſione Fidei ab eo facta,* &c.] Hanc præſẽtis decreti diſpoſitionẽ Pij IV. *in ſua conſt. 114.* incip. *Iniunctum, ſub dat. Idib. Nou. 1564.* extendit ad quoſcũque, qui demonaſterijs, Conuẽtibus, domibus, & alijs quibuſcunq; locis Regularium quorumcunq; Ordinum, etiam Militarium, quocunq; nomine, vel titulo prouiderentur, & licèt Hieron. à Sorbo *in comp. priuil. Mendicant. verb. profeſſio fidei,* qui ſuffragari videtur Sanch. *in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. c. 5.* dicat in vſu non eſſe, tamen contrarium probant Nauarr. *conſ. 2. de ſumm. Trinit.* F. Emmao. *q. regul. t. 2. q. 79. art. 1.* Anton. Ricciul. *de iure perſonarum extra gremium Eccleſia exiſtent. lib. 1. c. 13. n. 5.* Petr. de Ledeſm. *in ſumm. tom. 2. tract. 1. cap. 4. in fine,* vbi quamuis referat quandam Religioſorum conſuetudinem non faciendi huiuſmodi profeſſionem, eam tamen improbat.

ε Omnes verò inquiſitiones, &c.] Vide Flam. Pariſ. *de reſign. benef. lib. 8. q. 5. n. 10. cum ſeqq. & q. 6. n. 4.* vbi ſubdit idẽ tenendũ in beneficijs conſiſtorialibus, cum in eis vigeat eadem ratio.

ζ Ea verò omnia, & ſingula, &c.] Vide Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib 6. c. 6.* Campan. *d. cap. 4. n. 5. & rub. 7. c. 6. n. 47.* Salzed. ad Bernard. *cap. 25. littera A in fine,* Franc. Leo. *in theſauro fori Eccleſi p. 1. c. 2. num. 12.* meipſum *de iure Eccleſ. lib. 1. c. 4. de Cardin. S. R. E. verſ. qui autem, & verſ. de qualitatibus.* Demum omnia circa ætatem, natalia ſcientiam, vitam, & mores requiſita in eo, qui eſt Cardinalitia dignitate decorandus, ſtatuit Sixtus V. *conſt. ſua* incip *Poſtquam verus, ſub dat. tertio non. Decembr. 1595.* 6.

Ætatem igitur ad Cardinalatum requiſitam illam eſſe, quæ requiritur ad Epiſcopatum, videlicet triginta annorum, reſoluunt Hoied. *de incompatib. benef part. 1. cap. 24. n. 27.* Maiol. *de irregul. lib. 1. c. 30.* Paleuth. *de conſult. ſacri Palatij p. 4. q. 1. verſ. quoad ætatem,* Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 6. c. 5. quæſ 14.* Campan *d. rub. 7. cap. 6. n. 47.* Maſſubr. *in ſua praxi habendi concurſum, requiſ. 10. dub. 11. n. 15. & ſeq.* Squilante *de priuil. cleric. c. 4. ſub n. 77.* Nouarr. *in ſingul. Canonic. concl. 19.* niſi quòd ex d. conſt. Sixt. V. in §. 6. in Diaconum Cardinalem aſſumi poteſt ſaltẽ qui in vigeſimo ſecundo ſuæ ætatis anno fuerit conſtitutus; qua etiã conſtitutione attenta, ita ad hanc Cardinalitiam dignitatem deſiderantur ij, qui habent legitimos natales, & ex legitimo nati ſunt matrimonio, vt nec etiam legitimati per ſubſequens matrimonium veniant admittendi, ſicut referunt Henriquez *in ſumm. lib. 11. c. 20 §. 2.* Sayr. *de cenſur. lib. 6. c. 10. num. 13. & 14.* Beller. *diſquiſit. cleric. p. 1. tit. de diſciplina cler. §. 3. n. 22.* Campan. *in diuerſ. iuris Canon. rub. 11. cap. 13. num. 128. in fine,* quos refero *in collect. ad cap. tanta, num. 25. qui filij ſint legitimi.* 7. 8.

Concilia Prouincialia quolibet triennio fiant per ipsum Metropolitanum, aut, eo impedito, Coepiscopum antiquiorem. Ad ea conueniant quicunque de iure, vel de consuetudine interesse debent. Synodi diœcesanæ quotannis celebrentur. &c.

Capvt II.

1. *Doctorec de materia cap. agentes.*
2. *Concilia Prouincialia non obligant extra prouinciam.*
3. *Episcopi tenentur ad obseruantiam decretorum Concilij Prouincialis.*
4. *Capituli Metropolitani Sede vacante cessat potestas celebrandi Concilium Prouinciale ac suffraganeos conuocandi.*
5. *Concilium Prouinciale quolibet triennio celebrandum.*
6. *Concilio Prouinciali interesse potest Episcopus electus, & confirmatus, quamuis nondum consecratus.*
7. *Ordinarij habentes iurisdictionem Episcopalem ad Concil. Prouinciale vocari debent.*
8. *Abbates habentes populum & territorium proprium, ac iurisdictionem Episcopalem, vocari debent ad Concil. Prouinciale, sicut Episcopi Comprouinciales.*
   Habent vocem decisiuam. ibid.
9. *Abbas non potest Synodum celebrare nisi habeat prouinciam.*
10. *Abbas populum non habens, etiam quòd exemptus non sit, non tenetur accedere ad Synodum diœcesanam.*
11. *Capitulum Cathedralis Sede vacante tempore celebrationis Concil. Prouincialis debet ad illud de necessitate vocari.*
12. *Vocem consultiuam in concil. Prouincialibus dumtaxat habent Abbates Commendatarij, & Capitulorum deputati.*
13. *Præcedentia in Concil. Prouincialibus:*
14. *Præcedentia Capitulo Valuen. & non Sulmonen. debetur tam in Synodo, quàm in congregationibus, &c.*
15. *Suffraganei ad Metropolitanum extra Concilij comprouincialis celebrationem accedere non tenentur.*
16. *Electio Metropolitani semel facta ab Episcopo exempto vt ad eius Synodum Prouincialem conueniat, non potest postea mutari.*
17. *Synodus diœcesana sæpiùs in anno celebrari potest vbi necessitas postularet.*
18. *Episcopus non celebrans Synodum quotannis incurrit pœnas à iure statutas.*
19. *Episcopi si iusto aliquo impedimento detineantur quominus Synodum congregent, possunt illam per alios congregare.*
20. *Episcopus nondum consecratus, si Bullas expedimus potest Synodum conuocare.*
21. *Vicarius generalis absque speciali mandato non potest Synodum celebrare.*
22. *Capitulum Sede vacante per Vicarium capitularem potest Synodum congregare.*
23. *Exempti omnes, qui aliàs cessante exemptione Synodo interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, ad eam accedere tenentur.*
24. *Abbates exempti, qui Synodo interesse debent, quo amictu, & ornamento vti debeant.*
25. *Regulares, qui subduntur Capitulis generalibus, non possunt cogi ab Episcopo ad interessendum Synodo.*
26. *Sacerdotes omnes animarum curam habentes ad Synodum diœcesanam venire debent.*
27. *Abbas Monachus non tenetur interesse Synodo diœcesanæ si deseruire faciat per vicarium secularem cura animarum imminenti suæ Ecclesiæ.*
28. *Rectores Parochialium nullius diœcesis tenentur accedere ad Synodum illius Episcopi, qui tanquam vicinior potest eos visitare.*
29. *Votum decisiuum in Synodo diœcesana habet solus Episcopus.*
30. *Pœna eorum qui impedimento Canonico cessante non venerunt ad Concilium.*
31. *Episcopus in Synodo diœcesana potest constitutiones facere absque consensu, & approbatione cleri.*
32. *Episcopus non tenetur sequi consilium Capituli in condendis statutis in Synodo.*
33. *Episcopus non tenetur ciuitati exhibere constitutiones synodales.*
34. *Synodum Rom. mittere non tenetur Episcopus.*
35. *Clericos, & laicos Episcopo subiectos; ligant decreta Synodi diœcesana.*

PRouincialia Concilia, sicubi omissa sunt, pro moderandis motibus, corrigendis excessibus, controuersiis componendis, ᵃ aliísque ex sacris canonibus permissis renouentur. α *Quare Metropolitani* per se ipsos, seu illis legitimè impeditis, Coëpiscopus antiquior intra annum ad minus à fine præsentis Concilij, & deinde ᵇ quolibet saltem triennio post octauam Paschæ resurrectionis Domini Iesu Christi, seu alio commodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat Synodum in prouincia sua cogere, β *quo Episcopi omnes*, & alij, qui de iure, vel consuetudine interesse debent exceptis iis, quibus cum imminenti periculo transfretandum esset, conuenire omnino teneantur: γ *Nec Episcopi comprouinciales* prætextu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam Ecclesiam in posterum accedere inuiti compellantur. Itidem Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subiiciuntur. δ *aliquem vicinum Metropolitanum* semel eligant, in cuius Synodo prouinciali cum aliis interesse debeant, ε *& quæ ibi ordinata fuerint*, obseruent, ac obseruari faciant. In reliquis omnibus eorum exemptio, priuilegia salua, atque integra maneant. ᶜ ζ *Synodi quoque diœcesanæ* quotannis celebrentur, η *ad quas exempti etiam omnes*, qui aliàs, cessante exemptione, interesse deberent, θ *nec capitulis generalibus subduntur*, accedere teneantur, ι *ratione tamen Parochialium*, aut aliarum sæcularium

ᵃ Cap. propter Ecclesiasticas cũ seq. 18. dist. c. sicut olim de accusat. Concil. Aurelian. 3 c. 1.
ᵇ Conc. Lat. sub Leone 10. sess. 10 in 2. Later. sub Innoc. 3. exigebantur vt singulis Metropolitanus [illegible] visita[...] cap 6.
ᶜ Conc Tarracon. c. 8.

sæcularium Ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ij, qui illarum curam gerunt quicumque illi sint, Synodo interesse. *x Quod si in his tam Metropolitani.* quàm Episcopi, & alij suprascripti negligentes fuerint, pœnas, sacris [d] canonibus sancitas, incurrant.

d Dist. 18. fere per totú Cõc. Aur. 1. c. 18. Conc. Tarracon. cap. 7.

1. VIde Archiep. Bonon. *p. 3. p. 234. cum seqq.* Zerol. *in praxi Episc. p. 1. verb. Concilium,* Piasec. *in simili praxi p. 2. cap. 2. pag. 109.* Fr. Emman. *q. regul. tom. 3. q. 46. art. 2. cum seqq.* Quarant. *in summ. Bullary verb. Concilium Prouinciale,* Azor. *inst. moral. p. 2. lib. 3. cap. 47.* Galganet. *de iure publico l. 3. tit. 150.* Franc. Leon. *in thesauro fori Ecclesiast. p. 1. c. 9. à n. 2.* Aloys. Ricc. *in coll. dec. coll.* 1153. Erasm. à Cochier *de iurisd. Ordinarij in exemptos p. 2. q. 45. n. 32.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 10. n. 69. vers. quartum,* Vgolin. *de officio Episcopi c. 48.* Trollench. *in Decalog. lib. 4. c. 1. dub. 1. n. 4.* nouissimè Tamburio. *tom. 3. de iure Abbatum disp. 3. quæst. 11. num. 77.* metipsum *in simili tract. part. 3. alleg. 93.* Et de Synodo Episcopi speciales tractatus edidere Henric. Bottæus, Michaël Thomasius, & Ioannes Anton. Massobrius.

2. Concilia Prouincialia non obligant extra prouinciam, & extra illam non faciunt legem, & per approbationem quæ fit à S. Congregatione Concilij, non intelliguntur confirmata auctoritate Apost. sed tantùm permissa, refert decisum Sel. *in selectis Canonicis c. 23. n. 3.*

3. Episcopi tenentur ad obseruantiam decretorum Concilij Prouincialis, non obstante lapsu decennij, quo non fuerunt obseruata, refert decisum Garc. *de benefic. p. 5. c. 4. n. 103.*

a Quare Metropolitani, &c.] Vide Zerol. *d. verb. Concilium* §. 7. Azor. *d. c. 47. q. 5.*

4. Cessare hodie potestatem Capituli Metropolitani Sede vacante celebrandi Concilium Prouinciale, ac Suffraganeos conuocandi, asserit Quarant. *d. verb. Concilium Prouinciale ante n. 3.* quod ante hoc decretum potuisse resoluunt Pauin. *de potest. Capituli Sede vac. p. 1. q. 7. sub n. 3.* & Bottæ. *de Synodo Episcopi p. 1. n. 43.*

5. Quolibet saltem triennio. Vide Zerol. *d. verb. Concilium* §. 2. Azor. *d. c. 47. q. 6.*

6. *b Quo Episcopi omnes, & alij, qui de iure,* &c.] Episcopum nondum consecratum, si sit electus, & confirmatus, ac possessionem Episcopatus adeptus, posse interesse Concilio, ac proinde de necessitate ad illud esse vocandum, resoluit Prosp. de Augustino *in addit. ad Quarant. in sum. Bullary d. verb. Concilium post q. 6.*

7. Ordinarios habentes iurisdictionem Episcopalem ad Concilium Prouinciale vocari debere, tenent Azor. *d. c. 47. quæst. 2.* Prosp. de Augustino *citato loco.*

8. Abbates habentes populum, & territorium proprium, iurisdictionemque Episcopalem exercentes intra ambitum ipsius prouinciæ ad Concilium Prouinciale vocari debere, sicut Episcopos comprouinciales, dicit Prosp. de August. *d. verb. Concilium post q. 3.* aduertens cum Alphons. Alnat. Guerrero *in speculo iuris Pont. c. 51. §. 2. fol.* 208. huiusmodi Abbates tanquam locorũ ordinarios in Conc. Prouinciali habere vocem decisiuam, & ampliat quòd teneantur ad Concil. Prouinciale accedere, etiam si ab eorum sententiis immediatè ad Sedem Apost. & non ad Archiepiscopum appellent, vide Aloys. Ricc. *in dec. curiæ Archiep. Neapol. p. 4. dec. 151. n. 4.*

9. Abbatem non posse Synodum celebrare, nisi habeat Prouinciam, firmat Sel. *dict. c. 25. n. 4.* attestans sic fuisse resolutum *sub die 17. Aug.* 1626.

Abbas populum non habens, etiam quòd exemptus non sit, non tenetur accedere ad Synodum diœcesanam, nisi aliqua causa rationabilis adesset, vel consuetudo inualuisset, vt accederet, gloss. & Abb. *in c. super his, de maior. & obed.* refert decisum Sel. *d. c. 25. n. 5.* 10.

Capitulum Cathedralis Sede vacante tempore celebrationis Concilij prouincialis debere ad illud de necessitate vocari, & posse comparere per vicarium generalem cum speciali mandato dandi vocem decisiuam, docet Prosp. de August. *in addit. verb. Concilium Prouinciale, post q. 4.* vbi etiam refert decisum, Capitula collegiatarum quasi Episcopalem iurisdictionem habentia ad Concilium Prouinciale esse vocãda, quod etiam testatur Sel. *d. c. 25. n. 6.* vbi refert ita fuisse decisum *sub die 19. Decembris* 1596. & Piasec. *in praxi Episc. p. 2. c. 2. n. 2.* 11.

Vocem cõsultiuam in Prouincialibus Conciliis dumtaxat habent Abbates Commendatarij, & Capitulorum deputati; procuratores verò Episcoporum possunt, si Concilio Prouinciali placuerit, & decisiuam habere, refert decisum Piasec. *d. p. 2. c. 2. n. 3. ad 5.* 12.

In Conciliis Prouincialibus præferendi sunt Canonici Ecclesiarum Cathedralium quando capitulariter incedunt, Abbates benedicti, & qui vsum Mitræ habent, præcedunt Commendatariis, post hos locum obtinent Dignitates, postea collocandi sunt procuratores, refert decisum Piasec. *d. p. 2. c. 2. n. 3. ad 3.* 13.

Præcedentia Capitulo Valu. & non Sulmonen. debetur tam in Synodo, quàm in congregationibus, processionibus, aliisque similibus actibus, ita Sel. *d. cap. 25. n. 7.* attestans ita fuisse decisum *in Valuen. 16. Aprilis* 1576. *&* 4. *April.* 1601. *&* 20. *Martij* 1651. 14.

De ordine in sedendo vide Quarant. *d. verb. Conc. Prouinciale q. 22.* vbi additio, Franc. Leon. *in thesauro fori Eccles. p. 1. c. 9. n. 4.* vbi dicit quòd in sessionibus primò Archiepiscopi secundò Episcopi, quilibet secundùm tempus ordinationis suæ, tertiò Capitulum Cathedralis collegialiter incedens, vel sedens, quartò Abbates habentes priuilegium Mitræ, & Baculi, quintò procuratores Episcoporum absentium, sextò procuratores Abbatum absentium, septimò Collegiatæ, octauò Plebani, siue Archipresbyteri, nonò Parochi sedere, subscribere, & alias prærogatiuas habere debent.

γ Nec Episcopi Comprouinciales, &c.] Suffraganeos ad Metropolitanum extra Concilij Comprouincialis celebrationem accedere non teneri, refert decisum Zerol. *in praxi Episc. p. 1. verb. suffraganei pag. mihi* 318. 15.

δ Aliquem vicinum Metropolitanum, &c.] Electionem Metropolitani semel factam ab Episcopo exempto vt ad eius Synodum Prouincialem conueniat, non posse postea mutari, sed semper in futurum ad illam accedere teneri, eiusque electionem ligare successores referunt decisum Quarant. *dicto verb. Concilium Prouinciale, n. 2. q. 1. in fine,* Galet. *in margar. casuum conscientiæ. verb. Episcop. p. 100. col. 2.* Gauant. *in enchirid. Episc. verb. Concilium Prouinciale, n. 6.* 16.

a Et

c Et quæ ibi ordinata fuerint, &c] De modo in statuendo, & pronunciando, vide Quarant *d. ver. Concilium Prouinciale, q. 27. cum seqq.*

17. *ç Synodi quoque diœcesanæ quotannis celebrentur*, &c.] Episcopus quilibet in sua diœcesi semel in anno Synodum conuocare debet. Ita Sebast. Medices *de legib. p. 1. q. 14.* Fr. Em. *q. Reg. t. 3. q. 47. fol. 227.* Moure *in examine Theolog. moral. p. 4. c. 7. §. 1.* Alzed. *de præcellentia Episc. dign. p. 2. c. 1. n. 25.* Vbi verò necessitas postularet, sæpiùs in anno celebrari posse per *c. de Concil. 18. dist.* tenet Vgol. *de officio Episcop. c. 48. num. 3.* quam refero Ego ipse *in simili tract. p. 3. alleg. 93. n. 2 in fine.*

18. Episcopum non celebrantem Synodum quotanis incurrere pœnas à iure statutas, dicit Sel. *d. c. 25. n. 30.* attestans sic fuisse resolutum 26. *Iunij* 1621. Et quòd omittens celebrare sine causa venit suspendendus ab executione officij, tradit Gauant. *in enchirid. Episc. verb. Synodus diœcesana, n. 5.* vbi refert ita fuisse decisum *sub die 27. Martij* 1590.

19. Episcopi si iusto aliquo impedimento detineantur quominùs Synodum congregent, posse illam per alios congregari, cùm hoc decretum indeterminatè loquatur, nec mandet speciatim Episcopis, vt ipsimet Synodum congregent, resoluit Piasec. *d. p. 2. cap. 2. n. 1.* & refert decisum Vgolin. *d. c. 48. n. 3.*

20. Episcopum nondum consecratum, si Bullas expediuit, posse Synodum conuocare, tradunt Massobr. *de Synodo Episcopi c. 2. dub. 1. n. 9.* Gauant. *d verb. Synodus diœcesana, n. 1.*

21. Vicarium generalem absque speciali mandato non posse Synodum celebrare, resoluunt Henric. Boriæ. *in tract. de Synodo Episcopi p. 2. num. 2.* Rebuff. *in praxi tit. de forma vicariatus n. 151.* Sbroz. *de officio Vicarij lib. 2. q. 46. num. 1.* Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 3. c. 45. quæst. 5.* Gauant. *d. verb. Synodus diœcesana, num. 3.* Ego ipse *de offic. & potest. Episcopi, part. 3. alleg. 54. n. 103.* Sel. *d. c. 25. n. 31.* attestans ita fuisse resolutum 15. *Augusti* 1618.

22. Capitulum sede vacante per Vicarium capitularem posse Synodum congregare, asserit decisum Garc. *de benefic. p. 9. c. 2. n. 8.* quem refert Ganant. *d. verb. Synodus diœcesana n. 2.*

23. *n Ad quas exempti etiam omnes*, &c.] Exemptos omnes, qui aliàs cessante exemptione Synodo interesse deberent, nec capitulis generalibus subduntur, ad eam accedere teneri, per hunc text. tradunt Vgol. *d. c. 48. § 2. n. 1.* Erasm. à Cochier *de iurisd. ord. in exemptos, p. 4. q. 19.* Ganant. *d. verb. Synodus diœcesana, num. 11.* Ego ipse *d. p. 3. alleg. 93. n. 8.*

24. Abbates exempti, qui interesse debent Synodo, quo amictu, & ornamento vti debeant, vide Boët. *de auctor. magni consilij, p. 1. n. 13.* Alzed. *de præcellent. Episc. dign. part. 2. c. 1. n. 31. & 32.* Tamburin. *de iure Abbatum tom. 1. disp. 19. q. 5. in fine.* Et quando Abbas teneatur accedere ad Synodum, vide Boriæ. *de Synodo ex n. 4.* Seraph. *dec.* 10. Tamburin. *d. tom. 1. disp. 24. q. 4.* Mich. Ferrus *de præcedent. Ecclesiast. q. 1. n. 2.*

25. *0 Nec capitulis generalibus subduntur.*] Regulares, qui subduntur capitulis generalibus, non posse cogi ab Episcopo ad interessendum Synodo, nisi tantùm in caso expresso in hoc cap. refert decisum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarro, lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. n. 54.*

26. *p Ratione tamen Parochialium*, &c.] Omnes Sacerdotes animarum curam habentes ad diœcesanam Synodum venire debere, tenet Franc. Leo *d. cap. 9. n. 13.* Vgolin. *d. cap. 48. §. 1. num. 1.* vbi dicit locum habere non solùm vbi seculares clerici sunt, verùm etiam vbi Monach. vel Regulares, Piasec. *d. c. 2. n. 2.* Ego ipse *d. alleg. 93. num. 5.* Laureot. de Petrinis *in expos. const. 2. Iulij II. pro suo Ordine Minimorum n. 64. tom. 1.* Alzedo *d. p. 2. c. 1. n. 28.* Ascan. Tamburin. *d. tom. 1. disp. 29. q. 5. n. 4.*

27. Synodo diœcesanæ interesse non tenetur Abbas Monachus, cuius Ecclesiæ, vel monasterio imminet cura animarũ, si illi deseruire faciat per vicarium, secularem ab Episcopo approbatum, quia sufficit mittere dictum vicarium cùm curã per ipsum exerceat, ita refert Sel. *d. c. 25. n. 32.*

28. Rectores Parochialium nullius diœcesis teneri accedere ad Synodum illius Episcopi, qui tanquam vicinior potest eos visitare, refert decisum Franc. Leo *d. c. 9. n. 13.* & resoluunt Piasec. *d. c. 2. n. 2. vers. & non solum*, Vgol. *d. §. 1. vers. quarto*, Sel. *d. c. 25. n. 33.* vbi idem ait de clericis Abbatis nullius diœcesis. Laurent. de Petrinis *citata loco n. 65.* Tamburin. *d. q. 5. n. 4.*

Sayr. verò *in floribus dec. sub tit. de offic. iud. ordin. dec. 11.* ex doctrina Nauar. *cons. 11. eod. tit. in antiq.* aliàs *cons. 12. de maior. & obed. in nouis*, sic ait. Rectores Parochialium, quæ in nullius diœcesi sunt, quamuis ab Episcopo, cuius cathedralis Ecclesia proximior est, visitari possint, ad Synodum tamen diœcesanam illius Episcopi accedere non tenentur, cùm lex superis, quatenus id commodè fieri potest, sine præiudicio tertij intelligenda sit, præsertim cùm aliud sit ius visitandi, & aliud ius vocandi ad Synodum, adeò vt ex concessione illius non inferatur concessio huius, à separatis enim non fit illatio. Vnde & Archiepiscopus licèt Ecclesias sui suffraganei post visitationem suæ propriæ diœcesis visitare possit, earum tamen Doctores ad Synodum suam particularem vocare non potest, neque enim verba Concilij aptantur vocationi ad Synodum, & dispositio non includit eos, quibus verba sua non optantur. Hactenus Sayr. *citato loco.*

29. Votum decisiuum in Synodo diœcesana habet solùm Episc. Canonici autem illud non habẽt in Synodo, nisi in casibus à iure expressis, vel ea priuilegio, aut consuetudine, & tũc cõputantur pro vno voto tantùm, scil. Capituli ita Sel. *d. c. 25. n. 34.* vbi refert decisum *sub die 13. Iann.* 1594.

30. *z Quod si in his tam Metropolitani*, &c.] De pœna eorum, qui impedimento canonico cessante non venerunt ad Concilium, vide Iacob. *de Conc. lib. 1. art. 5. in princ. pag. 111. cum. seqq.* Quarant. *d. verb. Concilium Prouinciale, q. 18.*

31. Episcopum in Synodo diœcesana posse constitutiones facere absque cõsensu, & approbatione Cleri, illúmque debere exquirere consilium Capituli, licèt illud sequi non teneatur, nisi in quibusdam casibus à iure expressis, refert decisum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra, lib. 1. tit 18. l. 7. de Episcopis, n. 65.* & Piasec. *in praxi Episcop. p. 2. c. 1. n. 8.*

32. Episcopum non teneri sequi conciliũ Capituli in condendis statutis in Synodo, nisi in casibus à iure expressis, tradit Sel. *d. c. 25. n. 38.* attestans sic fuisse decisum *sub die 6. Iunij* 1627.

33. Episcopum non teneri ciuitati exhibere cõstitutiones synodales priusquam imprimantur, & postquam publicatæ fuerint, tunc ciuitatẽ reclamare & aggrauia proponere posse, tenent Sel. *d. cap. 25.*

d.c.25.n.39. vbi refert sic decidisse S. Cong. Episc. & Reg. *in ciuitatis Castelli 14. Apr. 1615. ad 15.*

34. Nec teneri Episcopum Synodum Rom. mittere, asserunt Piasec. *d.p.2. c.2. n.12.* Gauant. *d. verb. Synodus diœcesana n.67.*

35. Clericos, & laicos Episcopo subiectos ligare decreta Synodi diœcesanæ, resoluunt Massobr. *de Synodo Episcopi c.4. dub 77. & 78.* Gauant *d. verb. Synodus diœcesana n.65.*

De statutis in Synodo diœcesana ab Episcopo faciendis, vide Piasec. *d. c.2. n.6.* meipsum *d.p.3. alleg.93. n.29. cum seqq.*

Visitationem suæ diœcesis faciant Episcopi, & alij Superiores, eámque absoluant intra biennium, necnon caueant ab inutilibus sumptibus, exceptis procurationibus, & victualibus.

CAPVT III.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Visitatio generalis spectat ad Episcopum.*
3. *Vicarius generalis non habet ius visitandi nisi specialiter ei committat Episcopus.*
4. *Potestas Episcopi concessa visitandi Ecclesias Episcopatus subiectas transit in Capitulum Sede vacante.*
5. *Capitulum Sede vacante potest diœcesim visitare post lapsum anni à die vltima visitationis per Episcopum facta.*
6. *Capitulum potest visitare omnia loca, quæ poterat visitare Episcopus.*
7. *Monialium cœnobia exempta visitare non potest Capitulum Sede vac.*
8. *Capitulum Sede vacante quando possit diœcesim visitare.*
9. *Archidiaconi, Decani, Archipresbiteri, & alij inferiores visitandi ius habent si id longa consuetudine præscripserint.*
10. *Episcopus potest præstituere terminum Archidiacono ad visitationem expediendam.*
11. *Edicta proponere non licet Episcopo visitationem aggredienti, quibus subditi subeantur crimina detegere.*
12. *Episcopo non licet ad detegenda visitatorum peccata per edicta publica monere homines sub excommunicationis pœna ad reuelandũ.*
13. *Iuramentum à visitatis non debet Episcopus exigere in visitatione.*
14. *Capitulum superstite adhuc Episcopo ex præscriptione vel priuilegio visitandi ius habere potest.*
15. *Episcopus licet possit iterum visitare Ecclesias visitatas ab inferioribus, non potest iterum punire punitos ab eis.*
16. *Visitare non licet Episcopis Altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura personarum secularium.*
17. *Visitantes non debent inutilibus sumptibus visitatos grauare, exceptis tantùm victualibus, &c.*
18. *Episcopus non potest quicquam ab eis, qui visitantur pro decretis, &c. accipere.*
19. *Episcopus re ipsa non visitans nihil procurationis causa exigere potest.*
20. *Episcopus exiens per villas, & oppida, vt sacramentum Confirmationis tantum conferat, à nemine est procurandus.*
21. *Episcopus, aut alius visitator non potest procurationem accipere ab hospitalibus, & aliis locis leprosorum, &c.*
22. *Procurationem à pauperibus clericis exigere non debet Episcopus.*
23. *Procuratio non debetur Episcopo visitanti Ecclesias Parochiales vnitas, & dependentes à Religione Hierosolimitana.*
34. *Procuratio soluenda est Episcopo visitanti beneficium à Cardinale possessum.*
25. *Notarius quando à visitatis aliquid accipere valeat.*
26. *Munera qualiacunque non potest Episcopus à visitatis ratione visitationis etiam comestibilia vt secum asportet, accipere.*
27. *Victualia accipere potest Episcopus visitans.*
28. *Victualium appellatione quid veniat.*
29. *Victualia debent esse moderata.*
30. *Equorum vectura non veniunt nomine victualium.*
31. *Procuratio nulla debetur Episcopo visitanti clerum ciuitatis vbi sita est Cathedra.*
32. *Episcopus visitans vna die duas Parochias, vnam tantum procurationem habet.*
33. *Procurationem pecunia redimere liberum est visitatis.*
34. *Visitator non potest in pecunia taxare id, quod per victum sibi necessarium contingebat.*
35. *Vbi fuerit consuetudo vt nec victualia, nec quicquam à visitatoribus accipiatur, illa seruanda est.*
36. *Consuetudo circa exactionem in visitatione ex relictis piis est seruanda.*
37. *Episcopus, & quisquam suorum nihil muneris accipere potest ab Ecclesiis in visitatione præter procurationem.*
38. *Cathedraticum non censetur sublatum sub hac prohibitione.*
39. *Fratres S. Ioannis Hierosolimitani, siue eorum vicarij in Parochialibus Regioni vnitis non tenentur ad solutionem Cathedratici.*
40. *Visitator ratione officij sui aliquid malè accipiens ipso iure suspensionem incurrit.*
41. *Tempus præfixum ad visitanda limina Apostolorum incipit à die publicationis constitut. Sixti V.*
42. *Presbyter diœcesanus non existens de Capitulo Cathedralis, non admittitur ad visitanda limina.*
43. *Nec manens in curia.*
44. *Coadiutus Episcopus, & non coadiuter tenetur visitare limina Apostolorum.*
45. *Regularis nullus etiam Episcopi commensalis admittitur ad visitanda limina.*

α *Patriarchæ*, ª Primates, Metropolitani, β *& Episcopi propriam diœcesim* per se ipsos aut si legitimè impediti fuerint γ *per suum generalem Vicarium*, Visitatorẽ, si quotannis totam, propter eius latitudinem visitare non poterunt, saltem maiorem eius partem, ª Conc. Tolet. 4. c. 35.

tem, ita tamen, vt tota biennio per se, vel Visitatores suos compleatur, visitare non prætermittant. δ *A Metropolitanis verò*, etiam post plenè visitatam propriam diœcesim, non visitentur cathedrales Ecclesiæ, neque diœceses suorum comprouincialium, nisi causa cognita, & probata in Concilio prouinciali. ε *Archidiaconi autem, Decani*, & alij inferiores in iis Ecclesiis, vbi hactenus visitationem exercere legitimè consueuerunt, debeant quidem ζ *assumpto notario*, de consensu Episcopi deinceps per seipsos tantùm ibidem visitare. η *Visitatores etiam, à Capitulo* deputandi, vbi Capitulum ius visitandi habet, prius ab Episcopo approbentur; θ *sed non ideo Episcopus*, vel, eo impedito, eius Visitator easdem Ecclesias seorsum ab his visitare prohibeatur, cui ipsi Archidiaconi, vel alij inferiores visitationis factæ infra mensem rationem reddere, & depositiones testiũ, ac integra acta ei exhibere teneantur, non obstantibus quacumque consuetudine, etiam immemorabili, atque exemptionibus, & priuilegiis quibuscumque. Visitationem autem omnium illarum [b] præcipuus sit scopus, sanam orthodoxamque doctrinam, expulsis hæresibus, inducere, bonos mores tueri, prauos corrigere, populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionem, pacem innocentiámque accendere, cætera prout locus, tempus, & occasio feret, ex visitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Quæ vt facilius feliciùsque succedant, monentur prædicti omnes, & singuli, ad quos visitatio spectat, vt paterna charitate, Christianóque zelo omnes amplectantur, ideoque modesto contenti equitatu famulatúque studeant quam celerrimè, debita tamen cum diligentia, visitationem [c] ipsam absoluere: ι *Interimque caueant*, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, onerosíve sint, κ *néve ipsi, aut quisquam suorum quidquam pro curationis* causa pro visitatione, etiam testamentorum ad pios vsus, præter id, quod ex relictis piis iure debetur, aut alio quouis nomine, nec pecuniam, λ *nec munus quodcumque sit*, etiam qualitercumque offeratur, accipiantur, non obstãte quacumque consuetudine, etiam immemorabili, μ *exceptis tamen victualibus*, quæ sibi ac suis frugaliter, moderatéque ν *pro temporis tantùm necessitate*, & non vltra, erunt ministranda. ξ *Sit tamen in optione eorum*, qui visitantur, si malint soluere, id quod erat ab ipsis ante solui, certa pecunia taxata, consuetum, an verò prædicta victualia subministrare, saluo item iure conuentionum antiquarum cum monasteriis, aliísve piis locis, aut Ecclesiis non Parochialibus inito, quod illæsum permaneat. ο *In iis verò locis seu prouinciis*, vbi consuetudo est, vt nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud à Visitatoribus accipiatur, sed omnia gratis fiant, ibi id obseruetur. π *Quod si quisquam*, quod absit, aliquid amplius in supradictis omnibus casibus accipere præsumpserit, ρ *is præter dupli restitutionem*, intra mensem faciendam, aliis etiam pœnis iuxta Constitutionem Concilij generalis Lugdunensis, quæ incipit, [d] Exigit, σ *necnon & aliis pœnis* in Synodo Prouinciali, arbitrio Synodi, absque vlla spe veniæ, mulctetur. τ *Patroni verò* in iis, quæ ad Sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se præsumant ingerere, neque visitationi ornamentorum Ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum prouentibus immisceant, nisi quatenus id eis ex institutione, ac fundatione competat, sed Episcopi ipsi hæc faciant, υ *& fabricarum redditus* in vsus Ecclesiæ necessarios, & vtiles, prout sibi expedire magis visum fuerit, expendi curent.

b Cap. 1. §. fin. de censib. in 6. §. Florentinum 85. dist.

c Conc. Bracaren. 2. c. 2. Conc. Ticin. vers. statuimus etiam ne Episcopi e cauendum & cap. inter cætera 10. q. 3. & c. cum Apostolus, de censib.

d Sexti decret. lib. 3. de censibus tit. 20. cap. 1.

1. Vide Archiep. Bononien. *p. 4. sub tit. de visitat. pag. 143. cum seqq.* Cuch. *inst. maior. tit. de visitatione per prælatos facienda*, Sbroz *de offic. vicarij, lib. 2. q. 120.* Aloys. Ricc. *in praxi fori Eccles. dec. 612. in 1. edit.* aliàs *resol. 536. in 2. edit.* Azor. *inst. moral. part. 2. lib. 3. c. 40. à princ.* Marc. Anton. Genuens. *in man. Præl. c. 34. & 35.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 20. n. 69. vers. quintum*, Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. visitatio*, Piasec. *in simili praxi, p. 2. c. 3.* Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarr. lib. 1. tit. 6. de visit.* Vgol. *de officio Episcopi, c. 49.* Galganet. *de iure publico, lib. 5. tit. 121.* Ald. *in compendio Can. resol. lib. 2. tit. 16. à n. 3.* nouissimè Steph. VVeyms *ad constitutiones 24. ex iure antiquo desumptas, & per Conc. Trid. innouatas, const. 17. pag. 183. cum seqq.* vbi dicit innouari *c. exigit de censibus lib. 16.* per decretum Concilij in præsenti & vnum ac alterum multipliciter declarat. Trull. *in Decalog. lib. 4. c. 1. dub. 8. n. 4* metipsum *de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 73.*

α *Patriarchæ.*] De Patriarchis in genere, & de eorum præcedentiis potestate, & priuilegiis, egi latè *d. tr. de officio, & potest. Episcopi p. 1. tit. 3. c. 1. & de iure Ecclesiast. lib. 1. c. 6.*

2. β *Et Episcopi propriam diœcesim*, &c.] Visitationem generalem spectare ad Episcopum censuit Rot. *dec. 160. n. 2. p. 1. recent.* & notat Stephan. VVeyms *de const. 17. n. 1. pag. 190.* id procedere, etiamsi in ipsa fundatione visitandi facultas alicui alteri inferiori Prælato fuerit concessa, quia inde non intelligitur adempta sua potestas ex dispositione Concilij ipsi competens, sed facienda est interpretatio vt cumulatiuè censeatur Episcopo data potestas, non priuatiuè.

3. γ *Per suum generalem Vicarium*, &c.] Vicarium generalem hoc ius visitandi non habere, nisi specialiter ei committat Episcop. resoluunt Rebuff *in praxi benef. tit. de forma vicariatus n. 100. & 101.* Sbroz. *de vicar. Epi c. lib. 2 q. 102. n. 1.* Paul. Fusc. *de visit. lib. 1. c. 2. n. 18.* Azor. *inst. mor. p. 2. l. 3. c. 45. q. 4.* Vgol. *de potest. Episc. c. 4. §. 7. vers. tertiò nec visitare*, Narb. *de appel. à Vicario ad Episc. p. 1. n. 224.* Ego ipse *d. alleg. 73. n. 28.*

Potestatem

4. Poteſtatem Epiſcopis conceſſam viſitandi Eccleſias Epiſcopatui ſubiectas tranſire in Capitulum Sede vacante, tenent Quarant. *in ſum. Bullar. verb. Capitulum Sede vacante, verſ. quibus ſic prælibatis* Azor. *d. lib. 3. c. 37. quæſ.* 14. Aloyſ. Ric. *in praxi rerum fori eccl. dec* 609. *in 1. edit.* aliàs *reſ.* 553. *in 2. edit.* vbi aſſerit procedere etiam quando Sedes Epiſcopalis quaſi vacat, veluti Epiſcopo ab hoſtibus, vel pagano capto, refero Ego ipſe *d. alleg.* 73. *n.* 24. & 25. Lotter. *de re benefic. l. 2. q. 2. n.* 44. Marcel. Volp. *in praxi ind. c.* 44. *n.* 11. Rot. *dec.* 946. *n.* 2. Apud Farin. *p.* 1. *recentior.* & *deciſ.* 166. *n.* 2. *p.* 1. *recentiſſim. in poſthum.*

5. Capitulum Sede vacante poſt lapſum anni à die vltimæ viſitationis per Epiſcopum factæ poteſt viſitare diœceſim tempore triennij non expectato, licèt dicatur Epiſcopum conſueuiſſe viſitare ſingulis triennijs, vt per Aldan. *d. t.* 16. *n.* 5. vbi atteſtatur deciſum *in Pampilonen.* 3. *Febr.* 1629. & 10. *Decemb. eiuſdem anni.*

6. Capitulum poteſt viſitare omnia loca, quæ poterat viſitare Epiſcopus, idem Aldan. *d. tit.* 16. *n.* 6. atteſtans ita fuiſſe reſolutum *in Pampilonen.* 13. *Aprilis* 163 .

7. Non poſſe tamen viſitare Monialium cœnobia exempta, quæ alioquin poteſt Epiſcopus viſitare vti delegatus Sedis Apoſt. reſoluunt Azor. *d. c.* 37. *q.* 5. Nic. Garc. *de benef. p.* 5. *c.* 7. *n.* 45. Franc. Leo *d. p.* 1. *c.* 10. *n.* 8. *verſ. decimo.* Marcel. Vulp. *d. praxi c.* 44. *n.* 11. optimè Molin. *tr.* 5. *diſp.* 11. *n.* 8.

8. Capitulum Sede vacante tunc demum poteſt diœceſim viſitare, quando lapſus eſt annus, à poſtrema Antiſtitis viſitatione, nec de proximo Eccleſia eſt de Paſtore prouidendã; in ipſa verò viſitatione circa famulatum, equitatem, & alia, forma huius cap. eſt præcisè obſeruanda, Aldan *d. tit.* 16. *n.* 7. vbi refert ita fuiſſe reſolutum *in Liman.* 10. *Maij* 1629.

f A Metropolitanis verò, &c.] Metropolitani an & quando diœceſes ſuorum Comprouincialium Epiſcoporum viſitare poſſint ? vide Steph. VVeyms *d. conſt.* 17. *n.* 7. *pag.* 191.

9. *g Archidiaconi autem, Decani*, &c.] Archidiaconos, Decanos, Archipresbyteros, & alios inferiores viſitandi ius habere ſi id longa conſuetudine præſcripſerint, tenent Felician. Comen. *in man. viſitat. lib.* 1. *tit.* 3. *verſ. Archidiaconi*, Paul. Fuſc. *d. c.* 2. *n.* 14 Azor. *d. c.* 40. *q.* 7. 8. & 9. Sbroz. *d. q.* 120. *n.* 10. Flores de Mena *var. lib.* 3. *q.* 14. *n.* 23. Ego ipſe *d. alleg.* 73. *n.* 22. Steph. VVeyms *d. conſtit.* 17. *n.* 2. *pag.* 190.

10. Et poſſe ipſum Epiſcopum præſtituere terminũ Archidiacono ad viſitationẽ expediendã, & præſcribere comitatum, & equitatum ne oneri ſit Eccleſiis, quas viſitauerit, refert deciſũ Piaſ. *d. c.* 3. *n.* 62. *pag.* 213. citatus per me *d. alleg.* 73. *n.* 30.

11. Edicta proponere non licet Epiſcopo viſitationem aggredienti, quibus ſubditi iubeantur crimina detegere, multóque minus propoſita pœna excõmunicationis, vt per Sel. *in ſelect. canon c.* 31. *n.* 10. vbi refert deciſum *ſub die* 1. *Junij* 1601.

ζ Aſſumpto notario de conſenſu Epiſc.] Locum non habere in Abbate ſeculari refert deciſum Arm. *d. tit.* 6. *de viſitat. n.* 109.

12. Inquiſitio, quæ præparatoria vocatur, quãdo fit in viſitatione, non licet Epiſcopo ad detegẽnda viſitatorum peccata per edicta publicè monere homines ſub excommunicationis pœna ad reuelandum, neque in ea exigere iuramentum à viſitatis refert deciſum Piaſ. *p.* 1. *c.* 3. *n.* 60.

13. Iuramentum à viſitatis non debet Epiſcopus exigere in viſitatione, neque procedere ad capturam, neque mandare quòd detur copia teſtium, refert deciſum Aldan. *d. tit.* 16. *n.* 7.

14. *h Viſitatores etiam à Capitulo*, &c.] Capitulum ſuperſtite adhuc Epiſcop. ex præſcriptione, vel priuilegio viſitandi ius habere poſſe, tradit Azor. *d. c.* 40. *q.* 8. quem refero *d. alleg.* 73. *n.* 26. D. Felician. de Vega *in relect. ad c. cum contingat. de foro compet. n.* 14. Et tunc viſitatores à Capitulo deputatos debere eſſe ab Ordinario approbatos, probat hoc decretum, quod locum habere etiam vbi ſoli Capitulo abſque Epiſcopo competit ius viſitandi refert deciſum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarræ lib.* 1. *tit.* 18. *l.* 7. *de Epiſcopis, n.* 110. Steph. VVeyms *d. loco n.* 4.

15. *i Sed neque ideo Epiſcopus*, &c.] Licèt Epiſcopus poſſit iterũ viſitare Eccleſias viſitatas ab inferioribus, vt text. habet non poſſe tamen iterum punire punitos ab eis, neque ab illis abſolutos cogere ad innocentiam ſuam demonſtrandam, refert deciſum Arm. *d. l.* 7. *de Epiſcopis n.* 111.

16. Viſitare non licet Epiſcop. in vim conſtitutionis Greg. XV. de exemptorum priuilegiis Altaria Eccleſiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura perſonarum ſecularium, nec loca vbi in eiſdem Eccleſiis aſſeruatur ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel vbi confeſſiones perſonarum ſecularium audiuntur, ita Aldan. *tit.* 16. *n.* 8. vbi dicit reſolutum *de anno* 1623.

17. *l Interimque caueant*, &c.] Vide Nao *conſil.* 1. *in vtraque edit.* & *conſ.* 11. *in antiq.* aliàs *conſ.* 12. *in nouis, de cenſib* Sayr. *in floribus dec. ſub. eod. tit. dec.* 1. & 11. Zerol. *d. verb. viſitatio.* §. 1. Steph. Grat. *diſcep. forenſ. c.* 57. *n.* 16. *cum ſeqq.* Vgol. *de offic. Epiſc. c.* 49. §. 3.

18. Non poſſe Epiſc. quicquam ab eis, qui viſitantur pro decretis, & ordinationibus ſpectantibus ad viſitationem pro rogito, ſeu ſcriptura, laboreve ſuo percipere, refert deciſum Arm. *t.* 6. *n.* 116.

19. *m Neve ipſi, aut quiſquam ſuorum quicquam procurationis*, &c.] Epiſc. re ipſa non viſitantem nihil procurationis cauſa exigere poſſe, refert deciſum Arm. *d. tit.* 6. *de viſit. n.* 117. Et non poſſe viſitatores, nec quẽquam ſuorũ ab his, qui viſitantur, pro decretis, & ordinationibus ad viſitationẽ ſpectantibus, pro ſcriptura ſcilicet illorũ nec pro labore aliquid recipere per hunc text. tenet Narbona *l.* 33. *gloſſ. unica, n.* 9. *t.* 25. *lib.* 4. *Recop.* vbi *n.* 9. dicit quòd cùm Concilium in præſenti nõ loquatur expreſsè de notariis, circa eos nõ videtur illud decretũ obſeruandũ imò potiùs ſubdit notarios nullũ ſalariũ habẽtes pro labore ſcripturarũ actorũ, vel decretorũ. non ſecus ac pro litteris ordinatorũ aliquid recipere poſſe pro ſcripturis, ſiue inſtrumẽtis in viſitatione confectis, & citat Socin. *de viſit. limit.* 11. *q.* 4. *n.* 34. *verſ.* & *hoc verũ*, Annib. Roc. *in tr. de viſit. ſuper ver. gratis, ver. quæro an. Notarius, pag.* 217. & *verb. miniſtriſq. familiaribus ſuis, verſ. quæro. in miniſtr. p.* 308. *col.* 2.

20. Epiſcopum exeuntem per villas, & oppida, vt ſacramentum Confirmationis tantùm conferat, à nemine eſſe procurandum refert deciſum Arm. *d. tit.* 6. *de Viſit. n.* 123. & reſoluit Paul. Solod. *in praxi de Viſit. p.* 1. *c.* 5. *in med.* quem refero Ego ipſe *d. alleg.* 73. *n.* 53.

21. Epiſcopum, aut alium viſitatorem non poſſe procurationem accipere ab hoſpitalibus, & aliis locis leproſorũ, domorum Dei, pauperum, & infirmorum, nec ab Eccleſia paupere, ſed debere gratis viſitare, referunt deciſum Marc. Ant. Genuenſ. *d. c.* 35. *n.* 9. *verſ. nono*, Zer. *in praxi Epiſc.*

p.2.verb.visitatio §.2.dub.7. Pias. *in simili praxi p.2.c.3.in fine*, Fr. Leo *in thesauro fori Eccles.p.2.c.16.à n.41.* Bellet. *disquis. cleric. p.2.tit.de clerico debitore §.11.n.10.* Ego ipse *d.alleg.73.n.50.*

22. Episcopum à pauperibus clericis procurationem exigere non debere, tradunt Surd. *de aliment. tit.4.q.22.n.6.* Bellet. *d.§.11.n.8.* Ego ipse *d.all.73.n.51.& 52.* me citato *in illo loco* Homo bon. de Bonis *de examine eccles.tract.11.c.14.q.17.resol.2.*

23. Procuratio non debetur Episcopo visitandi Ecclesias Parochiales vnitas,& dependentes à Religione Hierosolymitana à vicariis earundem Ecclesiarum, vt per Aldan. *d.tit.16.n.9.* vbi attestatur ita fuisse decisum *in Augustana* 14. *Dec.* 1630.

24. Procuratio soluenda est Episcopo visitanti beneficium à Cardinale possessum, quia est onus reale super beneficio, non personale super persona Cardinalis Aldan. *d.tit.16.n.10.* vbi refert sic fuisse resolutum *in Nerisonen.13.Sept.1631.*

25. Notorius quando à visitatis aliquid accipere valeat, vide Nau. *cons.1.de censib.in vtraque edit.* Zer. *d.verb.visitatio §.6.dub.4.* Pias. *d.c.3.n.63. vers.neque Cancellarius,* Ego ipse *d.all.73.n.42.*

26. λ *Nec munus quodcunque sit,*&c.] Munera qualiacunque non posse Episcopum à visitatis ratione visitationis, etiam comestibilia, vt secum asportet, accipere, tenent Piasec. *d.c.3.n.73.* Marc. Anton. Genuens. *d.c.35.n.7.* vbi *num.6.* aduertit quod nec fragmenta notabilia ad domum portare potest pro erogando pauperibus, sed teneri illis distribuere, qui sunt in illo, loco quem visitat.& *n.5.* dicit quod Episcopus etiam finita visitatione dum discedit à locis visitatis, recipere non potest munera.

27. μ *Exceptis tamen victualibus,*&c.] Vide Zer. *in praxi Episc.p.2.verb.visitatio §.6.* Piasec. *d.c.3.à n.62.* Bellet. *d.tit.de clerico debitore §.11.à princ.* metipsum. *d.alleg.73.à n.57.* latè Steph. VVeyms *d.constit.17.n.22.pag.197.*

28. Victualium expensarum appellatione comprehendi illas, quæ consistunt in victu, non autem illas, quæ concernunt alia necessaria personæ, dicit Zer. *d.§.6 dub.1.* quem refero *d.n.57.* Steph. VVeyms *d.const.17.n.24.pag.198.*

29. Debere esse moderata secundùm facultatem Ecclesiæ, non autem indebitè grauandum clericum per plura iura resoluit Bellet. *d.§.11.n.6.* ad illum tantùm diem, quo visitat Episcopus pro ipso,& suo moderato comitatu, tradit Piasec. *d.c.3.n.64.in princ.*

30. Equorum autem vecturas non venire nomine victualium, ac proinde illas præstandas non esse, docent Zer *d.§.6.dub.3.* Piasec. *d.c.3.n.63.in fine,* Marc. Anton. Genuens. *d.c.35.n.9.in fine.& 10.* Bellet. *d.§.11.n.4.* nisi visitator esset Prælatus à summo Pont. delegatus, tunc ei deberi mercedes equorum,& viaticum, vt de loco ad locum transire commodè possit, per gloss *verb.si voluerint, in Clem.2.de censib.* tenet Azor. *d.c.42 quæst.8.* quem refero *d.alleg.73.n.vlt.*

31. ν *Pro temporis tantùm necessitate,* &c. Vide Episcopo visitanti Clerum ciuitatis, vbi sita est Cathedra, procurationem nullam deberi, colligunt Marc. Ant. Genuens. *d.c.35.n.9.* Pias. *d.c.3.n.65.* Ego ipse *d.alleg.75.num.46.*

Contra Surd. *de aliment.tit.4.q.22.n.9.* Azor. *d.c.42.q.4.* Bellet. *d.§.11.n.2.& 3.* existimantes etiam hoc casu procurationem deberi.

32. Hinc etiam si Episc. vna die duas Parochias visitaret, vnam tantùm procurationem habere, resoluit Zer. *d.§.6.dub.6.* cùm non possit duplicia victualia eadē die consumere,& Tridentina Synodus vult ipsū frugali ac moderata procuratione esse contentum, vt per Steph. VVeyms *d.constit.17.n.25.pag.198.* quo fit (addit ipse ex *c.1.§.procurationes, de censib.l.6.*) vt si secus faciant visitatores, vel exigēdo duas procurationes ab vno vel duobus locis eadē die visitatis, vel etiā procrastinando suam visitationē eo fine vt duplicatas procurationes lucrentur, male versētur, & ad acceptorum restitutionē teneantur, ipsum Deum habituri victorē,& *n.26.* tenet quòd si postquam inferiores visitauerint, procurationesque receperint,& Episcopus velit per se etiā denuo visitare aliānouam procurationē licitè poterit recipere, vt impensi laboris merces sequatur operantem, & commodum cedat illi, qui fert incommodum.

33. ξ *Sit tamen in optione eorum,*&c.] Liberum esse visitatis, si velint, pecunia redimere procurationē, & tunc visitatorē teneri recipere in specie, qua fuerit oblata, resoluit Pias. *d.c.3.n.64.in fine.*

34. Visitatorem tamen non posse in pecunia taxare id, quod per victum sibi necessarium contingebat, dicit Zer. *d.verb.visitatio §.6.dub.2.* quem refero *d.alleg.73.n.55.& 56.*

35. ο *In iis vero locis, seu prouinciis,*&c.] Vide Sbroz *de vicario Episc.lib.2.q.113.n.3.* Vgol. *de officio Episcopi c.49.§.4.n.3.vers.tertio.* Steph. Gratian. *discept. forens.c.57.n.19.* Piasec. *d.c.3.num.65.* vbi dicit quòd licèt de iure communi procuratio præscribi non possit, ex text. *in c.cùm ex officii, de præscript.* hodie tamen ex noua dispositione huius decreti præscribitur, nec peti potest vbi illam non dandi viget consuetudo, refero Ego ipse *d.alleg.73.num.48.*

36. Ex consuetudine posse Episcopum exigere vel vel trigesimam, ex relictis piis ratione visitationia testamentorum, secus verò si in testamento nullum esset relictum pium, exceptis tamen victualibus, quæ debentur ab iis, qui consueuerint procurationem præstare, quod quandoque contingit à Communitatibus locorum refert decisum Armend. *d.lib.6.de visit.num.118.*

Extante consuetudine vt Episcopo diœcesim visitante à laicis ei victualia ministrentur, vicario autem visitante ab Ecclesiar. Rectoribus, seruandam esse si laici sponte perseuerent in ista consuetudine, refert decisum Arm. *d.tit.6.de visit.n.119.* vbi *n.121.* pariter resolutum attestatur seruandā esse consuetudinem si adesset vt Commonitatēs procurarent Episcopum visitantem quamdiu ipsæ voluerint, quòd si recusarēt ipsas cogēdas non esse, refero Ego ipse *d.alleg.73.n.53.*

37. π *Quod si quisquam,* &c.] In visitatione præter procurationem ab Ecclesiis non solùm Episcopum, sed quemquam suorum nihil muneris accipere posse sub pœna maledictionis,& interdicti ingressus Ecclesiæ, ac restituendi duplum infra mensem,& post mensem, non obstante remissione partium, ex hoc decreto colligunt Surd. *de aliment.tit.1.q.64.n.6.& tit.4.q.22.* Azor. *d.lib.3.c.42.q.9.* Marc. Ant. Genuens. *in man. Pastorum c.35.n.2.* Ego ipse *d.alleg.73.n.44.*

38. Sub hac prohibitione non censeri sublatum Cathedraticum, quod singulis annis exigi solet ab Ordinario, tam in visitatione, quàm extra, attestatus resolutum Armendar. *d.tit.6.de visitat.n.115.* quem refero *d.alleg.73.n.44.in fine.* Steph. VVeyms *d.constit 17.n.11.*

39. Absolutionem Cathedratici, Synodatici, seu charitatiui subsidii, non tenentur, neque cōpelli possunt

poſſunt Fratres S. Ioannis Hieroſolymitani, ſiue eorum vicarij in Parochialibus Religioni prædictæ vnitis, vt per Aldand. *tit.* 16. *n.* 11. atteſtans ſic fuiſſe deciſum *in Auguſtana 4. Decembris* 1630.

Populus vbi non poteſt victum ſuo Curato ſubminiſtrare, Ordinarius ea obſeruare debet, quæ habentur in hoc decreto, refert deciſum Garc. *de benef. part.* 3. *c.* 2. *n.* 179.

40. *p Is præter dupli reſtitutionem*, &c.] Viſitatorem ratione officij ſui aliquid malè accipientem ipſo iure ſuſpenſionem incurrere, ab ea tamen abſolui poſſe, dummodo intra menſem ſimplum, ſiue tantum, quantum via concuſſionis recepit, reſtituat, conſuluit Nau. *conſ.* 11. *in antiq.* aliàs *conſ.* 2. *in nouis, de cenſib.* Sayr. *ſub eod. tit. deciſ.* 11.

e Necnon & alijs pœnis, &c.] Vide Spin. *in ſpeculo teſtam. gloſſ.* 4. *in princip. n.* 91.

41. Tempus præfixum ad viſitãda limina Apoſtolorum incipere à die publicationis conſtitutionis Sixti V. tenet Aldan. *d. tit.* 16. *n.* 30. referens ita fuiſſe deciſum *in Burgen.* 12. *Auguſti* 1628.

42. Nec ad huiuſmodi viſitationem admittendum eſſe Presbyterum diœceſanum non exiſtentem de Capitulo Cathedralis, neque in dignitate eccleſiaſtica conſtitutum, tradit idem Aldand. *tit.* 16. *n.* 31. vbi atteſtatur ſic fuiſſe reſolutum *in Elboren.* 4. *Decembris* 1627.

43. Nec permanentem in curia viſitationem huiuſmodi faciendam eſſe, vel concedi ſolere vt fiat, dicit idem Aldan. *d. tit. n.* 32. vbi aſſerit ita deciſum *in Foglinen.* 11. *Iuly* 1626.

Coadiutum Epiſcopum, & non coadiutorem teneri viſitare limina Apoſtolorum, tradit Sel. *in ſelectis canon. c.* 28. *n.* 17. vbi ait fuiſſe reſolutum *ſub die* 4. *Auguſti* 1619. 44.

Regularem nullum, etiam Epiſcopi familiarem, & commenſalem nullo modo acceptandum ad viſitanda limina pro ſuo Epiſcopo, etiam ſi alium non inueniſſe diceret, & iſte iam eſſet in Vrbe, reſoluit Sel. *d. c. n.* 19. referens ſic fuiſſe deciſum *in Viſen.* 13. *Nouemb.* 1627. ſubditque S. Congr. Conc. *ſub die* 9. *May* 1626. gratiam feciſſe Epiſcopo Canarien. vt limina Apoſtolorum viſitare poſſit per Sacerdotem Regularem ab illis partibus tranſmiſſum, & bene informatum, ſtante quòd propter itineris longitudinem milliarium 17. m. & ob pericula in quæ incurrunt aliàs tranſmiſſi Sacerdotes ſeculares, qui à Turcis captiui facti fuerunt, nullus inuenitur, qui mitti velit, vt ex fide publica conſtitit. 45.

r Patroni verò, &c.] De hac deciſione Steph. VVeyms *d. conſt.* 17. *n.* 34. Stephan. Daluin. *de poteſt. Epiſc. c.* 15. *fol.* 45. *verſo.*

v Et fabricarum redditus, &c.] Aduertit Steph. VVeyms *d. conſt.* 17. *in fine pag.* 202. quòd ſi diſtributio ſeu applicatio redditunm harum fabricarum, quæ ſunt iuriſpatronatos, arbitrio & diſpoſitioni Epiſcopi committuntur, id multo magis locum habebit in reliquis fabricis, quæ non ſunt de iure patr. vt earundam etiam prouentus pro voluntate Epiſcopi ad Eccleſiæ vtilitatem, vel neceſſitatem diſtribui & impendi debeant.

Prædicationis munus frequenter obeundum; à parochianis Eccleſia Parochialis adeunda eſt ad audiendum verbum Dei; nullus contradicente Epiſcopo prædicare præſumat in Eccleſiis etiam Regularium, &c.

CAPVT IV.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Prædicationis munus Epiſcoporum præcipuum eſt.*
3. *Epiſcopus poteſt prædicare in quacunque Eccleſia etiam Regulari ſuæ diœceſis.*
4. *Epiſcopo prædicandi per ſeipſum in ſua Eccleſia non licet etiam prætextu paupertatis prætendere ſibi præſtari ſolitam eleemoſynam.*
5. *Epiſcopus ipſemet quando prædicat, ſilere debent alij prædicatores.*
6. *Parochi ſi per ſe velint munus prædicationis obire, non debent impediri.*
7. *Prædicare nullus poteſt etiam à Parocho inuitatus ſine licentia Epiſcopi.*
8. *Parochus debet licentiam concedere approbatis ab Ordinario prædicandi in ſua parochia.*
9. *Parochus poteſt dare licentiam viro docto etiam Regulari vt bis, vel ter concionetur in ſua Eccleſia ſine Epiſcopi approbatione.*
10. *Prædicatoris electio pertinet ad Epiſcopum.*
11. *Prædicatori conſuetas eleemoſynas ſoluere tenetur Vniuerſitas.*
12. *Epiſcopus proprio ſumptu conducere debet prædicatorem dum eſt dubium quorum ſumptu ſit conducendus pro Quadrageſima.*
13. *Correctores ciuitatum facere poſſunt etiam renitente Vicario generali, vt ſaltem omnibus diebus Dominicis, & ſolemnibus feſtis populo prædicetur.*
14. *Prædicandi præceptum non obligat ad vigilias.*
15. *Parochiæ ſuæ intereſſe tenetur vnuſquiſque pro audienda prædicatione ſi id commodè fieri poteſt.*
16. *Parochus admonere debet populum vt diebus Dominicis, & feſtis maioribus frequentet ſuas parochias.*
17. *Ordinarius non poteſt mulctis, & pœnis cogere populum ire ad audiendam ſacram Concionem & Miſſam in Eccleſia parochiali.*
18. *Nullus ſecularis, ſiue Regularis etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum contradicente Epiſcopo prædicare præſumat.*
19. *Regulares non poſſunt exhortationes ad populum etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum habere non petita priùs benedictione ab Abbate.*
20. *Ordinarij poſſunt quo tempore concionandi licentiam dabunt Regularibus, exigere ab illis fidei profeſſionem.*
21. *Regulares abſque licentia Epiſcopi prædicantes in Eccleſiis, quæ ſuorum Ordinum non ſunt ab Epiſcopo puniri poſſunt.*
22. *Epiſcopus poteſt interdicere Regulari, ne prædicet etiam non reddita cauſa.*
23. *Prædicare licet Regularibus in Eccleſiis ſui Ordinis Epiſcopi benedictione petita, licèt non obtenta.*
24. *Pueros in ſingulis parochiis ſaltem Dominicis & feſtiuis diebus fidei rudimenta docere debent parochi.*
25. *Abſoluendus non eſt ille, qui vel ob negligentiam, vel ob verecundiam Pater noſter, Aue Maria, Credo, addiſcere non curat.*
26. *Ordinarius non poteſt mulctis & pœnis etiam in caſu notabilis negligentiæ cogere pueros ad diſcendam doctrinam Chriſtianam.*

a Cōc. Carthag. 4 c. 10 Cōc. Rhem. c 14. c. Episcopus nullam sec. ss. distt. b Sup. sess 5. de reformat. c. 2. Concil. Aselateni. 4 c 10 Concil Lateran. sub Innocen III. c 1n c inter cætera, de offic. ordin. Concil. Magunt. c. 25 c 4. Carthag. c. 24.

α PRædicationis munus, a quod Episcoporum præcipuum est, cupiens sancta Synodus quo frequentiùs possit ad fidelium salutem exerceri, canones aliàs super hoc editos, sed fel. rec. b Paulo III. aptius præsentium temporum vsui accommodando mandat, vt in Ecclesia sua ipsi per se, aut, si legitimè impediti fuerint, per eos, quos ad prædicationis munus assument *β in alys autem Ecclesiis per Parochos, γ siue ÿs impeditis*, per alios ab Episcopo *δ impensis eorum, qui eas præstare vel tenentur, vel solent*, deputandos in ciuitate, aut in quacumque parte diœcesis, censebunt expedire, *ε saltem omnibus Dominicis* & solemnibus diebus festis: *ζ tempore autem Ieiuniorum*, Quadragesimæ, & aduentus Domini quotidie, vel saltē tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, sacras Scripturas, diuinámq; legem enuncient: & aliàs, quotiescumq; id opportunè fieri posse iudicauerint: Moneatq; Episcopus populum diligenter, *η teneri vnumquemque parochiæ suæ* interesse, vbi commodè id fieri potest ad audiendum verbum Dei. *θ Nullus autem sæcularis, siue regularis*, etiam in Ecclesiis suorū Ordinum, *ι contradicente Episcopo κ prædicare præsumat. λ Iidem etiam saltē Dominicis*, & aliis festiuis diebus pueros in singulis parochiis fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab iis, ad quos spectabit, doceri curabunt, & si opus sit, etiam per censuras ecclesiasticas compellent: non obstantibus priuilegiis, & consuetudinibus. In reliquis, ea, quæ de prædicationis munere sub eodem Paulo III. decreta fuerunt, suum robur obtineant.

1. VIde Henriq. *in sum. lib. 7. c. 28 §. 8.* Archiep. Bonon. *p. 2. pag. 33. cum seqq.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 8. verb. Prædicatio*, Quarant. *in summa Bullary, verb. prædicator.* Marc. Ant. Genuens. *in man. Pastorum, c. 32.* Fr. Leo. *in thesauro fori eccl. p. 1. c. 8. a princ.* Fr. Ludou. Miranda *in man. Prælat. tom. 1. q. 50. art. 1.* Aloys. Ricc. *in praxi aurea, resol. 190.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 20. n. 69. vers. tertium est, lib. 18. n. 118. cum seqq.* Armand. *in addit. ad recep. legum Nauarra, lib. 4. tit. 30. l. 3. de prædicatorib. S. Scriptura, n. 3. cum seq.* Puteol. *in dubys Regularib. verb. Prædicatores,* Hier. Roderic. *in compendio quæst. regul. res. 112.* Gauan. *in enchirid. Episcop. verb. concio sacra,* nouissimè Steph. VVeyms *ad const. 24. ex iure antiquo desumptas, & per Conc. Trid. innouatas, const. 5. pag. 40. cum seqq.* Trullench *in Decalog. l. 3. c. 1. dub. 4. n. 9. & 10.* metipsum *de offic. & potest. Episcopi, p. 3. alleg. 76. & de offic. & potest. Parochi, c. 14.* & suprà *sess. 5. de reform. c. 2.*

2 *α Prædicationis munus, quod Episcoporum præcipuum est.*] De hoc citantur Doctores suprà *sess. 5. de reform. c. 2.* Ex commissione tamen Sedis Apost. vel etiam ex proprio instituto posse idipsum Religiosis conuenire, tenet Hieronym. Roderic. *d. resol. 112. n. 1.* subdens proprium actum Fratr. Prædicatorum, & aliorum Religiosorum non esse prædicare, sed subuenire Episcopis in prædicationis ministerio, quibos non incumbit prædicare nisi ministerialiter, & citat Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 3. q. 31. art. 4. ad. 2. arg.* Stephan. Gratian. *discept. forens. c. 393. à n. 9.* ac alios.

3. Vnde posse Episcopum prædicar. in quacunq; Ecclesia, etiam Regulari suæ diœcesis, nec ab vllo posse prohiberi, tenet Gauan. *d. verb. concio sacra, n. 1* attestans sic fuisse decisum per S. Congreg. ☞ Episcop. & Regul. *sub die 17. January* 1584.

4. Episcopo prædicanti per se ipsum in sua Ecclesia si cùm ex proprio munere ad id teneatur, minimè licet, etiam prætextu paupertatis, prætēdere sibi præstari eleemosynam solitam dari Prædicatoribus electis ab Vniuersitate, ita refert decisum Gauant. *d. verb. concio sacra, n. 2.* Sel. *in se-* ☞ *lect. canon. c. 23. n. 18.* attestans sic fuisse resolutum *in Vestana 20. Marty* 1611.

5. Quando ipsemet Episcopus prædicat, silere debent alij Concionatores, illisq; poterit inhibere, vt eo tempore à prædicatione se abstineant, secundùm Sel. *d. c. 23. n. 19.* vbi refert ita fuisse ☞ decisum *in Bisuntina 2. Marty* 1619.

β In alys autem Ecclesiis per Parochos, &c.] Parochos si per se velint munus prædicationis obire, non debere impediri, refero decisum Ego ipse *de officio & potest. Parochi, c. 14. n. 5.* 6.

γ Siue ÿs impeditis per alios ab Episcopo.] Nullum igitur etiam à Parocho inuitatum prædicare posse sine licentia Episcopi declarauit Clemens VIII. teste Zypæ. *in analytica postremi iuris eccl. enarrat. lib. 3. tit. de Parochis, n. 3.* quem refero *d. c. 15. n. 8.* Et adeò ad Episcopum spectat hanc licentiam concedere, vt Abbates, qui non sunt nullius, non possint dare licentiam Regularibus concionandi in aliis quàm suorum Ordinum Ecclesiis, cùm hoc spectet ad Episcopum intra cuius diœcesis fines existunt. Ita à S. Congr. decisum fuisse refert Rota apud Tambur. *in fine tom. 3. de iure Abbatum decis. 45. 46. & 47.* vbi etiam latè fuit tractatum, an & quando Abbates dicantur nullius, vel esse in diœcesi? 7.

Debet enim Parochus licentiam concedere approbatis ab Ordinario prædicandi in sua Parochia vt asserit decisum Galet. *in margarita casuum conscient. verb. Parochus 3.* quem refero *de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 76. n. 25.* 8.

Parochum, seu Curatum posse dare licentiam viro docto, & noto etiam Regulari, vt bis, vel ter concionetur in sua Ecclesia sine Episcopi approbatione, resoluunt Nauarr. *in man. c. 25. n. 141.* Vgolin. *de officio Episcop. c. 42. §. 1. n. 3.* Hieron. Roder. *d. resol. 112. art. 4.* Ego ipse *d. c. 14. n. 8 in fine.* Berti Lucens. *in praxi crim. Regul. c. 34. de Visitat. Eccles. Parochialis n. 1. vers. Regulares.*

δ Impensis eorum, qui eas præstare vel tenentur, vel solent.] Prædicatoris electio pertinet ad Episcopum, & electo ab illo tenetur Vniuersitas eleemosynam dare, quam hactenus præstare consueuit. In Cathedrali verò si Episcopus prætendat communitatem quoque teneri præstare eleemosynam, ad ipsum incūbet onus probandi immemorabilem, Sel. *d. c. 23. n. 22.* vbi attestatur resolutum ☜ *in Sutrina 10. Martij 16.8. & 10. July* 1627. 10.

Prædicatori consuetas eleemosynas soluere tenetur Vniuersitas, nec illi licet eas ad certam paruam quantitatem reducere. Sel. *vbi supra,* attestans ita decisum *in Viterbien. ciuitatis Vetula de mense Septembris* 1620. ☜ 11.

Dum est dubiū quorum sumptu sit conducendus Cōcionator pro Quadragesima, debere Episcopū interim proprio sumptu conducere illum, referunt decisum Zerol. *in praxi Episcop. part. 1.* 12.

ter.

verb. prædicatio, §. 7. Aloys. Ricc. *in coll. dec. coll.* 1776. & *in praxi fori eccl. dec.* 546. *in* 1. *edit.* aliàs *resol.* 468. *in* 2. *edit.* Galet. *in margarita casuum conscient. verb. eleemosyna* 1. Vgol. *d. c.* 42. *in princ.*

13. *Saltem omnibus Dominicis*, &c.] Correctores ciuitatum facere posse etiã retinente vicario generali, vt saltem omnibus diebus Dominicis, & solemnib. festis populo prædicetur, tradunt Fr. Em. *q. reg. tom.* 2. *q.* 62. *art.* 19. Bobad. *in sua politica lib.* 2. *c.* 18. *n.* 194. *lit. K.* Hier. Roderic. *d. resol.* 112. *n.* 19. Ego ipse *d. alleg.* 76. *n.* 32.

14. *Tempore autem ieiuniorum*, &c.] Referri tantùm ad tempus Quadragesimæ, & Aduentus, non autem ad vigilias, in quibus illud prædicãdi præceptum non est, dicit decisum Arm. *in addit. ad recop. legum Nauarr. d. l.* 3. *de prædicatoribus S. Scripturæ, n.* 28. & 29. *vbi n.* 31. asserit etiam decisum per hoc decretum relinqui arbitrio Episcoporum an tempore Quadragesimæ, & Aduentus quotidie, vel tribus diebus in hebdomada, vel minus illis tribus diebus prædicetur, refero Ego ipse *d. alleg.* 76. *n.* 30. nouissimè Steph. VVeyms *ad constitutiones* 24. *ex antiquo iure desumptas, & per Conc. Trid. innouatas const.* 5 *n.* 15. *pag.* 48. dicit decretum hoc non esse intelligendum de omni tempore ieiunij, nec etiam de aduentu, cùm hodie Aduentus nõ dicatur propriè tempus ieiunij, sed dumtaxat de tempore ieiunij Quadragesimalis, eóq; fine admittendum non esse punctũ inter particulam *ieiuniorum*, & particulam *Quadragesimæ*, sed vtramque coniungendam absque distinctione, ita vt tempus Quadragesimæ intelligatur, quod est propriè tempus ieiuniorum, non etiam quodlibet aliud tempus ieiunij.

15. *Teneri vnumquemque parochia sua*, &c.] Pro audienda prædicatione teneri vnumquemq; Parochiæ suæ interesse, si id commodè fieri potest, per hoc decretum tradunt Zer. *d. verb. prædicatio*, § 4. Soar. *de Religione, to.* 1. *lib.* 2. *c.* 16. *n.* 6. Azor. *inst. mor. p.* 1. *lib.* 7. *c.* 3. *q.* 7. & *li.* 12. *c.* 2. *q.* 1. *ver. deinde*, Ego ipse *d. all.* 76. *n.* 34 *d. c.* 14. *n.* 11. Steph. VVeyms *de loco n.* 16. At diuersimodè omnes, hac de re agentes loquuntur, nam Fr. Em. *q. Reg. to.* 1. *q.* 43. *art.* 7. id intelligit quando in monasteriis non prædicatur. Azor. *d. lib.* 7. *c.* 3. *quæst.* 7. aliter de sacris Concionibus, vel de Euangelio, quod in diuino Missæ officio recitatur, vel cantatur, intelligit. P. Suar. *ad* 3. *p. D. Tho. disp.* 88. *sec.* 2. ita ait. Illa obligatio si in rigore sumatur, pro obligatione præcepti, non est absoluta, sed supposita commoditate (vt Concilium loquitur) & doctrinæ necessitate, sine qua præceptum affirmatiuum non solet obligare, quando lex ipsa tempus non determinat, &c. Verùm Theoph. *Pare. hor. p.* 1. *art.* 4. *cum seqq.* multis probare intendit, audire verbum Dei in Parochia præceptum esse, & id desumit ex verb. *teneri*, hîc posito, sed demum concludit quòd hodie vsus obseruat vt quisq; extra Parochiam suam concionem audire valeat. Addit idem Suar. *de Rel. t.* 1. *lib.* 2. *de dieb. festis c.* 16. *n.* 10. Conc. non loqui de obligatione, quæ descendat ex præcepto Ecclesiæ, sed ex lege charitatis, qua quis tenetur habere curam animæ suæ, non solùm adhibendo media simpliciter necessaria, sed etiam vtilia, quale sæpe est concionem audire, & ita illa obligatio non pertinet ad præceptum aliquod Ecclesiæ.

16. Et Parochum admonere debere populum vt diebus Dominicis, & festis maioribus frequentet suas Parochias, excommunicandum tamen non esse si monitio non paruerit, testatur decisum Armend. *d. l.* 3. *de prædicatorib. S. Scripturæ, n.* 35. quem refero *d. c.* 14 *n.* 12. Steph. VVeyms *d. loco n.* 16. & 21. quorum meminit Theophyl. *Paroch. p.* 2. *art.* 17. Ego ipse *d. tract. de Parocho, p.* 1. *c.* 14. *n.* 12.

Nec etiam Ordinarium posse mulctis, & pœnia cogere populum ire ad audiendam sacram Concionem, & Missam in Ecclesia Parochiali, referunt decisum Zer. *p.* 2. *verb. Parochia p. mihi* 82. Hier. Roder. *in comp. q. Reg. res.* 112. *n.* 11. *in fine.* Steph. VVeyms *d. const.* 5. *in fine.* 17.

Nullus autem secularis, siue Regular. &c.] Vide Henr. *in sum. lib* 7. *c.* 28. §. 8. Zerol. *d. verb. prædicatio*, §. 3. Fr. Emm. *q. regul. tom.* 3. *q.* 32. *art.* 5. Aloys. Ricc. *in dec. curiæ Archiep. Neapol. decis.* 219. *n.* 5. *p.* 2. Fr. Ludou. Miranda *in man. Prælat. tom.* 1. *q.* 50. *art.* 3. *concl.* 1. vbi de intellectu. 18.

Regulares non possunt adhortationes ad populum etiam in Ecclesiis suorum Ordinum habere, non petita priùs benedictione ab Abbate, vel eo contradicente quatenus sit nullius, & iurisdictionem quasi Episcopal. habeat. Verùm si Regulares contrafecerint, non ab Abbate, sed à suis superioribus Regularibus sunt puniendi, ita Sel. *d. c.* 23. *num.* 27. attestans sic fuisse decisum *in nullius prouincia Rauennat.* 15. *Septembris* 1629. 19.

Contradicente Episcopo.] Quamuis in hoc c. solùm nominetur Episc. non autem alij prælati, tamen possunt Ordinarij, quo tempore concionandi licentiam dabunt Regularibus, exigere ab illis fidei professionem, si ita ipsis expedire videbitur; ita Sel. *loco proxime citato*, referens quoque decisum *in d. nullius prouincia Rauennaten.* 20.

Prædicare præsumat.] Regulares absq; licentia Episcopi prædicantes in Ecclesiis, quæ suorum Ordinum non sunt, à suis superioribus Regularibus non verò ab Episcop. puniendos esse, referunt decisum Portel. *in dub. reg. verb. Prædicatores, n.* 1. Hier. Roder. *d. res.* 112. *n.* 3. 21.

Sed nouissimè Gregorius XV. *in sua Const.* incip. *Inscrutabili sub dat. Nonis February* 1622. contrarium statuit his verbis, *Ac demum habeat Episcopus tanquam dictæ Sedis delegatus auctoritatem coercendi ac puniendi quoscunque exemptos tam seculares, quàm Regulares, qui in alienis Eccles. quæ suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentia, & in Eccl. suis, aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, prædicare præsumpserit.*

Posse Episc. interdicere Regulari, ne prædicet virtute huius decreti, etiam non reddita causa, resoluunt, decisúmque referunt Franc. Leo *in thesauro fori eccl. p.* 1. *c.* 8. *n.* 9. Pias. *in praxi Episc. p.* 2. *c.* 3. *n.* 41. *vers. si item*, Ego ipse *d. all.* 76. *n.* 28. 22.

S. D. N. Vrbanus VIII. per suas litt. in forma Breuis directas Eminentissimo D meo Cardinali de Sandoual. Episcopo Gienn. *sub dat.* 30. *Janu.* 1629. hac de re ita rescripsit, *Ad hac quod in eisdem præinsertis litt. dicitur, Regulares non posse verbum Dei Prædicare sine Episcopi licentia, id locum sibi vendicare in iis tantum Eccl. quæ sui Ordinis non sunt, cum in aliis Ecclesiis sui Ordinis sufficiat Episc. benedictio petita, licèt non obtenta, ita tamen vt si Episcopus non modo benedictionem simpliciter non concesserit, verùm etiam Regul. prohibuerit quominus prædicet, tunc ille contradicente in sui quidem Ord. Eccl. liceat illis prædicare, quemadmodum S. Trid. Conc. decret. salubriter est cautum. Quod si Reg. siue in confessionibus audiendis, siue in prædicãdo aduersus ea, quæ superius declarauimus, quoquomodo deliquerit, in vim earundem* 23.

preinsertarum litterarum ab Episcopo Gienn. coërceri, & puniri possint etiã censuris ecclesiasticis, &c.

24. λ *Idem etiam saltem Dominicis*, &c.] Vide Archiep. Bonon. *p. 2. sub tit. de doctrina Christiana pag. 9. cum seqq.* Zerol. *in praxi Episc. p. 1. verb. doctrina Christiana*, Petr. de Ledesma *in sum. p. 1. ad finem, in tract. de la doctrina Christiana*. Ludou. Beia *respons. casuum conscien. p. 3. casu 27. vers. tandem*, Posseuin. *de officio Curati cap. 4. de doctrina Christiana*, Fusc. *de visitat. lib. 1. c. 4. n. 17. & lib. 2. c. 3. n. 12.* Aloys. Ric. *in decis. Curia Archiep. Neapolit. p. 1. decis. 22. n. 2. in fine*, in qua decisione refert fuisse suspensum ab officio suæ curę quendam Parochum per sex menses, eo quòd rudimenta Fidei suos Parochianos non docebat. met-ipsum *de officio & potestate Episcopi, p. 3. all. 76. n. 37. cum seqq. & de officio & potestate Parochi, c. 15.* Ad huius præclari instituti maiorem obseruationem emanauit constitutio Pij V. incip. *Ex debito pastoralis officij, sub die 6. Octob. 1572.* quam refert Piasec. *in praxi Episc. p. 2. c. 3. n. 19.* & Ego ipse *d. c. 15. n. 8.*

25. Absoluendum non esse illum, qui vel ob negligentiam, vel ob verecundiam Pater noster, Aue Maria, Credo, & decem præcepta addiscere non curat, resoluit Lud. Beia *loco proximè citato*, subdens quòd postquã sic ignorans pro viribus elaborat, vt hæc memorię tradat, & nec verbũ vnum retinere potest, dummodo tamen credat singulos articulos quando sibi proponuntur à ministris Ecclesiæ, & sciat de illis, ac de præceptis Decalogi respondere quando interrogatur, & deprecetur Deum, intendẽs saltem virtualiter ad ea, quæ in oratione Pater noster continentur, absolui tũc poterit; si enim articulorum fidei, diuinorúmque præceptorum, & orationis Dominicæ substantiam rudis intelligat, satis est, etiamsi verba non percipiat, vt ex Lop. Emm. Sà, & Valent. tradit. Andr. Victorel. *in notis ad Possevin. de officio curati c. 4. vers. si articulorum*, & resoluunt Azor. *inst. moral. p. 1. lib. 8. c. 7. quæst. 5.* Filliuc. *in q. moral. tom. 2. tr. 22. c. 2. n. 37.* Sanch. *in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. c. 3. num. 19.* Bonacina *de legib. disp. 3. q. 6. puncto 2. n. 14.* Soar. *de fide, disp. 13. sect. 5. n. 8.* Ego ipse *d. c. 15. n. 5.* Trullench *in expos. Decalogi lib. 1. c. 1. dub. 4.*

Ordinarium nõ posse mulctis, & pœnis, etiam in casu notabilis negligentiæ, aut contumaciæ, cogere pueros ad discẽdam doctrinam Christianam, etiamsi hoc fieri noluerint in oppidis, villis, & aliis locis extra ciuitatem, refert decisum Zerol. *d. verb. Doctrina Christiana §. 3.* subdens Conc. in præsenti, ibi, *etiam per censuras ecclesiasticas compellent*. loqui de compulsione illorum, quorum interest eam docere, & non de compulsione puerorum, seu parentũ ipsorum. Sed verum esse dicere his nostris temporibus (prout in Hispania vsu receptum est) posse Præsulem censuris compellere subditos, vt doctrinam Christianam discant, & Parochos, vt eam doceant, aduertunt Perez *ad l. 1. vers. aliud etiam, tit. 1. lib. 1. ord. pag. 19.* Fr. Em. *in sum. to. 1. c. 88. n. 3.* Camp. *in diuers. iuris Canon. rub. 15. c. 14. n. 8.* Aloys. Ricc. *in decis. Curiæ Archiep. Neapol. p. 4. dec. 300.* Ego ipse *d. all. 76. n. 38.* & me citato *illo loco* Homob. de Bonis *de examine ecclesi. tract. 11. c. 12. quæs. 27. resol. 2. quæstionis*. Villalob. *in sum. tom. 2. tract. 1. diffic. 4. n. 6.* Filliuc. *in quæst. moral. tract. 22. c. 2. n. 54.* Trullench. *in exposit. Decalogi lib. 1. cap. 1. dub. 3. n. 22. in fine, & dub. 4. n. 8. & 9.* 26.

Causæ criminales grauiores contra Episcopos à solo Papa cognoscantur, & terminentur; aliquando tamen causæ disquisitionem Metropolitanis committit, qui solum facti instructionem facient, & ad Sanctissimum mittent; minores criminales cognoscantur à solo Concilio Prouinciali.

Caput V.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Causæ graues, & grauiores quæ dicantur.*
3. *Causa hæresis in Episcopo reseruatur Papæ.*
4. *Episcopi hæretici non possunt ab Inquisitoribus fidei puniri.*
5. *Papa solum potest deponere Episcopos.*
6. *Suffraganeus Episcopus titularis, qui obtinet dignitatem in Cathedrali, subest cum alijs Canonicis visitationi sui Episcopi.*
7. *Causæ ciuiles, & criminales minores Episcoporum in Conc. tantùm Prouinciali cognosci & terminari possunt.*
8. *Conc. Prouinciale nõ potest formare processum in causis criminalib. grauioribus contra Episc.*

CAusæ criminales [a] α *grauiores* contra Episcopos, β *etiam hæresis*, quod absit, quæ depositione, aut priuatione dignæ sunt, γ *ab ipso tantùm summo Romano Pontifice* cognoscantur, & terminentur. Quòd si eiusmodi causa, quæ necessariò extra Romanam Curiam sit committenda: nemini prorsus ea committatur, nisi Metropolitanis, aut Episcopis à Beatissimo Papa eligendis. Hæc verò commissio & specialis sit, & manu ipsius sanctissimi Pontificis signata, nec vnquam plus bis tribuat, quàm vt solam facti instructionem sumant, processúmque conficiant, quem statim ad Romanum Pontificem transmittant: [b] reseruata eidem Sanctissimo sententia definitiua. Cætera aliàs sub fel. rec. Iul. III. super his decreta, necnon & constitutio sub Innocentio III. in Concilio generali, quæ incipit, Qualiter & quando: quam sancta Synodus in præsenti innouat, ab omnibus obseruetur. δ *Minores verò* criminales causæ Episcoporum in Concilio tantùm prouinciali cognoscantur, & terminentur, vel à deputandis per Concilium prouinciale.

a Vide Cõc. Sardic. c. 3. c. ad abolendã, &c. excõmunicamus §. damnati vero, de hæret. &c. quo iure, 8. dist.

b supra sess. 13. de refor. cap. 6. 7. & 8. ext. de accus. c. 2. Lateran. c. 8. & Decr. lib. 5. tit. 1. c. 24.

1. VIde Archiep. Bononien. *p. 4. pag. 268. cum seq.* Nau. *cons. 1. in antiq.* aliàs *cõs. 2. in nouis, de foro comp.* Sayr. *in flor. ib. decis. sub illo tit. dec. 1.* Henriq. *in sum. lib. 13. c. 55. §. 2.* Salzed. ad Bern. *in pract. c. 124. lit. A*, Sbroz. *de officio vicarij lib. 2. q. 59. n. 1. & 2.* Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib. 5.*

lib. 1. q. 10. n. 40. Stephan. Gratian. *discept. forens. c. 169. n. 15.* Vgol. *de officio Episcop. c. 2. §. 2. n. 4. vers. vndecimo,* Galganet. *de iure publico lib. 3. tit. 10. à n. 5.* Aloys. Ricc. *in decis. Curia Archiepisc. Neapolit. p. 4. decis. 142. & in praxi rerum fori Eccles. p. 4. resol. 490. cum seqq.* Nouat. *in singul. Canon. concl. 90.* nouissimè Steph. VVeyms *ad constitutiones 24. ex iure antiquo desumptas, & per Conc. Trid. innouatas const. 20. pag. 231. cum seqq.* vbi dicit innouari *c. qualiter & quando, de acc.* per decretum Concilij in præsenti, & vnum ac alterum multipliciter declarat Anguian. *de legib. lib. 2. controu. 26. n. 20.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 112.* Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 41. n. 5.* vbi dicit hoc decretum intelligendum esse de Episcopis residentibus, qui etiam ex causa atrocissima hæresis, aut læsæ maiestatis minimè citari possunt ad personaliter comparendum per quoscunque iudicea ordinarios, vel delegatos, etiam S.R.E. Cardinales nisi expressa ac speciali commissione manu Papæ signata, quod etiam tradit Erasm. à Cochier *de iurisd. ord. in exemptos p. 1. q. 41.*

2. *α Grauiores,*] Quæ autem dicantur causæ grauea & grauiores, vide Læli. Iordan. *in tr. de Episc. oper. causis maioribus, & rerum capitalium ad Papam deferendis c. 1. &* a. Menoch. *de arbit. casu 266.*

3. *β Etiam heresis.*] Causam hæresis in Episcopo reseruari Papæ per hunc. text. tenent Penia *in direct. Inquisit. p. 3. commento 77.* Fr. Emm. *q. reg. to. 1. q. 81. art. 1. vers. aduertendum tamen.* Et procedere, quamuis Episcopus sit titularis, obseruat Molin. *de iust. tr. 5. disp. 28. num. 19.* & Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha *de Confessoribus sollicitantibus mulieres in Confessione q. 12. num. 7. in princ.* Ioan. Sanci. *in select. disp. 28. n. 19.* Trull. *in Decalog. lib. 1. c. 3. dub. 18. n. 78.*

4. Episcopos hæreticos non posse ab Inquisitoribus Fidei puniri tradunt Nau. *cons. 1. n. 5. de foro comp.* Villadieg. *de heret. q. 7. n. 15.* Simanch. *de cathol. cap. 25. n. 7.* Locat. *in opere iudic. verb. Episcopus,* Roias *sing. 55. n. 2.* Penia *d. p. 3. commento 76.* Henriq. *d. § 2. littera P.* Mol. *d. disp. 28. n. 19.* Farin. *de heresi q. 186. num. 113.* Ego ipse *d. alleg. 112. n. 14.* Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha *d. q. 12. n. 6.* vbi *n. 11.* id ipsum procedere asserit in Episcopis electis & confirmatis, licèt nondum consecratis, per ea quæ Mol. *d. disp. 28. n. 19.* Sanch. *de matr. lib. 8. disp. 2. n. 11.* Ioan. San. *d. disp. 28. n. 35.* Trull. *d. dub. 18. n. 78.*

5. *γ Ab ipso tamen Romano Pont. &c.*] Posse solum Papam deponere Episcopos asserit Gonz. *dicta gloss. 41. n. 21.* quem refero Ego ipse *de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 50. n. 11.*

6. Suffraganeum Episcopum titularem, qui obtinet Præposituram in Cathedrali, subesse cum aliis Canonicis visitationi sui Episcopi, resoluit Sel. *in select. canon. c. 29. n. 3.* attestans sic fuisse decisum *in Florentina 24. Iulij 1632.*

7. *δ Minores verò, &c.*] Ciuiles, vel criminales minores Episcoporum causas in Concilio tantùm Prouinciali cognosci, & terminari posse, vel à deputatis per illud, vt resoluit Steph. VVeyms *d. loco n. 7.* & decisum refert Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarr. lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcop. n. 80.* vbi etiam dicit prædictas minores causas criminales posse in Conciliis Prouincialibus tractari, non existentibus duodecim Episcopis, quia prædicta Concilia ex minori numero Episcoporum vt plurimum constant, refero Ego ipse *d. all. 112. n. 15.* & me non citato in illo loco transcripserunt Nouat. *in singul. Canon. concl. 90. n. 5. & q. forens. q. 37. n. 9. & seq. tom. 1.* Aloys. Ricc. *in praxi p. 4. resol. 492.*

8. Vnde Concilium Prouinciale non posse formare processum in causis criminalibus grauioribus contra Episcopum ad effectum transmittendi illum ad Sanctissimum, refert decisum Aloys. Ricc. *in d. praxi p. 4. resol. 491. & in dec. Curia Archiepisc. Neapolit. p. 4. dec. 142. n. 5.*

De Dispensatione irregularitatum & absolutione casuum ab Episcopo faciendis.

CAPVT VI.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Episcopi subditos habentes etiam electi & confirmati, quamuis non consecrati, dispensant vigore huius decreti.*
3. *Episcopi illarum regionum, in quibus Concil. Trid. adhuc receptum non est, non possunt vti facultate concessa in hoc decreto.*
4. *Capitulum Sede vacante habent facultatē dispensandi & absoluēdi concessā Episc. in hoc c.*
5. *Archiepiscopus dum actu visitat habet facultatem dispensandi & absoluendi concessam Episcopis in hoc decreto.*
6. *Archiepiscopus in actu visitationis dispensare potest cum ipsismet Episcopis suffraganeis.*
7. *Abbates & alij Prælati inferiores habentes iurisdictionem ordinariam etiam nullius diœcesis non gaudent facultate absoluendi, & dispensandi in hoc c. concessa.*
8. *Superiores etiam Conuentuales Religionum exemptarum erga Religiosos sibi subditos gaudent facultate dispensandi & absoluendi in hoc c. Episcopis concessa.*
9. *Dispensare quis valeat cum Episc. si eueniat casus, vt ipsemet incidat in aliquod delictorum super quibus potest cū sibi subditis dispensare.*
   Dispensare potest Episcopus. ibid.
10. *In irregularitate, qua contrahitur ex reiteratione Baptismi occulta.*
11. *In irregularitate contracta ab eo, qui duos sacros Ordines, vel Acolytatum cum Subdiaconatu eodem die suscepit.*
12. *In irregularitate occulta proueniente ab administratione in Ordinibus malè susceptis.*
13. *In irregularitate, quam quis contraxit exercendo Ordines, quos non habebat.*
14. *In suspensione & irregularitate contracta ab eo, qui ante legitimam ætatem Ordines suscepit.*
15. *In suspensione contracta ab eo, qui Ordines suscepit dum vinculo censuræ obstrictus esset.*
16. *In suspensione contracta coniugato suscipiente Ordinem sacrum.*
17. *In suspensione contracta ab eo, qui furtiuè Ordines suscepit.*
18. *Dispensare potest Episcopus in suspensione occulta, quam quis contraxit recipiendo Ordines sine litteris dimissoriis.*

19. Et in suspensione à diuinis, quam incurrunt Religiosi admittentes fœminas si sit occulta.

20. Et cum eo qui per saltum promotus ad Ordines celebrauit.

21. Et cum eo, qui Ordines minores suscepit ab Episcopo, qui renunciauit Episcopatui.

22. Et cum simoniaco occulto.

23. Absoluere à censuris incursis propter ingressum ad monasterium Monialium non potest Episcopus si delictum sit occultum.

24. Episcopus non potest vigore huius decreti dispensare super irregularitate aliunde quam ex delicto proueniente.

25. Occultum delictum quod dicatur.

26. Occultum in hoc proposito dicitur quod non est notorium apud omnes etiam si possit probari per aliquos testes.

27. Episcopus potest dispensare etiam si actus sit materialiter publicus, non verò formaliter in quantum delictum.

28. Occultum delictum dicitur quod alicubi, vbi scilicet commissum est, publicum sit, at in eo loco, in quo absolutio petitur, sit occultum.

29. Episcopus potest dispensare in irregularitate proueniente ab excommunicato celebrante quando excommunicatio est occulta, licèt celebratio sit manifesta.

30. Homicidium voluntarium in hoc decreto dicitur, quod est illicitum contra quintum præceptum Decalogi, intentum, & volitum in se.

31. Dispensare potest Episc. in irregularitate prouenière ex homicidio volũtario, licito tamẽ.

32. Dispensare potest Episcopus cum homicida occulto, qui cum aliter euadere non posset, aggressorem occidit.

33. Dispensare potest Episcopus in irregularitate ex homicidio casuali proueniente.

34. Dispensare potest Episcopus cum eo qui hominem occidit non intendens occidere.

35. Dispensare potest Episcopus cum mandante baculo vul verari, eo expresso ne occideretur, si mandatarius percusserit, & occiderit.

36. Dispensare potest Episc. cum irregulari facto ex mutilatione membri etiam voluntaria.

37. Dispensare non potest Episcopus in irregularitate, vel suspensione proueniente ex delicto ad forum contentiosum deducto.

38. Nisi sit finitum iudicium per sententiam absolutoriam.

39. Etiam si medijs deprauatis obtinuerit absolutionem ab inlecto crimine.

40. Dispensare non potest Episcopus si delictum deductum sit ad forum contentiosum, & iam finito iudicio punitum.

41. Delictum quando dicatur deductum ad forum contentiosum.

42. Casus occulti qui sint.

43. Subditi qui dicantur ad hunc effectum.

44. Episcopus exercere potest dispensandi potestatem in irregularibus, & suspensionibus erga subditos suos extra diœcesim.

45. Episcopi an possint committere alijs potestatem dispensandi & absoluendi sibi concessam in hoc cap.

46. Vicarius generalis Episcopi non potest exercere hanc potestatem dispensandi & absoluendi Episcopo concessam in hoc cap. sine speciali commissione.

47. Forum conscientiæ pro foro sacramentali Pœnitentiæ.

48. Episcopi possunt, & non eorum vicarij, absoluere in foro conscientiæ ab hæresi occulta imposita salutari pœnitentia.

49. Hæretici occulti per accidens in excommunicationem, & alias censuras, seu pœnas per Eccles. aduersùs hæreticos latas incidunt.

50. Hæretici purè mentales possunt absolui à quolibet Confessario.

51. Hæretici omnino occulti, & purè mentales excommunicationem non incurrunt.

52. Facultas concessa Episcopis per hoc decretum absoluendi ab hæresi occulta, & non deducta ad forum contẽtiosum est eisdem adempta per processum Bullæ in Cœna Domini.

53. Episcopi hodie in vim huius decreti non possunt absoluere hæreticos occultos in foro cõscientiæ etiã vigore Bull. Cruciatæ, aut Iubilæi.

54. Potestas dispensandi in irregularitate ex occulta hæresi proueniente censetur adempta Episcopis per Bullam in Cœna Domini.

55. Vicarij Episcoporum non possunt absoluere in foro conscientiæ ab hæresi occulta.

56. Vicario competunt quæ Ordinario conceduntur nisi excludatur.

a Vide sess. 14. c. 7. cap. miror. &c. contumaces 10. dist. c. erga 1. q. 1. c. at si clerici. de iud. &c nu per. de sent. excom.

b De quibus sub Alexandro in Conc. Lateranen. p. 14. const. eius.

LIceat α *Episcopis* ª β *in irregularitatibus omnibus*, & suspensionibus, γ *ex delicto* δ *occulto* prouenientibus, excepta ea quæ oritur ε *ex homicidio voluntario*, & exceptis alijs deductis ζ *ad forum contentiosum* dispensare, η *& in quibuscumque casibus occultis*, ᵇ etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, delinquentes, θ *quoscumque sibi subditos in diœcesi sua* per seipsos κ *aut Vicarium, ad id specialiter* deputandum, λ *in foro conscientiæ* gratias absoluere, imposita pœnitentia salutari. μ *Idem & in hæresis crimine* in eodem foro conscientiæ, eis tantùm, ν *non eorum Vicarijs*, sit permissum.

1. Vide Nau. *cons. 15. de sent. excomm. in antiq.* aliàs *cons. 11. de priuil. in nouis*, Henriq. *in sum. lib. 7. c. 13. §. 2. litt. V. & lib. 14. c. 18. cum seq.* Iac. de Graff. *in aureis dec. p. 1. lib. 4. c. 27. à n. 28. & to. 2. consiliorum sub tit. de homic. cons. 2. n. 14. cum seqq.* Vgol. *de irregul. c. 33. §. 1. cum seqq. & c. 16. & de officio Episcopi c. 57. §. 2. cum seq.* Soar. *tom. 5. de censur. disp. 7.* Sayr. *in simili tract. lib. 7. c. 7. & in floribus dec. sub tit. de sentent. excomm. dec. 16.* Fernan *in examine Theologiæ moralis p. 3. c. 9. §. 16. n. 7. & 8.* Sanch. *de matrim. lib. 2. disput. 37. n... cum seqq. & disput. 40. n. 17. & lib. 3. disput. 23. num. 12. & lib. 8. disp. 2. a num. 10.* & latè *in præcepta Decalogi lib. 2. c. 11.* Mar. Alter. *de censur. tom. 2 disp. 8. de suspens. cap. 3.* Bonac. *eod. tract. disp. 7. q. 5* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 5. à n. 1. & lib. 10. tract. 2. tit. 3. à n. 91.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. & censur. to. 2. disp. 18. dub. 14.* Nicol Garc. *de benefic. p. 7. c. 11. n. 12. cum seqq. & part. 11. cap. 10. n. 112. cum seqq.* Ioan. Valer. *de different. inter vtrumque forum verb. irregularitas, differ. 7.* Arm. *in addit. ad recop. legum Nauarr. lib. 1 tit. 18. l. 7. de irreg. n. 6. cum seqq.* Non. *in singul. Canon. concl. 2. & 3.* Fagund. *in quinque Ecclesiæ præcepta præc. 2. l. 8. c. 8. n. 23. cum seqq.* Maur. de Alzed. *in praxi Episc. p. 2. c. 6. de dispens. irregul. per tot.* Portel *in dubiis Regularibus verb. dispensare num. 8. cum seqq.*

Villalob.

Villalob. p. 1. summ. tract. 21. difficult. 9. Hier. Roderic. in compendio q. regul. resol. 52. n. 13. cum seqq. Philibert. Marchin. de Sacrament. Ordinis tr. 1. p. 9. per tot. latè Ioan. Angel. Boss. de triplici Iubilæi priuilegio sect. 1. casu 10. §. 1. cum seqq. Trull. in expos. Bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 7. c. 2. dub. 6. & in Decalog. lib. 1. c. 3. dub. 4. D. Felician. de Vega Archiepisc. Mexican. ad cap. at si clerici §. de adulterijs n. 150. cum seqq. de iudic. latè Steph. Daluin. de potest. Episc. & Abbatum c. 26. & seq. Barth. à S. Fausto de Iubil. extraord. lib. 4. q. 105. cum seq. metipsum de officio & potest. Episcopi p. 2. all. 39. & 40. ex quo loci me non citato multa transcripsit Aloys. Ricc. in decis. Curiæ Archiep. Neapolit. p. 4. decis. 117. vbi est inserta quædam allegatio Nouarij Iurisconsulti Lucani.

2. a Episcopus.] Subditos habentibus, etiam electis, & confirmatis, quamuis non consecratis, vt per Cened. ad Sextum collect. 4. n. 3. Soar. tom. 5. disp. 41 sect. 2. num. 7. Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 2. num. 11. Gutier. eod. tr. cap. 49. à num. 16. Mar. Alter. d. tom. 2. disp. 8. de suspens. cap. 3. vers. tertio notandum; Aloys. Ricc. in praxi aurea res. 136 Alzed. d. p. 2. c. 6. n. 39. Filliuc. tom. 1. tract. 20. c. 10. n. 270. Floron. de casibus reseru. p. 1. c. 4. §. 7. n. 9. Bossi. d. sect. 1. casu 10. n. 201. Trull. in exposit. Decalogi lib. 1. cap. 3. dub. 4. n. 2. & in Decalogum lib. 1. cap. 3. dub. 4. num. 2.

3. Episcopos illarum regionum, in quibus Concilium Trid. adhuc receptum non est, non posse vti facultate concessa in hoc cap. referunt decisum Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Eccl. dec. 532. in 1. edit. alias res. 445. n. 3. in 2. edit. Garc. d. p. 7. c. 11. n. 23. Arm. d. l. 7. de irregul. n. 11. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. c. 11. n. 2. Mar. Alter. d. c. 3. concl. 4. vers primò animaduertendum est, Alzed. d. c. 6. n. 29. Bonac. d. disput. 7. quæst. 5. puncto 1. n. 2. Vgol. de officio Episcopi cap. 57. § 2. ad fin. Filliuc. d. tract. 20. cap. 10. n. 269. Gauant. d. verb. absolutio n. 6. Bossi. d casu 10. n. 202. Steph. Daloin. de potest. Episc. c. 26. num. 19. in princ. Trull. loco proximè citato, Ego ipse d. alleg. 39. num. 3.

4. Capitulum Sede vacante habere facultatem dispensandi & absoluendi concessam Episcopis in hoc cap. resoluunt Henr. in sum. lib. 6. cap. 16. §. 1. & lib. 14. c. 20. §. 1. Soar. tom. 4. de pœnitent. disp. 30. sect 2. num. 4. Cened. d. collect. 4. num. 3. Fr. Emm. quest. regular. tom. 1. quæst. 61. art. 9. Ludou. Beia responsi. casuum conscient. p. 4. casu 37. vers. tandem nullus, Sayr. in clau. Regia lib. 6. c. 11. n. 84. Aloys. Ricc. in coll. dec. p. 3. coll. 721. vers. tertiò dubitatur, & in praxi rerum fori Eccl. dec. 533. in 1. edit. aliàs resolut. 466. in 2. edit. & in praxi aurea resol. 118. n. 5. Piasec. in praxi Episc. part. 2. c. 1. num. 16. pag. 106. Sanch. de matrimon. lib. 8. disput. 2. n. 10. Garc. d. p. 7. c. 11. num. 21. & p. 5. cap. 7. num. 41. Nouar. d. conclus. 2. num. 3. Duar. in Bullam Cœnæ lib. 3. §. 2. quæst. 11. num. 16. & 17. Floron. de casibus reseruat. p. 1. c. 4. §. 7. n. 9. Gauant. in man. Episc. verb. Capitulum Sede vacante n. 48. Diana mor. resol. p. 4. tract. 4. res. 211. vers. notandum est, Boss. d casu 10. n. 207. Marcel. Vulpe in praxi iud. fori Eccl. c 44. num. 9. nouissimè D. Felician. de Vega Archiep. Mexican. ad c. at si clerici §. de adulterijs n. 52. de iud. Steph. Daluin. d. tr. de potest. Episc. c. 27. n. 1. Ego ipse d. alleg. 39. n. 16. Sel. in select. canon. c. 49. n. 3. vbi asserit olim de hoc fuisse multum dubitatum, & sub die 20. Iunij 1602. fuisse conclusum Pontificem esse consulendum.

Contra Mar. Alter. d. c. 3. vers. ex eodem, & Bonacin. de censur. disp. 7. quæst. 5. puncto 1. num. 6. Trull. in Decalog. lib. 1. c. 3. dub. 4. num. 2. in fine, existimantes Capitulum Sede vacante non succedere Episcopis in facultate, quæ illis competit vigore huius decreti.

Archiepiscopum dum actu visitat diœceses suffraganeorum in eis facultatem dispensandi & absoluendi concessam Episcopis in hoc decreto habere erga subditos suorum suffraganeorum, tradunt Henr. in sum. lib. 14. c. 18. §. 3. Soar. to. 4. de pœnit. disp. 3. sect. 2. n. 8. Sayr. in claui Regia, lib. 6 c. 11. n. 79. Auila de censur. p. 2. cap. 7. disp. 1. dub. 10. concl. 3. & p. 7. disp. 10. dub. 6. notab. 2. circa primam concl. Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 2. cap. 11. n. 6. & lib. 4. c. 38. n. 13. & 14. Bonac. de censur. disp. 1. quæst. 3. punct. 2. n. 7. vers. tertiò, Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. iurisdictio differ. 4. n. 1. Alxedo d. p. 2. c. 6. n. 40. Marchio. d. tract. 1. p. 9. diffic. 1. num. 8. Bossi. dict. casu 10. num. 215. Trullench. in Decalog. lib. 1. cap. 3. dub. 4. n. 4. Ego ipse d. alleg. 39. num. 19. 5.

Et non solùm in ipso actu visitationis dispensare posse cum subditis Episcoporum suffraganeorum, sed etiam cum ipsismet Episcopis suffraganeis, contra Soar. resoluunt Henr. d. c. 18. n. 4. Auila p. 7. disp. 6. sect. 5. dub. 5. Bon. de cens. disput. 7. quæst. 5. puncto 1. n. 2. in fine. Bossi. d. casu 10. num. 216. vbi n. 217. subdit quòd immo quocunque tempore, & sic extra visitationem poterit Archiepiscopus vti dicta facultate dispensandi & absoluendi circa suos Episcopos suffraganeos, sicut potest circa subditos suæ propriæ diœcesis, & citat post alios Sayr. d. c. 11. n. 79. Floron. de casibus reseru. p. 1. c. 4. §. 7. n. 14. Trull. d. dub. 4. n. 4. 6.

Abbates, & alios Prælatos inferiores habentes iurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem etiam nullius diœcesis, non comprehendi in hoc decreto, ac proinde minimè gaudere facultate dispensandi & absoluendi in hoc c. concessa, tenent Arag. 2. 2. q. 88. art. 12. col. 7. concl. 4. Fr. Em. in summ. tom. 2. c. 10. n. 6. Cened. d. collect. 4. n. 5. Tolet. in instruct. confess. lib. 5. c. 83. num. 5. ad fin. Soar. tom. 4. de pœnitent. disp. 30. sect. 2. num. 6. & t. 5. de censur. disp. 41. sect. 2. n. 7. Petr. de Ledesm. in sum. tom. 2. tr. 1. c. 6. post concl. 2. diffic. 1. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Eccl. dec. 532. n. 2. in 1. edit. aliàs resol. 555. in 2. edit. Mar. Alter. d c. 3. vers. sed hic, Bonac. d. disp. 7. q. 5. punct. 1. n. 6. & referunt decisum Garc. d. p. 7. c. 11. n. 13. & 17. Armend. d. l. 7. de irregularit. num. 9. & 10. Nouar. d. concl. 2. n. 4. Gauant. verb. absolutio n. 5. & verb. censura n. 2. Campan. d. rub. 7. c. 5. n. 5. Stephan. Daluio. d. cap. 27. n. 3. Ego ipse d. alleg. 39. n. 17. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 441. n. 21. vbi etiam quid data consuetudine immemoriali. 7.

Contra Henriq. in sum. lib. 6. c. 16. §. 1. Fr. Emman. q. reg. tom. 1. 24. art. 13. & 17. & quæst. 61. art. 9. Flores de Mena var. lib. 3. q. 24. n. 18. Sayr. in claui Regia, lib. 6. cap. 11. n. 83. in fine, Auila de censur. p. 7. disp 10. dub. 10. Sanc. in præcepta Decalogi, t. 1. lib. 2. c. 11. n. 5. Duard. in Bullam Cœnæ Domini, lib. 3. §. 2. quæst. 8. num. 55. Monet. de commutat. vltimar. volunt. c. 5. n. 455. Fr. Sigism. à Bononia de elect. dub. 51. n. 8. Portel. verb. prælat. potestas ad absoluendum n. 30. Steph. Daluio. d. c. 27. num. 2. Pharon. de tract. 1. sect. 18. c. 34. cum sequentibus Castr. Palao de pœnis hæretic. tract. 4. disput. 4.

disp.4.num.4. Trull. *d.lib.1.cap.3.dub.4.num.3.* Bossi. *d.casu* 10.*n.*111.existimantes facultatem, quam habent Episcopi ex priuilegio huius decreti, competere etiam aliis Prælatis habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem.

8. Superiores etiam Conuentuales Regionum exemptarum erga Religiosos sibi subditos hanc potestatem à Concilio in præsenti Episcopis concessam habere facultate ipsis ad hoc data Pio V.*const.sua,*incip.*Romanus,sub dat.*21.*Iul.*1571. tenent Henriq. *d.lib.6.c.16.§.8.& lib.7.cap.25.§.2.& lib.14.c.vltim.§.5.ad fin.* Fr.Emm.*quæst. regul.tom.1.q.61.art.9.* Piasec. *in praxi Episcop. part.2.c.3.n.52.in princ.* Ioan.de Cruce *de statu Relig.lib.1.c.6.dub.*16. Sayr. *de censur.lib.7.c.7.num.*23. Molin. *de inst.tract.3.disp.61.n.4.& 5.& disp.70.in fine,* Iacob. de Graff. *t.2.consil.sub tit.de homicid.consil.2.n.23.cum seqq.* Sanch. *de matrim.lib.8.disp.2.num.*83.*& in præcept.Decalogi,tom.1.lib.2.cap.11.n.7.* Coriolan. *de casibus reseruatis,part.1.sect.1.art.22.n.6.& art.23.n.4.* Ioan. Valer. *de different. inter vtrumque forum,verb.Regul.different.6.vers.denique.* Nou.*d.conclus.2.num.*6.Bartholom.de Vecchis *d.disp.9.dub* 18.*ex n.4.* Hier. Roderic. *d.resol.52.n.*23. Bart. à S. Fausto *in thesauro Relig.lib.3.q.*125. Portel. *in dub.Regul.verb.Prælati n.*36. Anton. Diana *moral.resol.part.4.tract.4.res.211.in fine,* Marchin.*d.diffic.1.n.9.* Bossi. *d.casu* 10.*n.*220.*cum seqq.*Trullench.*d.dub.4.n.5.* Ego ipse *d.alleg.39.n* 18.

Contra Soar. *tom.5.disp.4.sect.2.* Petr de Ledesma *in summ.tom.2.tract.1.cap.6.post concl.20.diffic.3.*Valer.Reginald.*d.n.29.vers. quintum est* Garc.*d.c.11.n.13.&* 20.Arnoend.*d.lib.7.de irregul.n.*10.Lezana *c.11.n.6.*existimantes Prælatos Regulares facultate in hoc decreto concessa erga suos subditos Regulares vti non posse.

9. Quis autem valeat cum Episcopo dispensare si occurrat casus vt ipsemet incidat in aliquod delictorum, super quibus potest cum sibi subditis dispensare iuxta formam huius decreti? Posse tunc alteri committere vices suas vt secum dispenset, & ad se absoluendum proprium suum Confessarium deputare, cum eadem auctoritate, quam ipse habet ex hoc decreto in sibi subditos, tenent Maiol.*de irreg.lib.2.c.2.n.12.vers.est autem,& lib.5.c.51.n.7.*Soar.*to.5.de cens.disp.41.sect.2.n.9.*Henriq.*in sum.lib.14.de irreg.c.18.§.3.*Pias.*in praxi Episc.p.2.c.1.n.17.pag.*107.Armend.*d.lib.7.de irreg.n.*12.Aloys.Ricc. *in praxi rerum fori Eccl.dec.*518.*in 1.edit.*aliàs *resol.*445.*n.2.in 2.edit.* Garc.*d.p.11.c.10.n.*139.vbi intelligit, quamuis sit extra diœcesim, Bellet.*disquisit. clerical.part.1.tit.de discipl.cler.§.1.n.*54.Sanch. *de matrim.lib.8.disp.3.num.3.& in præcepta Decalogi,lib.2.cap.11.n.*11.Ioan.Valer.*de different. inter vtrumque forum, verb. iurisdictio differ.9.num.*12.Filliuc.*tom.1.tract.20 c.10.n.*271. Floron. *de casibus reseru.part.1.cap.4.§.7.n.*14. Gauantin. *man. Episc.verb.absol.n.7.* Duar. *in Bull. Cœna lib.3 §.2.quæst.11.n.*29.Fr.Ludou.à Cruce *in exposit.Bullæ Cruc.disp.1.c.6.dub.18. n.1.in fine,* Alzed. *de precell.Episcop.dignit part.1.cap.5.num.*123.*& c.6.n.*68.Bossi.*d.sect.1.casu* 10.*num.*188.Ego ipse *d.alleg.39.num.*15.

Contra Mat. Alter. *d.cap.3.conclus.4.vers.tertiò quæri potest,* existimantem non posse Episcopum secum dispensare.

10. 8 *In irregularitatibus omnibus,*&c.] Posse Episcopum in vim huius decreti dispensare in irregularitate, quæ contrahitur ex reiteratione Baptismi occulta, tenent Tolet. *in instruct. Sacerd, lib.1.c.70.* Auil.*de cens.p.7.disp.7.q.3.punct.3.n.9.* Filliuc. *in q. moralibus, tr.20.c.6.quæs.5.* Alzed. *d p.2.c.6.n.*53.Ego ipse *d.alleg.39.n.*36.& me citato *in illo loco* Homobon. de Bonis *de examine Ecclesiast.tract.12.c.3. quæs.8.in resol.1.quæstionis,* etiamsi incurratur ab aliquo publice baptizante, dummodo nesciatur an qui baptizatur fuerit antea baptizatus. Sayr. *d.lib.7.c.10.n.*16. Auila *d.dub.6.* Sanch. *de matrim. lib.2.disp.37.num.*11.

In irregularitate contracta ab eo, qui duos sacros Ordines, vel Acolytatum cum Subdiaconatu eodem die suscepit dispensare posse Episcopum quando delictum est occultum, tenent Henr. *d. lib.14.c.6.§.5.* Auila *p.7.disp.9.sect.1.dub.4.ad fin.* Sayr.*d.lib.7.c.10.n.*36.Bonac.*dicta disp.7.q.3.punct.4.n.4.*Vgol.*de irregul.c.39.§.1.n.31.& de offic. Episcopi,c.57.§.2.n.4.vers.quartò,*Ego ipse *d.alleg.39.n.*37. 11.

In irregularitate occulta proueniente ab administratione in Ordinib. malè susceptis posse etiam Episcopum dispensare, resoluunt Maiol. *de irregul.lib.1.c.30.n.9.in fine,*Campan.*in diuers.iuris canon.rub.7.c.5.n.2.* Ego ipse *d.alleg.39.n.*41 attestantes hoc verum esse si Episcopus non fuerit quoque scienter particeps eiusdem culpæ. 12.

In irregularitate, quam quis contraxit exercendo Ordines, quos non habebat, vt exerceat susceptos, ac alios suscipiat, posse Episcopum dispensare, modò delictum sit occultum, tradunt Vgol.*d.c.57.§.3.n.1.vers.si etiam* Bonac. *de cens. disp.7 q.3.punct.6.n.*10.Ego ipse *d.alleg.39.n.*43. Alzed.*d p.2.c.6.n.*54. 13.

In suspensione & irregularitate contracta ab eo, qui ante legitimam ætatem Ordines suscepit, posse Episcopum dispensare si iam ad legitimam ætatem peruenerit, & delictum sit occultum, refert decisum Garc. *de benef.p.2.c.5.n.*51. 14.

In suspensione contracta ab eo, qui Ordines suscepit, dum vinculo censuræ obstrictus esset, posse Episcopum dispensare modò delictum sit occultum, resoluit Bonac. *de suspens.omnibus in p.disp.3.q.1.punct.6.n.7.* aduertens *ibidem,* si delictum sit publicum, absolutionem istius suspensionis respectu clerici secularis reseruatam esse Papæ, siue ista suspensio contracta fuerit scienter, siue ignoranter ignorantia crassa, supina, vel affectata, & citat text expressum *in c.cum illorum, de sentent.excomm.& ibi in collect.n.*3.citaui Salzed. ad Bernard. *in pract.c.*13.qui meminit huius decreti. 15.

In suspensione contracta à coniugato suscipiente Ordinem sacrum posse Episcopum dispensare dum crimen est occultum, per hoc decretum sustinet Bonac. *de suspensionibus omnibus in particulari, disp.3.q.1.puncto 7.n.*12. subdens non propterea posse taliter dispensatum durante matrimonio ministrare in sacris Ordinibus, quia licèt ablata sit suspensio, & irregularitas contracta ob suspensionem sacrorum Ordinum tempore matrimonij, non tamen ablata fuit dispositio sacrorum Canonum prohibentium coniugato sacrorum Ordinum suspensionem, & consequenter illorum. 16.

In suspensione contracta ab eo, qui furtiuè, id est, nesciente Episcopo, neque probante, neque examinante Ordines suscepit, si occulta sit, posse Episcopum dispensare, tradunt Henriq.*d.lib.14.cap.6.§.5.*Soar.*d.disp.42.sect.3.num.5.* Ægid.de 17.

Coniuck

Coninck *tom.2. disp.18. dub.5. n.43.* Bonac. *d. punct.4.n.5.* Vgol.*d.tr.de officio Episcopi, c.57.§.2.n.4.vers.quarto*, Ego ipse *d.alleg.39.n.38.*

18. In suspensione, quam quis contraxit, recipiendo Ordines sine literis dimissoriis, si sit occulta, posse Episcopum dispensare dicit Bonac. *de Sacrament. disp.8.q. vnica puncto 4.n.25.* Ego ipse *d.alleg.39.n.39.*

19. In suspensione à Diuinis, quam incurrunt Religiosi admittentes fœminas, si sit occulta virtute huius decreti dispensare posse Episcopum, tenet Sanch.*in præcepta Decalogi, tom.2.lib.6.c.17.n.41.in princip.*

20. Dispensare posse Episcopum cum eo, qui per saltum promotus ad Ordines celebrauit, vbi delictum fuerit occultum, asserit Vgol. *d.cap.57.§.2.n.4.vers.tertio*, quem refero Ego ipse *d.alleg.39.num.40.*

21. Et cum eo, qui ordines minores suscepit ab Episcopo, qui renunciauit Episcopatui, vel dignitati, aut à censura irretito, schismatico, hæretico deposito, vel degradato, dummodo delictum sit occultum, Vgolin.*d.c.57.§.2.n.4.vers.quinto*, Ego ipse *d.alleg.22.n.42.*

22. Et cum simoniaco occulto posse etiam Episcopum dispensare, non tamen illum rehabilitare ad beneficia imposterum obtinenda, nec ad ea retinenda, quæ per simoniam occultam obtinuit referunt decisum Soar.*de Relig.to.1.tr.3. lib. 4. cap.61.num.11.* Lessi.*de iustit, lib.2.c.35.n.140.* Garc. *de benef.part.8.cap.1.num.74.* Armend. *in addit.ad recop.legum Nauarr.lib.1.tit.18.l.7.de irregul.n.15.& 16.* Ego ipse *d.alleg.39.num.44.* Alzed. *in praxi Episc. p.2.c.6.n.41.* Chapeauil. *de casibus reseru.c.22.quæst.3.* Marchin.*d.tract.1.part.9.c.3.n.2.* Gauant. *in man. Episcopor. verb. censura n.6.* Bossi.*d.casu 10.§.5.n.152.* D. Felician. de Vega *ad c. at si clerici §. de adulterijs n.160.de iudic.* Contra Camp.*in diuers. iuris canon.rub.11.cap.27.n.66.*

23. Non posse tamen Episcopum absoluere à censuris incursis propter ingressum ad monasterium Monialium, etiamsi delictum sit occultum, referunt decisum per constit. Pij V. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles.dec.648.in 3.edit.* aliàs *res.544.n.5.in 2.edit.* Garc.*de benef.p.11.c.10.n.122.* Arm. *d.l.7.de irreg.n.21.* Alzedo *c.6.n.22.* Ego ipse *d.alleg.39.n.45.* Iacob. de Graff.*de casibus reseru.c.5.post.n.6.* Chapeauil. *eod.tr.c.14.quæst.2.* Gauant.*in man. Episcop.verb.absolutio n.15.* March. *d.p.9.c.3.n.3.* Quamuis contrarium, immo posse Episcopum virtute huius Decreti absoluere à censura incursa ob violationem clausuræ ob malum finem etiam occultam, existimauerint Alzed. *d. p.2.c.6.n.23.& 22.* Bossi. *tract. de Iubilæo sect.1.casu 10.§.5.n.154.p.54.* Antonin. Diana *res.moral.p.1.tr.16.resol.33.* Bonac. *de clausura q.1.puncto 5.n.1.*

24. λ *Ex dicto.*] Ergo non poterit Episcopus vigore huius decreti dispensare super irregularitate aliunde quàm ex delicto prouenientes, neque super illegitimitate, licèt occulta sit, de quo Nau. *man.c.27 num.194.& 201.* Ægid. Coninck *de Sacrament. to.2. disp.18. dub.14. n.111.* Arrojo *de Sacrament.c.de irregul.num.10.* quos refert & sequitur Alzedo *d.c.6.num.30.* vbi *n.41.* hinc infert illum non posse filios spurios, aut bastardos legitimare. Laymann.*in sum. Theolog.mor.lib.2.tract.20.part.1.c.5.n.2.* Hurtado *de cens.disp.2.de irregul.diffic.20.n.63.* Turrian.*de.censur.lib.9.disp.71.num.2.* Diana *moral.resol.part.4.tract.1.miscel. resol.21.& p.4.tr.2.resol.64.* Suar. Sayr. Filliuc. Bonac. in Valer. Reginald. & alij per meccitati *de iure Eccles.vniuers lib.1.c.11.n.156.* quia talis irregularitas non prouenit ex delicto, sed ex defectu. Sed contra eos tenent plures quos sequutus fui *d.c.11.n.156.* quibus addo Præpos.*in 3.p.Thom. q.5.de irregul. dub.16.n.131.* Laur.de Peirinis *tom.2.de Relig.Prælato quæst.2.c.5.§.9.num.143.*

25. δ *Occulto.*] Occultum in præsenti materia secundùm terminos iuris esse regulandum, & propriè dici quod non potest probari, asserunt Iac. de Graff.*tom.2.consil.sub tit.de homicid.consil.2.n.20.* Nicol.Garc.*de benefic.p.7.c.11.num.46.& seq.* Armend.*d.l.7.de irregul.num.25.*

26. Sed occultum, ad hoc vt possit Episcopus dispensare virtute huius decreti, illud esse quod non est notorium apud omnes, etiamsi possit probari per aliquos testes, sufficit enim non esse diuulgatum, & quòd possit aliqua tergiuersatione celari tenent magis communiter Doctores, vt per Nau. *in man.c.27.n.254.in fine, vers.vndecimo*, Sorb.*in comp. Mendicant.in res. materia absolutionis, p.48.* Ant.Roch.*de visit. verb. occultum*, Tolet. *in instr. sacerd.lib.1. c.89.n.5.* Viuald. *in candel.aureo tit.de irreg.n.115.* Vega *in sum. p.1. c.49.casu 16.* Lal. Zech.*de casibus Episcopo reseruatis, casu vltim.n.1.& casu 1.de irregul.circa fin.* Fr.Emm. *q.regul tom.1.quæst.24.art.11.* Gutier. *canon.lib.1.c.1.* Emm.Sà *in aphorism.verb. Episcopus num.35.& verb.manifestum, n.5.* Zerol. *in praxi Episcop.part.2. verb.irregul.§.1.* Piasec. *in simili praxi p.1.c.1.n.56.pag.62.* Soar.*tom.4.de pœnitent.disp.3. sect.2.n.2.& tom.5.de cens.disp.41.sect.2.n.6.* Azor.*inst.mor.p.1.lib.8.c.10.q.9.* Sayr. *de censur.lib.4.cap.17.n.21.& lib.7. c.13. num.12.* Mar.Alter.*in eodem tract.tom.2.disp.8.de suspens.c.3.vers.secundo notandum*, Auila *in simili tr.p.2.c.7.disp.1.dub.12.concl.2. & p.7. disp.10. dub.6.* Molin. *de iustit. tract.3. disp.79. num.8. vers.secundò*, Paul. Comitol.*respons.moral. lib.6. q.44.num.2.* Vgolin. *de officio Episcopi c.57.n.5.* Aloys.Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. dec.523. in 1.edit. & resol.450.in 2 edit.* Sanch. *de matr. lib.2.disp.37.n.11.& lib.8.disp.34.num.55.& in præcepta Decalogi to.1.lib. 2.c.19.n.19.cum seqq.* Valer.Reginald.*in praxi fori pœnit. lib.30.tr.2. n.30* Bonac. *de censur. disp.1.quæst.3. puncto 2. n.1.vers.quartò*, idem Aloys.Ricc. *in decis.Curiæ Archiep.Neapol.p.4.decis.117.* Fr.Sigism. à Bononia *de elect.dub.71.à n.7.* Fr. Barthol. de Vechis *in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum Nouit.disp.9.dub.16.n.5.* Hier.Roder.*d.resolut.52.n.23.* Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta præc.2. lib.8. c.8. n.23.* Alzedo *in praxi Episcop.p.2.cap.6.n.12.* Floron. *de casibus reseruat.part.1.c.4.§.21.num.2.* Gauant. *in man. Episcopor. verb.absolutio n.11.* Campan.*d.rub.7.cap.5.n.7.* Duard.*in Bull.Cœnæ lib.2.§.2.q.11.n.4.& 5.* eleganter Stephan.Daluin.*de potest.Episc.c.26.n.3.cum seqq.* Marchin. *d.p.9.diffic.2.* Bossi. *de triplici Iubilæi priuileg. sect.1.casu 10.§.3.r.26.* Marcel.Vulpe *in praxi iudic.fori Eccles.c.44.n.10.* D.Felician. de Vega *ad d.§.de adulterijs ex n.152.* Ego ipse *d.alleg.39.à n.20.*

27. Episcopum posse dispensare etiamsi actus sit materialiter publicus, non verò formaliter in quantum delictum, quia adhuc occultum dicitur, tenent Emm.Sà *d.verb. Episcopus num.35.* Fr.Emman.*in summ.tom.1.c.176.n.3.* Henriq.*d.lib.14.cap.20.§.4.* Sayr.*de cens.lib.7.c.13.n.13.* Vgolin.

in

*in simili tract.tab.1. c.13.§.7. sub num.*4. Bonac. *eod.tract.disp.7.quæst.5.puncto* 1.*n.4.vers.dixi in prouenientib.* Sanch.*d.lib.*8.*disp.*34.*n.*56.Piasec. *d.p.*1.*c.*1.*sub tit.de dispens.n.*56.*f.*61. Aloys.Ric. *in praxi rer.fori Eccl.res* 450.*n.*5.*in* 2.*edit.* Galet. *in margarita casuum conscient.verb. delictum vlt.* Campan.*in diuers.iuris canon.rub.*7.*c.*5.*n.* 3. Fr. Sigism.à Bononia *de elect.dub.*71.*n.*8.Fagundez *d.c.*8.*n.*25.& 29 Fr.Barthol. de Vecchis *d.disp.* 9.*dub.*15.*n.*4. Trullench.*d.c* 2.*dub.*7.*n.*3.

28. Vnde si in loco ita distanti publicum,& notum sit aliquod delictum vt spes non subsit fore,vt ad illum locum deferatur occultum ibi,vbi absolutio petitur dici ac proinde Episcopi facultati in hoc decreto concessæ subiici,resoluunt Auila *de censur. p* 2.*c.*7.*disp.*1. *dub.*11.*concl.*3. Sanch. *d. lib.*2.*c.*11.*n.*20. Duard. *in Bullam Cœnæ Domini lib.*3.§ 2 *q.*11.*n.*10. Fagundez *d.c.*8.*n.*28.

Contra Nauar.*cons.*43.*de temporibus ordinat. in nouis,* Sayr. *in florib.decis. sub eod.tit.decis.*64. Soar. *tom.*4.*de pœnit.disp.*30.*sect.*2.*n.*2. Sanctarel. *de hæresi c.*5. *dub.*6. *n.*26. existimantes non dici occultum delictum quod alicubi, vbi scilicet commissum est,publicum fit,at in eo loco,in quo absolutio petitur,sit occultum.

29. Episcopum posse dispensare in irregularitate prouenienté ab excómunicato celebrante,quando excommunicatio est occulta, licèt celebratio sit manifesta,tradunt Nau.*cons.*2.*sub tit.de clerico non ordin minist.in vtraque edit.* Læl.Zech. *d. casu vlt.n.*1.*vers. ✝ quod,pag.*248.Piasec.*in praxi Epis.p.*1.*c.*1.*n.*56.*pag.*62. Fr.Ludou.Miranda *in man.Prælat.tom.*2.*q.*8.*art.*14.*concl.*2.Ego ipse *d.alleg.*39.*n.*27.me citato *in illo loco* Homobon. de Bonis *de examin. Eccl.tract.*12. *c.*3.*quæst.*13. *resol.*3.*in fine.*Marchin.*d.tract.*1.*p.*9.*diffic.*2.*n.*4. *cum seqq.*Boss. *d.casu* 10.§. 3.*n.*33. Contra additionator. ad dictum consilium Nauar.

30. *Ex homicidio voluntario.*] Homicidium voluntarium in hoc decreto dici,quod est illicitum contra quintum præceptum Decalogi,intentum, & volitum in se, asserunt Nauarr.*in man.c.*27.*n.* 240.Cou. *in clem.si furiosus p.*2.*in initio.*& § 1. *n.*2.Ludou.Lop. *in instruct.conscient.tom.*2.*p.*2. *c.*28.*in princ.*Vega *in speculo Curator.c.*12.*n.*325. Fr.Emman.*in sum.tom.*2.*c.*279.*cum seqq.*& *quæst. regul.tom.*1.*q.*24.*art.*9. Anton.Roch. *de visitat. verb.homicidio voluntario,*Vgolin. *de irreg.c.* 33. Soar.*tom.*5.*de censur.disp.*44.*sect.*1. & *disp.*45. *sect.*2.Sayr.*in simili tract.lib.*7.*c.*7.*n.*5.*cum seqq.* Auil. *eod.tract.p.*7. *disp.*3.*dub.*7.& *disp.*6.*sect.* 1. *dub.*1.Vasq.1.2.*disp.*10.*n.*39.Molin *de iust.tr.*3. *disp.*33.& 39.Fr.Ludou.Miranda *in man.Prælat. tom.*2.*q.*8.*art.*9.*conclus.vnica,*Bonac.*de contract. disp.*2.*quæst.vlt.puncto* 2.*n.*1.Aloys Ricc.*in praxi rerum fori Eccles.decis.*519.*in* 1.*edit.* aliàs *res.* 446.*in* 2.*edit.*Campan. *in diuers.iuris canon.rub.* 11.*c.*23.*n.*137. Hieron.Roderic. *d.res.*52.*n.*24. nouissimè Fr.M.Francisc.de Arauxo *in* 1. 2.*S.Th. tom.*1.*q.*76.*art.*4.*dub.*4.*n.*13.*p.*408. Ego ipse *d. alleg.*39.*n.*46.*cum seqq.*

31. Vnde in irregularitate proueniente ex homicidio voluntario,licito tamen,vel auctoritate legitima,& iusta de causa facto,posse Episcopum dispensare, tenent Couarr. *in clem. si furiosus p.*1. §.3.*n.*7.*in fine,* Nauar.*d.c.*27.*n.* 240.*vers.quartò,* & *in rub.de iudic.n.*109. *vers.tertio,cum seq.* Fr. Emman. *quæst.regul.tom.*1.*q* 24.*art.*1.& *in sum. tom.*3.*c.*223.*n.*1.& 2.vbi se corrigit de opposito quod priùs senserat *in ead.summ.tom.*1.*c.*174.& *tom.*2.*q.*105. *art.*2. Maiol. *de irregul.lib.*5.*c.*48. §.6.Medin.*in sum.p.*1.*c.*12.§.12.Viuald. *in cand. aureo* §.2. *tit.de irregular.quoad Fratres, n.*326. & 327.Bañes 2. 2.*q.*40.*art.*2.*dub.*4. Campan.*d. rub.*11.*c.*23.*n.*138. Hieron.Roderic. *d.resol.*52. *in retract.n.*59. & *resol.*81.*n.*3. Ioan. de la Cruz *in direct.p.*2.*de irregul.dub.*9. *concl.*1. Nouar. *de iur. nouo Pont. concl.*81. *n.*3. Polanch. *in direct. Conf. tract. de irregul.reg.*3. Marchin. *d.tract.*1. *p.*9.*c.*2.Ego ipse *d.alleg.*39.*n.*47.

Contra Nauarr. mihi visum sibi contrarium *cons.*34.*in antiq.*alias *cons.*39.*in nouis,de homicid.* Sayr. *in floribus decis.sub illo tit.decis.*31.Henriq. *d.lib.*14.*c.*9.§.3.& *c.*19.§.4. *in commento litt.K.* Vgolin. *de irregul.c.*33.§.1.*n.*1. & *c.*44.§.2.*n.*4. & *c.*62.§.2.*n.*5. Vega *in summa p.*1.*c.*56. *casu* 6. & *c.*127.*casu* 27.& *p.*2.*c.*15.*casu* 4. & *in speculo Curatorum c.*11.*n.*287.& *c.*12. *n.*323. Iacob. de Graff. *in aureis decis.p.*1. *lib.*1.*c.*13. *num.*38. Molin. *de iustit.tract.* 3. *disp.*79. *n.*8.*vers.quartò,* Zerol. *in praxi Episcop.part.*1.*verb.irregularitas* §.8.Gutier. *canonic.lib.*2.*cap.*6.*num.*170. Franc. Leo *in thesauro fori Eccles.part.*2.*cap.*8.*num.*32. Garc. *de benefic.part.*7.*c.*11.*n.*40. Homobon.de Bonis *de examine Eccl.tr.*12. *c.*3. *quæ.*13. *res.*2. *in fine,*Alzed.*in praxi Episcop.p.*2.*c.*6.*n.*46.Hurtado *de censur.disp.*2. *de irregul. diffic.*20. *n.*56. Gauant. *in enchirid. Episcop. verb. irregularitas n.*105. Filliuc. *tom.*1. *tract.*19.*c.*10. *n.* 28. existimantes Episcopum non posse in homicidio voluntario iusto dispensare.

Hinc etiam posse Episcopum dispensare cum homicida occulto, qui cùm aliter euadere non posset, aggressorem occidit, licèt non in totum seruata moderatione inculpatæ,nam etsi homicidium voluntarium sit,quia tamen per se non est, nec ex delicto proficiscitur, homicidium voluntarium dici non debet,resoluunt Nauarr. *d.c.*27. *n.*239. Henriq. *d.lib.*14.*c.*10.§.2 Valent. *tom.*4. *disp.*7.*q.*19.*punct.*3.§.5.Bañes *in* 2. 2.*q.*64.*art.*8. *vers.ad secundum.*Fr.Emman. *in sum.tom.*1.*c.*175. *n.*1. Vega *p.*2.*c.*15. *casu* 23.*vers.nota,* Molin. *d. disp.*79.*n.*8.& 11.Sayr.*de censur.lib.*7.*c.*7.*n.*22. Auila *eod.tract.p.*7.*disp.*7.*sect.*5. *dub.*5. Tartaret. *in* 4.*sent.dist.*25.*q.*1.*col.*7. Ægid.de Coninck *de Sacrament.disp.*18.*dub.*9.*n.*88.& 90.Vgolin. *de irregul.c.*33.*n.*4.& *de officio Episcopi c.*57.§.2. *n.*4.& 6. Alzed. *d p.*2.*c.*6.*n.*13. Gutier. *Canon. lib.*1.*c.*65.*n.*13 Paul.Comit. *respons.moral.lib.*6. *q.*54.*n.*3.Marchin.*d.tract.*1.*p.*9.*diffic.*3.*n.*4.Ego ipse *d.alleg.*39.*à n.*53. 32.

In irregularitate ex homicidio casuali proueniente posse Episcopum dispensare, modò delictum sit occultum, resoluit Fr.Ludou. Miranda *in man. Prælat.tom.*2. *q.*8. *art.*13. *concl.*2. & 3. quem refero Ego ipse *d.alleg.*39.*n.*48. Marchin. *d.p.*9. *diffic.*3.*n.*9.Alzed.*d.p.*2.*c.*6.*n.*6. 33.

Veluti si quis aliquem hominem occiderit non intendens occidere,cum hoc enim posse Episcopum dispensare firmauit Nauarr. *d.c.*27. *n.*240. & *cons.*27.*de homicid.in vtraque edit.*Henriq. *d. l.*14.*c.*19.§.1 *in commento littera E* Aloys. Ricc. *in praxi fori Eccl.decis.*521.*in* 1.*edit.*alias *resol.* 448.*n.*2.& 3.*in* 2.*edit.*Bona.*de cens.disp.*7.*quæst.* 4.*punct.vlt.n.*7.Ego ipse *d.alleg.*39.*n.*50. 34.

Aut vbi is,qui mandauit baculo vulnerari,eo expresso ne occideretur, si armis percusserit, & occiderit mãdatarius,cum mandante posse Episcopum dispensare,eo quòd hoc decretũ Concil. requirat homicidium per industriam,per insidias & ex proposito,resoluũt Gar.*d.c.*12 *n.*44.Aloys. Ric.*in praxi rerum fori Eccl.decis* 519.*in* 1 *edit.* 35.

alias

aliàs *res.* 446. *in* 2. *edit.* & *in praxi aurea res.* 407. & *in dec. Curia Arch. Neap.* p. 4. *dec.* 117. Ego ipse *d. alleg.* 39. *n.* 52. *prope fin.* Idem dicendum de eo, qui mandauit seruo, vt alterum percuteret, sed caueret ne occideret, sequuto homicidio, Henr. *d. c.* 19. §. 3. *in comment. lit. E,* & *c.* 14. §. 2. Bonac. *d. punct. vlt. n.* 8. Alzed. *d. c.* 6. *n.* 4. Ego ipse *d. alleg.* 39. *n.* 51. Marchio. *d. tr.* 1. *p.* 9. *diffic.* 3. *n.* 4.

36. Cum irregulari facto ex mutilatione membri etiam voluntaria, si est occulta, posse Episcopum dispensare tradunt Nau. *d. c.* 27. *n.* 194. Henr. *in sum. lib.* 13. *c.* 57. §. 1. *lit. H,* & *lib.* 14. *c.* 19 §. 1. *lit. L.* Fr. Emm. *q. reg. t.* 1. *q.* 24. *art.* 10. & *in addit. ad Bullam Cruciate,* §. 13. *n.* 6. Cardin. Tolet. *in instruct. Sacerd. lib.* 1. *c.* 88, *vers.* 6. & *c.* 89. *num.* 3. Marc. Ant. Genuens. *in pract. Archiepisc. Neap. c.* 66. *n.* 9. *in vltima impress.* Soar. *tom.* 5. *de censur. disp.* 44. *sect.* 2. *n.* 4. & *sect.* 4. *n.* 35. Molin. *de iust. tom.* 4. *disp.* 79. *sub n.* 8. Valer. Regioald. *in praxi fori pœnit. lib.* 30. *tr.* 2. *n.* 91. Pias. *in praxi Episc. p.* 1. *c.* 1. *n.* 57. Mauric. Alzed. *in simili praxi p.* 2. *c.* 6. *n.* 2. Ægid. de Coninck *de Sacrament. tom.* 2. *disp.* 18. *dub.* 8. Ludou. Miranda *d. quæst.* 8. *art.* 11. Emman. Sà *in aphorism. verb. irregularitas in fine,* Auila *de cens. p.* 7. *disp.* 6. *sect.* 5. *dub.* 4. Bonac. *in simili tract. disp.* 7. *q.* 4. *punct. vlt. n.* 11. Didac. de Arrajo *de Sacramentis, c. de irregularit. num.* 10. Aloys. Ricc. *in d. praxi resol.* 447. *n.* 4. Nouar. *post decisionem* 117. *Aloys. Riccij. in vers. quoad* 2. *p.* 4. Fr. Batt. de Vecchis *in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum Nouit. disp.* 9. *dub.* 7. Port. *in dubiis reg. verb. dispensare, n.* 7. & 9. Vill. 1. *p. sum. tract.* 21. *diffic.* 9. *n.* 16. Hier. Roderic. *in compendio quæst. regul. res.* 52. *n.* 26. Ego ipse *d. alleg.* 39. *n.* 49. me citato in *illo loco* Homobon. de Bonis *de examine eccles. tr.* 12. *c.* 3. *q.* 10. *resol.* 5. *pag.* 438. Filliuc. *tom.* 1. *tract.* 20. *c.* 2. *n.* 53. Hurtad. *de censur. disp.* 2. *de irregul. diffic.* 20. *n.* 66. Diana *moral. resol. p.* 4. *tr.* 2. *resol.* 71. Marchin. *d. tract.* 1. *p.* 9. *diffic.* 3. *n.* 7. & decisum referunt. Armend. *d. l.* 7. *de irreg. n.* 14. Garc. *d. p.* 7. *c.* 11. *num.* 30. *cum seqq.* Campan. *d. rubr.* 11. *c.* 23. *n.* 143.

Contra Franc. Leon. *in thesauro fori Eccl. p.* 2. *c.* 8. *art.* 89. Sanch. *in precepta Decalogi to.* 1. *lib.* 2. *c.* 20. *n.* 40. & alios existimantes non posse Episc. dispensare in irregularitate proueniente ex voluntaria membri mutilatione, quamuis occulta.

37. ¶ *Ad forum contentiosum,* &c.] Episcop. dispensare non posse in irregularitate, vel suspensione proueniente est delicto ad forum contentiosum deducto, tenent, Viuald. *in candel. aureo, tit. de excomm. n.* 42. Iacob. de Graff. *in aureis dec. p.* 1. *lib.* 1. *c.* 13. *n.* 42. & *tom.* 2. *consil. sub tit. de homicid. consil.* 20. *n.* 20. Henriq. *d. lib.* 14. *c.* 17. §. 2. *in commento lit. H.* Fr. Emm. *in summ. tom.* 1. *c.* 167. *n.* 4. & *tom.* 3. *c.* 1. *n.* 10. Vega etiam *in sum. p.* 2. *c.* 15. *casu* 2. Soar. *tom.* 5. *de censuris, disput.* 41. *sect.* 2. *n.* 6. Sayr. *eodem tract. lib.* 7. *c.* 7. *num.* 12. Auila *in simili tract. p.* 7. *disput.* 1. *dub.* 11. *conclus.* 3. Mar. Alter. *d. cap.* 3. *vers. postulabit,* Campan. *d. rubr.* 11. *cap.* 23. *num.* 144. Mari. Antonin. *variarum resol. lib.* 3. *resolut.* 16. *sub n.* 21. *versic. nec obstat,* Molin. *de iustit. tract.* 3. *disp.* 79. *n.* 8. *vers.* 2. & 3. Sanch. *de matrimonio lib.* 2. *disp.* 37. *n.* 12. & *lib.* 8. *disp.* 34. *num.* 57. & *in precepta Decalogi tomo* 1. *lib.* 2. *cap.* 11. *num.* 21. Bonacin. *de censuris disput.* 1. *quæst.* 3. *puncto* 1. *n.* 2. & *disp.* 7. *quæst.* 5. *puncto* 1. *num.* 4. *vers. dixi excepto,* Fr. Sigism. à Bononia *de electiou. dub.* 71. *num.* 9. Didac. de Arrojo *d. cap. d. cap. de irregul. n.* 10. Stephan. Gratian. *discept. forens. tom.* 5. *c.* 837. *num.* 12. Nouar. *in singul. ca-* Barbos. Collect. in Concil. Trid.

noniс. concl. 2. *n.* 16. *in fino,* Fr. Batthol. de Vecchis *d. disp.* 9. *dub.* 16. *num.* 5. Mauric. Alzed. *d. p.* 2. *c.* 6. *n.* 10.

At finito illo iudicio contentioso per sententiam absolutoriam, licere eidem Præsuli dispensare quia adhuc manet occultum, & non potest dici deductum cum effectu ax quo probatum non fuit, resoluunt plures ex Doctorib. proximè citatis, & præcipuè Viuald. *d. n.* 42. Iac. de Graff. *d. c.* 13. *n.* 44. Soar. *d. n.* 6. Molin. *de iust. tract.* 3. *disp.* 79. *n.* 8. *vers.* 2. & 3. Auil. *d. p.* 7. *disp.* 1. *dub.* 11. *concl.* 3. Sanch. *de matr. lib* 8. *disp.* 34. *n.* 57. Fr. Batthol. de Vecchis *d. dub.* 16. *n.* 7. Maur. Alzed. *d. p.* 2. *c.* 6. *n.* 11. Nou. *d. concl.* 2. *n.* 16. *in fine,* Boss. *d.* §. 3. *n.* 40. Trullench. *d. dub.* 4. *n.* 9. 38.

Etiamsi medius deprauatis obtinuerit absolutionem ab iniecto crimine, quia adhuc dispensare Episcopum tenent Henriq. *d. lib.* 14. *c.* 20. §. 4. Soar. *d. sect.* 2. *n.* 6. Sayr. *d. c.* 7. *n.* 12. Sanch. *de matr. lib.* 2. *disp.* 37. *n.* 12. *in fine,* & *lib* 8. *disp.* 34. *n.* 57. Fr. Sigism. à Bononia *d. dub.* 71. *n.* 11. Fr. Batthol. de Vecchis *d. dub.* 16. *n.* 7. *in fine,* Camp. *rubr.* 7. *c.* 5. *n.* 8. & *rubr.* 11. *c.* 23. *n.* 144. vbi etiam tenet quòd si iudicium non fuerit sententia finitum, eo quòd accusator per annum tacuerit; potest ab Episcopo elapso anno dispensari, refero Ego ipse *d. alleg.* 39. *n.* 33. & hoc idem, saltem si post aliquod tempus constiterit actorem in probatione non progredi, tradit idem Fr. Batthol. de Vecchis *d. dub.* 16. *n.* 6. Boss. *d.* §. 3. *n.* 43. *in princ.* Marchin. *d. tract.* 1. *p.* 9. *diffic.* 4. *n.* 8. & 9. 39.

Dispensare tamen non posse Episcopum si delictum deductum sit ad forum contentiosum, & iam finito iudicio punitum, tradunt, Gutier. *can. lib.* 1. *c.* 3. *ad fin* Soar. *d. sect.* 2. *n.* 5. *ad fin.* Fr. Emm. *in sum. p.* 1. *c.* 168. *in fine,* Sayr. *de cens. lib.* 4. *c.* 17. *n.* 23. Bonac. *d. punct.* 2. *n.* 2. & *disp.* 7. *q.* 5 *punct.* 1. *n.* 5. Fr. Batt. de Vecchis *d. disp.* 9. *dub.* 16. *in fine,* Steph. Daluin *de potest. Episcop. c.* 21. *in fine,* Ego ipse *d. alleg.* 39. *n.* 35. 40.

Contra Henr. *d. lib.* 14. *c.* 7. §. 5. Auila *de cens. p.* 2. *disp.* 2. *dub.* 7. & *p.* 1. *disp.* 10. *dub* 7. Valer. Reginald. *d. lib.* 30. *tract.* 2. *n.* 29. *vers. sexto.* Sanch. *d. lib.* 2. *c.* 11. *n.* 21. *vers. sed quid,* Fr. Sigism à Bononia *de lect. dub.* 81. *n.* 13. Sanctar. *de hæresi c.* 5. *dub.* 6. *n.* 29. Hurtado *de irreg. disp.* 2. *diffic.* 20. *n.* 68. Diana *moral. res. p.* 4. *tract.* 1. *res.* 97. Marchin. *d. diffic.* 4. *n.* 11. existimantes dispensare posse Episcop. quamuis delictum deductum ad forum contentiosum sit iam finito iudicio punitum.

Quando autem dicatur delictum deductum ad forum contentiosum, ad hoc vt Episc. in irregularitatib. & suspensionibus ab eo prouenientib. dispensandi facultatem non habeat, non benè constat inter Doctor. nam Mar. Alter. *d. c.* 3. *vers. postulabit,* credit dici statim ac denunciatio, aut accusatio de illo coram legitimo iudice facta est. Verùm Aloys. Ricc. *in prax. rerum fori eccl. dec.* 522. *in* 1. *edit.* aliàs *res.* 449. *in* 2. *edit.* existimauit tunc dici vbi primùm citatio facta fuerit. Flor. *de casib. reseruat.* §. 21. *n.* 2. Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori eccl. c.* 44. *n.* 19. *in fine.* Ego verò *d. alleg.* 39. *à n.* 29. censui post litis contestationem dici delictum deductum ad forum contentiosum, quod mecum videtur sentire Fr. Sigism. à Bonon. *de elect. dub.* 71. *n.* 10. *in princ.* Gauant. *in man. Pral. verb. absolutio, n.* 12. Diana *ref. mor. p.* 4. *tr.* 2. *ref.* 93. Boss. *d.* §. 3. *n.* 36. Triull. *d. dub.* 6. *n.* 1. & nouissimè *in expos. Decalogi lib.* 1. *c.* 3. *dub.* 4. *n.* 9. Castr. Pal. *de legib. tr.* 3. *disp.* 6. *punct.* 15. *n.* 1. & *de pœnis heret. tr.* 4. *disp.* 4. *n.* 14. 41.

Cc *n Et*

42. *n Et in quibuscunque casibus occultis.*] Qui sint, vide apud Hent. *d.lib.*14.*c.*20.§.4. Fr. Emm. *in explicat. Bulla Cruciata, pag. mihi* 136. Sanc. *de matr.lib.*8.*disp.*34.*à n.*55. Et de sodomita, Farin. *in prax.crimin.p.*5.*q.*148.*n.*27.

43. *o Quoscunque sibi subditos.*] Qui scilicet sibi quomodocunque subduntur, vel qui sunt ordinarij subditi, vtpote qui ibi domicilium habent, vel quia subduntur quoad solum pœnitentiariæ forum, eo quòd in sua diœcesi inueniuntur tanquam aduenę, & peregrini, etiamsi sint vagabundi, scholares, & mercatores, vt per Soar. *tom.*4.*de pænit.disp.*30.*sect.*2.*n.*3. Hent. *d.lib.*14.*c.*20.§.5. Zer. *in prax. Episc.p.*1.*verb.vicarius.*§.18.*dub.*4. Sanch. *de matr.lib.*2.*disp.*23.*n.*12.*& in præcepta Decalogi, lib.*2.*c.*11.*à n.*8.*&* 17. Nic.Garc. *de benef.p.*11.*c.*10.*n* 139 Bonac. *de cens. disp.*1.*q.*3. *punct.*2.*n.*5. Nald. *in sum. verb. absolutio a peccatis, n.*9. Duard. *in Bullam Cœna Domini, lib.*3.§.2. *q.*11.*n.*19. Nouar. *in singul. iuris canon. concl.* 1. *n.*2. Fioron. *de casibus reseru. p.*1. *c.*4.§.7. *n.* 10. Boss. *d.casu* 10. §.6.*n.*155. Marchin. *d.tr.c p.*9. *diffic.ult.*5. *à n.*1. Trull. *d.lib.*1.*c.*3.*d.*4.*n.*6. Ego ipse *d.alleg.*39.*n.*5. me citato *in illo loco* Homobon. de Bonis *de examine Eccles.tract.*12. *cap.*4. *quæst.*16.*resol.*4.*pag.*460.

Vnde illum, qui non est merè subditus, Episcopi, puta Medicus, Prætor, & similes exteri, qui tamen habitant in ciuitate, comprehendi sub hoc Concilij decreto ad hoc vt in sacramento Pœnitentiæ à suis criminibus absolui valeant, etsi illa alijs in ciuitatibus commiserint, referunt decisum Nic Garc. *d.c.*10.*n.*139.*in.*3.*decl.* Arm. *d.l.*7 *de irreg.n.*18. Steph.Dalutn. *d.c.*26.*in fine*, aduertentes suprà dicta procedere in absolutione casuum reseruatorum, & censurarum sacramentali confessione pro foro conscientiæ, in obtinenda tamen dispensatione irregularitatis, vel suspensionis requiri vt Episcopus habeat iurisdictionem ordinariam in eum, cui concedit relaxationem irregularitatis, refero Ego ipse *d. alleg.*39.*à n.*6.

44. *i In diœcesi sua.*] Episcopum exercere posse dispensandi potestatem in irregularitatibus, & suspensionib. erga subditos suos extra diœcesim, & verb. relata, *in diœcesi sua*, refert ad posteriorem partem huius c. in qua conceditur Episcopis facultas absoluendi à reseruatis, tenent Soar. *tom.*5. *de cens.disp.*41.*sect.*2.*n.*10.*&* 12. *in fine.* Sanch. *in præcepta. Decalogi, lib.*2.*c.*11.*n.*12. Bonac. *de cens.disp.*1.*q.*3.*punct.*2.*n.*1. *vers.tertio, & disp.*7. *q.*5.*punct.*1.*n.*4. Nou. *in singul.iuris canon.concl.* 2.*n.*8. Fr.Emman. *in sum.com.*3.*c.* .*n.*3. Mauric. de Alzedo *in praxi Episcop.p.*2.*c.*6.*num.*28. Fagund. *in quinque Eccles.præcepta præc.*2.*lib.*8.*c.*8. *n.*35. Diana *resolut.moral.p.*4.*tract.*4.*resolut.*96. Marchin. *d.p.*9.*diffic.*5.*n.*12. Bossi. *d.casu* 10.*n.* 166. Ego ipse *d.alleg.*39.*n.*7. Et ideo extra propriam diœcesim licere Episcopo in aliquod delictorum, de quibus in hoc decreto, pro lapso ad se absoluendum proprium Confessarium deputare, cum eadem auctoritate, quam ipse potest ex hoc decreto in suos subditos exercere, refert decisum Nic. Garc. *d.p.*11.*c.*10.*n.*139.

Contra Hent. *d.lib.*14.*c.*20.§.20.*in fine*, Vgolin. *de offic. Episc.cap.*51.§.2.*num.*6. Auila *de censuris p.*7.*disp.*10.*dub.*6. existimantes Episcopum non posse hanc absolutionem impartiri extra suam diœcesim.

45. *n Per se ipsos, &c.*] An Episcopi possint committere hanc potestatem dispensandi & absoluendi illis quæstio est difficilis. In qua Nau. *cons.* 11.*n.*4.*de priuil.* Sanch. *de matr.lib.*2.*disp.*40.*n.* 17.*vers.sed dicendum, & in præcepta Decal.to.*1. *lib.*2.*c.*11.*n.*23. Azor. *inst.mor.p.*1.*lib.*8.*c.*10.*q.* 11. Fagund. *d.præcep.*2.*lib.*8.*c.*8.*n.*36. Duard. *in Bull.Cruc.lib.*3.§.2.*q.*11.*n.*34. Paul.Laymann. *in Theolog.mor.lib.*1.*tr.*5.*p.*2. *c.*5.*n.*2. Marchin. *d. diffic.*5.*n.*14. tenent posse committere, & delegare, intelligentes decretum hoc vt velit vicarium Episcopi non habere ex generali commissione vicariatus hos casus nisi sibi specialiter committantur, non autem vt velit negare Episcopo potestatem specialiter delegandi.

Hent. verò *d. lib.*14.*c.*19. *in fine, & lib.*6. *de pænit.c.*14 §.7.*iuncto commento lit. O.* existimat non posse Episcopum generaliter vicario, vel alij delegare hos casus, vt habeant facultatem generalem absoluendi, vel dispensandi pro suo arbitrio, sed tantùm posse delegare quando casus occurrerit, & dare facultatem vt de mandato & nomine ipsius faciat.

Mar.Altei. *d.c.*3.*concl.*4.*vers. tertiò notandum*, latè probare intendit Conc. in præsenti voluisse hanc potestatem dispensandi super irregularitate, & suspensione solis Episcopis indulgere, vt per se ipsos illam exercerent, nec possent alijs delegare, quasi in hoc sit electum ministerium personale Episcopor. vt aduertunt Soar. *to.*5.*de cens. disp.*41.*sect.*2.*n.*8. Gutier. *can.lib.*1.*c.*13.*n.*29.

Ego tamen ex aliorum mente, quos tacito nomine refero *d.alleg.*39.*n.*13. puto Concilium in præsenti distinguere voluisse inter facultatem dispensandi super irregularitate, & suspensione, ac absoluendi à casibus reseruatis, vt in prima exerceri possit perquemcunque, secunda verò conueniat tantùm vicario, qui speciatim deputatus sit per Episcopum cum facultate absoluendi à casibus reseruatis.

a Aut Vicarium ad id specialiter, &c.] Vicar. 46.
generalem non posse exercere hanc dispensandi & absoluendi potestatem Episc. concessam sine eius special. commissione, ex hoc c. colligunt Rebuff. *in praxi benef.t.de forma vicariat. n.*179. *cum seqq.* Sbroz. *de offic.vicarij, lib.*2.*q.*19.*n.*2.*& q.*179.*n.*1.*& q.*180.*n.*2.*& q.*184.*n.*1. Soar. *t.*5.*de cens. disp.*41.*sect.*2.*n.*8. Vgol. *de offic.Episc.c.*4. §.7.*n.*2.*vers.postr.* Narbon. *de appell.à vicario ad Episcopum, p.*1.*n.*229. Ego ipse *d.all.*39.*n.*10.

h In foro conscientiæ.] id est, in foro sacramentali Pœnitentiæ, & in Confessione sacramentali, referunt decisum Nic. Garc. *d. p.*11.*c.*10. *n.*139. Aloys.Ricc. *in praxi rerum fori ecclés. resol.*445. *n.*8. Ego ipse *d.alleg.*39.*n.*8.

Contra Nauarr. *consil.*11.*n.*2.*de priuil.* Iac.de Graff. *in aureis decis.p.*1.*lib.*1.*cap.*13.*n.*32. Henr. *in sum.lib.*7.*c.*13.§.2.*vers.& Episcop.* Fr.Emm. *q. reg.t.*1.*q.*20.*art.*7.*& q.*61.*art.*10. Soar. *de Relig. t.*2.*tr.*6. *c.*16. *n.*4. *& de fide disp.*41. *sect.*4. *n.*6. Sanc. *de matr.l.*8.*disp.*34.*n.*29. Claud.Sol. *de potest.Conf.c.*30.§.1.*n.*6. Laz. *de monit.sect.*4.*q.*15. *n.*9. Duard. *d.q.*11.*n.*30. Hier.Phar. *in suo prompt. tract.*1.*sess.*18.*casu* 31. Flor. *de casib. reseru.p.*1. *c.*4.§.7.*n.*17. Diana *mor. res.p.*1.*tr.*5.*res.*2.*in fin.* Castr.Pal. *de pœnit. tr.*4.*disp.*4.*n.*11. Boss. *d.casu* 10.*n.*167. March. *d.diff.*5.*n.*13. Trull. *in expos.Decal.l.*1.*c.*3.*dub.*4.*n.*7. Steph.Daln. *d.c.*28. *vers.*2.*fol.*178.*& vers.*3. existimantes prædicta verba *in foro conscient.* significare quòd absolutio data, vel facta nihil prosit quoad forum externum, & per consequens posse Episc. extra confessionē absoluere in casibus particularibus occurrētibus.

µ Idem

48. *μ Idem & in hæresis crimine*, &c.] Posse Episcopos, & non eorum vicarios absoluere in foro conscientiæ ab hæresi occulta, imposita salutari pœnitentia, ex hoc decreto colligunt Nic. Garc. *d.p.11.c.10.n.85*. Ant. Ricciul. *de iure personarum extra gremium eccl. exist. lib.5. c.14. n.7.* & plures per me citati *de officio & potest. Episcopi, p. 2.alleg.40.a princ.* Et ab irregularitate orta ex hæresi occulta, & non deducta ad forum contentiosum idem facere possunt, secundùm Vgol. *de irreg.c. 36.in princ.n.5.* Sanch. *in præcepta Decalogi, tom.1.lib.2.c.25.à n.15.*

49. De hæreticis occultis per accidens; quales sunt qui verbo scripto, aut opere, seu facto exteriori hæresim protulerunt, hoc esse intelligendum, ac proinde in excommunicationem, & alias cēsuras, seu pœnas per Ecclesiam aduersùs hæreticos latas incidere, post S. Thom. Sot. Syluestr. Ban. Arag. & alios resoluo Ego ipse *d. alleg. 40 n. 10.* Et addit Fr. Emman. *in addition. ad Bullam Cruciata, §.9.n.69.* facultatem datam Episcopis in hoc decreto circa absolutionem ab hæresi intelligendam tantùm quando ipse hæreticus solus absq; eo quòd ab alio audiuerit, committit occultè crimen hæresis, manifestando illam aliquo actu interiori, quamuis nemo eam audiat; deinde subdit illam facultatem non extendi ad hæresim occultam, quando adest complex, nam aliàs, inquit esset destruere machinam S. Officij & denique resoluit Concilium in præsenti non dare facultatem absoluendi ab obligatione denunciandi complicem, quem habet, aliàs est excommunicatus per edictum sancti officij.

50. Hæreticos verò omnino, id est, simpliciter, & per se occultos, quos aliqui purè mentales, siue intellectuales appellant, non modò ab Episcopis, quibus subsunt, sed etiam à quolibet Confessario per suum Superiorem approbato si pœniteant, & confiteantur, perinde absolui posse à peccato hæresis mentalis, sicut à quolibet alio mortali crimine, tenent Caietan. *in sum. verb. hæresis, in fine.* Simanc. *de cathol. instit. tit.41.n.15.* Lel. Zech. *de casibus reseruatis circa casum vlt.n.3. vers. hinc est.* Arag. 2.2.q.11 *.art.3.§. sed dubium est quisnam possit, vers. quintò dico*, Bonac. *de cens. disp.2.q.5.punct.2.n.3.* Ego ipse *d. alleg.40.n.5.* idem Bonac. *de censur. in Bulla Cœna contentis, disp.1.q.2.punct.2.n.3.*

51. Hæreticos enim omnino occultos, & purè mentales puta qui interiùs aliquid sentiunt contra fidem, sed nullum signum animi sui exteriùs exhibent, non incurrere excommunicationem, resoluunt S. Anton. *in sum.p.3.tit.24.c.4.* Palud. *in 4.sentent.dist.13.q.3.art.1.concl.8.* Caietan. 2.2.q.11.*art.3.* & *ibi* Aragon. Ban. *art.4.* Syluest. *verb. excommunicatio 7.n.3.& 4.* Alphons. à Castro *de iusta hæred. punit. c.18. & de lege pœnali, lib.2.c.fin.* Sot. *in 4.dist.22.q.2.art.3.concl.9.* Simanc. *d.tit.42.n.3.* Con. *in rep. peccatum, p.2.in initio, n.7.* Nau. *in man.c.11.n.17.& c.27.n.56. & in c. cognationis, de pœnit. dist.1.& in princ. de pœnit. dist.5.n.19.& 20. & rubr. de iudic. n.67.* Rebuff. *super Bull. in Cœna Domini, in verbo publicè, vbi occultè*, Bursat. *cons.289.*inc. *In subhastatione n.13.li.3.* Valent. *to.2.disp.7.q.5.punct.7.* Iac. De Graff. *in aureis decis.p.1.lib.2.c.9.num.3.* Henriquez *d.lib.14.c.4.§.1.in commento litt. D.* Vgol. *de censur. tab.1. cap.9. §.12. & de irregul. c.34. in princ. num.6.& in Bullam Cœnæ, p.2.c.1. §.1.n.16.& seq. & §.4.n.12.* Ludouic. Carbo *de legib.lib.8.disp.14* Azor. *inst mor.p.1. lib.5.c.10. & lib.8.c.10.quæst.3.& c.19. q.4.* Auila *de cens. p.1.dub.10.* Sayr. *in simili tr.lib.1.c.9.n.14.& 15. & lib.3.c.4.à n.20.* Soar. *tom 5. disp.4.sect.2.n.3. & disp.20. sect.2.& de legib.lib.3.c.13.& lib.4. cap.12.* Nicol. Garc. *de benefic. p.11. c.10.n.91.* Sanch. *in præcepta Decalogi, tom.1.lib.2.c.8.n.1.* Emm. de Valle *de incant. & ensal. opusc.1.sect.3. c.1.n.6. & cap.5. à n.24.* Duard. *in comment. ad Bullam Cœnæ, lib.2.in can.1.q.24.* Bonac. *de cens. disp.2.q.5. punct.2. n.4. & de censur. in Bulla Cœnæ contentis, disp.1.q.2.punct.2.n.1.* Ego ipse *d.alleg. 40.n.6.* & me citato *in illo loco* Homobon. de Bonis *de examine ecclesiast. tract.7.c.1.quæst.3.* Castro Palao *de hæres. tr.4.disp.3.punct.3.n.1.* Diana *moral. resol.p.4.tr.4.resol.240 vers. notandum*, Boss. *d.casu 10.n.107.cum seqq.* Trullench. *in exposit. Decalogi, lib.1.c.3.dub.1.n.2.*

Contra Panorm. Ioan. Andr. Anan. Felin. & cæteros Canonist. *in c.vlt. de hæret.* Albert. Pygh. *lib.6.de ecclesiast. hierarchia c.26.* Albert. *in tr. de agnosc. assertion. q.33.* Roias *de hæret. p.5. n.246.* Ioan. Vela *de pœnis delict. c.14. vers. iure verò canon.* Quanter. *q.crim.p.2.c.1.* Ioan. Med. *de orat. q.15.* Spin. *in speculo testament. gloss.7.princ.n.13. cum seqq.* Menoch. *de arb.casu 360.n.6.* Azeued. *l.1.n.15 t.1.3 lib.8.noua recop.* Cened *ad Decret. coll.103.n.2.* Ceuall. *commun. contra communes q. 698.* Torreblanc. *in pract. Iuris spirit. lib.14.c.10. n.9.* existimantes hæreticum omnino occultum in excommunicationem incurrere.

Facultatem concessam Episc. per hoc decretum absoluendi ad hæresi occulta, & non deducta ad forum contentiosum, esse eisdem ademptam per processum Bullæ in Cœna Domini, resoluunt 52.
Maiol. *de irreg. lib.5.c.46.n.6.vers. caueant.* Paul. Fusch. *de Visit. lib.2.c.31.n.5.& c.23.n.4.* Nau. *in man.c.27.n.72.& cons.15.in antiq de sent. excom.* aliàs 11. *in nouis de priuil.* Philiarch. *p.2. lib. 2.c.25.& lib.4.c.22.& in Bullam Cœnæ c.2. vers. etiam prætextu quarumuis facultatum; n.3.* Felic. *de excommunic.c.18.* Card. Tolet. *de instruct. Sacerd. in explic. Bulla in Cœna Domini excom. 14. in fine.* Viuald: *palinodiam recantans in edit. nouiore de ann.1602. in suo candelabro aureo p.1.tit. 51.de absol.n.13.* Vgol. *de casib. reseru. Sum. Pont. p.2.c.2.§.4.vers. etiam prætextu*, Sayr. *in florib. decis. sub t. de sent. excom. dec.16.* Costa de Andrada *in explicat. Bulla Cruciata, q.58.* Chapeauil. *de casibus reseru.c.4.differ.4.* Antonucc. *in catechesi diœcesis Neapol. lib.1.cap.25.n.9.* Megal. *in p.1. lib.1.c.13.n.10.& 15.* Sylui. 1.2.q.11.*art.3 q.2. in fine*, Floson. *de casib. reseru. part.1.cap.4.§.22. num 2.& 4.* Belloch. *eod. tract. p.2. q.1. n.275.* Franc. Leo *in thesauro fori eccles. p.1. c.37. n.46.* Aloys. Ricc. *in collect. dec. p.4 coll.821. vers. tertio, & in dec. Curiæ Archiep Neapol. decis.13.n.8.& 9.p.2.& decis.280.n.1.p.3.* Molin. *de iustit. tr.3. disp.64 n.8.& tract.5. disp.18.n.2.* Nic. Garc. *de benefic.p.11.c.10.n.115.* Sanch. *in præcepta Decalogi, tom.1.lib.2.c.11.n.26.* Soar. *tom.4.de Pœnitent. disp. 30. sect.1. n.12.& tom.5. de censuris disp.21.sect.3.n.5.* Duard. *in comment. ad Bullam in Cœna Domini lib.3. §.3. q.11.& 11.n 47.* Coriolan. *de casibus reseruat. p.1. sect.2. art.23.n.6.* Homobon. de Bonis *de examine eccl. tract.5 c.5. quæst.31.vers. nono, & c.6 q.31. & tract.7.q.5.& tr.12.c.4.q.15.res.4.pag.459.* Ioan. Valer. *de different. inter vtrumque forum, verb. hæresis, diff. 3.* Ragucc. *in lucerna parochor. q.125.n.5.* Villal. *in sum.p.1.tract 9.diffic.21.n.1.& 5.* Sciot. *in consil. Pontific. epist.166.theor.431.* Fab. *de sacr. Ordinis*

dist.25.q.1.disp.3.c.4.num.126. Bonacin.de censur.disp. 1.q.3.puncto 2.n.1. vers.1. & de cens. in Bulla Cœna contentis disp.1.q.2.puncto 2.n.7. in fine. Hurtado de Mendoza disp.15. de excom. diffic.3. n.12. Torreblanca de magia lib.3.c.10. num.27.& in practicabil.Iuris spirit.lib.14.c.10. num.5. Gauant.in man. Episcop.verb.absolutio 4. & verb.haeretici 15. Anton. Diana moral.res.p.1. tract.5.resol.2. & p.4. tract.4.resol.239. Steph. Daluin de potestate Episcoporum, Abbatum, & Abbatissarum c.28.per tot.Suar. de fide.disp.21. sect.4.n.13. Marchin.de sacram.Ordinis tr.1.p.9. c.1.diffic.9.& 10.Trullench. in exposit.Bullæ sanctæ Cruc.lib.1.§.7.c.2.dub.6.n.4. nouissimè Barthol.à S. Fausto de iubilaeis extraordinar. lib.4.q. 506.Et sic declarasse Gregor. XIII. fuisseque in supremo generalis Inquisitionis Prætorio pronunciatum, & non semel decisum,affirmant Pena in direct. Inquisit. p. 3. q.92. commento 141. vers.pen.Læl.Zech.in sum.p.1. vbi de fide,rub.de haeresi c.11.n.18.vers.quartò quòd Episcop.Marc. Ant.Genuens. in pract.Archiepisc.Neapol.c.66. n.10.in 1.edit. Ioan. Bleda in defensione fidei, in causa Moriscorum p.1.c.13. Pias. in praxi Episc. p.2.c.1.n.13. Azor. instit.moral.p.1. lib.8.c.19. quaes.3.& c.10.quaes.10. Fab. de haeresi q.192.§.4. n.53. Mar.Alter.de censur. lib.5.disp.22.c.2.pag. mihi 767.Campan.in diuers.iuris Canon.rub.11. c.26.n.55. Steph. Gratian. discept.forens.tom.3. c.414.n.22.Anton.Ricciul.de iure personar. extra gremium Ecclesiæ existent.lib.5.c.14. à n.14. Armend. in addit.ad recop.legum Nauarræ lib.2. tit.21. l.vnic. de familiaribus Inquis.n. 3.& 4. Maurit. de Alzedo in praxi Episc.p.2.c.6.n.15. Ego ipse d.p.2.alleg.40.n.24.

Contra Angl.in flor.theolog.p.1.tit.de Confess.q.4.art.1. diffic.6. Llamas in methodo Curat. p.3.c.1.§.vlt.in fine, Vela de pœnis delictor.c.14. vers. iure verò Canonico, Bann. 2. 2.q.11. art.4. dub.2. post.2. concl. argum. 3.vers. & si quis obiiciat,& ibi Arag.art.3.vers.sed dubium est quisnam possit. Emman. Sà in aphor.verb.Episcopus n.37. Fr.Emman. in summ.to.1.c.131.n.3.& in explic. Bullæ Cruciatæ §.9.n.70.& q.regul.to.1.q.20.art. 10. Vegam in sum.tom.2.c.125.casu 11.Nugn.in addit.ad 3. p.q.8. art.5. dub.10.ad fin. Zerol. in praxi Episc.p.2.verb.absolutio §.8.& 18.& verb. haeret.§.4.Anton.Gom. in Bullam Cruciatæ claus. 10.n.44.in fine, Henriquez in summ. lib.6.c.14. §.7.lit.M, & c.16.§.1. & lib.13.c.27.§.5.lit.Q, Cordub. q.8.puncto 1. Gutier. Canon.lib.1.c.13. ad fin. Petr. de Ledesma in summ.p.1.tract.1.c.6. post conclus.20.diffic.7.Portel. in addit. ad dubia regul. verb. Episcopus n.1 Fernandez in examine Theolog.moral.p.4.c.7. §.1.num.5. Fagundez d. prac.2.lib.8.q.8.n.82.Nonar. in singul. iuris Canonic.concl.3.Anton.à Sousa in suis aphorism.lib. 3.c.4.n.5. Granado in 2.2.S.Thomæ controuers.1. tract.15.disp.15.sect.2.n.8.cum seqq.Sanct. in select.disp.50 n.32. Bossi de Iubilæo.sect.1.casu 10. §. 2. n.10. existimantes Episcopum posse etiam hodie absoluere ab hæresi occulta, & occultos, hæreticos,quia Bulla in Cœna Domini non derogauit huic decreto.

53. Vnde non posse Episcopos hodie in vim huius decreti absoluere hæreticos occultos in foro conscientiæ, etiam vigore Bullæ Cruciatæ, aut Iubilæi, quamuis in illis dicatur quòd possit absolui à casibus comprehensis in Bulla Cœnæ,nisi specialiter dicatur quòd possit absolui ab hæresi, asserunt Cou. in c. alma mater, p.1. §.11.n.15. Nau.d.c.17.n.275.Roias de haeret.p.2.asserit.39. n.321.& de priuileg.Inquis.n.416.Simanc.de cathol.inst.tit.3.n.2.Henriq.in sum.lib.8. de pœnit. c.16.n.2.Gutier.d.c.13.n.28.Vgolin. de censuris tab.1.c.13.§.4.n.10.Auila in simili tr.p.2.disp.1. dub.7. concl.2. Soar. tom.5.disp.7.sect.5.num.12. & de fide disp.21.sect.4.num.21. Castro Palao in simili tract. de fide tract.4. disp.4.puncto 3.§.4. n.2.Trullench.in expos.Decalogi lib.1.c.3.dub.5. n.2.& in exposit.Bullæ Cruc.lib.1.§.7.c.2. dub.7. n.9. Marchin. d.tract.1.part.9.c.1. diffic.9.n.13. cum seqq. Ludou. à Cruce in exposit. Cruciatæ disp.1.c.3.dub.3. Azor. inst.mor.p.1.lib.8.cap.10. quaes.12.& c.19.q.2. F. Ludou. Miranda in man. Prælat.tom.2.q.7. art.4. Ceuall.commun. contra communes quaest.82.n.67.Sanch.d.cap.11.num.7. Fernandez d.p.3.c.8.§.11.n.1. Anton.Ricciul.d. c.14.n.17.

Contra Sot. in 4.dist.22.q.2. art.2.post.concl. 5.in primo casu Cœnæ,in fine, Cordub.d.q.8.in fine, Zerol. in praxi Episc.p.1.verb. absolut. §.5.& p.2.eod.verb.§.4. Molfes. in sum.Theolog. moral. tract.7.c.21.n.62. Fillinc. in quaest.moral. tom.1. tract.8.c.10.quaes.9. num.265. Steph. Fagundez d.prac.2. lib.8. c.8. n.38. Leo de Iubil.p.2.n.41. Greg.Polach. in Bull.Vrbani VIII. sect.42.n.61. Sanctarel. de Iubil.cap.7.dub.3. Bossi.eod. tract. sect. 1.casu 8.n. 2. & 3. existimantes sufficere si Bulla Cruciatæ, aut iubilæi concedatur quòd possit absolui à casibus in Bulla Cœnæ comprehensis.

Vtrùm autem sicut per Bullam in Cœna Do- 54.
mini derogatum est huic cap. in ea parte,in qua concedit Episcopis facultatem absoluendi ab hæresi occulta, ita sit derogatum in illa parte in qua concedit eisdem potestatem dispensandi in irregularitate ex eadem occulta hæresi proueniente? Affirmant per text.in c.cùm illorum 32.§. primos,de sent.excomm.Soar.to.5.de cens.disp.43. sect.1.n.15.Anton.Ricciul. d.lib.5.c.16.n.5. vbi n.8.cum Maiol. Nauarr. Soar. Sanchez, & aliis extendit hanc affirmatiuam sententiam, vt multò magis procedat si agatur de dispensatione quoad vsum Sacerdotij in Altaris ministerio. nam cùm hæc sit res grauissima, Pontifici reseruari attestatur.

Negant Vgolin. de irregul. c.36.in princ.n.5. Henriquez. in summa lib. 4.cap.5.§.2. Viualdus in candelabro aureo, part.2. de irregularitate, n. 70.& 89.in 2. editione. Sanchez in præcepta Decalogi tomo.2 lib. 2.cap.25. num 17. D.Felician.de Vega ad cap.at si clerici, §. de adulteriis, num.178.

v Non eorum Vicarijs.] Vide Fr.Emman.in ex- 55.
plic.Bullæ Cruciatæ,fol.116.& in add.p.2.fol.124. Zerol.in praxi Episc.p.1.verb.Vicarius,vers.primum dubium.& p.2.verb.haeret.vers.4.Sanch. de matrim.lib.2 disp.40.n.17.& in præcepta Decalogi, tom.1.lib.2.c.11.n.22.cum seqq. Gutier. de matrim.c.49.n.18.& 22.Narbona l.59.gloss.1.n. 57.tit.4.lib.2. Recopil. Steph.de Aluin. d.c.28. vers.ad tertiam q.fol.178.verso, vbi intelligit de Vicariis generalibus.

Vicario potestatem datam videri in præsenti, 56.
si hic exclusus non esset, asserunt Stephan.Gratian. discept.forens.c.83.num.12. Aloys. Ricc. in in dec.Curiæ Archiepisc.Neapol.decis.13.num.8. & 9.p.2. Erasm.à Cochier de iurisd. ordinarij in exemptos,p.1.q.1.n.10.Gutier.de matrimon.c.56. n.11.Narbona de appell.à vicario ad Episcopum, p.1.n.153.

Sacramentum

Sacramenta administrentur, eorùmque vis frequenter explicetur lingua vernacula, Missæ quoque mysterium populo diligenter inculcetur explicatione eius, quod agitur.

Capvt VII.

1. *Parochi vim & vsum Sacramentorum plebibus suis pro suscipientium captu explicare debēt.*
2. *Parochi debent plebibus suis inter Missarum solemnia frequenter, maximè diebus festiuis exponere ea, quæ in Missa leguntur.*
3. *Parochus festis diebus inter Missarum solemnia concionem ad populum habere debet.*

VT fidelis populus ad suscipienda Sacramenta maiori cum reuerentia, atque animi deuotione accedat: præcipit sancta Synodus Episcopis omnibus, vt non solùm, cùm hæc per se ipsos erunt populo administranda, prius illorum vim & vsum pro suscipientium captu explicent, sed etiam idem à singulis Parochiis piè, prudentérq; etiam lingua vernacula, si opus sit, & commodè fieri poterit, seruari studeant, iuxta formam à sancta Synodo in Catechesi, singulis Sacramentis præscribendam, quam Episcopi, in vulgarem linguam fideliter verti, atque à Parochis omnibus populo exponi curabunt: *a necnon vt* [a] *inter Missarum solemnia*, aut diuinorum celebrationem sacra eloquia, & salutis monita eadem vernacula lingua singulis diebus festiuis, vel solemnibus explanent, eadémque in omnium cordibus, postpositis inutilibus quæstionibus, inserere, atque eos in lege Domini erudire studeant.

a Suprà sess. 22. de sacrif. Miss. c. 8.

1. PArochos Sacrameotorum vim & vsum plebibus suis pro suscipientium captu explicare debere diximus *in tr. de officio, & potest. Parochi c. 17. n. 1.* Ioan. Sanci. *in selectis disp. 47. n. 11.*

2. *a Necnon vt inter Missarum solemnia, &c.*] Parochos debere plebibus sibi commissis inter Missarum celebrationē frequenter, maximè diebus festiuis, exponere ea, quæ in missa leguntur, atque inter cætera sanctissimi Sacrificij mysterium aliquod declarare, & insuper vim, atq; vsum Sacramentorum iuxta formam Catechismi Romani etiam lingua vernacula explanare, meminimus *d. tract. de officio. & potest. Parochi c. 16. n. 1.*

3. Et quòd Parochus festis diebus inter Missarum solemnia concionem ad populum habere debeat, tradunt Vgolin. *de officio Episc. c. 16. §. 3. n. 1. & 2.* Piasec. *in praxi Episc. p. 2. c. 3. n. 16.* Fr. Ioan. Gonzal. *en el trattado del perfetto Christiano fol. 219. verso.* vbi meminit huius cap. latè Theophyl. *Parochor. p. 1. art. 3. cum seqq.* Et vide citatos suprà *hac eadem sess. c. 4. super verb. idem etiam saltem Dominicis.*

Pœnitentia publica, publicè peccantibus iniungenda, nisi Episcopi arbitrio aliter fuerit visum. Pœnitentiarij in singulis Cathedralibus instituendi.

Capvt VIII.

1. *Pœnitentia publica publicè peccantibus iniungenda est.*
2. *Ordinari potest quis post publicam pœnitentiam peractam.*
3. *Pœnitentiarius in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, vbi id commodè fieri potest, instituendus.*
4. *Pœnitentiarij institutio in Cathedralibus tantùm facienda.*
5. *Præbenda officio pœnitentiarij vnienda debet esse integra & Canonicalis.*
6. *Portio, quæ fit in Ecclesia, in præbendam pœnitentialem erigi non potest.*
7. *Canonicatum, & præbendam vacantem in mense Sedis Apostolicæ reseruato non comprehendit vnio facta vigore Concilij officio Pœnitentiarij de præbenda proximè vacatura.*
8. *Pœnitentiario primam præbendam assignare non est in optione Episcopi.*
9. *Præbenda post Concilium primò vacans, si non fuit in pœnitentialem erecta, potest optari.*
10. *Canonicatus pœnitētialis non potest optari, nec Pœnitentiarius potest aliam præbendā optare.*
11. *Pœnitentiarij officij institutio, & electio personæ solum Episcopum absque consensu Capituli pertinet.*
12. *Electio personæ Pœnitentiarij ad solum Episcopum tunc pertinet quando præbenda non vacat in mense Apostol. vel adest alia reseruatio, seu affectio.*
13. *Capitulū nō potest se intromittere in electione Pœnitentiarij, licèt ad ipsam collatio spectet.*
14. *Pœnitentiarij electio, & collatio Sede Episcopali vacante neq; ad Capitulum, neque ad futurum Episc. sed ad Sedem Apost. pertinet.*
15. *Collatio præbendæ vnitæ officio Pœnitentiarij ab eis fieri debet, ad quos antea spectabat.*
16. *Pœnitentiarius deputari debet, qui sit Magister, aut Doctor, seu Licentiatus in S. Theologia, vel iure Canonico.*
17. *Gradus Doctoratus non sufficit ad Pœnitentiarij officium non facta professione fidei, aut contra Academiæ statuta, vel consuetudines receptas.*
18. *Pœnitentiarius Canonicus debetur esse constitutus in ætate 40. annorum, seu alias quando aptior pro loci qualitate non reperitur*
19. *Anni 40. requisiti in Pœnitentiario debent esse completi.*
20. *Ætatis 40. annorum defectus in Pœnitentiario non obstat vbi alias aptior pro loci qualitate non reperitur.*
21. *Pœnitentiarius institutus eo ipso habet à iure, & à Concilio facultatem audiendi Confessiones pœnitentium illius diœcesis.*

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

22. Pœnitentiario quilibet potest sua peccata confiteri, & satisfacit precepto c. omnis vtriusque sexus.

23. Pœnitentiarius semper paratus existere debet ad audiendas confessiones.

24. Pœnitentiarius in manu virgam, seu bachetam sicut in vrbe non potest retinere.

25. Absoluere non potest Pœnitentiarius à casibus, quos Episcopus sibi expresse reseruauit.

26. Pœnitentiarius non potest casus reseruatos sibi ab Episcopo commissos alteri subdelegare.

27. Pœnitentiarius non potest suam auctoritatem subdelegare.

28. Pœnitentiarius pro præsente in choro habendus est dum audit confessiones in Ecclesia.

29. Pœnitentiarius dum audit confessiones, censetur etiam præsens processionibus, & exequiis defunctorum.

30. Ac etiam orationibus.

31. Pœnitentiarius præsens in choro non censetur, si cōfessiones extra Eccl. etiā infirmorū audiat.

32. Pœnitentiarius antequam prebenda, quæ suo officio fuit vnita vacet, non habet locum nec in Capitulo, nec in choro.

33. Pœnitentiarius non tenetur ad maiorem residentiam, quàm alij Canonici.

a 1. Tim. 5. c. sed illud. 45. dist. cap. si peccauerit verb ergo 2. q. 2.
b c. pœnitentes, & c. in capite, cum seq 50. dist.

Apostolus monet, [a] *α publicè peccantes palam esse corripiendos.* Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, vnde alios scandalo offensos, commotósque fuisse non sit dubitandum, huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam [b] publicè iniungi oportet, vt quos exemplo suo ad malos mores prouocauit, suæ emendationis testimonio ad rectam reuocet vitam. Episcopus tamen publicè hoc pœnitentiæ genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire. *β In omnibus etiam * cathedralibus Ecclesiis*, vbi id commodè fieri poterit. Pœnitentiarius aliquis, *γ cum vnione prebendæ, δ proxime vacaturæ, ε ab Episcopo instituatur, ζ qui Magister sit, vel Doctor*, aut Licentiatus in Theologia, vel iure Canonico, *η & annorum quadraginta, θ seu aliàs qui aptior pro loci qualitate reperiatur: ι qui dum confessiones in Ecclesia audiet, κ interim præsens in choro censeatur.*

1\. Vide Medin. *tract. 2. de pœnit. q. 40. vers. alia est pœnitentia.* Salzed. ad Bernard. *in pract. c. 23. lit. B.* Galet. *in margar. casuum conscient. verb. pœnit. 5.* Vgolin. *de officio Episcopi c. 44.* Ægid. de Conink *de Sacram. tom. 2. disp. 10. n. 75.* Bellet. *disquis. cleric. p. 1. tit. de discipl. cleric. §. 13. de publicis pœnitentibus non ordin.*

2\. *α Publicè peccantes palàm esse corripiendos,*] Vide Nauar. *in man. c. 8. n. 10.* Ægid. de Coninck *d. disp. 10. n. 74.* Hurtado *de Sacram. tract. de Pœnit. disp. 14. diffic. 9. statim in princ.* vbi contra Nau. tenet Confessarium posse imponere pœnitentiam publicam, & addit sermonem esse in præsenti decreto de impositione pœnitentiæ in foro sacramentali, & non in foro exteriori. Post publicam pœnitentiam peractam posse quem promoueri notant Maiol. *de irregul. lib. 3. c. 3. post n. 2. vers. & licet,* Mar. Alter. *de censur. tom. 2. disp. 16. de suspens. c. 1. vers. quartus casus.* Ego ipse *de officio, & potest. Episcopi p. 2. alleg. 43. n. 7.*

3\. *β In omnibus etiam Cathedralibus, &c.*], Vide Paul. Fusc. *de visit. lib. 1. c. 19.* Salaz. de Mendoça Canonicum Pœnitentiarium S Ecclesiæ Toletanæ *in libell. de institutione Canonicatus Pœnitentiariæ in eadem Ecclesia,* Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 34. n. 78. cum multis seqq.* Vgolin. *de officio Episc. c. 33.* Zerol. *in praxi Episc. p. 1. verb. Pœnitentiarius,* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. decis. 555. in 1. edit. aliàs res. 477. in 2. edit.* Nicol. Garc. *de benef. p. 5. c. 4. n. 130. cum multis seq.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rub. 7. c. 6. n. 27.* Nouar. *in singularib. iuris Can. concl. 17.* nouissimè Steph. VVeyma *in const. 24. ex iure antiq. desumptas, & per Conc. Trid. innouatas, const. 11. n. 23. pag. 102.* Boss. *in discept. moral. discept. 7. num. 51. cum seqq.* Ceual. *commun. tom. 4. q. 97. n. 486. cum seqq.* meipsum *de officio, & potest. Episc. p. 3. alleg. 55. & in tract. de Canonicis c. 26. per totum.* Circa Pœnitentiarij Canonicatus præbendas in Regnis Castel. & Legionis existentes, nouissimè Greg. XV. *in sua constit.* incip. *Suprema dispositionis, sub dat. Nonis Nouembris* 1622. cuius constitutionis summam retuli *d. c. 26. n. 24.*

** Cathedralibus Ecclesiis.*] Hoc decretum intelligi tantùm in Cathedralibus, & in aliis Ecclesiis collegiatis locū non habere referūt decisum Sel. *in selectis Can. c. 21. n. 3.* & Garc. *d. p. 5. c. 4. n. 113.* 4.

γ cum vnione præbendæ.] Præbendam officio Pœnitentiarij vniendam integram ac canonicalem debere esse referunt decisum Garc. *in addit. ad d. p. 5. c. 4. n. 127.* Sel. *d. c. 21. n. 5.* attestans sic decisum *in Colimbrien. 31. Martij* 1602. cuius memini *d. c. 26. num. 2.* 5.

Portio, quæ sit in Ecclesia, in præbendam pœnitentialem erigi non potest, sed præbenda canonicalis; at si non essent præbendæ, sed fructus omnes in distributiones quotidianas consisterēt, tunc distributiones habebuntur pro præbenda, ita refert decisum Garc. *d. p. 5. c. 4. n. 127.* 6.

ζ Proximè vacaturæ.] Canonicatum & præbendam vacantem in mense Sedi Apost. reseruato, non cōprehendit vnio facta vigore Concilij officio Pœnitētiarij de præbēda proximè vacatura, quia Conc. in hoc decreto non exprimit de Canonicatibus etiam seruatis Sedi Apost. & quando voluit eos comprehendere, expressè dixit, vt patet in seminario *sess. 23. c. 18. de refor.* ac in simplici vniēdo Cathedrali pauperi *c. 15. sess. 24.* ideo hoc decretum non comprehēdit Canonicatum, & præbendam vacantes in mense reseruato, quia si voluisset, expressisset, quemadmodum aliis in locis facit, ita referunt decisum Azeued. *cons. 7. n. 31. & 32. & cons. 14. n. 14. & 15.* Salaz de Mendoça *in d. libello, §. 2.* Garc. *in addit. ad d. p. 5. c. 4. n. 127.* 7.

Pœnitentiario primam præbendam assignare non est in optione Episcopi, licèt ratione curæ animarum videatur magis necessarius, sed pro Theologo, propter verba Conc. *sess. 5. c. 1. de reform.* verùm si magis expediens in aliquo loco particulari fuerit iudicatum, vt priùs de Pœnitentiario prouideatur, habenda est confirmatio à Sede Apost. ad omnem difficultatem tollendam, ita Sel. *d. c. 21. n. 5.* vbi refert decisum *in Ciuitatis Castella 17. Nouembris* 1629. 8.

Præbenda post Concil. primò vacans si non fuit in Pœnitentialem erecta, potest optari, sed si 9.

ante optionem Episcopus erexit, erectio prævalet, etiam si postea optaretur ita refert decisum Garc. *d.p.5.c.num.*129.

10. Canonicatum pœnitentialem non posse optari, neque Pœnitentiarium posse aliam præbendam optare cùm videatur ad eam electa industria personæ, resoluunt Nau. *canc.*22. *de prab. in antiq.* aliàs *consil.*15. *sub tit. de rebus Eccl. non alienand. in nouis*, Sayr. *in floribus dec. subtit. de prabend. decis.*22. Galer. *in margarita casuum conscient. verb. Canonicus pag.*29. *col.*1. Gonz. *ad regul.*8. *Cancel. gloss.*34. *n.*78. & 79. Monet. *de optim. canonic. c.*3. *q.*5. *n.*129 Garc. *d.p.*5. *c.*4. *à n.*132. vbi *n.*134. pariter refert decisum Pœnitentiarium nec retento, nec dimisso officio posse optare aliam præbendam, cuius officio fuit perpetuò vniens vnus Canonicatus, & certa præbenda. refero Ego ipse *de canon. c.*26. *n.*23.

11. *s Ab Episcopo instituatur.*] Pœnitentiarij officij Institutionem, & electionem personæ ad solum Episcopum absque consensu Capituli pertinere resoluunt Nauarr. *consil. vnic. in fine, ne Sede vac.* Zer. *in prax: Episcop. part.* 1. *verb. Pœnitentiarius* §.3. Famin. Paris. *de confident. q.*45. *n.*17. Garc. *d. p.*5. *cap.*4. *num.*138. Vgolin. *de officio Episcopi, c.*33. *n.*2. Mantic. *dec.*56. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccl. decis.*555. *in* 1. *edit.* aliàs *resol.*477. *n.*1, *in* 2. *edit.* Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarra, lib.*1. *tit.*18. *l.*7. *de Episcopis n.*52. Ceuall. *d. tom.*4. *quæst.*897. *n.*488.

12. Electionem personæ Pœnitentiarij ad solum Episcopum tunc pertinere, quando præbenda non vacat in mense Apostol. vel adest alia reseruatio, seu affectio, tunc enim ad Papam pertinere ratione reseruationis, resoluunt Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancel. gloss.*9. §.2. *n.*84. Ceuall. *comm. contra comm. q.*897. *n.*488. Ego ipse *de officio, & potest. Episcopi p.*3. *alleg.*55. *n.*13. & *de Canon. cap.*26. *num.*4.

13. Capitulum non posse se intromittere in electione Pœnitentiarij, licet ad ipsum collatio spectet quamuis Episcopus sit absens, sed ipsum Episcopum absentem posse, vbi fuerit, eligere Pœnitentiarium, refert decisum Garc. *in addit. ad d.p.*5. *cap.*4 *n.*143.

14. Pœnitentiarij electionem & collationem Sede Episcopali vacante neque ad Capitulum, neque ad futurum Episcopum, sed ad Sedem Apost. pertinere, refert decisum Garc. *in addit. ad d.p.*5. *c.*4. *n.*150. quem citato *d.c.*26. *n.*5.

15. Collationem præbendæ vnitæ officio Pœnitentiarij ab eis fieri debere, ad quos antea spectabat, referunt decisum additio. ad Nau. *d. consil. vnic. ne Sede vacant.* Gonz. *ad reg.* 8. *Cancel. gloss.* 9. §.2. *n.*84. Garc. *d.p.*5. *c.*4. *n.*138. Aloys. Ricc. *d. resol.*477. *n.*2. Ego ipse *d. alleg.*55. *n.*11. vbi *n.*12. cum Garc. *in addit. ad d.c.*4. *n.*143. resoluo idem in præsentatione, quod in collatione esse dicendum, dummodo præsentatio fiat de electo ab Episcopo.

16. *ζ Qui Magister sit, vel Doctor*, &c.] Pœnitentiarium deputari debere, qui sit Magister, aut Doctor, seu Licentiatus in sacra Theolog. vel iure Canonico, ex hoc decreto colligit Aloys. Ric. *in praxi fori Ecclesiast. res.*497. Squillante *de priuil. cleric. c.*4. *n.*69. & 108. Garc. *de benef. p.*7. *c.*4. *n.*32 & *c.*7. *n* 49. vbi *n.*50. subdit ad beneficia, seu dignitates requirentia gradum, sufficere eum habere etiam sine scientia competenti, itaut adeptio, seu impetratio talis beneficij, seu dignitatis in foro Ecclesiæ iudiciali rata, & firma, sit, quod etiam tenet Azor. *inst. moral. p.*2. *l.*6. *c. quæst.* 1. Sed ego ipse *d. tract. de canon. c.*26. *n.*9. refero *sub die* 20. *Martij* 1623. fuisse decisum, officium Pœnitentiæ non esse conferendum Doctori, quem dicebatur esse valdè ignarum.

17. Ad Pœnitentiarij officium non sufficere gradum, non facta professione fidei, iuxta const. Pij IV. aut contra Academiæ statuta, vel consuetudines receptum, tenet Nicol. Garc. *d. c.*7. *n.*51. quem refero *d. alleg.*55. *n.*6.

18. *a Et annorum quadraginta*, &c.] Pœnitentiarium Canon. debere esse constitutũ in ætate quadraginta annorum, seu aliàs, quando aptior pro loci qualitate non reperitur, tradunt Gut. *canon. lib.*1. *c.*26. *n.*40. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.*30. *tr.*3. *n.*164. *in fine*, Campan. *in diuers. iuris canon. rub.*7. *c.*6. *n.*27. Garc. *d.p.*7. *c.*4. *n.*32. & 33. Nouar. *in singul. canon. concl.*17. Ego ipse *d. alleg.*55. *n.*7. & *d.c.*26. *n.*10.

19. Et huiusmodi quadraginta annos debere esse completos tenent Garc. *d.c.*4. *n.*35 Nou. *d. conclus.*17. *n.*2. Ego ipse *d. alleg.*55. *n.*9.

Contra Azor. *inst. mor. p.*2. *lib.*6. *c.*5. *q.*6. *in fine*, æstimantem sufficere inchoatos.

20. *b Seu alias, qui aptior pro loci qualitate reperiatur.*] Defectum ætatis quadraginta annorum in Pœnitentiario non obstare vbi aliàs aptior pro loci qualitate reperiri non potest, & sufficere quòd non reperiatur in ciuitate, aut etiam diœcesi, persona apta cum dictis qualitatibus, nec esse quærendam extra diœcesim, argument. *c. nullus* 61. *dist.* & *c. sacrorum* 63. *dist.* resoluunt Salaz de Mendoça *in d. libello de institutione Canonicatus Pœnitentiaria*, §.3. Squillante *de priuil. cleric. c.*4. *n.*70 Nouar. *d. concl.*17. *n.*4. Garc. *d.c.*4. *n* 33. *vbi n.*34. tenet quòd si in diœcesi non reperiatur talis persona apta, & Episcopus velit eum eligere extra diœcesim, non potest eligere nisi habentem dictas qualitates, si talis ibi reperiri potest commodè.

21. *c Qui dum Confessiones in Eccl. audiet.*] Pœnitentiarium institutum eo ipso habere à iure, & à Concilio facultatem audiendi Confessiones pœnitentium illius diœcesis, & iurisdictionem ad absoluendum à peccatis, & esse veluti Parochum totius diœcesis nec requiri nouam licentiam Ordinarij, tradunt Nau. *cons.*20. *de Pœnit. in nouis*. Læl. Zech. *de republ. Eccles. c.*24. *de Capitulo, & Canon. sub n.*16. Salaz. de Mendoça *in d. libello*. §.5. Vgol. *de officio Episc. c.*33. *num.*2. & 3. Aloys. Ricc. *d. res.*477. *n.*5. Ego ipse *d. alleg.*55. *n.*19. & *d.c.*26. *n.*12.

22. Quemlibet posse Pœnitentiario suo peccata confiteri, & satisfacere præcepto, *c. omnis vtriusque sexus, de pœnit. & remiss.* resoluunt Aloys. Ric. *loco proximè citato*. Garc. *d. p.*5. *c.*4. *n.* 113. Ego ipse *d. alleg.*55. *n.*20. & *d.c.*26. *n.*13.

23. Pœnitentiarium semper paratum existere debere ad audiendas Confessiones, minimèque posse pœnitentes recusare & si recusauerit, ab Episcopo puniri & priuari posse tenent Salaz de Mendoça *in d. libello*, §.5 Garc. *d.p.*5. *c.*4. *n.*118. Aloys. Ricc. *d. resol.*477. *n.*6. Campan. *in diuers. iuris canon. rub.*7. *c* 6. *n.*27. Ego ipse *d. alleg.*55. *n.*26. & *d.c.*26. *n.*14.

24. Et teneri horis opportunis, loco, & sede Episcopi, ad quem hoc pertinet arbitratu, peccata confiteri volentibus sui copiam facere, in manu tamen virgam, seu bachettam, sicut in Vrbe, non retinere, præcipuè in locis, vbi non est in vsu, decisum attestantur Vgolin. *d. cap.*33. *n.*6. Garc.

d.p.5.c.4.n.117. Ego ipse *d.alleg.55.n.28.& 29. & d.c.26.n.15.*

25. Absoluere non posse Pœnitentiarium à casibus, quos Episcopus sibi expresſè reseruauit, nisi ipsemet Episcopus hanc illi speciatim dederit auctoritatem resoluunt Nau. *cons. 20. sub tit. de pœnit. & remiss. in nonis,* deest in ant. Sayr. *in floribus dec. sub. eod. tit. dec.44.* Henr. *cons.62.n.7. & seqq.* Vgol. *d.c.33.n.3.* Aloyſ. Ricc. *in praxi rerum Eccl. dec.571. in 1. edit.* aliàs *resol.492.n.2. in 2. edit. & in praxi aurea, resol.179. in fine,* Garc. *d.p.5.c.4.n.115.* Gauant. *in manuali verb. Pœnitentiarius num. 22.* Rota *in Neapolitana Pœnitentiaria 5. Iunij 1637. coram R.P.D. Merlino.* Ego ipse *d.all.55.n.23.& d.c.26.n.16.*

26. Contra Chapeauil. *de casibus reseru.c.3. q.1. differ.2.* Mendoz. *in d.libello.§.5.* Piasec. *in praxi Episcop.p.2.c.1.n.16.* existimantes ipsum Pœnitentiarium si suæ præbendæ fuerit annexum Pœnitentiariæ officium, posse absoluere absque alia facultate ab omnibus casibus Episcopo reseruatis.

27. Non posse casus reseruatos sibi ab Episcopo commissos alteri subdelegare, nisi habuerit expressam ad hoc Episcopi potestatem tenent Ioan. Valer. *de differ. inter vtrumque forum, verb. iurisdictio differ.2.n.3.* Garc. *in addit. ad d.p.5.c.4.n.112.* quem refero *d.alleg.55.n.24.*

28 Nec suam auctoritatem posse delegare resoluit Aloyſ. Ricc. *in praxi aurea, res.179.* Ioan. Valer *vbi supra,* Boſſ. *in discept. mor. discept.1.n.57.* Ego ipse *d. alleg.55.n.22.& d.c.26.n.18.* vbi refero ita censuisse S. Congreg. Episcop. & Regul. *in Regien. 2. Octobris 1584.*

z Interim præsens in choro censeatur.] Pœnitentiarium pro præsente in choro habendum esse dum audit confessiones in Ecclesia, siue in Confessionario, siue extrà, non tamen pro tempore, quo residet in Confessionario, nec audit confessiones, aliis in choro diuina celebrantibus, nec ita si dixerit Missam, aut si priuatum Officium dicat, etiam vt opportuniùs confessiones audiat, censendum esse præsentem in choro, asserunt Salaz. de Mendoça *in d.libello, §.6.* Mon. *de distrib. quotid. p.2 q.11.n.64. cum seqq.* Aloyſ. Ricc. *d.res. 477.n.6 & in dec. curia Archiep. Neap.p.4. dec. 115.* Vgol. *d.c.32.n.5.* Camp. *d.n.27.* Garc. *d.p.5. c.4.n 124. & seqq.* Ego ipse *d. alleg.55.n.30. & d.c.26.n.20.*

29. Pœnitẽtiarius non solùm censetur præsens in choro quando Confessiones audit, sed etiã censetur præsens processionibus, & exequiis defunctorum, quæ eo tempore fiunt, quo ipse audit Confesiones, sed non sufficit quòd sit in Confessionario, nisi realiter ipse Confessiones audiat, refert decisum Garc. *d.p.5.c.4.n.125.*

30. Pœnitentiarius, dum Confessiones audit in Ecclesia censetur præsens & processionibus, & orationibus, refert decisum idem Garc. *in addit. ad d.p.5.c.4.n.125.*

31. Pœnitentiarium præsentem in choro non censeri, si confessiones extra Ecclesiam etiam infirmorum audiat, resoluit Garc. *in addit. ad d.p.5.c.4.n.125. in fine,* quem refero *d.all 55.n.32.*

32. Pœnitentiarium, antequam præbenda, quæ suo officio fuit vnita, vacet, non habere locum nec in Capitulo, nec in choro, nec posse distributiones quotidianas percipere, sed postquam vacauerit, & eam adeptus fuerit, debere sedere in loco sui canonicatus attestatur resolutum Garc. *in addit. ad d.p.5.c.4.n.111.* vbi etiam pariter decisum asserit Pœnitentiarium ab Episcopo ad præscriptum Concilij institutum, & deputatum cum vnione præbendę proximè vacaturæ, teneri officium exercere, & inseruire Pœnitentiariæ, ac Parochialem, quam obtinet, dimittere etiam ante vacationem præbendæ.

33. Ad maiorem residentiam quàm alios Canonicos non teneri Pœnitentiarios, dũmodo non absint tẽpore, quo frequẽtiùs pœnitẽtes accedunt, & diebus festis solemnibus, velut tempore ieiuniorum, Quadragesimæ, Aduentus, Quatuor tẽporum, Resurrectionis, Ascensionis, Pentecostes, Corporis Christi, Assumptionis B. Virginis, Natiuitatis Domini, & omnium Sanctorum, referunt decisum Salaz. de Mendoça *in d.libello §.7.* Vgol. *d.c.33.n.6.* Garc. *d.p.5.c.4.n.122.* Garc. *d. alleg.55.n.33.& d.c.26.n.19.*

Ecclesiæ seculares, quæ nullius sunt diœcesis, ab Episcopo viciniori visitentur, aut alio qui hic ponitur modo.

CAPVT IX.

1. *Ecclesiæ seculares nullius diœcesis quantumcunq; exempta, & Sedi Apost. immedia- subiecta, earumque Prælatus secularis iurisdictionem quasi Episcopalem habens possunt ab Episcopo, cuius Cathedralis Ecclesia est proximior visitari.*
2. *Visitationem viciniorìs Episcopi non possunt effugere Ecclesiæ seculares nullius diœcesis.*
3. *Locus nullius diœcesis si sit in aliqua diœcesi visitatio spectat ad Ordinarium in cuius diœcesi est locus nullius,*
4. *Vicinior Episcop. potest visitare benef. secularia, & clericos seculares Abbatia nullius diœcesis.*
5. *Collegiati nullius diœcesis visitari debent à viciniori Episcopo.*
6. *Episcopus legitimè impeditus potest ex facultate sibi tradita in hoc decreto Ecclesias, quæ nullius sunt diœcesis per suum Vicar. generalem visitare.*
7. *Vicarius Capituli Sede vacante non gaudet hac facultate.*
8. *Episcopus proximior, qui potest visitare Ecclesiam Parochialem nullius diœcesis, habet facultatem emendandi, corrigendi & puniendi.*

a Suprà seſſ. 9. de refor. c 4. & seſſ.7. de reformat. c.8. & seſſ.21. de refor.c.8.

QVæ aliàs sub fel. rec. Paulo III. a & nuper sub Beatissimo Domino nostro Pio IV. in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinariis diligentia in beneficiorum, *α etiam exemptorum, visitatione* constituta sunt, eadem etiam in iis Ecclesiis secularibus obseruentur, quæ in nullius diœcesi esse dicũtur, *β vt ab Episcopo,* cuius cathedralis Ecclesia est proximior, si id constet, alioquin ab eo qui semel in Concilio prouinciali à Prælato loci illius electus fuerit, tanquam Sedis Apostolicæ delegato *γ visitentur δ non obstantibus priuilegiis ε & consuetudinibus* quibuscumque, etiam immemorabilibus.

Vide

1. VIde Nauar. *conf.* 11. *de effic. ord. in antiq.* aliàs *conf.* 12. *de maiorit. & obed. in nouis*, Sayr. *in floribus decis. sub ille tit. de officio ordin. decis.* 11. *in princip.* Zerol. *in praxi Episcop. p.* 1. *verb. visitatio* §. 11. Azor. *instit. moral. p.* 2. *lib.* 3. *c.* 40. *prope fin.* Aloys. Ric. *in collect. decis. p.* 4. *collect.* 1153. Franc. Leon. *in thesauro fori Eccles. part.* 1. *c.* 2. *num.* 74. Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.* 1. *tit.* 6. *l.* 5. §. 2. *num.* 13. Rota *decis.* 501. *p.* 2. *recent.* & apud Tambur. *in fine tom.* 3. *de iure Abbatum decis.* 67. *per tot.* vbi dicit quòd vicinior præsumitur Episcopus loco nullius contra quem causa committitur, *& decis.* 68. metipsum *de officio, & potest. Episcopi p.* 3. *alleg.* 74. *à num.* 5.

2. Et nullo modo huiusmodi seculares Ecclesias nullius diœcesis posse effugere visitationem vicinioris Episcopi, censuit Rot. *decis.* 396. *part.* 1. *recent.*

3. Si verò locus nullius diœcesis sit in aliqua diœcesi, visitationem spectare ad Ordinarium, in cuius diœcesi est locus nullius, refert decisum eadem Rot. *decis.* 501. *numer.* 5. *part.* 2. *recent.*

4. Vicinior Episcopus potest visitare beneficia secularia, & clericos seculares Abbatiæ nullius diœcesis, ipsósque culpabiles repertos corrigere, & dicitur vicinior Episcopus tantùm ille, cuius cathedralis Ecclesia sit Abbatiæ proximior, non autem locus dictæ Abbatiæ subiectus, ita Sel. *in select. canon. c.* 37. *n.* 10. attestans sic fuisse decisum *sub die* 2. *Augusti* 1596.

α Etiam exemptorum visitatione.] Vide Franc. Leon *d. p.* 2. *cap.* 16. *n.* 28. Fr. Emman. *quæst. regul. tom.* 1. *q.* 36. *art.* 3.

5. Colligatas nullius diœcesis visitari debere à vinciniori Episcopo, testatur resolutum Zerol. *d. verb. visitatio* §. 11.

β Vt ab Episcopo, &c.] Episcopum legitimè impeditum posse ex facultate sibi tradita in hoc decreto, Ecclesias, quæ nullius sunt diœcesis, 6.
per suum Vicarium generalem visitare, tenent, Sel. *d. c.* 37. *n.* 1. vbi asserit sic fuisse resolutum *sub die* 17. *Ianuarij* 1585.

Sed huiusmodi potestatem non transire in Vicarium à Capitulo Sede vacante constitutum, 7.
tradunt Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. part.* 1. *c.* 10. *n.* 8. *vers.* 10. Aloys. Ric. *in praxi aurea resol.* 118. *num.* 4. Ego ipse *d. alleg.* 74. *n.* 8.

Neque in Prælatum viciniorem habentem iurisdictionem quasi Episcopalem, vt per Flores de Mena *var. lib.* 3. *quæst.* 24. *n.* 24.

γ Visitentur.] Episcopum proximiorem habentem facultatem visitandi Ecclesiam Paro- 8.
chialem nullius diœcesis, habere etiam facultatem emendandi, corrigendi, & puniendi tam in capita, quam in membra ex quauis causa, asserit decisum Franc. Leo *d. p.* 2. *c.* 2. *n.* 74. *in fine*, quem refero *de alleg.* 74. *num.* 7.

δ Non obstantibus priuilegiis, &c.] Vide Rot. apud Tamburin. *in fine tom.* 3. *de iure Abbatum deci.* 67. *n.* 5. vbi dicit hæc verba comprehendere quascumque personas quantumuis priuilegiatas, *& decis.* 68. resoluit quòd Ordinario non est inhibendum in exercitio iuris visitandi omnes Ecclesias suæ diœcesis quantumuis exemptas, non obstantibus quibuscunque priuilegiis concessis ante Concilium Tridentinum.

ε Et consuetudinibus, &c.] Præcedentibus scilicet, & non futuris, iuxta resoluta per Anguian. *de legibus lib.* 1. *contron.* 10. *num.* 21. *&* 22.

Subditi Episcoporum nulla appellatione suspendere possunt executionem visitationis.

CAPUT X.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Episcopus in visitatione quando possit procedere appellatione remota.*
3. *Episcopus in visitatione reformato processu & seruatis seruandis procedens admittit appellationem.*
4. *Appellatio datur si Episcop. in visitatione procedat in exemptos contra eorum priuilegia.*
5. *Episcopi quibus conceditur facultas vt procedant etiam tanquam Sedis Apost. delegati, an in dubio censeantur procedere vt delegati.*
6. *Episcopus non tenetur visitationem concludere intra certum, & determinatum tempus.*
7. *Episcopus potest præstituere terminum Archidiacono ad visitationem expediendam.*
8. *Appellatio suspensiua tantùm, & non deuolutiua tollitur, vbi Episcopus visitat non compilato processu.*
9. *Appellatio si interponatur in visitatione ab Episcopo suffraganeo etiam tanquam Sedis Apost. delegato debet interponi ad Metropolitanum solum quoad effectum deuolutiuum.*
10. *Episcopus quando ex Conc. Trident. procedit, vti Sedis Apostol. delegatus in causis, quæ sub eius iurisdictione non comprehenduntur, non potest ab eo nisi ad Sedem Apost. appellari.*
11. *Episcopus in visitatione non potest recusari tanquam suspectus.*

EPiscopi, vt aptius, quem regunt, populum possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus iis, quæ ad visitationem, ac morum correctionem subditorum suorum spectant, ius & potestatem habeant, *α etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati*, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta canonum sanctiones, *β quæ illis ex prudentia sua* pro subditorum emendatione ac diœcesis suæ vtilitate necessaria videbuntur. [a] Nec in his, vbi de visitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, *γ aut vlla inhibitio, δ appellatio, ε seu querela*, etiam ad Sedem Apostolicam, interposita ζ executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, quoquomodo impediat, aut suspendat.

a Supra sess. 21. de refor. cap. 1 & sess. 25. de refor. cap. 1.

1. VIde Lancellot. *de atten. & innouan. appell. pend. limit.* 18. *in princ. n.* 6. Rugin ell. *de appell.* §. 2. *c.* 3. *n.* 6. Soar. de Pace *in pract. tom.* 2. *p.* 5. *cap. vnic. n.* 14. Gabr. Pereir *in speculo visit. secul. cap.* 27.

cap.27.n.62. Mendez à Castro *in praxi Lusit.p.2. lib.2.c.3.n.32.* Curi Philip.*p.1.§.7.n.10.* Marchesan. *de commiss.p.1.de commissione appellationum extra Curiam Rom.c.6.n.78.* Fr. Emmao. *quæst. reg.tom.2.quæst.6.art.2.* Franc. Leon. *in thesauro fori Eccles.part.2.c.2.n.77.* Armend. *in addit.ad recop.legum Nauarræ lib.1. tit.6.de visitat.num. 104.cum seqq.* Thom. Valasc. *allegat.iuris tom.1. alleg.70. n.5. cum seqq.* Sayr. *in claui Regia lib.8. c.2.num.13.* Piasec. *in praxi Episc.p.2.c.3.n.61.* Aloys. Ricc. *in praxi aurea resol. 7.* Salgado *de potest.Regia tom.1.part.2.cap.10.num.26.* Steph. VVeyms *ad const. 24. ex iure antiquo desumptas & per Concil.Trident.innouatas,constit.17.n.14.* Gabr. Pereira *de manu Regia part.1.c.7. à princ.* latè suprà *sess.13. de reformat.c.1.n.5. cum seqq.* Ex quorum dictis colligitur.

2. Episcopum in his, vbi de visitatione, aut morum correctione agitur, omni & quacunque appellatione, seu querela, etiam ad Sedem Apost. interposita remota, quæ executionem nullo modo impedire, aut suspendere valet, posse procedere, punire, & exequi, dummodo procedat sine processu & sine scriptis, etiam carcerando, & carceratos detinendo, tunc enim si carcerati appellauerint, posse iudicem appellationis cognoscere de prætenso excessu in corrigendo, interim tamen non impediri, aut suspendi executionem eorum, quæ ab Ordinario sunt decreta, de quo suprà *sess.13.de reform.c.1.n.5.*

3. Vnde Episcopo formato processu, & seruatis seruandis procedente non habere locum huius decreti dispositionem, refert decisum Franc. Leo *d.n.77.* tunc enim appellationem quoad vtrumque affectum admitti dixi suprà *sess.13.de reformat.c.1.post n.7.*

4. Dari tamen appellationem, si Episcopus in visitatione procedat in exemptos, seu aliàs priuilegiatos contra eorum priuilegia, resoluunt Marches. *d.n.78.* Aloys. Ric. *d.resol.7.num.3.vers.verum.* Ego ipse *d.alleg.73.n.34.* & citati suprà *sess. 13.de reform.c.1.n.5.in fine.*

5. *a Etiam tanquam Sedis Apost. delegati.*] An in dubio procedere censeantur vt delegati? vide Nau. *cons.32.n.8.de sent.excomm.in antiq.* Menoch. *de præsumpt. lib.2.præs.17.n.4.* Mascard. *de probat.concl.945.n.15.* Cened. *ad Decretal.coll. 557.num.1.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi p.3.alleg.92.n.10. cum seqq.*

6. *b Quæ illis ex prudentia sua, &c.*] Episcopum non teneri visitationem concludere intra certum, & determinatum tempus, neque ad hoc Conc. vllum præscripsisse sed reliquisse arbitrio Episcopi, illúdque debere esse discretum, & moderatum, referunt decisum Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccl.dec.717. in 1.edit.* aliàs *res.608. n.2.in 2.edit.* Arm. *in addit. ad recop.legum Nauarræ lib 1. tit.18.l.7. de Episcopis n.113.* Ego ipse *dicta alleg.73.num.39.*

7. Posse tamen ipsum Episcop. præstituere terminum Archidiacono ad visitationem expediendam, & præscribere comitatum, & equitatum, ne oneri sit Ecclesiis, quas visitauerit, asserit resolutum Piasec. *in praxi Episc.p.2.c.3.* vbi de visitatione quorundam exemptorum *n.62. pag. 213.* quem refero Ego ipse *d.alleg.73.n.39.*

c Aut vlla inhibitio.&c.] Intelligit Salzed. ad Bernard. *in pract.Canon.c.79. littera B. vers. est tamen circa superiora,* vt hoc Decretum procedat quando iudex superior nō iustificata appellatione, nec visis actis processus inferiorem inhibere contendit; sed si postquā appellatio iustificata fuerit ex processu tam ad tribunal appellationis delatæ inhibitio concessa fuerit erit obtemperanda; nec poterit inferior iudex ad suæ sententiæ executionē procedere, aliter quidem Superiorum iudicum auctoritas & potestas non vulgarem iacturā pateretur, dareturque causa inferioribus iudicibus, vt pro libito iudicarent, & multis causis appellationis auxilium nihil proficeret, & alia multa incommoda sequerentur, quæ prorsus aliena sunt à mente sancti Concilij. Hactenus Salzed.

d Appellatio] suspensiua scilicet, & non deuolutiua, vt per Villadieg. *in speculo visit. fol.35. n. 31.* Erasm. à Cochier *de iurisd. Ordin. p.2.q.14. n.5.* Thom. Valasc. *alleg.iuris tom.1. alleg.70.n.5. in fine,* contra Gonzal. Mendez de Cabedo *diuers.argum.lib.1.c.19.à n.8,* existimantem in causa visitationis effectum suspensiuum appellationis tolli solùm vbi agitur de correctione morum. Verùm hac in re optime Narbona *l.59.gloss. 1. n.148.tit.4 lib.2.Recop.* distinguit inter sententiam diffinitiuam, & interlocutoriam, itaut in causis visitationis à sententia diffinitiua quoad effectum suspēsiuum tantùm appellari prohibeatur, *supr.sess.22.c.1.de refor.* à sententia autem interlocutoria in casu visitationis non solùm quoad effectum suspensiuum, sed etiam quoad effectum deuolutiuum appellatio interdicatur; & refert quòd proposito dubio in sacra Congr. An quod statuitur decreto Conc. *sess.13. c.1.* vt in causis visitationis, & correctionis, siue habilitatis, & inhabilitatis, necnon criminalibus ab Episc. ante definitiuam ab interlocutoria, vel alio quocunq; grauamine appelletur, ita intelligendum sit vt nullatenus appellari, & cognosci possit de grauamine huiusmodi, vel potiùs quod citra præiudicium cursus causæ coram Episcop. possit Metropolit. cognoscere de grauamine ante definitiuam, & ad effectum prædictum absque vlla inhibitione mandare simpliciter quòd sibi transmittatur copia processus expensis appellantis? Respondit non posse Metropolit. cognoscere de grauamine ante diffinitiuam, nec mandare vt sibi transmittatur copia processus, 8.

Si in visitatione appellari contigerit ab Episc. suffraganeo, etiam tanquam Sedis Apost. delegato, debere appellari ad Metropolit. quoad effectum deuolutiuum, non quoad suspensiuum, referunt decisum Pias. *d.cap.3.n.61.* Zer. *in praxi Episcop.2.verb.visitatio §.3.* Aloys. Ricc. *in praxi aurea resol.449.n.2.prope fin.* Ego ipse *dicta all. 73.n.35.& all.92.n.14.* 9.

Episcopus quando ex Conc. Trident. procedit vti Sedis Apost. delegatus in causis, quæ sub eius iurisdictione non comprehenduntur, non potest ab eo nisi ad Sedem Apost. appellari, neque ex hoc inferioribus iudicibus vllum sit præiudicium, refert decisum Garc. *de benefic.p.4.c.5. num.12.* 10.

e Seu querela, &c.] Non posse Episcopum in visitatione secülari tanquam suspectum, dum tamen in ea processum non cōpleat, & se intra visitationis terminos contineat, sicut etiam in præparatoria inquisitione non posse vt suspectum recusari, neque probatione, vel allegatione suspicionis impediri quominus pœna extraordinaria, quæ morum correctionem, & emendationem respiciat, visitatos, asserit decisum Garc. *p.3. c.2. n.198.* Gabr. Pereira *de manu Regia part. 1. c.7. n.18.* Salgado *de protect. Regia p. 2. c.15. n.63.* Mendez à Castro *in praxi Lusitana part.2.lib. 2. cap.3.* 11.

cap.3.n.35. vbi cum Gabr. Pereira citato loco, subdit visitatorem posse tanquã suspectum recusari, quando ante visitationem fuerat iam iudicatus suspectus. Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.1.tit.6.l.5.§.2.n.7.& 8. vbi num.34.* secos dicit si in visitando modum excesserit, refero Ego ipse *d. allegat.6.3. n.38.* vbi ad literam transcripsi quoddam Breue Pauli V. fel. record. super hoc transmissum Reuerendissimo Episcopo Portugalen. *sub dat.29. Octobris* 1610.

Episcoporum iuri nihil est derogatum ob honorarios titulos, & priuilegia particularia, nisi, &c.

Capvt XI.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Protonotarij an & quando exempti sint à iurisdictione Episcopi.*
3. *Protonotarius honorarius tam in ciuilibus, quàm in criminalibus causis fori priuilegio gaudet.*
4. *Referendarij de numero sunt exempti.*
5. *Referendarij cedunt præcedentiam Auditori Confidentiarum.*
6. *Subcollectores spoliorum tam in officio, quàm post ab Ordinarij iurisdictione exempti sunt.*
7. *Subcollectores non possunt visitari nec corrigi ab Episcopo.*
8. *Oblati priuilegio & exemptione quando gaudeant.*
9. *Capellani Regij exempti sunt à iurisdictione Ordinarij, si actu fuerint seruientes in Capellis Regiis.*
10. *Fratres S. Ioannis Hieros. possunt dare dimissorias clericis inseruientibus in eorum Ecclesiis.*
11. *Curam animarum exercentes etiam in Parochialibus Hieros. Religionis tenentur accedere ad Congregationes, quæ iussu Episcopi ad casus conscientia differendos habentur.*
12. *Eques Hierosol. si incidat in excommunicationem canon.* si quis suadente, *potest Episcopus præcipere omnibus Parochis, & Sacerdotibus ne eum admittant intra Ecclesias ipsi Episcopo subiectas.*

QVoniam priuilegia, [a] & exemptiones quæ variis titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum iurisdictione excitare, & exemptis occasione laxioris vitæ præbere dignoscuntur, decernit sancta Synodus, vt si quando iustis, grauibus, & ferè necessariis suadentibus causis, aliquos honorariis titulis *α Protonotariatus*, Acolytatus, Comitis Palatini, Capellani Regij, aut aliis huiusmodi in Romana Curia, vel extrà insignibus decorandos esse placuerit, *β necnon alios, cuicumque monasterio oblatos*, vel quomodocumque addictos, aut sub nomine seruientium militiis, seu monasteriis, hospitalibus, collegiis, aut quocumque alio titulo assumi, nil ex iis priuilegiis detractũ esse Ordinariis intelligantur, quo minus iis, quibus ea iam concessa sunt, vel in posterum concedi cõtigerit, ipsis Ordinariis *γ tanquam Apostolicæ Sedis delegatis*, plenè in omnibus *δ & quo ad Capellanos Regios*, iuxta constitutionem Innoc. III. quæ incipit, [b] Cum Capella, subiecti existant, *ε exceptis tamen iis*, qui prædictis locis, *ζ aut militiis actu seruiunt*, & intra eorum septa, ac domos resident, subque eorum obedientia viuunt, siue iis, qui legitimè, & secundum regulam earundem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat, non obstantibus priuilegiis quibuscumque, *η etiam religionis sancti Ioannis Hierosolymitani*, & aliarum militiarum. Quæ verò priuilegio residentibus in Curia Romana, vigore [c] Eugenianæ Constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent, *θ in iis, qui beneficia* Ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minimè intelligantur, sed Ordinarij iurisdictioni subiecti permaneant, non obstantibus quibuscumque inhibitionibus.

a Suprà sess. 6. cap. 3.

b Cap. cum capella extra de priuileg. Decreta lib. 5. titul. 35. cap. 16.

c Cap diuina de priuileg. in extr. comm.

1. VIde Paul. Fusc. *de visitat. lib. 2. cap. 8. n. 1. & c. 11. n. 1. & c. 20. n. 16.* Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib. 3. q. 11. n. 5.* Franc. Leon. *in thesauro fori Eccles. p. 2. c. 2. n. 78.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 2. q. 64. art. 4. & q. 108. artic. 3.* Aldrete *in allegat. pro omnimoda Religiosorum exemptione p. 1. c. 6. n. 2.* Erasm. à Cochier *de iurisdict. Ordinarij in exemptos p. 1. q. 18. n. 8.* nouissimè Steph. VVeyms *ad const. 24. ex antiquo iure deprompta, & per Conc. Trid. innouatas, constit. 21. pag. 248. cum seqq.* vbi innouari dicit *c. cum capella, de priuileg.* per textum Concilij in præsenti, & vnum ac alterum multipliciter explicat. latè Modern. *de supplicat. ad sanctissim. p. 2. c. 15. à n. 13.*

2. *α Protonotariatus.*] An & quando Protonotarij exempti sint à iurisdictione Episcopi, vide Mandos. *de signatura gratia, sub tit. Protonotarij.* Ant. de Præsis *de iurisdict. Episcopi c. 8.* Erasm. à Cochier *d. quæst. 18.* metipsum *de officio & potest. Episcopi p. 3. allegat. 74. n. 30. cum seqq.* Sel. *in select. canonic. cap. 71. num. 2.* vbi asserit *in Papien. 14. Decembris* 1630. fuisse decisum Protonotarium Apost. in ciuilibus esse exemptum quoad causas excedentes summam 25. ducatorum ex Bulla 8. Leonis X. quia Concilium in præsenti non derogat priuilegiis Protonotariorum, nisi in causis criminalibus.

3. Protonotarios honorarios tam in ciuilibus, quàm in criminalibus causis fori priuilegio gaudet etiamsi Ecclesiæ non inseruiat, Sel. *d. c. 71. n. 3.* attestans ita decisum *sub die 9. Iulij* 1626. & quamuis non sit adscriptus seruitio alicuius Ecclesiæ, ex eodem Sel. *dicto loco*, vbi refert sic fuisse resolutum *in Toletana 27. Martij* 1632. De Protonotariis titularibus aliqua dixi *in tract. de Canonicis c. 5. n. 54. & c. 18. n. 34.* & nouissimè *in canon. decisionibus verb. Protonotarius.*

Referendarios de numero esse exemptos dicit

Zerol.

Zer. *in praxi Episc. p. 2. verb. Referendarij*; subsunt tamen iurium Ordinarij ratione beneficiorum, quæ habent in partibus, vt per Aloys. Ricc. *in prax. aurea res.* 30. quem refero Ego ipse *de offic. & potest. Episcopi p. 3. alleg. 74. à n. 30.*

5. Referendarius cedere præcedentiam Auditori Confidentiarum, tenent Sel. *d. c. 71. n. 8.* asserens ita decisum per S. Congr. Rit. *sub die 6. Decemb.* 1621. Et illos extra Ecclesiam, præcedere debere

6. Canonicis, & Dignitaribus asserit idem Sel. *citato loco*, attestans sic censuisse eandem S. Congr. *in Veronen. 6. Iunij, & Iulij* 1626.

Subcollectores spoliorum tam in officio, quàm pòst ab Ordinarij iurisdictione exemptos esse idque in vim Bullæ sanctæ mem. Greg. XIII. resoluit Sel. *d. c. 71. n. 10.* vbi refert ita cẽsuisse S. Congreg. Episc. & Reg. *in Eguamen. 15. Iulij* 1616.

7. Subcollectores igitur non posse visitari, nec corrigi ab Episcopo referunt decisum Garc. *de benef. p. 3. c. 2. n. 198. in 28. decl.* Arm. *in addit. ad recop. legum Nauarra l. 2. tit. 6. de visit. n. 80.*

8. ß *Nec non alios cuicunque Monast. oblatos*, &c.] Oblatos priuilegiu, ac exemptione ita demum debere potiri si in forma iuris valida perpetuò irreuocabiliter, plenè, & cũ effectu se ipsus, & buna sua omnia, præsentia, & futura nulla prorsus, quamuis minima, eorum portione, neque in proprietatem, neque in vsum fructum sibi reseruata Religioni obtulerint & habitum aliqualiter mutauerint, refero decisum Ego ipse *in tract. de iure Eccles. lib. 1. c. 39. §. 2. paulo post princ. in vers. de oblatis*, vbi addo quòd si omnia prædicta simul non concurrant, neq; fori priuilegio, neq; immunitate à secularibus exactionibus frui posse.

γ *Tanquam Apost. Sedis delegatis.* Vnde ex facto dicitur Sacr. Congr. in quadam controuersia Collegiatę Eccles. S. Michaelis Lucensis respondisse, quod licèt visitari non posset Eccles. ratione fundationis, & donationis, vtpote exempta ab Episc. vt Ordinario, visitari tamen posset ab eodem Episcopo tanquam Sedis Apost. delegato, vt refert Steph. VVeyms *d. const. 21. n. 12.* subdens eandem delegatorum Sedis Apost. potestatem adhuc attribuisse Tridentinam Synodum *sess. 6. de reform. c. 3. & sess. 14. de reform. c. 4.* Episcopis Diœcesanis quoad ius visitandi, corrigendi, & puniendi indifferenter omnes non obstantibus quibuscunque exemptionibus, & priuilegiis, quia per illa iurisdictionem Episcopalem voluit impediri non posse, & idem Steph. VVeyms *citato loco n. 12.* aduertit quòd quando Ordinarij delegatam iurisdictionem exercere volunt contra exemptos, consultò exprimunt in procedendo, cùm in dubio sola ordinaria, non verò delegata iurisdictione processisse censeretur, & *n. 13.* affirmat eandem delegatam potestatem exercere non posse Vicarium generalem Episcopi vigore suæ ordinariæ iurisdictionis, neque Capitulum Cathedralis, Sede Episcopali vacante.

9. δ *Et quoad Capellanos Regios*, &c.] Vide Paul. Fusc. *de visit. l. 2. c. 11. n. 1.* Zer. *in praxi Episc. p. 2. verb. exempti*, latè Aloys. Ric. *in prax. p. 4. res. 493. cũ seq.* Steph. VVeyms *d. const. 21. n. 16.* vbi dicit Capellanos Regios tunc demum vti posse exemptione ab ordinaria iurisdictione, si actu fuerint seruientes in capellis Regiis, non etiam si extra illas degant. Erasm. à Cochief. *d. p. 1. q. 32. n. 9.* vbi subdit quòd isti Capellani ratione beneficiorum, quæ alibi obtinent, subsunt Episcopo, & citat Mandos. *de signatura gratia, t. Exemp. in fine* Zer. *in d. praxi Episc. p. 1. verb. Exemptio §. 2.*

De exemptione per summos Pont. concessa Capellanis Regiæ Capellæ Vlixbonen. latè agit Cabed. *de patronatibus Regiæ Coronæ c. 43. per tot.*

ε *Exceptis tamen iis*, &c.] Vide F. Emm. *dicto tom. 2. q. 62. art. 14. & q. 64. art. 4. q. 67. art. 3.*

ζ *Aut Militijs actu seruiunt.*] Notat Steph. VVeyms *d. const. 21. n. 9. pag.* 255. Ordin. Militarium priuilegiis & exemptionibus gaudere non posse nisi actu Militię, & in domibus illius, & sub eius obedientia inseruiétes, & quòd probauerint se in ea legitimã emisisse professionem, alioquin Ord. Diœcesani fundatam habebũt intentionem contra eos, & eorũ clericos procedendi iuxta decreta Conc. Trid. *sess. 6. c. 3. & sess. 14. c. 4.* & hoc decreto, additque ex Zerol. *in praxi Episc. p. 1. verb. exemptio q. 3.* quòd inseruientes Religioni S. Ioan. Hierosolimit. vel alteri ex Militarib⁹ eius exemptionib⁹ non gaudent, nisi habuerint qualitates, & circunstantias sequentes. Primam, vt re ipsa, atque actu reali seruiant Eccl. Ordinis Militaris exempti, Secundam, vt resideant in domibus sui Ordinis, & intra septa illarum. Tertiam, vt sub obedientia Ordinis viuant. Quartam, vt professionem fecisse debeant secundùm regulam ipsarum Militiarum. Quintam, quòd de præmissis teneantur fidem facere; apud Ordinar. diœcesanum Fr. S. Ioan. Hierosolymitani non posse dare dimissorias clericis inseruientibus in eorum Ecclesiis, ad eum finem vt possint ordinari, refert decisum Sel. *d. c. 71. n. 15.* 10.

Curam animarum exercentes, etiam in Parochialib⁹ Hierosolymit. Religionis; teneri accedere Congr. quæ iussu Episcopi ad casus conscientiæ disserendos habentur, resoluit Sel. *d. c. 71. n. 17.* attestans ita fuis. dec. *sub die 4. Martij* 1598. 11.

η *Etiam Regionis S. Ioannis Hierosolymitani*, &c.] Vide Fr Emm. *q. reg. to. 2. q. 65. art. 17.*

Eques Hierosolymit. suum Parochum publicè alapa percussit, & citatus ab Ord. sua priuilegia opposuit, in quo casu refert decisum Sel. *d. c. 71. 20.* non posse Ordinar. exercere vllam iurisdictionem, neque excommunicando, neque declarando excommunicatum, quia ex priuilegio exemptus est, vt in hoc decreto; tamen ex quo ipse ob talem percussionem incidit in excommunicationem can. *si quis suadente diabolo*, posse Episcop. præcipere omnibus Parochis, & Canonicis, & aliis Sacerdotibus, ne eum admittant intra Ecclesias ipsi Episcopo subiectas. 12.

θ *Ea in his, qui beneficia*, &c.] Respectu beneficiorum Ord. iurisdictioni subsunt exempti, minimè inhibitione aliqua obstante, Seraph. *decis.* 595. Modern. *de suppl. ad Sanct. p. 2. c. 15. n. 14.*

De ætate, & qualitate suscipiendorum in Ecclesiis Cathedralibus & professione fidei, Officio, ac de residentia.

CAPVT. XII.

1. *Ætas 25. annorum inceptorum requiritur in eo, qui ad dignitatem, cui animarum cura subest, promoueri desiderat.*

Ætas incipit à die natiuitatis. ibid.

2. Cura

2. *Cura iuriſdictionalis in dignitate facit vt ad illam requirantur 25 anni incæpti.*
3. *Dignitas principalis in collegiata requirit ætatem 25. annorum incæptorum.*
4. *Archidiaconi, qui oculi dicuntur Epiſcopi, in omnibus Eccleſiis vbi fieri poteſt, eligendi qui ſint, Magiſtri, &c.*
5. *Archidiaconi qui verè animarū cura, & omni prorſus iuriſdictione carent, non tenētur eſſe Doctores.*
6. *Archidiaconi apud Hiſpanos nullam habent iuriſdictionem.*
7. *Scholaſtria conferenda eſt Doctori, vel Magiſtro aut Licentiato in Theologia, ſeu iure Canonico, aliàs prouiſio eſt nulla.*
8. *Decanus nullo Trid. decreto iubetur, vt neceſſariò ſit Magiſter, ſiue Doctor, aut Licentiatus.*
9. *Dignitas principalis in Eccleſia collegiata exempla non debet neceſſariò conferri Licētiato.*
10. *Dignitates in Cathedralibus, quibus nulla ineſt animarum cura, poſſunt habere minores 25 annis, dummodo non minores 22.*
11. *Canonici Regulares non comprehenduntur ſub hoc decreto.*
12. *Coadiutus, & coadiutor poſſunt abeſſe tribus menſibus.*
13. *Anni viginti duo ad dignitates requiſiti debent eſſe completi.*
14. *Dignitates in Collegiata prouidentur habentibus ætatem requiſitam de iure communi.*
15. *Perſonatus habet quaſdam prærogatiuas in Eccleſia poſt exiſtentes in dignitate.*
16. *Doctores de profeſſione fidei emittend. agūt tes.*
17. *Forma profeſſionis fidei.*
18. *Profeſſionem fidei emittere tenentur promouendi ad Epiſcopatus.*
19. *Prælati Regulares intra duos menſes ab adepta poſſeſſione ſua præfecturæ ad emittendam fidei profeſſionem tenentur.*
20. *Profeſſionem fidei emittere non tenetur prouiſus de parochiali, qua olim habuit parochianos, ſed nunc habere deſiit.*
21. *Profeſſionem fidei emittere non tenentur qui non prouidentur de titulo parochiali, ſed deputantur in parochiis ad exercendam curam animarum.*
22. *Terminus duorum menſium datus ad faciendam fidei profeſſionem non currit prouiſo, qui non accepit poſſeſſionem, quamuis per eum ſtet quominus illam adipiſcatur.*
23. *Poſſeſſio pacifica requiritur vt quis teneatur intra duos mēſes poſt eam fidei profeſſi[illegible]ē emittere.*
24. *Profeſſionē fidei emittere tenetur ea facere debēs, etiā poſt duos mēſes ab adepta paci[illegible] a poſſeſſione.*
25. *Profeſſionem fidei facere coram vicario ſufficit etiam Epiſcopo non impedito.*
26. *Profeſſionē fidei ſe feciſſe probare tenetur prouiſus quādo Ordinarius ſuper illā inquirit ex officio.*
27. *Profeſſionem fidei emittere tenentur prouiſi ſiue per obitum, ſiue per reſignationem, non tamen prouiſus de coadiutoria illa durante.*
28. *Profeſſionem facere tenentur prouiſi de Dignitatibus & Canonicatibus in Eccleſiis cathedralibus tam ſecularibus, quàm Regularibus.*
29. *Et tam ſubiectis, quàm exemptis.*
30. *Profeſſionem fidei facere non tenentur prouiſi de Dignitatib. & Canonicatib. in Eccleſiis collegiatis.*
31. *Profeſ[illegible] fidei poteſt fieri per procuratorem habentem ſpeciale mandatum.*
32. *Profeſſionem fidei non emittentes licèt non faciant fructus ſuos bene tamen lucrantur diſtributiones quotidianas.*
33. *Niſi emolumēta omnia cōſiſterēt in diſtributionib.*

34. *Fructus decurſos poſt lapſum duorum menſium à die adepta pacifica poſſeſſionis non faciunt ſuos qui non emittunt fidei profeſſionem, bene tamen decurſos in [illegible]s duobus menſibus.*
35. *Fructus am[illegible] ob non factam fidei profeſſionem reſtituere [illegible] tenetur huiuſmodi prouiſus donec condemnet[illegible].*
36. *Prouiſus a[illegible] factam fidei profeſſionem non poteſt haberi pro præ[illegible]te a Capitulo.*
37. *Fructus amiſſi ob [illegible] factam fidei profeſſionem cui ſunt aſſignandi & applicandi.*
38. *Ordinarius non poteſt condonare fructus amiſſos ob non [illegible] fidei [illegible] em.*
39. *Pro[illegible] quoad fructuum pe[illegible] tionem.*
40. *Profe[illegible] non [illegible] poſſ[illegible] quoad fructus retinendos [illegible]*
41. *Di[illegible] debet [illegible] ſi qui requi[illegible] Or[illegible] ſacro [illegible] illa di[illegible] aut Ca[illegible] ætate vt [illegible] tempo[illegible] ſtatu[illegible] m[illegible] [illegible]*
42. *Promotus a[illegible] dig[illegible] poſt[illegible] nem debet [illegible] annum poſſit ad Ordi[illegible] requiſitum [illegible]*
43. *Dig[illegible] aut Canonicatum habentem Ordinem ſacrum accipientes ſine [illegible] illum aſſumen[illegible] neceſſ[illegible]*
44. *Ordinum an[illegible] & [illegible]ceptio non habet locum in collegiat[illegible].*
45. *Ordo [illegible] eſt regul[illegible] annexus Canonicatibus Cathedralium, ſed poteſt annexo[illegible] atuto, [illegible] ſtitutione, vel conſuetudi[illegible]*
46. *Canonicatus pre[illegible] non dicitur etiam quòd habeat [illegible] Mi[illegible]rum.*
47. *Canonicus, qui eſt Sacerdos, non ob id impeditur quin poſſit præbendam ſubdiaconalem retinere.*
48. *Canonicatum obtinens in Cathedrali cui [illegible] factam ordi[illegible] diſtributionem debet eſſe conſtitutus in ea ætate vt intra annum ad ſubdiaconatum poſſit [illegible]omoueri.*
49. *Canonicatus habēs acceſſoriè, [illegible] in perpet[illegible] tam parochialem, non aſſumi[illegible] parochialis.*
50. *Ætas 14. annorum [illegible] ad Canonicatus collegiatarum Ecc[illegible]ſiarum.*
51. *Can[illegible] & port[illegible] dimidia pars Presbyteri[illegible] debent, cæteri Diaconi ac Subdiaconi.*
52. *E[illegible] non poteſt cogere [illegible] Canonici efficiantur Sacerdotes.*
53. *Di[illegible] omnes & Canonicatuum dimidia par[illegible] cathedralibus Eccleſiis & collegiatis inſignibus conferri debent Magiſtris, vel Doctoribus, &c. [illegible] id commodè fieri poteſt.*
54. *Collegiatas [illegible] nes quæ dicantur.*
55. *D[illegible] præbendas, aut portiones [illegible] Cathe[illegible]alibus, aut C[illegible]lle[illegible]tatis obtinentibus non licet [illegible] cuiuſlibet ſtatuti, aut conſuetudinis vltra tres menſes ab eiſdem Eccleſiis quolibet anno abeſſe.*
56. *Statuti ex certa ſcientia, authoritate Apoſt. confirmati vigore poteſt Canonicus ab Eccleſia quolibet anno vltra tres menſe[illegible] abeſſe.*
57. *Statutum vt vna hora, vel duabus intereſſentes lucrentur miſſam greſſan[illegible] præbendam amiſſis diſtributionibus non valet.*
58. *Statutum quod inter ſ[illegible]tes vna hora in vno menſe ex nouem fructibus lucrentur amiſſis diſtributionibus nullum eſt, & tollendum.*
59. *Statutum quo ſeruitiū 40. annorū Eccleſiæ præſtitū liberet beneficiarium à reſidentia, validū eſt.*
60. *Conſuetudo etiam immemorabilis, minimè excuſat a reſidentia.*

61. *Consuetudine introduci non potest vt Canonici qui vna hebdomada intersunt diuinis officiis, possint lucrari distributiones sequentis etiam hebdomada.*

62. *Consuetudo vales vt quis in absentia quotidianas lucretur distributiones, si sciente, ac patiente, & tolerante Papa inducta fuerit.*

63. *Menses tres, quibus possunt Canonici quolibet anno à suis Ecclesiis abesse, debent continere 90. dies, & possunt accipi non solum continui, sed etiam interpolati.*

64. *Menses tres possunt Canonici quolibet anno abesse si constitutiones Ecclesiæ seruitium totius anni requirunt.*

65. *Canonicus tribus mensibus abesse volens minimè tenetur petere, vel obtinere licentiam Episcopi.*

66. *Dignitates, & Canonici tenentur ad residentiam nouem mensium.*

67. *Statutum, quo promissum est Canonicis quatuor menses quolibet anno ab Ecclesia abesse si à Papa est confirmatum, non censebitur derogatum.*

68. *Indultum Papæ tribuens vacationem duorum mensium Canonicis contra fundationem Ecclesiæ non intelligitur sublatum per hoc decretum.*

69. *Absẽtes à seruitio Ecclesiæ quib. pœnis puniãtur.*

70. *Pœnarum gradus in hoc decreto præscripti necessario seruandi sunt antequam deueniatur ad priuationem ob non residentiam.*

71. *Priuatio ob non residẽtia facta nõ obseruatis pœnarũ gradibus in hoc decreto præscriptis est nulla.*

72. *Canonicos ad discendum cantum Gregorianum cogere potest Episcopus.*

73. *Distributiones quotidianæ quare sic dicantur.*

74. *Distributiones amittunt qui omnibus horis non interfuerint.*

75. *Canonicus absens ex priuilegio Papæ percipit distributiones.*

76. *Inquisitores contra hæreticam prauitatem.*

77. *Collector generalis Cameræ Apost. Subcollectores, Aduocati & Procuratores fiscales.*

78. *Archidiaconus vel Canonicus vitans Ecclesiam iura, vel redditus suæ præbendæ.*

79. *Pœnitentiarius si dum recitantur diuina officia audiat in Ecclesia confessiones.*

80. *Theologus, seu obtinens præbendam theologalem diebus quibus legit.*

81. *Concilio generali nomine Capituli interessentes.*

82. *Concilio Prouinciali, vel Synodali interessentes.*

83. *Animarum curæ incumbentes imminenti sine dignitati, vel Canonicatui.*

84. *Canonicus missus à suo Episcopo ad visitanda limina Apostolorum eius nomine, vel comitans ipsum Episcopum.*

85. *Obses datus ab Ecclesia, ac etiam repressaliarum causa captus.*

86. *Absens pro euidenti Ecclesiæ vtilitate.*

87. *Absens à seruitio Ecclesiæ pro defensione iurium ipsius Ecclesiæ.*

88. *Infirmus, qui personaliter diuinis officiis interesse non potest.*

89. *Infirmus, quoad hunc effectum dicitur ille, qui ad Ecclesiam se conferre non potest.*

90. *Cæcus effectus.*

91. *Podagra laborans.*

92. *Medicinam sumens.*

93. *Balnea petens, sanitatis causa.*

94. *Lepra vel alio morbo contagioso coactus à ciuitate vel discedere.*

95. *Infirmi distributiones quotidianas lucrantur, quamuis propria culpa in infirmitatẽ inciderint.*

96. *Infirmi distributiones lucrantur si illi dum erant sani consueuerant interesse diuinis officiis.*

97. *Pestis ex causa à sua Ecclesia absens.*

98. *Senio ita confectus vt residere, & interesse diuinis non possit.*

99. *Absens à choro, ac etiam à ciuitate ob metum ne occideretur ab inimicis, à Principe, &c.*

100. *Timens redire ad patriam, vel in ea commorari, ob bellum ciuile, aut externum.*

101. *Detentus per vim ab aliquo vt propterea non possit in Ecclesia diuinis interesse officiis.*

102. *Carceratus iniustè lucratur distributiones.*

103. *Exulatus iniustè non admittit distributiones quotidianas.*

104. *Excommunicatus iniustè pariter non amittit distributiones quotidianas.*

105. *Suspensus iniustè ab officio, vel beneficio.*

106. *Canonicus nõ est priuãdus distributionibus quotidianis Ecclesia interdicta, aut polluta existente.*

107. *Priuato iniustè debentur fructus, & distributiones quotidianæ.*

108. *Distributiones amissas ob non residentiam non potest Episcopus aut Capitulum remittere, aut donare.*

109. *Canonicorum consensus non potest facere, vt qui non interfuit diuinis, habeat distributiones quotidianas.*

110. *Distributiones præteritas non potest remittere Episcopus, aut Capitulum, quamuis absit omnis fraus, & conuentio.*

111. *Canonici diuina per se, & non per substitutos adimplere debent.*

112. *Munera suæ dignitati, Canonicatui, aut Portioni incumbentia per se ipsum subire, & exercere debet.*

113. *Dignitas, & Canonicatus si sint adinuicem, & æquè principaliter vnita, illa obtinens vtriusque onera subire per se ipsum tenetur.*

114. *Dignitatem obtinens, cui vnita est Portio perpetuò, & accessoriè, illam obtinens non tenebitur seruire tanquam Portionarius.*

115. *Canonici cogendi sunt ad personaliter canendum Missam illis diebus, quibus ex instituto, & legitima consuetudine illius Ecclesiæ debent.*

116. *Canonici assistere tenentur Episcopo celebranti, aut alia Pontificali exercenti in ciuitate tantum, licèt extra cathedralem Ecclesiam.*

117. *Episcopo Missam priuatè celebranti in Cathedrali non tenentur Canonici assistere.*

118. *Canonici tenentur psallere seu canere in choro cum aliis sub onere, & obligatione restitutionis distributionum.*

CVm dignitates, in Ecclesiis præsertim cathedralibus, ad conseruandam augendamque Ecclesiasticam disciplinam fuerit institutæ, vt qui eas obtinerent pietate præcellerent, aliisque exemplo essent, atque Episcopus opera, & officio iuuarent: merito, qui ad eas vocantur, tales esse debent qui suo muneri respondere possint [a] *Nemo igitur deinceps* ad dignitates quascumque, quibus animarum cura subest, promoueatur, nisi qui saltem xxv. suæ ætatis annum attigerit, & in Clericali Ordine versatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate, commendetur iuxta Constitutionem Alexandri III. in Concilio Lateranensi promulgatum, quæ incipit,

a Sess. 22. cap. 2.

cipit, [b] Cum in cunctis. β *Archidiaconi etiam* qui oculi dicuntur Epiſcopi, ſint in omnibus Eccleſiis, vbi fieri poterit, Magiſtri in Theologia, ſeu Doctores, aut Licentiati in iure Canonico. γ *Ad cæteras autem dignitates, δ vel perſonatus*, quibus animarum cura nulla ſubeſt, Clerici alioquin idonei, ε *& viginti duobus annis non minores*, aſciſcantur. ζ *Prouiſi etiam de beneficiis* quibuſcunque η *curam animarum, habentibus*, θ *teneantur à die adeptæ poſſeſſionis*, ι *ad minus intra duos menſes* [c], κ *in manibus ipſius Epiſcopi, vel eo impedito*: coram generali eius Vicario, ſeu Officiali orthodoxæ ſuæ λ *fidei publicam facere profeſſionem*, & in Romanæ Eccleſiæ obedientia ſe permanſuros ſpondeant, ac iurent. μ *prouiſi autem* ν *de canonicatibus, & dignitatibus*, ξ *in Eccleſiis cathedralibus*, non ſolum coram Epiſcopo, ſeu eius Officiali, ſed etiam in Capitulo idem ο *facere teneantur*: alioquin prædicti omnes prouiſi, vt ſupra π *fructus non faciant ſuos* ρ, *nec illis poſſeſſio ſuffragetur* [d] σ *Neminem etiam deinceps* ad dignitatem, canonicatum, aut portionem recipiant, τ *niſi qui eo Ordine ſacro* aut ſit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit, aut in tali ætate, vt infra tempus à iure, & ab hac ſancta Synodo ſtatutum, initiari valeat, υ *in omnibus verò Eccleſiis cathedralibus* φ *omnes canonicatus, ac portiones habeant annexum Ordinem* χ *Presbyterij*, ψ *Diaconatus, vel ſubdiaconatus*, ω *Epiſcopus autem cum conſilio Capituli* deſignet, ac diſtribuat prout viderit expedire, αα *quibus quiſque Ordo ex ſacris annexus* in poſterum eſſe debeat, ββ *ita tamen, vt dimidia ſaltem pars* Presbyteri ſint, cæteri verò Diaconi, aut Subdiaconi: vbi verò conſuetudo laudabilior habet, vt plures vel omnes ſint Presbyteri, omnino obſeruetur. γγ *Hortatur etiam ſancta ſynodus*, vt in prouinciis vbi id commodè fieri poteſt dignitates omnes, & ſaltem dimidia pars canonicatuum in cathedralibus Eccleſiis, δδ *& collegiatis inſignibus* conferantur tantum Magiſtris, vel doctoribus aut etiam Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico. εε *Præterea obtinentibus* ζζ *in iiſdem Cathedralibus*, aut Collegiatis dignitates, ηη *Canonicatus, præbendas*, aut portiones, θθ *non liceat vigore cuiuſlibet ſtatuti*, ιι *aut conſuetudinis*, κκ *vltra tres menſes*, ab eiſdem Eccleſiis quolibet anno abeſſe, λλ *ſaluis nihilominus* earum Eccleſiarum conſtitutionibus, quæ longius ſeruitij tempus requirunt: μμ *alioquin primo anno* priuetur vnuſquiſque dimidia parte fructuum, qua ratione etiam præbendæ ac reſidentiæ fecit ſuos, quòd ſi iterum eadem fuerit vſus negligentia, priuetur omnibus fructibus quos eodem anno lucratus fuerit: creſcente verò contumacia, contra eos iuxta ſacrorum Canonum conſtitutiones procedatur [f] νν *Diſtributiones verò*, ξξ *qui ſtatis horis interfuerint*, οο *recipiat*: ππ *reliqui* ρρ *quauis colluſione, aut remiſſione excluſa*, his careant, iuxta Bonifacij VIII. decretum quod incipit, Conſuetudinem quod ſancta Synodus in vſum reuocat: non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis, & conſuetudinibus. [g] σσ *Omnes verò diuina per ſe, & non per ſubſtitutos*, compellantur obire officia: ττ *& Epiſcopo celebranti, aut alia pontificalia exercenti, adſiſtere*, & inſeruire, υυ *atque in choro, ad pſallendum* inſtituto, hymnis, & canticis Dei numen reuerenter, diſtinctè, deuotéque laudare. φφ *Veſtitu inſuper decenti* tam in Eccleſia, quàm extra, aſſiduè vtantur: [h] ab illicitiſque venationibus, aucupiis, choreis, tabernis luſibuſque abſtineant: atq; ea morum integritate polleant, vt merito Eccleſiæ Senatus dici poſſit. Cætera, quæ ad debitũ in diuinis officiis regimen ſpectant, déque congrua in his canendi, ſeu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi: ſimúlque de omnibus Eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt, & ſi qua huiuſmodi: Synodus prouincialis, pro cuiuſque prouinciæ vtilitate & moribus, certam cuique formulam præſcribet. Interea verò Epiſcopus non minus, quàm cum duobus Canonicis quorum vnus ab Epiſcopo, alter à Capitulo eligatur, in iis, quæ expedire videbuntur poterit prouidere.

DE materis huius decreti latè egi *in meo tr. de Canonicis, & Dignitatibus*, ex quo nõnulla hic tranſcribẽda duxi ſuis locis aptè diſtribuẽda, & addo nouiſſimè Steph. VVeyms *ad conſt. 24. ex antiquo Iure deſumptas, & per Conc. Trid. innouatas conſt. 3. p. 23. cum ſeqq.* vbi innouatur *c. cùm in cunctis §. inferiora, de elect.* per hoc decretum.

a Nemo igitur deinceps &c.] Ad Dignitates quaſcumque, quibus animarum cura ſubeſt, nemiñẽ, promoueri poſſe, niſi qui ſaltẽ 25. ætatis ſuæ annum attigerit; ex hoc text. colligunt Campan. *in diuerſ. iuris canon. rub. 7. c. 6. n. 22.* Maſſobr. *in praxi habendi concurſum. reg. 10. dub. 11. n. 24.* ſecundùm Romanam impreſſ. Squillante *de priuil. cleric. cap. 4. n. 72.* Nouar. *in ſingul. iuris canon. concl. 14* Aldan. *in compendio canon. reſol. lib. 1. tit. 10. n. 15.* vbi refert deciſum *in Cotronen. ſub die 4. Decemb. 1627.* ætatem incipere à die natiuitatis, nõ autẽ à die Baptiſmi, & ſufficere dictum 25. ætatis annum inceptum. Ego ipſe *in coll. ad c. cùm in cunctis §. inferiora, n. 30. d. elect. & in tract. de Canon. c. 13. n. 18.* & refert Sel. *ex d. Cotronen.* ætatem 25. annorum ad ſacerdotium neceſſariam requiri in dignitate Eccleſiæ cathedralis cui ſit diſtributio Miſſæ cantatæ per trinum infra hebdomadam, cùm habeat onus annexum, ac proinde teneatur per ſe adimplere, adduitque ex *vna nullius 18. Decemb. 1627.* collationem de Eccl. vel dignitate, cui, ſubeſt cura animarum vt valeat requiri quòd promouẽdus attingat vigeſimũ quintũ annum.

Barboſ. Collect. in Concil. Trid.

Comprehendere etiam illas dignitates, quæ ſunt capita illarum Eccleſiarum collegiatarum, &

b Cap. cum in cunctis de elect. clem. 1.
pist. 1. ad Iacobum. Anacletus epi. 2.
cap. diaconi, 93 dist. & c. ad hæc de offic. Archid. lib 1. decret. tit. 6. c. 7. ab Innoc. III. in 1 decr. tit. 23. c. ad hæc nos & aliis,
c 4. Toletan. cap. 25. & 26. etiã sic prouidebatur.
inff. in Bulla s. D. N. Pij IV. super forma iuramenti professionis fidei.
d Cap licèt can. & c. cum ex eo. de elect. in 6. supra sess. 6. de reformat. c. 21.
e Supra sess. 23. de reformat. c. 1.
f Sexti decr. lib. 3. de cler. non resid c. 1. sexti decret. lib. 1. de consuet. cap. 1.
g Sess. 22 c. 4 c. licèt, & c. extirpandæ. § qui verò de præbend c. quia nõnulli, de cleric. non resid.
h Conc Tur. 3. c. 8. Conc. Agath. c. 91. qui incipit Episcop cap. Episcopum 34. dist. sur. tit. de vita & honest. cler. extrauag. in 6 & in cl m.

in simili tract. tab. 1. c. 13. §. 7. sub num. 4. Bonac. eod. tract. disp. 7. quæst. 5. puncto 1. n. 4. vers. dixi in prouenientib. Sanch. d. lib. 8. disp. 34. n. 56. Piasec. d. p. 1. c. 1. sub tit. de dispens. n. 56. f. 61. Aloys. Ric. in praxi rer. fori Eccl. res. 450. n. 5. in 2. edit. Galet. in margarita casuum conscient. verb. delictum ult. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 7. c. 5. n. 3. Fr. Sigism. à Bononia de elect. dub. 71. n. 8. Fagondez d. c. 8. n. 25. & 29. Fr. Barthol. de Vecchiis d. disp. 9. dub. 15. n. 4. Trullench. d. c. 2. dub. 7. n. 3.

28. Vnde si in loco ita distanti publicum, & notum sit aliquod delictum vt spes non subsit fore, vt ad illum locum deferatur occultum ibi, vbi absolutio petitur dici ac proinde Episcopi facultati in hoc decreto concessæ subiici, resoluunt Auila de censur. p. 2. c. 7. disp. 1. dub. 11. concl. 3. Sanch. d. lib. 2. c. 11. n. 20. Duard. in Bullam Cœnæ Domini lib. 3. § 2. q. 11. n. 10. Fagundez d. c. 8. n. 28.

Contra Nauar. cons. 43. de temporibus ordinat. in nouis, Sayr. in floribus decis. sub eod. tit. decis. 64. Soar. tom. 4. de pœnit. disp. 30. sect. 2. n. 2. Sanctarel. de hæresi c. 5. dub. 6. n. 26. existimantes non dici occultum delictum quod alicubi, vbi scilicet commissum est, publicum sit, at in eo loco, in quo absolutio petitur, sit occultum.

29. Episcopum posse dispensare in irregularitate prouenienre ab excõmunicato celebrante, quando excommunicatio est occulta, licèt celebratio sit manifesta, tradunt Nau. cons. 2. sub tit. de clerico non ordin. minist. in vtraque edit. Læl. Zech. d. casu vlt. n. 1. vers. quod, pag. 248. Piasec. in praxi Episc. p. 1. c. 1. n. 56. pag. 62. Fr. Ludou. Miranda in man. Prælat. tom. 2. q. 8. art. 14. concl. 2. Ego ipse d. alleg. 39. n. 27. me citato in illo loco Homobon. de Bonis de examin. Eccl. tract. 12. c. 3. quæst. 13. resol. 3. in fine. Marchin. d. tract. 1. p. 9. diffic. 2. n. 4. cum seqq. Boss. d. casu 10. §. 3. n. 33. Contra additionator. ad dictum consilium Nauar.

30. *Ex homicidio voluntario.* Homicidium voluntarium in hoc decreto dici, quod est illicitum contra quintum præceptum Decalogi, intentum, & volitum in se, asserunt Nauarr. in man. c. 27. n. 240. Cou. in clem. si furiosus p. 2. in initio. & § 1. n. 2. Ludou. Lop. in instruct. conscient. tom. 2. p. 2. c. 28. in princ. Vega in speculo Curator. c. 12. n. 325. Fr. Emman. in sum. tom. 2. c. 179. cum seqq. & quæst. regul. tom. 1. q. 24. art. 9. Anton. Roch. de visitat. verb. homicidio voluntario, Vgolin. de irreg. c. 33. Soar. tom. 5. de censur. disp. 44. sect. 1. & disp. 45. sect. 2. Sayr. in simili tract. lib. 7. c. 7. n. 5. cum seqq. Auil. eod. tract. p. 7. disp. 3. dub. 7. & disp. 6. sect. 1. dub. 1. Vasq. 1. 2. disp. 10. n. 39. Molin. de iust. tr. 3. disp. 33. & 39. Fr. Ludou. Miranda in man. Prælat. tom. 2. q. 8. art. 9. conclus. vnica, Bonac. de contract. disp. 2. quæst. vlt. puncto 2. n. 1. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 519. in 1. edit. aliàs res. 446. in 2. edit. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 11. c. 23. n. 137. Hieron. Roderic. d. res. 51. n. 24. nouissimè Fr. M. Francisc. de Arauio in 2. 2. S. Th. tom. 1. q. 76. art. 4. dub. 4. n. 13. p. 408. Ego ipse d. alleg. 39. n. 46. cum seqq.

31. Vnde in irregularitate proueniente ex homicidio volontario, licito tamen, vel auctoritate legitima, & iusta de causa facto, posse Episcopum dispensare, tenent Couarr. in clem. si furiosus p. 2. §. 3. n. 7. in fine, Nauar. d. c. 27. n. 240. vers. quartò, & in rub. de iudic. n. 109. vers. tertio, cum seq. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 1. q. 24. art. 1. & in sum. tom. 3. c. 223. n. 1. & 2. vbi se corrigit de opposito quod priùs senserat in ead. summ. tom. 1. c. 174. & tom. 2. q. 105. art. 2. Maiol. de irregul. lib. 5. c. 48. §. 6. Medin. in sum. p. 1. c. 12. §. 12. Viuald. in cand. aureo §. 2. tit. de irregular. quoad Fratres, n. 326. & 327. Bañes 2. 2. q. 40. art. 2. dub. 4. Campan. d. rub. 11. c. 23. n. 138. Hieron. Roderic. d. resol. 52. in retract. n. 59. & resol. 81. n. 3. Ioan. de la Cruz in direct. p. 2. de irregul. dub. 9. concl. 1. Nouar. de iur. nouo Pont. concl. 81. n. 3. Polaoch. in direct. Conf. tract. de irregul. reg. 3. Marchin. d. tract. 1. p. 9. c. 2. Ego ipse d. alleg. 39. n. 47.

Contra Nauarr. mihi visum sibi contrarium cons. 34. in antiq. alias cons. 39. in nouis, de homicid. Sayr. in floribus decis. sub illo tit. decis. 11. Henriq. d. lib. 14. c. 9. §. 3. & c. 19. §. 4. in commento litt. K. Vgolin. de irregul. c. 33. §. 1. n. 1. & c. 44. §. 2. n. 4. & c. 62. §. 2. n. 5. Vega in summa p. 1. c. 56. casu 6. & c. 127. casu 27. & p. 2. c. 15. casu 40. & in speculo Curatorum c. 11. n. 287. & c. 12. n. 323. Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 1. c. 13. num. 38. Molin. de iustit. tract. 3. disp. 79. n. 8. vers. quarto, Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. irregularitas §. 8. Gutier. canonic. lib. 2. cap. 6. num. 170. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 8. num. 32. Garc. de benefic. part. 7. c. 11. n. 40. Homobon. de Bonis de examine Eccl. tr. 12. c. 3. quæst. 13. res. 2. in fine, Alzed. in praxi Episcop. p. 2. c. 6. n. 46. Hurtado de censur. disp. 2. de irregul. diffic. 20. n. 56. Gauant. in enchirid. Episcop. verb. irregularitas n. 105. Filliuc. tom. 1. tract. 19. c. 10. n. 28. existimantes Episcopum non posse in homicidio voluntario iusto dispensare.

Hinc etiam posse Episcopum dispensare cum homicida occulto, qui cùm aliter euadere non posset, aggressorem occidit, licèt non in totum seruata moderatione inculpatæ, nam etsi homicidium voluntarium sit, quia tamen per se non est, nec ex delicto proficiscitur, homicidium voluntarium dici non debet, resoluunt Nauarr. d. c. 27. n. 239. Henriq. d. lib. 14. c. 10. §. 2. Valent. tom. 4. disp. 7. q. 19. punct. 3. §. 5. Bañ. in 2. 2. q. 64. art. 8. vers. ad secundum. Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 173. n. 1. Vega p. 2. c. 15. casu 23. vers. nota, Molin. d. disp. 79. n. 8. & 11. Sayr. de censur. lib. 7. c. 7. n. 22. Auila eod. tract. p. 7. disp. 7. sect. 5. dub. 5. Tartaret. in 4. sentent. dist. 25. q. 1. col. 7. Ægid. de Coninck de Sacrament. disp. 18. dub. 9. n. 88. & 90. Vgolin. de irregul. c. 33. n. 4. & de officio Episcopi c. 57. §. 2. n. 4. & 6. Alzed. d. p. 2. c. 6. n. 13. Gutier. Canon. lib. 1. c. 65. n. 13. Paul. Comit. respons. moral. lib. 6. q. 54. n. 3. Marchin. d. tract. 1. p. 9. diffic. 3. n. 4. Ego ipse d. alleg. 39. a n. 53. 32.

In irregularitate ex homicidio casuali proueniente posse Episcopum dispensare, modò delictum sit occultum, resoluit Fr. Ludou. Miranda in man. Prælat. tom. 2. q. 8. art. 13. concl. 2. & 3. quem refero Ego ipse d. alleg. 39. n. 48. Marchio. d. p. 9. diffic. 3. n. 9. Alzed. d. p. 2. c. 6. n. 6. 33.

Veluti si quis aliquem hominem occiderit non intendens occidere, cum hoc enim posse Episcopum dispensare firmauit Nauarr. d. c. 27. n. 240. & cons. 27. de homicid. in vtraque edit. Henriq. d. l. 14. c. 19. §. 1. in commento littera E. Aloys. Ricc. in praxi fori Eccl. decis. 521. in 1. edit. aliàs resol. 448. n. 2. & 3. in 2. edit. Bona. de cons. disp. 7. quæst. 4. punct. vlt. n. 7. Ego ipse d. alleg. 39. n. 50. 34.

Aut vbi is, qui mandauit baculo vulnerari, eo expresso ne occideretur, si armis percusserit, & occiderit mãdatarius, cum mandante posse Episcopum dispensare, eo quòd hoc decretũ Concil. requirat homicidium per industriam, per insidias & ex proposito, resoluũt Gar. d. c. 12. n. 44. Aloys. Ric. in praxi rerum fori Eccl. decis. 519. in 1. edit. 35.

aliàs

aliàs *ref.446.in 2.edit.& in praxi aurea ref.*407. *& in dec.Curie Arch.Neap.p.4.dec.*117.Ego ipſe *d.alleg.39.n.52.prope fin.*Idem dicendum de eo, qui mandauit ſeruo, vt alterum percuteret, ſed cauens ne occideret, ſequuto homicidio, Henr. *d.c.19.§.3.in comment.lit.E, & c.*14.*§.*2. Bonac. *d.punct.vlt.n.*8. Alzed.*d.c.*6*.n.*4. Ego ipſe *d.alleg.* 39*.n.*51. Marchio.*d.tr.1.p.9.diffic.* 3*.n.*4.

36. Cum irregulari facto ex mutilatione membri etiam volontaria, ſi eſt occulta, poſſe Epiſcopum diſpenſare tradunt Nau. *d.c.*27*.n.*194. Henr. *in ſum.lib.13.c.57.§.1.lit.H, & lib.14.c.19.§.1.lit.L.* Fr.Emm.*q.reg.t.1.q.24.art.10.& in addit.ad Bullam Cruciata,§.*13*.n.*6. Cardin. Tolet. *in inſtruct. Sacerd. lib.1.c.88. verſ.6. & c.89.num.*3. Marc. Ant. Genuenſ. *in pract. Archiepiſc. Neap. c.66.n.9.in vltima impreſſ.* Soar. *tom.5.de cenſur. diſp.44.ſect.2.n.4. & ſect.4.n.35.* Molin. *de iuſt. tom.4.diſp.79.ſub n.8.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit.lib.30.tr.2.n.*91. Piaſ. *in praxi Epiſc. p.1.c.1.n.*37. Mauris. Alzed. *in ſimili praxi p.2. c.6.n.2.* Ægid. de Coninck *de Sacrament.tom.2. diſp.18.dub.*8. Ludou. Miranda *d.quaſt.8.art.*11. Emman. Sà *in aphoriſm.verb.irregularitas in fine,* Auila *de cenſ.p.7.diſp.6.ſect.5.dub.*4. Bonac. *in ſimili tract. diſp.7. q.4. punct. vlt. n.*11. Didac. de Arrajo *de Sacramentis, c. de irregularit.num.*10. Aloyſ. Ricc. *in d.praxi reſol.447.n.4.* Nouar. *poſt deciſionem* 117*. Aloyſ. Riccij, in verſ.quoad 2.p.4.* Fr. Bart. de Vecchis *in praxi obſeruanda in admittendis ad Religionis ſtatum Nouit. diſp.9. dub.7.* Port. *in dubiis reg.verb.diſpenſare,n.7.&* 9. Vill. *1.p.ſum.tract.21.diffic.9. n.*16. Hier. Roderic. *in compendio queſt.regul.reſ.52.n.*26. Ego ipſe *d. alleg.39.n.*49. me citato *in illo loco* Homoboo. de Bonis *de examine eccleſ. tr.12.c.3.q.10. reſol.5. pag* 438. Filliuc.*tom.1.tract.20.c.2.n.*51. Hurtad. *de cenſur.diſp.2. de irregul.diffic.20.n.*66. Diana *moral.reſol.p.4.tr.3.reſol.*71. Marchin.*d.tract.*1. *p.9.diffi.3.n.*7. & deciſum referunt. Armend. *d. l.7.de irreg.n.*14. Garc. *d.p.7.c.11. num.30.cum ſeqq.* Campan.*d.rubr.11.c.23.n.*143.

Contra Franc. Leon. *in theſauro fori Eccl.p.2.c. 8.art.*89. Sanch. *in precepta Decalogi to.1.lib.1.c. 20.n.*40. & alior exiſtimatores non poſſe Epiſc. diſpenſare in irregularitate prouenientè ex voluntaria membri mutilatione, quamuis occulta.

37. [*Ad forum contentioſum,*&c.] Epiſcop. diſpenſare non poſſe in irregularitate, vel ſuſpenſione proueniente eſt delicto ad forum contentioſum deducto, tenent, Viuald. *in candel. aureo, tit.de excomm.n.*42. Iacob. de Graff. *in aureis dec.p.1. lib.1.c.13.n.42.& tom.2.conſil.ſub tit.de homicid. conſil.20.n.*20. Henriq. *d.lib.14.c.17.§.2.in commente lit.H.* Fr. Emm. *in ſumm.tom.1.c.167.n.4. & tom.3.c.1.n.*10. Vega etiam *in ſum. p.2.c.15. caſu* 2. Soar. *tom.5. de cenſuris, diſput.41. ſect.2. n.*6. Sayr. *eodem tract.lib.7.c.7.num.*12. Auila *in ſimili tract.p.7. diſput.1. dub.11. concluſ.*3. Mar. Alter. *d.cap.3.verſ.poſtulabis,* Campan. *d.rubr.11. cap.23.num.*144. Mari. Antonin. *variarum reſol. lib.3.reſolut.16.ſub n.21.verſic.nec obſtat,* Molin. *de iuſtit.tract.3.diſp.79.n.8.verſ.2. &* 3. Sanch. *de matrimonio lib 2.diſp.37.n.12. & lib.8. diſp. 34.num.57.& in precepta Decalogi tomo 1.lib.2. cap. 11.num.* 21. Bonacio, *de cenſuris diſput. 2. queſt.3.puncto 2.n.2.& diſp.7.quaſt.5.puncto 1. num.4. verſ. dixi excepto,* Fr. Sigiſm. à Bononia *de electione,dub.71.num.*9. Didac. de Arrojo *d.cap. d.cap.de irregul.n.*10. Stephan. Gratian. *diſcept. forenſ.tom.5.c.837.num.*12. Nouar. *in ſingul.canonie.concl.2.n.16.in fine,* Fr. Barthol. de Vecchia *d.diſp.9.dub.16.num.*5. Mauric. Alzed. *d.p.1.c.6. n.*10.

At finito illo iudicio contentioſo per ſenten- 38.
tiam abſolutoriam, licere eidem Præſuli diſpenſare quia adhuc manet occultum, & non poteſt dici deductum cum effectu ex quo probatum non fuit, reſoluunt plures ex Doctorib. proximè citatis, & præcipuè Viuald. *d.n.*42. Iac. de Graff. *d.c.13.n.*44. Soar. *d.n.*6. Molin. *de iuſt. tract.3. diſp.79.n.8.verſ.2.&* 3. Auil. *d.p.7.diſp.1.dub.11. concl.* 3. Sanch. *de matr.lib 8. diſp.34. n.*57. Fr. Barthol. de Vecchia *d.dub.16.n.*7. Maur. Alzed. *d.p.2.c.6.n.*12. Nou. *d.concl.2.n.16.in fine,* Boſſ. *d.§.3.n.*40. Trullench. *d.dub.4.n.*9.

Etiamſi medijs deprauatis obtinuerit abſolu- 39.
tionem ab iniecto crimine, quia adhuc diſpenſare Epiſcopum tenent Henriq. *d.lib.24.c.20.§.*4. Soar. *d. ſect.2.à n.*6. Sayr. *d. c.7.n.*12. Sanch. *de matr.lib.2.diſp.37.n.12.in fine,& lib 8.diſp.34. n.*57. Fr. Sigiſm. à Bononia *d.dub.71.n.*12. Fr. Barthol. de Vecchis *d. dub.16.n.7.in fine,* Camp. *rubr.7.c.5.n.8.& rubr.11.c.23.n.*144. vbi etiam tenet quòd ſi iudicium non fuerit ſententia finitum, eo quòd accuſator per annum tacuerit; poteſt ab Epiſcopo elapſo anno diſpenſari, refero Ego ipſe *d. alleg.39.n.*33. & hoc idem, ſaltem ſi poſt aliquod tempus conſtiterit actorem in probatione non progredi, tradit idem Fr. Barthol. de Vecchia *d.dub.16.n.*6. Boſſ. *d.§.3.n.43.in princ.* Marchin. *d.tract.1.p.9.diffic.4.n.8.&* 9.

Diſpenſare tamen non poſſe Epiſcopum ſi de- 40.
lictum deductum ſit ad forum contentioſum, & iam finito iudicio punitum, tradunt, Gutier *can. lib.1.c.3.ad fin.* Soar. *d.ſect.2.n.5.ad fin.* Fr. Emm. *in ſum.p.1.c.168. in fine,* Sayr. *de cenſ.lib.4.c.17. n.*23. Bonac. *d.punct.2.n.2.& diſp.7.q.5.punct.1. n.*5. Fr. Bart. de Vecchia *d.diſp.9.dub.16. in fine,* Steph. Daluin *de poteſt. Epiſcop.c.21.in fine,* Ego ipſe *d.alleg.39.n.*35.

Contra Henr. *d.lib.14.c.7. §.*5. Auila *de cenſ. p.2.diſp.2.dub.7.& p.1.diſp.10.dub.*7. Valer. Reginald. *d.lib.30. tract.2. n.29.verſ.ſexto.* Sanch. *d.lib.2.c.11.n.21. verſ. ſed quid,* Fr. Sigiſm à Bononia *de elect.dub.81.n.*13. Sanctar. *de hæreſi c.5. dub.6.n.*29. Hurtado *de irreg. diſp.2. diffic.20.n.* 68. Diana *moral.reſ.p.4.tract.2.reſ* 97. Marchin. *d.diffic.4.n.*11. exiſtimant eadiſpenſare poſſe Epiſcop. quamuis delictum deductum ad forum contentioſum ſit iam finito iudicio punitum.

Quando autem dicatur delictum deductum ad 41.
forum contentioſum, ad hoc vt Epiſc. in irregularitatib. & ſuſpenſionibus ab eo prouenientib. diſpenſandi facultatem non habeat, non bene conſtat inter Doctor. nam Mar. Alter. *d.c.3.verſ. poſtulabit,* credit dici ſtatim ac denunciatio, aut accuſatio de illo coram legitimo iudice facta eſt. Verùm Aloyſ. Ricc. *in prax. rerum fori eccl. dec.* 522*.in 1.edit.* aliàs *reſ.449.in 2.edit.* exiſtimauit tunc dici vbi primùm citatio facta fuerit. Flor. *de caſib.reſeru.c.4.§.21.n.*2. Marcel. Vulpe *in praxi iudic.fori eccl.c.44.n.19.in fine.* Ego verò *d.alleg. 39.à n.*29. cenſui poſt litis conteſtationem dici delictum deductum ad forum contentioſum, quod mecum videtur ſentire Fr. Sigiſm. à Bonon. *de elect. dub.71.n.10.in princ.* Gauant. *in man. Prel.verb.abſolutio,n.*12. Diana *reſ.mor.p.4.tr 2. reſ.*93. Boſſ. *d.§.3.n.*36. Trull. *d.dub.6.n.*1. & nouiſſimè *in expoſ. Decalogi lib.1.c.3. dub.4.n.*9. Caſtr. Pal. *de legib.tr.3. diſp.6. punct.15.§.n.1.& de pœnis heret.tr.4.diſp.4.n.*14.

42. n *Et in quibuscunque casibus occultis.*] Qui sint, vide apud Henr. *d.lib.14.c.20.§.4.* Fr. Emm. *in explicat. Bullæ Cruciatæ, pag. mihi* 136. Sanc. *de matr.lib.8.disp.34.à n.*55. Et de sodomita, Farin. *in prax.crimin.p.5.q.*148.*n.*27.

43. o *Quoscunque sibi subditos.*] Qui scilicet sibi quomodocunque subduntur, vel qui sunt ordinarij subditi, vt pote qui ibi domicilium habent, vel quia subduntur quoad solum pœnitentiariæ forum, eo quòd in sua diœcesi inueniuntur tanquam aduenę, & peregrini, etiamsi sint vagabundi, scholares, & mercatores, vt per Soar. *tom.4.de pœnit.disp.30.sect.2.n.*3. Henr. *d.lib.14.c.20.§.5.* Zer. *in prax. Episc.p.1.verb.vicarius,§.18.dub.*4. Sanch. *de matr.lib.2.disp.23.n.*12. *& in præcepta Decalogi, lib.2.c.11.à n.8.&* 17. Nic. Garc. *de benef.p.11.c.10.n.*139 Bonac. *de cens. disp.1.q.3. punct.2.n.*5. Nald. *in sum. verb. absolutio a peccatis, n.*9. Duard. *in Bullam Cœnæ Domini, lib.3.§.2. q.11.n.*19. Nouar. *in singul. iuris canon. concl.1. n.*2. Floron. *de casibus reseru. p.1. c.4.§.7. n.*10. Boss. *d.casu* 10. §.6.*n.*155. Marchin. *d.tract.p.9. difficult.5. à n.*1. Trull. *d.lib.1.c.3.d.4.n.*6. Ego ipse *d.alleg.39.n.*5. me citato *in illo loco* Homobon. de Bonis *de examine Eccles.tract.*12. *cap.4. quæst.16.resol.4.pag.*460.

Vndè illum, qui non est merè subditus, Episcopi, puta Medicus, Prætor, & similes exteri, qui tamen habitant in ciuitate, comprehendi sub hoc Concilij decreto ad hoc vt in sacramento Pœnitentiæ à suis criminibus absolui valeant, etsi illa aliis in ciuitatibus commiserint, referunt decisum Nic Garc. *d.c.10.n.139.in.3.decl.* Arm. *d.l.7 de irreg.n.*18. Steph. Daluin. *d.c.26.in fine*, aduertentes suprà dicta procedere in absolutione casuum reseruatorum, & censurarum sacramentali confessione pro foro conscientiæ, in obtinenda tamen dispensatione irregularitatis, vel suspensionis requiri vt Episcopus habeat iurisdictionem ordinariam in eum, cui concedit relaxationem irregularitatis, refero Ego ipse *d. alleg.39.à n.*6.

44. p *In diœcesi sua.*] Episcopum exercere posse dispensandi potestatem in irregularitatibus, & suspensionib. erga subditos suos extra diœcesim, & verb. relata, *in diœcesi sua*, refert ad posteriorem partem huius c. in qua conceditur Episcopis facultas absoluendi à reseruatis, tenent Soar. *tom.5. de cens.disp.41.sect.2.n.10.& 12.in fine.* Sanch. *in præcepta. Decalogi, lib.2.c.11.n.*12. Bonac. *de cens.disp.1.q.3.punct.2.n.1. vers.tertio, & disp.7. q.5.punct.1.n.*4. Nou. *in singul.iuris canon.concl. 2.n.*8. Fr. Emman. *in sum.tom.3.c. .n.*3. Mantit. de Alxedo *in praxi Episcop.p.2.c.6.num.*28. Fagund. *in quinque Eccles.præcepta præc.2.lib.8.c.8. n.*35. Diana *resolut.moral.p.4.tract.4.resolut.*96. Marchin. *d.p.9.diffic.5.n.*12. Bossi. *d.casu* 10.*n.* 166. Ego ipse *d.alleg.39.n.*7. Et ideo extra propriam diœcesim licere Episcopo in aliquod delictorum, de quibus in hoc decreto, pro lapso ad se absoluendum proprium Confessarium deputare, cum eadem auctoritate, quam ipse potest ex hoc decreto in suos subditos exercere, refert decisum Nic. Garc. *d.p.11.c.10.n.*139.

Contra Henr. *d.lib.14.c.20.§.20.in fine*, Vgolin. *de offic. Episc.cap.51.§.2.num.*6. Auila *de censuris p.7.disp.10.dub.*6. existimantes Episcopum non posse hanc absolutionem impartiri extra suam diœcesim.

45. q *Per se ipsos, &c.*] An Episcopi possint committere hanc potestatem dispensandi & absoluendi illis quæstio est difficilis. In qua Nau. *cons.11.n.4.de priuil.* Sanch. *de matr.lib.2.disp.40.n.* 17. *vers.sed dicendum, & in præcepta Decal.to.1. lib.2.c.11.n.*23. Azor. *inst.mor.p.1.lib.8.c.10.q.* 12. Fagund. *d.præcep.2.lib.8.c.8. n.*36. Duard. *in Bull.Cœn.lib.3.§.2.q.11.n.*34. Paul. Laymann. *in Theolog.mor.lib.1.tr.5.p.2. c.5.n.*2. Marchin. *d. diffic.5.n.*14. tenent posse committere, & delegare, intelligentes decretum hoc vt velit vicarium Episcopi non habere ex generali commissione vicariatus hos casus nisi sibi specialiter committantur, non autem vt velit negare Episcopo potestatem specialiter delegandi.

Henr. verò *d. lib.14.c.19. in fine, & lib.6. de pœnit.c.14 §.7.iuncto commento lit. O.* existimat non posse Episcopum generaliter vicario, vel alij delegare hos casus, vt habeant facultatem generalem absoluendi, vel dispensandi pro suo arbitrio, sed tantùm posse delegare quando casus occurrerit, & dare facultatem vt de mandato & nomine ipsius faciat.

Mar. Alter. *d.c.5.concl.4.vers. tertiò notandum*, latè probare intendit Conc. in præsenti voluisse hanc potestatem dispensandi super irregularitate, & suspensione solis Episcopis indulgere, vt per se ipsos illam exercerent, nec possent aliis delegare, quasi in hoc sit electum ministerium personale Episcopor. vt aduertunt Soar. *to.5.de cens. disp.41.sect.2.n.*8. Gutier. *can.lib.1.c.13.n.*29.

Ego tamen ea aliorum more, quos tacito nomine refero *d.alleg.39.n.*13. puto Concilium in præsenti distinguere voluisse inter facultatem dispensandi super irregularitate, & suspensione, ac absoluendi à casibus reseruatis, vt in prima exerceri possit per quemcunque, secunda verò conueniat tantùm vicario, qui speciatim deputatus sit per Episcopum cum facultate absoluendi à casibus reseruatis.

r *Aut Vicarium ad id specialiter, &c.*] Vicar. 46.
generalem non posse exercere hanc dispensandi & absoluendi potestatem Episc. concessam sine eius speciali commissione, ex hoc c. colligunt Rebuff. *in praxi benef.t.de forma vicariat. n.*179. *cum seqq.* Sbrox. *de offic.vicarij, lib.2.q.19.n.2.& q.179.n.1.& q.180.n.2.& q.184.n.1.* Soar. *t.5.de cens. disp.41.sect.2.n.*8. Vgol. *de offic.Episc.c.4. §.7.n.2.vers.postr.* Narbon. *de appell.a vicario ad Episcopum, p.1.n.*229. Ego ipse *d.all.39.n.*10.

s *In foro conscientiæ.*] Id est, in foro sacramentali Pœnitentiæ, & in Confessione sacramentali, referunt decisum Nic. Garc. *d. p.11.c.10. n.*139. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. resol.*445. *n.*8. Ego ipse *d.alleg.39.n.*8.

Contra Nauarr. *consil.11.n.2.de priuil.* Iac. de Graff. *in aureis decis.p.2.lib.1.cap.13.n.*32. Henr. *in sum.lib.7.c.13.§.2.vers.& Episcop.* Fr. Emm. *q. reg.t.1.q.20.art.7.& q.63.art.*10. Soar. *de Relig. t.2.tr.6. c.16. n.4. & de fide disp.41. sect.4. n.*6. Sanc. *de matr.l.8.disp.34.n.*29. Claud. Sol. *de potest.Conf.c.30.§.1.n.*6. Laz. *de monit.sect.4.q.15. n.*9. Duard. *d.q.11.n.*30. Hier. Phar. *in suo prompt. tract.1. sess.18.casu* 31. Flor. *de casib. reseru.p.1. c.4.§.7.n.* 17. Diana *mor. res.p.1.tr.5.res.2.in fin.* Castr. Pal. *de pœnit.tr.4.disp.4.n.*11. Boss. *d.casu* 10.*n.*167. March. *d. disp.5.n.*13. Trull. *in expos.Decal.l.1.c.3.dub.4.n.*7. Steph. Dalu. *d.c.*28. *vers.2.fol.*178. *& vers.*3. existimantes prædicta verba *in foro conscient.* significare quòd absolutio data, vel facta nihil prosit quoad forum exterius, & per consequent posse Episc. extra confessioné absoluere in casibus particularibus occurrétibus.

t Idem

48. *μ Idem & in hæresis crimine*, &c.] Posse Episcopos, & non eorum vicarios absoluere in foro conscientiæ ab hæresi occulta, imposita salutari pœnitentia, ex hoc decreto colligunt Nic. Garc. *d.p.11.c.10.n.85.* Ant. Ricciul. *de iure personarum extra gremium eccl. exist. lib.5.c.14.n.7.* & plures per me citati *de officio & potest. Episcopi, p.2.alleg.40.a princ.* Et ab irregularitate orta ex hæresi occulta, & non deducta ad forum contentiosum idem facere possunt, secundùm Vgol. *de irreg.c.36.in princ.n.5.* Szoch. *in præcepta Decalogi, tom.1.lib.2.c.25.a n.15.*

49. De hæreticis occultis per accidens, quales sunt qui verbo scripto, aut opere, seu facto exteriori hæresim protulerunt, hoc esse intelligendum, ac proinde in excommunicationem, & alias cēsuras, seu pœnas per Ecclesiam aduersùs hæreticos latas incidere, post S.Thom. Sot. Syluestr. Bao. Arag. & alios resoluo Ego ipse *d. alleg. 40 n.10.* Et addit Fr. Emman. *in addition. ad Bullam Cruciata, §.9.n.69.* facultatem datam Episcopis in hoc decreto circa absolutionem ab hæresi intelligendam tantùm quando ipse hæreticus solus absq; eo quòd ab alio audiuerit, committit occultè crimen hæresis, manifestando illam aliquo actu interiori, quamuis nemo eam audiat; deinde subdit illam facultatem non extendi ad hæresim occultam, quando adest complex, nam aliàs, inquit esset destruere machinam S. Officij & denique resoluit Concilium in præsenti non dare facultatem absoluendi ab obligatione denunciandi complicem, quem habet, aliàs est excommunicatus per edictum sancti officij.

50. Hæreticos verò omnino, id est, simpliciter, & per se occultos, quos aliqui purè mentales, siue intellectuales appellant, non modò ab Episcopis, quibus subsunt, sed etiam à quolibet Confessario per suum Superiorem approbato si pœniteant, & confiteantur, perinde absolui posse à peccato hæresis mentalis, sicut à quolibet alio mortali crimine, tenent Caietan. *in sum. verb. hæresis, in fine.* Simanc. *de cathol. instit. tit.42.n.11.* Læl. Zech. *de casibus reseruatis circa casum vlt. n.1. vers. hinc est,* Arag. *2.2.q.11.art.3.§. sed dubium est quisnam possit, vers. quintò dico,* Bonac. *de cens. disp.2.q.5.punct.2.n.3.* Ego ipse *d. alleg.40.n.5.* idem Bonac. *de censur. in Bulla Cœna contentis, disp.1.q.2.punct.2.n.3.*

51. Hæreticos enim omnino occultos, & purè mentales puta qui interiùs aliquid sentiunt contra fidem, sed nullum signum animi sui exteriùs exhibent, non incurrere excommunicationem, resoluunt S. Anton. *in sum. p.3.tit.24.c.4.* Palud. *in 4. sentent. dist.13.q.3.art.1.concl.8.* Caietan. *2.2.q.11. art.3.* & ibi Aragon. Ban. *art.4.* Syluest. *verb. excommunicatio 7.n.3.& 4.* Alphons. à Castro *de iusta hæred. punit. c.18. & de lege pœnali, lib.2.c.fin.* Sot. *in 4. dist.22.q.2.art.3.concl.9.* Simanc. *d.tit.42.n.3.* Con. *in rep. peccatum, p.2.in initio, n.7.* Nau. *in man.c.11.n.17.& c.17.n.56. & in c. cognationis, de pœnit. dist.1.& in princ. de pœnit. dist.5.n.19.& 20. & rubr. de iudic. n.67.* Rebuff. *super Bull. in Cœna Domini, in verbo publicè, vbi occultè,* Bursat. *cons.289.inc. In subhastatione n.13.li.3.* Valent. *to.2.disp.7.q.5.punct.7.* Iac. De Graff. *in aureis decis. p.1.lib.2.c.9.num.3.* Henriquez *d.lib.14.c.4.§.1.in commento litt. D.* Vgol. *de censur. tab.1.cap.9. §.12. & de irregul. c.34.in princ. num.6.& in Bullam Cœnæ, p.2.c.1. §.1.n.16.& seq. & §.4 n.12.* Ludouic. Carbo *de legib. lib.8.disp.14.* Azor. *inst. mor. p.1. lib.5.c.10.* Barbos. Collect. ad Concil. Trid. *& lib.8.c.10. quæst.3.& c.19.q.4.* Auila *de cens. p.1.dub.10.* Sayr. *in simili tr. lib.1.c.9.n.14.& 15. & lib.3.c.4.à n.10.* Soar. *tom 5. disp.4.sect.2.n.3. & disp.20. sect.2.& de legib. lib.3.c.13.& lib.4. cap.12.* Nicol. Garc. *de benefic. p.11. c.10.n.91.* Sanch. *in præcepta Decalogi, tom.1.lib.2.c.8.n.1.* Emm. de Valle *de incant. & ensal. opusc.1.sect.3. c.1.n.6. & cap.5. à n.24.* Duard. *in comment. ad Bullam Cœnæ, lib.2.in can.1.q.24.* Bonac. *de cens. disp.2.q.5. punct.2. n.4. & de censur. in Bulla Cœnæ contentis, disp.1.q.2.punct.1.n.1.* Ego ipse *d. alleg. 40.n.6.* & me citato *in illo loco* Homobon. de Bonis *de examine ecclesiast. tract.7.c.1.quæst.3.* Castro Palau *de hæret. tr.4.disp.3.punct.3.n.1.* Diana *moral. resol. p.4.tr.4.resol.140 vers. notandum,* Boss. *d. casu 10.n.107. cum seqq.* Trullench. *in exposit. Decalogi, lib.1.c.3.dub.1.n.2.*

Contra. Panorm. Ioan. Andr. Anan. Felin. & cæteros Canonist. *in c. vlt. de hæret.* Albert. Pygh. *lib.6. de ecclesiast. hierarchia c.16.* Albert. *in tr. de agnosc. assertion. q.33.* Roias *de hæret. p.1.n.146.* Ioan. Vela *de pœnis delict. c.14. vers. iure verò canon.* Quanter. *q. crim. p.2.c.1.* Ioan. Med. *de orat. q.15.* Spin. *in speculo testament. gloss.7. princ. n.13. cum seqq.* Menoch. *de arb. casu 360.n.6.* Azeued. *l.1.n.15 t.1.3 lib.8 nouæ recop.* Cened. *ad Decret. coll.103.n.2.* Ceuall. *commun. contra communes q.698.* Torreblanc. *in pract. Iuris spirit. lib.14.c.10. n.9.* existimantes hæreticum omnino occultum in excommunicationem incurrere.

Facultatem concessam Episc. per hoc decretum absoluendi ad hæresi occulta, & non deducta ad forum contentiosum, esse eisdem ademptam per processum Bullæ in Cœna Domini, resoluunt Maiol. *de irreg. lib.5.c.46.n.6. vers. caueant.* Paul. Fusch. *de Visit. lib.2.c.31.n.5.& c.23.n.4.* Nau. *in man.c.27.n.72.& cons.15. in antiq. de sent. excom. aliàs 11. in nouis de priuil.* Philiarch. *p.2. lib.2.c.25.& lib.4.c.22.& in Bullam Cœnæ c.2. vers. etiam prætextu quarumuis facultatum; n.3.* Felic. *de excommunic. c.18.* Card. Tolet. *de instruct. Sacerd. in explic. Bullæ in Cœna Domini excom. 14. in fine.* Viuald. *palinodiam recantans in edit. nouiori de ann. 1602. in suo candelabro aureo p.1.tit. 1. de absol. n.13.* Vgol. *de casib. reseru. Sum. Pont. p.2.c.2.§.4. vers. etiam prætextu,* Sayr. *in florib. decis. sub 1. de sent. excom. dec.16.* Costa de Andrada *in explicat. Bullæ Cruciatæ, q.58.* Chapeauil. *de casibus reseru. c.4. differ.4.* Antonucc. *in catechesi diœcesis Neapol. lib.1.cap.25.n.9.* Megal. *in p.1. lib.1.c.13.n.10.& 15.* Sylui. *1.2.q.11.art.3.q.2. in fine,* Floron. *de casib. reseru. pars.1.cap.4.§.22. num 2. & 4.* Besloch. *eod. tract. p.2.q.1. n.275.* Franc. Leo *in thesauro fori eccles. p.1. c.37.n.46.* Aloys. Ricc. *in collect. dec. p.4 coll.821. vers. tertio, & in dec. Curiæ Archiep. Neapol. decis.13.n.8.& 9.p.2.& decis.180.n.1 p.3.* Molin. *de iustit. tr.3. disp.64 n.8.& tract.5. disp.18.n.2.* Nic. Garc. *de benefic. p.11.c.10.n.115.* Sanch. *in præcepta Decalogi, tom.1.lib.2.c.11.n.26.* Soar. *tom.4.de Pœnitent. disp.30.sect.1.n.11.& tom.5.de censuris disp.21.sect.3.n.5.* Duard. *in comment. ad Bullam in Cœna Domini lib.3.§.3.q.11.& 12.n.47.* Gonsolan. *de casibus reseruat. p.1. sect.2. art.23.n.6.* Homobon. de Bonis *de examine eccl. tract.5 c.5. quæst.31. vers. nonò, & c.6 q.31. & tract.7.q.5. & tr.12.c.4.q.15. res.4. pag.459.* Ioan. Valer. *de different. inter vtrumque forum, verb. hæresis, diff.3.* Ragucc. *in lucerna parochor. q.125.n.5.* Villal. *in sum. p.1 tract.9. diffic.21.n.2.& 5.* Sciot. *in const. Pontific. epit.166. theor.431.* Fab. *de sacr. Ordinis* 52.

dist. 25. q. 1. disp. 3. c. 4. num. 126. Bonacin. de censur. disp. 1. q. 3. puncto 2. n. 1. vers. 1. & de cens. in Bulla Cœna contentis disp. 1. q. 2. puncto 2. n. 7. in fine. Hurtado de Mendoza disp. 15. de excom. diffic. 3. n. 12. Torreblanca de magia lib. 3. c. 10. num. 27. & in practicabil. Iuris spirit. lib. 14. c. 10. num. 5. Gauant. in man. Episcop. verb. absolutio 4. & verb. haeretici 15. Anton. Diana moral. res. p. 1. tract. 5. resol. 2. & p. 4. tract. 4. resol. 239. Steph. Daluin de potestate Episcoporum, Abbatum, & Abbatissarum c. 28. per tot. Suar. de fide. disp. 21. sect. 4. n. 13. Marchin. de sacr. im. Ordinis tr. 1. p. 9. c. 1. diffic. 9. & 10. Trullench. in exposit. Bulla sancta Cruc. lib. 1. §. 7. c. 2. dub. 6. n. 4. nouissimè Barthol. à S. Fausto de iubilaeis extraordinar. lib. 4. q. 106. Et sic declarasse Gregor. XIII. fuisseque in supremo generalis Inquisitionis Praetorio pronunciatum, & non semel decisum, affirmant Penia in direct. Inquisit. p. 3. q. 92. commento 141. vers. pen. Lael. Zech. in sum. p. 1. vbi de fide, rub. de haeresi c. 11. n. 18. vers. quartò quòd Episcop. Marc. Ant. Genuens. in pract. Archiepisc. Neapol. c. 66. n. 10. in 1. edit. Ioan. Bleda in defensione fidei, in causa Moriscorum p. 1. c. 13. Pias. in praxi Episc. p. 2. c. 1. n. 13. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 8. c. 19. quaest. 3. & c. 10. quaest. 10. Fab. de haeresi q. 192. §. 4. n. 53. Mar. Alter. de censur. lib. 5. disp. 22. c. 2. pag. mihi 767. Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 11. c. 26. n. 55. Steph. Gratian. discept. forens. tom. 3. c. 414. n. 22. Anton. Ricciul. de iure personar. extra gremium Ecclesia existent. lib. 5. c. 14. à n. 14. Armend. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 2. tit. 21. l. vnic. de familiaribus Inquis. n. 3. & 4. Maurit. de Alzedo in praxi Episc. p. 2. c. 6. n. 15. Ego ipse d. p. 2. alleg. 40. n. 24.

Contra Angl. in florib. theolog. p. 1. tit. de Confess. q. 4. art. 1. diffic. 6. Llamas in methodo Curat. p. 3. c. 1. §. vlt. in fine, Vela de pœnis delictor. c. 14. vers. iure verè Canonico, Bann. 2. 2. q. 11. art. 4. dub. 2. post. 2. concl. argum. 3. vers. & si quis obiiciat, & ibi Arag. art. 3. vers. sed dubium est quisnam possit. Emman. Sà in aphor. verb. Episcopus n. 37. Fr. Emman. in summ. to. 1. c. 131. n. 3. & in explic. Bulla Cruciata §. 9. n. 70. & q. regul. to. 1. q. 20. art. 10. Vegam in sum. tom. 2. c. 125. casu 11. Nugn. in addit. ad 3. p. q. 8. art. 5. dub. 10. ad fin. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verb. absolutio §. 8. & 18. & verb. haeret. §. 4. Anton. Gom. in Bullam Cruciata claus. 10. n. 44. in fine, Henriquez in summ. lib. 6. c. 14. §. 7. lit. M, & c. 16. §. 1. & lib. 13. c. 27. §. 5. lit. Q. Cordub. q. 8. puncto 1. Gutier. Canon. lib. 1. c. 13. ad fin. Petr. de Ledesma in summ. p. 1. tract. 1. c. 6. post conclus. 20. diffic. 7. Portel. in a dit. ad dubia regul. verb. Episcopus n. 1 Fernandez in examine Theolog. moral. p. 4. c. 7. §. 1. num. 5. Fagundez d. prac. 2. lib. 8. q. 8. n. 82. Nouar. in singul. iuris Canonic. concl. 3. Anton. à Sousa in suis aphorism. lib. 3. c. 4. n. 5. Granado in 2. 2. S. Thoma controuers. 1. tract. 15. disp. 15. sect. 2. n. 8. cum seqq. Sanci. in select. disp. 50. n. 32. Bossi de Iubila. sect. 1. casu 10. §. 2. n. 10. existimantes Episcopum posse etiam hodie absoluere ab haeresi occulta, & occultos haereticos, quia Bulla in Cœna Domini non derogauit huic decreto.

53. Vnde non posse Episcopus hodie in vim huius decreti absoluere haereticos occultos in foro conscientiae, etiam vigore Bullae Cruciatae, aut Iubilaei, quamuis in illis dicatur quòd possit absolui à casibus comprehensis in Bulla Cœnae, nisi specialiter dicatur quòd possit absolui ab haeresi, asserunt Cou. in c. alma mater, p. 1. §. 11. n. 15. Nau. d. c. 17. n. 275. Rojas de haeret. p. 2. asserit 39. n. 321. & de priuileg. Inquis. n. 416. Simanc. de cathol. inst. tit. 3. n. 2. Henriq. in sum. lib. 8. de pœnit. c. 16. n. 2. Gutier. d. c. 13. n. 28. Vgolin. de censuris tab. 1. c. 13. §. 4. n. 10. Auila in simili tr. p. 2. disp. 1. dub. 7. concl. 2. Soar. tom. 5. disp. 7. sect. 5. num. 12. & de fide disp. 21. sect. 4. num. 21. Castro Palao in simili tract. de fide tract. 4. disp. 4. puncto 3. §. 4. n. 2. Trullench. in expos. Decalogi lib. 1. c. 3. dub. 5. n. 2. & in exposit. Bulla Cruc. lib. 1. §. 7. c. 2. dub. 7. n. 9. Marchin. d. tract. 1. part. 9. c. 1. diffic. 9. n. 13. cum seqq. Ludou. à Cruce in exposit. Cruciata disp. 1. c. 3. dub. 3. Azor. inst. mor. p. 1. lib. 8. cap. 10. quaest. 12. & c. 19. q. 2. F. Ludou. Miranda in man. Praelat. tom. 2. q. 7. art. 4. Ceuall. commun. contra communes quaest. 82. n. 67. Sanch. d. cap. 11. num. 7. Fernandez d. p. 3. c. 8. §. 11. n. 1. Anton. Ricciul. d. c. 14. n. 17.

Contra Sot. in 4. dist. 22. q. 2. art. 2. post. concl. 5. in primo casu Cœna in fine, Cordub. d. q. 8. in fine, Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. absolut. §. 5. & p. 2. eod. verb. §. 4. Molfes. in sum. Theolog. moral. tract. 7. c. 21. n. 62. Filliuc. in quaest. moral. tom. 1. tract. 8. c. 10. quaest. 9. num. 265. Steph. Fagundez d. prac. 2. lib. 8. c. 8. n. 38. Leo de Iubil. p. 2. n. 41. Greg. Polach. in Bull. Vrbani VIII. sect. 42. n. 61. Sanctarel. de Iubil. cap. 7. dub. 3. Bossi. eod. tract. sect. 1. casu 8. n. 2. & 9. existimantes sufficere si Bulla Cruciatae, aut iubilaei concedatur quòd possit absolui à casibus in Bulla Cœnae comprehensis.

54. Vtrùm autem sicut per Bullam in Cœna Domini derogatum est huic cap. in ea parte, in qua concedit Episcopis facultatem absoluendi ab haeresi occulta, ita sit derogatum in illa parte in qua concedit eisdem potestatem dispensandi in irregularitate ex eadem occulta haeresi proueniente? Affirmant per text. in c. cùm illorum 32. §. primos, de sent. excomm. Soar. to. 5. de cens. disp. 43. sect. 1. n. 15. Anton. Ricciul. d. lib. 5. c. 16. n. 5. vbi n. 8. cum Maiol. Nauarr. Soar. Sanchez, & aliis extendit hanc affirmatiuam sententiam, vt multò magis procedat si agatur de dispensatione quoad vsum Sacerdotij in Altaris ministerio. nam cùm haec sit res grauissima, Pontifici reseruari attestatur.

Negant Vgolin. de irregul. c. 36. in princ. n. 5. Henriquez. in summa lib. 4. cap. 5. §. 2. Viualdus in candelabro aureo, part. 2. de irregularitate, n. 70. & 89. in 2. editione. Sanchez in praecepta Decalogi tomo. 1 lib. 2. cap. 25. num 17. D. Felician. de Vega ad cap. at si clerici, §. de adulteriis, num. 178.

55. v Non eorum Vicariis.] Vide Fr. Emman. in explic. Bulla Cruciata, fol. 116. & in add. p. 2. fol. 124. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Vicarius, vers. primum dubium. & p. 2. verb. haeret. vers. 4. Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 40. n. 17. & in praecepta Decalogi, tom. 1. lib. 2. c. 11. n. 22. cum seqq. Gutier. de matrim. c. 49. n. 18. & 22. Narbona l. 59. gloss. 1. n. 57. tit. 4. lib. 2. Recopil. Steph. de Aluin. d. c. 28. vers. ad tertiam q. fol. 178. verso, vbi intelligit de Vicariis generalibus.

56. Vicario potestatem datam videri in praesenti, si hic exclusus non esset, asserunt Stephan. Gratian. discept. forens. c. 83. num. 12. Aloys. Ricc. in in dec. Curia Archiepisc. Neapol. decis. 13. num. 8. & 9. p. 2. Erasm. à Cochier de iurisd. ordinarij in exemptos, p. 1. q. 1. n. 1. Gutier. de matrimon. c. 56. n. 11. Narbona de appell. a vicario ad Episcopum, p. 1. n. 153.

Sacramenta adminiſtrentur, eorúmque vis frequenter explicetur lingua vernacula, Miſſæ quoque myſterium populo diligenter inculcetur explicatione eius, quod agitur.

CAPVT VII.

1. *Parochi vim & vſum Sacramentorum plebibus ſuis pro ſuſcipientium captu explicare debēt.*
2. *Parochi debent plebibus ſuis inter Miſſarum ſolemnia frequenter, maximè diebus feſtiuis exponere ea, quæ in Miſſa leguntur.*
3. *Parochus feſtis diebus inter Miſſarum ſolemnia concionem ad populum habere debet.*

VT fidelis populus ad ſuſcipienda Sacramenta maiori cum reuerentia, atque animi deuotione accedat: præcipit ſancta Synodus Epiſcopis omnibus, vt non ſolùm, cùm hæc per ſe ipſos erunt populo adminiſtranda, prius illorum vim & vſum pro ſuſcipientium captu explicent, ſed etiam idem à ſingulis Parochiis piè, prudentérque etiam lingua vernacula, ſi opus ſit, & commodè fieri poterit, ſeruari ſtudeant, iuxta formam à ſancta Synodo in Catecheſi, ſingulis Sacramentis præſcribendam, quam Epiſcopi, in vulgarem linguam fideliter verti, atque à Parochis omnibus populo exponi curabunt: *a necnon vt inter Miſſarum ſolemnia*, aut diuinorum celebrationem ſacra eloquia, & ſalutis monita eadem vernacula lingua ſingulis diebus feſtiuis, vel ſolemnibus explanent, eadémque in omnium cordibus, poſtpoſitis inutilibus quæſtionibus, inſerere, atque eos in lege Domini erudire ſtudeant. a Suprà ſeſſ. 21. de ſacrif. Miſſæ c. 8.

1. PArochos Sacramentorum vim & vſum plebibus ſuis pro ſuſcipientium captu explicare debere diximus *in tr. de officio, & poteſt. Parochi c. 17. n. 1.* Ioan. Sanci. *in ſelectis diſp. 47. n. 11.*

2. *a Necnon vt inter Miſſarū ſolemnia, &c.*] Parochos debere plebibus ſibi commiſſis inter Miſſarum celebrationē frequenter, maximè diebus feſtiuis, exponere ea, quæ in miſſa leguntur, atque inter cætera ſanctiſſimi Sacrificij myſterium aliquod declarare, & inſuper vim, atq; vſum Sacramentorum iuxta formam Catechiſmi Romani etiam lingua vernacula explanare, meminimus *d. tract. de officio. & poteſt. Parochi c. 16. n. 1.*

Et quòd Parochus feſtis diebus inter Miſſarum ſolemnia concionem ad populum habere debeat, tradunt Vgolin. *de officio Epiſc. c. 16. §. 3. n. 1. & 2.* Piaſec. *in praxi Epiſc. p. 2. c. 3. n. 16.* Fr. Ioan. Gonzal. *en el trattado del perfetto Chriſtiano fol. 219. verſo.* vbi meminit huius cap. latè Theophyl. *Parochor. p. 1. art. 3. cum ſeqq.* Et vide citatos ſuprà *hac eadem ſeſſ. c. 4. ſuper verb. idem etiam ſaltem Dominicis.* 3.

Pœnitentia publica, publicè peccantibus iniungenda, niſi Epiſcopi arbitrio aliter fuerit viſum. Pœnitentiarij in ſingulis Cathedralibus inſtituendi.

CAPVT VIII.

1. *Pœnitentia publica publicè peccantibus iniungenda eſt.*
2. *Ordinari poteſt quis poſt publicam pœnitentiam peractam.*
3. *Pœnitentiarius in omnibus Eccleſiis Cathedralibus, vbi id commodè fieri poteſt, inſtituendus.*
4. *Pœnitentiarij inſtitutio in Cathedralibus tantùm facienda.*
5. *Præbenda officio pœnitentiarij vnienda debet eſſe integra & Canonicalis.*
6. *Portio, quæ fit in Eccleſia, in præbendam pœnitentialem erigi non poteſt.*
7. *Canonicatum, & præbendam vacantem in menſe Sedi Apoſtolicæ reſeruato non comprehendit vnio facta vigore Concilij officio Pœnitentiarij de præbenda proximè vacatura.*
8. *Pœnitentiario primam præbendam aſſignare non eſt in optione Epiſcopi.*
9. *Præbenda poſt Concilium primò vacans, ſi non fuit in pœnitentialem erecta, poteſt optari.*
10. *Canonicatus pœnitētialis non poteſt optari, nec Pœnitentiarius poteſt aliam præbendā optare.*
11. *Pœnitentiarij officij inſtitutio, & electio perſonæ ſolum Epiſcopum abſque conſenſu Capituli pertinet.*
12. *Electio perſonæ Pœnitentiarij ad ſolum Epiſcopum tunc pertinet quando præbenda non vacat in menſe Apoſtol. vel adeſt alia reſeruatio, ſeu affectio.*
13. *Capitulū nō poteſt ſe intromittere in electione Pœnitentiarij, licèt ad ipſum collatio ſpectet.*
14. *Pœnitentiarij electio, & collatio Sede Epiſcopali vacante neq; ad Capitulum, neque ad futurum Epiſc. ſed ad Sedem Apoſt. pertinet.*
15. *Collatio præbendæ vnitæ officio Pœnitentiarij ab eis fieri debet, ad quos antea ſpectabat.*
16. *Pœnitentiarius deputari debet, qui ſit Magiſter, aut Doctor, ſeu Licentiatus in S. Theologia, vel iure Canonico.*
17. *Gradus Doctoratus non ſufficit ad Pœnitentiarij officium non facta profeſſione fidei, aut contra Academiæ ſtatuta, vel conſuetudines receptas.*
18. *Pœnitentiarius Canonicus debetur eſſe conſtitutus in ætate 40. annorum, ſeu aliàs quando aptior pro loci qualitate non reperitur*
19. *Anni 40. requiſiti in Pœnitentiario debent eſſe completi.*
20. *Ætatis 40. annorum defectus in Pœnitentiario non obſtat vbi aliàs aptior pro loci qualitate non reperitur.*
21. *Pœnitentiarius inſtitutus eo ipſo habet à iure, & à Concilio facultatem audiendi Confeſſiones pœnitentium illius diœceſis.*

22. *Pœnitentiario quilibet potest sua peccata confiteri, & satisfacit precepto c. omnis vtriusque sexus.*

23. *Pœnitentiarius semper paratus existere debet ad audiendas confessiones.*

24. *Pœnitentiarius in manu virgam, seu bachetam sicut in vrbe non potest retinere.*

25. *Absoluere non potest Pœnitentiarius à casibus, quos Episcopus sibi expressè reseruauit.*

26. *Pœnitentiarius non potest casus reseruatos sibi ab Episcopo commissos alteri subdelegare.*

27. *Pœnitentiarius non potest suam auctoritatem subdelegare.*

28. *Pœnitentiarius pro præsente in choro habendus est dum audit confessiones in Ecclesia.*

29. *Pœnitentiarius dum audit confessiones, censetur etiam præsens processionibus, & exequiis defunctorum.*

30. *Ac etiam orationibus.*

31. *Pœnitentiarius præsens in choro non censetur, si cōfessiones extra Eccl. etiā infirmorū audiat.*

32. *Pœnitentiarius antequam prebenda, quæ suo officio fuit vnita vacet, non habet locum nec in Capitulo, nec in choro.*

33. *Pœnitentiarius non tenetur ad maiorem residentiam, quam alij Canonici.*

a 1. Tim. 5. c. sed illud. 45. dist. cap. si peccauerit verb ergo 2. q. 1.
b c pœnitentes, & c. in capite. cum seq. 50. dist.

APostolus monet, [a] *a publicè peccantes palam esse corripiendos.* Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, vnde alios scandalo offensos, commotósque fuisse non sit dubitandum, huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam [b] publicè iniungi oportet, vt quos exemplo suo ad malos mores prouocauit, suæ emendationis testimonio ad rectam reuocet vitam. Episcopus tamen publicè hoc pœnitentiæ genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire. *β In omnibus etiam * cathedralibus Ecclesiis*, vbi id commodè fieri poterit. Pœnitentiarius aliquis, *γ cum vnione prebendæ, δ proxime vacaturæ, ε ab Episcopo instituatur, ζ qui Magister sit, vel Doctor*, aut Licentiatus in Theologia, vel iure Canonico, *η & annorum quadraginta, θ seu aliàs qui aptior pro loci qualitate reperiatur: ι qui dum confessiones in Ecclesia audiet, κ interim præsens in choro censeatur.*

1. VIde Medin. *tract. 2. de pœnit. q. 40. vers. alia est pœnitentia.* Salzed. ad Bernard. *in pract. c. 23. lit. B.* Galet. *in margar. casuum conscient. verb. pœnit. 5.* Vgolin. *de officio Episcopi c. 44.* Ægid. de Conink *de Sacram. tom. 2. disp. 10. n. 75.* Beller. *disquis. cleric. p. 1. tit. de discipl. cleric. §. 13. de publicis pœnitentibus non ordin.*

2. *a Publicè peccantes palàm esse corripiendos,*] Vide Nauar. *in man. c. 8. n. 10.* Ægid. de Coninck *d. disp. 10. n. 74.* Hurtado *de Sacram. tract. de Pœnit. disp. 14. diffic. 9. statim in princ.* vbi contra Nau. tenet Confessarium posse imponere pœnitentiam publicam, & addit sermonem esse in præsenti decreto de impositione pœnitentiæ in foro sacramentali, & non in foro exteriori. Post publicam pœnitentiam peractam posse quem promoueri notant Maiol. *de irregul. lib. 3. c. 3. post n. 2. vers. & licet*, Mar. Alter. *de censur. tom. 2. disp. 16. de suspens. c. 1. vers. quartus casus.* Ego ipse *de officio, & potest. Episcopi p. 2. alleg. 43. n. 7.*

3. *β In omnibus etiam Cathedralibus, &c.*], Vide Paul. Fusc. *de visit. lib. 1. c. 19.* Salaz de Mendoça Canonicum Pœnitentiarium S. Ecclesiæ Toletanæ *in libell. de institutione Canonicatus Pœnitentiaria in eadem Ecclesia*, Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 34. n. 78. cum multis seqq.* Vgolin. *de officio Episc. c. 33.* Zerol. *in praxi Episc. p. 1. verb. Pœnitentiarius*, Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. decis. 555. in 1. edit. alias res. 477. in 2. edit.* Nicol. Garc. *de benef. p. 5. c. 4. n. 130. cum multis seq.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rub. 7. c. 6. n. 27.* Nouar. *in singularib. iuris Can. concl. 17.* nouissimè Steph. VVeyms *in const. 24. ex iure antiq. desumptas, & per Conc. Trid. innouatas, const. 11. n. 23. pag. 102.* Boss. *in discept. moral. discept. 1. num. 51. cum seqq.* Ceual. *commun. tom. 4. q. 97. n. 486. cum seqq.* metipsum *de officio, & potest. Episc. p. 3. alleg. 55. & in tract. de Canonicis c. 26. per totum.* Circa Pœnitentiarij Canonicatus præbendas in Regnis Castel. & Legionis existentes, nouissimè Greg. XV. *in sua constit.* incip. *Supremæ dispositionis, sub dat. Nonis Nouembris* 1622. cuius constitutionis summam retuli *d. c. 26. n. 24.*

4. ** Cathedralibus Ecclesiis.*] Hoc decretum intelligi tantùm in Cathedralibus, & in aliis Ecclesiis collegiatis locū non habere referūt decisum Sel. *in selectis Can. c. 21. n. 5.* & Garc. *d. p. 5. c. 4. n. 113.*

5. *γ cum vnione præbendæ.*] Præbendam officio Pœnitentiarij vniendam integram ac canonicalem debere esse referunt decisum Garc. *in addit. ad d. p. 5. c. 4. n. 127.* Sel. *d. c. 21. n. 5.* attestans sic decisum *in Colimbrien. 31. Martij* 1602. cuius memini *d. c. 26. num. 2.*

6. Portio, quæ sit in Ecclesia, in præbendam pœnitentialem erigi non potest, sed præbenda canonicalis; at si non essent præbendæ, sed fructus omnes in distributiones quotidianas consisterēt, tunc distributiones habebuntur pro præbenda, ita refert decisum Garc. *d. p. 5. c. 4. n. 127.*

7. *ζ Proximè vacatura.*] Canonicatum & præbendam vacantem in mense Sedi Apost. reseruato, non cōprehendit vnio facta vigore Concilij officio Pœnitētiarij de præbēda proximè vacatura, quia Conc. in hoc decreto non exprimit de Canonicatibus etiam seruatis Sedi Apost. & quando voluit eos comprehendere, expressè dixit, vt patet in seminario *sess. 23. c. 18. de refor.* ac in simplici vniēdo Cathedrali pauperi *c. 15. sess. 24.* ideo hoc decretum non comprehēdit Canonicatum, & præbendam vacantes in mense reseruato, quia si voluisset, expressisset, quemadmodum aliis in locis facit, ita referunt decisum Azeued. *cons. 7. n. 31. & 32. & cons. 14. n. 14. & 15.* Salaz de Mendoça *in d. libello, §. 2.* Garc. *in addit. ad d. p. 5. c. 4. n. 127.*

8. Pœnitentiario primam præbendam assignare non est in optione Episcopi, licèt ratione curæ animarum videatur magis necessarius, sed pro Theologo, propter verba Conc. *sess. 5. c. 1. de reform.* verùm si magis expediens in aliquo loco particulari fuerit iudicatum, vt priùs de Pœnitentiario prouideatur, habenda est confirmatio à Sede Apost. ad omnem difficultatem tollendam, ita Sel. *d. c. 21. n. 5.* vbi refert decisum *in Ciuitaten. Castella* 17. *Nouembris* 1629.

9. Præbenda post Concil. primò vacans si non fuit in Pœnitentialem erecta, potest optari, sed si

ante

ante optionem Episcopos etexit, erectio præualet, etiam si postea opraretur ita refert decisum Garc. *d.p.5.c.num.129.*

10. Canonicatum pœnitentialem non posse optari, neque Pœnitentiarium posse aliam præbendam optare cùm videatur ad eam electa industria personæ, resoluunt Nau. *conc. 22. de preb. in antiq.* aliàs *consil. 15. sub tit. de rebus Eccl. non alienand. in nouis*, Sayr. *in floribus dec. subtit. de prabend. decis. 22.* Galcr. *in margarita casuum conscient. verb. Canonicus pag. 29. col. 5.* Gonz. *ad regul. 8. Cancel. gloss. 34. n. 78. & 79.* Monet. *de optim. canonic. c. 3. q. 5. n. 129.* Garc. *d.p.5.c.4.d n.132. vbi n. 134.* pariter refert decisum Pœnitentiarium nec ieiento, nec dimisso officio posse optare aliam præbendam, cuius officio fuit perpetuò vnitos vnus Canonicatus, & certa præbenda. refero Ego ipse *de canon. c. 26. n. 23.*

11. *s Ab Episcopo instituatur.*] Pœnitentiarij officij institutionem, & electionem personæ ad solum Episcopum absque consensu Capituli pertinere resoluunt Nauarr. *consil. vnic. in fine, ne Sede vac.* Zer. *in prax: Episcop. part. 1. verb. Pœnitentiarius §. 3.* Famin. Paris. *de confidem. q. 45. n. 17.* Garc. *d. p. 5. cap. 4. num. 138.* Vgolin. *de officio Episcopi, c. 33. n. 2.* Mantic. *dec. 56.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccl. decis. 555. in 1. edit.* aliàs *resol. 477. n. 1. in 2. edit.* Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarre, lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis n. 52.* Ceuall. *d. tom. 4. quæst. 897. n. 488.*

12. Electionem personæ Pœnitentiarij ad solum Episcopum tunc pertinere, quando præbenda non vacat in mense Apostol. vel adest alia reseruatio, seu affectio, tunc enim ad Papam pertinere ratione reseruationis, resoluunt Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 9. §. 2. n. 84.* Ceuall. *comm. contra comm. q. 897. n. 488.* Ego ipse *de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 55. n. 13. & de Canon. cap. 26. num. 4.*

13. Capitulum non posse se intromittere in electione Pœnitentiarij, licet ad ipsum collatio spectet quamuis Episcopus sit absens, sed ipsum Episcopum absentem posse, vbi fuerit, eligere Pœnitentiarium, refert decisum Garc. *in addit. ad d. p. 5. cap. 4. n. 145.*

14. Pœnitentiarij electionem & collationem Sede Episcopali vacante neque ad Capitulum, neque ad futurum Episcopum, sed ad Sedem Apost. pertinere, refert decisum Garc. *in addit. ad d. p. 5. c. 4. n. 150.* quem citato *d. c. 26. n. 5.*

15. Collationem præbendæ vnitæ officio Pœnitentiarij ab eis fieri debere, ad quos antea spectabat, referunt decisum additio. ad Nau. *d. consil. vnic. ne Sede vacant.* Gonz. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 9. §. 2. n. 84.* Garc. *d. p. 5. c. 4. n. 138.* Aloys. Ricc. *d. resol. 477. n. 2.* Ego ipse *d. alleg. 55. n. 11.* vbi *n. 12.* cum Garc. *in addit. ad d. c. 4. n. 143.* resoluo idem in præsentatione, quod in collatione esse dicendum, dummodo præsentatio fiat de electo ab Episcopo.

16. *ζ Qui Magister sit, vel Doctor, &c.*] Pœnitentiarium deputari debere, qui sit Magister, aut Doctor, seu Licentiatus in sacra Theolog. vel iure Canonico, ex hoc decreto colligit Aloys. Ric. *in praxi fori Ecclesiast. res. 497.* Squillante *de priuil. cleric. c. 4. n. 69. & 108.* Garc. *de benef. p. 7. c. 4. n. 32. & c. 7. n. 49.* vbi *n. 50.* subdit ad beneficia, seu dignitates requirentia gradum, sufficere eum habere etiam sine scientia competenti, itaut adeptio, seu impetratio talis beneficij, seu dignitatis in foro Ecclesiæ iudiciali rata, & firma, sit, quod etiam tenet Azor. *inst. moral. p. 2. l. 6. c. quæst. 1.* Sed ego ipse *d. tract. de canon. c. 26. n. 9.* refero *sub die 20. Martij 1623.* fuisse decisum, officium Pœnitentiariæ non esse conferendum Doctori, quem dicebatur esse valdè ignarum.

17. Ad Pœnitentiarij officium non sufficere gradum, non facta professione fidei, iuxta const. Pij IV aut contra Academiæ statuta, vel consuetudines receptum, tenet Nicol. Garc. *d. c. 7. n. 51.* quem refero *d. alleg. 55. n. 6.*

18. *o Et annorum quadraginta, &c.*] Pœnitentiarium Canon. debere esse constitutum in ætate quadraginta annorum, seu aliàs, quando aptior pro loci qualitate non reperitur, tradunt Gut. *canon. lib. 1. c. 26. n. 40.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 30. tr. 3. n. 264. in fine*, Campan. *in diuers. iuris canon. rub. 7. c. 6. n. 27.* Garc. *d. p. 7. c. 4. n. 32. & 33.* Nouar. *in singul. canon. concl. 17.* Ego ipse *d. alleg. 55. n. 7. & d. c. 26. n. 10.*

19. Et huiusmodi quadraginta annos debere esse completos tenent Garc. *d. c. 4. n. 35* Nou. *d. conclus. 17. n. 2.* Ego ipse *d. alleg. 55. n. 9.*

Contra Azor. *inst. mor. p. 2. lib. 6. c. 5. q. 6. in fine*, existimantem sufficere inchoatos.

20. *θ Seu alias, qui aptior pro loci qualitate reperiatur.*] Defectum ætatis quadraginta annorum in Pœnitentiario non obstare vbi aliàs aptior pro loci qualitate reperiri non potest, & sufficere quòd non reperiatur in ciuitate, aut etiam diœcesi, persona apta cum dictis qualitatibus, nec esse quærendam extra diœcesim, argument. *c. nullus 61. dist. & c. sacrorum 63. dist.* resoluunt Salaz de Mendoça *in d. libello de institutione Canonicatus Pœnitentiaria, §. 3.* Squillante *de priuil. clericor. c. 4. n. 70.* Nouar. *d. concl. 17. n. 4.* Garc. *d. c. 4. n. 33. vbi n. 34.* tenet quòd si in diœcesi non reperiatur talis persona apta, & Episcopus velit eum eligere extra diœcesim, non poterit eligere nisi habentem dictas qualitates, si talis ibi reperiri potest commodè.

21. *ι Qui dum Confessiones in Eccl. audiet.*] Pœnitentiarium institutum eo ipso habere à iure, & à Concilio facultatem audiendi Confessiones pœnitentium illius diœcesis, & iurisdictionem ad absoluendum à peccatis, & esse veluti Parochum totius diœcesis nec requiri nouam licentiam Ordinarij, tradunt Nau. *conf. 20. de Pœnit. in nouis.* Lzl. Zech. *de republ. Ecclesi. c. 24. de Capitulo, & Canon. sub n. 16.* Salaz. de Mendoça *in d. libello, §. 5.* Vgol. *de officio Epis. c. 33. num. 2. & 3.* Aloys. Rice. *d. res. 477. n. 5.* Ego ipse *d. alleg. 55. n. 19. & d. c. 26. n. 12.*

22. Quemlibet posse Pœnitentiario suo peccata confiteri, & satisfacere præcepto, *c. omnis vtriusque sexus, de pœnit. & remiss.* resoluunt Aloys. Ric. *loco proximè citato.* Garc. *d. p. 5. c. 4. n. 553.* Ego ipse *d. alleg. 55. n. 20. & d. c. 26. n. 13.*

23. Pœnitentiarium semper paratum existere debere ad audiendas Confessiones, minimèque posse pœnitentes reculare & si recusauerit, ab Episcopo puniri & priuari posse tenent Salaz de Mendoça *in d. libello, §. 5* Garc. *d. p. 5. c. 4. n. 118.* Aloys. Ricc. *d. resol. 477. n. 6.* Campan. *in diuers. iuris canon. rub. 7. c. 6. n. 27.* Ego ipse *d. alleg. 55. n. 26. & d. c. 26. n. 14.*

24. Et teneri horis opportunis, loco, & sede Episcopi, ad quem hoc pertinet arbitrato, peccata confiteri volentibus sui copiam facere, in manu tamen virgam, seu bachettam, sicut in Vrbe, non tenere, præcipuè in locis, vbi non est in vsu, decisum attestantur Vgolin. *d. cap. 33. n. 6.* Garc. *d. part. 5.*

*d.p.5.c.4.n.*117.Ego ipse *d.alleg.* 55.*n.*28.*&* 29. *& d.c.*26.*n.*25.

25. Absoluere non posse Pœnitentiarium à casibus, quos Episcopus sibi expressè reseruauit, nisi ipsemet Episcopus hanc illi speciatim dederit auctoritatem resoluunt Nau. *cons.* 20. *sub tit. de pœnit. & remiss. in nouis*, deest in ant. Sayr. *in floribus dec. sub. eod. tit. dec.* 44. Henr. *cons.* 62.*n.*7. *& seqq.* Vgol. *d.c.* 33.*n.*3. Aloys. Ricc. *in praxi rerum Eccl. dec.* 571. *in* 1. *edit.* aliàs *resol.* 492.*n.*2. *in* 2. *edit. & in praxi aurea, resol.* 179. *in fine*, Garc. *d.p.*5.*c.*4.*n.*115. Gauant. *in manuali verb. Pœnitentiarius num.* 22. Rota *in Neapolitana Pœnitentiaria* 5. *Iunij* 1637. *coram R. P. D. Merlino*. Ego ipse *d.all.* 55.*n.*23. *& d.c.*26.*n.*16.

26. Contra Chapeauil. *de casibus reseru.c.*3. *q.*1. *differ.* 2. Mendoz. *in d. libello*. §.5. Piasec. *in praxi Episcop.p.*2.*c.*1.*n.*16. existimantes ipsum Pœnitentiarium si suæ præbendæ fuerit annexum Pœnitentiariæ officium, posse absoluere absque alia facultate ab omnibus casibus Episcopo reseruatis.

27. Non posse casus reseruatos sibi ab Episcopo commissos alteri subdelegare, nisi habuerit expressam ad hoc Episcopi potestatem tenent Ioan. Valer. *de differ. inter vtrumque forum, verb. iurisdictio differ.* 2.*n.*3. Garc. *in addit. ad d.p.*5.*c.*4.*n.*112. quem refero *d. alleg.* 55.*n.*24.

28 Nec suam auctoritatem posse delegare resoluit Aloys. Ricc. *in praxi aurea, res.* 179. Ioan. Valer *vbi supra*. Boss. *in discept. mor. discept.* 1.*n.*57. Ego ipse *d. alleg.* 55.*n.*22. *& d.c.*26.*n.*18. vbi refero ita censuisse S. Congreg. Episcop. & Regul. *in Regien.* 2. *Octobris* 1584.

a *Interim præsens in choro censeatur.*] Pœnitentiarium pro præsente in choro habendum esse dum audit confessiones in Ecclesia, siue in Confessionario, siue extrà, non tamen pro tempore, quo residet in Confessionario, nec audit confessiones, aliis in choro diuina celebrantibus, nec ita si dixerit Missam, aut si priuatim Officium dicat, etiam vt opportuniùs confessiones audiat, censendum esse præsentem in choro, asserunt Salaz. de Mendoça *in d. libello*, §.6. Mon. *de distrib. quotid.p.*2.*q.*11.*n.*64. *cum seqq.* Aloys. Ricc. *d.res.* 477.*n.*6. *& in dec. curia Archiep. Neap.p.*4. *dec.* 115. Vgol. *d.c.*32.*n.*5. Camp. *d.n.*27. Garc. *d.p.*5. *c.*4.*n.*124. *& seqq.* Ego ipse *d. alleg.* 55.*n.*30. *& d.c.*26.*n.*20.

29. Pœnitẽtiarius non solùm censetur præsens in choro quando Confessiones audit, sed etiã censetur præsens processionibus, & exequiis defunctorum, quæ eo tempore fiunt, quo ipse audit Confessiones, sed non sufficit quòd sit in Confessionario, nisi realiter ipse Confessiones audiat, refert decisum Garc. *d.p.*5.*c.*4.*n.*125.

30. Pœnitentiarius, dum Confessiones audit in Ecclesia censetur præsens & processionibus, & orationibus, refert decisum idem Garc. *in addit. ad d.p.*5.*c.*4.*n.*125.

31. Pœnitentiarium præsentem in choro non censeri, si confessiones extra Ecclesiam etiam infirmorum audiat, resoluit Garc. *in addit. ad d.p.*5.*c.*4.*n.*125. *in fine*, quem refero *d.all* 55.*n.*32.

32. Pœnitentiarium, antequam præbenda, quæ suo officio fuit vnita, vacet, non habere locum nec in Capitulo, nec in choro, nec posse distributiones quotidianas percipere, sed postquam vacauerit, & eam adeptus fuerit, debere sedere in loco sui canonicatus attestatur resolutum Garc. *in addit. ad d.p.*5.*c.*4.*n.*111. vbi etiam pariter decisum asserit Pœnitentiarium ab Episcopo ad præscriptum Concilij institutum, & deputatum cum vnione præbendę proximè vacaturæ, teneri officium exercere, & inseruire Pœnitentiariæ, ac Parochialem, quam obtinet, dimittere etiam ante vacationem præbendæ.

33. Ad maiorem residentiam quàm alios Canonicos non teneri Pœnitentiarios, dũmodo non absint tẽpore, quo frequẽtiùs pœnitẽtes accedunt, & diebus festis solemnibus, velut tempore ieiuniorum, Quadragesimæ, Aduentus, Quatuor tẽporum, Resurrectionis, Ascensionis, Pentecostes, Corporis Christi, Assumptionis B. Virginis, Natiuitatis Domini, & omnium Sanctorum, referunt decisum Salaz. de Mendoça *in d. libello* §. 7. Vgol. *d.c.*33.*n.*6. Garc. *d.p.*5.*c.*4.*n.*122. Garc. *d. alleg.* 55.*n.*33. *& d.c.*26.*n.*19.

Ecclesiæ seculares, quæ nullius sunt diœcesis, ab Episcopo viciniori visitentur, aut alio qui hîc ponitur modo.

Capvt IX.

1. *Ecclesiæ seculares nullius diœcesis quantuncunq; exempta, & Sedi Apost. immedia subiecta, earumque Prælatus secularis iurisdictionem quasi Episcopalem habens possunt ab Episcopo, cuius Cathedralis Ecclesia est proximior visitari.*
2. *Visitationem vicinioris Episcopi non possunt effugere Ecclesiæ seculares nullius diœcesis.*
3. *Locus nullius diœcesis si sit in aliqua diœcesi visitatio spectat ad Ordinarium in cuius diœcesi est locus nullius,*
4. *Vicinior Episcop. potest visitare benef. secularia, & clericos seculares Abbatia nullius diœcesis.*
5. *Collegiati nullius diœcesis visitari debent à viciniori Episcopo.*
6. *Episcopus legitimè impeditus potest ex facultate sibi tradita in hoc decreto Ecclesias, quæ nullius sunt diœcesis per suum Vicar. generalem visitare.*
7. *Vicarius Capituli Sede vacante non gaudet hac facultate.*
8. *Episcopus proximior, qui potest visitare Ecclesiam Parochialem nullius diœcesis, habet facultatem emendandi, corrigendi & puniendi.*

a Suprà sess. 9. de refor. c 4. & sess. 7. de reformat. c. 8. & sess. 21. de refor. c. 8.

QVæ aliàs sub fel. rec. Paulo III. a & nuper sub Beatissimo Domino nostro Pio IV. in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinariis diligentia in beneficiorum, *α etiam exemptorum, visitatione* constituta sunt, eadem etiam in iis Ecclesiis secularibus obseruentur, quæ in nullius diœcesi esse dicũtur, *β vt ab Episcopo*, cuius cathedralis Ecclesia est proximior, si id constet, alioquin ab eo qui semel in Concilio prouinciali à Prælato loci illius electus fuerit, tanquam Sedis Apostolicæ delegato *γ visitentur δ non obstantibus priuilegiis & consuetudinibus* quibuscumque, etiam immemorabilibus.

Vide

1. VIde Nauar. *cons.* 11. *de offic. ord. in antiq.* aliàs *cons.* 12. *de maiorit. & obed. in nouis*, Sayr. *in floribus decis. sub illo tit. de officio ordin. decis.* 11. *in princip.* Zerol. *in praxi Episcop p.* 1. *verb. visitatio* §. 11. Azor. *instit. moral. p.* 2. *lib.* 3. *c.* 40. *prope fin.* Aloys. Ric. *in collect. decis. p.* 4. *collect.* 1153. Franc. Leon. *in thesauro fori Eccles. part.* 1. *c.* 2. *num.* 74. Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.* 1. *tit.* 6. *l.* 3. §. 2. *num.* 13. Rota *decis.* 301. *p.* 2. *recent.* & apud Tambur. *in fine tom.* 3. *de iure Abbatum decis.* 67. *per tot.* vbi dicit quòd vicinior præsumitur Episcopus loco nullius contra quem causa committitur, & *decis.* 68. metipsum *de officio, & potest. Episcopi p.* 3. *alleg.* 74. *à num.* 5.

2. Et nullo modo huiusmodi seculares Ecclesias nullius diœcesis posse effugere visitationem vicinioris Episcopi, censuit Rot. *decis.* 396. *part.* 1. *recent.*

3. Si verò locus nullius diœcesis sit in aliqua diœcesi, visitationem spectare ad Ordinarium, in cuius diœcesi est locus nullius, refert decisum eadem Rot. *decis.* 501. *numer.* 5. *part.* 2. *recent.*

4. Vicinior Episcopus potest visitare beneficia secularia, & clericos seculares Abbatiæ nullius diœcesis, ipsósque culpabiles repertos corrigere, & dicitur vicinior Episcopus tantùm ille, cuius cathedralis Ecclesia sit Abbatiæ proximior, non autem locus dictæ Abbatiæ subiectus, ita Sel. *in select. canon. c.* 37. *n.* 10. attestans sic fuisse decisum *sub die 2 Augusti* 1596.

a Etiam exemptorum visitatione.] Vide Franc. Leon *d. p.* 2. *cap.* 16. *n.* 28. Fr. Emman. *quæst. regul. tom.* 1. *q.* 36. *art.* 3.

5. Colligatas nullius diœcesis visitari debere à vinciniori Episcopo, testatur resolutum Zerol. *d. verb. visitatio* §. 11.

6. *ß Vt ab Episcopo*, &c.] Episcopum legitimè impeditum posse ex facultate sibi tradita in hoc decreto, Ecclesias, quæ nullius sunt diœcesis, per suum Vicarium generalem visitare, tenent, Sel. *d. c.* 37. *n.* 1. vbi asserit sic fuisse resolutum *sub die 17. Januarij* 1585.

7. Sed huiusmodi potestatem non transire in Vicarium à Capitulo Sede vacante constitutum, tradunt Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. part.* 1. *c.* 10. *n.* 8. *vers.* 10. Aloys. Ric. *in praxi aurea resol.* 118. *num.* 4. Ego ipse *d. alleg.* 74. *n.* 8.

Neque in Prælatum vicimiorem habentem iorisdictionem quasi Episcopalem, vt per Flores de Mena *var. lib.* 3. *quæst.* 24. *n.* 24.

8. *γ Visitentur.*] Episcupum proximiorem habentem facultatem visitandi Ecclesiam Parochialem nullius diœcesis, habere etiam facultatem emendandi, corrigendi, & puniendi tam in capita, quam in membra ex quauis causa, asserit decisum Franc. Leo *d. p.* 2. *c.* 2. *n.* 74. *in fine*, quem refero *de alleg.* 74. *num.* 7.

δ Non obstantibus priuilegiis, &c.] Vide Rot. apud Tamburin. *in fine tom.* 3. *de iure Abbatum deci.* 67. *n.* 5. vbi dicit hæc verbu comprehendere quascumque personas quantumuis priuilegiatas, & *decis.* 68. resoluit quòd Ordinario non est inhibendum in exercitio iuris visitandi omnes Ecclesias suæ diœcesis quantumuis exemptas, non obstantibus quibuscunque priuilegiis concessis ante Concilium Tridentinum.

ε Et consuetudinibus, &c.] Præcedentibus scilicet, & non futuris, iuxta resoluta per Anguian. *de legibus lib.* 2. *contron.* 20. *num.* 21. & 22.

Subditi Episcoporum nulla appellatione suspendere possunt executionem visitationis.

CAPVT X.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Episcopus in visitatione quando possit procedere appellatione remota.*
3. *Episcopus in visitatione reformato processu & seruatis seruandis procedens admittit appellationem.*
4. *Appellatio datur si Episcop. in visitatione procedat in exemptos contra eorum priuilegia.*
5. *Episcopi quibus conceditur facultas vt procedant etiam tanquam Sedis Apost. delegati, an in dubio censeantur procedere vt delegati.*
6. *Episcopus non tenetur visitationem concludere intra certum, & determinatum tempus.*
7. *Episcopus potest præstituere terminum Archidiacono ad visitationem expediendam.*
8. *Appellatio suspensiua tantùm, & non deuolutiua tollitur, vbi Episcopus visitat non compilato processu.*
9. *Appellatio si interponatur in visitatione ab Episcopo suffraganeo etiam tanquam Sedis Apost. delegato debet interponi ad Metropolitanum solum quoad effectum deuolutiuum.*
10. *Episcopus quando ex Conc. Trident. procedit, vti Sedis Apostol. delegatus in causis, quæ sub eius iurisdictione non comprehenduntur, non potest ab eo nisi ad Sedem Apost. appellari.*
11. *Episcopus in visitatione non potest recusari tanquam suspectus.*

EPiscopi, vt aptius, quem regunt, populum possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus iis, quæ ad visitationem, ac morum correctionem subditorum suorum spectant, ius & potestatem habeant, *α etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati*, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta canonum sanctiones, *ß quæ illis ex prudentia sua* pro subditorum emendatione ac diœcesis suæ vtilitate necessaria videbuntur. [a] Nec in his, vbi de visitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, *γ aut vlla inhibitio, δ appellatio, ε seu querela*, etiam ad Sedem Apostolicam, interposita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, quoquomodo impediat, aut suspendat.

a Supra sess. 22. de refor. cap. 1 & sess. 25. de refor. cap. 8.

1. VIde Lancellot. *de atten. & innouan. appell. pend. limit.* 18. *in princ. n.* 6. Ruginell. *de appell.* §. 2. *c.* 3. *n.* 6. Soar. de Pace *in pract. tom.* 2. *p.* 5. *cap. vnico n.* 14. Gabr. Perart *in speculo visit. secul. cap.* 27.

cap.27.n.62. Mendez à Castro *in praxi Lusit.p.2.*
lib.2.c.3.n.32. Cori Philip.*p.1.§.7.n.10.* Marche-
san. *de commiss.p.1.de commissione appellationum*
extra Curiam Rom.c.6.n.78. Fr.Emman. *quæst.*
reg.tom.2.quæst.6.art.2. Franc. Leon. *in thesauro*
fori Eccles.part.2.c.2.n.77. Armend. *in addit.ad*
recop.legum Nauarra lib.1. tit.6.de visitat.num.
104.cum seqq. Thom. Valasc. *allegat.iuris tom.1.*
alleg.70. n.5. cum seqq. Sayr. *in claui Regia lib.8.*
c.2.num.13. Piasec. *in praxi Episc.p.2.c.3.n.61.*
Aloys. Ricc. *in praxi aurea resol. 7.* Salgado *de*
potest.Regia tom.1.part.2.cap.10.num.26. Steph.
VVeyms *ad const.24. ex iure antiquo desumptas*
& per Concil.Trident.innouatas,constit.17.n.14.
Gabr.Pereira *de manu Regia part.1.c.7. à princ.*
latè suprà *sess.13. de reformat.c.1.n.5. cum seqq.*
Ex quorum dictis colligitur.

2. Episcopum in his, vbi de visitatione, aut mo-
rum correctione agitur, omni & quacunque ap-
pellatione, seu querela, etiam ad Sedem Apost.
interposita remota, quæ executionem nullo mo-
do impedire, aut suspendere valet, posse proce-
dere, punire, & exequi, dummodo procedat sine
processu & sine scriptis, etiam carcerando, & car-
ceratos detinendo, tunc enim si carcerati appel-
lauerint, posse iudicem appellationis cognosce-
re de prætenso excessu in corrigendo, interim ta-
men non impediri, aut suspendi executionem
eorum, quæ ab Ordinario sunt decreta, de quo
suprà *sess.13.d. reform.c.1.n.5.*

3. Vnde Episcopo formato processu, & seruatis
seruandis procedente non habere locum huius
decreti dispositionem, refert decisum Franc.Leo
d.n.77. tunc enim appellationem quoad vtrum-
que effectum admitti dixi suprà *sess.13.de refor-*
mat.c.1.post n.7.

4. Dari tamen appellationem, si Episcopus in vi-
sitatione procedat in exemptos, seu aliàs priui-
legiatos contra eorum priuilegia, resoluunt Mar-
ches. *d.n.78.* Aloys.Ric. *d.resol.7.num.3.vers.ve-*
rum, Ego ipse *d.alleg.73.n.34.* & citati suprà *sess.*
13.de reform.c.1.n.5.in fine.

5. *a Etiam tanquam Sedis Apost. delegati.*] An
in dubio procedere censeantur vt delegati? vide
Nau. *cons.32.n.8.de sent.excomm.in antiq.* Me-
noch. *de præsumpt. lib.2.præs.17.n.4.* Mascard. *de*
probat.concl.945.n.15. Cened. *ad Decretal.coll.*
157.num.1. metipsum *de officio, & potest. Episco-*
pi p.3.alleg.92.n.10. cum seqq.

6. *β Quæ illis ex prudentia sua*, &c.] Episcopum
non teneri visitationem concludere intra cer-
tum, & determinatum tempus, neque ad hoc
Conc. vllum præscripsisse sed reliquisse arbitrio
Episcopi, illúdque debere esse discretum, & mo-
deratum, referunt decisum Aloys.Ricc. *in praxi*
rerum fori Eccl.dec.717. in 1.edit. aliàs *res.608.*
n.2.in 2.edit. Arm. *in addit. ad recop.legum Na-*
uarra lib.1. tit.18. l.7. de Episcopis n.113. Ego
ipse *dicta alleg.73.num.39.*

7. Posse tamen ipsum Episcop. præstituere ter-
minum Archidiacono ad visitationem expedien-
dam, & præscribere comitatum, & equitatum,
ne oneri sit Ecclesiis, quas visitauerit, asserit reso-
lutum Pias. *in praxi Episc.p.2.c.3.* vbi de visita-
tione quorundam exemptorum *n.62. pag. 213.*
quem refero Ego ipse *d.alleg.73.n.39.*

γ Aut vlla inhibitio.&c.] Intelligit Salzed. ad
Bernard. *in pract.Canon.c.79. littera B. vers. est*
tamen circa superiora, vt hoc Decretum procedat
quãdo iudex superior nõ iustificata appellatione,
nec visis actis processus inferiorem inhibere cõ-
tendit; sed si postquã appellatio iustificata fuerit
ex processu iam ad tribunal appellationis delatæ
inhibitio concessa fuerit erit obtemperanda; nec
poterit inferior iudex ad suæ sententiæ execu-
tioné procedere, aliter quidem Superiorum iudi-
cum auctoritas & potestas non vulgaram iactorã
pateretur, dareturque causa inferioribus iudici-
bus, vt pro libito iudicarent, & multis causis ap-
pellationis auxilium nihil proficeret, & alia mul-
ta incommoda sequerentur, quæ prorsus aliena
sunt à mente sancti Concilij. Hactenus Salzed.

δ Appellatio] suspensiua scilicet, & non deuo- 8.
lutiua, vt per Villadieg. *in speculo visit. fol.35.n.*
31. Erasm. à Cochier *de iurisd. Ordin. p.2.q.14.*
n.5. Thom. Valasc. *alleg.suis tom.1.alleg.70.n.5.*
in fine, contra Gonzal. Mendez de Cabedo *di-*
uers.argum.lib.1.c.19.à n.8. existimantem in cau-
sa visitationis effectum suspensiuum appellatio-
nis tolli solùm vbi agitur de correctione morum.
Verùm hac in re optime Narbona *l.59.gloss.1.*
n.148.tit.4 lib.2.Recop. distinguit inter senten-
tiam diffinitiuam, & interlocutoriam, trans in
causis visitationis à sententia diffinitiua quoad
effectum suspẽsiuum tantùm appelari prohibea-
tur, *supr.sess.22.c.1.de refor.* à sententia autem in-
terlocutoria in casu visitationis non solùm quo-
ad effectum suspensiuum, sed etiam quoad effe-
ctum deuolutiuum appellatio interdicatur; & re-
fert quòd proposito dubio in sacra Congr. An
quod statuitur decreto Conc. *sess.13. c.1.* ne in
causis visitationis, & correctionis, siue habilita-
tis, & inhabilitatis, necnon criminalibus ab Episc.
ante definitiuam ab interlocutoria, vel alio quo-
cunq; grauamine appelletur, ita intelligendum
sit vt nullatenus appellari, & cognosci possit de
grauamine huiusmodi, vel potiùs quod citra
præiudicium cursus causæ coram Episcop. possit
Metropolit. cognoscere de grauamine ante dif-
finitiuam, & ad effectum prædictum absque vlla
inhibitione mandare simpliciter quòd sibi trans-
mittatur copia processus expensis appellantis?
Respondit non posse Metropolit. cognoscere de
grauamine ante diffinitiuam, nec mandare vt si-
bi transmittatur copia processus,

Si in visitatione appellari contigerit ab Episc. 9.
suffraganeo, etiam tanquam Sedis Apost. delega-
to, debere appellari ad Metropolit. quoad effe-
ctum deuolutiuum, non quoad suspensiuum, re-
ferunt decisum Pias. *d.cap.3.n.61.* Zer. *in praxi*
Episc.p.2.verb.visitatio §.3. Aloys.Ricc. *in praxi*
aurea resol.449.n.2.prope fin. Ego ipse *dicta all.*
73.n.35.& all.92.n.14.

Episcopus quando ex Conc.Trident. proce- 10.
dit vti Sedis Apost. delegatus in causis, quæ sub
eius iurisdictione non comprehenduntur, non
potest ab eo nisi ad Sedem Apost. appellari, ne-
que ex hoc inferioribus iudicibus vllum fit præ-
iudicium, refert decisum Garc. *de benefic.p.4.c.5.*
num.12.

ε Seu querela, &c.] Non posse Episcopum in 11.
visitatione recusari tanquam suspectum, dum ta-
men in ea processum non cõpleat, & se intra vi-
sitationis terminos contineat, sicut etiam in præ-
paratoria inquisitione non posse vt suspectum
recusari, neque probatione, vel allegatione suspi-
cionis impediri quominus pœna extraordinaria,
quæ morum correctionem, & emendationem re-
spiciat, visitatos, asserit decisum Garc. *p.3.c.2.*
n.198. Gabr.Pereira *de manu Regia part.1.c.7.*
n.18. Salgado *de protect. Regia p.2.c.15.n.63.*
Mendez à Castro *in praxi Lusitana part.2.lib.2.*
cap.3.

cap. 3. n. 35. vbi cum Gabr. Pereira citato loco, ſubdit viſitatorem poſſe tanquã ſuſpectum recuſari, quando ante viſitationem fuerat iam indicatus ſuſpectus. Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 6. l. 5. §. 2. n. 7. & 8.* vbi *num.* 34. ſecus dicit ſi in viſitando modum exceſſerit, refero Ego ipſe *d. allegat.* 63. *n.* 38. vbi ad literam tranſcripſi quoddam Breue Pauli V. fel. record. ſuper hoc tranſmiſſum Reuerendiſſimo Epiſcopo. Portugalen. *ſub dat.* 29. *Octobris* 1610.

Epiſcoporum iuri nihil eſt derogatum ob honorarios titulos, & priuilegia particularia, niſi, &c.

CAPVT XI.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Protonotary an & quando exempti ſint à iuriſdictione Epiſcopi.*
3. *Protonotarius honorarius tam in ciuilibus, quàm in criminalibus cauſis fori priuilegio gaudet.*
4. *Referendary de numero ſunt exempti.*
5. *Referendary cedunt præcedentiam Auditori Confidentiarum.*
6. *Subcollectores ſpoliorum tam in officio, quàm poſt ab Ordinary iuriſdictione exempti ſunt.*
7. *Subcollectores non poſſunt viſitari nec corrigi ab Epiſcopo.*
8. *Oblati priuilegio & exemptione quando gaudeant.*
9. *Capellani Regij exempti ſunt à iuriſdictione Ordinary, ſi actu fuerint ſeruientes in Capellis Regiis.*
10. *Fratres S. Ioannis Hieroſ. poſſunt dare dimiſſorias clericis inſeruientibus in eorum Eccleſiis.*
11. *Curam animarum exercentes etiam in Parochialibus Hieroſ. Religionis tenentur accedere ad Congregationes, quæ iuſſu Epiſcopi ad caſus conſcientiæ differendos habentur.*
12. *Eques Hieroſol. ſi incidat in excommunicationem canon.* ſi quis ſuadente, *poteſt Epiſcopus præcipere omnibus Parochis, & Sacerdotibus ne eum admittant intra Eccleſias ipſi Epiſcopo ſubiectas.*

QVoniam priuilegia, [a] & exemptiones quæ variis titulis pleriſque conceduntur, hodie perturbationem in Epiſcoporum iuriſdictione excitare, & exemptis occaſione laxioris vitæ præbere dignoſcuntur, decernit ſancta Synodus, vt ſi quando iuſtis, grauibus, & ferè neceſſariis ſuadentibus cauſis, aliquos honorariis titulis *α Protonotariatus,* Acolytatus, Comitis Palatini, Capellani Regij, aut aliis huiuſmodi in Romana Curia, vel extrà inſignibus decorandos eſſe placuerit, *β necnon alios, cuicumque monaſterio oblatos,* vel quomodocumque addictos, aut ſub nomine ſeruientium militiis, ſeu monaſteriis, hoſpitalibus, collegiis, aut quocumque alio titulo aſſumi, nil ex iis priuilegiis detractũ eſſe Ordinariis intelligantur, quo minus iis, quibus ea iam conceſſa ſunt, vel in poſterum concedi cõtigerit, ipſis Ordinariis *γ tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatis,* plenè in omnibus *δ & quo ad Capellanos Regios,* iuxta conſtitutionem Innoc. III. quæ incipit, [b] Cum Capella, ſubiecti exiſtant, *ε exceptis tamen iis,* qui prædictis locis, *ζ aut militiis actu ſeruiunt,* & intra eorum ſepta, ac domos reſident, ſubque eorum obedientia viuunt, ſiue iis, qui legitimè, & ſecundùm regulam earundem militiarum profeſſionem fecerint, de qua Ordinario conſtare debeat, non obſtantibus priuilegiis quibuſcumque, *η etiam religionis ſancti Ioannis Hieroſolymitani,* & aliarum militiarum. Quæ verò priuilegio reſidentibus in Curia Romana, vigore [c] Eugenianæ Conſtitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere ſolent, *ea in iis, qui beneficia* Eccleſiaſtica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minimè intelligantur, ſed Ordinarij iuriſdictioni ſubiecti permaneant, non obſtantibus quibuſcumque inhibitionibus.

[a] Suprà ſeſſ. 6. cap. 3.

[b] Cap. cum capella extra de priuileg. Decreta lib. 5. titul. 33. cap. 16.

[c] Cap diuina. de priuileg. in extr. comm.

1. VIde Paul. Fuſc. *de viſitat. lib. 2. cap. 8. n. 1. & c. 12. n. 1. & c. 20. n.* 16. Flamin. Pariſ. *de reſignat. benefic. lib. 3. q. 11. n. 5.* Franc. Leon. *in theſauro fori Eccleſ. p. 2. c. 2. n.* 78. Fr. Emman. *quæſt. regul. tom. 2. q. 64. art. 4. & q. 108. artic. 3.* Aldrete *in allegat. pro omnimoda Religionum exemptione p. 1. c. 6. n. 2.* Eraſm. à Cochier *de iuriſdict. Ordinarij in exempto p. 1. q. 18. n. 8.* nouiſſimè Steph. VVeyms *ad conſt. 24. ex antiquo iure deprompta, & per Conc. Trid. innouatas, conſtit. 21. pag.* 248. *cum ſeqq.* vbi innouari dicit *c. cum capella, de priuileg.* per textum Concilij in præſenti, & vnum ac alterum multiplicitet explicat. latè Modern. *de ſupplicat. ad ſanctiſſim. p. 2. c. 15. à n.* 33.

2. *α Protonotariatus.*] An & quando Protonotarij exempti ſint à iuriſdictione Epiſcopi, vide Mandoſ. *de ſignatura gratiæ, ſub tit. Protonotary.* Ant. de Prætis *de iuriſdict. Epiſcopi c.* 8. Eraſm. à Cochiet *d. quæſt.* 18. metipſum *de officio & poteſt. Epiſcopi p. 3. allegat. 74. n. 30. cum ſeqq.* Sel. *in ſelect. canonic. cap. 71. num. 2.* vbi aſſerit *in Papien.* 14. *Decembris* 1630. fuiſſe deciſum Protonotarium Apoſt. in ciuilibus eſſe exemptum quoad cauſas excedentes ſummam 25. ducatorum ex Bulla 8. Leonis X. quia Concilium in præſenti non derogat priuilegiis Protonotariorum, niſi in cauſis criminalibus.

3. Protonotarios honorarios tam in ciuilibus, quàm in criminalibus cauſis fori priuilegio gaudet etiamſi Eccleſiæ non inſeruiat, Sel. *d. c. 71. n. 3.* atteſtans ita deciſum *ſub die 9. Iuly* 1626. & quamuis non ſit adſcriptus ſeruitio alicuius Eccleſiæ, ex eodem Sel. *dicto loco,* vbi refert ſic fuiſſe reſolutum *in Toletana* 27. *Marty* 1632. De Protonotariis titularibus aliqua dixi *in tract. de Canonicis c. 5. n. 54. & c. 18. n. 34.* & nouiſſimè *in canon. deciſionibus verb. Protonotarius.*

Referendarios de numero eſſe exemptos dicit Zerol.

Zer. *in praxi Episc. p. 2. verb. Referendarij*, subsunt tamen locorum Ordinarij ratione beneficiorum, quæ habent in partibus, vt per Aloys. Ricc. *in prax. aurea res.* 30. quem refero Ego ipse *de offic. & potest. Episcopi p. 3. alleg. 74. à n. 30.*

5. Referendarios cedere præcedentiam Auditori Confidentiarum, tenent Sel. *d. c.* 71. *n.* 8. asserens ita decisum per S. Congr. Rit. *sub die 6. Decemb.* 1621. Et illos extra Ecclesiam, præcedere debere
6. Canonicis, & Dignitatibus asserit idem Sel. *citato loco*, attestans sic censuisse eandem S. Congr. *in Veronen. 6. Iunij, & Iulij* 1626.

Subcollectores spoliorum tam in officio, quàm post ab Ordinarij iurisdictione exemptos esse idque in vim Bullæ sanctæ mem. Greg. XIII. resoluit Sel. *d. c.* 71. *n.* 10. vbi refert ita cēsuisse S. Congreg. Episc. & Reg. *in Egitamen.* 15. *Iulij* 1616.

7. Subcollectores igitur non posse visitari, nec corrigi ab Episcopo referunt decisum Garc. *de benef. p. 3. c. 2. n.* 198. *in* 18. *decl.* Arm. *in addit. ad recop. legum Nauarræ l. 2. tit. 6. de visit. n.* 80.

8. *β Necnon alios cuicunque Monast. oblatos*, &c.] Oblatos priuilegio, ac exemptione ita demum debere potiri si in forma iuris valida perpetuò irreuocabiliter, plene, & cū effectu se ipsos, & bona sua omnia, præsentia, & futura nulla prorsus, quamuis minima, eorum portione, neque in proprietatem, neque in vsum fructum sibi reseruata Religioni obtulerint & habitum aliqualiter mutauerint, refero decisum Ego ipse *in tract. de iure Eccles. lib. 1. c. 39. §. 2. paulo post princ. in vers. de oblatis*, vbi addo quòd si omnia prædicta simul non concurrant, neq; fori priuilegio, neq; immunitate à secularibus exactionibus frui posse.

γ Tanquam Apost. Sedis delegatis. Vnde ex facto dicitur Sacr. Congr. in quadam controuersia Collegiatę Eccles. S. Michaelis Lucensis respondisse, quòd licèt visitari non posset Eccles. ratione fundationis, & donationis, vtpote exempta ab Episc. vt Ordinario, visitari tamen posset ab eodem Episcopo tanquam Sedis Apost. delegato, vt refert Steph. VVeyms *d. const.* 21. *n.* 11. subdens eandem delegatorum Sedis Apost. potestatem adhuc attribuisse Tridentinam Synodum *sess. 6. de reform. c. 3. & sess. 14. de reform. c. 4.* Episcopis Diœcesanis quoad ius visitandi, corrigendi, & puniendi indifferenter omnes non obstantibus quibuscunque exemptionibus, & priuilegiis, quia per illa iurisdictionem Episcopalem voluit impediri non posse, & idem Steph. VVeyms *citato loco n.* 12. aduertit quòd quando Ordinarij delegatam iurisdictionem exercere volunt contra exemptos, consultò exprimunt in procedendo, cùm in dubio sola ordinaria, non verò delegata iurisdictione processisse censeretur, & *n.* 13. affirmat eandem delegatam potestatem exercere non posse Vicarium generalem Episcopi vigore suæ ordinariæ iurisdictionis, neque Capitulum Cathedralis, Sede Episcopali vacante.

9. *δ Et quoad Capellanos Regios*, &c.] Vide Paul. Fusc. *de visit. l. 2. c.* 11. *n.* 1. Zer. *in praxi Episc. p. 2. verb. exempti*, latè Aloys. Ric. *in prax. p. 4. res.* 493. *cū seq.* Steph. VVeyms *d. const.* 21. *n.* 16. vbi dicit Capellanos Regios tunc demum vti posse exemptione ab ordinaria iurisdictione, si actu fuerint seruientes in capellis Regiis, non etiam si extra illas degant. Erasm. à Cochief. *d. p.* 1. *q.* 32. *n.* 9. vbi subdit quòd isti Capellani ratione beneficiorum, quæ alibi obtinent, subsunt Episcopo, & citat Mandos. *de signatura gratia, t. Excemp. in fine* Zer. *in d. praxi Episc. p. 1. verb. Exemptio §. 2.*

De exemptione per summos Pont. concessa Capellanis Regiæ Capellæ Vlixbonen. latè agit Cabed. *de patronatibus Regiæ Coronæ c. 43. per tot.*

ε Exceptis tamen iis, &c.] Vide F. Emm. *dicta tom. 2. q. 62. art. 14. & q. 64. art. 4. q. 67. art. 3.*

ζ Aut Militiis actu seruiunt.] Notat Steph. 10.
VVeyms *sl. const. 21. n. 9. pag.* 255. Ordin. Militarium priuilegiis & exemptionibus gaudere non posse nisi actu Militię, & in domibus illius, & sub eius obedientia inseruiētes, & quòd probauerint se in ea legitimā emisisse professionem, alioquin Ord. Diœcesani fundatam habebūt intentionem contra eos, & eorū clericos procedendi iuxta decreta Conc. Trid. *sess. 6. c. 3. & sess. 14. c. 4.* & hoc decreto, additque ex Zerol. *in praxi Episc. p. 1. verb. exemptio q. 3.* quòd inseruientes Religioni S. Ioan. Hierosolimit. vel alteri ex Militarib⁹ eius exemptionib⁹ non gaudent, nisi habuerint qualitates, & circunstantias sequentes. Primam, vt re ipsa, atque actu reali seruiant Eccl. Ordinis Militaris exempti, Secundam, vt resideant in domibus sui Ordinis, & intra septa illarum. Tertiam, vt sub obedientia Ordinis viuant. Quartam, vt professionem fecisse debeant secundùm regulam ipsarum Militiarum. Quintam, quòd de præmissis teneantur fidem facere; apud Ordinat. diœcesanum Fr. S. Ioan. Hierosolymitani non posse dare dimissorias clericis inseruientibus in eorum Ecclesiis, ad eum finem vt possint ordinari, refert decisum Sel. *n. c.* 71. *n.* 15.

Curam animarum exercentes, etiam in Paro- 11.
chialib⁹ Hierosolymit. Religionis; teneri accedere Congr. quæ iussu Episcopi ad casus conscientiæ dissetendos habentur, resoluit Sel. *d. c.* 71. *n.* 17. attestans ita fuis. dec. *sub die 4. Martij* 1598.

η Etiam Regionis S. Ioannis Hierosolymitani, &c.] Vide Fr. Emm. *q. reg. to. 1. q. 65. art.* 17.

Eques Hierosolymit. suum Parochum publi- 12.
cè alapa percussit, & citatus ab Ord. sua priuilegia opposuit, in quo casu refert decisum Sel. *d. c.* 71. 20. non posse Ordinar. exercere vllam iurisdictionem, neque excommunicando, neque declarando excommunicatum, quia ex priuilegio exemptus est, vt in hoc decreto; tamen ex quo ipse ob talem percussionem incidit in excommunicationem can. *si quis suadente diabolo*, posse Episcop. præcipere omnibus Parochis, & Canonicis, & aliis Sacerdotibus, ne eum admittant intra Ecclesias ipsi Episcopo subiectas.

θ Ea in his, qui beneficia, &c.] Respectu beneficiorum Ord. iurisdictioni subsunt exempti, minimè inhibitione aliqua obstante, Seraph. *decis.* 595. Modern. *de suppl. ad Sanct. p. 2. c. 15. n.* 14.

De ætate, & qualitate suscipiendorum in Ecclesiis Cathedralibus & professione fidei, Officio, ac de residentia.

CAPVT XII.

1. *Ætas 25. annorum inceptorum requiritur in eo, qui ad dignitatem, cui animarum cura subest, promoueri desiderat.*
Ætas incipit à die natiuitatis. ibid.

2. Cura

2. *Cura iuriſdictionalis in dignitate facit vt ad illam requirantur 25. anni incæpti.*
3. *Dignitas principalis in collegiata requirit ætatem 25. annorum incæptorum.*
4. *Archidiaconi, qui oculi dicuntur Epiſcopi, in omnibus Eccleſiis vbi fieri poteſt, eligendi qui ſint, Magiſtri, &c.*
5. *Archidiaconi qui verè animarũ cura, & omni prorſus iuriſdictione carent, non tenẽtur eſſe Doctores.*
6. *Archidiaconi apud Hiſpanos nullam habent iuriſdictionem.*
7. *Scholaſtria conferenda eſt Doctori, vel Magiſtro aut Licentiato in Theologia, ſeu iure Canonico, aliàs prouiſio eſt nulla.*
8. *Decanus nullo Trid. decreto ſubetur, vt neceſſario ſit Magiſter, ſiue Doctor, aut Licentiatus.*
9. *Dignitas principalis in Eccleſia collegiata exempta non debet neceſſario conferri Licentiato.*
10. *Dignitates in Cathedralibus, quibus nulla ineſt animarum cura, poſſunt habere minores 25. annis, dummodo non minores 22.*
11. *Canonici Regulares non comprehenduntur ſub hoc decreto.*
12. *Coadiutus, & coadiutor poſſunt abeſſe tribus menſibus.*
13. *Anni viginti duo ad dignitates requiſiti debent eſſe completi.*
14. *Dignitates in Collegiata prouidentur habentibus ætatem requiſitam de iure communi.*
15. *Perſonatus habet quaſdam prærogatiuas in Eccleſia poſt exiſtentes in dignitate.*
16. *Doctores de profeſſione fidei emittenda agentes.*
17. *Forma profeſſionis fidei.*
18. *Profeſſionem fidei emittere tenentur promouendi ad Epiſcopatus.*
19. *Prælati Regulares intra duos menſes ab adepta poſſeſſione ſuæ præfecturæ ad emittendam fidei profeſſionem tenentur.*
20. *Profeſſionem fidei emittere non tenetur prouiſus de parochiali, quæ olim habuit parochianos, ſed nunc habere deſiit.*
21. *Profeſſionem fidei emittere non tenentur qui non prouidentur de titulo parochiali, ſed deputantur in parochiis ad exercendam curam animarum.*
22. *Terminus duorum menſium datus ad faciendam fidei profeſſionem non currit prouiſ[illegible] qui non accepit poſſeſſionem, quamuis per eum ſtet quominus illam adipiſcatur.*
23. *Poſſeſſio pacifica requiritur vt quis teneatur intra duos mẽſes poſt eam fidei profeſſionẽ emittere.*
24. *Profeſſionẽ fidei emittere tenetur ea facere debẽs. etiã poſt duos mẽſes ab adepta pacifica poſſeſſione.*
25. *Profeſſionem fidei facere coram vicario ſufficit etiam Epiſcopo non impedito.*
26. *Profeſſionẽ fidei ſe feciſſe probare tenetur prouiſus quãdo Ordinarius ſuper illa inquirit ex officio.*
27. *Profeſſionem fidei emittere tenentur prouiſi ſiue per obitum, ſiue per reſignationem, non tamen prouiſus de coadiutoria illa durante.*
28. *Profeſſionem facere tenentur prouiſi de Dignitatibus & Canonicatibus in Eccleſiis cathedralibus tam ſecularibus, quàm Regularibus.*
29. *Et tam ſubiectis, quam exemptis.*
30. *Profeſſionem fidei facere non tenentur prouiſi de Dignitatib. & Canonicatib. in Eccleſiis collegiatis.*
31. *Profeſſio fidei poteſt fieri per procuratorem habentem ſpeciale mandatum.*
32. *Profeſſionem fidei non emittentes licèt non faciant fructus ſuos bene tamen lucrantur diſtributiones quotidianas.*
33. *Niſi emolumẽta omnia cõſiſterẽt in diſtributionib.*
34. *Fructus decurſos poſt lapſum duorum menſium à die adeptæ pacificæ poſſeſſionis non faciunt ſuos qui non emittunt fidei profeſſionem, bene tamen decurſos in [illegible] duobus menſibus.*
35. *Fructus amiſ[illegible] ob non [illegible]ctam fidei profeſſionem reſtituere [illegible] tenetur huiuſmodi prouiſus donec condemnet[illegible].*
36. *Prouiſus a[illegible] f[illegible]ctam fidei profeſſionem non poteſt haberi pro præ[illegible]ſe à Capitulo.*
37. *Fructus amiſſi ob non fa[illegible]tam fidei profeſſionem cui ſunt aſſignandi & applicandi.*
38. *Ordinarius non p[illegible] c[illegible]ndonare fructus amiſſos ob non fa[illegible]am fidei p[illegible]nem.*
39. *Prof[illegible] quoad fructuum perceptionem.*
40. *Pr[illegible] non emittentes non poſſ[illegible] fructus retinere[illegible].*
41. *Di[illegible] qui requiſiti O[illegible] dignitatem [illegible] vt infra tempus ſtatu[illegible].*
42. *Promotus a[illegible] nem debet [illegible] nunc poſſit ad Ordinem requiſitum promoueri.*
43. *Dignitatem, aut Canonicatum habentem Ordinem ſacrum accipientes ſine intentione illum aſſumendi an peccet mortaliter.*
44. *Ordinum an[illegible] exio, & [illegible]ceptio non habet locum in collegiatis.*
45. *Ordo non e[illegible] regul[illegible] annexus Canonicatibus Cathedralium, ſed poteſt annexo [illegible]atuto, inſtitutione, vel conſuetudine [illegible].*
46. *Canonicatus presbyteralis non dicitur etiam quòd habeat annexum onus Miſſarum.*
47. *Canonicus, qui eſt Sacerdos, non ob id impeditur quin poſſit præbendam ſubdiaconalem retinere.*
48. *Canonicatum obtinens in Cathedrali etiam ante factam ordinum diſtributionem debet eſſe conſtitutus in ea ætate vt intra annum ad ſubdiaconatum poſſit promoueri.*
49. *Canonicatus habẽs acce[illegible] in perpetuũ vnitam parochialem, non a[illegible] parochialis.*
50. *Ætas 14. annorum ſufficit ad Canonicatus collegiatarum Eccleſiarum.*
51. *Canonicatuum & portionum dimidia pars Presbyteris [illegible] debet, cæteri Diaconis ac Subdiaconis.*
52. *E[illegible] non poteſt cogere vt omnes Canonici efficiantur Sacerdotes.*
53. *Dignitates omnes, & Canonicatuum dimidia pars in cathedralibus Eccleſiis & collegiatis inſignibus conferri debent Magiſtris vel Doctoribus, &c. [illegible] id commodè fieri poteſt.*
54. *Collegiatæ [illegible]nes quæ dicantur.*
55. *D[illegible]tes, Canonicatus, præbendas, aut portiones in Cathedralibus, aut Collegiatis obtinentibus non licet vigore cuiuſlibet ſtatuti, aut conſuetudinis vltra tres menſes ab eiſdem Eccleſiis quolibet anno abeſſe.*
56. *Statuti ex certa ſcientia, auctoritate Apoſt. confirmati vigore poteſt Canonicus ab Eccleſia quolibet anno vltra tres menſes abeſſe.*
57. *Statutum vt vna hora, vel duabus intereſſentes lucrentur miſſam groſſam [illegible] præbendam amiſſis diſtributionibus non valet.*
58. *Statutum quod intereſſentes vna hora in vno menſe ex nonem fructibus lucrentur amiſſis diſtributionibus nullum eſt, & tollendum.*
59. *Statutum quo ſeruitiũ 40. annorũ Eccleſiæ præſtitũ liberet beneficiarium à reſidentia, validũ eſt.*
60. *Conſuetudo etiam immemorabilis minimè excuſat à reſidentia.*

cipit,[b] Cum in cunctis. β *Archidiaconi etiam* qui oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus Ecclesiis, vbi fieri poterit, Magistri in Theologia, seu Doctores, aut Licentiati in iure Canonico. γ *Ad cæteras autem dignitates*, δ *vel personatus* quibus animarum cura nulla subest, Clerici aliòquin idonei, ε *& viginti duobus annis non minores*, adsciscantur. ζ *Prouisi etiam de beneficiis* quibuscunque η *curam animarum, habentibus*, θ *teneantur à die adeptæ possessionis*, ι *ad minus intrà duos menses*[c], κ *in manibus ipsius Episcopi, vel eo impedito*: coram generali eius Vicario, seu Officiali, orthodoxæ suæ λ *fidei publicam facere professionem*, & in Romanæ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac iurent. μ *prouisi autem* ν *de canonicatibus, & dignitatibus*, ξ *in Ecclesiis cathedralibus*, non solum coram Episcopo, seu eius Officiali, sed etiam in Capitulo idem ο *facere teneantur*: alioquin prædicti omnes prouisi, vt suprà ϖ *fructus non faciant suos* ρ, *nec illis possessio suffragetur* σ *Neminem etiam deinceps* ad dignitatem, canonicatum, aut portionem recipiant, τ *nisi qui eo Ordine sacro* aut sit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit, aut in tali ætate, vt infra tempus à iure, & ab hac sancta Synodo statutum, initiari valeat, υ *In omnibus vero Ecclesiis cathedralibus* φ *omnes canonicatus, ac portiones habeant annexum Ordinem* χ *Presbyterij*, ψ *Diaconatus, vel subdiaconatus*, ω *Episcopus autem cum consilio Capituli* designet, ac distribuat prout viderit expedire, αα *quibus quisque Ordo ex sacris* annexus in posterum esse debeat, ββ *ita tamen, vt dimidia saltem pars* Presbyteri sint, cæteri verò Diaconi, aut Subdiaconi: vbi verò consuetudo laudabilior habet, vt plures vel omnes sint Presbyteri, omnino obseruetur. γγ *Hortatur etiam sancta synodus*, vt in prouinciis vbi id commodè fieri potest dignitates omnes, & saltem dimidia pars canonicatuum in cathedralibus Ecclesiis, δδ *& collegiatis insignibus* conferantur tantum Magistris, vel doctoribus aut etiam Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico. εε *Præterea obtinentibus* ζζ *in ijsdem Cathedralibus*, aut Collegiatis dignitates, ηη *Canonicatus, præbendas*, aut portiones, θθ *non liceat vigore cuiuslibet statuti*, ιι *aut consuetudinis*, κκ *vltra tres menses*, ab eisdem Ecclesiis quolibet anno abesse, λλ *saluis nihilominus* earum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius seruitij tempus requirunt: μμ *alioquin primo anno* priuetur vnusquisque dimidia parte fructuum, qua ratione etiam præbendæ ac residentiæ fecit suos, quòd si iterum eadem fuerit vsus negligentia, priuetur omnibus fructibus quos eodem anno lucratus fuerit: crescente verò contumacia, contra eos iuxta sacrorum Canonum constitutiones procedatur[f] νν *Distributiones verò*, ξξ *qui statis horis interfuerint*, οο *recipiat*: ϖϖ *reliquis* ρρ *quauis collusione, aut remissione exclusa*, his careant, iuxta Bonifacij VIII. decretum quod incipit, Consuetudinem quod sancta Synodus in vsum reuocat: non obstantibus quibuscunque statutis, & consuetudinibus.[g] σσ *Omnes verò diuina per se, & non per substitutos*, compellantur obire officia: ττ *& Episcopo celebranti, aut alia pontificalia exercenti, adsistere*, & inseruire, υυ *atque in choro ad psallendum* instituto, hymnis, & canticis Dei nomen reuerenter, distinctè, deuotéque laudare. φφ *Vestitu insuper decenti* tam in Ecclesia, quàm extra, assiduè vtantur:[h] ab illicitisque venationibus, aucupiis, choreis, tabernis lusibusque abstineant: atq; ea morum integritate polleant, vt meritò Ecclesiæ Senatus dici possit. Cætera, quæ ad debitum in diuinis officiis regimen spectant, déque congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi: simúlque de omnibus Ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt, & si qua huiusmodi: Synodus prouincialis, pro cuiusque prouinciæ vtilitate & moribus, certam cuique formulam præscribet. Interea verò Episcopus non minus, quàm cum duobus Canonicis, quorum vnus ab Episcopo, alter à Capitulo eligatur, in iis, quæ expedire videbuntur poterit prouidere.

b Cap. cum in cunctis de elect. clem. 1. pist. 1. ad Iacobum. Anacletus epi. 2. cap. diacoui, 93 dist. & c. ad hæc de offic. Archid. lib 1. decret. tit. 6 c. 7. ab Innoc. III. in 1. decr. tit. 23. c. ad hæc nos & aliis, c. 4. Toletan. cap. 25. & 26. etiã sic prouidebatur. insf. in Bulla S. D. N. Pij IV. super forma iuramenti professionis fidei.

d Cap licèt can. & c. cum ex eo. de elect. in 6. suprà sess. 6. de reformat. c. 12.

e Suprà sess. 23. de reformat. c. 1.

f Sexti decr. lib 3. de cler. non resid c 1. sexti decret. lib. 1. de consuet. cap. 1.

g Sess. 22 c. 4 c. licèt, & c. extirpandæ § qui verò de præbend c. quia nõnulli, de cleric. non resid.

h Conc Tur. 3. c. 8 Conc. Agath. c 5. qui incipit Episcop cap. Episcopum 3. dist. 101. tit. de vita & honest. cler. extrauag. in 6. & in clem.

DE materia huius decreti latè egi *in meo tr. de Canonicis, & Dignitatibus*, ex quo nónulla hic transcribẽda duxi suis locis aptè distribuẽda, & addo nouissimè Steph. VVeyms *ad const. 24. ex antiquo Iure desumptas, & per Conc. Trid. innouatas const. 3. p. 23. cum seqq.* vbi innouatur c. *cùm in cunctis §. inferiora, de elect.* per hoc decretum.

α *Nemo igitur deinceps &c.*] Ad Dignitates quascumque, quibus animarum cura subest, nemine, promoueri posse, nisi qui saltẽ 25. ætatis suæ annum attigerit, ex hoc text. colligunt Campan. *in diuers. iuris canon. rub. 7. c. 6. n. 22.* Massobr. *in praxi habendi concursum. reg. 10. dub. 11. n. 24.* secundùm Romanam impress. Squillante *de priuil. cleric. cap. 4. n. 72.* Nouar. *in singul. iuris canon. concl. 14* Aldan. *in compendio canon. resol. lib. 1. tit. 10. n. 15.* vbi refert decisum *in Cotronen. sub die 4. Decemb. 1627.* ætatem incipere à die natiuitatis, nõ autẽ a die Baptismi, & sufficere dictum 25. ætatis annum inceptum. Ego ipse *in coll. ad c. cùm in cunctis §. inferiora. n. 30. d. elect.* & *in tract. de Canon. c. 13. n. 18.* & refert Sel. *ex d. Cotronen.* ætatem 25. annorum ad sacerdotium necessarium requiri in dignitate Ecclesiæ cathedralis cui sit distributio Missæ cantatæ per trinum infra hebdamadam, cùm habeat onus annexum, ac proinde teneatur per se adimplere, additque ex *vna nullius 18. Decemb. 1627.* collationem de Eccl. vel dignitate, cui, subest cura animarum vt valeat requiri quòd promouẽdus attingat vigesimũ quintũ annum.

Comprehendere etiam illas dignitates, quæ sunt capita illarum Ecclesiarum collegiatarum, &

& quæ etiam essent exemptæ à iurisdictione Ordinarij, & habent tantùm iurisdictionem in Canonicos, & deseruientes in illis Ecclesiis, refert decisum Garc. de benefic p. 3. c. 2. n. 181.

2. Et hoc procedere, etiam si cura iurisdictionalis sit, tenent Nauar. consil. 4. n. 2. sub tit. de ætate, & qualit. in vtraque edit. Sayr. in floribus dec. sub illo tit. dec. 4. quos refero d. tract. de Canon. c. 13. n. 20.

3. Vnde ad Dignitatem principalem in Collegiata requiri ætatem 25. annorum inceptorum, cùm regulariter habeat curam animarum in foro interiori, vel exteriori, resoluit Nicol. Garc. de benefic. p. 7. c. 4. n. 65. quem refero d. tract. de Canon. c. 13. n. 21. vbi n. 22. post Galer. & Campan. intelligo dispositionem huius decreti procedere si principaliter cura subsit.

4. *β Archidiaconi etiam, &c.*] Archidiaconos, qui oculi dicuntur Episcopi, in omnibus Ecclesiis, vbi fieri potest, eligendos, qui sint Magistri seu Doctores, aut licentiati in Theologia, vel iure Canonico, ex hoc decreto colligunt Benius de priuileg. Iurisconsult. p. 2. priuileg. 28. n. 2. Gonz. ad reg. 8. Cancel. gloss. 4. n. 68. Nicol. Garc. de benef. 7. c. 7. n. 36. Campan. in diuersor. iuris can. rub. 7. c. 6. n. 41. Galganet. de iure publico, lib. 3. tit. 21. n. 2. Aloys. Ricc. in praxi aurea res. 238. n. 2. & in decis. curia Archiepisc. Neapol. decis. 248. n. 4. & dec. 305. n. 11. p. 4. Molfes. in summa Theologiæ moralis tract. 6. cap. 7. n. 62. Homobon. de Bonis de examine ecclesiastico, tr. 1. c. 9. quæst. 55. Nou. in singul. Canon. conclus. 41. Sebast. in relect. de ecclesiast. hierarchia, disp. 12. §. 1. n. 9. Squillante de priuileg. cleric. c. 4. n. 109. Ego ipse de officio & potest. Episcopi, p. 3. alleg. 60. n. 60. & in tract. de Canonicis, cap. 5. n. 5.

5. De iis tantum Archidiaconis, qui vel curam habent animarum, vel iurisdictionē, iuxta tit. de officio Archid. non autem de iis, qui verè animarum cura & omni prorsus iurisdictione carēt, intelligunt, decisúmque referunt Anast. Germon. de indultu Cardin. §. quibusuis, n. 4. Aloys. Ric. in praxi rerum fori ecclesiast. dec. 473. in 1. edit. aliàs resolu. 497. in 2. edit. Piasec. in praxi Episcop. p. 2. c. 5. n. 20. Massobr. in praxi habendi concursum, reg. 10. dub. 6. secundùm Roman. impress. Nouar. d. concl. 41. n. 2. Nicol. Garc. d. c. 7. n. 41. vbi n. 46. refert pariter resolutum huiusmodi Archidiac. iurisdictionē contentiosam habentes debere esse Doctores, promotos in publico gymnasio, aliàs gradus eis non suffragari ex Bulla 62. Pij V. quod tradunt Massobr. d. dub. 6. n. 6. & Nouar. vbi sup. n. 4. Squillante de priuil. cleric. c. 4. n. 113. ita vt Doctoratus ex priuilegio ad huiusmodi dignitatem nequaquā promoueri possit, ita Nouar. quæst. forens. lib. 1. q. 143. & vbi suprà n. 5. Squillante d. c. 4. n. 114. vbi num. 115. post Menoch. de arbitr. casu 425. n. 42. & Aloys. Ricc. p. 4. decis. 248. tenet quòd si ex Ecclesiæ consuetudine, potestas & iurisdictio, quæ competit Arcidiacono, competeret Archiprèsbytero, similem gradum Doctoratus deberet Archipresbiter assumere.

6. Sed iam hodie apud Hispanos cessare istā obligationem quòd sint Doctores, aut Licentiati, cùm eorum iurisdictio penè extincta sit, obseruāt Nauar. in man. c. 25. n. 135. Vasconcell. in harmonia rubric. iuris can. sub tit. de officio Archid. in princ. Nic. Garc. dicto cap. 7. à n. 37. Sebast. Cæs. d. §. 1. n. 10. quos refero d. tract. de Canon. c. 5. n. 9. Angui. de legib. lib 2. contron. 4. n. 10. dum ait Concilium in præsenti de Archidiaconis mentionem faciens, non habere locum, neque procedere in Archidiaconis huius temporis, quippe non sunt oculi Episcoporum.

Scholastriam conferendam esse Doctori, vel Magistro, aut Licentiato in Theologia, seu iure Canonico, aliàs prouisionem esse nullam, probat hoc idem Conc. sup. sess. 23. reform. cap. 18. in fine, vbi vide. 7.

Decanum nullum Trident. Conc. decreto iuberi, vt necessariò sit Magister, siue Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel iure Canonico, asserunt Nicol. Garc. d. p. 7. c. 7. n. 43. Aloys. Ricc. in praxi aurea, resol. 238. in fine, & in dec. curia Archiepis. Neap. p. 4. decis. 248. n. 5. Ego ipse de Canon. c. 7. n. 8. & de officio Episcopi d. alleg. 60. n. 61. 8.

Prouincialem Dignitatem in Collegiata Eccl. exempta cui ordinaria iurisdictio cum omnibus iuribus quasi Episcopalibus competit, non debere necessariò conferri Licentiato, vel Doctori vt principalem dignitatem in Cathedrali, referunt decisum Nic. Garc. d. p. 7. c. 7. n. 33. Fr. Sigis. à Bononia de elect. dub. 63. n. 1. vers. quod autem, Ego ipse de Canonicis, c. 11. n. 4. 9.

γ Ad cæteras autem Dignitates, &c.] Ad dignitates vel personatus in Cathedralibus (Archidiaconatu tantùm excepto, qui oculus Episcopi dicitur) quibus nulla inest animarum cura, aut ex cōsuetudine, statuto, vel priuilegio, adsciscì sine dubio posse minores 25. annis dummodo non minores 22. per hunc text. tradunt Massob. d. reg. 10. dub. 11. n. 24. Nouar. in singul. Canon. concl. 11. Squillante de priuileg. cler. c. 4. n. 74. quos refero in tract. de Can. c. 13. n. 22. & alios citaui de officio, & potest. Episcopi, p. 3. alleg. 60. n. 65. 10.

δ Vel personatus.] Habere quasdam prærogatiuas in Ecclesiis post existentes in dignitate, puta locum honorabiliorem in choro, processionibus, & Capitulis, tenet Petr. Greg. p. 1. iuris canonici, lib. 1. tit. 27. c. 2. num 6. Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 1. q. 1. n. 90. & 91. Fulu. Pacian. de prob. lib. 2. cap. 27. n. 32 Filliuc. in q. moral. tom. 3. tract. 41. c. 1. n. 24. Massobr. in prax. habendi concursum, prælud. 16. secundùm Romanam impress. Monet. de conseruator. c. 5. n. 85. & alij quos refero de Canon. c. 4. n. 19. 11.

ε Et viginti duobus annis non minores, &c.] Huiusmodi viginti duos annos ad dignitates requisitos debere esse complectos, resoluunt Nau. consil. 4. de ætate, & qualit. in vtraque editione. Sayr. in floribus decis. sub illo tit. dec. 4. Mandos. in tract. de ætate min. c. 5. n. 10 Less. de iustitia, lib. 2. c. 34. n. 108. vbi dicit illam formulam, *vt non sit minor viginti duobus annis*, insinuare annos viginti duos debere esse completos, Stephan. Gratian. discept. forens. c. 591. n. 9. Nicol. Garc. d. p. 7. c. 4. n. 70. Armend. in addit. ad recop. legum Nauarræ, lib. 1. tit. 18. lib. 7. de Episcopis, n. 2. Squillante d. c. 4. n. 75. Massobr. d. requis. 10. dub. 13. Nouar. d. concl. 15. n. 2. Ego ipse d. alleg. 60. n. 66. & de Canonicis, cap. 13. num. 22. 12.

Contra Emm. Sà in aphorism. verb. beneficium, n. 31. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. beneficia, §. 1. vers. ad dignitates, Henriq. in sum. lib. 14. c. 10. §. 10. in fine, Azor. instit. mor. l. p. 2. l. 6. c. 5. quæst. 3. in fine, existimantes dictos viginti duos annos sufficere inceptos, & non requiri completos.

Quoad alias verò Dignitates in Collegiatis Eccles. existentes requisita ætatis remanere in dispositione Iuris communis, tenent decisumque referunt Gonz. ad regul. 8. Can. gloss. 9. n. 92. Pias. in praxi Episc. p. 2. c. 5. n. 25. pag. 339. Aloys. Ric. in praxi rerum fori ecclesiast. dec. 735. in 1. edit. aliàs 13.

aliàs *resolut.* 512. *n.* 3. *in fine, in* 2. *edit. & in praxi aurea, resol.* 239. *n.* 2. Nouar. *d. concl.* 15. *n.* 2. Squillante *d. c.* 4. *n.* 76. Ego ipse *de officio Episcopi, p.* 3. *allegat.* 60. *num.* 67. *& de canon. c.* 13. *n.* 23. vbi ex Fr. Emman. refero Christophorum Villam Archiepiscopum Burgensem contulisse dignitatem Scholastriæ collegiatæ Ecclesiæ de Aquilla del Campo cuidam scholari qui non habebat maiorem ætatem 17. annorum, & cùm litigaretur, super hoc fuisse iudicatum collationem esse canonicam & iuridicam.

Contra Nicol. Garc. *d. p.* 7. *c.* 4. *n.* 59. *&* 62. *cum seqq.* Armendar. *d. l.* 7. *de Episcopis n.* 2. existimantes decisumque referentes prædictos 22. annos, qui desiderantur ad dignitates in Cathedralibus, requiri etiam ad eas, quæ sunt in Collegiatis.

De professione Fidei.

14. *ζ Prouisi etiam beneficiis* &c.] De fidei professione facienda, & qui ex præcepto Concilij Trid. *in præsenti*, & constit. Pij V. ad eam emittendam teneantur, & de pœnis eorum, qui illam facere negligunt, vide Nauar. *consil.* 1. 2. 3. *&* 4 *de sum. Trinit. in ant.* aliàs *consil.* 7. 9. 10. 11. *&* 12. *de iureiurand. in nouis*, Sayr. *in floribus decis. sub d. tit. de sum. Trinit. decis.* 1. 2. 3. *&* 4. Flamin. Paris. *de resignat. benef. lib.* 8. *q.* 9. *à n.* 121. *& lib.* 10. *q.* 9. Quarant. *in sum. Bullarij, verb. fidei professio*, Petr. de Ledes. *in sum. p.* 2. *tract.* 1. *c.* 4. *conclus.* 1. Zerol. *in praxi Episc. p.* 2 *verb. fidei professio* Piasec. *in simili praxi p.* 2. *c.* 5. *n.* 26. Archiep. Bonon. *p.* 2. *in princ.* Vgolin. *de officio Episcopi, c.* 50. §. 16. Aloys. Ric. *in collect. decis. p.* 3. *collect.* 579. *& in decis. curiæ Archiepiscop. Neapolit. p.* 1. *decis.* 220. *n.* 2. Azor. *inst. moral. p.* 2. *lib.* 7. *c.* 2. Nicol. Garc. *de benefic. p.* 3. *c.* 3. latè Sanchez *in præcepta Decalogi, tom.* 1. *lib.* 2. *c.* 5. Filliuc. *tom.* 3. *tract.* 41. *c.* 6. *n.* 5. *cum seqq.* Nouar. *in singularib. canonic. conclus.* 114. *cum seq.* Anton. Ricciul. *de iure personarum extra gremium Ecclesiæ existent. lib.* 1. *cap.* 13. *cum tribus sequentibus*, Viuian. *in praxi iurispatron. lib.* 15. *c.* 3. *ex n.* 23. *in vlt. impress.* Squillante *de oblig. cleric. p.* 1. *ex n.* 86. Hieron. Roderic. *in compendio quæst. regular. resol.* 67. Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori eccles. c.* 48. *n.* 52. *cum seqq.* Stephan. VVeyms *ad constitutiones* 24. *ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, const.* 3. *n.* 22. *pag.* 33. Trull. *in expos. Decalogi lib.* 1. *c.* 1. *dub.* 8. metipsum *de officio, & potestate Episcopi p.* 3. *allegat.* 61. *& in tract. de Canonicis c.* 17. *& in tract. de Parochis c.* 4.

15. Formam autem dictæ professionis faciendæ ordinauit Pius IV. *in eius const.* incip. *Iniunctum, sub dat. Idib. Nouembris.* 1564. quam referunt Archiep. Bononien. *d. part.* 2. *in princ.* Quarant. *in summ. Bullarij verb. fidei profes.* & Piasec. *in praxi Episcop. p.* 2. *c.* 5. *n.* 26 *pag.* 540. Lauor. *var. lucub. tom.* 1. *tit.* 4. *c.* 16. *n.* 41.

16. Promouendos ad Episcopatus, professionem fidei emittere teneri, statuit Gregor. XIV. *in constit.* incip. *Onus Apostolicæ sub dat.* 15. *Martij* 1591. prout referunt Vgolin. *de officio Episcopi, c.* 1. §. 3. *n.* 1. Nouar. *in singular. iuris Canon. conclus.* 114. *n.* 4. Forma autem huius iuramenti traditur in Pontificali Romano Clementis VIII. iussu edito *pag.* 9. & à Franc. Leone *in thesauro fori eccles. p.* 2. *c.* 10 *n.* 15.

17. Prælatos Regulares intra duos menses ab adepta possessione suæ præfecturæ ad emittendam fidei professionem teneri statuit Pius IV. *d. const.* incip. *Iniunctum*, & per eam ita docent Nauar.

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

cons. 2. *de sum. Trinit. in antiq.* aliàs *cons.* 10 *de iureiur. in nouis* Sayr. *in floribus decis. sub illo tit. de summa Trinit. decis.* 2. Fr. Emman. *quæst. regul. tom.* 2. *qu.* 72. *art.* 1. Petr. de Ledes. *in sum. tom.* 2. *tract.* 1. *c.* 4. *in fine*. Vgolin. *d.* §. 16. *n.* 17. Aloys. Ric. *in decision. Curiæ Archiep. Neapol. decis.* 83. *n.* 1. *p.* 4. Nouar. *d. conclus.* 114. *n.* 3. *&* 6. Trull. *in Decalog. lib.* 1. *c.* 1. *dub.* 8. *n.* 3. Anton. Ricciul. *de iure personarum extra gremium Eccles. existent. lib.* 1. *c.* 13. *n.* 5. Hieron. Roder. *in compendio quæstionum Regular. resolut.* 67. *n.* 2. vbi subdit Religiosum adeptum prælaturam ex ignorantia, & inaduertentia omittentem fidei professionem non peccare, & immunem esse a pœnis præfatæ constit. Ego ipse *d. allegat.* 61. *n.* 7.

Contra Hieron. à Sorbo Capucin. *in compendio priuileg. Mendicant. verb. professio fidei.* quem sequi videtur Sanchez *in præcepta Decalogi tom.* 1. *l.* 2. *c.* 5. *n.* 5. existimantem hanc professionem fidei iam in vsu non esse.

Et contra Sigism. à Bononia *de elect. dub.* 5. *n.* 7. dicentem posse excusari dictos Prælatos Regulares professionem non facientes in Religionibus in quibus solitum non est fieri.

η Curam animarum habentibus, &c.] Intelligendum esse de actuali, non verò de habituali, resoluit Anton. Ricciul. *d. lib.* 1. *c.* 14. vbi subdit prouisum de parochiali, quæ olim habuit parochianos, sed nunc habere desiit, non teneri professionem fidei emittere, & *c.* 15. resoluit prouisum eo casu non teneri emittere fidei professionem si contingat parochialem habitu ad priorem statum reuocari, videlicet quia parochiani redeunt ad habitandum, refero Ego ipse *de officio & potestate Parochi, c.* 4. *n.* 9. 18.

Et non procedere in iis, qui non prouidentur de titulo parochiali, sed deputantur in parochiis ad exercendum curam animarum, cuiusmodi sunt plures in Regnis Hispaniarum, tenet Ricciul. *d. lib.* 1. *c.* 13. *n.* 59. vbi *n.* 61. limitat, nisi essent deputati à laico, cui competit ius nominandi ad exercitium curæ. 19.

θ Teneantur à die adeptæ possessionis, &c.] Ergo terminus duorum mensium datus ad faciendam fidei professionem non currit prouiso, qui non accepit possessionem, quamuis per eum stet quominus illam adipiscatur, vt per Nicol. Garc. *d. c.* 3. *n.* 32. Anton. Ricciul. *d. lib.* 1. *c.* 13. *num.* 50. Ego ipse *de officio Episcopi p.* 3. *alleg.* 60. *n.* 25. *& de canonicis c.* 17. *n.* 17. 20.

Addit Ricciul. *d. c.* 13. *n.* 62. quòd ad effectum vt incipiant currere huiusmodi duo menses, non sufficit fuisse adeptam possessionem, sed requiritur possessio pacifica, & *n.* 63. subdit possessionem dici pacificam ad istum effectum si sit pacifica respectu curæ, in cuius exercitio non fuerit statim turbatus de iure, vel de facto, sed in eo steterit sine turbatione per vnum, vel duos menses sine molestia, quamuis illa pacifica possessio deinde non duret continuè, nec si pacifica respectu omnium fructuum, seu maioris partis ipsorum. 21.

ι Ad minus intra duos menses. Vide Tamburin. *de iure Abbatum tom.* 1. *disp.* 8. *q.* 3. *n.* 9. metipsum *de Canonicis c.* 17. *n.* 15.

Sed cum hic terminus non apponatur ad finiendam obligationem, sed ad remittendam pœnam, ideo facere debentem teneri etiã post illum professionem huiusmodi emittere, resoluũt Fr. Emma. *in summ. tom.* 1. *c.* 119. *n.* 7. Petr. de Ledesma *d. cap.* 4. *post* 10. *concl. different.* 3. Nicol. Garc. *d. p.* 3. *c.* 3. *n.* 29. Aloys. Ric. *in decis. Curiæ Archiep. Neap.* 22.

p.1.decis.226.n.4. Azor.*d.p.1.lib.7.c.2.q.5.* Ricciul.*d.lib.1.c.13.n.* .Squillante *de obligat.Cleric.p.1.num.96.* Iul. Lauor. *var.lucubrat.tom.1.tit.4.cap.22.num.6.* Tamburin. *d q.3.n.9.* Ego ipse *de officio Episcopi part.3.alleg.61.n.22.& de Canon.c.17.num.16.*

23. *x In manibus ipsius Episcopi*, *vel eo impedito*, &c.] Sufficere tamen professionem huiusmodi facere coram Vicario, etiam Episcopo non impedito, tenent Nicol.Garc.*d.p.3.c.3.n.33.* Fillruc. *in quæst.moralib.tract.41.c.6.n.8.* Squillante *d.p.1 n.92.* Ego ipse *d.allegat.61.n.16.& de Canonic.c.17.n.3.* aduertentes hæc verba text. solùm poni ad monitionem, & denotandum conuenientius esse eam facere coram ipso Episcopo cessante impedimento.

24. *λ Fidei publicam facere professionem.* Quam prouisus se fecisse tenetur probare quando Ordinarius super illa inquirit ex officio, vt per Nicol.Garc.*d p.3.c.3.n.48.cum seqq.* Ricciul.*d.c.13.n.40.* quos refero *de Canonicis c.17.n.18.* Emissa autem creditur si pars dicat illam fecisse, dummodo collatio beneficij sit decennalis, prout tenent Aloys.Ric.*in praxi fori eccles.decis.681.in 1.edit.* aliàs *resolut.580.in 2.edit.* Campan.*in diuer.iuris Canon.rub.8.c.3.à n.24.* Ego ipse *d.alleg.61.n.21.& de Canon.d.c.17.n.19.*

25. *μ Prouisi autem*, &c.] Siue per obitum, siue per resignationem, vt tenent Flamin. Paris. *de resignat.benef.lib.3.q.9.in princip.* Ricciul. *d.lib.1.c.13.n.17.* siue Sede Episcopali vacante, secundùm Nicol.Garc. *d.p.3.cap.3.n.24.* Squillante *d.p.1.num.94.* Ricciul.*d.lib.1.cap.13.n.15.* Ego ipse *d.allegat.61.n.17.& 18. & d.tract.de Canon.c.17.n.9.* qui etiam asserunt hoc casu non sufficere facere huiusmodi professionem coram Capitulo, sed coram eius vicario. Non tamen in prouiso de coadiutoria illa duraote locum habere asserunt. Nicol.Garc. *p.4.cap.5.n.7.* Lugdou.à Sarauia *de iurisdict. Adiunct.q.29.n.37.* Ego ipse *de Canonicis c.17.n.12.*

ν De Canonicatibus, & Dignitatibus, &c.] Non sic de Portionariis, capellaniis, & aliis beneficiis inferioribus, vt per Nicol. Garc. *par.3.c.3.n.13.* Sanch. *in præcepta Decalogi tom.1. lib.2.c.5. sub n.1.* Ricciul. *d.lib.1.cap.23.n.57.* quus refero *d.cap.17.n.3.*

26. *ξ In Ecclesiis Cathedralibus.* Tam secularibus, quàm Regularibus, vt per Nicol. Garc.*d.p.3.c.3.n.16.* Ricciul. *d.lib.1.c.13.n.13.* quos refero Ego ipse *d.tract.de Canonic.c.17.n.6.*

27. Et tam subiectis, quàm exemptis, Nau. *cons.1. de sum. Trinit. in antiq.* aliàs *cons.9.de iureiur.in nouis.* Sayr.*in floribus decis.sub illo tit.de sum.Trinit.decis.1.in fine.* Petr. de Ledesma *in sum. p.2.tract.1.c.4.diffic.9.* Nicol.Garc.*d.c.3.n.21.* Aloys. Ric.*in collect.decis col.579.ampl.1.* Vgolin.*de offic.Episcopi c.50 §.16.n.2.* Sanch.*d.c.5.n.2.* Ricciul.*d.lib.1.c.13.n.14.* Ego ipse *d.alleg.61.n.5.& d.tract.de Canonicis c.17.n.7.*

28. Non procedere igitur in Ecclesiis Collegiatis tradunt Nicol.Garc.*d.c.3. n.13.* Ricciul. *d.lib.1.c.13.n.56.* Squillante *d.p.1.n.89.* Ego ipse *d.alleg.61.n.15.& d.tract.de Canonicis c.17.n.14.* Trullench.*d.dub.8.n.2.*

Contra Zerol.*in praxi Episcop.p.1.verb.beneficium §.5.dicto 4.* & Vgolin. *d.§.16 n.3.* existimantes Dignitates Ecclesiarum Collegiatarum teneri fidei professionem emittere.

29. *o Facere teneantur.*] Per se ipsum, aut procuratorem cum speciali mandato ab eo constitutum, vt asserunt Nau. *cons.4.sub n.2. de summa Trinitat.in antiq.* aliàs *cons.11.de iureiur.in nouis*, Petr. de Ledes. *d.p.2.tract.1.c.4.post 10.conclus.diffic.6.* Zerol.*in praxi Epis.p.2.verb.Fidei professio*, Sanch. *in præcepta Decalogi tom.1.lib.2.c.5.n.7.* Campan.*d.rub.8.c.3.n.19.* Ricciul.*d.lib.1.c.13.à n.21.* Viuian.*d.lib.15.c.3.n.2* . Nou. *in singular.can.sing.114.n.8. in fine*, Tamburin. *de iure Abbatum tom.1.disp 8.q.3.n.11.* Iul. Lauor. *var.lucubrat.tom.1.tit.4.c.22. .2.* Ferentil.*in annot.ad decis.522.* Buratti *n.16.* latè, & eleganter Massobr.*in tract.de Synodo diœcesana c.4 dub.40.per tot.* secundùm Romanam impress. Ego ipse *d.alleg.61.n.20.& d.tract.de Canonicis c.1 .n.5.* Rot. *in Varmien.Canonicatus 13.Iunij 16 8. coram bona mem.Card.Sacrato*, vbi etiam fuit dictum speciale mandatum ad hoc censeri datum nó solùm quando datur expressum ad faciendam fidei professionem, sed etiam ex mandato ad capiendam possessionem Dignitatis, vel Canonicatus.

Contra addit. ad *d.cons. Nauarri 11.* Gonzal. *ad reg.8.Cancel.§.7.proœm.n.169.* ver .*similiter*, Squillante *d.p.1.n.91.* Vgolin.*de officio Episcopi c.50.§.16.n.1.* Trulleoch.*in Decalog.lib.1.c.1.dub.8.n.6.* Nicol.Garc.*d.p.3.c.3.n.75.* Stephan. Gratian. *discept.forens.c.166.n.22.* nimis acriter Fr. Sigism.à Bononia *de elect.dub.50.n.3.* existimantes absque bono fundamento fidei professionem debere fieri per semetipsum, adeò vt non sufficiat fieri per procuratorem, quorum fundamentis latè, & eruditè respondet Massobr.*d.dub.40.*

30. *π Fructus non faciant suos.*] Sed bene distributiones quotidianas, quæ dantur ratione ministerij, & seruitij personalis, vt per Azor. *d.p.2.lib.7.c.2.quæs.3.* Gonzal *ad reg.8. Cancel.§.2.proœm.n.17.in 1.edit.* aliàs *§.6.proœm.n.170.* Aloys Ric.*in collect. decis.p.5.coll.1451. vers.infertur 6. & in decis.Curiæ Archiep.Neapol.decis.112.p.4.* Galet. *in margarita casuum conscient. verb. profiteri 2.* Mon. *de distribut. quotid.p.1.q.6. & 7.* Trull. *in Decalog.lib.1.c.1.dub.8.n.9.* Vgolin.*d.§.16.n.5. vers.secundo.* Steph.Gratian.*d.c.166.n.22.* Nicol. Garc.*d.c.3.n.60.* Camp. *d.c.3.n.18.* Nou. *in sing.Canon.concl.115.n.3.* vbi *n.5.* subdit idem dicendum de anniuersariis defunctorú, Ricciul. *d.lib.1.c.13.n.51.* metipsum *d.alleg.61.n.30.* Rot.*in d.Varmien. Canonicatus 28. Aprilis, 13.Iunij, & 4.Februarij 1611.coram bona mem.Card.Sacrato.*

31. Addit Ricciul. *in sæpe citato c.13. n.55.* quòd quando beneficium, seu Canonicatis non haberet aliquos fructus, sed emolumenta omnia consisterent in distributionibus quotidianis, tunc vt pœna adiecta per Concil.in præsenti possit in aliquo verificari, debet intelligi de distributionibus ita post Sanch.& Garc.tenet Trul.*d.dub.8.n.10.*

32. Intelligenda esse verba supradicta de fructibus decursis post lapsum duorum mensium, non verò decursis in ipsis duobus mensibus, conclúdit Nicol.Garc.*d.p.3.c.3.n.31.* quem refero *d.allegat.61.n.23.* Et professionem factam post terminum duorum mensium elapsum non proficere ad recuperandos fructus post dictum terminum amissos, sed tantum ad quærendum futuros, resoluunt Nauar.*consil.4.de* [illegible] *ma Trinit.in antiq.* aliàs *consil.12.n.3.de iureiur.in nouis* Flamin. Paris.*de resignat.benefic.lib.* [illegible] *.q.9.n.12.& seqq.* Nicol. G[illegible] *c.d.cap.3.* [illegible] Ricciul. *d.cap.13.n.39.* Rota *in Oneten.* [illegible] *12.Decembris 1605.coram Reuerendissimo D. meo Coccino Decano*, impressa post tract. Alexandri Monetæ *de distribut.quotidian.*

Non

33. Non teneri prouisum vt suprà fructus amissos ob non factam fidei professionem restituere, donec coodemnetur, ... quatot sententia de latatoria, asserunt Nau.cons. 3. n. 1. de summa Trinit. in antiq. alias con. 12. n. 1. de iuretur. in nouis, Fr. Emman. 7. reg. tom. 2. q. 2. art. 3. Sanch. d. tom. 1. lib. 2. c. ... n. 1 ... Castro Palao tract. 4. de Fide disp. 1. puncto 19. n. 16. Trullench. in decalog. lib. 1. c. 1. dub. 8. n. 8. Ego ipse d. alleg. 61. n. 28. dicentes hoc decretum esse poenale, ac proinde etiamsi poenam ipso iure irroget, non obligare in foro conscientiæ.

Contra Azor. d. c. 2 quæst. 1. in fine. Nicol. Garc. d. c. 3. n. 45. Petr. de Led. in sum. d. part. 2. tract. 1. c. 4. conc. 10. diffic. 1. Vgolin. d. §. 16. num. 4. Ricciul. d. cap. 13. num. 4 ... existimantes intra dictos duos menses fidei professionem non emittentes ita fructus suos non facere, vt in conscientia teneantur illos restituere, etiam non interueniente aliqua sententia.

34. Neque ante factam Fidei professionem prouisum posse haberi pro præsente à Capitulo, tradunt Nicol. Garc. d. cap. 3. n. 50. Rot. in Ouetin. mercedis, Ricciul. d. lib. 1. cap. 16 n. 8. vbi num. 9. declarat, nisi fortè hoc factum esset ex indulto Apost. non solùm explicitè concedendo vt possit percipere fructus ante factam fidei professionem, sed etiam implicitè, nempe si paulò post prouisionem concedatur sibi indultum de percipiendis fructibus in absentia.

35. Cui autem sint assignandi, & applicandi fructus amissi ob non factam Fidei professionem cùm id Concil. non determinet, dubitari solet: Sed eos esse impendendos vel in vsus pauperum, vel in fabricam Ecclesiæ, sicut fructus eorum, qui non resident. per c. 1. vers. si quis autem sess. 23. de reform. asseront Azor. d. c. 2. quæst. 3. Vgol. d. §. 16. n. 4. in fine. Sanch. d. c. 5. n. 10. ad fin. & loquendo de Parochis firmant Lel. Zech. de benef. & pension. c. 13. n. 4. vers. quod si Parochiales, Fusc. de visit. lib. 2. cap. 13. n. 4. Flamio Parisf. d. lib. 10. q. 9. num 123. & 124. Trollench. d. dub. 8. n. 13. Nou. d. concl. 115. num. 9. Nicol. Garc. d. p. 5. c. 3. n. 36. vbi n. 37. subdit quòd in dignitatibus habentib. fructus distinctos & separatos à mensa Capitulari, videntur amissos ob non factam fidei professionem esse restituendos, & applicandos fabricæ Ecclesiæ quatenus indigeat, aliàs alteri pro loco arbitrio Ordinarij, per cap. 3. sess. 22. de reform. refert Ego ipse d. alleg. 61. n. 31. & de Canon. c. 17. num. 17.

36. Ordinarium non posse condonare fructus amissos ob non factam Fidei professionem, quia ille minimè potest remittere pœnam inflictam à Conc. nisi in casibus ibi expressè permissis, resoluunt Nau. cons. 3. n. 1. de cleric. non resid. Nicol. Garc. d. cap. 3. n. 53. Trullench. d. dub. 8. n. 15. Ego ipse d. alleg. 61. n. 32. & de Canon. c. 17. n. 18. Neque ante factam fidei professionem prouisum posse haberi pro præsente à Capitulo, asserunt Nicol. Garc. d. c. 3. n. 50. Rot. Ouetin. mercedis impresso in fine. Monet. tract. de distrib. quotid. Ricciul. d. lib. 1. c. 16. num. 8. vbi num. 9. declarat, nisi fortè hoc factum esset ex indulto Apost. non solùm explicitè concedendo vt possit percipere fructus ante factam fidei professionem, sed etiam implicitè, nempe si paulò post prouisionem concedatur sibi indultum de percipiendis fructibus in absentia.

37. *p Nec illis posse ... suffragetur.* Non tollere omnino possessionem, nec excludere prouisos quoad titulum, & proprietatem, sed impedire possessionis effectum quoad fructuum perceptionem, tradunt Nau. cons. 5. n. antiq. alias 5. in nouis, de verb. sig. ... n. 8. de iureiurand. Sayr. in flor. dec. sub illo tit. de verb. ... dec. 6. Flamio. Parisf. de resign. benef. lib. 8. q. 9. n. 12. Sanch. d. lib. 2. c. 5. n. 1. Azor. d. c. 2. quæst. 3. Vgolin. d. §. 16. num. 4. Campan. d. rubr. 8. cap. 3. n. 17. Ricciul. d. lib. 1. c. 16. num. 10. Ego ipse d. alleg. 61. num. 26. & de canon. cap. 17. n. 3. Rot. in Varmien. Canonicatus 28. Aprilis, & 13. Iunij 16 8. & 4. Februar. 1613. coram Card. Sacrato, vbi etiam fuit resolutum possessionem esse manutenibilem, etiam post tempus præfixum ad faciendam professionem; & ideo tales possessiones iuuari regula de triennali ad effectum ne possint molestari super titulum, scribunt Flam. Parisf. de resign. lib. 10. q. vltim. n. 4. & seq. Sanch. de cap. 5. num. 9. & Ricciul. d. c. 16. num. 12.

38. Quoad fructus tamen retinendos regula de annali se tueri non posse, nec longissimam possessionem illis prodesse quoad dictos fructus percipiendos, quamdiu professionem non emiserint, decisum asserunt Flam. Parisf. d. lib. 8. q. 9. n. 122. Nicol. Garc. d. c. 3. n. 34. Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 119. num. 7. Prosper. de Augustino in addit. ad Quarant. in sum. Bullarij, verb. benefic. possessio, lit. B. in fine, Aloys. Ric. in dec. Curiæ Archiep. Neap. dec. 220. n. 1 p. 1. Anton. Ricciul. d. c. 16. n. 13. Ego ipse d. alleg. 61. n. 16. & de Canonicis, cap. 17. num. 19.

Canonici, seu dignitates an & quando & sub qua pœna teneantur suscipere Ordines annexos suis Canonicatibus, Dignitatibus, Prabendis, seu Portionibus.

q Neminem etiam deinceps, &c.] Vide Flamin. Parisf. de resign. benef. lib. 4. q. 9. n. 10. Monet. de distrib. quotid. part. 2. quæst. 19. n. 3. Aloys. Ricc. in praxi aurea, resol. 38. latè Nouat. in sing. iuris Canon. conclus. 16. metipsum in tract. de Canonicis, c. 16. per tot. Steph. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Conc. Trid. innouatas, consti. 4. n. 3. cum seqq. pag. 39. 39.

r Nisi qui eo Ordine sacro, &c.] Promotum ad dignitatem præbendam, aut portionem debere in ea ætate constitutum esse, vt infra annum possit ad Ordinem requisitum promoueri, resoluunt Zer. in praxi Episc. p. 1. verb. Canonici, vers. ad 2. Seraph. dec. 318. n. 5. Monet. d. q. 19. n. 9. vbi n. 10. subdit prouisionem factam illi, qui hanc ætatem non habet, nullam esse, & irritam. Et non sanSfacere suscipientem Ordinem requisitum ante legitimam ætatem, ne videatur ex delicto suo assequi, quod sine illo non fuisset assequutus, tradit Fr. Emman. q. regul. tom. 3. q. 13. art. 12. quem refert Hier. Roderic. in compend. quæst. reg. resol. 15. num. 24. & Ego ipse d. cap. 16. num. 6. vbi num. 7 asserto decisum sub die 13. Septembris 1631. annum d. se promoueri faciendo ad sacros Ordines computari debere à die habitæ possessionis, dummodo per prouisum non steterit quominus antea possessionem perceperit. Quas autem pœnas incurrant præfati Ordines, requisitos infra annum non suscipientes, vide posita suprà c. 4. sess. 22. de reform. 40.

Sed an accipientes Canonicatum, aut dignitatem habentem annexum sacrum Ordinem sine intentione illum assumendi peccent, & teneantur ad restitutionem; Quæstio est dubia, quidam enim censent 41.

censent peccare mort. & ad fructuum restitutionem teneri, per c. commiss. §. caterum, de elect. lib. 6. ibi, cum eos receperit fraudulenter, ita Iacob. de Graff. in aureis dec. p. 1. lib. 2. c. 97. n. 55. Quintanad. Eccl. lib. 4. c. 66. & dicit hanc sententiam sibi placere, Nicol. Garc. de benefic. p. 7. c. 4. ex n. 37. Alij verò existimant eos solùm peccare mortaliter, non tamē teneri ad fructuum restitutionem, cùm dispositio d. c. commissa, §. caterum, sit odiosa, ac proinde sine identitate, vel maioritate rationis non extendenda extra casum suum c. pœne, de pœnit. dist. 1. c. odia, de reg. iuris, lib. 6. Sot. de iust. 10. q. 5. art. 6. col. 2. verf. de alys, Nauarr. in man. c. 25. n. 128. & de horis canon. c. 21. à n. 44. vsque ad num. 57. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 45. n. 13. & 14. Gutier. canon. lib. 2. c. 5. num. 24. Monet. d. quæst. 19. n. 29. Sed has contrarias sententias componunt Nicol. Garc. d. cap. 4. n. 41. Squillante de obligat. cleric. part. 3. n. 111. quos refero de Canon. c. 16. n. 24.

42. υ *In omnibus verò Ecclesiis Cathedralibus.*] Ergo non cōprehendit Collegiatas Ecclesias, vt tenent Nauarr. conf. 3. de temp. ordinat. in antiq. aliàs conf. 5. de ætate, & qualit. in nouis, Zer. in praxi Episc. part. 1. verb. beneficia, §. 5. Nicol. Garc. de benefic. part. 7. c. 4. à n. 36. Ciarlin. controuerf. forens. c. 38. à n. 1. Ego ipse de Canon. c. 2. n. 28.

43. φ *Omnes Canonicatus, ac portiones habeant annexum Ordinem, &c.*] Ergo Ordo illis regulariter annexus non est, sed potest annexo statuto, consuetudine, vel institutione fieri, Rot. dec. 221. n. 1. p. 1. recent. quam refero de Canon. c. 16. n. 2.

44. χ *Presbyterij.*] Non dicitur Canonicatus presbyteralis, etiam quòd habeat annexum onus Missarum. Rot. dec. 366. n. 2. p. 2. recent.

45. † *Diaconatus, vel Subdiaconatus.*] Nec Canonicus, qui est Sacerdos, ob id impeditur quin possit præbendam subdiaconalem retinere, Seraph. dec. 924. n. 1. quem refero d. c. 16. n. 3.

❧ *Episcopus autem cum consilio Capituli, &c.*] Quatenus vult per Episc. cum consilio Capituli designari quibus quisque Ordo imposterum debeat esse annexus, triplicem habet declarationem, quas adducit Steph. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Conc. Trid. innouatas, const. 4. n. 6. pag. 39. Primam quòd Episcopus cum consilio Capituli designare debeat, quibus beneficiis, vel Canonicatibus quisque Ordo debeat esse annexus, non quibus personis, vel Canonicis, quia mandauit Synodus sacros Ordines annecti Canonicatibus ipsis, vt in posterum perpetua & continua foret sacrorum Ordin. assignatio non ipsis personis possidentibus Canonicatus, nec opus foret singulis vicibus noua assignatione, accedentibus nouis Canonicis. Secundam, quòd Episc. auctoritate istius Decreti non possit imponere omnibus Canonicatibus Ordinem Presbyterij, sed duntaxat sub hoc numero dimidiæ partis comprehensis dignitatibus, vel iis, qui dignitatem obtinent. Tertiam quòd in facienda distributione, seu designatione sacrorum Ordinum Episcop. teneatur dumtaxat adhibere consilium sui Capituli, non etiam assensum eiusdem expectare, quia potest etiam inuito Capitulo efficere id, quod iudicauerit magis expedire. Equidem longè diuersa sunt in omni actu consilium petere, & assensum debere expectare, c. cum olim, & ibi gloss. de arbitr.

46. αα *Quibus quisque Ordo ex sacris, &c.*] Obtinentem Canonicatum, in Cathedrali, etiam ante factam Ordinum distributionem, in ea saltem ætate oportere esse constitutum, vt intra annum ad Subdiaconatum possit promoueri, referunt decisum Arm. in addit. ad recop. legum Nauarra, lib. 1. tit. 20. l. 1. de ætate, num. 6. & 7. Aloys. Ricc. in d. praxi aurea resol. 239. Ego ipse d. p. 3. alleg. 60. num. –

47. Si neque ante, neque post Conc. Trid. vllus Ordo siue diaconalis, siue presbyteralis Canonicatui annexus fuerit, & Parochialis Ecclesia eidem Canonicatui accessoriè, & in perpetuum vnita existeret, attendenda est natura Canonicatus, non autem Parochialis, & ita sufficit vt is, cui collatio facta est, sit in ætate 22. annorum incœptorum, quæ in Canonicatus collatione requiritur, vt referunt decisum Anast. Germon. de indult. Cardin. verb. quibusuis, n. 6. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 7. c. 6. n. 26. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 9. num. 4. Nouar. d. concl. 16. in fine.

48. Ad Canonicatus Collegiatarum Ecclesiarum ætatem annorum quatuordecim sufficere, probat text. in c. super inordinata, iuncta gloss. verb. pueri. de præb. Rebuff. in praxi tit. de dispens. ætat. n. 2. Monet. de distribus. quotid. part. 2. quæst. 19. n. 14. Galet. in marg. casuum conscient. verb. Canonicus 3. pag. 29. Piasec. in praxi Episcop. p. 2. c. 5. n. 21. pag. 350. Aloys. Ric. in d. praxi aurea res. 289. à n. 2. Squillante d. cap. 4. num. 64. Steph. Gratian. discept. forens. c. 591. n. 12. Marchin. de Sacram. Ordinis pars. 5. tract. 1. c. 2. n. 19. Castro Palao in opere moral. tom. 2. tract. 13. disp. 4. punct. 3. n. 8. Et Concilium Tridentinum nihil innouasse super illa ætate promouendorum, ad Canonicatus Ecclesiarum Collegiatarum referunt decisum Gonz. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. n. 92. Piasec. loco proximè citato, Armend. d. l. 1. de ætate, n. 8. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 735. in 1. edit. aliàs resol. 512. n. 3. in fine, in 2. edit. Ego ipse d. all. 60. num. 71.

49. ββ *Ita tamen vt dimidia saltem pars, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Capitulum §. 10. & verb. Canonica, §. 2. Vgolin. de officio Episcop. c. 19. in princ. n. 1. vers. tertiò.

50. Episcopum non posse cogere vt omnes Canonici efficiantur Sacerdotes, sed sufficere si dimidia pars Canonicorum Presbyteri sint, cæteros verò Diaconos, aut Subdiaconos, refert decisum Aloys. Ricc. in d. praxi aurea, resol. 238. n. 2.

51. γγ *Hortatur etiam sancta Synodus, &c.*] Ergo non præcipit, vt per Nicol. Garc. de benef. part. 7. c. 7. n. 45. Homobon. de Bonis de examine Eccles. tract. 1. c. 9. quæst. 56. Molfes. in summma Theologiæ moralis, tract. 6. c. 7. n. 65. Massobr. in praxi habendi concursum, requisit. 10. dub. 6. n. 7. Ego de Can. cap. 2. n. 30.

52. δδ *Et Collegiatis insignibus, &c.*] Quæ autem tales dicantur, ostendimus in collect. ad cap. vltim. n. 3. de verb. signif. & latè Massobr. in praxi habendi concursum, prol. 1. secundùm Romanam impress. & in tract. de Synodo Episc. c. 4. dub. 1. 4. n. 9. faciunt quæ Nauar. conf. 1. aliàs 3. de verb. sign. Menoch. de arbitr. casu 158. num. 4. Aloys. Ric. in collect. decis. part. 6. collect. 235. vers. insignis, latè Lotet. de re benefic. lib. 1. q. 15. à princip. & præcipuè à num. 6. vbi ex Rota decis. 29. ex n. 5. p. 2. diuers. ait iudicē tutò pronuntiare super hac qualitate posse, si circūstantiæ [illegible]ndunt ad multiplicem Ecclesiæ decorem, puta quia sit matrix, nobilis ex celebritate situs, antiqua, si suprà alios præcedentiam obtineat, si insignem structuram habeat, si refertæ magno numero ministrorum deseruiatur, Ego ipse de Canon. & dign. c. 3. n. 58.

De

De residentia Canonicorum, & pœnis contra eam non facientes impositas.

53. ee *Propterea obtinentibus*,&c.]Vide Nauar.*consil.* 2.aliàs 1.*de cler.non resident.* Sayr.*in florib.dec.* *sub illo tit.dec.* 2.Flamin.Parif.*de resign.benef.lib.* 10.*quæst.*10.*n.*62.Azor.*instit.mor.p.*2. *lib.*7.*c*.3. Nicol.Garc.*de benefic.part.*3.*cap.*2.*num.*180.*cum seqq.*Armend.*in addit. ad recop.legum Nauarræ, lib.*2.*tit.*23.*de residentia rub.an Canon.vel alij habentes dignitatem teneantur residere in suis Eccl. n.*8.*cum seqq.*Sanctarel.*var. res. quæst.* 4. *à n.*19. Bonacin.*de horis canon.disp.*2.*q.*5. Vgolin.*de officio Episcopi*, *c.*9. metipsum *in simili tract.p.*3. *alleg.* 53. *n.* 107.*cum seqq.* nouissimè Stephanus VVeyms *ad constitutiones* 24. *ex iure antiq. desumptas, & per Conc.Trid.innouatas, const.*11.*pag.* 88. *cum seqq.* vbi inuocari dicitur, c. *consuetudinem de cleric.non resid.in* 6.

54. ff *In eisdem Cathedralibus.*]Secularibus scilicet nam Regulares Canonici non comprehenduntur sub hoc decreto, possunt tamen abesse si causa sit rationabilis,& absit licentia Prioris, vt refert decisum Arm.*citato loco n.*118.

55. gg *Canonicatus prabendas*,&c.] Coadiutum, & coadiutorem posse abesse dictis tribus mensibus, resoluunt Nau.*cons.*2.*n.*6.*de cleric.ægrot.* Monet. *de optione can.q.*8.*n.*172. Sanctarel. *d.q.*4.*n.*27. Ego ipse *d.alleg.*53.*n.*125.

56. hh *Non liceat vigore cuiuslibet statuti.*]Etiam iurati, nisi auctoritate Apost. fuerit confirmatum ex certa scientia, vt decisum attestantur Nic. Garc. *de benefic.p.*3.*c.*2.*n.*197.*in* 1.& 3.*declar.*Arm.*loco proximè citato,n.*21.& 23.quos refero *in tr.de Canon.c.*23.*n.*1.& 3.

57. Vnde statutum vt vna hora, vel duabus interessentes lucrentur massam grossam, siue præbendam, amissis distributionibus quotidianis, nullum esse, referunt decisum Nic.Garc. *d.c.*2. *n.*329.*in* 1.*declar.*Arm.*d.loco n.*52.

58. Sic etiam statutum quòd interessentes vna hora in vno mense ex nouem fructus lucrentur, amissis distributionibus, nullum esse,& tolleodum, adcò vt non interessentes omnibus horis in prædicto mense amittant illam ratam fructuum, quam amitterent in illis octo mensibus singulis horis interessendo, non tamen incidunt in pœnam huius decreti quasi abfuissent vltra tres menses, attestantur resolutum Nic.Garc.*d.c.*2.*n.*329.Arm. *d.loco n.*53.

59. Validum tamen erit statutum, quo cauetur seruitium quadraginta annorum Eccles. præstitum liberare beneficiarium à residentia, lucrarique distributiones quotidianas in absentia, quamuis ipse non intersit diuinis, vt resoluunt Ceued. ad Sextum *coll.*15. *in fine*, & *Canon.* *q.*1.*n.*21.*vers. sextò*, Monet. *p.*2.*quæst.*7.*n.*21.& *q.*12.*n.*61.& *quæst.*13.*num.*41.Nicol.Garc.*d.c.*2.*n.*344. Seph. Gratian.*discept.forens.c.*298.*n.*19. Pias. *in praxi Episcop.part.*2.*cap.*3.*num.*9.*vers.de senio*, Bonac. *d.quæst.*5.*puncto*6.*num.*15. Ego ipse *d. alleg.*53. *n.* 117. me citato in illo loco Sanctarel. *d.q.*10. *num.*26.

60. ii *Aut consuetudinis.*]Etiam immemorabilis, quę minimè excusat à residentia in Cathedralibus,& Collegiatis insignibus, sicut attestantur resolutum Nic.Garc.*d.p.*3.*c.*2.*n.*197.Armandar. *d.loco n.*20.Sanctarel *var.resol.p.quæst.*4.*n.*33.qui citat metipsum *d p.*3.*alleg.*53.*n.*115.

61. Vnde consuetudine, introduci non posse vt Canonici, qui vna hebdomada intersunt diuinis Officiis, possunt lucrari distributiones sequentis etiam hebdomadæ, quamuis illis non intersint, resoluunt Azor. *inst. moral.p.*2.*lib.*7.*c.*7.*quæs.*5. Sanctarel.*d.q.*1 . *n.*13.quos refero *de Can.c.*23. *n.*10.

62. Valebit tamen consuedo vt quis in absentia quotidianas lucretur distributiones, si sciente,& patiente, ac tolerante Papa inducta fuerit, non verò illo tantùm conniuente, vt per Duen.*reg.*206. *vers.limita quintò*, Hoied. *de incomp. benef. p.*1. *c.*17.*num.*13.Cou.*lib.*3.*var.c.*13.*n.*5.*in fine*,Ceued.*d.q.*1.*n.*24.Aloys.Ricc.*in collect.decis.collect.* 159.Monet.*de distrib.quot.p.*2.*q.*12.*n.*45.& 46. Sanctarel. *d.quæst.*10.*n.* 16. quos refero *d.c.*23. *n.*11. Prout etiam valebit consuetudo vt distributiones conferantur iis, qui iussu suarum Ecclesiarum occupantur in computatione redditaum, vel sumptuum ipsarum Ecclesiarum, sicut resoluunt Monet. *d. part.*2.*q.*11.*n.*47. Ceued. *d. q.*1. *n.*68.Sanctarel.*d.quæst.*10.*n.* 18. Et quòd dentur clericis senibus post septuagesimum annum, quamuis diuinis officiis non intersint, secundùm Monet.*d.part.*2.*quæst.*12.*num.*57.Sanctarel.*var. resol.quæst* 8.*num.*14.Ceued.*d.quæst.*1.*n.*17. Bonacin. *dict.quæst.*5.*puncto* 6.*n.*16.& aliis casibus, quos refero *d.tr.de Canonicis c.*23.

63. kk *Vltra tres menses*,&c.]Continere debent 90. dies triginta pro quolibet mense,& possunt accipi non solùm continui, sed etiam interpolati, vt resoluunt Menoc.*d.arbitr.casu* 50.*à n.*12.Gonz. *ad reg.*8.*Canc.gloss.*1.*n.*8.Nic.Garc. *d.p.*3.*c.*2.*n.* 306.Sanctarel.*var.resol.q.*4.*num.*20. Ego ipse *d. alleg.*53. *n.* 220. Dummodo tamen prouideant Episcopi ne incidant in Natale, aut Pascha Domini, siue similes maximas solemnitates, prout decisum attestatur Zer.*in praxi Episc. p.*1. *verb. priuatio* §.4.*d.*2.*præs.dub.*3. Nicol.Garc. *d.c.*2.*n.* 316.Armend.*d.loco n.*38.Ego ipse *d.p.*3.*all.*53. *n.*119.

64. Decretum hoc dum concedit Canonic.absentiam trium mensium, esse intelligendum si constitutiones Eccl. seruitium totius anni requirunt, referunt decisum Nic. Garc. *d.c.*2. *n.*312. Arm. *d.loco n.*33.Ego ipse *d.alleg.*53.*n.*121.

65. Canonicus his tribus mensibus abesse volens minimè tenetur petere, vel obtinere licentiam ab Episcopo. Cæterùm quota pars Canonicorum ab Ecclesia eodem tempore possit abesse ne debito seruitio ipsa Ecclesia destituatur, Episcopi iurisdictio est atque arbitrium vt referunt decisum Zer.*p.*1.*verb.priuatio* §.2.*dub.*4. Galer. *in marg. casuum conscientia, verb.Canonicus*, Nic.Garc. *d. cap.*2.*n.*315.Franc.Leo *in thesauro fori Eccl. p.*3. *c.*2.*n.*21.& 22.Aloys.Ricc. *in d.praxi fori Eccl. resol.*392.*n.*4.& 5. Armend. *d.loco n.* 36. & 113. Ego ipse *d.alleg.*53.*n.*118. Sanctarel. *d. quæst.*4. *num.*28.Alzedo *de præstant.Episc.dignit.p.*2.*c.*9. *n.*40.Marcel.Vulpe *in praxi iudic.fori Eccl.c.*13. *n.*12.

Vnde Canonicos,& dignitates teneri ad residentiam aliorum nouem mensium, referunt decisum Nic.Garc.*d.c.*2.*n.*198.*in* 2.*decl.* Arm. *d. loco n.*24. & eorum interessentia, præterquam in dictis tribus mensibus singulorum annorum, debet esse in omnibus diebus, & horis, ex Nicol. Garc. *d.c.*2.*n.*325. *in* 1.*declar.*Arm.*d.loco n.*47. Nihilque eis prodest quod in ciuitate maneant, nisi Ecclesiæ debitis horis inseruiant, prout attestantur resolutum Nicol.Garc. *d.cap.*2.*n.*323.*in* 1.*declar.*Aloys.Ricc.*d.resol.*392.*n.*2.Arm.*d. loco n.*42.*cum seqq.*Sanctarel.*d.q.*4.*n.*24.

Ad

Ad colligendum ſeruitium doctorom nouem menſium non ſunt colligendæ pùnctaturæ, qoaſi is, qui nouem partes punctaturarum ex duodecim habeant ſeruitio nouem menſium debito ſatisfecerint, ſed ipſi dies reſidentiæ, & ſeruitij ſiue continui fuerint, ſiue interpolati, numerandi ſunt ad complementum dictorum nouem mẽſium, vt aſſerunt reſolutum Nic.Garc. *d.c.2. n.327.* & Armend. *d.loco n.51.*

Vacantiæ omnes vnius, aut plurium menſium quibus abſentes diſtributiones percipere ſolebant, vltra tres in ſingulis annis, ſublatæ ſunt per hoc decretum, niſi abſint ex cauſis à iure permiſſis, præterquam dictæ vacationes conceſſæ eſſent in fundatione, quæ non eſt ſublata niſi Canonicatuum fructus omnes ſint diſtributiones quotidianæ, ita Nicol.Garc. *d.c.2.n.250.in 2.decl.* Armend. *d. loco n.30.* Fundationes enim, & confirmationes Apoſtolicæ non eſſe ſublatas per hoc decretum, referunt deciſum Nicol. Garc. *d.c.2.n.216.* Armend. *d. loco n.27.* nec etiam priuilegia Apoſtolica, Nicol.Garc. *d.c.22. n.263.* Armend. *d.loco num.33.*

67\. Hoc ſtatutum, quo permiſſum eſt Canonicis quatuor menſes quolibet anno ab Eccleſia abeſſe, ſi à Papa eſt confirmatum, non cenſebitur derogatum per hoc decretum ſed obſeruandum eſt, vt referunt deciſum Nicol. Garc. *d.c.2.n.216.* Armend. *d.loco n.26.*

68\. λλ *Saluis nihilominus*, &c.] Indultum igitur Papæ tribuens vacationem duorum menſium Canonic contra fundationem Eccleſiæ, non intelligitur ſublatum per hoc decretum, quòd tantùm reuocat conſtitutiones, quæ concedunt abſentiā vltra tres menſes, vt referunt deciſum Nic.Garc. *d.cap.2.num.263.* Armendar. *d.loco.num.33.*

69\. μμ *Alioquin primo anno*, &c.] Vide Vgolin. *de officio Epiſcopi c.19.in princip.à n.3. & §.2.n.7.* Armend. *d.loco n.98.* metipſum *d. p.3. alleg.53. num.146. & de Canon. cap.20.num.15.* Stephan. VVeyms *d.conſt.11.n.1.* Capata *en el deſcurſo de la obligacion de los Prelados part.2.concl.9.n.5.*

Et his pœnis ſubiacere illos, qui maiori ſeruitio Eccl. quam nouem menſium ſunt adſtricti, ſi non reſideant, referunt deciſum Nic.Garc. *d.c.2. n.144.* Armend. *d.loco n.107.* Ego ipſe *dicta alleg. 53.n.146.in fine*, at canonicos ſimplices carentes præbenda, illis non ſubiacere reſoluit Aloyſ.Ric. *in praxi rerum fori Eccleſ.deciſ.11 in 1.edit.* aliàs *reſ 624. in 2.edit.* quem refero *d.alleg.53.n.147. & de Canonicis cap.20.num.11.*

70\. Pœnarum autem gradus in hoc decreto præſcriptos neceſſariò ſeruandos eſſe antequā deueniatur ad priuationem ob non reſidentiam, aſſerit reſolutum Piaſec. *in praxi Epiſc.p.2.c.3.n.9.verſ. neceſſariò*, quem refero *d.alleg.53.n.148.* Dummodo ante priuationem præcedat citatiò perſonalis, *c.ex parte il 1.de cleric.non reſid.* gloſſ. *verb. in Canonibus in c. quoniam frequenter §.ſi verò, vt lite non cont.* quam ſequuntur Caputaq *dec.375. n.3. & deciſ.378.p.2.* Seraph. *deciſ.1346.n.5.* ſiue abſens ſit de licentia Epiſcopi, ſiue abſque ea. *c.clericos, & ibi* gloſſ. *verb.redierint in c. peruenit il 2.de appell.* Seraph. *dec.1548.n.5.* & de vtroque Rota *in Oriolen. Decanatus 14. Martij 1622. coram R.P.D. Nauarro.* Verùm ſi perſonaliter citari non poſſit, quia ignoratur vbi ſit, vel longè abſit, ita vt commodè non valeat citatio ad ipſum peruenire, debet in eius Eccleſia trinę citationis edictum publicari (non ſufficit enim vna citatio pro tribus) & poſt vltimum edictum per ſex menſes expectari, vt colligitur ex *c.ex tuæ, de cleric. non reſid.* quamuis iam hodie hoc tempus ſit arbitrarium iudici, vt referunt deciſum Nic.Garc. *d.c.2. num.155.* Armend. *d.loco n.108. & 109.* Cardin. Mantic. *d.dec.67.num.5.*

Aliter autem factam priuationem eſſe nullam, 71.
reſoluunt Læl.Zech. *de repub. Eccl.tit.de benef.n. 6.verſ.quod attinet verò ad praxim*, Zer. *in praxi Epiſc.p.1.verb.priuatio §.3.& 4.* Piaſec. *in ſimili praxi p.2.c.3.n.10.verſ.neceſſario autem*, Rot. *in d. Oriolen. Decanatus coram R. P. D. Nauarro*, Mantic. *dec.12.* Nicol.Garc. *d.cap 2.n.154.* vbi *n.155.* ſubdit in perſonaliter citato non requiri trinam monitionem, ſed ſufficere vnam etiam extraiudicialem, quod etiam tenuit Rota coram Mantic. *deciſ.67.num.5.* vbi *n.6.* aſſerit hoc decretum non afficere Epiſcopos, qui poſſunt procedere ad priuationem ob non reſidentiam, tametſi illa temporum interualla non fuerint obſeruata.

Canonicos ad diſcendum cantum Gregoria- 72.
num cogere poteſt Epiſcopus, & renitentes mulctare etiam pœna non participationis diſtributionum quotidianarum, & ſubtractionis fructuum. Ald. *d.tit.8.n.15.* vbi refert deciſum *in Tropien.9.Maij 1620.*

νν *Diſtributiones verò*, &c.] Diſtributiones 73.
quotidianæ quare ſic dicantur, & earum appellatione quæ contineantur, dixi latè *in tract.de Canonicis c.21.* & ibi citatis addo Steph. VVeyms *d. conſtit.11.n.5.* vbi refert ſic dici ab ipſo actu diſtribuendi, cùm quotidie & per ſingulos dies, immo etiam per ſingulas ferè horas diſtribuantur, ſed his dumtaxat, qui legitimam qualitatem habent, & perſonaliter interſunt diuinis Officiis, vel ſaltem pro præſentibus habentur ob iuſtam aliquam cauſam.

ξξ *Qui ſtatis horis interfuerint.*] Id eſt, omnibus 74.
horis, quibus diuina celebrātur Officia, vt refert deciſum Nicol.Garc. *d.c.2.n.488.* Item & Miſſæ conuentuali, vt ex declarationibus S.Congr.Rituum oſtendimus *d.tract.de Canon.c.34.n.1.*

οο *Recipiant.*] Non ſolùm ſibi obuenientes ratione præbendæ, ſed etiam portionem earum iis contingentem, qui non interſunt, vt diximus *d. tract.de Canon.c.22.ex n.14.* & ſuprà *in collect.ad ſeſſ.21.de reformat.c.3.*

ττ *Reliquis.*] Niſi priuilegio Pontificio mu- 75.
niantur, aut legitimo impedimento, vel neceſſaria cauſa detineantur. Vnde Canonicum ab Eccleſia, cui eſt adſtrictus, abſentem ex Pontificis priuilegio poſſe percipere diſtributiones quotidianas reſoluunt Gemin. *n.4.* & Franc. *n.3.in cap. vnic.de cleric.non reſid.lib.6.* Cened. *d.q.1.n.26.* Sanctarel. *var.reſol.q.10.n.1.* Barth.à S.Fauſto *d. lib.3. quæſt.83.* Trullench. *in Decalog. lib.1.c.8. dub.13.n.1.* Epiſcopum verò non poſſe aliquem excuſare à reſidentia, niſi iuxta diſpoſitionem *d. cap.vnic.* referunt deciſum Nicol. Garc. *d.c.2.n. 407.* & Armendar. *d.loco num.84.* Trullench. *loco proximè citato.*

Ex priuilegio igitur Clement.VII.incip. *Con-* 76.
uenit, ſub dat. Nonis Auguſt.1525. Auditores Rotæ percipiunt fructus, & diſtributiones ſuorum beneficiorum in abſentia ac ſi actualiter intereſſent diuinis Officiis, vt referunt Læl.Zech. *de republ.Eccl.c.11.n.2.* Cened *pract. & canon. quæſt.lib.1.q.1. n 63.* Sanctarel. *var.reſol.qu.11. num.1.* Ego ipſe *d.part.3. alleg.53.n.355. & de Canonicis cap.24.num.1.*

Inquiſitores contra hæreticam prauitatem gau- 77.
dent

dent etiam priuilegio percipiendi fructus, & distributiones quotidianas in absentia in fidei fauorem à Paulo III. & Pio V. sibi concesso, vt per Roi de priuil. Inquisit. n. 420. & in tract. de hæret. q. 96. Spin in speculo testament. gloss 3. princ. n. 78. Nicol. Garc. de benef. p. 3. c. 2. n. 336. Sanctarel. d. q. 11. n. 3. Cened. d. q. 1. n. 28. Ceuall commun. contra commun. q. 585. n. 12. Antonin. Diana resolut. moral. part. 4 tract. 8. resol. 71. in fine, Escobar de nobilitate & puritate probanda part. 1. q. 4. §. 6. n. 71 Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori Ecclesiast. c. 13. n. 23. metipsum d. alleg. 53. n. 156. & de Canon. c. 24. n. 2. vbi aduerto semotis his priuilegiis hoc illis minimè competere.

77. Collector generalis Cameræ Apost. Subcollectores, Aduocati, Procuratores, Fiscales, & Notarij in causis spoliorum, & aliorum iurium dictæ Cameræ, eorum officio durante lucrantur distributiones quotidianas in absentia, ex priuilegio Sixti V. sub dat. 8. May 1590. vt referunt Monet. de distribut. quotid. part. 2. qu. 11. n. 111. Sanctarel. d. quæst. 11. n. 6. Cened. d. qu. 1. num. 64. Marcel. Vulpe d. cap. 13. n. 28. Ego ipse d. allegat. 53. num. 157.

78. Archidiaconus, vel Canonicus visitans Ecclesiam, iura, vel redditus suæ præbendæ, non amittit distributiones quotidianas, cùm visitando prædicta iura, & loca seruiat Ecclesiæ in re vtili, vt per Nicol. Garc. d part. 3. c. 2. n. 333. cum seqq. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 7. c. 7. quæst. 10. Monet. d. quæst. 11. num. 63. Cened d. quæst. 1. n. 136. Sanctarel. d quæst. 11. n. 9. metipsum d. alleg. 53. n. 163. & de Canon. cap. 24. n. 4. Marcel. Vulpe. d. cap. 13. n. 19. Si verò non visitaret propriam Ecclesiam suæ diœcesis, etiam illam visitaret ex officio, & iure sibi competenti, tunc non posset percipere distributiones, vt referunt decisum Monet. d. q. 11. n. 63. Cened. d. qu. 1. n. 36. & 74. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 332. Armendar. in addit. ad recip. legum Nauarra, lib. 1. tit. 6. l. 6. de visitat. num. 81. & 208. Sanctarel. dict. q. 11. n. 10. Ego ipse d. alleg. 53. n. 126. Et hoc casu durante visitatione non potest Archidiaconus percipere fructus illius Canonicatus, quem obtinet ex dispensatione, vel ex illius Ecclesiæ consuetudine, stante quòd fructus Canonicatus distincti sunt à fructibus præbendæ, nisi pro tribus mensibus vocationis causa à Concilio permissis, prout resolutum attestātur Nicol. Garc. d. c. 2. ex n. 332. in 2. dub. & Armendar. d. l. 6. de visitat. n. 82. aduertentes hæc de lucrandis fructibus locum habere, nisi extet Ecclesiæ consuetudo, vt Archidiaconus visitans nihil fructuum percipiat, quia ea seruanda erit.

79. Pœnitentiarius si dum recitantur diuina Officia audiat in Ecclesia confessiones, percipit quotidianas distributiones vt referunt decisum Aloys. Ric. in praxi rerum fori Eccles. decis. 498. in 1. edit. aliàs resolut. 389. n. 5. & resolut. 477. n. 6. in 2. edit. Salazar de Mendoça in libello de instit. Canon. pœnitent. n. 6. Vgolin. de officio Episcopi c. 19. n. 6. vers. tertiò excipitur, & c. 33. n. 5. Monet. de distrib. quotid part. 2. q. 11. n. 64. cum seqq. Cam... in diuers. iuris canon. rub. 7. c. 6. num. 27. Barthol. à S. Fausto de horis Canon. l. 3. q. 74. Nicol. Garc. de benefic. p. 5. c. 4. n. 124. & seqq. Bonacin. de horis Canon. q. 5. puncto 3. §. 3. Raguc. de voce Canon. in Cap. quæst. vltim. n. 7. Sanctarel. var. resolut. q. 7. n. 13. nouissimè Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas, constit. 11. num. 23. pag. 102. Trullench. in Decalogum lib. 1. c. 8. dub. 12. §. 5. Castr. Palao tom. 2. disp. 3. puncto 9. §. 5. à n. 1. Ego ipse d. p. 3. alleg. 33. n. 160. & alleg. 55. n. 30. Etiamsi audiat Confessiones peccatorum venialium, & non reseruatorum, ex Nicol. Garc. n. 123. Moneta n. 65. & Sanctarell. n. 13. dictis locis; dummodo tamen intra Ecclesiam, non verò extrà etiam infirmorum confessiones audiat, Nicol. Garc. in addit. ad dict. part. 5. c. 4. n. 123. in fine, Ego ipse d. alleg. 55. num. 32. Trullench. d. §. 5. vers. non tamen.

80. Theologus, seu obtinens præbendam theologalem diebus, quibus legit, habendus est tanquam præsens in choro, non modò pro illis horis, vt si manè legat pro horis matutinis, & Missa solemni, sed etiam pro tota die, & percipere potest distributiones quotidianas, ita declarante Gregorio XIII. decisum referunt. Nicol. Garc. d. c. 2. n. 118. Aloys. Ric. in d. praxi rerum fori Eccles. resol. 386. n. 6 & resol. 389. n. 6. Nald. verb. distributiones, n. 9. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 7. proœm. n. 120. Armendar d. tit. de residentia canonic. n. 68. Monet. d. part. 2 q. 10. n. 27. & q. 11. n. 73. Bonacin. d. q 5. puncto 3. §. 6. Sanctarel. d. q. 11. num. 15. Ego ipse d. part. 3. alleg. 56. n 8. Sanch. in consil. moralibus part. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 95. n. 5 Castro Palao in opere morali tom. 2. disp. 3. puncto 9. §. 6. Trullench. in Decalog. lib. 1. c. 8 dub. 12 §. 6.

81. Concilio generali nomine Capituli interessentes lucrantur distributiones quotidianas, vt resoluunt Cosm. in pragmat. sanction. tit. de collation. §. 1. in gloss. nihil, in fine, Iacobat. de Consil. lib. 5. art. 6. ad fin. Rebuff in praxi, p. 3. tit. de dispensat. de non resid. n. 34. Salzed ad Bernard in pract. c. 52. littera C. vers. quartus casus, Cened. d. q. 1. n. 67. Sanctarel. d. q. 11. n. 7. Ego ipse d. allegat. 53. n. 138.

82. Concilio Prouinciali, vel Synodali interessentes distributiones quotidianas percipere resoluunt Salzed. ad Bernard. in pract. c. 52. littera C. vers. idémque pari ratione, Cened d. q. 1. n. 67. vers. idem pari ratione Sanctarel. d. q. 11. num. 12. & q. 10. n. 17. in princip. Barthol. à S. Fausto de horis canon. lib. 3. q. 52. Vgolin. de potest Episcopus par. 1. c. 19. §. 2. n. 6. vers. primò excipitur.

83. Animarum curæ incumbentes imminenti suæ dignitati, vel Canonicatui, dum sunt in actu administrandi Sacramenta, vel alia exercenda, quæ spectant ad ipsam curam, distributiones quotidianas lucrantur, & tanquam præsentes in choro habentur, vt referunt decisum Franc. Leo in thesauro Eccl. p. 3. c. 2. n. 24. Aloys. Ric. d. resol. 389. n. 4. Rague. de voce Canon. in Capitulo quæst. vltim. n. 6. Nicol. Garc. d. cap. 2. n. 335. Armendar. d. lib. 2. tit. 23. l. 1. §. 1. de residentia Canon. n. 38. Cened. d. q. 1. n. 73. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. distributiones, §. 3. vers. secundò debentur Lxl. Zech. de republ. Eccles. c. 24. n. 6. Barthol. à S Fausto d. l. 3. q. 76. Bonacin. d. q. 3. puncto 3. §. 7. Sanctarel. d. q. 11. n. 11. Stheph VVeyms d. constit. 11. n. 21. in princ. Marchin. de Sacram Ordinis tract. 3. p. 2. c. 35. sub n. 9. vers. idem dicendum Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori Eccles. c. 13 n. 18. Trullench. in Decalogum lib. 1. c. 8. dub. 12. §. 7. Ego ipse d. alleg. 53. n. 127. Si verò haberent curam animarum in aliis Ecclesiis dum in eis residerent, ac Sacramenta administrant, non possunt percipere distributiones, quas perciperent si in Ecclesia Cathedrali, vel collegiata, in qua habent canonicatus, vel dignitates residerēt, vt resoluunt Monet. d. q. 11. n. 69. Sanctarel. d. q. 11. n. 13. Barthol. à S. Fausto d. lib. 3. q. 76. Trulleoch. d. §. 7. n. 1. in fine.

Canoni

84. Canonicus missus à suo Episcopo ad visitanda limina Apostolorum eius nomine, vel comitans ipsum Episcopum ad eadem limina, ex constitut. Sixti V. distributiones quotidianas lucrentur, ita Aloys. Ricc. *in d. praxi resolut.* 389. *n.* 3. *in* 2. *edit.* Nicol. Garc. *d. c.* 2. *n.* 349. Monet. *d. part.* 2. *qu.* 8. *n.* 28. Armendar. *vbi supr. n.* 62. Franc. Leo. *d. c.* 2. *n.* 23. Barthol. à S. Fausto *d. lib.* 3. *q.* 52. Sanctarel. *d. q.* 11. *n.* 14. Marcel. Vulpe *d. c.* 13. *n.* 27. Ego ipse *d. alleg.* 53. *n.* 159.

85. Obses datus ab Ecclesia, ac etiam repressaliarum causa captus, & detentos, distributionibus quotidianis non priuatur, vt resoluit Monet. *d. p.* 2. *q.* 5. *n.* 56. *cum seqq.* quem refero Ego ipse *d. allegat.* 53. *n.* 165. 633ed. *d. lib.* 1. *q.* 1. *n.* 21. *vers. octauus casus*, & de vi detento, aut prohibito ad Ecclesiam accedere, vide Stephan. Gratian. *discept. forens. tom.* 4. *cap.* 591. *n.* 36. vbi *n.* 38. agit de expulso præsertim sine sua culpa.

86. Absens pro euidenti Ecclesiæ vtilitate distributiones quotidianas non amittit, præcipuè stante consuetudine, quòd Canonicus missus à Capitulo pro aliquo seruitio ipsius Ecclesiæ, seu Capituli percipiat omnes fructus, & quotidianas distributiones, vt per *d. c. vnic. de cleric. non resident. lib.* 6. tenent. Aloys. Ricc. *in d. praxi resol.* 389. *in* 2. *edit.* Seraph. *decis.* 1239. *p.* 2. Nicol. Garc. *d. c.* 2. *n.* 362. Gutier. *canon. lib.* 1. *c.* 1. *n.* 148. Anto. Fabric. *lib.* 2. *tit.* 5. *de prabend. n.* 40. vbi ait iustam absentiæ causam ad lucrandas distributiones esse vtilitatem Ecclesiæ, qualis est prosecutio litium, & procuratio communium negotiorum, Chopin. *lib.* 1. *monastiicon tit.* 3. *n.* 15. Vgolin. *d. p.* 1. *c.* 19. §. 2. *vers.* 4. Trullench. *in Decalog. lib.* 1. *c.* 8. *dubit.* 12. *in princ.* à *n.* 1. Armendar. *d. loco n.* 73. & 95. Barthol. à S. Fausto *d. lib.* 3. *q.* 48. vbi intelligit si aliàs choro interesse solebat, & abest in euidentem suæ Ecclesiæ vtilitatem, hoc est, manifestũ, Steph. VVeyms *d. const.* 11. *n.* 21. *pag.* 100. *in fine*, vbi maximè dũ euidenter apparet eũ agere negotia in rem, & vtilitatem Ecclesiæ, & nil fucatè quærere Ego ipse *d. alleg.* 53. *n.* 171.

87. Absenti à seruitio Ecclesiæ pro defensione iurium ipsius Ecclesiæ, vel sui beneficij debentur fructus, & distributiones, ita Nicol. Garc. *in addit. ad tract. de benefic. p.* 3. *c.* 2. *n.* 49. Barthol. à S. Fausto *d. lib.* 3. *q.* 52. *n.* 1. Rota coram Seraph. *decis.* 1098. *n.* 5. & *in Asten. fructuum* 15. *Martij* 1613. *coram bonæ mem. Patriarcha Manzanedo*, & *in Talaguritana fructuum, & distributionum* 26. *Martij* 1614. *coram bonæ mem. Vbaldo sen.*

88. Infirmus, qui personaliter diuinis Officiis interesse non potest, quotidianas percipit distributiones in absentia, ita probat *c.* 1. *de cleric. non resid. lib.* 6. resoluunt Cou. *lib.* 3. *var. c.* 13. *n.* 8. Nau. *cons.* 2. *n.* 3. *de cleric. non resid.* & *de horis can. c.* 11. *n.* 10. Selu. *de benefic. p.* 4. *q.* 6. *n.* 9. Fusc. *de visit. l.* 1. *c.* 15. *n.* 25. *vers.* & *infirmo*, & *c.* 20. *n.* 26. Thõ. Act. *in tract. de infirmis, p.* 1. *c.* 50. *n.* 25. Hoied. *de incõpat. benef. p.* 1. *c.* 17. *n.* 15. Lud. Gõ. *in reg. de infirmis, q.* 9. *vers.* 47. Gut. *canon. l.* 1. *c.* 1. *n.* 140. Spin. *in speculo testam. gloss.* 9. *princ. n.* 30. Franc. Leo *in thesauro fori Eccl. p.* 3. *c.* 2. *n.* 2. Pias. *in praxi Episc. p.* 2. *c.* 3. *n.* 9. *vers. infirmus* Cat. de Graffis *de effect. cleric. effectu* 1. *n.* 1172. Vgol. *de officio Episc. c.* 19. § 2. *n.* 6. *vers. excipitur*, Azor. *instit. mora. p.* 2. *l.* 7. *c.* 7. *q.* 1 . Ant. Fabric. *in praxi benef. l.* 2. *tit.* 5. *de prab. n.* 39. Cened. *d. l.* 1. *q.* 1. *n.* 7. Marcel. Vulpe *d. c.* 13. *n.* 19. Trull. *in Decalog. lib.* 1. *c.* 8 *dub.* 8. *n.* 2. *cum seq.* Nic. Garc. *d. p.* 3. *c.* 2. *n.* 363. Monet. *d. p.* 2. *q.* 5. *n.* 48. & *q.* 6. à *n.* 1. Armẽd. *d. rub. de resid. Can. n.* 175. Raguc. *d. q. vlt. n.* 8. Cened. *d. q.* 1. *n.* 7. Sanctarel. *var. resol. q.* 8. à *princ.* Bonac. *de horis can. disp.* 2. *q.* 5. *punct.* 1. Barth. à S. Fausto *in simili tract. l.* 3. *q.* 26 Ego ipse *d. alleg.* 53. *num.* 166. nouissimè Steph. VVeyms *d. const.* 11. *n.* 15. vbi postquam retulit verba *d. c. vlt. de cleric. nõ resid. l.* 6. ibi, *vel infirmitas, seu iusta & rationabilis necessitas corporis, vel euidẽs Eccles. vtilitas*. quærit, & explicat quænam infirmitas censeatur iusta, quæ corporis necessitas rationabilis? & quæ vtilitas Ecclesiæ euidens? & latè prosequitur *numeris seqq.* & à *n.* 16. dicit quòd illa particola disiunctiua, *seu*, efficit vt meritò dubitare possimus an alia rationabilis & corporalis necessitas faciat absentẽ lucrari distributiones, quàm quæ est ex causa corporalis infirmitatis, & *n.* 18. cõcludit iustã, & rationabilẽ corporalem necessitatem subesse, quæ absentem excuset, & pro præsenti haberi faciat, non solùm quãdo per inualitudinem graué diuinis Officiis interesse nequit, sed etiã quando alia quauis necessitate impeditur cur minus corporaliter iisdẽ Diuinis interesse possit; putà per hostilitatem, per periculum latronum, per aquarum inundationẽ, per contagium per exilium per iniustam incarcerationẽ, & per alia similia impedimenta, quæ nõ patiuntur corpus beneficiati Diuinis interesse.

89. Quoad hunc effectum infirmus dicitur ille, qui ad Ecclesiam se conferre non potest, quia est debilis in cruribus, seu tibiis, vt per Menoch. *de arbitrar. casu* 60. *n.* 14. & *seq.* Mon. *d. q.* 6. *n.* 1 . Cened. *d. q.* 1. *n.* 13. Barthol. à S. Fausto *d. l.* 3. *q.* 31.

90. Vel cæcus effectus, ex eod. Moned. *n.* 16. & Cened. 13. *dictis locis*, Aloys. Ricc. *in praxi aurea resol.* 397. Trull. *d. c.* 8. *dub.* 8. *n.* 6. Aldan. *in compendio canon. resol. lib.* 2. *tit.* 8. *n.* 10. vbi refert *sub die* 20. *Iuly* 1629. fuisse resolutum Canonicum, qui lumen oculorum amisit, & propterea Missas, & diuina Officia celebrare non potest, distributiones quotidianas, & cætera emolumenta lucrari, perinde ac si diuinis interesset.

91. Vel podagra laborat, ex eod. Monet. *n.* 18. & Cened. *n.* 13. *cit. locis* Trullench. *in Decalog. lib.* 1. *c.* 8. *dub.* 8. *n.* 6.

92. Vel medicinam sumit, aut sanguine minuitur, Iacob. de Graff. *in aureis decis. p.* 2. *lib.* 3. *c.* 15. *n.* 10. Mon. *d. p.* 2. *q.* 6. *n.* 8. Cen. *d. q.* 1. *n.* 7. Barth. à S. Fausto *d. l.* 3. *q.* 39. Sanctarel. *d. q.* 8. *n.* 4. Ego ipse *d. alleg.* 53. *n.* 169. Steph. VVeyms *d. const.* 11. *n.* 15.

93. Vel sanitatis causa balnea, seu alium locum petit. Monet. *d. q.* 6. *n.* 10. Cened. *d. q.* 1. *n.* 11. Sanctarel. *d. q.* 8. *n.* 4. Trullench. *in Decalog. lib.* 1. *c.* 8. *dub.* 8. *n.* 3. Ego ipse *d. alleg.* 53. *n.* 169.

94. Vel lepra, aut alio morbo cõtagioso cogitur ab Vrbe discedere, Monet. *d. q.* 6. *n.* 11. Cened. *d. q.* 1. *n.* 12. Sãctarel. *d. q.* 8. *n.* 5. Ego ipse *d. al.* 53. *n.* 170.

95. His omnibus infirmitatibus detentos posse distributiones quotidianas percipere, quãuis propria culpa in eas inciderint, resoluunt Petr. Nau. *de rest. l.* 6. *c.* 2. *dub.* 4. *n.* 239. Garc. *d. p.* 3. *c.* 2. *n.* 363. Azor. *d. c.* 7. *q.* 11. Macign. *de horis canon. c.* 71. *n.* 58. Zerol. *in praxi Episc. p.* 1. *verb. distributiones* §. 3. *vers.* 6. Cened. *d. q.* 1. *n.* 8. Nald. *in sũ. verb. distributiones n.* 11 Mon. *d. q.* 6. *n.* 12. Sanctarel. *d. q.* 8. *n.* 6. Barth. à S. Fausto *d. l.* 3. *q.* 28. Gut. *canon. lib.* 1. *c.* 1. *n.* 138. Lutter. *de re benefic. lib.* 3. *q.* 27. *num.* 136. Marcel. Vulpe *d. c.* 13. *n.* 20. Trull. *in Decalog. lib.* 1. *c.* 8. *dub.* 8. *n.* 4. Ego ipse *d. alleg.* 53. *n.* 168.

96. Et procedunt suprà dicta si illi dum erant sani, cõsueuerant interesse diuinis Officiis, aliàs, secus, secundùm Macign. *de horis can. c.* 71. *n.* 5 . Vazq. *in opusculo de benefi. c.* 4. *dub.* 3. Mon. *d. q.* 6. *n.* 12.

Cened.

Cened. *d. q.* 1. *n.* 9. Azor. *d. cap.* 7. *q.* 11. Sanctar. *d. q.* 8. *n.* 8. Ioan. Valer. *de different. inter vtrumque forum, verb. hora Canonica, differ.* 2. Barth. à S. Fausto *d. lib.* 3. *q.* 23. Trull. *in Decalog. lib.* 1. *c.* 8. *dub.* 8. *n.* 5. metipsum *d. all.* 54. *n.* 167.

97. Pestis ex causa à sua Ecclesia absens lucratur distributiones si pestis grassetur, & probetur legitima consuetudo quod, distributiones huiusmodi dari consueuerint absentibus ex iusta causa. Ita Menoch. *de arbitr. casu* 153. *n.* 10. Benzon. *in speculo Episc. & Curator. lib.* 1. *disp.* 1. *q.* 1. *concl.* 3. Monet. *d. p.* 2. *q.* 5. *à n.* 76. Bonac. *de horis can. disp.* 2. *q.* 5. *punct.* 2. *n.* 7. Bart. à S. Fausto *in simili tract. lib.* 3. *q.* 35. Ceoed. *d. q.* 1. *n.* 18. Scip. de Rubeis *in aphorism Episc. verb. pestis n.* 4. Anton. Fabric. *d. lib.* 2. *tit. de prebend. n.* 39. Homobon de Bonis *in resp. mor. vol.* 2. *super Sacr. resp.* 201. latè Ciarlin *contron. forens. c.* 26. *per tot.* Ioan. Angel. Boss. *in discept. mor. discept.* 2. *n.* 27. Ego ipse *in tract. de Canonic. c.* 24. *n.* 40. *& seq.* Aldan. *d. tit.* 8. *num.* 11. vbi refert ita fuisse decisum *in Mediolanen.* 9. *Nouembris* 1630.

98. Senio ita confectus vt residere, & interesse diuinis non possit, modò aliàs interesse consueuerit, percipere debet quotidianas distributiones, sicut resoluunt decisumque referunt Azor. *d. lib.* 7. *c.* 7. *q.* 12. Franc. Leo *d. c.* 2. *n.* 27. Monet. *d. p.* 2. *q.* 7. Arm *d. loco n.* 73. Cened. *d. q.* 1. *n.* 15. Aloys. Ricc. *d. res.* 389. *n.* 7. Sanctarel. *d. q.* 8. *n.* 12. Barth. à S. Faust. *d. lib.* 3. *q.* 34. Steph. VVeyms *d. const.* 11. *n.* 20. *pag.* 100. Marcel. Vulpe *d. c.* 13. *n.* 22. Ego ipse *d. all.* 53. *n.* 164.

99. Absens à choro, ac etiam à ciuitate ob metum ne occideretur ab inimicis, à Principe, &c. potest percipere quotidianas distributiones, modò interim curet Canonicatum resignare, vel permutare, aut rationem aliquam inire, qua & suæ, & Ecclesiæ indemnitati consultum sit, vide Cooar. *lib.* 3. *var. c.* 13. *n.* 8. *vers. decimò eadem ratione,* Azor. *d. c.* 7. *q.* 11. Nic. Garc. *d. c.* 2. *n.* 351. Monet. *d. p.* 2. *q.* 5. *n.* 71. Anton. Fabric. *d. lib.* 2. *tit. de preb. n.* 39. dummodo iustam absentiæ causam ad lucrandas distributiones esse necessitatem recedendi, vt tempore hostilitatis. Sanct. *n.* 24. Marcel. Vulpe *d. c.* 13. *n.* 20. *vers. idémque iuris.* Sanctar. *var. res. q.* 9. *n.* 2. Aldan. *d. tit.* 8. *n.* 12. vbi attestatur sic fuisse resolutum *sub die* 17. *Septembr.* 1616. *&* 22. *April.* 1617.

100. Timens redire ad patriam, vel in ea commorari, ob bellum ciuile, aut externum, potest percipere distributiones, vt tenent Sfort. Odd. *in tr. de integr. rest. art.* 9. *n.* 92. Menoch. *de arbitr. casu* 153. *n.* 12. Sanctar. *d. q.* 9. *n.* 4.

101. Per vim ab aliquo detentus vt propter eanon possit in Ecclesia diuinis interesse Officiis, lucratur distributiones quotidianas, vt resoluunt Nauarr. *d. consil.* 11. *n.* 4. Iac. de Graff. *p.* 2. *c.* 15. *n.* 10. Azor. *d. c.* 7. *quæst.* 10. Monet. *d. p.* 2. *q.* 5. *n.* 54. Cened. *d. q.* 2. *n.* 20. *vers. quinto,* Sanctarel. *d. q.* 9. *n.* 8. Trull. *d. lib.* 1. *cap.* 8. *dub.* 8. *n.* 6.

102. Carceratus iniustè lucratur distributiones quotidianas si veniat absoluendus, vt per Cou. *lib.* 3. *var. c.* 13. *n.* 8. *vers. vndecimò,* Nauarr. *consil.* 10. *&* 11. *n.* 3. *& seq. de cleric. non resid.* Sayr. *in floribus decis. sub eod. tit. dec.* 9. Macign. *de horis can. c.* 71. *num.* 66. Lael. Zech. *de rep. eccl. c.* 24. *n.* 6. Gonzal. *ad reg.* 8. *cancel. gloss.* 5. §. 9. *num.* 15. Zerol. *in praxi Episc. p.* 1. *verb. distributiones* §. 8. Ceuall. *commune contra comm. q.* 585. *n.* 15. Azor. *instit. mor. p.* 2. *lib.* 7. *c.* 7. *quæst.* 11. Armend. *d. tit. de resid. can. num.* 77. Anton. Fabric. *d. lib.* 2. *tit. de prebend. n.* 39. *in fine,* dum ait iustam absentiæ causam ad lucrandas distributiones esse impedimentum residendi, siue assistendi sine culpa absentis contingens, puta in iniustè carceratis, vel excommunicatis, Rot. *dec.* 168. *p.* 4. *diuers.* Steph. Grat. *d. cept. forens. tom.* 4. *c.* 501. *n.* 48. Marcel. Vulpe *d. c.* 13. *n.* 24. Loter. *d. lib.* 3. *q.* 27. *n.* 142. Trull. *in Decalog. lib.* 1. *c.* 8. *dub.* 10. *n.* 2. vbi *n.* 3. limitat primo modo si antea diuinis interesse consueuerit; secundo modo si ob propriam culpam non fuerit in carcerem coniectus, etiamsi postea falsis testibus crimen purgauerit, & in sui fauorem sententiam obtinuerit. Nald. *verb. distrib. n.* 10. Gitlenz. *consc.* 165. *per tot.* Nic. Garc. *d. c.* 2. *n.* 362. Monet. *d. p.* 2. *q.* 5. *n.* 80. Bon. *de horis can. disp.* 2. *q.* 5. *punct.* 3. §. 1. Barth. à S. Faust. *in simili tr. lib.* 3. *q.* 32. Aldan. *d. t.* 3. *n.* 15. vbi refert decis. *sub die* 9. *Maij* 1626.

Exulatus iniustè non debet amittere quotidianas distributiones, vt docent. Cou. *d. c.* 13. *n.* 8. 103. *vers. decimò,* Ceuall. *d. q.* 585. *n.* 16. Bernard. Sandoo. *de offic. eccl. p.* 6. *c.* 17. *circa med.* Cened. *d. q.* 1. *n.* 43. Sanctar. *d. q.* 9. *n.* 6. Steph. Grat. *discept. forens. tom.* 4. *c.* 591. *n.* 36. vbi intelligit quando tale impedimentum accidit absque culpa beneficiati. Ego ipse *de Canonicis, c.* 24. *n.* 44.

Excommunicatus iniustè non amittit distributiones quotidianas si eo tempore, quo excommunicatio iniustè in eo lata fuit, præsens erat in 104. loco sui beneficij, solitúsque erat diuinis Officiis ante impedimentum excommunicationis adesse, vt resoluunt Cou. *d. c.* 13. *n.* 8. *vers. cæterum,* Sayr. *de cens. lib.* 2. *c.* 5. *n.* 27. Auila *eod. tr. p.* 2. *c.* 6. *disp.* 12. *dub.* 1. *concl.* 1. Bonac. *in simili tr. disp.* 2. *q.* 2. *punct.* 4. §. 2. *n.* 5. *& de horis Canon. disp.* 2. *q.* 5. *puncto* 2. §. 2. Barth. à S. Fausto *eod. tr. lib.* 3. *q.* 36. Henriq. *in summ. lib.* 13. *c.* 13. §. 4. *in fine,* Suar. *de aliment. tit.* 1. *q.* 83. *n.* 15. *vers. aliàs secus.* Monet. *d. p.* 2. *q.* 15. *n.* 32. Castr. Pal. *in opere mor. t.* 2. *disp.* 3. *punct.* 1. §. 2. *n.* 4. Trull. *in Decal. lib.* 1. *cap.* 8. *dub.* 11. *n.* 1. Sanctar. *d. q.* 9. *n.* 9. Ego ipse *d. alleg.* 53. *n.* 174. *& in collect. ad cap. pastoralis* 53. *n.* 14. *de appell.* vbi *n.* 65. ostendi à quo detecta iniustitia excommunicationis distributiones forsan amissas ipse tepet. Lott. *d. lib.* 3. *q.* 21. *n.* 139. Marcel. Vulpe *d. c.* 13. *n.* 24. Ferentil. *in annot. ad dec.* 694. *n.* 1. *t.* 3. *decisionum Buratti.* Quod intelligitur, nisi consuetudo adsit vt iniustè excommunicatus, vel aliàs legitimè impeditus etiam absens ab oppido vel loco ipsas lucretur, quam quidem se iure iustam esse tradunt Gut. *d. c.* 1. *n.* 141. Cened. *d. q.* 1. *n.* 49. *in fine,* vbi *n.* 50. *in principio,* consulit vt dum pendet q. super iustitia, vel iniustitia censuræ, petatur fructus & redditus conseruari, vt constituto de iniustitia restituantur ipsi absoluto, cum hoc difficilius fieri possit fructibus iam consumptis.

Suspensus iniustè ab officio, vel beneficio non amittit distributiones, vt docet Monet. *d. q.* 15. *n.* 105. 46. Cened. *d. c.* 1. *n.* 59. Bonac. *d. punct.* 2. §. 4. Sanctarel. *d. q.* 9. *n.* 13. Squilante *de obligat. cler. p.* 4. *n.* 15. Ego ipse *d. alleg.* 53. *n.* 176. Steph. Granat. *d. c.* 591. *n.* 38. Loter. *d. lib.* 3. *q.* 27. *n.* 139. Trull. *in Decalog. lib.* 1. *c.* 8. *dub.* 11. *n.* 3. Castr. Pal. *tom.* 2. *disp.* 3. *punct.* 1. §. 1. *n.* 9.

Ecclesia interdicta, aut polluta existente, Canonicos non esse priuandos distributionibus 106. quotidianis, si interdicto, aut pollutioni causam non dederint, ita Cened. *d. q.* 1. *n.* 59. *&* 60. Bonac. *d. punct.* 1. §. 6. Sanctar. *d. q.* 9. *n.* 14. Trull. *d. lib.* 1. *c.* 8. *dub.* 11. *n.* 8.

Priuato iniustè debetur fructus, & distributiones quotidianæ, cæteraque emolumenta, quæ 107. præsentibus tantum, & interessentibus lucrifieri

 consue

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

consueuerunt pro toto eo tempore, quo ob dictam priuationem muneta suo beneficio incumbentia obire, atque horis Canonicis interesse non potuit, vt tenet Aldan. *d. tit. 3. n. 20.* vbi attestatur sic fuisse resolutum à S. Congreg. Episc. *sub die 26. Maij* 1625. & resoluunt citati à Trull. *in Decalog. lib. 1. c. 8. dub. 11. n. 5.*

108. *p p Quauis collusione, aut remissione exclusa.*] Non posse Episc. vel Capitulum remittere, aut donare amissas distributiones ob non residentiam, per hunc text. tradunt Nau. *de horis Canon. c. 21. misc. 14. n. 48. & cons. 5. n. 1. de cler. non resid.* Menoch. *de arbitr. casu* 429. *n. 6.* Pialec. *in praxi Episc. p. 2. c. 3. n. 8. in fine pag.* 124. Aim. *in addit. ad recop. legum Nauar. lib. 2. tit. 23. de resid. rub. an Canon. vel alij habentes dignitatem teneantur residere in suis Eccles. n. 90. & 91.* Galet. *in marg. casuum conscient. verb. distributiones* 4. Sanctarel. *var. resol. q. 13. n. 7.* Trull. *in Decalog. lib. 1. cap* 8. *dub.* 16. Ego ipse *d. p. 3. alleg. 53. n. 140* Rot. *in Hispal. distributionum 2. May 1603. coram Reuerendissimo D. meo Coccino Decano.* est 1. in impressis post *tr. de distrib. quotid.* Alexandri Monet.

109. Consensus enim Canonicorum non potest facere vt qui non interfuit Diuinis, habeat distributiones quotidianas, & neque statuto, aut lege hoc potest constitui, sicut resoluunt Nau. *de horis Can* . 5. *n.* 20. *& c. 21. n. 63.* Menoch. *d. casu* 429. *n. 6. in addit.* Mendez de Cabed. *diuers. iuris arg. lib. 1. c. 9.* Bonac. *de Sacr. disp. 4. q. vlt. punct. 7. §. 5. n. 8.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis.* 493. *in 1. edit.* aliàs *resol. 384. n. 7. in 2. edit.* Inmo nec totum Capitulum per consuetudinem potest concedere quòd absens lucretur distributiones quotidianas etiamsi per momentum temporis durauerit absentia, secundum Aloys. Ricc. *d. res. 384. n. 8.* Steph. Grat. *disceps. foren. c. 166. n. 31.*

110. Nec etiã eos posse remittere distributiones præteritas, quamuis absit omnis fraus & conuentio, per hunc text. resoluunt Durant. *de ritibus Eccl. lib. 3. c. 25. n. 5.* Azor. *d. lib. 7. c. 7. q. 9.* Sanctar. *d. q. 13. n. 6.* sublata sent. glos. *verb. suas, in c. 1. tit. de clerie non resid. lib. 6.* nisi sibi iã applicatæ, & traditæ fuissẽt, vt per d. glos. *verb. suas* & *ibi* Gemin. *in §. qui verò n. 10.* Nau. *miscel. 59. drat n. 4. & 5.* Azor. *d. c. 7. q. 9.* Monet. *d. p. 3. q. 5. n. 6.* Sanctar. *d. p. 13. n. 5.* Barth. à S. Fausto *de horis Canon. lib. 3. q. 91.*

111. *q q Omnes verò Diuina per se, & non per substitutos, &c.*] Ita Rot. *dec. 659. n. 3. p. 4. diuers.* Trull. *in Decal. l. 1. c. 7. dub. 31. n. 3* Ego ipse *in tr. de Can. c. 31. n. 3.* Et si factum sit aliquod statutum quòd Can. possint inseruire per substitutos, vel alternatim vnus pro alio, eius ratio habenda non est, quia est contra hoc decretum, vt per Zer. *in praxi Episc. p. 2. verb. Can. §. 5.* Nic. Garc. *de benef. p. 3. c. 2. n. 498.* Rot. *d. decis. 659. p. 4. diuers.*

112. Obtinentes Dignitates, Canonicatus, vel Portiones in Ecclesijs, præsertim cathedralibus cuiuscunque qualitatis sint, tenentur munera eisdẽ Dignitatibus, Canonicatibus, & Portionibus in decantatione Missę, Euangelij, Epistolę & similiũ functionum præstatione incumbentia, & annexa per se ipsos subire, & exercere. Quòd si aliquando aliquis legitimo impedimento detentus ea per se ipsum adimplere non poterit, tunc alios, eiusdem tamen ord. & gradus, non autem inferioris, Dignitates nempe alias Dignitates, Canonici Canon. & portionarij respectiuè portionarios in sua quisque hebdomada, ne gradum & ord. prærogatiuæ confundantur, deputare debebunt, idque per Episcopum opportunis remedijs, etiam huius decreti vigore prouidendum erit, ita decisum refert Nic. Garc. *d. c. 2. n. 496.*

Si Dignitas, & Canonicat. sint adinuicem, & æquè principaliter, vnita cùm vbi duo beneficia obtineantur, illa obtinens vtriusq; onera subire per se ipsũ tenetur, secus vero si vnio facta sit accessoriè, & non æquè principaliter, idem etiã dicendum est si facta sit ad vitam obtinentiũ duntaxat, quia per istam vnionem ad vitam non extinguitur titulus beneficij vniti, ita attestatur resolutum idem Nic. Garc. *d. c. 2. n. 506. & seq.* 113.

Verùm si Portio vnita sit Dignitati perpetuò, & accessoriè, & per viam incorporationis, tunc quia per istam vnionem Portio desinit esse Portio, & eius titulus, & affectus extinctus fuit, ac effecta est vnum tantùm benefic. obtinens Dignitatem, cui sic est vnita Portio, non tenebitur seruire tanquam Portionarius, nec subire onera aliàs competentia ratione Portionis, vt censuit Rot. *in Burgen. seruitij Decanatus 13. Iunij 1594. coram Litta,* quam refert Nic. Garc. *d. c. 2. n. 509* 114.

Canonici cogendi sunt ad personaliter canendum Missam illis diebus, quibus ex instituto, & legitima consuetudine illius Ecclesiæ debent, vt refert decisum Nic. Garc. *d. c. 1. n. 495.* 115.

r r Et Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti assistere, &c.] In ciuitate tamen, licèt extra Cathedralem Eccl. non autem in diœcesi, vt per Galet. *in margar. casuum conscient. verb. Canonic. pen.* Scip. de Rubeis *in aphorism. Episc. verb. assistentia n. 2.* quos refero *in tr. de Can. c. 33. n. 9.* vbi *n. 10.* attestatur sic fuisse decisum in S. Congr. Rit. *sub die 2. Augusti* 1631. 116.

Episcopo Missam priuatè celebranti in Cathedrali non teneri Canonicos assistere, refert resolutum Scip. de Rubeis *d. verb. assistentia n. 4.* per me citatus *d. c. 33. n. 12. & n. 18.* assero fuisse decisum in vna Bracharen teneri Canonicos assistere Episcopo Suffraganeo, quando nomine proprij Episcopi functiones Episcopales exercet, & per tot. illud *c. 33.* plura de assistentia Canonicorum Episcopis facienda cumulaui. 117.

s s Atque in choro ad psallendum, &c.] Teneri Canonic. sub onere, & obligatione restitutionis distributionem psallere, seu canere in choro cùm alijs, & non satisfacere si solum assistant, & intersint Horis, & per Capellanos, & alios beneficiarios psallant, ipsi verò vel ibi, vel domi priuatim recitent Horas, per hunc text. tradunt Nauar. *de Orat. c. 10. n. 47. & c. 11. n. 41. & miscel. 79.* Sarnou. *de offic. diuino p. 6. c. 16.* Lud. Lop. *in instruct. conscient. p. 2. c. 90.* Læl. Zech. *de republ. eccl. c. 24. de Canon. sub n. 6.* Iacob. de Graff. *in aureis decis. p. 1. c. 51. n. 12. & c. 52. n. 22. & c. 53. num. 4. & 5.* Fr. Emman. *in sum. tom. 1. cap. 145. n. 5.* Fernandez *in examine Theologia moralis p. 4. c. 5. §. 12. n. 2.* Soar. *de Relig. tom. 2. tract. 4. lib. 4. c. 12. n. 8. cum seqq.* Paul. Comitol. *respons. moral. lib. 1. quæst. 62. à n. 2.* Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 10. c. 11. quæs. 11.* Petr. de Ledesma *p. 2. tract. 9. c. 4. concl. 2. diffic. 1.* Lessi *de iustit. lib. 2. c. 34. num. 184.* Squilante *de oblig. cleric. p. 1. à n. 60.* Paul. Laymann. *in summ. Theologia moralis lib. 4. tit. 2. c. 7. num. 6.* Oliuer. Bonart. *de obligat. horarum Canon. lib. 3. quæst. 13.* latè Sebast. Cæsar. *in relect. de ecclesiast. hierarch. disp. 12. §. 1. n. 7. cum seqq.* Tamburin. *de iure Abbatum tom. 2. disp. 10. q. 3. n. 4. prope fin.* Vgolin. *de officio Episcopi, p. 1. c. 19. §. 1. n. 4.* Castro Palao *in opere morali tom. 2. disp. 3. puncto 4. n. 5.* Marcel. Vulpe *in praxi iudi fori eccles. c. 13. n. 14.* Ego ipse *de Canonic. c. 34. n. 9. cum seqq.* 118.

Contra

Contra Medin. *in instr. confess. p. 1. c. 14. §. 11. ad fin.* Petr. Nauar. *de restit. lib. 2. cap. 2. ex n. 21.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 18. à n. 175.* Nicol. Garc. *de benef. p. 3. c. 2. n. 514.* Monet. *de distrib. quotid. p. 2. quæst. 2. per tot.* latè Cened. *pract. & canon. q. lib. 1. q. 2. à princip.* & præcipuè ex *num. 14.* Ioan. de la Cruz *in director. conscient. præcepto 3. art. 3. dub. 7. concl. 4.* Gauant. *in comment. ad rub. Missalis tom. 2. tr. 1. c. 5. n. 4.* Anton. Diana *moral. resol. p. 2. tract. de horis canon. resol. 6. & p. 4. tr. 4. resol. 217. in fine,* Sanch. *in opusc. mor. tom. 2. lib. 2. cap. 2. dub. 100. n. 2.* Castro Palao *tom. 2. disp. 3. puncto 3. n. 5.* Trullench *in Decalog. lib. 1. c. 8. dub. 7.* existimantes non psallentes distributiones suas facere, licèt non canant, sed priuatim, vel voce submissa recitent.

Nisi loquantur huiusmodi Doctores eo casu, quo in aliquibus Ecclesiis viget consuetudo, aut statutum vt Canon. & beneficiarij choro satisfaciant interessendo & faciendo vt Capellani, & Cantores cantent, & psallant, & reliqua exequantur munera, vt illi admittunt, & ex citatis pro prima sententia non dissentiunt Petr. Nau. *d. c. 2. n. 217. & 221.* Azor. *d. q. 6.* Nicol. Garc. *d. c. 2. n. 522.* Soar. *d. c. 12. n. 11. & 13.* Cened. *d. q. 2. n. 1.* Lessi. *d. c. 34. n. 185.* Squillante *d. p. 1. n. 61. in fine.* Oliuer. Bonart. *d. lib. 2. c. 23. n. 13.* Paul. Laymann. *d. n. 6. vers. dico secundo* Anton. Diana *d. resol. 6. in fine,* Sebast. Cæsar. *d. §. 1. n. 11.* Barth. à S. Fausto *de horis Canon. lib. 3. q. 14.* Marchin. *de sacram. Ordinis p. 6. tract. 2. c. 9. diffic. 7.*

❧ *Vestitu insuper decenti,* &c.] Iubet clericos beneficiatos Ecclesiarum Cathedralium vti vestitu decenti tam in Ecclesia, quàm extra illam, ad maiorem suæ dignitatis splendorem, refert Stephan. VVeyms *ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Conc. Trid. innouatas, const. 8. n. 14. vers. quod tamen, pag. 76. in fine.*

Monitiones S. Caroli Borromæi ad Canonicos.

Vos, qui in cathedrali Eccl. Dignitates obtinetis, Canonici item tum eiusdem Ecclesiæ, tum reliquarum quarumuis Ecclesiar. collegiatarum, vel vrbanarum, vel diœcesanarum, quicunque estis in omni Canon. disciplina officio, ita agite vt Canonicè, nempe Canonum legibus ad vitam vestram instituendam pertinentibus, & constitutionum Prouincial. Diœcesanarúmque ratione congruenter viuatis, idque primò maximè studere, vt in conspectu Dei omnipotentis puro corde, & casto corpore ministretis.

Tum singuli vos Ordinis dignitatis, aut Canonicatui annexi functiones expleto, Canonicalisque muneris partes præstate, omnes in choro statis horis assistite, & ad Deum pro fidelibus pias religiosásque fundite precationes.

Dum eo loco estis, memores estote adesse Christum, Iesum Dñm, cui seruite cum timore, & tremore.

Non pigri, non somnolenti, non oscitantes adestote, non mente vaga, non vagis oculis, non indecenti corporis statu.

Attentè, studiosè, ritè, piè religiosè diuinas laudes concelebrato, & psallite Deo in conspectu Angelorum, cantantes in cordibus vestris Domino.

In choro nemo priuatim, nemo tacitè officium recitet, sed omnes pariter quicunque adestis, senes cum iunioribus laudate nomen Domini in Psalm. Hymn. & Cantic.

A quibuscumque colloquiis, & a litterarum, ac librorum lectionibus, atq; omni vagatione abstinete.

Pro temporis autem, & officij ratione sedete state, genua flectite, caput aperite, & inclinate.

Accuratè demum omnia obseruate, quæ eo de genere vobis præscripta sunt, ita vt vestro exēplo aliis Sacerdotibus, Clericisque & rectè, ritéque psallendi, & sanctè orandi, & piè agendi animum addatis.

In psalmorum autem, Canticorum, & Hymnorum intelligentiam studiosè incumbite, vt dum psallitis pro sensuum sanctissimorum, quos mente concepistis, ratione, vos ad omnes pietatis, deuotionísque effectum excitetis.

Non ordinariè distributionum lucro adducti, sed Dei charitate, Religionisque cultu commoti, diuinis Officiis adestote, vt verè ex animóque Psalmi verba illa concinnatis: Voluntariè sacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo Dñe, quoniam bonum est.

Diuinis Officijs absolutis paululum omnes in choro piè orate, inde obeundi signo per Præfectum dato consurgentes quo ordine ad chorum accessistis, eodem in sacristiam redite, vbi cappas, qui illis induti estis, & superpelliceа sine strepitu vllo, & susurratione deponite.

Canonicales vestros conuentus statis hebdomadæ diebus capitulariter habete.

Omnes qui debetis ad illos conuenite.

Inde ne discedite nisi missione a Capituli præfecto impetrata.

Singuli ordine, & loco sedete.

Sententiam modestè dicite, & suo quisque loco non præpostere.

A verbis scurrilibus abstinete.

In rebus consultandis rixas, iurgia, & contumelias cauete.

In initio & fine vniuscuiusque Capituli status orationes dicite.

Priori loco tractanda proponite, quæ ad diuinum cultum, ad spiritualis vitæ progressum, ad ecclesiast. disciplinam tuendam, tum quæ ad rerum temporalium gubernationem pertinent, ne negligite.

Cætera hoc de genere toto seruate quæ Prouincialibus constitutionibus præscripta sunt.

Omnia in primis agite pace mutua, concordi voluntate, & charitate fraterna vos inuicem diligite, Canon. enim estis, qui pro Collegij ratione ex antiquo instituto vnà in collegiata Eccl. vnóque item in Canonicali domicilio collocati fuistis, ita vno pacis & charitatis fœdere, vnáque animorum consensione coniunctissimi, sicut nascentis Eccles. ministri, quorum erat cor vnum & anima vna, experiendo videte, sicut in Psalmo scriptum est, Quàm bonum, & quam iucundum sit habitare fratres in vnum. Hactenus monitiones S. Caroli ad Canonicos.

Tabella Canonicis accommodata ad preces horarias deuotè concinendas.

Ante Horas.

Horarum canonicarum institutio ad Dei laudē, & gratiarum actionem primum omnium recolenda.

Quæ septeno Horarum numero mysticè designantur, breuiter cogitanda.

Rerum inanium cura, & omnium negotiorum solicitudo relinquenda.

Postulandum à Deo vt attentè, deuotè, ac studiosè laudetur.

Frequens consideratio Canon. vocationis vt vocib⁹ modulatè cōpositis mens bene instructa respondeat.

Cordis munditia studendum vt puris verborum laudibus diuina Maiestas concelebretur.

Hierarchia Angelorum diuinas laudes cœlo proclamantium mentis oculis proponenda.

Humili precatione Sanct. patrocinium implorādum, illius præsertim cuius Offic. recitare contingct.

Nunquam Officium incheandum nisi collectis censibus, ac praeuia mentis eleuatione ad Deum.

Cauendum à verbis inutilibus, risu, iocis, eo maximè tempore, quo itur, vel paulo post eundum est in chorum.

In ipsis Horis.

Nouerit Canonicus se in sortem Domini vt diuinis laudibus publico nomine vacet.

Angelici huius ministerij Officio se inter Angelorum choros versari contempletur.

Diuina praesentiam Maiestatis psallendo reuerenter adoret.

Attentionem in singulis verbis adhibeat, quā frequēter excitabit, Dei, quē alloquitur, recordatione.

Quae distrahunt importuna cogitationes sensim, ac leuiter repellendo contemnat.

Quoties mentem alio diuertisse aduerterit, toties eam statim colligendo dirigat ad Deum.

Corpus modestè, ac decorè componat, oculos praesertim custodiat, vt sint debita attentionis ministri.

Si quod verbum dicere, vel respondere oportebit, id cito, ac breuiter expediat.

Quae recitat, aut canit, ex libro sibi parato, non ex memoria depromat.

Offerat Deo pro se ipso attentionem, & deuotionem tot sanctorum hominum in Canonicis precibus exoluendis.

Post Horas.

Deo gratias referat, quod accessum habuerit ad eius laudes, & colloquia.

Petat humiliter veniam errorum, quos in hac diuina functione commisit.

Linguam velut instrumentum Deo dicatum cautè custodiat.

Cordis affectiones ita componat vt externa consonent verborum modulationi.

Moribus, ac vita Deum perfectè laudare conetur.

Superfluis rerum curis ne implicetur vt molestos cogitationum tumultus euitet.

Quae verba in psalmodia sibi magis fructuosa gustarit, ea diutius conseruet.

Harmoniae rerum creatarum syncero, ac fidei earum vsu omni tempore concinat.

Ad supernum Beatorum chorum aspirent, qui in diuinis praeconijs perpetuo exultant.

Mysteria Passionis Christi Domini, quibus hora canonica respondent, memoria saepe retractet.

Hactenus tabella.

Cathedrales tenues Summus Pontif. vnit, aut accessione ex fructibus auget. Interea certo modo prouideatur Episcopo. Parochiales, sed tenues Ecclesiae sunt augendae. Pensionibus beneficia tenuia grauari minimè conuenit. Parochias suas singulas singuli parochiani frequentent.

CAPVT XIII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Vnio alicuius partis fructuum parochialium est prohibita.*
3. *Parochialis Ecclesia vniri non potest Capitulo Cathedralis etiam ob tenuitatē Canonicatuum.*
4. *Habet locū quādo verè est Ecclesia Parochialis.*
5. *Parochiarum duarum possessor non est molestandus quando vni solum collata sine dispensatione fuerunt per 40. annos.*
6. *Episcopus potest curam animarum toti Capitulo Cathedralis Ecclesia incumbentem transferre.*
7. *Parochia, quae certos fines non habent non comprehenduntur sub hoc decreto.*
8. *Parochialium exiguitati quomodo prouidēdum.*
9. *Parochiales monasterijs non vniendae.*
10. *Parochiales habitu tantū possunt monast. vniri.*
11. *Vniones parochialium, quae fiunt pro fundatione, dotatione Collegiorum, &c saluantur.*
12. *Ecclesiae Cathedrales, quarū redditus ad summā ducatorum mille non excedunt, nullis pensionib. aut reseruationibus fructuum grauari debent.*
13. *Pensio non imponitur super parochiali resignata, si valor illius non excedit centum ducatos.*
14. *Valor centum ducatorum quae manere debent Rectori parochialis, intelligendum est iuxta morem vniuscuiusque regionis.*
15. *Claus.* Dummodo remaneant centum pro Rectore, *quomodo iustificanda.*
16. *Congrua portio assignanda parocho censetur summa scutorum centum.*

a Sup. sess. 7. de reformat. c. 6. & 7. & sess. 14. de reform c. 9. & infr. c. 5.

b c vnio 10. q. 3 c. & temporis, cum seq. 59. q. 4.

QVoniam [a] pleraeque Cathedrales Ecclesiae tam tenuis redditus sunt, & angustae, vt Episcopali dignitati nullo modo respondeant, neq; Ecclesiarum necessitati sufficiant: examinet Concilium prouinciale, vocatis iis, quorum interest, & diligēter expendat, quas propter angustias, tenuitatémq; inuicem vnire, vel nouis prouentibus augere expediat, [b] confectaque de praemissis instrumenta ad summum Romanum Pontificem mittat: quibus instructus summus Pōtifex ex prudentia sua, prout expedire iudicauerit, aut tenues inuicē veniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim verò, donec praedicta effectum sortiantur, huiusmodi Episcopis, qui fructuum subuentione pro dioecesis suae tenuitate indigent: poterit de beneficiis aliquibus, *α dum tamen curata non sint*, nec dignitate, seu canonicatus, & praebendae, nec monasteria, in quibus viget Regularis obseruantia, vel quae Capitulis generalibus, & certis Visitatoribus subduntur, à summo Romano Pontifice prouideri *β in Parochialibus etiam Ecclesiis*, quarum fructus atq; adeò exigui sunt, vt debitis nequeant oneribus satisfacere: curabit Episcopus, si per beneficiorum vnionem, non tamen regularium, id fieri non possit; vt primitiarum vel decimarum assignatione, aut per parochianorum symbola, ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione, tantū redigatur, quod pro Rectoris, aut parochiae necessitate decenter sufficiat. In vnionibus verò quibuslibet, seu ex supradictis, seu aliis causis faciendis. Ecclesiae parochiales *γ monasterijs quibuscumq;* aut Abbatus, seu dignitatibus, siue praebēdis

Ecclesiae

Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiatæ, siue aliis beneficiis simplicibus, aut hospitalibus, militiisve non vniantur. & quæ vnitæ sunt, [c] reuideantur ab Ordinariis, iuxta aliàs decretum in [d] eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. quod etiam in vnitis ab eo tempore citra æquè obseruetur: non obstantibus in iis quibuscumque verborum formis, quæ hic pro sufficienter expressis habeantur. [δ] *Ad hæc in posterum, omnes hæ Cathedrales* Ecclesiæ, quarum redditus summam ducatorum mille, & Parochiales, quæ summam [ε] *ducatorum centum*, secundùm verum annuum valorem non excedunt, nullis pensionibus, aut reseruationibus fructuum grauentur. In iis quoque ciuitatibus, ac locis, vbi Parochiales Ecclesiæ certos non habent fines, nec earum rectores proprium populum, quem regant, sed promiscuè petentibus Sacramenta administrant: mandat sancta Synodus Episcopis, pro tutiori animarum eis commissarum salute, vt distincto populo in certas, propriásque parochias, vnicuique suum perpetuum, [e] peculiarémque Parochum assignent, qui eas cognoscere valeat, & à quo solo licitè Sacramenta suscipiant: aut alio vtiliori modo, prout loci qualitas exegerit, prouideant. Idémque in iis ciuitatibus, ac locis, vbi nullæ sunt parochiales, quamprimum fieri curent: non obstantibus quibuscumque priuilegiis, [ζ] *& consuetudinibus*, etiam immemorabilibus.

c Seff. 7. c. 6.
d Supr. seff. 7 de reform. c. 6.
e Cap. 1. 13. q. 1. c plures. 16. q. 1. c. de paroch. & infrà seff. 14. de reform. c. 9.

1. VIde Archiep. Bonon. *p. 4. sub tit. de vnionib. pag. 253. cum seqq.* Franc. Leo *in thesauro fori eccles. p. 2. c. 2. n. 70. & c. 16. n. 20. cum seqq. & n. 67.* Vgol. *de officio Episcopi c. 52. à princ.* Monet. *de decimis, c. 8. q. 6. n. 80. & 81.*

2. *α Dum tamen curata non sint.*] Non solùm vnionem Paroch. esse prohibitam, sed etiam aliquam partem fructuum earum vniri non posse refert decisum Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccl. res. 383. n. 5. vers. limita sexto, in 2. edit.* aliàs *dec. 492. in 1. edit.* Garc. *de benef. p. 12. c. 2. n. 87.*

3. Parochialem Ecclesiam vniri non posse Capitulo Cathedralis etiam ob tenuitatem Canonic. & ob impossibilitatem etiam vniendi beneficia simplicia, & ob id quoque quòd non decebat minuere eorum numerum, iuxta mentem Concil. *c. 15. sup. hac ead. seff.* tenet Aldan. *in compend. canon. resol. lib. 4. tit. 8. n. 13.* vbi attestatur decisum ☞ *in Alexandrina 3. Martij 1594.*

4. Habere locum hoc decretum quando verè est Ecclesia Parochialis, & certos habet fines, & non aliàs, refert decisum Gonzal. *ad reg. 8. cancel. glos. 6. n. 96.*

5. Parochiæ duæ si per consuetudinem, quæ per 40. annos viguerit, tanquam vnitæ, vni semper collatæ sine dispensatione fuerunt, non esse earum possessorem molestandum, refert decisum Garc. *de benefic. p. 12. c. 2. n. 243.*

6. Episcopum posse curam animarum toti Capit. Cathedralis Eccl. incumbentem transferre accedente consensu Capit. per viam vnionis perpetuæ in obtinentem dignitatem in eadem Ecclesia, quæ vnioni consentiat, asserit Aldan. *d. tit. 8. n. 4.* attestans sic decisum *sub die 30. Martij 1594.*

7. Parochias, quæ certos fines non habent, sed certum tantùm populum, vt per certas familias distinguantur, vsque adeò vt Sacramenta promiscuè non administrentur, non comprehendi hoc decreto refert decisum Garc. *d. p. 12. c. 2. n. 88.* & Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. glos. 6. n. 96.* Ego ipse *de Paroche c. 1. n. 23.*

8. *β In Parochialibus etiam Ecclesiis, &c.*] Vide Mand. *ad reg. 22. de vnionib. q. 5. n. 3. ad fin.* Paul. Fusc. *de visit. lib. 2. c. 26. n. 25.* Gutier. *pract. lib. 1. q. 17. n. 3. cum seqq.* Gonz. *ad reg. 8. Cancel. glos. 2. n. 20. & gloss. 5. §. 7. n. 61. & 62.* Castro Pal. *in opere mor. tom. 2. tr. 13. disp. 6. punct. 12. n. 1.*

9. *γ Monasteriis quibuscumque, &c.*] Vide Monet. *de commut. vlt. vol. c. 11. n. 99. cum seqq.*

10. Parochiales dum monasteriis vniri prohibet Conc. *in præsenti*, intelligendum esse de Parochialibus, quæ actu, non autem de illis, quæ habitu tantùm suprà hominum memoriam Parochiales existunt, refert decisum Garc. *in addit. ad suum tr. de benef. p. 5. c. 3. n. 121.*

Saluari tamen, & excipi vniones, quæ fiunt pro 11.
fundatione, dotatione, augmento, vel conseruatione Collegiorum, & aliorum piorum locorum ad fidei Catholicæ defensionem, & propagationem, bonarúmque artium cultum, resoluunt Gonz. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 7. n. 46.* Vgolin. *d. c. 52. §. 1. n. 1. vers. secundo.*

δ Ad hæc imposterum omnes hæ Cathedrales, 12.
&c.] Omnes Ecclesias cathedrales, quarũ redditus summam ducatorum mille non excedunt, nullis pensionibus, aut reseruationibus fructuum grauari debere, ex hoc c. colligit Flam. Paris. *de resig. lib. 6. q. 2. n. 34. cum seqq.* Garc. *p. 1. cap. 5. n. 393.* Azor. *inst. mor. p. 2. lib. 7. c. 21. q. 8.* vbi ait huic c. esse expressè derogandum, cùm pensio aliter imponitur, per ea quæ tradit Put. *dec. 494. lib. 2. in antiq.* aliàs *dec. 493. eod. lib. in correctis*; sed in hoc videtur contrarium tenendum immo tacitè dispensasse Papam omittendo clausulam, *dummodo remaneant mille pro Episcop.* ex Rot. *in Ferentina pensionis 23. Janu. 1602. coram Ortemberge*, impressa per Marches. *de commiss. p. 1. pag. 525.* & illius memini *in tr. de clausulis vsu frequent. claus. 48. n. 2.* secundùm Lugd. impress. vbi multa de hac clausula, & illius iustificatione. ☞

ε Ducatorum centum, &c.] Pensionem non im- 13.
poni super Paroch. resignata, si valor illius non excedit centum ducatos, ex hoc decreto colligunt Flam. Paris. *de resign. benef. lib 6. q. 2. n. 21.* Garc. *de benef. p. 1. c. 5. n. 375.* vbi subdit quòd in pensione quæ constituitur super Paroch. solet apponi clausula, *dummodo remaneant centum ducati liberi pro Rectore*, & quòd dictio illa *liberi* importat idem quod absque vllo grauamine, & diminutione, per Rot *dec. 298. p. 1. diuers.*

Valorem centum ducatorum, qui ex hoc de- 14.
creto debet remanere Rectori Paroch. Ecclesiæ, quæ pensione grauatur, intelligendum esse iuxta morem vniuscuiusque regionis in qua est beneficium, referunt decisum Læl. Zech. *de repub. eccles. c. 28. num. 4. pag. mihi 323.* Galat. *in margarita casuum conscient. verb. Parochus vlt. & verb. pecunia 1. & verb. pensio 10.* Aluys. Ricc. *in collect. decis. part. 4. collect. 745. in fine, & in praxi rerum fori eccles. decis. 428. num. 1. in 1. editione*, aliàs *resolut. 365. num. 2. & resol. 644. in 2. edit.* Nicol. Garc. *in addit. ad d. p. 1. cap. 5. num. 373.*

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

Sel. *in select. canon. cap.* 81. *n.* 10. vbi asserit resolutum *in Collen.* 13. *Iulij* 1630.

15. De clausula illa, *dummodo remaneant centum,* &c. & quomodo iustificetur, & quæ onera ex illis centum sint deducenda, vel non, dixi latè *in tract. de clausulis vsu frequent. claus.* 47. secundùm Lugd. impress. *& in tract. de officio, & potest. Parochi c.* 29. *ex n.* 15. *vsque ad n.* 20.

Ex his congruam portionem assignandam Parocho ex causa debiti pensionum carcerato censeri debere summam scutorum centum argenti illarum partium, ait Sel. *d. c.* 81. *n.* 8. asserens sic fuisse decisum *in Albinganen.* 27. *Iunij* 1626. 16.

{ Et consuetudinibus.] Præcedentibus scilicet, & non futuris, iuxta resoluta per Anguian. *de legib. lib.* 2. *controu.* 20. *n.* 21. *&* 22.

In nulla prouisione, seu admissione ad possessionem cuiuscunque beneficij fiant vllæ fructuum deductiones conuertibiles in vsus non pios, consuetudinibus laudabilibus exceptis, & per Episcopum probatis.

CAPVT XIV.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Episcopus cum consensu Capituli statuere non potest vt aliquid minimum soluatur in ingressu Canonicorum.*
3. *Statuta de seruiendo per annum, vel aliquod tempus, & nihil percipiendo interim de massa grossa, non comprehenduntur sub hoc decreto.*
4. *Consuetudo vt duobus primis annis, quibus quis fuerit Canonicus, fructus Canonicatus sit hæredis antecessoris, valet.*
5. *Consuetudo, quæ imponit onus recepto, quod tendit in vtilitatem Canonicorum, non valet.*
6. *Consuetudo est admittenda per quod aliquid exigitur ab obtinentibus beneficium, & distributiones quod non in ipsorum exigentium vtilitatem, sed Ecclesiæ, aliósque pios vsus conuertatur.*
7. *Consuetudines laudabiles non censentur quæ sunt pro instauratione, vel reparatione bonorum mensæ capitularis.*
8. *Consuetudo valet vt fructus primi anni reseruentur hæredibus beneficiarij.*
9. *Consuetudo Ecclesiæ Asten.*
10. *Consuetudo donandi aliquid in ingressu & admissione alicuius ad Canonicatum est sublata.*
11. *Constitutio facta per Episc. & Capit. de soluendo certam quantitatem ratione possessionis Canonicatuum, quæ integrè cedat in fabricā valet.*
12. *Dulciaria multa sunt de genere prohibitorum.*
13. *Episcopus an possit de fructibus beneficij conferendi aliquid subtrahere.*

IN pluribus Ecclesiis, tam Cathedralibus, quā Collegiatis & Parochialibus, ex earum constitutionibus, aut ex praua consuetudine obseruari intelligitur, vt in electione, præsentatione, nominatione, institutionē, confirmatione, collatione, vel alia prouisione siue admissione ad possessionem alicuius Cathedralis Ecclesiæ, vel beneficij canonicatuum, aut præbendarum, vel partem prouentuum, seu ad distributiones quotidianas certæ conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones compensationésve illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus Ecclesiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hæc cum sancta Synodus detestetur, mandat Episcopis, vt quæcumque huiusmodi in vsus pios non conuertuntur, atque ingressus eos qui simoniacæ labis, aut sordidæ auaritiæ suspicionem habent, fieri non permittant, ipsique diligenter de eorum constitutionibus, siue consuetudinibus super prædictis cognoscant, & illis tantùm, quas vt laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, vt prauas, ac scandalosas reijciant, & aboleant. Eos verò qui aduersus hæc, in præsenti decreto comprehēsa, quauis ratione commiserint, pœnis, [a] contra simoniacos editis, sacris Canonibus, & variis summorum Pontificum constitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit: non obstantibus quibuscumque statutis, constitutionibus, consuetudinibus, etiam immemorabilibus etiam Apostolica auctoritate confirmatis: de quarum subreptione, obreptione, & intentionis defectu Episcopus, tanquam Apostolicæ Sedis delegatus, cognoscere possit.

a 1. quæst. 1. fere per tot. Côc. Tolet. 6 c. 3. c. cum semper. de simon.

1. VIde Greg. Lop. *ad l.* 15. *verb. pro præmio, tit.* 17. *p.* 1. Nauarr. *de orat. c.* 7. *n.* 30. *& miscel.* 6. *n.* 3. *& cons.* 13. *&* 72. *in antiq.* aliàs 1. *&* 7. *in nouis, de simon.* Sayr. *in florib. dec. sub eod. tit. dec.* 14. Gutiér. *Canon. lib.* 1. *c.* 29. *n.* 27. *cum seqq.* F. Emm. *in addit. ad Bullam Cruciatæ pag.* 215. Cened. *ad Decretal. collect.* 16. *n.* 2. Franc. Leon. *in thesauro fori eccles. p.* 2. *c.* 2. *n.* 79. *& p.* 3. *cap.* 1. *à n.* 2. Piasec. *in praxi Episcop. p.* 2. *c.* 4. *n.* 51. Flamin. Paris. *de confid. q.* 38. *n.* 27. *cum seqq.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccl. res.* 220. *&* 489. *in* 2. *edit.* Monet. *de distrib. quotid. p.* 2. *q.* 18. *n.* 54 *cum seqq.* Camp. *in diuers. iuris Canon. rub.* 11. *c.* 27. *n.* 46. *cum seqq.* Bonac. *de Simonia q.* 7. *§.* 3. metipsum *in tract. de Canon. c.* 15. *n.* 24. *cum seqq.* Et in maiorem huius decreti obseruationem Pius V. *sua constit.* incip. *Durum nimis, sub dat. prid. Kal. Iulij* 1570. reuocauit priuilegia, & consuetudines Ecclesiarum aliquid recipiendi in collatione, seu admissione ad possessionem beneficiorum.

2. Vnde Episcopum cum consensu Capituli statuere non posse vt aliquid minimum soluatur in ingressu Canonicorum, cùm sit prohibitum per dictam Bullam Pij V. retuli decisum *d. c.* 15. *n.* 25.

3. Nec hoc decreto Cōcilij, nec dicta Bulla Pij V. comprehendi statuta de seruiendo per annum, vel aliquod tempus, & nihil percipiendo interim de massa grossa, nisi peracto integro dicto seruitio, vel quod post obitum hæredibus debeatur, cùm sit potius differre, quàm auferre, refert decisum Garc. *de benefic. p.* 11. *c.* 5. *n.* 138.

4. Si in aliqua Ecclesia sit consuetudo vt duobus primis

primis annis, quibus quis fuerit Canonicus, fructus Canonic. ſint hæredum anteceſſoris, iſtum caſum non comprehendi hoc decreto, & in d. Bulla Pij V. refert deciſum Garc. *d. n.* 138.

5. Conſuetudo quæ imponit onus recepto, quod tendat in vtilitatem Canonicor. non valet, ſecus in vtilitatem Eccleſiæ, vel augmentum cultus diuini, item quod conuertitur in vtilitatem fabricæ Eccleſ. ſcilicet, vt refert deciſum Garc. *d. tract. de benef. p.* 8. *c.* 1. *n.* 90

6. Conſuetudinem rationabilem, & ſimiliter ſtatutum laudabile admittendum eſſe per quod aliquid exigitur ab obtinentibus beneficium, & quotidianas diſtributiones, quod non in ipſorum exigentium vtilitatem, ſed Eccleſiæ, alióſque pios vſus conuertatur modò non pro ingreſſu ipſo, & admiſſione, ſed ad alium finem excipiatur, tenent Abb. & Fel. *in c. cùm M. de conſt.* idem Abb. *in c. Iacobus n.* 3. *de ſimon.* Rip. *reſp.* 1. *n.* 11. *de arbitr.* Iac. de Graff. *in aureis dec. p.* 1. *lib.* 2. *c.* 96. *n.* 49. Flamin. Pariſ. *d. q.* 38. *n.* 27. Monet. *d. q.* 18 *n.* 55. Aloyſ. Rice. *d. reſol.* 489. *n.* 2. *&* 6. Ego ipſe *d. c.* 15. *n.* 29.

7. Conſuetudines laudabiles non cenſeri, quæ ſunt pro inſtauratione, vel reparatione bonorum menſæ Capitularis, cederent enim in vtilitatem ſingulorum, reſoluit Garc. *d. p.* 8. *c.* 1. *n.* 90. quem refero *d. c.* 15. *n.* 29.

8. Conſuetudinem valere etiam ſtante diſpoſitione huius decreti vt fructus primi anni reſeruentur hæredibus beneficiarij defuncti, cenſuit Rot. *deciſ.* 660. *p.* 4. *diuerſ.* quam refero *d. c.* 15. *num.* 31.

9. Conſuetudinem Eccleſiæ Aſten. quòd fructus ſpectent ad Capitulum donec beneficiatus ſit Sacerdos valere, quia in teorio Concilij *in præſenti* fuit ne ratione collationis aliquid reciperetur, dixi *d. c.* 15. *n.* 34. atteſtans ſic fuiſſe decretum *in Aſten.* 6. *Maij* 1617.

Conſuetudinem donandi aliquid in ingreſſu, & admiſſione alicuius ad Canon. eſſe ſublatam per hoc decretum, aſſerit reſolutum Arm. *in addit. ad recop. legum Nauarræ, lib.* 1. *tit.* 18. *l.* 7 *de Epiſcopis n.* 10. *reſp.* 8. quem refero *d. c.* 15. *n.* 28. 10.

Valere conſtitutionem factam per Epiſcopum & Capitulum poſt Conc. Trid. de ſoluendo certam quantitatem ratione poſſeſſionis Canonicatuum, quæ integrè cedat in fabricam, nihil autem ea pecunia notarijs, curſoribus, campanarijs, aliiſve Eccleſiæ miniſtris, quibus aliàs conſtituta ſunt ſalaria, attribuendum, aſſerit deciſum Garc. *p.* 3. *c.* 2. *n.* 198 *declar.* 9. quem refero *d. c.* 15. *num.* 30. 11.

Dulciaria multa eſſe de genere prohibitorum à Concilio *in præſenti* ob aliquem de Capit. exigendorum pro admiſſione in poſſeſſionem alicuius noui Canon. refert deciſum Zerol. *in praxi Epiſc. p.* 2. *verb. poſſeſſio beneficij* §. 4. *in fine.* 12.

Si Epiſc antequam beneficium alicui conferat, ob aliquam iuſtam cauſam ordinauerit aliquid ſubtrahendum de fructibus beneficij conferendi, & in pios vſus expendendum, non eſſe illicitum; ſi verò ab eo, cui beneficium confert, requirat aliquid ſibi exhiberi de fructibus illius beneficij, idem eſſe ac ſi aliquod munus ab illo exigeret, & non carere vitio ſimoniæ, docet S. Thom. 2. 2. *q.* 100. *ad* 4. *in finem*, quem referunt Monald. *conſ.* 83. *vol.* 2. Hier. Zannett. *in tract. de foro conſcientiæ, & contentioſo ſub n.* 8. Aloyſ. Ric. *d. reſol.* 489. *n.* 8. 13.

In Eccleſiarum Cathedralium, & Collegiatarum inſignium Præbendis multis, ſed tenuibus, & inſufficientibus hæc ſit ratio, vt ipſæ Præbendæ vnione quorundam aliorum beneficiorum creſcant, aut patronorum conſenſu Præbendarum quarundam fiat tanta ſuppreſſio, quæ non officiat celebrando cultui diuino, non obſtantibus, &c.

CAPVT XV.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Epiſcopis nulla datur poteſtas ſupprimendi præbendas vt augeantur diſtributiones, etiam ad augmentum cultus diuini.*
3. *Collegiatæ inſignes quæ dicantur.*
4. *Beneficij tenuitas debet probari, quia beneficia de ſui natura præſumuntur congrua.*
5. *Prælati ſeculares iuriſdictionem habentes quaſi Epiſcopalem beneficia ſupprimere non poſſunt.*
6. *Capitulum Sede vacante non poteſt ſuppreſſionem facere.*
7. *Vicarius Epiſcopi, ſeu Capituli Sede vacante non poteſt ſupprimere.*
8. *Capituli conſenſus requiritur in ſuppreſſione facienda.*
9. *Suppreſſio Canonicatuum alicuius Collegiatæ ob tenuitatem vt ritè fiat per Epiſcop. debet vltra conſenſum Capituli Collegiatæ interuenire conſenſus Capituli Cathedralis.*
10. *Conſenſus Capituli poteſt poſt vnionem interuenire.*
11. *Conſenſus tacitus Capituli ſufficit in vnione facienda.*
12. *Dignitates non poſſunt vniri.*
13. *Epiſcopo non licet vnire beneficia Capellanijs, quæ habent redditus tenues.*
14. *Beneficia viuentium vniri poſſunt ſine tamen præiudicio obtinentium.*
15. *Vniones de beneficiis reſeruata valida ſunt ſi modo fuerint facta ante ipſorum vacationem.*
16. *Curam animarum toti Capitulo cathedralis Eccleſiæ incumbentem poteſt Epiſcopus de conſenſu Capituli transferre, &c.*
17. *Vnio debet fieri ſingulis præbendis diſtributiuè, non autem menſæ.*
18. *Præbendis ſingulis ſingula beneficia vniri debent, non omnibus ſimul indiſtinctè vnum.*
19. *Vniones fieri poſſunt in diſtributionibus quotidianis vbi illæ tenues ſunt.*
20. *Habet locum in ſuppreſſionibus tantùm perpetuis.*
21. *Conſenſus patroni, & inferioris collatoris, & electorum regulariter neceſſarius eſt in ſuppreſſione beneficiorum facienda.*
22. *Vnio de beneficio iuriſpatronatus facta non valet.*
23. *Redditus præbendarum, ſeu beneficiorum quomodo taxandi ſint cùm earum aliquæ ſupprimendæ ſunt.*

ᵃ Suprà cap. 13.

α *IN Ecclesiis cathedralibus*,ᵃ & β *collegiatis insignibus*, vbi frequentes, γ *adeóque tenues sunt præbendæ* simul cum distributionibus quotidianis, vt sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & personarum qualitate non sufficiant, δ *liceat Episcopis* ε *cum consensu Capituli*, vel ζ *aliquot simplicia beneficia*, non tamen regularia, η *iis vnire*, vel, hac ratione prouideri non possit, θ *aliquibus ex iis suppressis*, ι *cum patronorum consensu*, si de iure patronatus laicorum sint, quarum fructus & prouentus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eos ad pauciorem numerum reducere, κ *ita tamen vt tot supersint*, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ commodè valeant respondere, non obstantibus quibuscumque constitutionibus, & priuilegiis, aut quacumque reseruatione generali vel speciali, aut affectione, neque prædictæ vniones, aut suppressiones tolli, seu impediri possint ex quibuscumq; prouisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus.

1. VIde Selu. *de benef. p.4. quæst.7. num.130. & seq.* Roch. de Curte *de iure patr. verb. pro eo quod q. 12. sub num.27.* Lambert. *eod. tract. l.3. q.6. art.7. num.10. cum seqq.* Raud. *in tract. de dispensat. per Episcopum casu* 117. Gonzal. *ad reg.8. Cancel. gloss.37. n.25.* Zerol. *in praxi Episc. p.1. verb. vnio §.7. vers. secundò* Garc. *benef. p.12. c.2.* 171. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis.* 488. *in 1. edit.* aliàs *resol.* 379. *n.4. in 2. edit.* Vgolin *de officio Episcopi c.52. §.1. n.4.* Monet. *de distribut. quotid. part.1. quæst.5. n.26. cum seqq. & de commutat. vltim. volunt. c.12. n.113. cum seqq.* Stephan. Gratian. *discept. forens. cap.278. n.34. & c.829. à princ.* Castro Pal. *in opere morali tom.2. tract.13. disp.6. puncto 9. §.9. & 10.* Vasq. *in opusc. moral. cap.2. §.4. num.205.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi p.3. alleg.67. & de Canonicis c.3. à n.18.*

2. α *In Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus.*] in aliis verò nullam dari Episcopis potestatem supprimendi præbendas vt augeantur distributiones etiam ad augmentum cultus diuini, asserit decisum Monet. *distrib. quotid. p.1. q.5. n.28.* quem refero Ego ipse *d. alleg.67. num.2. in fine.*

3. β *Collegiatis insignibus.*] Quæ tales dicantur videbis apud Ioan. Ant. Massobr. *in praxi habendi concursum pral. 2. n. 8.* secundùm Romanam impress. & de Synodo Episcopi *cap.4. dubit.14.* & apud me *d. tract. de Canonicis c.2. n.18.* & supra *in collect. ad c.12. hac eadem sess. n.64.*

4. γ *Adeóque tenues sunt præbendæ.*] Cùm beneficia de sui natura præsumantur congrua, & illorum redditus potius aucti quàm diminuti, debere probari tenuitatem, & redditus Ecclesiæ diminutos esse, notaui *d. alleg.67. n.5. cum seqq.*

5. δ *Liceat Episcopis.*] Cùm non vtatur verbo *Ordinariis*, quod latiùs patet, tenent huiusmodi facultatem iis tantùm, & non aliis conuenire, ac proinde Prælatos seculares iurisdictionem habentes quasi Episcopalem, supprimere eius beneficia non posse etiam in casibus, in quibus Episcopi possent in sua diœcesi, Garc. *d. p.11. c.2. n. 75. & seq.* Monet. *de distrib. quotid. p.1. c.5. n.30.* vbi hinc infert collegiatæ Ecclesiæ Prælatum hanc suppressionem præbendarum tenuium facere non posse, licèt esset exemptus, & Ecclesia insignis idem repetit de *commut. vlt. volunt. c.12. à n.124.* vbi *n.135.* id ipsum affirmat de Prælatis Regularibus circa beneficia Regularium suarum Ecclesiarum, refero Ego ipse *d. tract. de Canonicis cap.3. n.22.*

6. Capitulum Sede vacante non posse ex eadem ratione hanc suppressionem facere, tenent Cuch. *inst. maior. lib.2. tit.9. n.87.* Azor. *inst. moral. p.2. lib.2. cap.38. quæst.9.* Monald. *consi.41. n.5.* nouissimè Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. p.4. resolut.535.* Monet. *d. c.12. à n.117.* vbi *n.122.* idem dicit de visitatore, seu administratore loco Capituli cathedrali Ecclesiæ vacanti dato.

Capitulum Sede vacante non potest supprimere quodcunque beneficium, & sibi vnire, sicut Sede plena non potest consentire vnioni faciendæ ipsi Capit. directè, & principaliter, & iden requiritur auctoritas Papæ, *Clem. si vna §. fin. de rebus Eccles.* Garc. *p.12. c.2. n.68.*

Vicarium Episcopi, vel Capituli Sede vacante non posse hanc suppressionem facere, etiam in casibus in quibus posset Episcopus, cuius est Vicarius, resoluunt Rebuff. *in praxi benef. tit. de forma vicariatus, n.102.* Sbroz *de officio Vicarij lib. 2. q.116. n.9.* Garc. *d. part.12. c.2. num.69.* Steph. Gratian. *discept. forens. cap.278. n.35.* Monet. *d. c. 12. num.129. cum sequentibus* Ego ipse *d. cap.3. num.24.* 7.

8. ε *Cum consensu Capituli.*] Vide Garc. *d. c.2. n. 72. cum seqq.* Monet. *d. c.12. à n.245.* metipsum *d. alleg.67. n.9. & d. c.3. n.25.*

Intelligendum esse tantùm de consensu illius Capituli, cui fit vnio, refert decisum Garc. *d. c.2. num.76.*

Suppressio Canonicatuum alicuius Collegiatæ ob tenuitatem vt ritè fiat per Episc. debet vltra consensum Capituli Collegiatæ interuenire consensus Capituli Cathedralis, ita vt suppressio, & vnio facta sine huiusmodi consensibus sit ipso iure nulla, de quibus debet legitimè constare, nec sufficit vt ab Episcopo enuntietur, ita Sel. *in selectis Canon. c.34. n.8.* attestans sic fuisse decisum *in Tropien. 1. Septembris* 1618. 9.

Consensum huiusmodi posse post vnionem interuenire resoluit Steph. Grat. *d. c.278. n.302.* vbi etiam subdit nullitatem vnionis ob defectum consensus Capituli à nullo posse opponi, cùm hæc exceptio illi soli concedatur. Contrarium tamen, vt quilibet qui haberet interesse possit dare de tali defectu, cùm solemnitas hæc sit introducta fauore Ecclesiæ, & sic fauore publico, amplexa est Rot. *dec.455. n.5. p.2. recent.* cuius memini *de offic. & potest. Episc. p.3. all.66. n.25.* secundùm Lugdunen. impress. 10.

Et sufficere tacitum consensum tradit Moner. *d. c.12. n.251.* vbi *num. seq.* aduertit quòd quando agitur de supprimendis aliquibus præbendis, seu earum numero minuendo in Ecclesia aliqua Collegiata, quæ Cathedralis non sit, iuxta terminos Concilij in præsenti, omnino requiratur consensus, vel certè vacatio Capituli prædictæ inferioris Ecclesiæ ratione interesse, quod in tali suppressione, seu diminutione prætendere posset, & quòd requiratur etiam consensus Capituli Cathedralis. 11.

ζ Aliquot

12. { *Aliquot simplicia beneficia*, &c.] Non comprehendere Dignitates refert decisum Aloys. Ric. *in praxi rerum fori Eccl.* 492. *in* 1. *edit. olias resolut.* 383. *n.* 5. *limit.* 4. *in addit.*

13. Per hoc decretum non licere Episcopo vnire beneficia Capellanis etiam Cathedralis, quæ habent redditus tenues, cùm loquatur solùm de præbendis, item neque sacristiæ, neque fabricæ, refert decisum Garc. *de benef. p.* 9. *c.* 2. *n.* 190.

14. Beneficia viuentium vniri posse sine tamen præiudicio obtinentium, seruata forma huius decreti, sed si beneficium viuentis vnitum contingat resignari, & resignationem per Sedem Apostol. admittit, vnionem pro illa vice suspendi refert decisum Garc. *de benef. p.* 11. *c.* 4. *n.* 31.

15. Vniones de beneficiis reseruatas validas esse, si modò fuerint factæ ante ipsorum vacationem, quòd si post vacationem factæ reperiantur, nullos esse, & prouisos à Sede Apost. mitti debere possessionem, refert decisum Garc. *de benefic. p.* 12. *c.* 2. *n.* 102.

16. Curam animarum toti Capitulo cathedralis Ecclesiæ incumbentem posse Episcop. de consensu Capituli transferre per viam vnionis perpetuæ in certam personã, seu dignitatẽ eiusdem Ecclesiæ, refert decisum Garc. *d. p.* 9. *c.* 2. *n.* 190.

17. *n Iis vnire.*] Particulam *iis*, referri ad præbendas, ita vt vnio fiat singulis præbendis distributiuè, non autem mensæ, censuit Rot. apud Farin. *decis.* 565. *p.* 2. *recent.*

18. Et singulis præbendis singula beneficia vniri debere, non omnibus simul indistincte vnum, aut plura, resoluunt Hieronym. Gabr. *cons.* 188. *n.* 3. & 4. *lib.* 2. Stephan. Gratian. *discept. forens. c.* 174. *num.* 34. *in fine*, Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancel. gloss.* 37. *num.* 25. vbi etiam refert decisum Concil. *in præsenti* non concedere facultatem vniendi mensæ capitulari, sed tenuibus præbendis singulorum capitularium, quod etiam tenent Aloys. Ricc. *in collect. decis. p.* 4. *collect.* 1067. *in fine*, & *d. resol.* 379. *num.* 4. Garc. *d. c.* 2. *n.* 171. Ego ipse *d. alleg.* 67. *n.* 9.

19. Vniones fieri posse in distributionibus quotidianis, vbi illæ tenues sunt, & etiam præbendæ tenues, secus si non essent tenues, quia hoc casu tenuitati distributionum succurri posse remedio *c.* 3. *sess.* 21. idem licere quando nullæ sunt distributiones, & præbendæ tenues, vel è contra, refert decisum Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 171.

20. *o Aliquibus ex his suppressis*, &c.] Non habere locum in suppressionibus ad tempus, sed tantùm in perpetuis, asserit Monet. *de commutat. vlt. volunt. c.* 12. *n.* 289.

21. *p Cum patronorum consensu.*] In suppressione beneficiorum iuxta formam huius decreti facienda regulariter necessarium esse consensum patroni siue Ecclesiastici, siue laici, ac inferioris collatoris, & electorum tenent Garc. *d. cap.* 2. *n.* 202. & 205. Monet. *de commutat. vlt. volunt. c.* 12. *num.* 226.

22. Vnionem de beneficio iurispatronatus factam absque patronorum consensu non valere, resoluunt Roch. *de iurepatr. verb. honorificum q.* 3. Lambert. *eod. tract. lib.* 3. *q.* 6. *art.* 2. Aloys. Ric. *in praxi rerum fori Eccl. dec.* 486. *in* 1. *edit. olias resol.* 377. *n.* 1. *in* 2. *edit.* vbi *n.* 5. aduertit consensum patroni non præsumi, nec de eo stari assertioni Episcopi.

23. *q Ita tamen vt tot supersint*, &c.] Quomodo autem taxandi sint redditus præbendarum, seu beneficiorum, cùm eorum aliquot supprimenda sunt, quæ seu redditũum portio, & quantitas remanere debet singulis præbendis, seu beneficiis illius Ecclesiæ non supprimendis, latè per regulas ostendit Monet. *d. c.* 12. *num.* 255. *cum multis sequentibus.*

De Constitutione Vicarij, & œconomi Sede vacante ad Capitulum pertinente.

CAPVT XVI.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Vicarius à Capitulo Sede vacante vnus tantùm eligendus.*
3. *Capitulum Sede vacante duos Vicarios substituere potest, vt alternis mensibus seruiant.*
4. *Vicarij ad officium si plures ob Canonicorum discordiam assumerentur, magis idoneus remanere debet.*
5. *Capitulum cæteris paribus de gremio debet Vicarium eligere.*
6. *Vicarius Episcopi & Capituli non potest esse Parochus.*
7. *Vicarius potest esse Canonicus, qui in eadem Ecclesia curam gerit animarum.*
8. *Canonicus ex gremio Capit. in Vicarium Sede vacante electus distributiones non percipit dum tempore diuinorum suo muneri incumbit.*
9. *Capitulum totum habet administrationem iurisdictionis, dum infra octo dies electio Vicarij non fit.*
10. *Capitulum Sede vacante non arctatur infra octo dies Vicarium constituere.*
11. *Capitulo Sede vacante currit terminus octo dierum ad eligendum Vicarium a die scientia translationis Episcopi.*
12. *Capitulum in Commissione Vicarij potest præfigere tempus, & modum procedendi, sed non post.*
13. *Capitulum Sede vacante potest certum tempus in Vicarij deputatione præfigere.*
14. *Capitulum potest Vicarium eligere cum clausula quod non duret nisi per annum*
15. *Capitulum si constitueret Vicarium simpliciter absque temporis præfinitione, eius officium durat durante Sedis vacatione*
16. *Capitulum facta electione Vicarij non potest illum ad libitum reuocare.*
17. *Vicarius capitularis potest solum remoueri ex causa bene visa S. Congregationi.*
18. *Vicarius a Metropolitano deputatus in diœcesi suffraganei potest ad nutum ipsius Metropolitani amoueri.*
19. *Ætas 23. annorum permitti potest in Vicario Capitulari.*
20. *Vicarius Capituli Sede vacante non potest in locum sui quempiam substituere nisi in tribus casibus.*
21. *Vicario Capitulari propter eius absentiam spectat substitutionem facere.*
22. *Capitulum non potest eligere visitatorem absque Vicario.*

23. Vicarius

23. *Vicarius capituli Sede vacante non potest cognoscere de causis delegatis Vicario Episcopi.*
24. *Capitulum, seu Vicarius Capitularis non potest exequi commissiones Apost. directas Episcopo, seu eius Vicario.*
25. *Vicarius Capitularis potest executioni demandare litteras Episcopo per S.Congr. directas.*
26. *Vicarius Capitularis debet eligi Doctor, aut Licentiatus in iure Canonico, vel alias quantum fieri potest idoneus.*
27. *Vicarius Capitularis debet doctorari in aliqua vniuersitate.*
28. *Doctoribus in capitulo existentibus necessario vnus ex illis in vicarium est eligendus.*
29. *Non obstāte consuetudine quod singuli vel bini de ipsius gremio per sing. menses administrent.*
30. *Vicarius collegiata defuncto eius Prælato non debet eligi Doctor.*
31. *Capitulum potest vbi non esset Doctor in actu deputationis dare Vicario consultorem Doctorem sibi bene visum.*
32. *Metropolitanus potest deputare Vicarium in Ecclesia suffraganea si infra octo dies post mortem Episcopi Capitulum non prouiderit.*
33. *Metropolitana Ecclesia Capitulo Sede vacante negligente Vicarium constituere tunc antiquior ex suffraganeis illum constituet.*
34. *Capitulum Sede vacante potest facta remotione Vicarij, vel officialium illos cogere ad reddendam rationem.*
35. *Vicarius Capituli Sede vacante tenetur finito officio stare syndicatus.*
36. *Episcopus potest per se rationem administrationis officij gesti à Vicario Capitulari exigere.*
37. *Capitulum facta electione officialium non potest eos ad libitum reuocare.*

a Concil. Chalcedon. actione 16. c. 25. in fin. Concil. Vormat. cap. 76.

b Cap. non liceat in 2. 12. q. 2. & c. fin. de supp. negl. præl. in 6.

CApitulum, [a] Sede vacante, vbi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, *α OEconomum vnum, vel plures fideles*, ac diligentes decernat, qui rerum Ecclesiasticarum, & prouentuum curam gerent, quorum rationem ei, ad quem pertinebit, sint reddituri. *β Item Officialem, seu Vicarium γ infra octo dies post mortem* Episcopi *δ constituere, vel existentem confirmare omnino teneatur, ε qui saltem in iure canonico sit Doctor,* vel Licentiatus, *ζ vel aliàs, quantum fieri poterit idoneus, η si secus factum fuerit,* [b] *ad Metropolitanum* deputatio huiusmodi deuoluatur. *θ Et, si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit,* aut exempta, Capitulúmque, vt præfertur negligens fuerit, tunc antiquior Episcop. ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Episcopus, in exempta OEconomum, & Vicarium idoneos possit constituere. Episcopus verò ad eandem Ecclesiam vacantem promotus ex iis, quæ ad eum spectant, ab eisdem OEconomo, Vicario, & aliis quibuscumque officialibus, & administratoribus, qui, Sede vacante, fuerunt à Capitulo, vel ab aliis in eius locum constituti, etiamsi fuerint ex eodem Capitulo, *ι rationem exigat* officiorum iurisdictionis administrationis, aut cuiuscumque eorum muneris, possitque eos punire qui in eorum officio, seu administratione deliquerint, etiamsi prædicti officiales, redditis rationibus, à Capitulo, vel à deputatis ab eodem absolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Episcopo teneatur Capitulum de scripturis, ad Ecclesiam pertinentibus si quæ ad Capitulum peruenerint, rationem reddere.

1. VIde Gig. *de pension. quæst.* 65. *n.* 22. Pauin. *de potest. Capituli Sede vacante, p.* 2. *quæst.* 10. *num.* 1. *&* 2. Couarr. *in c. relatum il* 2. *num.* 3. *de testament.* Sbroz *de officio Vicarij lib.* 1. *quæst.* 60. Gutier. *canon. lib.* 2. *c.* 17. *n.* 22. Emm. Sà *in aphorism. verb. Vicarius* 3. Azor. *instit moral. p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 37. *quæs.* 18. *&* 19. Quarant. *in summa Bullarij verb. Capitulum Sede vacante, in princ.* Galet. *in margarita casuum consc. verb. Vicarius Sede vacante, n.* 5. Cardos. *in prax. iudicum, & Aduoc. verb. capitulum* 3. Molin. *de iust. tom.* 6. *tract.* 5. *disp.* 11. *sub n.* 1. Garc. *in addit. ad* [suum] *tract. de benefic. p.* 5. *cap.* 7. *n.* 22. Narbon. *de appellat à Vicario ad Episcopum, p.* 1. *n.* 102. Franc. Leon. *in thesauro fori Eccles. part.* 1. *c.* 10. *n.* 7. Aloys. Ric. *in praxi rerum fori Eccl. decis.* 473. *in* 1. *edit.* aliàs *res.* 497. *cum tribus seqq. in* 2. *edit.* Ragnc. *de voce can. q.* 37. metipsum *de officio, & potest. Episcopi. p.* 3. *alleg.* 54. *n.* 165. 166. 172. *cum tribus seqq. &* 178. *cum seqq. & de Canonicis c.* 42. *num.* 28. *cum multis sequentibus.* Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori Eccles. cap.* 44. *n.* 1.

α OEconomum vnum, vel plures fideles &c.] Vide D. Felic. de Vega, Arch. Mexican. in *relect. c. rerum* 7. *de foro compet. n.* [1]0. vbi hanc dispositionem ita accipiendam esse asserit, vt res ipsæ siue iura Eccl pro eo tempore conseruentur in eo statu, quo fuerint, & non vt lites de nouo suscitentur, vel iam cœptæ continuentur, dum Sedes ipsæ non habuerint Prælatum, & Pastorem.

β Item Officialem seu Vicarium, &c.] A Capitulo Sede vacante vnum tantum Vicarium eligendum, nisi legitimè adesset immemorialis consuetudo duos, aut plures eligendi, tenet Quarant. *d. verb. Capitulum Sede vacante, vers. nonò dubitatur,* quem refero *d. all.* 54. *n.* 165. *in princ. & d. c.* 42. *n.* 33. Posse etiam Capitulum Sede vacante Vicarios pedaneos constituere sicut Episcopus posset illos constituere, resoluunt Pauin. *de officio & potest. Capituli Sede vacante part.* 2. *quæst.* 10. Molin. *de Iustit. tract.* 5. *disp.* 11. *vers. Pauinus.* 2.

Capitulum Sede vacante duos Vicar. substituere posse, vt alternis mensibus vicariatus munere fungantur si legitima probetur immemorialis consuetodo, & illis qualitatibus sint prædicti, quas requirit Conc. *in præsenti,* asserit resolutum Garc. *in addit. ad suum tr. de benef. p.* 5. *c.* 7. *n.* 37. 3.

Si inter Canonic. discordia fuisset in electione Vicarij, & plures ad hoc officium assumerentur, magis idoneum, & habentem qualitates Conc. remanere debere, cæteris remotis, tenent Quarant. *d. loco vers. secundò, dubitatur,* Aloys. Ricc. *post res.* 505. *vers. secundò,* Garc. *de benef. p.* 5. *c.* 7. *n.* 23. vbi refert sic fuisse decisum. 4.

Quamuis Capitulum non teneantur eligere personam in Vicar. de gremio ipsius Capituli, si tamen adesset idoneus, cæteris paribus illum esse præferendum referunt decisum Quarant. *d. loco vers. sextò dubitatur,* Aloys. Ric. *in dec. curiæ Archiepisc.* 5.

chiepisc. Neapol. p. 4. decis. 180 Marcel Vulpe *d. c.* 44. *n.* 25 Ego ipse *d tract. Canonicus cap.* 41. *num.* 37.

6. Vicarium Capituli Sede vacante, & etiam Episcopi, non posse esse Parochum habentem curam animarum, tenent Sel. *in selectis c.* 19. *n.* 48. vbi refert decisum *sub die* 12. *Maij* 1619.

Creari tamen posse Canon. eiusdem Ecclesiæ,
7. qui in eadem ciuitate & Eccles. curam gerit animarum, dixi *d. tr. de Canon. c.* 41. *n.* 38. attestans sic fuisse decisum *in Orien.* 19. *Martij*, & 19. *Iunij* 1619. vbi fuit dictum quòd contrariæ decisiones intelliguntur de Parocho ciutali.

8. Canonicum ex gremio Capituli in Vicarium Sede vacante electum dum tempore diuinorum officiorum suo munere, & officio incumbit, distributiones quotidianas non percipere, resoluit Monet. *de distribut. quotid. p.* 2. *q.* 11. *n.* 83. & stante consuetudine illum absentem non excusante admittunt Rot. *decis.* 222. *n.* 6 *p.* 1. *diuers.* Quarant. *d. loco, vers. olianè dubitatur, in fine*, quem quidem, si in choro interueniat cum Canonicali apparatu, vt distributiones quotidianas lucretur, debere sedere in loco proprio sui Canonicatus antiquioribus non præcedendo, tradunt Sayr. *in floribus decis. sub tit. de offic. Vicarij. dec.* 3. Quarant. *d. loco. ver. ol. auo dubitatur, in princ.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis.* 475. *in* 1. *edit.* aliàs *resol.* 499. *in* 2. *edit.* Sbroz *lib.* 2. *q.* 25. *n.* 17. vbi *n.* 20. aduertit quòd etiam quando non eligitur Vicarius ex Canonicis, illi in processionibus præferendus est Archidiaconus, seu alia dignitas maior, & prima post Pontificalem, refero Ego ipse *d. alleg.* 54. *n.* 167.

9. *y Infra octo dies post mortem*, &c.] Ante electionem Vicarij infra octo dies faciendam, eo tempore administrationem iurisdictionis residere penes totum Capitulum, resoluunt Quarant. *d. loco, §. duodecimo quaero, vers. primo*, Aloys. Ric. *in praxi rerum fori Eccles. post resolut.* 505. *in notab. de materia Vicarij à Capitulo Sede vacante, vers. primo*, & *in decis. curia Archiep. Neap. decis.* 305. *n.* 3. *p.* 4. Raguc. *de voce canon. in Capitulo q.* 37. *n.* 2. Ego ipse *d. part.* 3. *allegat* 54. *n.* 163. Sel. *d. cap.* 19. *n.* 41. attestans decisum *sub die* 19. *Septembris* 1610.

Contra Sbroz *de offic. Vicarij lib.* 1. *q.* 61. Marcel. Vulpe *d. c.* 34. *n.* 19. existimantes infra illos octo dies Archidiaconum substinere Vic. vices.

10. Infra illos octo dies non arctari Capitulum ad constituendum Vicarium, & successiuè posse de per se administrare tenet Quarant. *ibi proximè, vers. terminum*, quem refero *d alleg.* 54. *n.* 163. & *d. c.* 41. *n.* 31.

11. Terminum præfatum octo dierum currere Capit. etiam à die scientiæ translationis Episcopi, ad aliam Ecclesiam, quando tamen à Summo Pont. fuerit Episcopus absolutus à vinculo prioris Ecclesiæ, refert decisum Quarant. *d. vers. terminum*, & statim post translationem absque alio consensu Episc. translatum perdere iura primæ Eccles. censuit Rot. *decis.* 475. *p.* 1. *recent.* & me citato *in coll. ad c.* 1. *n.* 5. *de translat. Episcopi*, Massobr. *in sua praxi habendi concursum requis.* 1. *dub.* 9. secundùm Rom. impress. attestatur resolutum Eccles. à qua volens transfertur, seu quam dimittit Episcopus, vacare ab eo tempore, quo idem Episcop. ab illius vinculo absoluitur in Consistorio Sanctitatis suæ etiam ante expeditionem litt. Apost. vel adeptam possessionem secundæ Ecclesiæ, & postquam huiusmodi absolutionis notitiam habuerit etiam ex testimonio, seu documento Secretarij S. Colleg. illico teneri eum abstinere ab exercitio ord. iurisdictionis, eamque transire in Capitulum tanquam Sede vacante, & ita posse, & debere Capitul. statim ea iurisdictione vti, ac Vicarium iuxta hoc decretum præscriptum eligere, Sedémque vacantem publicare.

d Constituere, vel existentem confirmare omnino teneatur.] Capitulum in commissione Vicarij posse præfigere tempus, & modum procedendi, sed non postea, resoluit Raguc. *de voce Canonicorum in Capit. q.* 40. *n.* 14. quem refero Ego ipse *d. c.* 42. *n.* 43. Cùm enim iurisdictio Vicarij Capitularis dependeat ab ipso Capitulo, potest Capitulum illam ampliare, & limitare, ex quo ipsa iurisdictio residet principaliter penes Capitulum, Pauin. *d. p.* 2. *q.* 10. *n.* 6. Marcel. Vulpe *d. c.* 44. *n.* 28. Ego ipse *d. c.* 42. *n.* 43. 12.

Capitulum Sede vacante posse certum tempus in Vicarij deputatione præfinire, quo elapso eius iurisdictio expirare, refert decisum Garc. *ad suum tr. de benef. f.* 5 *c.* 1 *n.* 37. 13.

Capitulum posse vicarium eligere cum clausula quòd non duret nisi per annum, dixi Ego ipse *d. c.* 41. *n.* 44. asserēs ita fuisse decisum *sub die* 17. *Iunij* 1617. credo tamen meliùs fieri si Vicarius Capitularis Sede vacante eligatur liberè absque vlla conditione mutationis, & assignatione assessoris, & attestor ita rescripsisse S. Congreg. Episcop & Regular. *Episcopo Caietano sub die* 28. *Octobris* 1587. 14.

Si verò Capitulum constitueret Vicarium simpliciter absque temporis præfinitione, eius officium durante Sedis vacatione resoluit Quarant. *d. verb. Capitulum Sede vacante, prope fin. vers. circa quam commissionem*, quem refero *dicto alleg.* 54. *n.* 173. 15.

Capitulum facta electione vicarij non posse illum ad libitum reuocare, & nouum constituere, tenent Aloys. Ricc. *in coll. decis. p.* 5 *coll.* 1602. *in fine* & *in decis. curia Archiepisc. Neap. decis.* 187 *p.* 4. Raguc. *de voce canon. in Capitulo quaes.* 37. *n.* 4. Ego ipse *d. alleg.* 54. *n.* 171. Etiamsi in deputatione adesset clausula, *ex causis sibi bene visis*, ex Sel. *d. c.* 19. *n.* 45. vbi refert hoc non fuisse decisum, sed remissum ad S. Congr. Episcop. & Regul. *in Ecclesien.* 1. *Aprilis* 1628. 16.

Ex causa tamen bene visa S. Congr. negotijs Episcoporum, & Regul. præpositæ posse solummodo Vicarium Capitularem ab exercitio vicariatus remoueri, declarauit ipsamet *de anno* 1631. prout iam antea sæpe sæpiùs censuisse refero Ego ipse *d. c.* 42. *n.* 47. 17.

Contra Quarant. *d. verb. Capitulum Sede vacante n.* 3. *vers. tertio dubitatur*, & Zerol. *in praxi Episc. f.* 1. *verb. Vicarius §.* 21. *vers.* 3. Marc. Vulpe *d. c.* 44. *n.* 24. & citati à D. Lattea Granaten. *decis.* 2. *n.* 4. existimantes ex iusta & rationabili causa posse Capitulum Vicarium à se electum, vel confirmatum reuocare.

Vicarium verò à Metropolitano deputatum in vim huius decreti, quando in Sede vacante Capitulum, ad quod spectabat, intra tempus à Concilio præscriptum illum non deputauit, amoueri posse ad nutum ipsius Metropolitani, dixi Ego ipse *d. c.* 42. *n.* 48. attestans sic fuisse decisum *in Lunan.* 29. *Septembris* 1625. 18.

Ætatem vigenti trium annorum permitti posse in Vicario Capitulari si aliàs est idoneus, non tamen expedire asserit Sel. *d. c.* 19. *n.* 44. vbi refert decisum *sub die* 11. *Augusti* 1618. 19.

Vicarium

20. Vicarium Capituli Sede vacante non posse in locum sui quempiam substituere nisi in tribus casibus, videlicet infirmitatis, ad modicum tempus, & in delegatis, & tunc multò magis teneri substituere præditum qualitatibus, quas hoc decretum in ipso Vicario Capituli requirit, quam ipsum Capitulum, asserit Sel. *d. cap. 19. num. 45.* vbi refert decisum *die 17. May* 1600.

21. Vicario Capitulari propter eius absentiam spectare substitutionem facere, refert decisum Gar. *de benefic. p. 5. c. 7. n. 23. declar. 6.*

22. Absque Vicario non posse Capitulum eligere visitatorem ad visitandam diœcesim, refert decisum Garc. *d. c. 7. n. 23. declar. 7.*

23. Vicarium Capituli Sede vacante non posse cognoscere de causis delegatis Vicario generali Episcopi, & sic nec exequi dispensationes in matrimonij impedimentis, & litteras in forma *Dignum* quæ huiusmodi generali Episcopi Vicario solent committi, resoluunt Garc. *de benef. p. 6. c. 2. à n. 44.* Bonac. *de legibus disp. 1. q. 3. punct. 8. §. 1. n. 7.* Aloys. Ricc. *in decis. Curiæ Archiep. Neapol. p. 1. decis. 44.* Ego ipse *d. c. 42. n. 57.* vbi refero sic fuisse decisum *sub die 24. May* 1621.

Contra Salas *de legibus disp. 20. sect. 17. n. 124.* Sanch. *de matrim. lib. 8. disp. 26. n. 32. cum seq.* existimantes Vicarium Capituli posse de prædictis cognoscere, quamuis commissio sit directa Vicario generali Episcopi.

24. Vnde commissiones Apost. in forma *Dignum*, & alias directas Episcopo, vel eius Vicario generali intuitu officij, vel sub nomine Dignitatis nō posse exequi Capitulum, seu Vicarium Capitularem Sede vacante, dixi *d. c. 42. n. 59.* Attestans sic fuisse decisum *in Camerat. 2. Augusti* 1631.

25. Posse tamen Vicarium Capitularem Sede vacante executionem demandare litteras Episcopo per Sacramenta Congreg. directas, & ab illo non exequutas, dixi *eod. c. 42. n. 60.* affirmans sic decidisse S. Congr. Episc. & Regul. *sub die 10. Aprilis* 1615. necnon omne illud quod Episcopo mortuo per Bullam, seu Breue in causis iurisdictionem importantibus concessum, ead. S. Congreg. *in Tianen. 26. Ianuarij* 1604. & in Neapolitana 10. *Februarij eiusdem anni.*

26. *Qui saltem in iure Canonico sit Doctor*, &c.] Vicarius Capituli Sede vacante debet eligi Doctor, aut Licentiatus in iure Canonico, vel aliàs quantum fieri potest idoneus, ita Nauar. *consil. 2. aliàs vnic. de offic. Vicar. in nouis*, Sayr. *in floribus dec. sub illo tit. decis. 2.* Petr. Hen. *consil. 90.* Sbroz *de offic. vicar. lib. 1. q. 56. n. 12.* Galer. *in margar. casum conscientiæ, verb. Vicarius 4.* Molin. *de Iust. tract. 5. disp. 11.* Aloys. Ricc. *in d. praxi rerum fori Eccles. resol. 497. n. 2.* Garc. *de benef. p. 5. c. 7. n. 12.* Marcel. Vulpe *d. c. 44. n. 15.* Aliàs electionem esse irritam & nullam refert decisum Garc. *d. c. 7. n. 10.* Nec debere confirmari Vicarium Episcopi demortui, nisi esset Doctor, dicit resolutum Sbroz *in addit. ad d. lib. 1. quæst. 36. num. 12. & quæst. 55. sub num. 2.*

27. Debere doctorari in aliqua Vniuersitate, non verò à persona priuata, dixi *d. cap. 42. num. 51.* attestans sic fuisse decisum *sub die 19. Septembris* 1620.

28. Existentibus Doctoribus in Capitulo necessariò vnum ex illis in Vicarium esse eligendum, alioquin deputationem ad Metropolitanum deuolui refert decisum Garc. *in addit. ad tract. de benefic. p. 5. cap. 7. num. 12.*

29. Vicarij electio, seu deputatio si ex consuetudine Capituli fieret de ipsius gremio, & bini, vel singuli, per singulos menses administrent, obseruando ordinem, sed non essent omnes Doctores, vel Licentiati, dicta deputatio non valet, vbi alij Doctores possint constitui, nec inspicitur ordo, vel consuetudo, aut lex noua certam formam præscribens, argument. text. *in l. sciendum, §. ordine, ff. de legat. 1.* ita refert decisum Garc. *d. p. 5. c. 7. n. 10. & 11. in 1. dub.*

30. Non extendi ad Ecclesiam Collegiatam defuncto eius Prælato, qui ordinariam iurisdictionem, & omnia alia iura Episcopalia habebat, quia si non est necesse vt Prælatus mortuus sit Doctor, ergo neque Vicarius, refert decisum Garc. *d. p. 5. cap. 7. num. 20.*

31. *{Vel alias quantum fieri poterit idoneus.}* Posse Capitulum vbi non esset Doctor, in actu deputationis dare ei consultorem Doctorem sibi bene visum partibus non suspectum in casibus in quibus eo opus erit, tenent Sbroz. *d. li. 1. q. 36. n. 13.* Quarant. *d. verb. Capitulum Sede vacante n. 3. in fine.* Aloys. Ricc. *post resol. 305. in notabil. de materia Vicarij n. 4. vers. Capitulum*, & ipsemet addit *in decis. Curiæ Archiepisc. Neapolit. p. 4. decis. 305. num. 15.* quod Doctor sacrorum Canonum præfertur Magistro S. Theologiæ quoad hoc officium assequendum, & *n. 12.* subdit electionem in Vicarium factam de Theologo omisso Canonista valere? sed contrarium tenui *dicto c. 42. n. 53.* asserens *sub die 28. Augusti* 1621. decisum fuisse Doctorem Theologum non posse esse Vicarium Capitularem Sede vacante.

32. *Si secus factum fuerit ad Metropolitanum*, &c.] Posse Metropolitanum deputare Vicarium, seu officialem in Ecclesia suffraganea, si infra octo dies post mortem Episcopi Capitulum non prouiderit, de vicario, vel non idoneum elegerit, ex hoc decreto colligunt Quarant. *in sum. Bullarij verb. Archiepisc. auctoritas n. 36.* Marc. Ant. Gen. *in pract. Archiepisc. Neapolit. c. 70. n. 6.* Ego ipse *in tract. de Canon. c. 42. n. 55. & de officio, & potest. Episcopi part. 1. titul. 4. de Archiepisc. præstantia, num. 60.* vbi ex Genuo. & Raguc. obseruo quòd si moreretur Vicarius creatus à Metropolitano, vel alio superiore ob negligentiam Capituli, Capitulum potest infra octo dies creare vt prius, quia pro prima vice tantùm admisit ius.

33. *Et si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit*, &c.] Metropolitanæ Ecclesiæ Capitulo Sede vacante negligente Vicarium constituere, tunc antiquiorem ex suffraganeis illum, constituere, vel Ecclesiæ exemptæ Capitulo negligente Episcopum propinquiorem eum deputare posse, ex hoc cap. colligunt Cuch. *in inst. maior. lib. 2. tit. 8. de offic. Vicar. n. 39.* Sbroz *d. lib. 1. q. 58.*

34. *Rationem exigat*, &c.] Capitulum Sede vacante potest facta remotione Vicarij, vel aliorum officialium illos cogere ad reddendam rationem administrationis, eosque pro culpa punire; non tamen impedire futurum Episcopum quando ex hoc decreto ab iisdem exigat rationem actionum, quas Sede vacante fecerint, & eos punire, etiam si à Capitulo fuerint absoluti, ita refert decisum Garc. *p. 5. c. 7. n. 23.*

35. Vicarium Capituli Sede Vacante teneri finito officio stare syndicatui asserunt Marc. Ant. Genuens. *in pract. Arch. Neap. 58. in fine.* Prosper de Augustino *in addit. Ad Quarant. d. verb. Capitulum Sede vacante n. 14.* Aloys. Ricc. *in d. praxi rerum fori Eccles. dec. 481. in 1. edit. alias resol. 5[illegible]4. in 2. edit.* Raguc. *de voce Canonicor. in Capitulo quæst. 40.*

q. 40. *num.* 13. Ego ipse *d. alleg.* 54. *n.* 181. Marcel. Volpe *d. c.* 44. *n.* 19. *in princ.*

36. Episcopum per se rationem administrationis officij gesti à Vicario Capituli Sede vacante constituto exigere, atque in aliquo delicto compertum punire posse, resoluunt Vgol. *de officio Episcopi c.* 2. §. 2. *n.* 2. Aloys. Ricc. *in dec. Curia Arch. Neapol. p.* 4. *dec.* 291. refert decisum Arm. *in addit. ad recopil. legum Nauarra lib.* 1. *tit.* 18. *l.* 7. *de Episcopis, num.* 99. citatus per me *d. allegat.* 54. *num.* 183.

Capitulum facta electione officialium non posse eos ad libitum reuocare, & nouos constituere, nisi vel œconomos, vel illos officiales, quos etiam viuente Episcopo posset ipsum deputare, refert decisum Garc. *d. p.* 4. *cap.* 7. *n.* 23. 37.

Singula singulis personis conferantur beneficia ecclesiastica, obtinenti tamen insufficiens conferri potest aliud simplex, dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat. Obtinentes plures parochias dimittant vtram voluerint, & alteram teneant.

Caput XVII.

1. *Doctores de beneficiorum incompatibilitate, & pluralitate agentes.*
2. *Cardinales comprehenduntur hoc decreto.*
3. *Beneficia plura simul obtineri non posse, sine dispensatione Episcopi.*
4. *Episcopus habenti vnum beneficium simplex quod non sufficiat ad eius sustentationem, potest aliud simile cõferre absque Apost. dispensatione.*
5. *Ordinarius potest conferre secundum beneficium obtinenti primum sufficiens iuxta suum verum valorem, sed insufficiens ob id quod pensione est grauatum.*
6. *Beneficium vnum sufficiens habens non potest retinere duo.*
7. *Consuetudo, non excusat à peccato mort. retinentem plura simplicia beneficia quorum vnum est sufficiens.*
8. *Habet locum hoc decretum in beneficijs iurispatronatus, nisi caueatur in fundatione, vt simul cum aliis retineri possint.*
9. *Beneficium vnum sufficiens habenti si aliud sufficiens ab Episcopo fuerit collatum, habita pacifica possessione secundi vacat primum.*
10. *Ordinarius si conferat tertium beneficium habenti duo simplicia insufficientia, collatio tertij est nulla.*
11. *Episcopus habenti congruam non potest aliud beneficium dare.*
12. *Beneficia duo simplicia retinens, & fructus amborum percipiens quorum quodlibet de per se erat sufficiens, ambo ipso iure vacant.*
13. *Beneficia duo vniformia sub eodem tecto absque prouisione Sedis Apost. obtineri non possunt.*
14. *Episcopus ex causa potest dispensare, vt quis obtinere valeat duo beneficia difformia sub eodem tecto.*
15. *Capella plures in eodem Altari quando possint possideri ab vno.*
16. *Capellanias tres sub eodem tecto vniformes si quis per annum ex collatione Episcopi retinuerit incidit in priuationem omnium ipso iure.*
17. *Beneficium ecclesiasticũ sufficiẽs quod dicatur.*
18. *Beneficia duo retineri possunt dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat.*
19. *Canonicatus duo in vim decretum Conc. Trid. sunt incompatibiles.*
20. *Canonicatus primus ipso iure vacat per adeptam pacificam possessionem secundi.*
21. *Canonicatus duos retinere pergens vtroque est ipso iure priuatus.*
22. *Consuetudini permittenti quòd in eadem Ecclesia dignitates cum prabendis canonicalibus teneantur, non est derogatum per Concilium.*
23. *Canonicatum pœnitentialem obtinens non potest in vim consuetudinis dignitatem habere.*
24. *Consuetudo tenendi beneficium curatum, vel simplex simul cum Capellania in eadem Ecclesia, non est sublata per hoc decretum.*
25. *Capellania, & Mansionaria, quorum fructus sunt tenues, sunt incompatibilia beneficia.*
26. *Capellania, cui adiunctum est onus deseruiendi in choro, obtineri non potest cum Canonicatu.*
27. *Statutum Ecclesia Casalen.*
28. *Dignitates, qua nullos, vel tenues habent fructus, possunt cum Canonicatu retineri.*
29. *Prouisus de Canonicatu in vna Ecclesia & de Decanatu in alia cum dispensatione, &c. sufficit vt in digniore resideat.*
30. *Dispensatus ad benefic. dummodo plura simul non sint, non potest obtinere plura, quàm vnum.*
31. *Parochialem Eccl. habenti potest Ordinarius alteram Parochialem conferre, sed post adeptam possessionem pacificam secunda vacat prima.*
32. *Parochiales duas habens, quarum altera est beneficio simplici in perpetuum vnita, alteram dimittere non tenetur.*
33. *Parochiales dua vel plures inuicem vnita possunt legitimè retineri.*
34. *Parochialem vnam habens cum fructibus, & alteram cum nudo titulo vnum ex iis, quàm velit, tenetur resignare.*
35. *Monasterium commendatum cum cura non est incompatibile cum Parochiali.*
36. *Parochialem habens vnà cum monasterio in commendam ad vitam, cui cura imminet animarum, alteram dimittere non tenetur.*
37. *Parochialem habens ob incompatitibilitatem dimittendam quomodo prouidendum habenti ad eam regressum.*
38. *Pœnas condignas subire debet non dimittens vnam ex duabus Ecclesiis Curatis intra tempus à Concil. assignatum.*
39. *Parochialis & Canonicatus endunt sua incompatibilitate etiam stante parua distantia, & tenuitate fructuum.*
40. *Prabendam & Parochialem ante Conc. legitimè obtinens, potest post Conc. vtrumque legitimè obtinere.*
41. *Papa attenta personarum & locorum qualitate dispensat vt vni Parochialis & Canonicatus conferatur.*
42. *Parochialem in ciuitate, & Canicatum in Cathedrali obtinens, si potest vtrique inseruire, non est molestandus.*
43. *Parochialem vacantem non debet Episcopus Canonicatum habenti conferre, etiam si tenues admodum prebenda essent.*
44. *Parochiales Eccl. sunt incompatibiles cum beneficiis*

ficijs, in quibus assignata sunt distributiones.

45. *Capellana, quæ habet onus celebrandi certas Missas, & coadiuuãdi in cura animarũ, est benefic. incompatibile cum alio beneficio Curato.*

46. *Parochialem obtinens vnà cum Canonicatu ex dispensatione Apost. ante Conc. obtenta, potuit post Concil. absque alia dispensatione optare aliam præbendam pinguiorem.*

47. *Terrulæ beneficiales non sunt incompatibiles.*

48. *Beneficia duo incompatibilia à Papa obtinens, illaque in litteris exprimens, cum quo non fuit dispensatum, obtineri possunt.*

49. *Beneficia, seu legata pia, quæ nõ habẽt Altare, seu Capellam, non inducunt incompatibilitatem.*

50. *Ecclesia Baptismalis, licèt non sit in reliquis Curata, est incompatibilis.*

51. *Dispensatio præsumpta, in qua fundatur reg. de triennali, non habet locum contra decreta Conc.*

52. *Concordat decretum in præsenti cum alio c. 4. sess. 7. de reform.*

53. *Beneficium incompatibile obtinens, & recipiens secundum simile, ipso iure vacat primum.*

54. *Beneficia plura obtinẽs ex dispẽsatione Papæ sine causa rationabili, an sit tutus in foro cõsciẽtia.*

a Sess. 1. Nic. c. 15. & 16. Antioch c. 3. & Arelat. 1. c. 2. & 22. & Mileui. c. 15. cap. quia in tantum ad hæc & c. cũ non ignotes de præb. cum alleg. supra sess. 7. de reform. cap 1. c. referente, & cap. multa de præb. 21. c. per totam. c. quia nonnulli, de cler. non resid.
b Supr. sess. 7. de reformat. cap. 4.
c Cap execrabilis. §. qui verò in extrauagãt. com. tit. de præbend.

CVm Ecclesiasticus [a] ordo peruertatur, quando vnus plurium officia occupat Clericorum, sanctè sacris Canonibus cautũ fuit, neminẽ oportere in duabus Ecclesiis conscribi. Verùm quoniam multi improbæ cupiditatis affectu se ipsos, non Deum, decipientes, ea, quæ bene constituta sunt, variis artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescunt: sancta Synodus debitam regendis Ecclesiis disciplinam restituere cupiens, præsenti decreto, quod in quibuscumque personis quocũque titulo, *α etiamsi Cardinalatus honore fulgeant*, mandat obseruari, statuit vt in posterũ *β vnũ tantùm beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur*, quod quidẽ si ad vitã eius, cui confertur honestè sustentandam non sufficiat, *γ liceat nihilominus aliud simplex δ sufficiens, ε dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat*, eidem cõferri. Hæcque *ζ non modò ad Cathedrales Ecclesias*, sed etiam ad alia omnia beneficia, tã sæcularia, quàm regularia quæcumque, etiam commodata, pertineant, cuiuscumque tituli, ac qualitatis existant *η Illi verò, qui in præsenti plures parochiales* Ecclesias, aut vnã cathedralem, & aliã parochialem obtinent [b] *θ cogantur omnino*, quibuscumque dispensationibus, ac vnionibus ad vitam non obstantibus, vna tantum parochiali, *ι vel sola cathedrali retenta*, alias parochiales *κ infra spatium sex mensium* dimittere: alioquin, tam parochiales quam beneficia omnia, quæ obtinent [c] *λ ipso iure vacare censeantur*: ac tanquam vacantia liberè aliis idoneis conferantur: *μ nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia fructus* post dictum tempus retineant. Optat autem sancta Synodus, vt resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout summo Pontifici videbitur, prouideatur.

1. DE beneficiorum incompatibilitate & pluralitate agunt ex professo Dionys. Carthus. & Hieron. Curiel. *in suis tract. de pluralit. benefic.* Hoied. *de incompat. benef.* Rebuff. *in praxi benef. p. 1. tit. de dispens. ad plura beneficia*, Paul. Fusc. *de visit. l. 2. c. 7. n.* 8. Bernard. & Salzed. *in pract. c. 49. in nouiss. impress.* Sbroz *de offic. vicarij l. 1. quæst.* 45. Cened. *ad Decretal. collect.* 150. Duen. *reg.* 171. Sclu. *de benefic. p. 3. q. 39. à princ.* Menoch. *de arbitr. casu* 259. Lud. Beia *respons. casuum conscient. p. 1. casu* 159. Spin. *in speculo testam. gloss. 3. princ. ex n.* 71. Aluar. Pelag. *de planctu Eccl. l. 2. c.* 27. Albert. Troc. *de vero, & perfecto clerico leg. 2. c.* 45. Cosm. *in pragm. sanct. tit. de coll. §. cui vei, in glos. pluralitatis.* Paul. Comitol. *respons. mor. l. 1. q.* 73. Franc. Leon. *in thesauro fori eccles. p. 2. c. 3. à n.* 10. Sot. *de iust. lib. 3. q. 6. art.* 5. Mich. Salon. 2. 2. *q.* 63. *art. 2. controu.* 5. Vas. *in opusc. de benef. c. 4. §. 2. dub. 5. n.* 159. *cum seqq.* Molfes. *in summ. Theolog. mor. tract.* 6 [illegible] 9. Monet. *de opt. canon. c. 6. q. 6 à n.* 67. Valer. Reginal. *in praxi fori pœnit. l. 30. tract. 3. c.* 19. [illegible] 260. *cum. seq.* Garc. *de benef. p.* 11. *cap. 5. n.* 260. *cum seq.* Arm. *in addit. ad recop. legum Nauarra l. 4. tit. 7. de benef. incomp.* Vgol. *de officio Episc. c. 14. §.* 2. Massobr. *in sua praxi habendi concursum requis. 7. dub. 16. cum duobus seq.* Aloys. Ric. *in dec. Curiæ Archiep. Neap. p. 4. dec. 226. n. 16. & dec.* 236. nouissimè Steph. VVeyms *ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Conc. Tri. innouatas, const. 12. p. 109. cum seqq.* & præcipuè *à n.* 7. Marcel. Vul. *in praxi iudic. fori Eccl. c. 48. n.* [illegible] 7. *cum seq.* Sanch. *in cons. mor. tom. 1. lib. 2. c. 2. dub. 5.* [illegible] *um seq.* metipsum *de officio, & potest. Epi*[illegible] *p. 3. all* [illegible] 62. Multa exempla aliquorum qui fuerunt æternaliter condemnati propter beneficiorum pluralitatẽ, referuntur *in prato spirituali, lib. 5. insferibus de apibus c. 6. 7. &* 8. & apud Villadieg. *p.* 5. vbi de fructibus Sanctorum, *tit. d. auaritia dise. 6. §. el autor del libre de opibus.*

α Etiam si Cardinalatus honore fulgeant.] Vide Flam. Paris. *de resignat. benefic. lib. 5. q. 6. n.* 116. Vgolin. *de officio Episc. c. 14. §. 2. n. 1. in fine*, Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 4. c. 3. q. 14. & lib. 6. c. 2. q.* 5. Aloys. Ricc. *in decis. Curia Archiep. Neapel. dec. 236. num. 2. p. 4.* 2.

β Vnum tantùm beneficium Ecclesiasticum singulis confertur.] Plura beneficia simul obtineri non possunt, licèt sint simplicia sine dispensatione Papæ, quod ex verbis Concilij sic moderandum, si vel personalem requirant residentiam, vel sint sufficientia. Ita decisum refert Stephan. VVeyms *d. const. 12. n. 9. pag. 110. in fine.* 3.

γ Liceat nihilominus aliud simplex, &c.] Episcopum habenti vnum simplex beneficium quod nõ sufficiat ad eius sustentationem, posse aliud simile conferre absque dispensatione Apost. sed non posse plura simplicia vltra duo vsque ad sufficientem eius sustentationem conferre citra dispensationem Apost. referunt decisum, Garc. *p. 11. c. 5. n. 310. in 1. & 2. declar.* Arm. *in addit. ad recop. legum Nauarra l. 4. tit. 7. de benef. incomp. n. 32. cum duobus seqq.* Massobr. *in praxi habendi concursum requis. 7. dub.* 16. secundùm Rom. impress. Marcel. Vulpe *d. c. 48. n. 58. prope fin.* 4.

Ordinarium posse conferre secundũ beneficiũ obtinenti primum sufficiens iuxta suum verũ valorẽ, & honestã ipsius possidentis sustentationẽ, si tempore, quo secundũ confertur, non sufficiat 5.

propter

propter onus pensionis super tali beneficio impositum dummodo prouisus post collationem sibi factam non consenserit pensioni, referunt decisum Garc. *d.c.5.n.*310. *dub.*4. Arm. *d.tit.*7. *de benef.incomp. n.*37.*in* 4. *resp.* Ego ipse *d.alleg.* 62.*n.*7.resoluunt Azor. *inst.mor. p.*2.*lib.*8.*c.*10. *q.*8.*& cap.*12.*q.*6.Gonz.*ad reg.*8. *Cancel.gloss.*5. §.5.*à n.*14.Massobr.*in sua praxi habendi concursum requis.*7.*dub.*17.

6. Habens vnum beneficium sufficiens non potest retinere duo, & habens duo per se separatim insufficientia, sed simul iuncta sufficientia, non potest retinere tertium, vt resoluunt Hoied. *de incomp.benef. p.*1.*c.*19.*n.*1. *cum seq.* Flam.Paris. *de resign.benef.lib.*3.*q.*1.*n.*138.Garc.*d.c.*5.*n.*268.

7. Consuetudo non excusat à peccato mort. retinentem plura simplicia beneficia, quorum vnum est sufficiens, ita Flamin.Paris. *d. tract.de resign. benef.lib.*5.*q.*6.*n.*119. & alij citati per me *d. all.* 62.*n.*8. vbi *n.*10.*in fine*, aduerto quòd hodie de consuetudine non datur dispensatio ad plura beneficia simplicia, sed Prælati inferiores summo Pont.videntur quòd conferre possint, & de facto conferunt, nulla habita ratione an sint pinguia, vel tenuia, quæ secundùm ea quæ habentur in hoc decreto, non sunt laudabilia, refert me non citato Aloys.Ricc.*d.decis.*236.*n.*5.*p.*4.

8. Dispositionem Concil.in præsenti prohibentis Episcopo conferre vni vltra duo beneficia, locum habere in beneficiis iurispatronatus, nisi caueatur in fundatione, vt simul cum aliis retinere possint, resoluit Garc. *d.p.*11.*cap.*5.*n.*286. Aldan.*in compendio canon.resol.lib.*3. *tit.*10.*n.*8. attestans *in Bononen.*13.*Nouembris* 1607. fuisse decisum beneficium tertium simplex etiam de iurepatronatu non posse retineri cum duobus aliis priùs obtentis absque Sedis Apost. dispensatione, huiusmodique priora beneficia post pacificã possessionem tertij vacare eidẽ Sedi Apost.

Contra Lambert.*de iurepatr.p.*1.*lib.*2.*q.*7.*art.*15.*n.*15. Massobr. *in praxi habendi concursum requis.*7.*dub.*18.existimantes dispositionem Conc. in præsenti locum non habere in beneficiis iurispatronatus, ac proinde vniuersalem obseruantiam & praxim esse vt Episc.instituant præsentatos à patronis, tametsi tertium, & quartum habeant beneficium, & Lamb.attestatur se fuisse institutum in triginta septem beneficiis, quorum maxima pars erat patronatuum laicorum, & clericorum, & omnium fructus non ascendebant ad summam ducatum 130.de camera.

9. Habenti vnum beneficium sufficiens, si aliud sufficiens ab Episcopo fuerit collatum, habita pacifica possessione secundi, vacare primum, asserunt decisum Garc. *d.c.*5.*n.*283.*in* 2 *declar.* Armend. *d.tit.*7.*de benef.incomp.n.*8 *&* 9.quos refero *d.p.*3.*alleg.*62.*n.*3.

10. Ordinarius si conferat tertium beneficium habenti duo simplicia beneficia aliàs ad sustentationem insufficientia, collationem tertij esse validam, sed si tertium sit sufficiens, vacare illa duo priora beneficia, sin minus, teneri prouisum dimittere alterũ ex illis, & si continuauerit possessionem amborũ, recipiendo ex illis fructus, vtrũque beneficium vacare, referunt decisum Garc. *de benef.p.*11.*c.*5.*n.*310.*in* 1. *&* 2.*declar.*Arm. *d. tit.*7.*de benef.incompat.n.*37.*in resp.ad dub.*1. *&* 2.Vgolin.*d.c.*14.§.2.*n.*2.*vers.tertio.*

11. Episcopum habenti congruam non posse aliud beneficium dare, & si dederit, vacare primum illud quod habebat, dummodo beneficium titulare sit, quamuis difforme à secundo recepto, & si ambo retinere tentauerat accepta pacifica possessione secundi, vacare vtrumque, referunt decisum Garc. *d.p.*12.*c.*5.*n.*30.Arm.*d.tit.*7.*de benef. incompat.n.*31.

Obtinens beneficium ecclesiasticum sufficiens ad honeste sustentandũ, si institutus fuit ab Episcop. ad aliud beneficium primum per assecutionem secundi, procul dubio ipso iure vacauit; secundum verò ita demum vacat, si vtrumque retinere sciens præsumpserit, Sel. *in select. can.c.*21. *n.* 10. vbi asserit resolutum *in Salamantina* 31. *May* 1607. Ex retentione enim vtriusque beneficij, & perceptione fructuũ amborum per duos annos absque dispensatione Apost. vtrumque ipso iure vacasse, refert decisum idem Sel.*citato loco*, & vidi satis disputari hunc articulum, & sic conclusũ *in sacra Congr.Conc.de hoc anno* 1632. 12.

Beneficia duo vniformia sub eodẽ tecto absque prouisione Sedis Apost.obtinere non posse clericum, nisi id dictet statutum, vel Eccles.consuetudo, vel Episcop.cum eo expressè dispensauerit, cùm vtrumque conferendo non intelligatur tacitè dispensasse, tenet Sel. *d. c.*21.*n.*11. attestans sic fuisse decisum *sub die* 1. *Nouembris* 1607. 13.

Episcopum ex causa posse dispensare, vt quis obtinere valeat duo beneficia difformia sub eodem tecto, dummodo quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem prouisi, referunt decisum Garc.*p.*11.*c.*5.*n.*377.Arm.*d.tit.*7.*de benefic.incompat.n.*7.Franc.Leo *in thesauro fori eccles. p.* 2. *cap.*8.*n.*55.Molfes. *in summ.Theolog.moral. tract.*6.*cap.*9.*n.*46.Azor.*instit.moral. part.*2.*l.*3. *c.*50.*q.*6. *& lib.*6.*c.*11.*q.*2.*&* 4.*& c.*13.*q.*6. Stephan.VVeyms *d.const.*12.*n.*15.*in fine.* vbi quòd non potest Episcopus dispensare vt obtineantur duo beneficia conformia. Ego ipse *d. alleg.*62.*n.*17. Conformia beneficia censentur non illa, quæ vno, eodémque nomine nuncupantur, sed quæ ad vnum, eundémque finem sunt instituta, & quę idem officium, idémque onus habent; vnde ex aduerso satis intelligitur, quæ censenda sint dissimilia, seu difformia, nimirum, quę dissimile habent officium, alio, seu diuerso, & non planè eodem tempore explendum: item sub eodem tecto dicuntur esse beneficia, quæ sunt intra eandem Ecclesiam, vel eius ambitum, seu circuitum; ita Steph.VVeyma *d.constit.*12.*n.*16. 14.

Capellæ plures in eodem Altari sub eadem inuocatione cũ diuersis oneribus Missarum, quæ antiquitus cõferebantur pluribus clericis, & ad præsens reperiũtur possideri ab vno sub titulo vnius capellaniæ non possunt retineri hodie absque dispensatione Apostolica, ita Sel. *d.c.*21. *n.*12. vbi refert sic fuisse decisum *sub die* 17. *Augusti* 1650. 15.

Capellanias tres sub eodem tecto vniformes si quis per annum ex collatione Episcopi retinuerit, incidit in priuationem omnium ipso iure; non obstante Episcopi dispensatione, ita decisum fuisse in vna Caurien. refert Sel. *citato loco*. 16.

Sufficiens.] Quod dicatur beneficium Ecclesiasticum sufficiens ad congruam sustentationem arbitrio iudicis relinqui paulo plus, vel minus æstimandũ consideratis considerandis, qualitate scilicet personarum, locorum & temporum resoluunt Nau.*de orat.misc.*62.Flam.*d.l.*5.*q.*6.*n.*131. *& seq.* Zerol.*in praxi Episc.p.*1. *verb. beneficium* §.7.*concl.*8.*princip.* Gor 2.*ad reg.*8. *Cancel. gloss.* 15.*n.*39.Valer Reginald.*in praxi fori pœnit.l.*30. *tr.*3.*n.*285. Prosp.de Aug. *in addit.ad Quarant. in sum.Bullarij, verb.benef. resignationes causa* 8. 17.

Menoch. *de arbitr. casu* 216. Garc. *d.p.* 11 *c.* 5. *n.* 320. Massobr. *in praxi habendi concursum, requisit.* 7. *dub.* 14. *cum seqq.* Ego ipse *d. all.* 62. *n.* 11.

18. *Dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat.* &c.] Vide Corras. *de benef. p.* 1. *c.* 5. *n.* 2. Hoied. *de incomp. benef. p.* 1. *c.* 17. *n.* 30. Zer. *d.p.* 1. *verb. beneficium* §. 7. Azor. *d. part.* 2. *lib.* 3. *c.* 8. *q.* 6. Valer Reginald. *d. tract.* 3. *n.* 279. Garc. *d. c.* 5. *n.* 260. Sanch. *d. lib.* 2. *c.* 2. *dub.* 6. *n.* 6. vbi ait quòd simplex exigens seruitium, id est, *el simple seruidere*, non dicitur requirere residentiam, quia iam ex legitima consuetudine congruè seruitur per Vicarium.

19. *Non modò ad Cathedrales Ecclesias*, &c.] Canonicatus duos in vim decretorum Concil. Trid. esse incompatibiles, referunt decisum Garc. *d.p.* 11. *cap.* 5. *num.* 381. *in* 1. *declar.* Armendar. *d. tit.* 7. *de benef. incompat. n.* 41.

20. Itaut post adeptam pacificam possessionem secundi, Canonicatum primum ipso iure vacare, asserunt resolutum Garc. *d. c.* 5. *num.* 84. *in* 6. *declar.* & *n.* 381. *in* 2. *declar.* Armend. *d. tit.* 7. *de benef. incompat. n.* 17. & 42. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. decis.* 383. *in* 1. *edit.* aliàs *resol.* 332. *n.* 12. *in* 2. *edit.* Ego ipse *d. all.* 62. *n.* 28.

21. Et si duos huiusmodi Canonicatus simul retinere perrexerit, vtroque esse ipso iure priuatum, referunt decisum Garc. *d. c.* 5. *n.* 381. *in* 3. *declar.* Armend. *d. loco n.* 43. Ego ipse *d. alleg.* 62. *n.* 29. Nec præsumpta dispensatione, in qua fundatur regula de triennali, se tueri, & defendere posse tenent Garc. *d. c.* 5. *n.* 381. *in declar.* Arm. *d. loco n.* 44.

22. Consuetudini permittenti quòd in eadem Ecclesia dignitates cum præbendis canonicalibus teneantur, non esse derogatum à Concil. in præsenti referunt decisum Garc. *d. c.* 5. *n.* 246. & *seq.* Arm. *d. tit.* 7. *de benef. incomp. n.* 26. Ego ipse *d. alleg.* 62. *n.* 18. *prope fin.*

23. Canonicatum obtinens, cui post Conc. munus sit iniunctum Pœnitentiarij, non potest in eadem Ecclesia vnà cum dicto Canonicatu obtinere dignitatem in vim consuetudinis Ecclesiæ permittentis Canonicum posse retinere Canonicatum cum dignitate, referunt decisum Garc. *in addit. ad tract. de benef. p.* 11. *c.* 6. *n.* 249. Arm. *d. tit.* 7. *de benef. incomp. n.* 9. & 27.

24. Consuetudinem tenendi beneficium Curatum, vel simplex simul cum Capellania in eadem Ecclesia sublatam esse per hoc decretum, referunt decisum Nic. Garc. *de benef. p.* 5. *c.* 8. *n.* 87. *in resp. ad* 6. *dub.* Arm. *d. t.* 7. *de benef. incomp. n.* 28.

25. Capellaniam, & Mansionariam, quorum fructus sunt tenues, esse incompatibilia beneficia, nec posse retineri sub eodem tecto sine dispensatione Apost. refert decisum Garc. *d. p.* 11. *c.* 5. *n.* 243.

26. Capellaniam, cui adiunctum est onus deseruiendi in choro, obtineri non posse cum Canonicatu per hoc decretum, non autem si haberet onus simpliciter celebrandi Missam, nisi essent sub eodem tecto, & tunc posse cum dispensatione Apostolic. refert decisum, Garc. *d. n.* 243.

27. Statutum Ecclesiæ Casalen. disponens quòd Capellani teneantur, & debeant continuò interesse officio diuino cum Canonicis, alioquin puniantur secundùm Capituli discretioné inducere residentiã præcisã, & incompatibilitaté ex præscripto huius decreti, refert decisũ Sel. *d. c.* 21. *n.* 15.

28. Dignitates cum Canonicatu, quæ nullos, vel tenues habent fructus, licèt haberent sedem in choro, quæ ex consuetudine per Canonicos obtineri solent, iuxta *c.* 1. *de consuet. lib.* 6. non comprehendi sub hoc decreto, refert decisum Arm. *d. tit.* 7. *de benef. incompat. n.* 56.

Prouisus de Canonicatu in vna Ecclesia, & de 29.
Decanatu in alia eiusdem diœcesis cum dispensatione quòd dictum Canonicatum vnà cum Decanatu simul retinere possint cum derogatione constitutionum Apost. ac statutorum etiam iuramento roboratorum, addita tamen clausul. *quod debitis non fraudentur obsequiis*, sufficit vt resideat in digniori, & per alium adimplere debet onera in alia Ecclesia, ita Sel. *d. c.* 21. *n.* 16. attestans decisum *in Colonien.* 13 *April.* 1630.

Dispensatus ad beneficia, dummodo plura si- 30.
mul non sint, non potest obtinere plura quàm vnum, quamuis illud ad vitam obtinentis honestè sustentandam minimè sufficeret, refert decisum Garc. *in addit. ad suum tract. de benef. p.* 11. *cap.* 5. *num.* 235. Sel. *d. c.* 21. *num.* 18. attestans ita fuisse resolutum *in Neocastren.* 3. *Februar.* 1629. & *in Alexandrina* 11. *May* 1630.

a *Ille verè, qui in præsenti plures Parochiales*, 31.
&c.] Parochialem Ecclesiam habenti posse Ordinarium alteram Parochialem conferre, sed post adeptam possessionem pacificam secundæ vacare primam, refert decisum Arm. *d. tit.* 7. *de benef. incomp. n.* 71. & 85. Quod autem dicitur in princ. text. ibi, *vnum tantum beneficium ecclesiasticum singulis conferatur*, intelligendum esse cum effectu, vt vnum possit retineri, quia Ordinarius potest instituere præsentatum, vel conferre aliud beneficium incompatibile, vel ratione residentiæ, vel ratione sufficientiæ, dummodo habita possessione pacifica secundi beneficij dimittatur primum, refert decisum Garc. *d. p.* 11. *c.* 5. *n.* 283.

Parochiales duas habens, quarum altera est be- 32.
neficio simplici, vel dignitati in perpetuum vnita, alteram dimittere non tenetur, vt refert decisum Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 24. Armendar. *d. loco n.* 69. & 79.

Parochiales duæ, vel plures si sunt inuicem 33.
vnitæ, non sunt comprehensæ sub hoc decreto, sed possunt legitimè retineri tanquam non incompatibiles, refert decisum Garc. *d. p.* 12. *c.* 2. *n.* 42. & Arm. *d. tit.* 7. *de benef. incomp. n.* 92.

Parochialem vnam habens cum fructibus, & 34.
alteram cum nudo titulo, vnam ex iis, quam velit, teneri resignare, refert decisum Arm. *d. tit.* 7. *de benef. incomp. n.* 68.

Non comprehenduntur in hoc decreto cum 35.
Paroch. obtinentes monasterium commendatum cum cura, cùm illud non veniat apellatione Parochialis Ecclesiæ, de qua agitur in præsenti. Ita referunt decisum Gonz. *ad reg.* 8. *Cancel. gloss.* 5. §. 8. *n.* 65. Arm. *d. tit.* 7. *de benef. incompat. n.* 72.

Habentem Parochialem & monasterium in 36.
commendam ad vitam, cui cura imminet animarum, alteram dimittere non teneri referunt, decisum, Gonz. *d. gloss.* 5. §. 8. *num.* 65. Zerol. *in praxi Episc. p.* 2. *verb. Parochia* 5. Garc. *de benef. p.* 4. *c.* 4. *n.* 35. Arm. *d. tit. de benef. incomp. n.* 78.

Parochialem habentem, quam ex hoc decreto 37.
dimittere tenetur, si ea est obligata alteri ratione regressus, hunc qui habuerit regressum, conueniendum esse primò, an ipse cum aliqua pensione resignanti reseruanda Parochialem velit, quòd si eam recipere recuset, alteri resignare debere cum suspensione regressus, refert decisum Arm. *d. tit. de benef. incomp. n.* 74. & 90.

Non dimittentem curã ex duabus Ecclesiis Cu- 38.
ratis intra tempus à S. Conc. assignatum, debere condignas

condigoas pœnas subire, & puniti, prout in eo statuitur, refert decisum Armeod. *d. tit. de benef. incomp. n. 91.*

39. Ex dispensatione Episeopi causa saltem vtilitatis, vel necessitatis Ecclesiæ, posse simul plures Ecclesias Curatas retineri, si adeò renues sint, vt singulæ proprium non possent Sacerdotem alete, tenent Sot. *de inst. lib. 3. q. 6. art. 3. vers. primus casus.* Hoied. *de incompat. benef. p. 2. c. 5. à princ.* Rot *dec. 484. p. 1. diuers.* Verùm ipsemet Rot. *in vna Leodien. Canonicatus 5. Iulij 1610. coram Reuerendissimo D. meo Coccino Decano,* inter recent. decis. quam refert Ioan. à Cochier *in comment. ad reg. 52. Cancel. n. 4. pag. 477. cum seq.* & Ego ipse *in addit. ad coll. c. de multa, de preben.* non obstante exiguitate distantiæ, & tenuitate fructuum Parochialis cuiusdam, & Canonicatus, quos quidam ex dispensatione Episcopi possidebat, censuit eos cadere sub iocompatibilitate, & si vtrumque retinere pergeret, esse vtroque ipso iure absque alia admonitione priuatum.

40. *θ Cogantur omnino.*] Prohibere retentionem censuit Rot. *decis. 624. n. 2. p. 4 diuersor.*

ι Vel sola Cathedrali retenta, &c.] Præbendam & Parochialem ante Conc. legitimè obtinentem posse post Conc. vtrumque beneficium obtinere, dummodo in Parochiali resideat, refert decisum Arm. *d. tit. de benef. incompat. n. 9.*

41. Papam attenta personarum, & locorum qualitate dispensare vt vni Parochialis & Canonicatus conferatur, si vtrique inseruire potest, refert decisum Arm. *d. tit. de benefic. incomp. n. 82.*

42. Parochialem in ciuitate, & Canonicatum in Cathedrali habenti, si possit vtrique inseruire, non esse molestiam inferendam, decisum refert Arm. *d. tit. de benef. incomp. n. 49.*

43. Parochialem vacantem non debet Episcopus Canonicatum habenti conferre, etiam si tenues admodum præbendæ essent, vt refert decisum Armeod. *d. loco num. 48.*

44. Parochiales Ecclesias esse incompatibiles cum beneficiis, in quibus assignatæ sunt distributiones quotidianæ, quas à diuinis abseotes amittunt, refert decisum Armendar. *d. tit. de benef. incomp. num. 47.*

Dignitatem Ecclesiæ Collegiatæ, cui à principio cura animarum iniuncta est, aut illi principaliter imminet, non accessoriè, comprehendi in hoc decreto, refert decisum Armend. *d. tit. de benefic. incomp. num. 97.*

45. Capellaniam, quæ habet onus celebrandi certas Missas, & coadiuuandi in cura animarum Ecclesiæ Plebanarus esse beneficium incompatibile cum alio beneficio Curato, vel aliàs personalem residentiam requirente, & licèt eius Rector non subiicatur *cap. licet, de elect. lib. 6.* tamen comprehendi sub decretis Conc. Trid. loquentibus de beneficiariorum, non tamen Curatorum residentia, refert decisum Arm. *d. tit. de benefic. incomp. num. 50.*

46. Parochialem obtinens vnà cum Canonicatu ex dispensatione Apostolica ante Conc. Trid. obtenta, potuit post Conc. absque alia dispensatione optare præbendam pinguiorem, vt refert decisum Garc. *p. 5. cap. 1. n. 343.*

47. Terrulas beneficiales, seu pia loca cum onere Missas, aliàve diuina Officia celebrandi, quæ neque Ecclesiæ habent aliquam denominationem, non comprehendi sub hoc decreto, immo ex stylo Cancellariæ vnica collatione plures vniri, conferri posse in titulum simplicis beneficij, referunt decisum Garc. *d. p. 11. c. 5. n. 318.* Armend. *d. tit. de benefic. incompat. n. 38.* Massobr. *in praxi habendi concursum requis. dub. 19.*

Beneficia duo incompatibilia a Summo Pont. impetrantem, illaque in litteris exprimeotem, cum quo tamen non fuit dispensatum, obtineri posse, nisi essent duæ Parochiales, ante Concil. referunt decisum Garc. *d. c. 5. n. 327.* & Armend. *d. tit. de benefic. incompat. n. 39.* 48.

Beneficia, seu legata pia, quæ non habent Altare, seu capellam, non inducere incompatibilitatem, refert decisum Garc. *in addit. ad d. p. 11. cap. 5. num. 318.* 49.

Ecclesiam Baptismalem, licèt non sit in reliquis Curata, esse incompatibilem, & hoc decreto comprehendi refert decisum Massobr. *in praxi habendi concursum requis. 1. dub. 14. n. 9.* 50.

Præsumptam dispensationem, in qua fundatur regula de trienoali, non habere locum contra decreta Concilij *in hoc c. & in cap. 4. sess. 7. & in c. 15. sess. 25. de reform.* referunt decisum Garc. *d. p. 11. c. 5. n. 379.* Armend. *d. tit. de benef. incompat. n. 40.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rub. 11. c. 13. n. 111. & 112.* nouissimè Stephan. VVeyms *d. constit. 13. n. 17. pag. 115.* Ego ipse *d. all. 62. n. 29.* vbi *n. 30.* resoluo ex cursu decem, vel viginti annorum in dubio præsumi posse disputationem ad plura beneficia. 51.

κ Infra spatium sex mensium.] Vide Garc. *d. p. 11. c. 5. n. 77.* optimè aduertendum huic decreto non aduersari aliud suprà *sess. 7. de reform. c. 4.* quia hoc de quo in præsenti, agit de obtinentibus tunc plures Parochiales, aut vnam Cathedralem, & aliam Parochialem ex dispensatione, seu vnione ad vitam, quibus iniunxit Conc. quòd vna retenta, alias infra sex menses dimitterent, non tamen loquitur de pluribus parochialibus beneficiis post Conc. obtentis, de quibus agitur *d. c. 4.* 52.

λ Ipso iure vacare censeantur.] Habeotem beneficium Curatum, Personatum, vel Dignitatem, iuxta c. *de multa, de præb.* vel quodcunque aliud quomodolibet incompatibile iuxta hoc decretum, & recipieotem secuodum simile, ipso iure vacare primum, & si illud retinere contenderit, etiam secundo spoliari tradunt Bernard. *in pract. c. 49. in nouis. edit.* Spin. *in speculo testam. gloss. 3. à n. 74.* Viui. *tom. 1. comm. opin. lib. 1. tit 9. n. 6. p. 182.* Gutier. *consil. 10.* Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib. 3. q. 1. n. 51.* Azor. *instit. mor p. 2. lib. 7. c. 16. q. 9.* latè Flores de Mena *var. lib. 2. quæst. 13. per tot.* Valer. Reginald. *d. lib. 30. tract. 3. n. 309.* Monet. *de opt. canon. c. 6. q. 6. n. 69.* Garc. *d. p. 11. c. 5. n. 7.* 53.

μ Nec ipsi antea illa obtinentes tuta conscientia fructus. &c.] Vide Henriquez *in sum. lib. 14. c. 56. §. 2. in fine, iuncto commento lit. O.*

An obtinens plura beneficia ex dispeosatione Papæ, sine causa tamen rationabili, sit rutus in foro conscientiæ? Vide Ludou. Lop. *in instruct. conscientia tom. 1. cap. 252. & seq.* Cordub. *in quæst. lib. 1. q. 20.* Conrad. *in resp. casuum conscient. q. 35. in addition.* Hoied. *de incompat. benef. p. 2. c. fin. n. 38.* Vega *in sum. part. 1. c. 36. casu 30.* Fr. Emman. *in summa tom. 2. cap. 31. num. 7. & 8.* Card. Tolet. *in instruct. Sacerdot. lib. 5. c. 81.* Petr. de Ledesma *in summ. part. 2. tract. 7. cap. 1. circa 9. & 11. conclus.* Valer Reginald. *d. lib. 30. tract. 3. num. 289. vers. sextum dubium,* Less. *de instit. lib. 2. c. 34. n. 151. cum seq.* Vasquez, *in opusc. de benefic. c. 4. §. 2. dub. 9. n. 170.* Molfes. *in summ. Theologiæ moralis tract. 6. c. 9. n. 53.* 54.

Parochialis Ecclesiæ vacatio quando contingit, fiat examen per concursum, præmissis edictis, describuntur qualitates eorum, qui debebunt examinare. Si Ecclesia fuerit iurispatronatus ecclesiastici, & institutio pertineat ad Episcopum, quædam strictius erunt obseruanda, quàm casu quo Ecclesia fuerit iurispatronatus laicorum, &c. Attentè hoc cap. legendum, & seruandum, ad amussim.

CAPVT XVII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Examen per concursum est faciendum in vacatione Parochialis Ecclesiæ.*
3. *Parochiales litigiosæ concursu non conferuntur.*
4. *Parochialis, quam quis acquirit per regressum, & prius possedit, non confertur per concursum.*
5. *Parochialis vnita Dignitati, vel Canonicatui, non est conferenda per concursum.*
6. *Parochialis vacans in Curia, seu apud Sedem, prouideri solet in Dataria sine concursu.*
7. *Parochialis subiecta, vel annexa monasterio, seu de eius mensa, non confertur per concursum.*
8. *Parochialis, seu benef. Regulare, quod Regularibus cōferri consueuit, sine cōcursu prouidetur.*
9. *Prioratus Regulares concursu non conferuntur.*
10. *Ecclesia parochialis quæ est actu Regularis, non confertur per concursum.*
11. *Parochiales, quæ de mensa nuncupantur, non subiacent concursui.*
12. *Abbatia, cui vnita est perpetuò, & accessoriè parochialis Eccelesia, concursu nõn confertur.*
13. *Cura animarum, quæ in Ecclesia collegiata exercetur per Canonicos, vel hebdomadarios concursu non confertur.*
14. *Beneficia curam animarum habentia, quæ verè sunt dignitates, non subiacent concursui.*
15. *Dignitas habens curam animarum in Ecclesiis collegiatis concursu non confertur.*
16. *Vicaria perpetua parochiæ vnita concursu non confertur.*
17. *Vicaria concursu confertur si totalis cura in eius vicarium transferatur.*
18. *Patrimoniales Ecclesiæ quæ?*
19. *Receptiuæ Ecclesiæ quæ?*
20. *Canonici cathedralis, vel collegiatæ Ecclesiæ, quibus cura animarum, non prouidentur prauio concursu.*
21. *Beneficia curata, quæ in fauorem in manibus Papæ resignantur, concursu non conferuntur.*
22. *Parochialis Ecclesiæ resignatio quando fit in manibus Sanctissimi, non est necèssarium examen per concursum.*
23. *Examinatus ad Parochialem sibi resignatam si reprobetur, potest intra sex menses à die datæ litterarum aliud examen subire.*
24. *Episcopus non potest admittere consanguineos, vel familiares tam suos, quàm resignantium ad examen concursus Parochialium in eius manibus resignatarum.*
25. *Examen per concursum non requiritur in permutationibus Ecclesiarum Parochialium.*
26. *Vacare in Curia, & vacare apud Sedem, an differant.*
27. *Concursus fieri debet in vacatione Parochialis Ecclesiæ etiam si reseruata sit, vel affecta.*
28. *Beneficia curata reseruata Sedi Apost. ab eadem Sede conferuntur approbato ab examinatoribus in diœcesana Synodo approbatis.*
29. *Parochiales reseruatæ, vel affectæ specialiter vigore indulti S. R. E. Cardinalium prouidentur per concursum.*
30. *Vicarij deputatio cum congrua est de forma concursus.*
31. *Vicarij deputatio donec prouideatur de Rectore spectat ad Episcopum.*
32. *Inferiores, qui non habent iurisdictionem quasi Episcopalem cum facultate congregandi Synodum, non possunt constituere vicarium.*
33. *Vicarium in casibus repentinis an ad alium præter Episcopum pertineat.*
34. *Nominatio vicariorum ad quos spectet.*
35. *Examen per concursum non est necessarium in Parochialibus, quæ consuetudine optantur.*
36. *Commenda ad sex menses amplius post Conc. non sunt in vsu.*
37. *Episcopus potest differre constitutionem vicarij vsque ad tres dies.*
38. *Vicarius cum congrua est constituendus in qualibet Ecclesia paracho vacante.*
39. *Vicarium constituere in Parochiali vacante quando non sit necessarium.*
40. *Vicarius deputandus cum congrua dummodo aliàs sit idoneus, non est necessariò examinãdus.*
41. *Vicarius cum congrua est deputandus in Ecclesiis Baptismalibus vacantibus.*
42. *Congrua portio assignanda vicario est arbitraria Episcopo.*
43. *Congrua portio assignanda vicario potest esse duorum aureorum singulis mensibus.*
44. *Vicarius semel constitutus cum congrua non potest remoueri.*
45. *Inferiores Episcopo concursus facere non possunt nisi habeant ius congregandi Synodum, &c.*
46. *Commendatarius Abbas quando possit concursum facere.*
47. *Inferiores Episcopo quando possint concursus facere.*
48. *Concursum facere, & examinare promouendos ad Parochiales spectat ad Ordinarium.*
49. *Commendatarius Abbas nullius diœcesis potest concursum instituere si habeat ius congregandi Synodum.*
50. *Abbas habens iura quasi Episcopalia non habet ius concursum faciendi, nisi probetur ius habere congregandi Synodum.*
51. *Abbas ius habens conferendi aliquam Parochialem in eius vacatione non potest proponere edictum examinis, nec facere concursum.*
52. *Edicta proponit Ordinarius loci vbi existit beneficium curatum quamuis illius collatio spectet ad Ordinarium alterius diœcesis.*
53. *Inferior habens præuentionem cum Ordinario.*
54. *Episcopus manutenendus est in sua quasi possessione instituendi donec inferior coram Iudice competenti legitimè probauerit ius cogendi Synodum habere.*
55. *Edictum est proponendum intra decem dies, & totidem remanere debet affixum.*
56. *Edictum non potest apponi cum maiori termino viginti dierum.*

57. Terminus decem vel viginti dierum non currit à die habita notitia vacationis Ecclesiæ.
58. Edictum pro concursu Parochialis, apponere potest Episcopus intra quatuor vel sex menses respectiuè à die vacationis.
59. Episcopus tenetur ad Parochialem vocantem plures examinatoribus nominare, & alios etiam ab alijs nominatos admittere.
60 Episcopus potest occurrente vacatione beneficij Curati vocare, & admittere ad concursum habentem aliud beneficium Curatum.
61. Regulares clerici etiam ordinum militarium ad concursum Parochialium admittendi non sunt.
62. Monoculus dispensatus ad Ordines suscipiendos potest admitti ad concursum.
63. Episcopus non potest limitare certum numerum personarum ad concurrendum in concursu Parochialium.
64. Edicta concursus proponere debent Ordinarij in beneficijs Curatis reseruatis Sedi Apostol.
65. Edictum apponi debet ab Ordinario loci vbi existit beneficium.
66. Edictum apponi est de substantia & forma concursus Parochialium.
67. Tempus, quo debet esse affixum edictum est arbitrarium Episcopo modò non excedat viginti dies.
68. Edictum aliud concursus non est proponendum, sed ille, qui comparuerit examini est subijciendus.
69. Nisi nolit se examini subijcere, nec Parochiam curet obtinere.
70. Parochialis absque concursu conferri potest quãdo nullus comparet, vel aliàs nemo idoneus reperitur.
71. Examen & concursus factus ante lapsum terminum edictorum est nullus.
72. Termino decem vel viginti dierum elapso nullus est admittendus.
73. Veniens ad concursum Parochialis post terminum in edicto præfixum, re tamen integra, est vtique admittendus.
74. Nisi legitimo impedimento cessante id faciat.
75. Examen statim elapso termino edicto potest per Episcopũ inchoari, sed non potest eadẽ die claudi.
76. Vnus examinari poterit & approbari si ille solum ad concursum comparuerit.
77. Examen concursus potest fieri coram Vicario etiam Episcopo non impedito.
78. Concursus & examen factum coram examinatoribus non synodalibus est nullum.
79. Examen concursus in parochialibus etiam modici valoris de forma est faciendum cum tribus examinatoribus.
80. Examinatores plusquam tres, sed non pauciores adhiberi debent in concursu.
81. Approbatus nemo censetur si ex tribus examinatoribus quilibet eorum approbauerit.
82. Examinatores vt sint tres non statuit præcisè Concil. sed quod non possint adesse pauciores.
83. Examinatores debent singulis annis proponi in Synodo ad minus sex.
84. Examinatores debent proponi nominatim, & non in genere.
85. Examinatores synodales in synodo ad summum viginti eligi possunt.
86. Examinatores non possunt eligi sub nomine dignitatis, sed tantùm specialem personam.
87. Iudicum synodalium nominatio spectat principaliter ad Episcopum.
88. Examinatores quomodo in Synodo proponendi.
89. Constitutio Pij V. in conferendis locum non habet, nisi in his diœcesibus, in quibus fuit coacta Synodus.
90. Examinatores quibus conditionibus, & qualitatibus præditi esse debeant.
91. Examinatores aliqui si intra annum suæ electionis mortui fuerint, ad superstites facultas examinandi vnà cum Episcopo pertinet.
92. Vicarius Capituli Sede vacante in locum examinatorum absentium, vel defunctorum alios sufficere non potest.
93. Examinatores synodales quãdo omnes intra annum deputationis mortui fuerint, quid faciendũ.
94. Examinatores synodales durant donec alij in Synodo deputati fuerint.
95. Episcopus nouus quid facere debeat si ex examinatoribus synodalibus omnes præter vnum mortuos inuenit.
96. Episcopus non excusatur si post annum adhibeat examinatores superstites non extantibus sex.
97. Episcopo non licet authoritate ordinaria sibi assumere examinatores non synodales extraneos, qui suppleant.
98. Episcopo non licet subrogare alios examinatores in locum condemnatorum.
99. Collatio Parochialis an deuoluatur ad Sedem Apost. quando in concursu non interfuerint examinatores synodales.
100. Concursus, in quibus fuerant adhibiti examinatores deputati in Synodis præcedentibus, sunt nulli.
101. Episcopus, qui non constituit examinatores in Synodo, sed ex se ipso deputauit, nulliter prouidet de Parochialibus.
102. Concursus est nullus in quo cum examinatoribus synodalibus interuenit alius, qui non erat examinator synodalis.
103. Examinatores necessariò eligi debent, qui sint Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, vel iure Canonico.
104. Episcopus non potest eligere examinatores synodales qui non sint Doctores.
105. Examinatores si non iurarunt, concursus coram eis habitus vitiatur.
106. Examinatores synodales non possunt quicquam prorsus occasione examinis nec ante, nec post accipere.
107. Examinatores non possunt quicquam ex fructibus beneficij vacantis accipere.
108. Ordinarius non potest statuere aliquod stipendium etiam minimum examinatoribus deputatis in Synodo pro concursu Parochialium.
109. Examinatores priuantur beneficijs antea obtentis si occasione examinis siue antea, siue post aliquid accipiant etiam gratis & liberaliter datum.
110. Examinatores peracto examine debent eos ex communi sententia renuntiare Episcopo, quos idoneos repererint.
111. Et illos possunt remittere ad Ordinarium.
112. Examinatores conuenientius palam inter se sua vota conferre debent.
113. Examinatores debent dare vota dum simul congregati sunt cum Episcopo.
114. Examinatores tenentur significare quis dignus, & quis dignior sub peccato mortali.
115. Episcopus non habet votum decisiuum in concursu.
116. Episcopus ex approbatis in concursu potest vnum licet omnia suffragia non reportauerit sicut alij, eligere.
117. Examinatores non tenentur explicitè referre singulas qualitates eorum, qui fuerunt examinati.

118. Idoneitas respectu scientiæ, ætatis morum, & prudentiæ consideratur in concursu Parochialium.
119. Examinatores possunt etiam extraiudicialiter informari de qualitatibus examinandorum.
120. Episcopus potest eligere etiam extra locum examinis, & absentibus ipsis examinatoribus.
121. Iudicare quis ex concurrentibus ad Parochialem vacantem sit magis idôneus spectat solum ad Episcopum.
122. Examinatores debent vota sua dare, sed Episcopus non tenetur ex collatione votorum eligere.
123. Examinatores singuli possunt, & debent dare vota super qualitate cuiuslibet examinati.
124. Facultas eligendi magis idoneum in concursu ad Episcopum, non autem ad inferiorem collatorem pertinet.
125. Electio facta de magis idoneo significanda est intra quatuor menses.
126. Electio & prouisio in concursu Parochialis facta de digno omisso digniore est nulla.
127. Dignum eligens omisso digniore quando per concursum & oppositionem prouisio beneficij facienda est, tenetur ad restitutionem.
128. Simoniam committit dignus offerendo in concursu pecuniã digniori, vt desistat ab oppositione.
129. Idoneus iudicandus, qui muneri, cui præficitur, est aptior.
130. Originarius.
131. Doctor.
132. Sacerdos.
133. Dispensatione non indigens.
134. Beneficium nullum habens.
135. Ditiores & nobiliores.
136. Parochialis vacans quando fuerit iurispatronatus Ecclesiastici quomodo prouidenda.
137. Episcopus tenetur instituere ad Parochialem iurispatronatus Ecclesiastici dignum præsentatum à patrono omisso digniore.
138. Edicta concursus proponere debet Ordinarius quamuis institutio ad inferiores pertineat.
139. Beneficium Curatum iurispatronatus Ecclesiastici si vacauerit in mense reseruato Sedi Apostol. nulla habetur ratio patronorum.
140. Institutio ad Parochialem Ecclesiam vacantem, quæ iurispatronatus Ecclesiastici sit, vbi facienda est à Papa, ius eligendi digniorem ad solum Episcopum pertinet.
141. Electio dignioris ad Parochialem vacantem spectat ad patronum iurispatronatus Ecclesiastici.
142. Et illum instituere debet Episcopus.
123. Præsentatio ad Parochialem facta à patrono Ecclesiastico de aliquo antequam sit ab examinatoribus approbatus in concursu est nulla.
144. Examen per concursum non requiritur in collatione Parochialium iurispatronatus mixti.
145. Examen per concursum fieri non debet in vacatione Parochialium, quæ sunt iurispatronatus laicorum, sed sufficit quòd deputatus à patronis examinetur ab examinatoribus Synod. & idoneus iudicetur.
146. Examen per concursum requiritur inter plures præsentatos ad Parochialem iurispatronatus Ecclesiastici.
147. Non habet locum contra institutionem, vel fundationem.
148. Concursui locus non est in Parochialibus iurispatronatus, quod origine erat totum laicale.
149. Parochiales iurispatronatus laicorum deuoluta subiacent concursui.
150. Parochialium in collatione facta iure deuoluto seruari debet forma examinis, quæ coram inferiore requiritur.
151. Præsentatus à patronis laicis ad Ecclesiam Parochialem sufficit quòd examinetur coram alijs examinatoribus non synodalibus.
152. Patronus laicus ad Parochialem sui iurispatronatus non tenetur præsentare digniorem, sed sufficit dignum.
153. Deuolutio, aut appellatio vlla impedire aut suspendere non potest quominus examinatorum relatio executionem habeat.
154. Appellatio suspensiua, non verò deuolutiua prohibetur in hoc casu.
155. Appellatio non datur simpliciter ab electione Episcopi in concursu dum appellare volens fuit approbatus ab examinatoribus synodalibus.
156. Appellatio à mala electione, siue irrationabili iudicio Episcopi admittitur solum ad effectum deuolutiuum.
157. Reiectus in concursu Parochialis potest prouocare prælectum ad nouum examen.
158. Collatio Parochialis facta sine examine per concursum est nulla.
159. Parochialis sine examine per concursum, vel contra formam positam à Concil. non potest in foro conscientiæ acceptari.
160. Parochiales ita exiguî redditus vt examinis per concursum operã ferrent, vel nemo esset qui se examini vellet subijcere, quomodo conferenda.
161. Parochialium tenuium collatio an possit fieri sine concursu.

EXpedit maximè animarum saluti, à dignis atque idoneis Parochis gubernari, id vt diligentius, ac rectius perficiatur, statuit sancta Synodus, vt α cùm *Parochialis Ecclesiæ vacatio*, β *etiamsi curiæ Ecclesia, vel Episcopo incumbere dicatur*, & per vnum, vel plures administretur, etiam γ *in Ecclesiis patrimonialibus*, δ *seu receptiuis* nuncupatis, in quibus consueuit Episcopus ε *vni, vel pluribus curam animarum dare*, quos omnes ad infrascriptum examen teneri mandat, per obitum, ζ *vel resignationem*, η *etiam in Curia*, seu aliter quomodocumque contigerit, θ *etiam si ipsa Parochialis Ecclesia reseruata, vel affecta* fuerit generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti, seu priuilegij in fauorem ι *Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, seu Abbatum*, vel Capitulorum, κ *debeat Episcopus* * *statim*, λ *habita notitia vacationis* Ecclesiæ, μ *si opus fuerit*, ν *idoneum in ea Vicarium* ξ *cum congrua*, eius arbitrio fructuum portionis assignatione, constituere, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, ο *donec ei de Rectore prouideatur*: ϖ *Porrò Episcopus*, & qui ius patronatus habet, ρ *intra decem dies*, vel aliud tempus, ab Episcopo præscribendum, σ *idoneos aliquot Clericos* ad regendam Ecclesiam coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum sit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre vt possit postea de cuiuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio.

quisitio. Et, si Episcopo, aut Synodo prouinciali pro regionis more videbitur magis expedire, τ *per edictum etiam publicum* vocentur qui volent examinari. υ *Transacto constituto tempore*, φ *omnes qui descripti fuerint*, [a] χ *examinentur* ψ *ab Episcopo, siue eo impedito ab eius Vicario generali*, ω *atque ab alys examinatoribus* α α *non paucioribus, quàm tribus*, β β *quorum votis, si pares* singulares fuerint, accedere possit Episcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur; γ γ *Examinatores autem singulis annis* in diœcesana Synodo ab Episcopo, vel eius Vicario ad minus sex proponantur, qui Synodo satisfaciant, & ab ea probentur. Aduenientéque vacatione cuiuslibet Ecclesiæ, tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant, indéque succedente alia vacatione, aut eosdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis sex eligat. δ δ *Sint verò hi examinatores, Magistri*, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, aut iure Canonico, vel alij Clerici, seu Regulares, etiam ex ordine mendicantium, aut etiam sæculares, qui ad id videbuntur magis idonei, ε ε *iuréntque omnes* ad sancta Dei Euangelia se, quacunque humana affectione postposita, fideliter munus executuros. [b] ζ ζ *Caueántque, ne* * *quidquam prorsus* occasione huius examinis, nec ante, nec pòst accipiant, alioquin simoniæ vitium, tam ipsi, quàm alij dantes incurrant, à qua absolui nequeant, nisi dimissis beneficiis η η *quæ quomodocumque etiam antea obtinebant*, & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solùm coram Deo, sed etiam in Synodo Prouinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur, à qua, si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri possint. θ θ *Peracto deinde examine renuncientur*, ι ι *quotcumque ab his idonei iudicati fuerint* κ κ *ætate, moribus, doctrina, prudentia*, & aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis, [c] λ λ *ex hisque Episcopus eum eligat*, μ μ *quem cæteris* * *magis idoneum iudicauerit*, atque illi, & non alteri, collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. ν ν *Si verò iuris patronatus Ecclesiastici erit*, ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineat, ξ ξ *is, quem patronus digniorem* ο ο *inter probatos ab examinatoribus* iudicabit, Episcopo præsente teneatur, vt ab eo instituatur. Cùm verò institutio ab alio, quam ab Episcopo, erit facienda, ϖ ϖ *tunc Episcopus solus ex dignis* eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. ρ ρ *Quòd si ius patronatus laicorum fuerit*, debeat qui à patrono præsentatus erit, σ σ *ab eisdem deputatis, vt suprà, examinari*, τ τ *& non, nisi idoneus repertus* fuerit, admitti. In omnibúsque supradictis casibus non cuiquam alteri, quàm vni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, iuxta supradictam regulam de Ecclesia prouideatur, nec prædictorum examinatorum relationem, quo minus executionem habeat, υ υ *vlla deuolutio, aut appellatio*, etiam ad Sedem Apostolicam, siue eiusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interposita impediat, aut suspendat: alioquin Vicarius, quem Ecclesiæ vacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputauit, vel forsan postea deputabit, ab eius Ecclesiæ custodia, & administratione non amoueatur, donec aut eisdem, aut alteri qui probatus, & electus fuerit, vt supra, sit prouisum, φ φ *aliàs prouisiones omnes, seu institutiones*, præter supradictam formam factæ surreptitiæ esse censeantur, non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegiis, præuentionibus, affectionibus nouis prouisionibus, indultis concessis quibuscumque [d] Vniuersitatibus etiam ad certam summam, & aliis impedimentis quibuscumque. χ χ *Si tamen adeo exigui redditus* dictæ Parochiales fuerint, vt totius huius examinationis operam non ferant, aut nemo sit, qui se examini quærat subiicere, aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facilè grauiores rixæ, ac tumultus possint excitari, poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, priuatum aliud examen, cæteris tamen, vt supra, seruatis, adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittendáve esse censuerit, prouidere.

[a] Infra sess. 7. de reform. cap. 9.

[b] Cap. quando 14. dist.

[c] Sess. 25. c. 7.

[d] Sess. 7. c. 3.

1. Vide Archiep. Bonon. *part. 4. de examine per concursum p. 446. cum seqq.* Paul. Fusc. *de visitat. lib. 2. cap. 5.* Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib. 1. quæst. 7. num. 7. & lib. 8. quæst. 9. num. 77. cum seqq.* Piasec. *in praxi Episcop. part. 2. c. 5. à n. 17.* Petr. de Ledesma *in summa part. 2. tract. 7. cap. 1. concl. 7. à princip.* & præcipuè *diffic. 13. cum seqq.* Aloys. Ricc. *in collect. decis. collect. 1562. & 1569. & in praxi rerum fori Eccles. decis. 414. cum seqq. in 1. edit. aliàs resol. 351. cum seqq. in 2. edit.* Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 6. n. 121. cum seqq.* Garc. *de benefic. p. 9. c. 2. n. 103. cum seqq.* Vgolin. *de offic. Episcop. c. 50. §. 3. cum seqq.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rub. 5. c. 3. à n. 9.* Filliuc. *in quæst. moral. tom. 3. tract. 41 de benefic. c. 4. num. 134. cum seqq.* Massobr. *in praxi habendi concursum ad Parochiales Ecclesias vacantes*, secundùm Romanam impress. Aldan. *in compend. can. res. lib. 3. tit. 9.* Castr. Palao *in opere moral. tom. 2. tr. 13. disp. 3.* Alzed. *de præcell. Episcop. dignit. p. 2. c. 9.* Vasq. *in opuscul. de benefic. c. 2. §. 3. num. 82.* Sel. *in select. Canonicæ c. 52.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi part. 3.*

p.3.alleg. 60. & de officio & potest. Parochi c. 2. Et super collatione Parochialium Ecclesiarum emanauit Constitutio Pij V. incip. In conferendis, sub dat. Romæ 15. Kal. April. 1566.

2. a Cùm Parochialis Ecclesia vacatio, &c.] In vacatione Parochialis Ecclesiæ examen per concursum esse faciendum ex hoc c. colligunt Massobr. in d. praxi pral.5. Ego ipse d. alleg. 60. n. 13. & d. c. 2. n. 14. Vnde Curata beneficia, quæ non habent Parochiam, cócursu non conferri probat idem Massobr. pral. 3. dub. 2. & multo minus beneficia simplicia secundùm Aloys. Ric. in d. praxi rerum fori Eccles. dec. 415. in 1. edit. aliàs res. 352. in 2. edit. Seraphin. decis. 442. n. 5. Massobr. in dicta praxi pral. 5. in princ. n. 7. Ego ipse d. alleg. 60. num. 36.

3. Parochiales litigiosas concursu non conferri, cùm soleat à Sede Apost. in illis subrogari alius gratiosè absque concursu, & vt plurimum collitigans, tenent Gonz. d. gloss. 6. n. 150. Garc. d. p. 9. c. 2. §. 1. n. 170. Aloys. Ricc. in d. praxi resol. 358. vers. tertio, Massobr. in d. praxi pral. 3. dub. 4. a n. 18 Nou. in singul. iuris Canon. concl. 65. n. 5 Ego ipse d. alleg. 60. n. 37. & d. c. 2. n. 15.

4. Parochialem, quam quis acquirit per regressum, & priùs possedit, non conferri per concursum asserit decisum Garc. d. p. 9. c. 1. n. 199. quem refero d. alleg. 60. n. 34. & me citato in illo loco Massobr. pral. 3. dub. 3. n. 37.

5. Parochialem vnitam Dignitati, vel Canonicatui per concursum conferendam non esse, tenent Anastas. Germon. de indult. Card. §. quibusuis n. 7. & 8. Læl. Zech. de republ. Eccl. c. 28. de Parocho n. 8. Aloys. Ricc. in d. praxi decis. 417. in 1. edit. aliàs resol. 354. n. 1. & latiùs resol. 381. in 2. edit. Gonz. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 7. n. 2. Garc. d. p. 9. cap. 2. n. 193. Steph. Gratian. discept. forens. c. 273. num. 48. Nouar. in singul. Canonic. conclus. 65. n. 4. Salgado de protect. Regia tom. 1. p. 3. c. 9. n. 11. Rot. decis. 323. n. 8. part. 2. recent. Ego ipse d. alleg. 60. n. 25. & 26. & d. c. 2. n. 18. Castr. Palao d. disp. 3. §. 5. n. 6.

6. Parochialem vacantem in Curia, seu apud Sedem siue per obitum, aut simplicem resignationem, vel dimissionem ex vi decreti dimittendo primum incompatibile, prouideri solere in Dataria sine concursu, & sufficere quòd prouisus examinetur super sufficientia, resoluunt Gonz. d. gloss. 6. n. 15. Garc. d. part. 9. cap. 2. n. 153. Piasec. in praxi Episc. p. 2. c. 5. num. 17. vers. de Curatis, Massobr. d. pral. 3. dub. 3. num. 45. Ego ipse d. c. 2. n. 25. Alxed. d. part. 2. cap. 9. n. 5. Castro Palao d. §. 5. n. 2. in fine.

7. Parochialem subiectam, seu annexam monasterio, vel de eius mensa quando monasterium nominat Rectorem, & Episcopus confirmat, concursu non conferri censuit Rot. decis. 102. part. 1. recent. quam refero d. c. 2. n. 20. Quando autem dicatur beneficium de mensa monasterij, vide Rot. decis. 204. p. 2. recent.

8. Parochialem seu beneficium Regulare, quod Regularibus conferri consueuit, sine concursu prouidendum asserunt Pias. in praxi Episc. p. 2. c. 5. num. 18. vers. hoc decretum. Gonzal. d. gloss. 6. num. 162. Garc. d. cap. 2 n. 197. Vgolin. de officio Episcopi cap. 50. §. 3. vers. quarto, Aloys. Ricc. in d. praxi decis. 421. in 1. edit. aliàs resol. 358. n. 1. in 2. edit. Massobr. d. pral. 3. dub. 3. num. 34. Filliuc. d. tract. 41. cap. 4. n. 145. Rot. decis. 326. n. 6. p. 2. recent. Ego ipse d. alleg. 60. n. 33. & d. c. 2. n. 21. Castro Palao d. §. 5. n. 1.

Prioratus Regulares habentes curam animarum solitos commendari Regularibus concursu non conferri, dicit Garc. d. c. 2. n. 199. quem refero d. alleg. 60. n. 34. & d. c. 2. n. 22. quibus addo Castro Palao d. §. 5. n. 12. Ioan. de Solorzano de iure Indiarum tom. 2. lib. 3. c. 17. c. 28. 9.

Ecclesiarum Parochialem, quæ est Regularis actu, licèt habitu prætendatur secularis, & est solita commendari, quamuis habeat curam animarum, non esse subiectam huic decreto, neque requiri in ea concursum dum confertur, tenet Aldan. d. tit. 9. n. 6. attestans sic fuisse decisum in Tudertina 3. Augusti 1600. 10.

Parochiales, quę de mensa nuncupantur, & spectant ad Abbatum Balnei Camaldulen. & ab ipso Abbate conferri consueuerũt secularibus in titulum perpetuæ vicariæ, non subiacere concursui ab ipso Episcopo Burgi S. Sepulchri vti viciniori instituendo asserit Aldan. d. tit. 9. n. 7. vbi refert ita fuisse resolutum sub die 25. Nouembris 1601. 11.

Abbatiam, cui vnita est Parochialis Ecclesia, concursu non conferri, dummodo hæc vnio auctoritate Sedis Apost. ac perpetuò, & accessoriè facta sit, refert decisum Garc. dicto part. 9. cap. 2. num. 195. 12.

Curam animarum, quæ in Ecclesiis Collegiata exercetur per Canonicos, vel hebdomadarios, concursu non conferri asserunt Flamin. Paris. de resign. benef. lib. 8. q. 9. n. 94. Prosp. de Augustino in addit. ad Quarant. in sum. Bull. verb. benef. Paroch. collat. q. 3. vers. quorum primus est, Gonzal. d. gloss. 6. num. 158. Vgolin. de offic. Episc. c. 56. §. 3. in fine, Aloys. Ricc. in d. praxi res. 358. vers. quarto, & in decis. curia Archiep. Neapol. decis. 370. num 1. part. 4. Ego ipse d. alleg. 60. n. 30. & d. c. 2. num. 26. 13.

Beneficia curam animarum habentia, quæ verè sunt dignitates concursui non subiacere, refert decisum Garc. in addit. ad tract. de benef. p. 9. c. 2. n. 196. 14.

Dignitatem habentem curam animarum in Ecclesiis Collegiatis concursu non conferri, nec in illa examen esse necessarium, quale requiritur in Parochialibus, referunt decisum Gonz. d. glos. 6. n. 162. Piasec. d. p. 2. c. 5. n. 18. in fine, Galet. in margarita casuum conscient. verb. beneficium pag. 24. & verb. Canonicus, vltim. Garc. d. part. 9. c. 2. n. 195. Massobr. d. pral. 3. dub. 3. à n. 38. Borgnin. Caualc. decis. 17. n. 18. p. 2. Ego ipse d. alleg. 60. n. 28. & 29. & d. c. 2. n. 27. & fuit dictum in Cremon. Præpositura 25. Februarij 1622. coram bonæ mem. Vbaldo, vbi etiam habetur hoc procedere in dignitatibus Ecclesiarum collegiatarum actu, non autem habitu tantùm, vt in Tudertina Prioratus 27. Nouemb. 1589. coram Orano, vbi dicitur quòd hoc casu attenditur actus, non verò habitus, per gloss. notabilem in c. licet can. de elect. lib. 6. vbi quòd si Collegium esse designat per mortem Canonicorũ, debent substitui alij, & quòd ius Collegij, remanet etiam in vno donec fuerit auctoritate superioris destructum, Barbat. consil. 74. n. 1. & seq. inter consil. Alexand. lib. 4. & ipse Alex. ei subscribens consil. seq. n. 34. in quibus terminis loquitur dicta decisio in Tudertina Prioratus, & quod ibi præsupponitur quòd Prioratus, de quo agebatur, mutasset statum, & quòd in Bullis Pontificum enuntiaretur non Conuentualis, & sic quòd desierat esse Conuentualis auctoritate Sũmi Pont. secus autem si Ecclesia non amisit collegialitaté auctoritate Pontificis, quia tunc sufficit habitus tantùm ad hoc vt dignitas habens curam 15.

tam animarum in ea exiſtens non conferatur per concurſum, ex adductis per Franc. *in d.c. licet canon. n.x. verſ. quoad difficultatem*, & ibi Archid. *ſub n.2. de elect. lib.6.* Mandoſ. *ad reg.3. Cancel. quæſt.3. ſub n.3.*

16. Vicaria perpetua Parochiæ vnita concurſu non confertur, ſed ſolùm ad nominationem, ſeu præſentationem illius, cuius Dignitati, vel beneficio Parochialis eſt vnita, & annexa deputandus, & inſtituendus eſt Vicarius cum Ordinarij, ſeu eius Vicarij præuio examine & approbatione, vt habetur in conſt. Pij V. incip. *Ad exequendum Paſtoralis Officij debitum, ſub dat. Kal. Nou.* 1567. Ita Gonz. *ad reg. 8. Cancel gloſſ.5.§.3.n.53.& 54.* Garc. *d.p.9. cap.2.n.192.* Aloyſ. Ricc. *in d. praxi reſol.358. n.1. verſ. ſecundo,* Vgolin. *d.c.50.§.3. verſ. octauo,* Filliuc. *d. tom.3. tract.41. cap.4.n.147.* Lotter. *de re benefic. tom.1. lib.2. quæſt.31. num.21.* Caualer. *decıſ.195.n.4.& deciſ.599.n.1.* Rot. *deciſ.102. num.1. part.1. recent.& deciſ.579.n.4.& deciſ.710.n.2. part.2. recent.& in Dertuſen. Vicaria 28. Nouembr. 1616. coram bona mem. Vbaldo, & in Barchinonen. Vicaria 17. Maij 1624. coram R.P.D. Merlino,* Buratt. *dec.214.n.1.& dec.303. n.10.& dec.931.n.1.& 2.* Vnde Vicarios perpetuos in Parochialibus Capitulo vnitis non eſſe præuio concurſu inſtituendos refert deciſum Garc. *in addit ad ſuum tr. de benef. p.9.c.2.n.294.* Hinc prouenit, vt manutenendus Epiſcopus non ſit in quaſi poſſeſſione liberè conferendi per cõcurſũ vicariam perpetuam Capit. vnitam cum facultate Vicarium nominandi, nulla expectata electione, vel nominatione, vt per Ludou. Poſt. *in tr. mandati de manutenendo, obſeru.45.n.44.n.36.* & Rotam apud ipſum *dec.186.n.3.* nam quando Eccleſia Parochialis eſt ſubiecta monaſterio, aut annexa, vel de menſa, tunc non eſt locus huic Concilij decreto, ſed monaſterium nominat, Epiſcopus verò ſine concurſu approbat, Rot. *dec. 99. à n.1.* apud Farin. *p.1. in poſthum.*

17. Verùm ſi nondum exercitium, ſed curæ totalis, actualis ſcilicet, & habitualis in Vicarium transferatur, tunc eius vicariam concurſu conferendam eſſe reſoluit Lot. *d.q.31.n.22.* & cenſuit Rot. *dec.579.& 710. p.2. recent.* & coram Buratto *deciſ.214.n.2.* Præſumitur autem totalis cura in Vicarium tranſlata quando certa portio, ſeu congrua aſſignatur Rectori Eccleſiæ cæteris fructibus remanentibus penes Vicarium, ſicut per contrarium vbi certa portio, ſeu congrua aſſignatur Vicario, cura beneficij vniti dicitur tranſlata in Rectorem Eccleſiæ, cui fit vnio, & ſolum nudum exercitium remanet penes Vicarium, ex adductis per Caputaquen. *deciſ.339.n.2. verſ. ratio eſt, p.3.* Caualer. *d. dec.595.n.2.* Rot. *in d. Dertuſen. Vicaria coram bona mem. Vbaldo, & in d. Barchinonen. Vicariæ coram R.P.D. Merlino,* Buratt. *d. deciſ. 214.n.4.*

β *Etiamſi cura Eccleſiæ, vel Epiſc. incumbere dicatur.*] Vide Gonz. *ad reg.8. Canc. gloſ.5.n.158.& ſeq.* Maſſobr. *in d. praxi requiſ.1. dub.7. in princip.*

18. γ *In Eccleſiis patrimonialibus.*] Quænam ſint, tradunt Mil. *in ſuo repertor. verb. beneficium patrimoniale,* Hoied. *de incompatibil. benefic. p.1.c.24. n.86.* Gonz. *ad reg.8. Cancel. gloſſ.9.§.1.* Maſſobr. *in d. praxi prælud.4.*

19. δ *Seu receptiuis.*] Quæ ſic dicantur, oſtendunt Gonz. *d. gloſſ.9.§.3.* Garc. *de benef. p.5.c.1.n.517.* Maſſobr. *in d. praxi prælud.5.*

20. ε *Vni vel pluribus curam animarum dare, &c.*] Hoc non intelligi de Canonicis Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ, quibus cura animarum incumbit, & per quos ipſa cura animarum exercetur referunt deciſum Garc. *d.p.9.c.2.n.179.* Vgolin. *d.c.50.§.3. in fine,* Aloyſ. Ricc. *in d. praxi reſ. 358. verſ. quarto, & in deciſ. curiæ Archiep. Neapolit. dec.370.p.4.* Maſſobr. *d. requiſ.1. dub.7.n.6.* Ego ipſe *d. alleg.60.n.30.*

21. ζ *Vel reſignationem.*] Intelligi de reſignatione ſimpliciter facta, & non de ea, quæ fit in fauorem in manibus Papæ, in qua examen per concurſum fieri non debere, tenent Flamin. Pariſ. *de reſignat. lib.1.q.7.n.7.* Gut. *canon. lib.2.c.11.* Zer. *in praxi Epiſc. part.1. verb. Parochia, §.2. dub.5.& 6.* Leſſ. *de iuſtit. lib.2.c.34.n.84.* Aloyſ. Ricc. *in d. praxi deciſ.416. in 1. edit.* aliàs *reſol.351. verſic. ampliæ quintò, & reſol.353.* Proſper. de Auguſtino *in addit. ad Quarant. in ſumma Bullarij, verb. benef. Paroch. collat. q.3. verſi. tertius,* Gonz. *d. gloſſ.6.n. 121.& 122.* Mateſcot. *var. reſol. lib.1.c.52.n.6.* Vgol. *d.c.50.§.3. verſ. ſecundo,* Maſſobr. *in d. praxi requiſ.13. dub.3.* Ego ipſe *d. all.60.21.* Et addit Gonz. *citato loco* reſignatarium prouiſum à Papa, vel mandatum de prouidendo in forma *Digni* obtinentem, examinari dumtaxat debere abſque concurſu, & approbari ſi idoneus repertus fuerit ad curam animarum, ſiue reſignatarius ſit præſens in Curia, ſiue abſens in partibus.

22. Parochialis Eccleſiæ reſignatio cùm fit in manibus Sanctiſſimi, quia tunc non dicitur vacare antequam alteri acquiritur, nec in ea poteſt ſtatim deputari Vicarius, non eſt neceſſarium examen per concurſum, ſed ſatis eſt reſignatarium ab examinatoribus in Synodo deputatis ſimul cum Ordinario probari idoneum; vt refert deciſum Garc. *d.p.9.c.2.n.159.*

23. Ordinarius, cui directæ ſunt litteræ Apoſt. reſignationis Parochialis in forma *Dignum*, poteſt procedere ad illarum executionem, ſtante quòd reſignatarius primò & ſecundò examinatus, non fuit approbatus ab examinatoribus, dummodo tamen intra ſex menſes à die datæ litterarum examen ſubierit, ita Aldan. *d. tit.9.n.15.* atteſtans ſic fuiſſe deciſum *in nullius 2. Decembris 1628.*

24. Ad examen concurſus Parochialium in manibus Epiſcopi reſignatarum non poteſt ille admittere conſanguineos, vel familiares tam ſuos, quàm reſignantium ex Bulla Pij V. anno eius. 3. *Kalendis Aprilis*, vt refert deciſum Garc. *d.p.9. c.2.n.211.*

25. In permutationibus Eccleſiarum Parochialium non requiritur examen per concurſum, ſi tamen adſit magna inæqualitas numeri Parochianorum, vel permutantes non fuiſſent examinati eo tempore, quo Parochiales adepti ſunt, tunc illi examinandi ſunt, ſed abſque concurſu; ſed ſi fiat permutatio cum beneficio ſimplici, erit neceſſarium examen, ſed non per concurſum, vide Læl. Zech. *de repub. Eccleſ. cap.28. de Parocho, n.6.* Flamin. Pariſ. *d. lib.8.q.9.n.95.* Vgolin. *d. cap.50 §.3. verſ. ſeptimo,* Garc. *d.p.9. cap.2. num.165.* Leſſ. *d.c.34. dub.16.* Aloyſ. Ricc. *in d. praxi dec.429. in 1. edit.* aliàs *reſol.356. in 2. edit.* Filliuc. *d. tract.41. de benefic. c.4.n.137.* Ego ipſe *d. all.60.n.23.& d.c.2. num.23.*

26. η *Etiam in Curia.*] Vide ſuprà, dicta *in verſic. Parochialẽ vacantem in Curia.* Vacare in Curia, & vacare apud Sedem in quo differant, notant Gonzal. *ad reg.8. Cancel. gloſſ.13.n.32.* & Ioan. à Cochier *ibid. gloſſ.6.n.4.* Ego ipſe *de officio, & poteſt. Epiſcop. p.3. alleg.57.n.24.*

27. θ *Etiamſi ipſa Parochialis Eccleſia reſeruata, vel affecta,*

affecta,&c.] Concursum fieri debere in vacatione Parochialis Ecclesiæ, etiamsi reseruata sit vel affecta generaliter, aut specialiter, resoluunt Læl. Zech. *de republ. Eccl. c.28. de Parocho num.6.* Zerol. *in praxi Episc. p.2. verb. Parochus, §.2. dub.4. & 10.* Marescot. *var. resol. lib.1. c.52. n.2.* Aloys. Ricc. *in d. praxi resol.351. vers. amplia tertiò, in 2. edit.* Filliuc. *d. tom.3. tract.45. n.141.* Ego ipse *d. c.2. n.14.*

28. In beneficiis Curatis reseruatis Sedi Apost. & quibuluis aliis etiam ex antiqua consuetudine ordinarios proponere edicta concursus, & à Sede Apost. prouisionem fieri approbato ab examinatoribus in Synodo diœcesana deputatis, referunt decisum Anastas. Germon. *de indultis Cardin. §. quibusnis, n.17.* Flam. Paris. *de resign. benef. lib.10. q.7. n.11.* Gonz. *d. gloss.6. n.12.* Garc. *d. p.9. cap.2. num.154.* Salgado *de protect. Regia tom.1. part.3. cap.9. num.98.* Ego *d. cap.2. num.14. prope fin.*

29. ι *Sanctæ Romanæ Eccl. Cardinalium, seu Abbatum*,&c.] Procedere dispositionem huius decreti etiam in parochiali reseruata, vel affecta specialiter vigore indulti, seu priuilegij in fauorem S.R.E. Cardinalium, seu Abbatum, vel Capitulorum, resoluunt Aloys. Ric. *in d. praxi res.351. vers. amplia quarto*, Massobr. *in d. praxi prel.26. n.23. & 24.* Rot. *decis.48. n.1. p.1. diuers.* Ego ipse *d. c.2. sub n.14.*

30. κ *Debeat Episcopus statim*,&c.] Deputationem Vicarij cum congrua esse de forma concursus, & Ordinarium posse in huiusmodi Vicarios deputare alios viciniores Parochos, vel alios etiam hebdomadarios, vel diurnos, nec cessationem congruæ facere cessare obligationem deputationis Vicarij post Garc. resoluit Massorb. *in d. praxi req.1. dub.1.* quem refero *d. c.2. n.31.*

31. Deputationem Vicarij donec prouideatur de Rectore, spectare semper ad Episcopum, in cuius diœcesi Parochialis est, decisum refert Arm. *in addit. ad recop. legum Nauarra. lib.1. tit.18. l.7. de Episcopis, n.86.*

32. Inferiores, qui non habent iurisdictionem quasi Episcopalem cum facultate congregandi Synodum, non posse constituere Vicarium resoluunt Franc. Leo *in thesauro fori eccles. p.2. c.18. n.52.* Garc. *d. p.9. c.2. n.8.* Massobr. *in d. praxi requis. 1. dub.8. & 11.* Ego ipse *d. all.60. n.3. & 4. & c.2. n.34.*

33. Vicarium constituere tempore vacationis ad custodiam Parochialis vacantis, licèt spectet ad ipsum Episcopum, tamen in casibus repentinis si vicaria est ad præsentationem alicuius Collegij, illum potest constituere quamprimum donec Episcopus certior sit factus, & prouiderit, ita refert decisum Garc. *d. p.9. c.2. n.11.*

34. Nominatio Vicariorum ad beneficiatos pertinet, hoc est, ad eos, ad quos beneficia spectant, ad quam nominationem poterit Episcopus præfigere terminum decem dierum, & Ordinarij, vel eius Vicarij approbatio præuio examine necessaria est, ex Bulla Pij V. *Ad exequendum*, ita refert decisum Garc. *d. p.9. c.2. n.294.*

35. Consuetudo à tempore, cuius initij non est memoria, qua Parochi Ecclesias Parochiales pro tempore vacantes optant, non est sublata per Conc. & in illis parochialibus, quæ optantur, non est necessarium examen per concursum ita refert decisum Garc. *d. p.9. c.2. n.165.*

36. Commendæ, quæ ad sex menses in Ecclesiis Curatis fieri poterant ab Ordinariis, ex *c. nemo, de elect. in 6.* ampliùs post Concilium locum non habent, cùm debeat in eis deputari Vicarius iuxta formam huius decreti, vt refert decisum Garc. *de benef. p.4. c.4. n.15.*

* *Statim.*] Posse Episcopum differre constitutionem Vicarij vsque ad tres dies à die notitiæ vacationis, non autem vlteriùs, asserit Massobr. *d. requis.1. dub.13.* quem refero *d. c.2. n.34.* 37.

λ *Habita notitia vacationis*,&c.] Vicarium cum congrua esse constituendum in qualibet Parochiali vacante, siue de iure, & de facto, siue de facto tantùm, & siue per obitum, siue per simplicem resignationem, vel priuationem vacent, resoluit Massobr. *in d. praxi requis.1. dub.2.* 38.

μ *Si opus fuerit.*] Hæc verba eò tendunt, quia in eadem Ecclesia possunt adesse alij ministri Sacramentorum, qui interea curam quoque illam, quæ ad defunctum spectabat, exercerent, vel aliqui vicini Parochi libenter idem præstarent, aut alij similes casus euenirent, quibus appareret, non esse opus constituere alium Vicarium ita refert decisum Garc. *d. p.9. cap.2. n.13.* vbi aduertit Ordinarium omni diligentia vti debere vt aliquem inueniat, qui velit, & possit hoc munus obire, qui si reperiri nequiuerit, altem illud curet vt aliqui mercenarij diurni, vel hebdomadarij, aut vicini Parochi curam animarum interea exerceant. 39.

ν *Idoneum in ea Vicarium*,&c.] Vicarium deputandum cum congrua, dummodo aliàs sit idoneus, non esse necessariò examinandum, tenet Massobr. *in d. praxi requis.1. dub.12.* 40.

In Ecclesiis baptismalibus licèt non sit ponendus concursus, Vicariũ tamen cum congrua esse deputãdum, resoluit Massobr. *d. requis.1. dub.14.* 41.

ξ *Cum congrua*,&c.] Congruam portionem assignandum Vicario esse arbitriam Episcopo, pensata qualitate personæ, beneficij, & loci referunt decisum Garc. *d. p.9. c.2. n.15.* & Massobr. *d. req. 1. dub.25.* 42.

Et posse esse duorum aureorum singulis mensibus, asseruut Galet. *in margar. casuum conscient. verb. Vicarius 8.* Campan. *in diuersorio iuris can. rub.7. c.6. num.16. in fine*, quos refero *d. cap.2. num.35.* 43.

ο *Donec ei de Rectore prouideatur.*] Vicarium semel constitutum cum congrua non posse remoueri sine causa, quia Episcopus non retractat quod semel exequutus est pro exequutione Concilij, tenet Massobr. *d. requis.1. dub.26.* vbi *dub.27.* resoluit quòd si Vicarius constitutus cum congrua subeat examen, & eligatur tanquam magis idoneus, debet se retrahere à prosequutione exercitij curæ, & administratione bonorum, alioquin incurret pœnam *cap. auaritiæ, de elect. in 6.* refero Ego ipse *d. c.2. n.36.* 44.

π *Porrò Episcopus*, &c.] Inferiores Episcopo, qui non habent iurisdictionem quasi Episcopalem, ac ius congregandi Synodum, & legitimè constet illam congregasse, examinatorésque in ea elegisse, quamuis habeant ius conferendi, concursus ac cætera omnia in hoc decreto contenta facere non posse resoluunt Læl. Zech. *de repub. Eccl. c.28. de Parocho n.6.* Anastas. Germon. *de indultis Card. §. quibusnis, ad fin.* Flam. Paris. *de resign. benef. lib.8. q.9. n.96.* Aloys. Ricc. *in d. praxi decis.424. in 1. edit.* aliàs *res.361. in 2. edit.* & nouissimè *p.4. res.75.* Massobr. *in d. praxi req.1. dub.11. & 21. & requis.2. dub.4.* quos refero *d. c.2. n.38.* addo Tamburin. *de iure Abbatum tom.3. disp.9. q.20. n.1. & 2.* 45.

Commen

46. Commendatarios Abbatiæ habentis iura Episcopalia potest coram se vel suo Vicario de Curatis vacantib' concursum facere, si modò habeat ius congregandi Synodum, & eligendi examinatores, ita refert decisum Garc. *d.p.9.c.2.n.136.* Aloys.Ricc. *d. res.361.in fine*, Tamburin. *de iure Abbatum tom.3.disp.9.q.10.n.1.*

Commendatarius Abbatiæ exemptæ existentis intra fines alicuius diœcesis, & habens tota quasi Episcopalia, non potest facere concursum beneficiorum Curatorum, sed hoc spectat ad Episcopum, in cuius diœcesi est Abbatia, qui electo magis idoneo mittet eundem ad Commendatarium pro collatione, refert decisum Garc. *d.p.9. c.2.n.123.& seq.*

Commendatarij Abbates, & alij inferiores Episc. qui omnimodam habent iurisdictionem Episcopalem, nec alicui subsunt, sed sunt immediatè subiecti Sedi Apost. nullius diœcesis proprium territorium habentes, si habeant ius congregandi Synodum, & legitimè constet illam congregasse, & elegisse examinatores, possunt concursum instituere, examinare approbare, omniaque illa facere, quæ continentur hoc decreto. Ita refert decisum Aldan. *d.tit.9.n.27.*

47. Concursum instituere, & reliqua efficere possunt, quæ hoc decreto præscribuntur, inferiores Episcopo omnimodam habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, neminique præterquam Sedi Apost. & equidem immediatè subiecti, quique nullius sunt diœcesis, sed proprium habent territorium, & ius congregandi Synodum, dummodo constet etiam Synodum aliàs legitimè congregasse, & in ea examinatores deputasse. Ita Aldan. *d.tit.9.n.28.* vbi refert sic fuisse resolutum *in Forosempronien.* 18. *Martij* 1591.

48. Concursum instituere, & examinare promouendos ad Parochiales existentes intra fines Abbatis nullius diœcesis, spectat ad Episc. intra cuius fines existit Abbas, iuxta *c.1. sess.23.* & si id non constet, ad viciniorem, vt addidit Pius V. tantùm limitando, nisi qui Prælatus est nullius, habeat ius congregandi Synodū, quia tunc posset in ea deputare examinatores synodales pro vt Conc. requirit, ita Aldan. *d.tit.9.n.30.* attestans sic fuisse decisum *in causa Castri Durantis vlt. Apr.1611.* refero Ego ipse *d.c.2.sub n.39.* in vlt. impress.

49. Abbatia si sit nullius diœcesis, & Commendatarius habeat ius congregandi Synodum, & legitimè constet illam congregasse, elegisseq; examinatores in Synodo, potest concursum instituere, eligere, ponere œconomos, aliaq; peragere, quæ habentur in hoc decreto, ita refert decisum *in causa Abbatiæ Farfen.* Aldan. *d.n.30.*

50. Abbati habenti iura quasi Episcopalia non licet concursum facere nisi probetur ius habere congregandi Synodum, & aliàs legitimè congregasse, refert decisum Garc. *d.p.9.c.2.n.131.*

51. Abbas ob id, quòd ius conferendi aliquam Parochialem habet in eius vacatione, nullum examinis edictum proponere potest, nec illius officij partem aliquam attingere, sed id pertinet ad Ordinarium, qui debet ipse proponere edicta, & examinatores ex Concilij præscripto deputatos adhibere, à quibus omnes istiusmodi concursu examinentur, quo examine confecto ex iis, quos vitæ integritas, & doctrina commendabit, Ordinarius debet eligere magis idoneos, ac postea Abbati relinquere, vt ex electis, cui maluerit, curam conferat, ita refert decisum Garc. *d.part.9.cap.2. n.149.*

Beneficium Curatum vnius diœcesis quando côfertur ab Ordinario alterius diœcesis vbi illud situm est, debet edicta proponere Ordinarius loci vbi existit, & ibidem examē erit peragendū, & postea collatio fiet ab Ordinario ad quē spectat, ita refert decisūGonz. *ad reg.8. Canc.glos.10.n.31.* 52.

Inferior si habeat præuentionem cum Ordinario, debet habita notitia vacationis Parochialis coram Notario declarare se velle dictam Parochialem conferre, & ideo rogare Episcopum vt proponat edicta, & hac ratione, tuebitur ius suæ præuentionis, ita attestantur resolutum Gonz. *ad reg.8. Cancel.§.2.proœm.n.17.* Garc. *d.part.9.c.2. n.125.* 53.

Episcopus manutenēdus est in sua quasi possessione instituēdi donec inferior coram iudice cōpetente legitimè probauerit ius cogendi Synodū habere aliàs cuègisse, in eaque examinatores ad præscriptam Concilij formam hoc decreto deputasse, vt per Ald. *d.tit.9.n.19.* vbi refert decisum *sub die 17. Ianuarij 1585.& 4. Augusti 1594.* 54.

Episcopus Forosempronien. vti vicinior manutenendus est in sua quasi possessione concursus instituendi in vacationibus Ecclesiarum Parochialium della Rauignana, & iuris præeligendi magis idoneos ex approbatis in eisdem concursibus donec Abbas Classen. legitimè probauerit habere ius congregandi Synodum, aliasque coēgisse, & in ea examinatores ad præscriptum Concilij in præsenti deputasse. Ego ipse *d.c.2. n.39.* vbi refero sic fuisse resolutum *in Forosempronien. 2. Decembris.* 1628.

p Intra decem dies.] Edictum esse proponendum intra decē dies ex hoc c. colligit Mastrob. *in d. praxi requis.2.dub.6.* quem refero *d.c.2.n.40.* & tandem remanere debet affixum ad valuas Ecclesiæ. Zer. *in praxi Episc.p.1.verb.Parochia.* quem refero *d.Alleg.60.n.45.* & *d.cap.2.n.40.* licet *ibidem* minimè legatur, Garc. *d.p.9.c.2.n.42.* & *43.* Mastrob. *in d.praxi requis.2.dub.7.* 55.

Et non posse apponi cum maiori termino viginti dierum ex Bulla pij V. incip. *In conferendis*, colligunt Zerol. *d.verb.parochia §.2.dub.3.* Aloys. Ricc. *d.resol.364.n.2.* Garc. *d.p.9.c.2.n.46.& 47.* Læl. Zech. *d.c.28.de Parocho sub n.6.* Mastrob. *d. requis.2.dub.8.* Salgado *de protect.Regia tom.1.p. 3.c.9.num.53.& 57.* 56.

Terminos decem, vel viginti dierum ad nominandum idoneos clericos coram deputatis examinatoribus præfixus, non currit à die habitæ notitiæ vacationis Ecclesiæ, sed potest ab Episcopo quandocunque assignari infra tempus electioni magis idonei præscriptum, ita refert decisum Aldan. *d.tit.9.n.21.* 57.

Vnde eueniente vacatione Ecclesiæ Parochialis posse Episc. intra quatuor vel sex menses respectiuè à die vacationis apponere edictum pro concursu Parochial. dixi *d.c.1.sub n.40.* attestans sic fuisse decisum *in Tiburtina. 28. Aprilis* 1629. 58.

q Idoneos aliquot clericos,&c.] Parochiali Eccles. vacante non est satis eum quem Episc. idoneum iudicat, proponere examinandum absq; alio concursu, sed tenetur Episc. plures examinatoribus nominare, & alios etiam ab aliis nominatos admittere, sicq; examen per concursum omnino facere prout in Bulla Pij V. statuitur, exceptis illis casibus, in quibus ex præsenti decreto *in vers. si tamen adeo*, permittitur posse omitti examen per concursum, si Episcopus pro sua conscientia cum concilio deputatorum ita expedire arbitrabitur, refert decisum Garc. *d.p.9.c.2.n.100.* 59.

60. Episcopus potest occurrente vacatione beneficij Curati vocare, & admittere ad concursum habentem aliud beneficium Curatum, sed non potest sine concursu, licet obtinuerit ille beneficiũ, quod possidet per concursum, & postquam vacauerit adepta possessione alterius beneficij Curati poterit Episcopus ponere edicta per concursum, refert decisum Garc. *d.p.9.c.2.n.*208.

61. Regulares clerici etiam Ordinum Militarium ad concursum Parochialium admittendi non sunt, refert decisum Garc. *de benef.p.7.c.*10.*n.*52.

62. Monoculus dispensatus ad Ordines suscipiendos potest admitti ad concursum, vt per Aldan. *d. tit.*9.*n.*32. attestans sic fuisse decisum *sub die* 17. *Martij* 1619.

63. Episcopum non posse statuere, seu limitare certum numerum personarum ad concurrendum in concursu Parochialium tenet Aloys. Ricc. *in decis. Curiæ Archiep. Neap. p.* 4. *dec.* 31.

64. *r Per edictum etiam publicum*, &c]Edicta concursus proponere debent Ordinarijs in beneficiis Curatis reseruatis Sedi Apost. vacantibus per obitum, puta in mensibus reseruatis, & à Sede Apost. prouisio facienda est approbato ab examinatoribus in Synodo diœcesana deputatis, si fidem approbationis habet ab Ordinario, ita refert decisum Pirsec. *in praxi Episc.p.2.c.5.n.*17.

65. Edictum huiusmodi apponi debet ab Ordinario loci, vbi existit beneficium, & ibidem examen est peragendum, etiamsi beneficium ab Ordinario alterius diœcesis sit conferendum, vt per Flam. Paris. *de resign. benef. lib.*8.*q.*9.*n.*102. Gonzal. *ad reg.*8. *Cancell. gloss.*10.*n.*31. Nouar. *in singul. iuris canon. fin.*81.*n.*2. Ego ipse *d. alleg.*60.*n.*44. *& d. c.*2.*n.*41. In quo edicto apponenda est dies propositi concursus, Seraph. *decis.*1148. Massobr. *d. requis.*2.*dub.*10.

66. De substantia & forma concursus Parochialium esse huiusmodi edictum apponi, resoluunt Læl. Zech. *de republ. eccles. c.*28. *de Parocho, n.*6. Aloys. Ricc. *in d. praxi res.*364. Zerol. *d. verb. Parochia, §.*2. *dub.* 2. Nouar. *d. concl.*82.*n.*2. Ego ipse *d. allegat.*60.*n.*43. & me citato in illo loco Massobr. *d. req.*1.*dub.*3. vbi intelligit quando Concilium Prouinciale hoc statuit.

Contra Nau. *cons.* 4. *de preb.* Garc. *d.c.*2.*n.*38. Salgado *d. c.*9. *n.*50. existimantes collationem nullam non reddi ex omissione edicti.

67. Tempus quo debet esse affixum edictum, esse arbitrium Episcopo, modò non excedat viginti dies, asserunt Garc. *d.p.*9.*c.*2.*n.*40. Massobr. *in d. praxi requis.*2.*dub.*9.

68. Edictum aliud concursus non est proponendum, sed ille, qui comparuerit, examini est subiiciendus, & si idoneus repertus fuerit, eidem beneficium est conferendum, nisi ij qui descripti sunt, excusent se legitimo impedimento detineri, quominus valeant ad concursum accedere, tunc enim poterit Episcopus legitimè terminum prorogare, ita refert decisum Garc. *d.p.*9. *cap.*2.*n.*215. Massobr. *d. req.*3.*d.*7.

69. Si intra terminum edicti vnus solùm comparuerit ad concursum Parochialis, qui nolit se examini subiicere, nec Parochiam curet obtinere, ab Episcopo assignandum est aliud edictum, rursúsque vocandi oppositores, ita refert decisum Garc. *d.p.*9. *c.*2.*n.*219.

70. Quando nullus comparuit, aut certè nullus ex comparentibus vult subire examen, Episcop. assignare debebit aliud tempus, sine edictũ, & si adhuc nemo cõparet, vel aliàs nemo idoneus reperitur, tunc poterit Parochialis, absque concursu conferri, ita referunt decisum Garc. *d.c.*2.*n.*218. Massobr. *d. req.*3.*dub.*9. Filliuc. *d. tr.*41.*c.*4.*n.*152.

71. *v Transacto constituto tempore*, &c.]Ante lapsũ terminum edictorum nullũ esse examen & concursum factum, resoluunt Garc. *d.p.*9.*c.*2.*n.*326. *cum seqq.* Salgad. *d.c.*9.*n.*64. Aldan. *d. tit.*9.*n.*17. attestans sic fuisse decisum *in Pot.* 4. *Martij* 1619.

72. Termino decem, vel ad summum viginti dierum elapso, nullum esse admittendum, asserunt Seraphin. *dec.*1149.*n.*4. Aloys. Ricc. *d. resol.*364. *num.*2. Nouarr. *d. concl.* 82.*n.*4. Ego ipse *d. cap.*2. *num.*43.

73. Occurrente vacatione Parochialis prouidendę in concursu, ad quam infra terminum in edicto præfixum plures sunt oppositi, si dicto termino elapso alter superuenit re integra, est vtique admittendus, ita referunt Gonz. *ad reg.*8. *Cancell. gloss.*9.*§.*1.*n.*115. Marescot. *var. res.*1.*c.*52.*n.*59. Garc. *d. part.*9.*c.*2.*n.*206. Massobr. *in d. praxi requis.*3.*dub.* 2. Ego ipse *d. alleg.*60.*n.*46. *& d.c.*2.*n.*42. vbi id intelligo quando iste habuit iustam causam excusationis, vel ratione ignorantiæ, vel absentiæ, seu alterius impedimenti, ex Rotæ decisione *in Firmana Parochialis* 6. *Martij* 1592. *coram Card. Pamphilio sen.*

74. Vnde si quis non descriptus in tempore concursui præfixo comparuerit, legitimo impedimẽto cessante, itaut potuerit, nomen suũ infra præscriptum terminũ deferre, & elapso termino, examine nondum facto, seu re integra petat se ad concursum admitti, non esse audiendũ, dixi *d.c.*2. *n.*45. asserẽs ita fuisse decisũ *sub die* 7. *Iulij* 1625.

75. Examen statim elapso termino edicti potest per Episcopum inchoari, sed non potest eadem die claudi vbi plures fuerunt descripti, quia sunt expectandi, vel vocandi, alioquin vitiabitur concursus si ex pluribus descriptis vnus, aut non omnes examinentur, & eis non expectatis clauditur concursus, vt per Garc. *d.p.*9.*c.*1.*n.*33. Seraph. *dec.*1148.*n.*5. Massobr. *d. req.* 3. *dub.*10. quos refero *d.c.*2.46.

φ Omnes qui descripti fuerint, &c.]Intelligi quatenus veniant ad examen, aliàs in potestate vnius esse nolle venire, impedireq; ne vlteriùs procederetur, refert decisum Garc. *d.p.*9.*c.*2.*n.*217.

76. *χ Examinentur*,] Vnus tamen examinari poterit, & approbari, si ille solùm ad concursum comparuerit intra terminum, nec opus est alio edicto, aut termini prorogatione, ita referunt decisum Garc. *d.p.*9.*c.*2.*n.*215. Vgolin. *de offic. Episc. c.*50.*§.*10.*n.*4. Filliuc. *d. tr.*41.*c.*4.*n.*151. Massobr. *d. req.*3.*dub.*8. Ego ipse *d. alleg.*60.*n.*51. *& d.c.*2. *num.*50.

77. *ψ Ab Episcopo, siue eo impedito, ab eius Vicario generali.*] Et etiam Episcopo non impedito posse fieri examen coram Vicario, quia hæc verba important tantùm quandam conuenientiam, tenent Garc. *d.p.* 9.*c.*2.*n.*119. quem refero Ego ipse *d. alleg.*60.*n.*41. & me citato *in illo loco* Massobr. *in d. praxi requis.*3.*dub.* 3.

78. *ω Atque ab aliis examinatoribus*, &c.]Synodalibus scilicet, concursum enim, & examen factum cum examinatoribus non synodalibus esse nullum, & inualidum, & collationem deuolui ad Sedem Apost. referunt decisum Garc. *d.p.* 9.*c.*2.*n.* 341. Massobr. *d. requis.* 3.*dub.*5.

79. *aa Non paucioribus quàm tribus.*]De forma esse vt examen fiat per concursũ in Parochialib⁹ cum tribus examinatorib. synodalibus, cõcludit Massobr. *d. req.*3. *dub.*4. etiamsi beneficiũ sit modici

valoris

valoris, vt refert deciſum Galet. *in margar. verb. beneficium, pag. 25. col. 2.* Garc. *d. c. 2. n. 53.*

80. Poſſunt tamen adhiberi in concurſu pluſquam tres examinatores, ſed non pauciores, referunt deciſum Garc. *de benef. p. 5. c. 9. n. 52.* Fillinc. *d. tr. 41. c. 4. n. 156.* Maſſobr. *in d. praxi requiſ. t 2. dub. 1.* Salgado *d. c. 9. n. 66.* Loter. *de re benef. lib. 2. q. 31 n. 65.* quos refero *d. c. 2. n. 52.*

81. §§ *Quorum vota ſi pares,* &c.] Approbatus nemo cenſetur ſi ex tribus examinatoribus quilibet eorum vnum approbauerit, & alij duo approbatum ab altero reprobauerint, accedente Epiſcopo vni. Idem dicendum quando ſunt quinq; examinatores, & quilibet eorũ approbat vnum ex examinatis, & cæteri quatuor reprobant approbatum ab altero, Epiſc. vni illorum accedente. Idem ſimiliter ſi vnus tantùm cõpareat ad ſe examinandum coram tribus examinatoribus, vno illorũ approbante, cæteris reprobantibus, quia illi non poteſt accedere Epiſcopus, & examinatus dicitur reprobatus, ita refert deciſum Garc. *d. p. 9. c. 2. n. 60.*

82. Examinatores vt ſint tres, non ſtatuit præcisè Concil. ſed quòd non poſſint adeſſe pauciores quàm tres, ita quòd ſi tres ſint tantùm examinatores, vota non poſſint eſſe paria, ſed ſingularia, quando ſinguli ſingulos approbãt, & tres examinatores debent adhiberi in Parochialibus etiam modici valoris, & ſatisfactum erit huic decreto ſi tertius examinator examinaoerit, & ſit præſens in approbatione, licèt votum ſuum non expleuerit, ita refert deciſum Garc. *d. p. 9. c. 2. n. 53.*

83. §7 *Examinatores autem ſingulis annis,* &c.] Examinatores debere ſingulis annis proponi in Synodo ad minus ſex, & ab ea Synodo probari, eorúmq; officium etiam poſt annum ſuæ electionis non expirare aſſerunt Garc. *d. p. 9. c. 2. n. 73.* Maſſ. *in d. praxi requiſ. t 1 dub. 1.* vbi *dub. 5.* ait Conc. Trid. nullam formam præſcribere ſuper propoſitione examinatorum, Salgado *d. c. 9. n. 67.* Rota ☞ *in Seguntina Parochialis 15. Iunij 1638. coram R. P. D. Roias* vbi quòd deputatio examinatorum Synodalium aliter, quàm in Synodo Diœceſana fieri non poteſt.

84. Examinatores debere proponi nominatim, & non in genere, niſi proponerentur in genere, qui te vera tunc extarent; quia per huiuſmodi genericam expreſſionem haberetur etiam expreſſa perſona, tenent Garc. *d. p. 9. c. 2. n. 139.* Fillruc. *d. tr. 41. c. 4. n. 157.* Salgado *d. c. 9. n. 76.* Maſſobr. *d. req. t 1. dub. 3.* vbi *dub. 7.* aſſerit ad hoc vt dicatur examinator probatus à Synodo, debere dimidiam partem ſuffragiorum ferre ab iis, qui vocem habent in Synodo.

85. Examinatores ſynodales in Synodo ad ſummum viginti eligi poſſe, tenet Aldan. *d. tit. 9. n. 29.* atteſtans ita fuiſſe deciſum ☞ *in Cæſarauguſtana 13. Martij 1623.*

86. Examinatores non poſſe eligi ſub nomine dignitatis, ſed tantùm ſpecialem perſonam, refero deciſum in vna Sutrina *in meo tr. de offic. & poteſtate Parochi, c. 2. n. 56. in fine.*

87. Iudicium ſynodalium nominationem ſpectare principaliter ad Epiſc. non tamen priuatiuè quoad Capitulum, dicit Aldan. *d. tit. 9. n. 30.* vbi refert ☞ ita deciſum *in Saonen. 18. Martij 1628.*

88. Examinatores, qui ab Epiſcopo propoſiti fuerint à Synodo tam per vota ſecreta, quàm aperta, poſſunt probari, & Epiſcopus eum modum in probatione ſeruari faciat, quem magis expedire iudicauerit, refert deciſum Piaſec. *in praxi Epiſc. p. 2. c. 2. n. 4.*

Conſtitutio Pij V. *In conferendis* locum non habet, niſi in his diœceſibus, in quibus fuit coacta Synodus, & in eis iuxta formam huius decreti fuerunt deputati examinatores, refert deciſum Garc. *d. p. 9. c. 2. n. 4.* 89.

Quibus autem conditionibus, & qualitatibus huiuſmodi examinatores clarere potiſſimum debeant, oſtendit Homob. de Bonis *de humanæ vitæ ſtatibus, p. 1. c. 13.* 90.

Si ex ſex examinatoribus aliqui intra annum ſuæ electionis mortui fuerint, totam facultatem examinandi vnà cum Epiſcopo ad ſuperſtites, etiamſi vnus tantùm ſupereſſet, ſpectare debere eo anno durante ſed in locum demortuorum eligendos alios cum approbatione Capituli, referunt deciſum Garc. *d. p. 9. c. 2. n. 8.* Maſſobr. *in d. praxi requiſ. 12. dub. 2.* Salgado *d. c. 9. n. 70. cum ſeqq.* Ego ipſe *d. c. 2. n. 57.* 91.

Vicarium Capituli Sede vacante in locum examinatorum abſentium, vel defunctorum alios auctoritate Apoſt. ſufficere non poſſe, ſed curare debere vt elapſo anno alij in locum demortuorum ſufficiantur ſeu eligantur in Synodo, alioquin pro legitimis non habentur qui ſupererunt, referunt deciſum Sbroz *in addit. ad ſuum tr. de offic. vic. lib. 2. q. 211.* Garc. etiam *in addit. ad ſuum tr. de benef. p. 9. c. 2. n. 78.* 92.

Examinatores ſynodales quando omnes intra annum deputationis mortui fuerint, tunc Epiſc. ex examinatoribus antiquis ſynodalibus, ſi fuerint, ſubroget alios non pauciores quàm ſex, & ſi non exiſtant ſex examinatores antiqui ſynodales, qui ad hunc numerum aſcendant, tunc Epiſcopus eligat illos, qui fuerint, & alios ſuppleat de nouo, approbatos tamen à Capitulo, vſque ad numeri præfati complementũ. Verùm ſi nulli examinatores antiqui ſynodales ſuperſtites fuerint, tunc Epiſcop. nouos examinatores probitate, & ſcientia idoneos, qui à Capitulo approbati ſint, nõ pauciores dicto numero ſubſtituat. Et veniẽte vacatione cuiuſlibet Parochialis Eccleſiæ Epiſc. debebit ex prædictis examinatoribus eligere tres, qui cum eo examen iuxta hoc decretum perficiant; officium autem prędictorum omnium examinatorum ſubrogatorum expirat cùm primùm aduenerit tempus nouam Synodum iuxta hoc decretum celebrandi, ita referunt deciſum Aldan. *d. tit. 9. n. 31.* aſſerens ita fuiſſe declaratum de Ordine Clementis VIII. Garc. *d. p. 9. c. 2. n. 13.* Marescot. *var. reſ. lib. 1. c. 32.* Salgado *d. c. 9. ex n. 70.* Maſſobr. *in d. praxi requiſ. 12. dub. 3.* Ego ipſe *d. c. 2. n. 58.* & cenſuit Rot. *in Panormitana Archipresbyteratus 3. Dec. 1618. coram bonæ mem. Burat. & in eadem 5. Iunij* 1620. cuiam eodem inter eius impreſſas *dec. 479. n. 2.* vbi habetur Clementem VIII. ſpeciali conſtitutione conceſſiſſe Epiſc. facultatem deputandi examinatores extra Synodum deficientibus, vel impeditis ſynodalibus, dummodo infra annum à Synodo celebrata, & decreuiſſe quòd ſtatim elapſo anno talis facultas, & eorum auctoritas expirat. 93. ☞

Examinatores ſynodales durare donec alij in Synodo deputati fuerint, verum ſi elapſo anno aliqui ex eis mortui fuerint, officium omnium expirare referunt deciſum Galet. *in marg. caſuum conſcient. verb. examinatores* t. Garc. *in addit. ad d. p. 9. c. 2. n. 75.* Aloyſ. Ricc. *in d. praxi reſ. 361. in 2. edit.* Marc. Anton. Genuenſ. *in pract. Archiep. Neapol. c. 66. r. 17.* Maſſubr. *in d. praxi requiſ. 12. dub. 1. n. 3.* vbi ſubdit locum non habere quando poſt annum ſuperſunt ſex adhuc. 94.

95. Episcopus nouus, qui ex examinatoribus synodalibus antiquis omnes præter vnũ mortuos inuenit in diœcesi vbi iã congregata fuit Synodus, & deputati examinatores ab ea, tenetur ad prouisionem Parochialis nouam Synodum cõgregare, & examinatores eligere, & cùm illis in concursu Parochialem prouidere: quòd si non fecisset, sed iudices nominasset, vel cum solo illo viuente concursum, & examen fecisset prouisio non valeret, refert decisum Garc. *d.p.9.c.2.n.*82.

96. Episcopus non excusatur si post annum adhibeat examinatores superstites non extantibus sex, etiamsi caperet prætextum quòd ipse de nouo esset adeptus possessionem Episcopatus, cùm annus celebrandi Synodum non incipiat currere à die possessionis Episcopatus, sed à die Synodi vltimo loco celebratæ, referunt decisum Garc. *d. p.9.c.2.n.92. & 93.* Massobr. *d.req.*12.*dub* 6. & censuit Rot. *in d. Panormitana Archipresbyteratus 5. Iunij* 1620. coram bonæ mem. Buratto, inter illius impressas *dec.*479.

97. Non licet Episcopo auctoritate ordinaria sibi assumere examinatores non synodales extraneos, qui suppleãt, etiam in casu non existentium examinatorum synodalium numero sufficientium ad concursus faciendos, eo quia ob penuriã virorum habentium qualitates Doctoratus & similes non potuerũt in Synodo diœcesana eligi, ita Ego ipse *d.tr. de offic. & potest. Parochi, c.2.n.62.* attestans sic fuisse decisũ *in Vasionen. 13. Nou.* 1627.

98. Episcopo non licere subrogare alios in locum examinatorum synodalium, qui per sententiam de crimine simoniæ fuerunt condemnati. *ibid.*

99. An in casu concursus, in quo non interfuernot examinatores synodales, collatio beneficij deuoluatur ad Sedem Apost. vel potiùs eidem Episcopo liceat proponere nouum concursum infra quatuor menses sibi de iure concessos, quæstio dubia, in qua Ego ipse *d.c.2.n.66.* refero S. Cong. Conc. nihil respondisse.

100. Concursus, in quibus fuerunt adhibiti examinatores deputati in Synodis præcedentibus fuisse nullos quatenus tamen prædicti examinatores in Synodo posteriori non fuerint confirmati, assero Ego ipse *d.c.2.n.67.* referens ita fuisse decisum *in Menopolitana 13. Iu...* 163..

101. Episcopus, qui non constituit examinatores in Synodo, sed eũ se ipso deputauit, vel quia priores erant mortui, vel quia nulla aderat facultas congregandi Synodum, nempe propter pestem, nulliter prouidet de Parochialib⁹, licèt quandoq; Sum. Pont. mandauerit istos tolerari, iniungendo vt quamprimũ facta Synodo noui eligantur examinatores, & quòd prouisi per concursum cũ examinatorib⁹ ab Episc. solo deputatis nouas prouisiones impetrent, vel denuo legitimè examinati, & approbati ab Episc. de eisdem Parochialibus prouideantur si in mensibus ordinarij vacauerint, ita refert decisum Garc. *in addit. ad d. p.9.c.2. n.*85. & Ego ipse *d.c.4.n.68. & 69.*

Prouisi de parochialibus non seruata forma Concilij ex eo quòd ob varias difficultates non potuisset cogi Synodus, nec deputari examinatores synodales, non sunt remouendi, at danda est facultas Episc. deputandi examinatores extra Synodum, illeq; monendus & hortandus, vt quanto citius conuocet Synodum eo meliori modo, quo potest, ita Aidan. *d. tit.9.n* 40. attestans sic fuisse decisum *in Treueren. 26. Iulij* 1627.

102. Concursus est nullus in quo cum examinatorib⁹ synodalibus interuenit alter, qui non fit examinator synodalis, vt per Garc. *d.p.9.cap.2.n.83. & 324. & 341.* Massobr. *in d. praxi req.13.dub.1.* Ferent. *in annot. ad dec.479. Burat. lit. A* Ego ipse *d.c.2.n.71.* vbi refero me vidisse hac de re decisionem authenticam S. Cong. Conc. *in vna Messanen. 15. Dec.* 1629. & censuit Rot. *in Bassanen. Parochialis 18. Febr.* 1628. *coram Card. Virili, & in Nicien. Parochialis 25. Iunij* 1629. *coram eodem*, vbi etiam fuit dictum negatiuã illam, quòd quis non esset examinator synodalis, debere plenè, & concludenter probari vti fundamentum intentionis, & non sufficere quòd in registris Curiæ Episcopal. non reperiatur nominatus, aut descriptus in synodo ille, quem prætenditur non esse examinatorem Synodalem, quia possibile erat quòd fuerit deputatus examinator synodalis ab Episc. in synodo, & non fuerit descriptus, Rot. *dec.323.n.4. vers. vltra quod p.2. recent.* nouissimè Rota *in Seguntina Parochial. 15. Iunij* 1638. coram R.P.D. Roias.

103. *dd Sint vero hi examinatores Magistri*, &c.] Examinatores necessariò eligi debere, qui sint Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, vel iure Canonico si extent, alioquin alij clerici sunt eligẽdi, qui ad id videbũtur magis idonei, resoluũt Vgol. *de offic. Episc. c. 50. §.5.n.1. ver. secundo*, Homob. de Bonis *de humana vita statib⁹ p.1.c.13. ver. in his ergo, in fine*, Massobr. *in d. praxi, req.11.dub.2.n.37.* referens sic fuisse decisum *in Turritana 10. Martij* 1629. Ego ipse *d. ... n.* 73. vbi *n.74.* assero *in vna Saonen. 19. Febr.* 1628.
104. fuisse resolutum Episc. non posse eligere examinatores synodales, qui nõ sint Doctores, seu Magistri, aut Licentiati in Theologia, vel iure Canonico si extent, alioquin alios clericos esse eligendos, qui ad id magis idonei videbuntur, & *n.75.* attestor *in dicta Turritana* fuisse pariter decisum in prædictos examinatores synodales non posse eligi clericos seculares, aut Regulares, qui dictis gradibus non sint insigniti, nisi vlli viri qualitatis superiùs expressæ non extent, quo casu fuit dictum esse eligendos, qui ad munus exercendum magis idonei videbuntur, eorúmque vota æqualis valoris & efficaciæ esse sicut aliorum.

105. *ee Iuréntque omnes*, &c.] Examinatores si non iurauerint, concursum coram eis habitum vitiari tenent Homob. de Bonis *d.c.13. vers.*2. Filliuc. *d.tr.41.c.4.n.*158. Massobr. *in d. praxi requis.14. dub.1.* vbi *dub.2.* cum Garc. *d p.9.c.2.n.*356. esse de forma subdit, vt præstetur huiusmodi iuramentum tactis sacrosanctis Euangelijs & *dub.* 3. cum eodẽ Garc. *n.356.* asserit posse præstari extra Synodũ in manibus Notarij, & *dub.4.* tradit probari per attestationem Notarij. & litteras ipsorum examinatorũ, refero Ego ipse *d.c.2.76. cum seqq.* vbi *n.78. in vna Besignan. sub die 2. Dec.* 1628. fuisse decisũ, concursus factos non præstito iuramento ab examinatoribus synodalibus fuisse nullos, sed ex gratia conualidandos, facto verbo cum Sanctissimo qui conualidauit, & confirmauit.

106. *ff Caueant ne quicquam*, &c.] Examinatores synodales non posse quicquam prorsus occasione examinis, nec ante, nec post accipere, alioquin simoniæ vitiũ tam ipsos, quàm alios dantes incurrere, à qua absolui nequeunt nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocunq; etiam antè obtinebant, & ad alia imposterum inhabiles reddi ex hoc decreto colligunt Petr. de Ledesm. *in sum. p.2. ... 7. c.1. concl.6. prope fin.* Homob. de Bonis *d. ... 13. ver. tertio examin. in fine*, Franc. Leo *in thesauro fori ecclesi. p.2.c.3.n.25.* Garc. *d.p.9.c.2.num.*368.

cum

eum seqq. Steph. Gratian. *discept. forens. cap. 561. à num. 21.* Vgolin. *de simon. tab. 4. cap. 48. §. 5. & de officio Episcop. cap. 50. §. 5. n. 2.* Filliuc. *d. tract. 41. cap. 4. n. 161.* latè Massobr. *in d. praxi requis. 15.* Bonac. *de simon. quaest. 7. puncto 2. differ. 1. ex n. 5.* nouissimè Aloys. Ricc. *in praxi p. 4. resol. 76. n. 1. & 2.* Ego ipse *d. alleg. 60. à n. 52. & d. c. 2. à n. 79. cum seqq.* nouissimè Steph. VVeyms *ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, constit. 13. num. vlt. pag. 124.*

107. * *Quicquam prorsus,* &c.] Non posse examinatores quicquam pro labore, vel titulo stipendij ad sustentationem ex fructibus beneficij vacantis, vel alia ratione accipere, tradunt Garc. *de benef. p. 5. c. 7. n. 11. & d. p. 9. c. 2. n. 374.* Bonacin. *d. differ. 1. n. 5. vers. secunda,* Aloys. Ricc. *d. p. 4. resol. 76. n. 4.* Ego ipse *d. c. 2. n. 81.*

108. Non posse Ordinarium statuere aliquod stipendium etiam minimum examinatoribus deputatis in Synodo pro concursu Parochialium, & si Synodus diœcesana secus statuerit, decretum esse irritum, & nullum, referunt decisum Garc *d. p. 9. c. 2. n. 374.* Massobr. *d. requis. 15. dub. 1.* Bonacin. *d. differ. 1. n. 7. vers. tertia.* Stephan. VVeyms *d. loco* Ego ipse *d. alleg. 60. n. 53. & d. c. 2. n. 82.* Posse tamen Episcopum aliquid de suo his examinatoribus concedere titulo præmij, vel stipendij, aut sustentationis, resoluunt Garc. *d. cap. 2. n. 379.* & Bonac. *d. diffic. 1. n. 6* subdens hoc sibi non videri improbabile, quia Concilium in præsenti non videtur loqui de Episcopo.

109. n n *Quæ quomodocunque etiam antea abstinebant,* &c.] Examinatores priuari beneficiis antea obtẽtis si occasione examinis siue antea, siue pòst aliquid accipiant, etiã gratis, & liberaliter datum, & ad captandam beneuolentiam, etiamsi res modica sit, & leuis momẽti, nam hîc prohibetur quicquam prorsus accipi, resoluunt Garc. *d. p. 9. c. 2. n. 390.* Aloys. Ricc. *d. p. 4. resol. 76. n. 3.* Bonac. *d. diffic. 1. n. 5. vers. ex quibus.* Ego ipse *d. c. 2. n. 80.*

Contra Petr. de Ledesma *in sum. tract. 7. cap. 1. concl. 7.* Zerol. *in praxi Episc. p. 1. verb. Parochia §. 2. dub. 13.* existimantes huiusmodi examinatores non priuari beneficiis antea obtentis.

110. oo *Peracto deinde examine renuncientur,* &c.] Examinatores peracto examine debere eos ex cõmuni sententia renuntiare Episcopo, quos idoneos repererẽt, referunt decisum Garc. *d. p. 9. c. 2. n. 104.* Salgado *d. c. 9. n. 79.* Ego ipse *d. c. 2. n. 84.*

111. Et illos possunt remittere ad Ordinarium, quia cumulatiuè, & non priuatiuè in hoc decreto est attributa iurisdictio, vt censuit Rot. *dec. 647. n. 1. in t. collect. nouissim.* aliàs *p. 4. diuers.*

112. Licèt Concilium in præsenti non expresserit an vota examinatorum palam, an secretè ferri debeant, magis tamen expedire vt examinatores palàm inter se sua vota conferãt, & notario iubeant vt in actis suis simpliciter scribat Titium approbatum idoneum, Seium verò reprobatum, referunt decisum Garc. *d. p. 9. c. 2. n. 107.* Franc. Leo *in thesauro fori eccles. p. 2. c. 3. n. 35.*

113. Examinatores debere dare vota dum simul congregati sunt cum Episcopo, non autem separatim, sicut etiam Episcopum, vbi datur locus accessui, debere accedere examinatoribus simul congregatis, resoluunt Garc. *d. p. 9. c. 2. num. 58.* Massobr. *in d. praxi requis. 4. dub. 2.*

114. Examinatores ab Episcopo, vel vicario, quibus beneficia prouidere incũbit, maximè quãdo iubetur, teneri significare, & subscribere quis dignus, & quis dignior sub peccato mortali, tenẽt Barth.

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

Medina *in sum. lib. 1. c. 14. §. 32.* Petr. de Ledesm. *in sum p. 2. tract. 7. c. 1. concl. 7. diffic. 13.*

Episcopum non habere votum decisiuum in concursu, sed tantùm accedere vbi vota sunt paria, vel singularia, dicit Massobr. *d. requis. 4. dub. 5.* vbi *dub. 6.* ostendit quando dicantur vota paria, quando singularia. 115.

Si vnus tantùm compareat ad se examinandum coram tribus examinatoribus, vno illorum approbante, & cæteris reprobantibus, non posse Episcopum illi accedere, sed examinatum dici reprobatum, referunt decisum Garc. *d. p. 9. c. 2. n. 60.* Massobr. *d. requis. 4. dub. 7.*

Si pluribus examinatis aliqui vltra dimidiam vocum fuerint consequuti, & vnus omnia suffragia prospera reportauit, Episcopus facta per examinatores relatione potest postposito illo in quẽ omnia suffragia confluxerunt, alium ex eis eligere, qui vltra dimidiam partem vocum habuerint, cum omnes approbati dicantur, ita referunt decisum Garc. *d. p. 9. c. 2. n. 109.* 116.

ss *Quotcunq; ab his idonei iudicati fuerint.*] Examinatores non teneri explicitè referre singulas qualitates corũ, qui sunt examinati, sed sufficere referre omnes examinatos fuisse idoneos, recolit Rot. coram Card. Caualer. *dec. 293. a princ.* vbi *in vers. neque præmissis* subdit nihil obstare quod in hoc decreto fiat expressa mẽtio, vt scilicet debeãt renũtiari quotcunq; ab examinatoribus iudicati fuerint idonei ætate, moribus, scientia, prudẽtia, &c. quia hîc fit expressio eorũ quæ tacitò insunt, ex. gr. tantùm, quod probatur ex hoc eodẽ decreto, dum immediatè subiungit, *& aliis rebus ad Eccl. vacantẽ gubernandã opportunis,* multa enim alia sunt, quæ requiruntur ad hoc, vt quis sit idoneus ad Ecclesiam Parochialem gubernandã, veluti quòd sit clericus, ex legitimis natalibus procreatus, inde inferebatur quòd sicut Concilium nõ exigit vt super istis aliis qualitatib⁹ fiat explicita relatio, ita pariformis determinatio requiratur quoad mores, ætatem, doctrinam, & prudentiam, quæ in Concilio specialiter exprimuntur. 117.

2 2 *Ætate, moribus, doctrina, prudentia,* &c.] In concursu Parochialium non solùm considerari idoneitatem respectu scientiæ, sed etiam respectu, ætatis, morum, & prudentiæ, & huiusmodi ad Ecclesiam Parochialem gubernandam, aduertunt Massobr. *in d. praxi requisit. 5. dub. 2.* Fr. Sigism. à Bononia *de elect. dub. 32.* Rot. *coram bonæ mem. Buratta decis. 22. n. 28. & decis. 90. per tot.* Ioan. Valer. *de different. inter vtrumque forum, verb. electio, differ. 1. n. 1.* Aloys. Ricc. *in praxi aurea, resol. 348.* Ego ipse *d. c. 2. n. 122.* 118.

Et posse examinatores etiam extraiudicialiter informari de qualitatibus examinandorum, censuit eadem Rota coram Caualer. *d. dec. 293. n. vlt.* 119.

Examinatoribus approbantibus, aliquem tanquam magis idoneum in scientia, cuius tamen mores ignorantur, & habentibus alium non tam doctum, seu ab eis cognitum, & approbatum in omnibus, hunc vltimum esse præferendum refert decisum Garc. *d. p. 9. c. 2. n. 111.*

λλ *Ex hisque Episcopus eum eligat,* &c.] Etiam extra locum examinis, & ipsis absentibus examinatoribus, vt per Garc. *d. p. 9. c. 2. n. 59.* Massobr. *in d. praxi requis. 5. dub. 20.* 120.

Nunquã spectare ad examinatores, sed ad Episcopum solum iudicare, & eligere quis ex concurrentibus ad Parochialem vacãtem sit magis idoneus, referũt decisũ Garc. *de benef. p. 6. c. 2. n. 236. & p. 9. c. 2. n. 105. & 208.* Zerol. *in praxi Episc.* 121.

p.1.verb.Parochia, § 2. Mari. Antonin. *var. resol. lib.1.resol.63.n.*8. Franc. Leo *in thesauro fori eccl. p.2.c.3.n.*34. Arm. *in addit. ad recop. legam Navarra lib.1.tit.18.l.7.n.*58. Massobr. *d. requis.4. dub.*1.*&* 4. ego ipse *d.c.2.n.90.&* 91.

122. Examinatores synodales debent vota suâ dare, sed Episcop. non tenetur ex collatione votorum eligere, sed potest cui maluerit ex approbatis beneficium conferre, non habita ratione calculorú ipsorum votorum, debet tamen expectare vt examinatores renuntient quos iudicauerint idoneos. Ita refert decisum Massobr. *d.req.4.dub.*4.

123. Examinatores singuli possût, & debêt dare vota super qualitate cuiuslibet examinati ex forma *vers. transacto*, & Episc. non ex collatione horum votorum debet eligere, sed ex *vers. peracto*, examinatores debent solùm renúciare duos, vel tres, v. g. examinatos idoneos, deinde Episcopus absque votorum calculo, sed suo iudicio eligere debet digniorê. Ita refert decisum Garc. *d.p.9.c.2.n.*109. Verùm Trétacinq; ex professo *cons.10.per tot.vol.1.* ad partes disputat hanc materiã, & tandê concludit quòd si vota examinatorũ non fuerint singularia, aut paria, non poterit Episcop. vel Vicarius accedere, quibus magis videbitur, sed debebit conferre vni ex examinatis & approbatis, qui respectu numeri ad numerũ zeli ad zelum, & meriti ad meritũ dignior ab examinatoribus iudicatus fuerit, ex doctrinis vulgarib. Deinde respondet ad verba huius Decreti, ibi, *ex hisque Episc. eum eligat, quem cæteris magis idoneũ iudicauerit.* &c. quæ videntur insinuare quòd sit in potestate Episc. eligere lquem voluerit ex examinatis & approbatis; vt scilicet intelligantur iuxta illa verba eiusdêmet decreti, ibi, *quorũ votis, si pares, aut singulares fuerint, accedere possit Episcopus vel Vicarius, quibus magis videbitur*; itaut secus dicendum esset si vota non fuissent paria, aut singularia; sed licèt hęc sententia in puncto iuris vera mihi videatur, nihilominus tamen sequenda est contrasia ob sacræ congregationis declarationem, de qua testatur Garc. & Massobr. *citatis locis.*

124. Parochialis collatio si cessantibus reseruationibus Apost. spectet ad inferiorem collatorem, & in concursu facto per Ordinarium sint renunciati plures æquè idonei, facultas eligenti magis idoneum ad ipsum Episcopum, non autem ad inferiorem collatorem pertinet, siue Parochialis in mense Apost. siue Ordinario vacet. Ita Aldan. *d. tit.9.n.*40. attestans sic fuisse decisum *in Ascalana 1. Decembris* 1618.

125. Electionem factam de magis idoneo significandam esse intra quatuor menses, & si fuerit transmissa, nec peruenerit ad manus collatoris intra dictum tempus, prouisionem deuolui tradit Massobr. *in d. praxi requis.6.dub.*1. vbi *dub.*2. cum Garc. *d. p.9.c.2.n.*8. asserit significationem electionis fieri posse extra præsentiam examinatorum, refero Ego ipse *d.c.2.n.*94.

126. μμ *Quem cæteris magis idoneam iudicauerit*, &c.] Electionem igitur & prouisionem in concursu Parochialis factam de digno, omisso digniore, esse nullam, & subreptitiam, tenent Azcued. *d. cons. n.*30. Garc. *d.p.9.c.2.n.*225 Massobr. *in d. praxi requis.5.dub.*1. Rot. *in Dertusen. Parochialis* 18. *Dec.*1581. *coram Giptio. & in Taden. Parochialis* 18. *April.*1603. *coram bona mem. Card. Sacrato*, vbi firmauit conclusionem in beneficiis Curatis ex idoneis magis idoneum esse eligendum, iterú *in Ripana Parochialis* 1. *Iunij* 1609. *coram Orcemb.* refert & sequitur Beltramin. *in annotat. ad dec.*11. *Gregorij XV.* & sic conquerente digniore reuocari collationem factam digno, de beneficio curam animarum habente, mediante concursu, iuxta const. Pij V. aduertit Ioan. Valer. *de differ. inter vtrumque forum verb. electio differ.2.n.*4. refero Ego ipse *d.c.2. n.*95. vbi *à n.*98. post infinitos propemodum per me citatos resolui electores sub pœna peccati mortalis teneri digniorem, seu meliorem eligere.

Quando per concursum & oppositionem prouisio beneficij facienda est, teneri quem ad restitutionem si dignum eligat omisso digniore, cùm non solùm offendat iustitiam distributiuam, verùm etiam commutatiuam ortam ex illo quasi contractu prouenientee ex edicti propositione, & ex fide in illo data, resoluunt Mul. *de primogen. lib.2.c.25. n.*59. Barthol. de Medina *in instruct. Confess. in 7. præcept.§.*32. Petr. Nau. *de rest. lib.2.c.2.n.*178. Gut. *can. lib.2.c.11.n.55. cum seqq.* Vazq. *opusc. mor. tract. de benef. c.2.§.3.n.*117. Fernand. *in examine Theolog. mor. p.4.c.4.§.1.n.2. & c.7.§.n.*15. Ego ipse *d. alleg.60. num.68. & d.c.2. n.*105. 127.

Contra Matt. de Ledesm. 2.4. *q.*18. *ad fin. vers. secũda cõclusio.* Nau. *in man.c.17.n.74. vers. nec obstat*, Mercad. *de contr. lib.6.c.17.§.y ansi dizen los Theol. vers. esto nolo sigue*, Garc. *de benef. p.7.c.16. n.*41. existimãtes nõ teneri ad restitutionẽ dignũ eligentem omisso digniore, etiam quando prouisio facienda est per concursum, & oppositionem.

Vnde simoniam committere dignum offerendo in concursu pecuniam digniori, vt desistat ab oppositione, & teneri ad cedendum beneficio, & ad restituendos fructus perceptos, resoluunt Sot. *de iust. lib.9.q.6.art.1.ad* 2. Nau. *in man.c.23.n.101. vers.*8. Bera *resp. casuum conscient. p.2. casu* 5. Fernand. *in exam. Theol. mor. p.4.c.14.§.1.n.1. &* 2. Ego ipse *d.c.2.n.*106. vbi *n.*107. resoluo simoniacam non esse electionem, nec illicitam, si quis tradiderit pecuniam electoribus indignum eligere volentibus ne illum eligant. 128.

* *Magis idoneam*, &c.] Idonèior iudicandus, ac propterea præferendus ille est, qui muneri, cui præficitur est aptior, Couarr. *in reg. peccatum, p.2. §.7.n.4. vers. dignior verò*, Rot. *dec.*537. *n.14.p.5. recent. & in d. Vrbinaten. Parochialis*, item & ille, qui altero cum quo concurrit fuerit senior, ita Barbar. *cons.23. post n.13. vol.*1. Tiraq. *de iure primog. in præfat. n.*182. Roland. *cons.47.n.70. lib.*1. Lambert. *de iurepatr. p.2. lib.2.q.2. princ. art.26. n.*4. Mari. Anton. *var. res. lib.1.c.4.n.*2. Illustr. D. mens Roder. à Conha *in comm. ad c. consuluit* 9. *n.2. diff.*74. Valenz. *cons.34.n.*56. vbi *n.*59. quòd senior dicitur non tã ab ætate, quàm à sapiẽtia & moribus. Rot. *dec.61.n.1.p.1. in posthum. Faria.* 129.

Originarius idoneior quoq; iudicandus ac præferendus, si alter sit extraneus, Cou. *pract. c.35. sub n.5. vers. secundò annotandum est*, Fusc. *de visit. lib.2.c.15.n.13. & 14 & c.21.n.*25. Par. *dec.*254.*p.*1. aliàs *dec.247. lib.2. in correct.* Mandos. *cons.1.n.*4. Grilenz. *consil.151. num.*64. Vgolin. *de offic. Episcop. c.50. §.7.n.*4. Mastril. *Sicilia decis.2.n.*147. Rot. *dec.299.p.1. diuers.* Valenzuel. *d. consil.34.n.*69. vbi *n.*79. quòd diœcesanus in beneficialibus præfertur non diœcesano. Perez de Lara *de anniuers. lib.2.c.3.n.19. & seq.* Et ita potest eligi dignus de ciuitate, vel gremio Ecclesiæ, posthabito digniore extraneo. Lael. Zech. *de benef. c.12.n.*36. Piasec. *in praxi Episc. p.2.c.5.n.*19. Vgolin. *d.c.50.§.8.n.*4. Ego ipse *d. alleg.60.n.*302. Valenzuel. *d. consil.34.n.*70. 130.

Doctor

131. Doctor præfertur non Doctori, Aloys. Riec. *in decis. curiæ Archiep. Neapol. part. 4. decis.* 135. *n.* 1. Rot. *decis.* 36. *num.* 2 *part.* 2. *recent.* Valenzuel. *d. consil.* 34. *n.* 58. *cum seqq.* vbi *n.* 64. quòd Doctor in iure Pontificio præfertur Doctori in iure Ciuili Rota *d. decis.* 61. *n.* 1. Attamen minus doctus, modò idoneus, cuius mores sunt noti, & approbati, præfertur Doctori, cuius vita ignoratur, Piasec. *d. c.* 5. *n.* 19. Gonz. *ad reg.* 8. *Cancel. gloss.* 4. *n.* 112. Garc. *d. part.* 9. *cap.* 2. *n.* 11. Aloys. Riec. *in d. praxi decis.* 425. *in* 1. *edit.* aliàs *resol.* 562. *n.* 1. *in* 2. *edit.* Massubi. *in d. praxi requis.* 5. *dub.* 2. *n.* 19. Rot. *in Barchinonen. Parochialis* 29. *Nouembris* 1613. *coram bonæ mem. Buratto*, inter eius impressas *dec.* 22. In beneficio concursus quando fit coram Ordinario & examinatoribus, potest Ordinarius eum examinatoribus præferre ei, qui magis sciētia præcellit, illum, qui prudentia, moribus, & integritate aptior videtur ad gubernandum Ecclesiam, ita Rota *decis.* 521. *n.* 1. *&* 2. *apud Farin. p.* 1. *in posthum.* nam in concursu ad beneficium præferendus est non is, qui solùm idoneus reputatur quoad litteraturam, sed qui ætate, moribus doctrina, & prudentia magis idoneus iudicabitur, eadem Rota *d. part.* 1. *decis.* 51. 1.

132. Sacerdos præfertur alteri aliquo inferiori Ordine insignito, Roland. *cons.* 47. *n.* 75. Dec. *cons.* 542. *num.* 13. Perea de Lara *d. lib.* 2. *c.* 3. *num.* 16. Rota *d. decis.* 61. *n.* 1. & in pari attenditur quis prius assecutus fuerit sacros Ordines & gradus, Ioan. de Platea *in l.* 2. *n.* 1. *C. de Primic. lib.* 12. Nat. *cons.* 638. *num.* 18.

133. Dispensatione non indigens præfertur indigenti, Seraph. *decis.* 767. *n.* 2. *p.* 1.

134. Beneficium nullum habens præfertur habenti, Lambert. *part.* 3. *lib.* 2. *quæst.* 5. *art.* 3. Carol. de Grass. *decis.* 1. *num.* 10. *de iurepatron.* Rot. *decis.* 16. *n.* 7. *p.* 1. *recent. & in Calaguris. beneficij de Tesora* 9. *Iunij* 1621. *coram bon. mem. Vbaldo, & in Vrbinaten. Parochialis* 12. *Februarij* 1629. *coram R. P. D. Verospio.* & pauper cæteris paribus præferri debet diuiti, Perea de Lara *d. lib.* 2. *c.* 3. *n.* 11. sicut in clerico non habente beneficium quòd præferendus sit illud habenti, cæteris paribus, dicit Rota *decis.* 61. *num.* 4.

135. Si potentia diuitiarum, vel nobilitas conferat ad comprimendos Christi aduersarios, præferendi sunt ditiores, & nobiliores tenuibus, & ignobilibus, Fernandez *in examine Theolog. moral. p.* 4. *cap.* 4. §. 1. *num.* 5.

136. *rr Si verò iurispatronatus Ecclesiastici erit*, &c.] Vide Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancel. gl.* 6. *n.* 116. Piasec. *d. cap.* 5. *n.* 17. *in fine.* Aloys. Ric. *in praxi res.* 351. *vers. amplia sexto*, Zerol. *in praxi Episcop. part.* 1. *verb. iuspatronatus*, §. 10. Azor. *instit. moral. part.* 2. *l.* 6. *c.* 22. *quæst.* 15. Salgado *d. c.* 9. *n.* 80. Ferentil. *in annot. ad decis.* 25. *Buratti num.* 12. Ego ipse *d. allegat.* 60. *n.* 16. *& d. c. n.* 124. Rota *decis.* 453. *n.* 1. *apud Farin. part.* 1. *in posthum.* vbi quòd concursus requiritur in Ecclesia Parochiali *de iurepatronatus Ecclesiastico*, & quòd dispositio Cōcilij in præsenti procedit ne dum in Rectoriis, verùm etiam in vicariis perpetuis, attestaturque sic fuisse per sacram Congreg. resolutum, & eadem Rota *dicta part.* 1. *decis.* 543. *n.* 8. dicit quòd examinatores nihil iuris habent in patronatu Ecclesiæ Parochialis, licet approbent idoneos pro obtinenda collatione, seu institutione.

137. Episcopus tenetur instituere præsentatum ad Parochialem Ecclesiam iurispatronatus Ecclesiastici, cuius institutio ad Episcopum ipsum, & nō ad alium pertinet, etiamsi patroni ex approbatis ab examinatoribus synodalibus digniorem non præsentauerint stante hoc decreto *in d. vers. si verò iurispatronatus*, quia iudicium spectat ad patronum, refert decisum Aldan. *d. tit.* 9. *n.* 43.

Institutio Parochialium de iure patronatus Ecclesiastico quando ad inferiores licèt exemptos & Abbates pertinet, nihilominus Episcopus ordinarius debet edicta concursus proponere, & inferior instituet magis idoneum approbatum ab Episcopo, quòd si secus actum fuerit, collatio est nulla, ita refert Garc. *d. p.* 9. *c.* 2. *n.* 262. 138.

Beneficium Curatum iurispatronatus Ecclesiastici si vacauerit in mensibus Apost. Sedi reseruatis, Episcopus ipse Ordinarius nulla habita ratione patronorum debet edicta concursus proponere, idoneum eligere, ac Romam mittere cum fide Ordinarij à Summo Pont. instituendum sicut fit in aliis Curatis quæ non sunt de iurepatronatus, ita referunt decisum Piasec. *in praxi Episcop. p.* 2. *c.* 5. *n.* 17. Garc. *d. p.* 9. *c.* 2. *n.* 273. 139.

Institutio ad Parochiales Ecclesias, quæ iurispatronatus Ecclesiastici sint, vbi facienda sit à Papa, quia fortasse in mensibus reseruatis vacauerit, ius eligendi digniorem ad solum Episcopum pertinet, qui transmittere debet attestationem examinis facti, & concursus, quot in eo approbati, & quem ex approbatis vti digniorem, cui Sanctitas sua gratiam faciat, nominari, refert decisum Garc. *d. c.* 2. *n.* 173. Salgado *d. tom.* 1. *p.* 3. *c.* 9. *n.* 99. 140.

ff Is quem patronus digniorem, &c.] Et ad eum patronum Ecclesiasticum spectabit quando duo æquè idonei ab examinatoribus fuerint iudicati, quia electio dignioris spectat ad patronum, institutio ad Episcopum, quando ad ipsum Episcopum, & non ad alium illa pertinet, ita refert decisum Garc. *d. p.* 9. *c.* 2. *n.* 267. 141.

Episcopus instituere debet in beneficio præsentatum ab Ecclesiastico patrono si digniorem elegerit ex approbatis ab examinatoribus, refert decisum Garc. *d. c.* 2. *n.* 262. 142.

tt Inter probatos ab examinatoribus, &c.] Si patronus Ecclesiasticus aliquem præsentauerit antequam sit ab examinatoribus approbatus in concursu, præsentatio nulla erit, nec eius virtute facienda erit institutio ab Episcopo tanquam minus legitimè facta, nisi denuo iterum ex præsse, vel tacitè fuerit præsentatus, postquam ipse fit intra terminum edictorum, seu re integra oppositus, & inter cæteros descriptus, & inter dignos approbatus. Ita Salgado *d. c.* 9. *n.* 81. quem refero *d. c.* 2. *n.* 124. *in fine.* 143.

Examen per concursum non requiritur in collatione Parochialium iurispatronatus mixti, idest, partim Ecclesiastici, & partim laicalis, Viuian. *in appendice suæ praxis iurispatron. ad lib.* 10. *c.* 1. *n.* 54. *p.* 760. in nouiss. impress. vbi testatur ita fuisse responsum *in Pisana* 5. *Februarij* 1628. refero Ego ipse *d. c.* 2. *n.* 126. latè sequitur Gabr. Pereira *de manu Regia p.* 1. *c.* 7. *n.* 32. *cum seq.* vbi *n.* 36. *vers. quam resolutionem*, affirmat habere locum non solùm in iurepatronatus mixto, quando maiorem, vel æqualem partem habet sæcularem, sed etiam quando Ecclesiastica sit maior, subditque Eminentissimos Cardinales Concilij Trid. interpretes super beneficiis de Ribadancora Brachaten. diœcesis interrogatos Romæ sic respondisse, refero Ego ipse *d. tract. de Parocho c.* 2. *n.* 126. *in vlt. impress. folij magni.* 144.

Contra Gonzal. *d. gloss.* 6. *num.* 135. Galet. *in margarita*

margarita casuum conscientiæ, verb. iuspatronatus pag 145. col. 2. Garc. d. c. 2. n. 278. Aloys. Ricc. in d. praxi decis. 420. in 1. edit. aliàs resol. 357. n. 3. in 2. edit. Marescot. var. resol. lib. 1. c. 52. n. 7. adden. ad decis. 498. Gregorij XV. Massobr. in praxi prel. 7. dub. 25. n. 2. Salgad. d. c. 9. ex n. 108. Ferentil. ad decis. 25. Buratti in fine vers. ex hoc procedit. existimantes seruandam esse formam examinis per concursum in vacatione Ecclesiæ Parochialis iurispatronatus partim Ecclesiæ, partim laici, vel quòd pro duabus partibus pertineat ad laicum, & pro vna tantùm ad Ecclesiam.

s s Tunc Episcopus solus ex dignis, &c.] Talem electionem committi posse Vicario faciendam, tenet Ioan. Sanci in select. disp. 50. n. 25.

145. *t t Quòd si iurispatronatus laicorum fuerit, &c.*] Vide Læl. Zech. de republ. Eccl. c. 28. de Parocho n. 6. Flam. Paris. de resignat. benef. l. 8. q. 9. n. 111. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Parochia §. 7. Franc. Leon. in thesauro fori Eccles. p. 2. c. 3. n. 3. Piasec. d. c. 6. n. 18. in princ. Less. de iustit. lib. 2. c. 34. n. 58. & 81. Vgolin. de officio Episcopi c. 50. §. 3. vers. tertiò, Marescot. var. resol. lib. 1. c. 5. n. 11. Aloys. Ricc. in d. praxi resol. 357. n. 1. Adden. ad Gregor. XV. decis. 494. n. 3. Massobr. in d. praxi req. 7. dub. 25. à n. 4. Borgn. Caualc. dec. 17. n. 18. p. 2. Salgado d. c. 9. n. 105. cum seq. Alzed. in praxi Episc. p. 2. c. 9. n. 2. Ego ipse d. alleg. 60. n. 18. & d. c. 2. num. 129. Rot. decis. 579. n. 4. p. 2. recent. & in ☞ Pampilonem. Parochialis 26. Iunij 1626. coram bo-
146. na mem. Buratte, inter eius impressas dec. 952.

Eueniente vacatione Parochialis de iurepatronatus laicorum quando plures sunt præsentati, requiritur examen per concursum inter ipsos præsentatos tantùm, vt ex his, qui peracto examine idonei ab examinatoribus denunciati sunt, Episcopus eum eligat quem cæteris magis idoneum iudicauerit, atque illum, & non alium instituat, Ita Flam. Paris. de resign. benef. lib. 6. quæst. 5. n. 21. Gonz. d. gloss. 6. n. 138. Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 256. Marescot. d. lib. 1. c. 52. n. 11. Piasec. d. c. 5. num. 18. vers. eueniente, Aloys. Ricc. in d. praxi resol. 357. n. 2. Viuian. in praxi iurispatron. lib. 10. c. 1. num. 59. in vltim. impress. Salgado d. c. 9. n. 123. Azed. d. cap. 9. num. 3. Rot. in Pampilonem. ☞ Parochialis 27. Ianuarij 1614. coram Reuerendissimo D. meo Coccino Decano, & in Ilerden. portionis de Pertusa 11. Decembris 1613. coram bona mem. Buratto inter eius impressas dec. 25. vbi Ferentis in annot. n. 10. quæ etiam reperitur impressa inter posthumas Farin. p. 1. decis. 543. in fine Massobr. in d. praxi req. 7. dub. 25. n. 5. vbi intelligit quando inter plures præsentatos omnes æqualibus vocibus gaudent. Nam si aliquis plures haberet voces, is solus esset examinandus, & idoneus repertus instituendus, vt per Gar. d. p. 9. c. 2. n. 257. Salgado d. c. 9. n. 124. Rot. in Pampilonen. Parochialis 26. Iunij 1626. coram bona mem. Buratto, inter eius decis. impressas dec. 952. n. 2. nisi is se etiam subiiceret examini, & concursui cum cæteris examinatis, quia tunc sibi præiudicaret, cùm faceret se eis parem, ita adden. ad d. decis. 494. Gregorij XV. n. 5. Massobr. in d. praxi prel. 3. dub. 3. n. 15. Salgado d. c. 9. n. 128.

147. Non habet locum hoc decretum in d. vers. si verè, contra institutionem & fundationem, cùm seruari debeat lex in ipsa institutione posita, sed tantùm præsentatus est examinandus, & approbandus ab Ordinario citra concursum si repugnaret institutioni, seu fundationi, ita refert decisum Garc. d. p. 9. c. 2. n. 270.

Concursui locus non est in Parochialibus iurispatronatus, quod origine erat totum laicale, sed pro duabus tertiis partibus ex donatione laicorum effectum est postea Ecclesiasticum Aldan. d. tit. 9. n. 42. vbi refert decisum sub die 17. Iunij 1617. ☞ 148.

Parochiales iurispatronatus laicorum, quæ ab Episcopo ob præsentationem in tempore non sequutam iure deuoluto conferuntur, subiacere concursui, referunt decisum Galer. in margar. casuum, conscien. verb. iuspatronatus Salgado d. c. 9. n. 90. Aldan. d. tit. 9. n. 50. Ego ipse alleg. 60. n. 18. in fine, & d. c. 2. n. 131. 149.

Contra Massobr. in d. praxi requis. 1. dub. 22. existimantem huiusmodi Parochialem iurispatronatus laicalis ad Ordinarium deuolutam per eum absque concursu conferri posse.

Vtrùm autem in collatione Parochialium facta iure deuoluto seruari debeat forma examinis quæ coram inferiore requiritur? Affirmatiuè respondet Salgado d. c. 9. n. 84. cum seqq. quem refert d. c. 2. n. 133. 150.

x x Ac eisdem deputatis, vt suprà examinari &c.] Præsentatus à patronis laicis ad Ecclesiam Parochialem de iurepatronatus laicorum, sufficit quòd examinetur coram aliis examinatoribus non synodalibus, ita Aldan. d. tit. 9. n. 52. vbi refert decisum sub die 19. Decembris 1620. ☞ 151.

y y Et non nisi idoneus repertus, &c. Patronum
laicum ad Parochialem sui iurispatronatus non teneri præsentare digniorem, sed sufficere dignum, seu idoneum, resoluunt Lambert. de iure patron. p. 1. l. 2. quæst. 10. art. 3. n. 17. Petr. Nauarr. de rest. lib. 2. c. 2. n. 150. Ban. 2. 2. quæst. 63. dub. 4. Petr. de Ledesm. in summ. part. 2. tract. 7. c. 2. conclus. 7. diffic. 9. Garc. de benefic. part. 7. c. 16. n. 19. Aloys. Ricc. in dec. Curiæ Archiep. Neapolit. p. 3. dec. 306. n. 4. Ioan. Valer. de differ. inter vtrumque forum verb. electio differ. 2. 152.

Contra Molin. de primog. lib. 2. c. 5. n. 69. Azeued. cons. 24. dub. 4. n. 4. Turrian. 2. 2. tom. 2. disp. 22. dub. 5. num. 6. Gutier. canon. lib. 2. c. 11. n. 26. Vasq. in opusc. de benefic. cap. 2. §. 2. dub. 5. num. 74. Less. d. lib. 2. c. 34. dub. 14. n. 65. in fine, Azor. d. p. 2. lib. 6. c. 21. quæst. 5. Maldet. 2. 2. tract. 9. c. 2. dub. 2. existimantes patronum, qui non est primus beneficij fundator, debere digniorem præsentare. 153.

v v Vlla deuolutio, aut appellatio, &c.] Vide Nau. in man. cap. 25. num. 139. in fine, Antonuc. in Catechesi Neapolit. c. 16. fol. 43. Azeued. ad l. 1. n. 4. tit. 16. lib. 3. noua recop. Seraphin. decis. 481. Valenz. cons. 45. n. 19. vol. 1. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 9. §. 1. in annot. contra nullit. n. 186. & 209. & d. gloss. 6. n. 163. Vgolin. d. c. 50. §. 13. n. 1. Campan. in diuers. iuris canon. rub. 7. c. 6. n. 75. Aloys. Ricc. in d. praxi decis. 426. in 1. edit. aliàs res. 373. in 2. edit. & in decis. curiæ Archiep. Neapolit. p. 4. dec. 19. Massobr. in d. praxi requis. 5. dub. 3. cum seq. Salgado de protectione Regia to. 1. p. 2. c. 13. n. 297. cum seq. Rot. in Barchinon. Parochialis 29. Nou. 1613. coram bona mem. Buratto, inter eius impressas dec. 22. & ibi Ferentil. in annot. lit. B. Ego ipse d. alleg. 60, n. 104. & d. c. 2. n. 137. ☞

Intelligi de apellatione suspensiua, non verò deuolutiua, obseruant Camp. in diuers. iuris Canonic. rub. 11. c. 13. num. 476. post med. Salgado d. tem. 1. p. 2. c. 13. n. 199. Massobr. in d. praxi req. 5. dub. 4. Ego ipse d. c. 2. num. 138. Garc. in addit. ad summ. tr. de benef. p. 9. c. 2. n. 245. 154.

Apellationẽ non dari simpliciter ab electione Episcopi 155.

Episcopi conensum dum appellare volens fuit approbatus ab examinatoribus synodalibus, sicut & electus, cùm tunc locus sit gratificationi, probatur ex *c.cum autem*, vbi A. b. *n.3. de iurepatron.* Seraph. *dec.152. in fine*, Rot. *in Calagurit.ana beneficij de Mussilo 13. Nouemb. 161 . coram bona mem. Vbaldesen. & in Pampil. Abbatia de Aresso 22. Aprilis 1622. coram R P.D. Nauarro.* Nisi manifestè constiterit de dolo, & irrationabili Episcopi iudicio, cùm pro eo, quòd scilicet omnia considerauerit, multum præsumatur. Maresc. *var. resol. lib.1.c.52. n.23 & 24.* Gonzal. *ad reg.8. Cancel. gloss.4. n.139. & gloss.9. in annot. n.209.* Massobr. *d. requis.5. dub.2. n.42.* Greg. *decis.538. ad fin.* Rot. *in Hieracen. iurispatronatus 21. Maij 1621. coram bon. mem. Burato*, inter eius impressas *decis.625.* Iudicium enim Ordinarij, & examinatorum in concursu ad beneficium ad fauorem alicuius non potest reuocari in secunda instantia, nisi appareat illud fuisse irrationabile, dolosum, & carnalitatis aut humanæ passionis affectum, Rota *decis.521. n.1.* apud Farin. *p.1. in posthum.* Tollitur tamen multum de hac præsumptione, quæ aliàs esset pro Episcopo, ex familiaritate, vt per Aloys. Ricc. *in decis. Curia Archiep. Neapol. p.4. decis.96 n.20.* Rot. *in Sabinen. concursus 6. Aprilis 16 9. coram bona mem. Card. Sacrato, & in Vrbinaten. Parochialis 12. Febr. 1629. coram R.P.D. Verospio.* Ego ipse *d.c.2. n.144.*

Et huiusmodi appellationem à mala electione, siue irrationabili iudicio Episcopi admitti solùm ad effectum deuolutiuum, non autem suspensiuum, quia interim prouisus appellatione pendente à Parochiali amoueri non debet, ex *d. const. Pij V. vers. hac tamen.* notât Garc. *d.p.9.c.2. n.236. & 246.* addent *ad dec.538. n.7. Gregorij XV.* Ego ipse *d.c.2. n.145.* Nisi quando appellatur à sententia Metropolitani, seu alterius iudicis appellationis reuocatoria electionis priùs factæ ab Ordinario in concursu ad Parochiales, tunc enim dari appellationem ad effectum suspensiuum, & deuolutiuum, resoluunt Gut. *canon. lib.2.c.11. n.25.* Garc. *d.p.9.c.2. n.247.* adden. *ad d.dec.538. n.8. Gregorij XV.* Ego ipse *d.c.2. n.146.* vbi *n.147.* idem assero quando facto concursu appellatur inter præsentatos, vel patronos laicos super pertinentia iurispatronatus.

157. Reiectum non concursu Parochialis posse prouocare prælectum ad nouum examen coram iudice appellationis, etiam antequam doceant de irrationabili iudicio Episcopi, nouè & singulariter aduertendum duxi *d.c.2. n.148.* asserens ita fuisse decisum *in Vrbinaten. 9. Septembris 1628. & in Reatina 16. Martij 1630. & in Pisana 1. Iun. eiusdem anni*, in quibus fuit decretum dandum esse nouum concursum in Vrbe, & ad illum vocandum prælectum ab Episcopo.

158. ◦◦ *Aliàs prouisiones omnes, seu institutiones, &c.*] Collationem Parochialis factam sine examine per concursum esse nullam, & irritam, & præfatam Parochialem eo modo collatam vacare, eiúsque collationem ad Sedem Apost. spectare resoluunt Zerol. *d.p.1. verb. Parochia §.2 dub.2.* nouissimè Aloy. Ric. *in sua praxi p.4. res.75. n.1.* Rot. *decis.151. p.4. diuers.* Ego ipse *d. .2. n.135.*

159. Parochialem sine examine per concursum, vel contra formam positam à Concilio in præsenti collatam non posse in foro conscientiæ acceptari, aut retineri, resoluunt Petr. Nauar. *de rest. lib.3. c.2. n.350.* Salon *2.2. q.5. de dominio art.4.* & *ibi* Can. *q.62. de dominio pag.160.* Vasq. 1.2. q.163. Lorca etiam 1.2. *disp.21. de leg. ad fin.* Burg. de Pace *l.3. Tauri à 1394.* Parlad. *differ.12. §.1. ex num.2.* Less. *de iust. lib.2.c.19. dub.3.* Aloys. Ric. *d. part.4. resol.75. num.2.*

160. χχ *Si tamen adeò exigui redditus, &c.*] Vide Gonzal. *d. gloss.6. n.139. cum seqq.* Aloys. Ricc. *in d. praxi resol.358.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rub.5.c.3. n.10.* Seraphin. *decis.942. n.10.* meipsum *d. allegat.60. n.38. & d.c.2. n.16.*

161. In collatione tenuium Parochialium, quarum fructus 24. ducatos auri de Camera non excedũt, si proposito primo edicto examinis per concursum, nemo comparuerit, fieri debet secundum edictum examinis, sed sine concursu, seruatis tamen temporibus præscriptis à Pio V. in sua Constit. super collatione Parochial. ita refert decisum Garc. *d.p.9.c.2. n.250. in 1. decl.*

Beneficia Curata, cuius redditus adeò exigui sunt, vt ea aut nullus idoneus requirat, vel comparent in concursu Presbyteri ita rudes, vt neque vulgarem linguam calleant, sont conferenda illis, qui inter omnes maiores litteraturæ esse cognouerit Episcopus, eosdémque amplius erudiri curabit. Vbi verò ob dominos temporales, vel aliam iustam causam concursus non esset liber, & fructus Parochiales essent pingues, ponendi sunt Vicarij donec conferri poterint magis idoneis, seruata forma Concilij, ita refert decis. Garc. *d.cap.2. n.220. in 2. dec.*

Expectatiuis hactenus concessis vti nulli fas esto. Reseruationes mentales, &c. nulli concedantur.

CAPVT XIX.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Expectatiuæ sunt omnino sublatæ.*
3. *Collegia non cõprehenduntur si expressa non sint.*
4. *Reseruatio mentalis quæ?*

DEcernit Sancta Synodus, Mandata de prouidendo, & gratias, quæ Expectatiuæ dicuntur, nemini amplius, *α etiam Collegiis*, [a] *Vniuersitatibus*, Senatibus, & aliis singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, vel alio quouis colore concedi, nec hactenus concessis cuiquam vti licere. [b] *β Sed nec reseruationes mentales*, nec aliæ quæcumque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas Ecclesias, vel monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur, & hactenus concessa, abrogata esse censeantur.

a Vide sess. 25. cap 9.

b Cap. 2. de conce. præben. & c. detestanda. eo. tit. in 6.

1. VIde Corras. *in paraphrasi benefic. p.4.c.5.* Rebuff. *in praxi benef. tit. de rescript. ad beneficia vacatura*, Paul. Fusc. *de visitat. lib.2.c.27. n.3.* Gonzal. *ad reg.8. Cancel. §.1. proœm. num.57. cum multis*

multis sequentibus. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 3. n. 266.* Massobr. *in sua praxi habendi concursum, pralud. 23. in principio, n. 10.* secundùm Lugdun. impress. Lotter. *de re benefic. lib. 1. in apparatu n. 16.* Suar. *de reg. tom. 1. lib. 4. de simon. cap. 33. num. 8.*

2. Expectatiuas esse omnino sublatas etiam si illæ factæ sint de consensu Ordinariorum, refert decisum Gonzal. *d. §. 1. proœm. n. 63.* vbi *n. 64.* pariter decisum asserit ex hoc decreto expectatiuarum abrogatarum colligi non posse erigi ab Episcopo Canonicatum supra numerarium ad futuram præbendam.

3. *a Etiam Collegijs, Vniuersitatibus,* &c.] Quæ minimè comprehenderentur si expressa non forent, vt ait Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 37. numero 22.* Illorum autem appellatione qui veniant dixi *in tractat. de appellatiua verborum vtriusque iuris significat. appellat. 55.* & an veniant appellatione personæ, latè *appellat. 198. num. 1. & 9.*

Hoc decretum non comprehendit consuetudinem immemorialem hactenus obseruatam in Ecclesia Salamantina, & à Pio IV. Motu proprio confirmata & ex certa scientia, in qua extant 24. Canonici, quorum duo postremi præbendam expectant, & antequam vacet aliquis Canonicatus, cuius electio spectat ad Canonicos, eliguntur à Capitulo præcedente licentia Episcopi duo, vel tres expectantes locum vltimi Canonici, siue præbendam vacaturam, ad quem iuxta gradum expectantis denuo à Capitulo eligitur vnus, & admittitur præcedente approbatione, & confirmatione Ordinarij refert decisum Garc. *part. 1. cap. 1. num. 5.*

β Sed nec reseruationes mentales, &c.] Vide Massobr. *in d. praxi pral. 24. dub. 1. n. 7.*

Reseruationem mentalem esse quando Papa 4.
reseruabat beneficium vel in specie, vel in genere per Bullam, vel Breue, vt personæ gratæ prouideret, quam non exprimebat, sed in mente retinebat, asserit Gonzal. *d. §. 1. proœm. n. 67.*

Causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes in prima instantia coram Ordinarijs locorum cognoscantur, & infra biennium terminentur, ex quo licebit ad alium iudicem appellare, immo & antè in alio casu. Causas matrimoniales & criminales solus Episcopus cognoscat, etiam casu quo controuertitur de huiusmodi causæ cognitione, &c. *Legati de latere non procedant contra clericos, aliásve personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo priùs requisito, & negligente. Agitur de mercede actorum, & de mercede Notarij copiam actorum dantis appellanti,* &c.

CAPVT XX.

1. *Causæ omnes ad forum Ecclesiasticum spectantes coram Ordinariis locorum in prima instantia decidi, & infra biennium terminari debent.*
2. *Prima instantia Ordinarij non possunt partes in eius præiudicium renunciare.*
3. *Causas in curiis Ordinariorum pendentes non possunt superiores etiam Nuncij aduocare.*
4. *Auditor Cameræ non potest de causis in prima instantia cognoscere.*
5. *Causas obligatione Camerali firmatas in partibus existentes potest Auditor Cameræ aduocare.*
6. *Relati inferiores, qui subsunt Episcopis, non habent ius cognoscendi de causis in prima instantia.*
7. *Abbates, qui possint hodie de causis clericorum suæ Ecclesiæ cognoscere.*
8. *Capitulum Sede vacante cognoscit de causis in prima instantia.*
9. *Hoc decretum ad Regulares non pertinet.*
10. *Causæ omnes ad forum Ecclesiasticum spectantes intra biennium terminari debent.*
11. *Per hoc decretum imponitur terminus inferiori ad causam finiendam, non tamen irritantur acta processus.*
12. *Hoc decretum non loquitur de executoribus specialiter deputatis.*
13. *Lis quando dicatur mota.*
14. *Causa intra biennium non terminata vt concedatur auocatoria, quid inquirendum.*
15. *Iudicis de culpa vt constet debet sæpè requiri.*
16. *Interpellatio vna an sufficiat.*
17. *Huic decreto locus est in causis nullitatis professionis.*
18. *Consensus prorogandi iurisdictionem in prima instantia tollitur.*
19. *Appellatio admittitur ab interlocutoria vim diffinitiuæ habente.*
20. *Appellari à sententia interlocutoria in quibus casibus possit.*
21. *Sententia super minori ætate lata habet vim diffinitiuæ, & ab ea potest appellari.*
22. *Iniusta articulorum admissio, vel denegata iusta admissio.*
23. *Iudex quando pronuntiat se competentem, vel incompetentem.*
24. *Admissio, vel reiectio testium.*
25. *Probationum reiectio.*
26. *Absolutio instantiæ.*
27. *Expensarum expressa absolutio.*
28. *Iuramenti in litem delatio alteri parti.*
29. *Dilatio breuis ad probandum.*
30. *Tormentis vbi aliquis est subijciendus.*
31. *Carceri si aliquis mancipari subeatur.*
32. *Excommunicatio per decretum interlocutorium prolata.*
33. *Officij publici exclusio.*
34. *Legitimatio personarum.*
35. *Denegatio copiæ actorum.*
36. *Appellatio licita est ab interlocutoria vbi grauamen reparari non potest in definitiua.*
37. *Appellatio licita est ab interlocutoria etiam si grauamen possit reparari, sed non ex toto, vel magna cum difficultate.*
38. *Damni irreparabilis plures casus.*
39. *Causæ quæ iuxta canonicas sanctiones apud S. Sedem sunt iudicandæ, vel quas Papa supplicatione manu propria signata expressè ad se auocauerit, non sunt in prima instantia coram Ordinariis decidendæ.*

40. *Hoc*

40. *Hoc decretum non sustulit modos legitimos, quibus quis ex iuris dispositione sortitur forum.*
41. *Obligatus in forma Cameræ tenetur in prima instantia coram Auditore Cameræ respondere.*
42. *Contractus celebrati, vel delicti commissi ratione potest quis in prima instantia cognoscere quamuis non sit loci Ordinarius.*
43. *Clericus pupillus quando possit forum declinare.*
44. *Ordinarij locorum se intromittere non possunt in executione litterarum Apostol.*
45. *Causa possessionis beneficiorum reseruatorum Sedi Apost. possunt immediatè ab Auditore Cameræ, seu alio delegato Apost. cognosci.*
46. *Hoc decretum locum non habet in beneficijs reseruatis, seu affectis.*
47. *Matrimonialium causarum cognitio pertinet ad Episcopum, & non ad alium inferiorem.*
48. *Episcopus debet manuteneri in cognitione causarum matrimonialium.*
49. *Criminales causæ etiam visitando iudicare non possunt Decani, Archidiaconi, vel alij inferiores iudices.*
50. *Causas criminales iudicare possunt Abbates habentes iurisdictionem pleno iure spiritualem & temporalem.*
51. *Procedit in Decanis, & Archidiaconis, qui sunt in diœcesi Episcoporum.*
52. *Causas matrimoniales & criminales cognoscere spectat ad Episcopum etiam in Abbatiis exemptis.*
53. *Causarum matrimonialium, & criminalium cognitio ad Episcopum spectat donec per alium prætendentem probetur immemorialis.*
54. *Causas matrimoniales, & criminales cognoscere possunt inferiores Episcopo ex præscriptione immemorabili, consuetudine, vel priuilegio.*
55. *Matrimonialium causarum cognitionem habere possunt inferiores Episcopo ex delegatione Papæ.*
56. *Abbates exempti iurisdictionem quasi Episcopalem habentes non veniunt in præsenti sub nomine Episcopi.*
57. *Vicarius Episcopi habet cognitionem causarum matrimonialium ex officio.*
58. *Causæ matrimoniales & criminales à Capitulo Sede vacante cognosci, & definiri possunt.*
59. *Iurisdictio Episcopi deuoluitur ad Archiepiscopum per negligentiam Episcopi circa id quod facere debet.*
60. *Appellans acta omnia coram Episcopo gesta ad iudicem appellationis expensis suis transferre tenetur.*
61. *Procedit in actis factis in partibus coram delegato.*
62. *Habet locum in quocunque iudice Ecclesiastico, & in causis tantùm Ecclesiasticis.*
63. *Procedit in causis profanis vertentibus coram iudice Ecclesiastico.*
64. *Acta prioris instantiæ transportare spectat ad eum, qui appellauit.*
65. *Actorum transportatio iuxta hoc decretum est de forma quando causa est Ecclesiastica.*
66. *Actorum transportatio necessaria in causa beneficiali.*
67. *Acta integrè, & legitimè debent transportari.*
68. *Sententia lata à iudice appellationis non transportatis actis est nulla.*
69. *Gesta actis diminutis & dismembratis sunt nulla.*
70. *Acta verbaliter tantùm producta non sunt necessariò transportanda.*
71. *Processus si formatus fuerit in diuersa causa non est necessaria illius transportatio.*
72. *Actorũ irreleuantia excusat à transportatione.*
73. *Actis non integrè transportatis quando procedi possit in causis profanis.*
74. *Acta in dubio præsumũtur integrè trãsportata.*
75. *Notario attestanti de integra transportatione seu non extare alia acta credatur.*
76. *Appellatus si occultauit processum, vel impedimentum præstitit vt transportatio non fieret in eius odium habetur pro facta.*
77. *Acta originalia processuum primæ instantiæ ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogitur.*
78. *Procedit in omnibus causis Ecclesiasticis vertentibus coram quocunque iudice etiam non Episcopo.*
79. *Concordatur hoc decretum cum alio cap. 3. sess. 23. de reformat.*
80. *Notarius tribunalis Ecclesiastici tenetur in copia actorum tradere sententiam absque eo quòd soluantur sportula.*
81. *Hoc decretum omnino sustulit quadragenarium cum titulo.*
82. *Concordia confirmata per Sedem Apost. ex certa scientia non sunt sublatæ per hoc decretum.*
83. *Concordia quando dicatur obtenta ex certa scientia.*
84. *Hoc decretum sustulit res iudicatas, quæ innituntur priuilegijs ante Concil. obtentis.*
85. *Consuetudines immemoriales non comprehenduntur sub hoc decreto.*

α *CAusæ omnes ad forum Ecclesiasticum* quomodolibet pertinentes, β *etiam si beneficiales sint*, in prima instantia γ *coram Ordinarijs locorum* dumtaxat cognoscantur, δ *atque omnino, saltem infra biennium* ε *à die motæ litis* [a] terminentur, ζ *alioquin post id spatium* liberum sit partibus, vel alteri illarum iudices superiores, aliàs tamẽ competentes, adire, qui causam in eo statu quo fuerit, assumant, & quamprimum terminari curent, nec antea aliis committantur, nec auocentur, η *neque appellationes ab eisdem interpositæ*, per Superiores quoscumque recipiantur, eorúmve commissio, aut inhibitio fiat, nisi à definitiua, θ *vel à definitiua vim habente*, ι *& cuius grauamen per appellationem à definitiua* reparari nequeat. κ *Ab his excipiantur causæ, quæ* [b] *iuxta canonicas* sanctiones apud Sedem Apostolicam sunt tractandæ, λ *vel quas ex vrgenti*, rationabilique causa iudicauerit summus Rom. Pontifex per speciale rescriptum Signaturæ Sanctitatis suæ μ *manu propria subscribendum*, committere, aut auocare. ν *Ad hæc, causæ matrimoniales.* ξ *& criminales* non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiam visitando, ο *sed Episcopi tantùm* examini, & iurisdictioni relinquantur, etiam si in præsenti inter Episcopum, & Decanum, seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum cognitione lis aliqua in quacumque instantia pendeat: π *coram quo si pars verè pauperta-*

tem

a Infra sess. vlt. de refor. c. 10. in fin.

b Cap nec licuit. 17 dist. c. maiores de bapt. Vigilius Papa in Epistol ad Eutherũ in fin. & Pelagius 2. in 1. Epist. circa fin. cum sim.

tem probauerit, non cogatur, extra prouinciam nec in secunda, nec in tertia instantia in eadem causa matrimoniali litigare, nisi pars altera *β & alimenta, & expensas litis* velit subministrare. Legati quoque etiam de latere, Nuntij, Gubernatores Ecclesiastici, aut alij quarumcunque facultatum vigore, non solùm Episcopos in prædictis causis impedire, aut aliquo modo eorum iurisdictionem iis præripere, aut turbare non præsumat, sed nec etiam contra Clericos, aliásve personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, *σ eoque negligente, procedant*, aliàs eorũ processus ordinationésve nullius momenti sint, atque ad damni satisfactionem partibus illati, teneantur. *τ Præterea si quis υ in casibus à iure permissis appellauerit*, aut de aliquo grauamine conquestus fuerit, seu aliàs ob lapsum biennij, de qua supra, ad alium iudicem recurrerit, *φ teneatur acta omnia, χ coram Episcopo gesta*, ad iudicem appellationis *ψ expensis suis* transferre, eodem Episcopo prius admonito, vt si quid ei pro causæ instructione videbitur, possit iudici appellationis significare. Quòd si appellatus compareat, cogatur tunc is quoque actorum, quæ translata sunt, expensas, pro portione sua, si illis vti voluerit, subire, nisi aliter ex loci consuetudine seruetur, vt scilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porrò ipsam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta appellanti quanto citius, & ad minus intra mensem, exhibere. Qui notarius si in differenda exhibitione fraudem fecerit, ab officij administratione arbitrio Ordinarij suspendatur, & ad populi pœnam quanti ea lis fuerit inter appellantem, & pauperes loci distribuẽdam compellatur. Iudex verò, & si ipse impedimenti huius conscius particépsve fuerit, aliterq; obstiterit, ne appellanti integrè acta intra tempus traderentur: ad eandem dupli pœnam, prout suprà, teneatur, *ω non obstantibus, quoad omnia suprascripta, priuilegijs, indultis, concordijs*, quæ suos tantùm teneant auctores, *α α & alijs quibuscumque consuetudinibus*.

1. VIde Paul. Fusc. *de visitat. lib. 1. c. 33. num. 3.* Monald. *cons. decisiue 94.* Aloys. Ricc. *in coll. dec. p. 4. collect. 1353. in fine*, Flores de Mena *pract. lib. 1. qu. 12. n. 8. cum seqq.* Ioan. Maria Nouar. *in nouo iure Pont. conclus. 54. n. 1. cum seqq.* Steph. Gratian. *discept. forens. tom. 5. c. 837. à n. 15.* Modern. *de supplicat. ad Sanctissim. p. 2. c. 3. cum seqq. & protect. Regia tom. 1. p. 2. cap. 17. ex n. 2.* Mari. Antonin. *variar. resol. lib. 1. resol. 15. n. 3.* Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. p. 2. c. n. 70.* Pias. *in praxi Episcop. p. 2. c. 4. n. 3.* Viuian. *in praxi iurispatron. p. 2. lib. 7. c. 3. n. 5.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. instantia, §. 4.* Flamin. *de resig. lib. 3 q. 1. n. 19.* Valenzuel. *cons. 125. n. 2.* Anguian *de legib. l. 3. controu. 17. & controu. 33. n. 67. cum seq.* latè Narbona *l. 59. gloss. 1. n. 23. cum seq. tit. 4. lib. 2. Recop.* nouissimè D. Felician. de Vega *ad c. venerabilis, 20. n. 10. cum seq. de iudic.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi, p. 3. all. 51.*

2. Quod quidem ius Ordinariorum vt in prima instantia procedant, nullo modo à partibus posse in eorum præiudicium renũciari tenent Soar. de Pace *in pract. tom. 2. præl. vlt. n. 18.* Ludou. à Sarauia *de iurisdict. Adminictorum, q. 7. n. 7.* Nou. *concl. 1. aliàs 54. n. 6.* Modern. *de supplic. ad Sanctiss. p. 1. c. 23. n. 35. & p. 2. c. 3. §. vnic.* Non enim Episcopo consentiente causa in prima instantia etiam in Romana Curia potest introduci, nisi & partes etiam consensum præstiterint, vt sacra Cardin. Congregatio censuit, teste Narbona *d. l. 59. gloss. 1. n. 173. tit. 4. lib. 2. Recopil.*

3. Alios superiores etiam Nuncios, vel Legatos de latere specificã potestatem maiorem non habentes ad se aduocare non posse causas in curia Ordinariorum, vel aliorum inferiorum iudicum pendentes, nisi per viam legitimam appellationis ad ipsorum tribunalia deferantur, resolutum refert Aloys. Ric. *in decis. curia Archiep. Neapol. p. 4. dec. 296. n. 5.* Narbona *d. l. 59. gloss. 1. n. 23. in fine cum seqq.* Modern. *d. p. 2. c. 3. n. 18.*

4. Auditorem Cameræ, nec quemuis alium iudicem Romanæ Curiæ posse de causis ad forũ Ecclesiasticum spectantibus in prima instantia cognoscere, nec monitoria decernere ad extrahẽdas partes à suis domiciliis, resoluit Aloys. Ricc. *in praxi aurea, resol. 126. & in decis. curia Archiep. Neapol. p. 4. dec. 271. n. 6. & dec. 273. n. 3.* Ego ipse *d. p. 3. alleg. 81. n. 3.* Modern. *d. p. 2. c. 3. n. 20.*

Causas autem obligatione Camerali firmatas in partibus existentes Auditor Cameræ auocare potest, etiam si extra Curiam contractum sit, & licèt pendeant coram Ordinariis, resoluunt Lancellot. *de attentat. lite pend. limit. 25. n. 3. & c. 20. limit. 26.* Flores de Mena *variar. l. 1. q. 12. n. 48.* Steph. Gratian. *discept. forens. c. 118. in fine*, Aloys. Ricc. *in praxi aurea, resol. 342.* Nouar. *in singul. iuris canon. concl. 45. n. 5.* Narbona *d. l. 59. gloss. 1. n. 239.* Modern. *de protect. Regia p. 2. c. 17. n. 6. & de supplicat. ad Sanctiss. p. 2. c. 5. §. 3. à n. 4.* vbi *n. 7.* ex suo capite, ausus est dicere post Concilium Trident. cessasse facultates auditoris Cameræ. Ego ipse *d. allegat. 81. n. 16.* 5.

α Causa omnes ad forum Ecclesiasticum, &c.] Comprehendere causas omnes ciuiles, criminales, beneficiales, & matrimoniales resoluunt Francisc. Monald. *consil. 96. per tot. p. 2.* nouissimè D. Felician. de Vega Archiep. Mexican. *ad cap. venerabilis 20. n. 16. de iudic.*

β Etiam si beneficiales sint.] Nisi causę beneficiales sint, in quibus litteræ sub plumbo expeditæ sunt, ac de illarum nullitate, vel intellectu tractatur, nam tunc etiam si in prima instantia essemus per signaturam Iustitiæ in Curiam demãdantur, quia de viribus litterarum Apost. vel earũ intellectu iudicare ad sacræ Rotæ Auditores, non verò ad alios inferiores iudices spectat, Marches. *de commiss. appell. extra Rom. Cur. p. 1. c. 6. n. 47.* Garc. *de benef. p. 6. c. 3. à n. 6.* Narb. *d. l. 59. glos. 1. n. 194.*

γ Coram Ordinarijs locorum, &c.] De Episcopis scilicet, & exemptis Episcopalem iurisdictionem habentibus, non autem de Prælatis inferioribus, qui subsunt Episcopis intelligi debere affirmant 6.
Fr. Emm. *qq. Reg. tom. 1. q. 36. art. 4.* Rot. *dec. 100.* apud Farin. *p. 4 sua praxis crim.* Flamin. Paris. *de resignat. benefic. l. 3. q. 11. n. 19.* vbi *n. 82.* resoluit sub verbo *Ordinarijs*, de quo in præsenti, cõprehendi

hendi etiam Vicarium Epiſcopi, refeto Ego ipſe *alleg.* 81. *n.* 4. de quo Narbona *l.* 59. *gloſſ.* 1. *n.* 31. *cum ſeqq. tit.* 4. *lib.* 2. *Recop.*

7. Abbates etiam non exēptos, & alios, quib⁹ olim vel ex præſcripta cōſuetudine, vel aliquo priuilegio de cauſis clericorum ſuæ Eccl. vel cumulatiuè cum Ord. vel priuatiuè cognoſcere competebat, etiam hodie non obſtāte decreto Conc. de quo in præſenti, poſſe vti eadem iuriſdictione, cùm Concil. generaliter de iuriſdictione ordinaria loquatur, & iuriſdictiones Abbatum iuſto iore, & titulo quæſitæ etiam ordinariæ cenſentur, conſoluit Nau. *conſ.* 2. *n.* 4. *de foro comp. in antiq.* aliàs *conſ.* 9 *de priu. in nouiſ.* Sayr. *in floribus dec ſub illo tit. de foro comp. dec.* 1. *verſ. poſſunt*, latè Narb. *l.* 59. *gl.* 1. *n.* 66. *cum ſeq. t.* 4. *l.* 2 *Recop.* Ego ipſe *d. all.* 81. *n.*

8. Capitulum Sede vacante, cùm ſuccedat Epiſc. in omnib⁹, quæ ſunt iuriſdictionis etiā voluntariæ, habere priuilegiū cognoſcēdi cauſas in prima inſtātia ex vi huius decreti, reſoluūt Aloyſ. Ric. *in prax. aurea, reſ.* 1... & *in dec. curiæ Arch. Neap. p.* 4. *dec.* 2... 3. *n.* 7. Nou. *in ſingul. can. concl.* 54. *n.* 4. Ego ipſe *d. all.* 81. *n.* 6. Mod. *d. p.* 2. *c.* 4. *n.* 26.

9. Hoc decretum ad Regulares non pertinere, nec Conſeruatorias Regular. imminuere, aut reſtringere, nec quoad primam inſtantiam ipſorum aliquid noui inducere aſſerunt deciſum Aldr. *in all. pro omnimoda Regular. exemp. p.* 1. *c.*... *n.* 4. Nou. *d. concl.* 54. *n.* 12. Aloyſ. Ric. *d. dec.* 273. *n.*... *prope fin. p.* 4. Ego ipſe *d. all.* 81. *n.* 13. reſoluunt Nau. *conſ.* 1. aliàs 3 *de offic. deleg.* Sayr. *in florib. dec. ſ*... *eod. tit. dec.* 1. Mat. Ant... *ar. reſ. lib.* 1. *reſ.* 15 Couall. *de cognit. per viam viol. p.* 2. *q.* 15. *n.* 12. Sanch. *in conſ. mor. l.* 6. *c.* 9. *dub.* 5 *n.* 12. Et ſignanter quod Conſeruatoriæ Regular. non ſint ſublatæ per hoc decretū, etiam quòd cauſæ graues ſint, & plenariam cognitionem requirant, cenſuiſſe S. Cong. *in vna Mediolan.* refert Ror. *in Oſcen. iuriſdictionis.* 12. *Decemb.* 1614. *coram bona mem. Vbaldo ſen.*

10. *d Atque omnino ſaltem intra biennium*, &c.] Vide Aloyſ. Ric. *in coll. dec. p.* 4. *collect.* 353. *in fin.* Franc. Leon. *in theſauro fori E*... *l. p.* 2. ... *t. n.* 70. Salgad. *de protect. Re*... *a. p.* 2. *c.*... *n.* 35 Z... *prax Epiſc. p.* 1. *verſ. inſtantia*... *ver*... *quarto*... *ver*... *exto*, aſſerit hoc tantùm fallere in Curia Romana vbi lis ſiue inſtantia nunquam extinguitur, niſi per ſententiam, de quo etiam Franc. Leo. *d. c.* 1. *n.* 73.

11. Per hoc decretum imponi terminū inferiori ad cauſam finiendā, non tamē irritari acta proceſſus, cùm inſtātia iudicij ſecū... dūm Canones per tex. in præſenti nō abrogatos, ſit perpetua tradunt Zer. *d. verſ quarto*, Sigiſm. Scac. *de appell. q.* 15. *n.* 278. Salg. *de prot. Regia, to.* 1. *p.* 4. *c.* 2. *n.* 66. Aug. *contr.* 17. *n.* 24. vbi ait biennium hîc non inſtantiæ, ſed liti & cauſæ intra illud omnino terminandæ præfinitum fuiſſe: quod etiam eo citato tradit Narb. *d. l.* 59. *gl.* 1. *n.* 73. & eum refert Mod. *d. p.* 2. *c.*... *n.* 4. Vide D. Felic. de Veg. *in d. c. venerabilis. n.* 11... *i*, *Dicendū ergo eſt pro vera reſolutione, & intellectu eiuſdēmet Conc. quod licèt in eo præfinitū ſit prædictū tēpus biennij, vt infra illud iudices prima inſtātia iuſtitiā adminiſtrent, non tamen per hoc aliquid mutatū eſt circa durationē, ſeu perpetuationē, quā poteſt habere cauſa ec. l. etiam poſt ipſum biennium coram iudice Superiore, ad quem cauſa ipſa fuerit deuoluta: ſic etiā colligitur ex verbu ipſius Coc. quatenus non dicit quòd per trāſcurſū eiuſdēmet bienij pereat inſtātia, ſed ſolum quod poſſit dari recurſus ad prædictū Superiorē, vt cauſā iā cæptā, & ex negligētia diutius protactā ſiue dilatatā in ſtatu, quo fuerit, & ex eiſdē actu quātocitius terminet, & defi-*

niat. itaq; nō innouatur prima inſtantia qualitas, ſed ſolum ad eius abbreuiationē aſſignatur prædictum biennii tanquam pœnā dictæ negligentiæ, & hanc interpretationem ſentire videtur Zer. *in praxi verb. inſtantia.* §. 4. & illam expreſſe ponit Ang. *l.* 3. *de legib. contr.* 17. *n.* 24. & Narb. *d. l.* 59. *gl.* 1. *n.* 74.

Quod hoc decretū non loquatur de executoribus ſpecialiter deputatis, ſed de iudicib⁹ ordinariis, ac proinde locū habeat in cauſis tantùm contentioſis, non autem gratioſis, in quib⁹ non datur inſtātia, nec executoris iuriſdictio perimitur, niſi per cēpta gratia, *c. ſuper gratia, de offic. del. in* 6. Et quod non habeat locum in Rom. Curia, quia ibi lis ſeu inſtantia nunquam extinguitur, propter facultatem prorogandi fatal... fuit ... ictū in *Aquilana bonorum* 1... *Ian.* 1624. *coram bona mem. Remb.* 12.

e A die mota litis]Quando dicatur lis mota, vide Rebuff. *in l litis* ... *omen.* 36. *p.* 206. *ff. de verb. ſignif* Parl. *diff.* 118. *n.* 4. Cab. *Luſ. dec.* 15. *n.* 1 *t. p.* 2. Salg. *de prot. Regia to.* 1. *p.* 2. *c.* 13. *n.* 44. in his terminis Aug. *d.* ... 4. *controu.* 7. *n.* 6 vbi aduertit ſecundùm verborum proprietatem, & omnimodum iuris rigorem motam dici litem antequam conteſtata ſit, effectu verò motam litem intelligi etiam poſtquam conteſtata eſt, & *n.* 31. admonet de ... mentem Concilij in præſenti locum tantummodo habituram in prima inſtantia ante definitiuam ſententiam non autem in ſecunda, ſeu in cauſa appellationis, in qua alius terminus alitee incipiens, non tantùm inſtantiæ, verum etiam liti & cauſæ iure præfinitur, vt *in c. cum ſit* 5. *in princ. de app.* & *in Clem. ſicut, eodem tit.* 13.

f Alioquin poſt illud ſpatium, &c. Cauſa intra biēnium nō terminata vt cōcedatur auocatoria, opus eſſe quòd ex parte iudicis nolentis. vel nō curantis intra dictum biennij cauſam expedire, detur culpa, defectuſq; appareat, referunt deciſū Marcheſ. *de commiſſ p.* 2. §. 4. *n.* 54. Franc. Leo *d. c.* 1. *n.* 72. Aloyſ. Ric. *in prax. aurea, reſ.* 334. *à princ.* & *in dec. Curia Arch. Neap. dec.* 153. *p.* 4. Nou. *in ſing. iuris Canon. concl.* 55. Ego ipſe *d. all.* 81. *n.* 12. aduertentes quòd ſi per iudicem non ſtetit quominus intra dictū tempus cauſā diffiniuerit, ſed ob ... ius grauitatē, & qualitatē, vel partiū cauillationes nō ſit definita, elapſo bien... io nō habet locum appellatio, de quo etiam Salg. *d. p.* 2. *c.* 17. *n.* 35. 14.

Ad ... uod conſtet de culpa iudicis debere ſæpe requiri, & de hoc coram iudice ſuperiore inſtari, tradunt Grammat. *voto* 31. *n.* 13. Aloyſ. Ric. *d. reſol.* 334. *n.* 1. Narb. *d. l.* 59. *gloſſ.* 1. *n.* 100. Ego ipſe *d. alle*... 81. *n.* 9. *in fine.* 15.

An requiratur vnica interpellatio, ſeu præſtatio, vel plures vt dicatur ſtat... cem quominus cauſa exp... iatur? Vide Aloyſ. Ric. *in dec. curia Archiep. N*... *ap. dec.* 1... *p.* 4. Narbon. *d. l.* 59. *gl.* 1. *n.* 1... Mod... *d.* ... 6 ... 8. 16.

In cauſis nullitatis profeſſionis, quæ infra bieonium ab Or... & Superiore Regulari non terminantur, eſſe locū huic decreto Conc. aſſerit deciſum Arm... *n.* 4 ... *ad reg. Nauarra l* 2. *tit.* 18. *l.* 7. *de Relig. n.* 4. quē refero *d. all.* 81. *n.* 8. & me citato Aloyſ. Ric. *in dec. curia Arch. Neap. dec.* 273. *n.* 6. *p.* 4. Mod. *d. p.* 2. *c.* 6. *n.* 5. Fel. de Vega *ibi ſupr. n.* 18. Lapſo coram Iudicib⁹ Conſeruatorib⁹ Religionū biennio non eſt liberū partibus iudices ſuperiores adire, quia Decretū Conc. *in præſenti* fuit editum in fauorē iuriſdictionis ordinariæ, ita per S. Cong. deciſum refert Narb. *d. l.* 59. *gl.* 1. *n.* 103. 17.

Conſenſum prorogandi iuriſdictionē in prima inſtantia tolli litigatorib⁹ per hunc tex. tenet Soar. de Pace *in pract. tom.* 2. *pral. vlt. n.* 18. *cum ſeqq.* 18.

n Neque appellationes ab eisdem interposita, &c.] Vide Zer. *in prax. Episc. p. 1. verb. appellatio, §. 1.* Soar. de Pace *in pract. to. 1. c. 6. in proœm. n. 25.* vbi *n. 26.* dicit hoc decretum procedere in interlocutoriis latis tam à iudice ordinario, quàm a delegato, & tam in prima instantia, quàm in secunda; quia non est correctorium Iuris communis, sed potiùs declaratorium. Modern. *d. p. 2. c. 5. §. 2.*

19. *o Vel à diffinitiua vnum habente.*] Causam in prima instantia Ord. adimi si à sententia interlocutoriæ diffinitiuæ vim habente, aut cuius grauamen per appellationem à diffinitiua reparari nequeat, fuerit interposita appellatio, resoluit Narb. *d. l. 59. gl. 1. n. 104.* Appellationem enim admittendā ab interlocutoria vim diffinitiuæ habente [illegible] tiont Franc. Marc. *Delph. dec. 314. n. 1 vol. 2.* Decian. *resp. 62. n. 24. vol. 5.* Mend. à Castr. *in praxi Lusit. l. 2. c. 11. n. 18.* Bernard. Græu. *ad pr. Camer. Imperialis lib. 1. concl. 13 [illegible] a princ.* Aloys. Ricc. *in dec. Curia Arch. Neap. p. 4. dec. 16.* Ord. Reg. Lus. *lib. 3. t. 69. in princ.* vbi parēs meus. Et appellationē ab interlocutoria esse odiosa, quia habet oculos retro, dicit Steph. Grat. *dis. forens. c. 158. n. 6.* A sententiis interlocutoriis, quę grauamē cōtinent irreparabile, aut diffinitiuæ vim habent, appellari non solùm posse cùm grauamē iudicialiter infertur, verùm etiā si extraiudicialiter inferatur, resoluit Narb. *d. l. 59. gl. n. 179.* vbi refert S. Coogr. ita decidisse *in vna colimbr.* idem ex eo dicit Modern. *de Sup. ad Sanctiss. p. 2. c. 5. §. 2. n. 10. & c. 23. n. 26.*

20. Plures casus, in quib⁹ potest appellari à sententia interlocutoria vide apud Afflict. *in c. si inter dominum, n. 97. de inuest. inter dom. & vas. lib. 1. fol. 96.* Guid. Pap. *dec. 75.* Bellacomb. Viu. Kirchou. & alios *com. 2. comm. opin. lib. 7. tit. 24. n 18. cum seq.* Lanc. *de attent. appell. pend. c. 12. lim. 1.* Menoc. *remed. 4. adipisc. q. 99. n. 822. cum seqq.* Ant. Grauar. *ad praxim Rom. Curia, lib. 7. t. 3 n. 46.* Viui. *Neap. dec. 302.* Tiber. Dec. *resp. 61. vol. 5.* Corn. Bred. *in tr. de app. p. 1. t. 20. col. 433. cum multis seqq.* Gooz. *ad reg. 8. Canc. gl. 9. §. 1 in annot. n. 1 [illegible] cum seqq.* Valasc. *consult. 47. & com [illegible] 51.* S[illegible]. Scac. *de app. q. 17. lim. 47.* Alex. T[illegible] *ar. re [illegible] 2. [illegible] de app. ref. 13.* Salg. *de pro [illegible] p. 2. c. 1. n. 4. cum seqq.* Fr. Hier. R[illegible] *comp. qq reg. re [illegible] n. 33*

Casus in quibus app[illegible]latio admittitur ab interlocutoria, vel quia vim diffinitiua habet, vel quia damnū irreparabile continet.

21. I. Sententiam super minori ætat[illegible] datā, per quam pronunti[illegible] quē non [illegible] sse mino is æt[illegible] [illegible] vim di[illegible], [illegible] proinde ab ea poss[illegible] appellari, resoluunt Bellac. *com. 2. commun opin. lib. 7. tit. 24. n. 24. pag [illegible] 22.* Gan. *l. usit. dec. 159. [illegible]* Salgad. *de prot. Reg. tom. 1. p. 2. [illegible] 1. n. 54.* Valasc. *cons. 47. n. 4.* vbi refert talē opinion[illegible] nō seruari in il[illegible] Regno, eo quòd grauamē quod [illegible] sultat ex ta[illegible] pronūtiatione, possit cōrrigi in sen[illegible] tia principalis causę.

22. II. Ab impositā articulorum admissi[illegible] ne, vel a[illegible] torum denegata iusta admissione app[illegible] posse tenent Bal. *in l. post sententiam 9. n. 4 i[illegible] C. de [illegible] ent. & interl.* Masc. *de prob concl. 131. [illegible]* Card. Tusc. *practic. concl. tom. 1. tit. A. concl. 35[illegible] n. 32. & 35.* Surd. *dec. 56. ex n. 17.* Aloys. Ri[illegible] *in d. praxi ref. 105. n. 4. vers. quintus,* Gonz. *ad reg. 8. Canc. gl. 1. §. 1. in annot. n. 196. & seq.* Steph. G[illegible]at. *dis. forens. c. 74. n. 15.* Alex. Trentac. *var. ref. lib. 2. sub [illegible] it. de app. ref. 1[illegible] n. 14.* Sigism. Scac. *de app. q. 17. lim. 47. n. 90. & 137.* Salg. *d. c 1. n. 141.*

23. III. Quando iudex se pronunciat cōpetentem, vel incompetentē, appellari posse tradunt Grau. ad Vestr. *lib. 3. c. 10. n. 6.* Rol. *cons. 133. n. 2. lib. 4.* Marant. *de ord. iud. p. 6. tract. de dec. iudicij aliu 1. n. 43. p. 402.* Steph. Grat. *d. c. 74. n. 15.* Scac. *d. q. 17. lim. 47. n. 94. & 105.* Alex. Trentac. *d. ref. 13. n. 9.* Caualer. *decis. 2. n. 8.* Salg. *d. c. 1. n. 38.* Aloys. Ricc. *in d. praxi ref. 105. n. 4. vers. 4.*

IV. Ab admissione, vel reiectione testium, an scilicet testes admittendi sint, vel non admittēdi, 24.
licitam esse appellationē resol[illegible] Ozasc. *Pedem. dec. 25 [illegible] 14. vers. contrarium [illegible] amo* Steph. Grat. *d. c. [illegible] sub n. 13. [illegible]* Sal. *d. [illegible] 1. n. 151.* vbi [illegible] 3. su[illegible] procedere [illegible] bi[illegible]q, iudex admittat test[illegible] post [illegible] bator[illegible], vel testes i[illegible] habiles, & *n. 1* [illegible] po[illegible] ne a testationu, & *n. 62.* [illegible] interpositæ a[illegible] exceptione testi[illegible] & pro[illegible] tionu facta post con[illegible] sionē in causa [illegible] ecl[illegible] d [illegible] edū.

V. A rei[illegible]ctione probationum appe[illegible] posse 25.
tradunt. T[illegible] *Venet. dec. 4. [illegible]* G[illegible] *d. [illegible] n. 7* Ozasc. *Pedem. dec. 25. n. 14.* Menoc. *remed. 4. adipisc. n 817.* Surd. *dec. 36. [illegible] 1[illegible]* Marant. *d. loco n. 44. in fin.* Scac. *dec. app. [illegible] 17. lim. 6. memb. 7 sub n. 43. vers. & quod ab interlocutoria* Steph. G[illegible] *t. d. [illegible] n 11. cum [illegible] qq.* Salg *d. c. 1. n. 1[illegible] 8.*

VI. Ab absolutione inst[illegible] tiæ pa[illegible] ter appellari 26.
posse tradunt Marc. Ant. de An[illegible]tis *March[illegible] dec. 66.* Cab. *p. 2. Aresto. 32. in fi[illegible].* Cuius tam[illegible] contrarium tenent. Nic. M[illegible] l. *in repert. verb. [illegible] ntentia §. 17.* Reboff. *in præf. l. quod iuss[illegible], n. 48. ff. [illegible]* Mar. *de ord. iud. p. 6. fol. n. 515. [illegible]* S[illegible] 1. *n. 185.* [illegible] x ea ratione, quia non definit [illegible] principal[illegible] cùm denuo possit iudi[illegible] oari.

VII. Ab expressa absolutio[illegible] expen[illegible] m posse 27.
victorem appellare, tenent Ste[illegible]h. G[illegible] *Marchiæ decis. 50. n. 1. & 2.* Gam. *l. usit. de [illegible] 5. [illegible]* [illegible]ed. *p. 1. Aresto 78.* [illegible] B[illegible] b. *in l. cum qui temere, n. [illegible] cum seq. ff. de iud. [illegible] o d. [illegible] 1. [illegible] 186.*

VIII A d[illegible]lat one[illegible] tament[illegible] in litem [illegible] teri par- 28.
ti [illegible] iudi[illegible] m [illegible] a a[illegible] ella[illegible] em dari tradunt Lan[illegible] ll. *de [illegible] t. p. 2 [illegible] 12. [illegible] te. 50. [illegible] 190.* Gonz. *d § 1. in annot. 19[illegible].* Seraph. *de priu. iuram. priuil. 102. n. 15. limit. 4.* Scac. *d. q. 17. lim. 34. n. 7. & 8.*

IX. Quando datur dilatio ad probandum adeò 29.
breuis, vt ex breuitate possit deficere facultas probandi, Scac. *d. q. 17. lim. 47. in princ. memb. 1. sub n. 26.* Salg. *d. c. 1. ex n. 11[illegible].* [illegible] lex. Trent. *d ref. 13 n. 12.* vbi *n. 14.* decl[illegible]rat quando quis grauatur in non ad[illegible]issione testiu[illegible] [illegible]cipiu[illegible] ū, seu aliarum probāt.

X. A sententia [illegible] iudex pronūciat alique tor- 30.
[illegible]e [illegible] is e[illegible] le subiic[illegible] dum, vti conti[illegible] nte damnum irreparabile appel[illegible]ri posse prob[illegible]t ordinat. Regia Lus. *lib. 3. t. 69. §. 1. & lib. 5. tit. 122. §. 3.* Hip. *in l. n. 34. ff. de q.* Clar. *l. [illegible] §. fin. q. 64. n. 17.* Azeued. *l. 3. n. 6. tit. 18. lib. 4. noua recop* Al[illegible] ys. Ricc. *in coll. decis. col. 642. vers. secundò & i[illegible] praxi rerum fori eccl. ref. 4[illegible] 4. vers. tertiu, Zer, in praxi Epi c. p. 1. verb. app. §. 9.* Si[illegible] s[illegible] Scac. *d. q. 17 de lim. 47. à n. 14[illegible]* A[illegible]ex. T[illegible] *d r[illegible] 13. n. 15* late Salgad. *d. c. 1. [illegible] 8. cum [illegible] q[illegible] [illegible]ib. d [illegible] 59. gl 1 [illegible] 1[illegible] 8.*

XI. A sententi[illegible] interlocutoria vt [illegible]s in carce- 31.
rē conii[illegible] iatur [illegible] ellari pos[illegible], qu[illegible] ert damnū [illegible] pa[illegible] a[illegible] il[illegible] Don. à F[illegible] na *to. [illegible] comm. opin. lib. 9. [illegible] 3. [illegible] 2. [illegible]* 13. Perei. *i[illegible] ratorem, verb. per quod [illegible] 1[illegible] de in [illegible] g. [illegible]* Barb *in [illegible] 2. ff. solut[illegible] matr. n pri[illegible] c. p. [illegible]* M[illegible] l[illegible] 1. Phœbo *to. 1. Ar[illegible] 1[illegible]* Prol[illegible] d[illegible] *ddit. ad Quarant. in sum. Bu[illegible] erb. [illegible] isp. [illegible] ritas vor. 18. auctoritas [illegible] 20 [illegible]t.* A. Pias. *[illegible] prax. Ep[illegible] p. 2. c. 4. n. 100.* vb[illegible] dicit inte[illegible]g[illegible] p[illegible]il[illegible], & [illegible] ber[illegible] de grauamine ind[illegible] tę carcerationi[illegible] Camp. *in diuers. iuris Canonic[illegible] ab. 11. c. 13. n. 312.* Lud. Sarauia *in tract.*

de

de iurisdict. Adiunctorum q. 20. *n.* 13. Hieron. Roderic. *d. res.* 10. *n.* 38. Salgado *d. p.* 2. *c.* 4. *à princ.* Aloys. Ricc. *in d. praxi res.* 5 . 5. *n.* 4. *vers. primus.* Narbon. *d. l.* 59. *gloss.* 1. *n.* 108.

32. XII. A sententia excō mmunicationis per decretum interlocutoriū prolata, quia cōtinet damnū irreparabile, appellari posse resoluūt Duen. *reg.* 52. *limit.* 2. Rebuff. *in concord. t. de friu. app. in rub. sub gl.* 1. *in fin. vers. fallit, quando grauam.* Marc. *de iurisd. p.* 3. *c.* 13. *n.* 6. Gon. *ad reg.* 8. *Canc. gl.* 9. §. 1. *in an. n.* 197. Salg. *d. c.* 1. *p.* 2. *c.* 5. *ex n.* 3. Aloys. Ri. *in d. praxi. res.* 105. *n.* 4. *vers. secundus.* Appellatio tamen non est admittenda a comminatione Episc. facta contra incurrentes excommunicationem, & alias censuras ecclesiast. à iure latas ad dicendum causam quare non debeant declarari incidisse; secus, si comminatio fiat contra alios delinquentes ad effectum illos excommunicandi ob aliquod delictum, vel crimen sub excommunicationis ab homine latæ pœna, vt per Ald. *in comp. canon. res. lib.* 2. *tit.* 8. *n.* 10. vbi attestatur sic fuisse decisum *in Tropien.* 17. *Martij* 1619.

33. XIII. A sententia lata, qua quis excluditur ab aliquo officio publico tanquam infamis posse appellari tenet. Gam. *Lusit. c.* 39. *n.* 1.

34. XIV. A sententia legitimationis personarū posse appellari, veluti si pars oppbsuerit non esse què tutorem, non procuratorē, aut legitimo mandato carentem, non filiū, & similia, vel è contra tenent Gam. *Lu. dec.* 159. *n.* 2. Pacian. *de prob. lib.* 1. *c.* 8. *sub n.* 47. Scac. *d. q.* 17. *limit.* 67. 8. *memb.* 7. *n.* 3. Salg. *d. p.* 2. *c.* 1. *n.* 47. vbi *n.* 55. subdit quòd quando iudex interloquitur procuratorem esse, vel non esse legitimū, ab ista interlocutoria tāquam à grauamine irreparabili datur appellatio, & *n.* 57. resoluit appellationem admittendā esse à declaratione iudicis, an quis sit hæres, vel non, vel an cum benef. legis, seu inuētarij, vel sine ipso, & *n.* 60. idem dicit si iudex negauerit copiā actorum, & *n.* 61. si iudex pronuntiat remittendū clericū ad suū iudicem eccles. & remittatur, & *n.* 86. si iudex exceptionem recusationis contra se ipsum non admittat, & *n.* 17. vbi interlocutoria fertur super articulo, à quo pendet tota causa principalis, tangit factū principale, seu substātiā negotij princ palis.

35. XV. A decreto denegationis copiæ actorum, vel instrumentorum communium dari appellationem, resoluunt Duen. *reg.* 52. *fallent.* 5. Azeol. 3. *tit.* 18. *lib.* 4. *noue recop.* Aloys. Ricc. *d. res.* 405. *vers. sextus*, Salgad. *d. p.* 2. *c.* 1. *n.* 72.

36. *c Et cuius grauamē per appellationem à definitiua*, &c.] Vide Menoc. *de arb. casu* 490. *n.* 3. Deciao. *resp.* 62. *n.* 21. *vol.* 5. Petr. Greg. *de appell. lib.* 2. *c.* 4. Sord. *dec.* 36. *n.* 13. Steph. Grat. *Marchiæ dec.* 202. *n.* 5. Amat. Rod. *de modo & forma videndi, & examinandi processum, c. vlt. p.* 1. *n.* 4. *vers. veruntamen*, Lud. Mirand. *de ordine iud. q.* 30. *art.* 8. *conc.* 4. Cenall. *de cognit. per viam violent. gl.* 6. *n.* 1. & *p.* 2. *q.* 49. *à n.* 1. Sigism. Scac. *d. q.* 17. *limit.* 47. *n.* 85.

37. Quod quidem verum esse, etiamsi grauamen possit reparari, sed non ex toto, vel magna cum difficultate, seu præiudicio partis tenent Duen. *reg.* 52. *limit.* 10. Surd. *dec.* 39. *n.* 14. & 15. Aloys. Ric. *d. res.* 405. *n.* 2. & 3. Gon. *d. gl.* 9. §. 1. *in ann. n.* 177. Sigism. Scac. *d. q.* 17. *limit.* 47. *n.* 86. Steph. Grat. *disc. forens. c.* 74. *n.* 12. & 13. & *c.* 77. *n.* 9. Bern. Græoz. *ad pr. Cameræ Imper. lib.* 1. *concl.* 119. 5. & 6. Hier. Rod. *in comp. q. reg. res.* 10. *n.* 36. Plures

38. casus damni irreparabilis vide apud Ioseph. Lud. *Perusina dec.* 83. Zer. *d. verb. appellatio*, §. 6. Quitant. *in sum. Bul. verb. Archi. auctoritas c.* 18. *n.* 20. *Barbos. Collect. in Concil. Trid.*

Surd. *dec.* 36. Gonz. *d. gl.* 9. §. 1. *in ann. n.* 176. *cum seqq.* Ign. del Villar *in sylua resp. lib.* 1. *resp.* 15. *n.* 6. Scac. *d. limit.* 47. *n.* 150. *cum multis seq.* Gl. *in marg. cas. conscient. verb. opp.* 3. Steph. Grat. *disc. forens. c.* 77. Pias. *in prax. Episc. p.* 2. *c.* 4. *n.* 100. *cum seqq.* Aloys. Ric. *in praxi rerum fori Eccl. res.* 401. *per tot. in* 2. *edit.* Salgad. *de prot. Reg. p.* 2. *c.* 1. Hier. Rod. *in comp. qq. reg. res.* 1. *n.* 35. *cum seqq.*

a Ab his excipiantur causæ, quæ iuxta Can. &c.] Vide Pias. *in prax. Episc. p.* 2. *c.* 4. *n.* 3. Franc. Leo. *in thesauro fori eccl. p.* 2. *c.* 1. *n.* 73. Aloys. Ricc. *in dec. Curiæ Archiep. Neap. dec.* 273. *n.* 7. *p.* 4. latè Narb. *d. l.* 59. *gl.* 1. *n.* 182. *cum multis seqq.* Nic. Garc. *de benef. p.* 6. *c.* 3. *n.* 6. Mor. *de Men pr. lib.* 1. *q.* 12. *n.* 11. Ioan. Mar. Nou. *in nono iure pont concl.* 54. *n.* 1. latè Mod. *d. p.* 1. 6. *n.* 13. *cum seqq.* metipsum *d. p.* 2. *all.* 81. *n.* 1. Causæ autem quæ iuxta legitimas 39.
sanctiones apud Sedem Apost. sunt tractandæ, referūtur per gl. *in c. quod trans. de offic. deleg. & in gl. vlt. c. vt debitus honor, de app.* Narb. *d. l.* 59. *gl.* 1. *n.* 189. vbi inter eas enumerat causas exemptorū.

Vnde colligitur ex decreto Conc. in præsenti 40.
nihil imminutam esse auctoritatem Sedis Apost. ideoq. omnes causas quæ à principio ex dispositione sacrorum Canon. & legum ante dictum decretum poterant apud dictam Sedem cognosci, posse etiam hodie, hoc decreto non obstāte, quia illud non sustulit modos legitimos, quibus quis ex Iuris dispositione fortitur forum. vt dixi *d. p.* 3. *alleg.* 81. *n.* 14. & ex declarat. S. Congr. Narbon. *d. l.* 59. *gl.* 1. *n.* 2. Ioan. Mar. Nou. *d. concl.* 54. *n.* 11. M. *in. de proce. Regia. p.* 1. *c.* 1. 7. & *de supplic. ad Sanct. p.* 2. *c.* 5. *in prin. à n.* 8.

Hinc etiam colligitur hoc decreto non habere 41.
locum in causis executiuis vigore obligationū in forma Cameræ, aut litterarum Apost. per text. *in c. dilecti, d. foro comp.* tenetur enim sic obligatus etiā in prima instantia corā eodē respōdere, nec post opponere exceptionē fori declinatoriā, nec iudicis incomp. Mand. *de inhib. q.* 93. *n.* 5. Marc. Ant. de Amat. *dec.* 81. *n.* 2. Surd. *cons.* 280. *n.* 13. Zach. *de obl. Camer. q.* 7. *n.* 26. qui loquitor de clerico. Ratio est, quia Auditor Cameræ tanquam expressè delegatus ad hanc similiū ve causarū generalitatē omnibus est iudex cōpetens, ex quo fit à Papa delegatus. Masla *ad form. Cam. q.* 1. *p.* 1. *n.* 3. & 4. Vestri. *in pr. lib.* 2. 4. *n.* 4. & 6. Etas. à Coch. *de iurisd. ord. in exemptos, p.* 2. *q.* 46. *n.* 7. & illi expressissimè inter alia causarū genera demādatur executio obligationū in forma Camer. vt testatur Gallef. *de oblig. Cam. q.* 7. *n.* 3. & Papa inhibet quibuscoq; iudicibus, & personis, etiamsi Cardinales fuerint, sub pœnis, si se in obligatione Cameræ intromittāt, Paul. V. *const. incip. Eximia*, §. 33. *sub dat. Romæ apud S. Marcum K. Octob.* 1606.

Hinc quoq; colligitur ratione celebrati contra- 42.
ctos, vel delicti cōmissi posse quē in prima instantia cognoscere quamuis non sit loci Ordin. refert decisum, Fr. Leo *in thesauro fori eccl. p.* 2. *c.* 1. *n.* 75. Ego ipse *in prax. Ædi pens. q.* 61. *n.* 13. Et quāuis Doctores id cōmuniter intelligāt si contrahēs in loco cōtractus reperiatur per *c. Rom.* §. *contrahentes de foro comp.* de quo plures citat ibi Doctores *in d. prax. q.* 5. *n.* 2. tamē vbi ille soluere aliquid certo tēpore & loco promiserit, & expressè proprij fori domicilio renuntiauerit, etiāsi in loco contractus non inueniatur, poterit contra eum absentē iuxta formam suæ obligationis procedi per iudicē loci cōtractus, quoties de promissa solut. tractabitur, iuxta *gl.* 2. *in l.* 1. *ff. si quis ius vocatus*, quam celebratissimam dicit Cou. *pr. c.* 19. *n.* 5. *in princ.* &

Gut. *de iuram. confir. p. 3. c. 16. n. 4. & 5.* sequitur D. Barb. *in l. ff. de iud. art. 3. n. 224.* quod ante dixerat Dec. *in c. 1. n. 65. de iud.* & *ibi* Alc. *n. 33.* Alex. *cons. 39. n. 4. lib. 7.* & infiniti propemodũ, quos citaui *in d. prax. q. 5. n. 3.* Tota autẽ cõtrouersia est in clerico contrahente, & expressè renunciante proprio foro absq; proprij Ord. consensu: Quidam Mod. *de suppl. ad Sanctiss. p. 2. c. 27. per totum*, strenuosè contendit, & pertinaciter defendit talem clericũ, licèt sine proprij Ordin. consensu possit contrahere, & tacite proprio foro renũtiare ad effectũ vt possit cõueniri in loco cõtractus si in eo inueniatur, non posse tamẽ expressè proprio foro renunciare, obligãdo se cũ iuramẽto vel in loco cõtractus, vel in loco solutiuois destinarę respondere; & quãuis pro se aliquas adducat Doctorũ auctoritates, si bene perpendãtur materiã nõ attingũt, nec in nostris terminis loquũtur: nam contra illũ expressè tenẽt Barb. *in l. 1. art. 3. n. 222. & in l. heres absens. §. 1. à n. 61. ff. de iud.* D. Mari. Cut. *in C. legum Sicul. ad l. Potr. 11. not. 7. n. 6. cum seqq.* nouissimè Carlaual. *de iud. lib. 1. tit. 1. disp. 1. q. 8. sect. 2. n. 1083.* ibi: *Quæ tamen prædicta prima limitatio sic probata sublimitanda est primò vt Clericus etiam sine sui Superioris consensu possit prorogare iurisdictionem Iudicis Eccl. tacitè videlicèt si contrahat, vel, quod idem est, solutionẽ destinet, vel delinquat in territorio alterius,* &c. & *d. l. 1. tit. 1. disp. 2. q. 8. sect. 6. n. 1252. pag. 514.* ibi: *Ampliãda autẽ est hæc resolutio vt procedat etiamsi Cler. cõtrahens extra locum domicilij renuntiauerit foro sine sui Superioris licentia,* &c. & reddit rationem, quia renunciatio ista non dat forum, sed corroborat forum contractus à iure constitutũ *in c. dilecti, de foro comp.* vides ergo quòd nulla sit differentia inter tacitam, vel expressam renuntiationem.

43. Hinc etiam colligitur Cleric. pupillum habentem causam in prima instantia coram Episc. suffraganeo, vel alio inferiore, posse istorũ forũ declinare, & eligere, forũ in Romana Curia, nõ Metropolitani, ex dispositione *l. vn. C. quãdo Imper. inter pup. & vid.* non obstante hoc decreto, vt per Ald. *in comp. can. res. lib. 2. tit. 8. n. 15.* vbi attestatur sic fuisse decisum *in Barcn. 1. Apr. 1628.* me citato *in hoc loco* Mod. *d. p. 2. c. 31. n. 37.* Quamuis decretum Conc. in præsenti non comprehendere miserabiles illas personas, de quibus *in d. l. vnic.* asseruerit Io. Nou. *in prax. var. fori sœc. 3. q. 2.* Narb. *d. l. 59. gloss. 1. n. 248. in fin.* Hinc denique fit quòd vbi ordinarij iudicis legitima adest probata recusationis causa, hoc decretũ locum non habet, Pias. *in praxi Episc. p. 2. c. 4. n. 3. & 4.* Steph. Gratian. *discept. forens. tom. 5. c. 837. à n. 15.* Moder. *de suppl. ad Sanctissim. p. 2. c. 5. §. 1. à n. 8.*

44. In executione litterarũ Apost. in quibus dantur executores, Ordinarios locorũ se intromittere nõ posse etiã executioni auxiliũ prestãdo, resoluũt Bald. *in c. 1. §. si facta, in fin. si de feudo fuerit contr. n. 6.* & Dec. *in c. super eo.* & *ibi* Fel. *col. fin. vers. quarto tertiò de præs.* in terminis Narb. *d. l. 59. gl. 1. n. 239.*

45. Causas possessionis beneficiorũ reseruatorum Sedi Apost. posse immediatè ab Auditore Cameræ, seu alio delegato Apost. cognosci declarauit Greg. XIII. in Const. sua super declaratione litterarũ Apostolicarum, & declaratione Conc. in præsenti, incip. *Ad Romani Pont. prouidentiam, sub dat. 10. Iul. 1574.* quam refert Pias. *d. c. 4. n. 3.* & sæpe fuisse decisũ asserunt Fr. Leo *d. c. 1. n. 76. & 77.* Aloys. Ricc. *in praxi aurea, res. 239.* Ego ipse *d. all. 81. n. 17.* Narbon. *d. l. 59. gloss. 1. n. 192.* adeò vt Nũtius Apost. nisi expressè habeat in mãdatis de huiusmodi causis beneficiorum reseruatorum (si beneficia valorem 24. ducatorum auri de Camera excedant) nec in prima, nec in secũda instantia cognoscere possit, vt per Gonz. *ad reg. 8. Canc. §. 2. proœm. n. 61.* Narb. *loco proximè citato.*

Causæ beneficiales quando litteræ sub plumbo expeditæ reperiuntur, & de litterarũ Apost. intellectu tractatur etiã in prima instantia, per Signaturam iustitiæ in Curia committuntur, ea ratione, quia iudicare de viribus litterarum Apost. ad Romanæ Curiæ iudices, & in specie sacræ Rotæ auditorio in ipsis versato, & non ad alios inferiores pertinet, refert decisum Garc. *p. 6. c. 3. n. 8.*

In beneficiis enim reseruatis, seu affectis locum non habere hoc decretum, quia de ipsis in prima instãtia cognosci potest in Curia, asserunt Gonz. 46.
ad reg. 8. Cancel. gloss. 34. n. 113. & 117. Viuian. *in prax. iurisp. lib. 14. c. 1. n. 83. in vlt. impress.* Salgad. *d. c. 1. p. 2. c. 17. n. 34. & de suppl. ad Sanctiss. p. 2. c. 10. à princ.* referunt decisum Gonz. *gloss. 52. n. 36.* Garc. *de benef. p. 6. c. 3. n. -.*

λ *Vel quas ex vrgenti,* &c.] Quòd Roman. Pont. omisso ordinario Iudice in prima instantia possit specialiter alicui alteri committere, & auocare ab eo causã, adeò vt si quid post auocatum negotiũ actũ à Iudice ordinario, vel alio inferiore fuerit, ipso iure nullũ reddatur, resoluunt VVames. *in c. vt nostrũ n. 6. de app.* Gonz. *ad reg. 8. Canc. gl. 52. n. 7.* Narb. *d. l. 50. gl. 1. n. 195. & 195.* vbi *n. 197.* subdit nihil referre quòd auocatio fuerit expressè, facta cùm tacita sufficiat, latè Mod. *d. p. 2. c. 6. à n. 14.*

μ *Manu propria subscribendum.*] Sufficere si supplicationes, & cõmissiones, super quibus Breuia conficiuntur, manu Papæ signatæ sint, licèt ipsa Breuia Apost. manu Pont. subscripta nõ sint; dicit bis à S. Cong. decisũ Narb. *d. l. 59. gl. 1. n. 204.* plures citati ad Mod. *d. p. 2. c. 6. n. 18.* & pręcipuè *n. 44.*

ν *Ad has causæ matrimoniales,* &c.] Vide Cou. *de spons. p. 2. c. 8. §. 12. n. 2.* Sbroz *de vic. Episc. lib. 2. q.* 47.
43. in princ. Gut. *pr. lib. 3. q. 26. n. 1.* Soar. de Pace *in pract. t. 2. prel. 1. n. 1. & 8.* Greg. Lop. *l. 7. verb. à los Obispos tit. 10. p. 4.* Fanc. Leo *in thes. fori eccl. p. 2. c. 9. n. 6.* Paul. Fusc. *de visit. l. 2. c. 21. n. 9.* Sanch. *de matr. lib. 3. disp. 29. n. 17.* Aloys. Ric. *in prax. rerum fori eccl. dec. 245. in 1. edit.* aliàs *res. 215. in 2. edit. & p. 4. res. 268.* Seraph. *dec. 765.* Franc. Molin. *de ritu nupt. lib. 2. differ. 10. n. 14.* Rota apud Tamb. *tom. 3. de iure Abbat. in fine, dec. 39. & 41.* vbi fuit resolutum quòd quando Abbas habet iura Episcopalia, & proprium territoriũ, nec est dignitas in Cathedrali, non comprehenditur sub hoc decreto in his verbis, *ad has causa matrimon.* &c. met ipsũ *de offic. & potest. Episc. p. 3. all. 84. à princ.*

Episcopum debere manuteneri in cognitione 48.
causarum matrimonialium, quamuis inferior allegeť immemorabilem, donec de ea per tres sententias cognoscatur, ex decreto S. Congregationis censuit Rot. *dec. 447. n. 1. p. 1. recenc.*

ξ *Et criminales* &c.] Vide Salz. ad Bernard. *in* 49.
pract. c. 2. lit. A. in nouiss. edit. Angui. *de leg. lib. 3. contr. 33. n. 69.* Galg. *de iure publ. lib. 3. tit. 21. n. 2. & 3.* Rot. *dec. 447. p. 1. recent. & dec. 610. p. 2. etiam recent.* vbi fuit dictum Episc. habere non solum de iure, sed etiã vigore Conc. Trid. fundatã intentionem in cognitione causarum criminaliũ intra limites suæ diœcesis, & donec de cõtraria immemorabili discutitor, manutenẽdũ esse in sua possessione, ac proinde per Conc. in præsenti sublatã esse quadragenariã cum titulo seu priuilegio.

Iudicare tamẽ posse huiusmodi criminales cau- 50.
sas Abbates habentes iurisdictionem pleno iure

spiritua

spiritualem,& temporalem,resoloit Aloys.Ricc. *in dec.curia Archiep.Neapol.dec.*184.*p*.4.

Non Decani, Archidiaconi,& aliorum inferiorum iudicio,&c.]Etiamsi essent exempti,intellexit Rota *in Constantien.iurisdi[illegible]ionis 29. Nou.1617.coram Ortembergo,coram & R.D. meo Coccino Decano* inter eius impressas *dec.*346.*n*.8.

51. Procedere in Decanis, & Archidiaconis, qui sunt in diœcesi Episcoporum, non autem in illis, qui nullius diœceseos sunt,refert decisum Aloys. Rice.*in dec.curia Arch. Neap.p*.4. *decis*.184. & censuit Rot.apud Mantic.*decis*.102.*n*.7.non loqui de Decanis,& Capitulo,sed de aliis inferioribus qui habent iurisdictionem priuatiuè ad Episcopum,de quo eadem Rot. *dec*.447. *n*.5.*p*.1. *recent*. Et eadem Rota apud Tamburin. *d.tom*.3. *dec*.44.*n*.10.censuit Archidiaconum & Decanum habentes territorium separatum, & immemorabilem,posse cognoscere de causis matrimonialibus,& criminalibus.

52. Vnde causas matrimoniales,& criminales cognoscere spectat ad Episcop. etiam in Abbatiis exéptis,donec per tres sententias conformes,vel vnicá,quæ in rem iudicatam transierit, Abbatiam præfatam, ac loca illi subiecta, seu ab ea dependentia nullius diœcesis esse constiterit, tenet Sel. *in sel. can.c*.42.*n*.3. attestans ita fuisse decisum à Rot.*in Theatina Abbatia S.Ioannis in Venere* 11. *Septembr*.1621.eadem Rot.apud Tambur.*in fine tom*. 3.*de iure Abbatum dec*.49.*n*.5.*& decis*.60.*&* 62.*& dec*.57.*n*.2. vbi per totam illam decisionem probat quòd Prælatus inferior est manutenendus in cognitione causarum ciuilium, matrimonialium,& criminalium,docto de priuilegio, & possessione aduersùs Episcopum uitentem soli iuris assistentię:at *in decis*.60.apud eundem Tamburinum, tenet hoc esse intelligendum,nisi possessio sit infecta ex decreto irritanti,& quòd decretum irritans insertum in Concilio inficit titulum & possessionem.

53. Causarum matrimonialiom,& criminalium cognitio ad Episc. spectat, donec per alium prætendentem probetur immemorabilia, & quòd sit nullius,vt per Sel.*d.c*.42.*n*.5. vbi asserit sic fuisse resolutū *in nullius,siue Conuersan*.20.*Aug*.1627.

54. Ex præscriptione enim immemorabili, consuetudine,vel priuilegio posse inferiores Episcopo quęrere facultatem cognoscendi de causis matrimonialibus,& criminalibus,resolount gloss.*in c. litteras, de rest. spol.& in c*.1.*de consang. & affin*. Palat.*in repet.c.per vestras notab*.2.§.1.*n*.33.Couarr.*de sponsal.p*.2.*c*.8.§.12.*n*.1.*vers.verum*,Nau. *cons*.1.*n*.5.*de offic.deleg.in antiq*.aliàs *cons*. 3.*eod. tit.in nouis*,quia hoc decretú non sustulit consuetudinem in qua sunt inferiores Prælati, si sit immemorabilis, vt referunt decisum, additio *ad.d. cons*.3.*Nau*.Gonz.*ad reg*.8. *Cancel.gloss*. 33.*n*.5.

55. Ex delegatione Papæ inferiorem Episc.habere matrimonialium causarum cognitionem per *c. proposuisti.de probat.& c.ex litteris, de in integr. restit.& c*.1.*vt lite non contest*. resoluunt Cou. *d. n*.1.*ver.est tamen*,Rendina *in promptuario recept. sent.tom*.1.*tit*.72. *n*.6. asserentes non solere Romanos Pontifices causas matrimoniales, nisi ex iusta causa aliis quàm Episcopis committere.

Abbati nullius diœcesis habenti in suos subditos omnem iurisdictionem competit cognoscere de causis criminalibus, & matrimonialibus suorum subditorum,vt decisum refert Narbona *d.l.* 59.*gloss*.1.*n*.6 *tit*.4.*lib*.2.

Sed an Abbates Regulares habentes, vel non habentes territoriū, comprehédantur sub dispositione huius vers.ad hæc ad partes disputat Rot. apud Tamb.post *d.t*.2.*de iure Abbatum dec*.43. *n*.5.*cum seqq*. asserens tres Auditores sustinuisse nō comprehendi,reliqois quidé duobus cōtradicentibus,ex ea ratione tres illi moti sunt,quia cū in hoc decreto exprimátur Decanus & Archidiaconus,& postea subiiciatur,*aut aliorū inferiorum iudicio*,hoc intelligendum non est de aliis Dignitatibus Regularibus non subordinatis Episc.quia non eadem ratione sunt inferiores Episc. sicut Decanus, & Archidiaconus, cùm habeant primam Dignitatem post Episcopal. & dicantur in primo gradu Dignitatis cōstituti:deinde,quia dictio,*aliorum*,est similiū implicatiua,& infert omnimodam similitudiné ad expressa.Et respondet non obstare verba Conc.*sed Episc.tantum examini,iurisdictioni relinquuntur*, ponderando particulā.*tantū*,quæ est taxatiua,quia illa intelligitur respectu Decani Archidiaconi,& aliorū inferiorum secularium similium,non auté respectu Abbatis, in sua Ecclesia sibi pleno iure subiecta habentia similem iurisdictionem cum Episcopo.

o Sed Episcopi tantùm,&c.]Non comprehendi Abbates exemptos iurisdictioné quasi Episcopalem habentes sub nomine Episc.de quo in præsenti resoluūt nouissimè Aloys.Ricc.*p*.4.*sua praxis res*.271.Rot.*coram R.D. meo Cocc.Decan*.inter eius impress. *dec*.346.*n*.8. Ego ipse *de appell. verb.vtriusque iuris sign.appell*.89.*n*.19.*cum seqq*. 56.

Vicarium Episcopi matrimonialium causarum cognitionem habere etiam ex generali Epicopi commissione per *c*.1.*de frigidis,& malef.& c.vlt. de cognat.spirit*. probant Ant.Butr.*n*.2. Abb.*n*.4. Alex.de Neuo *n*.5.*in d.c.vlt*.Cou.*d.n*.1.*ver.potest* Ant.Cuch.*inst.maior.lib*.2.*tit*.8.*n*.105. Sbroz *de offic.vic.lib*.2.*q*.44.*in fine*, Bertachin. *in tract. de Episc.lib*.4.*p*.2.*q*.20.*n*.23. Salzed. *in pract.c*.73. *in fine*, Gomez *in expli.cat. Bulla c*.4.*q*.4. *n*.28. Ioan.Sauci.*in select.disp*.50.*n*.24.Sanch.*d.lib*.3. *disp*.29.*n*.18.*vers.secundo*, Azor.*inst.mor.p*.2.*lib*. 3.*c*.45.*q*.2. Narbona *de appell.à vicario ad Episcopum p*.1.*n*.402. Aloys.Ricc. *in d.praxi p*.4.*res*. 270.Ego ipse *d.alleg*.84.*n*.3. 57.

Contra Rebuff.*in praxi benef.tit.de forma vicariatus n*.155. Petr.de Ledesm. *de matrimon. q*. 46.*art*.1.*puncto* 3.*dub*.4. Vgolin. *de officio Episc. c*.4.§.7.*n*.2.*vers.nono*,existimantes vicarium Episcopi causas matrimoniales tractare non posse sine speciali mandato.

Causas matrimoniales & crimioales ex hoc decreto Decanis,Archidiaconis, & aliis inferiorib. ademptas.Episcopiq; tantùm examini ac iurisdictioni relinquendas, Sede Episcopali vacante à Capitulo cognosci,& definiri posse,resoluont in causis matrimonialibus per *c.veniens, de eo qui duxit in matr*.Pauin.*de offic.& potest. Capit.Sede vacante,p*.1.*q*.10.*sub n*.8. Quarant. *in sum. Bull. verb.Capitulum Sede vacante,q*.5.Rag.*de voce Canon.in Capit.q*.39.*n*.1.Aloys.Ricc.*in d.praxi p*.4. *res*.273.Ego ipse *d.all*.84.*n*.4.vbi ex aliis id intelligo in causis matrimonialibus ex ordinaria iurisdictione Episc. competentibus, non autem in delegata,vel commissa illi,aut eius vicario, vt latè ostendi *in tr.de Can.c*.42.*n*.57.& in omnibus Aldan.*d. loco n*.16. vbi addit vicario capitolari pertinere matrimooiales causas, non criminales in mandato generali,secus in speciali,& dicit ita fuisse decisum *sub die* 30.*May* 1602. 58.

r Corā quo pars verè paupertaté probauerit,&c.] Ergo si virtute appellationis emissæ ad Curiam

Romanam, vbi causa tractanda committitur, inhibitio emanauerit in causa matrimoniali contra pauperem, ea inuita & reclamante nec in secunda nec in tertia instantia cogetur extra prouinciam litigare, vt per Modern. *de supplicat. ad Sanctissim. p. 2. c. 3. à n. 17.* vbi extendit ad quamcunque miserabilem personam.

ꝑ *Et alimenta, & expensa litis,* &c.] Vide Crescent. *dec. 233.* Aloys. Ricc. *in collect. dec. p. 4. collect. 853. in med.*

59. *s Eòque negligente procedant.*] Per negligentiam Episcopi circa id quod facere debet, deuolui iurisdictionem ad Archiepiscop. tenent Felin. *in c. pastoralis, n. 6. de offic. ordin.* Afflict. *in c. imperialem, §. praterea, n. 3. de prohib. feudi alien. per Fed.* Marc. Ant. Genuens. *in pract. Arch. Neap. c. 70. n. 4.* Gamb. *de offic. & potest. Legati à latere, lib. 2. tit. de var. ord. nomin. n. 32.* Quarant. *in sum. Bull. verb. Archiepiscopi auctoritas, vers. 10. auctoritas, in fine lit. M.* Ego ipse *in coll. ad c. pastoralis* 11. *n. 8. de offic. ord.* & latè *de offic. & potest. Episc. p. 1. tit. 4. de praestantia Arch. à n. 19.* secundùm Lugdun. impress. vbi septem casos refero singulares, in quibus Archiepiscopus potest supplere negligentiam Episcopi.

60. *t Praeterea si quis,* &c.] Vide Farin. *consil. 59. n. 3. & 4.* Steph. Gratian. *discep. forens. cap. 121. n. 13* Aloys. Ricc. *in dec. curia Archiep. Neapol. p. 4. decis. 334. n. 1.* Giorba *dec. 29.* Nouar. *in sing. iuris can. concl. 7* Narbona *l. 33. gloss. unica n. 5. tit. 25. lib. 4. Recop.* Rot. apud Farin. *dec. 20. n. 1. & dec. 104. n. 1. & dec. 106. & seq. & dec. 198. & 657. in 1. coll. nouiss.* aliàs *p. 4. diuers.*

61. Procedere in actis factis in partibus coram iudice delegato resoluit Stephan. Gratian. *d. c. 121. n. 18. cum seqq.*

62. Et habere locum in quocunq; iudice refert decisum Aloys. Ricc. *in collect. dec. p. 4. coll. 1336.* Ecclesiast. tamen, & in causis tantum ecclesiasticis, vt censuit Rot. *in Romana lignorum 23. Iunij 1603. coram Card. Sacrat. & in Romana vinea 19. Nou. eiusdem anni, coram R. D. meo Cocc. Decano,* vbi refert ita fuisse à S. Cong. conc. decisum, & *in Imol. affictus 30. Apr. 1604. coram Penia,* impress. per Marches. *de commiss. p. 2. pag. 339. n. 4. & in Romana fabrica 16. Iann. 1623. coram R. P. D. meo Pironano, & in Romana Societatis offic. scriptorum mille 19. Iunij 1628. & in Romana vsusfructus 13. Mart. eiusdem anni, coram eodem, & dec. 561. n. 12. p. 1. recent.* & coram Greg. XV. *dec. 508. n. 11.* vbi Beltram. *n. 13.* & coram Caual. *dec. 67. n. 2.* Steph. Gratian. *d. c. 121. n. 20. & seq.*

63. Procedere etiam in causis profanis vertentib⁹ coram iudice ecclesiastico ex sententia S. Cong. Conc. firmauit Rot. *in Leod. dominij de Stenordia 3. Iulij 1623. coram Reuerend. D. meo Cocc. Decano,* reprobata *dec. 106. in princ. p. 4. diuers.* in qua dictum fuerat Conc. in praesenti, habere etiam locum in profanis, prout è concurso dispositio Concilij intrat in omnibus causis Ecclesiasticis vertentibus coram quocunque iudice etiam non Episcopo, licèt verba Concilij videantur sonare causis vertentibus coram Episcopo, Coccin. *decis. 274. n. 3.* Rot. *in d. Leodien.*

64. *v In casibus à iure permissis appellauerit,* &c.] Transportare acta prioris instantiç ex dispositione Conc. in praesenti spectare ad eum, qui appellauit, tenuit Rot. penes Caual. *dec. 43. n. 1.* vbi *n. 2.* subdit quòd transportare acta coram vltimo iudice qui priorem sententiam reuocauit, tenetur appellans; sed non acta facta in priori instantia Refert Narbon. *d. l. 59. gloss. 1. n. 92.* sacram Cong. censuisse teneri eũ, qui appellauit, vel ob lapsum biennium causam ab Ordinario auocauit vigore huius decreti, transferre non solùm acta gesta coram Ordinario, a quo appellauit, vel causam auocauit, sed & alia omnia, si quae occasione eiusdem causę coram alio Iudice gesta fuerint, & subdit ab eadem sacra Congr. pariter fuisse decisum, posse Iudicem appellationis iubere sibi originalia exhiberi, quatenus de fide exempli sit dubium.

65. *Teneatur acta omnia,* &c.] Actorum transportationem iuxta hoc decretum esse de forma quando causa est ecclesiast. solùmque in ea illud locum habere censuit Rot. *dec. 56. n. 12. & decis. 561. n. 12. p. 1. recent. & decis. 268. num. 3.* inter impress. per Far. post *lib. 2. consil. & dec. 121. n. 3.* apud Pacific. *de Saluiane interdicto, & in Imolen. affictus coram Penia* impressa per Marches. *de comm. p. 2. p. 539.* vbi etiam fuit dictum procedere hanc resolutionem, etiamsi ageretur de causa profana coram Iudice Ecclesiastico. Et quòd hoc Decretum non comprehendit causas prophanas per appellationem ad Iudicem ecclesiasticum delatas, refert decisum Narb. *d. l. 59. gloss. 1. n. 93.* Et in puncto quòd dispositio Conc. in praesenti non habeat locum in causis prophanis, & fori secularis, sed solum in causis fori ecclesiastici, iuxta declarationem sacrae Cong. censuit Rot. *dec. 278. n. 2.* apud Farin. *p. 2. in posthum. & dec. 577. n. 3. ead. p. 2.*

66. Et quòd huiusmodi transportatio necessaria sit in causa beneficiali firmauit Rot. *in Neap. domus 14. Mart. 1625. coram R. P. D. meo Pironano,* cuius memini Ego ipse *in tr. de offic. & potest. Parochi, c. 29. n. 25.* vbi subdidi id videri conforme Iuri communi, quia non visis actis integria sententia dicitur nulla tanquam lata sine causae cognitione, *l. propter. §. & siquidem,* vbi Bart. *n. 6. C. de iudic.*

Acta transportanda influere debent in causam, aliàs si non respiciãt merita illius, ita quòd iudex non possit ex eis instrui de iustitia, vel iniustitia sententiae, non est necessaria illorum transportatio, vt sensuit Rota *d. dec. 278. n. 3.* vbi *n. 4.* subdit quòd actorũ transportatio non est facienda, quãdo causa est diuersa, & *n. 5.* asserit causas dici diuersas quãdo concurrit diuersitas personatũ rei, & actoris. Transportari non debent nisi acta sententiae, à qua fuit appellatum, & quae petitur reuocari, Rot. *dec. 341. n. 3.* post consilia Fario. & coram Dunan. *dec. 116. n. 1.* vbi *n. 2.* subdit quòd acta irreleuantia non sunt transportanda.

67. Et non solùm acta debent, vt suprà, integrè transportari, sed etiam legitimè, nempe ab actuario, vel successore in officio cum compulsoria & partis citatione, prout requiritur. Rot. *dec. 1. de fide instr. in nouis* Mohed. *decis. 8. eodem tit.* & coram Greg. XV. *dec. 469. n. 4.* & fuit dictum *in Toletana spolij 3. Iulij 1623. coram R. P. D. meo Nauar. & in Feretrana Parochialis 22. May 1628. coram Card. Virili:* & in puncto de processu extracto ab alio notario quàm actuario, vel successore in officio, fuit etiam dictum *in Aigar. dismembrationis 5. Iunij 1617. coram bona mem. Rembold.* prout refert & sequitur Beltram. *in annot. ad decis. 59. Greg. 15. n. 9.* Processus extractus à notario actuario censetur esse in forma probanti, & originali absque alia partis citatione, & Iudicis auctoritate, vt ex multis Rotae decisionibus probat Thedos. de Rubeis *in singularibus Rotae p. 2. verb. processus, §. 2. pag. 84.*

Vnde

68. Vnde sententiam latam à iudice appellationis non transportatis actis esse nullam tenet Aloys. Ric. *in decis. Curiæ Archiep. Neap. p. 4. dec. 143.* & censuit Rot. apud Mantic. *dec. 170. & decis. 197. n. 1.*

69. Et gesta actis diminutis & dismembratis esse nulla tenet Campan. *in diuers. iuris Canon. rub. 11. c. 13. sub. n. 314. vers. & si non integraliter exportauerit*, quem refert Salgado *de protect. Regia part. 1. cap. 2. § 2. n. 2.*

70. Actorum tamen transportationem omissam non vitiare sententiam quando non sunt transportata acta verbaliter tantùm producta, censuit Rot. *decis. 561. n. 10. p. 1. recent.* Nec quando non sunt transportata iura producta parte non citata, vel extra terminos citationis, quia tunc non dicuntur de actis, ead. Rot. *d. dec. 562. n. 11.* vel quando sine illis actis omissis sententia iustificari potest, ead. Rot. *d. dec. 561. n. 12.*

71. Processus si formatus fuerit in diuersa causa, illius transportationem non esse necessariam censuit Rot. *in Alban. successiones 20. Maij 1602. coram Gregorio XV.* inter eius decisiones impressas *dec. 55. & in Vrbinaten. iurisdictionis 1. Iul. 1619. coram bona mem. Buratto, dec. 413. n. 4.* vbi etiam fuit dictum quòd Concilium noluit obligare ad transportationem actorum, quæ superflua sunt, & citat Seraph. *decis. 314.* Et quòd in Rota sæpiùs fuit resolutum quòd acta diuersæ causæ, & iudicij non sunt transportanda nec de iure, nec ex dispositione Sacr. Conc. Trid. probat cum multis decisionib. Theod. Rubeus *in singul. Rotæ, p. 2. verb. acta § 2.* vbi addit hoc locum habere etiam si acta illius iudicij multum conferant ad causam, de qua agitur, *& in § 3.* subdit Rotam sæpe sensisse quòd actorum transportatio primæ instantiæ non sit necessaria quando inchoatur nouum iudicium, & processus, prout in prima.

72. Actorum irreuelantiam excusare à transportatione firmauit Rot. *in Imolen. affictus 20. Aprilis 1604. coram Ponia, & dec. 564. n. 4. & 5. p. 2. recent. & coram bona mem. Buratto d. dec. 413. n. 4.* Caius tamen contrarium videtur teouisse eandem Rot. *dec. 104. n. 1 p. 4. diuers. & in Leod. dominij de Steuordia 3. Iulij 1623. coram Reuerendissimo D. meo Cocc. Decano*, in qua fuit decisum sententiam latam in causa Eccl. non transportatis omnibus actis etiam irrelenãtibus, esse nullã. Sed Theod. Rubeus *d. verb. Acta. § 4. & 5.* aut quòd Rota excusat ex capite irreuelantiæ non transportationem actus irreuelantis, & ex eo aliàs censuit intrare arbitriũ pro sanatione nullitatis non transportationis actorum, nec præsumetur quòd lex exposcens actorum transportationem intellexerit de superfluis, & non releuantibus.

73. In causis verò profanis licèt procedatur actis non integrè transportatis, si acta, quæ deficiunt, non sunt reuelantia, ad inferendum quòd iudex iustitiam fecerit, sententia non est nulla, sed solùm debet supersederi donec acta omnia videantur, & ideo sufficit quòd remaneat iustificata ex noua transportatione, Achil. *dec. 7. de sentent. & re iudic.* Rot. *in d. Leodien. dominij, & in dictis Romana Societatis offic. & in Romana vsusfructus coram R. P. D. meo Pirouano, & in Aue nionen. bonorum 22. Maij 1626. coram R. P. D. Duran.*

74. Acta in dubio præsumi integrè transportata non semel censuit Rot. & signanter apud Farin. post. *lib. 2. cons. decis. 116. n. 1. & decis. 143. n. 1. & dec. 144. n. 1. & part. 2. in posthumis Farin. dec. 635. n. 1. & in Algar. dismẽbrationis 4. Decemb. 1617. coram bona mem. Remboldo, & in Albinganen. capella 27. Ianu. 1623. coram R. P. D. meo Naruarra, & in Aueniouen. bonorum 22. Maij 1626. coram R. P. D. Duran. & in Feretrana Paroch. 22. Maij 1628. coram Card. Virili, & in Tullen. reformationis 18. Iunij 1629. coram R. P. D. Dunozetto, & in Leodien. castrorum 4. Iulij eiusdem anni coram R. P. D. Motmanno*, Greg. XV. *dec. 59. n. 1. & dec. 118. n. 3.* Cauaier. *dec. 43. & dec. 335. n. 1. & dec. 572. n. 7.* Buratt. *decis. 113. n. 1.* Stephan. Gratian. *discept. forens. cap. 121. num. 28.* Marescot. *var. lib. 2. cap. 43. n. 6.* Giurba *decis. 29. num. 3.* Salgado *d. part. 1. cap. 2. § 2. num. 9.* vbi *num. 1* . post Marescot. & Giurb. *citatis locis*, ac Sigism. Scacc. *de appellat. quæst. 10. n. 15.* subdit hoc adeo verum esse, vt asserenti acta non esse integra, sed diminuta, incumbat onus probandi, plures alias Rotæ decisiones citat Theodos. de Rubeis *in sig. Rota p. 2. verb. Acta § 1.*

75. Notario attestanti de integra transportatione, seu non extare alia acta, credi censuit Rot. post *lib. 2. cons. Far. dec. 144. n. 5. & in Bracharen. Parochialis 29. Ianu. 1610. coram bona mem. Cardin. Sacrato*, vbi etiam fuit dictum sufficere quòd Notarius attestaretur simpliciter se fideliter extraxisse Rota *dec. 379. n. 6.* apud. Far. *p. 2. in posth.*

76. Appellatus si occultauit processum, vel impedimentum præstitit vt compulsatio, & transportatio non fieret, in eius præiudicium habetur pro compulsato, & transportato, & iudex appellationis potest appellantem absoluere, & acta gesta in prima instantia annullare, & irritare, ita refert decisum Gunzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 27. n. 41.* sic etiam acta habentur pro transportatis stante impedimento per recursum ad Curiam secularem, Rot. *dec. 751. n. 2. p. 2. recentior.* Theodos. de Rubeis *in sing. Rotæ, p. 2. verb. acta § 1. p. 17. in princ.*

77. Acta originalia processuum primæ instantiæ ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogitur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa & suspicio incidat, quæ iudicialiter obiiciatur, & tunc terminata causa remittenda sunt ad Ordinarium, vt in suo archiuio conseruentur, ita Sel. *d. c. 42. n. 10.* referens sic fuisse decisum *sub die 16. Octobris 1600.*

78. χ *Coram Episcopo gesta.*] Procedere in omnibus causis Ecclesiasticis vertentibus coram quocunque iudice etiam non Episcopo, censuit Rot. *in Leodien. dominij de Stenordia 3. Iul. 1613. coram Reuerendissimo D. meo Coccino Decano*, & inter eius impressas *dec. 274. n. 3.*

79. ✝ *Expensis suis.*] Obstare videtur alius locus *sup. sess. 13. de reform. c. 3.* vbi saltem in criminalibus causis iubentur gratis ipsi appellanti exhiberi acta omnia intra triginta dies, quia intelligitur respectu iudicis à quo appellatur, & à quo acta petuntur, vt ita sit sensus iudicem ipsum nihil posse postulare, nec recipere pro illa actorum exhibitione, sed gratis teneri quantum est in se illa exhibere, interim tamen expensæ, quæ factæ fuerint in transcribendis actis in itinere ad iudicem ad quem pro labore, & salario scribæ ab appellante soluendæ sunt, prout huiusmodi capitula reducit ad concordiam Suar. de Pace *in pract. tom. 2. p. 5. c. vnic. n. 7.* Aloys. Ricc. *in decis. Curiæ Arch. Neap. dec. 334. n. 2. p. 4.* Nonat. *in singul. iuris Canon. concl. 8.*

80. Notarius tribunalis Ecclesiastici tenetur in copia actorum tradere sententiam absque eo quòd soluantur sportulæ, attento vsu Tribunaliũ dictæ ciuitatis non soluendi sportulas tempore, quo

seruorur sententiæ, poterit tamen agere postea ad solutionem sportularum, iuxta tamen consuetudinem, vt per Sel. *d.c.42.n.13.* vbi refert ita ☞ fuisse decisum *in Taurinen. 7. Septembris* 1630.

81. *a Non obstantibus quoad omnia supra scripta priuilegiis, indultis, concordiis,* &c.] Hoc decretum omnino sustulisse quadragenariam cum titulo, seu priuilegio, asserit Sel. *d.c.42.n.14.* vbi refert ☞ ita decisum *in Theatina 22. Iuly* 1613.

82. Per hoc decretum non esse sublatas concordias confirmatas à Sede Apost. ex certa scientia, secus si in forma communi, tenet Sel. *citato loco,* atte- ☞ stans ita fuisse resolutum *in Lucerina 13. Ianuarij 1629.*

83. Concordiæ confirmationem obtentam ad instantiam vnius partis non esse ex certa scientia, & cum causæ cognitione ad hoc, vt sublata non sit hoc decreto, quod non sustulit concordias à Sede Apost. confirmatas, ex certa scientia, & cum causæ cognitione, dicit decisum Sel. *d. loco.*

Non videtur tollere sententias & res iudicatas, cùm de illis non faciat mentionem Seraphin. *decis.712.n.5.* Narbona *d.l.59.gloss.1.n.241.tit.4. lib.2.Recop.* & quoad sufficit vna sententia, quæ transitum fecit in rem iudicatam, quæ æquipollet tribus conformibus, vt in his terminis à Sacra Congreg. decisum refert Rota *decis.581.n.2. in fine,* apud Farin. *p.2. in posthum.*

84. Sustulit tamen res iudicatas, quæ innituntur priuilegiis ante Conc. obtentis, quia sententia cùm innitatur priuilegio, non dat plus roboris priuilegio, quàm de se habeat, sed solùm imponit finem liti, ita refert decisum Garc. *de benefic. p.3.c.2.n.211.*

aa Et aliis quibuscunque consuetudinibus.] Sub hoc decreto non comprehendi immemorabiles consuetudines, referunt decisum Gonz. *ad reg.8. Cancel. gloss.33.n.5.* Steph. Grat. *discept. forens. c. 492.n.6.* Narbona *de appell. à Vicario ad Episcopum. fundament.3.num.10. in fine,* alter Narbona frater *l.59.gloss.1.n.240.tit.4.lib.2. Recop.* Modern. *de supplicat. ad Sanctiss. p.2.c.4.n.44. & de protect. Regia p.1.cap.1 prel.3.num.154.* Ego ipse *d. allegat.84.n.5. in fine,* & censuit Rot. *dicta decis.581.n.1.* apud Far. *p.2. in posthum.* vbi ait iuxta declarationem sacræ Congreg. *sub die 6. Iunij* 1501. immemorabilem non esse sublatam per dispositionem Concilij *in præsenti, & in Theatina iurisdictionis 5. Decembris 1614. coram Reuerendissimo D. meo Coccino,* impressa per Farin. *decis.610.n.1. p.2. recent. & in Marsinen. iurisdictionis 26. April. 1609. coram bonæ mem. Patriarcha Manzanedo,* impressa per eundem Farin. *decis.248.n.1. p.2. recent.* vbi asserit S. Congregationem Concil. censuisse hoc decretum non excludere immemorabilem, sed donec de illa constiterit per tres sententias conformes, non inferiorem, sed diœcesanum Episcopum debere interim huiusmodi causas cognoscere, & *n.2.* censuit immemorabilem debere probari cum requisitis, de quibus *in gloss. fin. c.1. de præscript. lib.6.* videlicet per testes deponentes de visu per quadraginta annos ante litem motam, & habentes congruam ætatem qualis est annorum 54. refert Ludouic. à Sarauia *in tr. de iurisdict. Adiunctorum q.24.n.26. vers. illud.* Et non tolli consuetudines futuras sed preteritas tantùm, resoluit Aguian. *de legibus lib.2. controu.20.n.21.* 85.

SESSIO XXV.

Decretum de Purgatorio.

1. *Doctores de Purgatorio agentes.*
2. *Purgatorij locus.*
3. *Animæ quas pœnas in Purgatorio patiantur.*
4. *Animæ Purgatorij non possunt ordinariè ante pœnas omnino persolutas ad tempus inde exire.*
5. *Purgatorij pœnarum duratio non est æqualis in omnibus animabus, quæ ibi purgantur.*

Vm Catholica Ecclesia, Spiritu sancto edocta, ex sacris litteris, & antiqua Patrum traditione, in sacris Conciliis, & nouissimè in hac œcumenica Synodo docuerit, ᵃ Purgatorium esse *animasque ibi detentas fidelium suffragiis,* potissimum verò acceptabili altaris sacrificio iuuari, præcipit sancta Synodus Episcopis, vt sanam de Purgatorio doctrinam, à sanctis Patribus, sacris Conciliis traditam à Christi fidelibus credi, teneri, doceri, & vbique prædicari, diligenter studeant. Apud rudem verò plebem difficiliores, ac subtiliores quæstiones, quæque ad ædificationem non faciunt & ex quibus plerumque nulla fit pietatis accessio, à popularibus concionibus secludantur. Incerta item, vel quæ specie falsi laborant, euulgari, ac tractari non permittant. Ea verò, quæ curiositatem quandam, aut superstitionem spectant, vel turpe lucrum sapiunt, tanquam scandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Episcopi, vt fidelium viuorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, eleemosynæ aliáque pietatis opera, quæ à fidelibus pro aliis fidelibus defunctis fieri consueuerunt, secundùm Ecclesiæ instituta piè, & deuotè fiant, & quæ pro illis ex testatorum fundationibus, vel alia ratione debentur, non perfunctoriè, sed à Sacerdotibus, & Ecclesiæ ministris, & aliis, qui hoc præstare tenentur, diligenter, & accuratè persoluantur.

a Sess.6.can. 10. supra. sess. 22. c.2. & can.3.

1. VIde Alph. Aluarez Guerreiro *in speculo iuris Pontific. c. de Purgatorio, pag.199.* Castro aduersùs hæreses *verb. Purgatorium,* Domin. Sot. *in 4.dist.19.q.3.* Petr. Sot. *de instit sacerd. lect.1. & 2. de Purgatorio,* Theodot. Peltan. *in tract. de Purgatorio,* Cardin. Bellarmin. *in suis controuers. Cathol. vbi de Purgatorio,* Cord. *lib.1. quæst.9. de indulgent.* Gregor. de Valent. *tom.4. disp.11. de locis,*

cis, seu receptaculis animarum post mortem q. 5. *punct.* 1 Nic. Diaz *en el tratado del juizio final c.* 5. §. 2. Galet. *in marg. casuum conscient. verb. Purgatorium,* Soar. *tom.* 4. *de pœnit. disp.* 45. *sect.* 1. Fr. Emman. *q. regul. tom.* 3. *q.* 44. *art.* 1. Ægid. de Coninck *de Sacrament. & censur. tom.* 2. *disp.* 11. Martin. Carillo *en la explication de la Bulla de los defuntos, in princ.* Homobon de Bonis *de examine Eccles. tract.* 3. *q.* 61. *cum seq.* Fernandez *in examine Theolog. moral. p.* 3. *c.* 8. *de Purgatorio;* Iul. Lanor. *de Iubilæo & indulgent. p.* 2. *c.* 29. Hier. Roderic. *in compendio q. regul. resol.* 122. Illustriss. D. Roderic. à Cunha *in commen. ad c. qualis* 4. *& seq. dist.* 25. Trull. *in expos. Bulla defunctorum lib.* 4. *dub.* 2. nouissimè Barthol. à S. Fausto *in tract. de quatuor animarum receptaculis, nempe purgatorio, limbo, inferno, & paradiso, lib.* 5.

2. De loco Purgatorij vide Bellarmin. *d. lib.* 2. *de Purgatorio c.* 6. Henriq. *de fine hominis c.* 25. §. 3. Valent. *d. q.* 1. *puncto* 2. Soar. *d. tom.* 4. *de pœnit. disput.* 45. *sect.* 2. *ex n.* 3. Martin. Carill. *d. tr. p.* 1. *c.* 2. Benzon. *de Iubilæo, lib.* 2. *c.* 2. 7. Ægid. de Coninck *d. tom.* 2. *disp.* 11. *dub.* 2. *n.* 17. *cum seqq.* Fernandez *d. c.* 8. §. 1. *n.* 3. *&* 4. Illustriss. D. Roderic. à Cunha *in comment. ad c. qui in aliud n.* 2. *dist.* 25. qui asserunt locum Purgatorij esse infra viscera terræ inferno ipsi vicinum. Barthol. à S. Fausto *d. lib.* 5. *de quatuor animarum receptaculis quæst.* 2. vbi dicit quòd licèt Purgatorium secundum legem communem, & ordinariam Dei in visceribus terræ sit, non tamen semper animæ in isto communi loco purgantur, quia interdum secundùm legem particularem, seu dispensationem diuinam diuersis in locis nonnulli puniri esse leguntur.

3. Quas pœnas animæ in Purgatorio patiantur, differunt Petr. Sot *d. lect.* 2. *de Purgator.* Anglea *in floribus theologicar. q. p.* 1. *q.* 4. *de Purgat.* Ioan. Iansen. *de fidelium animarum Purgat. lib.* 1. *c.* 8. Viuald. *in candel. aureo p.* 1. vbi de Purgat. *n.* 8. Cardin. Bellarmin. *d. lib.* 2. *de Purgator. c.* 10. *cum quatuor seq.* Valent. *d. disp.* 11. *q.* 5. *puncto* 2. Soar. *d. tom.* 4. *disp.* 46. *sect.* 1. *&* 2. Martin. Carill. *d. tract. p.* 1. *c.* 3. Ægid. de Coninck *d. disp.* 11. *dub.* 3. *n.* 19. *cum seq.* Homobon. de Bonis *d. tract.* 3. *c.* 7. *q.* 62. Trull. *in exposit. Bulla defunctor. lib.* 4. *dub.* 3. Barthol. à S. Fausto *d. lib.* 5. *de quatuor receptaculis animarum quæst.* 3. vbi dicit animas Purgatorij duplicem pati pœnam, nempe pœnam damni, & pœnam sensus, & *quæst.* 4. dicit pœnam damni in Purgatorio esse maximam pœnarum, & minorem pœnam sensus Purgatorij acerbiorum esse maxima pœna huius vitæ, & *q.* 7. refert animas, quæ sunt in Purgatorio, non æqualiter ab igne torqueri, sed vnamquamque plus vel minùs intensiùs puniri, & *q.* 9. tenet nullam animam ex Purgatorio omnino liberari donec sit plenè purgata, nullamque ibi torqueri vltra diem iudicij generalis, & *quæst.* 11. affirmat omnes animas, quæ in Purgatorio sunt, habere certitudinem suæ salutis, & *quæst.* 12. probat animas, quæ sunt in Purgatorio, non posse aliquid mereri, vel demereri, & *quæst.* 16. contra Bedam, Dionysium Carth. & alios asserit animas existentes in Purgatorio ministerio dæmonum non torqueri. Illustriss. D. Roder. à Cunha *in comment. ad d. c. qui in aliud n.* 2. vbi ait in Purgatorio sicut in inferno esse pœnam ignis qui est corporeus eiusdem speciei cum nostro elementari, qui verè, realiter, & physicè efficit cruciatum in animabus, seu spiritibus agitque in spiritibus rem aliquam disconuenientem, quę sit obiectum doloris, & tristitiæ, & *n.* 3. postquam retulit aliquorum opinionem asserentium pœnā Purgatorij superare omnem pœnam huius vitæ, concludit tamen aliquam pœnam Purgatorij reperiri minorem aliqua pœna huius vitæ & *n.* 4. asserit animas beatas immediatè transire à loco Purgatorij ad beatitudinis locum.

4. Animas Purgatorij non posse ordinariè ante pœnas omnino persolutas ad tempus inde exire, quia ibi sunt quasi in carcere, ex singulari tamen Dei permissione posse egredi, ac aliquibus apparere, vt eorum suffragia postulent, asserunt Ægid. de Coninck *d. disp.* 11. *dub.* 6. *n.* 49. Iol. Lauor. *d. c.* 29. *n.* 101. Illustriss. D. meus Roder. à Cunha *in comment. ad d. c. qui in aliud n.* 5. late Barthol. à S. Fausto *vbi suprà lib.* 5. *q.* 48. Ego ipse *in coll. ad c. fatendum* 13. *q.* 2. *n.* 4. vbi post Soar. *d. sect.* 4. *n.* 11. aduertit quod quando hæc dispensatio fit, pœna non interrumpitur, quia ignis sicut in aere cruciat dæmones, ita animas torquere ac purgare potest, & *n.* 7. post Less. *de iust. lib.* 2. *c.* 37. *dub.* 5. credibile dicit animas in Purgatorio de proximorum salute esse solicitas, & pro illis Deum assiduè orare.

5. Durationem pœnarum Purgatorij non esse æqualem in omnibus, animabus quæ ibi purgantur, cùm non omnes animæ decedant cum æquali reatu peccatorum remissorum, & per aliorum suffragia alię liberentur, asserunt Soar. *d. disp.* 46. *sect.* 4. *n.* 4. Ægid. de Coninck *d. disp.* 11. *dub.* 4. *n.* 37. *vers. quarto,* Illustr D. meus Roder. à Cunha *in comment. ad c. qualis n.* 5. *dist* 25. vbi *n.* 6. dicit se existimare animas ob grauia peccata plurimis annis puniri, & citat Soar. *d. sect.* 4. *n.* 6. Ægid. *d. n.* 37. *&* 38. Syluium *in suplement.* 3. *p. D. Thom. q.* 100. *art.* 8. *dub.* 1.

a Animas in Purgatorio detentas Fidelium suffragijs. &c. Vide Barthol. à S. Fausto *instr. de suffragiis, lib.* 1. *q.* 22. *prope fin.* vbi per hunc text. resoluit suffragia viuorum prodesse defunctis in Purgatorio existentibus quoad remissionem pœnæ debitæ pro peccatis dimissis, & *q.* 24. dicit nostras orationes aliquando defunctis prodesse per modū impetrationis, & *quæst.* 25. ait beatos cœli ciues interdū orare pro animab⁹ Purgatorij, ac proinde impetrare illis gratuitā remissionē alicuius pœnę.

De limbo sanctorum Patrum & puerorum, vide Barthol. à S. Faust. *d. lib.* 5. *de quatuor animarum receptaculis q.* 17. vbi dicit limbum sanctorum Patrum esse in Inferno, sed, in parte suprema, & antè *q.* 18. approbat eorum opinionem, qui tenent infernum damnatorum in centro terræ esse, mox super infernum puerorum Limbum, & super Limbum Purgatorium, & super Purgatorium olim Limbus sanctorum Patrum existebat. *& ead. q.* 28. sentit pueros, qui sunt in Limbo, solummodo pati pœnam damni, & *quæst.* 19. quòd paruuli in Limbo speculantur naturalia.

De Inuocatione, veneratione, & Reliquiis Sanctorum, & sacris Imaginibus.

1. *Vsus sanctarum Imaginum pictarum, earumque adoratio vetustissimus in Ecclesia Dei, & à sanctis Patribus comprobatus.*
2. *Sancti vnà cum Christo regnant.*

3. Pera

3. *Peregrinatio ad Sanctorum memorias.*
4. *Imago Sancti non canonizati in Altari poni non poteſt.*
5. *Imagines quorumcunque hominum cum ſanctitatis, vel martyrij fama defunctorum non poſſunt apponi in oratorijs publicis, aut priuatis antequam canonizentur, aut Beati declarentur.*
6. *Tabellæ votiuæ, & aliæ huiuſmodi in ſignum gratiæ receptæ apponi non poſſunt in loco vbi corpus defuncti ſepultum eſt.*
7. *Miracula nulla noua ſunt admittenda niſi recognoſcente, & approbante Epiſcopo.*
8. *Miracula noua hominis defuncti non canonizati, nec beatificati poteſt Epiſcopus publicare, atque approbare.*
9. *Reliquias nouas non licet Epiſcopis approbare, & eas publicè venerandas exponere, niſi ſint canonizati.*
10. *Reliquias Sancti ab Eccleſia canonizati approbare competit Epiſcopo in ſua diœceſi.*
11. *Cognitio quod reliquiæ ſint veræ ſpectat ad Ordinarium.*
12. *Miraculorum recognitio non ſpectat ad alium etiam iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentem præter Epiſcopum.*
13. *Epiſcopus ad reliquiarum approbationem faciendam tenetur conſulere Theologos, & alios viros pios, & doctos.*

MAndat ſancta Synodus omnibus Epiſcopis, & cæteris docendi munus, curámque ſuſtinentibus: vt iuxta Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ vſum, à primæuis Chriſtianæ religionis temporibus receptum, ſanctorúmque Patrum conſenſionem, & ſacrorum Conciliorum decreta, in primis de Sanctorum interceſſione, inuocatione, reliquiarum honore, & legitimo imaginum vſu, fideles diligenter inſtruant, *α docentes eos, Sanctos, vna cùm Chriſto regnantes* orationes ſuas pro hominibus Deo offerre, bonum, atq; vtile eſſe ſuppliciter eos inuocare, & ob beneficia impetranda à Deo per filium eius Ieſum Chriſtum, Dominum noſtrum, qui ſolus noſter Redemptor & Saluator eſt ad eorum orationes, opem, auxiliúmque confugere, illos verò, qui negant Sanctos, æterna felicitate in cœlo fruentes, inuocandos eſſe, aut qui aſſerunt, vel illos pro hominibus non orare, vel eorum, vt pro nobis etiam ſingulis orent, inuocationem eſſe idololatriam, vel pugnare cum verbo Dei, aduerſarique honori vnius mediatoris Dei, & hominum Ieſu Chriſti, vel ſtultum eſſe, in cœlo regnantibus voce, vel mente ſupplicare, impiè ſentire. Sanctorum quoque martyrum, & aliorum cum Chriſto viuentium ſancta corpora quæ
1. Cor. 3. viua membra fuerunt Chriſti, & templum Spiritus ſancti, ab ipſo ad æternam vitam ſuſcitanda, & glorificanda, à fidelibus veneranda eſſe, per quæ multa beneficia à Deo hominibus præſtantur, ita vt affirmantes, Sanctorum Reliquiis venerationem, atq; honorem non deberi, vel eas, aliaque ſacra monumenta à fidelibus inutiliter honorari atq; eorum opis impetrandæ cauſa Sanctorum *β memorias fruſtra frequentari*, omnino damnandos
a Concil. Nicen. 2. eſſe, [a] prout iampridem eos damnauit, & nunc etiam damnat Eccleſia. Imagines porro Chriſti, Deiparæ Virginis, & aliorum Sanctorum, in templis præſertim habendas, & retinendas, eiſque debitum honorem, & venerationem impertiendam, non quod credatur ineſſe aliqua in iis diuinitas, vel virtus propter quam ſint colendæ, vel quod ab eis ſit ali-
Pſalm. 134. quid petendum, vel quod fiducia in imaginibus ſit figenda, veluti olim fiebat à Gentibus, quæ in idolis ſpem ſuam collocabant, ſed quoniam honos, qui eis exhibetur, refer-
b Concil. Nicen. 2. actio 3. tur ad [b] prototypa quæ illæ repræſentant, ita vt per imagines, quas oſculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Chriſtum adoremus, & Sanctos, quorum illæ ſimilitudinem gerunt, veneremur, id quod Conciliorum, præſertim verò ſecundæ Nicænæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores eſt ſancitum.

Illud verò diligenter doceant Epiſcopi, per hiſtorias myſterium noſtræ redemptionis, picturis, vel aliis ſimilitudinibus expreſſas, erudiri, & confirmari populum in articulis fidei commemorandis & aſſiduè recolendis, tum verò ex omnibus ſacris imaginibus magnum fructum percipi, non ſolùm quia admonetur populus beneficiorum, & munerum, quæ à Chriſto ſibi collata ſunt, ſed etiam quia Dei per Sanctos miracula, & ſalutaria exempla oculis fidelium ſubiiciuntur, vt pro iis Deo gratias agant, ad Sanctorúmque imitationem vitam, moréſque ſuos componant, excitentúrque adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut ſenſerit, anathema ſit. In has autem ſanctas & ſalutares obſeruationes ſi qui abuſus irrepſerint, eos prorſus aboleri ſancta Synodus vehementer cupit, ita vt nullæ falſi dogmatis imagines, & rudibus periculoſi erroris occaſionem præbentes, ſtatuantur. Quod ſi aliquando hiſtorias, & narrationes ſacræ Scripturæ, cum id indoctæ plebi expediet exprimi & figurari contigerit, doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari, quaſi corporeis oculis conſpici, vel coloribus aut figuris exprimi poſſit. Omnis porro ſuperſtitio in Sanctorum inuocatione Reliquiarum veneratione & imaginum ſacro vſu tollatur, omnis turpis quæſtus eliminetur, omnis denique laſciuia vitetur, ita vt procaci venuſtate imagines non pingantur, nec ornentur, & Sanctorum celebratione, ac reliquiarum viſitatione homines ad comeſſationes, atque ebrietates

non

non abutantur;quaſi feſti dies in honorem Sanctorum per luxum, ac laſciuiam agantur. Poſtremo, tanta circa hæc diligentia, & cura ab Epiſcopis adhibeatur, vt nihil inordinatum, aut præpoſtere, & tumultuariæ accommodatum, nihil profanum, nihilque inhoneſtum appareat, [e] cum domum Dei deceat ſanctitudo. Hæc vt fidelius obſeruentur ſtatuit ſancta Synodus, nemini licere vllo in loco; vel Eccleſia, etiam quomodolibet exempta, [γ] *vllam inſolitam ponere, vel ponendam curare imaginem*, [illegible] ab Epiſcopo approbata fuerit, [δ] *nulla etiam admittenda eſſe noua miracula*, [ε] *nec nouas Reliquias recipiendas*, [ζ] *niſi eodem recognoſcente & approbante Epiſcopo*, qui ſimulatque de iis aliquid compertum habuerit, [η] *adhibitis in conſilium Theologis*, & aliis piis viris, ea faciat, quæ veritati, & pietati conſentanea iudicauerit. Quod ſi aliquis dubius, aut difficilis abuſus ſit extirpandus, vel omnino aliqua de iis rebus grauior quæſtio incidat: Epiſcopus antequam controuerſiam dirimat, Metropolitani, & Comprouincialium Epiſcoporum in Concilio Prouinciali ſententiam expectet, ita tamen, vt nihil inconſulto Sanctiſſimo Romano Pontifice, nouum, aut in Eccleſia hactenus inuſitatum decernatur.

e Pſalm. 92. cap decet. de immunit. Eccleſ. in 6.

1. Vide Alphonſ. à Caſtro *lib. 8. aduerſus hæreſes, verb. Imago*, Sim. Maiol. per integrum tract. *de ſacris imagin.* Guilielm. Durand. *in ration. diuin. lib. 1. c. 3.* Simanch. *de Cathol. inſtit. cap. 33 à princip.* Sebaſt. Med c. *in ſummā omnium hæreſium part. 1. verb. Imago.* Barthol. à Medina *part. 1. inſtruct. Confeſſ. c. 14. §. poſt med.* Cardin. Bellarm. *in controu. Cathol. controu.* [illegible] *lib. 1.* Azoued. *l. 1 3. à princ. tit. 1. lib. 1. noua recop.* Paul. Fuſc. *de viſit. lib. 1. c. 9.* Nauarr. *in man. cap. 11. n. 21. vers.* [illegible] *& cap. 27. n. 169.* Sarmien. *lib. 2. ſelect. cap. 14. n. 2.* Hieronym. Roman. *lib. 4. de Repub. Chriſtian. c. 7.* Valent. *2. 2. diſp. 6. q. 11. puncto 6* Soar. *in 3. part. S. Thom. q. 25 art. 3. diſp. 54. per ſeptem ſectiones*, Valq. *in tract. de adorat. imaginum lib. 3. diſp. 3. à n. 8.* Fr. Emman. *quæſt. regul. tom. 3. qu. 55. art. 1.* Azor. *inſtit. moral part. 1. lib. 9. c. 6. & 8.* Hieron. Roderic. *in compendio quæſt. regul. reſol. 12* [illegible]. late Trullench. *in Decalog lib 1. c. 9. dub. 5. cum ſeqq.* & præcipuè *dub. 7.* Caſtro Palao *in opere morali tom. 2. tract. 8 diſp. 1. puncto 3. & 4.*

2. [α] *Decentes eos Sanctos vnà cum Chriſto regnantes.*] Vide S. Cyprianum *epiſt. 57.* & ibi latam additionem Iacob. Pamelij *n. 14.* Nauarr. *in tract. de orat. notab. 1. num. 21.*

3. [β] *Memorias fruſtra frequentari.*] De peregrinatione ad Sanctorum memorias, vide Fr. Ioſeph. de Sequença *in vita S. Hieronymi lib. 4. cap. 9. pag. mihi 451.*

4. [γ] *Vllam ſolitam ponere, vel ponendam curare imaginem.*] Vide Pluharch *de officio Sacerdotum tom. 1. p. 2. lib. 3.* [illegible] Franc. Leon. *in theſauro fori Eccleſ. p.* [illegible] *n. 2* [illegible] *cum ſeqq* Praſec. *in praxi Epiſcop.* [illegible] *cap.* [illegible] 8. Emman. de Valle *de incantat. & enſalmis ſect. 2. p. 3.* [illegible] 4. Sanch. *in præcepta Decalog. tom. 1* [illegible] *3. n. 6.* vbi *n. 7.* ſubdit nec in Altari domus [illegible] inatæ licere eam imaginem Sancti non canonizati tenere ſi ſola in eo ſit, & cum lampade Betti Lucenſ. *in praxi crimin. Regul. tit. 4. c. 34. prope fi*[illegible] *imagines Eccleſia*, quem refert *in tract. de Paroc*[illegible] *p. 1. c. 13.* [illegible] *37.* nouiſſimè mei amiciſſimus D. Felix Contelor. *in tract. de Sanctorum canonizat. c. 22. à princip.* Mulſeſ. *tom. 2. conſil. 45.* Trullench. *d. c. 9. dub. 6. à princip.*

5. Nouiſſimè emanauit decretum S. Congregat. generalis, & vniuerſalis Inquiſitionis *ſub die 2. Octob. 1615.* quo S D. N. Vrban. VIII declarauit ſtatuit, & decreuit, ne quorumuis hominum cum ſanctitatis, ſeu martyrij fama (quantacunque illa ſit) defunctorum imagines aliaque prædicta, & quodcunq; aliud venerationem, & cultum præ ſe ferens & indicans in Oratoriis, aut locis publicis, ſeu priuatis, vel Eccleſiis tam ſecularibus, quàm Regularibus cuiuſcunq; Religionis, Ordinis, inſtituti, Congregationis, aut Societatis, apponantur antequam ab Apoſt. Sede canonizentur, aut Beati declarentur, & [illegible] ſi quæ appoſita ſint) amoueantur, prout eas [illegible] mandauit, quod de verbo ad verbum [illegible] Ego ipſe *in collect. ad cap.* [illegible] *de* [illegible] *& venerat. Sanctor.* & nouiſſimè Trullench. *d. cap.* [illegible] *dub.* [illegible] 28.

Votiuas tabellas & alia huiuſmodi in ſignum gratiæ [illegible] poſſe in loco vbi corpus defuncti ſepultum eſt, reſoluit D. Felix Contelor. *in addit. ad Iacob.* [illegible] *canonizat. Sanctorum q 9. art. 1. n. 1* [illegible] *collect. ad d. c.* [illegible] *n. 6.* & expreſſe habetur in dicto decreto, quod ita cantat: *Ad horum hominum ſepulchra vetuit etiam accubibari tabellas, ac imagines ex cera, aut argento, ſeu alia quacunque materia tā pictas quā ſictas, atq; exculptas appendi, ſeu affigi, & lampades, ſiue alia quacunque lumina accendi* [illegible] *recognitione ab Ordinario omnino, prout ſuprà, facienda Sedique Apoſt. referenda, ac probanda.* Poſtea eadem S. Congr. S. D. N. [illegible] declarauit ſuæ intentionis nunquam fuiſſe prohibere oblationem [illegible] ceptionémque tabellarum, & imaginum huiuſmodi [illegible] probantibus Ordinariis ſecreto aliquo ſeorſum loco cuſtodiri, ibidemq; iam amotæ collocari, & aſſeruari poſſint, vt ſi quando Dominus talium virorum merita beatificationis, ſeu canonizationis honore in terris decorare voluerit, extent huiuſmodi ſanctitatis qualeſcunq; probationes [illegible] Sedi [illegible] tunc examinandæ [illegible] *ad dictum c.* [illegible] *in fine, de* [illegible] *Sanctor.* 6.

7. [δ] *Nulla etiam admittenda eſſe noua miracula*, &c.] Vide Pi[illegible] *in praxi E*[illegible] *2.* [illegible] *3. num 18. vers. miracula*, Franc. Leo. *in theſauro fori Eccleſ. p.* [illegible] *cap.* [illegible] *21.* meum *de offic. & poteſt. Epiſcop. p.* [illegible] *alleg. 9*[illegible] me citato [illegible] *illo loco* Homobon. de Bonis *de examine Eccleſ. tract. 12. c. 3. q. 15 ſuppo. 2.*

8. Poſſe Epiſcopum examinare noua miracula hominis defuncti non canonizati, nec beatificati, & publicare atque approbare abſque Summi Pontific. auctoritate, antiquata diſpoſitione text. *in d. c. vlt.* ex nouiori diſpoſitione huius decreti, tenuit *d. alleg. 9*[illegible] *ex n. 1.* & poſtea *in collect. ad d. c. vlt.* retuli me inſtante deciſum fuiſſe diſpoſitionem Concilij in præſenti eſſe intelligendam tam de miraculis Sanctorum canonizatorum, quàm etiam de miraculis Perſonæ non canonizatæ, quod quidem decretum originale, & authenticum penes me aſſeruatur.

Contra

Contra Philiarch. *de officio sacerd. tom.* 1. *p.* 2. *lib.* 3. *c.* 9. *vers.* 5. Sanch. *d. c.* 43. *n.* 2. Ioan. Baptist. Signium *in tract. de reliq. & vener. Sanctor. c.* 3. *in princ.* Domin. Ansoss. *de sacrarum reliquiarum cultu*, §. 22. *n.* 42. Iacob. de Graff. *consi.* 17. *à n.* 26. *sub tit. de sent. excom.* existimantes hoc Concil. decretum agere de miraculis, & reliquiis, ac imaginibus Sanctorum canonizatorum.

9. ¶ *Nec nouas reliquias recipiendas*, &c.] Nullo modo licere Episcopis approbare nouas reliquias, & eas publicè venerandas exponere, nisi denuo inueniretur alicuius Sancti iampridem in Sanctorum numerum relati, resoluunt Azor. *inst. moral. p.* 1. *lib.* 9. *c.* 8. *quæst.* 8. Sanch. *d. c.* 43. *n.* 10. & alij plures per me citati *d. alleg.* 97. *n.* 10. vbi *num.* 12. decisum refero reliquias antiquas habendas esse in illa veneratione, qua hactenus fuerunt.

10. Episcopo competere in sua diœcesi approbare reliquias Sancti ab Ecclesia canonizati, & illo approbante tanquam veras, & ad illum Sanctum pertinentes, posse absolutè venerari, tradunt Philiarch. *d. c.* 9. *ad finem*, Soar. *in* 3. *p. q.* 25. *art.* 6. *disp.* 55. *sect.* 2. *vers. quares aliquis*, Azor. *d. q.* 8. Sanch. *d. c.* 43 *n.* 14. vbi etiam tenet posse Episcopum extra suam diœcesim existentem absq; aliqua Episcopi diœcesis licentia illam approbationem facere, & facultatem concedere, vt in sua diœcesi publicæ Reliquiæ collocentur venerandæ.

Et refert Sel. *in select. c.* 3. *n.* 11. fuisse decisum *in vna Viterbien.* 26. *Iuny* 1627. Ordinarium spectare cognitionem quòd reliquiæ sint veræ, & exponendæ etiam in Ecclesiis Regularium, & interim facultatem eidem competere mandandi vt custodiantur in loco sibi bene viso, & apud se retinere claues. 11.

¶ *Nisi eodem recognoscente, & approbante Episcopo.*] Ad quemcunque alium etiam iurisdictionem quasi Episcopalem habentem præter Episcopum non spectare miraculorum recognitionem, tradunt Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis.* 563. *in* 1. *edit.* aliàs *resol.* 485. *in* 2. *edit. & in decision. curia Archiepiscop. Neapolit. decis.* 397. *num.* 1. *part.* 4. Mari. Antonin. *variar. resolut. lib.* 1. *resolut.* 112. *casu* 22. Homobon. de Bonis *d. tract.* 12. *cap.* 3. *quæst.* 15. *suppos.* 2. Ego ipse *d. allegat.* 97. *num.* 9. 12.

¶ *Adhibitis in consilium Theologis.*] Ergo tenetur Episcopus ad reliquiarum approbationem faciendam Theologos consulere, & aliquos viros pios, & doctos, vt per Azor. *inst. moral. p.* 1. *lib.* 9. *cap.* 8. *quæst.* 8. Sanch. *d. cap.* 43. *n.* 15. Fagundez *in quinque Ecclesia præcepta, præcept.* 1. *lib.* 1. *cap.* 4. *n.* 4. vbi addit quòd illorum sententia audita solius Episcopi erit decidere, quia Concilium in præsenti tantùm petit vt eos consulat, non vt suffragium ferant. 13.

De Regularibus & Monialibus.

EAdem sacrosancta Synodus, reformationem prosequens, ea quæ sequuntur, statuenda esse censuit.

DE materia huius tituli ex professo tractārūt Nauarr. *per quatuor commentaria de regularibus*, Fr. Emmman. Roderic. *tribus tomis omnes ferè Regulares quæstiones complectens*. Fr. Ludou. Miranda *in manuali Prælatorum Regularium, & de sacris Monialibus*, Thom. a Iesu Mar. *de statu monachorum*, Fr. Ioan. à Cruce *de statu Religionis*, Laurent. de Portel. *in dubiis Regularibus*, Thom. Sanch. *tom.* 2. *in præcepta Decalogi.* vbi de Religioso statu, ac professione, Bartholom. à S. Fausto *in thesauro fori Religiosorum. seu de tribus votis solemnibus*, Francisc. Soarez *per integrum tom.* 3. *&* 4. *de Religione*, Bonacin. *de clausura Religiosorum, & pœnis eam violantibus impositis*, Fr. Bartholom. de Vecchis *in praxi seruanda in admittendis ad Religionis statum nouitijs.*

Regulares teneri ad obseruantiam Regulæ, quam professi sunt.

CAPVT I.

1. *Desser... de materia ... agentes*
2. *Generalis, ... er... p... st cum consensu Capituli sibi subditis aliqua efficere strictiora, & arctiora statuta.*
3. *A regula Ordinis ne recedatur curare debent superiores.*
4. *Superiores, non possunt ea, quæ ad substantiam Regularis vitæ pertinent relaxare.*
5. *Ordinarius permittere debet tertiarias menialis S. Francisci sub obedientia Fratrum minorum quemadmodum antea fuerunt.*
6. *Tertiarias mulieres ad habitum tertiæ regulæ recipere licet superioribus Regularibus sufficienti facultate ad id à Sede Apost. suffultis.*

QVoniam non ignorat sancta Synodus, quantum ex monasteriis piè institutis, & rectè administratis, in Ecclesia Dei splendoris, atque vtilitatis oriatur, necessarium esse censuit, quo faciliùs, ac maturiùs, vbi collapsa est, vetus, & Regularis disciplina instauretur, α *& constantius, vbi conseruata est, perseueret* præcipere, prout hoc decreto præcipit, vt omnes Regulares tam viri, quàm mulieres, ad Regulæ, quàm professi sunt, præscriptam vitam instituant, & componant, atque in primis, quæ ad suæ professionis professionem, a vt obedientiæ, paupertatis, & castitatis, ac si quæ alia sunt alicuius Regulæ, & Ordinis peculiaria vota, & præcepta, ad eorum respectiuè essentiam, necnon ad communem vitam, victum, & vestitum conseruanda pertinentia, fideliter obseruent β *Omnisque cura, & diligentia* à Superioribus adhibeatur tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quàm in eorum visitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittant, vt ab illis non recedatur, b cum compertum sit,

a Clement. exiui §. cum igitur in princ. de verb. sign.
b Cap. cum ad monasterium deslat. monac.

sit, *γ ab eis non posse ea, quæ ad substantiam* Regularis vitæ pertinent, relaxati, si enim illa quæ bases sunt,[c] fundamenta totius Regularis disciplinæ, exactè non fuerint conseruata, totum corruat ædificium necesse est.

c Cap. cùm Paul. 1. q. 1.

1\. VIde Nauar. *in c. nullum 14. q. 2. n. 14. & 32. & in cap. statuimus. 19. quæst. 3. n. 66.* Fr. Emman *q. reg. tom. 2. q. 73. art. 3. & tom. 19. q. 19. art. 14.* Ribadeneira pro defensione Societatis IESV c. 18. F Ludou. Miranda *in man. Prel. tom. 1. q. 35. art. 4.* Hieron. Gabr. *consil. 166. à n. 3. vol. 1.* Hier. Rodet. *in compen. d. q. reg. ref. 104. n. 22.*

2\. *α Et constantius, vbi conseruata est, perseueret.*] Posse superiorem Generalem cum consensu Capituli sibi subditis aliqua efficere strictiora, & arctiora statuta pertinentia ad reformandam regulam promissam, & ad pleniorem eius obseruantiam, tradunt Nau. *commento 4. de Regular. n. 40.* Fr. Emman. *q. reg. tom. 1. q. 44. art. 1.* Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 13. cap. 8. q. 2.* Barthol. à S. Fausto *in Thesaur. relig. lib. 6. q. 113.*

3\. *β Omnisque cura, & diligentia*, &c.] Vide F. Emman. *quæst. reg. tom. 2. quæst. 4 art. 2.* & quomodo Prælati in reformatione se habere debeant, *ibid. q. 73. art. 4.*

4\. *γ Ab eis non posse ea, quæ ad substantiam*, &c.] Vide Fr. Emman. *tom. 1. qu. 26. art. 1.* Valer. Regi-oald. *in praxi fori pœnit. lib. 18. n. 390. & n. 396. vers. Octauum.*

5\. Ordinarium permittere debere Tertiarias Moniales S. Francisci sub obedientia Fratrum Minorum, quemadmodum antè fuerunt, & efficere, vt professionem trium solemnium votorum quamprimum emittant ex instituto Religionis S. Francisci, cui sunt adiectæ, si fortè emiserint, illasque intra septa monasterij claudere, nec eas cogere debere, vt habitum mutent, vel vt velo nigro vtantur, si illarum Ordo id non requirat, refert decisum Armend. *in addit. ad recop. legum Nau. lib. 2. tit. 18. l. 7. de relig. n. 57.* Tertiariæ, quæ trium votorum substantialium professionem solemnẽ non emittunt, neq. in clausuram se redducere volunt, omnimodæ Episcopi curæ, & iurisdictioni subiectæ sunt, & esse debent, ita Sel. *in select. Canon. c. 8. n. 3.* vbi refert sic fuisse decisum à S. Congreg. Episcop. *in Pistorien. 20. Decemb. 1616.*

Tertiarias mulieres ad habitum tertiæ regulæ recipere licet superioribus Regularibus sufficienti facultate ad id à Sede Apost. suffultis (Capuccinis exceptis) atq; ad ipsos vestiendi eas officium pertinet, non autem ad habitum admittendæ, & recipiendæ sunt, nisi probatæ vitæ ac bonis moribus præditæ, atq; in ætate saltem 40. annorum constitutæ, quæ de proprio habeant, vnde sufficienter viuere possint, & non cũ aliis viris, quàm cum consanguineis, vel affinibus in primo tantùm gradu sibi coniunctis cohabitent, & ab Ordinario loci licentia priùs impetrata, qui non aliter eam concedat, nisi de prædictis prærio examine diligenti sibi constiterit. Verùm in huiusmodi habitu concedendo respectiuè deferendo, omninò à velo supra caput, à pectorali, & à patientia abstinendum est, quinimo eæ, quæ supradicta tria, vel aliquod ipsorum deferre deprehensæ fuerint, illa dimittere etiam per censuras ecclesiasticas ab Ordinariis locorum compellendæ sunt, eadem S. Congr. *in d. Pistorien.* 6.

Regulares vtriusque sexus nihil habeant proprij, & vsus mobilium à superioribus conueniens permittatur, sub pœnis, vt ibi.

CAPVT II.

1\. *Doctores de materia cap. [illegible]entes.*
2\. *Prælatis Religionum est licitum concedere Religiosis peculium ad nutum superiorum reuocabile ad solos vsus honestos, & pios.*
3\. *Quid attento iure hodierno Concilij.*
4 *Causæ rationabiles quæ ad concedendum aliquibus Religiosis peculium.*
5\. *Regulares vtriusque sexus non possunt tenere propria, sed omnia dare debent suis superioribus.*
6\. *Superior nullus potest concedere monacho facultatem retinendi aliquid ad vsum irreuocabilem.*
7\. *Propinarum abusus tollitur.*
8\. *Eleemosynæ, quæ per pactum sacristiis, & infirmariis monasteriorum Monialium dari solent non prohibentur sicut propinæ.*
9\. *Moniales, & cæteri Regulares res etiam parui momenti vti proprias retinere non possunt.*
10\. *Monialibus minimè licet proprium possidere.*
11\. *Moniales nec tanquam proprium possidere possunt quod suis manibus laborando acquirunt, vel eis a parentibus donatur.*
12\. *Monialium nulli conceditur facultas disponendi de ce[illegible] post obitum.*
13\. *Monialibus illicitum non est habere de licentia Superioris qu[illegible] dam redditus vitalitios.*
14\. *Casus singularis.*
15\. *Religionum aliquarũ consuetudo licita indicatur.*
16 *Religioso quando inuito superiore liceat aliqua comparare, vel retinere.*
17\. *Bona stabilia ex nulla causa licet priuato Religioso possidere.*
18\. *Regularibus non licet ex dispositione inferiorum Summi Pont. possidere, vel tenere agros, vel annuos redditus.*
19\. *Monachus factus Episcopus an habeat bonorum, seu fructuum dominium.*
20\. *Professio facta cum conditione de retinendo, seu habendo proprio, an valeat.*
21\. *Electio officialium, qui administraturi sunt monasteriorum bona, ad monasterij spectat superiores.*
22\. *Officiales electi pro administratione beneficiorum monasterij possunt redditus etiam extra monasterium conseruare.*
23\. *Moniales deputatæ à suis superioribus in officiales redditnum monasterij possunt eos administrare.*
24\. *Decretum de rebus, & bonis Regul. non alien.*
25\. *Officiales qui distributionem bonorum monasterij habent possunt amoueri.*
26\. *Moniale à Capitulo sui monasterij in officiales electæ possunt si eidem videbitur amoueri.*
27\. *Officiales monasterior. qui bona temporalia non administrant, non possunt ad nutum amoueri.*
28\. *Procuratores monasteriorum Monialium de triennio in triennium mutari debent.*
29\. *Peculium concessum Religioso debet esse moderatum.*

30. Regulares quoad mobilium superfluitatem debent stare arbitrio superiorum.

31. Religiosus aliquid illicite retinere inuentus quibus pœnis puniatur.

32. Voce actiua & passiua priuatus quomodo intelligatur.

33. Largitio munerum vtriusque sexus Regularibus interdicta.

34. Regulares vtriusque sexus, tam nouitij quam professi comprehenduntur sub Bulla, qua munerum largitio interdicitur.

35. Moniales velatæ tam intra, quàm supra numerum absque dotali eleemosyna nequaquam admitti possunt.

36. Monialium dotes anno probationis durante deponentur.

37. Dotales eleemosynæ Monialiū solui debēt in ære.

38. Dotales eleemosynæ apud Monialium consanguineos, vel affines nullatenus deponantur.

39. Depositum dotalium eleemosynarum in iis locis, in quibus non adsunt mercatores, aut banchi, fieri debent in manibus probi viri.

a Cap. 2 & cap. cum ad monasteriū, de stat. reg.

NEmini igitur Regularium, tam virorum, quàm mulierū, liceat bona immobilia, vel mobilia, cuiuscunq; qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita, a, tanquam propria: aut etiam nomine conuentus possidere, vel tenere, sed statim ea Superiori tradantur, conuentuiq; incorporentur, *α Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia* alicui Regulari concedere, etiam ad vsumfructum, vel vsum, administrationem, aut cōmendam, *β Administratio autem bonorum*, monasteriorum, seu conuentuū, ad solos officiales eorundem, *γ ad nutum Superiorum amouibiles*, pertineat. Mobilium verò vsum ita Superiores permittant, vt eorum supellex statui paupertatis, quam professi sunt conueniat, *δ nihilque superflui in ea sit*, nihil etiam, quod sit necessariū, eis denegetur. *ε Quòd si quis aliter* quidquam tenere deprehensus, aut conuictus fuerit, *ζ is biennio actiua & passiua voce priuatus sit*, atq; etiam iuxta suæ regulæ, & Ord. constitutiones puniatur.

1. VIde Iacob. de Graff. *in aureis dec. p. 1. lib. 3. c. 5. de Regular. ex n. 48. cum seqq.* Fr. Emman. *q. regul. tom. 2. q. 57. art. 2. & q. 47. art. 5. & q. 125. art. 4. & to. 3. q. 29. art. 8. 10. & 12.* Aloys. Ricc. *in collect. dec. p. 3. collect. 519. & in dec. Curiæ Archiep. Neap. dec. 340. p. 4.* Fr. Ioan. à Cruce *de stat. Relig. lib. 1. c. 3.* Franc. Leo. *in thesauro fori ecclesiast. p. 2. cap. 1. ex n. 41.* Barthol. à S. Fausto *in thesaur. Relig. lib 8.* Valer. Reginald *in praxi fori pœnit. lib. 18. n. 397. cum seqq.* Fr. Lud. Miranda *in manual. Prelat. tom. 1. q. 28. art. 7. & de sacris Monialibus qu. 9.* Coriolan. *de casibus reseruatis p. 2. cas. 4.* Portel. *in dubiis Regularibus verb. peculium,* Ioan. Valer. *de diff. inter vtrumque forum, verb. Regularis, differ. 9.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rub. 12. c. 7. & c. 16. n. 71. cum seqq.* Sanch. *in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 7. c. 22. ex n. 7. cum seqq.* Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarræ lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. n. 58. & 63. cum seqq.* Laurent. de Perinis *de subdito Relig. tom. 2. q. 2. de paupertate.* Hieron. Roder. *in compend. q. regul. resol. 98. ex n. 7.* metipsum *de officio, & potest. Episc. p. 3. alleg. 103.* & me citato *in illo loco* Homob. de Bonis *de examine ecclesiastico tract. 12. q. 15. suppos. 3. pag. 453.*

2. Vtrum licitum sit Religionum Prælatis concedere Religiosis peculium ad nutum superiorum reuocabile ad solos vsus honestos, & pios, idque ex causa legitima. Negant Felin. *in c. cùm Al. n. 26. vers. eadem reassumit. de constit.* Carol. Tapia *in auth. ingressi C. de sacros. eccles. verb. ipso ingressu c. 3. n. 54.* per *cap. ad monasterium, vers. prohibemus, de statu monach.*

Affirmant Nauar. *commento 2. de Regul. n. 14. 15. & 18. & commento 3. n. 27. & cons. 20. n. 5. de Regul. in antiq.* aliàs *cons. 14. n. 5. de stat. monach. in nouis,* Fr. Emman. *q. reg. tom. 3. q. 29. art. 8. & in sum. tom. 2. c. 31. n. 3. in initio,* Ludou. Beia *respons. cas. conscient. p. 4. cas. 17.* Azor. *institut. moral. p. 1. lib. 12. c. 12. quæst. 1.* Fr. Ludou. Miranda *in manual. Prelat. tom. 1. quæst 28. art. 8.* Sanchez *in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 7. cap. 22. n. 5.* asserentes text. *in d. cap. cùm ad monasterium,* interdicere regulariter, & vniuersaliter, concedere, Religiosis peculium, propter eorum importunitatem, & leues causas, secus quando ex causis grauibus, & iustis.

3. Sed dubium est, an hæc affirmatiua opinio stare possit attento decreto Concilij in præsenti? Negant asserentes hîc nihil noui iuris induci, sed solùm confirmari statuta iure antiquo, *c. 2. & d. c. cùm ad monasterium, de stat. monach.* Nau. *d. commento 2. n. 15. & 18. & d. cons. 14. n. 6.* Iacob. de Graff. *in aureis decis. part. 1. lib. 3. c. 5. n. 53.* Fulo. Pacian. *cons. 36. ex num. 99.* Ioan. à Cruce *de statu Relig. lib. 1. c. 3. dub. 2. concl. 2.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 2. q. 125. art. 4. in fin.* Ant. Perez *in comment. ad regul. sancti Benedicti c. 33. n. 23.* Petr. de Ledesm. *in sum. tom. 2. tract. de stat. Relig. in communic. 4. concl. 3. dub. 13.* Ludou. Beja *d. p. 4 casu 17. in princip.* Barth. à S. Fausto *in thesauro Relig. lib. 8. quæst. 30.* Fabr. *de restit. in 4. sentent. lib. 4. distinct. 15. quæst. 2. disp. 45. cap. 5. n. 125.* Tanner. *in 2. 2. disp. 6. q. 3. dub. 4. n. 108.* Villalob. *in summ. part. 2. tract. 35. dub. 30. n. 2.* Ludou. Miranda *in Manual. Prælat. tom. 1. quæst. 28. art. 8.* Fagundez *in quinque Ecclesiæ præcepta tract. 2. lib. 8. c. 6. n. 13.* Hier. Cened. *de paupert. relig. dub. 9. n. 4. & seq.* Laurent. de Peirinis *de subdito Relig. tom. 1. q. 2. c. 2. §. 1.* Sanch. *d. c. 22. n. 11.* vbi *num. 13.* resoluit hodie licere ex iusta causa concedere cuicunque Religioso, licèt non sit officialis Ordinis, administrationem aliquorum bonorum stabilium nutu superioris amouibilem.

Contra Valent. *2. 2. disp. 1. q. 4. punct. 3. sol. 2. corol. 4.* Fr. Emman. *in summ. tom. 2. c. 31. n. 3. vers. lo tercero digo,* Tapia *in d. autent. ingressi, verb. ipso ingressu, c. 3. n. 55.* Zerol. *in praxi Episcop part. 1. verb. moniales, §. 2.* Molin. *de iustit. tract. 2. tom. 3. disp. 276. col. penult. vers. verum autem.* Soar. *tom. 3. de Relig. lib. 8. c. 14. n. 18.* Less. *de iust. lib. 2. c. 4. dub. 5. n. 30.* existimantes huiusmodi peculium, quod attento iure communi, posse Religioso concedi, tenuit supradicta affirmantium opinio, iam non esse licitum.

4. Quæ & quotnam sint causæ rationabiles, ob quas iustè aliquibus Religiosis peculium concedi possit, vide Barthol. à S. Fausto *d. lib. 8. q. 22.* Tapia *d. verb. ipso ingressu, c. 3. n. 51. & 52.* Sanch. *d. c. 22. ex n. 20.*

Regulares

5. Regulares vtriusque sexus non posse tenere propria, sed omnia dare debere suis superioribus à quibus primò subueniendum est necessitatibus eorum, vel earum, quibus munera destinata fuerunt, reliquum verò conferendum in vsum monasterij, referunt decisum Nauarr. *commento 2. de Regul. n. 18. & in tract. de reddit. ecclesiast. q. 1. n. 84.* Azor. *inst. moral. p. 1. lib. 12. c. 9. q. 2. prope fin.* Armendar. *in addit. ad recop. legũ Nauarræ lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. n. 58.* Franc. Leo. *in thesauro fori eccles. p. 2. c. 1. n. 41.* Ego ipse *d. all. 103. n. 3.* & me non citato Aloys. Ricc. *in decis. Curiæ Arch. Neap. decis. 340. n. 12. & decis. 390. ex n. 11. p. 4.*

6. Vnde nullum superiorem posse concedere Monacho facultatem retinendi aliquid ad vsum irreuocabilem, tenent Nauar. *cons. 47. n. 2. sub tit. de Regularib. in antiq.* aliàs, *cons. 15. n. 2. de statu monach. in nouis,* Aloys. Ricc. *in praxi resol. 194.* Ego ipse *d. alleg. 103. n. 4.*

7. Popinarum abusum Monialibus soluẽdarum, non solùm tolli, sed etiam grauissimis pœnarũ, etiam censurarũ cõminatione prohiberi debet, pro ea tamen die, qua ad habitum monachalem admittentur puellæ aliquid esculenti, vel poculenti modici valoris, & pro eiusdẽ diei vsu dũtaxat elargiri vetitũ non censetur, Sel. *in select. Canon. cap. 16. n. 24.* vbi testatur ita resolutum à ☞ Sac. Cong. Episc. *in Lusitan. 6. Iunij 1615. ad 2.*

8. Eleemosynæ quæ per pactũ sacristis, & infirmariis monasteriorũ Monialium dari solent, non comprehenduntur in decreto, quo propinarum solutio per Moniales, dum ad habitum, vel ad professionem admittuntur fieri solita interdicitur, Sel. *citato loco,* vbi refert ita decisum ab ea- ☞ dẽ Sac. Coug. *in Vlixbonen. 5. Nouembris* 1616.

9. Moniales, & cæteros Regulares, res etiã parui momẽti sibi donatas, aut aliàs acquisitas, vti proprias retinere nõ posse, sed superiori illas tradere debere refert decisum Arm. *d. l. 7. de Relig. n. 77.*

10. Monialibus minimè licere propria possidere, & si quid legatum, relictum, datũ donatúmve fuerit, vel earum labore, seu industria partum, tradi debere Abbatissæ, quæ ex eo primùm Monialis ipsius, cuius causa id quæsitum est, necessitati prouidebit, reliquum conferendo in vsum monasterij, asserit decisum Arm. *d. l. 7. de Relig. n. 75.*

11. Moniales nec tanquam proprium possidere posse, quod suis manibus laborando acquirunt, vel eis à parentibus donatur, etiam quòd monasterium esset pauperrimum, resolutum refert Armend. *d. l. 7. de Rel. n. 75.* vbi *n. 76.* subdit hoc casu superiorem monasterij si illud pauperrimum sit, debere primum prouidere donatariæ, vel ei quæ laborando acquirit, de necessariis, quod reliquum est, in commune conferri.

12. Monialium nulli cõceditur facultas disponẽdi de cellis suis post obitum, sed eę dum vacauerint superiorũ arbitrio aliis monialibus in Ordine senioribus distribui debent, ita Aldan. *in comp. canon. res. lib. 1. tit. 10. n. 4.* vbi refert decisum à S. ☞ Cong. Episc. *in Auersan. 26. Ianu.* 1604. Nam cellarũ vacatiu quotiescunq; occurrerit per Monialium obitũ, aut quemcunq; alium casum fieri debet illarum distributio aliis professione antenioribus Monialib⁹, ex eodem Ald. *loc. cit. n. 5.* vbi ☞ dicit sic fuisse resolutum *in Mod. 10. Apr.* 1615.

13. Monialibus illicitum non esse habere de licentia superioris quosdã redditus vitalitios, ex quibus possint viuere, & prouidere suis particolaribus necessitatib⁹ pro victu, & vestitu, ac aliis, quæ sibi à monasteriis non suppeditantur, & hoc casu illas non peccare, nec Concil. in præsenti, quod loquitur de redditibus, vt propriis, & irreuocabilibus p[...]l[...]larum, & sine eius licentia distrahendis contrauenire tenent Cord. *in li. casuum consc. q. 54.* Nau. *comment. 2. de Regul. n. 14. & 18. vers. ad quintum.* Azor. *d. p. 1. lib. 12. c. 9. q. 12.* Sanch. *in præcepta Decalo. to. 2. lib. 7. c. 23. n. 5.* Hier. Rod. *d. res. 98. n. 7.* Fr. Ioan. à Cruc. *d. c. 3. dub. 2.* Fr. Lud. Miranda *d. q. 9. art. 1. concl. 2.* Soar. *tom. 3. de Relig. lib. 8. c. 14. ex n. 12.* Galet *in margar. casuum conscient. verb. Monialis pen.* Illustr. D. meus Roder. à Cunha *in comment. ad c. reatum 33. n. 6. dist. 81.* Ego ipse *d. alleg. 103. n. 5.*

Vtrùm autem Monialis, cui externus centum aureos ad suum libitũ expendendos cõcessit, possit ex superioris licentia, alicui sæculari eos tradere, vt viginti sibi quotãnis soluat, dũ vixerit atq; ea defũcta centũ illos aureos sibi retineat: Affirmant si ita concessi sint centũ illi aurei, vt concedens noluerit dominiũ in monasterium transferri, sed omninu cedere in Monialis vsum, & eadẽ Monialis acceptantis mens fuerit, Cord. *d. q. 54. dub. vlt.* Veg. *tom. 2. c. 32. cas. 19.* Fr. Emm. *d. q. 47. arti. 15. & in sum. to. 1. c. 90. n. 8. & 9. concl. 3. & 4.* Sanch. *d. l. 7. c. 22. n. 16.* vbi aduertit, quòd quamuis Fr. Em. *d. c. 90. n. 9.* & Veg. *cit. loc.* dicant hodie attento Trid. non licere Moniali iis redditibus frui, loquuntur iuxta suam sententiam, qua tenẽt ius commune correctum esse per hoc decretum. 14.

Licitam esse aliquarum Religionum cõsuetudinẽ, in quibus ex superiorũ licentia certi annui redditus cuilibet Religioso assignantur ad victũ, & vestitũ, ita vt si deest aliquid, ipsi quęrãt si autẽ superest, applicent piis, & religiosis vsibus, dummodo Religiosi non excedant limites licẽtiæ illis concessæ, & parati sint informationi legitimè faciendæ obtemperare, tenent Nau. *cons. 3. n. 26. 27. & 32.* Tap. *d. verb. ipso ingr. c. 3. n. 45. & 59.* Sãch. *d. c. 22. n. 14.* vbi respondet *ad c. 1. suprà proximũ.* 15.

Superiore quãtumuis requisito necessaria Regularibus negante, vel subtrahente, etiã quia monasterij facultates non supperent, si præfata necessitas sit ad indiuidui sustentationẽ, licere ipsis clam, vel eo inuito illa sibi cõparare, seu retinere, refert decisum Arm. *d. l. 7. de Relig. n. 82. & 83.* 16.

a Nec deinceps liceat superioribus bona stabilia, &c. An ex superioris licẽtia iusta aliqua de causa magnæ vtilitatis, vel necessitatis monasterij, aut Ordinis liceat Priuato Religioso bona stabilia possidere? negant Petr. Nauar. *de rest. lib. 3. c. 1. n. 180.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 3. q. 29. art. 12.* Quarant. *in summ. Bullarij, verb. casus reseruatus,* & alij, quos refert, & sequitur Barth. à S. Fausto *in thesauro Religiosorum lib. 8. q. 31.* 17.

Et ideo non licere Regularibus ex dispositione inferiorum Summi Pontif. possidere, vel tenere agros annuos redditus, vel bona immobilia, sup[...]llua, ac proinde si propter talem licentiam possideant, non excusari à culpa, nec à pœna, ipso iure incurrenda, refert decisum Armendar. *d. l. 7. de Relig. n. 64. & 65.* 18.

An Monachus factus Episcopus habeat bonorum, seu fructuum, dominium, & proprietatem? dixi *de officio, & potest. Episc. p. 3. alleg. 114. n. 19. cum seqq.* & ibi citatis Addo Aloys. Ricc. *in decis. curiæ Archiep. Neapol. decis. 340. n. 10. p. 4.* 19.

Vtrùm autem professio facta cum conditione, pacto, seu modo, de retinẽdo, seu habẽdo proprio inualida sit, dixi *in collect. ad c. vlt. qui cler. vel vouentes, & ad d. c. 2. n. 1. de statu monach.* & ibi, citatis addo Aloys. Ricc. *d. dec. 340. n. 11. p. 4.* Fr. Bar- 20.

thol. de Vecchis *in praxi seruanda in admittendis ad Religionis statum nouit. disp. 13. dub. 1. num. 11.* Hier. *in compend. quæst. regul. resol. 101. n. 58.*

21. β *Administratio autem bonorum*, &c.] Electionem officialium, qui administraturi sunt monasteriorum bona, ad monasterij spectare superiores, & ideò licèt Episcopus sit eius superior, ipsos tamen posse eligere officiales, resolutum dicit Armend. *d. l. 7. de Relig. n. 85.*

22. Officiales electos pro administratione beneficiorum monasterij à superioribus eiusdem posse, prout magis expedire videbitur, redditus ipsorũ monasteriorum in loco conuenienti etiam extra monasterium conseruare, & de eisdem ministrare pro tempore necessitatis ipsis Monialibus, refert decisum Armendar. *d. l. 7. de Relig. n. 86.*

23. Moniales deputatas in officiales redditưũ monasterij à suis superioribus, eos administrare posse, resolutum asserit Armend. *d. l. 7. de Relig. n. 88.*

24. De rebus, & bonis Regularium non alienandis extat decretum S. Congr. Concil. S. D. N. Vrban. VIII. iussu editum incip. *S. Congr. sub dat. 7. Septembris* 1624. & publicatum *die 16. eiusdem mensis*, quod refert Castellin. *de elect. c. 20. pag. 456.*

25. γ *Ad nutum superiorum amouibiles.*] Qui scilicet distributionem bonorum habent, nam alios amouere non posse refert decisum Armend. *d. l. 7. de Relig. n. 88.* vbi subdit secus esse si administrationes huiusmodi dentur in titulum, tunc enim admitterentur etiam illorum resignationes, etiam in fauorem in forma digni, & pro expressis eiusdem Ordinis professis.

26. Moniales illas, quæ à Capitulo sui monasterij in officiales huiusmodi eligi solebant in administrationem bonorum immobilium dicti monasterij, si dicto monasterio visom fuerit, amoueri posse dicit resolutum Armend. *d. loco n. 89.*

27. Licèt administrantes bona temporalia monasteriorum, & officiales possint amoueri ad nutum superiorum ex hoc text. in eo tamen non comprehendi officiales, qui bona temporalia non administrant, sed hoc relinquitur dispositioni iuris communis, & statutorum Religionis, refert decisum Armend. *d. l. 7. de Relig. n. 90.*

28. Procuratores, monasteriorum Monialium de triennio in triennium mutari debent, Aldan. *in compend. canon. resol. lib. 4. tit. 2. n. 10.* vbi dicit resolutum *in Orien. 31. July* 1615.

29. δ *Nihilque superfluum in ea sit.* Peculium concessũ Religioso debere esse moderatum, & non superfluũ, dicit Sanch. *d. c. 22. n. 17.* vbi *n. 18.* quærit, & resoluit, qua superfluitatis culpa liberari valeant Religiosi amplissimos redditus habẽtes.

30. Arbitrio & præfinitioni superiorum stare debere Regolares quoad mobilium superfluitatem, & conuenientiam, nisi de excessu arbitrij constiterit, habita tamen ratione personæ, officij, & Regularis status, paupertatis, quam professi sunt, etiam cæterarum itidem qualitatum, refert decisum Armend. *d. l. 7. de Relig. n. 84.*

An Religiosus sit proprietarius, qui de licentia superioris multa superflua respectu sui status possidet? Vide Barth. à S. Fausto *in thesaur. Relig. lib. 7. quæst. 95.*

31. ε *Quod si quis aliter*, &c.] Vide Nauar. *in c. non dicatis 12. qu. 2. notab. 1. n. 33. 41. 48. cum seqq. & in cap. nullum 18. quæst. 2. n. 3. cum seqq.* Ludouic. Beia *respons. casuum conscient. p. 3. cas. 36. fol. mihi, 380. & p. 4. cas. 17. fol. 418. & cas. 32. fol. 458. in edit. Vlixbonen.* Barth. à S. Fausto *in thesauro Rel. lib. 8. qu. 198. n. 2.* vbi subdit hanc pœnam apertè iudicis sententiã postulare, idem asserit Sanch. *d. lib. 7. c. 20. num. 13.* vbi etiam tenet hanc pœnam non incurri à dantibus, quamuis hi peccent contra paupertatis votum, sed à retinentibus. Quibus alijs pœnis subiaceat Religiosos proprietarius, tradunt Coriol. *de casib. reseru. p. 2. cas. 4. n. 16. & 27.* Sanch. *d. cap. 20. ex. num. 21.* Barth. à S. Fausto *d. quæst. 197.* Ego ipse *in coll. ad cap. cum ad monasterium, n. 5. & 6. de stat. monach.*

32. ζ *Is biennio actiua, & passiua voce priuatus sit.*] Religiosum priuatũ voce actiua, & passiua iuxta hoc decretũ omni iure dandi vocem ad aliquem actum faciendum in Capit. & iure patiendi vocem datam de ipso à Capit. Conuentu, vel Collegio quoad ea, quæ sibi sunt oneri, & pœnæ priuatum censeri consuluit Nauar. *cons. 6. de elect. in antiq.* aliàs *cons. etiam 6. de verb. signif. nouis*, refert Sayr. *in floril. dec. sub illo tit. de elect. dec. 6.*

33. De largitione munerum vtriúsque sexus Regularibus interdicta extat const. Clem. VIII. quæ incip. *Relig. sub dat. 13. Kal. July* 1594. quam referunt, & latè explicant Quarant. *in summ. Bullar. verb. munerum largitio.* Franc. de Sousa *in speciali tract. de largitione munerum*, Barth. à S. Fausto *in thesauro Religios. lib. 8. q. 199. cum multis seqq.* Io. Valer. *de differ. inter vtrumque forum, verb. munera, differ. 1.* Bonat. *var. tract. disp. 3. de largitione munerum Regularibus vtriusque sexus interdicta.*

34. Regulares vtriusq; sexus, & tam nouitij, quàm professi comprehenduntur sub constitutione Pontificia, qua munerum largitio interdicitur, ex Scl. *select. canon. c. 33. n. 11.* vbi refert sic fuisse resolutum à sacra Congregatione Episcoporum *in S. Seuerini. 23. Iulij* 1603.

35. Moniales velatæ, tam intra, quàm supra numerum absq; dotali eleemosyna nequaquam admitti possunt: huiusmodi autem eleemosynæ dotales, etsi sint Monialium, vel conuersarum intra numerum existentium, emissa ab eis professione expendi possunt in vsus communes necessarios monasterij; supernumerariorum autem dotes, post eandem professionem omnino in emptionem bonorum stabilium monasterij commodo conuerti debent, ita refert decisum Ald. *in compend. canon. res. lib. 3. tit. 10. n. 19.*

36. Monialium dotes anno probationis durante deponantur iuxta formam in decreto generali præscriptum, professione verò emissa in bonis stabilibus, siue censibus, ad monasterij vtilitatem implicentur, vt per Aldan. *citato loco.*

37. Dotales eleemosynæ Monialium solui debent in ætate, neque assignatio bonorum stabilium, aut censuum permittitur. Aldan. *d. tit. 10. n. 20.* vbi dicit resolutum per S. Congregat. Episcop. *in Camerinen. 28. Martij* 1588.

38. Dotales eleemosynæ apud Monialium consanguineos, vel affines nullatenus relinquantur, sed antequã puellæ habitum suscipiant, deponantur actualiter apud mercatorem, vel penes aliam personam fide, & facultatibus idoneam, vt statim professione emissa in emptione bonorum stabilium, aut annuorum redditoum illico implicentur. Aldan. *d. tit. 10. n. 22.* vbi dicit decisum à S. Congr. Episcop. *in Lusitan. 6. Iunij 1615. ad 3.*

Depositum dotalium eleemosynarum in iis locis, in quibus non adsunt mercatores, aut bãchi, fieri debẽt in manibus probi viri, & facultosi, qui ad omne mandatum Monialium, & absq; aliqua exceptione eam soluturum se obliget, Aldan. *d. tit. 10. n. 23.* vbi testatur ita resolutum à S. Cong. Episcop. *in Camerinen. 16. Martij* 1594.

Omnes Conuentus, ſeu monaſteria Mendicantium (Cappucinis exceptis, & Minoribus de Obſeruantia) poſſunt retinere, & poſſidere bona immobilia, & in omnibus monaſteriis tam virorum, quàm mulierum conſtituatur numerus, qui ex redditibus propriis monaſterij ſuſtentari poſſit, vel ex conſuetis eleemoſynis monaſteria noua non erigantur, niſi cum licentia Epiſcopi.

CAPVT III.

1. *Doctores de materia cap. agentes*
2. *Minores de Obſeruantia, & Capuccini ſunt incapaces hereditariæ ſucceſſionis.*
3. *Eccleſ. Fratrũ Minorũ nõ poteſt validè inſtitui.*
4. *Conuentus Fratrum Minorum an poſſit legari.*
5. *Bona delata Religioſo, qui validam profeſſionem emiſit Religione incapaci, acquiruntur venientibus ab inteſtato.*
6. *Moniales S. Claræ non comprehenduntur in hac exceptione.*
7. *Moniales omnes cuiuſcunque Ordinis bona ſtabilia in communi habere poſſint.*
8. *Congregatio totius Societatis IESV ceſſit cuicunque iuri prouenience ex hoc decreto.*
9. *Quoad hoc, vt poſſit habere, & perpetuè poſſidere ſtabilia.*
10. *Societas IESV eſt capax acquiſitionis ſtabilium ad effectum vendendi.*
11. *Regularis ex indulto à Religione Fratrum Minorum de Obſeruantia ad tertium Ordinem S. Franciſci ex legitima cauſa tranſlatus recuperat ius ſuccedendi.*
12. *Religio Hieroſ. qualiter bona alienare poſſit.*
13. *Superiores monaſteriorum poſſunt ex fructibus bonorum pingues eleemoſynas facere.*
14. *Regularibus vendere non conuenit ſtabilia ad effectum emendi cenſus.*
15. *Domus profeſſæ Societatis IESV comprehenduntur in prohibitione de rebus Reg. non alienandis.*
16. *Religio Theatinorum an comprehendatur,*
17. *Numerus ille Religioſorum in monaſteriis conſeruari debet, qui ex redditibus, vel conſuetis eleemoſynis commodè ſuſtentari valeat.*
18. *Pius V. idem ſtatuit.*
19. *Gregorius XIII.*
20. *Clemens VIII.*
21. *Paulus V.*
22. *Gregorius XV.*
23. *Vrbanus VIII.*
24. *S. Congreg. Regularium.*
25. *S. Congreg. Concilij.*
26. *Monialis ſufficienter dotata an poſſit admitti cum ſua dote vltra numerum.*
27. *Monaſteria non eriguntur ſine Epiſcopi, in cuius diœceſi erigenda ſunt licentia priùs obtenta.*
28. *Epiſcopi conſenſus non ſufficit in erigendis Regularium monaſteriis, niſi etiam Papæ auctoritas accedat.*
29. *Monialium monaſteria erigi & ædificari debent ſeruatis eiſdem ſolemnitatibus, quæ ſeruantur in erigendis Religioſorum monaſteriis.*
30. *Vicarius generalis non poteſt abſque ſpeciali mandato concedere licentiam ædificandi noua monaſteria.*
31. *Carmelitæ diſcalceati de ſola licentia Ordinarij poſſunt noua conſtruere monaſteria.*
32. *Monachi Congreg. S. Mariæ Fulienſis.*
33. *Clerici Regulares S. Pauli decollati.*
34. *Monaſteria in poſterum erigi non poſſunt niſi ſeruatis, &c.*

COncedit ſancta Synodus omnibus monaſteriis, & domibus tam virorum, quàm mulierum & mendicantium, [a] *α exceptis domibus Fratrum ſancti Franciſci* Capuccinorum, & eorum qui Minorum de Obſeruantia vocantur, etiam quibus aut ex conſtitutionibus ſuis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apoſtolico non erat conceſſum, vt deinceps bona immobilia eis poſſidere liceat. Quòd ſi aliqua loco ex prædictis, quibus auctoritate Apoſtolica ſimilia bona poſſidere permiſſum erat, eis ſpoliata ſint, eadem omnia illis reſtituenda eſſe decernit. [b] In prædictis autem monaſteriis, & domibus tam virorum, quàm mulierum, bona immobilia poſſidentibus, vel non poſſidentibus, *β is tantùm numerus conſtituitur*, ac in poſterum conſeruetur, qui vel ex redditibus propriis monaſteriorum, vel ex conſuetis eleemoſynis commodè poſſit ſuſtentari, *γ nec de cætero ſimilia loca* erigantur ſine Epiſcopo, in cuius diœceſi erigenda ſunt, licentia priùs obtẽta.

a Cap. exiit qui ſeminat. §. porò, de verb. ſignif. in 6.
b Conc. Arel. 4. c. 8. Conc. Maguntiacũ c. 19. c. 1. & c. auctoritate de inſtit. c. quoniam, vt ait, de vita & honeſt. cler. c. vni. §. ſanè vt hoc, de ſtat. reg. in 6.

1. VIde Nauarr. *de orat. c.* 22. *n.* 82. Fr. Emman. *q. regul. tom.* 3. *q.* 29. *art.* 14. Azor. *inſt. moral. p.* 1. *lib.* 12. *c.* 23. *quæſ.* 8. Fr. Ioan. à Cruce *de ſtatu Relig. lib.* 1. *c.* 4. Fr. Lug. Miranda *in man. Prælat. tom.* 1. *q.* 15. *art.* 6. & *q.* 28. *art.* 1. D. Hier. Venero y Leyoa *de examine Epiſcoporũ, lib.* 6. *c.* 13. *à princ.*

2. *α Exceptis domibus Fratrum S. Franciſci.* &c.] Minores Obſeruantiæ, & Capuccinos eſſe incapaces hæreditariæ ſucceſſionis, ſiue ex teſtamento, ſiue ab inteſtato, tenent Queſada *in ſuis q. var. c.* 22. *n.* 25. Sanch. *in præcepta Decalogi tom.* 2. *lib.* 7. *c.* 25. *n.* 4. Nec per fideicommiſſum vniuerſale poſſe hæredes inſtitui tradunt Cord. *in reg. S. Franciſci c.* 6. *q.* 11. *punct.* 1. Fr. Emman. *tom.* 2. *q.* 78. *art.* 2. Sanch. *d. c.* 25. *n.* 5. Quamuis adiiciatur clauſ. vt hæreditas vendatur, & in neceſſaria illis pretium cedat, adhuc inſtitutionem prorſus non valere, tenent Bald. Card. Anch. Felin. Dec. Goaldenſ. Montalu. Anton. Gabr. & alij, quos refert, & ſequitur Sanch. *d. c.* 25. *n.* 10.

Nec Fratrum Minorum Eccleſiam poſſe validè hæredem inſtitui, reſoluunt Queſada *d. c.* 22. *n.* 19. Cordub. *d. puncto* 1. Azor. *inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 12. *c.* 23. *q.* 15. Sanch. *d. c.* 25. *n.* 14. 3.

Vtrùm autẽ Conuentui Fratrum minorum poſſit legari, latè diſputat Sanch. *d. lib.* 7. *c.* 16. *per tot.* 4.

Bona delata Religioſo, qui validam profeſſionem emiſit in Religione incapaci, nulla facta eorum diſpoſitione, acquiruntur venientibus ab inteſtato, etiamſi poſtea ex indulto tranſlatus ſit ad 5.

Barboſ. Collect. in Concil. Trid.

Religionem capacē, quia quoad bona iam delata successioni secundæ Religionis capacis, ad quā fuit translatus, locus amplius nō est, nec bonorū
☞ renunciationi. Sel. in selectis Canon. c. 22. n. 5. vbi ita fuisse decisum refert sub die 17. Iuny 1671.

6. In hac autem exceptione Fratrum Minorum Obseruantia non comprehendi Moniales S. Claræ refert decisum Arm. in addit. ad recop. legum
7. Nauarra fol. 158. n. 3. Nam Moniales omnes cuiuscunque Ordinis bona stabilia in communi habere posse, non obstante earum regula, resoluit Sel. in select. Canonic. cap. 16. n. 3. vbi refert ita decisum à S. Congreg. Episcop. in Parmen. 16. Ia-
☞ nuarij 1596.

8. Congregationem totius Societatis IESV de anno 1563. cessisse cuicunque iuri prouenienti ex concessione Concilij in præsenti ad habenda bona immobilia in communi in domibus professorum, vel eorum Ecclesiis, refert Sanch. in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 6. cap. 13. num. 11.

9. Et hanc renunciationem intelligi quoad hoc vt possit habere, & perpetuò possidere stabilia, non autem, vt capiat ad vendendum, consuluit Menoch. cons. 1014. n. 28. quem probat Rot. in Rom.
☞ legat. 10 Maij 1617. coram bona mem. Burat. inter
10. eius impr. dec. 245. n. 17. & ideò hāc societatē, & domum esse capacem acquisitionis stabilium, ad effectum illa vendendi, & ex eorum pretio propriis necessitatibus prouidendi, tenuerunt Mandos. de priuil. ad instar. §. 11. n. 12. Gabr. cons. 28. in princ. & n. 6. & 12. lib. 1. Iul. Negr. in comment. regul. contrar. dicta Societatis p. 3. sub n. 7. pag. 76. Buratt. d. decis. 245. n. 16.

11. Regularis ex Indulto à Religione Fratrum Minorum de Obseruantia ad tertium Ordinē sancti Francisci ex legitima causa translatus recoperat ius succedendi in bonis sibi ex testamento, vel ab intestato post translationem delatis, vt per Ald. in compend. Canon. res. lib. 3. tit. 8. n. 12. vbi testatur
☞ ita resolutum in Neritonen. 22. Ianuarij 1622.

Religionis Hierosolymitanæ in bonorum
12. alienatione, quæ eis obueniunt per successionem suorum militum defunctorum, non est deneganda facultas, iuxta decretum de non alienandis, Aldan. d. tit. 8. n. 14. vbi dicit decisum in Meleni-
☞ tana 22. Ianu. 1628.

13. Superiores monasteriorum, non obstante decreto de rebus Regularium non alienandis, possunt ex fructibus bonorum pingues eleemosynas facere, puta decem rubiorum tritici, & similium, quia fructus non comprehenduntur in dicto decreto, Sel. in select. Can. c. 18. n. 3. vbi dicit
☞ ita resolutum in nullius 18. Septemb. 1627.

14. Stabilia Regularibus vendere non conuenit ad effectum emendi census, ex Sel. citato loco, in
☞ Spoletana 12. Mart. 1619. nec pro fabrica monasterij Messana 12. Martij 1619.

15. Domus professæ Societatis IESV comprehenduntur in prohibitione nuper edita, de rebus Re-
☞ gularium non alienandis. Ald. d. tit. 8. n. 15. vbi testatur decisum sub die 31. Iul. 1627.

16. Religio Clericorum Regularium Theatinorum, quamdiu institutum nihil bonorum stabilium possidendi retineat quoad bona immobilia non comprehenditur in prohibitione nuper edita de rebus Regularium non alienandis. Ald. d. tit. 8. n. 16. vbi ait sic decisum de anno 1625.

17. *Is tantùm numerus constituatur*, &c.] Vide Nauarr. de reddit. eccles. quæst. 1. monitu 62. Quarant in summ. Bullar. verb. monasteria Monialium, pag. mihi 359. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 2. quæst. 48. art. 1. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. moniales §. 6. pag. 256. Piasec. in sua ls praxi p. 2. c. 3. num. 55. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 15. cap. 9. q. 1. Aloys. Ricc. in praxi aurea resol. 202. Campan. in diuers. iuris Canon. rubr. 12. c. 16. n. 7. & 14. Fr. Ludou. Miranda in fine Manualis Prælat. vbi de sacris Monialibus. q. 8. art. 6. metipsum de officio & potest. Episcop. p. 3. alleg. 98. ex quo loco multa me non citato desumpsit Aloys. Ricc. in decis. Curiæ Archiep. Neapol. decis. 219. p. 4.

Pius V. in sua constitutione incip. Circa pasto- 18.
ral. offic. sub dat. 4. Kal. Iunij 1366. districtè præcipit ne plures Moniales in earum monasteriis recipiantur, & admittantur, quàm ex propriis redditibus ipsorum monasteriorum, vel consuetis eleemosynis commodè sustentari possint, refero Ego ipse d. alleg. 98. n. 2.

Gregor. XIII. in sua constit. incip. Deo sacris de 19.
anno 1573. iniunxit Ordinariis, vt præfatum statuat numerum in monasteriis sibi subiectis, & etiam exemptis, tradit Piasec. d. p. 2. c. 3. n. 35. in fine, quem refero Ego ipse. d. alleg. 98. n. 3. ex qua colligunt Nau. in cap. statuimus 19. q. 3. n. 57. vers. tertio nota, Sanch. d. lib. 7. c. 23. n. 3. Ego ipse d. alleg. 98. n. 3. in fine, & me citato in illo loco Homob. de Bonis de examine eccles. tract. 12. c. 3. q. 15. resol. 3. pag. 455. subdit Ordinarios locorum sub pœna peccati mortalis ad id faciendum obligari.

Clemens VIII. in decretis de reform. Regul. in- 20.
cip. Nullus omnino, §. 14. sub die 25. Iuly 1599. vt refert Quarant. verb. monast. & Conuent. pag. mihi 421. idem præcipit, & mandat, videlicet, vt in vnoquoq; Conuentu Fratrum is tantum deinceps constituatur, & in posterum retineatur numerus, qui ex redditibus illius propriis, vel ex cōmunibus consuetis, vel etiam singulorū eleemosynis, aliisve quibuscunq; obuentionibus in commune, vt præfertur, conferendis, commodè possit sustentari, redditus vero, & supradicta omnia in communi loco, ac tuto diligenter asseruentur.

Paulus V. plura circa hoc statuit in decreto de 21.
certo Religiosorū numero cuicunq; monasterio, Conuentui, ac Domui Regulari præfigēdo, incip. Sanctissimus, sub dat. 4. Decembr. 1605. quod referunt Quarant. loco proximè citato, pag. 432. & Castellin. in addit. ad tract. de elect. pag. mihi 502.

Gregor. XV. approbante S. Congreg Illustrissi- 22.
morum D.D. Cardinalium negotiis Episcoporum & Regularium præpositorum sub die 17. Augusti. 1621. reuocat licentias à Paolo V. concessas erigendi nouos Conuentus, volens quòd de cætero non erigantur, nisi in eo saltem duodecim Fratres ac Monachi, seu Religiosi habitare, atq; ex redditibus ipsorum monasteriorum, & consuetis eleemosynis commodè sustentari possint.

S.D.N. Vrban. Papa VIII. per suum Breue sub 23.
dat. 28. Aug. 1624. multa tolit circa modum erectionis nouorum Conuentuū, in quo reuocat licentias quascunq; concessas contra tenorem decreti Gregor. XV. prohibens sub pœna excommunicationis, ne facultatum per ipsum reuocatarum, seu annullatarum, seu alio quouis prætextu, seu causa possint frui, & absolui, refert Castellin. in addit. ad tract. de elect. pag. 501.

Ordinationem S. Congregationis Regula- 24.
rium de non recipiendis vltra numerum præfixum, referunt Piasec. d. c. 3. n. 55. in fin. & Campan. d. c. 16. n. 14. ac Ego ipse d. alleg. 98. n. 4.

Nouissimè sacra Congreg. Concil. Trid. in de- 25.
cretis de celebratione Miss. sub die 21. Iuny 1625. editis post ordinationem traditam ad sciendum

quot

quot redditus & eleemosynas monasteria habere debeant, vt ex illis sustentari possint, sic ait: *deinceps vero monasterium, Conuentus, Domus, vel Societas Religiosorum, seu Regularium nullibi recipiatur, nisi præter alia ad id requisita in singulis eiusmodi locis duodecim saltem Fratres, aut Monachi, seu Religiosi degere, & ex redditibus, & consuetis eleemosynis detractis omnibus, vt suprà, detrahendis competenter sustentari valeant ad præscriptum decreti Greg. XV. hac de re editi. Alioquin monasteria, & loca huiusmodi post hac recipienda, in quib⁹ duodecim Religiosi, vt supra, sustentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non inhabitauerint, Ordinarij loci visitationi, correctioni, atque omnimodæ iurisdictioni subiecta esse intelligantur.*

Super quibus decretis postea eadem sacra Congreg. S.D.N. Vrbano VIII. approbante, aliquas edidit declarationes, quas originales, impressas quoque in typographia Camerali vide de an. 1626. declarauit, vbi hæc numeri præfixio facta iam fuit in vim similis decreti sanctę memoriæ Pauli V. absque tamen computatione redditūum cuiuscumque Religiosi, esse iterum faciendam, seruata forma vltimi decreti hac de re editi. Declarauit etiam nouitios ad habitum Regularē admissos posse admitti ad professionem in monasteriis, in quibus habita, vt suprà, præfixione numeri, commodè ali non possunt, si alias habiles existant, ac deinde in aliquo alio monasterio eiusdem Religionis collocandos esse, vbi commodè ali possint. Denique censuit supradictum decretum, vbi cauetur, vt nullibi recipiantur Conuentus Regularium, nisi præter alia ad id requisita, duodecim saltem Fratres in eis degere, & competenter sustentari valeant, ita vt alioquin subsint iurisdictioni ordinariæ comprehendere eas Religiones, quæ non consueuerunt onera Missarum accipere, vt sunt Religiosi Capuccinorum ac Societatis Iesu, pariterque habere locum tam in Italia, ad quam est restrictum, quàm extra Italiam.

26. Cùm expletus est numerus personarum Religiosarum, quæ ali possunt ex annuis redditibus monasterij, an possit aliqua sufficienter dotata cum sua dote supra illum numerum admitti? Affirmant Nau. *de reddit. q. 1. monit. n 62.* Soar. *de Relig. tract. 3. lib. 4. c. 9. num. 17.* Valer. Regioald. *in praxi fori pœnitent. lib. 23. n. 194.* Sanch. *in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 7. c. 23. n. 4. vers. tertio,* aduertentes textum in præsenti prohibere ne, quando monasterium plures fœminas alere non potest, quàm in eo iam sint, admittantur aliæ sine dote expensis monasterij alendæ, & notat Sanch. *d. n. 4. vers. secunda conclusio,* quòd quamuis attento iuri antiquo *c. vnic. sanè, de statu Regul. lib. 6.* professio Monialis receptæ in monasterio non Mendicantium, vltra numerum earum, quæ ex redditibus monasterij, & consuetis eleemosynis, absque penuria sustentari valerent, esse irrita, hodie tamen locum non habet, quia consuetudine abrogatum est, cùm compertum sit plures sæpe admitti, nec vnquam nostris temporibus auditum sit in controuersiam verti valorem professionis, ne dum illam irritari.

7 *Nec cætero similia loca, &c.*] Vide Fr. Emm. *quæst. regul. tom. 1. quæst. 13. art. 7. & tom. 2. q. 49. art. 3.* Zerol. *in praxi Episcopali p. 1 verb. monachi §. 1. & 2.* Pias. *in simili praxi part. 1. c. 3. n. 47.* Vgol. *in tract. de potestate Episcopi c. 20 § 6.* Fr. Ioan. à Cruce *de statu Reg. lib. 2. c. 8.* Aloys. Ricc. *in decisionibus Curiæ Archiep. Neapol. p. 1. decis. 182. n. 4. & part. 2. decis. 75.* Campan *in diuersor. iuris Canon. rub. 12. c. 13. num. 80. & 81.* F. Ludouic. Miranda *in manual. Prælat. tom. 1. qu. 33. art. 1. conclus. 3.* Erasm. à Cochier *de iurisd. Ordinarij in exemptos p. 1. quæst. 36. & part. 2. qu. 45. n. 36.* Nouar. *in singular. concl. 10* Hieron. Venero, y Leyua *in examine Episcopor. lib. 6. c. 10. ex n. 1.* metipsum *de offic. & potest. Episcopi p. 2. alleg. 26. ex n. 3.* 27.

In erigendis Regularium monasteriis non sufficere consensum Episcopi, nisi etiam Summi Pontificis auctoritas accedat, probat text. *in c. 1. de excessibus Prælat. lib. 6. & in c. vnic. de reg. domibus eod. lib.* quorum dispositionem non esse abrogatam per Concil. Trid. in præsenti decisum referunt Zerol. *d. §. 2.* & Campan. *d. n. 80. in fine,* ac Egoipse *d. alleg. 26. num. 4.* 28.

Contra Sorb. *in compend. Mendicantium, verb. ædificare, in sua annot. vers. circa* §. 20. & Fr. Emm. *d. q. 49. art. 3.* existimantes Episcopi tantùm licentiam esse necessariam.

Bulla Clement. VIII. *incip. Quoniam ad institutū. 99. sub dat. Romæ 23. Iul. 1603.* in qua habetur quomodo locorum Ordinarij Regularibus licentiam possint impartiri nouos construendi Conuentus, habet etiam locum circa erigenda monasteria Monialium, debent enim eædem solemnitates seruari illis in ædificandis, sicut in illis Regularium, ita Sel. *in select. canon. cap. 90. n. 4.* vbi testatur sic resolutum *sub die 19. Decembr. 1620.* 29.

Vicarius generalis non potest absque speciali mandato concedere licentiam ædificandi noua monasteria, & Conuentus in loco suæ diœcesis ex eo, quia est de maioribus, Sel. *d. loco,* vbi refert decisum *sub die 11. Iulij 1620.* 30.

Fratres igitur Ordinis Carmelitarum discalceatorum obtinuerunt vt vbique de sola licentia Ordin. possent noua construere monasteria ex constit. 10. Pauli V. incip. *Ad Ecclesiæ de ann. 1605.* 31.

Monachi Congregationis B. Mariæ Fuliensis ex concessione eiusdem Pauli V. *constit. 51. incip. Ministerio, de anno 1608.* idem obtinuerunt. 32.

Superiores Congregationis clericorum Regularium S. Pauli decollati ex concessione eiusdem Pauli V. *constit. 64. incip. Ecclesiæ, de anno 1610.* idem quoque obtinuerunt; quæ omnia ex meo tract. *de offic. Episcopi, vbi supra,* illo non citato mutuatus fuit Aloys. Ric. *d. decis. 168. p. 4.* 33.

Sed hæc monasteriorum, aliorumque locorum Regularium, quorumque nouorum erigendi, seu instituendi, cœptorumque finiendi facultates reuocatæ sunt, & illa in posterum erigi prohibentur, nisi seruatis constitutionibus Clementis VIII. & Gregorij XV. & Concil. Trid. in hoc decreto, ac cum licentia Ordinariorum, ita S.D.N. Vrbanus VIII. *const. 27. incip. Romanus Pontifex, 28. Augusti 1624.* 34.

De clausura, & obedientia semper & in omnibus seruanda.

CAPVT IV.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Religiosæ è Conuentu quomodo egredi valeat.*
3. *Clausuræ violatio in Religiosis viris regulariter est peccatum veniale.*

4. Clausura violatur dimittendo habitum.
5. Proficiscendo vltra mare, sine debita superioris licentia.
6. Curias Principum adeundo inconsulto superiore.
7. Accedēdo ad studia nō obtenta à Pral. facultate.
8. Illicitè transeundo ad aliam Religionem.
9. Religiosus à superiore suo supra modum vexatus potest à monasterio exire.
10. Appellatio datur à correctione quā facit Pralatus Regularis excedendo modum, & transgrediendo regula limites.
11. Appellatio interponitur à Guardiano ad Prouincialem, à Prouinciali ad Generalem à Generali ad Protectorem, & ab hoc ad Cardinalium Congregationem.
12. Religiosus iustè, ac ligitimo iuris ordine in carcerem coniectus non potest fugere etiam pratextu ad superiorem suum accedendi.

PRohibet sancta Synodus, ne quis Regularis, sine sui Superioris licentia, prædicationis, vel lectionis, aut cuiusuis pij operis prætextu, a subiiciat se obsequio alicuius Prælati, Principis, vel Vniuersitatis, vel communitatis, aut alterius cuiuscumque personæ, seu loci, neque ei aliquod priuilegium, aut facultas, ab aliis super iis obtenta, suffragetur. Quod si contra fecerit, tanquam inobediens arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat regularibus à suis conuentibus recedere *a etiam pratextu ad superiores suos accedendi*, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui verò sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit, ab Ordinariis locorum tanquam desertor sui instituti puniatur. Illi autem, qui studiorum causa ad Vniuersitates mittuntur, in conuentibus tantùm habitent, alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.

a C. quanto, de offic. ordin. Clem ne in agro §. quia verò, de statu mon.

1. VIde Nauarr. *comment. 2. de Regularibus n. 61. & commento. 3. n. 50.* Fr. Emman. *quæst. reg. tom. 1. quæst. 30. art. 3. & 4. & tom. 2. q. 55. art. 10.* Azor. *instit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 11. quæs. 7. & 8.* Sayr. *in claui Regia, lib. 2. c. 17. & n. 37.* Portel. *in dubiis regularibus verb. Episcopus, n. 10.* Franc. Leo. *in thesauro fori Ecclesiastici, part. 1. c. 8. n. 15. & 16.* Fr. Ioan. à Cruce *de statu Religion. lib. 1. c. 6. de voto obedientia.* Camp. *in diuers. iuris canon. rubr. 12. c. 9.* latè Bartholom. à S. Fausto *in thesauro Relig. lib. 6. q. 158. cum seqq.* Valer. Regiald. *in praxi fori pænitent. lib. 18. cap. 18. & 403. cum seqq.* D. Hieron. Venero, y Leyua *in examine Episcopor. lib. 6. c. 8. ex n. 8.*

2. Clemens VIII. *in suis decretis pro reformation. Regularium*, duas tulit ordinationes, quarum prima est, vt nullus è Conuentu egredi audeat nisi ex causa, & cum socio, licentiáque singulis vicibus impetrata, & benedictione accepta, qui non aliter eam concedat, nisi causa probata, sociúmque exituro adiungat non petentis rogatu, sed arbitrio. Secunda verò est vt degentes extra claustra Conuentus ad ea reuocentur, nec de cætero nisi ex grauissima causa à Sede Apostolica approbanda huiusmodi facultates concedi possint, refert Barthol. à S. Fausto *d. lib. 6. q. 162.*

3. Vtrùm violatio clausuræ in Monachis, seu Religiosis viris, sit peccatum mortale? Veniale tantummodo esse regulariter, per se loquendo tenentur Nauar. *comment. 4. de Regularibus n. 29. & 30.* Ludou. Miranda *in man. Pralat. tom. 1 quæst. 32. art. 2. conclus. 1. & 2.* Bonac. *de clausur. q. 2. puncto 1. n. 2.*

Contra Soar. *de Relig. tom. 4. lib. 1. cap. 16. n. 5. & seq.* existimantem hanc obligationem Religiosi ex suo genere mortalem esse.

4. Clausuram multipliciter violari posse referont suprà citati Doctores. Primò dimittendo habitum de quo vide Fr. Emm. *tom. 2. quæst. 76. art. 6.* Filliuc. *tract. 14. c. 8. q. 4. n.* [illegible]3. Sanch. *in pracepta Decalogi, tom. 2. lib. 6. c. 8. n. 49. cum seqq.* Barthol. à S. Fausto *lib. 6. q. 203. cum seqq.* Campan. *d. c. 9. n. 6.* Sanctarel. *de apostasia c. 1. n. 6. & 7.*

5. Secundo proficiscendo vltra mare, sine debita superioris licentia, Bonacin. *d. q. 2. puncto 4.*

6. Tertiò adeundo Curias Principum inconsulto superiore, de quo Soar. *de censur. disp. 23. sect. 5. n. 6.* Filliuc. *d. cap. 8. quæs. 6. n. 140. & seqq.* Sayr. *de censur. lib. 3. cap. 34. num. 27.* Bonacin. *de clausura, q. 2. punct. 5.*

Quartò accedendo ad studia non obtenta à Prælato facultate, Sayr. *d. lib. 3. cap. 33. à n. 20.* Filliuc. *d. c. 8. quæst. 4. num. 136.* Sanch. *d. c. 8. n. 72. cum seqq.* Sanctar. *in tract. de apostasia, cap. 2.* Bonacin. *d. q. 2. puncto 6.* 7.

Quintò illicitè transeundo ad aliam Religionem, de quo F. Emman. *q. regular. tom. 1. quæst. 30. art. 1. cum seqq.* Azor. *institut. moral. p. 1. lib. 12. c. 16.* Less. *de iustit. lib. 2. cap. 41. dub. 15.* Soar. *de Relig. tom. 4. lib. 3. cap. 2.* Sanch. *de lib. 6. c. 8.* Sanctarel. *de apostasia*, Bonac. *d. quæst. 2. puncto 11.* & plures per me citati *in collectan. ad c. ne religiosi, de Regularibus.* 8.

a Etiam pratextu ad superiores suos accedendi.] Religiosum à superiore suo supra modum vexatum posse à monasterio exire, dummodo id faciat aliū Superiorem adeundi gratia, cuius auctoritate ab iniqua vexatione liberetur, nec in apostasiæ pœnas incurrere resoluunt Nau. *comment. 2. de Reg. n. 61. & commento 3. n. 51.* Aragon. *2. 2. q. 69. art. 3.* Fr. Emman. *quæst. regular. tom. 1. quæst. 30. art. 3. & 4.* Azor. *d. part. 1. lib. 12. c. 11. quæstio 7. & 8.* Sayr. *in claui Regia, lib. 12. c. 17. n. 40.* Coriolan. *de casibus reseruatis, part. 2. casu 3. n. 19. & casu 5. de iudice regulari, §. 10. n. 27.* Bonacin. *de clausura, & pœnis eam violantibus impositis, q. 2. puncto 11. §. 1. n. 9.* Octauian. Spathar. *de modo corrigendi Regulares tract. 3. part. 4. c. 2. n. 4.* nouissimè. Tambutin. *tom. 3. de iure Abbatum disp. 5. q. 11. n. 79.* Sanch. *in pracepta Decalogi, tom 2. lib. 6. c. 8. num. 102.* Fagundez *in quinque Ecclesia pracepta, prac. 2. lib. 8. c. 5. num. 12.* Lorent. de Peirinis *de subdito Religioso, tom. 2. q. 1. de obedient. c. 20. in princ.* quorum plures, præcipuè Arag. asserunt Concil. *in præsenti* intelligi de illo, qui superiorem adit non ex aliqua graui, sed leui, aut leuissima causa, intelligentes opinionem Bañes contrarium sentientis *in 2. 2. quæst. 32. artic. 1.* quando ex tali fuga ad Superiorem sequeretur scandalum, & perturbatio magna Religionis propter ignorantiam causæ, qua dictus Religiosus mouetur ad talem fugam. 9.

A correctione igitur, quam facit Prælatus Regularis excedendo modum, & transgrediēdo regulæ limites, dari appellationem, secus si non excederet, probant text. *in c. de Priore, de appell.* & 10

& in c.licet, de offic.ordinar. Nauar. *conf.* 4. *sub tit. de appell.& conf.vnic.n.6.de sentent.& re iud. & conf.vnic.n.* 8. *de lite pend. & comment.* 3. *de Reg. n.* 51. Fr.Emman. *quaest.reg.tom.*1.*quaest.*29.*art.*2. *& tom.*2.*qu.*53.*art.*10. Quarant. *in summ. Bullarij, verb. Archiepiscopi auctoritas, auctor.*18.*n.*20. *§.quinto, vers.conclusionem,* Azor. *institut. moral. part.*1.*lib.*12.*c.*11.*quaest.*8. Sayr. *d.c.*17.*ex n.*38. Sigism. Scac. *de appell.quaest.*17.*limit.*26.*num.*8. Cened.*canon.var.q.lib.*1.*q.*26.*num.*22. Fagund. *d.cap.*5.*n.*13.Sanch.*in praecepta Decalogi, tom.*1. *lib.*6.*cap.*8.*n.*102. vbi cum Nauar. Fr. Emman. Azor.& Sayr.*citatis locis*, dicit non obstare Concilium in praesenti, quia non interdicit appellationem ad Superiorem, sed recessum à monasterio praetextu adeundi superiorem.

11. Vnde Sorb.*in comp.priuil.mendic.verb.appellatio, in suis annot.circa* §.1. Fr.Emman. *tom.*1.*q.*29. *art.*1.Contolen.*d* §.10.*num.*28. Fr.Ioan.à Cruce *de statu Religion. lib.*1.*c.*6. *dub.*4. Sanch. *d.lib.*6. *c.*8.*n.* 107.*in fine*, referunt decisum *de anno* 1587. vt appellatio hoc ordine interponatur à Guardiano ad Prouincialem, à Prouinciali ad Generalem, à Generali ad Protectorem, & ab hoc ad Cardinalium Congregationem.

Religiosum iustè, ac legitimo iuris ordine seruato in carcerem coniectum non posse fugere, etiam praetextu ad superiorem suum accedendi, sed teneri ibi permanere etiam ante condemnationem, vbi Praelatus iussit illum stare, resoluunt Caiet.2.2.*q.*69.*art.*4.*ad* 2.Nauar.*commento* 4.*de Regul.n.*64.Fr.Emman.*tom.*2.*q.*22.*art.*6.Sayr.*d. lib.*12.*c.*18.*n.*8. 12.

Contra Bannes 2.2.*quaest.*69.*art.*4. existimantem posse fugere non quidem ad vagandum, aut habitum dimittendum, sed impetrandam illius poenae veniam à superiore Praelato, vel à Romano Pontifice.

Clausura monialium seruetur, & restituatur vbi violata fuerit, sub poenis, vt ibi Moniales ex legitima causa quandoque exeant, & ad breue tempus nullus septa monasterij ingredi audeat sine Episcopi licentia, vel superioris, sub poena excommunicationis. Monasteria Monialium, existentia extra vrbes, reducantur intra vrbes, aut oppida.

CAPVT V.

1. *Doctores de materia cap.agentes.*
2. *Pius V. super clausura & reformatione Monialium.*
3. *Idem Pius contra Moniales exeuntes à clausura.*
4. *Gregorius XIII. circa loca, & alia clausura pertinentia multa edidit.*
5. *Idem reuocat quascumque licentias ingrediendi monasteria Monialium.*
6. *Praelati & alij Monialium curam habentes earum monasteria ingredi non possunt, nisi in casibus tantùm necessarijs.*
7. *Gregorius XIII. reuocat licentias, & quaecunque priuilegia ingrediendi Monialium monasteria.*
8. *Sixtus V. similem reuocationem fecit.*
9. *Paulus V. statuit circa modum vtendi facultatibus concessis à Papa ingrediendi, &c.*
10. *Idem reuocauit omnes licentias secularibus mulieribus concessas.*
11. *Episcopus punit tam Regulares, quam seculares delinquentes circa clausuram, vel bonorum administrationem Monialium etiam Regularibus subiectarum.*
12. *Episcopi in omnibus monasterijs Monialium earū clausuram vbi violata fuerit, restituere debent.*
13. *Episcopus potest & debet videre, an clausura seruetur etiam in monasterijs Monialium, quae Regularibus subduntur.*
14. *Episcopus habet iurisdictionem in Moniales, quae priuilegio, vel indulto Papa sunt immunes in ijs, quae ad clausuram pertinent.*
15. *Moniales exemptae possunt toties visitari ab Episcopo quoad clausuram quoties ei videbitur expedire.*
16. *Vicarius generalis ex officio potest visitare clausuram Monialium etiam Regularibus subiectarum.*
17. *Suffraganeus Episcopus non potest vti talis visitare clausuram Monialium absque speciali commissione Episcopi.*
18. *Moniales in ciuitate situatas, sed alieno Episcopo subiectas visitare potest Episcopus dioecesis.*
19. *Principes absq; iusta causa hoc auxilium denegantes non peccant, secus magistratus seculares.*
20. *Iudices Ecclesiastici possunt secularibus magistratibus iniungere poenam excommunicationis vt praebeant auxilium.*
21. *Magistratus seculares qui.*
22. *Monialibus post professionem non licet exire è monasterijs.*
23. *Nec ex causa quae Episcopo legitima videatur, nisi sit de expressis in iure.*
24. *Moniales an possint è monasterijs exire ex alijs casibus similibus, vel vrgentioribus, quàm expressis in const.Pij V.*
25. *Moniales possunt tēpore belli à monasterio exire.*
26. *Moniali non potest licentia concedi claustro egrediendi causa medendi morbo ita periculoso, vt desperetur salus ea non egressa.*
27. *Abbatissa an possit exire pro praestando iuramento fidelitatis ratione feudi.*
28. *Abbatissa non potest e monasterio exire vt visitet aedificium Ecclesiae an sibi placeat.*
29. *Monialis non potest egredi vt curam nepotum gerat.*
30. *Moniales quando possint transire de licentia superioris de vno monasterio ad aliud.*
31. *Moniales possunt ad aliam Religionem perfectiorem transire.*
32. *Moniali licitus est exitus, quae dum in proprio monasterio aliqua de causa commodè corrigi non potest, ad aliud monasterium correctionis causa transfertur.*
33. *Monialis, quae adeò incorrigibilis est, vt ipsius emendatio in nullo monasterio speretur, eijci non potest.*
34. *Monialibus licitus est exitus quando auctoritate Praelati totus Monialium Conuentus locum mutat.*

35. *Monia*

35. *Monialibus conuersis licitum est exire è monasterio ad petendas eleemosynas Conuentui necessarias, dum eas per alios commodè petere non possunt.*

36. *Moniales conuersæ quæ ad quæstuandum mitti possint.*

37. *Conuersæ non debent permitti, vt exeant ad effectum claudendi, vel aperiendi ianuam monasterij.*

38. *Conuertitarum in monasterijs, an & quando eis permittatur exire ad quæstuandum.*

39. *Moniali non licet post professionem exire è monasterio nisi ex causa cognita & expressè in scriptis approbata per Episcopum.*

40. *Monialibus è monasterio Sedi Apost. aut Regularibus subiecto exire non licet, nisi ad sit consensus communis Episcopi diœcesani, & superioris Regularis.*

41. *Vicarius generalis Episcopi ex officio potest moniali egrediendi licentiam concedere.*

42. *Moniales è suis monasterijs egredientes, extra casus exceptos sunt ipso iure excommunicatæ.*

43. *Monasterium monialium intra septa ingredi nemini licet.*

44 *Monialium clausuram ingredi nullus potest ad conspergendum aqua benedicta cellas in die Sabbati sancti.*

45. *Monialis nulla energumena intra monasterij septa à quocumque Presbytero seculari, vel Regulari, etiam Confessario exorcizetur.*

46. *Monasterij nomine quid comprehendatur.*

47. *Reges, & Reginæ non possunt Monialium monasteria ingredi.*

48. *Fœminæ non possunt monasteria Monialium sine licentia ingredi.*

49. *Monasterium ingrediens absque superioris licentia animo habitus Regularis assumendi & profitendi non incurrit excommunicationem.*

50. *Mulieres quæ sunt in discordia cum maritis, debent si sunt in monasterijs Monialium tolerari.*

51. *Mulier quando debeat permitti ingredi monasterium Monialium si timet sæuitiam mariti.*

52. *Mulieres nuptæ in monasterijs Monialium recipi non debent.*

53. *Viduæ in monasterijs Monialium recipi non debent nisi Moniales fieri velint.*

54 *Matribus licentia ingrediendi monasteria Monialium præstari non potest ad inuisendas filias morti proximas.*

55. *Infantes discretione carentes admitti possunt ad claustra monialium.*

56. *Pueri septẽnes præsumũtur vsũ rationis adepti.*

57. *Episcopi, seu eorum Vicarij speciale mandatum habentes possunt concedere facultatem ingrediendi Monialium monasteria etiam Summo Pont. subiecta.*

58. *Prouisor à Capitulo nominatus potest in monasterijs sibi subiectis hanc licentiam concedere.*

59. *Monialium præfecta potest hanc licentiam concedere in casibus repentinis.*

60. *Facultas ingrediendi monasteria Monialium Regularibus subiecta pertinet ad earum superiores Regulares.*

61. *Episcopi ingredientes Monialium monasteria sibi non subdita sine superioris licentia in scriptis, comprehenduntur hoc decreto.*

62. *Monasterium si auctoritate Pont. cuidam soli Prælato Conuentu[illegible] abiectum sit, ille solum, & non Generalis, aut Prouincialis licentiam ingressus in id monasterium concedere potest.*

63. *Abbatissa non potest facultatem ingrediendi monasterium concedere.*

64. *Superior iustè potest licentiam generalem concedere Abbatissis concedendi ingressus facultatem.*

65. *Fratribus Minoribus interdictus est in sua regula ingressus absque speciali Papæ licentia ad monasteria Monialium.*

66. *Licentia Sedi Apost. exigitur ad ingressum in S. Claræ, & Conceptionis monasteria subiecta Ordini Minorum.*

67. *Licentia ingrediendi intra septa monasterij Monialium debet esse specialis.*

68. *Finitur primo actu.*

69. *Extenditur ad socium obtinentis.*

70. *Et verbis expressis debet esse concessa.*

71. *Licentia ingrediendi septa Monialium in scriptis sub peccato mort. habenda est, etiam si causa ingressus legitima sit.*

72. *Nisi superueniat necessitas.*

73. *Monialium claustra ingredientes sine licentia Episcopi vel superioris in scriptis obtinenda pœnam excommunicationis incurrit.*

74. *Excommunicatione reseruata lata in ingrediẽtes claustra Monialiũ non comprehendũtur nisi intrantes ex præsũptione, & prætextu licentiarum.*

75. *Excommunicatione hac reseruata non afficitur ille, qui facultatem ingrediendi habet, sed non ingreditur prætextu illius.*

76. *Censura, & pœna contra eos, qui aliquem in monasteria Monialium ingredi faciunt, permittunt, vel admittunt.*

77. *Episcopi & superiores Prælati quando possint ingredi Monialium monasteria.*

78. *Facultas ingrediendi claustra Monialium concedi non potest, nisi ob causam necessitatis.*

79. *Licentiam ingrediendi claustra Monialium obtinens ex causa, quæ tunc, suberat sed tempore ingressus cessauit, non est tutus in conscientia ingrediendo.*

80. *Licentiam ingrediendi Monialium monasteria obtinentes ex causa, si ingrediantur pro libito, incurrunt ipso facto excommunicationem Papæ reseruatam.*

81. *Necessitas non physicè, sed moraliter in præsenti decreto accipienda.*

82. *Confessario quando liceat ingredi claustra Monialium.*

83. *Medico quando liceat.*

84. *Superiori causa visitationis quando sit licitus ingressus.*

85. *Monasteria Monialium licitum est introire pro aliquo opere exercendo, quod commodè extra monasterium fieri non potest.*

86 *Baiuli iustam ingressus causam habent.*

87. *Abbatissæ ad electionem licitus est superiori ingressus in monasterium quoties magna subornationis suspicio est.*

88. *Fœminæ intra Monialium monasterium licitè intromitti possunt in obsequium, & famulatum Monialium.*

89. *Collectori Portugaliæ licet licentiam concedere introducendi mulieres in monasteria Monialium pro earum seruitio.*

90. *Ancilla laica non datur in communi Monialibus S. Claræ.*

91. *Ancilla non datur pro educandis.*

92. *Puellarum ingressus in monasterium Monialium licitus est educationis gratia.*

93. *Puellæ in monasterijs educationis causa recipi non possunt minores septennio, & maiores vigesimoquinto.*

94. *Puella post præteritum tempus 25. annorum, intra quod in monasterio morari conceditur educationis causa nullam censuram incurrit.*

95. Conditiones

95. *Conditiones quæ fint neceffariæ ad puellas in monaſterio Monialium educationis gratia collocandas.*

96. *Puellæ recipi non poſſunt educationis cauſa in monaſterijs Monialium, niſi præcedat omnium conſenſus.*

97. *Moniales in eorum monaſterijs quando puellas educationis cauſa recipere poſſint.*

98. *Iudex, aliique viri poſſunt monaſterium Monialium ingredi ad expellendum malefactorem.*

99. *Monaſteria Monialium ex iuſta cauſa & licentia ingredientes peccant mort. & cenſuris afficiuntur ſi finito miniſterio ſtatim non egrediātur.*

100. *Monaſteria Monialium frequentare interdictum eſt omnibus.*

101. *Collocatoria communia vbi retinenda.*

102. *Religioſi accedentes ad monaſteria Monialium incurrunt pœnas priuationis officiorum, vocis actiuæ & paſſiuæ, ipſo facto incurrenda.*

103. *Regulares cuiuſcunque Ordinis prohibentur accedere ad monaſteria Monialium ad colloquendum cum eis.*

104. *Regulares reperti abſque licentia cum Monialibus alloqui qualiter puniantur.*

105. *Vicarius Fratrum abſque Apoſt. Sedis licentia Moniales alloquens incidit in pœnas.*

106. *Epiſcopi licentiam dare valent Religioſis alloquendi Moniales ſeruatis certis regulis.*

107. *Subcollector abſque Ordinarij licentia alloquens cum Monialibus poteſt excommunicari.*

108. *Monialium patres, fratres, & filij vt eaſdem alloquantur in temporibus non prohibitis, licentiis non indigent.*

109. *Regulares adeuntes monaſteria Monialium abſque Epiſcopi licentia non incidunt in pœnam excommunicationis quam Epiſcopus ſuo edicto propoſuit.*

110. *Moniales exēptæ alloquentes cum viris contra prohibitionem Epiſcopi non poſſunt ab eo puniri.*

111. *Moniali litteras ſcribens & mittens, an incidat in cenſuram comminatam ab Epiſcopo aduerſus euntes in monaſteria Monialium.*

112. *Excommunicatio Epiſcopalis aduerſus adeuntes monaſteria Monialium comprehendit accedentes ad exempta.*

113. *Licentiam alloquendi Moniales Regularibus ſubiectas an dare poſſit Epiſcopus.*

114. *Doctores de clauſura monaſteriorum virorum quoad ingreſſum fœminarum, agentes.*

115. *Horti & prata Religioſorum comprehenduntur ſub clauſura.*

116. *Monaſteria Monialium intra vrbes, & oppida frequentia reducenda.*

117. *Tranſlatio Monialium ad Vrbes quomodo facienda.*

118. *Moniales ab vno monaſterio in recenter erectum non transferuntur niſi obtenta à Sede Apoſtol. vel à Congreg. ſpeciali facultate.*

219. *Moniales quando transferri poſſint in monaſteria noniter erecta.*

BOnifacij ª Octaui conſtitutionem, *α quæ incipit, Periculoſo,* renouans Sancta Synodus, vniuerſis Epiſcopis, *β ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ,* præcipit, *γ vt in omnibus monaſterijs,* ſibi ſubiectis, ordinaria, in aliis verò Sedis Apoſtolicæ Auctoritate clauſuram Sanctimonialium vbi violata fuerit diligenter reſtitui, & vbi inuiolata eſt, conſeruari maximè procurent, inobedientes, atque contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas, aliáſque pœnas, quacumq; appellatione poſtpoſita compeſcentes, *δ inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio* brachij ſæcularis. Quod auxilium vt præbeatur, omnes Chriſtianos Principes hortatur ſancta Synodus, *ε & ſub excommunicationis pœna* ipſo facto incurrenda, omnibus *ζ magiſtratibus ſæcularibus* iniungit. [b] *η Nemini autem Sanctimonialium* liceat poſt profeſſionem exire à monaſterio etiam ad breue tempus, quocumque prætextu. *θ niſi ex aliqua legitima cauſa, ι ab Epiſcopo approbanda,* indultis quibuſcumque & Priuilegiis non obſtantibus, [c] *κ ingredi autem intra ſepta λ monaſterij* nemini liceat, *μ cuiuſcumque generis, aut conditionis, ν ſexus, ξ vel ætatis fuerint, ο ſine Epiſcopi, ϖ vel Superioris ρ licentia, σ in ſcriptis obtenta, τ ſub excommunicationis pœna* ipſo facto incurrenda. [d] *υ Dare autem tantum Epiſcopus, vel Superior licentiam* debet *φ in caſibus neceſſariis,* neque alius vllo modo poſſit, etiam vigore cuiuſcumque facultatis, vel indulti hactenus conceſſi, vel in poſterum concedendi. *χ Et quia monaſteria* Sanctimonialium extra mœnia vrbis, vel oppidi conſtituta, malorum hominum prædæ, & aliis facinoribus ſine vlla ſæpe cuſtodia ſunt expoſita, curent Epiſcopi, & alij ſuperiores, ſi ita videbitur expedire, vt Sanctimoniales ex iis ad noua, vel antiqua monaſteria intra vrbes, vel oppida frequentia reducantur, *ψ inuocato etiam auxilio,* ſi opus fuerit, brachij ſecularis. Impedientes verò, vel non obedientes, per cenſuras Eccleſiaſticas parere compellant.

a Cap. periculoſo, de ſtat. mon. in 6. decret. l. 6. de ſtat. reg. cap. 1.

b Conc. Cabilonen. 2. c. 57. 62. 63.

c Concil. Matiſcon 1. cap. 2. conc. Arel. cap 7.

d Cap. diſſimimus 18. q. 2. c. periculoſo de ſtatu mon. in 6.

1. VIde Nauarr. *in man. cap. 27. n. 18: & in cap. non dicatis 12. quæſt. 1. n. 51. & n. 72. & in comment 4. de Regularibus n. 39.* Fuſc. *de viſit. lib. 1. c. 18.* Iacob. de Graff. *in aureis deciſ. part. 1. lib. 4. cap. 23. n. 6. cum ſeqq.* Azor. *inſtitut. mor. p. 1. lib. 12. c. 8. à princip.* Zerol. *in praxi Epiſcopi, p. 1. verb. Moniales, §. 3. & §. 16.* Fr. Emman. *quæſ. regul. tom. 2. quæſt. 2. art. 7.* Franc. Leo *in theſauro fori Eccleſiaſt. part. 2. cap. 1. n. 47. cum ſeq.* Aloyſ. Ricc. *in collect. deciſ. p. 4. collect. 820. & in praxi. rerum fori Eccleſiaſt. deciſ. 645. in edit.* aliàs *reſolut. 531. in 2. edit.* Campan. *in diuerſor. iuris can. rub. 12. cap. 16. n. 18.* Sanch. *in præcepta Decalogi, tom. 2. lib. 6 c. 15.* Armend. *in add. ad recop. legum Nauarræ, lib. 2. tit. 18. l. 7. de Religionibus n. 100. cum ſeqq* Boët Epo *ad c. monaſteria 8. n. 1. de vita & honeſt. cler.* Tamburin. *de iure Abbatiſſarum diſp. 21. cum ſeqq.* Lezana *in ſumm. quæſt Regul. c. 25.* Marcel. Vulpe *in praxi iud. fori Eccleſ, cap. 4.* Portel. *in dub. Reg. verb. clauſura Monialium.* Gauant. *in man. Epiſcop. eod. verb.* Victorel. *de origine & clauſura Monialium.* Nou. *in lucerna Reg. verb. clauſur. & verb. licentia* Laurent. de Franc. *de controuerſ. inter Epiſc. & Regul. q. 6. verſ. 15.* Laurent. de

de Petrinis *in const. sui Ordinis Minimorum, constit. 6. Pij V. ex n. 1.* Hieron. Venero, y Leyua *in examine Episcop. lib. 6. c.* 22. Bonacin. *de clausura, & pœnis eam violantibus impositis, q. 4.* Galarza *in opusculo de clausura Monial.* metipsum *de officio & potest. Episcopi, p. 3. alleg.* 102.

2. Pius V. in sua const. incip. *Circa pastoralis, sub dat. 4. Kal. Iunij* 1566. super clausura, & reformatione Monialium cuiuscunque Ordinis Bonifacij VIII. constitution. *in c. periculoso, de statu Regul. lib. 6.* & Concil. Trid. decretum in præsenti renouauit, quam refero Ego ipse *d. alleg. 102. n. 13.* & Laurent. de Petrinis *d. com. 1. const. sui Ordinis Minim. const. 6. Pij V.*

3. Idem Pius V. aliam edidit constitution. incip. *Decori, sub dat. Kal. Febr.* 1569. contra Moniales exeuntes à clausura, nisi in quibusdam casibus, easque comitantes, vel receptantes, & contra superiores exeundi licentiam concedentes, nisi in casibus in ea expressis, est *in Bullario nouo tom. 2. Const. 8. eiusd. Pont. pag.* 185. & refert Quarant. *in sum. Bullar. verb. monasteria Monialium, pag.* 450. & Ego ipse *d. alleg. 102. n. 14.*

4. Gregorius XIII. *in sua Const.* incip. *Deo sacris, sub dat. 3. Kal. Ianuarij* 1572. circa loca, & alia clausuræ pertinentia multa edidit, quam refert Quarant. *d. verb. Monasteria Monial. pag.* 443. & de ea meminit Sanch. *d. lib. 6. c. 15. n. 6.*

5. Idem alia *sua Const.* incip. *Vbi gratia, sub dat. Idibus Iunij* 1572. reuocat quascunque licentias ingrediendi monasteria, & loca Monialium, & virorum cuiuscunque Ordinis, & prohibet vti licentiis ab Episc. vel superioribus concessis pro casibus necessariis, nisi in necessitatibus vrgentibus, est *in Bull. nouo tom. 2. const. 28. eiusdem Pontif. p.* 395. refert Quarant. *d. verb. Monast. Monialium pag. 447. & seq.* Ego ipse *d. alleg. 102. n. 33.*

6. Idem alia sua constitutione incip. *Dubijs, sub dat. 23. Decembris.* 1581. declarauit, quòd etiam Prælati, & alij Monialium curam habentes earum monasteria ingredi non possint, nisi in casibus tantùm necessariis, est *in Bullario nouo tom. 2. constit. 28. eiusdem Pont.* & refert Quarant. *d. verb. monasteria Monialium, pag.* 447.

7. Idem alia sua constitutione incip. *Quæ sancti monialium, sub dat. 8. Septembris* 1584. similem generalem prædictarum licentiarum, & quorũcunque priuilegiorum reuocationem, fecit, quam refero *d. alleg. 102. n. 34.*

8. Sixtus V. *in sua const.* incip. *Sanctimonialium, sub dat. 5. Ianu.* 1589. similem aliam etiam generalem reuocationem fecit omnium licentiarum quarumcunque ingrediendi monasteria, & ibi permanendi mulieribus secularibus cuiuscunque status, & conditionis existentibus, etiam Comitissis, Marchionissis, & Ducissis concessarum.

9. Paulus V. *in sua const.* incip. *Facultatum,* de qua *in Bullar. nouo to. 3. const. 52. eiusdem Pont.* statuit circa modum vtendi facultatibus concessis à Romanis Pontificibus ingrediendi monasteria Monialium, ac declarauit, & ordinauit, quòd nulla persona cuiuscunque gradus, & conditionis existat, vigore licentiarum plura monasteria pluribus vicibus ingrediatur, sed quòd licentiæ huiusmodi respectu vniuersorum, non autem aliquorum, vel singulorum monasteriorum suffragentur, ita vt cui bis in anno, seu amplius plura monasteria ingredi concedit, bis, vel amplius tantùm vniuersa, non autem eorum aliqua, vel singula ingredi liceat, etiam si prædicta monasteria in diuersis ciuitatibus, terris, diœcesibus, & locis existant.

Idem alia sua const. incip. *Monialium, sub die 10. Iulij* 1612. reuocauit omnes licentias ingrediendi monasteria Monialium secularibus mulieribus, etiam Marchionali, & Ducali dignitate fulgentibus, est *in Bullario nouo tom. 3. const. 74. eiusdem Pontificis,* & de illa meminit memoriale clericor. *c. 9. n. 12.* 10.

Gregorius XV. *in sua const. de exemptorum priuilegiis* incip. *Inscrutabili, sub dat. 9. Febr.* 1622. inter alia circa hanc materiã sic loquitur. *Adhæc tã seculares, quam Regul. huiusmodi nullis priuilegijs, & exemptionibus tueri se possint, quominus si deliquerint circa personas intra septa degẽtes, aut circa clausuram, vel circa bonorum administrationem monasteriorũ Monial. etiam Regul. subiectarum ab Episc. loci similiter, tanquam ad hoc Sedis Apostolica delegato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant.* Hactenus Greg. constitutio super qua sacra Illustrissimorum Cardinal. Cong. Conc. Trid. interpretum postea censuit illam in supradictis verbis habere locum in omnibus delictis, non autem in notoriis tantùm, & cũ populi scandalo, quam declarationem apud Typographiam R. Cameræ Apostolicæ impressam vidi. S.D.N. Vrbanus VIII. suo motu proprio incip. *Sacrosanctum Apostolatus ministerium, sub dat. 27. Octobris* 1624. similes edidit reuocationes. 11.

a *Quæ incipit, Periculoso, &c.*] Vide Stephan. VVeyms *ad constitut. 24. ex antiquo iure desumptas, & per Conc. Trid. innouatas, constit. 15. pag. 134. cum seq.* vbi innouatur *c. periculoso, de statu Regul. lib. 6.* per decretum Concilij *in præsenti,* & vnum ac alterum optimè declaratur.

β *Sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ.*] Dummodo id agerent quod possent, & quod tempus, locus, aut pertinacia Monialium permitterent. Ita Stephan. VVeyms *d. const. 15. n. 15. pag.* 149.

γ *Vt in omnibus monasteriis, &c.*] Vide Coch *de iurisd. ord. in exemptos p. 2. q. 45. n. 15. & 81.* Campan. *in diuers. iur. Canon. rub. 12. c. 13. n. 83.* Sanch. *in præcepta Decal. to. 2. lib. 6. c. 15. ex n. 20.* Bonacin. *de clausur. q. 1. punct. 2.* metipsum *d. alleg. 102. ex n. 3.* Stephan. VVeyms *d. const. 15. n. 9.* 12.

Episcopum posse, & debere videre an clausura seruetur non solùm in monasteriis sibi subiectis, sed etiam in monasteriis Monialium, quæ Regularibus subduntur, & nõ posse ab ipsis Regularibus impediri quominus ad hunc effectum ea visitet, quoties id expedire iudicauerit, referunt decisum Galet. *in margarita casuum conscient. verb. censura 1.* Zerol. *in praxi Episc. p. 1. ver. Moniales §. 4. & §. 8. vers. 4.* Arm. *in add. ad recop. legum Nauarræ lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episc. n. 44.* Ego ipse *d. alleg. 102. n. 7.* Tambur. *de iure Abbatissarum disp. 24. q. 9. n. 4.* Nouar. *in lucerna Regul. verb. clausura n. 4.* Et nouissimè *in vna Colimbrien. die 26. Maij 1640. sacra Congr. Concil. censuit Episcopum Colimbriensem vti Sedis Apost. delegatum potuisse quoad clausuram monast. Monialium Conuentus de Cellas Ordinis Cistercensis Regularib. eiusdem Ordinis subiectum visitare, etiam assumpto secum Vicario generali, & Confessario earundem Monial. Monialesque ipsas in iis, quæ ad eandem clausuram pertinent, examini subiicere, si motis etiam suspicione violata clausura, ac quacumq; Superiorum Regul. negligentia ipsisque inconsultis, & irrequisitis. Ac insuper eidem Episc. licuisse Rectorem Collegij dicti Ordin. ex supradicta causa inobedientem declarare in pœnam excommunicationis, ac aliàs comminatas incurrisse,* I. Cardin. Pamphilius. 13.

Et

14. Et habere Episcopum iurisdictionē in Moniales, quæ privilegio, vel indulto Papæ sunt in immunes iis, quæ ad clausuram, & spiritualiū rerum curam pertinent, asserit resolutum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarræ lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. n. 95.* quē refero Ego ipse *d. alleg. 102. n. 4.*

15. Et huiusmodi Moniales exemptas posse toties visitari ab Episcopo quoad observantiam clausuræ, quoties ei videbitur expedire, tenet Galet. *in d. Margarita casuum conscientiæ, verb. Moniales,* 3. citatus per me *d. alleg. 102. n. 5.* & faciunt quæ Armendar. *d. lib. 1. tit. 6. l. 3. de visit. quoad Canonicos n. 18.* etiam sine præsentia suorum superiorum, vt per Sellium *in selectis Canonicis c. 8. n. 25.* vbi refert ita decisum *in Vercellen. 22. April. 1617.*

16. Facultas visitandi clausuram Monialium etiā Regularibus subiectarum tributa Episcopo transit in Vicarium generalem non habentem ad id speciale mandatum ex Sel. *d. c. 8. n. 27.* vbi attestatur sic resolutum *sub die 13. May 1628.*

17. Suffraganeus Episcopus vti suffraganeus non potest visitare clausuram Monialium absque speciali commissione, & mandato Episcopi, cùm non habeat exercitium iurisdictionis, nisi sibi tribuatur ab Episcopo, sed tantùm vsum Pontificalium in diœcesi, ex Sel. *loco citato,* vbi dicit decisum *sub die 11. May 1630.*

18. Moniales in ciuitate situatas, sed alieno Episcopo subiectas, visitari debere ab Episcopo diœcesis sicut alias Moniales subiectas Regularib⁹ dicit decisū Galet. *in margarita casuum consciētiæ, verb. Monial. 4.* quē refero Ego ipse *d. all. 102. n. 6.*

Contra Sanch. *d. lib. 6. c. 15. n. 21.* Ludou. Miranda *de sacris Monialibus q. 2. art. 14. n. 3.* & Bonacin. *d. q. 1. puncto 6.* existimantes non posse Episcopum ad clausuram cogere Moniales exemptas ab eis, nec illis licere intrare huiusmodi monasteria exempta, Prælatisque Regularibus subiecta, etiam prætextu videndi, an violata ibidem fuerit clausura, nisi solummodo in casu, quo publicè constaret illam esse violatam.

19. *Innocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio,* &c.] Principes absque causa iusta hoc auxilium denegantes minimè peccare, hoc solo Concilij Trid. decreto attento, quos solùm hortatur, secus de magistratibus secularibus, quos grauissimo præcepto sub excommunicationis latæ pœna id auxilium impendere iubet, docent Nau. *comment. 4. de Regular. n. 46. vers. ex quibus nota,* Sanch. *d. lib. 6. c. 15. n. 22.* Bonacin. *d. tract. de clausura q. 1. puncto 6. n. 2. puncto 7. n. 4. in fine.*

20. *Et sub excōmunicationis pœna*] Iudices ecclesiasticos posse omnibus magistratibus secularibus iniungere pœnam excommunicationis, vt præbeant auxilium brachij secularis, asserit Franc. Leo *in thesauro fori ecclesiast. p. 2. c. 1. n. 47. in fine.*

21. *Magistratibus secularibus.* Quinam sint isti magistratus seculares, tradunt Mart. Alter. *de censur.* vbi de Bulla in Cœna Domini, *lib. 5. disp. 2. c. 3. col. 2. vers. Magistratus* Duard. *in Bullam Cœnæ Domini can. 19. q. 2. n. 2.* Bonac. *de clausur. & pœnis eam violantibus impositis q. 2. puncto 7. n. 4.*

22. *Nemini autem Sanctimonialium,* &c.] Vide Nau. *in c. statuimus 19. q. 3. n. 47.* Fusc. *de visitat. lib. 2. c. 18. ex n. 17.* Gutier. *Canon. lib. 1. c. 14. ex n. 1.* Cened. ad Seatum *collect. 31.* Azor. *inst. moral. p. 1. lib. 12. c. 8. q. 3.* latè Fr. Ioan. à Croce *de statu Relig. lib. 1. c. 5. dub. 2. cum seqq.* Sanch. *in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 6. c. 15. n. 24. cum multis seqq.* Bonac. *d. tract. de clausura q. 1.* metipsum *d. alleg. 102. n. 15. cum seqq.* Steph. VVeyms *de consit.* 15. *num. 17. cum seqq. pag. 150. & seq.* Rota coram Duran. *decis. 359.* vbi quòd Monialis, quæ monasterio exiuit, compelli debet sub censuris ad illud redire, prout etiā monasteriū ad eam recipiendā.

Nisi ex aliqua legitima causa.] Non intelligitur quæcunque quæ Episcopo legitima videtur, sed causas expressas *in c. periculoso, in princ. de statu regular. lib. 6.* quod innouare prorsus intendebat, aduertit Sanch. *d. c. 15. n. 31. in fine, & in d. c. periculoso,* Bonifacius proposuit hanc, videlicet si periculū morbi subsit, putà pestis, lepræ, epidemiæ, vel similis, propter quod non possit tutò cū aliis in monasterio cōmorari, vel si periculū subsit scandali, incēdij, vel aliud simile, nam in hoc ponit legitimam causam è monasterio egrediendi, ita Steph. VVeyms *d. consi. 15. n. 18. p. 150. in fine* Pius autem V. *in suo Motu proprio,* incip. *Decori,* declarauit magnum incendium non excludi in eo text. cùm causis ibi expressis sit simile, immò multo vrgentius, in hæc verba, *Ordinamus nulli Abbatissarum, Priorissarum, aliarúmve Monialium de cætero, etiam infirmitatis, seu aliorum monasteriorum, etiam eis subiectorum, aut domorum, parentum, aliorúmve consanguineorum visitandorū, aliáve occasione, & prætextu, nisi ex causa magni incēdy, vel infirmitatis, lepra, aut epidemiæ,* &c. *à monasteriis exire, sed nec in prædictis casibus extra illa, nisi ad necessarium tempus stare licere.* Nomine Epidemiæ debere intelligi nō solùm ea, quæ verè pestis est, sed etiam simplicē epidemiam, resoluunt Sanch. *in præcepta Decalogi lib. 6. c. 15. n. 35.* Villalob. *in sum. p. 1. tract. 35. diffic. 45. n. 2.* Hieron. Rodet. *in compend. q. regul. resol. 98. n. 19.* Sel. *in selectis Canon. c. 15. n. 4.* vbi refert factam Cōgregationem Episcoporum ita rescripsisse Nuncio Hispaniarum 8. *Nouembris* 1594. Lezana *in sum. q. Regul. c. 25. n. 20.* Diana *moral. resol. p. 2. tract. 1. miscel. resol. 23.* Ego ipse *d. alleg. 102. n. 23.* 23.

Vtrùm autem Moniales possint è monasteriis exire ex aliis casibus, similibus vel vrgentioribus? Affirmant Nauarr. *commento 4. de Regularibus n. 48. & in c. statuimus 19. q. 3. n. 49.* Fr. Emmao. *q. regul. tom. 1. q. 34. art. 3. paulo post princ. & art. 5.* Azor. *d. part. 1. lib. 12. c. 8. q. 1. vers. tertiò,* Llam. *in methodo curat. in append. §. 10.* Fr. Ioan. à Croce *de statu relig. lib. 1. c. 5. dub. 4.* Sanch. *d. lib. 6. c. 15. n. 37.* Ego ipse *d. alleg. 102. ex n. 16.* & me citato *in illo loco,* Bonac. *d. tract. de clausura q. 1. puncto 9. n. 6.* Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori ecclesi. c. 4. n. 11.* Lezana *in sum. q. Regular. c. 25. n. 20. vers. probabile etiam,* Diana *moral. resolut. p. 2. tract. 1. miscel. resol. 23.* Doctor. Sotus Medicus Martiten. *in speciali tractatu Hispanica lingua conscripto, per q; causas de infirmidad pueden las monjas salir de sus Cōuentos,* Nou. *in lucern. Reg. v. clausu. n. 12. cū seq.* 24.

Contra Collect. Compend. Mendicant. *verb. clausura Monialium, n. 5. vers. quæritur verùm minister generalis,* Fusc. *de visit. lib. 2. c. 18. n. 17.* Bol. *in O Econom. Canon. class. 3. c. 4. n. 10.* Gutier. *Canon. lib. 1. c. 14.* Cened. ad Seatum *collect. 3. n. 2.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. Moniales §. 16. vers. secundo, & p. 2. eodem verb. in fine,* addit ad Nau. *consi. 70. in fine, de Regularib.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori ecclesiast. decis. 545 in 1. edit.* aliàs *resolut. 541. in 2. edit.* Fr. Ludou. Mirand. *de sacris Monialibus q. 3. art. 4.* Campan. *d. rubr. 12. c. 16. n. 22.* existimantes casus exceptos iod. Motu proprio Pij V. incip. *Decori,* non extendi ad casus similes, vel vrgentiores.

Moniales posse tempore belli è monastério exire, seq; in locum tutum recipere, dom bellum contra hæreticos 25.

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

hæreticos, aut infideles geritur, periculúmque est, vt nisi Moniales monasterio egrediantur, graui damno afficiantur, resoluunt Azor. *d.p.1.lib. 13.cap.8.q.1.ad fin.vers.tertiò quares*, Gotier. *d.c.* 14.*n*.9. Nauar. *d.comment*.4.*n*.48. Sanch. *d.c*.15.*n*.44. Bonacin. *d.q.1.puncto* 9.*n*.7. Contra Zerol. *d.verb.Moniales* §.16.*dub*.5.

26. Moniali non posse licentiam concedi claustro egrediendi causa medendi morbo ita periculoso, vt desperaretur salus ea non egressa, nisi morbus adeò contagiosus esset, vt in reliqua serperet tenent Gutier. *d.c*.14.*ex n*.7. Fr. Ludouic. Miranda *de sacris Monialibus q*.4. *art*.4. Cened. *d. collect*.21.*n*.5. Fr. Emman. *d.tom*.1.*q*.49.*art*.3. Zerol. *in praxi Episcop.p.*5. *verb. Moniales, in fine*, Sanch. *d.c*.15.*num*.39. Bonacin. *d.q*.1.*puncto* 9. *n*.18. Tamburin. *de iure Abbatissarum disp*.10.*q*. 3. Diana *moral. resol.p*.5.*tract*.3.*resol*.137. Ego ipse *d.alleg*.102.*n*.21.*in fine*.

Contra Nau. *d.commento* 4.*n*.49.*& seq.* Azor. *d.p.*1.*lib*.13.*cap*.8.*q*.1. Soar. *de Relig.tom*.4.*lib*.1. *c*.9.*n*.9. Laur. de Peirinis *tom*.3. *privil.in addit.ad constit. Pij V.c*.6.*n*.3. existimantes posse Moniali licentiam concedi claustro egrediendi causa medendi morbo ita periculoso, vt desperaretur salus ea non egressa.

27. Abbatissam, vel Priorissam, quæ propter feudũ tenetur præstare iuramentũ fidelitatis alicui domino seculari, si illud per procuratorem præstare nequit, posse cum honesta societate exire, modò statim præstito iuramento, reuertatur, probat text. *in c.1.§.verum, de statu Reg.lib*.6. docẽt. Sãch. *d.c*.15.*n*.51. Bonac. *d.q*.1.*puncto* 9.*n*.9. aduertentes in hoc casu superioris licentiã petẽdã esse, quòd si nulla causa ductus illã deneget, hoc constito posse auctoritate iuris Abbatissam egredi.

28. Abbatissam non posse è monasterio exire, vt visitet ædificium Ecclesiæ, num sibi placeat, vel vt cæmentariis significet qua forma construendum sit, resoluunt Sanch. *d.c*.15.*n*.52. Bonacin. *d.q*.1.*puncto* 9.*n*.3.

29. Monialem non posse egredi, vt curam nepotum suorum gerat, etiamsi nepotes omnibus aliis propinquis destituti sint, referunt decisum Armendar. *in addit.ad recop. legum Nauarra, lib*.2. *tit*.18.*l*.7.*de Relig.n*.105. Campan. *d.c*.16.*n*.22. *prope fin.* Ego ipse *d.alleg*.102.*n*.27. Bonac. *d.q*.1. *puncto* 9.*n*.4. vbi *n*.5. subdit Monialem egredi nõ posse ad parentes consanguineos, aut alios infirmitatis causa, seu alio prætextu visitandos.

30. Moniales posse transire de licentia Superioris de vno monasterio ad aliud, vel causa nouæ fundationis, seu correctionis, vel reformationis, aut præfectionis, tradunt Nauarr. *in d.cap.statuimus, n*.48.*& cons*.57.*n*.6.*de Regul.* Fr. Emman. *d.to*.1. *q*.49.*art*.5. Sanch. *d.c*.15.*ex n*.46. Armendar *d.l.* 7.*de Relig.n*.101. Zerol. *d.p*.1.*verb. Moniales*, §. 16.*& p*.2.*eod.verb.dub*.8.*&* 12. Anton. Ricciul. *de iure personarum extra gremium Ecclesia existentium, lib*.5.*c*.5.*n*.11. Bonacin. *d.puncto* 9.*n*.10. Portel. *in dub.Regular. verb.clausura Monialium n*.20.*&* 21. Diana *moral.resol.tract*.2.*de dub.Regul.resol*.95. *&* 127. Castellin. *de elect.c*.17.*n*.6. Ganant. *in man. Episcop.ver.clausura n*.14. Tamburin. *de iure Abbatissar.disp*.31.*quæst*.1.*cum seq.* Marcel. Volpe *in praxi iudic.fori eccles.c*.4.*n*.11. *in fine*, Lezana *in sum.q. Regular.c*.55.*n*.10. *in fine*. Ego ipse *d.alleg*.102.*n*.25. aduertentes ad hoc tutius esse recurrere ad Sedem Apostolicam.

31. Moniales posse ad aliam Religionem perfectiorem transire docent Tapia, Zerol. Fr. Emman. & alij, quos refert Sanch. *d.lib*.6.*c*.7.*n*.6. quibus adde Anton. Ricciul. *d.lib*.5.*c*.5.*à princ.* vbi *ex n*. 4. subdit, neque Concil. Trid. neque constitutionem Pij V. prohibuisse hanc translationem, Bertho. à S. Fausto *d.lib*.5.*quæst*.327. Bonacin. *d.q*.1. *punct*.9.*n*.11. meipsum *ad c.licet*.18.*n*.3.*de Regul.* contra Azor. *d.p*.1.*lib*.13.*c*.8.*q*.5.

Moniali licitum esse exitum, quæ dum in proprio monasterio aliqua de causa commodè corrigi non potest, ad aliud monasterium correctionis causa transfertur, tenent Sanch. *d. lib.c*.15.*n*.47. Lu. Miranda *de sacris Monialibus, q*.3.*art*.2. *ver. quartus casus, & art*.3. Bonac. *d.q*.1.*puncto*.9.*n*.13. Tamburin. *vbi supra disp*.21.*q*.3. Ego ipse *in collect.ad c.vlt.de Regularib.n*.16. & quòd locorum Ordinarij, vel superiores Regulares ex vno monasterio in aliud trãsferre possint Monialem sibi subiectã ex causa seditionis, vel incorrigibilitatis, aut criminis perpetrati, tradit Sel. *d.c*.8.*n*.19. afferẽs ita resolutũ per S. Cõg. Episc. 27. *May*. 1603. 32.

Vtrùm Monialis, quæ ideò incorrigibilis est, vt ipsius emendatio, & correctio in nullo monasterio speretur, eiici possit? Negatiuè censuit Rota *Vlixbonen. monasterij* 19. *Nouembris* 1625. *coram R.D. meo Coccino Decano*, & me citato docet. Bonacin. *d.puncto* 9.*n*.14. 33.

Contra Sanch. *d. lib*.6.*c*.9.*n*.6. existimantem talem Monialem in rigore eiici posse.

Monialibus licitum esse exitum quando auctoritate Prælati totus Monialium Conuentus locum mutat, resoluunt F. Emman. *tom*.1.*q*.49. *art*.5. Sanch. *d.lib*.6.*c*.16.*n*.53. Lud. Miranda *de sacris Monialibus, q*.3.*art*.2.*vers.sextus*. Bonacin. *d.puncto* 9.*n*.8. Ego ipse *d.alleg*.102.*n*.27. 34.

Monialibus conuersis licitum esse exire è monasterio ad petendas eleemosynas Conuentui necessarias, dum eæ per alios commodè petere non possunt, seruatis conditionibus præscriptis in Motu Pij V. incip. *Circa pastoralis*, & in alio Gregorij XIII. incip. *Deo sacris*, tenet Bonac. *d. q*.1.*puncto* 9.*n*.15. vbi *n*.16. subdit Moniales conuersas posse adhuc ob receptam consuetudinem, recipi, & ad professionem admitti, & citat pro se Sanch. *d.c*.15.*n*.59. Soar. *de Relig.tom*.4.*lib*.1.*c*.8. *n*.19. Fr. Emman. *tom*.1.*q*.44.*art*.4.*col*.3. *vers. secunda assertio*, contra Nauar. & Ludou. Miranda *de sacris Monialib.q*.1.*art*.6. 35.

Conuersæ Moniales ad quæstuandum mitti possunt, si aliter Moniales sustentari non possint, dummodo ad minus 40. ætatis annum excedant, non sint pulchræ, nec modo aliquo extra monasterij clausuram pernoctent, & in istis monasteriis, quæ nisi dictas Conuersas ad quæstuandum mittant, manuteneri non possunt, deinceps puellis monasticum habitum non tradi, nec educationis causa illæ in eis introduci possunt absque Sedis Apostolicæ speciali licentia, Ita Aldan. *in compendio canonic.resolut.lib*.2.*tit*.10.*n*.2. vbi refert, quòd ita censuit sacra Congregat. Episcop. *in Bononien*. 14. *Aprilis* 1615. 36.

Conuersæ non debent permitti vt exeant, aut videri se sinant ad effectum claudendi, vel aperiẽdi ianuam monasterij, sed id muneris alteri extra clausuram degenti committatur, ex Aldan. *d.tit*. 10.*n*.4. vbi refert decisũ *sub die* 20. *Septẽbr*. 1594. 37.

Conuersitarum in monasteriis, dummodo ita paupere existant, vt nisi Moniales ad quæstuandum transmittant, aliunde cõmodè sustentari nequeant, permittendũ ad quæstuandum exire, dũmodo ad minus 40. earum ætatis annũ excedant, non sint pulchræ, nec modo aliquo extra mona- 38.

sterij

clausuram pernoctent, ita Aldan. *d.tit.10.num.5.* referens sic decisum *in d.Bononien.*

39. *t Ab Episcopo approbandi.* In scriptis scilicet, definiuit Pius V. prædicto Motu proprio, incip. *Decori*, ibi *ex causa cognita, & expressè in scriptis approbata*, cuius auctoritate ita resoluunt Miranda *d.p.3.art.6.conclus.2.* Soar. *de Relig.tom.4.lib.1.c.9.n.16.* Bonacina *d.puncto 8.n.4.* vbi *n.5.* subdit licentiam non tenere, si solo verbo detur.

40. Monialibus igitur è monasterio, Sedi Apostolicæ, aut superioribus Regularibus subiectis, exire non licere, nisi adsit consensus communis Episcopi diœcesani, & superioris Regularis, si illi subiectæ existant, ita vt si illæ, quæ potestati Regularium subiiciuntur, sine Bulla & licentia Ordinarij egressæ fuerint per censuras Ecclesiasticas, & alia iuris remedia debent ipsæ, & earum Superiores (de quorum licētia è monasterio fuerint egressæ) ab eodem Ordinario puniri, non obstantibus quibuscunque priuilegiis, referunt decisum Campan. *d.rubr.12.c.16.n.22. propè finem* Steph. VVeyms *d. const.15.n.19 pag.151.* Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarra, lib.2.tit.18.l.7.n.103* Ego ipse *d.alleg.102.n.28. propè fin.* Ioan.Sanci. *in select.disp.50.n.25.vers. obser*, vbi aduertit diuersam poni per Cōcilium licentiam ad exitum è monasterio, & licētiam ad ingressum, quia ad exeundum videtur Conciliū necessariò requirere licentiam Episcopi, nec satis esse licentiam alterius Superioris, cui subiacet monasterium; ad ingrediendum verò Episcopi licentiam desiderari si ei subiaceat, vel alterius Superioris tantùm, cui monasterium subditur.

Contra Nauarr. *consil.6.* incip. *An Generalis, sub n.6.de statu Monach.& commento 4.de Regularib.n.60.vers.tertio* Fr.Emman. *tom.1.q.49.art.3.* Ludou. Miranda *de sacris Monial. q.3. art.6. conclus 1.* Soar. *de Relig.tom.4.lib.1.c.9.n.13.* Bonacina *d.q.1.punct.8.n.1.* Lezana *d.cap.25.n.21.* Tambur. *d.disp.20.q.6.* Azor. *d.p.1.lib.13.c.8.q.1.* Sanchez *d.lib.6. cap.15.n.28.* existimantes Moniales in casibus exceptis posse exire è monasterio, absque vllo conscientiæ scrupulo cum sola licentia suorum Generalium, aut Prouincialium Prælatorum, quibus fuerit subiecta, sine vlla alia approbatione Episcopi secularis, asserentes in Hispania solùm Superioris licentiam esse necessariam.

41. Vicarium generalem Episcopi, absque speciali eius commissione, hanc egressus Monialis è monasterio licentiam concedere posse tuentur Llamas *d.q.1.punct.8. num.3.* Ego ipse *d. alleg. 102. n.28. propè fin.* extendentes ad vicarium Capituli Sede vacante Sanchez *d.c.15.n.30.* Victorel. *de origine & clausur. Monial. §. an solus Episcopus*, Tambur. *d.disp.20.q.5.*

42. Moniales è suis monasteriis egredientes, extra casus exceptos, ipso iure esse excommunicatas excommunicatione maiori latæ sententiæ Summo Pontifici reseruata, & in eandem incurrere Prælatos eisdem exeundi licentiam quocunque modo concedentes, necnon & ipsas comitantes, ac personas illarum receptatrices, censuit Pius V. *in d.sua constit.* incip. *Decori*, & tradunt Nau. *in d.statuimus, n.57.* Zeról. *p.1.verb.Monial. §.16 dub.1.* Azor. *d.p.1.lib.13.c.8.q.1.vers.tertiò quæres*, Fr.Lud.Miranda *d.q.3.art.6.* Sanch. *d.c.15.n.72.* Bonac. *d.q.1.puncto 8.n.6.* Ego ipse *d.alleg.102.n.29.& 30.* resoluentes supradictam pœnam contra recipientes & concomitantes prædictas Moniales egredientes è suis monasteriis non videri cōprehendere illos qui cōpassione quadā naturali in extrema, vel graui necessitate id faciunt.

43. *z Ingredi autem intra septa, &c.*] Vide Concil. Bracharen. IV. *act.5.c.5.de Monialib.* Autles *ad c.1.prætor.fol.50.n.29.* Lxl. Zech. *de casib.reseru. cas.10.in princip.* Fusc. *de visit.lib.2.c.18.ex n.24.* Fr. Emman. *tom.1.q.46.art.1.cum seqq. & q.47. art.4.cum seq.* Azor. *d.p.1.lib.13.c.8.q.6.* Fr.Ioan. de la Cruce *de statu Relig.lib.2.c.5.dub.2.* Franc. Leo. *in thesauro fori ecclesiast.p.2.c.1.n.52.* Nau. *in c.statuimus 19 q.3.ex n.39.* Lud.Beia. *respons. casuum conscient. p.1. casu 30.* Quarant. *in sum. Bullary, verb.monasteria Monialium*, Aloys.Ric. *in praxi rerum fori ecclesi.decis.648.in 1.edit.* aliàs *resolut.544.in 2.edit.* Campan. *in diuers.iuris canon.rubr.12.c.16 ex n.24.* Sanch. *in præcepta Decalogi to.2.lib.6.c.16.* Armend. *in add.ad recop.legum Nauarræ lib.2.tit.18.l.7.de Religionib.ex n.106.* Fr.Ludou.Miranda *post.man.Prælat.in tract. de sacris Monialib.q.2.& 4.* Vgolin. *de offic. Episc. c.21.§.3.* Bonac. *de clausura, & pœnis eam violantib.impositis, q.4.* metipsum *d.p.3.alleg.102.n.32. cum seq.* Steph.VVeyms *d.const.15.n.23.cum seq.*

44. Monialium clausuram ingredi nullus potest ad conspergendum cellas Monialium, aut alia loca aqua benedicta in die Sabbati sancti, aut quolibet alio tempore, vt per Aldan. *d.tit.n.25.* vbi refert ita resolutum per S. Congregatio. Episcop. *sub die 13.Septembris 1583.*

45. Monialis nulla energumena intra monasterij septa à quocunque Presbytero seculari, vel Regulari, etiam confessario exorcizetur, sed ad Ecclesiam exteriorem eiusdem monasterij, obtenta priùs à S.Congregat. licentia, ea de causa deducatur, vel transferatur; in translatione autem huiusmodi, sicut & in actu exorcizationis, honestæ personæ consanguineæ, vel aliæ mulieres prouectæ ætatis, ac probæ conuersationis energumenam comitērur, exorcista sit ad actum huiusmodi ab Ordinario approbatus, exorcizatio minori, quo fieri potest, fiat strepitu, Ecclesiæ ianua eo vsq; occlusa remaneat, quousque exorcizatione completa ad monasteria energumena reducatur. Cæterùm tā in reditu, quàm in accessu ad Ecclesiam, & monasteriū respectiuè, rectè, & sine diuerticulo tendatur, refert decisum Aldan. *d.tit.n.26.*

46. *λ Monasterij.*] Quid nomine monasterij comprehendatur quando interdicitur hic ingressus? vide Fr.Emman. *to.1.q.46.art.1.in fine*, Cociolan. *de casib.reseruat.p.2.cas.3.q.2.n.29.* Sanch. *d.lib.6.c.16.n.11.* Soar. *de Relig. tom.4.lib.1.c.10.n.6. & 7.* Bonac. *d.tract.de clausura, q.4. puncto 1.n.2.*

47. *μ Cuiuscunque generis, aut conditionis.* Reges igitur, Reginas, Imperatores, Imperatrices, aliásque cuiuscunque dignitatis personas non posse monasteria Monialium ingredi probabiliter dici posse censet Bonacina *puncto 1.n.4.*

Contra Fr.Emman. *tom.1.q.48.art.1.* & Sanch. *d.c.16.n.3.* Existimātes Regibus, Reginis, Imperatori, & Imperatrici filiis, ac filiabus, eorū interdictū non esse ingressum in monasteria Monialiū.

48. *ν Sexus.*] Fœminas non posse monasteria Monialium sine licentia ingredi, resoluit Bonacina *d.tract.de clausura, q.4.puncto 1.n.3.* & monasteria monialium ingredi deinceps non permittitur mulieribus secularibus, ne quidem fundatricibus aut donatricibus ad breue, vel ad longum tempus, etiamsi à Sede Apostolica specialiter hoc eis esset indultum, cùm Pauli V. Constitutione de anno 1612. edita, id fuerit in genere reuocatum, vt per Sel. *d.c.8.n.30.*

49. Non incurrere excommunicationem in hoc cap. comminatam, quæ absque vlla Superioris licentia monasterium ingreditur animo habitus Regularis assumendi, & profitendi, resoluit Sanchez *d.lib.6.c.16.n.74.*

Verùm autem interdictus sit hic ingressus Moniali ex legitima licentia egressæ à suo, vt transferatur in aliud monasterium, vide Llam. *in methodo curat. in append.* §.11.*ad fin.* Sanchez *d.c.* 16.*n.9.&* 10.Bonacina *d.puncto* 1.*n.3.*

50. Mulieres, quæ sunt in discordia cum maritis, & eorum sæuitiam timent, si extra culpam sunt, quandiu iustam causam timendi habuerint, debere, si sunt in monasteriis, tolerari, in posterum verò huiusmodi mulieres non debere recipi, referunt decisum Zerol. *p.1.verb. Moniales*, §.12. Campan.*d.c.16.n.30.*Fr.Emman.*in collect. priuileg.to.2.pag.*521. Ego ipse *d.allegat.*102.*n.66.in med.*me citato Bonacina *d.q.4.puncto* 3 *n.*17.Stephan.VVeyms *d.const.*15.*n.*34.*pag.*155.

51. Si mulieri aliqua venerit in suspicionem marito, quòd timet ne ab eo aliqua vis ei inferatur, debere permitti, vt possit ingredi monasteriũ Monialiũ, si modò constitutiones monasterij non repugnant, & accedat consensus superiorum Abbatissæ, & Monialiũ, & causa cessante ingressus debere inde exire, & si semel exierit, nunquã postea in idem monasterium ingredi posse; & teneri ad clausuram, sicut alias Moniales sine ancillis, &c. referunt decisum Zerol. *d.verb. Moniales*, §.12. Fr.Ioan.àCruce *d.c.5.dub.2.conclus.3.in fine*, Cãpan.*loco proximè citato*, Ego ipse *d.n.66.in fine.*

52. Mulieres nuptas in monasteriis Monialium recipi non debere asserit Lod.Mirand.*de sacris monialib.q.2.art.6.conclus.vnic.* vbi refert reiectam fuisse à sacra Congregatione petitionem cuiusdam Comitissæ, quæ propter quandam infirmitatem à suo marito valebat separari, & cum tribus filiabus ingredi quoddam Monialium monasterium, refero Ego ipse *d.n.66.in fin.* Et si fuerint intra septa monasterij sine licentia Sedis Apost. sunt expellendæ, secundùm Stephan. VVeyms *d.const.*15.*n.*34.*princ.pag.*153.

53. Viduas, quæ viris mortuis honestatis causa se contulerunt in monasterium, modò sint bonæ existimationis, & famæ, legibúsque Monialium pareant, tolerari debere; de cætero tamen nullas huiusmodi viduas recipere debere, nisi Moniales fieri vellent, decisum referunt Ludon.Miranda *d. art.6.conclus.vnic.* Campan.*d.c.16.n.30.vers. & respectu*, *& n.31.vers.tandem*, Lezana *d.c.23.n.* 28.*&* 30. Tambur. *d.disp.*24.*q.*14.*n.*3. Nouar. *verb.educatio*,*n.*13.Ego ipse *d.alleg.*102.*n.*67. & me citato *in illo loco*, Homobon.de Bonis *in examine eccles.tract.9.q.31.in fine*, resoluentes etiam non posse Episcopum dare licentiam viduæ ingredi volenti, ac in habitu laicali permanere, etiamsi toto tempore vitæ suæ illic degere, nec ampliùs inde exire vellet vide Steph. VVeyms *d.constit.*15.*n.*32.*&* 33.*pag.*155.

54. Non posse præstari matribus licentiam ingrediendi monasteria Monialium, etiam ad inuisendas filias morti proximas, referunt decisum Zerol.*p.1.verb.Moniales*,§.8 *vers.secundò*, Quarant. *d.ver.monasteria Monialium,vers.sed an liceat.p. mihi* 453. Fr.Ioan.à Cruce *d.c.5.dub.* 2. *concl.3. not.3.*Fr.Emman.*to.1.q.46.art.*11.Fr.Lud.Mirãd. *de sacris monialib.q.2.art.*8.Ego ipse *d.alleg.*102. *n.*68.Lezana *d.c.25.n.*31.Tambur.*d.disp.*24.*q.*17.

55. *ξ Vel ætatis fuerint.*] Infantes discretione carentes admitti posse ad claustra Monialium, nec illas eos admittentes incurrere aliquam excommunicationem, cùm nec ipsi ad peccandum incitare possint, resoluunt Nau.*commento* 4.*de Regul. n.*59.Henriq.*in sum.lib.*13.*c.*42.§.3.*in commento lit.S.* Gambar.*de casib reseru.c.*15.*cas.*6.*n.*37.*fol.* 147.Sorb.*verb.ingressus n.2.*Llam.*in methodo curat.in append.*§.8. Cordnba *q.*69.Azor.*d. lib.*13. *c.8.q.5.*Aloys. Ricc.*in praxi rerum fori ecclesiast. decis.*648.*in 1.edit.* aliàs *resol* 544.*n.6. in 2.edit.* Ludou.Mirand.*d.q.2.ar.1.concl.*1. Fr.Emman.*to. 1.q.46.art.*1. Soar.*de Relig.tom.4.lib.1.c.10.n.2.* Sanch.*d.lib.6.c.16.ex n.8.* Ego ipse *d.alleg.*102. *n.*32.Granado *in* 1.2.*D.Thoma controu.7 tract.3. p.1.disp.6. sect.5.* Hieron. Roderic.*in compendio q.Regul.resol.26.n.7.* Diana *moral.resol.p.3.tract. 2.resol.67.vers.nota tertiò*, Lezana *in sum.q. Reg. c.25.n.24.*Tamburin.*de iure Abbatissar. disp.22. q.4.*& me citato Bonacin *d.tract.de clausura q.4. puncto* 1.*n.5.*aduertentes Concilium in præsenti excludens omnes cuiusuis ætatis, loqui de habentibus vsum rationis, & de illis, qui ad peccandum mouere possunt, vt sunt fatui, qui licèt intrando non peccent, peccant tamen Moniales eos admittentes. Contra Comitol.*respons.moral. lib.6.q.19.n.6.& q.22.*existimantem Moniales puerum, puellámve infantem intra monasterij septa recipientes, esse excommunicatas, quem sequitur Sel. *d.c.18.n.18.* referens sacram Congregationem Episcoporum sic censuisse *in Cremen.12.Februarij* 1585.

56. Pueros igitur septennes præsumendos vsum rationis adeptos, ac proinde comprehendi sub hac prohibitione, secus si nondum septennes, tenent Sanch.*d.c.16.n.7.* Bonacin.*d.puncto* 1.*n.6.*

57. *ο Sine Episcopi.*] Episcopum, aut eius Vicariũ generalem speciale mandatum habentẽ in monasteriis sibi subiectis auctoritate ordinaria, in aliis verò Sũmo Pontif. subiectis delegata auctoritate posse concedere facultatem ingrediendi Monialium monasteria, referunt decis. Armend *in addit. ad recop.legum Nauarra lib.2.tit.18.l.7.de Relig. n.*109.Bonacin.*d.q.4.puncto* 2.*n.2.*Tambur.*disp.* 23.*q.1.n.3. & q.2.n.1.* Nouar. *in lucerna Regul. verb.licentia*,*n.3.*Ego ipse *d.alleg* 102.*n.*38.

58. Prouisorem à Capitulo nominatum posse in monasteriis sibi subiectis huiusmodi licentiam concedere, tenet Fr. Ioan.à Cruce *d.c.5.dub.2. conclus.3. n.1.* quem refero Ego ipse *d.alleg.*102. *n.38.in fine.*

59. Præfectam Monialium posse huiusmodi licentiam concedere in casibus repentinis, si Episcopus longè absit, tradunt Fr. Emman. *tom.1.q.46. art.2.in fine*, Campan.*d.c.16.n.20.*

60. *π Vel Superioris.*] Facultatem ingrediendi monasteria Monialium Regularibus subiecta pertinere ad earum superiores Regulares, quorum est Monialibus clausuram indicere, non verò ad Episcopus, tenent Nau. *d.commento* 4.*n.*60.Llam.*in method.curat.in append.*§.5.*&* 6.Iacob.de Graff. *in aureis decis.p.1.lib.4.c.23.n.6.* Azor.*p.1.lib. 13.c.8.q.7.*Fr.Emman.*tom.1.q.46.art.2.*Lud.Miranda *d.q.2.art.2.* Campan.*d.rubr.12.c.16.n.*31 Sanch.*d.lib.7.c.16.n.13.*Soar. *tom.4.de Relig.tr. 1.lib.1.c.10.n.12.*Laurent.de Peirinis *in const.sui Ordinis Minim.tom.2.constit.6.Pij V.n.29. & in formul.lit.M.c.3.n.3.* Lezan.*d.c.25.n.25.* Tambur.*disp.23.q 1.n.6.* Andr. Victorel.*de origine & claus..Monial.p.*31.Ego ipse *d.alleg.*102.*n.*40.*&* 41.me citato Bonacina *d.q.4.puncto* 2.*n.3.*

Contra Lxl.Zech.*de Republ.eccles.tit.de Regularib.c.3.n.5. &* Zerol. *in praxi Episcop.part.*1. *verb.*

verb. Moniales, §. 8. vers. quartò, existimantes Episcopum posse hanc facultatem concedere in monasteriis, quæ Regularibus subiecta sunt.

61. Vnde sub decreto Concilij in præsenti includi Episcopos ingredientes Monialium monasteria sibi non subdita, sine superioris licentia in scriptis, resoluunt Nauar. *d. num. 39. ad med. vers. quartus*, Steph. Gratian. *discept. forens. c. 893. n. 6. & 20.* Ego ipse *d. alleg. 102. n. 42.* Tambur. *de iure Abbatiss. disp. 24. q. 9. n. 1. vers. & signanter.* Et ideo Episcopi extra propriam, & in aliena diœcesi commorantes non possunt accedere nec ingredi Monialium septa sine licentia Episc. prohibentis ne quis accedat ad monasterium Monialium, vt per Ald. *in comp. Can. res. lib. 3. tit. 25. n. 8.* vbi testatur sic resolutum *in Iannen. 10. May 1581.*

62. Si autoritate Pontificia monasterium cuidam soli peculiari Prælato conuentuali subiectum esset, non posse Generalem, aut Prouincialem licentiam ingressus in id monasterium concedere, quòd nullam iurisdictionem in illud habeant, at posse dum visitant inquirere, an Prælatus ille iuste vsus fuerit hac facultate, tradunt Fr. Emm. *tom. 1. q. 47. art. 5.* Bonacin. *d. tract. de clausura q. 4. puncto 2. n. 4.* Sanch. *d. c. 16. num. 16.* vbi subdit propter eandem rationem idem dicendum esse de Episcopo, respectu clerici secularis, cui soli monasterium illud subderetur.

63. Abbatissam non posse facultatem ingrediendi monasterium concedere, tenent Nauar. *commento 4. de Regularib. n. 59. vers. tertiò*, Azor. *p. 1. lib. 13. c. 8. quæst. 6.* Fr. Emman. *tom. 1. quæst. 46. art. 2. ver. obserua*, Sanch. *d. lib. 6. c. 16. n. 22.* Bonac. *d. qu. 4. puncto 2. n. 3.*

64. Superiorem tamen iustè posse licentiam generalem concedere Abbatissis, aut Confessariis, concedendæ huius ingressus facultatis in casibus frequenter occurrentibus, ne passim Episcopus, seu Prælatus Regularis, qui non tam præ manibus habentur, adiri debeant, tenent Fr. Emman. *d. q. 46. art. 2. propè fin.* plures apud Sanch. *d. c. 16. n. 23.* Bonac. *d. puncto 2. n. 3. vers. hoc tamen.* Contra Soar. *de Relig. tom. 4. lib. 1. c. 10. n. 14.*

65. Fratribus Minoribus interdictum esse in sua regula ingressum absque speciali Summi Pontificis licentia ad monasteria Monialium, aduertunt Fr. Emman. *d. q. 46. art. 3. in princ.* Sanch. *d. cap. 16. num. 17. & 18.* Lud. Miranda *de sacris monialib. quæst. 2. art. 2. conclus. 1.* Bonacin. *d. puncto 2. n. 7.* hinc inferentes Cardinalem Episcopum, aut alium habentem priuilegium ingrediendi monasteria Monialium cum sociis, quos secum assumere voluerit, non posse Fratres Minores eligere; excipiunt tamen Fratres Minores rogatos à Prælatis curam Monialium habentibus, vt sibi opem in eo ministerio ferant.

66. Ad ingressum etiam in sanctæ Claræ, & Conceptionis monasteria Ordini Minorum subiecta præter casus in earum Monialium regula exceptos, exigi Sedis Apostolicæ licentiam, tenent Lu[illegible]ou. Mirand. *d. q. 2. art. 3.* Sanch. *d. c. 16. num. 20.* Bonacin. *d. puncto 2. n. 6.*

67. [illegible] *licentia.*] Debere esse specialem, & non sufficere generalem, tenent Sanch. *d. lib. 6. c. 16. n. 28.* [illegible] *is monialib. q. 2. art. 2. ad fin.* Bonac. *d* [illegible]

68. [illegible] resoluunt Aloys. Ricc. *in pra* [illegible] *res. 545. in 2. edit.* Sbroz. *de* [illegible] *las de legib. d* [illegible] *. 17. sect. 13.* [illegible] *. 62.* [illegible] *3. q. 3.* Vgol. *de offi. Episcop. p. 1. 21. §* Salas *de legib. disp. 27. sect.* Barbos. Collect. in Concil. Trid.

13. n. 62. Diana *moral. resol. tract. 2. dub. Regul. resol. 38.* Tambur. *de iure Abbatiss. disp. 26 q. 1. n. 2.* Ego ipse *d. alleg. 101. num. 69.* Contra Bonac. *d. puncto* [illegible] *8.*

Et extendi ad socium obtinentis, obseruant Fr. Emm. *tom. 3. q. 6. art. 1.* Galet. *in margarita casuum conscientiæ, verb. licentia 2.* Aloys. Ric. *in praxi rerum fori ecclesiast. decis. 649. in 1. edit.* aliàs *resol. 632. in 2. edit.* 69.

• e In scriptis obtenta.] Licentiam autem istam ingrediendi in scriptis obtinere voluit Tridentina Synodus, vt maturiorem haberet superioris scribentis deliberationē, & quoad ingredientem certiorem datæ licentiæ probationem, vbi aduertit Steph. VVeyms *d. const. 15. n. 25. p. 152.* Victorel. *de origine & clausura Monialium, §. an ad euitandam culpam*, Tambur. *de iure Abbatissar. disp. 20. quæst. 6.* Ego ipse *d. all. 102. n. 28. vers. vtrùm hæc licentia, & n. 57. in fine*, secundùm nouiss. Lugdun. impress. Diana *mor. res. p. 3. tr. 2. res. 129.* Nullatenus igitur sufficere tacitam Superioris licentiam, quæ ex scientia, patientia eorum facilè contradicere potentium colligitur, nec oretenus, & verbis captessis concessam asserunt Confest. *in priuileg. Mendic. tit. 20. c. 6.* Sanc. *b. d. c. 16. n. 29. cum seqq.* Bonacina *d. puncto 3. n. 2.* 70.

Vnde hanc licentiæ solemnitatem, vt in scriptis concedenda, sit ita obligare, vt lethalis culpa sit eam omittere, pœnaque contra ingredientes sine licentia imposita incurratur, etiam si causa ingressus legitima sit, atque à legitimo Superiore oretenus concessa, resoluunt Sanc. *d. c. 16. n. 31.* Bonac. *d. puncto 3. n. 3.* 71.

Contra Lud. Miranda *de sacris Monialibus q. 3. ar. 2. ad fin.* & alios existimantes scripturam necessariā non esse quando causa ingressus clara est.

Si repentina superueniat necessitas, quæ aditū ad Superiorem non permittat, licitum videri ad monasteria ingressum sine licentia in scriptis obtenta, quia hic casus per epiikeiam exceptus videtur, alioquin repentinæ necessitati consultum non esset, asserunt *commento 4. de Regular. n. 66. vers. quartò*, Azor. *part. 1. lib. 13. c. 8. quæst. 8.* Fr. Emman. *tom. 1. quæst. 46. art. 2. ad fin.* Sanch. *d. c. 16. n. 34.* Bonacina *d. q. 4. puncto 3. n. 2. vers. dixi*, qui duo vltimo loco citati addunt in casu repentinæ necessitatis, quæ aditum ad Superiorem non permittit, pro obtinenda vllo modo licentia, prædictam licentiam ab Abbatissa petendam esse si tempus vacet ad illam petendam. 72.

7 Sub excommunicationis pœna, &c.] Ingredientes claustra Monialium sine licentia Episcopi, vel superioris, vt suprà, in scriptis obtenta pœnam excommunicationis incurrere per hunc text. tenent Bonacin. *d. tract. de clausur. q. 4. puncto 5. n. 1.* vbi *n. 2. vers. obserua* subdit huiusmodi excommunicationem in hoc capit. comminatam non esse reseruatam, additque præsumentes ingredi monasteria Monialium præterquam facultatum à Summo Pontifice, Legato, Episcop. vel aliis concessarum ante Motum proprium Gregor. XIII. incip. *Vbi Gratia*, incurrere ipso facto excommunicationis pœnam, à qua nisi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo, absolutionis beneficium obtinere nequeat. 73.

Qua quidem reseruata excommunicatione non comprehendi, nisi intraneos ea præsumptione, & præterquam licentiarum ab Episcop. vel superioribus concessarum sine sufficienti ratione, & causa, vel à Summis Pontificibus iam reuocatarum; intrantes verò sine tali facultate incurrere tantùm 74.

 censuram

censuram comminatam in hoc cap. quæ cùm non sit reseruata, aboleri posse ab Episc. ex c. *nuper, de sent. excom.* tenent Llam. *in method. curat in append.* §.13. Soar. *de censur. tom. 5. disp. 22. sect. 6. sub n. 11.* Fr. Emman. *tom. 1. q. 48. art. 1.* Sayr. *de censur. lib. 3. c. 31. n. 10.* Zer. *p. 1. verb. Monial.* §. 2. Lud. Miranda *de sacris Monial. q. 2. art. 12. concl. 1. & 2.* Camp. *d. rub.* 12. *c.* 16. *n.* 24. Ego ipse *d. alleg.* 102. *n.* 34. me citato Bonacin. *d. q. 4. puncto 5. n. 4.*

Contra Nau. *in man. cap. 17. n. 105. excom. 61. & commento 4. de Regular. sub n. 62. vers. quarto,* Quarant. *verb. monast. Monialium, vers. amplia dictam const.* Azor. *d. lib. 13. c. 8. quæst. vlt.* Ludou. Beia *resp. casuum conscient. par. 1. casu 3.* Conciolan. *de casibus reseru. p. 2. cas. 3. n. 40.* existimantes sub dicta excommunicatione reseruata comprehendi etiam intrantes septa monasterij non habentes licentiam.

75. Reseruata excommunicatione non affici illum, qui facultatem ingrediendi habet, sed non ingreditur prætextu facultatis, perinde se gerens, ac si illam non haberet, resoluunt Nauar. *d. commento 4. n. 62. notab. 4.* Sanch. *d. cap. 16. n. 80.* Bonac. *d. q. 4. puncto 5. n. 5.* vbi *num. 6.* subdit ingredientem prætextu facultatis inualidè concessæ non affici, reseruata illa excommunicatione Gregorij XIII. sed Concilij Tridentini *in præsenti, & n. 7.* addit eum qui tempore ingressus confingeret se habere aliquam facultatem ingrediendi claustra Monialium, obtentam post præfatum Gregorij XIII. Motum, non affici reseruata illius excommunicatione, sed Concil. Trident. & *n. 8.* subiici, quòd ingrediens Monialium cœnobia, prætextu facultatum, putans sibi licitum esse ingressum non incidere in excommunicationem reseruatam.

76. De censuris, & pœnis contra eos, qui aliquem in monasteria Monialium ingredi faciunt, permittunt, vel admittunt, vide Fr. Emman. *tom. 1. q. 47. art. 5.* Fr. Lud. Miranda *de sacris Monialib. q. 2. art. 12. conclus. 5.* Sanch. *d. c. 16. num. 82. cum seqq.* Bonac. *d. q. 4. puncto 6.*

77. *u Dare autem tantùm Episc. vel Superior licentiam, &c.*] Licentiam ingrediendi Monialiũ monasteria dare tantùm potest Episcopus, in monasteriis scilicet sibi subiectis, vt tenent citati suprà *à n. 65.* Nauar. *in c. statuimus 19. q. 3. n. 60.* Fr. Emman. *q. Reg. to. 1. q. 46. art. 2.* nam in non sibi subiectis superior illorum debet licentiam concedere, vt ex Sanch. resoluit Ioan. Sanct. *in select. disp. 50. num. 15. vers. deinde,* vbi aduertit quòd licèt Concil. in præsenti dicat hanc licentiam dandam fore tantùm ab Episcopo, praxis quotidiana testatur illam posse Episcopum committere Vicario, qui causam ingrediendi examinat, & si sufficientem esse repererit, licentiam præstet, & citat Sanc. *in precept. Decal. tom. 2. lib. 6. c. 16. n. 14.* Fr. Emm. *d. art. 2.* & alios De licentia ad exeundum vide suprà *n. 45.* Episc. & Superiores Prælatos, visitationis gratia, seu alterius rei necessariæ posse ingredi Monialium monasteria, sibi subiecta, dummodo intrent pro tam vrgenti necessitate, pro quanta ipsi ad intrandũ licentiã possint dare aliis, tradunt Nau. *cons. 9.* incip. *An Episc. de statu Monachor. in nouis,* Hier. Llam. *in methodo curat. in append.* §. 7. Fr. Emman. *tom. 1. q. 45. art. 5. in princ.* Azor. *d. l. 13. c. 8. q. 9.* Sanc. *d. lib. 6. c. 16. n. 25.* Lud. Mirand. *d. q. 2. art. 14. concl. 1. & 2.* Steph. VVeyms *d. const. 15. n. 24. pag. 152* Ego ipse *d. alleg. 102. n. 43.* & colligitur ex *d. const.* incip. *Dubijs* Gregor. XIII. vbi imponuntur pœnæ contra prælatos omnes, tam seculares, quam Regulares, absque necessitate monasteria sibi subiecta ingredientes, de quibus agunt Aloys. Ric. *in d. praxi fori eccl. res. 544. n. 3. in 2. edit.* Sanch. *d. c. 16. ex n. 98.* Bonac. *d. puncto 4. n. 11. cum seqq.*

q In casibus necessariis.] Facultatem ingrediendi claustra Monialium concedi non posse, nisi ob causam necessitatis monasterij, seu Monialium manifestam, cui aliter commodè occurri non possit, quàm ingressu extraneorum in monasterium, tenet, Bonacin. *d. q. 4. puncto 4. n. 1.* 78.

Illum, qui licentiam ingrediendi cœnobia Monialium obtinuit ex causa, quæ suberat tempore concessionis licentiæ, sed tempore ingressus cessauit, non esse tutum in conscientia ingrediendo, resoluit Bonacina *d. punct. 4. n. 19.* vbi *n. 20.* tenet eum, qui licentiam obtinuit ex causa, quam falsò narrauit superiori, non posse licitè ingredi si tempore ingressus iusta causa superueniat, & *n. 21.* subdit non esse licitum ingressum si superior conscius erat nullitatis causæ, & nihilominus licentiam concedere voluit. 79.

Obtinentes licentiam ingrediendi ex causa si ingrediantur pro libito & sine necessaria causa, adhuc incurrere ipso facto excommunicationem Papæ reseruatam per d. const. Gregorij XIII. incip. *Vbi gratiæ,* obseruant Piasec. *in praxi Episc. p. 2. c. 5. num. 55.* Galet. *in margarita casuum cons. verb. monialis, pag. mihi. 174.* 80.

Necessitatem, de qua Concilium *in præcitatis verbis,* Gregor. XIII. *in d. Const.* incip. *Vbi gratiæ,* loquuntur, non esse accipiendam physicè pro strictissima necessitate, sed moraliter, tradunt Fr. Emman. *d. q. 46. art. 4.* Ludouic. Miranda *d. q. 2. art. 4. concl. 2.* Campan. *d. rub. 12. c. 16. num. 25.* Sanch. *d. c. 16. n. 40.* Ego ipse *d. alleg. 102. n. 48.* me citato Bonac. *d. punct. 4. n. 2.* obseruantes minorem causam requiri in concedenda licentia fœminis, quàm viris, matri, aut sorori, quàm aliis, & minorem causam sufficere ad ingrediendum in loca statim post clausuræ ianuam existentia, quàm ad loca interiora. 81.

I. Iustam causam Confessario subesse, dum alicuius Monialis confessionem ex præcepto regulæ, vel ex peculiari ipsius deuotione, aut consolatione excepturus est quã commodè ad fenestellã audire non potest, vt si Monialis sit surda, aut ob infirmitatem decumbat in lecto, tradunt Fr. Emman. *tom. 1. quæst. 47. art. 4.* Ludou. Miranda *d. q. 2. art. 7.* Sanch. *d. c. 16. n. 45.* Ego ipse *d. all. 102. n. 4.* me citato Bonac. *d. q. 4. puncto 4. n. 4.* Addit Sanch. *eod. c. 16. n. 46.* Sacerdotem Religiosum semper posse dum monasterium ingreditur cum vno socio ingredi, & *n. 47.* subdit, in iis casibus, in quibus Sacerdos cum socio, cuius opera indiget, ingredi potest, necessariam non esse peculiarem pro socio licentiam, sed sufficere licentiam ipsi Sacerdoti explicitè concessam Et probabile est Confessarium posse intrare clausuram non solùm quando regula confiteri præcipit, sed etiam quoties infirma dixerit se indigere Sacramento Pœnitentiæ, Portel. *in dub. Reg. verb. clausura Monialium, n. 9.* Villalob. *in summ. tom. 1. tract. 35. diffic. 47. n. 4.* Diana *p. 4. tract. 2. res. 6. vers. notandum.* 82.

II. Medicum causa grauis infirmitatis cùm necessitas exigerit posse ingredi, dummodo non absque duobus sociis de familia monasterij introducatur, nec ab inuicem intra monasteriũ separentur. asserunt Camp. *d. c. 16. n. 27. vers. & cùm in secunda.* Tamburin. *d. disp. 24. q. 6.* Lud. Miranda *d. q. 2. art. 7. concl. vnic. vers. quintum cas.* Ego ipse *d. all. 102. n. 52 & 53.* vbi obseruo minimè requiri, 83.

quòd

quòd sit Doctor, aut graduatus, & *num.*54. idem dico de minutore, siue tonsore, dummodo antea Medicus sanguinis emissionem determinauerit expedire, & necessarium esse, & quòd hæc licentia Medicis, chirurgicis, & operariis concedi solita singulis quibusque trimestribus renouari debeat, resoluit Sel. *in select. canon. c.*18. *n.*28. asserens sic fuisse decisum per S.Congreg. Regul. *in Camerinen.* 27. *Martij* 1588.

84. III. Licitum esse superiori cum decenti comitatu a Greg. XIII. præscripto *in d. constit.* incip. *Vbi gratia*, ingressum causa visitandi officinas, Conuentus, cellas Monialium, seu dormitorium, supellectilem, ædificium construendum, aut minans ruinam, dicunt Llam. *in d. append.* §.7. Sanchez *d.c.*16.*n.*54. Ludou. Miranda *d.q.*2. *art.*14. Ego ipse *d. allegat.*102.*n.*6. me citato Bonacin. *d. puncto* 4.*n.*6.

85. IV. Licitum esse introire pro aliquo opere exercendo, quod commodè extra monasterium fieri non potest, veluti si sint fabricatores, fabri lignarij, molitores, putearij, & putatores, & alij artifices ad res necessarias, tradunt Llam. *in d. append.* §.6. Ludou Miranda *d. conclus. vnic. vers. septimus casus est*. Campan. *d.c.*16.*n.*26. Ego ipse *d. alleg.*102.*n.*54.

86. V. Baiulos iustam ingressus causam habere, dum aliquod onus in monasterium deferendum est, quod à Monialibus commodè portari nequit, tenent Llam. *in d. append.* §.6. Ludouic. Miranda *d.q.*2.*art.*17.*sub fin.* Sanch. *d.c.*16.*n.*16. Bonacin. *d. puncto* 4.*n.*8. vbi intelligit modò baiuli aliquid portent in vtilitatem monasterij. Tambur. *d. disp.* 24.*quæst.*6.*n.*6.*&* *q.*7.

87. VI. Licitum esse superiori ingressum in monasterium ad electionem Abbatissæ, quoties magna subornationis suspicio est, seu quoties electio canonicè fieri non potest, nisi ipse in monasterium ingrediatur, resoluunt Nau. *d. comment.*4. *n.*59. Fr. Emman. *tom.*1.*q.*46.*art.*5.*ad fin.* Ludou. Miranda *d. tract. de sacris monialibus, q.*2.*art.*15. *concl.*3. Sanch. *d. lib.*6.*cap.*16.*num.*50. Ego ipse *d. alleg.*102.*n.*46. me citato Bonac. *d. puncto* 4.*n.*7. Consecratio autem, & benedictio Monialium fieri potest in Ecclesia exteriori, Monialibus illis tantummodo adhibitis, quæ erunt necessariæ, Sel. *in select. canon. c.*12. *n.*25. vbi refert decisum *in Hieracen.* 27. *Iunij* 1627.

88. VII. Intra monasterium licitè intromitti posse fœminas in obsequium & famulatum Monialium, dummodo sint honestæ vitæ, & è monasterio non egrediantur, attestantur Fr. Emman. *to.*1. *q.*47.*art.*7.*&* 8. Campan. *d. rub.*12.*c.*16.*num.*28. Sanch. *d.c.*16.*n.*66. Ludou. Miranda *d.q.*2.*art.*5. *conclus.*2.*&* *art.*9. Soar. *de Relig. tom.*4.*lib.*1.*cap.*10.*n.*29. Ego ipse *d. alleg.*102.*num.*61. & me citato Bonacio. *d. puncto* 4.*num.*10. multipliciter declarantes.

89. Collectori Portugaliæ licet licentiam concedere Monialibus introducendi mulieres in monasterio pro earum seruitio, ita Sel. *d.c.*18. *n.*25. attestans sic decidisse sacram Congregationem Episcoporum *in Vlixbonen.* 31. *Ianuarij* 1615.

90. Ancillæ laicæ non dantur in communi Monialibus S. Claræ, ex eodem Sel. *d. loco* vbi refert sic resolutum per eandem S.Congr. *in Tarentina* 12. *Aprilis, & in Foligne n.*22. *Nouembris* 1619.

91. Ancilla non datur pro educandis, ex eod. Sel. *d. cap.*18.*n.*29. vbi dicit decisum ab eadem sacra Congreg. *in Neapolitana* 12. *Martij* 1619.

92. VIII. Licitum esse puellarum ingressum in monasterium Monialium educationis gratia, tradunt Quarant. *d. verb. monasteria Monialium, pag. mihi* 449. Zerol. *p.*1. *verb. Moniales*, §.10. Pias. *in simili praxi Episcop. part.*2.*c.*3.*n.*57. Campan. *d. c.*16.*n.*18. *vers. secundus*, Azor. *d. lib.*13.*c.*8.*quæst.*4. Fr. Ioan. à Croce *d.c.*5.*dub.*2.*prope fin.* Fr. Emman. *tom.*1.*quæst.*46.*art.*10. Ludouic Miranda *d. quæst.*2.*art.*6. Sanch. *d. lib.*6. *cap.*16.*ex num.*61. Soar. *de Relig. tom.*4. *lib.*1.*cap.*10.*n.*21. Ego ipse *d. alleg.*102. *n.*62. me citato Bonac. *d. puncto* 4. *num.*15. Marcel. Vulpe *in d. praxi iudic. fori eccl. cap.*4.*n.*16. Gauant. *in man. Episcop. verb. Monialium educatio*, Lezana *in summ. quæst. regul. c.*25. *n.*29. Andr. Victor. *de origine & clausura Monial.* §. *de puellis secul. pag.*42. Tambur. *de iure Abbatiss. disp.*1. *quæst.*1.*n.*2. *cum seqq.* & in eodem monasterio plusquam duæ sorores educationis causa permitti possunt, Sel. *d.c.*12.*n.*45. vbi ita refert decisum in S. Congregat. Episcop. & Regularium.

93. Et huiusmodi puella causa educationis in monasteriis recipi non posse minores septennio, & maiores vigesimoquinto, referunt decisum Zer. *p.*1. *verb. Moniales* §.11. Galet. *in margarita casuum conscientiæ verb. Monialis* 5. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. res.*641. *in* 2. *edit.* Ego ipse *d. alleg.*102.*n.*64. Stephan. VVeyms *d. constit.*15. *n.*30. Lezana *d.c.*25.*n.*29.

94. Postquam verò præterit tempus vigintiquinq; annorum, intra quod illic morari conceditur ex causa educationis, si statim puella nõ egrediatur, nec ipsam, nec quamuis aliam excommunicationem, aut censuram incurrere, sed posse Episcop. terminum constituere, intra quem eligat puella vtrum velit Monialis fieri, aut à monasterio egredi, decisum referunt Franc. Leo *in thesauro fori eccles. part.*1.*c.*16.*n.*54. Campan. *d.c.*16.*n.*29. Ego ipse *d. alleg.*102.*n.*65. me citato Bonacin. *d. puncto* 4.*n.*16. Tambur. *d. disp.*1.*q.*2.*n.*9. Nouar *in Lucerna Reg. verb. educatio* 9.

95. Conditiones autem necessarias ad puellas in monasterio Monialium educationis gratia collocandas referunt Quarant. Fr. Ioan. à Cruce & Piasec. *locis proximè citatis*, Fusc. *de visit. lib.*2.*c.*18.*n.*28. *cum seqq.* Bonac. *d.n.*19. Ego ipse *d. all.*102.*n.*63. Tambur. *d. disp.*1.*q.*2.

Prima est, vt monasterium consueuerit huiusmodi puellas recipere. Secunda, non sint supra numerum præfixum. Tertia, vt adsit consensus Abbatissæ, & aliarum Monialium, & superioris licentia. Quarta, vt vestitu honesto, & virginibus conueniente vtantur. Quinta, vt ancillas secum non adducant. Sexta, vt existant in loco separato à dormitorio Monialium, & à loco in quo Moniales operibus manuum vacare consueuerunt. Septima, vt è monasterio non egrediantur, & semel egressæ nequeant iterum admitti, nisi forsè Moniales fieri vellent. Octaua, quòd quolibet semestri eis anticipata soluatur portio, pro alimentis. Et circa septimam conditionem aduertit Steph. VVeyms. *d. const.*15.*n.*32. *in fin.* sacram Congr. censuisse quod licentia dari debeat puellis, quæ educationis gratia in monasteriis degunt exeundi ad balnea curandæ valetudinis gratia, iisdemque permitti redire iterum ad idem monasterium, si rectè à balneis eò se recipiant cum intentione obseruandi conditiones, quæ priùs fuerunt præscriptæ.

96. Puellæ recipi non possunt educationis causa in monasteriis Monialium, nisi præcedat omnium consensus singulariter præstitus, & non est stan-

dum simpliciter relationi Abbatissæ, vt per Sel. *d.c.*18.*n.* 28. qui asserit ita resolutum per S. Congreg. Episcop. *in Amelien.* 4. *Ianuary* 1608.

97. Moniales in earum monasteriis puellas educationis causa, nisi eadem monasteria capacia, & pro dictis puellis educandis loca particularia destinata, & constituta sint, retinere, & respectiuè recipere non possunt, ex Sel. *d. loco*, vbi refert decisum ab eadem S. Congreg. *in S. Seuerini* 16. *Ianuary* 1615.

98. IX. Iudicem, aliósque viros posse monasterium ingredi ad expellendum malefactorem, qui non vult inde exire, tradunt Fr. Emman. *tom.* 1. *quæst.* 47. *artic.* 4. *ad fin. vers. nec his obstat.* Sanch. *d. cap.* 16. *num.* 7. *& seq.* Bonacin. *dicto puncto* 4. *num.* 13.

99. Supradictos omnes ex iusta causa monasteria ingredientes, grauiter peccare contra obligationem clausuræ, & censuris affici, si finito ministerio, cuius causa ingressi sunt, statim non egrediatur, tenet Bonac. *d. punct.* 4. *n.* 21. Breuiter tamen immorantem in inuisendis officinis, non solùm à mortali, verùm etiam à veniali excusari, resoluunt Fr. Emman. *tom.* 1. *quæst.* 47. *art.* 11. Molfes. *in summ. tract.* 7. *c.* 20. *n.* 42. Ludouic. Miranda *d. q.* *a. art.* 20. Sanch. *d. c.* 16. *n.* 69.

100. Omnibus tam laicis, quàm Clericis, & Regularibus interdictum esse à iure communi ad Monialium monasteria accedere, illaq. frequentare, per *cap. periculoso, de statu Regul. lib.* 6. *& cap. monasteria, de vit. & honest. cleric.* tradunt Zerol. *p.* 1. *verb. Moniales* §. 7. Steph. Gratian. *dis. ept. forens.* *c.* 393. *n.* 16. *cum seqq.* Bonac. *d. tract. de clausura* *q.* 3. *puncto* 4. Lezana *d. c.* 25. *n.* 36.

101. Collocutoria communia in monasteriis Monialium retineri debent in loco claro, & aperto, vt Moniales alloquentes ab omnibus commodè perspici valeant, ac in eorundem Collocutoriorum ianua nil permittatur, quo intus vllo modo claudi valeat, vt per Sel. *d. c.* 18. *n.* 55. vbi refert decisum à Sacr. Congreg. Episc. *in Fauentina* 7. *Martij* 1617.

102. Contra Religiosos accedentes ad monasteria Monialium impositam esse pœnam priuationis officiorum, vocis, actiuæ, & passiuæ ipso facto incurrenda, patet ex decreto S. Congr. iussu Sixt. V. edito *de anno* 1590. quod refert Bonac. *d. punct.* 4. *n.* 3. vbi *n.* 4. tenet prædictum decretum sub mortali obligare, & *n.* 5. resoluit Religiosum præfatis pœnis affici vnico accessu, & *n.* 6. subdit Religiosum teneri in conscientia pœnam priuationis vocis actiuæ, & passiuæ sponte subire ante sententiam iudicis declaratoriam, de hoc decreto meminit Steph. VVeyms *d. constit.* 15. *n.* 28.

103. Regulares cuiuscunq. Ordinis, militiæ, Societatis, vel Congregationis ad monasteria Monialium, etiam sui Ordinis ad colloquendum, siue tractandum cum eis sine S. Congr. licentia particulari de super edito decreto, accedere prohibentur. Cui prohibitioni etiam subiacent milites Regulares Ordinis S. Io. Hierosol. & præter pœnas in prædicto decreto contentas, incurrunt etiam peccatum mortale, & ab huiusmodi pœnis non possunt absolui, nec rehabilitari ab aliis præterquam à Sede Apost. aut sacra Congregat. quibus tamen non subiacent Regulares accedentes ad monasteria puellis, vel mulieribus secularibus inibi degentibus loquendi causa, nec etiam comprehenduntur supradicto decreto litteras ad Moniales mittentes, quamuis tam huiusmodi Religiosi, quàm Moniales sint debitè corrigendi, ac puniendi à superioribus, quibus in delinquentes huiusmodi competit iurisdictio, vt per Sel. *d. c.* 18. *n.* 40. vbi refert sic fuisse decisum per sacræ Congreg. Episcop. *sub die* 22. *Augusti, &* 7. *Septembr.* 1605. De hoc decreto, & illius materia, vide Bonacin. *de clausur. q.* 2. *puncto* 4. *n.* 3. Coriolan. *de casibus reseru. part.* 2. *casu* 3. *n.* 41. Campan. *d. cap.* 16. *n.* 43. *vers. Illustrissimi*, Laurent del'Esrinis *tom.* 2. *priuil. Minimor. in const.* 6. *Pij V.* *n.* 36. Lezana *in summ. quæst. Regul. cap.* 25. *n.* 37. *vers. quod decretum*, Diana *moral. res. part.* 1. *tract.* 10. *resol.* 22. Tambur. *de iure Abbatissar. disp.* 25. *q.* 5. Laurent. de Franchis *de controuers. inter Episcop. & Regular. p.* 2. 25.

Regulares cuiuscunque Ordinis, aut Congregationis existant, quotiescunque absque sacræ 104.
Congregationis licentia Moniales alloqui reperti fuerint, carcerentur, eorúmque superioribus, iuxta sacri Concilij decretum puniendi consignentur, qui superiores deinde sacram Congregationem, ac Ordinarium de executione certiores reddant, Sel. *d. c.* 18. *n.* 41. vbi attestatur sic fuisse resolutum per eandem sacram Congregat. *in Fauentina* 7. *Martij* 1617.

Vicarius Fratrum absque Apostolicæ Sedis li- 105.
centia Moniales alloquens in pœnas in decreto generali contentas incidit, dummodo idem Vicarius in Prioris absentia eiusdem Prioris Officij munus non obeat, Sel. *d. c.* 18. *n.* 43. vbi dicit decisum ab eadem sacra Congregatione *sub die* 1. *Septembris* 1617.

Nouissimè per sacram Congreg. Concil. Trid. 106.
speciali decreto *sub dat.* 12. *Kal. Decembr.* 1623. de mandato S. D. N. Vrbani VIII. concessum fuit Episcopis, vt licentiam dare valeant Religiosis alloquendi Moniales seruatis certis regulis, & conditionibus ibidem expressis. Regularis absq; legitima licentia accedens ad monasterium Monialium Regularibus subiectarum, ibique in locó colloquiis destinato cum Moniali colloquẽs, potest stante dicta constit. fel. rec. Gregor. XV. à diœcesano Episcopo, tanquam Sedis Apost. delegato coërceri, & puniri, ita Sel. *d. c.* 18. *n.* 50. vbi refert decisum *de anno* 1624.

Subcollector, absque Ordinarij licentia allo- 107.
quens cum Monialibus potest excommunicari, vt per Sel. *d. c.* 18. *n.* 51. vbi attestatur resolutum *in Hipporegien.* 13. *May* 1628.

Monialium patres, ac fratres, & filij, vt easdem 108.
alloquantur in temporibus non prohibitis, licentiis non indigent, ex Sel. *d. c.* 18. *n.* 54. vbi ait decisum 15. *Ianuary* 1616. & 14. *Martij eiusdem anni.*

Regulares adeuntes monasteria Monialiũ absq; 109.
Episcopi licentia non incidunt in pœnã excommunicationis, quam Episcopus suo edicto proposuit, si Regulares habẽt ex priuilegio nõ posse ab Episcopis excommunicari, & aliàs sic excommunicati nõ possunt absolui à suis superioribus, sed ab Episcopo, qui sibi hanc absolutionem reseruauit; ita plures, quos refero Ego ipse *d. alleg.* 102. *n.* 73. quibus addo Marcel. Vulpe *in d. praxi* *cap.* 4. *n.* 8. Lezana *d. cap.* 25. *num.* 35. Tamburin. *d. disp.* 25. *q.* 9. & me citato resoluit Bonacin. *d. puncto* 4. *num.* 8. vbi obseruat Religiosos hoc tempore alloquentes Moniales absque licentia, etiamsi [illegible] monasteriis Regularibus subiectis [illegible] po[illegible] Episcopo, ex Bulla Gregorij XV. de exempt[illegible] priuileg[illegible] incip. *Inscrutabili, sub dat.* [illegible] 1622.

Constitutione Prouincialis Mediolanen. stante 110.

quod

quòd alloquentes cum Monialibus puniantur, dubitatum fuit, an alloquentes sine licentia cum Monialibus exemptis possint puniri ab Episcopo, & etiam ipsæ Moniales exemptæ: fuit resolutum non posse puniri Moniales exemptas, vt testatur Sel. *in select. Canon. c. 30. n. 12 sub die 8. Augusti* 1621.

111. An autem scribens litteras Moniali, & mittens, incidat in præfatam censuram comminatam ab Episcopo aduersùs euntes in monasteria Monialium? Negant Aloys. Ricc. *in praxi aurea resol.* 65. Ego ipse *d. alleg.* 102. *ex n.* 81. & me citato Homobon. de bonis *de examine Eccles. tract.* 11. *c.* 3. *quæst.* 3. *suppos.* 2. Tambur. *d. disp.* 25. *q. vlt.* & Illustriss. D. meus Roder. à Cunha *in comment. ad c. reatum* 33. *sub n.* 8. *dist.* 81. vbi etiam disserit, an incurrat excommunicationem, qui sub illius pœna prohibitus est ne ad Monialem scribat, si tamen scribendo, epistola non peruenit ad illam. Aduertit tamen Stephan. VVeyms *d. const.* 15. *n.* 27. *pag.* 159. Moniales nihil dare, nihil accipere posse absque Superioris licentia, & consequenter non posse dare nec accipere litteras, aut dona, cùm nullum habeant arbitrium, sed dependeat ipsarum voluntas à voluntate Superioris per spontaneam abdicationem, nisi aliquid datum, vel missum fuerit loco eleemosynæ, & litteræ respexerint vtilitatem monasterij.

112 Prædictam censuram per statutum, aut edictum Episcopale ipso iure aduersùs adeuntes monasteria Monialium, & cum illis alloquentes, comprehendere etiam accidentes ad monasteria exempta Monialium subdita Regularibus, qui non subsunt iurisdictioni Episcoporum existentia intra suam diœcesim, resoluunt Roland. à Valle *consil.* 33. *n.* 32. *vol.* 3. Stephan. Gratian. *discept. forens. c.* 393. *n.* 22. *& seq.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rubr.* 12. *c.* 16. *n.* 45. Ego ipse *d. alleg.* 102. *n.* 75. & me citato Bonacin. *d. tract. de clausura q.* 3. *puncto* 4. *n.* 1. *prope fin.* latè Laurent. de Franchis *d. loco pag.* 228. *cum seqq.*

113 Facultatem concedendi licentiam adeundi ad colloquium cum Monialibus Regularibus subiectis spectare ad ipsos superiores Regulares, nisi esset consuetudo legitimè præscripta, vt huiusmodi licentiæ, etiam quoad monasteria, quæ Regularibus subsunt, ab Episcopo tantùm, vel ab Episcopo, & superiore Regulari coniunctiuè obtinerentur, referunt Quarant. *d. verb. monasteria Monialium, vers. hinc tangenda, pag.* 453. Piasec. *in praxi Episcop. p.* 2. *c.* 3. *n.* 54. Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarræ lib.* 2. *tit.* 18. *l.* 7. *de Relig. n.* 99. Campan. *d. c.* 16. *n.* 45. Ego ipse *d. alleg.* 102. *n.* 76. & me citato Homobon. de Bonis. *de examine Eccles. tract.* 12. *cap.* 2. *quæst.* 1. *in fine* Tambur. *disp.* 26. *q.* 2.

Sed re maturiùs considerata videtur rectiùs licentiam huiusmodi alloquendi moniales Regularibus subiectas concedendam esse ab Episcopo, seu eius Vicario generali, & à superiore Regulari, cui Moniales ipsæ subiectæ sunt, coniunctim, ita vt idem Episcopus, seu eius Vicarius primo loco subscribat. Idem quoq; seruandum videtur quoad licentiam eorum, quibus ordinariè intra septa monasteriorũ eorundẽ Monialium ingredi necesse est, repentinis tamen casibus extremæ necessitatis exceptis, in quibus licentiam alterius subscriptione roborare sufficit. Edicta verò, quib. personis secularibus ad eorundẽ Monialium monasteria accessus prohibetur, ab Episcopo duntaxat subscribenda & publicanda sunt. Sel. *d. c.* 50. *n.* 14. vbi refert ita fuisse decisum per Sacr. Congreg. Episcop. *in Camerinen.* 21. *Februarij* 1617.

De clausura monasteriorum virorum, quoad ingressum fœminarum ea, vide Fr. Emman. *to.* 1. *q.* 48. *art.* 3. *&* 4. Fr. Ioan. a Cruce *d. c.* 5. *dub.* 1. *concl.* 1. Aloys. Ricc. *in d. praxi rerum fori Ecclesiast. resol.* 544. *n.* 8. *in* 2. *edit.* Sanch. *in precepta Decalog. tom.* 2. *lib.* 6. *c.* 17. Bonac. *d. tract. de clausur. q.* 5. Lezana *d. c.* 10. *n.* 11. metipsum *d. alleg.* 102. *ex n.* 85. & quòd horti, & prata Religiosorum monasterijs eorum contigui comprehenduntur constitutione Pij V. ita vt mulieres si in eos ingressæ fuerint, absolutione indigeant, tenet Aldan. *in compend. Canon. resol. lib.* 3. *tit.* 5. *n.* 12. vbi refert ita fuisse resolutum Sacr. Congregat. Episcop. 13. *Septembris* 1585. & sacristia choro contigua alicuius monasterij Religiosorum est 114
sub clausura comprehensa, ex eodem Aldan. *citato loco*, vbi testatur ita decisum ab eodem Sacr. 115.
Congreg. *in Sulmonen.* 10. *Augusti* 1615.

116. ☧ *Et quia monasteria*, &c.] Vide Vgolin. *de offic. Episcop. c.* 21. *in princ. n.* 1. D. Hieron. Venero, y Leyua *in examine Episcop. lib.* 6. *c.* 21. *n.* 13. Zerol. *in praxi Episcop. p.* 1. *verb. Moniales* §. 17. vbi refert decisum, istam translationem faciendam esse ad aliud monasterium eiusdem Ordinis, & hoc quando immineret scandalum, vel propter superueniens aëris pestilentis causam, & quòd monasterij translatio debet fieri simul cũ introitibus, & redditibus, quos illud habebat eleganter Stephan. VVeyms *d. const.* 15. *n.* 47. vbi ait ideo Trid. Synodum monasteria Monialium, quæ ruri in pagis, & extra mœnia vrbis, vel oppidi constituta sunt intra vrbes, vel oppida frequentia reducenda censuisse, quia sæpe sine custodia sunt exposita malorum hominum prædæ, & alijs facinoribus, & concludit his verbis. Vnde Moniales, quæ habent monasteria excursionibus piratarum, vel aliorum malorum hominum exposita, omnino reduci debent ad vrbes, vel oppida clausa, adeò vt receptum sit ex eodem decreto Concilij ipsos Ordinarios tanquam Sedis Apostol. Ordinarios (etiamsi istam auctoritatem specialiter non expresserit Concil.) sic ad vrbes & oppida cogere, & transferre posse monasteria etiam exempta, & Sedi Apost. immediatè subiecta. Neq; verò tunc solum transferri debent, quando malorum hominum periculis sunt exposita; sed tũc etiam quando superuenit alia finalis causa ex cõtagio, vel aëre infecto; quemadmodum Episcopo Nolano per Congregationem Interp. pridem rescriptum fertur, vt Monialibus Collegij Nolani petentibus transitum ad aliud monasterium sub eadem regula propter pestilentem quendam aquæ defluxum ex vicino monte benignè deberet annuere, si ita esset. Imò verò translatio monasterij faciẽda illi immineat scandalum publicũ, sed tamen quando ex tali causa fit, non facilè ad aliud quàm eiusdẽ Ordinis monasterium id fieri debet, & redditus monasterij sic translati applicari debent monasterio, ad quod fit translatio, non etiam applicare possunt in aliam causam similem, &c. Hactenus Steph. VVeyms *d. loco*.

117 Et translationem fieri debere in aurora, vt à paucis Moniales conspici possint, atque à personis grauibus, & honestis, & sanguine eis proximioribus coniunctis deducantur, asserit decisum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.* 2. *tit.* 18. *l.* 7. *de Relig. n.* 100. quem refero Ego ipse *d. alleg.* 102. *n.* 26.

118. Moniales ab vno monasterio non transferunt locorum

locorum Ordinarij, aut superiores Regulares in monasteria recenter erecta pro nouitiarum in eo introducendarum institutione, nisi obtenta à Sede Apostolica, vel à sacra Congregatione speciali facultate, ita Aldan. *d. tit.* 5. *n.* 14. vbi testatur sic resolutum à sacra Congregat. Episcopum *in Tortonen.* 27. *May* 1603. quia Monialium translatio Apostolica Sede inconsulta minimè fieri potest, ex eodem Aldan. *d. tit.* 5. *n.* 15. vbi refert decisum per eandem sacram Congreg. *in Burchinonen.* 10. *Aprilis* 1615.

119. Moniales transferri non possunt in monasteria nouiter erecta, nisi eadem monasteria, auctoritate Apostolica, extracta fuisse priùs constiterit, ipsáque præuia visitatione earundem Monialiũ capacia, eisque accommodata, atq. ita absoluta reperta fuerint, vt cæmentariis, aliisve fabris nulla ædificationis causa in ipsa postea ingrediendi necessitas relinquatur, Aldan. *d. tit.* 5. *n.* 18. vbi testatur ita fuisse decisũ *in Vlixbonen.* 17 *Iuly* 1615.

♱ *Inuocato etiam auxilio*, &c.] Vide Stephan. VVeyms *d. const.* c. 5. *n.* 11. *pag.* 147. vbi dicit quòd ad hoc vt maioris efficaciæ hoc decretum haberetur, voluit eadem sancta Synodus vt contradictores, & inobedientes per censuras Ecclesiasticas, aliasque pœnas appellatione postposita compescerentur, inuocato etiam ad id in casu necessitatis auxilio brachij secularis.

Superiores quicunque eligantur per vota secreta, aliàs electio nulla sit.

CAPVT VI.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Suffragia secretò in rebus grauibus ferri debent.*
3. *Votare secretò maiorem libertatem ad votandum habet.*
4. *Electio non desinit esse secreta propter puram, & simplicem ostensionem schedulæ.*
5. *Ostensio vnius schedulæ officit secretæ electioni.*
6. *Electio reputatur secreta, & Canonica si electi fuerunt à superioribus aliqui, qui vota omnium eligentium recipiunt.*
7. *Abbatissarum in electione possunt vota per Episcopum cum Vicario oretenus recipi.*
8. *Electio erit nulla si in Bullis confirmationis exprimerentur nomina eligentium.*
9. *Eligentes per schedulam aliquo patenti signo signatam faciunt electionem non secretam, & peccant mortaliter.*
10. *Capitula permitti non debent vt fiat aliquid ex quo publicari possint nomina eligentium.*
11. *Præsidentes Capituli non possunt præcipere scrutatoribus ne recipiant suffragia vltra certum numerum, &c.*
12. *Electio vti non secreta quibus casibus sit nulla.*
13. *Procuratores legitimè constituti ad eligendum non excluduntur, dummodo non habeant speciale mandatum de eligenda certa persona.*
14. *Electio dicitur Canonica quamuis quis electorum ante scrutinium dicat se velle eligere hunc, vel illum.*
15. *Electio Regularium ita debet fieri per vota secreta, vt non possit fieri per viam compromissi, aut inspirationis.*
16. *Electio Abbatissæ facta per vota non secreta per ignorantiam huius decreti non valet, nec Episcopus potest dispensare.*
17. *Electio irrita est si aliquis contra huius decreti constitutionem electus fuerit.*
18. *Vota an sufficiant quòd sint secreta, absque alia forma.*

IN electione Superiorum quorumcunque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium & Abbatissarum, atque aliarum Præpositarum, quo omnia rectè, & sine vlla fraude fiant, in primis sancta Synodus distinctè præcipit omnes supradictos eligi debere α *per vota secreta*, ita vt singulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Nec in posterum liceat, Prouinciales, aut Abbates Priores, aut alios quoscumq; Titulares ad effectum electionis faciendæ constituere, aut voces & suffragia absentium supplere. β *Si verò contra huius decreti constitutionem* aliquis electus fuerit, electio irrita sit, & is, qui ad hunc effectum se in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiserit, deinceps ab omnia officia in religione obtinenda inhabilis existat facultatesque super his concessæ, eo ipso abrogatæ censeantur, & si in posterum aliæ concedantur, tanquam surreptitiæ habeantur.

1. VIde Nanar. *consil.* 4. *in antiq.* aliàs *consil.* 9. *in nou. de electione*, Sayr. *in florib. decis. sub eodem tit. dec.* 4. Quarant. *in summ. Bullar. verb. Abbatissa*, Fr. Emman. *quæst. regul. tom.* 2. *q.* 51. *art.* 6. & 8 Zerol. *in prax. Episcop. p.* 1. *verb. Abbatissa* § 6. Azor. *instit. moral p.* 1. *lib.* 13. *cap.* 10. *quæst.* 2. Franc. Leo. *in thesauro fori Ecclesiast. part.* 1. *c.* 4. *n.* 32 & *seq.* Aloys Ricc. *in collectan. decis. part.* 4. *collect.* 51. & *in decis. curiæ Archiepiscop. Neapolit. deci.* 197. *p.* 4. Nicol Garc. *de benefic. p.* 5. *c.* 4. *num.* 183 *cum seqq.* Molfes. *in summ. tract.* 6. *c.* 16 *n.* 153. Hieron. Venero, y Leyua *in examine Episcop. lib.* 6. *c.* 28. *n.* 12. *cum seqq.* Duran. *decis.* 232. *n.* 1.

2. α *Per vota secreta.*] Quando igitur de rebus grauibus incunda erunt suffragia eadem secretò ferantur, vt sine timore quisq; quod senserit liberè loquatur, vt ait Octau. Frangip. *in direct. Eccles. discipl. tit. de decanis collegiatis Ecclesiarum n.* 32. vocare enim secretò minus inconue- 3.
nientiam, & maiorem libertatem ad votandum Christianè habere, quàm votare publicè, tradunt Bobad. *in sua Politica lib.* 3. *c.* 7. *n.* 38. Cur. Philip. *p.* 1. § 1. *n.* 22. & quamuis in actibus capitularibus de iure non requiratur, quòd vota præstentur secreta, expedire tamen quòd in omnibus votaretur secretò, obseruant Nicol. Garc. *d. c.* 4. *n.* 185. & Castellin. *in ad d. struct. de elect. pag.* 495.

Puram, & simplicem ostensionem schedulæ se- 4.
cretò factã ab aliquo ex electoribus ad effectum, vt

vt videat quem ipse eligat, non tollere quin electio subsequens immediatè sit secreta, tradunt Nauar. *consil.7.in antiq.* aliàs *4.in non.de elect.* Fr. Emman. *in summ.part.1.cap.102.n.4.* Castellin. *in tract. de elect. c.4. n.3.* obseruantes eo casu electionem esse irritam, & nullam, quando electorum vota, culpa, & dolo totius, vel maioris partis Capituli publicarentur, vel quando manifestatio vnius, vel plurium votorum est realis causa, vel præsumptiua rationabiliter, quòd electio sequatur in hanc vel illam personam particularem ex vi illius offensionis.

5. Vnde ex hoc decreto colligunt Nicol. Garc. *de benef. part.5.cap.4. n.183.* Molfes. *in summ. p.1. tract.6.cap.16.n.153.* quòd ostensio vnius schedulæ, siue fiat per malitiam, siue per errorem, dummodo non causet effectum, de quo *suprà*, non officit secretæ electioni; si tamen maior pars suffragiorum ostenderetur, esset nulla electio, ex quo ante publicationem scrutinij electio manifestaretur contra formam Concilij in præsenti. Verùm Rot. *in Treuer. Abbatiæ S. Maximini 20. Nouemb.1624. coram R.D. meo Coccino Decano*, impressa per Mallobr. *in praxi habendi concursum prel.8.in princ.n.53.& 67.* censuit electionem esse nullam, etiamsi vnicum tantùm suffragium publicetur, prout refert Sigism. à Bononia *de elect. dub.31.ex n.4.*

6. Si electi fuerunt à Superioribus aliqui, qui vota omnium eligentium recipiant, electionem reputari secretam, & canonicam, referunt decisum Nicol. Garc. *d.c.4.n.189.* Aloys. Ricc. *d. Neapol. decis.197.n.2.part.4.* Castelin. *de electión. cap.4. num.4.* Sigismund. à Bononia *in simili tract. dubit. 26.num.11.* Tamburin. *de iure Abbatum tom.1. disp.5.quæst.6.n.8.*

7. In electione Abbatissarum, vel alterius Superiorissæ posse vota singularum Monialium per Episcopum vnà cum Vicario, vel alio viro assumpto oretenus accipi, licèt quatuor, aut quinque ea sciant, si hoc est iuxta formam statutorum Religionis, referunt decisum Galer. *in marg.casuum conscient.verb. Abbatissa*, Nicol. Garc. *d.n.189.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles.ref.637.in 2.edit.* Molfes. *d.part.1. tract.6.c.16. n.154.* Castellin. *d.cap.4.n.4.& c.5.n.28.* Fr. Sigis. à Bononia *d.dub.27.num.11.* Tamburin. *d.disputat.28. quæst.4.*

8. Ita strictè hoc decretum esse intelligendum, vt si post electionem factam in Bullis confirmationis, seu patentibus exprimerentur nomina eligentium, electio esset nulla, refert decisum Castelin. *d.c.4.n.61.*

9. Eligentes per schedulam aliquo patenti signo signatam, vt innotescat scrutatoribus, vel vni ex illis, quòd talis elector eligit illum nominatum in schedula facere electionem non secretam, & peccare mortaliter, ac proinde sic electum factum de hoc certum, teneri resignare prælaturam, siue officium, vel petere à Sanctissimo confirmationem cum dispensatione, referunt decisum Laurent. de Petinis *tom.1.de Relig.subdito, & Prelato, q.1.de obedient.cap.21.* Castell. *d.c.4.n.61.*

10. Aduertit Fr. Emm. *q.reg.tom.2.q.52.art.9.* intentionem Concilij in præsenti fuisse statuere, quòd Capitula facerent electiones secretas in hoc sensu, id est quòd non permittant fieri aliquid, ex quo publicari possint nomina eligentium, & si tale quid factum fuerit, electio non valet, & subdit ex doctrina Nauarr. *d.consil.9. de elect.in non.* quòd hoc habet locum in electione per scrutinium, non autem in electione per compromissum.

Vtrùm autem electione Superiorum Regularium Præsidens Capit. possit præcipere scrutatoribus sub præcepto sanctæ obedientiæ & pœna excommunicationis latæ sententiæ, ne recipiant suffragia oretenus tradi solita pro aliquibus vltra certum numerum electioni insufficientem, sed eo completo dicant electoribus ad aures, prout seruari dicitur, vt dent aliis eorum vota? & an electio hoc modo celebrata sit valida? decisum fuisse *de anno 1625.* refert Castellin. *d.c.4. n.66.* hanc eligendi rationem, quæ libertati electionis, ac naturali consensui aduersatur, omnino improbari, electionésque hactenus celebratas si scrutatores præcepto superioris obtemperantes singulorum eligentium vota non receperint, pro Canonicis non haberi. 11.

Electionem esse nullam, quando aliqui ex electoribus vnicam schedulam recipiunt vnico nomine scriptam, & nomen electi notum scribæ, vel alteri reponunt in capsula, similiter qui accipiunt de manu scribæ duas schedulas, & vnam quam voluerint, reponunt alteram scindunt, quia scriba potuit reuelare talem, qui non habuit, nisi vnam schedulam, vel talem, qui non habuit duas, referunt decisum Nicol. Garc. *d.cap. 4.num.193.* Aloys. Ricc. *d. Neapol.decis.197.num.8.p.4.* Castellin. *de elect. cap.5.n.25.* Fr. Sigism. à Bononia *de elect.dub.21.num.6.* Rot. *in Treueren. Abbatiæ S. Maximini 20. Nouembris 1624. coram R.D. meo Coccino Decano*, impressa per Mallobr. *in praxi habendi concursum prælud 8.in princ.n.69.* secundùm Romanam impress. 12.

Procuratores legitimè constitutos cum generali mandato ad eligendum ab iis, qui legitimè impediti sunt, non excludi, dummodo non habeant speciale mandatum de eligenda certa persona, quia tunc votum non posset esse secretum, refert decisum Nicol. Garc. *d.c.4.n.200.* 13.

Si quis electorum ante scrutinium verbo dicat se velle eligere hunc, vel illum, non propter hoc tolli, quin electio sit secreta, eo quia potest pro altero suffragium præstare, tradunt Nicol. Garc. *d.cap.4.num.196.* Castellin. *dicto c.5.n.26. in fine.* 14.

Electionem Regularium ita debere fieri per vota secreta, vt non possit fieri per viam compromissi, aut inspirationis, referunt decisum Nicol. Garc. *d.cap.4.num.204.* Castellin. *de elect.c.7. num.7. vers. ad quorum*, Fr. Sigism. à Bononia *de elect.dub.2.num.7.& dub.31.num.14.vers.& insuper*, contra Fr. Emman. *in summ. p.1. cap.202. num.2.& cap.105. num.3. & quæst.regul.tom.2. quæst.51.art 9.in fine.* 15.

Electionem Abbatissæ factam per vota non secreta per ignorantiam huius decreti non valere, nec Episcopum posse dispensare, vt valeat, referunt decisum Aloys. Ricc. *d. Neapolis. decis. 197.n.7.p.4.* Molfes. *d.p.1. tract.6. c.16. n.156.* Nou. *in singul.concl.86.n.3.* Fr. Sigism. à Bononia *de elect.dub.31.n.10.* 16.

§ Si verò contra huius decreti constitutionem, &c.] Vide Nauarr. *consil.2.n.4. de elect.in antiq.* aliàs *consil.8. num.2. eod.tit.in nou.* Fr. Sigism. à Bononia *dub.8.n.8.* 17.

Vtrùm autem hodie sufficiat, quòd vota sint secreta ex dispositione prædicti decreti, absque alia forma? Affirmat. Fr. Ludou. Miranda *in man. Prælat.tom.2.quæst.23.art.15. concl.2.circa medi* asserens dispositionem text. *in c.quia propter, de elect.* 18.

elect. modò sublatam esse per Concilium in præsenti.

Negant Fr. Emm. *in sum. p. 2. c.* 102. *n.* 2. Zerol. *in praxi Episc. p.* 1. *verb. Abbatissa*, §. 6. Azor. *inst. moral. p.* 1. *lib.* 13. *c.* 10. *quæst.* 2. Fr. Sigism. à Bononia *de elect. dub.* 27. *n.* 10. & 11. Rota *in Meten. monasterij* 5. *July* 1621. *in fine vers. Denique, coram R. D. meo Coccino Decano*, & iterum *in Treueren. Abbatia sancti Maximini* 20. *Nouemb.* 1624. *coram eodem* impress. per Massobr. *in praxi habendi concursum, prael.* 8. *in princ. n.* 68. secūdùm Rom. impress. meritò obseruantes, quòd quando disponitur, quòd omnes electiones Regulariũ debeant fieri per vota secreta, non tamen censetur sublata forma *d. c. quia propter* sed adhuc in suo robore perseuerat, sunt verba Rot. *in d. Meten. monast.*

Monialium superior eligatur non minor 40. *annis, & quæ post octo annos professionis laudabiliter vixerit, & si talis non sit in monasterio, eligatur ex alio, vt in text. vel ex eodem monasterio vna eligatur, quæ trigesimum annum compleuerit, & vnicuique monasterio sit vnica superior. Et Episcopus in huiusmodi electionibus secularis superior stet ante cancellorum fenestellam ad audienda singulorum vota.*

CAPVT VII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Abbatissa, vel Priorissa esse non potest illegitima absque Papæ dispensatione, seclusis Religionum priuilegiis.*
3. *Abbatissa, seu Priorissa, officij non sunt capaces illegitimæ, & quæcunque quæ virgines non sunt.*
4. *Bigama Monialis absque dispensatione in Abbatissam eligi non potest.*
5. *Infamis non potest in Abbatissam eligi.*
6. *Abbatissæ in electione duæ partes concurrere debent ex tripartito numero Monialium.*
7. *Abbatissa in electione dare votum non potest earum superior in casu discordiæ.*
8. *Episcopus non potest dispensare in ætate 40. annorum quæ ad Abbatissatus officium requiritur.*
9. *Electio Abbatissæ minoris 40 annorum est nulla si in monasterio nō deerant aliæ quadragenariæ.*
10. *Constitutio Gregorij XIII. habet locum in omnibus Monialium monasteriis quarumuis militiarum.*
11. *Abbatissæ expleto officiorum suorum triennio non possunt denuo eligi ad eadem officia.*
12. *Abbatissæ soror potest succedere in officio sorori.*
13. *Monialium scrutatores in electione Abbatissarum non possunt supplere pro numero vocum requisitarum.*
14. *Abbatissa non potest duobus monasteriis præfici.*
15. *Episcopus qui Abbatissæ electioni præest, claustra monastery non ingreditur, sed ante cancellorum fenestellam vota singulorum audire & recipere debet.*
16. *Episcopus potest vnà cum superioribus Regularibus quarumcunque Abbatissarum electionibus per se, vel per alium interesse.*

[a] Concil. Carthag. 3. concil. Ag. c. 19. cap. sanctimon. 20. quæst. 1.
[b] Cap. indemnitatib. de elect. in 6.
[c] Concil. Agat. cap. 57. c. vnum 21. q. 1. Concil. Cabilonen. cap. 12.

ABbatissa, [a] & Priorissa, & quocumque alio nomine Præfecta, vel Præposita appelletur, eligatur *a non minor annis quadraginta*, & quæ octo annis post expressam professionem laudabiliter vixerit. Quod si his qualitatibus non reperiatur in eodem monasterio, ex alio eiusdem ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præest, videatur, ex iis, [b] quæ in eodem monasterio annum trigesimum excesserint & quinque saltem annis post professionem rectè vixerint, Episcopo, vel alio Superiore consentiente, eligatur. [c] 6 *Duobus verò monasterys nulla præficiatur.* Et, si qua duo vel plura quocunque modo obtinet, cogatur vno excepto, intra sex menses cætera resignare. Post id verò tempus, nisi resignauerit, omnia ipso iure vacent, γ *Is verò qui electioni præest Episcopus*, siue alius Superior, claustra monasterij non ingrediatur, sed ante cancellorum fenestellam vota singularum audiat, vel accipiat. In reliquis seruentur singulorum Ordinum, vel monasteriorum constitutiones.

1. VIde Fr. Emman. *quæst. regul. t.* 15 *art.* 3. Azor. *instit. moral. part.* 1. *lib.* 13. *cap.* 10. *à princip.* Zerol. *in praxi Episcop p.* 1. *verb. Abbatissa*, §. 1. Piasec. *in simili praxi part.* 1. *c.* 2. *de benedict. Episcop. n.* 3. *pag.* 71. & *part.* 3. *cap.* 3. *n.* 57. Franc. Leo *in thesauro fori ecclesiast. part.* 2. *c.* 1. *num.* 45. *cum seqq.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 30. *tract.* 3. *num.* 166. *in princip.* Nicol. Garc. *de benefic. part.* 7. *c.* 4. *num.* 42. & *num.* 71. Viuian. *in praxi iurispatronat. part.* 2. *lib.* 5. *cap.* 5. *num.* 7. *cum seqq.* Zypæ. *in analytica postremi iuris Ecclesiast. enarrat. tit. de elect. num.* 9. Campan. *in diuers. iuris canon. rubr.* 7. *c.* 6. *n.* 89. Mollesi. *in summa Theologia moralis, tract.* 6. *cap.* 7. *num.* 46. Homobon. de Bonis *de examine ecclesiast. tract.* 12. *c.* 3. *quæst.* 15. *suppos.* 4. Aloys. Ric. *in decis. curiæ Archiep. Neap part.* 4. *decis.* 281. *num.* 3. & *decis.* 309. Portel. *in dubiis regularibus verb. Abbatissa, ex n.* 3. Nou. *in singularib. conclus.* 13. 87. & 88. Hieron. Venero y Leyua *in examin Episcop. lib.* 6. *cap.* 28. Hieron. Roderic. *in compendio quæst. Regular. resol.* 2. *à num.* 1. Laurent. de Franchis *in controu. inter Episcop. & Regular. pag.* 153. *cum seq.* Lezana *in summ. q. Regul. c.* 26. Tambur. *de iure Abbatissar. disp.* 28.

2. Illegitimam non posse absque dispensatione Papæ, seclusis Religionum priuilegiis, esse Abbatissam, vel Priorissam, tenent Maiol. *de irregul. lib.* 1. *c.* 10. *in fin.* Mandos. *de signat. gratiæ, tit. de dispensat. super defectu natal. in fine*, Nau. *in man. cap.* 27. *n.* 201. & *commento* 2. *de Regularibus n.* 60. Fr. Emman. *in sum. tom.* 2. *c.* 129. *num.* 12. Soar. *tom.* 5.

tom.5.de censur.disp.50.sect.5.n.15. Sayr. *in simili tract.lib.6.cap.11.n.3.in fine.* Flamin. Paris. *de resignat.benefic.lib.3.q.12.n.11.* Beller. *disquisit.cleric.part.1. tit.de disciplin.cleric.§.3.n.50.* Sanch. *in pracepta Decalogi, tom.2.lib.5.c.5.n.19. & 20.* Sigismund. à Bononia *de elect.dub.72.* Sanctarel. *variar.resol.q.40.n.7.* Ego ipse *in collectan.ad c.1. n.7.de filiis Presbyt.* Aldan. *in compend. Canon.resol. lib.1.tit.28. n.10.* vbi refert decisum *sub die 27. Aprilis* 1630. electionem Monialis illegitimæ in Abbatissam absque dispensatione Apostolica, esse de Iure irritam Homobon. *de statib.p.1. cap.24.* Nald. *in sum.verb. Abbatissa n.2.* Azeued. *cons.24.n.8.* Castellin. *de elect.c.17.n.5.* Tambur. *de iure Abbatissar.disp.28.q.15.* nouissimè D.Felician. de Vega Archiep.Mexican. *in relect.ad cap. cùm deputati,n.24.de iudic.*

Contra Fr. Emman. sibi contrarium *quæst. regul.tom.1.q.13.art.1.* Portel. *in dubiis Regul. verb. Abbatissa,n.6.* Hieron.Roderic. *d.resol.2.n.21.* Fr. Ludou. Miranda *de sacris Monialib q.6.art.3.* Lezana *d.c.26. n.6.* Diana *moral.p.3. tract.2.resol.101.* Sel. *in select canon.c.29.n.23.* vbi refert ita decisum *in Corduben.de anno* 1582. existimantes illegitimam posse absque dispensatione Papæ esse Abbatissam.

3. Nec solas illegitimas, sed etiam quascunque, quæ virgines non sunt, excludi ab Abbatissæ, seu Priorissæ officio, per *cap.inuenentus 20.quæst.1. & cap.21.q.7.* tuentur mandos. *de signatura gratia, tit.dispensatio pro corrupta, statim in princ.& §.seq. in addit.ad Lap.alleg.60.lit. N.* Sel. *de benef.p.4. quæst.7.n.7.* Maiol. *de irregul. lib.1.cap.19.n.13.* Viuald. *in candel.aureo,p.3.c.5.n.13. in 2.edit.* Fr. Emman. *quæst.regul.tom.2.q.54.art.3.* Lauor. *var. lucubr.tom.1.tit.4.cap.24.n.10.* Castellin. *de elect. cap.17.n.5.14. & 17.* Diana *d.part.3. tract.2.resol.99.* Laurent.de Franchis *vbi suprà pag.158.in resp.ad 6.* Lezana *d.cap.26.num.5.* Sel. *in select.Canon c.29.num.8.* vbi refert resolutum per S.Congregat.Episcop. *in Sarzanen.15.Iuly.*1616. pariter resoluentes in hoc solum Pontificem posse dispensare.

Contra Sanch. *d.cap.5. num.22.* Fr. Emman. *in sa tom.3.cap.3.n.9.* Portel. *in dubiis regul. verb. Abbatissa n.10.* Soar. *de Relig.tom.4.c.6.num.16.* Hieron. Roder. *d.resol.2. n.26.* existimantes ad Abbatissæ munus non desiderari virginitatem, nisi vbi mos esset impartiendi Abbatissis benedictionem specialem Virginum propriam, seu consecrationem.

4. Bigamam Monialem absque dispensatione in Abbatissam eligi non posse per *cap.2.dist.78.* resoluunt Maiol. *d.c.29.n.14.* Viuald. *d.c.5.num.8.* obseruantes quoad hunc effectum dici etiam bigamam, quæ post castitatis votum præuaricata est, refert Sanch. *d.c.5.n.23.* Lezana *d.cap.26.n.7.* Tamburin. *d.disp.28.q.13.*

5. Infamem non posse in Abbatissam eligi, resoluunt Maiol. *d.c.29.n.12. & 13.* Viuald. *d.c.5. n.11.* Sanch. *d.c.5.n.24.* extendentes siue infamia sit iuris, siue facti Lezana *d.c.26.n.7.in fine* Portel. *in dub.Regul.verb.Abbatissa,n.1.*

6. Ex tripartito numero Monialium duas partes concurrere debere in electione Abbatissæ, nisi alia fuerit loci consuetudo, & si fuerint discordes, posse Episcopum nominare vnam, quam magis idoneam iudicauerit, refert decisum Piasec. *in praxi Episc.p.2.c.3.n.57.vers.in monasteriis,* quem citat Zipæ *d.n.9.vers. Abbatissa, in fine,* Aldan. *d. tit.28. n.26.* vbi asserit resolutum per sacram Congregationem Episcoporum *in Assisien. 20. Nouembris* 1585. Circa verò primam partem adest Rot. decisio *coram Duran.232.n.3.* ibi, *Quod verò vlterius deducebatur in electione Abbatissæ requiri duas ex tribus partibus Capituli, per text. in c. indemnitatibus,§.sanè,in princ.de elect.lib.6.domini dixerunt non esse verum, sed sufficere maiorem partem eligentium, habito respectu ad Capitulum, vt dictum est ex reg.text.in c. quia propter 32.de elect. & in c.dudum,cũ aliis eiusdem tit. de elect. lib.6.& clarè deducitur ex text. in d.§.sanè, vers.verum si que, vsq; ad fin* Nau. *cons.5.de elect.& in specie* Miranda *in man.Prælat.Regul.t.3.q.23.art.27. concl. 2.& idem in tract.de Monial.q.7.a.4.* Ant. Cuch. *inst.maior.Can.lib.4.tit.1.n.291.* Rodr. *t.2.q.Regul. q.55. art.4. qui ibid.art.1. in princ. dicit hoc idem cautum esse in statutis Ordinis Cisterciensis. Neque obstat text.in d.§. sanè in princ.quia quod ibi dicitur de duabus partibus, procedit ad effectũ, vt electa à duabus partibus possit cõfirmari appellatione remota, etiamsi a minori parte contra eius personarũ defectus obiiciãtur: non autẽ vt propterea electio à maiori parte facta non teneat, quia aliter text. ille esset sibi contrarius in d.versic.verũ.* Mirand. *de monialib.* & Cuch. *vbi suprà.* Hactenus decisio, cui tamen videtur aduersarij alia eiusdem Rotæ apud Tambur. *post tom.3.de iure Abbatum decis.17.n.5.*

In casu discordiæ inter Moniales volentes eligere, non posse superiorem ipsarum, aut scrutatorem dare votum in electione Abbatissæ, vel Priorissæ, refert decisum Lauor. *var.lucubrat.tit.4. c.24.n.42.* 7.

a *Non minor annis quadraginta.*] Vide Hieron. Roderic. *d.resol.2.n.5.* Tamburin. *d.disp.28.q.2.n.4.* Laurent. de Franchis *vbi supra pag.154.in resp. ad 1.* Lezana *d. cap.26. n.3.* Rota apud eundem Tambur. *post to.3.sui tract.de iure Abbatum decis. 17.n.2.* Circa quam ætatem non posse Episcopum dispensare, refert decisum Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.1.tit.18.l.7.de Episcopis n.101.* resoluunt Azor. *inst.moral.p.2.lib.6. c.5.q.9.* Nicol.Garc. *d.c.4.num.71.* Aloys.Ricc. *in decis.Curiæ Archiep.Neapol.decis.309.n.9.part.4.* Sigism. à Bononia *de elect.dub.62.n.6.* Nouar. *in singularib.concl.13.n.2.* vbi *n.3.* contra Garc. *citato loco* tenet, quòd prædicti quadraginta anni non requiruntur completi. 8.

Electio Abbatissæ, quæ ætatem 40. annorum requisitam non habebat, si in monasterio non deerant aliæ Moniales quadragenariæ atque habiles licet non adeò idoneæ, sicut electa, est nulla, ita Aldan. *d.tit.28.n.11.* referens sic fuisse decisum *in Viterbien.26.May* 1623. 9.

Constitutio Gregorij XIII. super mutatione officij Abbatissæ, ac Priorissæ Monialium in Italia existentium, singulis quibusque trienniis, obseruari debet in omnibus Monialium monasteriis quarumuis militiarum, etiam Hierosolymitanorum, Aldan. *d.tit.28.n.12.* dicens sic fuisse resolutum per sacram Congregationem Episc. *sub die 22.May* 1604. 10.

Abbatissæ, aut Priorissæ expleto officiorum triennio non possunt denuò eligi ad eadem officia, absque Sedis Apostolicæ, aut sacræ Congr. licentia, prout asserit decisum Aldan *d.loco.* 11.

Abbatissæ soror potest succedere in officio sorori, si Canonicè eligatur, dummodo nõ adsit aliquod impedimẽtum legitimum circa eius personam, vel prohibeatur per cõstitutiones Ordinis, ita Ald. *d.tit.28.n.15.* vbi refert decisum ab eadem S. Congr. *in Vlixbonen.19. Aprilis* 1619. 12.

13. Monialium scrutatores in electione Abbatissarum, & aliarum superiorum, non possunt supplere pro numero vocum requisitarum in huiusmodi electione, seu in casu discordiæ. Aldan. d. tit. 28. num. 18. vbi asserit resolutum *sub die* 24. *May* 1621.

14. *ß Duobus verò monasteriis nulla præficiatur.*] Vide Flam. Parif. *de resignat. benefic. lib.* 3. q. 18. *n.* 40. vbi *n.* 43. subdit Abbatissam non posse præfici, & habere duo monasteria, etiam si vnum habeat in titulum, aliud verò in commendam.

15. *γ Is verò, qui electioni præest Episcopus*, &c. Vide Nauarr. *in cap. statuimus* 19. q. 3. *n.* 59. Franc. Leo *d. part.* 2. *cap.* 1. *n.* 46. Fr. Emman. *quæst. regul. tom.* 1. q. 46. *art.* 5. Fr. Ioan. à Cruce *de statu Relig. lib.* 1. *c.* 5. *dub.* 2. *concl.* 3. *notab.* 3. *prope fin.* Fr. Ludoo. Miranda *in man. Prælat. to.* 2. q. 2. *a.* 15. *concl.* 3. & q. 7. *art.* 3. *concl.* 3. Sanch. *in præcepta Decalog. tom.* 2. *lib.* 6. *c.* 16. *n.* 50. Hieron. Venero *in examine Episcop. lib.* 6. *c.* 18. *n.* 7. & 8. metipsum *de officio, & potest. Episcopi p.* 3. *alleg.* 102. *n.* 46. obseruantes, quòd si Prælati prudenter iudicent non posse fieri canonicè dictam electionem ipsis non intrantibus ob inquietudinem Monialium, & suspicionem subornationis votorum inter ipsas suborta, aut ob alias iustas causas à superioribus prudenter arbitrandas, tunc solum licitè poterunt prædicta ingredi monasteria, ibique ipsarum Monialium vota audire.

Nouissimè Gregor. XV. fel. rec. in sua constit. de exemptorum priuil. incip. *Inscrutabili, sub dat.* 9. *Februar.* 1622. circa hanc materiam electionis Abbatissarum statuit in hæc verba. *Ac similiter possit Episcopus vnà cum superioribus Regularibus quorumcunque Abbatissarum, Priorissarum, præfectarum, vel Propositarum earundem monasteriorum quocunque nomine appellentur, electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere, absque vlla tamen ipsorum monasteriorum impensa.* Hactenus dicta constitutio, super quo postea sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinal. Concil. Trid. interpretum censuit ius confirmandi Abbatissas, minimè fuisse Episcopis per eiusmodi cōstitutionem attributum, quam quidem declarationem originalem præ manibus habui, impressamque vidi in Typographia Cameræ Apostolicæ de anno 1624. 16.

Monasteria Sedi Apostolicæ immediatè subiecta deputent personas quolibet triennio, quæ liberè statuant, & deliberent, ac visitent, & si negligentes fuerint, suppleat Metropolitanus Prouinciæ.

CAPVT VIII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Capitulum generale triennale si non conuocauerint Regulares à quibus ad id sint compellendi.*

MOnasteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Episcopis non subdunt, nec suos habent ordinarios regulares Visitatores, sed sub immediata Sedis Apostol. protectione, ac directione regi consueuerunt, teneantur infra annum à fine præsentis Concil. & deinde quolibet triennio sese in congregationes redigere, iuxta formam constitutionis Innoc. III. in [a] Concilio generali, quæ incipit: In singulis ibique certas regulares personas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuant, *a Quòd si in his negligentes* fuerint, liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta monasteria sunt, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis causis conuocare. Quòd si intra limites vnius prouinciæ non sit sufficiens talium monasteriorum numerus ad erigendam congregationem, possint duarum, vel trium prouinciarum monasteria vnam facere congregationem. Ipsis autem congregationibus constitutis illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præsides, vel Visitatores eandem habeant auctoritatem in suæ congregationis monasteria, ac regulares in eis commorantes, quam alij Præsides, ac Visitatores in cæteris habent Ordinibus: teneantúrque suæ congregationis monasteria frequenter visitare: & illorum reformationi incumbere: & ea obseruare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quòd si etiam, Metropolitano instante, prædicta exequi non curauerint: Episcopus, in quorum diœcesibus loca prædicta sita sint, tanquam Sedis Apostolicæ delegatis, subdantur.

[a] Cap. in singulis, de statu monach.

VIde Nauar. *commento* 3. *de Regular. n.* 3 *vers. sextò, & in cap. statuimus* 19. *qu.* 3. *num.* 12. *vers. quartò*, Hieron. Veneto y Leyua *in examine Episcopor. lib.* 6. *cap.* 21. *n.* 7. nouissimè Stephan. VVeyms *in constitutiones* 24. *ex iure antiquo desumptas, & per Conc. Trid. innouatas, const.* 14. *pag.* 125. *cum seqq.* vbi dicitur innouari cap. *in singulis Regnis, de statu monach* per hoc decretum Conc. & vnum ac alterum diuersimodè declaratur.

a Quod si in his negligentes, &c.] Regulares qui ob Prælatorum negligentiam, Capitulum generale triennale non conuocauerint, à Metropolitano Prouinciæ, vbi monasteria eorum sunt, ad id compellendos esse; sin verò illo instante, ne dum se in Congregationem redegerint, nec Capitula triennalia fuerint, Episcopis ordinarius loci tanquam à Sede Apostolica ad id delegatis, subijci per hunc textum consuluit Nau. *consil.* 83. *de Regularib. in antiq.* aliàs *consil.* 18. *de statu Monach. & in nouis*, & tenent Sayr. *in florib. decis. sub illo tit. de Regularib. decis.* 89. Hieronym. Venero *d. lib.* 6. *c.* 8. *n.* 12.

Monaſteria Sanctimonialium Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta ab Epiſcopis locorum gubernentur.

CAPVT IX.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Moniales Sedi Apoſtolicæ ſubiectæ ab Epiſcopo ſunt gubernandæ ſpirituali gubernio, ſed non temporali.*
3. *Adminiſtratores bonorum temporalium Monialium quis deputare valet.*
4. *Officiales, & miniſtri monaſteriorum Monialium quibus qualitatibus eligendi.*
5. *Moniales in refectorio communi comedere, & in loco etiam communi laborare debent.*
6. *Monialibus non committitur clauis cuſtodia ſanctiſſimi Sacramenti.*
7. *Reliquiæ non in monaſteriis Monialium, ſed in exterioribus Eccleſiis aſſeruari debent.*

MOnaſteria Sanctimonialium, ſanctæ Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta, etiam ſub nomine Capitulorum ſancti Petri, vel ſancti Ioannis, vel aliàs quomodocumque nuncupentur, ª ab Epiſcopis tanquam dictæ Sedis delegatis gubernentur, non obſtantibus quibuſcumque. Quæ verò à deputatis in Capitulis generalibus, vel ab aliis regularibus reguntur, ſub eorum cura & cuſtodia relinquantur.

ª *Cap. cognouimus, 18. q. 2.*

1. VIde de materia Hieron. Venero, y Leyua *in examine Epiſcop. lib. 6. cap. 21. n. 5.* Stephan. Daluin. *de poteſt. Epiſcop. & Abbatum, c. 30. n. 6.* Non poſſunt hæc monaſteria exempta viſitari à Capitulo, Sede Vacante. Abb. *in c. cum olim n. 3.* & ibi Felin. *n. 3. ad fin. de maiorit. & obedient.* Rota *in Burg. iuris viſitandi 8. Iulij 1596. coram Orano.*

2. Moniales Sedi Apoſtolicæ ſubiectas ab Epiſcopo eſſe gubernandas ſpirituali gubernio, ſed non temporali, refert deciſum Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarræ lib. 2. tit. 18 l. 7. de Relig. n. 93. vbi n. ſeq.* ſubdit pariter reſolutum per hoc decretum nullam iuriſdictionem eſſe conceſſam Epiſcopo in monaſteriis Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectis, niſi in concernentibus ſpiritualia, in temporalibus verò nihil agere poſſe.

3. Ordinarij, nec Regulares, etiã in Capitulis eorũ generalibus, non poſſunt deputare adminiſtratores bonorum temporalium Monialium particulares Religioſos cuiuſcunq; gradus aut præeminentiæ, etiamſi ſuperiores monaſteriorũ fuerint, vt refert deciſum Sel. *in ſelect. Canon. 29. n. 12.*

4. Quoad officiales, aut miniſtros monaſteriorum Monialium, ætas nulla determinata eſt, ſed eligendi ſunt, qui morum grauitate, virtutúmque ornamentis, & aliis honeſtis qualitatibus ſunt præditi, vt per Sel. *d. c. 29. n. 13.*

5. Moniales in refectorio communi comedere, & in loco etiam communi laborare debent, ex eod. Sel. *citato loco*, qui refert ita deciſum à Sacr. Congreg. Epiſcop. *in Meſſanen. 1. Auguſti* 1603.

Monialibus non committitur clauis cuſtodiæ ſanctiſſimi Sacramenti, ſed penes eum Sacerdotem ſemper eſſe debet, ad quem ſpectat illud adminiſtrandi cura, Sel. *d. c. 29. n. 25.* vbi aſſerit ita reſolutum ab eadem Sacr. Congregat. *in Valliſoletana 12. Ianuary* 1604.

Reliquiæ non in monaſteriis Monialium, ſed in exterioribus Eccleſiis aſſeruari debent, vbi de locis decentibus prouideatur, vt per Sel. *d. cap. 29. n. 28.* qui dicit ita fuiſſe ab ead. Sac. Congreg. deciſum *in Fauentina 7. Martij* 1617.

Monialibus bis, aut ter in anno ab Epiſcopo, vel Superioribus offeratur extraordinarius Confeſſor. Iuxta ſepta monaſterij non conſeruetur ſanctiſſimum Chriſti Corpus, ſed in publica Eccleſia.

CAPVT X.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Præceptum obligatorium non eſt vt Moniales ſaltem ſemel ſingulis menſibus confiteantur.*
3. *Moniales ſaltem ſemel ſingulis menſibus confiteri, & SS. Euchariſtiam ſuſcipere debent.*
4. *Confeſſores in monaſteriis Monialium, quæ ſub cura Regularium exiſtunt, non ſunt examinandi ab Epiſcopo.*
5. *Monialibus etiam exemptis in certis caſibus dandus eſt per Epiſcopum loci Confeſſarius extraordinarius.*
6. *Ordinarij ex decretis Concil. nullam iuriſdictionem poſſunt ſibi vendicare in confeſſarios Monialium Regularibus ſubiectarum.*
7. *Confeſſores Monialium etiam Regularibus ſubiectarum tam ordinarij, quàm extraordinarij hodie non deputantur, niſi prius approbentur ab Epiſcopo.*
8. *Confeſſores extraordinarij Monialium nullatenus poſſunt confeſſiones audire, niſi prius ab Epiſcopo diœceſano approbentur.*
9. *Niſi ante Conſtitutionem deputati fuerint.*
10. *Regulares ab Epiſcopo generaliter approbati ad confeſſiones perſonarum ſecularium nequaquam cenſentur approbati ad audiendas confeſſiones Monialium.*
11. *Et approbati ad audiendas confeſſiones Monialium vnius monaſterij non poſſunt audire alterius.*
12. *Epiſcopi ſi amoueant confeſſores Regulares Monialium, non tenentur amotionis huiuſmodi cauſam ſignificare ſuperioribus Regularibus.*
13. *Sanctiſſimum Sacramentum intra chorum, vel ſepta monaſterii Monialium prohibetur aſſeruari.*
14. *Confeſſario Monialium certa annua merces conſtitui debet, & ille nihil amplius ab eis recipiat.*
15. *Confeſſarij extraordinarij Monialium à Religionis oneribus excuſantur.*
16. *Confeſſarius Monialium munere fungi non poteſt habens curam animarum.*
17. *Confeſſiones Monialium ſui Ordinis audire non licet Generali abſque Epiſcopi deputatione.*
18. *Confeſſarij Monialium ab eis nominati non poſſunt remoueri niſi ex rationabili cauſa.*

19. *Confessarius dum Monialis infirma confessiones audiretis cella ianua aperta remaneat.*
20. *Confessarius Monialium clausuram ingressus ad administranda sacramenta recta via eat, redeatque.*
21. *Confessarius Regularis Monialium, eisque socius administrationis Sacramentorum, & confessionis casibus exceptis eas alloqui non possunt.*
22. *Confessaria Monialium quis socius assignandus*
23. *Confessarij Monialium post administrata sacramenta non amplius intra clausta morentur.*
24. *Moniales vigore facultatis in Bulla Cruciata concessa non possunt eligere Confessarios.*
25. *Confessionalia vbi collocanda.*

Attendant diligenter Episcopi, & cæteri Superiores monasteriorum Sanctimonialium, vt in constitutionibus earum *a admoneantur* Sanctimoniales, *β vt saltem semel singulis mensibus* confessionem peccatorum faciant, & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant: vt eo se salutari præsidio muniant ad omnes oppugnationes dæmonis fortiter superandas. *γ Præter ordinarium autem confessorem*, alius extraordinarius ab Episcopo, & aliis superioribus, aut ter in anno offeratur, qui omnium confessiones audire debeat. *δ Quod verò sanctissimum Christi* corpus intra chorum, vel septa monasterij, & non in publica Ecclesia conseruetur, prohibet sancta Synodus non obstante quocumque indulto, aut priuilegio.

a Clement. in agro. §. sanè, de sta. tu monach.

1. Vide Campan. *in diuers. iuris Canon. rubr.* 12. *c.*16. *a.* 51. *cum multis seqq.* Pialec. *in praxi Episcop. p.*2. *c.*3. *n.*57. *vers. prohiberis* Hieronym. Veneto y Leyua *in examine Episcop. lib.*6. *c.*26. meipsum *de officio & potest. Episc. p.*2. *alleg.* 25. *num.*46. *cum seqq.*

2. *a Admoneantur.*] Non esse obligatorium præceptum, resoluunt Viuald. *in Candel. aureo rub. de confess. n.*41. Zerol. *in praxi Episcop. p.* 1. *verb. Moniales* §.7. Valer. Reginald. *in praxi fori pœn. lib.*29. *n.*73. *in fine*, Soar. *tom.*4. *de pœnit. disp.*36. *sect.*5. *n.*7. Faguodez *in quinque Ecclesiæ præcepta, præc.*2. *lib.*2. *cap.*2. *n.*18.

3. *β Vt saltem semel singulis mensibus*, &c.] Vide Fr. Emm. *qu. regul. tom.* 1. *q.*62. *art.* 1. Soar. *tom.*3. *q.*80. *art.* 12. *disp.*66. *& tom.*4. *disp.*36. *sect.*5. *n.*7. Zerol. *d.* §.7. Fr. Lud. Miraod. *de sacris Monialib. q.*30. *art.* 1. Molfes. *in summ. tract.*7. *cap.*10. *n.*21. Homobon. *de bonis de examine eccles. tr.*8. *c.*2. *quæst.*3 Trullench. *in præcepta Decal. lib.*3. *cap.*5. *dub.*2. *n.* 1. Fagund. *in quinque Ecclesiæ præcepta, præc.*2. *lib.*2. *c.*2. *n.*18. In Clemen. *in agro* 1. §. *sanè, de statu Monach.* præcipitur Religiosis nigris Ordinis S. Bened. vt singulis mensibus crimina sua confiteantur, & ideo Religiosos dicti Ordinis habentes conscientiam peccati mort. teneri singulis mensibus confiteri sub peccato mortali resoluunt post gloss. *in d. Clem.* Sot. *in* 4. *dist.*18. *q.*1. *a.*3. Caiet. *tom.* 1. *opusc. tr.*5. *q.*5. Can. *in relect. de Pœn. p.*5. Syluest. *in sum. verb. Confessio* 2. *a.*4. Nauar. *in c. placuit dub.*6. *n.*122. Iacob. de Graff. *in aur. decis. lib.*5. *c.*5. *n.*106. licèt oppositum non sit omnino improbabile, imò probabilius illud dicunt Henriq. *in summ. lib.*8. *de Encharist. c.*5. Suarez *in* 3. *p. disp.*86. *sect.*5. Filliuc. *tom.* 1. *tr.*4. *c.*2. *n.*54. Tannet. *tom.*4. *disp.*5. *q.*8. *dub.*5.

4. *γ Præter ordinarium autem Confessorem*, &c.] Confessores in monasteriis Monialium, quæ sub cura Regularium sunt, non esse examinandos ab Episcopo, decisum refert Arm. *in addit. ad recop. legum Nauar. li.*4. *t.*28. *l.* 1. §. 1. *de confitendo semel in anno a.*17. relatus per me *d. alleg.* 25. *a.*47. Sed sufficere si examinati fuerint à superiore Ordinis ad audiendas confessiones Monialium, resoluunt Sorb. *in suis annot. ad compend. Mendicant. verb. Moniales, vers. quod præter.* Azor. *inst. moral. p.* 1. *lib.*13. *cap.* 9. *quæst.*2. *vers. quæres an Confessar.* Campan. *d. cap.*16. *n.*5. vbi asserit decisum, posse Episcopum dare Confessorem Monialibus subiectis Regularibus, quæ nulla ratione induci possunt, vt suis Regularibus peccata confiteantur, refert Ego ipse *d. alleg.* 25. *a.*48.

5. Monialibus etiam exemptis in certis casibus dandum esse per Episcopum loci Confessarium extraordinarium, decisum refert Galet. *in margar. casuum conscientiæ, verb. confessio, & verb. Monialis.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori ecclesiast. resol.* 638. *n.* 2. *edit.* Armend. *citato loco n.*17. *&* 28.

6. Nullam auctoritatem, vel iurisdictionem posse sibi Ordinarios vèdicare ex decretis Conc. Trid. in Confessarios Monialium, quæ subiectæ sint Regularibus, refers decisum Arm. *in add. ad rec. legum Nauarra, lib.*2. *t.*18. *l.*7. *de Relig. n.*98.

7. Hodie verò aliter se res habet ex opusissima constitut. Greg. XV. felicis recordationis de exemptorum priuilegiis, inc. *Inscrutabili, sub dat. Nonis Februarij* 1622. in hæc verba. *Confessor verò, siue Regulares, siue seculares, quomodocunq; exempti, tam ordinarij, quàm extraordinarij, ad Confessiones Monialium etiam Regularibus subiectarum audiendas nullatenus deputari valeant, nisi priùs ab Episcopo diœcesano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratis conceditur obtineant, liceatque Episcopo ex rationabili causa superiores Regulares admonere, & eiusmodi Confessores admoueat, iisque superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores amouendi quoties, & quando opus esse iudicauerit.* Hactenus dicta constitutio.

Super qua constitutione sacra Conc. Trid. Congreg. aliquas declarationes S.D.N. Vrban. VIII. approbante edidit, & typis cameralibus imprimi iussit de an.1625. & refert Aloys. Ric. *in decis. cur. Arch. Neap. dec.* 244. *post n.* 12. *p.*4. in hæc verba.

8. *Confessores extraordinarios Monialium nullatenus posse post constitutionem illarum Confessiones audire, nisi priùs ab Episcopo diœcesano idonei iudicentur, & approbentur: ordinarios verò Confessores ante constitutionis publicationem deputatos posse durante triennio ab eorum deputatione inchoando pergere in Confessionibus Sanctimonialium audiendis, absque alio examine, & approbatione Episcopi. Quòd si contingat, vt eorum facultas à Sede Apostolica vltra triennium prorogetur, tunc debere eos ab Episcopo examinari, & approbari.*

9. *Superiores Regulares electos, seu deputatos ante ipsius constitutionis deputationem, quibus alioquin facultas competebat, audiendi Confessiones Monialium sibi subiectarum, posse durante eorum officio pergere sine alia Episcopi approbatione in confessionibus audiendis illarum tantum, quæ sponte, ac proprio motu id ab eis petierint. At verò eos, qui post constitutionem eligentur, aut quomodo deputabuntur, vel qui in eorum officiis, seu dignita*

dignitatibus, expleto iam tempore a constitutionib⁹ earúmque Ordinis, vel aliàs legitimè præfinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquam posse Sanctimonialium Confessiones audire, nisi prius à diœcesano Episcopo idonei iudicati, atque approbati fuerint.

10. *Regulares generaliter ab Episcopo approbatos ad Confessiones personarum secularium, nequaquam censeri approbatos ad audiendas confessiones Monialium sibi subiectarum, sed egere quoad hoc speciali Episcopi approbatione.*

11. *Regularem ad audiendas Confessiones Monialium vnius monasterij ab Episcopo approbatum minimè posse audire Confessiones Monialium alterius monasterij.*

Confessores extraordinarios semel deputatos, atque approbatos ab Episc. ad Monialium Confessiones pro vna vice audiendas haud posse pluries in vim approbationis eiusmodi illorum Confessiones audire, sed ab Episcopo toties esse approbandos, quoties casus deputationis contigerit.

12. *Episcopum, cui licet ex rationabili causa iuxta dictam constitutionem superiores Regul. admonere, vt amoueant Confessores Monialium, atque administratores bonorum ad earundem Monialium monasteria pertinentium, iisque superioribus id facere detrectantibus, habetq; facultatem prædictos Confess. & administrator. amouendi quoties, & quando opus esse iudicauerit, non teneri eiusmodi causam significare Superioribus, Regularibus, sed hoc relinqui arbitrio, & prudentia Episcoporum, quorum conscientiam sacra Congregatio serio onerauit.*

13. *§ Quod vero Sanctissimum Christi,* &c.] Vide Fr. Emman. *quæst. reg. tom. 1. q. 47. art. 4.*

14. Confessario Monialium certa annua merces constitui debet, quæ iuxta morem, & qualitatem regionis victui illius sufficiat, ea denique merces monasterio in quo degit idem Confessarius, si Regularis sit, persoluatur. Cæterum Ord. locorum prohibeant Monialibus aliquibus pœnis, non tamen censurarum, ne vltra mercedem illam aliquid communiter vel priuatim eidem Confessori, vel aliis quibuscunq; Fratribus tribuant, eisdemque Fratribus, ne à Monialibus etiam sponte oblatum aut donatum recipiant, sub iisdem pœnis inhibeant, ita Ald. *in compend. Can. ref. lib. 1. tit. 28. n. 10.* Sel. *in select. canon. c. 30. n. 15.* qui referunt resolutum *per S. Congr. Episcop. & Reg. sub die 29. Nouembris* 1605.

15. Confessarij extraordinarij Monialium, à monasteriorum, in quibus degunt, aut Religionis oneribus, pro eo tempore dumtaxat, quo confessionibus audiendis occupantur, excusantur, ita Sel. *d. c. 30. n. 16.* vbi attestatur ita decisum *ab eadem S. Congr. 10. Martij* 1593.

16. Confessarij Monialium munere fungi non potest habens curam animarum, Aldan. *d. tit. 25. n. 11.* referens decisum ab eadem S. Cong. *in Parmen. 10. Aprilis* 1615.

Confessiones Monialium sui Ordinis audire non licet Generali absq; Episcopi speciali deputatione, Sel. *d. c. 30. n. 18.* vbi testatur ita resolutum per eandem S. Cong. *sub die 13. Nou.* 1627. 17.

Confessarij Monial. ab eis nominati, non possunt remoueri nisi ex rationabili causa, ex eod. Sel. *cit. loc.* qui asserit ita decisum *sub die 11. Iul.* 1626. 18.

Confessario Monialis infirmæ Confessionem audiente cellæ ianua aperta remaneat, & ambæ comitatrices ad eiusdem cellæ ianuam morentur, 19. ita vt & Confessarius, & infirma ab eis commodè cerni possit, ita Aldan. *d. tit. 25. n. 13.* vbi ait sic fuisse resolutum per eandem sacram Congregationem *sub die 13. Septembr.* 1583.

Confessarius Monialium clausuram ingressus ad administranda sanctissima Sacramenta recta via, & absque diuerticulo eat, redeátque, nec in aliam monasterij partem diuagetur, etiam occasione visitandi alias infirmas, quibus Sacramentorum administratio minimè est necessaria, refert decisum Aldan. *loco citato.* 20.

Confessarius Regularis Monial. eiúsq; socius confessionis, ac Sacramentorũ administrationis, 21. casibus exceptis easdem Moniales absq; S. Congregationis licentia, alloqui non possunt, Sel. *d. c. 30. n. 19.* vbi dicit sic fuisse resolutum per eandem S. Congr. *in Nolana 21. Februar.* 1617.

Confessario assignari debet socius, qui ipsi iuxta sacræ Congregationis decreta assistat, sicq; 22. ætatis vltra 50. annorum, vitæque exemplaris, sine quo monasterij septa Monialium ægrotantium confessionum audiendarum gratia ingredi non potest, ex eod. Sel. *d. loco.*

Confessarij Monialium, postquam administrauerint sacramentum extremæ Vnctionis Monialibus infirmis, atq; animas earum Altissimo commendauerint; non amplius ibi morentur, sed & 23. hortari eas ad benè moriendum aliis Monialib. sit cura. Ald. *d. tit. 25. n. 19* vbi dicit ita fuisse decisũ per eandem S. Cong. 13. *Sept.* 1583. addens Confessarios nullatenus ingredi posse monasterij Monialium septa prætextu comitandi operarios medicos, chirurgos, vel alios.

Moniales vigore facultatis in Bulla Cruciatæ cõcessæ (quatenus ad eas pertineat gratia ex dicta Bulla) non possunt alios Confessarios, præter eos, 24. qui ad audiendas ipsarum Monialiũ confessiones ab Ordinario approbati fuerint, eligere, refert decisum Nicul. Garc. *d. benef. part. 2. c. 5. n. 64.*

Confessionalia ex sacristiis, & locis occultis, ac remotis amoueri debent, & collocari in Ecclesiis 25. exterioribus Monialium, vt per Aldan. *d. tit. 25. n. 16.* qui refert ita decisum ab ead. S. Cong. *sub die 29. Nouembr.* 1605. & si Moniales in hoc renitentes fuerint, interdici debent, ex eod. Ald. *cit. loco,* vbi testatur ita resolutum ab ead. S. Congr. *in Fauentina 7. Martij* 1617.

Personæ seculares, seu Regulares exercentes curam animarum personarum secularium imminentem in monasterijs virorum, mulierum, subiectæ sunt visitationi, & correctioni Episcoporum locorum, exceptis monasterijs, de quibus in text.

CAPVT XI.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Ecclesiæ Militum S. Ioan. Hierosol. quibus cura animarum incumbit, in concernentibus ipsam curam Ordinario sunt subiectæ.*
3. *Rectores, siue Parochi in Ecclesiis S. Ioannis Hierosol. curam animarum secularium exercentes in omnibus visitationi, & correctioni Episcopi subsunt.*

4. Ecclesia etiam Regulares, in quibus exercetur cura animarum secularium, in iis, quæ ad curam animarum, & Sacramentorum administrationem pertinent, subsunt visitationi Episcopi.

5. Regulares exercentes curam animarum subsunt iurisdictioni, & visitationi Episcopi in iis, quæ ad dictam curam pertinent.

6. Visitare non potest Episcopus ex hoc decreto tam Abbatiam, quàm loca sibi subiecta, si Abbatia habet vtramque iurisdictionem.

7. Regulares in emolumentis percipiendis ex cura animarum personarum secularium prohiberi possunt per Episcopum ne excedant taxam ab eo præscriptam.

8. Episcopi in Eccl. Regularium, quibus non imminet cura animarum, non habent facultatem visitandi sacra vasa, sacristiam, Altaria, &c.

9. Synodo Episcopi interesse non tenentur ratione parochialium exempti, qui actu exercent vtramque iurisdictionem.

10. Vicarij in monasterijs, quibus cura animarum incumbit, à quibus ponendi.

11. Parochia Toletana in monasterium erecta, & vnita Iesuitarum Collegio à quibus gubernetur.

12. Congregationes casuum conscientiæ obeundæ ab exercentibus curam, animarum, etiam in parochialibus Religionis Hierosol.

13. Castra in quibus Abbas iurisdictionem Episcopalem & temporalem in Parochos, & Parochianos exercet, non subsunt visitationi Episcopi.

14. Episcopus potest procedere contra Regulares non exequentes decreta in visitatione facta circa curam animarum. &c.

15. Personæ etiam Regulares subsunt immediatè Episcopus in iis, quæ ad curam animarum, vel in dependentibus ab illa pertinent.

16. Episcopis licet ostia frangere, vimque inferre si Regulares illis visitantibus in casibus sibi permissis ea claudant.

17. Episcopus potest excommunicare impedientes visitationem etiam non adhibitis monitionibus in ipso actu manifesta violentia.

18. Curam animarum exercentes, vel illi se ingerentes tam Regulares, quàm seculares etiam quomodolibet exempti, visitationi, correctioni, & iurisdictioni Episcopi subiiciuntur.

19. Regulares exempti quib⁹ cura animarũ personarum secularium non incumbit, non subiiciuntur.

20. Altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit cura animarum personarum secularium, non licet Episcopis visitare.

21. Regularis delinquens extra Sacramentorum administrationem & curam animarum non ab Episcopo puniri potest.

22. Ecclesia Militum S. Ioannis Hieros. quibus cura animarum incumbit, in concernentibus ipsam curam Ordinario sunt subiecta.

23. Episcopus quoscunque etiam exemptos ad curam animarum exercendam constitutos examinare, & visitare potest.

24. Curam animarum exercentes Regular. poni debent ad arbitrium superiorũ ipsorũ Regularium.

25. Ordinariis data facultas visitandi personas exercentes curam animarum in monasterijs, intelligitur data cumulatiuè, non priuatiuè.

26. Capellam existentem intra monasterium visitare non potest Ordinarius, sed bene potest visitare personas exercentes curam animarum in ea.

27. Non habet locum in monast. in quibus Abbates vtramque iurisdictionem in Paroch. habent.

28. Prælatus inferior habens iurisdictionem quasi Episcopalem habet iurisdictionem de qua in hoc decreto.

29. Curam animarum exercentes Regulares non deputantur nisi præuio examine per Episcopum aut eius Vicario faciendo.

IN monasteriis seu domibus virorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum sæcularium, præter eas, quæ sunt illorum monasteriorum, seu locorum familia, α *personæ, tam Regulares*, quàm sæculares huiusmodi curam exercentes, β *subsint immediatè in iis, quæ ad dictam curam*, & sacramentorum admistrationem pertinent, iurisdictioni, visitationi, γ *& correctioni Episcopi* in cuius diœcesi sunt sita.[a] Nec ibi aliqui etiam ad nutum amouibiles deputentur, nisi eiusdem consensu, ac præuio examine per eum, δ *aut eius Vicarium* faciendo exempto monasterio Cluniacensi cum suis limitibus, exceptis etiam iis monasteriis, seu locis ε *in quibus Abbates*, Generales, aut Capita Ordinum sedem ordinariam principalem habent, atque aliis monasteriis, seu domibus in quibus Abbates, aut alij regularium Superiores iurisdictionem Episcopalem & temporalem in Parochos & parochianos exercent: saluo tamen eorum Episcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, vel personas iurisdictionem exercent.

a Cap. qui religiosis, 18. q. 2.

1. VIde Fusc. *de visitat. lib. 2. c. 16. à princ.* Frat. Emman. *quæst. reg. tom. 1. q. 36. art. 4.* Piasec. *in praxi Episcop. p. 2. c. 3. n. 46.* Franc. Leo. *in thesauro fori eccles. part. 2. c. 18. n. 105.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccl. dec. 736. & 608. in 1. edit.* aliàs *res. 513. & 532. in 2. edit. & in praxi aurea, resol. 176.* Mari Antonin. *variar. resol. lib. 1. resol. 17. n. 3.* Fr. Mich. Agia *de exhibendis auxil. fund. 5. vers. Abbates pag. 23.* Mendez à Castro *in praxi Lusit. p. 2. lib. 2. c. 3. num. 31. vers. nec etiam,* Campan. *in diuers. iuris canon. rubr. 12. c. 13. num. 51. cum seqq. & n. 115.* Hieron. Venero, y Leyua *in examine Episcop. lib. 6. cap. 11. ex n. 2.* Vgolin. *de offic. & potest. Episcop. c. 20. §. 4. & c. 21. §. 5.* Modern. *de supplic. ad Sanctiss. p. 2. cap. 15. n. 27. cum seqq.* Ioan. de Solorz. *de iure Indiarum to. 2. lib. 3. c. 17. num. 51. cum seqq.* latè Fr. Steph. Daluin. *de potest. Episcop. Abbat. & c. 14. per tot. & c. 21. in fine.* Tamborin. *de iure Abbatum tom. 3. disp. 15. q. 11. n. 45. cum seqq. & n. 88.* metipsum *p. 3. alleg. 74. ex n. 18.*

2. α *Personæ tam Regulares.*] Parochial. vnitas monasterijs, quæ iurisdictionem habent, Ordinarij visitare possunt, personas tantũ quoad ea, quæ ad curam animarũ pertinẽt. In iis quoq; Parochialibus possunt deputari à Superioribus Regularib⁹ Cappellani ad nutum amouibiles dummodo approbati sint ab Episcopis prout decisũ refert Fr. Steph. Daluin. *d. c. 14. n. 1.* vbi *n. 2.* quærit an per Capellanũ à Monachis in huiusmodi Parochialibus assumendum, intelligendos sit Monachus, aut Regularis, an secularis tantùm. Ecclesias Militum sancti Ioannis Hierosolym. quibus cura animarum incumbit, in concernentibus ipsam

etiam Ordinario esse subiectas, & ab eodem visitari posse, ex rescripto Pij V. incip. *Exposcit, sub dat. 11. Septemb.* 1571. tradunt. Erasm. à Cochier. *de iurisdict. ordin. in exempt. p. 2. quæst. 45. n. 15.* Piasec. *in praxi Episc. part. 2. c. 3. n. 46.* Vgolin. *d. §. 4. n. 1.* Aloys. Ric. *in praxi aurea resol. 176.* Ego ipse *d. alleg. 74. n. 26.*

3. Rectores, seu Parochi in Ecclesiis sancti Ioannis Hierosolymitan. curam animarum secularium exercentes, subsunt in omnibus visitationi, correctioni, & iurisdictioni Episcopi in iis, quæ concernunt curam, & Sacramentorum administrationē, qui potest ratione visitationis procurationes exigere, nisi in contrarium adsit consuetudo, vt per Aldan. *in compendio canon. resolut. lib. 2. tit. 8. num. 38.* vbi dicit ita decisum *in Augustana. 26. Iunij.* 1627. me citato in hoc loco Mendez à Castro *in praxi. Lusit. p. 2. lib. 1. c. 3. n. 31. ante med.* & Tamburin. *d. tom. 3. disp. 5. q. 11. n. 49.*

4. Ecclesiæ, in quibus exercetur cura animarum secularium, quamuis Regulares, subsunt in iis, quæ ad curam animarum, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, vt per Sel. *in selectis Canon. c. 112. n. 8.* vbi dicit ita decisum *sub die 5. Iunij* 1627.

5. Regulares exercentes curam animarum subsunt iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in iis tamen, quæ ad dictam curam pertinent, non obstante Breui sanctæ memoriæ Pij V. *sub dat. Romæ. 24. Martij.* 1567. Ita Ald. *d. tit. 8. n. 40.* vbi dicit ita resolutum per sacræ Congreg. Episcop. *sub die 6. February* 1627.

6. Visitare non potest Episcopus ex hoc decreto tam Abbatiam, quàm loca sibi subiecta, si Abbatia habet vtramque iurisdictionem, temporalem scilicet, & spiritualem, Aldan. *d. tit. 8. n. 41.* vbi refert sic fuisse decisum *in Theatina 7. Nouembr.* 1610. & in alia *sub die 17. Iunij* 1617.

7. Regulares curam animarum secularium personarum exercentes, in emolumentis legitimè percipiendis prohiberi possunt per Episcopum ne excedant taxam ab eo præscriptam, Sel *d. c. 112. n. 11.* vbi dicit resolutum *in Lim. 18. Sept.* 1625.

8. Episcopi, aut alij locorum Ordinarij vigore cuiusuis decreti Concil. Trident. nullam habent facultatem quouis tempore in monasterij domibus, & Ecclesiis Regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum personarum secularium, visitandi sacristias, vasa sacra, altaria, & cætera huiusmodi, aut etiam tabernaculum, seu pyxidem, in qua sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum asseruatur, vt refert decisum Sel. *d. loco n. 13.*

9. Synodo Episc. interesse non tenentur ratione Parochialium Ecclesiarum exempti, qui actu exercent vtramque iurisdictionem, spiritualem, & temporalem, in Parochos, & parochianos iuxta hoc decretum, vt per Sel. *vbi suprà n. 14.*

10. Vicarij perpetui, & temporales non possunt ab Ordinario poni in monasteriis, quibus cura imminet animarum, vel à principio, vel ratione annexionis, sed tantùm à superioribus eorum, præuio tamen examine ipsius Ordinarij, iuxta præscriptum huius decreti, vt refert decisum Piasec. *in praxi Episcop. p. 2. c. 3. n. 46.*

11. Parochia Toletana in monasterium erecta, & vnita Iesuitarum Collegio gubernari potest à deputato ab ipsis, modò sit approbatus ab Ordinario, vt testatur resolutum Piasec. *d. n. 46.*

12. Congregationes, quæ iussu Episcopi ad casus conscientiæ differendos habentur, obeundæ sunt ab exercentibus curam animarum, etiam in Parochialibus Hierosolimitanæ Religionis, ex Sel. *d. loco n. 20.* vbi dicit resolutum *sub die 3. Martij* 1598.

Visitationi, iurisdictioni, ac correctioni Episcopi non subsunt castra in quibus Abbas iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & parochianos exercet, Sel. *d. loco. n. 25.* vbi refert decisum *in Theatina 11. Septembris* 1621. 13.

Episcopus potest Regulares in iis, quæ curam animarum, & Sacramentorum administrationem concernunt, visitare & examinare, & contra eos non parentes, & non exequentes decreta in visitatione facta procedere, eósque cogere ad exequendum, Sel. *d. loco. n. 28.* vbi attestatur resolutum *in Camerinen. 20. Martij.* 1621. 14.

Subsint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, &c.] Vel in dependentibus ab illa, intelligunt Mart. Anton. *d. lib. 1. resol. 312. casu 50. prope finem* Marc. Antonin. de Amatis *decis. 89 num. 5.* Campan. *d. c. 13. n. 51.* Ego ipse *d. alleg. 74. n. 20.* Tambur. *de iure Abbatissarum disp. 17. q. 3. n. 3. in fine*, Ioan. de Solorzano *de Iure Indiarum tom. 2. lib. 3. cap. 17. n. 51. cum seqq.* Veluti si inquiratur quomodo conseruetur sanctissimum Sacramentum, & ecclesiastica ornamenta. Seraphin. *decis.* 1067. & vt Calices, & decentia paramenta ad decorem administrationis Sacramentorum prouideantur, vt referunt decisum Franc. Leo *d. p. 2. c. 31. n. 3.* Campan. *d. c. 13. n. 49.* Ego ipse *d. alleg. 74. n. 18. in med.* & in terminis Regularium doctrinas Indorum habentium, vide Fr. Emman. *q. Regular. tom. 1. q. 36. art. 3. & 4. tom. 2. q. 64. art. 1.* Miranda *in manu. Prælat. tom. 1. q. 42. art. 1. cum seqq.* D. Feliciano. à Vega Archiep. Mexican. *ad c. cæterum 5. de iudic. n. 36.* 15.

Licere Episcopis si dum ipsi ingredi volunt monasteria Regularium exempta ob causam prædictæ visitationis, tenuant Regulares illos intromittere ostia claudēdo, illa frangere, vimq; inferre, docent Innoc. *in c. 1. vers. item alia ratione*, vbi Abb. *n. 5. vers. ad secundum verò, de immunit. eccl.* Fusc. *de visitat. lib. 2. c. 16. post n. 1.* Campan. *d. cap. 13. n. 32.* Tambur. *de iure Abbatissarum disp. 17. q. 3. n. 4. in princ.* Ego ipse *d. alleg. 74. n. 22.* 16.

Posséque Episc. impedientes visitationem excommunicare, etiam non adhibitis monitionib⁹ in ipso actu manifestæ violentiæ sibi illatæ pro defensione suorum iurium, resoluunt Marc. Anton. Genuens. *in praxi Archiep. Neap. c. 18.* Campan. *d. c. 13. n. 53.* Ciarlin. *controu. forens. lib. 1. c. 65. n. 11. & 12.* Tambur. *d. q. 3. n. 4.* 17.

Nouissimè Greg. XV. felicis recordationis *in sua const. de exemptorum priuilegijs*, incip. *Inscrutabili, sub dat. Nonis Febr.* 1622. circa iurisdictionem, & correctionem Episc. in Regulares curam animarum habentes sic statuit. *Hac generali, ac perpetua valitura constitutione decernimus, statuimus, & declaramus, vt deinceps tam Regular. quàm seculares quomodolibet exempti, siue animarum curam personarum secularium monast. seu domibus Regularibus, aut quibusuis aliis Ecclesiis vel beneficiis, siue Regularibus secularibus incumbentem exerceant, siue aliàs Ecclesiastica Sacramenta, aut vnum ex illis ministrent præuia Episcopi licentia, & approbatione, siue quoquo modo in dictæ curæ exercitio, aut in eorundem Sacramentorum, vel alicuius ex illis administratione de facto absque vlla auctoritate se ingerant, in his, quæ eiusmodi curam, seu administrationem concernunt, omnimodæ iuris-* 18.

dictioni, visitationi, & correctioni diœcesani Episcopi tanquam Sedis Apostolicæ delegati plenè in omnibus subiiciantur. Hactenus dicta constitutio.

Super qua sacra Cardinalium Concilij Trid. interpretum Congregatio inter aliquas declarationes S. D. N. Vrbano VIII. approbante, quas originales, & authenticas, & deinde in Typographia R. Cameræ Apostolicæ impressas vidi de anno 1623. censuit.

Eam nequaquam subiicere Regulares exemptos, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, Episcoporum iurisdictioni in his, quæ Sacramentorum administrationem concernunt, nisi cùm in Sacramentis personis secularibus administrandis, iidem Regulares delinquunt.

20. *Episcopis non licere in vim eiusdem constitutionis visitare Altaria Ecclesiar. Regularium quibus non incumbit animarum cura personarum secularium, nec loca, vbi in eisdem Eccl. asseruatur sanctissimum Eucharistiæ sacramentum, vel vbi confessiones personarum secularium audiuntur.*

In vim illius constitutionis non posse Episc. Regularibus præscribere, vt certis tantum in locis, aut temporibus, aut certarum personarum confessiones audiant, vel aliàs illorum priuilegia in Sacramentis administrandis restringere, aut moderari, quòd si aliunde Episcopis huiusmodi facultas competat, illam non fuisse ab eadem constitutione sublatam, post primam huius operis impressionem refert Tamburin. *d. tom. 3. disp. 5. q. 11. n. 47.*

21. γ *Et correctioni Episcopi.*]Regularem tamen delinquentem extra Sacramentorum administrationem, & curam animarum, non ab Episcopo, sed à suis superioribus puniri, referunt decisum Galet. *in margarita casuum conscientiæ, verb. Parochus* 3. Aloys. Ric. *d. res. 513. n. 2. & res. 632.*

22. δ *Nec ibi aliqui etiam ad nutum*, &c.]Quòd ita ad Episc. pertinet hæc potestas visitandi monasteria, tam Regularia, quàm secularia circa ipsorum curam, & Sacramentorum administrationé, vt nulli, etiam ad nutum amouibiles, possint deputari nisi de Episcopi. ordinariorum consensu, & præuio per eum, & eius Vicarium, & examinatores synodales, examine, refert Franc. Leo *in thesauro fori Eccl. part. 1. c. 8. n. 20.* vbi subdit, quòd Clemens VIII. mandauit ita seruari hoc decretum, excipiendo aliqua monasteria, & capita Ordinum, non obstante constitutione Pij V. qua voluit, vt in omnibus Ecclesiis Parochialibus, in quibus cura animarum, etiam laicorum exercetur habeant Ordin. facultatem eius Ecclesias & personas visitandi, ac corrigendi.

23. Episcopum quoscunque Canonicos, & Dignitates, ac alios clericos exemptos, & non exemptos ad curam animarũ exercendam constitutos quoad inhabilitatem, non obstante quocunque priuilegio, aut consuetudine in contrarium, examinare, & visitare posse, consulit Nan. *cons. 4. de temper. ordin. in antiq.* aliàs *consil. 8 de priuileg. in nouis.* Sayr. *in floribus decis. sub illo tit. de tempor. Ordin. decis. 5.* Ego ipse *d. alleg. 74. n. 19.*

Curam animarum exercentes, siue seculares siue Regulares sint, poni debere ad arbitrium superiorum ipsorum Regularium, non autem ad arbitrium Episcopi, nisi quòd examinati & approbati priùs ab eo debent, antequam ponantur, decisum asserunt Piasec. *dicta p. 2. cap. 3. n. 46. pag. 182.* Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 3. n. 34.* 24.

Facultas ex hoc decreto data Ordinariis visitandi personas exercentes curam animarum in monasteriis virorum, aut mulierum, intelligitur data cumulatiuè, non autem priuatiuè ad eam, quæ competit Abbati, & aliis superioribus Regularibus. Ita Rota *in Piscien. iurisdictionis 15. Iunij* 1590. *coram Plato, in eadem 20. Octobris 1593. coram Pena.* 25.

Si capella in qua exercetur cura animarum, existat intra monasterium, tunc ius visitandi datum Ordinarium in hoc c. intelligitur solùm respectu personarum exercentium curam animarum in capella, non autem, quòd possit visitare ipsam capellam, Rot. *in d. Piscien. coram Plato, & in Ciuitaten. visitationis 11. Febr. 1594. coram Cardin. Seraph.* 26.

Hoc decretum non habet locum in monasteriis, in quibus Abbates habent vtramque iurisdictionem, Episcopalem, & temporalem in Parochos, Rot. *in Marsicana iurisdictionis 27. Iunij 1587. coram Robusterio, & in eadem 23. Octobr. 1589. coram Comitulo, & in Legionen. sancti Facundi 19. Mart. 1590. coram Card. Pamphilio seniore, & in nullius 1. Febr. 1594. coram eodem.* 27.

Iurisdictio, de qua in hoc decreto, in personas exercentes curam animarum, & administrationem Sacramentorum, competit etiam Ordinario inferiori habenti iurisdictionem quasi Episcopalem, Rot. *in Piscien. iurisdict. 16. Octobr. 1580. & 5. Maij 1589. coram Gyptio, & in eadem 20. Octobris 1593. coram Pena, & 15. Iunij 1590. coram Plato.* 28.

ε *Aut eius Vicarium faciendo.*] Vide Sbroz. *de offic. Vicar. lib. 2. q. 111. n. 9. & 10.* Refert Steph. Dalnin. *d. c. 14. n. 2.* sacram Congregat. censuisse quòd nominatio, seu electio Vicarij spectat ad Abbatem siue Rectorem, vtique priuatiuum, approbatio ad Episcop. de cuius consensu Vicarius amouibilis est deputandus ad nutum; potest amoueri ab Abbatibus & Rectoribus, non autem ab Episcopo, nisi ex causa legitima atque approbata, præterquam, etiam si perpetuus esset, priuari posset. 29.

ζ *In quibus Abbates*, &c.]Vide Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarræ lib. 1. tit. 6. l. 5. §. 2. n. 91.* quem refero Ego ipse *d. allegat. 74. n. 12. in fine.*

Regulares in suis Ecclesiis publicent, & seruent censuras & interdicta emanata nedum à Sede Apostolica, sed promulgata etiam mandare Episcopo. Dies festi præcepti ab Episcopo per Regulares etiam seruentur.

CAPVT XII.

1. *Doctores de materia primæ partis huius c. agentes.*
2. *Priuilegia iure communi concessa Regularibus celebrandi tempore interdicti an sint reuocata per hoc decretum.*
3. *Festos dies, quos in sua diœcesi Episcop. seruandos præcepit, Regular. quoque seruare tenentur.*

4. Regularium ritus festis diebus ſemper permanere debent quoad Miſſas celebrandas.
5. Regulares non prohibentur dies festos & ieiunia in ſuis Eccleſiis annunciare.
6. Epiſcopus non poteſt compellere Regulares exercentes curam animarum in eorum monaſteriis ad intereſſendum diuinis in diebus ſanctorum Protectorum.
7. Regulares per Epiſcopum compelli poſſunt cenſuris ad obſeruantiam feſtorum per illum, cum approbatione populi indictorum.
8. Sed quoad octauam non poſſunt.
9. Iudices laici poſſunt pœnas imponere contra non obſeruantes dies feſtos.

CEnſuræ, & interdicta, nedum à Sede Apoſtolica emanata, ſed etiam ab Ordinariis promulgata mandante Epiſcopo, à Regularibus in eorum Eccleſiis publicentur, atque ſeruentur *a* *Dies etiam feſti* quos in diœceſi ſua ſeruandos idem Epiſcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam regularibus, ſeruentur.

1. VIde Fuſc. *de viſitat. lib. 2. c. 15. n. 62.* Henriq. *in ſumm. lib. 13. c. 42. §. 3. in fin.* Fr. Emman. *in addit. ad Bullam Cruciatæ fol. mihi* 29. Fr. Ioan. à Cruce *de ſtat. Relig. lib. 2. c. 7. dub. 2.* Franc. Leo. *in theſauro fori Eccleſiaſt. p. 1. cap. 8 n. 19.* Piaſec. *in praxi Epiſcop. p. 2. c. 3. num. 47. verſ. cenſuras,* Vgolin. *de offic. Epiſcop. c. 20. §. 3. n. 3.* Campan. *in diuerſ. iuris Canon. rubr. 12. c. 13. num. 114. cum ſeq.* Aloyſ. Ric. *in praxi aurea reſol. 210. verſ. quinto,* Homobon. de bonis *de examine Eccleſiaſtico tract. 11. c. 12. q. 13 ſuppoſit. 2. & 3.* Eraſm. à Cochier *de iuriſdict. Ordin. in exempt. p. 2. quæſt. 45. in. 46.* Laurent. de Peinnis *in conſtitut. ſui Ordinis minimor. tom. 1. conſtit. 26.* Leonis X. *n. 33. cum ſequentibus.* Hieronym. Venero y Leyua *de examine Epiſcop. lib. 6. c. 8. n. 13. cum ſeqq.* Laurent. de Franchis *de controuerſ. inter Epiſcop. & Regular. q. 6. verſ. quintò fallit, & q. 20.* reſoluit quòd ſi Regularis ſit excommunicatus à Iure, poteſt Epiſcopus mandare ipſum denuntiari publicè vt euitetur Sanch. *in conſil. moralibus tom. 2. lib. 6. cap. 9. dub. 3. n. 10.* latè Tamburin. *de iure Abbatum tom. 3. diſp. 5. q. 11. n. 53.* metipſum *de offic. & poteſt. Epiſcopi p. 3. allegat. 105. n. 43.*

Non poſſe Epiſcopum denuntiare Regulares incidiſſe in excommunicationem à Iure, vel Apoſtolicis Conſtitutionibus inflictam reſoluunt Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori Eccleſ. c. 42. n. 25.* Nauarr. *in lucerna Regularium, verb. interdictum n. 2.*

2. Vtrùm autem priuilegia Regularibus conceſſa *in cap. cum & plantare, §. quod ſi Templarij, & in c. vt priuilegia, de priuileg. & in cap. vlum. eod. tit. in 6. & in c. alma mater, de ſentent. excomm. eod. lib.* & alibi ad celebrandum tempore interdicti, & admittendos laicos ad Diuina eodem tempore, ſiue reuocata per hoc decretum, & aliud *infrà c. 22.*

Affirmatiuam partem conſtanter tuetur Nau. *in man. c. 27. n. 190.* & latiùs *conſ. 7. de priuileg. in nouis,* cuius ſententiam veriſſimam eſſe contendit Nicol. Garc. *de benefic. p. 3. cap. 2. ex n. 278.* & conſultos ab Epiſcopo Abulenſi Illuſtriſſimos Cardinales Concilij Trident. interpretes, ita reſpondiſſe teſtis eſt ipſe Garc. *ad tract. de benefic. par. 5. c. 8. n. 87. verſ. ad 8.* idem aſſerit Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarræ lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. n. 73.* quem refero Ego ipſe *de officio, & poteſt. Epiſcopi p. 3. alleg. 105. n. 44.*

Contra Henriq. *in ſumm. lib. 13. p. 48. §. 1.* Fr. Emman. *in Bullam Cruciatæ §. 5. n. 15 & in addit. n. 13. & 35. & quæſt. regular. tom. 2. q. 112. art. 1.* Sayr. *de cenſur. lib. 5. c. 13. n. 24. & 25.* Fr. Ioan. à Cruce *d. c. 7. dub. 2. concluſ. 2.* Bonacin. *de cenſur. extra Bull. Cœnæ diſp. 2. quæſt. 8. part. 14. num. 11.* Fr. Lud. Miranda *in Man. Prælat. tom. 2. quæſt. 37. art. 12.* Homobon. de Bonis *d. q. 25. reſol. 1.* exiſtimantes ſpecialia Regularium priuilegia, vt pro ſuis feſtis vel aliis certis diebus non ſeruent interdicta, Tridentino huiuſmodi decreto non eſſe reuocata.

a Dies etiam feſti, &c.] Dies feſtos, quos in ſua diœceſi Epiſcopus ſeruandos præceperit, Regulares quoque ſeruare teneri per hunc text. tradunt Fuſc *de viſitat. lib. 2. c. 15. n. 63.* Fr. Emman. *quæſt. regul. tom. 2 quæſt. 70. art. 1. & 2. & q. 108. art. 2. in fine,* Piaſec. *in praxi Epiſcop. part. 2. c. 3. n. 47. verſ. dies feſtos,* Aloyſ. Ricc. *in praxi aurea, reſol. 210. verſ. ſexto,* Vgolin. *de offic. Epiſcopi cap. 20. §. 3. n. 1.* Campan. *in diuerſ. iuris canon. rub. 12. cap. 13. ex n. 91.* Eraſm. à Cochier *de iuriſdict. Ordinarij in exemptos, part. 2. quæſt. 45. n. 55.* Laurent. de Pennis *in conſtit. ſui Ordinis Minimor. to. 1. conſtit. 28. Leonis X. à n. 2.* Marcel. Vulpe *in praxi iud. fori Eccleſ. c. 42. n. 10.* Laurent. de Franchis *in controuerſ. inter Epiſcop. & Regul. quæſt. 6. verſ. ſextò fallit,* Nauar. *in lucerna Regular. verb. feſti dies,* Trullench. *in expoſit. Decalogi lib. 3. c. 1. dub. 2. n. 11.* nouiſſimè Tambur. *de iure Abbatum tom. 3. diſp. 55. q. 11. n. 54.* Sed aduertit Sel. *in ſelect. canon. c. 17. n. 8.* hoc decretum non tribuere Epiſcopis maiorem facultatem dies feſtos indicendi quàm habeant à iure communi, & refert ita deciſum *ſub die 15. Decembris* 1629. 3.

4. Decretum huius cap. ita intelligendum eſſe, vt Regularium ritus illis feſtis ſemper permaneant quoad Miſſas celebrandas, & cætera diuina Officia, tam publicè, quàm priuatim ab ipſis Regularibus in eorum Eccleſiis perſoluenda, nec circa hæc ab Epiſcopis quoquomodo quicquam in contrarium eiſdem Regularibus præcipi poſſe quod ſi de facto præceperint, Regulares neutiquam ipſis Epiſcopis obedire teneri, verùm quoad conciones, & lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint, debere ſe conformare Euangeliis & Epiſtolis quibus clerus ſecularis vtitur illis diebus feſtis; referunt deciſum Quarant. *in ſumma bullarij, verb. priuilegia Regularium,* Piaſec. *citato loco,* Vgolin. *de officio Epiſcopi c. 20. §. 3. n. 3.* Laurent. de Pennis *d. conſtit. 28. Leonis X. n. 2.* Ego ipſe *d. alleg. 105. n. 34. & 35.* Tamburin. *d. tom. 3. diſp. 15. q. 11. ſub n. 54.*

5. Regulares non prohiberi dies feſtos, & ieiunia in ſuis Eccleſiis annuntiare per ſacram Concilij Congregationem *ſub die 2. Iulij* 1620. deciſum refert Laurent. de Pennis *in conſt. ſui Ordinis Minorum, tom. 2. conſt. Pij V. n. 13. verſic. ad primum, pag. 193.* Tamburin. *d. tom. 3. diſp. 15. q. 11. n. 54. in fine.*

6. Epiſcopus non poteſt compellere Regulares exercentes curam animarum in eorum monaſteriis, vel aliis eiſdem vnitis ad intereſſendum officiis diuinis diebus Sanctorum Protectorũ ciuitatis in Eccleſia Cathedrali, ita Sel. *in ſelect. canon. c. 2. n. 3.* vbi refert deciſũ *ſub die 5. Decemb.* 1626.

Regulares

7. Regulares per Episcopum compelli possunt censuris ad obseruantiam festorum per illum cum approbatione populi indictorum, Sel. *d.c.2. n.11.* vbi testatur ita resolutum *in Hostien. 31. Iulij* 1627.

8. Regulares quoad festum possunt cogi ad eius obseruationem, sed quoad octauam non possunt, at seruandæ sunt rubricæ Breuiarij & decreta nouissima S. Congreg. Rituum, Aldan. *in compend. canon. resolut. lib. 1. tit. 31. n. 10.* vbi dicit sic decisum *fuisse sub die 21. Iulij 1629.*

Iudices laici possunt pœnas imponere contra non obseruantes dies festos, verùm si Episcopus dederit licentiam alicui laboranti in die festo, non possunt propterea dicti iudices laici illũ punire vt transgressorem festorum, stante licentia obtenta ab Episcopo, Aldan. *d. tit. 31. n. 15.* vbi ait sic fuisse resolutum *sub die 9. Nouembris 1619.* 9.

Episcoporum locorum componant lites præcedentiæ inter Regulares, omni appellatione remota. Et vocati ad processiones accedant omnes, etiam exempti clerici tam seculares, quàm Regulares.

Capvt XIII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Episcopi precedunt iuxta tempus ordinationis.*
3. *Commendatarij in Concilijs quo loco sedere debeant.*
4. *Societas sanctissimi Sacramenti in omnibus actibus diei festi corporis Christi præcedere debet.*
5. *Collegiata insignis ab eius erectione præcedit alijs Collegiatis quamuis antiquioribus.*
6. *Minores de Obseruantia, & Iesuitæ quomodo procedant.*
7. *Controuersias ortas super præcedentijs inter Regulares ipsos componit Episcopus quando ex ipsis controuersiis sequitur scandalum.*
8. *Episcopus controuersias de præcedentijs omni appellatione remota componit.*
9. *Quoad effectum suspensiuum dumtaxat.*
10. *Breui manu, summariè, & de plano.*
11. *Consuetudo loci attenditur in præcedentiis.*
12. *Etiam si consuetudo iuri repugnet.*
13. *Possessio etiam contra ius est manutenibilis, quando est alicuius temporis considerabilis.*
14. *Possessio præcedentiæ debet attendi tam in publicis, quàm in priuatis processionibus.*
15. *Confraternitates antiquiores, & quæ priùs sacris vsæ fuerint, deficiente consuetudine sunt præferendæ.*
16. *Episcopus quarumcunque Confraternitatum etiam laicorum controuersias componere potest.*
17. *Exempti omnes tam seculares, quàm Regulares quicunque etiam Monachi ad accedendum ad publicas processiones compelli possunt.*
18. *Regulares quantumuis exempti tenentur accedere ad omnes & quascunque processiones publicas, & consuetas.*
19. *Regulares, qui non accedunt ad processiones ab Episcopo indictas, ab ipso puniri possunt per censuras.*
20. *Regulares degentes in monasteriis, quæ per dimidium milliare distant à ciuitate, non tenentur accedere ad processiones.*
21. *Sacerdotes Religionis Hierosol. inseruientes Ecclesiis vocari & compelli possunt ad processiones.*
22. *Clerici omnes diœcesani quantumuis exempti etiam beneficia simplicia in diœcesi obtinentes possunt per Episcopum compelli ad processiones.*
23. *Episcopus potest cogere Canonicos, & alios Presbyteros beneficia, vel officia Ecclesiastica obtinentes vt accedant ad publicas processiones.*
24. *Illi qui sunt nullius diœcesis, non comprehenduntur sub hoc decreto.*
25. *Degentes extra ciuitatem in locis in quibus habent plebem, non comprehenduntur sub hoc decreto.*
26. *Confraternitates laicorum inuitari, non autem compelli possunt vt vadant ad processiones.*
27. *Confratres ad conueniendum solitis processionibus compellere potest Episcopus sub pœnis arbitrio illius.*
28. *Confraternitates possunt compelli accedere ad processiones præcedente monitione, & à pœnis in principio abstinendum.*
29. *Fratres Prædicatores in processione facienda per ipsos Dominica infra octauam Corporis Christi debent manuteneri ab Episcopo.*
30. *Monachus curam animarum exercens cogitur ire ad processiones.*
31. *Fratribus non licet Feria V. in Cœna Domini, nec in festo Corporis Christi facere processionem cum sanctissimo Sacramento.*
32. *Monachi sanctissimæ Trinitatis Cauen. non possunt cogi ad processiones.*
33. *Societatis Iesu Religiosi & personæ, ad processiones accedere non cogantur.*
34. *Clerici Regulares Matris Dei scholarum piarum sunt exempti ab accessu ad processiones.*
35. *Episcopus est manutenendus in possessione cogendi confratres laicos accedere ad processiones.*
36. *Episcopus potest præcipere Regularibus in sua diœcesi commorantibus vt eant ad processiones publicas.*
37. *Beneficiati non tenentur nisi ad eas processiones, ad quas reliqui omnes tenentur accedere.*
38. *Clerici seculares in fundatione Ecclesiæ exempti à iurisdictione Ordinarij possunt ab eo compelli accedere ad processiones.*
39. *Processionibus interesse compellendi non sunt ab Episcopo Sacerdotes nullum officium, aut beneficium habentes.*
40. *Processiones publicæ quæ dicantur.*
41. *Processiones dirigendæ sunt, quo voluerit Episcopus cum consilio Capituli.*
42. *Processiones edicere, decernere, dirigere, atque deducere Episcopi est cum consilio tantum Capituli.*
43. *Processiones dirigere, & eas determinare, quæ non sunt de iure, spectat ad Episcopum.*
44. *Processiones dirigere pertinet ad Episcopum non obstante etiam immemorabili consuetudine.*
45. *Processiones facere per parochiam ad Curatos spectat.*

Controuersias omnes de præcedentia, *a*, *quæ persæpè cum scandalo oriuntur* inter Ecclesiasticas personas, tam sæculares, quàm regulares, cùm in processionibus publicis,

cis, tum in iis, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella,& aliis similibus, β *Episcopus amota omni appellatione*, & non obstantibus quibuscumque γ *componat*, δ *exempti autem omnes*, tam clerici sæculares, quàm regulares, quicunque, etiam monachi, ι *ad publicas processiones* vocati, accedere compellantur, iis tantum exceptis, qui in strictiori clausula perpetuò viuunt.

1. Vide Fusc. *de visitat. lib. 2. cap. 15. n. 65.* & 66. Menoch. *consil. 126. n. 2. cum seqq.* Quarant. *in summ. Bullarij, verb. præcedentia.* Valenz. *consil. 1. vol. 1.* Piasec. *in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 48.* Stephan. Gratian. *Marchia decis. 232. n. 3. cum seq.* Mich Aggia *in tract. de exhibendis auxil. fur.-dam 5.* Valenzuela *consil. 1. n. 5. cum seqq.* & *consil. 184.* Laurent. de Franchis *in controuers. inter Episcop. & Reg. c. 6. vers. 2.* Marcel. Volpe *in praxi iudic. fori Eccles. c. 42. n. 8.* Sanch. *in consil. moral. tom. 2. lib. 6. c. 9. dub. 3. n. 11.* nouissimè Tamburin. *de iure Abbatum tom. 3. disp. 5. quæst. 11. n. 55.* & *n. 81.* Perez de Lara *de anniuersar. & capellan. lib. 1. c. 24. n. 29.* Campan. *in diuersor. iuris canon. rub. 12.* & *cap. 12* & *cap. 13. n. 117. cum multis seqq.* Franc. Leo *in thesauro fori Ecclesiast. p. 1. cap. 8. n. 18.* Mari Antonin. *variar. resol. lib. 1. resol. 112. cas. 35.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Ecclesiast. decis. 362. in 1. edit.* aliàs *resol. 308 in 2. edit.* & *in praxi aurea resol. 101.* & *103.* vbi de intellectu Bullæ Gregorianæ Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarra, lib. 1. tit. 14. l. 14. §. 31. de processionibus.* Erasm. à Cochier. *de iurisdict. ordin. in exemptos, p. 2. q. 45. n. 50. n. 109.* Hieron. Venero, y Leyua *in examine Episcop. lib. 6. c. 18.* latissimè Salgado *de protect. Regia, tom. 1. part. 2. c. 9.* metipsum *de officio, & potest. Episcopi, part. 3. alleg. 78. num. 26. cum seqq.* Rot. *in Romana præcedentia 24. May 1600. coram Card. Lancellato, & in Colonien. præcedentia 9. Iunij 1627. coram Vbaldo.* Circa præcedentias in funeralibus latè agit Iul. Lauor. *var. lucubrat. tom. 1. tit. 2. c. 3. ex n. 107.* Quis autem modus in controuersiis de præcedentiis componendis seruandus sit, declarauit Gregorius XIII. *sua const. Exposcit 15. Iuly 1583.* quam referunt Quarant. *de verb. præcedentia p. 396.* aliàs 404. in noua edit. Piasec. *d. c. 3. n. 48.* Marc. Anton. Genuens. *in praxi Archiep. Neapol. c. 52. in fine,* Salgado *d. c. 9. n. 26.* & 27. & illius meminit Mich. Ferrus *de præcedent. Ecclesiast. q. 16. n. 3.*

2. Pro præcedentia Episcoporum in Conciliis Prouincialibus attendendum est tempus ordinationis, non autem dignitas Ecclesiarum, vel earum ordo, & præeminentia, Sel. *in select. canon. c. 13. n. 28.* vbi attestatur sic fuisse decisum *sub die 19. Aprilis 1596.*

3. Commendatarij monasteriorum, siue Abbatiarum in Conciliis prouincialibus sunt recipiendi inter Abbates, eisque Canonici Cathedralis sunt præferendi quando capitulariter procedunt, sed extra hunc casum Abbates titulares, vel habētes vsum Mitræ debent præcedere Commendatariis, post hos locum obtinēt dignitates, & post dignitates collocandi sunt procuratores Ecclesiarum cathedralium, refert decisum Sel. *d. c. 13. n. 40.*

4. Societas sanctissimi Sacramenti in omnibus actibus diei festi Corporis Christi præcedere debet etiam in deferendo baldachinum, dummodo accedat ad alias processiones, ita Aldan. *in compend. Canon. resol. lib. 1. tit. 23. n. 2.* vbi testatur sic fuisse resolutum per S. Congreg. Rit. *in Lauden. 12. Iuly 1628.*

5. Collegiata insignis ab eius erectione præcedit aliis Collegiatis, quamuis antiquioribus, ex Ald. *d. loco* qui refert ita decisum per eandem S. Congregat. *in Firmana 24. May 1612.*

Præcedere debent illis ex Fratribus Ordinis Minorum de Obseruantia, & Iesuatorum, quorum monasterium, seu domus eodem in loco prius extructum fuerit, Aldan. *d. tit. 23. n. 5.* vbi dicit resolutum per S. Congregat. Episc. *Iuly 1616.* Et hoc iuxta Bullam Gregorij XIII. incip. *Exposcit. pastoralis, die 15. Iuly 1583.* vbi inter alia statuitur quòd inter Mendicantes præferetur & præcedit Ordo, qui prius monasterium habuit in loco differentiæ, cuius Bullæ meminit Valenzoela *consil. 1. n. 78.* vbi subdit eam non habere locum in Religionibus non Mendicantibus. Et affirmat Gama *Lusit. decis. 1. n. 7.* quòd non semel vidit Romæ in processione publica, in qua summus Pont. incedebat, vt Monachi, qui loca summo Pont. proximiora occupabant, cæteris præeuntibus anteferri censerentur. Primum enim locum obtinebant Canonici Regulares S. Saluatoris in Lauro, secundum de Pace; tertium Monachi S. Pauli; quartum qui vocantur sancti; quintum sancti Petri in Vincula; sextum sancti Alexij; septimum sancti Dominici; octauum Seruiti. Deinde præibant Monachi S. Clementis, postea Carmelitani, deinde S. Augustini Obseruantes, postea S. Augustini, sanctæ Mariæ de Populo: Obseruantes S. Francisci. Item Claustrales S. Francisci: Cappuccini Franciscani; S. Stephani Rutundi, Sanctissimæ Trinitatis: S. Inofrij; Iesuati, quod an hodie ita obseruetur Romæ, nunquam obseruaui; adsunt tamen hac de re plures sacræ Congregat. Rituum, & Episcoporum declarationes in occurrentibus casibus, quarum plures adduxi *in tract. de iure Ecclesiastico vniuerso lib. 1. cap. 43. n. 183. cum seqq.* Non desunt etiam nonnullæ sacræ Rotæ decisiones, quas transcripsit Tamburin. *in fine tom. 3. de iure Abbatum decis. 110.* vbi fuit tantum quòd Oliuetani in locis vbi collegialiter viuunt, præcedunt Monachis Montis Virginis viuentibus vti singulis, & priuatis, & *dec. 111.* quod Monachi Religionis posteriùs approbatæ collegialiter viuentes præcedunt Monachos alterius Religionis priùs institutæ, viuentibus tamen vti singulis, & priuatis, & idem probat *decis. 112.* 6.

α *Quæ persæpe cum scandalo oriuntur*] Facultatem datam Episcopo in hoc decreto ad sedandas controuersias super præcedentiis ortas inter ipsos Regulares intelligi tantùm, quando ex ipsis controuersiis sequitur scandalum, non ita si illud non sequatur, existimant Decian. *consil. 63. n. 10. lib. 2.* Gened. *Canon. quæst. lib. 1. q. 26. n. 17.* Salgado *d. c. 9. n. 101.* 7.

β *Episcopus amota omni appellatione.*] Vide Fr. Emman. *quæst. Regular. tom. 3. q. 37. art. 3.* Piasec. *d. cap. 3. n. 47. vers. controuersias.* Zerol. *in praxi Episcop. verb. processiones, vers. ad tertium,* Campan. *d. c. 12. num. vltim.* & *d. c. 13. n. 120.* Aloys. Ric. *p. 1. decis. 90. n. 1.* 8.

Procedere quoad effectum suspensiuum dumtaxat, asserit resolutū Salgado *de protect. Regia to. 1. p. 2. c. 9. n. 99.* & Armendar. *d. tit. 14. l. 28. §. 31. n. 10.* quem refero Ego ipse *d. allegat. 78. n. 26.* & hoc decretum non tollere appellationem deuolutiuam,

luriuam,censuit Rot. *in d. Colonien. præcedentia, vers. non obstat, quod in Conc.* impressa per Postiom post suum tract. *mandati de manutenendo dec.* 32.

10. *7 Componat.*] Breui scilicet manu, summariè, & de plano, & sine strepitu, & figura iudicij, prout decisum referunt Franc. Leo *d. c.* 8. *n.* 18. Campan. *d. c.* 13. *n.* 120. Salgado *d. cap.* 9. *num.* 15. Armend. *d. n.* 10.

Obseruans, quòd in Alma vrbe omnium magistra seruatur secundùm Quarant. *d. verb. præcedentia*, & Piasec. *d. n.* 48.

11. Et attendens consuetudinem loci, vt per Modic. *Marchia dec.* 21. Seraph. *dec.* 335. *&* 663. *&* 964. *n.* 1. Aloys. Ricc. *in coll. decis. p.* 4. *coll.* 1069. In materia enim præcedentiarum ius deferre consuetudini. Bald. *in c. cum olim, n.* 1. *& seq. de consuet.* Felio. *in cap. statuimus, in princip. de maiorit. & obedient.* Card. *cons.* 62. *n.* 1. Dec. *in l. cum quid, n.* 39. *& ibi* Cagnol. *n.* 42. *ff. si cert. pet.* Rim. iun. *cons.* 95. *n.* 22. *lib.* 1. Natt. *cons.* 62. *in fine.* Menoch. *consil.* 51. *n.* 49. *& consil.* 126. *n.* 2. *&* 3. Caualer. *dec.* 649. *n.* 1. Campan. *d. rub.* 12. *sub n.* 12. Molfes. *ad consuet. Neapol. part.* 1. *cap.* 5. *sub num.* 21. Salgado *d. cap.* 9. *num.* 18. Besold. *in dissert. iuridica politica de praced. & sessionis prærogatiua c.* 3. *n.* 8. Valenz. *tom.* 2. *consil.* 201. *n.* 42. *cum seqq.* Stephan. Gratian. *discept. forens. tom.* 3. *c.* 106. *à n.* 8. *& tom.* 2. *cap.* 298. *n.* 8. *& tom.* 3. *cap.* 590. *n.* 93. D. Contelor. *de præced. num.* 6. Mich. Fert. *de præcedent. Ecclesiast. qu.* 18. *à n.* 7. Tamburin. *d. tom.* 3. *disp.* 5. *quæst.* 11. *n.* 81. *& in fine tractatus decis.* 1. *n.* 3. & fuit dictum *in Seguntina præcedentia* 22. *Iunij* 1609. *coram Card. Pamphilo, & in eadem* 8. *Martij* 1613. *coram bonæ memoriæ Vbaldo, & in d. Colon præcedentiæ.* Quod procedit etiam si consuetudo iuri repugnet. Menoch. *consil.* 51. *n.* 51.

12. Seraph. *decis.* 964. *n.* 1. Gregor. *decis.* 124. *n.* 2. *&* 4. & ideo etiam si possessio sit contra ius, est manutenibilis, quando est alicuius temporis considerabilis, Franc. *in cap. ad decimas, n.* 8. *in* 4. *notab. de restitut. spoliat. in* 6. Couarr. *in practic. cap.* 17. *sub n.* 6. *vers. quarto*, Rot. *decis.* 534. *n.* 7. *& decis.* 595. *num.* 4. *part.* 1. *diuers. & inter recent. decis.* 685. *n.* 3. *part.* 1. Gregor. *dec.* 360. vbi adden. *sub n.* 10. & fuit dictum *in Calciat. decimarum* 10. *Iunij* 1611. *coram Card. Pamphilio iun. & in Oueten. iurisdictionis* 22. *Martij* 1626. *coram Vbaldo.* Tamburio. *vbi supra.*

13. Si autẽ nulla sit consuetudo demonstrans prælationem, nullaque quasi possessio præcedentiæ, quæ etiam debet omnino attẽdi, tam in publicis, quàm in priuatis processionibus, Perez de Lara *de anniuers. & capel. lib.* 1. *c.* 24. *n.* 26. Camp. *d. c.* 12. *n.* 12. Salg. *d. c.* 9. *n.* 19. tunc antiquiores Confraternitates, & quę priùs factis vſæ fuerint, meritò præferendæ sunt. Gratian. *d. dec.* 232. *n.* 2. Perez de Lara *d. c.* 24. *n.* 27. Zerol. *d. verb. processiones vers. ad tertium.* Campan. *d. c.* 12. *n.* 12. *vers. sed cum in processionibus.* Salgad. *d. cap.* 9. *n.* 26. vbi *n.* 27. subdit idem esse tenendum inter Religiones, & *n.* 29. *cum seqq.* ait constare ex dicta Bulla Gregorij, vt inter Mendicantes, quasi possessio præcedentiæ attendatur, sin minus de hac quasi possessione constiterit, illos præferendos esse, qui priùs in illa ciuitate, villa, seu loco suum monasterium habuerint, & *n.* 34. concludit, quòd si de prioritate, vel posterioritate non constiterit, digniores præferendos esse.

14.

15.

16. Decretum in præsenti cum supradictis resolutionibus esse extendendum, & intelligendum in quibuscunque Confraternitatibus, etiam locorum, vt in eis ordinarius Ecclesiast. possit pariter componere controuersias tumultus incidentes & contingentes, & quòd inter eos definierit esse appellatione remota executioni mandandum, resoluunt Gutier. *canon. lib.* 1. *c.* 35. Gratian. *d. decis.* 232. *n.* 1. Zerol. *d. vers. ad tertium*, Perez de Lara *d. c.* 24. *num.* 29. *&* 31. Campan. *d. rub.* 12. *c.* 13. *n.* 122. Salgado *d. c.* 9. *n.* 2.

17. *8 Exempti autem omnes*, &c.] Exemptos omnes tam sæculares, quàm Regulares quoscunq; etiam Monachos ad accedendum ad publicas processiones compelli posse, tradunt Marc. Ant. Cuch. *inst. moral. lib.* 2. *tit.* 1. *n.* 55. Flamin. Paris. *de resignat. benef. lib.* 3. *quæst.* 11. *num.* 18. Franc. Leo *in thesauro fori Ecclesiast. p.* 1. *cap.* 8. *n.* 18. Stephan. Gratian. *Marchia dec.* 232. Perez de Lara *de anniuers. & capellan. part.* 1. *cap.* 24. *n.* 14. Campan. *d. rub.* 12. *cap.* 13. *n.* 117. Cened. *canon. quæst. lib.* 1. *quæst.* 26. *n.* 15. latè Salgado *d. c.* 9. *n.* 102. *cum seqq.* Fusc. *de visitat. lib.* 2. *c.* 8. *n.* 12. *& cap.* 15. *n.* 64. Zer. *in praxi Episcop. part.* 1. *verb. processiones*, §. 2. Fr. Emman. *quæst. Regul. tom.* 3. *quæst.* 36. *art.* 1. Mari Antonin. *variar. resol. lib.* 3. *resol.* 103. *n.* 16. Ego ipse *d. alleg.* 78. *n.* 8. Lezana *in summ. q. Regul. c.* 9. *num.* 47.

18. Regulares quantumuis exemptos teneri accedere ad omnes, & quascunque processiones publicas, & consuetas, aut indictas pro bono publico, aut honore, resoluunt F. Emman. *d. art.* 1. Franc. Leo *in thesauro fori Ecclesiastici, p.* 4. *c.* 2. *n.* 143. Vgolin. *de officio Episcop. cap.* 20. §. 2. *n.* 4. Ecclm. à Cochier *de iurisd. ordinar. in exemptos, p.* 2. *q.* 45. *n.* 109. Arm. *d. loco n.* 15. Ego ipse *d. all.* 78. *n.* 14. Valenz. *consil.* 1. *n.* 4. *&* 5.

19. Regulares, qui non accedunt ad processiones ab Episc. indictas, ab ipso puniri posse per censuras, & pœnas arbitrias, quas suprà memini *n.* 2. referunt decisum Perez de Lara *d. cap.* 24. *n.* 54. Zerol. *p.* 1. *verb. processiones*, §. 1. *vers. ad secundam*, Cened. *d. q.* 26. *n.* 16. Salgado *d. c.* 9. *num.* 109. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. res.* 308. *n.* 5. *&* 6. *& in praxi aurea resol.* 210. *n.* 1. *vers. secundo*, Armend. *d.* §. 31. *de processionibus n.* 7. Stephan. Gratian. *Marchia decis.* 232. *num.* 15. Laurent. de Franchis *in controuers. inter Regular. & Episcopos qu.* 6. *vers. secundò fallit*, Ciarlin. *controuers. forens. lib.* 1. *c.* 50. *num.* 21. Sacra Congregat. Rit. *in Ferrarien.* 27. *Iuly* 1609. *& in Toletana* 4. *Iun.* 1615. Ego ipse *d. alleg.* 78. *n.* 23.

Contra Henriq. *in summ. lib.* 7. *c.* 25. §. 7. Fr. Emman. *in summ. tom.* 1. *c.* 74. *num.* 4. Sanchez *de matrimon. lib.* 7. *disp.* 33. *n.* 23. Villalob. *in summ. tom.* 2. *tract.* 33. *diffic.* 4. *n.* 17. Portel. *in addit. ad dub. Regul. verb. Episcopus n.* 5. *& verb. processiones n.* 5. Hieron. Roderic. *in compendio quæst. Regular. resol.* 118. *n.* 5. Scott. *in Bullis select. theorem.* 393. *vers. si autem*, Laut. de Peirinis *p.* 1. *Ritualis notab.* 3. *& tom.* 1. *in Constit. sui Ordinis Minimor. constit.* 2. *Sixti IV. n.* 60. Tamburin. *de iure Abbatum tom.* 1. *disp.* 19. *quæst.* 7. *n.* 7. Diana *moral. resolut. p.* 3. *tract.* 2. *resol.* 76. æstimantes ab Episcopo censuris distringi non posse.

20. Monachos, seu Regulares degentes in monasteriis, quæ per dimidium milliare distant à ciuitate, non teneri, nec ab Episcopo compellendos esse accedere ad processiones, refertur decisum Aloys. Ricc. *d. resol.* 308. *num.* 2. Piasec. *in praxi Episcop. p.* 2. *cap.* 3. *n.* 47. *in fine.* Vgolin. *d. c.* 20. §. 2. *num.* 5. *vers. secundo*, Armend. *d. loco num.* 13. *&* 14. Ego ipse *d. alleg.* 78. *n.* 21. Salgado *d. c.* 6. *num.* 104.

Nullæ

21. Nullæ immunitates Religioni Hierosolimitanæ obstant quominus eius Sacerdotes inseruientes Ecclesiis vocati debeant ad processiones, ac nisi accedant etiam compelli, prout dicit decisum Armendar. *d. loco n.* 5. quem refero Ego ipse *d. alleg.* 78. *n.* 11. Ceued. *d. q.* 26. *n.* 17. Salgado *d. c.* 9. *n.* 103.

22. Clericos omnes diœcesanos quantumuis exemptos etiam beneficia simplicia in diœcesi obtinentes, vel officia, puta si deseruiat pro Capellano etiam in Ecclesiis exemptis, posse per Episcopum compelli ad processiones accedere, refert decisum Aloys. Ric. *d. resol.* 307. *n.* 3. *& in collectan. decis. p.* 4. *collect.* 882. *in princ.* Salgado *d. c.* 9. *n.* 107.

23. Episcopum posse cogere Canonicos, & alios Presbyteros, beneficia, vel officia, ecclesiastica obtinentes, vt accedant ad omnes, & quascunque processiones publicas, vel indictas pro bono publico, vel honore, dicit resolutum Armendar. *vbi suprà n.* 13.

24. Sub hoc decreto non comprehendi eos, qui sunt nullius diœcesis, resoluit Franc. Leo *d. c.* 8. *n.* 18. & refert decisum Armendar. *d. loco n.* 10. Salgado *d. c.* 9. *n.* 105.

25. Nec quoque comprehendi degentes extra ciuitatem in locis, in quibus habent plebem, quia cum illa plebe debent facere processionem, vt post Franc. Leo asserit decisum Campan. *in diuers. iuris Canon. rub.* 12. *c.* 13. *n.* 117.

26. Confraternitatis laicorum inuitari, non autem compelli posse vt vadant, referunt decisum Piasec. *d. c.* 3. *n.* 32. Marc. Anton. Genuens. *in praxi Archiep. Neapol. c.* 63. *n.* 7. Sayr. *in florib. decis. sub tit. de offic. Ordin. decis.* 5. Campan. *d. c.* 13. *n.* 122. Armend. *d. loco n.* 10. *in fine*, Steph. Gratian. *Marchia decis.* 132. *n.* 6. Perez de Lara *d. q.* 26. *n.* 16. *&* 17. Salgado *d. c.* 9. *n.* 110. Vgolin. *de offic. Episcopi c.* 11. *in princ. n.* 6. Carol. de Grass. *de effectib. cleric. eff.* 1. *n.* 613. Hieron. Venero, y Leyua *d. c.* 18. *&* 21. Ego ipse *d. alleg.* 78. *n.* 24.

27. Confratres ad conueniendum solitis processionibus compellere potest Episcopus sub pœnis arbitrio illius, maximè stante possessione illo vocandi per edicta, vt per Aldan. *in compendio Canon. resol. lib.* 2. *tit.* 8. *n.* 12. vbi refert decisum *sub die* 21. *Ianuary* 1622. *&* 8. *May* 1627.

28. Societates possunt compelli accedere ad processiones sanctissimi Sacramenti in Plebania, vel Parochiali, sed monendæ priùs, & à pœnis in principio abstinendum, ita Sel. *in select. Canon. c.* 110. *n.* 8. vbi attestatur resolutum *in Florentina* 13. *Nouembris* 1627. *&* 18. *February* 1628.

29. Fratres Prædicatores debent manuteneri ab Episcopo in sua possessione circa processionem sanctissimi Sacramenti per ipsos faciendam Dominica infra octauam corporis Christi. Sel. *d. cap.* 110. *n.* 10. vbi attestatur sic fuisse decisum per Sac. Congregat. Rituum. *Brundusina de anno* 1624. Et illis non licet in processione Sanctissimi Sacramenti, quam faciunt in Dominica intra octauam Corporis Christi, mutare, aut variare vias, & loca, per quas processionaliter prima vice incesserunt, quando dictam processionem facere cœperunt, Sel. *d. c.* 110. *n.* 11. vbi dicit decisũ per eandem Sac. Congr. *in Maretana* 10. *Iuly* 1629.

30. Monachus curam animarum exercens in Ecclesia parochiali vnitá monasterio Ordinis sancti Benedicti Curien. diœcesis, cogi potest ire ad processiones, Aldan. *d. tit.* 8. *n.* 14. vbi refert decisum *sub die* 5. *Aprilis* 1631.

Collect. Barbos. in Concil. Trid.

Fratribus non licet Feria 5. in Cœna Domini, nec in festo Corporis Christi facere processionem cum sanctissimo Sacramento post Vesperas extra eorum Parochiam, vt per Aldan. *d. tit.* 8. *n.* 16. vbi refert resolutum per Sac. Congregat. Rit. *in Aretina* 21. *Decembris* 1613. 31.

Monachi sanctissimæ Trinitatis Cauen. quorũ monasterium est immediatè subiectũ Sedi Apostolicæ, non possunt ex hoc decreto cogi ad processiones, tum quia nullius, tũ quia non possunt dici exempti qui nunquam subditi fuerunt per pactum confirmatum à Sede Apostolica, quod non tollitur *c.* 22. *hac eadem sess.* ita Aldan. *d. tit.* 8. *n.* 17 vbi dicit decisũ *sub die* 13. *Augusti* 1579. 32.

Et quòd Religiosi, & personæ Societatis IESV ad publicas processiones accedere non cogantur, statuit Gregorius XIII. in sua constit. incip. *Quacunque, sub dat.* 16. *Iuly* 1576. est *in Bullario nouo tom.* 2. *pag.* 404. de qua meminit Sanch. *in consil. moral. tom.* 2. *lib.* 6. *c.* 9 *dub.* 3. *n.* 12. vbi aduertit ex Henriquez *lib.* 7. *de Indulg. c.* 26. *n.* 3. *&* 4. quòd per hoc Religiosi Societatis IESV aliquando ad processiones factas ad publicam & grauissimam causam accedant sponte & non compulsi ab Episcopo, non censentur renunciare huic priuilegio, licèt expediret vt coram Notario in forma Collegij protestentur se accedere saluo priuilegij iure: & addit ad renuntiandum priuilegio toti Religioni concesso, requiri vt ea Religio permittat illos actus per 40. annos. 33.

Clerici Regulares Congregationis *S.* Pauli Decollati ad processiones, & actus publicos accedere non cogantur, vt indulsit Sixtus V. *const. sua* 5. incip. *Rationi, sub dat. Kalendis May* 1585. *in Bullario nouo tom.* 2. *pag.* 490. 34.

Clerici Regulares Matris Dei scholarum piarum sunt exempti ab accessu ad processiones, Aldan. *in compend. Canon. resol. lib.* 2. *tit.* 8. *n.* 13. vbi attestatur fuisse ita decisũ *sub die* 12. *May* 1629.

Episcopus, qui est in quasi possessione per edicta pœnalia monere Confratres laicos disciplinantes, ac per pœnarum exactionem, & alia Canonica, & opportuna remedia cogere eosdem ad conueniendum solitis processionibus, est manutenendus Sel. *d. c.* 110. *n.* 20. vbi dicit resolutum *in Papien.* 21. *January* 1623. 35.

Episcopus potest præcipere Regularibus in sua diœcesi commorantibus, vt eant ad processiones publicas, vt in festo Corporis Christi, litaniis, & Iubilæis publicis faciendis, dummodo processiones sint eius generis quæ comprehendantur in bulla Sãctæ memoriæ Pij V. incip. *& si Mendicantium*; & dummodo Regulares non sint ex illius Conuentibus, Collegiis nuncupatis, quæ in eadem Bulla excipiuntur, vt per Ald. *d. tit.* 8. *n.* 25. 36.

Beneficiati non tenentur, nisi ad eas processiones, ad quas reliqui omnes tenentur accedere, vt per Aldan. *d. tit.* 8. *n.* 26. qui refert ita decisum *in Brixien.* 8. *Augusti* 1621. 37.

Clerici seculares alicuius Ecclesiæ in fundatione illius exempti à iurisdictione Ordinarij, intra cuius diœcesim existunt, possunt ab eodem Ordinario compelli accedere ad publicas processiones ex hoc decreto. *& c.* 12. *hac eadem sess.* vt per Sel. *d. c.* 110. *n.* 25. vbi ait sic fuisse resolutum *sub die* 21. *Marty* 1602. 38.

Processionibus interesse non sunt ab Episcopo compellendi Sacerdotes nullum officium, aut beneficium ecclesiasticum in ciuitate, vel diœcesi obtinentes, Sel. *d. c.* 110. *num.* 28. referens ita decisum 9. *May* 1597. *&* 16. *February* 1632. 39.

40. e *Ad publicas processiones* &c.] Illas scilicet, quæ fiunt in Litaniis maioribus, atque minoribus, vel pro bono publico, vt imminente peste, alióq; flagello, vel in aduentu noui Episcopi, vel in festo sanctissimi Corporis Christi, & quæ Episcopo videbuntur, aut illo absente eius vicario generali. Priuatæ verò sunt, quæ à Capitularibus, & Clericis Cathedralium tantum fiunt, ob aliquas causas, vt resoluunt Prosp. de August. *in addit. ad Quarant. verb. præcedentia* Aloys. Ric. *d. resol.* 308. *n.* 7. *& in decis. Curia Archie. Neapol. p.* 4. *decis.* 379. *n.* 3. Vgolin. *d.* §. 2. *n.* 6. Campan. *d. c.* 13. *n.* 118. Armendar. *d. loco n.* 3. Ego ipse *d. alleg.* 78. *n.* 2. Valenzuel. *cons.* 184. *n.* 25. *&* 26. *tom.* 2.

41. Processiones dirigendæ sunt, quò voluerit Episcopus cum consilio Capituli, ad eundem enim cum eodem consilio spectat rationem processionum præscribere, nam eas per se solum indicere, & dirigere non potest, ita referunt decisum Franc. Leo *in thesauro fori ecclesiast. p.* 4. *c.* 2. *n.* 145. Armendar. *d. loco n.* 2. Aloys. Ric. *Neapol. decis. p.* 4 *decis.* 379. *n.* 4. Ego ipse *d. alleg.* 78. *n.* 4. Valenzuel. *cons.* 184. *n.* 23. *vol.* 2. *n.* 31. *&* 32.

42. Processiones edicere, decernere, dirigere, atque deducere Episcopo est, de consilio tantùm Capituli, non autem consensu, quòd in omnibus processionibus seruari debet, Aldan. *d. tit.* 8. *n.* 30. vbi refert sic fuisse resolutum per Sac. Congreg. Rit. *in Elboren.* 28. *Martij* 1628. Quicquid dicat Valenzuel. *d. cons.* 184. *n.* 46. *cum seqq.*

Processiones publicas edicere, & dirigere spectat ad vicarium generalem absente Episcopo cum consilio Capituli, prout posset Episcopus si præsens esset, vt per Armendar. *vbi supra n.* 3. quẽ refero *d. alleg.* 78. *n.* 5. Ald. *d. tit.* 8. *n.* 31. vbi attestatur sic fuisse decisum *in Vigilien.* 28. *Septembris* 1630. de hoc Aloys. Ric. *in decis. Curia. Arch. Neapolit. p.* 4. *decis.* 389. *n.* 4. Valenz. *d. cons.* 184. *n.* 24.

43. Processiones dirigere, & eas determinare, quæ non sunt de iure, spectat ad Episcopum, non obstante, quòd Capitulum, vel alij sint in quasi possessione contraria per longum tempus, Ald. *d. tit.* 8. *n.* 32. vbi attestatur resolutum *sub die* 26. *Februarij* 1619.

44. Processiones dirigere à quocumque loci discesserint, & fuerint, pertinet ad Episcopum, non obstante etiam immemoriali consuetudine, ex Sel. *d. c.* 110. *n.* 31. vbi ait decisum *in Camerinen.* 24. *Augusti* 1619.

45. Processiones facere per parochiam ad Curatus spectat, & sine eorum consensu nullus etiam Regularis illas dirigere valet, ex Sel. *d. c.* 110. *n.* 32. vbi dicit ita fuisse resolutum per S. Congreg. Rit. *in Hispalen.* 26. *Februarij* 1618. Et non licere Regularibus processiones facere extra Ecclesias, & ambitum illarum refert decisum Laurent. de Peirinis *in const. sui Ordinis Minimor. tom.* 2. *constit.* 7. *Pij V. n.* 13. *vers. ad* 8. *p.* 193. & sic obseruari vidisse testatur Campan. *d. c.* 13. *n.* 118. *in fine*, & resoluit Diana *moral. resol. p.* 3. *tract.* 2. *resol.* 77. *vers. non reticeam*, Ego ipse *d. alleg.* 78. *n.* 7. vbi ex Laurent. de Peirinis *citato loco*, refero posse processionem Rosarij fieri per totam ciuitatem, si ita habeat consuetudo à decem retro annis seruata.

Regularis non subditus Episcopo, si extra claustra deliquerit, si à Superiore instante Episcopo non puniatur, potest ab ipso Episcopo puniri.

CAPVT XIV.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Superiores non punientes suos subditos iuxta formam huius decreti incurrunt pœnam priuationis, &c.*
3. *Episcopus quomodo instabit vt superior monachum delinquentem puniat.*
4. *Regulares degentes de licentia Superiorum in domo ad erectionem monasterij destinata, si ibi vigeat Regularis obseruantia comprehenditur sub dispositione huius cap.*
5. *Episcopi iurisdictionem impedientes, &c. quacunque exemptione non obstante ab Episcopo puniri possunt.*
6. *Regulares cum scandalo intra Ecclesiam delinquentes subsunt dispositioni huius text. non ita si intra claustra.*
7. *Qualitas quòd notoriè, & scãdalosè Regularis deliquerit, non est probanda, sed sufficit eã allegare.*
8. *Episcopus sufficit quòd vnica vice superiorem Regularem moneat.*
9. *Superior Regularis huic decreto satisfacit si de punitione ipsa, & sententia executione Episcopum certiorem faciat.*
10. *Episcopus an possit punire Regulares per censuras.*
11. *Regulares exempti, qui ob notorium delictum in excommunicationem inciderunt, possunt ab Episcopo publicè denunciari excommunicati.*

REgularis, non subditus Episcopo, qui intra claustra monasterij degit, *a & extra ea b ita notoriè* deliquerit, vt populo scandalo sit; *c Episcopo instante*, à suo Superiore intra tempus, ab Episcopo præfigendum seuerè puniatur, *d ac de punitione Episcopum certiorem faciat*: *e* sin minus à suo Superiore officio priuetur, *f vt delinquens ab Episcopo puniri possit.*

a Cap. sin. §. Et verò de statu Monach.

1. VIde Nauarr. *commento* 2. *Regular. n.* 63. Fr. Emman. *quæst. regul. tom.* 2. *q.* 2. *art.* 6. *& q.* 63. *art.* 4. *& q.* 64. *art.* 11. Aldret. *de Religiosa disciplina tuenda, lib.* 1. *c.* 3. *n.* 35. *& in alleg. pro omnimoda reg. exempt. p.* 1. *c.* 6. *n.* 9. Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib.* 2. *tit.* 18. *l.* 7. *de Relig. n.* 59. *cum seqq.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori ecclesiast. decis.* 650. *in* 1. *edit.* aliàs *resol.* 546. *in* 2. *edit. & in decisionib. Curia Arch. Neap. decis.* 202. *n.* 6. *vers. verùm, p.* 4. Portel. *in dubiis regularib. verb. Episcopus n.* 2. *& n.* 8. Laurent. de Peirinis *in const. sui Ordinis Minim. to.* 1. *const.* 2. *Sixti IV. n.* 61. *cum seqq. & in formul. Regul. lit. P. c.* 7. Cened. *pract. q.* 26. *n.* 33. Ioan. Franc. Leo *in thesauro fori pœnit. p.* 1. *c.* 8. *n.* 13. *cum seqq.* Sanch. *in consil. moral. tom.* 2. *lib.* 6. *c.* 9. *dub.* 2. *n.* 2. nouissimè Tamburin. *de iure Abbatũ to.* 3. *disp.* 5. *q.* 11. *n.* 62. Hieron. Veneto, y Leyua *in examine Episcop. lib.* 6. *c.* 8. *n.* 3.

Nald. in sum. ver. Episcop. n. 28. Villalob. in sum. tom. 2. tract. 35. diffic. 5. n. 5. Duard. in Bull. Cœnæ lib. 1. c. 1. q. 4. n. 129. ad fin. Diana moral. resol. p. 3. tract. 2. resol. 132. Ciarlin. forens. controuers. lib. 1. c. 50. n. 2. & 9. cum seqq. D. Felician. de Vega ad c. cæterùm à n. 34. de indic. meipsum de offic. & potest. Episcop. p. 3. alleg. 105. n. 18. cum seqq. & in collect. ad c. vlt. n. 8. de statu monach.

2. Contra Superiores non punientes suos subditos iuxta formã huius decreti sub pœna priuationis ipso facto dignitatum, officiorum, & inhabilitatis, emanauit constit. Clementis VIII. incip. Suscepti muneris, sub dat. 18. Martij 1596. quam referunt Quarant. in sum. Bullarij, verb. exemptio, Fr. Emman. q. reg. to. 1. q. 2. art. 6. Erasm. à Cochier de iurisd. ord. in exempt. p. 1. q. 17. n. 59. Marc. Anton. Genuens. in pract. Arch. Neap. c. 59. num. 5. Franc. Leo in thesauro fori eccles. p. 1. c. 8. n. 14. Ciarlin. d. c. 50. n. 9. latè Spetell. decis. 38. n. 12. cum seqq. Portel. d. verb. Episc. n. 8. Piasec. in praxi Episc. p. 2. c. 3. n. 44. vbi n. 43. resoluit posse Regularem in casu huius decreti deprehensum in delicto deduci ad carcerem Episcopi, & sumpta informatione super delicto, dummodo sine mora sumatur, remitti cum copia processus ad suum superiorem puniendum cum præfinitione termini ad puniendum de quo etiam Marc. Anton. Genuens. d. c. 59. n. 3. Vgolin. de Episc. p. 1. c. 20. §. 8. n. 2. vers. immo comprehendi. Ciarlin. d. c. 50. n. 10. Portel. in addit. ad dub. Reg. verb. punitio Relig. extr. Conuent. n. 17. Lezan. in sum. q. Reg. c. 16. n. 27.

3. Et dicit Fusc. de visitat. l. 2. c. 17. n. 11. quòd Episcopus loci litteras scribat superiori Monachi delinquentis de delicto commisso & excessibus, de scandalo populo illato, & instabit, vt intra talem terminum proximum ipsum punire velit, & de punitione facta ipsum Episcopum certiorem reddat, aliàs ipso superiore negligente, poterit ipse Episcopus eum punire, & illas litteras, quas Requisitorias vocamus, de punitione Monachi delinquentis in præsentia duorum testium ex communi practica assignari faciet.

Nouissimè Gregorius XV. in sua constit. incip. Inscrutabili sub dat. Nonis Februarij 1622. statuit vt Regulares circa personas intra septa degentes, aut circa clausuram ipsam delinquentes ab Episcopo loci tanquam ad hæc Sedis Apost. delegato, quoties, & vbi opus fuerit, puniri & corrigi possint; quod Lotter. de re benefic. lib. 1. q. 24. n. 66. & 67. tenet nõ intelligi de notoriis tãtum delictis, & quæ sunt scãdalo tori populo, quasi quòd Cõstitutio debeat sumere hanc interpretationem ab hoc decreto, sed de omnibus indistinctè, cùm in legibus indefinita oratio æquipolleat vniuersali. Vnde resoluunt Cochier de conseruat. p. 2. q. 102. à n. 5. & Laurent. de Peirinis in formul. Reg. lit. P. c. 7. num. 3. quòd si Regularis delinquat ita intra claustra, vt delictum extra claustrorum metas exiens, generet in populo scandalum, non per hoc tamen potest ab Episcopo in casu negligentiæ ipsius Superioris puniri, nec potest Episcopus hoc casu Prælato instare vt talem delinquentem puniat; nam hoc delictum non est cõmissum extra claustra, quod necessario requiritur ad hoc vt Episcopus possit Superiori instare vt puniat.

4. Regulares degentes de licentia Superiorum in domo ad erectionẽ monasterij destinata, comprehendi sub dispositione huius text. si in ea domo vigeat Regularis obseruantia, refert decisum Armend. in addit. ad recop. legum Nauarræ lib. 1. t. 18. l. 7. de Relig. n. 6. Sanch. d. lib. 6. c. 9. dub. 2. n. 4.

Collect. Barbos. in Concil. Trid.

Iurisdictionem Episcopi impedientes, vel officiales curiæ Episcopalis in actu exercendi suum officium offendentes, quacunque exemptione non obstante ab Episcopo coërceri, & puniri possunt, vt refert decisum in vna Panormitana Aldan. in compend. Canon. resol. lib. 2. tit. 8. n. 11. 5.

a Et extra ea, &c.] Facultatem Episcopo attributam in Regulares notoriè, & cum scandalo extra claustra delinquentes, vendicare sibi locum etiam cùm Regulares notoriè, & cum scandalo intra Ecclesiam delinquunt, non ita si intra claustra, refero decisum in collectan. ad cap. vlt. n. 8. in fine, de statu Monach. 6.

b Ita notoriè, &c.] An qualitas quòd notoriè, & scandalosè Regularis deliquerit, probanda sit ad effectum, vt Episcopus illum punire valeat? Negat, iudicans sufficere illam allegare, & probare Aloys. Ric. d. resol. 546. n. 1. cum seqq. 7.

c Episcopo instante.] Sufficere, quòd Episcopus vnica vice superiorem Regularem moneat, eique terminum præfigat ad castigandum subditi delictum, & ideo necesse non esse Episcopum monere, ac requirere dictum superiorem duabus, vel tribus vicibus, vt aliqui opinãtur, refero decisum in collect. ad d. c. vlt. n. 8. in med. vbi etiam resolutum assero Episcopum statim habita notitia delicti posse capere informationem, & illam ad superiorem Regularis mittere, vt nequeat de eodem delicto ignorantiam præsumere, & me citato idem dicit Fr. Hieronym. Roder. in compendio quæst. Regular. resolut. 62. sub n. 8. 8.

d Ac de punitione Episcop. certiorẽ faciat.] Non sufficere, vt superior Regularis sententiã, aut acta omnia super delicto actitata ad Episcopum trãsmittat, sed opus esse, vt de punitione ipsa & sententiæ executione Episcopum certiorẽ faciat, resoluo Ego ipse in collect. ad d. c. vlt. n. 8. & me citato Hieron. Rod. d. n. 8. vers. tertio, in scriptis, scilicet, & per legitima documenta, sicut tenet Aldan. in compend. Canon. resol. lib. 1. t. 8. n. 10. vbi refert decisũ in Lucana 14. Decembris 1630. cuius etiam meminit Tambur. d. t. 3. disp. 5. q. 11. n. 64. 9.

e Et delinquens ab Episcopo puniri possit.] Non per censuras vt docent Portel. in addit. ad dubia Regularia, verb. Episcopus n. 5. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 33. n. 23. in præcepta Decalogi, l. 6. c. 1. n. 14. Villalob. p. 2. sum. tract. 35. diffic. 5. n. 27. Hieron. Roder. in compendio q. regul. resol. 50. n. 16. & resol. 61. n. 7. Tambur. de iure Abbatũ to. 3. disp. 5. q. 11. n. 63. maximè si habeãt Regulares priuilegiũ ne possint ab Episcopis censuris ligari. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori eccles. c. 45. n. 26. Lezan. in sum. q. Reg. c. 11. n. 14. Laurent. de Franchis in controu. inter Episcop. & Regul. q. 7. Verùm posse Episcopos, Regulares in casibus, in quibus eius iurisdictioni subsunt, censuris inuoluere, tenent Marc. Ant. Genuens. d. c. 59. vers. aliud est dubiũ, Zerul. in praxi Episc. p. 1. verb. excommunicationis causa materialis, §. 4. Lazar. de blasphem. q. 10. à n. 55. Mari. Ant. var. resol. lib. 1. resol. vlt. casu 35. Nou. in lucerna Reg. verb. excommunicare, à princ. Mend. de Cast. in praxi Lusit. to. 2. lib. 2. c. 1. n. 5. 10.

Regulares exempti, qui ob notorium delictum in excommunicationem inciderunt, possunt ab Episcopo publicè denunciari excommunicati, vt ab aliis euitentur, sed quia erat difficultas in eo, quòd Episcopus in huiusmodi causa debeat citare, & citatio est actus iurisdictionis, quàm Episcopus non potest in huiusmodi personas exemptas exercere, ideò placet pro solutione doctrina Felin. in c. non potest, n. 3. de sentent. & re iud. 11.

Mm 2 Professio

Professio à Regularibus, tam viris, quam mulieribus, non fiat ante 16. annum expletum, & post annum suscepti habitus.

CAPVT XV.

1. *Professio in quacunque Religione ante decimum sextum ætatis annum expletum facta, est nulla.*
2. *Milites Regulares hoc decreto nō cōprehendūtur.*
3. *Milites S. Stephani non comprehenduntur hoc decreto.*
4. *Fratres tertij Ordinis S. Francisci non comprehenduntur hoc decreto.*
5. *Milites Hierosf. nō cōprehēduntur sub hoc decreto.*
6. *Puella ad professionem ante decimum sextum annum ætatis non admittuntur.*
7. *Puella nisi duodecim annis sit maior, recipi prohibetur causa induendi habitum probationis in Religione.*
8. *Puella sponsa de præsenti nondum matrimonio consummato, si Religionem ingrediatur in 12. anno constituta, cogendus sponsus per quatuor annos expectare.*
9. *Malitia non supplet ætatem requisitam ad profitendum.*
10. *Professionem emittens infra annum probationis non est obligatus ad Religionem nec in genere, nec in specie.*
11. *Professio in suprema die 16. anni emitti potest, sed contrarium receptum.*
12. *Professio facta post 16. annū, sed ante 18. requisitum ab statuto Ordinis Minimorum est valida.*
13. *Professiones emissæ iuxta dispositionem Concilij sunt validæ, quamuis contra particulare statutum maiorem ætatem requirens.*
14. *Ordinarius potest professionem ante expletum annum 16. emissam nullam declarare.*
15. *Habitum Regularem suscipiens debet per annum in probatione stare, itavt professio antea facta sit nulla.*
16. *Prælati Ordinum Minorum iam non possunt cum consilio Fratrum Discretorum admittere ad professionem anno probationis non expleto Religiosos aliorum Ordinum venientes ad Minoriticam Religionem.*
17. *Professus in vna Religione etiam strictiori transiens ad aliam indiget nouitiatu.*
18. *Professus nulliter volens suam professionem ratificare, non tenetur nouitiatus annum iterare.*
19. *Moniales Ordinis Prædicatorum habentes sexdecim annos, in mortis articulo possunt profiteri, quamuis nondum integrum nouitiatus annum peregerint.*
20. *Annus probationis à momento in momentum potest & debet computari.*
21. *Nouitius si compleat probationis annum die 24. Februarij anno bissextili, non dicitur expletus hic annus nisi secunda die.*
22. *Annus ex quo Gregorius XIII. abstulit decem dies, reputatur integer.*
23. *Profiteri potest in Religione qui permansit per annum integrum in Religione, & postmodum retento habitu fuit aliquandiu domi suæ.*
24. *Annus probationis debet necessario esse cōtinuus.*
25. *Annus probationis tunc interrumpitur quando Nouitius dimisso Religionis habitu egreditur monasterium animo deserendi Religionem.*
26. *Nouitiatus interruptus non potest continuari etiam in ordine Minorum.*
27. *Nouitius dimisso Religionis habitu a monasterio recedens eo ipso interrumpitur annus probationis, licèt interpellatio sit modica.*
28. *Nouitius de licentia Superioris cum habitu aliqua iusta de causa extra monasterium egrediens non interrumpit annum probationis.*
29. *Nouitius si habitu Religionis indultus monasterium ex sui Superioris licentia exeat, non interrumpit annum probationis.*
30. *Nouitius ob malam valetudinem manens extra monasterium non interrumpit annum probationis.*
31. *Nouitiatus non interrumpitur si nouitius retento habitu perterritus seueritate superioris abditè exeat causa se celandi.*
32. *Nouitiatus potest ex iusta causa prorogari completo probationis anno.*
33. *Nouitius & monasterium post Concil. Trid. nullatenus possunt anno nouitiatus renuntiare.*
34. *Annus probationis potest impleri ab eo, qui nondum expleuerit annum decimumsextum.*
35. *Conuertitæ eo ipso, quòd ingrediuntur monasterium, possunt profiteri.*
36. *Habitus Regularis à Nouitio deferendus est de essentia, atque substantia anni probationis.*
37. *Professiones tacitæ non tolluntur per hoc decretū.*

a c. Gonsal pus, 17. q. 2. c. ad Apostolicam, de regul. &c. non solum eod. tit. in 6. b c. ad nostrā c. cū virum &c postulasti eod. t. c. & c. 1. eod. tit.

IN quacumque religione,[a] tam virorum, α *quam mulierum*, professio non fiat β *ante decimum sextum annum expletum*, nec qui minore tempore, γ *quàm per annum*, δ *post susceptum habitum* in probatione steterit, ad professionem admittatur. [b] Professio autem antea facta sit nulla, nullámque inducat obligationem ad alicuius Regulæ, vel Religionis, vel Ordinis obseruationem, aut ad alios quoscumque effectus.

1. PRofessionem in quacuoque Religione ante decimum sextum ætatis annum expletum factam nullam esse, nullámque inducere obligationem, aut alicuius regulæ, vel Religionis, seu Ordinis obseruantiā per huoc text. tradunt Nau. *consil.* 23. *de Regul. in antiq.* quod deest in nouis Sayr. *in florib. decis. sub eod. tit. decis.* 97. Zerol. *in praxi Episc. p.* 1. *verb. Moniales*, §. 2. Petr. de Ledesma *in sum. p.* 2. *trattado de las Religiones en commun, c.* 7. Fr. Ioan. à Cruce *de statu Relig. lib.* 1. *c.* 8. *dub.* 2. & 4. Sanch. *de matrim. lib.* 2. *disp.* 24. *n.* 22. & *in præcepta Decalogi, to.* 2. *lib.* 5. *c.* 4. *à princ.* Franc. Leo *in thesauro fori Ecclesiast. p.* 2. *c.* 1. *n.* 36. Campan. *in diuers. iuris canon. rubr.* 12. *c.* 11. *n.* 1. Armeod. *in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib.* 2. *tit.* 18. *l.* 7. *de Relig. n.* 11. *cum seqq.* Fr. Lud. Miranda *in manuali prælat. tom.* 1. *q.* 24. *art.* 2. Rot. *decis.* 173. *n.* 6. *p.* 1. *recent.* Laurent de Peirinis *de subdito Religioso, tom.* 1. *c.* 20. §. 3. Hieron. Rodetic. *in compendio quæst. regular. resolut.* 101. *n.* 30. *cum seqq.* Lezana *in sum. quæst. Regular. c.* 2. *ex n.* 9. Tamburin. *de iure Abbatissar. disp.* 6 *q.* 4. Nouar. *in lucerna Regular. verb professio a n.* 8. nouissimè idem Tamborin. *tom.* 3. *de iure Abbatum disp.* 5. *quæst.* 21. *num.* 82. nouissimè D. Hieronym. Veneto, y Leyua, Archiepisc. Montis Regalis *in examine*

miae Episc. lib. 6. c. 15. Duran. decis. 207. n. 1. Ego ipse de offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 101. n. 4 cũ seq.

2. Milites Regulares decreto huius cap. non comprehendi resoluunt Nauar. consil. 23. n. 10. de Regular. in antiq. aliàs cons. 10. n. 10. eod. tit. in nouis. Aloys. Ric. in praxi rerum fori eccles. p. 4. resol. 172. Iacob. de Graff. consil. 11. de Reg. to. 1. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 13. c. 4. q. 2. Ludou. Beia resp. casuum conscientiae, p. 4. casu 28. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloss. 8. n. 54. & à n. 61. Flam. Paris. de resignat. benefic. lib. 6. q. 2. n. 117. cum seq. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 44. n. 8. & in praecepta Decalogi, tom. 2. lib. 5. c. 4. n. 17. Seraphin. decis. 121. n. 2. quae reperitur impressa p. 1. diuers. decis. 591. Barth. à S. Fausto in thesauro Religiosorum, l. 5. q. 169. Fr. Barth. de Vecchiis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouitiis, disp. 11. dub. 2. n. 4. Narbona l. 8. gloss. unica n. 14. tit. 5. lib. 1. Recopil. Mich. de Reinoso obseruat. Iuris obser. 1. n. 24. & 25. Tamburin. tom. 3. de iure Abbatum disp. 6. q. 11. n. 6. & q. 12. Ego ipse d. alleg. 101. n. 5. refert decisum Armend. d. l. 7. de Relig. n. 7.

Contra Fr. Emman. in sum. tom. 2. c. 8. n. 2. concl. 1. Stephan. Gratian. discep. forens. c. 363. n. 27. D. Hieronym. Venero, y Leyua d. cap. 15. n. 7. existimantes huiusmodi milites in emittenda professione comprehendi sub hoc decreto.

3. Vnde Milites S. Stephani non comprehendi hoc decreto censuit Rot. decis. 591. p. 1. diuers. cuius meminit Aloys. Ric. in praxi rerũ fori ecclesiast. dec. 1. in 1. edit. aliàs resol. 617. n. 6. in 2. edit. & Ego ipse d. all. 101. n. 6. Tãb. d. t. 3. disp. 6. q. 11. n. 10.

4. Et Fratres tertij Ordinis S. Francisci pariter hoc decreto non comprehendi, censuit. Rot. decis. 591. n. 7. cuius etiam meminit Aloys. Ric. d. resol. 617. n. 4. Tamburin. tom. 3. de iure Abbatum, disp. 6. q. 11. n. 7. Ego ipse d. alleg. 101. n. 7.

5. Hierosolymitanos verò Milites comprehendi sub hoc decreto ex peculiari ipsorum statuto illi adhaerenti, referunt decisum Flamin. Paris. d. quaest. 2. n. 120. Armendar. d. l. 7. de Relig. n. 16. Fr. Barth. de Vecch. d. dub. 2. n. 4. Ego ipse d. alleg. 102. n. 8. Aloys. Ric. in praxi rerum fori eccles. p. 4. resol. 172. Steph. Gratian. discept. forens. cap. 369. n. 27. Narbona vbi suprà n. 12.

6. a Quàm mulierum.] Non admittendas puellas ad professionem ante dictum decimum sextum aetatis annum completum, refert decisum Armendar. d. l. 7. de Relig. n. 41.

7. Receptionem verò puellae causa induendi habitum probationis in Religione prohiberi, nisi duodecim annis sit maior, tradunt Azor. inst. moral. p. 1. lib. 12. c. 18. q. 55. & 56. Fr. Emm. q. reg. to. 3. q. 12. art. 2. qui testatur huius sententiae fuisse omnes Patres, qui ad Cõcilium Prouinciale Toletanum conuenerunt, Nald. verb. habitus, n. 6. & verb. Monialis, n. 5. Fr. Barth. de Vecch. d. praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statũ nouitiis, disp. 2. dub. 6. n. 16. Armend. d. l. 7. de Relig. n. 43. vbi refert decisũ non esse dispensandũ, vt puella, quę duodecimũ annũ nõ cõpleuerit, possit habitum in monasterio suscipere, Aldan. in cõpendio canon. resol. lib. 1. tit. 25. n. 3. vbi testatur ita resolutũ per S. Cong. Episc. in Neap. de anno 1582.

Contra Mich. Medin. d. sacrorum hominũ continent. lib. 4. controuers. 9. c. 4. Fr. Ludou. Miranda in man. Prael. in fine, & in tract. de sacris monialib. q. 8. art. 2. in concl. Sanch. in praecepta Decalogi, to. 1. l. 4. c. 18. n. 33. Suar. to. 3. de Relig. l. 5. c. 1. n. 9. existimantes circa praefatam puellarum receptionem nullam limitationem esse constituendam.

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

8. Quòd si puella in duodecimo aetatis anno matrimonio coniuncta, & Religionem illo nondum consummato ingressa sit, cogendum sponsum per quatuor annos expectare, vsque dum profiteatur, dicit decisum Armend. d. l. 7. de Relig. n. 42. quem refero Ego ipse d. alleg. 101. n. 11.

9. b Ante decimum sextum annum expletum.] Vnde malitiam non supplere dictam aetatem resoluunt Fr. Emman. q. regul. tom. 3. q. 15. art. 3. Sanch. in praecepta Decalogi, to. 2. lib. 5. c. 4. n. 2. Hieron. Roder. in compendio q. regul. resol. 161. n. 37.

10. Et professionem emittens infra annum probationis non est obligatus ad Religionem, neque in genere, neque in specie, nec etiam in foro conscientiae vlla inducta est obligatio, vt refert decisum Nicol. Garc. de benef. p. 11. c. 9. n. 6.

11. Professionem in suprema die 16. anni emitti posse, emissámque subsistere resoluit Campan. in diuers. iuris canon. rub. 7. c. 6. n. 129. & rub. 12. c. 11. n. 1. quem refero Ego ipse d. alleg. 101. n. 13. ex iis, quae in similibus adducit Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 24. n. 12.

Contra Galet. in margarita casuum conscientiae. verb. profiteri, pen. & Aloys. Ric. in praxi rerum ecclesiast. dec. 656. in 1. edit. aliàs resol. 549. in 2. edit. existimantes nullam esse professionem, si deficiat vnus dies ante dictum decimum sextum annum expletum. Et etiam non completo anni circulo adhuc per duas horas, ex Sel. in select. canon. c. 18. n. 3. vbi refert decisum 21. Ianuarij 1617. Vnde Religiosus, qui sua professione facta tribus horis ante completũ annũ probationis à Religione discessit, & in habitu clericali laudabiliter vixit, si postea redeat ad Religionẽ, debet ratificare professionẽ, & ei locus debetur à die ratificationis, vt ipsemet testatur decisũ sub die 1. Februarij 1631.

12. Validam esse professionem post decimum sextum annum factam, sed ante decimum octauum requisitum à statuto Ordinis Minorum non annullante, aut irritante factam tenent Lud. Miranda in man. praelat. to. 1. q. 24. art. 2. concl. 2. Pellin. de subdito Religioso, to. 1. c. 26. §. 3. Hieron. Venero, y Leyua d. c. 15. n. 10. Ego ipse d. alleg. 101. n. 55. refert decisum Armend. d. l. 7. de Relig. n. 14.

13. In constitutionibus Religionis Sanctissimae Trinitatis redemptionis captiuorum est constitutio confirmata auctoritate Apostolica ante, & post Concil. quòd in Religione aliquis non recipiatur, antequam annum 20. videatur compleuisse. Hoc stante quaeritur per superiores Religionis, an pro validitate professionis in dicta Religione sufficiat illam emisisse post 16. annum iuxta dispositionem Concil. S. Congr. die 2. Augusti 1631. & 24. Aprilis 1642. censuisse professiones emissas iuxta dispositionem Concilij esse validas, refert Sel. in select. canon. c. 18. n. 3.

14. Ordinarium posse professionem ante expletum annum decimum sextum emissam nullam declarare, asserit decisum Armend. d. l. 7. de Relig. n. 11. quem refero Ego ipse d. alleg. 101. n. 1.

15. c Quàm per annum, &c. Suscipientem habitum Regularem debere per annum in probatione stare, ita vt professio antea facta sit nulla, docent, Fr. Emman. q. reg. tom. 2. q. 2. art. 7. & t. 3. q. 15. art. 1. cum seq. Azor. inst. moral. p. 1. l. 12. c. 2. q. 6. cum seq. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. l. 18. n. 385. cum seqq. Armend. d. l. 7. de Relig. n. 4. cum seqq. Campan. in diuers. iuris canon. rubr. 12. c. 3. à princip. Ludou. Miranda d. tom. 1. quaest. 22. art. 1. cum seq. Sanchez in praecepta Decalogi, to. 2. lib. 5. cap. 4. num. 8. cum seqq. Barthol. à S. Fausto

in thesaura Relig. lib.5.q.160. cum seq. Bonacin. *de clausura, & pœnis eã violantibus impositis, q.2. puncto 10. diffic. 2.§.2.* Illustriss. D. Roder. à Cunha *in comment. ad c.1.n.19.dist.54.* Fr. Barthol. de Vecchis *in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouitiis, disp.11. dub.2.* Tamburin. *d. disp.6.q.4 n.2. & de iure Abbatum to.5. disp.6.q.7.n.1. cum seq. & q.11. à princ.* Ego ipse *d. alleg.101.n.16. cum seqq.* itavt emittens professionem sic intra annum probationis non sit obligatus, neque ad Religionem in genere, neque in specie, nec etiam in foro conscientiæ illi indicta sit obligatio, prout decisum refert Barth. de Vecchis *vbi suprà disp.13. dub.11. sub n.1.*

16. Per hoc decretum Concilij abrogatum fuisse Leonis X. priuilegium relatum *in compendio priuileg. Mendicant. verb. nouitius n.27.* quo conceditur Prælatis Ordinum Minorum posse cum consilio Fratrum Discretorum admittere ad professionem anno probationis non expleto Religiosus aliorum Ordinum venientes ad Minoriticam Religionem, tradunt Nau. *cons.61.n.4. & cons.66.n.4 de Regularib. in nouis.* Fr. Emman. *d. to.3.q.15. art.11.* Less. *de iust. lib.2.c.41. dub.15.n.101.* Sanch. *lib.7. de matrim. disp.37.n.47.* Fr. Lud. Miranda *in Man. Prælat. to.1.q.22. art.2. concl.3.* Fr. Barth. de Vecchis *d. disp.11. dub.2.n.5.* Illustriss. D. Roder. à Cunha *in comment. ad d.c.1.n.21. in fine.* Tamburin. *d. to.3. disp.6.q.11.n.5.*

Contra Sorb. *verb. nouitius,* vbi *de nouitiorum professione, vers. Sed an requiratur,* & pact. *c.2. art.15.n.65.* existimantes prædictum Leonis X. priuilegium non esse contra dispositionem Concilij in præsenti.

17. Professum in vna Religione, etiam strictiori, transeuntem ad aliam, indigere nouitiatu, quem requirit Conc. in præsenti, tenent Nauarr. *sub tit. de Regular. cons.49.n.4. & cons.53.n.5. in antiq.* aliàs *cons.61.n.4. & cons.62.n.5. & cons.77.n.4. eod. tit. in nouis* Hieron. Roder. *d. resol.101.n.46.* Fr. Emman. *in summ. to.2.c.6.n.10. & q. reg. tom.3. q.19. art.11.* Sanch. *d. lib.5.c.4.n.12.* Illustriss. D. meus Rod à Cunha *in comment. ad c.1.n.21. dist.54.* Peregr. *d.p.2.c.1. lit.C.§.19.* vnde Regulares discalceatos Ordinis sanctissimæ Trinitatis de licentia Sedis Apostolicæ ad laxiorẽ Calceatorum transeuntes debere annũ probationis, non tamen emittere professionem, resoluit Sel. *d. loco,* asserẽs decisum *in Montis Regalis 13. Nouembris 1627.*

18. Professum nulliter volentem suam professionem ratificare, non teneri nouitiatus annum iterare, si aliàs fuit validus, resoluit Sanch. *de matrim. lib.7. disp.37.n.45.* & Peregr. *in comment. ad const. Cleric. Reg. p.2.c.1. lit.C.§.2.* Si verò Nouitiatus fuit factus post pubertatem, & fuit continuus, non esse iterandum ea quacunque causa sit irrita professio, tenent Sanch. *disp.37. ex n.47. & in præcepta Decalogi lib.5.c.14.n.14.* Azor. *instit. moral. p.1.l.12.c.1.q.6.* Barth. à S. Fausto *in thesaur. Relig. lib.5.q.97.* Peregr. *vbi proximè,* contra Nau. *cons.20.n.17. & 19. Reg.* existimãtem nouitiatum etiam ea alia causa præter defectum ætatis, aut continuationem, inualidum esse iterandũ.

19. Moniales Ordinis Prædicatorum habentes sexdecim annos, in mortis articulo cõstitutas profiteri posse, & si nõdum integrum nouitiatus annum peregerint, cõcessit Pius V. in quodam Motu proprio incip. *Summi Sacerdotij cura,* cuius tenorem refert Fr. Emman. *q. regul. to.3.q.15. art.6.* vbi subdit hoc hodie fieri posse, dicens non esse reuocatum à Greg. XIII. tradunt idem Fr. Emman. *in sum. to.4.c.63.n.5.* Lud. Miranda *in Man. Prælat. to.1.q.22. art.10.* Sanch. *d.l.5.c.4.n.16.* Barthol. à S. Fausto *in suo thesauro Religios. lib.5. q.167.* Peregr. *d.c.1. lit.C.§.10.* Hieron. Roder. *d. resol.101.n.40.* Tambur. *d. to.5. disp.6.q.11.n.9.*

20. Et huiusmodi probationis annum à momento in momentum posse & debere computari, id est, ab hora diei, in quo habitum quis suscepit, vsque ad eandem horam vltimi diei eiusdem anni, tradunt Iacob. de Graff. *to.1. consil. lib.3. cons.6.n.1. de Regularib.* Zanard. *in direct. Theolog. p.2.c.26. n.12. vers. nota autem,* Less. *d.l.2.c.41. dub.7.n.59.* Sanch. *lib.1. de matrim. disp.16.n.2. & in præcepta Decalogi tom.2.l.5.c.4.n.31. in fine,* Fr. Lud. Miranda *d.q.22.a.3.* Soar. *to.3. de Relig. lib.5.c.15.n.1.* Barth. à S. Fausto *d.l.5.q.160.n.2.* Fr. Barth. de Vecchis *d. disp.11. dub.4.* Peregr. *in const. cleric. Regul. p.2.c.1. lit. C.§.6.* Hieron. Roder. *d. resol. 101.n.38.* Ciarlin. *contron. forens. lib.1.c.108.n.20.* Nal. *in sum. verb. professio n.6.* Tambur. *de iure Abbatiss. disp.4.q.9.* Nou. *in lucerna Reg. verb. annus. n.2.* idem Tamburin. *de iure Abbatum to.3. disp.6. q.7.n.8. & q.11.n.12.* Ego ipse *d. alleg. 101.n.22. in fine,* secundùm Lugdunen. impress.

Contra Stephan. Gratian. *discept. forens. tom.3. c.413.n.22.* & Campan. *d. rub.12.c.13.n.4. in fine,* Diana *moral. resol. p.5. tract.5. resol.18.* existimantes post factam professionem non esse computandum annum probationis ab vno puncto & instanti ad idem punctum, & instantem, quia esset assertio nimis rigorosa.

21. Vnde si nouitius compleat probationis annum die 24. Februarij anno bissextili, non dici expletum hunc annum, nisi secunda die, quæ etiam appellatur 24. id est, 25. die, quare emittere nõ posse professionem, nisi eadẽ die 25. in puncto diei 24. Februarij præcedentis anni in quo suscepit habitum arg. text. *in l.3.§. minorem ff. de minorib. & in l. cum bissextus ff. de verb. signif. & in c. quæsiuit, eod. tit.* tradunt Fr. Emman. *d. to.4.q.15.a.4. & 5.* Iacob. de Graff & Fr. Lud. Miranda *citatis locis,* Bonac. *de Sacramentis disp.8.q. vnica puncto 5.n.15. & de clausura q.2. puncto 10. diffic.2.§.5. n.4.* Molin. *de iust. tract.2. disp.573. vers. atque vt à minori ætate,* Sanch. *de matrim. lib.2. disp.24.n.22. vers. similiter credo,* Less. *d.n.59. vers. hinc sequitur,* Fr. Barth. de Vecchis *d. dub.4.n.5.* Peregr. *in const. cleric. Reg. p.2.c.1. lit.C.§.7.* Hieron. Roder. *d. resol.101.n.39.* Tambur. *d. disp.4.q.9.n.2. & d. to.3. disp.6.q.11.n.13.* Iul. Lauor. *var. lucubr. to.1. tit.1. de comitiis, c.6.n.15.* qui oretenus mihi retulit S. Congr. Concilij *in vna Patauina 5. Iulij 1627. & in Andegauen. 2. Augu. 1627.* censuisse non valere professionem respectu anni bissextilis cuiusdam, qui ingressus est Religionẽ 27. *Martij, & die 26.* eiusdem mẽsis sequentis anni, currente anno bissextili emisit professionem, & sic non expectato lapsu diei, qui illo anno accrescit.

Contra Fornar. *de Ordine c.3.n.4.* Aloys. Ric. *in praxi rerum fori ecclesiast. post resol.76. in notabil. de materia Sacramenti Ordinis, vers. quo ad interstitia,* Barth. à S. Fausto *d. lib.5.q.161.* existimantes ad hanc professionem Religione emittendam anno bissextili satis esse ad probationem compleuisse dies 365.

22. Annũ, ex quo Greg. XIII. abstulit decem dies, hoc est, à quinto die Octobris, vsq; ad decimum quartum anni 1582. reputari integrũ, nec supplendos esse illos decẽ dies ex alio anno, quia quãuis ille annus non fuerit integer naturaliter, & secũdùm cursum solarem, fuit tamen integer ciuiliter, &

& politicè, docent Henriq. in summ. lib. 10. c. 19. §. 2. & lib. 13. c. 40. §. 2. in comment. littera O. Bonacin. d. puncto 5. n. 14. Fr. Ludouic. Miranda d. art. 3. conclus. 2. in fin. Fr. Emman. d. tom. 3. q. 15. art. 15. Less. d. lib. 2. c. 41. dub. 7. Bartholom. à S. Fausto d. lib. 5. q. 162. Sanchez d. tom. 2. lib. 5. c. 4. n. 5. vbi extendit ad sacros Ordines, & ad quæcunque officia, & beneficia, refero Ego ipse d. alleg. 101. n. 21. Tamburin. d. tom. 3. disp. 6. q. 11. num. 13.

23. Profiteri potest in Religione ille, qui cùm esset duodecim annorum, permanserit per annum integrum in nouitiatu, postmodum habitu retento fuit commoratus domi suæ vsque ad tempus 16. annorum requisitum ad professionem emittendam, & cùm fuerit reuersus ad Religionem, petit admitti ad professionem, si aliud illa non opponat, ita Sel. d. c. 18. n. 4. vbi refert decisum sub die 20. Martij 1621.

24. Continuum debere necessariò esse huiusmodi probationis annum, & non sufficere interpellatum, docent Nauar. consil. 2. n. 2. & consil. 34. n. 2. & consil. 36. n. 1. & consil. 42. n. 2. & 4. de Regularibus in antiq. & consil. 9. n. 2. & consil. 31. n. 4. sub eod. tit. in nouis, Henriq. lib. 13. de excommun. c. 40. n. 2. Emman. Sà verb. Religio num. 9. Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 8. n. 4. & tom. 3. q. 15. art. 8. Iacob. de Graff. in aureis decisionib. lib. 3. c. 5. n. 15. Sorb. in verb. Nouitius, vbi de Nouitiorum professionis emissione, vers. secundò est, Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 3. q. 13. num. 11. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 12. c. 2. quæst. 8. Fr. Lud. Miranda d. q. 22. art. 4. conclus. vnica, Nald. verb. Nouitius, num. 4. Less. d. lib. 2. c. 41. dub. 7. n. 59. Sanch. d. lib. 5. cap. 4. num. 31. Stephan. Gratian. Marchia decis. 35. n. 3. in addit. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 163. Bonac. de clausura q. 2. puncto 10. diffic. 2. §. 2. num. 3. Soar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 15. n. 3. Ego ipse d. alleg. 101. n. 23. Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad cap. 1. num. 15. dist. 54. Peregr. in const. cleric. Regul. p. 2. cap. 1. littera C. §. 8. Tamburin. d. disp. 4. qu. 8. n. 3. Ciarlin. controuers. forens. lib. 1. cap. 108. num. 15. Diana moral. resol. part. 5. tract. 5. resol. 19. idem Tamburin. de iure Abbatum to. 3. disp. 6. q. 7. n. 9. & quæst. 11. n. 15. Hieron. Roderic. d. resol. 101. num. 42. Fr. Barthol. de Vecchis d. disp. 11. dub. 3. num. 1. vbi num. 5. cum Soar. d. cap. 15. à n. 8. ampliat, vt hæc continuatio non solùm esse debeat per annum expletum, sed etiam vsque ad professionem, ita vt si nouitius completo anno probationis egrederetur monasterium, & postea iterum rediret, professionem emittere non posset, virtute præfatæ vnius anni probationis, sed iterum inchoare deberet nouitiatum.

25. Contra Franc. Angel. Syluest. verb. Religio 5. quæst. 4. Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. quæst. 165. & Bonacin. d. puncto 10. diffic. 2. §. 2. n. 4. existimantes non esse necessariam continuationem probationis cum professione, & contra F. Emman. d. q. 15. art. 10. vers. aduertendum denique, qui idem censet circa nouitias Monialium.

26. Annum probationis tunc interrumpi, quando Nouitius dimisso Religionis habitu egreditur monasterium animo deserendi Religionem, ita vt si postea pœniteret, iterúmque reciperetur, deberet ex integro à principio inchoare nouitiatum, referunt proximè citati Doctores, & præcipuè Fr. Barthol. de Vecchis d. dub. 3. n. 6. Tamburin. d. tom. 3. disp. 6. q. 11. n. 17.

Et ideo per text. in præsenti reuocatum esse priuilegium Iulij II. concessum Minoribus, vt nouitiatus interruptus possit continuari, tradunt Fr. Ludou. Miranda d. qu. 22. art. 4. versus finem, Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 166. Fr. Barthol. de Vecchis d. disp. 11. dub. 3. n. 6. in med. Tamburin. de iure Abbatum tom. 3. disp. 6. q. 11. sub n. 17.

Contra Sorb. verb. Nouitius, vbi de Nouitiorum professionis emissione, vers. sed Iulius, Fr. Emman. d. qu. 15. art. 8. & 20. vers. aduertendum tandem, existimantes iuxta prædicti priuilegij tenorem posse etiam hodie tempus prioris receptionis cum tempore posterioris ad perficiendum probationis annum computari.

Dimisso Religionis habitu à monasterio Nouitium recedentem, eo ipso interrumpere annum probationis, licèt interpellatio sit modica, & paulo pòst intra diem pœniteat, tenent Nau. cons. 42. n. 4. de Regul. Galler. in Margar. casuum conscientiæ verb. Nouitius, 2. Sanchez d. c. 4. n. 32. Soar. d. c. 15. n. 3. Peregr. d. part. 2. cap. 1. littera C. §. 8. vers. Sed quid, Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 164. Fr. Barth. de Vecchis d. dub. 3. n. 7. Illustriss. D. Roderic. à Cunha vbi suprà n. 17. Ego ipse d. alleg. 101. n. 25. 27.

Contra Less. d. lib. 2. c. 41. dub. 7. existimantem paucorum dierum interpellationem non impedire, & contra Sorb. d. loco vers. secundò est, Lotich. in suo thesauro tit. de Regul. §. 9. vers. si autem sine licentia, Nald. d. verb. Nouitius n. 4. qui cùm dicant interrumpi nouitiatum per exitum Nouitij à claustro per tres, aut quatuor dies sine licentia sui superioris, videntur docere exitum vnius, vel duorum dierum non esse sufficientem ad hanc interruptionem inducendam.

Si tamen Nouitius de licentia Superioris cum habitu aliqua iusta de causa intra annum probationis extra monasterium egrediatur, & ibidem per aliquos dies commoretur, post accessum posse licitè profiteri, annúmque per hoc non dici discontinuum, resoluunt Nauar. consil. 10. n. 3. de Clericis non resid. & consil. 42. de Reg. Peregr. in comment. ad const. cleric. Regular. p. 2. c. 1. littera C. §. 8. Hieron. Roderic. d. resol. 101. n. 44. Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 3. c. 5. post n. 18. Flamin. Paris. d. q. 13. num. 12. Sayr. in floribus decis. sub tit. de Regularibus decis. 15. Fr. Emman. d. q. 15. art. 8. Ludouic. Beja respons. casuum conscientiæ p. 4. cas. vltim. in fine, Lotich. d. §. 9. vers. 4. Campan. d. rub. 12. c. 3. n. 3. Aloys. Ricc. in praxi fori Ecclesiast. decis. 501. in 1. edit. aliàs resol. 392. n. 3. in 2. edit. Armendar. d. l. 7. de Religion. n. 13. Bonacin. de clausur. q. 2. puncto 10. diffic. 2. § 2. n. 6. Steph. Gratian. discept. forens. c. 66. n. 14. Soar. tom. 3. de Relig. lib. 6. c. 14. n. 13. Diana moral. resol. p. 3. tract. 2. resol. 84. Tamburin. de iure Abbatissar. disp. 4. quæst. 8. à num. 1. Ciarlin. d. lib. 1. cap. 108. n. 24. idem Tambur. de iure Abbatum to. 3. disp. 6. quæst. 7. num. 12. & 15. & q. 11. n. 18. & 19. Fr. Barth. de Vecchis d. dub. 3. num. 10. vbi n. 11. cum Soar. eod. c. 14. n. 14. contra Nauarr. intelligunt etiamsi illicitè, & sine rationabili causa concessa fuisset Nouitio licentia. Ego ipse d. alleg. 101. n. 27. Lud. Miranda d. q. 22. art. 5. concl. vnic. vbi in fine ait huiusmodi licentiam ad exeundum posse tantùm concedere Ministros Prouinciales si adsint, in ipsorum verò absentia, & quando facilis ad eos non habetur recursus, vrgétque necessitas, id ipsum posse facere Guardianos, & alios Prælatos conuentuales, nisi aliqua ordinatione Generali, seu Prouinciali, aut particulari mandato si fuerit interdictum. 28.

29. Vnde non interrumpi tempus probationis si Nouitius habitu Religionis indutus monasterium ex sui Superioris licentia exeat causa peregrinandi ad stationes, vel ad alia loca, vel visendi parentes, aut cognatos ægrotantes, vel mendicandi, vel recreandi, aut alia huiusmodi causa, bene notant Iacob. de Graff. *d.c.5.n.*18. Tamburin. *de iure Abbatum tom.3. disp.6.q.7.n.*16. Fr. Emman. *d.q.*15.*art.*8. Fr. Bartholom. de Vecchis *d.disp.*11.*dub.*3.*n.*12.

30. Hinc etiam non interrumpi dictum tempus probationis si Nouitius ex licentia superioris, ob malam valetudinem maneat extra monasterium, resoluunt Gonzal. Mendez de Vasconcelles *diuers. iuris argument.lib.*2.*cap.*15. Stephan. Gratian. *discept.forens.c.*166.*n.*14.*& in addit.ad Marchiæ decis.*35.*n.*2. Fr. Barthol. de Vecchis *d.dub.*3.*n.*13. vbi refert ita fuisse decisum. Quare si Nouitius durante probationis anno curandæ valetudinis causa de licentia Superiorum à monasterio exierit, & post reuertatur, eodem tempore professionem emittere posse, ac si nunquam egressus fuisset, dicit resolutum Armendar. *d.l.*7. *de Relig.n.*13.

31. Hinc pariter non interrumpi nouitiatum, si nouitius retento habitu perterritus seueritate, vel iracundia, aut minis, seu odio superioris, aut Magistri monasterio rum abditè exeat causa se celandi, dummodo animum habeat redeundi, tradunt Galuan. *consil.*12. *n.*9. & Fr. Barthol. de Vecchis *d. dub.*3.*n.*15. vbi intelligit dummodo exitus extra monasterium non sit talibus circumstantiis factus, quòd probabiliter præsumi possit Nouitium animo deserendi Religionem egressum fuisse, de quo etiam Tamburin. *d.to.*3. *disp.*6.*q.*7.*n.*18.

32. Completo probationis anno nouitiatum obueniente aliqua rationabili, seu iuxta causa posse prorogari tradunt Nauar. *consil.*30.*de Regularib.in nouis*, Emman. Sà *verb.Religio,n.*3. F. Emman. *d.tom.*3.*q.*17.*art.*10. Galet. *d.verb. profiteri vltim.* Less. *d.dub.*7.*n.*59. Bartholom. à S. Fausto *d.lib.*5.*q.*168. Fr. Ludouic. Miranda *in suo man. Prælator.tom.*1.*quæst.*25.*art.*11. Sanchez *in præcepta Decalogi,lib.*5.*cap.*4.*num.*1. Peregrin. *dict. cap.*1.*littera C.§.*11. Aldan. *d.tit.*25.*num.*10. vbi refert decisum *sub die* 31. *Maij* 1597. Soar. *to.*3. *de Relig. lib.*5.*cap.*13.*num.*8. Fr. Bartholom. de Vecchis *d.disput.*11.*dub.*5.*num.*3. vbi *n.*4. post Galuan. *consil.*12.*à princip.* obseruat differri non posse professionem illorum Nouitiorum, quos superiores expleto probationis anno habiles inuenerint.

33. Nouitium, & monasterium post Concil. Trid. nullatenus posse anno nouitiatus renuntiare tenent Nauar. *consil.*33. *sub tit. de Regularibus in antiq.* aliàs *consil.*62.*n.*5.*in nouis.* Ludou. Beja *d. casu vlt.vers.tertio*, Hieron. Roderic. *d.resol.*101. *num.*41. Fr. Emman. *d.tom.*3.*quæst.*14.*art.*7.*& in summ.tom.*2.*c.*6. *num.*10. Azor. *d.lib.*12. *cap.*4. *quæs.*4.*&* 9. Sanchez *d.lib.*5.*c.*4.*n.*18. Ludouic. Miranda *d.quæst.*22.*art.*7.*concl.vnic.* Peregr. *dict. cap.*1.*littera C.§.*12. Barthol. à S. Fausto *d.lib.*5. *quæst.*270. Tamburin. *d.tom.*3.*disp* 6.*q.*11.*n.*22. Ego ipse *d.alleg.*101.*n.*32. Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha *in comment.ad c.*1. *n.*22. *dist.*54. vbi subdit validè dispensare Propositum Generalem Societatis IESV post exactum integrum annum nouitiatus (non tamen ante illum) cum Nouitio suo, vt profiteatur, vel incorporetur in eadē Societate ante decursum biēniū nouitiatus.

Probationis annum posse impleri ab eo, qui nondum expleuerit annum decimumsextum, & vi talis probationis posse probatum admitti ad professionem expleto decimosexto anno, asserunt Nauar. *consil.*30.*n.*1. *de Regular. in* 1.*edit.* aliàs *consil.*20.*n.*1. *eod. tit.in* 2.*edit.* Henriq. *lib.*13.*c.*40.*§.*2.*in fin.* Galet. *verb.profiteri* 3 Azor. *d.lib.*12.*c.*4.*quæs.*9.*in fine*, Fr. Emman. *d.to.*3.*q.*15. *art.*2.*in fine.* Valer. Reginald. *d.lib.*18.*n.*385.*propè fin.* Sanch. *in præcepta Decalog.tom.*2.*lib.*5.*c.*4. *n.*22.*in fine*, Ego ipse *d.alleg.*101.*n.*31. 34.

Conuertitæ eo ipso, quòd ingrediuntur monasterium, possunt emittere professionem, iuxta Bullam Pontificis ante Concilium emanatam, quæ non est sublata per hoc decretum, & quòd infra c.18. *in fine*, hac eadem sess. præseruantur earum constitutiones; ergo multo magis hoc priuilegium Pontificis, ita Aldan. *in compend.Canon.resol. lib.*2. *tit.*8.*n.*16. vbi refert decisum *sub die* 11. *Ianuarij* 1620. 35.

Post susceptum habitum, &c.] Habitum Regularem à Nouitiis deferendum esse de essentia, atque substantia anni probationis, tradunt Azor. *d.lib.*12. *cap.*2.*quæs.*9. Fr. Emman. *d.q.*15.*art.*9. Sanch. *d.lib.*5.*c.*4.*n.*29. Fr. Ludouic. Miranda *d.q.*22.*art.*6.*concl.vnic.* Barthol. à S. Fausto *d.lib.*5. *q.*177. Bartholom. de Vecchis *d.disp.*11. *dub.*7. Reginald. *d.lib.*18. *n.*384. Tamburin. *d. disp.*4. *quæst.*4. *n.*6. *& de iure Abbatum tom.*3. *disp.*6. *q.*7.*n.*7.*& quæst.*8.*num.*4. Ego ipse *d. alleg.*101. *n.*29. Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha *in comment.ad c.*1.*n.*12. *dist.*53. vbi *n.*13. limitat, nisi regula alicuius Religionis à Pontifice approbata aliud præscriberet, vel vsus legitimè præscriptus id obtinuisset, limitat etiam nisi talis esset Religio, quæ habitum proprium non haberet, vt non habet Societas IESV, cuius Religiosi ex vsu regionis, in qua habitant, vestiuntur, secundum Sanch. *in præcepta Decalogi,tom.*2.*lib.*6.*c.*8.*n.*70. Vnde licèt Nouitius deferre debeat habitum, quo regula, vel statutum, aut consuetudo cuiuscunque Religionis vti vult, non esse tamen de substantia anni probationis Nouitium induere habitum Nouitiorum ab habitu professorum distinctum, resoluunt Soar. *tom.*3.*de Relig.lib.*5.*c.*14.*n.*10. Fr. Barth. de Vecchis *d.dub* 7.*n.*3. Tambur. *d.tom.*3 *disp.*6.*q.*8.*n.*5.*&* 6. 36.

Per text. in præsenti non tolli professiones tacitas, sed in suo pristino valore manere asserunt Nauar. *consil.*28. *n.*5. *de Regular. in* 2.*edit.* Sayr. *in florib.decis.sub eod.tit.decis.*42. Sotb. *verb.Nouitius*, vbi de Nouitiorum professione, *vers.quid autem dicendum*, Azor. *d.part.*1.*lib.*12.*c.*4.*quæs.*6. Fr. Emman. *d.tom.*3.*q.*17.*art.*1. Armendar. *d.l.*7. *de Relig.num.*6.*&* 8. Stephan. Gratian. *discept.forens.cap.*640.*n.*34. adden. ad Gregor. *decis.*385. *n.*6. D. Hieronym. Venero, y Leyua *d.c.*15.*n.*5. Fr. Barthol. de Vecchis *d.praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouitiis, disp.*13. *dub.*8. Tamburin. *de iure Abbatum tom.*3.*disp.*6. *quæst.*13.*n.*10. Rot. *in Vlixbonen. professionis* 10. *Decembris* 1621. *coram R.P.D. Merlino* Sanch. *in præcepta Decalogi lib.*5.*cap.*3.*à n.*36. Hieron. Roderic. *d.resol.*101.*n.*53. Professionem tacitam inducere Ordinis susceptionem resoluit Sel. *d. c.*18.*n.*50. asserens sic fuisse resolutum *in Beneuentana* 20. *Decembris* 1619. refert Tamburin. *d.tom.*3.*disp.*6.*q.*13.*n.*12. 37.

Renunciatio,

Renunciatio,aut obligatio non poteſt fieri à Nouitiis, etiam fauore cauſæ piæ, niſi cum licentia Epiſcopi, vel Vicarij, finito tempore nouitiatus ſuperiores admittant Nouitios ad profeſſionem, vel eos è monaſterio deiiciant, quibus reſtituantur omnia, quæ dederunt monaſterio ante profeſſionem,vt in text.

CAPVT XVI.

1. *Doctores de materia cap.agentes.*
2. *Obligationis nomine in præſenti intelliguntur omnes contractus lucratiui.*
3. *Donationes inter viuos comprehendit hoc decretum.*
4. *Renunciationem officiorum publicorum temporalium comprehendit.*
5. *Fideiuſſionem comprehendit.*
6. *Liberationem comprehendit, qua Nouitius tutorem ſeu curatorem ſuum à reddendis ratiocinijs liberat.*
7. *Eleemoſynas per Nouitios factas non comprehendit dummodo non ſint modica.*
8. *Donationem Deo, ſeu B. Mariæ, vel Sanctis oblatam non comprehendit.*
9. *Victum, & veſtitum, quem pro ſe tribuit Nouitius monaſterio,non comprehendit.*
10. *Expenſas factas pro ſuſtentatione nouitiæ, & Monialium, & pro ſolemnitate profeſſionis, non comprehendit.*
11. *Oblationes, & donationes factas monaſterio à tutoribus, vel conſanguineis Nouitiorum ex propriis bonis,non comprehendit.*
12. *Contractus emptionis, venditionis,permutationis,& locationis non comprehendit.*
13. *Renunciationem beneficij non comprehendit.*
14. *Teſtamenta, codicillos, & donationem cauſa mortis non comprehendit hoc decretum.*
15. *Donatio Nouitij facta cum ſolemnitate huius decreti vt ſit firma, requiritur profeſſionis validitas.*
16. *Profeſſione ratificata ſi illa nulliter emiſſa fuerit,cenſetur quoque renunciatio ratificata & valida.*
17. *Nouitius ſi iuxta formam huius decreti renuntiauerit legitimam, & facta profeſſione Epiſcopus ſit factus, recuperat ius ſuccedendi in dicta legitima.*
18. *Secularis ante habitus ſuſceptionem, & Nouitiatus ingreſſum poteſt etiam intuitu eiuſdem ingreſſus validè de ſuis bonis diſponere illa renunciando abſque ſolemnitate huius decreti.*
19. *Nouitius poteſt reuocare teſtamentum à ſe factum ante ingreſſum Religionis, & durante eodem Nouitiatu aliud condere.*
20. *Teſtamentum ante profeſſionem factum reuocare non poteſt profeſſus.*
21. *Religioſus profeſſus poteſt teſtamentum ſuum ante profeſſionem confectum declarare.*
22. *Reſeruatio aliquorum bonorum facta per Religioſum ad effectum teſtãdi de illis non ſuſtinetur.*
23. *Licentia Epiſcopi obtenta requiritur in renunciatione facienda per nouitium.*
24. *Epiſcopus confirmatus nondum conſecratus poteſt Nouitio licentiam dare ad renunciandum.*
25. *Archiepiſcopus etiam qui fuerit conſecratus quamuis nondum pallium receperit.*
26. *Capitulum Sede vacante.*
27. *Abbates,& alij Prælati habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem,nullique Epiſcopo ſubiecti.*
28. *Prælati Regulares non poſſunt Nouitio facultatem concedere ad renuntiandum etiam in monaſteriis exemptis,& ſibi ſubiectis.*
29. *Renuntiatio facta ad fauorem Patrum Societatis Ieſu per Nouitium in d.Societate valet, quamuis non fuerit facta cum licentia Epiſcopi.*
30. *Renuntiatio à Nouitio per duos menſes ante profeſſionem facta ſine licentia Epiſcopi,ſeu eius Vicarij eſt ipſo iure nulla.*
31. *Formam laicorum ſtatuto præſcriptam nequaquam oportet ſeruare in renuntiationibus quæ fiunt à Nouitiis.*
32. *Moniales poſſunt finito probationis anno renuntiare dummodo per duos menſes ante profeſſionem.*
33. *Vicarius Epiſcopi, ſeu Capituli Sede vacante poteſt Nouitio licentiam concedere ad renuntiandum.*
34. *Vicariis foraneis non eſt integrum hanc licentiã concedere abſque expreſſa commiſſione ſibi facta.*
35. *Renuntiationem per Nouitium ſufficit fieri toto bimeſtri ante profeſſionem.*
36. *Bimeſtre,quo debet fieri renũtiatio per Nouitiũ computandum eſt de momento ad momentum.*
37. *Profeſſionem differre ex quacunque cauſa facta ſemel renuntiatione bimeſtri illo nihil refert.*
38. *Renuntiatio per Nouitium facta abſque ſolemnitatibus decreti eſt nulla.*
39. *Prælatus, & Conuentus,vel Capitulum dilationem ad profitendum Nouitio poſt annum nouitiatus probato iuſta de cauſa concedere poteſt.*
40. *Nouitia finito nouitiatus anno ad profeſſionem admittuntur.*
41. *Nouitij Societatis IESV non comprehenduntur hoc decreto.*
42. *Patres Societatis IESV ſunt verè Religioſi.*
43. *Patres Societatis IESV tria tantum vota ſimplicia emittentes retinent ius & dominium bonorum ſuorum,beneficia,& penſiones.*
44. *Monaſterio nihil tribuendum à parentibus, & conſanguineis Nouitij ante eius profeſſionem.*
45. *Nouitij pater non poteſt dare paramentum Altaris Religionis vbi filius erat in nouitiatu.*
46. *Donare validè poteſt monaſterio puella exiſtens in eo educationis cauſa.*
47. *Monialibus non licet recipere pecunias,vel aliam rem anticipatè ad computum eleemoſynæ dotalis.*
48. *Nouitio abeunti omnia, quæ ſua erant, reſtitui debent.*
49. *Vna cum fructibus inde perceptis.*
50. *Exceptis fructibus, quos in eo alendo monaſterium fecit.*
51. *Habitus Religioſus Nouitio exeunti non eſt reſtituendus.*
52. *Dos Nouitiæ intra tempus probationis decedentis hæredibus Nouitiæ reſtituenda.*

a NVlla quoque renunciatio, aut obligatio β antea facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuſcumque cauſæ piæ valeat, γ niſi cum licentia δ Epiſcopi, ε ſine eius Vicarij

Vicarij fiat, *ζ intra duos menses proximos ante professionem*, ac non aliàs intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione, aliter verò facta, etiamsi cum huius fauoris expressa renunciatione, etiam iurata, *η sit irrita, & nullius effectus.* *θ Finito tempore nouitiatus*, Superiores, *nouitios*, quos habiles inuenerint, ad profitendum admittant, aut è monasterio eos eiiciant. Per hæc tamen sancta Synodus non intendit aliquid innouare, aut prohibere, *κ quin religio Clericorum Societatis Iesu* iuxta pium eorum institutum, *λ à sancta Sede Apostolica approbatum*, Domino, & eius Ecclesiæ inseruire possint, *μ sed neque ante professionem*, excepto victu, & vestitu nouitij, vel nouitiæ illius temporis, quo in probatione est, quocumque prætextu, à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus eius monasterio aliquid ex bonis eiusdem tribuatur, ne hac occasione discedere nequeat, quòd totam, vel maiorem partem substantiæ suæ monasterium possideat, nec facilè si discesserit, id recuperare possit, quin potiùs præcipit sancta Synodus sub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc vllo modo fiat, & vt abeuntibus ante professionem *ν omnia restituantur, quæ sua erant*, quod vt rectè fiat, Episcopus etiam per censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

a Cap. cum causam in hn. de elect.

1. Vide Nauarr. *cons. 7. & 8. de don. in antiq* aliàs *consil. 81. & 82. de Regul. in nou.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 2. q. 47. art. 8.* Ceuall. *commun. contra commun. q. 806. n. 3. cum seqq.* Aluar. Valasc. *de partit. cap. 16. n. 2. cum seqq.* Aluys. Ricc. *in collect. decis. part. 2. collect. 454.* Piasec. *in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. n. 50. vers. renunciatio,* Franc. Leo *in thesauro fori Ecclesiast. part. 2. c. 1. num. 38. cum seqq.* Steph. Gratian. *Marchia decis. 37.* Azor. *institut. moral. part. 1. lib. 12. cap. 2.* Molin. *de iustit. tract. 2. disp. 139. vers. antequam,* Less. *in simili tract. lib. 2. c. 41. dub. 4. n. 40.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 18. n. 397.* Mari. Antonin. *variar. resol. lib. 1. resolut. vltim. casu 62.* Campan. *in diuers. iuris canonici, rub. 12. cap. 3. n. 10. cum seqq. & cap. 4. n. 1.* Franc. Molin. *de ritu nupt. lib. 3. qu. 99. n. 18. cum multis seqq.* Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra, lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. n. 18. cum seqq.* Benedict. Ægid. *in repet. l. 1. C. de sacrosanct. Eccles. p. 4. §. 2. per tot.* Fr. Lud. Miranda *in manual. Prælator. tom. 1. qu. 23.* Nicol. Garc. *de benefic. part. 11. cap. 9. num. 10. cum seqq.* Sanchez *in præcepta Decalogi, tom. 2. lib. 7. c. 5.* Vgolin. *de offic. Episcop. cap. 20. §. 7.* metipsum *in simili tract. part. 3. alleg. 99.* Barthol. à S. Fausto *in thesauro Religiosorum, lib. 5. à quæst. 178. vsque ad q. 200.* Hieron. Roderic. *in compend quæst. Regul. resol. 53. ex n. 10. & 101. n. 48. cum seqq.* Portel. *in dubiis regul. verb. Nouitij, num. 37. cum seqq.* D. Hieron. Veneto, y Leyua Archiep. Montis Regalis *in examine Episcop. lib. 6. c. 15. n. 17. cum seqq.* Fr. Barthol. de Vecchis *in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouitiis, disp. 8. dub. 7. cum seqq.* Laurent. de Peirinis *in constit. suæ Religionis Minimorum, const. 2. Sixti IV. an. 72.* latè Peregrin. *in const. cleric. Regul. part. 2. c. 1. littera G. pag. 152. cum seqq.* Alzedo *de præcellentia Episcop. dignitatis part. 2. c. 8. n. 44.* Laurent. de Franchis *in controuers. inter Episcopos & Regular. qu. 42. cum seqq. pag. 357.* Tamburin. *de iure Abbatissarum disp. 4. q. 10. cum seqq.* Nouar. *lucerna Regular. verb. dispositio bonorum* Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori Eccles. c. 42. n. 13.* Sanchez *in consil. moral. tom. 2. lib. 6. c. 9. dub. 2. n. 13.* idem Tamburin. *de iure Abbatum tom. 3. disp. 5. q. 11. n. 83.* & latiùs *disp. q. 10.*

2. *a Nulla quoque renunciatio, aut obligatio,* &c.] Nomine obligationis in præsenti intelligi omnes contractus lucratiuos, docent Fr. Emman. *in summa, 2. c. 7. n. 4.* Barthol. à S. Fausto *d. lib. 5. q. 179.* Laurēt. de Peirinis *in d. const. Sixt. IV. n. 5.* Sach. *d. lib. 7. c. 5. ex n. 31.* Peregr. *d. p. 2. c. 1. litt. G. §. 13.* Vnde textum in præsenti comprehendere donationes inter viuos, tenent Nauarr. *consil. 81. & 82. de Regular. in nouis, & comment. 2. de Regular. n. 51. in fine,* Menoch. *de arbitr. casu 437. n. 8.* Molin. *de iustit. tract. 2. disp. 139. col. 9. vers. ambiget præterea* Fr. Emman. *in summ. p. 2. c. 7. n. 8.* Barthol. à S. Fausto *d. lib. 5. quæst. 180.* Spin. *in speculo testament. gloss. 12. princ. n. 50.* Sanchez *d. lib. 7. cap. 5. num. 20.* Peregrin. *d. part. 2. cap. 1. litt. G. §. 6.* Tamburin. *de iure Abbatissarum disputat. 4. qu. 10. n. 8. in princ.* Nouar. *in Lucerna Regular. verb. dispositio bonorum numer. 2.* idem Tamburin. *de iure Abbatum tom. 3. disp. 6. quæst. 10. num. 4. & num. 12.* 3.

Habere etiam locum in renuntiatione officiorum publicorum temporalium, vt si Nouitius esset tabellio, vel aliud huiusmodi officium haberet, tenent Sanch. *d. c. 5. n. 43.* Fr. Bartholom. de Vecchis *d. disp. 8. dub. 7. n. 7.* id intelligentes si fiat renunciatio officij quatenus statim transferatur in eum, in cuius fauorem fit renunciatio. Tamburin. *d. disp. 4. q. 10. num. 8. vers. idem, & d. disp. 6. q. 10. n. 13.* 4.

Fideiussionem comprehendere hoc decretum, tradunt Sanch. *d. cap. 5. num. 34.* Fr. Bartholom. de Vecchis *d. disp. 8. dub. 7. n. 8.* Tamburin. *d. disp. 4. q. 10. n. 8. vers. fideiussionem, & d. disp. 6. q. 10. num. 13.* 5.

Liberationem, qua Nouitius tutorem, seu curatorem suum à reddendis ratiociniis liberat, comprehendere affirmant Nauarr. *consil. 83. de Regular.* & Fr. Barthol. de Vecchis *d. disp. 8. dub. 7. n. 9.* subdentes secus esse si hæc liberatio facta sit à Nouitio in testamento non alterando naturam testamenti Tamburin. *d. disp. 4. q. 10. n. 8. vers. comprehenditur.* 6.

Eleemosynas pêt Nouitios factas non comprehendere, dummodo sint modicæ, consideratis facultatibus ipsius Nouitij, asseruot Nicol. Garc. *d. c. 9. n. 17.* Azor. *inst. moral. p. 1. lib. 13. c. 9. quæst. 2.* Fr. Bartholom. de Vecchis *d. dub. 7. n. 11. vers. ex dictis,* vbi intelligit de eleemosynis paruis, vel moderatis, Lezana *in summ. quæst. Regul. c. 14. nu. 35. vers. possunt.* Tamburin. *d. q. 10. n. 9. & d. disp. 6. q. 10. n. 17.* Barthol. à S. Fausto *in thesauro Relig. lib. 5. q. 180 in fine,* Sanchez *d. lib. 7. c. 5. n. 22.* Peregrin. *d. p. 2. c. 1. littera G §. 7.* vbi *in vers. & admonente,* post Sanch. *d. n. 22. in fine,* subdit, quòd in euentu quo Nouitius exeat à Religione, non tenetur monasterium dictas eleemosynas erogatas Nouitio restituere. 7.

Donationem Deo, seu B. Mariæ, vel Sanctis oblatam 8.

oblatam non comprehendere, docent Fr. Emman. *quest. regul. tom. 2. q. 47. art. 5.* Sanch. *d. c. 3. n. 28.* licèt Fr. Bartholom. de Vecchis *d. dub. 7. n. 11. in princ.* contrarium teneat, dummodo attentis Nouitij facultatibus sit aliquius momenti Tamburin. *d. quest. 10. n. 9.*

9. Victum, & vestitum, quem pro se tribuit Nouitius monasterio, non comprehendere asserit Fr. Barthol. de Vecchis *d. dub. 7. n. 12.* Lezana *d. c. 24. n. 33. vers. idem dico.*

10. Quod tribuitur monasterio, vel Monialibus in ipsa professione, non pro ipse, sed pro sustentatione Nouitiæ, & Monialium, & pro solemnitate & festiuitate professionis iuxta consuetum morem, non includi sub hoc decreto resoluit Soar. *to. 5. de censur. disp. 22. sess. 3. n. 15.* & idem credit Sanchez *d. c. 3. n. 22.* de conuiuio facto in ingressu in nouitiatum, & de confectis tunc dari Monialibus. Tamburin. *d. tom. 3. disp. 6. q. 10. n. 20.*

11. Oblationes, donationésve factas monasterio, seu Religiosis à tutoribus, curatoribus ac consanguineis Nouitiorum ex propriis bonis, non ex bonis Nouitiorum, minimè comprehendi sub hoc decreto, asserunt Soar. *de Relig. to. 3. lib. 5. c. 9. n. 16.* Fr. Barthol. de Vecchis *d. dubit. 7. num. 14.* idem dicendum de donatione facta à parentibus Nouitij ex propriis ipsorum parentum bonis, non in dotem Nouitij, obseruat Sanch. *d. c. 3. n. 23.* Tamburin. *d. tom. 3. disp. 6. q. 10. n. 21.*

12. Contractus emptionis venditionis, permutationis, locationis, & alios huiusmodi, in quibus tantundem recipit Nouitius, quantum dat, non comprehendere, resoluunt Sanchez *d. c. 3. n. 33.* Fr. Bartholom. de Vecchis *d. dub. 7. n. 15.* Laurent. de Peirinis *vbi suprà n. 73.* Lezana *d. c. 24. n. 35. vers. idem etiam dico,* Tamburin. *dict. disp. 4. quest. 10. n. 11.*

13. Renunciationem beneficij sub hoc decreto non comprehendi, ac proinde Nouitium habentem beneficium Ecclesiasticum, posse validè illi renunciare, non seruata solemnitate huius decreti, docet Nicol. Garc. *p. 11. c. 9. n. 12. & 13.* quem refero, & sequor Ego ipse *d. alleg. 99. n. 9.*

Contra Moiol. *de irregular. lib. 3. c. 6. post n. 1.* Flamin. Paris. *de resignat. beneficij. lib. 3. quast. 13. à n. 4.* Campan. *d. rubr. 12. c. 3. num. 10.* Azor. *inst. moral. part. 2. lib. 7. cap. 20. quest. 6.* Molfes. *tom. 1. ad consuet. Neapol. part. 4. tit. de renunciat. q. 16. n. 34. & 35. & in summ. moralis Theolog. tract. 6. cap. 12. n. 18. in fine,* Ceuall. *commun. contra commun. quast. 121. num. 4. & 5.* Fr. Ludou. Miranda *tom. 1. quast. 23. art. 5.* Mari. Antonin. *variar. resol. d. lib. 1. resol. 112. casu 62.* Sanch. *d. lib. 7. c. 3. n. 38.* Soar. *tom. 3. de Relig. lib. 3. cap. 16. n. 12.* Barthol. à S. Fausto *in thesaur. Relig. lib. 3. q. 181. & seq.* Peregr. *in comment. ad constit. cleric. Regul. part. 2. cap. 1. littera G. §. 1.* Fr. Barthol. de Vecchis *d. disp. 8. dub. 7. num. 4.* D. Hieronym. Venero, y Leyua *d. cap. 13. num. 23.* Spetell. *decis. 16. n. 49.* Nouat. *in lucerna Regul. verb. renunciatio bonorum num. 4.* nouissimè Tambur. *de iure Abbatum to. 3. disp. 6. quest. 10. n. 3.* existimantes dispositionem huius decreti vendicare sibi locum in resignatione beneficij.

14. Testamenta, codicillos, & donationem causa mortis sub hoc decreto non comprehendi, scribunt Nau. *comment. 2. de Regular. n. 30. & consil. 83. n. 2. & 3. sub illo tit. de Regular. in nouis,* Gasp. Thesaur. *decis. 36.* Tap. *in auth. Ingressi, C. de sacros. Eccles. verb. ideòque nec de his, c. 1. n. 15. in fine,* Humad. *l. 7. gloss. 3. à n. 4. tit. 7. p. 1.* Caualcan. Friuz. *decis. 3. n. 113. p. 3. sub tit. de vltim. volunt.* Menoch. *in addit. ad lib. 2. de arbitr. casu 436. n. 16.* Molin. *d. disp. 139. vers. ambiget fortasse* Gutier. *in c. quamuis pactum, de pactis lib. 6. verb. dum nuptui tradebatur n. 4. & Canon. q. lib. 2. c. 1. n. 6. cum seqq.* Fr. Emman. *in summ. tom. 1. c. 90. num. 3. & tom. 2. cap. 7. n. 8. & 9. & quest. regular. tom. 3. q. 16. art. 1. & tom. 2. quast. 47. art. 10.* Azor. *d. p. 1. lib. 12. cap. 2. quest. 14. in fine, & lib. 13. cap. 9. quas. 2.* Vega *in summ. tom. 1. c. 91. casu 4. & to. 3. c. 50. casu 3.* Aloys. Ric. *in collect. decis. collect. 384.* Emman. Sà *verb. Religio n. 5.* Læli. Zech. *de republ. Ecclesiast. tit. de Regularibus cap. 3. n. 10.* Less. *d. cap. 41. num. 40.* Aluar. Velasc. *d. c. 6. à num. 13.* Ceuall. *commun. contra commun. quast. 63. num. 7. & q. 121. a n. 4.* Cened. *ad Decretum collect. 30. in fine,* Nicol. Garc. *de benefic. part. 11. cap. 9. num. 7.* Sanchez *d. cap. 5. n. 23.* Benedict. Ægid. *d. §. 2. n. 2. cum seqq. & num. vltim.* Fr. Ludou. Miranda *dict. quast. 23. art. 4.* optimè Compen. *d. rubr. 12. c. 13. num. 12.* Bartholom. à S. Fausto *d. lib. 5. q. 88. & 189* Laurent. de Peirinis *in const. sui ordinis Minimor. const. 2. Sixt. IV. n. 74.* Peregrin. *in comment. ad const. cleric. Regular. part. 2. cap. 1. littera G. §. 4.* vbi plures refert, Franc. Molin. *d. quest. 99. n. 26.* Armendar. *d. l. 7. de Religion. num. 21.* Monet. *de commutat. vltim. volunt. cap. 3. n. 11.* Stephan. Gratian. *discept. forens. tom. 3. cap. 587. num. 30.* Fr. Bartholom. de Vecchis *d. disp. 8. dub. 10. num. 3.* Ego ipse *d. alleg. 99. num. 12.* Hieron. Roderic. *in compendio quast. regul. resol. 55. n. 10.* Tamburin. *d. disp. 4. quest. 10. n. 12. & de iure Abbatum tom. 3. disp. 6. q. 10. n. 11.*

Contra Spin. *in speculo testament. gloss. 12. princ. n. 30.* existimantem nullam renunciationem, donationem, aut testamentum valere eius, qui monasterium ingreditur, nisi seruata huius decreti forma.

15. Ad hoc vt donatio Nouitij facta cum solemnitate huius decreti sit firma, requiri vt professio valida existat, resoluunt Barth. à S. Fausto *d. lib. 5. q. 87.* Laurent. de Peirinis *d. const. 2. Sixt. IV. n. 78.* Sanchez *d. lib. 7. c. 5. n. 33.* Peregrin. *in d. cap. 1. littera G. §. 17.* Lezana *d. cap. 24. num. 36.* Tamburin. *d. disp. 4. quast. 12. n. 3. & de iure Abbatum tom. 3. disp. 6. quast. 10. n. 1.* Vnde non sequuta professione, quia mortuus est Nouitius antequam eam faceret, vel ad seculum rediit, donationem esse irritam, & nullam, docent Nauar. *consil. 1. de stat. monach. in antiq.* aliàs *consil. 9. de success. ab intestat. in nouis,* Fr. Emman. *in summ. p. 2. c. 90. n. 6. & tom. 3. quest. regul. q. 47. art. 12.* Passarel. *in priuil. Minorum c. 37.* Peregrin. *dict. cap. 1. littera G. §. 14.* Sanchez *d. c. 5. a num. 48.* Barthol. à S. Fausto *d. lib. 3. quest. 86.* Ego ipse *d. alleg. 99. n. 11. in fine,* Honded. *consil. 73. à n. 16. vol. 2.* Fr. Bartholom. de Vecchis *d. disp. 8. dub. 8. n. 3. & dub. 9. n. 6.* Laurent. de Peirinis *d. constit. 2. Sixti IV. n. 76.*

16. Ratificata verò professione, si illa nulliter emissa fuerit, censeri quoque renunciationem ratificatam, & validam, resoluit Aloys. Ricc. *in decis. Curia Archiep. Neapol. decis. 146. p. 4.* Tamburin. *dict. disp. 4. q. 12. n. 2.* & Sanch. *d. lib. 7. c. 3. n. 56.* vbi ait, quòd si professio esset nulla non ratione ætatis, sed quia facta esset anno non integrè transacto, vel ex metu, aut aliis de causis, in hoc casu cùm renunciatio ab initio valuerit, eiúsque firmitas pèdeat à professione validè emissa, quàuis professio fuerit initio irrita, & sic non confirmarit renunciationem, cùm tamen ea adhuc

in

in suo pristino valore perseueret, confirmabitur quoties illa professio ratificata fuerit alia professione, siue expressa, siue tacitè valida, refert Peregr. *d.p.2.c.1 littera G.§.17.*

17. Religionem ingressus, qui seruata forma huius decreti renunciauit legitimam paternam, & ius succedendi in materna ad fauorem ipsius monasterij, emissa deinde professione, si postea ad Episcopatum sit promotus, viuente eius matre, recuperat ius succedendi tam in paterna, quàm in materna legitima, etiam quoad renunciata, ad fauorem tamen suæ Ecclesiæ, ita Aldao. *in compendio Canon. resol. lib.2.tit.9.n.10.* vbi refert sic fuisse decisum *sub die 11. Ianuarij 1631.*

18. *ß Antea facta.*] Intelligi de renonciatione tantùm facta post ingressum Religionis, non autem de facta ante ingressum, ac proinde secularis ante habitus susceptionem, & nouitiatus ingressum, posse etiam intuitu eiusdem ingressus validè de suis bonis disponere, illa renunciando, donando, seu obligando, absque solemnitate in hoc decreto petita, resoluunt Mandos. *consil.22. à n. 8. vol.1.* Passarel *in compend. Minimor. c.37.* Confert. *in priuil. Mendicant. tit.13. c.12. & 13.* Quarant. *in summ. Bullar. verb. monasteria, & conuentus, vers. dubium illud,* Menoch. *in addit. ad lib.2. de arbitr. cas.436. à num.3.* Sorb. *in suis addit. ad compend. Mendicant. verb. Nouitius, vers. Sed hic sunt aliqua aduertenda,* Aluar. Valasc. *d.c.16.n.22. cum seq.* Zanard. *in direct. Theolog. p.2.c.17. vers. primò si sit facta,* Portel. *in dub. Regul. verb. nouitius n.41.* Villalob. *in summ. to.2. tract.35. diffic. 17.n.4.* Veg. *in summ. to.1.c.91. casu 4. & tom.2.c. 50. casu.3.* Thesaur. *q. forens. lib.2.q.56.n.8. & 9.* Megal. *t.2. lib.2.c.27.n.25. & 26.* Nald. *verb. Relig. n.1.* Fr. Emman. *to.2.q.47.art.8.* Steph. Grat. *Marchia decis.37.* Benedict. Ægid. *in repet. d.l.1. p.4.§.2.n.22. ad fin.* Franc. Molin. *de ritu nupt. lib. 3.q.99.n.30.* Castil. *controuers. lib.1. de vsufructu c.65.n.7.* Camp. *d. rubr.12.c.3.n.17.* Nicol. Garc. *d.p.11.c.9.n.15.* Galet *in margar. casuum conscient. verb. Religiosus, pag.226. col.1. & verb. Nouitius 1.* Vgol. *de potest. Episcopi c.20.§.7.n.1.* Armend. *d.l.7. de Religion. n.20. & 25.* Sanch. *d. lib.7.c.5. n.4. cum seqq.* Barb. à S. Fausto *d. lib.5.q.183.* Peregr. *d.p.2.c.1. litt. G.§.2.* vbi *in vers. quintò* ita declarauit, refert declarationem, me citato *in hoc loco,* Aloys. Ric. *in decis. Curia Arch. Neapol. decis. 295. ad fin. p.1.* Fr. Barth. de Vecchiis *d. disp.8. dub. 8.n.4.* Tambur. *de iure Abbatissar. disp.4.q.10.n. 1.* Galet. *de renunc. lib.3.c.7.n.7. pag.217.* Cutelli *de donat. to.1. tract.1. discursu 2.p.3. num.152. & 153.* Nou. *in lucerna Regul. verb. renunciatio bonorum à n.9. pag.228.* Melch. Phœbos *decis.137. n.15.* idem Tambur. *de iure Abbatum to.3. disp.6. q.10.n.10.* Ego ipse *d. alleg.99.n.17.* & tenuit Rot. *in Parmen. translationis 20. Decembris 1627. corā R.P.D. Duran. vers. tandem non obstat,* vbi etiam fuit dictum in donatione facta ab eo, qui adhuc nō est ingressus Religionē, sed cogitat de ingressu, esse adhibendam solemnitatē legis, seu statuti secularis, & ideò donationem factam per filium patri per paucos dies ante ingressū in Religione, seu habitus susceptione intuitu, & contemplatione eiusdem Religionis esse validam, tuetur Ald. *in compend. Canon. resol. lib.2. tit.8.n.15.* vbi refert sic fuisse decisum *sub die 13. Aprilis 1630.*

Contra Nauar. *consil.7. & 8. de donat. in antiq. aliàs consil.81. & 82. de Regul. in nouis,* Molin. *de iustit. tra. t.2. disp.139. vers. ambiges, & disp.149. vers. quoad Ecclesiam, & disp.604.n.2.* Cancer. *var. lib.2.c.28.n.81.* Flamin. Paris. *de resign. benef. lib.3.q.13.n.9.* Fusc. *de visit. lib.2.c.18.n.17.* Spin. *in speculo testam. gloss.12. prin. n.5.* Menoch. *consil. 388.n.7.* Emman. Sà *verb. Religio num.5.* Rojas *in epit. success. c.7.n.30. & 31.* Gut. *in l. quamuis pactū, de pactis lib.6.§. dum nuptui tradebatur, in fin.* Ceuall. *d.q.115. in fine, & q.121.n.4. & 5.* Azor. *inst. moral. p.1. lib.13.c.9.q.2.* Less. *d. lib.2.c.41.n. 39. & 40.* Mari. Anton. *var. resol. lib.1. resol. vltim. cas.42.* Miranda *d. tom.1.q.23. art.2.* existimantes renunciationem, seu donationem factam ab existente adhuc in seculo, prætextu, & intuitu ingressus Religionis, nullam, & inualidam esse.

Nouitium posse reuocare testamentum à se factum ante ingressum Religionis, & durante eodem nouitiatu aliud condere, communis tenet sententia, de quo tamen vide Barth. *in auth. Ingressi, n.1.C. de sacros. Eccles.* Butr. *in c. in præsentia n.34. de probat.* Cun. *in c.2.n.4. de testam.* Clar. *§. Testamentum q.28.* Crass. *eod. verb. q.34.n. 2.* Gutier. *Canon. lib.2.c.1. & in d.c. quamuis pactum, verb. dum nuptui tradebatur, n.4.* Molin. *de primog. lib.2.c.9. à n.34.* Gum. *l.3. Tauri num.23.* Fachin. *controuers. lib.6. cap.14.15.* Carol. Tap. *in auth. ingressi, verb. ideóque nec de his, à n.46.* Carol. de Grassis *de effectibus clerical. effect.4.n.31. & 32.* Menoch. *de success. creat. lib.2.§.20.n.29. & de success. progressu lib.1.§.1.n.58.* Matien. *l.1. gloss.3.n.4. tit.4. lib.5. noua recopil.* Fr. Emman. *q. Regul. to.3.q.3. art.8.* Ceuall. *commun. contra commun. quæst.61. & q.221.* Azor. *d.p.1. lib.12.c.8.* Fr. Ludouic. Miranda *d.q.23. art.8.* Gam. *Lusit. decis.316.n.5. & 6. & decis.375.n.5.* Cost. *in cap. si pater, verb. testatorem, n.8. & 10. de testament. lib.6.* Cald. Pereira *in l. si curatorem n.59. & de nominat. emphyt. q.6.n.5. cum seqq. & de potest. eligendi c.3.n.17.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. l.18.n.397.* Aluar. Valasc. *d.c.16.n.14.* Franc. Molin. *d.q.99.n.23. & 24.* Castill. *contron. lib.1. de vsufructu c.65.n.6. & lib.3. cap.12.n.3.* Molin. *d. tract.2. disput.139. dub. vltim. & disp.64. num.3.* Marc. Anton. Genuens. *in practicabil. Eccles. qu. 332.* latè Sanch. *d. tom.2. lib.7.c.3. num.24. cum multis seqq.* Hieron Rodetic. *in compendio quæst. regul. resol.101.n.49.* Tamburin. *de iure Abbatissarum disp.4.q.13.*

Professo tamen integrum non esse testari etiam ad pias causas, Bartholom. à S. Fausto *in libello de vitio proprietatis quæst.31.* nec testamentum ante professionem factum reuocare, tenent. Abb. *in c. in præsentia n.61. de probation.* Nauar. *comment.2. de Regularibus n.53.* Couarr. *in cap.2. num.9. de testament.* Gutier. *Canon. lib.2.c.1. à n.37.* Tap. *in d. auth. Ingressi verb. ideóque nec de his, c.1.n.67.* Spin. *in speculo testam. gloss.6. rubr. in fine,* Fach. *d. lib.6.c.15. vers. ego sententiam,* Angul. *de melioram. l.1. gloss.3.n.12.* Fr. Emman. *in summ. p.2. cap. 32.n.2. & quæst. regul. tom.3. quæst.16. art.4. & q. 69. art.3.* Azor. *d.p.1. lib.12. cap.6. quæs.5.* Valasc. *d. cap.16.n.18.* Molin. *d. tract.2. disput.140. vers. vtrùm verò Religiosus,* Bened. Ægid. *in repet. d.l.1. part.4.§.2. num.6. in fine,* Sanchez *d. tom.2. lib.7. cap.11.* Mirand. *d. tom.1.q.24. art.10.* Valer. Reginald. *lib.18.c.27. num.397.* Thesaur. *lib.2. quæst. forens. quæst.56.n.1.* Hieron. Rodetic. *in compend. quæst. regul. resolut.135. num.3.* Marc. Anton. Genuens. *in practicabil. Ecclesiast. q.268.* Fr. Barthol. de Vecchiis *d. disp.8. dub.11.* Peregr. *d.p.2. cap.1. littera G.§.35.*

Contra DD. *in l.1. ff. de testament.* vbi Bart. *n.7.* & Cuman. *num.5.* Xuar. *alleg.20. à num.25.* Tell. *l.17.*

*l.17.Tauri,n.6.*Decian.*consil.31.lib.3.*Burg de Paee *l.3.Tauri,n.688.*Matien.*l.1.glass.3.n.4.tit.6.lib.5.nana recop.* Cald.Pereira *de nominat.emphyt.c.3.num.17.*existimantes integrum esse professo testamentum ante professionem factam reuocare.

21. Religiosum professum posse testamentum suum ante professionem confectum declarare, præcipuè si testamentum dubiæ, & obscuræ voluntatis interpretatione indigeat, ipseque Religiosus declarationem verbis conuenientem proferat, resoluunt Gozad.*cons.41.n.15.16.&17.*vbi optimè declarat Fr. Emman.*to.3.q.69.art.3.* Valer.Reginald.*d.lib.18.c.27.n.397.*Hieron.Roder.*d.resol.135.n.3.*Sanch. *in præcepta Decalogi lib.7.cap.11.n.16.* Mnnet.*de commut.vlt.volunt.c.5.q.1.n.14.* Fr.Barth. de Vecchis *d.disp.8.dub.12.*Peregr.*d.c.1.lit.G §.36.*

Contra Couar.*in c.2.de testam.n.5.&9.*Nauar. *in cap.non dicatis ex n.43.*Ludou.Miranda *in man. Prælat.tom.1.q.23.art.10.* existimantes non posse Religiosum professum testamentum ante professionem à se factum, post professionem declarare.

Hoc decretum vendicare sibi locum etiam in iis, qui excedunt annum decimum sextum, & illa verba huius decreti *antea facta*, non referri ad ætatem renunciantis, sed ad duos menses proximos ante professionem, resoluunt Gutier.*canon.lib.2.c.1.n.34.*Cened.*ad decretum collect.50.n.5.*Peregr.*d.p.2.c.1.lit.G.§.3.* Campan.*d.c.3.n.18.* Fr.Emman. *to.2.q.4.a.13.*benè Franc.Molin.*d.q.99.n.43.* Valase.*d.c.16.a.27.*Sanch.*d.c.5.n.7.* Ego ipse *d.alleg.99.n.18.*refert decisum Armend.*d.l.7.de Religionib.n.36.* & Fr.Barth.de Vecchis *d.disp.8.dub.8.n.2.*Molfes.*ad consuetud. Neapol.tit.de renunciat.q.16.n.31 & seqq.*Sperel.*in decis.fori eccles.decis.16.n.48.* Lezana *d.c.24.n.34.vers.intelligitur tamen.* contra Menoch.*de arbitr.casu 436.n.8.*&Thesaur. *q.forens.lib.2.q.56.n.7.* existimantes renunciationem à Nouitio excedente hanc ætatem, absque solemnitate huius decreti factam non esse inualidã.

22. Reseruatio de aliquibus bonis, quam facit sibi Miles Hierosolymitanus in renunciatione facta bonorum ante professionem, sub prætextu vt de reseruatis testari possit, non sustinetur, vt per Aldan.*d.tit.9.n.4.* vbi dicit resolutum *in Neapolitana 5.Iulij* 1628. At professio, reseruata sibi facultate testandi de suo patrimonio, est omninò valida, ex eodem Aldan. *loco citato*, vbi refert decisum *sub die 14.Decembris* 1613.

23. *γ Nisi enim licentia,*] Obtentam scilicet requiri asserunt Sanch. *d.c.5.à n.76.* Peregr. *d.p.2.cap.1.lit.C.§.32.*Ego ipse *d.alleg.99.num.20.* Barth.à S. Fausto *d.lib.5.q.291.*Laurent. de Franchis *in controuers.inter Episcopos & Regulares,q.42.pag.357.* non tamen in scriptis desiderari, obseruant Barth. de Vecchis *d.disp.8.dub.9.n.5.*Laurent.de Franchis *d.q.42.pag.359.*Barthol. à S.Fausto *citato loco, q.200.* vbi *q.199.* subdit hanc licentiam posse delegari, de quo etiam Sanch. *d.c.5.n.73.* Ego ipse *d.alleg.99.n.9.* Peregr.*d.part.2.cap.1.lit.C.§.29.* Et necesse esse, quòd interueniat huiusmodi licentia in ipso actu renunciationis, post Cened. *canon.q.lib.1.q.6.n.14.* firmauit Rot. *in Romana fideicommissi 15.Nouembris 1624.*coram bon.mem. Remboldo, vbi etiam fuit dictum, quòd hæc licentia ob hoc non præsumitur ex lapsu plurium annorum, vnde refert decisum Fr.Barth.de Vecchis *d.disp.8.dub.9.n.3.* omissa hac licentia, & professione secuta nullam esse renunciationem.

24. *δ Episcopi.*]Episcopum confirmatum, nondum tamen consecratum, posse hanc licentiam in sua diœcesi impertiri, resoluit Sanch.*d.c.5.n.66.*quem refero Ego ipse *d.alleg.99.n.3.* Peregr.*d.p.2.cap.1.lit.C.§.25.*

Archiepiscopum consecratum, qui nondum pal- 25.
lium recepit, posse huiusmodi licẽtiam in sua diœcesi impertiri, resoluit Sanch.*d.c.5.n.66.*quẽ refero Ego ipse *d.all.99.n.4.* Peregr.*d.p.2.c.5.lit.C.§.26.*

Capitulum Sede vacante posse eandem licen- 26.
tiam concedere, tradunt Sanch.*d.c.5.n.67.*Barth.à S.Fausto *d.lib.5.q.195.* Peregr.*d.p.2.cap.1.lit.C.§.261.*Tamburin.*d.q.10.n.3.*

Abbates, & alios Prælatos habentes iurisdictio- 27.
nem quasi Episcopalem, nullique Episcopo subiectos, in suis diœcesibus posse huiusmodi licentiã concedere, asserunt Sanch.*d.cap.5.n.68.* vbi etiam quòd Archiepiscopus in diœcesi suffraganei non habet potestatem concedendi hanc licentiam, nisi Episcopo eam denegante deuolueretur per appellationem causa ad ipsum, Barth.à B Fausto *d.lib.5.q.196.*Ego ipse *d.all.99.n.6.* Fr.Barth.de Vecchis *d.disp.8.dub.2.n.2.*Peregr.*d.p.2.c.1.lit.C.§.27.*

Prælatos regulares eam facultatem concedere 28.
non posse in monasteriis exemptis, & sibi subiectis, quia Concil.in præsenti solùm Episcopi licentiam ad hanc renunciationem petit, obseruant Fr. Emman. *quæst.regul.to.2.q.47.art.14.*Fr.Lud. Miranda *in manual. Prælat.to.1.q.23.art.6.conclus.2.* Fr.Barthol.De Vecchis *d.disp.8.dub.9.n.2.*Peregr. *d.p.2.c.1.lit. C.§.30.* Sanch. *d.c.5.n 74.* vbi *n.75.* cum eodem Fr.Emman.*in summa,tom.2.c.7.n.1.in fine,*& Vega *tom.2.c.50.casu 3.* asserit in aliquibus Religionibus in desuetudinem abiisse hanc licentiam petere ab Episcopo, quod ille approbat, si consuetudo fuerit legitimè præscripta, vt contra hoc Concilij decretum vires obtineat.

Renunciatio facta ad fauorem Patrum Societa- 29.
tis IESV per Nouitium inter Patres dictæ Societatis, est valida, non obstante, quòd non fuerit facta cum licentia Episcopi, vt per Sanch. *d.c.5.n.9.cum seqq.*Hieron.Roder. *in compend.q.regul.resol.53.n.15.*Sel.*in select.canon.cap.19.n.15.* vbi refert decisum *in Neapolitana 20.Martij* 1621.

Renunciatio à Nouitio per duos mẽses ante pro- 30.
fessionem facta sine licẽtia Episcopi, seu eius vicarij, est ipso iure nulla, vt per Rot.*in Romana fideicõmissi 15.Nouembr.1624.corã R.P.D.meo pirauano.*

Formam laicorum statuto præscriptam nequa- 31.
quam oportet seruare in renunciationibus, quæ à mulieribus professionem emissuris habitu Regulari suscepto intra probationis annum factæ fuerint, nec huiusmodi statuti omissio tales renunciationes inualidat, aut nullas, & irritas reddit, vtpote ab his personis, scilicet Nouitiis factas, quæ secundum præsentem statum, tanquam Ecclesiasticæ censentur, ac proinde legibus laicalibus solemnitatem inducentibus subiacere non debet, vt per Aldan. *d.tit.9.num.11.* vbi refert decisum *de anno 1606.* & idem tenuit Rota *in Parmen. transactionis 20.Decembris 1627.coram R.P.D.Duran.*

Moniales post lapsum annum probationis, non 32.
tamen emissa professione, minimè impediuntur renunciare bonis suis per duos menses ante professionem, vt per Aldan. *d. tit.9 n.12.* vbi ait sic fuisse decisum *in Nucerina 21. Augusti* 1627.

ε Seu eius Vicarij.]Vicarium Episcopi, seu Capi- 33.
tuli Sede vacante posse hanc licentiam concedere, tradunt Sbroz.*de officio vicarij,lib.2.q.270.*Peregr. *d.p.2.c.1.lit. G.§.28.* Barthol.à S. Fausto *d.lib.5.q.197.* Sanch.*d.c.5.n.69.*vbi *n.70.* Idem dicendum putat de vicariis quorumcunque Prælatorum iurisdictione Episcopali in sua diœcesi gaudentium, refero Ego ipse *d.alleg.99.n.8.* Tamb.*d.q.10.n.16.*

34. Vicariis verò foraneis non esse integrum hanc licentiam concedere absque expressa commissione sibi facta, referunt Sanchez *d.c.5.num.*72. & Barthol. à S. Fausto *d.lib.5. qu.*198. Fr. Barth. de Vecchis *d.disp.*8.*dub.9.num.*2. Peregr. *d.part.3.c.1.lit. G.§.28.vers.idem dicendum.*

35. *{Intra duos menses proximos ante professionem*] Non requiri, vt renunciatio fieri debeat integro bimestri ante professionem, sed satis esse, vt toto eo bimestri ante professionem fiat, quamuis immediatè ante professionem, tenent Sanch. *d.c.5.num.* 80. Barth. à S. Fausto *d.lib.5.q.*192. Peregr. *d. p.2. c.1.lit.G.§.*20.

36. Bimestre hoc computandum esse de momento ad momentum, & secundùm quod occurrit mensis in Kalendario, tradunt Sanch. *d.cap.5.num.*81. Barthol. à S. Fausto *d.lib.5 quæst.*193. Fr. Bartolom. de Vecchis *d.disp.*8.*dub.9.num.*5. Peregrin. *d.c.1.lit.G. §.20.vers.probatur quia* Tamburin. *d.quæst.10.n.4.* Sperell. *d.decis.16.n.*54. Vnde renunciationem factam à Moniali per diem ante duos menses præfixos in hoc decreto non valere, tenent Aldan. *in compend.canon.resol.lib.4.tit.3. n.*8. Vbi refert decisum *sub die 21. Ianuarij* 1617. Tamburin. *d.q.10. num.*10.

Contra Læl. Zech. & *de republ.eccles.tit.de Regular cap.3.num.*14. & Zerol. *in praxi Episc.part.1. verb. Monachus, in fine*, existimantes id bimestre non debere esse mathematicum, sed morale, ac proinde eam renuntiationem non esse irritam, si paulo ante id bimestre fiat.

37. Nihil referre facta semel renuntiatione bimestri illo ante professionem legitimè faciendam, vt quia translacto bimestri est completa ætas, & annus nouitiatus, differre professionem ex quacunque causa dilatio contingat, resoluit Sanch. *d.c.5.num.*81. & decisum asserit Armend. *d.l.7.de Relig.num.*18.*& n.*27. subdit Concilij verba supradicta, *intra duos menses*, verificari, etiamsi vltra plures menses anni probationis professio fiat, & *num.*22. refert pariter resolutum tenere renunciationem, quam aliquis fecerit ante professionem per duos menses, licèt ante expletum decimumsextum annum. Ex quacunque enim causa contigerit professionem vltra annum protrahi suo valore non deficere renunciationem post decimum nouitiatus mensem factam, refert decisum Fr. Barthol. de Vecchis *d.disp.8.dub. 9.n.5. in fine.*

Quid autem stante dispensatione Apostolica, vt Nouitius nono mense professus sit, vel minor sexdecim annis? Vide Sanch. *d.c.5.n.*83. Peregr. *d.p.2. cap 1.lit.G.§.*21.

38. *n Sit irrita, & nullius effectus.*] Vide Nauar. *consil. 7.&8.de donation.in antiq.* aliàs *consil.* 81.*&* 82.*de Regular.in nouis*, Azor. *d p.1.lib.12. c.18.vers.*52. Fr. Barthol. de Vecchis *in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouitiis.disp.13.dub. 2.n.*2. Et quòd renunciatio huiusmodi sine licentia Episcopi, seu eius vicarij facta sit ipso iure nulla, censuit Rot. *in Romana fideicommissi* 15. *Nouembris* 1624. *coram R.P.D. meo Pirouano*, vbi testatur sic declarasse S. Congregationem, & refert Mol. *de iust.tract.2.disp.139.vers.antequam*, Cened. *canon. q.6.n.3.&4.*

39. *o Finito tempore nouitiatus*, &c.] Prælatum, & Conuentum, vel Capitulum dilationem ad profitendum Nouitio post annum nouitiatus probato à se pro idoneo, non obstante hoc decreto, iusta de causa concedere posse, resoluunt Nau. *consil.29. in antiquis*, aliàs 30. *in nouis.de Reg.* Sayr. *in florib.dec. sub illo tit. decis.*35. Fr. Emman. *in sum. part.2.c.8. num.3.& quæst.regul.tom.3.q.15.art.10.in fine, & quæst.17.art.*6. Barthol. à S. Fausto *d.lib.5.qu.*168. Less. *de iustit. lib.2.c.41.dub.*7. Sanch. *in præcepta Decalogi, lib.5.c.4. num.*6. Hieron. Roder. *in compend. quæst. Regul.resol.*101.*n.*83. qui duo posteriores asserunt in Ordine Minorum vsque ad decimumoctauum posse dilatari professionem iuxta eorum regulam.

40. *p Nouitios.*] Loqui de Nouitiis virorum educatis, non autem de Nouitiabus dicit Barthol. à S. Fausto *d. q.168. n.3.* vbi obseruat sæpe professionem Monialium differri, donec dotem competentem habeant, de quo etiam Sanch. *d.lib.5. cap.4. n.*21. Hieron. Roder. *d.resol.101.num.*53. Et respiciunt hæc verba tantùm ad habiles, non autem ad inhabiles, vt declarauit sacra Cong. cuius verba referunt Barth. de Vecchis *in praxi nouit.disput. 2. dub.1.n.3.* Tamburin. *de iure Abbatum to.3.disp.6. q.18.n.5.*

41. *q Quin Religio clericorum Societatis Iesu*, &c.] Hoc Concilij decretum non habere locum in Nouitiis Societatis IESV, ac proinde eos posse renuntiare bonis in fauorem Societatis, vel cuiuscunque, non seruata hac forma, nec expectato bimestri ante professionem, vel ante vota biennij, tenent Fr. Emman. *quæst.reg.to.2.q.47.art.*8. Emman. Sà *verb. Religio, n.*5. Molin. *d.tract.2.disp.139.vers. antequam* Less. *d.lib.2.c.41.dub 4.n.*41. quoa refert, & sequitur Sanch. *d.c.5.num.*9. & Ego ipse *d.alleg.99.n.*23. & addit Aldan. *in compend. Canon.resol.lib.1.tit.16.n.*10. fuisse decisum, quòd Patres Societatis IESV hoc decreto non solùm excepti sunt quoad emittendam professionem, sed etiam quoad obligationes, & renunciationes, adeò vt hæ etiam ab eorum nouitiis quandocunque & sine cuiusuis licentia factæ nullitati dicti decreti minimè subiaceant.

42. *r A sancta Sede Apostolica approbatum.*] Patres Societatis IESV esse veros Religiosos statuit Gregorius XIII. *in sua const.* incip. *Quanto fructuosius, Kalend. Februarij* 1582. *& in alia* incip. *Ascendente Domino, 8 Kalend. Iunij* 1584. & per eas probant Nau. *comment.1.de Reg.n.*19. Mandos. *consil.13.n.*3. Fr. Emman. *tom.1.q.1.art.4. & q.56. art.1.* Tapia *in auth.* *Ingressi, C. de sacros. Eccles. verb.monasteria, cap.10.n.4.* Azor. *inst. moral.p.1. lib.13.c.7.quæs....* Fr. Ioan. à Cruce *de statu Relig. lib.1.c.2.conclus.5.vers.ex dictis*, Aldrer. *in allegat. pro omnimoda Regular. exemptione, part.2.c.7.n.6.* Sanch. *de matrim.lib.7.disp.25.n.*15. Nicol. Garc. *de benefic. p.7.c.10. num.53.vers. & clarius* Rota in *Caputaquen. pensionis* 18. *Aprilis* 1616. *coram bo.mem. Martino Andrea.*

43. Statuit præterea Gregorius XIII. in dictis constitutionibus, vt qui ex dictis Patribus emiserint tria vota simplicia, possint retinere ius, & dominium bonorum suorum ad effectum ea distribuendi in pios vsus, item & beneficia, ac pensiones, nec postea dimissi eis priuati remanerent, ita fuit resolutum per Rot. *in d. Caputaquen. pensionis.*

44. *s Sed neque ante professorem*, &c.] Vide Fr. Emman. *quæst. regul. tom.2.q.47.n.5. & qu.48.art.5.* Valasc. *de partition. c.16.n.*32. Stephan. Gratian. *discept.forens.cap.363.n.18.* & 19. Villalob. *in sum. p.2. tract.35.diffic.19.n.4.* Fr. Ludou. Miranda *de sacris Monialib.q.9.art.9.* Hieron. Roder. *in compendio quæst.regul.resol.101.n.*94.

45. Nouitij pater non potest dare paramentum Altaris Religionis, vbi filius erat in nouitiatu, ex Sel. *in selectu Canon.cap.32.n.*3. quo loci attestatur, sic fuisse decisum *sub die 12. Augusti* 1617.

Donare

46. Donare validè poteſt ipſi monaſterio virgo, quæ diutius permāſit in monaſterio in habitu Nouitiarum cū licentia permanendi educationis cauſa, quia non eſt Monialis, ita Sel. *citato loco*, vbi refert ſic fuiſſe reſolutum *in Fauētina* 31.*July* 1627.

47. Monialibus nullatenus recipere licet pecunias, vel aliquam aliam rem anticipatè ad computum eleemoſynæ dotalis, quam quæuis puella habitum monachalem ſuſceptura perſoluere debet, alioquin tam recipientes, quam perſoluentes anathemati hoc decreto contento ſunt ſubiecti, ita Aldan. *in compend. Canon. reſol.lib.2.tit.*25.*n.*8. vbi teſtatur reſolutum per S. Congregat.Epiſcop. *in Cameriaen.de ann.*1580.

Nouitiæ quando veſtiuntur, vel profeſſionem emittunt, non licet Epiſcopis à propinquis, vel ab alio quocunque donatum, tam comeſtibilia, quàm linea, etiam parui valoris accipere, neque ab Abbatiſſis in ingreſſu officij, neque ab eiſdem comeſtibilia tantùm in aliquibus ſolemnitatibus nomine totius monaſterij, quamuis antiquiſſima inoleuerit conſuetudo, Aldan. *citato loco*, vbi refert deciſum *ab eadē S.Congreg.in Auerſana* 22.*Ianuarij* 1591.

Frater in ingreſſu ſororis ad monaſterium ſe obligans ad alimenta, & ad alia ſcuta centum, quotieſcunque ſoror non vult emittere profeſſionem frater non tenetur ad centum promiſſa, vt per Aldan. *d.tit.*25.*n.*10. qui atteſtātur ita deciſum *ſub die* 12.*Auguſti* 1617.

48. *γ Omnia reſtituantur, quæ ſua erant.*] Nouitiis nolentibus profiteri, ſed à Religione volentibus egredi, ſunt reſtituenda omnia bona, quæ tempore ingreſſus detulerunt in monaſterium, nec quid minimum ex eis retinere valent Religioſi; quod, vt rectè fiat, Epiſcopus etiam per cenſuras Eccleſiaſticas, ſi opus fuerit, compellere poterit Superiores Regulares Nauar. *conſ.*1.*de ſtatu monach.in antiq.aliàs conſ.*9.*de ſucceſſ. ab inteſtat.in nouis* Sayr. *in floríb. deciſ. ſub illo tit. de ſtatu monach. deciſ.*1. Zerol.*in prax. Epiſcop.p.*1.*verb. Moniales,*§.3.*& p.*2.*eod.verb.verſ.*11.Ioan.Valer.*de different. inter vtrumque forum,verb.Regularis,different.*8. Carol. Tap.*in auth. Ingreſſi, C. de ſacroſanct. eccleſ.verb. ſua,c.*14.*n.*16. Card.Pereira *in l.ſi curatorem,verb. implorare à n.*27.*C.de in integr.reſtit.min.*Azor.*d. p.*1.*lib.*13.*c.*9. *quæſ.*2. Carol. de Graffis *de effectib. clericalib.effect.*4.*ſub n.*25.Campan.*in diuerſ.iuris Canon.rub.*12.*c.*13.*à n.*125.Barthol.à S. Fauſto *d. lib.*5.*q.*190. Hieron. Venero, y Leyua *in examine Epiſcop. lib.*6.*c.*16.*n.*16. Laurent. de Franchis *de controu.inter Epiſcop.& Reg.q.*5.*n.*10.Marcel. Vulpe *in praxi iudic.fori eccleſ.c.*42.*n.*11. Tamburin. *de iure Abbatum tom.*3.*diſp.*6.*q.*10.*n.*8. metipſum *de officio,& poteſt.Epiſcopi p.*3.*alleg.*101.*n.*37.

Vnà cum fructibus inde perceptis, vt intelligit Galet. *in Margarita caſuum conſcientiæ,verb. Nouitius* 5. 49.

Non teneri tamen ſoluere fructus, quos in eo alendo monaſterium fecit, tenent Barthol.à S.Fauſto *d.lib.*5.*q.*191.Sanch.*d.cap.*5.*n.*25. Villalob.*in ſum.to.*2.*tract.*35.*diffic.*16.*n.*6. Suar.*de Relig.to.*3. *lib.*5.*cap.*11.*n.*5. Diana *moral. reſol.p.*1. *tract.*2.*d. dub. Regul. reſol.*16. Tamburin. *de iure Abbatum tom.*3.*diſp.*6.*q* 9.*n.*5. 50.

Habitum religioſum Nouitio exeunti non eſſe reſtituendum, ſed pretium illius ei eſſe ſoluēdum, deciſum refero ego ipſe *d.alleg.*101.*n.*39. Lezana *in ſum.quæſt. Reg.c.*25.*n.*38.*verſ.pro eiſdem in fin.* Nouar.*in lucerna Religioſ.verb.habitus,n.*6. 51.

Dotem nouitiæ intra tempus probationis decedentis monaſterio iam ſolutam hæredibus nouitiæ eſſe reſtituendam vnà cum fructibus, ſi quos monaſterium percepiſſet, deducto tamen victu, & veſtitu, refert deciſū Armend.*d.l.*7.*de Relig.n.*30. 52.

Mulieres volentes habitum Religionis aſſumere, ſint maiores 12.*annis,& examinentur ab Ordinario, ſicut & ante emiſſionem profeſſionis. Proinde Præfecta monaſterio certiorem faciat Epiſcopum ante menſem finiti nouitiatus.*

CAPVT XVII.

1. *Doctores de materia cap.agentes.*
2. *Puella recipi prohibetur ad habitum probationis in Religione niſi duodecim annis ſit maior.*
3. *Nouitia an bis, vel ſemel ante profeſſionem per Epiſcopum examinanda.*
4. *Pius V.circa examen Nouitiarum.*
5. *Vicarius, niſi Epiſcopo impedito, non poteſt voluntatis Nouitiarum explorationem facere.*
6. *Exploratio voluntatis puellarum profiteri volentium ad Epiſcopum pertinet.*
7. *Epiſcopus intra quod tempus teneatur perficere examen puellarum profiteri volentium.*
8. *Puellis nouitiis qui terminus præfigi debeat ab Ordinario ad liberandum.*
9. *Epiſcopus poteſt Abbatiſſis prohibere ſub eccleſiaſticis cenſuris, ne quæ puella profeſſionem emittant, niſi priùs explorata illius voluntate.*
10. *Epiſcopus etiam in monaſteriis ſuperioribus Regularibus ſubiectis bis examinat eas, quæ Moniales fieri volunt.*
11. *Puella, quæ inconſulto Epiſcopo habitum ſuſcepit Religionis, antequam profiteatur, ab Epiſcopo examinanda eſt.*
12. *Epiſcopus non ingreditur clauſuram pro exploranda voluntate Nouitiæ.*
13. *Monialis, aut Nouitia ſi neget ſe eſſe profeſſam, audire poteſt eam Epiſcopus etiam extra monaſterium.*
14. *Tertiariarum voluntates Epiſcopus explorare non debet, ſi domi degunt.*
15. *Ordinarius non debet explorare voluntatem puellæ, quæ habitum recipit in monaſterio ad petitionem illius, qui vult eam in vxorem ducere.*
16. *Epiſcopus poteſt etiam cenſuris coercere Præfectas monaſterio patientes in Religione profiteri Moniales, ſine voluntatis exploratione.*

LIbertati profeſſionis virginum Deo dicandarum proſpiciens ſancta Synodus, ſtatuit, atque decernit, vt ſi puella, quæ habitum regularem ſuſcipere voluerit, *α maior duodecim annis ſit, β non ante eum ſuſcipiat, nec poſtea* ipſa, vel alia profeſſionem emittat, quàm explorauerit Epiſcopus, vel eo abſente, *γ vel impedito, eius Vicarius*, aut aliquis eorum

sumptibus ab eis deputatus Virginis voluntatem diligenter, an coacta, an seducta sit, an sciat, quid agat, & si voluntas eius pia, ac libera cognita fuerit habueritque conditiones requisitas iuxta monasterij illius, & Ordinis regulam, nec non monasterium fuerit idoneum liberè ei profiteri liceat, cuius professionis tempus ne Episcopus ignoret, *δ teneatur Præfecta monasterio* eum ante mensem certiorem facere. Quod si Præfecta certiorem Episcopum non fecerit, quandiu Episcopo videbitur, ab officio suspensa sit.

1. VIde Paul. Fusc. *de visitat. lib. 2. c. 18. n. 40.* Fr. Emman. *quæst. regul. to. 3. q. 12. art. 2.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. Moniales, pag. mihi 252.* Piasec. *in simili praxi part. 2. c. 2. n. 55. vers. explorare,* Azor. *instit. moral. part. 1. lib. 12. c. 1. quæs....* Fr. Ioan. à Cruce *de Relig. lib. 1. cap. 8. in fine,* Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. a. 37. & 44. cum seqq.* Sanch. *in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 4. c. 18. n. 32. cum sequentib.* Fr. Ludou. Miranda *de sacris Monialibus q. 8. art. 2.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rubr. 12. c. 16. à n. 11.* Nauar. *in singul. Canon. conclus. 89.* Hieron. Veneto, y Leyua *in examine Episcop. lib. 9. c. 25.* metipsum *de effic. & potest. Episcopi p. 3. alleg. 100.* Hieron. Roder. *in compend. quæst. reg. resol. 101. n. 81. cum seqq.* Laurent. de Peirinis *in formul. Reg. lit. M. c. 6. n. 1.* Nauar. *in lucerna Regul. verb. exploratio,* Lezana *in sum. quæst. Regul. c. 25. n. 12.* Gauant. *in man. Episcop. verb. monialium receptio à n. 21.* Tamburin. *de iure Abbatissar. disp. 4. q. 2. n. 8. cum seqq.* Sanch. *in consil. moral. tom. 2. lib. 6. c. 9. dub. 2. n. 13.*

2. *α Maior duodecim annis sit, &c.*] Receptionem puellæ causa induendi habitum probationis in Religione prohiberi, nisi duodecim annis sit maior, tradunt Fr. Emman. *quæst. reg. to. 3. q. 12. a. 2.* vbi testatur huius sententiæ fuisse omnes Patres, qui ad Concilium Prouinciale Toletanum conuenerunt, Azor. *inst. moral. p. 1. lib. 12. c. 18. quæs. 55. & 56.* Nald. *in sum. verb. habitus 6. & verb. Monialis 5.* Barth. de Vecchis *in praxi obseruãda in admittendis ad Religionis statum Nouitiis disp. 2. dub. 6. n. 16.*

Contra Mich. Medin. *de sacror. homin. continen. lib. 4. controu. 9. cap. 4.* Fr. Ludou. Miranda *de sacris Monialib. q. 8. art. 2. in conclus.* Sanch. *in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 4. c. 18. num. 33.* Suar. *tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 1. n. 9.* Portel. *in dub. Regularib. verb. Nouitia n. 1.* Villalob. *in sum p. 2. tract. 35. diffic. 12. n. 2.* Hieron. Roder. *d. resol. 101. n. 24.* existimantes in hoc decreto non prohiberi puellas duodecim annis minores ingredi Religionem, immo aiunt in eo supponi recipi posse, aliàs non loqueretur Concilium sub conditione, *si maior duodecim annis fuerit.*

3. *β Non ante eum suscipiat, nec postea, &c.*] Ergo ante ingressum, & ante professionem examinari debet ab Episcopo; sed in Hispania vsu receptum est, eas semel tantùm ante professionem examinandas esse ab Episcopis, & nunquam ante susceptum habitum, ita referunt Fr. Emman. *quæst. regul. to. 3. q. 12. a. 3.* Fr. Lud. Miranda *de sacris Monialib. q. 8. art. 4.* Sanch. *d. lib. 5. c. 4. n. 84.* Villalob. *in sum. p. 2. tract. 35. diffic. 8. n. 2.* Hieron. Roder. *d. resol. 101. n. 84.* Portel. *d. verb. Nouitia 3.*

4. Pius V. *in sua constit. 7. §. 17. & 18.* hac de re sic statuit: *Volumus etiam, quòd puellarum Deo dicandarum, an scilicet coacta, vel seducta fuerint, examen faciendum, non nisi infra quindecim dies, postquam iuxta Concil. Trid. Episcopi, vel eorum Vicarij requisiti fuerint, fieri possit. quibus elapsis amplius in hoc se illis intromittere non liceat, cuius occasione nec Episcopus, nec eius vicarius intra septa monasterij ingrediantur, sed stent ante cratem ferream, & interrogationes alias, quam eas, quæ præfatum Concilium Trid. iubet, eis fieri omninò prohibemus. Ac similiter volumus, quòd puellæ, seu Nouitia ipsa ad alias interrogationes respondere minimè teneantur,* pro vt refert Hieron. Roder. *d. resol. 101. n. 81.*

γ Vel impedito, eius Vicarius.] Vicarium nisi Episcopo impedito non posse huiusmodi voluntatis explorationẽ facere, resoluunt Sbroz. *de offic. Vicarij lib. 2. q. 208.* Narbona *de appellat. à vicario ad Episcopum p. 1. n. 237.* Ego ipse *d. alleg. 100. n. 8.* 5.

Exploratio voluntatis puellarum profiteri volentium iuxta hoc decretum, ad Episcopum pertinet, quamuis monasterium ab eius iurisdictione exemptum existat, vt refert decisum Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. a. 37.* & Piasec. *in praxi Episcop. p. 2. c. 3. n. 55. vers. explorare.* 6.

Postquam Episcopus à Præfecta, de tempore professionis Nouitiæ ante mensem certior factus fuerit, intra 25. dies examen perficere tenetur, quibus elapsis ampliùs in eo non se intromittat, ita resolutum attestantur Armend. *d. l. 7. de Relig. n. 45.* Cãpan. *d. c. 16. n. 10.* Ego ipse *d. all. 100. a. 2. in fine.* 7.

Puellis, quæ sumpserunt sacrum habitum in aliquo monialium monasterio, debet ab Ordinario certus dierum numerus 15. vel 20. præfigi, intra quem deliberent, verùm velint profiteri, vel non, si noluerint, remittendæ sunt ad domos consanguineorum, vel affinium, vt referunt decisum Armend. *d. l. 7. de Relig. n. 49.* Campan. *d. c. 16. n. 16.* Ego ipse *d. alleg. 100. n. 2.* 8.

Episcopus potest prohibere ecclesiasticis censuris, & aliis pœnis sibi benè visis contra Abbatissas, & superiores Regulares Monialium ipsis Regularibus subiectum, ne quæ puella professionem emittat, nisi priùs explorata illius voluntate ab Ordinario ad præscriptum Concil. in præsenti, ita Sel. *in selectis Canon. c. 35. n. 15.* vbi attestatur sic resolutum *in vna Burgen. 4. Decembris* 1627. Tamburin. *d. q. 2. n. 8. cum seqq.* 9.

Episcopus in monasteriis etiam superioribus Regularibus subiectis bis examinat eas, quæ Moniales fieri volunt, primò scilicet quando habitum suscipiunt, secundò verò tempore professionis, & ideo poterit earundem Rectores compellere, ne habitum Nouitiæ dent, nisi priùs Episcopum certiorem faciant, vt puellæ voluntatem explorare valeat, ex Sel. *d. c. 35. n. 18.* vbi ait decisum *in Lima. 19. Septembris* 1625. Hodie vsu iam receptum est, saltem in Hispania, semel tantùm, id est, ante professionem dictas puellas examinare, vt per Fr. Emman. *quæst. Regul. tom. 3. q. 12. art. 2.* Laurent. de Peirinis *d. cap. 6. n. 2.* Miranda *de sacris Monialib. q. 8. a. 4.* Diana *moral. resol. tract. 2. de dub. Regularib. resol. 47.* Lezana *d. c. 25. n. 12. vers. consuetud.* 10.

Puella, quæ inconsulto Episcopo habitum suscepit Religionis, antequam profiteatur, ab Episcopo examinanda est diligenter, vt referunt decisum Armend. *d. l. 6. de Relig. n. 46.* Ego ipse *d. alleg. 100. n. 4.* 11.

In hac voluntatis exploratione, seu alio simili actu, quando fit in ipso monasterio, Episcopus non ingrediatur clausuram, sed stet ante fenestellam cancellorum examinando mentem ipsius 12.

puellæ,

puellæ, vt aduertit Paul. Fusc. *d. n. 40. in fine.* & decisum attestatur Campan. *d. c. 16. num.* 15. quem refero Ego ipse *d. all. 10 . n. 6. in fine*, Gauãt. *verb. Monialium professio, n. 14. &* 15. Lezana *d. c. 25. n. 12. in fine.* Nauar. *in lucerna Regul. verb. clausura n. 6.*

13. Si Monialis, aut Nouitia neget se esse professam, audire potest eam Episcopus etiam extra monasterium, pro vt resolutum fuisse refert Armend. *d. l. 7. de Religion. n. 47.*

14. Tertiariarum voluntates Episcopus explorare non debet, si domi degant, & ibi votum cælibatus emittant, ex Scl. *d. c. 35. num.* 20. vbi ait sic decisum *sub die 8. Nouembris* 1620.

15. Ordinarius non debet explorare voluntatem puellas, quæ habitum recipit in monasterio ad petitionem, illius, qui vult illã in vxorẽ ducere, sed expectandum tẽpus faciendæ professionis, & tũc si sit suspicio quòd inuestigetur à Monialibus, pro suo officio curabit inde duci in exteriorẽ Ecclesiam monasterij vel in aliã propinquiorem, & commodiorem, pro vt magis cõuenire iudicabit, vbi volũtatem eius exquirere possit. At si nulla sit suspicio, & nullã aliam iustam causam subesse apparebit, tũc non in alio loco, quam ad crates ferreas monasterij volũtatem puellæ explorabit. ita referunt decisum Armend. *d. lib 7. de Relig. n.* 48. Campan. *d. c. 16. n.* 15. Ego ipse *d. alleg.* 100. *n.* 6.

δ *Teneatur Præfecta monasterio,* &c.] Episcopum posse coercere Præfectas monasterio patiẽtes in Religione profiteri Moniales, sine voluntatis explorãtione, non solùm pœnis in hoc decreto statutis, & præscriptis, sed etiam Ecclesiast. censuris, & aliis iuris remediis. non obstãtibus quibuscunque priuilegiis, vt resoluit Campan. *d. c. 16. n.* 17. quem refero Ego ipse *d. alleg.* 100. *n.* 12. 16.

Anathematizantur quicunque cogentes puellam, viduam, aut quamcunque mulierem ad ingrediendum monasterium emittendam professionem, & ad id fauorem dantes, & quoquo eidem actui consentientes, Excipiuntur casus iuris.

Capvt XVIII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Rex, & Imperator non comprehenditur in hoc decreto.*
3. *Parentes qui cogunt filias Religiosam vitam suscipere, vel eas ab eo vitæ genere prohibent, incidunt in excommunicationem hîc latam.*
4. *Metus reuerentialis parentum an inducat excommunicationem incutientibus illum.*
5. *Intelligitur de vi coactiua, & non inductiua.*
6. *Viros ad Religionem cogentes non ligantur censura huius decreti.*
7. *Fœminam cogens ingredi monasterium non vt ibi profiteatur, non ligatur censura huius decreti.*
8. *Cogentes mulierem monasterium ingredi non excommunicantur ingressu non sequuto.*
9. *Cogentes fœminam ad monasterij ingressum, non vt profiteatur, sed vt ibi secularj habitu retento educetur, non incurrit hanc excommunicationem.*
10. *Consilium, auxilium, vel fauorem dans vt mulier cogatur ad ingrediendum monasterium, incidit in excommunicationem huius decreti.*
11. *Doctores agentes de excommunicatione contra retrahentes fœminas à Religione.*

ANathemati sancta Synodus subiicit α *omnes, & singulares personas*, cuiuscumque qualitatis, vel conditionis fuerint, tam Clericos, quàm laicos, seculares, vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocunque β *coëgerint* aliquam virginem, vel viduam, γ *aut aliam quamcunque mulierem*, inuitam, δ *præterquam in casibus in iure expressis*, ε *ad ingrediendum monasterium*, vel ad suscipiendum habitum cuiuscumque religionis, vel ad emittendam professionem, ζ *quique consilium*, auxilium, vel fauorem dederint · quique scientes eam non sponte ingredi monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere, quoquo modo eidem actui, vel præsentiam, vel consensum, vel auctoritatem interposuerint [a]. η *Similis quoque* anathemati subiicit eos, qui sanctam virginum, vel aliarum mulierum voluntatem, vel accipiendi, vel voti emittendi, quoquo modo sine iusta causa impedierint. Eaque omnia, & singula, quæ ante professionem vel in ipsa professione fieri oporte, seruentur non solùm in monasteriis subiectis Episcopo, sed & in aliis quibuscumque. [b] Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ pœnitentes, aut Conuertitæ appellantur: in quibus constitutiones earum seruentur.

a Conc. Tolet. 3. c. 10. c. puella. 20. q. 2. c. vlt. 32. q. 2.

b Conc. Tolet. cap. 54. in fin.

1. VIde Nau. *consil. 55. & 56. de sentent. excommun. in antiq.* aliàs *cons. 5. 6. & 7. de Regul. in nouis*, Sayr. *floris. decis. sub illo tit. de sentent. excommun. decis. 51. & 52.* Paul. Fusc. *de visitat. lib. 2. c. 15. n.* 68. Henriq. *in summ. lib. 11. cap. 19. §. 4. vers. secundò*, Iacob. de Graff. *in aureis decis. p. 1. lib. 4. c. 24. n. 7.* Geneb. *ad decretum collect. 49. n. 2. & ad Decretal. collect. 165. n. 5.* Fr. Emman. *q. reg. tom. 3. q. 14. art. 3. & q. 17. art. 18. & 19.* Petr. Ledesma *in sum. p. 2. tract. del stado de los Religiosos. c. 5. conclus. 8.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. Moniales, §. 22.* Soar. *to. 5. de censur. disp. 23. sect. 5. n. 8. de Relig. to. 3. lib. 5. c. 9.* Azor. *inst. moral. p. 1. lib. 13. c. 9. quæst. 2. vers. præterea* Sayr. *in claui Regia, lib. 5. c. 1. à n. 27*, Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 18. n. 375.* Fr. Lod. Miranda *in man. Prælat. to. 1. q. 17. art. 4. conclus. 2. & de sacris monialib. q. 8. art. 5.* Fr. Ioan. à Cruce *de statu Relig. lib. 1. c. 8. dub. 4. vers. nota*, Iarè Sanch. *in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. cap. 4.* Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarræ, lib. 2. t. 18. l. 7. de Relig. num. 62.* Memoriale clericor. *c. 9. num. 60. & 61.*

Filliuc. *in quæst. moralib. tract.* 14. *c.* 6. *quæs.* 5. *n.* 89. Barthol. à S. Fausto *in thesauro Relig. lib.* 5. *q.* 35. *cum seqq.* Bunacin. *de censur. disp.* 2. *q.* 6. *puncto* 3. & nouissimè *de censuris extra Bullam disp.* 2. *q.* 2. *puncto* 2. *&* 3. Fr. Barth. de Vecchis *in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouitios, disp.* 1. *dub.* 5. *concl.* 4. Hieron. Roder. *in compend. q. regul. resol.* 101. *n.* 31. *& n.* 79. *&* 80. Portel. *in addit. ad dubia Regularia, verb. Monialis, n.* 5. *cum seqq.* Tamburin. *de iure Abbatissarum disp.* 1. *q.* 4. *& disp.* 2. *q.* 1. metipsum *de offic. & potest. Episcopi, p.* 3. *alleg.* 104.

2. *a Omnes, & singulas personas,* &c.] Non tamen Reges, & Imperatorem, quia speciali nota digni sunt, ita Sanch. *in præcepta Decalogi, to.* 1. *lib.* 4. *c.* 4. *n.* 2. Bonacin. *de censuris extra Bullam, disp.* 2. *q.* 2. *puncto* 2. *n.* 13. Portel. *d. verb. Monialis num.* 6. Contra Soar. *d. tom.* 5. *de censur. disp.* 23. *sect.* 5. *n.* 8. *vers. qua censura est generalissima.*

3. Parentes, qui cogunt filias Religiosam vitam suscipere, vel eas ab eo vitæ genere prohibent, incidunt in excommunicationem latam in hoc decreto, vt resoluunt Nau. *in man. c.* 14. *n.* 17. Fr. Lodou. Miranda *in man. Prælator. tom.* 1. *q.* 17. *art.* 4. *concl.* 2. Azor. *d. q.* 2. *propè fin. & p.* 2. *lib.* 2. *c.* 21. *q.* 13. Portel. *in dub. Regul. verb. clausura Monialium n.* 9. Tamburin. *de iure Abbatissar. disp.* 2. *q.* 4. Ego ipse *d. alleg.* 104. *n.* 6.

4. An autem metus reuerentialis parentum incussus ex eo, quòd manifestant puellæ statum monachalem illi conuenire ob iustas causas, v. g. non sufficientis dotis pro matrimonio, & similium, inducat dictam excommunicationem illum incutientibus? In quo dubio partem negatiuam substinent Aloys. Ric. *in praxi rerum fori eccles. decis.* 708. *in* 1. *edit.* aliàs *resol.* 599. *in* 2. *edit.* Portel. *in addit. ad dubia Reg. verb. Moniales, n.* 12. Hieron. Roder. *d. resol.* 101. *n.* 80. Tambur. *d. tract. disp.* 3. *q.* 2. *n.* 2. quia parentes, vel consanguinei in illo timore incutiendo non se habent actiuè, sed ipsa puella metum concipit ob reuerentiam patris, hancq; esse praxim in tota ferè Ecclesia asserunt; immò etiam addit idem Portel. si parentes, vel alij importunis precibus suaderent puellæ, vt ingrederetur, vel non ingrederetur, non incurrerent, quia suasio etiã importuna, non est coactio, quod intelligit Hier. Roder. *vbi suprà*, caso quo talis metus reuerentialis incussus non excedat limites simplicis persuasionis: nam si metus grauis sit, & cadens in virum constantem, omninò, & absque dubio præfatam excõmunicationem incurrere suadẽtes, seu metũ incutientes existimat.

5. *β Coegerint.*] Intelligendum esse de vi coactiua, & non inductiua, decisum attestatur Armend. *d. l.* 7. *de Relig. n.* 62. quem refero Ego ipse *d. all.* 104. *n.* 3. resoluit. Azor. *d. p.* 1. *lib.* 13. *c.* 9. *q.* 2. *vers. quæres*, vbi subdit hanc pœnam non incurrere illum, qui hæredem instituit mulierem ea lege, vt Monialis fiat. Tamburin. *d. tract. disp.* 3. *q.* 1. *n.* 2. vbi *q.* 3. tenet non esse prohibitum puellæ Religionis ingressum persuadere, vel beneuolentiam muneribus absque vllo pacto captare.

6. *γ Aut aliam quamcunque mulierem,* &c.] Ergo cogentes viros ad Religionem non ligantur censura huius decreti, vt per Soar. *d. disp.* 23. *sect.* 5. *n.* 8. Sanch. *d. c.* 4. *n.* 3. Filliuc. *in q. moral. tract.* 14. *c.* 5. *quæs.* 7. *n.* 89. *vers. dico secundò.* Portel. *in addit. ad dubia Regul. verb. Moniales, n.* 7. Bonacin. *d. disp.* 2. *q.* 2. *puncto* 2. *n.* 15. Fr. Ludou. Miranda *d. conclus.* 2.

7. *δ Præterquam in casibus in Iure expressis.*] Veluti, si quis cogeret fœminam ad ingrediendum monasterium in pœnam alicuius peccati, vel ad cautionem pudicitiæ, vel alia iusta de causa à iure permissa, vt per Soar. *d. sect.* 5. *n.* 9. Filliuc. *d. n.* 89. *vers. tertiò*, Bonac. *d. puncto* 2. *n.* 14. *vers. dixi.*

8. *ε Ad ingrediendum monasterium,* &c.] Cogentes mulierem monasterium ingredi non excommunicari ingresso non sequuto, resoluunt Nau. *in man. cap.* 27. *n.* 51. *& d. consil.* 55. *de sentent. excommunic. in antiquis*, aliàs *consil.* 5. *de Reg. in nouis.* Sayr. *d. decis.* 51. *de sentent. excommunic.* Fr. Ludou. Miranda *d. conclus.* 2. Ego ipse *d. all.* 104. *n.* 7.

9. Cogentes fœminam ad monasterij ingressum, non vt profiteatur, nec vt habitum sumat, sed vt ibi seculari retento educetur, donec ætatis aptæ matrimonio sit, in hanc anathematis pœnam non incidere, tradunt Nau. *consil.* 56. *de sentent. excommun. in antiq.* aliàs *consil.* 6. *de Reg. in nouis*, Zerol. *d. verb. Moniales*, §. 13. Soar. *d. sect.* 5. *n.* 9. Ego ipse *d. alleg.* 104. *n.* 5. Filliuc. *in q. moral. tract.* 14. *c.* 6. *n.* 89. Portel. *in addit. ad dubia Regularia verb. moniales n.* 14. Diana *moral. resol. p.* 2. *tract.* 1. *miscel. resol.* 56. Id tamen limitant Sanch. *d.* 4. *n.* 12. Portel. *d. verb. Moniales, n.* 14. Fr. Emman. *in sum. tom.* 2. *c.* 8. *n.* 1. Hieron. Roder. *d. resol.* 101. *n.* 79. quando coactio ista est in ordine ad suscipiendum postea Religionis habitum, siue suasionibus Monialium, siue alia ratione; & addit Portel. *citato loco n.* 15. quòd hanc censurã incurrunt, qui puellam liberè ingredientem, vt maneat ibi in habitu secularis educationis gratis, post ingressum cogunt, vt habitum suscipiat Religionis.

10. *ζ Quique consilium, auxilium,* &c.] Vide Portel. *in addit. ad dubia Reg. verb. Moniales, n.* 17. Hier. Roder. *d. resol.* 101. *n.* 31. Bonac. *d. punct.* 2. *n.* 10.

11. *η Simili quoque,* &c.] De excommunicatione contra retrahẽtes fœminas à Religione, latè Bonac. *de censuris extra Bullam, disp.* 2. *q.* 2. *puncto* 3. Soar. *de censur. disp.* 23. *sect.* 7. *n.* 9. *&* 10. Filliuc. *tract.* 14. *c.* 6. *quæs.* 5. *ad fin. n.* 90. Sanch. *d. c.* 4. *n.* 15. Sayr. *in claui Regia, lib.* 5. *c.* 1. *n.* 27. *cum seqq.*

Quando, & quomodo sit audiendus, qui prætendit se per vim, aut metum, seu ante debitam ætatem professum fuisse.

Caput XIX.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Comprehendit Moniales.*
3. *Habet locũ in Regularib. etiã Ordinũ Regulariũ.*
4. *Metus reuerentialis an annullet professionem.*
5. *Professus nulliter non potest sine crimine apostasia ad seculum redire.*
6. *Regularis non auditur super nullitate sua professionis nisi intra quinquennium causas deduxerit coràm Superiore suo & Ordinario.*
7. *Quinquennium ad reclamãdum quãdo incipiat.*
8. *Reclamare potest etiam post quinquennium qui intra illud reclamare non potuit.*
9. *Religiosus, vt possit audiri post quinquennium, quid facere debet.*

1c Resti

10. *Restitutio aduersus lapsum quinquennij pro casu hodie concedatur.*
11. *Ignorantia, vel impedimentum reclamandi intra quinquennium non potest probari iuramento ipsius ignorantis, vel impediti.*
12. *Minor ætate, qui in foro conscientiæ suæ professionis nullitatem sciuit nec illam ratam fecit intra quinquennium transacto illo adhuc in foro exteriori potest reclamare.*
13. *Professionem quis ratificare præsumitur in dubio intra quinquennium vt transacto.*
14. *Religiosus, & verè professus non est qui ob vim, vel metum professionem emisit, si illam non ratificauit, & solum in foro externo præsumitur esse Religiosus.*
15. *Religiosus per vim & metum non tenetur etiam post lapsum quinquennij in foro conscientiæ ex vi voti seruare occultè regulas Religionis, nec vota seclusa scandalo.*
16. *Religiosus volens ratificare priorem professionem irritam fit verus Religiosus, nec requiritur vt annum nouitiatus iteret.*
17. *Census, & acceptatio superioris de nouo non requiritur vbi Religiosus suam professionem irritam ratificat.*
18. *Professus nulliter necessariò scire debet suam professionem esse inualidam, ac eam ratificet, vt de irrita valida fiat.*
19. *Inhabiles ad profitendum possunt reclamare etiam transacto quinquennio.*
20. *Professi nulliter ob non seruatam formam præscriptam à Sixto V. in eorum informatione, possunt post quinquennium reclamare.*
21. *Regularis deducens intra quinquennium nullitatem professionis, tenetur eam probare cumulatiuè coram Ordinario, & proprio superiore Regulari monasterij in quo professionem emisit.*
22. *Superior monasterij non Religionis.*
23. *Causa nullitatis professionis nulla proponenda sunt coram superiore & Ordinario copulatiuè.*
24. *Professionem nullam allegare non potest habitum sponte dimittens.*
25. *Si habitum temere, & absque causa dimiserit.*
26. *Regularis nullus vigore cuiuscunque facultatis se transferre potest ad laxiorem Religionem.*
27. *Papa potest solum licentiam concedere ad transeundum ad laxiorem.*
28. *Papa non solet concedere licentiam transeundi ad laxiorem, nisi ex iustis & legitimis causis.*
29. *Prælatus Papa inferior potest existente legitima causa dispensare Regularem ad laxiorem Religionē.*
30. *Decreti in præsenti intellectus a Doctoribus citatis præstitus.*
31. *Causæ legitimæ, & iustæ, quibus dispensari possit Religiosus quatenus de vna Religione ad aliam laxiorem transire valeat, referuntur.*
32. *Regularibus ad strictiorem Religionem transire volentibus sufficit petita, licèt non obtenta licentia a suis superioribus.*
33. *Religiosi Ordinis Sanctissimæ Trinitatis non possunt ad alium quemcunque etiam Mendicantium Ordinem se transferre, nisi, &c.*
34. *Regulares Ordinum Mendicantium non possunt transire ad alium Ordinem, præterquam ad Carthusianos.*
35. *Regulari non est concedenda licentia occultè ferendi habitum.*
36. *Habitum sine causa occultantes Religiosi incidunt in excommunicationem.*
37. *Regularis deferens habitum coopertum habitu alterius Religionis an incidat in censuras.*
38. *Episcopus Monachus tenetur portare habitum suæ Religionis.*
39. *Religiosus factus Episcopus si sine causa habitum Religionis deponat, non incidit in censuras.*
40. *Episcopi Regulares retento colere habitus suæ Religionis possunt se conformare cum Episcopis secularibus in forma.*

a QVicunque β *regularis* prætendat, ᵉ se per vim, γ *& metum* ingressum esse religionem, δ *aut etiam dicat, ante ætatem* debitam professum fuisse, aut quid simile, veluti habitum dimittere quacumque de causa, aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum, non audiatur, ε *nisi intra quinquennium* tantùm à die professionis, & tunc non aliter, nisi causas quas prætenderit, deduxerit ζ *coram Superiore suo, & Ordinario.* b η *Quod si antea habitum* spontè dimiserit, nullatenus ad allegandum quamcunque causam admittatur, sed ad monasterium redire cogatur, & tamquam apostata puniatur, interim verò nullo priuilegio suæ religionis iuuetur. Nemo etiam regularis cuiuscumque facultatis vigore θ *transferatur ad laxiorem religionem*, nec detur licentia cuiquam Regulari ι *occultè ferendi habitum* suæ religionis.

a Cap. puella. 0. q. 1. c. cum virum de regul.

b Concil. Arelat. 1. c. vlt. Concil. Arelat. 2. c. 5.

VIde Nauar. *comment. 4. de Regular. num. 73. & 77.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 2. verb. professio, §. 2. vers. verum*, Fr. Emman. *quæst. regular. to. 3. quæst. 17. artic. 16. & seq.* Spin. *in speculo testament. gloss. 52. princip. num. 62. cum seq.* Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib. 13. quæst. 5. num. 45. cum seq.* Fr. Ioan. à Croce *de statu Relig. lib. 1. c. 8. dub. 4. versic. secunda conclusio*, Francisc. Leon. *in thesauro Ecclesiastic. parte 2. cap. 1. n. 42.* Ludou. Beja *respons. casuum conscient. part. 4. casu 18.* Aloys. Ric. *in praxi rerum fori Ecclesiast. decis. 657. in 1. edit. aliàs resol. 629. in 2. edit. & in praxi aurea, resol. 18. & in decisi. curiæ Archiepiscop. Neapolitanæ, part. 4. decis. 48.* Azor. *instit. moral. part. 1. lib. 12. c. 4. q. 10.* Campan. *in diuersorio iuris canon. rubric. 12. c. 13. num. 129.* Sanchez *de matrimon. lib. 7. disp. 37.* Portel. *in dub. regul. verb. professionis nulla reclamatio, num. 45. cum seq.* Villalob. *in summa p. 2. tract. 35. difficultat. 25. num. 4. cum seq.* Less. *de iustit. lib. 2. c. 41. dub. 7. n. 63.* Flores de Mena *variarum lib. 3. q. 23. n. 68.* Armend. *in addit. ad recopil. legum Nauarræ, lib. 2. tit. 18. l. 7. de Religion. num. 38. & 51.* Fr. Lodouic. Miranda *in manual. Prælator. tom. 1. q. 30. art. 1. cum seqq.* Sanctarel *variarum resol. quæst. 48. per tot.* Ioan. Valer. *de different. inter vtrumque forum, verb. Regulares, different. 2.* Nouar. *in singular. Canon. conclus. 116.* Bonacin. *de clausura. & pœnis eam violantibus impositis, q. 2. puncto 10.* Hieron. Roderic. *in compend. q. regular. resol. 101. n. 68. cum seqq.* Villalob. *in sum. tom. 2. tract. 35. diffic. 25.* Lezana *in summ. quæst. Regular. c. 2. à n. 7.* Diana *moral. resolut. part. 3. tract. 2. resol. 62.* Nouar. *in lucerna Reg. verb. nullitas*, Rota *in Moten. professionis 2. Iulij 1646. coram R. P. D. Carrillo*, impressa per Tamburin. *de iure Abbatissar. decis. 3. n. 16.* D. Felician. de Vega Archiepiscop. Mexican. *ad c. vene-*

rabilis 20. *n.* 17. *de iudic.* idem Tamburin. *tom* 3. *de iure Abbatum disp.* 5. *q.* 11. *n.* 84. *& disp.* 6. *q.* 25. *cum seq.* meipsum *de offic. & potest. Episcop. part.* 3. *allegat.* 104. *n.* 10. *cum seqq.*

2. *n Quicunque.*] Seu *quacunque*, vt ait Zerol. *in praxi Episcop. p.* 1. *verb. Monialis, vers. ad secundum respondetur.*

3. *ß Regularis.*] Etiam Ordinum Militarium, vt refert decisum Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloss.* 8. *n.* 62. & nuncupatim hoc decreto comprehendi Milites S. Ioannis Hierosolymitani testantur resolutum Armend. *d. l.* 7. *de Religionibus n.* 51. Gonzal. *d. gloss.* 8. *n.* 61. Narbona *l.* 8. *gloss. vnic. num.* 15. *tit.* 5. *lib.* 1. *Recop.*

4. *γ Et metum.*] Regularem, qui professionem per vim, vel metum celebrauit, posse contra illam reclamare, per hunc text. resoluit Tamburin. *d. to.* 3. *disp.* 6. *quæst.* 26. *n.* 7. Sed quid si metus reuerentialis sit, an annullet professionem, vide Couar. *de sponsal. part.* 2. *c.* 3. §. 6. *num.* 7. & 8. Henriq. *in summ. lib.* 11. *cap.* 9. §. 5. Sayr. *in floribus decis. sub tit. de Regular. decis.* 91. Aloys. Ricc. *in collect. decis. p.* 4. *collect.* 932. *propè fin. & in decis. curia Archiep. Neapol. p.* 4. *decis.* 247. Vbi loquitur de matre. Sanch. *de matrimon. lib.* 4. *disp.* 6. *num.* 18. *& in præcepta Decalogi, tom.* 6. *lib.* 4. *c.* 3. *n.* 24. & 26. Hieronym. Roderic. *d. resol.* 101. *n.* 78. Rot. *decis.* 175. *n.* 5. *p.* 1. *recent. & in Toletana professionis* 19. *Nouembris* 1614. *coram bo. mem. Vbaldo*, meipsum *in collect. ad cap. cum virum, n.* 8. *de Regular.*

5. *δ Aut etiam dicat ante ætatem*, &c.] An nulliter professus possit sine crimine apostasiæ ad sæculum redire? Negat Aloys. Ricc. *in decis. curia Archiepis. Neapol. p.* 4. *decis.* 84.

6. *ε Nisi intra quinquennium*, &c.] Vide Spin. *in speculo testament. gloss.* 12. *princip. à n.* 61. Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib.* 13. *q.* 5. *n.* 45. *cum seqq.* Zerol. *in praxi Episc. p.* 1. *verb. professio*, §. 1. Azor. *instit. moral. part.* 1. *lib.* 12. *c.* 4. *quæst.* 10. Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Ecclesiast. decis.* 744. *in* 1. *edit.* aliàs *resol.* 629. *in* 2. *edit. & in decis. curia Archiep. Neapol. p.* 1. *decis.* 182. *n.* 4. Steph. Gratian. *discept. forensium, c.* 413. nouissimè Tamburin. *de iure Abbatum tom.* 3. *disp.* 6. *q.* 25. *n.* 5.

Vtrùm autem idem procedat ex parte Religionis, itaut ea post quinquennium eiicere non possit Religiosum, quem nouit habuisse in professione aliquem defectum? vide Laurent. de Peirinis *tom.* 1. *de subdito Religioso q.* 1. *de obedient. c.* 25. §. 4. Lezana *in summ. q. Regul. c.* 2. *n.* 7. qui tenent hoc decreto Concilij non obstante posse Prælatos Religionis etiam transacto quinquennio eiicere Religiosum, quem nouerint habuisse in professione defectum alicuius conditionis irritantis illam, quia Concilium solum videtur determinare illud quinquennium pro reclamatione professorum.

7. Quinquennium prædictum in professione expressè facta incipere à die, quo quis illam emisit, in tacita verò à die quo fecerit actus solummodo professus proprios, tradunt Franc. Leo *d. cap.* 1. *n.* 4. Azor. *d. cap.* 4. *quæst.* 10. *vers. postremo*, Nouar. *in lucerna Reg. verb. reclamare n.* 3. *pag.* 223. Tamburin. *d. disp.* 6. *quæst.* 25. *num.* 5. & 6. Fr. Ludou. Miranda *d. quæst.* 30. *art.* 1. *conclus. vnica, propè fin.* Ego ipse *allegat.* 104. *num.* 16. Bonacin. *d. puncto* 10. *diffic.* 4. *num.* 1. vbi *num.* 2. resoluit diem illam computandam esse de momento ad momentum, & *num.* 3. subdit præfatum quinquennij spatium computandum esse à die professionis, etiam in illo, qui tunc temporis laborabat ignorantia inualiditatis professionis, aut alio impedimento.

8. Non reclamantem intra quinquennium, vel quia fuit impeditus, vel quia ignorauit iusta ignorantia suam professionem esse irritam, vel ob defectum ætatis posse reclamare etiam post quinquennium, & vti remedio extraordinario beneficij restitutionis in integrum, vt audiatur, resoluunt Nauar. *commento* 4. *de Regular. num.* 71. *vers. tertio*, Fr. Emman. *quæst. regul. tom.* 3. *quæst.* 17. *art.* 16. *sub fin. & art.* 17. *vers. ex quibus*, Azor. *d. lib.* 12. *cap.* 4. *quæs. vltim. in fine*, Sanchez *d. disput.* 37. *num.* 22. Aloys. Ric. *d. resolut.* 550. *num.* 6. *versic. tandem, & in decis. curia Archiepis. Neapolit. part.* 1. *decis.* 182. *num.* 3. & 4 Flores de Mena *d. quæst.* 23. *n.* 68. Sanctarel. *variar. resolut. quæst.* 48. *num.* 3. Ego ipse *d. allegat.* 104. *à n.* 17. Villalob. *part.* 2. *summ. tract.* 35. *diffic.* 25. *n.* 5. 8. & 9. Portel. *in dubiis Regular. verb. professio, num.* 45. Hieron. Roderic. *in compendio quæst. regul. resol.* 101. *n.* 68. Nouar. *in lucerna Regul. verb. reclamare n.* 4. Less. *de Iustit. lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 7. *n.* 66. Stephan. Gratian. *discept. forens. tom.* 3. *cap.* 413. *num.* 9. & *cap.* 440. *num.* 25. Diana *moral. resol. part.* 3. *tract.* 2. *resol.* 53. Lezana *in summ. quæst. Reg. cap.* 2. *num.* 7. vbi ait Concilium in præsenti esse intelligendum, nisi aliter professi allegauerint legitimas causas, ob quas non potuerint intra prædictum tempus reclamare, Tamburin. *d. disp.* 6. *q.* 25. *n.* 7.

Contra Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib.* 13. *quæst.* 5. *n.* 46. & Armandar. *in addit. ad recop. legum Nauarre, lib.* 2. *tit.* 18. *l.* 7. *de Religion. num.* 19. existimantes elapso quinquennio dato per hoc decretum non posse prætendentem per vim, & metum se esse ingressum Religionem, reclamare, etiamsi toto quinquennio durauerit eadem causa, vis, & metus. Item contra Ceual. *comm. contra commun. q.* 500. *in fine.* & Bonacin. *dicto puncto* 10. *difficultat.* 4. *n.* 4. arbitrantes in hoc cap. assignari quinquennium ingredientibus Religionem ad reclamandum contra professionem per vim, vel metum factam, ita tamen, vt elapso illo quinquennio non competat restitutio.

9. Sed hodie, vt quis possit audiri post quinquennium, adit Romæ sacram Congregationem Concil. Tridentin. seu alteram Regularium negotiis præpositam, quæ priùs cognitis saltem summariè nullitatibus deducendis, & iusto impedimento non reclamandi intra quinquennium, restitutionem illius concedere solet, & ita non semel fieri vidi, quod insinuarunt Portel. *d. num.* 45. *vers. circa quòd*, & Hieron. Roderic. *d. resol.* 101. *num.* 71. Niger. Ciriac. *controuers. forens. tom.* 2. *controuers.* 371. *num.* 37. Nouar. *in lucerna Reg. verb. professio n.* 31. *pag.* 216.

10. Vnde *in vna Colimbrien.* 27. *Aprilis* 1630. *S. Congregat. Concil.* me informante, concessit restitutionem in integrum aduersùs lapsum quinquennij puellæ Colimbrien. prætendenti per vim, & metum parentum ingressam monasterium, & professionem emisisse, de quo reclamauit intra quinquennium apud consanguineos, & alios examinatos, & mortuis parentibus post quinquennium apud Collectorem Portugaliæ, & quòd professio fuerit facta in 14. ætatis anno.

11. Ad probandam præfatam ignorantiam, vel impedimentum reclamandi intra quinquennium non sufficit iuramentum ipsius ignorantis, vel impediti, licèt in aliis causis sufficiat, quia transacto quinquennio ius præsumit scientiam habere talis decreti, ita Fr. Emman. *in addit. ad summ. to.* 4. *c.* 65. *n.* 6. Sanch. *d. disp.* 37. *n.* 14. Portel. *d. verb. professio n.* 50. Hieron. Roderic. *d. resol.* 101. *n.* 72.

Minor

12. Minor ætate, qui in foro conſcientiæ ſuæ profeſſionis nullitatem ſciuit, nec illam ratam fecit, intra quinquennium, tranſacto illo adhuc in foro exteriori poteſt reclamare, allegando iuſtè ignorantiæ cauſam. Quòd ſi ſub iuramento interrogetur an ignorauerit ius, quo poterat intra quinquennium reclamare, licitè poterit iurare ſe ignoraſſe, intelligens apud ſe habuiſſe ignorantiam, & non ſcientiam, cum qua ratificauerit profeſſionem ſuam quam præſumit Concilium ratificaſſe intra quinquennium, ex quo præcipit, vt non audiatur poſt illud elapſum; ſicut qui rogatur à iudice ſub iuramento iuridico, an tranſierit per locum, vbi iacebat homo occiſus, & inde iudex inferat, an ſit talis criminis reus, poteſt vtique licitè iurare nullo modo tranſiſſe, etiam ſi à parte rei per talem locum ipſe tranſitus ſit, intelligens intra ſe non tranſiſſe culpabiliter, ſed innocenter, quare ita reſoluunt Sanchez *d.diſp.37. n.*18. Pottel. *d. verb. profeſſion.*51. Sanctarel. *d.quæſt.*48.*n.*15. Hieron. Roder.*d.reſolut.*101.*n.*73.vbi *num.*75.ſubdit profeſſum abſque legitima ætate, vel ſine præuia informatione iuſta conſtitutionem Sixti V. vel ex metu culpabili ex parte ſua non teneri ad ratificandam profeſſionem, ſed poſſe in Religione perſiſtere, vſquequò commoda occaſio egrediendi ſe offerat.

13. In dubio intentionis de ratificanda profeſſione intra quinquennium, eo tranſacto præſumitur illam ratificaſſe, in dubio enim in fauorem Religionis, quæ poſſidet, præſumendum eſt. Nauarr. *conſil.*13.*n.*10.*de Reg.* Villalob. *dict. diffic.*25.*n.*7. Hieron.Roder.*d.reſol.*101.*n.*75. *in fine* Vide Diana *part.*4.*tract.*4.*reſol.*40.

14. Non eſſe in foro conſcientiæ verum profeſſum, & Religioſum, qui ob vim, metum, vel aliquod ſimile profeſſionem emiſit, ſi illam non ratificauit, & ſolùm in foro externo præſumi eſſe Religioſum reſoluunt Nauar.*conſil.*23.*num.*5.*& conſil.*89.*n.*6. *& 7. de Regularibus* Henriq. *in ſumm. lib.*11.*c.*6. *in comment. & cap.*8.*§.*9.*in commento.* Sanchez *de matrimon. lib.*7.*diſp.*37.*num* 9. Sanctarel. *d.q.*48. *num.*18.Fr. Bartholom. de Vecchis *in praxi obſeruanda in admittendis ad Religionis ſtatum Nouitius diſp.*14. *dub.*3.*num* 5. Rot. *in Vlixbonen. profeſſionis* 10. *Decembris* 1621. *coram R. P. D. merlino.*

15. Vnde in eodem foro conſcientiæ non teneri, etiam poſt lapſum quinquennij ex vi voti ſeruare occultè regulas Religionis, nec vota, ſecluſo ſcandalo, tradunt Henriq. *d.§.*9.*in commento littera S.* Fr.Emman.*in ſumm. part.*2.*c.*92.*concluſ.*5. Sanch. *d.lib.*7.*diſput.*37.*n.*36. Azor. *d.part.*1. *lib.*12.*c.*5. *quæſ.*1. Bonacina *d.puncto* 10.*diffic.*1.*num.*1. Sanctarel.*d. quæſt.*48. *ex num.*24. vbi *à n.*21. reſoluit quòd Prælatus regularis cui conſtat talem profeſſum non ratificaſſe ſuam profeſſionem, poteſt occultè illum à Religione dimittere, etiam elapſo quinquennio.

16. Religioſum volentem ratificare priorem profeſſionem irritam, fieri verum Religioſum, nec requiri, vt annum nouitiatus iteret, tradunt Nauarr. *conſil.*27.*n.*2. *de Regularibus* Azor. *d.lib.*12.*cap.*1. *quæſ.*6.*verſ.ſi quæras,* Pottel. *d.verb.profeſſion.*53. Villalob.*d.tract.*35.*diffic.*24.*num.*5.6.*&* 8. Bonacin.*d. puncto* 10.*diffic.* 1. *num.*5. Sanctarel. *d.q.*48. *num.*33.*cum ſeqq.* Hieron.Roderic. *d.reſolut.*101. *num.*76.Sanchez *d.diſp.* 37.*num.*49.*cum ſeqq.* Leſſ. *de iuſtit.lib.*2.*cap.*41.*num.*66.Soar.*tom.*3.*de Relig. lib.*7.*cap.*1. *num.*8. Barthol. de Vecchis *d.diſp.*14. *dub.*5.*à princ.* vbi declarat multipliciter, & præcipuè *num.*6. cenſet non eſſe iterandum nouitiatum, etiam ſi publica eſſet nullitas profeſſionis, & nouitiatus, ob profeſſi inhabilitatem.

Conſenſum, & acceptationem Superioris de nouo non requiri vbi Religioſus ſuam profeſſionem irritam ratificat, cum Nauarr. Fr. Emman. & aliis docet Sanctarel. *d.quæſt.*48. *num.*30. Soar. *de Relig.tom.*3.*lib.*7.*cap.*1.*num.*16.Leſſ.*de iuſtit.lib.*2. *cap.*41.*num.*67. Bartholom. de Vecchis *vbi ſuprà dub.*4.*num.*7. 17.

Contra Sanchez *de matrimon.lib.*2.*diſp.*35.*n.*4. *& lib.*7.*diſp.*37.*n.*64.Bonacin.*d.puncto* 10.*diffic.*1. exiſtimantes in hoc caſu non ſatis eſſe ſolo interno actu profeſſionem reuocari, ſed oportere iterum profeſſionem recipi actu externo, & monaſterij ſuperiore denuò admittente.

Notatque tamen Sanctarel. *d quæſt.*48.*num.*40. *cum ſeqq.* neceſſariò requiri ad hoc vt profeſſio irrita, valida fiat, & conualeſcat, quòd profeſſus ſciat ſuam profeſſionem eſſe inualidam, eamque poſtea ratificet; cuius tamen contrarium videtur cenſuiſſe ſacram Congregat. vt teſtatur Rota *in Meten.profeſſionis* 2.*Iunij* 1636.*coram R.P.D.Carrillo,* impreſſa per Tamburin. *poſt tract.de iure Abbatiſſar.deciſ.*3.*num.*1 a. Et idem Sanctarel. *d.q.*48. *num.*45.*verſ.dico duodecimò,* ſubdit, quòd ſi huiuſmodi profeſſus dubitet in priorem profeſſionem inualidam ratificauerit, debet tranſacto quinquennio præſumere, quòd eam ratificauerit, & *numero* 50. tenet minimè eſſe credendum profeſſo dicenti ſe intra quinquennium non ratificaſſe profeſſionem. 18.

Inhabiles ad profitendum, putà habentes perpetuum impedimentum poſſe reclamare etiam tranſacto quinquennio, quia iſti ratione inhabilitatis numquam præſumuntur tacitè profeſſi, neque Concilium loquitur de huiuſmodi perſonis, obſeruant Nauar *conſil.*26.*n.*12.*& vltim.de Regularibus* Bonacin. *d.puncto* 10. *diffic.*4.*n.*7. Sanctarel.*d.q.*48.*n.*36. Pottel. *d.verb.profeſſio n.*5. Villalob.*vbi ſuprà n.*8.Hieron.Roder.*d.reſol.*101.*n.*74. Tamburin.*d.diſp.*6.*q.*26.*n.*9. 19.

Nulliter profeſſos, quia non fuit in eorum informatione ſeruata forma præſcripta à Sixto V.de qua latè Fr. Barthol.de Vecchis *in praxi obſeruanda in admittendis ad Religionis ſtatum Nouitius,diſp.*6.poſſe etiam poſt quinquennium reclamare, cùm eorum profeſſio annulletur propter bonum commune Religionis, atteſtatur ab eodem Sixto V.declaratum Aloyſ.Ricc.*d.praxi fori Eccleſ.reſol.*550. *in fine*, quem refero Ego ipſe *d. alleg.*104. *num.*2. Villalob. *in ſumm.part.*2. *tract.*35. *diffic.*25. *n.*8. Stephan.Gratian. *diſcept. forenſ. tom.* 3. *cap.*440. *num.* 14. Rota *deciſ.* 175. *num.*3. *part.*1. *recentior.* Hieron. Roderic. *d.reſol.*101. *num.*74. vbi ſubdit hoc debere intelligi in profeſſo ante conſtitutionem Clementis VIII.qui anno Domini 1602.abſtulit huiuſmodi impedimentum irritans profeſſionem, ſine præuia informatione. 20.

[Coram Superiore ſuo, & Ordinario.] Regularem deducentem intra quinquennium nullitatem profeſſionis, teneri eam probare coniunctim coram proprio Superiori Regulari illius monaſterij, in quo profeſſionem emiſit, & coram Ordinario illius loci, vbi exiſtit monaſterium, deciſum fuiſſe *ſub die* 1.*Decembr.*1593.teſtatur Armend.*d.alleg.*104. *Religion. n.*18. quem refero Ego ipſe *d.alleg.*104. *num.*12.Vide Fr.Emman.*tom.*1.*quæſt.*36.*art.*3. Ludouic.Beja *reſponſ. caſuum conſcientiæ p.*4.*caſu* 18. *fol.mihi* 424.*verſo*,Bonacin.*d.puncto* 10.*diff.*3.*n.*3. Nouat. *in lucerna Regular.verb. nullitas* 1.*pag.*177. 21.

Tamburin.

21. Tamburin. d.tom.3. disp.6.quæst.26.n.3. Superior autem, cui commissiones super nullitate professionis ex præscripto Concilij in hoc loco directæ sunt, vnà cum Ordinario, intelligitur de Superiore monasterij, non Religionis, ita Sel. in selectis Canon. cap.80.n.10. vbi refert decisum in Meten. & Romana 7. Aprilis 1629.

23. Vnde colligit Aloys. Ricc. in praxi aurea resol. 20. resolutum fuisse causas nullitatis professionis nullæ ita proponendas esse coram superiore & Ordinario copulariuè, vt si superior per se solum professionem nullam declaret, Religiosúmque è monasterio eiiciat, illum teneatur ad monasterium reuocare, refert Tamburin. d. tom.3. disp.6.q.26. num.3.

24. x Quòd si antea habitum, &c.] Vide Nauar. dict. comment.4. de Regul. num.77. & 78. Azor. d.part.1. lib.12.cap.5.quæs.10. in fine. Franc. Leo d.c.1.n.42. Portel. d.verb. professi n.46. Fr. Ludou. Miranda d. quæst.30. artic. in princip. & conclus.1. asserit reclamationem de nullitate professionis faciendam esse cum habitu, atque habitu Religionis retento aliàs reclamante, non exaudiri, refero Ego ipse d. allegat.104.num.12. Lezana d.cap.2.num.8. Dimissionem tamen habitus non impedire vt Regularis non audiatur super nullitate professionis, si postea eundem habitum reassumat, resoluunt Campan. in diuers.iuris Canon.rubr.12.c.11.num.18. Soar. de Relig.tom.3.lib.7.cap.3.num.14. Portel. in dub. Regular.verb. professionis nullitas num.45. Gratian. d. c.413.n.7. & 8. Villalob. in summ. tom.2.tract.35. diffic.13. num.4. Diana moral. resol. part.3.tract.2. resol.53. in fine. Tamburin. d. tom.3. disp.6.quæst.26. num.2.

25. Et hoc esse intelligendum, quando habitum temerè absque causa dimisit, ac proinde si haberet iustam causam admittendi, debere audiri tradunt Azor. d.cap.4.quæs.vltim. Nauar. dict. comment.4. num. vltim. Fr. Emman. tom.3. quæst.17. artic.17. circa med. Sanch. d.lib.7.disp.37.n.3. Aloys. Ricc. in decisionibus Curiæ Archiepiscop. Neapolitan. decis. 48.n.7. & 8.part.4. Bonac. dict.puncto 10.diffic.3. n.1. Tamburin. d.tom.3.disp.6.quæst.26.n.2. Quodque etiam intelligendum est procedere in foro exteriori, non in interiori, si causa subsit aliter faciendi, Lezana d.c.2.n.8.

26. 9 Transferatur ad laxiorem Religionem.] Nullum Regularem vigore cuiuscunque facultatis se transferre posse ad laxiorem Religionem, tradunt Nauar. consil.56. num.3. de Regularib. Sayr. in floribus decis. sub eod. tit. decis.55. Azor. d.p.1.lib.12.c.14. quæs.12. vers. in Concilio Tridentino Aloys. Ricc. in collect. decis. part.3. collectan.321. Stephan. Gratian. discept. forens. c.434. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib.18.c.19. n.412. cum seqq. latè Fr. Ioan. à Cruce de statu Relig. lib.1.c.7.dub.3. Barth. à S. Fausto in thesauro Relig. lib.5.q.345. Bonacin. de clausura, & pœnis eam violantibus impositis q.2.puncto 9.§.3.diffic.1.num.13. Fagnodez in quinque Ecclesiæ præcepta, præc.2.lib.8.c.3.n.4. Villalob. in summ. p.2.tract.33.diffic.13. Portel. in dub. regul. verb. Religionis transitus, Hieron. Roder. in compend. quæst. regul. resol.123.à n.35.

27. Ad transeundum enim ad laxiorem Religionem nulla legitima causa existente solum Romanum Pontificem posse licentiam concedere, resoluunt Nauarr. consil.88.n.2. de Regular. in nouis, & commento 4. de Regularibus n.10. vers.2. addo, Fr. Emman. tom.3. quæst.32. art.10. Azor. d.c.14. quæs.8. in fine. Less. de iust. lib.2.c.41. dub.13.n.102. Fr. Ludouic. Miranda in Man. Prælat. tom.1.q.31.art.3. conclus.3. Sanchez in præcepta Decalogi to.2. lib.6. cap.7.num.67. Stephan. Gratian. d.c.434. num.6. Suar. de Religione tom.4.lib.3.cap.11.num.17. cum multis seqq. Anton. Ricciul. de iure personar. extra gremium Ecclesiæ existentium lib.8.cap.4.n.1. Hieron. Roderic. d. resol.123.num.63. Fr. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouitiis disput.15.dub.5.n.1. Huiusmodi autem transitum sic absque iusta causa factum, Religiosum in foro conscientiæ tutum minimè reddere, obseruant Nau. d. consil.88. num.2. Stephan. Gratian. d. cap.434. n.17. Fr. Ludouic. Miranda d. q.31. art.6. Anton. Ricciul. d. cap.4. num.3. Barthol. à S. Fausto d.lib.3.quæst.347. Fr. Emman. tom.4. sum.c.113.num.7. Hieron. Roderic. d. resol.123.n.91. & 65.

Et ideò Papam non solere concedere licentiam transeundi ad laxiorem, nisi ex iustis, & legitimis causis pluries in facti contingentia se expertum fuisse refert Anton. Ricciul. d. c.4. num.4. qui licèt ibidem in vers. dubitari solet, teneat non requiri hoc casu derogationem Concilij in præsenti, contrarium tamen tanquam tutius resoluunt Nauarr. consil.62. aliàs 65. in fine, de Regularibus Stephan. Gratian. d. c.434.n.20. 28.

Existente legitima causa, posse Prælatum, Pontifice inferiorem, dispensare Regularem ad laxiorem Religionem, quamuis ad Pontificem facilis sit aditus, concludunt Nauarr. commento 4. de Regularibus n.11. vers. quintò, Fr. Ludouic. Miranda d. q.31. art.6. conclus.3. Fr. Emman. d. tom.3. q.32. art.9. statim in princ. Sanch. in præcepta Decalogi tom.2. lib.2.c.7.n.53. Bartholom. à S. Fausto in thesauro Relig. lib.5.quæst.345. in princ. Sanctarel. de apostas. c.8. num.27. Fr. Barthol. de Vecchis d. dub.3. ex num.2. & ex num.7. probat ad hunc transitum legitimè faciendum necessarium, vnà cum licentia superioris assensum Conuentus. 29.

Ad decretum Concilij in præsenti prohibentis Regulari cuiuscunque facultatis vigore transferri ad laxiorem Religionem, respondent infrà citandi intelligendum esse sine iusta causa, & sine consensu Capituli, aut non præmissa causæ cognitione, vt olim interdum fiebat ab aliquibus Prælatis obtentu suorum priuilegiorum; non autem per facultates cum iure communi congruentes, quales sunt, quæ conceduntur iustis de causis, & seruato debito iuris ordine, ita Nauarr. consil.56. num.2. de Regularibus, & commento 4. de Regular. n.11. Sayr. d. decis.55. Fr. Emman. in summ. tom.2. cap.6. num.8. Azor. d. lib.12.c.13. quæs.1. Less. de iust. lib.2.c.41. dub.13. num.103. Sanchez d.c.7. num.68. Barthol. à S. Fausto d. lib.5. quæst.343. num.2. Fr. Ludouic. Miranda d. quæst.31. art.13. ad fin. Fr. Barthol. de Vecchis d. dub.3. num.6. 30.

Legitimas, & iustas causas, quibus dispensari possit Religiosus, quatenus de vna Religione ad aliam laxiorem transire valeat, adducunt Doctores infrà citandi, veluti si Religiosus, qui ob infirmitatem, aut corporis debilitatem ferre nequeat austeritatem Religionis, ad quam se primò contulit, ita Syluest. verb. Religio 4.qu.2. Less. d.lib.2.c.41. dub.13.n.102. Fr. Emman. d.quæst.32. art.9. Azor. d.cap.14. quæs.8. vers. quæres, Sanchez d.c.7.n.72. Fr. Bartholom. de Vecchis d. disput.13. dub.6.n.2. Hieron. Roderic. d. resol.123. num.64. Aut si Religiosus in priori Religione odio habeatur à cæteris Religiosis, aut indignè, & malè tractetur, secundùm Azor. & Sanchez citatis locis. Aut si aliis sit exosus, Reginald. in praxi fori pœnit. lib.18.c.29. num.414. Aut si propter suam simplicitatem non intellexit 31.

intellexit ſufficienter regulam, vel conſtitutiones tempore profeſſionis,& poſtea vult laxiùs viuere, aut ſi habens parentes in graui neceſſitate conſtitutos, non poſſit in priori Religione eorum neceſſitati ſuccurrere per modos ſuæ regulæ congruentes, Fr.Emman.*d. art.9.*Sanchez *citato loco,* Fr. Ludouic. Miranda *d.quaſt.31. art.6.concluſ.2.* Fr.Barthol.de Vecchis *d.diſp.15.dub.6.num.3.* vbi *dub.7.*reſoluit difficultatem grauem, quam expertus Religioſus in obſeruandis ſuæ Religionis auſteritatibus eſſe ſufficientem cauſam ad diſpenſandum ad laxiorem Religionem,ſi ratione huius difficultatis vehementer tranſgreſſionis regulæ, ſeu ſtatutorum probabilitas immineat, & *dub.*8. tenet ſuperiorem antequam diſpenſet ſubditum ad laxiorem Religionem,debere cauſæ huius diſpenſationis cognitionem præmittere.

32. Regularibus ad ſtrictiorem Religionem tranſire volentibus, ſi beneuolos in ea inueniat receptores,ac deuotionis ſeruore ducti,non autem alicuius criminis perpetrati pœnam ſubterfugituri, ſufficit petita,licèt non obtenta licentia à ſuis Superioribus, Aldan. *in compendio Canon.reſol.lib.3. tit.16.num.1.* vbi refert ita fuiſſe reſolutum per S. Congr.Epiſcop.*ſub die 13.Septembris* 1583.

33. Religioſi Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis non poſſunt ad alium quemcumque etiam Mendicantium Ordinem ſe transferre, niſi petitá à ſuperioribus licentia, cognitáque, & approbata priùs ab eadem S.Congregat.tranſitus cauſa,ac inuentis in Religione, ad quam tranſire intendunt, beneuolis receptoribus,nec non ſeruata, vbi opus fuerit, ſelic.recordat. Sixti Papæ V. conſtitutione *ſub die 15.Martij* 1616.cuius meminit Tamburin.*d.to.3. diſp.7.q.2.n.*8.

34. Regulares Ordinum Mendicantium non poſſunt tranſire ad alium Ordinem, præterquam ad Carthuſianos, inter quos poſtmodum Mendicantes huiuſmodi iuxta conſtitutionem Clementis VIII.voce actiua,& paſſiua carent, atque ad quæuis officia, & miniſteria,ac gradus iſtius Religionis perpetuò inhabiles exiſtunt,ita Aldan.*d.tit.16. n.3.* vbi dicit ita reſcripſiſſe eandem S.Congregat. Generalis Carthuſianorum *de menſe Martij* 1596. Idem Minores Obſeruantes non poſſe ad Minimos tranſire niſi de licentia ſummi Pont.& è conuerſo per Conſtit. Pij V. confirmatam à Gregorio XIII.atteſtatur Tamburin. *d.tom.3.diſp.7.quaſt.2. num.*10.

Patres Societatis IESV poſt emiſſa vota ſecundùm eorum Conſtitutiones,non poſſunt ad aliam Religionem transferri, excepta Carthuſiana, niſi de expreſſa licentia Præpoſiti generalis eiuſdem Societatis,aut Sedis Apoſt. Ita Tamborin. *d.to.3. diſp.7.q.2.n.9.*

Capuccini ad laxiorem Religionem abſque ſpeciali Sedis Apoſtol. licentia tranſire non poſſunt: ad Carthuſienſes verò, ſeu quemcumque alium Ordinem, vel Congregationem, niſi de Miniſtri generalis pro tempore exiſtentis licentia in ſcriptis obtenta quouis prætextu, aut ex quauis cauſa tráſire non poſſunt. Ita S.D.N. Vrbanus VIII. in ſua conſtit. incip.*Iniuncti,9.Auguſti* 1628.cuius meminit Tamburin.*d.tom.3.diſp.7.q.2.num.11.* & ex Bartholom. de Vecchis *in praxi nouit.diſput. 15.dub.3.num.6.*dicit quòd nullus Capuccinus ad Ordinem ſancti Franciſci de Paula, & nullus frater ſancti Franciſci de Paula ad Capuccinos vllo vnquam tempore, & quantumcumque iuſtiſſima cauſa etiam de licentia ſuorum Superiorum ſe transferre poteſt.

Cætera, quæ occurrere poſſunt circa materiam tranſeundi de vna Religione ad aliam,& quis poſſit licentiam concedere, latè tractaui *in collect. ad cap.licet 18.de Regularibus.*& ibi citatis addo nouiſſimè Tamburin. *de iure Abbatum tom.3.diſp.7. q.1.cum ſeqq.*

1 Occulte ferendi habitum, &c.] Vide Iacob.de 35.
Graff.*in aureis deciſ.part.1.lib.3. cap.5.de Regularibus num.72.* Fr.Emman. *quaſt.regular.tom.2. qu. 76.artic.3.* Soar. *tom.5.de cenſur.diſput.23.ſect.4. num.34.*Valer.Reginald.*in praxi fori pœnit.lib.18. num.406.*Fr.Ioan. a Cruce *de ſtat.Relig lib.1.c.7. dub.4.*

Habitum ſine cauſa occultantem eo modo, vt 36.
à circumſtantibus cognoſci nequeat, cuius Ordinis Religioſus ille ſit, incidere in excommunicationem contra dimittentes habitum latam, tradunt Caietan. *in ſumm.verb.excommunicatio,c.61.* Nauar. *in manual. cap.27. numer.131.* Bañes 2.2. *diſputat.1.quaſt.12.puncto 1.in fine* Frater Emman. *tom.1. quaſt.30.art.2.& tom.2.quaſt.76.articul.6. notab.2.*Azor.*d.part.1.lib.12.c.13.quaſ.5.caſu 16. & cap.17.quaſ.10.* Galet.*in margarita caſuum conſcientia,verb.Religioſi,pag.226.* Coriolan. *de caſibus reſeruat.part.2.caſ.2. de apoſtaſia,num.2.* Sanchez *in pracepta Decalogi, tom.2. lib.6. capite 8. num.63.*

Quòd ſi Regularis deferat habitum coopertum 37.
habitu alterius Religionis? Vide Aloyſ. Ricc. *in deciſ.curia Archiepiſcop.Neapolitan.deciſ.214.p.4.* & quid ſi ſuæ Religionis habitu depoſito alterius Religionis amictum aſſumat, vide Sanchez *d.c.8. num.65.*

Epiſcopum Monachum teneri portare habitum 38.
ſuæ Religionis, nec poſſe ſuper illum veſtibus Epiſcopalibus indui, docent Henriquez *in ſumm. lib.10.c.32.§ 5.& c.33.in fine,*Valent.*2.2.diſp.10. quaſt.3.puncto* 8. Azor.*d. lib.12.cap.7.quaſ.4.* Fr. Emman.*in ſumm.part.2.cap.10.num.4.*Leſſ.*de iuſt. lib.2.cap.40.dub.14.num.113.* Petr.de Ledeſma *in ſumm. part.2.tract.32. cap.3. ad fin.* frater Ioan.à Cruce *d.lib.1.cap.2.dubit.4.*Sanchez *d.lib.6.cap.6. num.22.*Barthol.à S.Fauſto *in theſauro Relig.lib.6. quaſt.199.*

Religioſum factum Epiſcopum, ſi ſine cauſa 39.
habitum Religionis deponat, in excommunicationem non incidere, cenſent Azor.*d. lib.12.c.7. quaſ.4.*Fr.Emman. *tom.2.quaſt.58.art.3.* Sanch.*d. c.6.num.23.*Bartholom.à S. Fauſto *d.lib.5.q.200.* Sanctarel. *de apoſtaſia,cap.1.num.15.* Bonacin. *de clauſura,& pœnis eam violantibus impoſitis,quaſt.2. puncto 2.n.26.*

Contra Maiol.*de irregular.lib.2.cap.1. num.13.* Fulu.Pacian. *conſil.132.num.42.volum.1.* Surd. *de aliment.tit.8.priuil.79.n.10.*Henriq *lib.10.c.33.in fine,* & alios exiſtimantes Epiſcopum Regularem omittentem habitum, & aſſumendo illam albam, & candidam veſtem, quæ ab Epiſcopis exteriùs defertur, incurrere excommunicationem latam contra Monachos omittentes habitum *in c.2. ne clerici,vel Monachi,lib.6.*

Aduertunt Sanchez *d. c.6. n.22.* & Bartholom. 40.
à S.Fauſto *d q.200.n.5.* quod in Ritnali Romano per Clementem VIII. reformato conceſſum eſt Epiſcopis Regularibus, vt retento colore habitus ſuæ Religionis poſſint ſe conformare cum Epiſcopis ſecularibus in forma, ſeu figura illius, & ita ſeruatur modò in praxi.

Abbates, vbi sunt Ordinum Capita, & cæteri superiores Ordinum Episcopis non subiecti, visitent monasteria & Ecclesias sibi subiectas.

CAPVT XX.

1. *Abbates, & alij Regularium præfecti habent ius visitandi monasteria, aliaque loca sibi subiecta.*
2. *Episcopi non possunt visitare Ecclesias Ordinum Militarium exigendo rationem à Rectoribus.*

ABbates, qui sunt Ordinum Capita, ac cæteri prædictorum Ordinum Superiores, α *Episcopis non subiecti*, quibus est in alia inferiora monasteria, Prioratúsve legitima iurisdictio, eadem illa sibi subdita monasteria, & Prioratus, suo quisque loco, atque ordine, ex officio visitent, etiamsi commendata existant. Quæ cùm Ordinum suorum Capitibus subsint, declarat sancta Synodus, in iis, [a] quæ alias de visitatione monasteriorum commendatorum definita sunt, non esse comprehensa, teneatúrque quicumque prædictorum Ordinum monasteriis præsunt, prædictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque monasteria, quæ sunt Ordinum Capita, iuxta sanctæ Sedis Apostolicæ, & cuiusque Ordinis constitutiones visitentur. Et quamdiu durabunt huiusmodi commendæ, Priores claustrales, aut in Prioratibus Conuentum habentibus, Superiores, qui correctiones, & spirituale regimen exercent, à Capitulis generalibus, vel ipsorum Ordinum Visitatoribus instituantur. β *In cæteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia*, & facultates, quæ ipsorum personas, loca & iura concernunt, firma sint, & illæsa.

a Supra sess. 21. de refor. cap. 8.

1. ABbates, Priores, aliósque Regularium Præfectos visitandi ius habere monasteria, aliaque sibi subiecta loca, per hunc text. resoluit Azor. *inst. moral. p. 1. lib. 12. c. 18. vers. sexto, & p. 2. lib. 3. cap. 40. quæst. 9.* Ego ipse *in collect. ad cap. vltim. n. 3. de statu Monach.*

α *Episcopis non subiecti.*] An Episcopi possint visitare Ecclesias Ordinum militarium exigendo rationem à Rectoribus, & ab œconomis visitando Confratrias? Negat Fr. Emm. *q. reg. to. 1. q. 36. a. 3.* 2.

β *In cæteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia, &c.*] Vide Fr. Emman. *d. tom. 1. q. 17. art. 9.*

Monasteria, & Prioratus prouideantur de personis Regularibus, qui vitam monasticam, & Regularem obseruari faciant, & habitum suscipere cogantur.

CAPVT XXI.

1. *Regulares vnius Ordinis, vel habitus non possunt eligi in Prælatos alterius Ordinis, vel habitus.*
2. *Reges Hispaniæ vigore indulti Adriani VI. non possunt præsentare ad præfecturas Regulares personas seculares, nec Regulares alterius Ordinis.*
3. *Verba hæc sunt consultiua.*
4. *Commendatarij Abbatiarum, seu monasteriorum, quæ capita sunt Ordinum, tenentur intra sex menses Religionē illorum Ordinum solēniter profiteri.*
5. *Rex Hispaniæ est administrator Ordinum Militarium, & non Magister.*

a Conci. Lateran. sub Leone 10. sess. 9. in Bulla de reformat. curiæ.

CVm pleraque monasteria, [a] etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpositura ex mala eorum, quibus commissa fuerunt, administratione non leuia passa fuerint tam in spiritualibus, quàm in temporalibus detrimenta, cupit sancta Synodus ea ad congruam monasticæ vitæ disciplinam omnino reuocare, verùm adeò dura, difficilisque est præsentium temporum conditio, vt nec statim omnibus, nec commune vbique, quod optaret, remedium possit adhiberi, vt tamen nihil prætermittat, vnde prædictis salubriter aliquando prouideri possit, primum quidem confidit, Sanctissimum Romanum Pontificem pro sua pietate, & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre posse viderit, vt iis, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ gregi præire, & præesse possint, præficiantur. [b] α *Quæ verò in posterum* vacabunt non nisi regularibus spectatæ virtutis, & sanctitatis conferantur. Quoad ea verò monasteria, quæ Capita sunt, ac Primates Ordinum, siue Abbatiæ, siue Prioratus filiæ illorum Capitum nuncupantur, teneantur, illi qui in præsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore prouisum, β *infra sex menses religionem* illorum Ordinum propriam solemniter profiteri, aut iis cedere, aliàs commendæ prædictæ ipso iure vacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus, & singulis fraus aliqua adhiberi possit, mandat sancta Synodus, vt in prouisionibus dictorum monasteriorum qualitas singulorum nominatim exprimatur, aliterque facta prouisio surreptitia esse censeatur, nulláque subsequenti possessione, etiam triennali, adiuuetur.

b Supra sess. 24. cap. 11.

Regulares

1. REgulares vnius Ordinis, vel habitus non posse, eligi in Prælatos alterius Ordinis, vel habitus. per *Clem.1.de elect.* docent Zer. *in praxi Episcop.p.1.verb. Abbatissa, vers. ad quartum*, Gonzal. *ad reg.8.Cancell.gloss.8.num.78.* Azor. *instit.moral. p.1.lib.12.c.13 q.11.* Fr.Lud.Miranda *in man.Pral. tom.2.q.23.art.11.concl.4.* Soar. *de Relig.tom.4.tr. 8.lib.2.c.3.n.11.* Fr.Sigism.à Bononia *de elect dub. 60.n.4.* Iul.Lauor. *variar.lucubrat.tom.1. tit.4.c. 16.n.127.* Hieron.Roder. *in compend.quæst.regul. resol 123.n.81* Paul.Laymann *canon.quæst.de prælat. Ecclesiast.elect.q.192.resp.1.* Ascan.Tambur. *de iure Abbatum tom.1. disp.5. quæs. 11.* Fr.Emman. *quæst.regul.tom.2.q.52. a.8.* vbi expressè tenet extraneos, id est, alterius Religionis alumnos non posse assumi ad prælationes illius Religionis, vbi non sunt professi, nisi id auctoritate Apostolica concedatur, vel consuetudine introductum sit, vt ex certo alio gremio eligendus assumatur.

2. Vnde Nauarr. *commento 3.de Regularib.in princ. n.2.* & Fr.Emman. *d.tom.2.q 123. art.4.* asserunt Reges Hispaniæ, quibus Adrianus VI. indulsit ius præsentandi in suis Regnis Abbates, & alios Prælatos collegiatarum secularium, & Regularium, saltem Consistorialium non potuisse præsentare, ante, & multo minus post Concil.Trid. ad præfecturas Regulares personas seculares, nec Regulares alterius Ordinis, refert Nicol. Garc. *de benef. p.7.c.10.n.14.*

3. *a Quæ verò in posterum*, &c.] Hæc verba esse consultiua, docent Flamin.Paris. *de resignat.benef. lib.3 q.5.num.2.* Stephan. Gratian. *discept.forens. c.123.num.12.*

4. *β Infra sex menses Religionem*, &c.] Habentes, seu obtinentes in commendam monasteria, quæ capita sunt, ac primates Ordinum, siue Abbatias, aut Prioratus, teneri intra sex menses Religionem illorum Ordinum solemniter profiteri, ac proinde hunc casum excipi à generali lege tradita *supr. hac ead.sess. c.15.* De professione non emittenda ante integrum nouitiatus annum, tradunt Cord. *in sum. q.38.* Henriq. *in sum.lib.13.c.40.§.in commento lit. O.* Fr.Emman. *in sum.tom.2.c.6.n.10.* Sanch *in præcepta Decalogi,tom.2.lib.5.c.4.num.15.* Gonzal. *ad reg.8.Cancell.gloss.8.n.88.* Et quòd Rex Hispaniæ

5. sit administrator Ordinum Militarium, & non Magister, ac proinde non faciat professionem, obseruat Fr.Emman. *d tom.2.q.122.art.3.*

Decreta Concilij de Regularibus, & Monialibus obseruentur in omnibus cœnobiis, monasteriis, & Collegiis quorumcunque Regularium, tam virorum, quàm mulierum, non obstantibus quibuscunque priuilegiis, & cura incumbit Episcopis, & aliis Prælatis, & superioribus, vt in text.

CAPVT XXII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Clausuræ præcepto tenentur Moniales illorum monasteriorum, quibus ante Conc. nunquã admissa fuerat.*
3. *Moniales conuersæ & tertiariæ professæ ad eandem tenentur clausuram.*
4. *Reuocatoria priuilegiorum, exemptionem, &c. quæ decretis Concilij Trid. contrariantur.*
5. *Religiosi delinquentes excommunicari, & aliis pœnis puniri possunt ab Episcopo in casibus, quibus eius iurisdictioni subduntur.*

HÆc omnia & singula in superioribus decretis contenta, obseruari sancta Synodus præcipit in omnibus cœnobiis, ac monasteriis, collegiis, ac domibus quorumcumque monachorum ac regularium, *a necnon quarumcumque Sanctimonialium* virginum, ac viduarum, etiam si illæ sub gubernio militiarum, etiam Hierosolymitanæ, viuant, & quocumque nomine appellentur, sub quacumque regula, vel constitutionibus, & sub custodia, vel gubernatione, vel quauis subiectione, aut annexione, vel dependentia cuiuscumque Ordinis, mendicantium, vel non mendicantium, vel aliorum regularium monachorum, aut canonicorum quorumcunque: *β non obstantibus eorum omnium*, & singulorum priuilegiis sub quibuscumque formulis verborum conceptis, ac Mare magnum appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon constitutionibus, & regulis etiam iuratis, atque etiam consuetudinibus, vel præscriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui verò regulares tam viri, quàm mulieres sunt, qui sub arctiori regula, vel statutis viuunt, excepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum instituto, & obseruantia sancta Synodus amouere non intendit. Et quia sancta Synodus desiderat, vt omnia, & singula supradicta quamprimum executioni demandentur: præcipit omnibus Episcopis in monasteriis sibi subiectis, & in omnibus aliis, ipsis in superioribus decretis specialiter commissis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & aliis Superioribus Ordinum supradictorum, vt statim prædicta exequantur. Et si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentiam Concilia prouincialia suppleant, & coerceant. Regularium verò Capitula prouincialia, & generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia, per deputationem aliquorum eiusdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam sancta Synodus omnes Reges, Principes, Resp. & Magistratus, & in virtute sanctæ Obedientiæ præcipit, vt velint prædictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & cæteris Præfectis in superius contentæ reformationis executione suum auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti, vt sine vllo impedimento præmissa rectè exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

1. VIde Fr. Emman. *quæst. regul.* *tom.* 1. *quæst.* 8 *art.* 6. & *tom.* 3. *q.* 108. *art.* 2. *in fine,* & *qu.* 112. *art.* 1. & *tom.* 3. *q.* 23. *art.* 5. & *in explicat. Bullæ Cruciatæ,* §. 5. *dub.* 3. *fol.* 33. Campan. *in diuersor. iuris canon. rubr.* 15. *c.* 13. *ex n.* 167. Sanch. *in præcepta Decalogi, tom.* 2. *lib.* 6. *c.* 15. *ex n.* 10. Bonac. *de clausura & pœnis eam violantibus impositis, q.* 1. *punct.* 2. Hieronym. Veneto, y Leyua *in examine Episcop. lib.* 6. *cap.* 21. *n.* 6. meipsum *de offic. & potest. Episcopi part.* 3. *alleg.* 102. *n.* 9.

a Nec non quarumcunque Sanctimonialium, &c.] Moniales omnes, etiam professas Ordinum Militarium S. Iacobi Calatranæ, & Alcantaræ clausuræ præcepto adstringi, resoluunt Llamas *in methodo curat. in append.* §. 5. *in fine*, Nauarr. *commento* 4. *de Regular. numero* 44. *versic. quintò nota,* Fr. Emman. *d. tom.* 1. *quæst.* 44. *artic.* 5. & 3. Sanch. *d. lib.* 6. *cap.* 15. *num.* 10. Ego ipse *num.* 9. *vers. nam Moniales.*

2. Clausuræ præcepto teneri Moniales illorum monasteriorum, quibus ante Concil. Trident. nunquam admissa fuerat, docent. Nauarr. *d. comment.* 4. *num.* 45. *vers. octauò nota,* Fr. Emman. *d. tom.* 1. *q.* 44. *art.* 2. Azor. *instit. moral. part.* 1. *lib.* 13. *cap.* 8. *quæst.* 1. *vers. ex his planè, & vers. item quærebatur,* Sanchez *d. cap.* 15. *num.* 15. Ego ipse *d. num.* 9, *versic. item eodem.*

Vnde facultates Monialibus professis concessas ante Concilium Trid. & Motum proprium Pij V. incip. *Circa pastoralis,* existendi intra Conuentum in aliquibus honestis locis, abolitas esse per Trident. in præsenti, & dictum Motum proprium, & solùm suffragari post huiusmodi decretum obtentas cum sufficienti illorum derogatione, obseruant Nauarr. *d. commento* 4. *n.* 53. *notab.* 2. & 3. Sanch. *d. cap.* 15. *num.* 18. Bonacin. *d. q.* 1. *puncto* 5. *num.* 2. *vers. nec obstat tertiò.*

3. Moniales conuersas, & tertiarias professas ad eandem teneri clausuram, resoluunt Nauar. *d. commento* 4. *num.* 45. Fr. Emman. *tom.* 1. *quæst.* 44. *art.* 4. Sanch. *d. cap.* 15. *num.* 13. Ego ipse *d. n.* 9. *vers. item ad eandem,* Fr. Lud. Miranda *de sacris Monialibus,* *quæst.* 1. *artic.* 3. & 5. Soar. *de Relig. tom.* 4. *lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 14 & 17. Bonacin. *de puncto* 5. *num.* 5. vbi *num.* 3. cum Soar. *d. cap.* 8. *numero* 16. aduertit Nouitias non teneri ad clausuram, & *num.* 4. subdit illas fœminas, quæ non sont verè Moniales, non teneri ad clausuram, etiam si aliqua simplicia vota emittant.

β Non obstantibus eorum omnium, &c.] Pius Papa II. *sua const.* incip. *In Principijs, sub dat.* 13. *Kalend. Martij* 1565. reuocauit priuilegia, exemptiones, immunitates, facultates, conseruatorias, indulta, Mare magnum, & alias quascunque similes gratias, in his, in quibus statutis, & decretis sacri Concilij Trid. contrariantur. Et licèt Pius V *in sua const.* incip. *Et si mendicantium, sub dat.* 17. *Kal. Septembris* 1567. confirmasset priuilegia Ordinibus Mendicantium concessa, & alia de nouo concesserit, ac Conc. Trid. vbi de his loquitur, declarauerit, postea Gregorius XIII. dictam Pij V. constitutionem reuocauit, & reduxit ad terminos iuris communis, & Concilij Trid. *Const. sua,* incip. *In tanta, sub dat. Kalend. Martij* 1575. 4.

Delinquentes Religiosos in casibus, in quibus ex Conc. Trid. iurisdictioni Episcoporum subduntur, excommunicari, & aliis pœnis puniri posse ab Episcopo, cùm quoad contenta in dicto Concilio cessent omnia eorum priuilegia, & exemptiones per text. in præsenti, & dictam const. Pij IV. docent Piasec. *in praxi Episc. p.* 2. *c.* 3. *n.* 55. *vers. delinquentes,* Genuens. *in pract. Archiep. Neapol. c.* 59. *n.* 8. ex eo, quia Conc. hîc mandat obseruari omnia decreta de Regularibus, non obstantibus priuilegiis, & deputat executores Episcopos, hinc sequitur, quòd cùm nulla ratio priuilegiorum sit habenda, nec Concilium restringat modum compellendi, remittitur arbitrio ipsius Episcopi, *l.* 1. *ff. de iure delib.* in terminis Aldan. *in compendio Canon. resolut. lib.* 2. *tit.* 18. *n.* 50. vbi *in v. a Liman.* 19. *Sept.* 1625. refert decisum licere Episcopo, etiam pœnis, & censuris Ecclesiasticis in decretis eidem specialiter commissis *hac sess.* 25. *de Regul.* Regulares compellere ad eorum executionem. 5.

DE REFORMATIONE.

Episcopi fructus suarum Ecclesiarum, non consanguineis, & familiaribus, sed pauperibus distribuant, & traditur ipsis in hoc decreto norma viuendi.

CAPVT I.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Baldachinum in Ecclesia locidominus erigere non potest.*
3. *Episcopi modesta supellectili & mensa vti debent.*
4. *Ecclesiæ res omnes sunt Dei.*
5. *Consanguineis Ecclesiæ res donare prohibentur Episcopi.*
6. *Episcopi solent esse cæci circa nepotes.*
7. *Episcopi damnabiliter agunt qui res Ecclesiæ nepotibus erogant, aut distribuunt consanguineis indiscretè.*
8. *Episcopus an possit bona Ecclesiæ solita dari in emphyteusim potius in consanguineos, quam in extraneos alienare.*

OPTANDVM est, vt ij qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes, agnoscant, ac se non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, sed ad labores & solicitudines pro Dei gloria vocatos esse intelligant, [a] nec enim dubitãdum est, & fideles reliquos ad religionẽ, innocentiamq; faciliùs inflammandos, si præpositos suos viderint non ea: quæ mundi sunt sed animarũ salutẽ, ac cæleste patriã cogitãtes. Hæc cum ad restituẽdã Ecclesiasticã disciplinã præcipua esse sancta Synodus animaduertat, admonet Episcopos omnes, vt secum ea sæpe meditãtes, factis etiam ipsis, ac vitæ

a Cap. magnæ de voto c. quã [illegible] & quando de accus. sup[illegible] fecit [illegible] de zelo m. c. 1. [illegible] princ.

vitæ actionibus, quod est veluti perpetuum quoddam prædicandi genus, se muneri suo conformes ostendant: in primis verò ita mores suos omnes componant, vt reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac, quæ nos tantopere commendat Deo, b sanctæ humilitatis exempla petere possint. *α Quapropter, exemplo Patrum nostrorum* in Concilio Carthaginensi non solum iubet, vt Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali victu contenti sint, verùm etiam in reliquo vitæ genere; ac tota eius domo caueant ne quid appareat, quod à sancto hoc instituto sit alienum, quodque non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præ se ferat. c Omnino verò eis interdicit, ne ex reditibus Ecclesiæ consanguineos, familiarésve suos augere studeant: cùm & Apostolorum d canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, *β quæ Dei sunt, γ consanguineis donent*, sed si pauperes sint, iis, vt pauperibus distribuant, eas autem non distrahant, nec dissipent illorum causa: immo, quàm maximè potest, eos sancta Synodus monet, *δ vt omnem humanum* hunc erga fratres, nepotes, propinquósque carnis affectum, vnde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quæ verò de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in quibuscumque beneficia Ecclesiastica, tam secularia, quàm regularia obtinentibus, pro gradus sui conditione obseruari, e sed & ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales pertinere decernit: quorum consilio apud Sanctissimum Romanum Pontificem cum vniuersalis Ecclesiæ administratio nitatur, nefas videri potest, non iis etiam virtutum insignibus, ac viuendi disciplina eos fulgere, quæ merito omnium in se oculos conuertant.

b Psalm. 101. Eccles. 3. 35. & 66. Matth. 10. & 18. cum sim. Conc. Carthag 4 c. 15. Cõc. Tolet. 3 c 7 c Episcopus, 41. dist. cap. pro seuerentia. 44. dist. supra sess. 3. c Conc. Antioch. c. 25. c. quisquis. c si. t maiorest a. c. Episcopus. & c. res Ecclesiasum, cum seq. 12. q. 2. d Cã. Apost. 39. & 73. e Conc. Later. sub Leone X. sess. 9. de reformat. curiæ.

1. VIde Ant. Molin. *in suo instruct. Sacerd. tract. 2. c. 13. & 14* Petr. de Ledesma *in sum. part. 2. tract. 32. c. 3. del stado de los Obispo, concl. 24. dub. 1.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 30. num. 69. vers. secundum.*

Episcopo, & in eius absentia Vicario generali debetur reuerentia in Choro, dum Diuina celebrantur, ab omnibus Canonicis, etiam exemptis ratione subcollectoriæ, & alia ratione, Aldan. *in compendio Canon. resol. lib. 3. tit. 28. n. 19.* vbi refert ita fuisse resolutum per sacram Congregationem Episcoporum *in Catacen.* 11. *Nouembr.* 1614. Locum tenens est afficiendus eodem honore, quo is, cuius locum tenet, ex eodem Aldan. *citato loco*, vbi attestatur ita fuisse decisum à S. Congreg. *Rituum in Brundusina* 10. *Nouembris* 1612.

2. Baldachinum in Ecclesia loci domini erigere non potest, & Episcopus omnibus sacrorum Canonum remediis huiusmodi Baldachinum omninò remouere facere debet, vt per Aldan. *d. tit. 28. n. 50.* vbi dicit ita fuisse resolutum per Sac. Congr. Episcopo *in Boianen.* 12. *Ianuary* 1618.

3. *α Quapropter exemplo Patrum nostrorum*, &c.] Vide Azor. *institut. moral. part 2. lib. 7. cap. 8. quæst. vers. at enim contra hos*, Vgolin. *de offic. Episcop. c. 3. in princ. num. 5.* metipsum *in simili tract. p. 1. tit. 2. gloss. 5. n. 12.* Ioan. Valer. *de different. inter vtrumque forum, verb. beneficiatus, differ. 5.* vbi ita scribit, *Miror valdè, quòd stante præfato præcepto Conciliari (de quo in præsenti) & in re tam graui, tanquam pauperibus præiudiciali, & statuis ecclesiastico contraria, qui verbo & exemplo docere debent harum pomparum, & vanitatum mundi contemptum sint viri aliqui docti, & Religiosi, qui audeant dicere hanc Concily doctrinam esse de honestate, & perfectione, non tamen de præcepto, cùm Concilium apertè dicat, non solum iubet, vt Episcopi modesta*, &c.

4. *β Quæ sunt Dei.*] Omnes Ecclesiæ res esse Dei, docent Tiraq. *de constituto limit. 16. num. 3.* Nauar. *commento 2. de Regularib. n. 3. & de reddit. ecclesiast. quæst. 1. mon. 40. num. 14. & mon. 18. n. 11.* Ioan. Valer. *de different. vtriusque fori, verb. munera differ. 1. num. 5.*

5. *γ Consanguineis donent.*] Vide Mulin. *de primog. lib. 2. cap. 10. ex n. 37.* Ceuall. *commun. contra communn. qu. 388. num. 33.* Barthol. Perett. *in comment. ad extrauag. Ambitiosæ, de reb. eccles. non alienan. super verb. illorum præcipuè, num. 19. & 20.* Cald. Pereira *de potest. elig. c. 15. n. 13.* Ludouic. Beja *respons. casuum conscientiæ part. 2. cas. 25. fol. mihi 240.* Molin. Theolog. *de iustit. tract. 2. disp. 148. conclus. 4.* Paul. Comitol. *resp. moral. lib. 1. q. 70. num. 2.* Ioan. Valer. *d. verb. munera differ. 1. num. 64. vers. secundò.* Trullench *in Decalog. lib. 7. c. 2. dub. 6. num. 9.* Solent enim Episcopi esse cæci circa nepotes. Bald. *in auth. Quicunque. C. de sacrosanct. Eccles.* Ias. *in vsib. feudor. tit. qui feudum dare poss. ante num. 14.* Franc. Leo *in thesauro fori ecclesiast. p. 1. c. 3. n. 57.* Ego Ipse *de officio & potestate Episcopi, p. 1. tit. 9. gloss. 9. num. 30. cum seqq.* 6.

Certè nonnulli Prælati pretium voluntatis suis marsupiis includentes patrimonium Crucifixi aut nepotibus erogant, aut damnabiliter retinent, aut distribuunt consanguineis indiscretè. Non considerant, quòd requiret Dominus ab vnoquoque villicationis propriæ rationem, & honorem proprij principatus, propter hoc irritauit impios Dominum, dixit enim in corde suo. Non requiret exactissimè vsque ad nouissimum quadrantem, & retribuet abundanter facientibus superbiam, malos vtique malè perdet, vineam suam aliis agricolis locaturus. Væ operariis vineam Domini Sabaoth si cum sarmentis abscindantur, & in ignem mittantur! Væ Pastoribus si numerentur in sinistra cum hædis! Væ cultoribus Dominicæ messis si cum palea comburantur! 7.

An possit Episcopus bona Ecclesiæ solita dari in emphyteusim potius in consanguineos, quàm in extraneos alienare, & an, & quando hoc licitum sit? Vide Concil. Bracharen. IV. *act. 5. c. 28.* Borsat. *cons. 127. n. 4. & 78. lib. 2.* Menoch. *cons. 18. n. 19. vers. non obstat, & cons. 79. num. 1. & n. 4. cum seqq.* Barthol. Perett. *ad d. Auth. ambitiosa, verb. ac de rebus, & bonis, ex num. 60.* Surd. *de aliment. tit. 8. de priuleg. 92. n. 1.* Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib. 9. quæst. 17. n. 124.* Cardos. *in praxi iudic. verb. Emphyteusis, num. 11.* Cald. Pereira *d. c. 25. n. 2. 8. & 11.* 8.

δ Vt omnem humanum, &c.] Vide Nauarr. *de spol. cleric. §. 19. num. 2.*

Patriarchæ, Primates, & alij superiores Prælati dent operam, vt recipiantur, & obseruentur decreta Concilij ab ipsis, & à suis subditis, & negligentes ad Papam denuncientur, qui quidem Superiores curent, vt in omnibus locis, & præcipuè in Vniuersitatibus summam doctrinam Doctores doceant, vt in text. & præcipuè quoad fidei professionem emittendam.

CAPVT II.

1. *Concilium Trid. in omnibus suis dominijs recipi curauit Carolus V. Imper.*
2. *Philippus II. idem sanciuit.*
3. *Rex Hispaniarum est defensor Concilij Trid.*
4. *Vniuersitates Canones & decreta Concilij Tridentini recipere debere.*
5. *Commentarij, annotationes, & glossa edi non possunt super Concil. Trident. ex Bulla Pij IV.*
6. *Constit. Pij IV. non loquitur de interpretationibus, quæ in scholis fiunt docendo.*
7. *Iura vbi disponunt, non decet pro iuris declaratione ad Papam recurrere*
8. *Translationes sacri Concilij Tridentini prohibita.*

COgit temporum calamitas, & inualescentium hæresum malitia, vt nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præsidium videatur posse pertinere. Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & omnibus aliis, qui de iure, vel consuetudine in Concilio prouinciali interesse debent, vt in ipsa prima Synodo prouinciali, post finem præsentis Concilij habenda, ea omnia & singula, quæ ab hac sancta Synodo definita, & statuta sunt, palam recipiant, necnon veram obedientiam summo Romano Pontifici spondeant, & profiteantur, simúlque hæreses omnes, à sacris Canonibus, & generalibus Conciliis, præsertimque ab hac eadem Synodo damnatas, [a] publicè detestentur, & anathematizent. Idémque in posterum quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopósque promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino obseruent. Quod si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit, Episcopi comprouinciales statim summum Romanum Pontificem admonere sub pœna diuinæ indignationis teneantur, interimque ab eiusdem communione abstineant. Cæteri verò omnes, siue in præsenti, siue in futurum beneficia Ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana conuenire debent, idem vt suprà, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant, & obseruent: aliàs, secundùm formam sacrorum Canonum puniantur. *a Ad hæc, omnes ij, ad quos Vniuersitatum*, & studiorum generalium cura, visitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, vt ab eisdem Vniuersitatibus canones, & decreta huius sanctæ Synodi integrè recipiantur, ad eorúmque normam Magistri, Doctores, & alij in eisdem Vniuersitatibus ea, quæ [b] Catholicæ fidei sunt, *doceant, & interpretentur* seque ad hoc institutum initio cuiuslibet anni solemni iuramento obstringant: sed & si aliqua alia in prædictis Vniuersitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis & disciplinæ Ecclesiasticæ augmento emendentur, & statuantur. Quæ verò Vniuersitates immediatè summi Romani Pontificis protectioni, & visitationi sunt subiectæ, has sua Beatitudo per eius delegatos eadem, qua suprà, ratione, & prout ei vtilius visum fuerit, salubriter visitari & reformari curabit.

[a] Cap. sicut & c. excommunicamus in 2. de hæret. cap. 2 in fin. de summa Trinit. cum sim.

[b] Vide sess. 3. c. 1. de reform.

1. IN executionem præsentis decreti Carolus V. Imperat. non solùm Hispaniæ, vbi regnabat, sed Germaniæ, vbi imperabat, & omni Orbe recipi Concilium Tridentinum curauit, & in Augustano Conuentu omnes Principes se submiteunt illi, ex Laurent. Surio *in comment. de Carolo V. anno* 1547. & 1548. *fol. mihi* 436.

2. Philippus II. prædicti Caroli filius *die* 21. *Iulij* 1564. Regia mandata expediuit, vt in vniuerso Regno custodirentur decreta sacri Concilij Trid. & Concilia Prouincialia conueniri curauit, iuxta eiusdem Concilij in præsenti dispositionem, vt illud reciperent, prout attestantur Herrera *in historia eiusdem Philippi II. lib. 6. c. 1. anno* 1564. Fr. Emman. *quæst. regul. tom.* 2. *q.* 63. *art.* 19. Bobadil. *in sua Politica lib.* 2. *c.* 18. *n.* 194 Iacob. Valdes. *de dignitate Regum Regnorumque Hispaniæ, c.* 22. *n.* 5.

3. Vnde Concilij Tridentini defensorem, & tuitorem Regem nostrum Hispaniarum appellant, ad quem pro defensione contentorum in Tridentino recursum legitimum interponi posse existimant Soar. de Pace *in praxi tom. 2. prel. vlt.* Bobad. *d. c.* 18. *n.* 135. Flores de Mena *var. lib. 1. q. 4. n.* 35. cum aliis citatis infrà ad *c. 20. n. 15. sess. 25. de reform.*

a Ad hæc omnes ij, ad quos Vniuersitatum, &c.] 4.
Quod etiam Pius IV. *in sua Constitut. incip. In sacrosancta, sub dat. Idibus Nouembris* 1564. *in Bullario nouo in ord.* 114. obseruari præcepit in ordinatione & promotione Doctorum, & per alios cuiuslibet artis, & facultatis Professores, refert Anton. Ricc. *de iure personarum extra gremium ecclesiæ existent. lib. 1. cap. 13. num. 2.* vbi *num. 9.* subdit ex eadem Pij IV. constitutione Magistros, & Doctores Vniuersitatum, & studiorum generalium teneri fidei professionem facere in Rectorem, vel aliorum studij superiorum manibus, de quo etiam Aloys. Ricc. *d. decis. 84. part. 4.* & Stephan. VVeyms *ad constitutiones 24. ex Iure antiquo desumptas, & per Concilium*

Concilium Tridentinum innouatas in fine, in coromdo pag. 287.

5\. *Doceant, & interpretentur.* Pius IV. *in sua constit.* incip. *Benedictus. sub dat. septimo Kal. Februarij* 1563. prohibuit sub pœna excommunicationis, ne quisquam vllos commentarios, annotationes, glossas, scholia, vllúmve interpretationis genus super Concilij Trid. decretis quoquo modo sine auctoritate Sedis Apostolicæ edere, aut quicquam quocunque nomine, etiam sub prætextu maioris Decretorum corroborationis, aut executionis, alióve quæsito colore statueret, de quâ meminerunt Henriquez *in summ. lib. 7. de Indulgent. cap. 29. §. 4.* Suar. *tomo 5. de censuris, disputat. 23. sect. 3. num. 12.* Fr. Emmanuel *quæst. regular. tomo 1. quæst. 11. art. 3.* Franc. Leo *in thesauro fori ecclesiast. part. 3. cap. 9. num. 33.* Bonacina *de legib. disput. 1. quæst. 1. puncto* 8. Fr. Ludouic. Miranda *in Manual. Prælator. tom. 2. quæst. 26. art.* 11. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 20. num 53. in fine*, vbi dicit in

6\. dicta Constit. non esse sermonem de interpretationibus quæ in scholis fiunt docendo, optimè Homobon. de bonis *de examine ecclesiastico trac* 11. *c. 12. quæs. 27. resol. 1. pag. 309.* vbi dicit illam constitutionem intelligendam esse de interpretatione hominis captiosa.

7\. In casu enim quo iura disponunt non decere pro iuris declaratione ad Papam recurrere, respondit sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium pro dubiis Concil. Trid. præpositorum, prove idonei testes nobis sunt Nicol. Garc. *de benef. p. 3. cap. 2. n. 179 in 24. declarat.* & Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. de resident. num. 151. in fine.*

8\. Translationes, siue quæcunque versiones sacri Concilij Tridentini de lingua Latina in Gallicam continentur in prohibitione Bullæ Pij IV. super confirmatione Concilij, Sel. *in selectis canon. cap. 19. num. 51.* vbi refert decisum *sub die 2. Iunij* 1629.

Excommunicationes non facilè decernantur, & concedantur, sed ex grauioribus causis, & magna circumspectione, vt ibi Excommunicati si per annum non resipiscuntur, de heresi suspecti teneantur.

CAPVT III.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Monitoria, quæ fiunt ad finem reuelationis non sunt concedenda, quando certæ sunt personæ.*
3. *Prælati inferiores non possunt monitoria quæ fiunt ad finem reuelationis, concedere.*
4. *Moniales litteræ, etiam lite pendente, absque initio attentatorum concedi possunt ab Episcopo, nisi sit inhibitus.*
5. *Vicarius generalis Episcopi ex officio potest excommunicationem, seu monitoriales litteras decernere.*
6. *Vicarius generalis à Capitulo Sede vacante monitoria concedere potest.*
7. *Vicarius foraneus monitoria concedere non potest.*
8. *Legatus à latere, & Nuncius Apostol. monitoria concedere possunt.*
9. *Prælati ordinarij etiam exempti, & immediatè Sedi Apostolicæ subiecti monitoria concedere possunt.*
10. *Prælati Regulares Conuentuales monitoria in subditos suos dirigere non possunt.*
11. *Testes laicos ad ferendum testimonium veritatis pro Curiæ Episcopalis informatione potest Episcopus citare sub pœna pecuniaria, & in subsidium excommunicationis.*
12. *Reuelare tenentur scientes non obstante affinitate, nec quòd veritas haberi aliter non potest vigore excommunicationis latæ in litteris monitorialibus Apostolicis.*
13. *Cancellarius pro publicatione, aut monitione significauit, non potest aliquid percipere.*
14. *Excommunicatus ecclesiastica sepultura tradi debet, si in mortis articulo confessionem postulet.*
15. *Monitoria pro qualibet parua re decernenda non sunt.*
16. *Monitoria ad finem reuelationis concedenda sunt illis cuius interest, & non alijs.*
17. *Monitoria absque petentis interesse concessa sunt reuocanda.*
18. *Monitoria in subsidium concedenda.*
19. *Censurarum remedium hodie est subsidiarium.*
20. *Excommunicatio in subsidium ferenda.*
21. *Concilium in præsenti non imponit formam, sed tantùm tradit instructionem.*
22. *Declaratoria concessa diligentijs non præmissis nulla non est, sed iniusta.*
23. *Excommunicandi morosum in solutione pensionis quando datur facultas in litteris Apost. non tenetur executor in ferenda sententia excommunicationis seruare formam huius decreti.*
24. *Episcopus debet pecuniarias pœnas ad pios vsus erogare.*
25. *Pœnæ pecuniariæ, quæ arbitrariæ fuerint, locis pijs sunt ab Episcopo omninò applicandæ.*
26. *Pœnæ criminales distribuendæ locis pijs.*
27. *Pœnæ criminales, non debent erogari pro fabricis Ecclesiæ cathedralis.*
28. *Episcopus propria ordinaria iurisdictione cognoscit causas etiam contra laicos per bonorum apprehensionem, & personarum districtionem.*
29. *Tustinæ appellantes an prohibeantur per hoc decretum.*
30. *Recursus ad iudices laicos prohibiti.*
31. *Salzed. hoc decretum interpretari frustra conatur.*
32. *Gaspar Roderic.*
33. *Insordescentia per annum in excommunicatione quando dicatur contracta.*
34. *Doctores de insordescentibus per annum in excommunicatione agentes.*
35. *Clericus persistens per annum in excommunicatione lata propter crimen, quod infert pœnam priuationis, est priuatus ipso iure beneficijs.*
36. *Clericus persistens per annum in excommunicatione pro causa merè ciuili, non est priuatus beneficijs, nec potest priuari per sententiam.*
37. *Annus debet esse continuus vt dicatur contracta insordescentia in excommunicatione.*
38. *Suspectus de heresi reputatur persistens per annum in excommunicatione, tam ex causa criminali, quam ex causa ciuili.*

a Cap. dilecto, de sent. excom. in 6. cap. multi, in princ. 2. q. 1. c. visis, in fin. 16. q. 2. cap. conspiciatur, 26. q. 3.

QVamuis [a] excommunicationis gladius neruus sit Ecclesiasticæ disciplinæ, & ad continendos in officio populos valde salutaris: sobriè tamen, magnáque circumspectione exerendus est: cùm experientia doceat, si temerè, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quàm formidari: & perniciem potiùs parere, quàm salutem. Quapropter excommunicationes illæ quæ monitionibus præmissis, *α ad finem reuelationis*, vt aiunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus fieri solent, à nemine prorsus, *β praterquam ab Episcopo*, decernantur: & tunc non aliàs, quàm *γ ex re non vulgari*, causaque diligenter, [b] ac magna maturitate per Episcopum examinata, quæ eius animum moueat: *δ nec ad eas concedendas* cuiusuis sæcularis etiam Magistratus, auctoritate adducatur, sed totum hoc in eius arbitrio, & conscientia sit positum: quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse iudicauerit. *ε In causis verò iudicialibus* mandatur omnibus iudicibus Ecclesiasticis, cuiuscumque dignitatis existant, vt quandocumque executio realis, vel personalis in qualibet parte iudicij propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quàm definiendo, à censuris Ecclesiasticis, seu interdicto: *ζ sed liceat eis, si expedire videbitur*, in causis ciuilibus, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscumque etiam laicos, *η per mulctas pecuniarias, qua locis piis*, ibi existentibus eo ipso, quòd exactæ fuerint, assignentur, seu per captionem pignorum, *θ personarumque districtionem, per suos proprios*, aut alienos executores faciendam, siue etiam per priuationem beneficiorum, aliaque iuris remedia procedere, & causas definire. Quod si executio realis, vel personalis aduersùs reos hac ratione fieri non poterit, sitque erga iudicem contumacia, [c] tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo præter alias pœnas ferire poterit: in causis quoque criminalibus, vbi executio realis, vel personalis vt suprà fieri poterit, erit à censuris abstinendum: sed si dictæ executioni facilè locus esse non possit, licebit iudici hoc spirituali gladio in delinquentes vti, si tamen delicti qualitas, præcedente bina saltem monitione, etiam per edictum, id postulet. *ι Nefas autem seculari* cuilibet magistratui prohibere Ecclesiastico iudici, ne quem excommunicet: aut mandare, vt latam excommunicationem reuocet, sub prætextu, quod contenta in præsenti decreto non sint obseruata, cùm non ad sæculares, sed ad Ecclesiasticos hæc cognitio pertineat. [d] Excommunicatus verò quicumque si post legitimas monitiones non resipuerit, non solùm ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur: sed si *κ obdurato animo* censuris annexus, *λ in illis * per annum insorduerit*, etiam contra eum, *μ tanquam de haresi suspectum* procedi possit.

b Cap. Episcopi. c. nemo Episcoporum, & c. nullus Sacerdotum, 11. q. 3. cap. sacr. de sent. excommun. Concil. Autel. 4. c. 2.

c Cap. si quis deinceps, in fin. 17. q. 1.

d Cap. rogo, cum seq. 11. q. 3. c. nullus, cum seq. c. cum desideres, & cap. si c0cubina de sent. excom.

1. DE excommunicationibus, quæ monitionibus præmissis ad finem reuelationis, aut pro deperditis, seu subtractis rebus fieri solent, latè agunt Quarant. *in sum. Bullarij verb. excommunicatio ad finem reuelationis*. Lazzar. *in special. tract. de monitor.* Sbroz. *de offic. vicar. p. 2 q. 171.* Gutier. *canon. lib. 1. c. 11.* Henriq. *in sum. lib. 12. c. 18.* Marc. Anton. Genuens. *in pract. Archiep. Neapol. c. 1.* Campan. *in diuers. iuris canon. rub. 11. c. 15. n. 83. cum seqq.* Vgol. *de potest. Episc. c. 45. in princ.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. p. 3. c. 7. n. 15. cum seqq. in 2. edit. & in decis. curia Archiepisc. Neapolit. p. 2. dec. 5.* Franc. Leo *in thesauro fori ecclesiast. p. 2. c. 7. num. 13. cum seqq.* Fr. Ludou. Miranda *in man. Prelator. tom. 2. q. 35. art. 12.* Marin. Antonin. *variar. resol. lib. 1. res. fin. casu 35. cum seqq. & casu 75.* Carrasco *in aliquas leges noua recopil. c. 4. de censur. monit.* metipsum *de offic. & potestate Episcopi, p. 5. allegat. 96.* Bonacin. *variar. tract. disp. 6. de onere, & obligatione denunciandi.* Marcel. Vulpe *in praxi iudic. fori eccles. c. 2.* Theophil. Raynaud. *in tract. de monitorijs eccles.* Ioan. Machado *in el perfetto Confessor y Cura de Almas lib. 1. p. 3. tract. 7. docum. 2.*

2. *α Ad finem reuelationis*, &c.] Monitoria, quæ fiunt ad finem reuelationis pro rebus deperditis, seu subtractis, minimè esse concedenda, quando certæ sunt personæ, resoluunt Franc. Leo *d. c. 7. num. 21.* Giurba *Sicilia decis. 94.* Baptista Costa *de facti scientia, & ignor. inf. cent. 2. dist. 55. n. 2.* Lazzar. *de monitor. sect. 1. q. 10 n. 6. & sect. 4. q. 1. num. 3.* Aloys. Ricc. *in d. praxi resol. 235. n. 1.* Mart. *de iurisdict. p. 3. c. 5. num. 1.* Campan. *d. c. 15. n. 113.* Ego ipse *d. alleg. 96. n. 25.* Theophil. Raynaud. *d. tract. p. 1. c. 1. quaest. 8. in princ.*

β Praterquam ab Episcopo, &c.] Ergo non ab inferioribus Prælatis, Rot. *in Burgen. iurisdictionis de Birbiesca 11. Februarij 1594. coram Card. Mantica*, inter eius impressas *decis. 263. n. 5.* si Episcopus huiusmodi monitiones excommunicationum, quæ fiunt ad finem reuelationis, deneget, licitum esse patri appellare ad Metropolitanum, quamuis resideat in eius arbitrio illas concedere, vt per Quarant. *in sum. Bullarij verb. Archiepiscopi auctoritas, auctorit. 19. in fine*, quem refero Ego ipse *d. alleg. 96. num. 4.* 3.

Monitoriales litteras, etiam lite pendente, absque vitio attentorum concedi posse ab Episcopo, nisi sit inhibitus, resoluit Mari. Antonin. *d. lib. 1. resol. vlt. casu 36.* quem refero Ego ipse *d. alleg. 96. num. 5. in fine.* 4.

Vicarium Episcopi ex generali commissione huiusmodi excommunicationem, seu monitoriales litteras decernere posse tuentur Frechil. *de excom. p. 2. art. 2. n. 5.* Fr. Emman. *in sum. tom. 1. cap. 79. num. 1.* Henriq. *in sum. lib. 13. c. 17. §. 4.* Sbroz. *de vicario Episcopi, lib. 2. q. 171. num. 1.* Gutier. *d. cap. 11. n. 8.* Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. Vicarius, §. 17.* Soar. *tom. 5. disp. 20. sect. 1. n. 2.* Sayr. *de censur. lib. 1. cap. 9. num. 33. vers. primum est.* Auila *in simili tract. part. 2. c. 20. disput. 2. dub. 3.* Cuti. Philipp. *p. 3. §. 2. n. 29.* Stephan Gratian. *Marchia decis. 97. ex n. 14.* Iacob. Graff. *tom. 1. consil. sub tit. de sentent. excomm. consil. 6.* 5.

consil.6.Sanch.de matrimon.lib.3.disp.29.q.2.n.16. Lazar. sect.1. qu.6.ex num.1. Franc. Leo d.cap.7. num.17.Baptista Costa de facti scient.& ignorant. cent.2.dist.55.n.1.tom.1. Aloys. Ricc. in praxi fori Eccles.dec.270.in 1.edit.& resol.235. num.4.in 2. e.lit.Nicol.Garc.de benef.part.5.cap.8.num.94.97. & 98 Narbona l.59.gloss.1.num.56.tit.4.lib.2.Recoq.Ioan Machado en el perfetto Confessor y Cura de Almas lib.1.part.3.tract.7.docum.2.num.1.in fine, Ioan.Sanci.in select.disput.50.num.23. vbi aduertit non ideo dixisse Concilium à solis Episcopis decerni posse huiusmodi excommunicationes, quia intendat excludere Episcoporum Vicarios, sed vt repellat omnes alios Prælatos Episcopis inferiores etiam nullius Diœcesis, qui huiusmodi excommunicationes ante Concilium ferre consueuerant.

Contra Vgolin.d.cap.45.in princ. vers.secundò, Campan.d.cap.15.n.105.& Narbona de appellat. à Vicario ad Episcopum,part.1.n.205. quos secutus fui Ego ipse d.alleg.96. num.6. Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori Eccles. cap.2.num.4.Theophil. Raynaud d.p.1.cap.1.quæsito 10.vers.hac cum rata, existimantes Vicarium Episcopi non posse ex generali commissione huiusmodi excommunicationes,seu monitoriales litteras decernere.

6. Vicarium generalem à Capitulo sede vacante eadem monitoria concedere posse tenent Pauin. de potest.Capituli Sede vacante,quæst.1.p.1. Sayr.de censur. lib.1.c.9. num.33. Lazzar. sect.1. quæst.7. Mart.de iurisdict.part.3.cap.4.num 53. Franc. Leo d.cap.7.num.18. Aloys.Ricc. d. resol.235.num.5. Campan.d.c.15.num.106. Marcel. Vulpe d.cap.2. num.6.Theophil.Raynaud.d.part.1.cap.1.quæs.10. Machado d.docum.2.num.6. in fine, Ioan.Sanci. d. disput.50.num.23.Ego ipse d.alleg.96.n.10.

7. Vicarium foraneum huiusmodi monitoria concedere non posse asserunt Lazzar. sect.2. quæst.5. num.9.Vgolin.d.cap.45.in princ.vers. excipiuntur. Aloys. Ricc. in d.praxi resol.235.in fine. Posse tamen ei delegari ab Episcopo specialiter,& expressè, & non nisi circumspectis viris refert decisum Galet.in margarita casuum conscient. verb.littera a.

8. Legatum à latere, & Nuncium Apostolicum huiusmodi monitoria concedere posse tradunt Lazzar.d.quæst.5. Gutier.d.cap.11.ex n.5. Vgolin. loco proximè citato,Aloys.Ricc.d.praxi resol. 235. num.2.Ego ipse d.allegat.96.num.11.Raynaud. d. part.1.c.1.quæs.10.in princ.

9. Prælatos ordinarios etiam exemptos Episcopo inferiores,& immediatè Sedi Apostolicæ subiectos, ac nullius diœcesis,non posse hæc monitoria dare, sed oportere illorum subditos ipsam Sedem pro his excommunicationibus in forma Significauit, obtinendis adire,referunt decisum Vgolin.d.c.45. in princip.vers.excipiuntur. Garc. dict.part.5.cap.8. n.95.Franc.Leo in thesauro fori Eccles.part.3.c.17. num.18.& 19. Campan. d.c.15.num.107. Marcel. Vulpe d.cap.2.num.5.Theophil.Raynaud.d.quæs. 10.vers.itaque,dicit probabilem Machado d.lib.1. part.3.tract.7. docum.2. Ioan.Sanci. d.disputat.50. num.23.prope fin.Ego ipse d.allegat.96.num.12.

10. Prælatos Regulares Conuentuales in subditos suos huiusmodi monitoria dirigere non posse, resoluit.Fr.Emman.qu.regular.tom.2.quæst.59.art.4. quem refero Ego ipse d.alleg.96.num.13. Fr. Ludouic Miranda in man.Prælat.tom.2.qu.35.art.12. Hieronym.Roderic.in compend.quæst.reg.resol.62. num.4.

Rota licèt olim facultatem haberet concedendi monitoria generalia cum pœna excommunicationis, quia Auditores sunt Ordinarij in causis sibi commissis,& ideo illa concedere poterant,cap.constitutus, de testibus. Nihilominus post Concilium Trident.non videtur competere talis facultas,nam in hoc decreto cautum est,vt huiusmodi monitoria à solis Episcopis decernantur, ita ex Rota in vna Cordubẽn.redecimarum coram Penna colligit Theodos.de Rubeis in singularib. Rota verb.monitorium §.1.pag.70.p.2.

Testes laicos ad ferendum testimonium veritatis pro curiæ Episcopalis informatione,potest Episcopus sub pœna pecuniaria, & in subsidium excommunicationis citare,vt per Aldan.in compend. canon.resol.lib.3.tit.25.num.10. vbi refert decisum in Lucana 16.Martij 1630. 11.

Reuelare tenentur scientes, ita vt non eximantur ab excommunicatione comminata in litteris monitorialibus Apostolicis,quando veritas haberi aliter non potest,nec attenditur excusatio respectu affinitatis in hoc casu,Sel. in selectis canon. c. 10. n.16.vbi attestatur sic resolutum in Fulginaten.14. Decembris 1630. 12.

Cancellarius pro publicatione, aut monitione Significauit, non potest aliquid percipere, vt per Aldan.d.tit.25.n.15. 13.

Excommunicatus, si in mortis articulo dixit confessione, Madonna Santissima aiuta me, Ecclesiasticæ sepulturæ tradi debet,Sel. d.c.10. num.20. vbi attestatur ita fuisse resolutum per sacram Congregat.Episcoporum in Nolana 19.Iulij 1619. 14.

γ Ex re non vulgari.] Monitoria huiusmodi pro qualibet parua re decernenda non esse resoluunt Henriq.in summa lib.1.c.13.§.4.littera B. Aloys.Ricc.in d.praxi resol.238. num.1. Marc.Anton.Genuens.dicto c.1.num.3. Vgolin. d.c.45.§.3. in princip.Ego ipse d.alleg.96.ex n.26. 15.

δ Nec ad eas concedendas, &c.] Hæc monitoria concedenda esse illi, cuius interest, & non aliis, obseruant Marc. Anton. Genuens. d.c.1. num.12. Aloys.Ricc.in d.praxi decis.272. in 1.edit. aliàs resolut.236.in 2.edit.Lazzar.de monitor. sect.1. qu.9. num.3.& sect.4.quæst.1.num.21.& seq. Vgolin. d. cap.45.§.1.in med.Ego ipse d.alleg.96.n.24. 16.

Si verò absque petentis interesse fuerint concessa,esse reuocanda tenent Franc.Leo d c.7.n.28. Lazzar.d sect.1.q 9.quos refert,& sequitur Aloys. Ricc.dict.resol.236.n.4. 17.

ε In causis verò iudicialibus,&c.]Hæc monitoria in subsidium,id est, deficiente alia probatione. vel vbi executio personalis,aut realis fieri non potest, concedenda esse tenent Neusan.in sylua nupt.lib.3. in verb.monitoria,num.48. Nauarr. in c. inter verba corol.66.11.quæst.3. Lazzar.d. sect.1.quæst.15. n.3. Mari Antonin.var.resol.lib.1. resolut. vlt. casu 75. vers.tum quia ad excommunicationem,Marc.Anton. Genuens.d.c.1.num.4. Vgolin. d.cap.45. §.3.vers. quare,Campan. d.cap.15.num.89. & 119. Sayr. in floribus decis.sub tit.de censibus decis.4.Aloys.Ricc. in decis.curiæ Archiepiscop. Neapolitan.part.1. decis.219. vbi dicit monitoria posse impetrari contra testes pro scienda veritate pendente causa coram Iudice seculari,& maximè quando testes ignorantur, & num.4. quòd monitoria non sunt concedenda si sint infamatoria alicuius particularis personæ, numer.6. quòd monitoria non conceduntur si sint criminosa, contineant delictum alicuius, aut copia esset consignanda Iudici laico,coram quo lis vertitur, & part.4. decis. 301. Ego ipse d. allegat.96.n.14. & me citato Homobon. de Bonis de examine Ecclesiastico,tract.12.c.8.q.19. suppos.1. in princ.

19. Censuratum remedium hodie esse subsidiarium, ita vt si duo in solidum obligentur in contractu, & contra alterum procedi possit realiter, seu personaliter, contra alterum verò non, tunc istum non posse excommunicari, refert Galet. *in margarita casuum conscientia, verb. censura* 2.

20. Excommunicationem ferendam esse in subsidium, & priùs incipiendum ab executione reali, vel personali, resoluit Marc. Anton. Genuens. *in practicabilibus Ecclesiast. q. 780. n. 3.*

21. Hæc non esse de forma huiusmodi monitorialium, nec Concilium in præsenti imponere formam, sed tantùm tradere instructionem, tenent Mari. Antonin. *d. casu 75. vers. insuper dicit*, & Campan. *d. cap. 15. num. 90.* argum. text. *in l. à D. Pio, § in vendicatione, ff. de re iud.* statuentis modum obseruandum in quauis executione facienda, hanc pariter admittere interpretationem, vt executio aliter facta non subiaceat nullitati, resoluunt plures citati per me *d. alleg. 96. n. 39.*

22. Vnde Nicol Garc. *in addit. ad suum tract. de benefic. part.... cap. 5. num. 587. in fine*, ait declaratoriam concessam prædictis diligentiis prætermissis non esse nullam, sed iniustam, quia Concil. in præsenti non annullat excommunicationem, sine illis latam, ac proinde illam esse inualidam, & qui tali excommunicatione ligatus existit, indigere absolutione.

Contra Franc. Leo *d. part. 3. cap. 38. num. 22.* Gutier. *d. cap. 21. num. 39.* Sayr. *de censur. lib. 1. c. 9. n. 33.* Lazar. *d. tract. de monit. sect. 4. q. 8. n. 7.* existimantes Concilium in præsenti salutiferam in his monitorialibus formam præscribere.

23. Quando verò in litteris Apostolicis datur facultas excommunicandi morosum in solutione pensionis, non teneri executorem in ferenda sententia excommunicationis seruare formam huius decreti, nec huiusmodi facultatem censeri datam in subsidium, refert decisum Nicol. Garc. *de benefic. part. 1. c. 5. n. 587.* vbi tamen in addit, subdit. quòd licèt *in vna Ilerden. pensionis 13. Nouembris 1593 coram Orano*, Rota dixisset sententiam Auditoris Cameræ latam contra resignatarium ob non solutionem pensionis resignanti reseruatæ, fuisse nullam, ideóque reuocandam, quia non fuit in potestate Auditoris Cameræ per sententiam declarare eum incidisse in censuras comminatas in monitorio, ob non solutionem pensionis, nisi præmissis diligentiis requisitis de faciendo executionem realem, vel personalem, iuxta dispositionem huius decreti; hoc tamen asserit esse contra declarationem S. Congregat. & tenorem ipsarum litterarum pensionis, quod ego intelligendum esse censeo locum habere, quando Auditor Cam. procederet tanquam executor in eisdem litteris deputatus. At Rotæ decisio loquitur, vbi procederet vigore obligationis cameralis, qua pensionarius ad pensionem soluendam obligatus existit, in quibus terminis malè reprehenditur à Garcia.

[Sed liceat eis, si expedire videbitur, &c.] Circa intellectum horum verborum, vide Ludouic. Pegueram *decis. 92. num. 25.* Azeued. *l. 14. num. 2. post med. tit. 1. lib. 4. noua Recop.* Ioseph. Romon. *consil. 98. n. 3.* Franc. Hieron. Leo *Valent. decis. 154. n. 15. & 16. lib. 2.* Gabr. Pereira *Lusit. decis. 117. n. 10.* Anguian. *de legibus lib. 3. controuers. 30. n. 25. cum seqq. & n. 29.*

24. *n Per mulctas pecuniarias, quæ locis piis, &c.]* Episcopum debere pecuniarias pœnas ad pios vsus erogare, ita quòd ipsas non possit conuertere, ne quidem in fabricam Ecclesiæ Cathedralis, aut mercedem Vicarij, vel aliarum officialium curiæ referunt decisum Pirrhec. *in praxi Episcop. part. 2. cap. 4. n. 95. in princip.* Galet. *in margarita casuum conscientia, verb. Pœna* 1.

Pœnæ pecuniariæ, quæ arbitrariæ fuerint, locis piis sunt ab Episcopo omninò applicandæ, reliquas autem, quæ non fuerint arbitrariæ, potest Episcopus ita demum sibi sumere, si ipse egeat, dummodo non sint mulctæ pecuniariæ, vel pœnæ non residentium, aut concubinariorum, quas omnes Concilium mandat locis piis applicare, ita refert decisum Aldan. *in compendio Canon. resolut. lib. 5. tit. 1. num. 8.* 25.

Pœnæ criminales distribuendæ sunt locis piis ad arbitrium Episcopi, & in pari necessitate melius erit subuenire pauperibus loci, in quo habitat clericus condemnatus, vt per Aldan. *d. loc. num. 9.* vbi attestatur sic fuisse resolutum per sacram Congreg. Episcoporum *in Venusina 21. Nouembris 1600.* 26.

Et non debent erogari pro fabricis Ecclesiæ Cathedralis, vel reparatione domus Episcopalis, ex eod. Aldan. *num. 11. citato loco*, vbi dicit ita decisum per eandem S. Congregat. *in Auersana 22. Ianuarij 1591.* 27.

o Personarumque districtionem per suos proprios, &c.] Episc. propria ordinaria iurisdictione cognoscere causas etiam contra laicos per bonorum apprehensionem, & personarum districtionem, & ita posse familiam armatam tenere, per quam prædicta exequi valeat, tradunt Roland. *cons. 37. n. 23. lib. 4.* Surd. *decis. 129. num. 11. & 12.* Gondisalu. *de hæretic. quæst. 11. num. 16.* Læli. Iordan. *in tract. de Rom. Sed. orig. part. 2. cap. 8. ex num. 18.* Fusc. *de visitat. lib. 2. cap. 32. num. 16.* Villadieg. *in tract. de irregul. quæst. 11. num. 16. & 17.* Sbroz. *de offic. Vicarij quæst. 191. num. 1.* Penia *in direct. Inquis. part. 3. lib. 3. schol. 114.* Franc. Mol. *de brachio seculari c. 18.* Vgolin. *de officio Episcopi c. 4. §. 12.* Farin. *de hæresi quæst. 182. num. 90. in fine, vers. ampliatur hoc idem* Cardin. Tusch. *pract. conclus. littera E. concl. 253.* Marta *de iurisdict. part. 1. cap. 51. num. 10.* Mari. Antonin. *var. resol. lib. 3. resolut. 14. n. 1. 2. & 3.* Bellet. *disquisit. clerical. part. 1. tit. de fauore clericor. reali §. 1. n. 18.* Ioan. Franc. Leo *in thesauro fori Ecclesiast. part.... cap. 9. num. 24.* Ioan. Vincent. Anna *sing. 171.* Alex. Rauden. *Pisana decis. 34.* Campan. *in diuers. iuris Canon. rubr. 12. cap. 13. num. 87. & 88.* Albet. Olioa *in ritu Archiepiscop. Neapolitan. 38. num. 3.* Ego ipse *de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 107. num. 1.* 28.

p Nefas autem sit seculari, &c.] An per hoc decretum videantur prohibitæ tuitiuæ appellantes: Negant Bartholom. Humada, *l. 13. gloss. 4. tit. 13. p. 2.* Viuald. *in Candel. aureo part. 2. in explicat. Bullæ in Cœna Domini, casu 16. ex num. 114.* latè Azeued. *l. 2. vers. item, & decimo quartò tit. 6. lib. 1. noua recop.* me citato Ludouic. à Saraoia *de iurisdict. Adiunctor. q. 30. n. 34.* 29.

Circa abusum illum recurrendi ad iudices laicos, ad hoc vt vim comprimant iudicum Ecclesiasticorum, eósque compellant ab ea inferenda cessare, latè dixi *in collect. ad cap. Ecclesia S. Mariæ, num. 7. cum sequentibus, de constit.* & Plures Doctores, qui horum recursuum iustitiam tueri nituntur, citaui *in collect. ad c. Regum officium 2. quæst. 5. num. 2.* quibus addo plures alios, quos refert Ludouic. à Sarauia *in tract. de iurisdict. Adiunct. quæst. 30. ex num. 1.* 30.

Et mirum est videre, quomodo isti Doctores se inuoluant in responsionibus, quas præstant ad hoc Concilij decretum, In primis enim Selzed. ad 31.

Bernard.

Bernard. *in pract. cap. 102. littera A. vers. parique ratione*, respondet vt procedat, quando seculares magistratus, tanquam iudices appellationis, veluti iurisdictione spirituali vtentes, intenderent excommunicationem reuocare, aut temperare, secus autem, inquit ille, si ad tollendam vim ab Ecclesiasticis iudicibus illatam dicto remedio, & recursu vterentur; sed hanc assertam explicationem Concilij verba expressa abhorrent.

32. Vnde Gasp. Roderic. *de annuis redditibus lib. 1. cap. 17. num. 73. ad med.* reprobato Salzed. *citato loco*, existimat, quòd ea Concilij verba videntur pertinere ad violentiæ decreta, nisi dixeris, inquit ille, verba Concilij non comprehendere suprema Regia tribunalia, sed magistratus dumtaxat, & iudices inferiores, quibus hæc cognitio per viam violentiæ iure non competit, sed hoc est diuinare.

Pessimè citati à Ceuall. *commun. contra commun. tom. 4 quæst. 897. n. 126.* intelligunt quando iudex secularis intendit cognoscere principaliter, vel incidenter in casu appellationis de sententia lata à Iudice Ecclesiastico; vel si potuit, vel non potuit Ecclesiasticus cognoscere, vel excommunicare, non autem quando ipse cognoscit per viam violentiæ.

Quidam putantes se nouum sensum illius decreti inuenisse, arroganter asserunt illud generaliter loqui, vt nullus iudex de facto impediat, perturbet excommunicationem, non vt iudex appellationis, sed quomodolibet impedire voluerit quocumque genere impedimenti, & perturbationis, siue occasione iurisdictionis, siue de facto mittendo falcem in messem alienam, aut iurisdictionem Ecclesiasticam vsurpando, & concludunt, quòd cùm Concilium generaliter loquatur, nullo modo intelligitur, nec disponit de huiusmodi recursu, quem specialissimum iuris remedium vocant, & sic quòd talis defensionis facultas non comprehenditur sub hoc decreto, ausi sunt asserere Viuald. *in Candel. aureo, in explicat. Bullæ Cœnæ num. 109. & part. 2. casu 16. ex num. 114.* Humad. *l. 13. gloss. 4. in verb. nin fuerça tit. 13. part. 2.* Bobadil. *in sua Politica lib. 2. cap. 18. num. 139. & cap. 16. num. 9.* Ceuall. *in Epistol. ad Regem num 94. & commun. contra commun. tom. 4. quæst. 897. num. 133.* Cened. *pract. & Canon. quæst. lib. 1. quæst. 45. num. 2.* & præcipuè *sub num. 2. & sub num. 60.*

33. a *Obdurato corde.*] Vt dicatur contracta insordescentia per annum in excommunicatione ad effectum priuationis beneficiorum requiri perseuerantiam, cum animi pertinacia, quæ includat contemptum Clauium, probant *cap. bona, de ætat. & qualit. cap. cum contumacia, de hæret. in 6.* Rot. *in Oscen. Archidiaconatus 16. May 1603. coram Illustrissimo Cardin. Lancellotto*, impressa per Farin. *tom. 2. consil. decis. 196. num. 5. & in ead. 4. Maij 1607. coram Cardin. Pamphilio.* apud Farin. *decis. 132. num. 7. part. 1. recent.* quas refert Ricciul. *dict. lib. 4. cap. 8. num. 3.* vbi *num. 4.* infert, quòd ad effectum docendi de insordescentia, opus est docere in primis excommunicatum habuisse notitiam excommunicationis, & *num. 5.* subdit quòd is, qui intra annum institit pro absolutione, non potest dici, quòd perseuerauerit in excommunicatione per annum, & *num. 9.* resoluit non posse dici perseuerasse in excommunicatione, & consequenter contraxisse insordescentiam, qui fecit diligentias pro obtinenda absolutione, & obtinere non potuit.

λ *In illis per annum insorduerit, &c.*] de insordescentibus per annum in excommunicatione, vide Duen. *reg. 53. vers. amplia quartò*, Couarr. *in cap. alma mater part. 1. §. 7. ex num. 10.* Simanch. *de Cathol. instit. cap. 14. ex num. 2. & cap. 27. num. 4.* Fusc. *de visitat. lib. 1. cap. 29. num. 2.* Marant. *de ordinar. iudic. part. 6. cap. de contumacia, num. 35.* Rebuff. *in repetit. cap. postulasti, de cleric. excommun. minist. num. 108. cum sequentibus, & in praxi benefic. tit. Declaratio nona prouis. verb. Tèque absoluentes, num. 10.* Perez *l. 1. vers. & excommunicatus persistens, tit. 5. l. 9. in gloss. verb. el luniero descomulgado tit. 19. lib. 7. Ordinam.* Azeued. *l. 14. num. 14. tit. 1. lib. 4. noua recopil.* Humada *l. 32. gloss. 2. à princip. tit. 29. par. 1.* Menoch. *de arbitrar. casu 416.* Salzed. ad Bernard. *in practic. cap. 116.* Zerol *in praxi Episcop. part. 1. verb. Clericus, pag. mihi 78. ad fin.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 2. q. 103. artic. 3. in fine*, Seraphin. *decis. 1285.* Gonzal. *ad reg. 8. Cancell. gloss. 15. num. 103. cum sequentibus.* Stephan. Gratian. *discept. forens. cap. 119. num. 2. cum sequentibus.* Marc. Anton. Genuens. *in practicab. Ecclesiast. quæst. 712.* latè Anton. Ricciul. *de iure personarum extra grem. Ecclesiæ existentium, lib. 4. cap. 7. & 8.* Parlad. *differ. 9. §. 2. num. 5.* vbi ait quòd contra eum, qui per annum in excommunicatione insorduerit tanquam suspectum de hæresi procedi ab Ecclesiastico iudice posse, Alex. Trentacinq. *tom. 2. consil. 51.* 34.

Clericum persistentem contumaciter per annum in excommunicatione lata propter crimen, quod infert pœnam priuationis, esse priuatum ipso iure beneficiis, tenent Rebuff. *in d. cap. postulasti, num. 247.* Couarr. *in d. cap. alma mater part. 1. §. 7. sub n. 10.* Seraph. *decis. 1285. sub num. 1.* Ricc. *d. cap. 7. num. 3.* 35.

Pro causa verò merè ciuili, nempe ob non solutionem pensionis, vel ex alia simili causa, persistentem per annum in excommunicatione non esse priuatum ipso iure, nec posse priuari per sententiam, tradunt Rebuff. *dicto capit. postulasti, ante num. 243.* Seraph. *d. decis. 1285. in fine*, Gonzal. *d. gloss. 15. ex num. 103.* Stephan. Gratian. *citato loco*, Ricciul. *d. cap. 7. num. 14.* 36.

Contra Bosch. Codech. *in repet. cap. 1. num. 12. de iudic.* & Menoch. *d. casu 416. num. 52. & 53.* existimantes posse priuari per sententiam.

* *Per annum.*] Continuum scilicet, nec sufficere, si quis steterit semel per sex menses in excommunicatione, & deinde obtenta absolutione cum reincidentia post absolutionem steterit per alios sex menses, tenent Nauarr. *consil. 7. num. 3. de hæret.* Menoch. *de arbitr. casu 416. num. 55.* Rebuff. *in d. c. postulasti n. 252.* Seraph. *d. decis. 1285. num. 5.* Rot. *in Oscen. coram Illustrissimo Lancelloto* Ricciul. *d. c. 8. n. 1.* 37.

μ *Tanquam de hæresi suspectum.*] Comprehendere excommunicatum, tam ex causa criminali, quàm ex causa ciuili, cum paulo suprà statuerit ob vtramque posse excommunicari, resoluit Menoch. *de arbitr. casu 416. num. 54.* Quando agitur contra insordescentem, vti suspectum de hæresi faciendum esse processum ab Inquisitoribus super hæretica prauitate deputatis, & debere citari ad se purgandum iuxta formam traditam *in d. c. cum contumacia*, resoluunt Seraphin. *d. decis. 1285. n. 3. & 4.* Ricciul. *d. cap. 8. num. 11. & 13.* vbi etiam *eod. num. 11.* cum Marescott. *var. lib. 2. cap. 35. num. 61.* subdit ad effectum priuationis in causa quæ illam meretur, satis esse, quòd in excommunicatione insorduerit, & non esse necessariam aliam citationem. 38.

nem. Sed optimè ex Rotæ decisionibus Theodos. Rubeus *in singul. Rota tom. 2. p. 3. sub verb. Menochius §. 1. pag. 201.* sic distinguit. Aut excommunicatio lata fuit propter crimen quod ipso iure priuat clericum beneficio, & tunc per insordescentiam habetur pro confesso, & censetur ipso iure priuatus. Aut excommunicatio lata fuit ob crimen propter quod non est priuatus beneficiis ipso iure, sed venit per sententiam priuandus, & tunc poterit post contractã insordescentiã priuari. Aut crimen est tale propter quod nullo modo potest imponi pœna priuationis, putà ob debitum ciuile pensionis, & tunc nunquã ob insordescentiam imponetur pœna priuationis, sed alia arbitraria.

Episcopi, & alij Prælati, & superiores Ecclesiarum curent in suis Ecclesiis, vt Missæ celebrentur, aut saltem commemorationes pro defunctis, qui legata fecerunt, pro illorum anima fiant: eo meliori modo, quo ipsis videbitur, prouidentes, ne defunctorum animæ suis defraudentur suffragijs.

CAPVT IV.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Episcopus potest ex hoc decreto reducere numerum anniuersariorum, & officiorum pro defunctis.*
3. *Missarum & anniuersariorum numerum quæ præscribuntur etiam in donationibus, & alijs actibus inter viuos reducere potest Episcopus.*
4. *Anniuersaria in totidem Missas commutare potest Episcopus.*
5. *Missarum numerus moderandus iuxta vires legati.*
6. *Testator si relinquit centum aureos pro centum Missis celebrandis in tali Ecclesia pro anima sua, si augeatur eleemosyna Sacerdotibus tenetur heres data capacitate hereditatis supplerè mercedem.*
7. *Missas in fundatione Ecclesiæ, seu capellis erectis in titulum non potest reducere Episcopus.*
8. *Missas reducere non potest Episcopus in beneficiis requirentibus in sua fundatione certum numerum Missarum.*
9. *Prælati non possunt diminuere Missas particulares votiuas, vel pro defunctis, nisi habeatur consensus eorum, quibus illæ debentur.*
10. *Episcopus habet facultatem in hoc decreto sibi tributam iusta interueniente causa.*
11. *Onera Missarum ante Concilium imposita, non verò post illud sunt reducenda.*
12. *Missarum numerum non potest Episcopus absque Synodi consensu commutare, vel moderare.*
13. *Commemoratio defunctorum piè testantium facienda est in numero Missarum, seu anniuersariorum, qui ex reductione remanet.*
14. *S. D. N. Vrbanus VIII.*
15. *Episcopi in diœcesana Synodo, & Generales in Capitulis generalibus iam non possunt reducere onera Missarum.*
16. *Pecunia locis piis, ac eorum personis relicta onerè perpetuo Missarum celebrandarum penès ædem sacram, vel personam, &c. deponenda.*
17. *Missarum perpetua cura non suscipienda sine certarum personarum licentia inscriptis, &c.*
18. *Sedes Apost. est adeunda pro reductione oneris in legato tenus impositi.*
19. *Beneficiatus si tenetur quotidie celebrare, & beneficij redditus non sint pro illius victu sufficientes, datur supplicatio in dataria.*
20. *Capellanus ad nutum amouibilis cum obligatione vnius Missæ qualibet hebdomada potest demandare celebrationem dictarum Missarum alteri cum eleemosyna consueta.*
21. *Capella est erigenda secundùm testatoris voluntatem in loco Ecclesiæ, & non in alio.*

CՕntingit sæpe in quibusdam Ecclesiis vel tam magnum Missarum celebrandarum numerum *α ex variis defunctorum* relictis impositum esse, vt illis pro singulis diebus, à testatoribus præscriptis, nequeat satisfieri, vel eleemosynam huiusmodi pro illis celebrandis adeò tenuem esse, vt non facilè inueniatur, qui velit huic se muneri subiicere, vnde depereunt piæ testantium voluntates, & eorum conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur. Sancta Synodus, cupiens hæc ad pios vsus relicta, quo plenius, & vtilius potest, impleri, *β facultatem dat Episcopis, γ vt in Synodo diœcesana*, itemque Abbatibus, & Generalibus Ordinum, vt in suis Capitulis Generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia in prædictis Ecclesiis quas hac prouisione indigere cognouerint [a] statuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque Ecclesiarum vtilitatem viderint expedire, ita tamen, *δ vt eorum semper defunctorum commemoratio fiat*, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios vsus reliquerunt.

a Supra sess. 22. de refor. cap. 6.

1. Vide Concil. Brach. IV. *act. 4. cap. 26. in fine,* Henriq. *in summ. lib. 9. c. 22. §. 6.* Fr. Emman. *in summ. part. 1. cap. 252. num. 13. & quæst. regular. tom. 1 quæst. 43. art. 13.* Seraph. *decis.* 611. Quarant. *in summ. Bullarij verb. Missæ, vers. posse.* Azor. *institut. moral. p. 1. lib. 12. cap. 18. quæst. 61.* Zerol. *in praxi Episcopi part. 1. verb. Missa §. 3.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 23. n. 239.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis. 404. in 1. edit.* aliàs *resolut. 341. in 2. edit. & in decis. Curiæ Archiepiscop. Neapolitan. decis. 25. part. 4* Bonacin. *de Sacrament. disput. 4. quæst. vltim. puncto 7. §. 2. num. 9.* Nald. *verb. Missa, num. 18.* Molfess. *in summ. Theologia moralis tract. 3. cap. 16. num. 29. & 30.* Ludou. Miranda *in man. Prælat. tom. 1. quæst. 41. artic. 24.* Monet. *de commutat. vltim. volunt. cap. 5. num. 363.* cum

cum multis seqq. Vgolin. de officio Episcopi p.2.c.61. Fraxinel. de obligation. Sacerd. sect. 7. Nouar. lib.1. quæst forens. qu.1 7. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiast. tract.4. quæst.129. & tract 11.c.9. quæs.21. in fine, Nald. in summ verb. Missa num. S. Antonin. Diana moral. resol. part.1. tract.14. res.1. cum seqq. L zana in summ. quæst. Regul. part.1.c.21. num.6. Alphons. de Leone de offic. Capellani qu.5. sect. 20 num.305. cum multis seqq. Torreblanca in practicab. Iuris spirit. lib. 2. cap.9. num.73. cum seqq. nouissimè Barthol. à S. Fausto in tract. de suffragiis lib 1. qu 76. cum seqq. meipsum de officio, & potest. Episcopi p.2. alleg.29.

2. *u Ex variis defunctorum relictis.*] Posse Episcopum ex hoc decreto reducere numerum anniuersariorum, & officiorum pro defunctis, referunt decisum Quarant. in summ. Bullary, verb. Missa, pag.291. aliàs 402. Galer. in Margarita casuum conscient. verb. Missa 4 Piasec. in praxi Episcop. p.2. cap.3. n.15. in fine, Aloys. Ricc. d. resol.341. num.2. Monet. de commut. vltim. volunt. cap.5. num.367. Ego ipse d. alleg.2 . num.4. Nicol. Garc. de benefic. p.7.c.1. n.151.

3. Episcopum posse reducere numerum Missarum & anniuersariorum non modò quæ præscribuntur in testamentis, & aliis similibus dispositionibus causa mortis, sed etiam quæ in donationibus, & aliis actib is inter viuos, resoluit Moneta d. cap.5. n.368 Ego ipse d. alleg.29. n.9.

4. Anniuersaria In totidem Missas commutare posse Episcopum ex facultate illi à Concilio in præsenti attributa, tradunt Vgol. de officio Episcopi c.61. n.1. Monet. d.c.5. n.370. & seq.

5. Missarum numerum moderandum esse iuxta vires legati si pro ipsis celebrandis adeò tenuis eleemosyna relicta sit, vt non facilè inueniatur, qui velit se huic muneri subilcere, refert decisum Aloys. Ricc. d. resol.341. ex n.2. vbi pariter resolutum asserit debere Episcopum in huiusmodi reductione Capitul. consilium requirere, quamuis sequi illud non teneatur, refero ego ipse d. alleg.29. n.6.

6. Aduertit Marc. Anton. Genuens. in practic. Eccles. quæst.1 9. quòd quando testator reliquit centum aureos pro centum Missis celebrandis in tali Ecclesia pro anima sua, si augeatur eleemosyna præstandi Sacerdotibus tenetur hæres data capacitate hæreditatis supplere mercedem, quia testator non reliquit pecuniam simpliciter pro eleemosyna soluenda sine onere Missarum, sed pro Missis celebrandis pro anima sua eo tempore, quo præstabatur minor merces, nam si præuidisset augmentum, non vtique diminueret numerum Missarum, cùm hæreditas totum reddere posset, refero Ego ipse d. alleg.29. n.7. Aloys. Ricc. in praxi part.3. res.364. n.3. Diana p.1 tract.14. resol.17.

7. Missas in fundatione Ecclesiæ, seu capellis erectis in titulum reducere, & ad minorum numerum reuocare non posse Episcopum, referunt decisum Piasec. in praxi Episcop. part.2.c.3. n.31. Diana resol. moral. p.1. tract. de celebrat. Missar. resol.1. Nic. Garc. de benef. p.7.c.1. n.131. Mirand. d. art.24. conc. vnic. in fine, Aloys. Ricc. d. resol.341. ex n.4. Monet. d n 376. Ego ipse d. alleg.29. n.12. Ragus. in vase B Nel. disciplina tit de Episcopo q.6. n.86.

8. In beneficiis requirentibus in sui fundatione certum numerum Missarum non posse Episcopum ex vi huius decreti Missas reducere ad minorem numerum, referunt decisum Galet. in d. margarita. verb. benefic. pag.24 colum.1. & verb. Missa vltim. Bonacin. d. §.2. num.16. Nald. verb. Missa, num.18. Possevin. de officio Curati, cap.2. num.25. quæst.9. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. . n.75. post Mirandam Bartolom. à S. Fausto in tract. de suffragiis lib.1. q.77

Prælatos non posse diminuere Missas particulares votiuas, vel pro defunctis, quæ iustis stipendiis sigillatim à particularibus personis petuntur, nisi consensus eorum, quibus illæ debentur, habeatur, quod raro, vel nunquam accidere potest, resoluunt Nauarr. consil.9. num.9. & consil.11. n.1. de celebr. Missar. Fraxinel. de obligat. sacerdot. sect.7. in remed. §.5. n.3. Ego ipse d. alleg 29. n.11. 9.

ß Facultatem dat Epi opus, &c iusta, scilicet interueniente causa, vt asse unt Fr. Emman. d.c.252. ad finem, aliàs c 251. conclus.13. Nauarr d. consil.9. num 9, Molin. de iustit. tract.2. disput.249. Bonacin. d.§. 2. num.12. Fraxinel. d.§.5. n.1. vbi in vers. tum quia tractatur, subdit iustam causam esse si cursu temporis clericorum, aut Religiosorum numerus est diminutus, aut Ecclesiæ, vel monasterij redditus extenuatus, vel impensæ maiores fiunt, & cætera huiusmodi, refero Ego ipse d. alleg.29. num.2. & me non citato transcripsit Aloys. Ricc. d. Neapol. decis.25. n.3. p.4. 10.

Hanc Episcoporum, & Prælatorum Ordinum facultatem intelligendam esse de oneribus Missarum ante Concil. Trident. impositis, referunt decisum Hieron. à Sorbo in annot. ad compend. priuil. Regul. verb. Missa 3. Confert. in summ. priuil. Ordinum Mendicant. tit.19. de diuinis offic. & Missarum celebr. c.5. Gasp. Passarel. de remed. Missar. c.60. Fr. Emman. quæst. Regul. tom.1. q.43. art.13. Miranda d. concl. vnic. Fraxin. d.§.5. n.2. Aloys Ric . d. Neap. decis.25. n.3. in fine p.4. Diana d. tr. de celebr. Miss. resol.2. Barthol. à S. Fausto in tr. de suffragiis lib.1. q.78. Ego ipse d. alleg.29. n.5. 11.

γ Vt in Synodo diœcesana.] Episcopum non posse absque Synodi consensu commutare, & moderare Missarum numerum, tenent Nauarr. in man. cap.25. n.138. Henriq. lib.9. cap.22. sub §.6. Bonacin d. §.2. n. P. Molfes. in summ. Theolog. mor. tom.1. tr.3. c.37. n.29. 12.

Contra Fr. Ludouic. Miranda d. qu.41. art.12. concl. vnica, Perez de Lara de anniuers. & capellan. lib.1. cap.14. num.9. Monet. d.c.5. n.372. existimantes posse Episcopos absque consensu Congregationis synodalis temperare onera dicendi plures Missas in beneficiis siue Capellaniis sibi subiectis, quorum opinionem non immeritò sequutus fui d. alleg.29. n 12.

δ Vt eorum semper defunctorū commemoratio fiat.] In huiusmodi numero Missarum, seu anniuersariorum, quæ ex reductione remanet, faciendam semper esse commemorationem eorum defunctorum, qui pro suarum animarum salute legata illa ad pios vsus reliquerunt, asserit Monet. d. cap.5. num.375. vbi num 376. cum Vgolin. d. cap.61. n.1. subdit dictæ commemorationi satisfieri posse vel in Memento, vel in collectis. 13.

Nouissimè sacra Congregat. Illustrissimorum Cardin. Concilij Trident. interpretum in decretis de celebrat. Missar. publicatis, & in typographia R. Cam. Apostol. impressis de anno 1625. S.D.N. Vrbani VIII. auctoritate sibi specialiter attributa decernit, ac primò districtè prohibet ac interdicit ne Episc. in diœcesana Synodo, aut Generales in Capitulis generalibus, vel aliàs quomodolibet reducant onera illa Missarum celebrandarum, aut post idem Concil. imposita, aut in limine fundationis, sed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Apost. Sedem recurratur, quæ re diligenter perspecta id statuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur, 14.

bitur, alioquin reductiones, vel moderationes, & commutationes huiusmodi, si quas contra huius prohibitionis formam fieri contigerit, omnino nullas atque inanes decernit.

16. *Praeterea ne in Ecclesijs, in quibus onera Missarum in perpetuũ imposita sunt, Sacerdotes in eis, vt par est, adimplendis eo tepidiores, & segniores reddantur, quod onera huiusmodi cum nulla, aut parua sint vtilitate cõiuncta, statuit, atque decernit vt pecuniae, ac bona mobilia Ecclesijs, Capitulis, Collegijs, hospitalibus, Societatibus, congregationibus, monasterijs, Conuentibus, ac locis omnibus tam secularibus, quam Regularibus, atque illorum personis in futurum simpliciter acquirendarum onere perpetuo Missarum celebrandarum ab iis, ad quos pertinet sub poena interdicti ab ingressu Eccl. ipso facto incurrenda a die realis acquisitionis statim deponi debeant penes aedem sacram, vel personam fide, & facultatibus idoneam ad effectum illa, seu illorum pretium quamprimum inuestiendi in bonis immobilibus fructiferis, cum expressa, & indiuidua mentione oneris, quod illis annexum reperitur, ac si eadem bona immobilia auctoritate Apostol. deinceps alienari contigerit, eorundem pretium sub eadem poena, vt supra, deponi, ac in alijs bonis stabilibus itidem fructiferis cum eiusdẽ oneris repetitione atque annexione conuerti debeat.*

17. *Ad haec sacra Congregatio quibusuis Capitulis, collegiis, Societatibus, & Congregationibus, necnon omnibus, & singulis Ecclesiarum, locorum, tam secularium, quàm Regularium superioribus, vel alijs ad quos pertinet, districte prohibet ne in posterum onera perpetua suscipiant Missarum celebrandarum, seculares verò sine Episc. vel eius generalis Vicar. Regulares vero sine Generalis, vel Prouincialis consensu, & licentia, in scriptis, & gratis concedendis alioquin secularis, huiusmodi prohibitionis transgressor extiterit, ab ingressu Eccl. interdictus sit eo ipso, Regularis verò poenam priuationis omnium officiorum, quae tunc obtinebit, ac perpetuae inhabilitatis ad alia de caetero obtinenda vocisque actiua & passiua absque vlla declaratione incurrat. Eleemosynas verò manuales, & quotidianas pro Missis celebrandis ita demum aidem accipere possint, si oneribus antea impositis ita satisfecerint, vt noua quoq; onera suscipere valeant, alioquin omnino abstineant ab huiusmodi eleemosynis etiam sponte oblatis in futurum recipiendis, & capsulas auferant ab Ecclesijs, cum scriptione illa: Eleemosyna pro Missis, vel alia simili, sub eisdem poenis ipso facto incurrendis ne fideles hac ratione frustrentur. Episc. vero, seu eius Vicar. aut Generalis, seu Prouincialis, vbi de licentia pro perpetuis oneribus fuerint requisiti, in singulis casib⁹ diligenter inquirant de singulis Missarum celebrandarum obligationibus, cuique Eccl. monasterio, aut loco pro incumbentibus, ne ante assensum huiusmodi, aut licentiã praebeant, quam eis legitimè constiterit, illius Sacerdotes tam nouo oneri suscipiendo, quàm antiquis iam susceptis satisfacere posse praecipuamque rationem habeant vt redditus, qui Eccles. aut locis pijs relinquuntur, omnino respondeant oneribus adiunctis, secundùm morem cuiusque ciuitatis, intelligantque si in re tanti momenti desides, aut negligentes fuerint, in nouissimo die se huius praetermissi muneris rationem esse reddituros.* Hactenus sacra Congregatio cum amplissima derogatione, &c. quam ad litteram refert Barthol. à S. Fausto *in tract. de suffrag. post q.* 91.

18. Super quibus eadem S. Congregat. S.D.N. Vrbano Papa VIII. approbante, aliquot edidit declarationes, quas originales & in typographia R. Camerae Apostolicae impressas vidi de anno 1626. & quoad hanc partem declarauit etiam stante legato adeò tenui pro reductione oneris, vt suprà, impositi ab iis ad quos pertinet, Sedem Apostolicam esse adeundam, quae absque vlla impensa id statuet, quod magis in Domino conoscens esse iudicauerit. Veruntamen si in ipsa beneficij erectione expressè cautum fuerit, vt liceat Episcopo iniunctum onus reducere, ac moderari legem hanc fundationis, quam decreta hac de re edita non sustulerunt esse validam, & obseruandam. Deinde declarauit poenam interdicti, & alias suprà in decreto appositas non comprehendere, nisi suscipientes quamuis priuatos Sacerdotes onera perpetua Missarum celebrandarum sine licentia Episcopi, vel eius generalis Vicarij, aut Generalis, vel Prouincialis.

19. Vnde Beneficiatus si tenetur quotidie celebrare, & beneficij redditus non sint pro illius victu sufficientes, datur supplicatio in dataria pro moderatione, vt per Aldao. *in compendio canonicarum resol. lib. 3. tit. 25. num.* 8. vbi refert decisum *in nullius celebrationis Missarum* 13. *Iulij* 1630.

20. Capellanus ad nutum amouibilis cum obligatione trius Missae qualibet hebdomada cum stipendio legato, & confirmato de octo annis in octo annos, potest demandare celebrationem dictarum Missarum alteri cum eleemosyna consueta iuxta morem regionis, retenta sibi parte dicti stipendij debiti Capellano, ex Aldan. *d. tit.* 25. *n.* 9. vbi dicit resolutum *in Fanen.* 7. *Septembris* 1630.

21. Testator si mandet in testamento erigi capellam in tali loco Ecclesiae, eamque dotauit cum onere Missarum, & reseruatione iurispatronatus, Ordinarius autem sub praetextu, quòd capella non possit construi in illo loco cum consensu patroni, & Capellani à testatore nominati capellaniam erexit ad Altare maius, & statim sic erectam commutauit & erexit in titulum Canonicatus eiusdem Ecclesiae collegiatae, conferens illius dotem in massam Canonicorum, & sic talis commutatio est nulla, vt per Aldan. *d. tit.* 25. *n.* 10. Vbi ait decisum *in Aretina* 17. *February* 1629.

Beneficia constituta ad aliquod munus, conferantur personis idoneis, nec in collatione derogetur oneribus, vel muneribus iam constitutis quoquo modo, sed omni diligentia obseruetur.

CAPVT. V.

1. *Beneficia deuoluuntur cum suo onere, & qualitate.*
2. *Fundationi statuenti vt minor etiam 14. annorum beneficium adipisci valeat, standum est.*
3. *Dispensare post Concil. Trid. non potest Episcopus etiam de consensu patronorũ cum minore 25. annorum ad capellam simplicem obtinendam, ad quam ex fundatione est praesentandus Sacerdos.*
4. *Episcopus non potest cogere retinentem capellaniam vt ipsemet celebret.*
5. *Capellanus non requiritur necessariò vt sit Presbyter si in fundatione capellae habeatur quòd debeat celebrare diuina diu noctuque.*
6. *Capellaniam habens non tenetur promoueri ad sacerdotium, nisi, &c.*

7. Beneficiati

7. *Beneficiati non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione non reperiuntur.*
8. *Capellania de qua hic, an requirat personalem residentiam.*
9. *Sacerdotium actu requiritur in hoc casu.*
10. *Beneficijs simplicibus non potest per Episcopum nouum onus imponi.*
11. *Oneribus beneficijs iam constitutis, nec de consensu patronorum derogatur.*

RAtio postulat, vt illis, quæ bene constituta sunt, contrariis ordinationibus non detrahatur: quando igitur ex beneficiorum quorumcunque erectione, seu fundatione, aut aliis constitutionibus, qualitates aliquæ requiruntur, seu certa illis onera sunt iniuncta in beneficiorum collatione, seu in quacumque alia dispositione, *α eis non derogetur.* *β Idem in præbendis* Theologalibus, Magistralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocumque ita constituta fuerint, obseruetur, vt eorum qualitatibus, vel Ordinibus nihil in vllo prouisione detrahatur: & aliter facta prouisio surreptitia censeatur.

1. BEneficia deuolui cum suo onere, & qualitate tradunt Seraphin *decis.* 1363. *n.* 4. Massobr. *in sua praxi habendi concursum, requisit.* 1. *dub.* 23. *n.* 3. Onus verò & conditionem positam in fundatione beneficij, quòd illud conferatur consanguineis, valere resoluunt Hoied. *de incompatibil. benefic. p.* 1. *cap.* 13. *num.* 132. *& cap.* 24. *n.* 107. Lambertin. *de Iure patronat. part.* 1. *lib.* 1. *quæst* 9. *princip. à n.* 109. *& lib.* 1. *part.* 2. *art.* 2. *quæst.* 2. *princip. ex num.* 1. Sebast. Medices *de acquir. rerum dominio, gloss.* 1. *p.* 3. *num.* 352. Azeued. *l.* 14. *n.* 13. *tit.* 3. *& l.* 5. *n.* 1 *tit.* 6. *lib.* 1. *noua recop.*

2. Fundationi statuenti vt beneficium minor etiã 14. annorum adipisci valeat, standum esse resoluũt Doctores citati *sess.* 23. *de reformat. c.* 5. *num.* 3. Et ferendam esse legem in fundatione appositam vt beneficium non sit incompatibile, cum aliis censuit Rot. *in Vallisoletana Archidiaconatus* 19. *Nouembris* 1616. *coram R. D. meo Coccino Decano.*

3. Dispensare post Conc. Trid. non potest Episcopus etiam de consensu patronorum cum minore 25. annorum ad capellam simplicem obtinendam, ad quam ex fundatione est præsentandus Sacerdos, vt refert decisum Nicol. Garc. *de benef. p.* 7. *c.* 1. *num.* 99. *&* 112.

4. Episcopus non potest cogere obtinentem capellaniam vt ipsemet celebret licèt in eius fundatione disponatur, quòd Rectores celebrẽt, nam istis oneribus Missarum rectè per substitutum satisfit, vt etiam refert decisum Nicol. Garc. *d. c.* 1. *n.* 87.

5. Capellanus non requiritur necessariò vt sit Presbyter, si in fundatione capellæ habeatur quòd debeat celebrare diuina Officia diu, noctúque, sicut cæteri Capellani faciunt, vt etiam testatur resolutum Nicol. Garc. *d. p.* 7. *c.* 1. *n.* 93. *&* 99.

6. Capellaniam habens non tenetur promoueri ad sacerdotium, nisi in fundatione cautum sit. vt Capellanus per se ipsum Missas celebret, sed debet curare vt per alium Missæ in illa celebrentur, nec erit satisfactum oneri si Missæ in alia Ecclesia celebratæ erant, nec personalem residentiam requirit, nisi aliter in fundatione cautum esset, vt per Nicol. Garc. *d. part.* 7. *c.* 1. *n.* 87. *&* 93.

Beneficiati non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione, vel institutione, aut statutis non reperiuntur, vel ad quæ ex antiquissima consuetudine non tenetur, prout refert decisum *in vna Cremonen.* Aldan. *in compendio Canonic. resol. lib.* 2. *tit.* 25. *num.* 16. 7.

Capellania instituta à testatore cum his verbis, vt beneficiatus ipsius capellæ omni die, seu saltem quinquies in hebdomada, celebrare teneatur, & si negligens fuerit, ipse beneficiatus incurrat pœnam solidorum duorum, non censetur requirere personalem residentiam, nec exigit vt personaliter Missam dicat, vt attestatur decisum Nicol. Garc. *in addit. ad d. p.* 7. *cap.* 1. *n.* 87. 8.

Sacerdotium actu requiritur stante dispositione testatoris in fundatione duarum capellaniarum, vt per beneficiatos prouideantur clerici Sacerdotes, qui teneantur & debeant Missas celebrare, & arbitrio Capituli deseruire, vel ipsis impeditis per alios substituendos à Capellanis eisdem & à Capitulo approbandos, ita Aldan. *in compendio Canon. resol. lib.* 2. *tit.* 4. *n.* 3. vbi refert decisum *in vna Materanen.* 8. *Ianuary* 1628. 9.

Non posse ab Episcopo beneficiis simplicibus nouum onus imponi, asserit Aldan. *d. tit.* 25. *n.* 17. attestans ita decisum *sub die* 2. *Iuly* 1597. 10.

α Eis non derogetur.] Nec de consensu patronorum, sed per hoc censetur sublatam facultatem huiusmodi, de qua per Doctores *in cap. cùm accessissent, & ibi* Abb. *n.* 5. *de const.* vt refert decisum Nicol. Garc. *de benefic. p.* 7. *c.* 1. *n.* 112. 11.

β Idem in præbendis, &c.] Vide Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell. gloss.* 9. §. 2. *n.* 19. *& gloss.* 29. *n.* 3.

Episcopi in visitatione & in causis cognoscendis habeant duos ex Capitulo eligendos quolibet anno, qui secum causas cognoscant, vt in text. vbi latè quoad vota illorum, & quando possit solus Episcopus procedere. Item Episcopus habeat primam sedem in choro, & præcipuam auctoritatem in omnibus agendis, & conuocetur ab eo Capitulum vt in text.

CAPVT VI.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Ecclesia post Trid. in Cathedralem erecta an gaudeat Adiunctis.*
3. *Capitula non exempta minimè comprehenduntur sub hoc decreto.*
4. *Decretum hoc non pertinet ad Ecclesiam cathedralem tanquam cathedralem, sed tanquam exemptam.*
5. *Capitulum debet in principio anni duos, Adiunctos eligere, aliàs Episc. poterit per se solum procedere.*
6. *Adiuncti iurisdictionem habent.*
7. *Adiuncti possunt recusari à parte, & solo iuramẽto.*

8. *Adiuncti non priuantur distributionibus si quando ea de causa sine fraude tempore diuinorum officiorum absint.*
9. *Consilium in hoc decreto an sequendum.*
10. *Episcopus consecratur, & Capitulum Sede vac. procedit contra Capitularem delinquentem.*
11. *Episcopus potest procedere sine Adiunctis ad pœnas contra Capitulares non obseruantes diem festum S. Augustini.*
12. *Episcopus si velit contra Adiunctos iurisdictionem suam perturbantes procedere, debet adhibere in dicto iudicio alios coniudices à Capitulo eligendos.*
13. *Vicarius Episcopi potest procedere contra Capitulares adhibitis duobus de Capitulo.*
14. *Vicarius etiam Sede vacante.*
15. *Visitatio Capitulorum & personarum Episcopis concessa intelligitur cumulatiuè, non priuatiuè ad Abbates.*
16. *Episcopo nolente vel non valente contra Capitulares delinquentes procedere, non deuoluitur iurisdictio ad adiunctos.*
17. *Visitare quæ possit Episcopus sine Adiunctis.*
18. *Episcopus visitando potest sine adiunctis Capitularibus peccata, & excessus Capitularium corrigere, & punire non tamen pœna ordinaria.*
19. *Collectores Cameræ Apostol. si sunt Canonici, vel aliàs beneficiati, ab Episcopo visitari, & corrigi non possunt.*
20. *Episcopus sine Adiunctis potest procedere ad priuationem Canonicorum ex causa quòd ordines suis præbendis annexos non susceperint.*
21. *Capitulum totum quando delinquit, potest Episcopus contra Capitulares absque Adiunctis procedere.*
22. *Modo delictum non sit in personam Episcopi, &c.*
23. *Capitulum vniuersum quando dicatur delinquere.*
24. *Episcopus in Capitulo exempto si velit rationes exigere ab officialibus ex gremio Capituli constituti Sede vacante, non tenetur procedere cum Adiunctis.*
23. *Capitulum visitare potest solus Episcopus absque Adiunctis.*
26. *Causas pendentes contra Capitulares exemptos coram vicario foraneo cum Adiunctis, non potest Episcopus auocare vt cognoscat solus.*
27. *Episcopus duarum Ecclesiarum vnitarum non potest Capitulares ex vna ad carceres alterius duci facere.*
28. *Appellatio in causis pendentibus contra Capitulares exemptos coram vicario foraneo cum Adiunctis non datur ad Episcopum, sed causa deuoluitur ad Sedem Apost.*
29. *Episcopus non tenetur cum Adiunctis procedere contra coadiutores cum futura successione.*
30. *Episcopus procedit sine Adiunctis contra portionarios habentes vocem in Capitulo, sed non sunt de Capitulo.*
31. *Processus appellatione intelligitur prima citatio.*
32. *Notarius proprius ab Episcopo assumendus in visitatione personarum cathedralis Ecclesiæ.*
33. *Fiscalem suum potest assumere Episcopus in visitatione personarum cathedralis Ecclesiæ.*
34. *Optio datur Episcopo, vel vicario, quo magis in loco velint, procedant contra Capitulares.*
35. *Capitulum cùm voluerit visitare Episcopus accedere debet ad locum, quo solitum est Capitulares congregari.*
36. *Episcopus, & vnus ex duobus Adiunctis si sine tertio pronunciarent, sententia est nulla.*
37. *Episcopo, & Adiunctis discordibus ad quem spectet tertij electio.*
38. *Gesta per Episcopum sine Adiunctis sunt irrita ipso iure.*
39. *Episcopus solus potest exercere iurisdictionem quoad summariam cognitionem, & ad capturam Capitularium.*
40. *Suspectus de fuga quando quis dicatur.*
41. *Episcopus solus ad summariam informationem, & necessariam detentionem capitularis delinquẽtis procedit, vbi de fuga timetur ne iudicium eludatur.*
42. *Capitulum quando Episcopi conuocare possint.*
43. *Episcopus, vel eius vicarius quando possit interuenire in actibus capitularibus.*
44. *Capitulum non potest Episcopus conuocare in illis casibus, in quibus iudex esse potest.*
45. *Episcopus controuersiam habens cum Capitulo non potest domi suæ illud congregare.*
46. *Congregationes capitulares habendæ non sunt eo tempore, quo diuina officia celebrantur.*
47. *Vocem in Capitulo non habet Episcopus.*
48. *Vicarius Episcopi non admittitur ad Capitulum exemptum.*
49. *Canonici non tenentur admittere vicarium Episcopi in Capitulo si nolint.*
50. *Intelligitur de iurisdictione ciuili.*
31. *Dignitates obtinentes, etiamsi Capitulares non sint, Adiunctorum prærogatiua gaudent.*
52. *Episcopus solus sine Adiunctis potest procedere contra eos, qui non sunt Capitulares.*
53. *Visitare Capitulares sine Adiunctis non potest Episcopus etiam vbi contraria consuetudo immemorialis viget.*
54. *Vicarius Episcopi interuenire potest in Capitulo, & in eo præsidere si talis facultas ei ante Concil. ex consuetudine, aut alio quocunque iure legitimè competebat.*
55. *Sententia & priuilegio simul non derogat hoc decretum.*
56. *Concordia non tollunt visitationem omnimodam & independentem ab Adiunctorum ministerio.*
57. *Concordias à Sede Apost. ex certa scientia confirmatas non comprehendit hoc decretum.*
58. *Concordia confirmata à Papa in forma communi, cum qua concurrat consuetudo immemoralis, fuit per Concil. derogatum.*
59. *Priuilegia, quæ Vniuersitatibus studiorum generalium, seu eorum personis sunt concessa, excipit hoc decretum.*
60. *Auctoritati & iurisdictioni Episcopis acquisita non detrahit hoc decretum.*

STatuit sancta Synodus, α *vt in omnibus Ecclesiis cathedralibus*, & collegiatis decretum sub fel. rec. Paulo III. [a] quod incipit, Capitula cathedralium obseruetur, non sólùm, quando Episcopus visitauerit; sed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicuius, contra aliquem ex contentis in dicto decreto, procedat: ita tamen, vt cùm extra visitationem processerit, infrascripta omnia locum habeant: videlicet, β *vt capitulum* γ *initio cuiuslibet anni* δ *eligat ex Capitulo* duos: ε *de quorum consilio, & assensu* ζ *Episcopus*, η *vel eius Vicarius*, θ *tam in formando processum*, quàm in cæteris omnibus actibus vsque ad finem causæ inclusiuè: ι *coram notario tamen ipsius Episcopi*, κ *& in eius domo, aut consueto* tribunali procedere teneatur. λ *Vnum autem tantùm sit* vtriusque votum,

a Suprà sess. 6. de reform. cap. 4.

possitque

possitque alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiua sententia fuerint, tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium elegant, *u &, si in electione tertij* etiam discordent, ad viciniorem Episcopum electio deuoluatur: & iuxta eam partem, cum qua tertius conuenerit, articulus, in quo erat discordia, terminetur: *aliàs processus, & inde secuta* nulla sint, nullúsque producatur iuris effectus [b]. *ξ In criminalibus tamen* ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de concubinariis, & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, *o ubi de fuga timetur*, ne iudicium eludatur, & ideo opus sit personali detentione [c], *π possit initio solus Episcopus* ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere: seruato tamen in reliquis ordine præmisso. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, vt iuxta qualitatem delicti, ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur [d]. *ρ Episcopo præterea vbique is honor tribuatur*, qui eorum dignitati par est, eique in choro & in Capitulo, in Processionibus, & aliis actibus publicis sit prima sedes, & locus, quem ipsi elegerint, *σ & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas.* Quòd si aliquid Canonicis ad deliberandum proponant, nec de re ad suum vel suorum commodum spectante agatur [e], *τ Episcopi ipsi Capitulum conuocent, υ vota exquirant*, & iuxta ea concludant. Absente verò Episcopo omnino hoc ab iis de Capitulo, ad quos hoc de iure, vel consuetudine spectat, perficiatur, *φ nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. χ Cæteris autem in rebus* Capituli iurisdictio, & potestas, si qua eis competit, & bonorum administratio salua, & intacta omnino relinquatur. *ψ Qui verò non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo ω y omnes* in causis Ecclesiasticis Episcopo subiiciantur: non obstantibus, quoad supradicta, priuilegiis, etiam ex fundatione competentibus, *αα nec non consuetudinibus, etiam immemorabilibus, ββ sententiis*, iuramentis, *γγ concordiis, δδ quæ tantum suos obligent auctores* [f]: *εε saluis tamen in omnibus priuilegiis, quæ Vniuersitatibus* studiorum generalium, seu earum personis sunt concessa. *ζζ Hæc autem omnia*, & singula in iis Ecclesiis locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarij ex constitutionibus, vel priuilegiis, aut consuetudinibus, siue concordiis, seu quocumque alio iure maiorem habent potestatem, auctoritatem, ac iurisdictionem, quam præsenti decreto sit comprehensum: quibus sancta Synodus derogare non intendit.

b Infrà c. 14. & suprà sess. 24. de matrimonio c. 8
c Cap. qualiter 2. de accus. & c. tua, de pœn.
d Conc. Carthag. 4 c. 35. c. Episcopus in Ecclesia 95 dist.
e Cap. nouit. cum seq. de his quæ fiunt à prælat. sine consensu c.
f Iur. alleg. in meo tract. de priuileg. schol. maximè priuileg. 64 cum seq.

1. Vide Nauarr. *cons. 9. in antiq.* aliàs 3. *in nouis, de offic. Ordin.* Sayr. *in floribus decis. sub eod. tit. decis. 9.* Cardin. Mantic. *decis.* 180. Aloys. Ricc. *in collect. decis. p. 4. collect.* 751. Franc. Leon. *in thesauro fori eccles. p. 2. c. 2. n. 64.* Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib. 1. tit. 6. de Visitat. n. 38. cum seqq.* Laurent. de Peirinis *in constit. sui Ordinis Minim. tom. 1. in constit. 2. Sixti IV. n. 64. cum seqq.* Hieron. Venero, y Leyua *de examine Episcopor. lib. 4. c. 27.* Narbona *l. 59. gloss. 1. n. 39. tit. 4. lib. 2. Recopil.* latè Ludouic. à Sarauia *in speciali tract. de iurisdictione Adiunctorum coadiuuantium Episcopum contra præbendarios suos criminaliter procedentem*, metipsum *de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 73. num. 5. cum seqq. & in tractatu de Canonic. c. 28.*

2. *α Vt in omnibus Ecclesiis Cathedralibus.*] An & quando Ecclesia post Tridentinum in Cathedralem erecta gaudeat Adiunctis; disserit Ludouic. à Sarauia *d. tract. de iurisdict. Adiunctorum, quæst. 11. per tot.*

3. *β Vt capitulum.*] Decretum in præsenti loqui solùm de Capitulis exemptis, non exempta enim minimè sub illo comprehendi, etiam si multa habeant priuilegia, referunt decisum Aloys. Ricc. *in collect. decis. p. 4 collect. 751. in princ.* Zerol *in praxi Episc. p. 1. verb. Capitulum, §. 8.* Seraphin. *decis. 493. num. 1.* Armend. *in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib. 1. tit. 17. l. 7. de Episcopis, n. 93.* Marsobr. *in praxi habendi concursum prælud. 21. in princ. num. 14.* secundùm Roman. impress. Hieronymus Venero *in examine Episcopor. lib. 4. c. 27. num. 5.* Ludou. à Sarauia *d. tract. de iurisdict. Adiunctor. qu. 12. num. 17.* Ego ipse *in tract. de Canon. c. 18. n. 2.* Lotter. *de re benef. lib. 1. q. 25. n. 61.*

4. Decretum hoc non pertinere ad Ecclesiam Cathedralem tanquam Cathedralem, sed tanquam exemptam, ac proinde Ecclesiam Collegiatam erectam in Cathedralem sub illo non comprehendi, referunt decisum Armend. *d. l. 7. de Episcopis n. 88.* Ego ipse *de officio, & potest. Episc. p. 3. alleg. 73. n. 5. in fine*, & me citato Ludou. à Sarauia *d. tract. q. 11. n. 18.* Ego *d. tract. de Canon. c. 28. n. 3.*

5. *γ Initio cuiuslibet anni, &c.*] Capitulum debere in principio anni eligere illos duos, quod si non fecerit, Episcopum posse per se solum procedere, dummodo illum priùs moneat, referunt decisum Piasec. *in praxi Episc. p. 2. c. 2. n. 9.* Ludou. à Sarauia *d. tract. q. 13. per tot.* Ego ipse *d. c. 28. n. 4.* Valenzuel. *cons. 184. n. 79. tom. 2.*

6. *δ Eligat ex Capitulo duos.*] Ergo regulariter alij non possunt eligi quàm Canonici, qui soli cum Prælato suo faciunt Capitulum, non item Capellani, neque Assisij, siue Portionarij, vt in terminis tenet Lotter. *d. lib. 1. q. 25. num. 64. & 65.* vbi *n. 66.* limitat eum de consuetudine, statutove Ecclesiæ possint iidem effici de Capitulo. Hos duos Adiunctos iurisdictionem habere resoluit Ludou. à Sarauia *d. tract. qu. 5. ex n. 5.* vbi *num. 15.* post Camil. Borrel. *in summ. dec. tit. 60. num. fin.* subdit Adiunctos iuramentum præstare debere, sicut & alios iudices de bene & fideliter se habendo, & *n. 17.* post Stephan. Gratian. *discept. forens. c. 100. num. 49.* tradit quòd quoties iudex datur Adiunctus alicui Tribunali, si nominatur à principe, talis nominatus appellatur iudex delegatus, si a lege, Ordinarius iudex vocatur, refero Ego ipse *d. c. 28. n. 7. cum seqq.*

7. Posse Adiunctos recusari à parte, & solo iuramento, resoluunt Stephan. Gratian. *d. c. 100. n. 49.* & Ludou. à Sarauia *d. tract. q. 9. per tot.* Ego ipse *d. c. 28. num. 9.*

8. Huiusmodi Adiunctis si quando ea de causa sine fraude tempore diuinorum officiorum abesse contingat,

tingat, priuandos non esse quotidianis distributionibus tanquam absentes propter Ecclesiæ vtilitatem ex officio sibi attributo, resoluit Monet. *de distribut. quotid. part. 2. quæst. 8. num. 19.* quem refero Ego ipse *alleg. 73. num. 6.*

9. *a De quorum consilio, & assensu*, &c.] An sequi debeat? latè fuit discussum in Rota *in Carthagin. iurisdictionis 26. Octobris 1579.* coram Card. Lancelloto sen. vbi propter varietatem opinionum nihil certum firmare voluit, nec postea semel & iterum dubio proposito firmauit. Et quòd tacitus Adiunctorum consensus non sufficiat, sed requiratur expressus, resoluit Ludou. à Sarauia *d. tract. quæst. 8. per tot.*

10. *{ Episcopus.}* Etiam non consecratus, vt per Ludou. à Sarauia *d. tract. qu. 17. n. 35. vers. sed contra.* vbi *eodem num. 35. vers. ex omnibus*, refert decisum succedere Capitulum Sede vacante in huiusmodi iurisdictione procedendi contra Capitularem delinquentem.

11. Episcopum posse procedere sine Adiunctis ad pœnas contra Capitulares non obseruantes diem festum sancti Augustini ab eodem indictum, firmauit Sel. *in select. Canon. c. 3. num. 3.* vbi ait ita fuisse decisum *in Hispalen. 7. Septembris 1630.*

12. Episcopus si velit contra Adiunctos iurisdictionem suam perturbantes procedere, debet adhibere in dicto iudicio alios conjudices à Capitulo eligendos, vt per Sel. *citato loco*, alleg. nem. sic resolutum *in Oriolen. 5. Aprilis 1631.*

13. *b Vel eius Vicarius.*] Posse Vicarium Episcopi procedere contra Capitulares, adhibitis duobus de Capitulo, iuxta formam huius textus, resoluunt Menoch. *consil. 52. n. 180.* Sbroz. *de officio Vicarij, lib. 2. quæst. 145.* Rota *decis. 743. num. 5. p. 1. diuers. & decis. 321. part. diuers.* Ego ipse *d. c. 28. num. 12.* latè Ludou. à Sarauia *d. tract. q. 14. per tot.*

14. Idem posse Vicarium Sede vacante, immò absque Adiunctis procedere non valere, si Episcopus dum viuebat, non habebat auctoritatem procedendi sine illis, refert decisum Sbroz. *in addit. ad d. q. 245.* & Ludou. à Sarauia *d. tract. quæst. 17. n. 35. vers. ex omnibus, in fine.*

15. Visitationem Capitulorum, & personarum Episcopis concessam, esse intelligendam cumulatiuè, non priuatiuè ad Abbates, & Decanos, ac alios quibus ante Concil. competebat ius visitandi, seorsum tamen ab Episcopis, referunt decisum Stephan. Gratian. *discept. forens. c. 154. n. 48.* Gonzales *ad regulam 8. Cancel. §. 2. proœm. n. 21.* Ludou. à Sarauia *d. tract. q. 4.*

16. Episcopo nolente, vel non valente contra Capitulares delinquentes procedere, non deuolui iurisdictionem ad Adiunctos, latè resoluit Ludouic. à Sarauia *d. tract. q. 5. per tot.* vbi *num. 11.* citat met ipsum *d. alleg. 73. n. 9.* & *num. 5.* decisum refert, non ad Episcopum, sed ad superiorem deuolui iurisdictionem si Conjudices, seu Adiuncti renuant procedere contra Capitularem, quod etiam attestatur Armendar. *d. l. 7. de Episcopis, n. 89.*

17. Episcopum sine Adiunctis, de quibus in hoc c. posse visitare corpus Ecclesiæ cathedralis, & Sacramentum, Reliquias, Vestes, Ornamenta, cæteraque ad cultum diuinum destinata, sed & Capellas, capellanias, dotationes, anniuersariorum institutiones memorias defunctorum, pia opera, vel [illegible], aut bona fabr. [illegible] Ecclesiæ, dic. [illegible] decisum Armend. *in add. [illegible] ad rec. [illegible] Nau [illegible] lib. 1. [illegible] 6. de visit. n. 123.* quem refero Ego ipse *d. alleg. 73. n. 15.*

18. Episcopum visitando posse sine Adiunctis Capitularibus peccata & excessus Capitularium, quos correctione, & punitione dignos repererit, corrigere, punire, & emendare, non tamen pœna ordinaria, sed ea, quæ ad morum magis emendationem, quàm punitionem respiciat, refert decisum Armend. *d. tit. 6. de Visitat. num. 39.* vbi *in resp. 2. & n. 77. & 79.* cum Nicol. Garc. *de benefic. p. 3. cap. 2. n. 198. decl. vt. 10.* subdit huiusmodi facultatem visitandi etiam ad res, & bona Capituli, eiúsque administratores extendi.

Collectores Cameræ Apost. ad nodum ministerium exigendi certis casibus in partibus deputati, si sunt Canonici, vel aliàs beneficiati, ab Episcopo visitari, & corrigi non posse refert decisum Gonz. *ad regul. 8. Cancel. 51. n. 82.* Armend. *d. tit. 6. de visitat. num. 3. vers. item sub collectores.* 19.

Episcopum sine Adiunctis posse procedere ad priuationem Canonicorum ex causa quòd Ordines suis præbendis annexis non susceperint, referunt decisum Nicol. Garc. *de benef. p. 3. c. 4. n. 21.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. resol. 488. n. 2. & 3.* Ludou. à Sarauia *d. tract. q. 18. per tot.* Ego ipse *d. alleg. 73. num. 12.* 20.

Valet quoque sine Adiunctis in personas Capitulares Episcopus, procedere si tales personæ extra Ecclesiam Capitularem, beneficia curam animarum habentia obtineant, & in exercitio curæ delinquerint, præualet enim qualitas illa officij propter quam Canonicus efficitur subditus solius Episcopi, neque tunc vti Canonicus, sed vti curam habens animarum, vel eius administrationem, iudicari debet. Ita Seraph. *decis. 1058. per tot.* Vel si procederetur contra aliquem Capitularem, qui per accidens esset subiectus liberæ & absolutæ potestati Episcopi, & Seraph. *d. decis. 1058. n. 2.* Lotter. *d. lib. 1. q. 25. n. 61. in fine.*

Facultatem procedendi contra Capitulares pertinere ad Episcopum etiam absque Adiunctis, quando totum Capitulum deliquit, referunt decisum Seraph. *decis. 1050. n. 6.* Valenzuel. *cons. 184. n. 74.* Lotter. *de re benef. lib. 1. q. 25. num. 62.* Aloys. Ricc. *in praxi p. 4. re. l. 594.* Lud. à Sarauia *d. tract. q. 5. n. 4. & q. 6. per tot.* vbi *n. 8.* asserit quòd si reperiatur vnus in Capitulo qui non deliquerit, iste procedet simul cum Episcopo. 21.

Modò delictum non sit in personam Episcopi, vel in contemptum eius, vel vbi Episcopus habet interesse, quia tunc facultatem contra Capitulares deuolui ad proximum superiorem, refert decisum Armend. *d. l. 7. de Episcopis, n. 90.* & Lud. à Sarauia *d. q. 6. n. 5.* [illegible] Quando autem dicatur vniuersum Capitulum delinquere, colligitur ex notatis per Curiam Pisan. *lib. 4. c. 3. n. 1. ad 6.* Magon. *Lucen. Decis. 72.* Card. Tusch. *lit. V. concl. 349.* 22. 23.

Episcopus in Capitulo exempto si velit rationes exigere ab officialibus ex gremio Capituli constitutis Sede vacante, non tenetur procedere cum Adiunctis ex forma huius decreti, nisi velit criminaliter ad eorum punitionem & correctionem procedere, vt refert decisum Nicol. Garc. *d. p. 5. c. 7. n. 23.* 24.

Capitulum visitare potest solus Episcopus absque Adiunctis Capitularibus, prout refert decisum Sel. *in compend. canon. resol. lib. 3. tit. 18. [illegible] 16.* 25.

Causas pendentes contra Capitulares exemptos coram vicario foraneo cum Adiunctis à Capitulo deputatis, non potest Episcopus auocare vt cognoscat solus, sed bene cum Adiunctis, ex eodem Aldan. *d. tit. 18. n. 2[illegible].* vbi testatur sic fuisse resolutum *in Burgen. 18. Septembris 1627.* 26.

Episcopus duarum Ecclesiarum vnitarum, v. g. Valuen. & Sulmonen. quando aliquem ex Capitularibus Valuen. in carcerem con[illegible] iste non 27.

ad

ad Sulmonen.civi[illegible]em duci debet.vbi Episcopus non moratur, Ald.d.tit.18.n.21.vbi refert decisum in *Valuen.& Sulmonen.17.Ianuarij* 1604.

28. Appellatio in causis pendentibus contra Capitulares exemptos coram vicario foraneo cum Adiunctis à Capitulo deputatis, non datur ad Episcopum, sed causa deuoluitur ad Sedem Apost. Aldan. *d.tit.* 18.*n*.23. vbi testatur resolutum *in Burgen.* 18.*Septembris* 1627.

29. Contra coadiutores cum futura successione non teneri Episcop. cum Adiunctis procedere, nisi ex forma coadiutoriæ, colligitur ipsi coadiutori concessa fuisse omnia priuilegia, quæ habent Canonici, testatur decisum Nicol.Garc. *in addit. ad suum tr. de benef. part.* 4.*c*.5.*n*.96. vbi obseruat ex clausura ordinaria coadiutoriæ, quòd coadiutor habeat omnes, & singulas prærogatiuas, præeminentias & honores coadiuti, non colligi concedi coadiutori huiusmodi priuilegium de Adiunctis, eo quòd illa clausula intelligatur de prærogatiuis, præeminentiis, &c. circa seruitium Ecclesiæ, vt ex tenore ipsius coadiutoriæ apparet, refert & sequitur Ludouic. à Sarauia *d.tract.q.*29. Et addit Sel.*in select.cap.*31, *n*.3.*in Barbastren.*9.*Nouembris*.1630. fuisse decisum, Episcopum non posse procedere contra huiusmodi coadiutores absque Adiunctis, quatenus ex forma coadiutoriæ ipsis concessa fuerant omnia priuilegia, quæ habent Canonici.

30. Contra portionarios habentes vocem in Capitulo posse Episcopum procedere sine Adiunctis, referunt decisum Armend.*d.tit.6.de visitat.num.*6. *& d.l.7.de Episcopis,num.*91.*in princ.* Ludou.à Sarauia *d. tract. q.*23.*ex num*.1. Cuius tamen contrarium resoluunt Aloys.Ricc. *d. collect.* 751. *& in praxi aurea, resol.*39. Massobr.*in praxi habendi concursum, pral.*21.*in princ.n.*13 secundùm Romanam impress. Ego ipse *d. alleg.* 73. *num.*10. *& d. c.* 28. *num.* 27. quorum opinionem procedere in Capitularibus, priorem verò in his, qui non sunt de Capitulo, sed habent vocem in Capitulo, ex multis intelligit Ludouic. à Sarauia *d.qu.*23. *ex num.*4. subdens quòd licèt Portionarij, & dimidij Portionarij in Ecclesiis Corduben. Carthaginen. Hispaleo. Calaguritan.& Calciaten. habeant vocem in Capitulo, tamen in electionibus, prouisionibus, & ad effectum concludendum pro Capitularibus non habentur ex his, quæ Gonzal. *ad regul. 9. Cancell. gloss.*43.*num.*45. Rot.*decis.*708.*& n.*1.*&* 3.*part.*2. *recent.*

31. θ *Tam in formando processum.*] Appellatione processus intelligi primam citationem, refert decisum Ludouic. à Sarauia *d. tract. quæst.* 28.*n.*1. *& quæst.* 16.*num*.7.

32. *e Coram Notario tamen ipsius Episcopi*,&c.] In visitatione personarum cathedralis Ecclesiæ proprium Notarium ab Episcopo assumendum esse, non illi tamen Capitulo suspectum, refert decisum Armendar.*in addit.ad recop.legum Nauarra, lib.*1. *tit.*6.*de visit. num.* 58. vbi *n.*61. subdit processum in causis visitationis coram ipso esse fabricandum.

33. Episcopum posse assumere suum fiscalem, qui interuenire solet in criminibus Canonicorum reorum, vel alium quem magis voluerit deputare, nec teneri ad sumendum Capellanum de Choro, decisum attestantur Armend. *dicto lib.*1.*tit.*18.*l.*7. *de Episcopis,num.*91.*in fine, & num.*92. quem refero Ego ipse *dicta alleg.*73.*num.*8.

34. *κ Et in eius domo, an. consuete*, &c.] Dari optionem Episc. vel vicario, quo magis in loco velint, procedant contra Capitulares, & Episcopum posse sedere pro tribunali quocunque diœcesis loco vbi maluerit, refert decisum Armend *dicta l.7.de Episcopis,n.*39.

Non posse tamen Episcopum visitare in eius domibus Episcopalibus, sed cùm visitare voluerit Capitulum, accedere debere ad locum suum, quo solitum est Capitulares congregari, & eorum actus expediri consueuerunt si, tamen id congruè fieri potest, sin minus, ad locum congruum, & communem, sed teneri accedere ad locum Capitularem quoties prosequi vellet visitationem alicuius particularis personæ de Capitulo, refert decisum Armendar. *d. tit.6.de visit.n.*39.*respons.*8. 35.

λ *Vnum autem tantum sit.*&c.] Episcopus, & vnus ex duobus Adiunctis si sine tertio pronunciarent, sententiam esse nullam, ex alus resoluit Ludouic.à Sarauia *d.tract.quæst.*31. *num.*21. & ideo referunt Stehpan. Gratian. *discept. forens.cap.*100. *n.*64.& idem Ludouic.à Sarauia *d.tract.quæst.*3.*num.*3. sententiam Episcopi & adiunctorum in causis criminalibus contra Capitulares esse concipiendam sub hac forma, *Ego N. Episcopus de consilio & assensu N.& N. Adiunctorum ita pronuntio.* 36.

Quid si discordent? Vide Gutier *practic. lib.* 1. *quæst.*94.

μ *Et si in electione tertij*, &c.] An discordibus Episcopo & Adiunctis in electione tertij ad Capitulum cathedrale vicinios, & Pastore vacans tertij electio deuoluatur, latè disputat Ludouic. à Sarauia *d. tract. quæst.*17. *per tot.* vbi affirmatiuè concludit. 37.

ν *Aliàs processus, & inde sequuta*,&c.] Gesta per Episcopum sine Adionctis esse irrita ipso iure, resoluit Ludouic.à Sarauia *d.tract.qu.*31.*per tot.* Valenzuel. *cons.*184.*n.* 99.*tom.*1. vbi testatur sacram Congregat. consultam per Archiepiscopum, Decanum & Capitulum sanctæ Ecclesiæ Hispalensis, si Episcopus vel Vicarius solus in aliquo discordet ab Adiunctis, vel aliquid contra voluntatem Episc. vel Vicarij decernant, an Episcopus, vel Vicarius possit solus procedere, aut sua decreta exequi, cùm ex decreto Concilij nihil solus facere possit? Et respondisse *sub die* 26. *Octobr.*1589. non posse solùm procedere. Quando enim duobus committitur aliquid à Iure, vel hominis dispositione, vnus solus per se non potest efficere *l.si vnus ff.de re ind.c. cùm plures,de officio delegan 6.cap.si duo. de procurat. l. duo ex tribus,de re iudic.* Achil.de Grassis *dec.*8.*n.*3. *de const.* dicens quòd Adiuncti Iudicis omissio regulariter nullitatem parit. Addit Valenx. *vbi supr. num.* 98. appellationem licitam esse si Episcopus vellet corrigere sine consensu Capitoli. 38.

ξ *In criminalibus tamen*, &c.] Episcopum solum posse exercere iurisdictionem quoad summariam cognitionem, & ad capturam Capitulatium in casibus hîc non expressis, tradunt Mantic. *decis.*80. *n.*6. Ludouic.à Sarauia *d. tract. qu.* 20.*per tot.* Rot. *in Calciaten. iurisdictionis 6. Iunij* 1622. coram bonæ mem. Rembold. vbi subditur non procedere in delictis simplicis incontinentiæ absque qualitate concubinatus. 39.

ο *Vbi de fuga timetur.*] Vide Rotam *in Conch.iurisdictionis 3.Martij* 1617. *coram bona mem. Card. Sacrato,& in Calciaten. iurisdict.*21.*Iunij* 1621.*coram bona mem.Remboldo.* Quando dicatur quis suspectus de fuga, vide Syluest. *in praxi indic. lib.*2. *c.*23.Cancer.*variar.resolut.cap.*10.*num.*13. Ioseph. Sesse *de inhibit.cap.*9.§.1.*n.*44.*&* 46. Phœbus *Lusit.decis.*54.*p.*1. Rot.*in d. Calciaten.iurisdictionis 6. Iunij* 1622. vbi dicitur quòd statur arbitrio iudicis an adesset timor fugæ, metipsum *d. cap.* 28. *num.*21. 40.

Barbos. *Collect. in Concil. Trid.*

π Possit

41. *n Possit initio solus Episcopus*,&c. Statuit Concilium solum Episcopum ad summariam informationem, & necessariam detentionem Capitularis delinquentis procedere debere, vbi de fuga timeror ne iudicium eludatur, & tamen aduertit Io. Sanc. *in select. disp.* 50. *n.* 21. quòd licèt statuatur solum Episcopum procedere debere, committitur nihilominus actio Vicario ipsius, vt praxis docet quotidiana, quia Concilium dum asserit illud esse agendum per solum Episcopum, se refert ad immediatè dicta, vbi Adiunctos reperiri simul cum Episcopo, vel eius Vicario ad formandum processum poscebat; animaduersum enim fuit à sancta Synodo inconuenientia suboriri ob expectationem Adiunctorum si ad capturam delinquentis essent adhibendi, subdit inde capturam expleri posse à solo Episcopo, hoc est, Adiunctis non interuenientibus, vnde particula, *solus Episcopus*, adiunctis est aduersaria.

42. *p Episcopi ipsi Capitulum conuocent.*] Episcopos conuocare posse Capitulum ad libitum, dummodo non proponant de re ad commodum suum, vel suorum spectante, Capitul. autem ipsum posse quandocunque vult, se congregare, asserit decisum Armend. *in addit. ad recopil. legum Nauarra, lib.* 1. *tit.* 18. *de Episcopis, n.* 95. quem refero Ego ipse *d. alleg.* 73. *num.* 16. *& in tract. de Canon. c.* 35. *n.* 7. Aldan. *in compendio canon. resol. lib.* 3. *tit.* 8. *num.* 10. ☛ vbi refert *sub die* 2. *Martij* 1619. fuisse resolutum
43. quòd Episcopus, vel eius vicarius Canonicus potest interuenire in actibus Capitularibus, dummodo non agatur de interesse suo, non obstante quacunque consuetudine in contrarium.

44. Episcopum conuocare non posse Capitulum in illis casibus, in quibus, iudex esse potest, resoluit Hieron. Venero *in examine Episcopor. lib.* 4. *c.* 29. *num.* 39. Posse autem illud conuocare, si iudex esse potest, de re spectante ad Episcopalem dignitatem, dicit resolutum Armend. *d. l.* 7. *de Episcopis, n.* 95. *in fine.*

45. Episcopum controuersiam habentem cum Capitulo non posse domi suæ illud congregare, sed debere ad aulam capitularem conuocare, in qua solitum est Capitulum semper conueniri, referunt decisum Hieronym. Venero *d. c.* 29. *num.* 41. Aloys. Ricc. *in decis. curia Archiepiscop. Neapol. dec.* 286. *part.* 4. Armend. *d. l.* 7. *de Episcopis, n.* 96. Ego ipse *d. c.* 35. *n.* 10.

46. Congregationes Capitulares habendas non esse eo tempore, quo diuina Officia celebrantur, nisi causa vrgens in aliud tempus differri non pateretur, quòd si hæ Congregationes absque causa prædicta tempore celebrationis diuinorum habitæ fuerint, Canonicum iure ab his vt choro interfit, abesse posse referunt decisum Nicol. Garc. *de benef. part.* 3. *c.* 2. *num.* 559. Armend. *in addit. ad recop. legum Nauarra, lib.* 2. *tit.* 23. *l.* 2. *§.* 2. *de residentia Canon. n.* 94. Ego ipse *d. c.* 35. *à num.* 14. Aldan. *d. tit.* 8. ☛ *num.* 12. attestans sic fuisse decisum *in Oriolan.* 6. *Martij* 1632.

o Et pracipua rerum agendarum auctoritas.] Intelliguntur hæc verba è Paul. Fusco *de visitat. lib.* 1. *cap.* 2. *num.* 12. quem refert Valenzuel. *consil.* 184. *n.* 21. respectu aliorum Prælatorum, & circa potestatem inquirendi, & corrigendi in diœcesi, *cap. cauendum* 10. *quast.* 3. *cap. cùm Apostolus. de censib.* &c. & Vide Stephan. VVeyms *ad constitutiones* 24. *ex antiquo Iure desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, constit.* 2. *num.* 1.

r Episcopis praterea vbique is honos tribuatur.] Quòd Episcopis fieri debeat honor correspondens eorum dignitati, & quòd in c[…]o, Capitulo, & processionibus, atque aliis actibus publicis habere debent locum primum ad eorum electionis arbitrium, dicit Paul. Fusc. *de visit. lib.* 1. *c.* 15. *num.* 24. dicens quòd cùm sit primus in diœcesi, in altiori loco debet stare, *c. Episcopos*, 17. *d. c. quia tua*, 50. *dist.* Cassan. *in catal. gloria mundi. p.* 1. *consid.* 14. *& seqq.* idem Paul. Fusc. *d. dub.* 1. *cap.* 10. *n.* 13. refert Valenzuel. *cons.* 184. *num.* 18. *&* 19. *tom.* 2. Intellige vbi stat in sua diœcesi tanquam Episcopus, vel in propria Ecclesia est insimul Episcopus, & Canonicus, quia sedebit etiamsi assisteret tanquam Canonicus in primo loco, nisi aliter se haberet priuilegio, vel conuentione, vt in Episc. Melitensi Caputaq. *dec.* 307. *p.* 1. Putc. *dec.* 104. *lib.* 3. vbi quòd Episcopus Mileuitanus sedet in Consilio post Priorem, vel magnum Ministrum, quia Episcopus in Concilio non adest vt Episcopus, sed vt deferens magnam Crucem, D. Felix. Contelor. amicus meus, *in libello de pracedentia debita Religioni Pradicatorum, eiusque Magistro generali q.* 1. *n.* 20. Et ideo vbi Episcopus esset in Collegio tanquam collegiatus, non deberet præcedere antiquiores, sed sedere in loco ad eum spectanti tanquam collegiato, gloss. *verb. Pralatus in c. à collatione, de appell. in* 6. Greg. Lop. *l.* 15. *gloss.* 1. *tit.* 5. *part.* 1. Capic. *Neap. dec.* 27. *num.* 17. Franc. à Ponte *cons.* 14. *n.* 50. *&* 65. *tom.* 1. Mastrill. *Sicil. dec.* 130. *n.* 2. 3. *&* 4. D. Felix Contelor. *vbi supra num.* 23. Seraph. *dec.* 716. *num.* 15. *&* 16. Stephan. Gratian. *discept. forens. tom.* 2. *c.* 298. *num.* 38. Ioan. Baptista de Thoro *in compendio dec. Regni Neap. to.* 2. *verb. pracedere.* Vide quæ cumulaui *in tract. de Canonicis c.* 36. *& de Episcopo alleg.* 1. *n.* 5.

u Vota exquirant.] Episcopum igitur non habere vocem in Capitulo, asserunt resolutum Armend. *d. l.* 6. *de Episcopis, n.* 84. Hieron. Venero *d. lib.* 4. *cap.* 29. *n.* 42. faciunt quæ Ragus. *de voce Canonicorum in Capitulo, quæst.* 5. *n.* 4. qui autem vocem in Capitulo habeant, dixi *d. tract. de Canonicis, c.* 37. 47.

e Nec ad id Vicarius Episcopi admittatur.] Textum in præsenti dum habet Vicarium Episc. non admitti ad Capitulum, esse intelligendum, si Capi- 48.
tulum sit exemptum refert decisum Sbroz. *in add.* 49.
ad suum, tract. de officio Vicarij, lib. 2. *q.* 30. Et Canonicos non teneri admittere Vicarium Episcopi in Capitulo si nolit, resoluit Aldan. *d. tit.* 8. *num.* 13. dicens sic fuisse decisum *in Amerien.* 24. *Aprilis* ☛ 1631.

χ Cateris autem in rebus, &c.] Intelligi de iurisdictione ciuili, non criminali, quam soli Episcopo Concilium tribuit, dicit Mantic. *d. decis.* 180. *n.* 4. *vers. nec refragatur.* 50.

† Qui verò non obtinent Dignitates, nec sunt de Capitulo.] Ergo obtinentes dignitates, etiamsi Capitulares non sint, Adiunctorum prærogatiua gaudere, multis resoluit Ludouic. à Sarauia *d. tract. q.* 21. *ex n.* 8. 51.

ω Ij omnes, qui non sunt de Capitulo, &c.] Episcopum solum sine Adiunctis posse procedere contra eos, qui non sunt Capitulares, tenet Mantic. *d. decis.* 180. *n.* 2. & dicit resolutum Armend. *d. l.* 7. *de Episcopis, n.* 94. videlicet omnes, qui non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo, in causis ecclesiasticis Episcopo subiici. 52.

a a Necnon consuetudinibus, etiam immemorabilibus.] Episcop. non posse visitare Capitulares sine Adiunctis, etiam vbi contraria consuetudo immemorialis viget resoluunt Rot. *dec.* 744. *n.* 1. *part.* 1. *diuers.* Stephan. Gratian. *discept. forens. c.* 492. *n.* 6. latè Ludouic. à Sarauia *d. tract. q.* 24 *per tot.* Sel- 35.

in

in select. canon. cap. 31. num. 12. vbi refert decisum *in Calciatenen. 7. Septembris 1630.*

54. Non obstare quominus Vicarius Episcopi possit interuenire in Capitulo, & in eo præsidere, si talis facultas ei ante Concilium ex consuetudine, aut alio quocunque iure legitimè competebat, iuxta hoc decretum, præsertim si ipsum Capitulum nullo exemptionis, aut speciali iure inuetur adversùs omnimodam subiectionem, refert decisum Sbroz. *in addit. ad suum tract. de offic. Vicarij, lib. 2. qu. 30.* subdens quòd in his, in quibus agendum esset in Capitulo de re spectante ad Capitulum, seu suorum commodum, æquum est, vt nec eius Vicarius intersit.

55. ββ *Sententijs, priuilegijs,* &c.] Non fuisse derogatum per hoc decretum sententiæ, & priuilegio simul, quia cùm faciat diuersas derogationes, his simul iunctis non videtur voluisse derogare, refert decisum Ludouic. à Sarauia *d. tract. q. 25. n. 7.* per decis. Achil. de Graff. 3. *de pactis.*

56. γγ *Concordias.*] Concordias non tollere visitationem omnimodam, & independentem ab Adiunctorum ministerio, resoluunt Ludouic. à Sarauia *d. tract. quæst. 25. ex num. 4.* Hieronym. Venero *d. lib. 4. cap. 27. num. 3.*

57. Decretum in præsenti in suis derogationibus non comprehendere concordias à Sede Apost. ex certa scientia confirmatas, referunt decisum Gonz. *ad reg 8. Cancel. gloss. 25. n. 14.* Armend. *d. lib. 2. tit. 18. l. 7. de Episcopis n. 67.* Marches. *de commission. part. 1. §. 1. de appellat. ab interlocut. decis. 4.* Ludou. à Sarauia *d. q. 25. n. 6.* Rot. apud Farin. *decis. 715. in 1. collect. nouiss.* aliàs *p. 4. diuersor.* Lotter. *de re benefic. lib. 1. q. 25. n. 86.* vbi *n. 88.* subdit concordias dici specificè, & ex certa scientia confirmatas si totus tenor sit relatus in ipsa confirmatione, vel saltem tota substantia narrata.

Concordiæ confirmatæ à Papa in forma communi, cum qua concurrat consuetudo immemorialis, fuisse per Concil. in præsenti derogatum asserit resolutum Ludou. à Sarauia *d. q. 25 n. 19.* 58.

δδ *Quæ tamen, suos obligent auctores.* Non esse hæc verba referenda ad concordias, sed ad iuramenta, dicit decisum Lud. à Sarauia *d. q. 25. in fine.*

εε *Saluis tamen in omnibus priuilegiis, quæ Vniuersitatibus,* &c.] Concilium in præsenti excipere priuilegia, quæ Vniuersitatibus studiorum generalium, seu eorum personis sint concessa, asserit Mantic. *decis. 180. num. 5. vers. neque.* Anguian. *de legib. lib. 3. contr. 33. num. 73.* 59.

ζζ *Hæc autem omnia,* &c.] Concilium in præsenti decreto non detrahere auctoritati, & iurisdictioni Episcopis acquisitæ, refert decisum Ludou. à Sarauia *d. tract. q. 11. n. 15.* vbi citat Rotæ *decis. 743. part. 1. diuers. & decis. 305. & 321. p. 2. etiam diuers.* & apud Seraphin. *decis. 493.* 60.

Accessus & regressus omnino tollantur. Item & coadiutoriæ cum futura successione non dentur, nisi ex causa cognita à Summo Pontif.

Caput VII.

1. *Doctores de accessu agentes.*
2. *Doctores de regressu agentes.*
3. *Intelligitur de accessibus, & regressibus per cessum, vel decessum.*
4. *Accessus, & regressus in resignationibus permissi.*
5. *Doctores de coadiutoriis cum futura successione agentes.*
6. *Archiepiscoporum, & Episcoporum coadiutoribus quæ liceant, vel non.*
7. *Coadiutores cum futura successione inferiorum beneficiorum non sunt beneficiarij interim dum viuunt coadiuti.*
8. *Coadiutor Canoni cum futura successione vacatur Canonicus fictus.*
9. *Beneficium per obitum coadiuti dicitur vacare.*
10. *Coadiutor consequi non potest fructus ex beneficio coadiuti.*
11. *Coadiutori quid referuetur.*
12. *Officium Canonicum recitare non tenetur coadiutor.*
13. *Professionem fidei admittere non tenetur coadiutor.*
14. *Residentiam præcisam, sed causatiuam facere non tenetur coadiutor.*
15. *Excommunicato coadiuto non lucratur distributiones coadiutor.*
16. *Possessionem verè non capit nisi post cessationem coadiutoriæ.*
17. *Sedes eadem principalis coadiuti non assignatur coadiutori.*
18. *Coadiutores viuentibus coadiutis sedere debent in vltimo loco.*
19. *Præcedentia competit Canonicis quamuis posterius promissis & non coadiutoribus.*
20. *Coadiutor in dignitate, absente vel impedito coadiuto suo præcedit omnibus Canonicis.*
21. *Coadiutor non intelligitur comprehensus in statuto quod ex aliqua causa iubilare facit Canonicos.*
22. *Nec sibi optat, sed coadiuto.*
23. *Nec in ingressu debet fabricæ soluere.*
24. *Iudex Apost. seu delegatus Papæ non potest esse coadiutor.*
25. *Priuilegiis, & indultis de percipiendis fructibus in absentia non gaudet coadiutor.*
26. *Onera Canonicorum-iuniorum non portat coadiutor.*
27. *Pœnis iudicialis non subit coadiutor.*
28. *Presbyteralem ordinem non tenetur coadiutor habere vbi requiritur quod Canonicus actu sit Sacerdos tempore promotionis.*
29. *Ordinem requisitum non tenetur suscipere intra annum coadiutor non residens.*
30. *Ordinari non potest coadiutor ad titulum coadiutoriæ.*
31. *Officia ad quæ coadiutus electus est, non potest exercere coadiutor.*
32. *Distributiones quotidianas absente, vel non seruiente coadiutore non admittit coadiutus si per se deseruiat.*
33. *Habitum & tonsuram clericalem tenetur deferre coadiutor.*
34. *Reg. de annali, & triennali possessore gaudet coadiutor.*
35. *Mensibus datis causa recreationis gaudere potest coadiutor.*
36. *Ægrotans, aut legitimè impeditus coadiutor haberi debet pro præsenti.*
37. *Excommunicato existente coadiuto potest in Ecclesia deseruire coadiutor.*
38. *Qualitates requisitas ad obtinendam prabendam*

habere tenetur coadiutor exemplo resignatarij.

39. *Ordinari debet infra annum coadiutor si residet & inseruit.*

40. *Coadiutor extra Ecclesiam Cathedralem in absentia coadiuti tanquam verus, & proprius Canonicus censendus quoad praeminentias.*

41. *Coadiutor tenetur facere mentionem de obtentis beneficijs, qua habet.*

42. *Coadiutor licèt nō sit in sacris, potest omnia facere qua sine paramentis sacris facere posset coadiutus.*

43. *Coadiutori tenentur Canonici inseruire prout tenentur inseruire coadiuto.*

44. *Coadiutor seruiens pro coadiuto an debeat exire de Capitulo in quo agitur de negotio coadiuti.*

45. *Causa propter quas Episcopis coadiutor est concedendus.*

46. *Papa solus, & non alius, potest concedere coadiutorias cum futura successione.*

47. *Qualitates requisita ad obtinendam prabendam requiruntur ad obsequendam coadiutoriam.*

48. *Episcopis dandus est coadiutor habens qualitates pastorali officio requisitas.*

CVm [a] in beneficiis Ecclesiasticis ea, quæ hæreditariæ successionis imaginem referunt, sacris constitutionibus sint odiosa, Patrum decretis contraria, nemini in posterum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium Ecclesiasticum cuiuscumque qualitatis concedatur, nec hactenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hócque decretum in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, ac in quibuscumque personis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat *α in Coadiutoris quoque cum futura successione* idem posthac obseruetur, vt nemini in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis permittantur. Quod si quando Ecclesiæ Cathedralis, aut monasterij vrgens necessitas, [b] aut euidens vtilitas postulet Prælato dari Coadiutorem, is non aliàs cum futura successione detur, quàm hæc *β causa prius* diligenter *γ à Sanctissimo Romano Pontifice* sit cognita, *δ & qualitates omnes* in illo concurrere certum sit, quæ à iure, [c] & decretis huius sanctæ Synodi in Episcopis, & Prælatis requiruntur, aliàs concessiones super his factæ surreptitiæ esse censeantur.

a Cap. ad Apostolicā 8. q. 1. cap. ex transmissa. & capit. ad extirpandas successiones de fil. presbyter. c. cōsuluit. de iure patron. c. ad hæc dec. Conc. Rom. tépore Hilarij c. 1.
b Suprà sess. 21. de refor. c. 6. c. scripsit & c. quam uis 7. q. 1.
c Suprà sess. 20 de refor. c. 2. & sess. 7. de reform. cap. 1. & 3.

1. VIde Vasq. *in opusc. de benefic. cap. 2. §. 4. n. 204.* de accessu vide Galet. *in Margarita casuum conscientia, verb. accessus.* Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 20.* Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib. 6. quæst. 5. ex n. 1 1 1.* vbi *num.* 1 1 5. subdit accessus esse sublatos.

2. De regressu vide Mandos. *in tract. de signatura gratia, tit. regressus, & accessus,* Campeg. *in tract. de reseruat. regressus,* Rebuff. *in praxi benefic. tit. de regressu,* Flamin. Paris. *d. lib. 6. quæst. 5. à princip.* vbi *num.* 96. refert constitutionem Pij V. incip. *Romani Pont.* quæ reuocat omnes regressus, accessus, & ingressus sub quibuscumque formis, & quibuscunque personis, & quomodocunque concessis.

3. Decretum in præsenti intelligi de accessibus & regressibus per cessum, aut decessum, non autem de illis, qui ob non solutionem personis conceduntur, tradunt Mandos. *in reg. de impetr. benefic. vac. per obitum, q. 31. num. 3.* Flamin. Paris. *d. l. 6. q. 5. n. 110.* Ratio est, quia illi iam sublati videbantur inducere votum captandæ mortis alienæ, arg. *cap. ne captanda. de concess. prabend. in 6.* & illorum,

4. quæ tradit Franc. Marc. *decis. 288. part. 2.* isti verò non ita, cùm per mortem titularis pensionarius non succedat, nec sit in manu & potestate volentis accedere, per regredi, malè, vel bene operando efficere vt beneficium ad se reuertatur, nisi obtinens recuset pensionem soluere, aut illam nulliter, vel malè assignatam dicat, quod totum ab eo pendet, vnde Rota duplici ex isto capite non semel accessus & regressus canonizauit, & signanter apud Achil. *decis. 1. num. 2. de iureiur.* Verall. *decis. 247. p. 1. & decis. 313 p. 2. ead.* Rotæ *decis. 631. num. 1. p. 1. recent. & decis. 286. n. 2. part. 2. etiam recent. & in Messanen. regressus 24. Ianuary 1622. coram bona mem. Vbaldo, & Cremonen. pensionis super regressu 23. Iuny 1623. coram eod. & in Bracharen. accessus ad Thesaurariam 22. Iuny 1629. coram R. P. D. meo Pirouano,* vbi etiam fuit dictum Rotam non solere admittere huiusmodi accessos & regressus, nisi concurrat omnia prorerota in denegante solutiones, aliter resistente. Et Concil. *in præsenti* non tollere regressus & coadiutorias præteritas, sed tantùm futuras post Concil. tenet Sanchez *in consil. moral. tom. 1. lib. 2. c. 1. dub. 15. in fine.*

α In coadiutorijs quoque cum futura successione.] Quia futura successio absque coadiutoria non datur per Papam propter expectatiuas prohibitas à Concilio *in præsenti,* vt ait Rota *decis. 349. num. 7.* apud Farin. *p. 2. in posthum.* & stante coadiutoria cum claus. *Ex nunc prout & tunc,* non datur vacatio, quæ cadat sub regula mensium. Pute. *decis. 100. lib. 2.* Seraph. *decis. 1148. num. 2.* Rota *decis. 456. num. 11. & 12. part. 1. recentior.* & coram Durao. *decis. 12. num. 1.*

De coadiutoriis cum futura successione, vide Mandos. *in tract. de signatura gratia, verb. coadiutoria, & reg. 11. q. 5. & reg. 32. qu. 5.* Campeg. *in tractatu de coadiutore Episcoporum,* Gambat. *de officio legati de latere lib. 5. cap. de coadiutoribus.* Gonz. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 9. cum seqq.* Camil. Borell. *in summ. omnium decis. tit. 9. de clerico agrotante n. 10.* Quintanad. *Ecclesiast. lib. 2. n. 30. cum seqq.* Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 3. c. 2.* Monet. *de opinion. canon. cap. 4. quæst. 8.* Melch. Phœbus *Lusit. decis. 2. num. 5. tom. 1.* latè Nicol. Garc. *de benefic. p. 4. cap. 5.* vbi in addit. plura de nouo cumulat, Mendez de Vasconcellos *diuers. iuris argument. lib. 4. c. 1.* Ioan. Baptist. Valenzuel. *consil. 98.* Campan. *in diuers. iuris, canon. rub. 7. c. 6. n. 102. cum seqq.* Lodouic. à Sabaudia *in tract. de iurisdict. Adiunctorum quæst. 29.* Nauar. *in singularibus canon. concl. 58.* Sebast. Cæs. *in relect. de Ecclesiast. Hierarchia part. 3. disput. 14. §. 9.* Lotter. *de re benefic. lib. 2. q. 2.* 5.

6. Circa Archiepiscoporum & Episcoporum coadiutores cum futura successione Prosp. de Aug. ad Quarant. *in summ. Bullarij, verb. Archiepiscopi auctoritas, auctor. 13. n. 12. in fine,* Piasec. *in praxi Episcop. part. 1. cap. 1. num. 10.* & Campan. *d. cap. 6. num. 107.* referunt decisum coadiutori cum futura successione non licere ingredi ciuitatem pontificaliter, quia licèt sit coadiutor cum futura successione, ea quo tamen non habet ius in re, sed ad rem, non debet cognosci tamquam superior, & caput, sed vti coadiutor, & eo magis, quia contingere potest vt nō succedat in Episcopatu, sed prior moriatur,

riatur, idem ipsum non debere vti Cruce in Diuinis, nec in functionibus Pontificiis, nec dum incedit per Vrbem, cùm Crux sit signum, & ornamentum dignitatis, & iurisdictionis, & coadiutor vtraque careat, item coadiutorem Pontificialia in Ecclesia exercentem absente Archiepiscopo vti posse cappa, cùm ea sit tantùm ornamentum Episcopalis dignitatis; præsente autem Archiepiscopo vti debere Mantelleto, & Rochetto, nec licere vnquam coadiutori vti Mozetta & Rochetto, etiam absente Archiepiscopo, & hoc proprium sit eius, penes quem est dignitas, & iurisdictio, item coadiutorem non posse sedere in sede coadiuti, cùm vna sedes non capiat duos, item Canonicos esse compellendos vt coadiutori Episcopo solemniter celebranti, & Pontificialia exercenti semper assistant, alioquin indecorum videtur, si Episcopus sine Canonicorum assistentia celebraret, nec non videretur esse contra decretum Concilij Trident. quod extensiuè huic etiam casui accomodari potest, item Canonicos non debere accedere ad circulos, cùm ipsi circuli denotent membrorum vnionem ad ipsum caput, & constat coadiutorem non debere esse caput, item decere vt adiutor Episcopus confessionem faciat cum Sacerdote Canonico celebrante, & vt idem quoque benedicat in fine Missæ ne populus Diuinis assistens benedictione Episcopali defraudetur, & iam est vsu receptum vt Episcopus benedicturus faciat etiam confessionem cum celebrante, item licere coadiutori, de licentia tamen Archiepiscopi, benedicere populum, dum per ciuitatem incedit, item maximè decere, vt Canonici prodeant obuiam coadiutori Episcopi ad Ecclesiam pontificialiter accedenti ad ostium Ecclesiæ, eùmque descendentem ad idem ostium deducere, immò esse valde commendandum si nonnulli Canonici officij, & vrbanitatis gratia ad ipsius coadiutoris ædes accederent, item coadiutorem non habere facultatem largiendi indulgentias, & sic eas Archiepiscopi nomine, si quas Archiepiscopus concedere voluerit, esse publicandas, refero Ego ipse *de officio & potest. Episcopi part. 3. allegat.* 118. secundùm Lugdunen. impress.

7. Coadiutores autem cum futura successione inferiorum dignitatum, & beneficiorum, non sunt beneficiarij interim dum viuunt coadiuti, nec habent ius in re, sed ad rem, vt per Nauar. *in cap. si quando, de rescript. prel. 5. n.* 10. *& in tract. de Orat. cap.* 20. *n.* 18. Ludouic. à Sarauia *in tract. de iurisd. Adiunctorum quæst.* 29. *num.* 44. Rot. *decis.* 456. *num. 9. part. 1. recent.* quia coadiutoriæ huiusmodi non sunt verè & propriè beneficia, secundùm Abb. *in c. de rectoribus, de clerico ægrot.* Petr. Greg. *de re benef. c.* 11. *num.* 2. Gonzal. Mendeca de Vasconcellos *diuersor. iuris argumentor. lib. 4. c. 1. n.* 8. Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 3. c. 2. quæst.* 4. Gonzal. *d. gloss. 5. §. 9. n. 40. & 64. cum seqq.* Anton. Fabri *in theorica de re benef. tit. de officiis & administrat. num* 20. *cum seqq.* Sebastian. Cæsar. *in relect. de Ecclesiast. Hierarchia part. 3. disp. 14. §. 9. à princip.* Nam Papa coadiutoriam concedendo non prouidet absolutè de beneficio, illud absolutè conferendo, sed ad effectum prouidendi necessitati Ecclesiæ, Buratt. *decis.* 78.

8. Vnde coadiutorem Canonici cum futura successione vocari Canonicum fictum, tradunt Gonzal. *d. gloss. 5. §. 9. num.* 107. Monet. *de option. canon. quæst. 8. num.* 143. Ludouic. à Sarauia *d. tract. de iurisdict. adiunctorum qu. 29. num.* 33. Lotter. *d. lib. 2. quæst. 2. num* 11. Rota *decis.* 410. *n. 6. in princ. p. 2.* recentissimi.

9. Per obitum enim coadiuti dicitur beneneficium vacare, Puteo. *decis. 125. num. 3. lib. 3.* in correctis, Caualer. *decis.* 116. *n.* 5. & coadiutoria post mortem coadiuti continet gratiam coadiutoris, ex Puteo. *d. dec. 225. n. 6. lib. 3. & decis. 58. lib. 2.* Gonzal. *d. gloss. 5. § 9. num. 53. & seq.* Monet. *d. q. 8. n.* 143. ac proinde non subiacet publicationi, Ludouic. à Sarauia *d. quæst. 29. n.* 25. licèt enim sit similis resignationi, est tamen quid diuersum ab illa, Rot. *decis. 1 . num. 3. lib. 3. part. 3. diuers.* Gonzal. *d. §. 9. num.* 69. Caualer. *d. decis. 116. num.* 4. Lotter. *d. lib. 2. quæst. 25. num.* 23.

10. Hinc prouenit quòd Coadiutor consequi non potest fructus ex beneficio coadiuti, Nau. *consil. 2. n. 3. de cleric. ægrot.* Ludouic. à Sarauia *d. quæst. 29. num.* 26. Rot. *decis. 285. lib. 3 part. 3. diuers.* sed lucratur etiam distributiones quotidianas absente coadiuto ad vtilitatem coadiuti, vt censuit sacra Rituum Congregat *in vna Colimbrien. 16. Septembris 1606. in dub. 6. & in alia Elboren. 15. Aprilis* 1606. Vide Trullench. *d. lib. 1. in Decalog. cap. 8. dub. 6. num* 3.

11. Et ideo quando coadiutor habet aliunde vnde se valeat decenter sustentare, disponitur nonnunquam quòd nihil prorsus percipere debeat de fructibus, nec de distributionibus, prout fuit in casu, in quo Nauar. consuluit *d. consil. 2. num.* 3. & sæpe aliàs fit; & interdum mandatur dari centum ducatos, & aliquando plus, vel minus, prout partes inter se conueniunt ante porrectam supplicationem, habita semper consideratione, ne coadiutor egeat, refert Gonzal. *d. gloss. 5. §. 9. n.* 96. quia aliàs coadiutor posset petere à coadiuto congruam sustentationem, si deseruiat vti coadiutor, Nauar. *d. cons. 2. num. 1. & 7. & de Orat. cap. 20. n.* 18. Nicol. Garc. *d. part. 4. cap. 5. in addit. sub num.* 130. *dub.* 36. nisi aliud caueatur in coadiutoria huiusmodi, in qua hodie consuetum est poni clausula, *quia partes ita conueniunt, quòd coadiutorum possit petere congruã, nec quicquam exigere, quouis titulo ratione coadiutoria*, vt ipse testatur Garc. *vbi proximè* subdens id procedere, etiam si non narretur coadiutorem habere beneficium, seu vnde se valeat sustentare, quamuis si coadiutor ob paupertatem magnam, non valeat decenter seruire Ecclesiæ, posset excusari à seruitio, ne principalis posset illum arctare, seu compellere, nisi dando ei aliquid, quo decenter & honestè valeat deseruire.

12. Nec tenetur ad officium Canonicum recitandum, sed proprietarius vt tenent Campeg. *de coadiutore Episcopi n.* 8. Nauarr. *in cap. si quando prel. 5. num. 10 de rescript. & de Orat. cap. 20. n.* 18. Gambat. *de offic. Legati à latere lib. 4. num.* 285. Redoan. *de simon. part. 2. cap. 27. de Rectorib.* Soar. *de Religion. tom. 2. tract. 4. lib. 4. cap. 22. n.* 19. Molfes. *in summ. Theolog. moral. tract. 6. c. 2. num.* 44. Azor. *instit. moral. part. 1. lib. 10. cap. 4. quæst.* 1. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 30. num.* 41. Nicol. Garc. *de benefic. part. 3. cap. 1. num.* 109. Malder. *de virtut. tract. 10. cap. 2. dub. 3. qu.* 2. Oliuer. Bonart. *de oblig. Horarum Canon. lib. 2. cap. 4. n.* 26. Bonacin. *de Horis Canon. disput. 1. quæst. 2. puncto 3. & num.* 15. Squillante *de obligat. clericor. p. 1. à n.* 14. Ludouic. à Sarauia *d. q. 29. num.* 24. Paul. Laymann. *in Theologia morali lib. 4 tract. 2. cap. 5. n. 8, in fine.* Sebast. Cæsar. *dicta disput. 14. §. 9 n.* 3.

13. Nec tenetur ad Fidei professionem nisi cùm fuerit successioni locus, vt contra Acostam de Andrada ad Bullam Cruciatæ, *quæst.* 3. resoluunt Nicol. Garc. *de benefic. par. 3. cap. 1. num.* 16. Ludouic. à Sarauia *d. quæst. 20. num* 37. Trullench. *in Decal. lib. 1. cap.* 1.

*c.1.dub.8.num.*1.Ego ipse *de officio & potest. Episc. part.3.alleg.61.n.13.* me citato Squillante *de priuilegiis cleric.c.4.n.79.*

14. Nec tenetur ad residentiam præcisam, sed causatiuam, id est, vt de bonis suis satisfaciat pro interessentia non soluta; ita Gonzal. Mendez de Vasconcellos *d.cap.1.num.8.* Gonzal. *d.gloss.5.§.9. num 63.* me citato Ludouic. à Sarauia *d. quæst.19. num.27.* etiam casu, quo coadiutus propter infirmitatem, vel aliàs legitimè impeditus, non teneretur alioquin residere, aliàs enim amittentur distributiones quotidianæ, quæ punctantur coadiuto in damnum ipsius coadiutoris, vt censuit S. Rituum Congregat. *in Elboren.15. Apr.1606. & in Patauina 8. Maij 1617. & in Ceneten.4. Aprilis 1620.* Vnde Rota *decis.276. num.3. part.1.* recentior reprobat Nauarr. *consil.2.* incip. *Præsupposita, num.4. de cler. ægrot.* resoluentem coadiutorem non teneri residere, licèt possit, si velit, & addit Nauarrum hoc dicere, quia in illo casu coadiutoria habebat circa residentiam, & seruitium verba facultatiua; possis, &c. non autem verba necessitatis, debeas & tenearis; deinde quia in casu Nauarri nihil omnino erat coadiutori reseruatum, secus quando plura emolumenta fuerunt attributa, demum quòd dictum consilium Nauarri non videtur votum, quia secundum illum intellectum gratia coadiutoriæ esset quodammodo simplex expectatiua, quæ per sacrum Conc. prohibita est, refert nouissimè Theodosius de Rubeis *singul. Rotæ tom.2. part.3. verb. Nauarrus pag.203.* vbi attestatur sacram Rituum Congregat. reprobasse dictum consilium Nauarri.

15. Nec lucratur distributiones excommunicato coadiuto, Gonzal. *d. gloss.5.§.9. ex num.123.* Ludouic. à Sarauia *d. quæst.29. num.38.* Nicol. Garc *d. part.4. cap.5. num.86.* vbi *num.85.* subdit quòd si fortè coadiutori aliquid de fructibus, seu distributionibus assignatum sit pro congrua, seu seruitio, vt aliquando fit, id sibi poterit lucrari, non obstante excommunicatione principalis, quæ sibi, non aliter debet nocere. Sed pulcher casus se offert resoluendus. Constitutione Ecclesiæ Carthaginen. cauetur, vt quotiescunque occurrerit, quòd aliquis Capitularis eiusdem Ecclesiæ carceretur, si repertus fuerit culpabilis, non lucretur fructus suæ præbendæ pro tempore, quo fuerit carceratus; verùm quia datur casus, vt quandoque Capitulares prædicti habeant coadiutores, qui inseruiendo diuinis intersunt durante carceratione dictorum Capitularium, ideo fuit dubitatum in sacra Congregatione Concilij, an tales coadiutores inseruientes possent lucrare fructus præbendæ pro præbendatis coadiutis pro tempore, qui dicti eorum coadiuti culpabiles reperti manserint carcerati? Eadem S. Congregat. *die 15. Decembr.1618.* censuit coadiutum non posse percipere fructus prædictos.

16. Nec verè capit possessionem, nisi post cessationem coadiutoriæ, Rot. *decis.456. num.6. part.1. recent.* Ludouic. à Sarauia *d. quæst.29. num.51.* non enim sufficit prima capta possessio viuente coadiuto, vt declarauit sacra Rituum Congregatio *in Patauina 30. Ianuarij 1616. & in d. Colimbrien.* debet enim post mortem coadiuti noua capi, eadem sacra Congregat. *in Patauina 3. Iunij 1616.* & ideo in vna *Turulen.21 Martij 16 9.* censuit quòd coadiutor debet hab e locum captæ poss ssionis post mortem coadiuti, & non locum ptæ possessionis viuente oadiuto, *& in alia Be gom.7. August.1627.* censuit po ssion ab obitu coadiuti numerandâ esse, quamuis prior possessio accederet ad annos 20.

Nec ei assignatur eadem sedes principalis coadiuti, sed sedere debet vltimo loco post omnes Canonicos, prout decisum referunt Gonzal. *d. gloss.5. §.9. num.1 1. & 109. cum seqq.* Monet *de opt. canon. cap.4. quæst.8. ex num.141.* Nicol. Garc. *d. part.4. c.5. ex num.66.* Sebast. Cæsar. *d. §.9. num.6.* Rot. *dict. decis.456. & decis.637. part.1. recent.* Ludou. à Sarauia *d. quæst.29. num.41.* vbi tenet coadiutores antianitatem non à die eorum admissionis, sed à cessationis coadiutoriæ die adipisci. Hermosil. ad Greg Lop. *gloss.2. prol. part.5. n.23. & 23.* Diana *resol. moral. part.4. tract.4 res l.88.* Lotter. *d. lib.2. quæst.25. num.37. & 38.* Stephan. Grattan. *discept. forens. cap.106. num.39.* Aloys. Ricc. *in praxi aurea resol.137.* Contelor. *de præcedent. num.50.* Mich. Ferrus *de præced. Eccles q.13. n.2.* 17.

Et quòd coadiutores viuentibus coadiutis sedere debent in vltimo loco post omnes Canonicos, & quando aliquas fundationes faciunt quæ pertinent ad suos coadiutos, vt cantare lectiones, præintonare Antiphonas, &c. pariter debent illas facere in nouissimo loco, censuit sacra Rituum Congregat. *in d. Colimbr.16. Septembris 1606. in 4. dub. & in Patauina 3. Decembris 1616. Brundusin.18. Martij 1617.* Calalen.15. *Iulij eiusdem anni. & 10. Decembris.1629. Vincent.18. Augusti 1618.* 18.

Competit igitur præcedentia Canonicis, quamuis posteriùs prouisis, nisi aliud in forma coadiutoriæ cantatur, quacunque consuetudine in contrarium non obstante; eadem S. Congregat. *in d. Colimbrien.16. Septembr.1606. in 2. dub. Taurinen. 10. Nouemb.1612. & 3. Iunij 1614. Brundusin.18. Martij 1617. Elnen.20. Aprilis 1619. Tirasonen. 13. Iunij* eiusdem anni. *Dertonen. & Cæsaraugustana 26. Septemb.1620. Belluyen.23. Ianuar.1621. Trauisin.29. Maij eiusdem anni. Calarit.18. Augusti 1629.* vbi fuit resolutum coadiutoribus nullam deberi ab aliis Canonicis præcedentiam. *Casalen. 10. Decembr.1619.* vbi fuit dictum statutum Ecclesiæ Casalen. disponens quòd coadiutores gradatim ascendant, & præcedant posteris Canonicis, vti iuri Canonico aduersans seruandum non esse, sed coadiutores post omnes sedere debere. Et iterum *in Elnen.7. Aug.1621.* fuit resolutum coadiutori non deberi eundem locum, quem vigore statuti auctoritate Apostolica minimè confirmati, nec consuetudinis haud legitimè præscriptæ habebat tempore coadiuti, sed illum cedere debere omnibus Canonicis proprietariis ingressis durante eius coadiutoria. 19.

Verùm vbi coadiutor in dignitate esset, absente, vel impedito coadiuto suo præcedit omnibus Canonicis. Sacra Congregat. Rit. *in Neritanen. 22. Octobr.1619.* idémque prorsus stallum, quod coadiutus, si præsens esset, obtineret, habere debet, vt censuit eadem sacra Congregatio *in Brundusin. 29. Maij 1621.* Vnde cùm Stephan. Guerterius prouisus de coadiutoria Archidiaconus primæ dignitatis Neritonen. quæsiisset ab eadem sacra Rit. Congregat. quo in loco debeat ipse sedere absente Archidiacono coadiuto, item an ad ipsum spectent fundationes quas faceret idem Archidiaconus, si præsens esset, eadem S. Rituum Congr. Eminentiss. Cardin. Crescentio referente censuit coadiutori supradicto, iuxta formam litterarum coadiutoriæ, competere locum, seu stallum, in quo sederet Archidiaconus coadiutus, si præsens esset, necnon ad eundem coadiutorem spectare fundationes, quas obiret idem Archidiaconus, si adesset, *sub die 12. Octobris 1619.* 20.

Nec

21\. Nec intelligitur coadiutor comprehensus in statuto, quod ex aliqua causa iubilare facit Canonicos, eadem sacra Congregat. *in Elboren.* 15. *Aprilis* 1606. *in* 3. *dub.* quicquid. dicat Garc. *d. c.* 4. *numero* 89.

22\. Nec sibi optat, sed coadiuto, Monet. *de option. canon. quæst.* 8. *num.* 152. Ludouic. Sarauia *d. qu.* 29. *num.* 31. & declarauit eadem sacra Rituum Congt. *in d. Colimbrien.* 16. *Septembris* 1606. *in* 5. *dub.*

23\. Nec in ingressu debet fabricæ soluere, quod est consuetum solui per Canonicos de nouo ingressos Nicol. Garc. *d. p.* 5. *num.* 78.

24\. Nec potest esse iudex Apostol. seu delegatus Papæ, vel designari iudex synodalis, quia ex dicendis coadiutor non est verè Dignitus, seu Canonicus, quamuis sit in seruitio Ecclesiæ, & sic non habet qualitates *cap. statutum, de rescript. lib.* 6. ita contra Acostam de Andrada *ad Bullam Cruciata quæst.* 75. resoluit Nicol. Garc. *d. part.* 4. *c.* 5. *in addit. post n.* 130. *dub.* 28. vbi subdit, propterea commissionem factam Dignitati non transire in eius coadiutorem, non solùm quando fuit expressum nomen proprium, sed etiam quando non fuit expressum.

25\. Nec gaudet priuilegiis & indultis de percipiendis fructibus in absentia, puta ratione studij, aut lecturæ in aliqua Vniuersitate, quibus coadiutus gaudere potest, ex multis adductis per Nic. Garc. *in d. addit. dub.* 30.

26\. Nec tenetur ad onera Canonicorum iuniorum, licèt teneatur ad onera sui coadiuti, quia licèt sedeat post omnes Canonicos, id non est ex eo quòd sit Canonicus iunior, sed quia non est verè Canonicus, & fulget aliena dignitate, non propria, ita Nicol. Garc. *in d. addit. dub.* 33. & declarauit S. Rituum Congregat. *in d. cap. Colimbrien.* 16. *Septemb.* 1606. *in* 7. *dub.* vnde censuit *in alia Elboren.* 15. *Aprilis* 1606. quòd Canonicatus iunior iuxta consuetudinem Ecclesiæ debet supplere vices hebdomadarij absentis, vel impediti, & non coadiutor, licèt sedeat post vltimum Canonicum.

27\. Nec tenetur ad pœnas iudiciales, quæ non haberent rationem mulctæ ordinariæ, impositas ob culpam coadiutoris, non obstante statuto contrario, quia esset iniustam, & contra ius, nisi fortè fuisset à Papa in specie confirmatum, ita Nicol. Garc. *in addit. dub.* 34. *in fine.*

28\. Nec tenetur tempore concessionis coadiutoriæ habere Ordinem presbyteralem vbi statuto Ecclesiæ cautum fuerit, quòd Canonicus actu sit Sacerdos tempore promotionis, sed sufficit habere Clericatum & legitimam ætatem ad Ordinem requisitum, ita Caputaq. *decis.* 127. *num.* 1. *&* 2. Gonzal. *d. gloss.* 5. §. 9. Nicol. Garc. *in d. addit. sub dub.* 23.

29\. Nec tenetur se promoueri facere intra annum ad Ordinem requisitum, si nunquam resedit, seu inseruiit, quia coadiutus non vult, ex quo non habet exercitium coadiutoriæ sicut habens curam habitu, & non actu, non tenetur ad sacerdotium promoueri infra annum, vt diximus *in tract. de Paroch. cap.* 5. *num.* 29. ita Nicol. Garc. *in d. addit. sub die* 23. *vers. modò*; & ideo habilitas requiritur in coadiuto, nec hoc casu illa coadiutoris sufficeret, nam stante statuto in Ecclesia Barbastren. quòd Canonici, qui infra annum non fuerint promoti ad subdiaconatum, amittant tertiam partem fructuum, & si infra alios duos annos non fuerint promoti ad Diaconatum, amittant medietatem fructuum, & si infra alios duos annos non fuerint promoti ad presbyteratum, amittant omnes fructus distributiones, quæsitum fuit an coadiutor datus, Canonico non ordinato, vt *suprà*, possit lucrari fructus & distributiones pro coadiuto, si ipse coadiutus est ordinatus ad formam dicti statuti? Sacra Congregat. *die* 1. *Decembris* 1629. censuit Canonicum supradictum coadiutum non lucrari fructus, nec distributiones mediante seruitio dicti coadiutoris.

Nec potest ordinari ad titulum coadiutoriæ, Salzed. ad Bernard. *in pract. cap.* 18. *num.* 7. Gonzal. *d. gloss.* 5. §. 9. *num.* 8. Monet. *de option. canonic. cap.* 4. *quæst.* 8. *num.* 169. Stephan. Cæsar. *d.* §. 9. *n.* 4. *&* 9. Nicol. Garc. *de benefic. part.* 2. *cap.* 5. *à num.* 132. vbi subdit posse quem ordinari ad titulum coadiutoriæ, si fortè ratione illius haberet congruam, non tanquam ad titulum beneficij, sed tanquam ad titulum pensionis. 30.

Nec potest exercere officia ad quæ coadiutus electus est, nam in his quæ speciali nominatione competunt coadiuto, non venit coadiutor, nec eum repræsentat, ita Nicol. Garc. *in addit. ad d. c.* 5. *sub num:* 88. 31.

Nec eo absente, vel non seruiente, amittit distributiones quotidianas Canonicus coadiutus, si per se deseruiat, quia *in causa Vrbeuenata die* 9. *Septembris* 1628. sacra Congregat. Concilij censuit distributiones quotidianas deberi Canonico coadiuto infirmo, absente, vel non seruiente coadiutore. 32.

In multis tamen coadiutori effectus veri beneficiatij tribuuntur, vt est ille quod tenetur habitum & tonsuram clericalem deferre, & fori priuilegio gaudet, ita Nicol. Garc. *dict. cap.* 5. *à num.* 97. Armendar. *in addit. ad recop. legum Nauarræ lib.* 2. *tit.* 19. *de foro compet. num.* 26. Sebastian. Cæsar. *de Eccles. hierarchia disp.* 14. §. 9. *num.* 8. Squillante *de priuileg. clericor. c.* 7. *num.* 21. Ego ipse *de officio & potest. Episcopi p.* 2. *alleg.* 12. *n.* 4. *&* 9. 33.

Gaudet reg. de annali possessore, vt apparet ex formulis coadiutoriæ, Nicol. Garc. *d. c.* 5. *à num.* 89. Gonzal. *d.* §. 9. *à num.* 118. & declarauit S. Rituum Congregatio *in d. Colimbrien.* 16. *Septembris* 1606. *in* 3. *dub.* 34.

Et potest gaudere mensibus datis causa recreationis, & illos consumere sicut principalis; ita tamen quòd dies per vnum ipsorum consumpti non possint per alterum assumi sed quoad ambos remaneant consumpti. Ita Gonzal. *d.* §. 9. *n.* 13. *& seq.* Nicol. Garc. *d. c.* 5. *n.* 79. 35.

Et ægrotans, aut aliàs legitimè impeditus haberi debet pro præsenti, & lucrari sicut lucraretur principalis, quando ipse coadiutor erat actu seruiens tempore superuenientis infirmitatis, seu impedimenti, aliàs posset dari locus fraudibus in detrimentum seruitij Ecclesiæ, ita dubitatum fuit à S. Congregatione Concil. *in vna causa Barbastren.* an coadiutus impedito, seu infirmo coadiutore teneatur inseruire si habilis sit ad effectum lucrandi distributiones? *die* 9. *Nouemb.* 1630. S. Congr. censuit, si ex forma litterarum Apostolicarum coadiuti nunquam teneantur horis Canonicis interesse, coadiutores quandiu aliqua ex tribus causis expressis *in c. vnico, de cleric. non resid. lib.* 6. verè fuerint impediti, distributiones quotidianas lucrari, perinde ac si Diuinis interessent. 36.

Potest inseruire, & residere in Ecclesia excommunicato existente principali, quia non inseruit, nec agit nomine excommunicati, sed nomine proprio, aut nomine Ecclesiæ, vt contra Gonzal. *dict.* §. 9. *num* 128. resoluit Nicol. Garc. *d. cap.* 5. *à n.* 83. vbi *n.* 85. subdit quòd si fortè coadiutori aliquid de fructibus, seu distributionibus assignatum est 37.

pro

pro congrua, seu seruitio, fit aliquando fit, id sibi poterit lucrari, non obstante excommunicatione principalis quæ sibi, non alteri debet nocere, & *n.*86. cum Gonzal. *vbi suprà n.*123. resoluit quòd nunc coadiutor non potest lucrari pro coadiuto excommunicato, & ad eius commodum, & vtilitatem, per *cap. pastoralis §. verum, de appell.*

38. Et tenetur habere qualitates requisitas ad obtinendam præbendam exemplo resignatarij, vt per Flamin. Paris. *de resignat. benef. lib.* 4. *q.* 9. *n.* 19. Nic. Garc. *de benef. p.* 7. *c.* 4. *in fine.* Gonz. *d. gl.* 5. §. 9. *n.* 6. & 90. Monet. *d. c.* 4. *n.* 151. & 155. Lud. à Sarauia *d. q.* 29. *n.* 7. Camp. *in diuersorio iuris Canon. rub.* 7. *c.* 6. *n.* 105. vbi quòd coadiutores huiusmodi habent esse constituti in illa ætate quæ ad illud obtinendum beneficium requiritur, de quo etiam nouissimè Squillante *de priuileg. cleric. c.* 4. *num.* 79.

39. Et sic debet promoueri infra annum ex quo residet, & inseruit ad Ordinem suæ præbendæ annexum, vt per Nicol. Garc. *d. c.* 5. *in addit. sub n.* 130. *dub.* 23. *vers. modò.*

40. Extra Ecclesiam Cathedralem in absentia coadiuti tanquam verus & proprius Canonicus censendus quoad præeminentias veris Canonicis conuenientes, vt censuit Sacra Rituum Congregatio *in Pistorien.* 15. *Martij* 1608.

41. Et tenetur facere mentionem de obtentis beneficiis, quæ habet, saltē ratione futuræ successionis, quæ ipsi conceditur, cum sit gratia beneficialis, seu de beneficio, Nicol. Garc. *in dict. addit. dub.* 38. vbi addit totam gratiam vitiari, & esse nullam si non fiat mentio de obtentis coadiutoris, quia licèt illa de se sit diuidua, & separabilis, tamen ex intentione Papæ, & ipsius coadiutoris est indiuidua.

42. Et quamuis non sit in Sacris constitutus, potest omnia & singula facere, & exercere, quæ sine paramentis sacris cum cappa & cotta facere posset coadiutus si præsens esset; sacra Congregatio *Rituum in Bononien.* 19. *Decembris* 1615.

43. Et ei tenentur Canonici inseruire & ministrare, prout tenerentur inseruire proprio Canonico coadiuto in omnibus fundationibus canonicalibus; eadem S. Congreg. *in Casalen.* 10. *Ianuarij* 1609.

44. Verùm autem coadiutor seruiens pro coadiuto debeat exire de Capitulo in quo agitur de negotio ipsius coadiuti, solet in aliquibus in dubium reuocari, in quo videtur respondendum non debere exire, quia coadiutor non agit, nec inseruit nomine coadiuti, licèt eum repræsentante, quatenus agit & inseruit loco & vice illius, sed agit & inseruit nomine proprio, seu nomine Ecclesiæ & sic nihil impedit cum interesse & dare vocem in Capitulo, in quo tractatur de negotio coadiuti; vnde videtur quòd posset coadiutor dare suffragium, seu vocare in electione præbendæ, quam prætenderet coadiutus & esset oppositor, & etiam pro eo suffragium dare; rursus è conuerso coadiutus bene potest interesse in Capitulo, & dare vocem seu votum vbi agitur de negotio coadiutoris, nisi fortè tractetur de re spectante ad ipsam coadiutoriam, quæ particulariter etiam spectet ad ipsum coadiutum, ita Nicol. Garc. *d. p.* 4. *c.* 5. *ex n.* 103. Sebast. Cæs. *d.* § 9. *n.* 12. vbi *n.* 13. existimat non esse inconueniens, quòd simul possint in habitu canonicali interesse coadiutus, & coadiutor in processionibus & Missarum solemniis, principalis in loco sibi debito, iuxta antiquitatem suam, coadiutor post omnes Canonicos, quicquid dicat Nic. Garc *d. c.* 5. *ex n.* 107. cuius fundamentum, quòd vnum tantùm Canonicatum repræsentant, solùm concludit ne duplicem vocem habeant, vel duplices lucrentur distributiones, non quoad interessentiam, quæ diuersis respectibus vtrique conuenit, vni tanquam vero Canonico, alteri tanquam coadiutori, sicut nihil inconuenit quòd in eadem Eccl. Rector principalis, vt talis, & Vicarius vt Vicarius interesse valeant, & vsu receptum videmus in Episcop. & eius Vicario generali.

45. ß *Causa primo*, &c.] Quæ autem sint causę, propter quas coadiutores Episc. concedendi sunt, refert Paris. *de resignat. lib* 7. *q.* 20. *n.* 14. *cum seqq.*

46. γ *A Sanctissimo Romano Pontifice*, &c.] Huiusmodi coadiutorias cum futura successione solum Romanum Pontif. & non alium, licèt sit Legatus, seu Nuncius, posse concedere tradunt Flamin. Paris. *de resign. benef. lib.* 6. *q.* 5. *n.* 15. & *l.* 7. *q.* 20. *n.* 14. Gonz. *d.* §. 9. *num.* 91. Monet. *de distribut. quotid. p.* 2. *q.* 1. *n.* 33. Nicol. Garc. *d. p.* 4. *cap.* 5. *n.* 19. Campan. *in diuers. iuris Canonic. rub.* 7. *c.* 6. *n.* 105. *prope fin.*

47. δ *Et qualitates omnes*, &c.] Qualitates requisitas ad obtinendam præbendam requiri ad consequendam coadiutoriam, tradunt Doctores suprà citati *n.* 20. & quòd debeant esse constituti in illa ætate, quæ ad illud obtinendum beneficium requiritur, obseruat Campan. *d. cap.* 6. *num.* 103.

48. Episcopis dandum esse coadiutorem sufficientem habentem qualitates pastorali officio requisitas, tradit Flamin. Paris. *d. q.* 20. *n.* 15. bene obseruans in euentu, quòd talis coadiutor detur circa temporalia propter dilapidationem, debere esse prouidum, & fidelem, & scire ea bene dispensare: si verò circa spiritualia, aduertendum vt sciat prouidere saluti animarum.

In hospitalibus hospitalitas exerceatur, & vbi non poterit exerceri ob defectum peregrinorum, fructus illi destinati ad hospitalitatem applicentur alicui operæ piæ, nisi aliter in fundatione statutum fuerit.

Caput VIII.

a Cap. 1. & c. quiescamus 42. dist. cap. Archidiaconum 45. dist. c. volumus 49. dist. cap. quia ad fin. & cap. in of. 12. q. 2. cap. quoniam 16. q. 1. b Matth. 25.

1. *Hospitalitas laudanda, & amplectenda.*
2. *Hospitalitatem qui teneantur præstare, cogive possint ad illam.*

ADmonet sancta Synodus quoscumque Ecclesiastica beneficia, sæcularia, seu regularia, obtinentes, [a] vt hospitalitatis officium, à sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum prouentus licebit, promptè, benignéque exercere assuescant memores, eos, qui hospitalitatem amant, [b] Christum in hospitibus recipere. α *Illis vero*, quæ hospitalia vulgo nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorū,

senum

ſenum pauperúmve vſum præcipuè inſtituta, in commendam, adminiſtrationem, aut quemcumque titulum, aut etiam Eccleſiis ſuis vnita, obtinent, vel ſi Eccleſiæ parochiales hoſpitalibus fortè vnitæ, aut in hoſpitalia erectæ, earúmque patronis in adminiſtrationem conceſſæ ſint, præcipit omnino, vt impoſitum illis onus, officiumve adminiſtrent, atque hoſpitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, iuxta Conſtitutionem Concilij Viennienſis, aliàs in hac eadem Synodo fel. rec. Paulo III. innouatam, quæ incipit, Quia contingit. β *Quòd ſi hoſpitalia* hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliorum perſonarum genus ſuſcipiendum fuerint inſtituta, nec in loco, vbi ſunt dicta hoſpitalia, ſimiles perſonæ, aut perpaucæ reperiantur, mandant adhuc, vt fructus illorum in alium pium vſum, qui eorum inſtitutioni proximior ſit, ac pro loco & tempore vtilior, conuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum vſu peritiores ſint, per ipſum diligendis, magis expedire viſum fuerit: niſi aliter fortè, etiam in hunc euentum, in eorum fundatione, aut inſtitutione fuerit expreſſum, quo caſu, quod ordinatum fuit, obſeruari curet Epiſcopus, aut, ſi id non poſſit ipſe, prout ſuprà, vtiliter prouideat. Itaque ſi prædicti omnes, & ſinguli, cuiuſcumque Ordinis, & religionis, & dignitatis, etiam ſi laici fuerint, qui adminiſtrationem hoſpitalium habent, non tamen regularibus ſubiecti, vbi viget regularis obſeruantia, ab Ordinario moniti hoſpitalitatis munus adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, neceſſariis, reipſa obire ceſſauerint, non ſolum per Eccleſiaſticas cenſuras, & alia iuris remedia ad id compelli poſſint: ſed etiam hoſpitalis ipſius adminiſtratione, curáve perpetuò priuari poſſint, aliique eorum loco ab iis, ad quos ſpectabit, ſubſtituantur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuum reſtitutionem, quos contra ipſorum hoſpitalium inſtitutionem perceperunt, quæ nulla eis remiſſione, aut compoſitione indulgeatur, in foro conſcientiæ teneantur, nec adminiſtratio, ſeu gubernatio huiuſmodi locorum vni & eidem perſonæ vltra triennium deinceps committatur, niſi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obſtante, quo ad omnia ſupradicta, quacunque vnione, exemptione, & conſuetudine in contrarium etiam immemorabili, ſeu priuilegiis, aut indultis quibuſcumque.

1. VIde nouiſſime Stephan. VVeyms *ad conſtitutiones 24. ex antiqua Iure deſumptas, & per Concil. Trid. innouatas, conſt. 16. pag. 161. cum ſeqq.* vbi dicit *Clem. quia contingit, de relig. domib.* innouari per decretum Concil. *in præſenti*, & vnum ac alterum multipliciter explicat ac interpretatur. Hoſpitalitatem laudandam, amplectendam, & mãdandam eſſe, multis S. Scripturæ & Sanctorum Patrum auctoritatibus probo, Ego ipſe *de offic. & poteſt. Epiſcopi p. 1. tit. 3. gloſſ. 9. ſuper verb. hoſpitalem.* Vide etiã Caſſ. *in Catologo gloria mundi, p. 11. conſid. 46.* Coſm. *in pragm. Sanctorum in proœm. §. nam Eccleſiarum, in gloſſ. hoſpitalitas §. 36.* Chopin. *de ſacra politica lib. 3. tit. 5. à princip.* Illuſtriſſimus D. meus Roderic. à Cunha *in comment. ad ſum. diſt. 32. n. 1. pag. 315.* & ad hoc præpoſitum elegantia ſunt verba Stephani VVeyms *d. conſt. 16. n. 1. pag. 170.* quæ ſequuntur. *Neque enim ſine ratione Deus paupertatem inter homines conſtituit, cum per eam quiſque ſibi viam ſternere poſſit in cœlum; illi quidẽ qui eiuſdem miſerias ſuſtinent per patientiam: alij verò qui largitatis diuinæ rore affluunt per liberalitatem, diuitias ſuas egenis participando, indeque meritum ſibi comparando: nam præterquam quòd ad hanc participationem natura ipſa per compaſſionem nos moneat, ratio quoque nos obligat & impellit, vt non immeritò* D. Ambroſ. ſerm. 8. ſup. verb. Euang. *eum qui indigentibus denegas, dum abundat, eodem loco habuerit, quo ſunt illi qui alteri habenti ſuum auferunt; vnde Chriſtus etiam Saluator noſter docuit* Lucæ cap. 12. *eum, qui vult perfectus eſſe, debere vendere omnia, quæ habet, & dare pauperibus, ſic commendans hoſpitalitatem, & eleemoſynam tanquam veram medelam ad remiſſionem peccatorum*, c. 1. diſt. 41. *Illiuſque exemplo ſubſequentes Apoſtoli & diſcipuli diligentiſſime ſemper charitatis opera, & pauperum memoriam commendarunt*, teſte D. Paulo ad Hebr. c. 13. *hoſpitalitatem nolite obliuiſci. Etenim per illius pium exercitium aliqui Deo ita placuerunt vt etiã Angelos hoſpitio recipere promeruerint, prout de Abrahamo & Loth legimus* Geneſ. c. 18. & 19. *Et è contra refertur viduam fuiſſe prohibitam recipi in Eccleſia, quæ pauperes hoſpitio non receperat* 1. ad Timoth. c. 5. cap. quomodo 31. q. 1. *Quamobrẽ obſeruare licet ab omni ferè æuo vſitatum fuiſſe vt homines deuoti & pij charitatis operibus vt plurimum ſeſe dederint, tum per alimentationem pauperũ peregrinorum, & miſerabilium perſonarum, tum etiam per fundationes locorum & hoſpitiorum, in quibus ſimiles perſonæ refici ac foueri poſſent, quæ quidẽ loca ex ipſo hoſpitalitatis actu, qui in iis conſueuit exerceri, hoſpitalia paſſim fuerunt nuncupata*, c. dilecti de appel. *& quandoque etiam eleemoſynaria ab ipſa eleemoſynarũ elargitione*, &c. Hactenus Steph. VVeyms. 2.

Qui teneantur, cogive poſſint ad illam præſtandam, tradunt Caſſ. *in Catalogo gloriæ mundi p. 11. conſil. 46.* Corduba de Lara *in l. ſi quis à liberis §. & ſi impubes, n. 37. ff. de liber. agnoſc.* Fuſcus *de Viſit. lib. 2. c. 13.* Spin. *in ſpeculo teſtam. gloſſ. 6. princip. n. 8* Tiraq. *de pœnis tẽpor. cauſa 44. ex n. 10.* Menoch. *de arbitr. caſu 182. n. 43.* Aucod. *de exequend. mandatis lib. 2. c. 8.* Azeued. *l. 7. n. 1. & 5. tit. 3. lib. 1. nouæ recopil.* Piaſec. *in praxi Epiſcop. p. 2. c. 3. n. 37.* Marc. Anton. Genuenſ. *in pract. Eccleſiaſt. q. 152.* metipſum *in collect. ad c. 1. de empt. & ve. d. 1.*

α *Illis vero*, &c.] Aduertit Stephan. VVeyms *d. num. 28. & 29.* præcipere Concilium adimpleri onus, officium, & hoſpitalitatem ex fructibus ad eam deputatis per eos, qui hoſpitalia, ſeu alia huiuſmodi pia loca obtinent in commendam, adminiſtrationem, aut quemcunque titulum, etiamſi fuerint vnita Parochialibus; nec patitur fructus hoſpitalium in alium vſum conuerti quàm ex primæua fundatione deſtinati ſunt.

8 *Quòd si hospitalia,&c.*]Vide Fr.Emman.*quæst. regul.tom.7.quæst.*84.*art.*2.*vers.secundum* Zerol.*in praxi Episcop.p.*1.*verb.hospitale,*§.8. Aloy.Ric.*in collect. decision.part.*5.*collect.*1655.

Comprehendit hospitale, cuius à 30. annis & citra collatio & institutio in perpetuum titulum administrationis dari consueuit, quia Concil.excipit vnum casum dumtaxat quando aliter in fundatione cautum est, vt refert decisum Nicol Garc *de benefic.part.*1.*c.*3.*n.*9. vbi *num.*11. quod loquitur in administratoribus hospitalium, non autem aliorum piorum locorum Stephan. VVeyms *d.loco n.* 32. vbi dicit ideo in præsenti prohiberi vt deinceps vni eidemque personæ administratio seu gubernatio eiusmodi hospitalium ac piorum locorum committi non possit vltra trienniū, nisi in ipsa fundatione aliter cautū reperiatur, quia ex maiori temporis angustiá, seu limitatione minor solet esse occasio ambiendi, cùm nemo facilè sit appetiturus quod præuidet diu non duraturum: & quia synodus nullam voluit cōsuetudinem quantumuis immemorabilem obstare huic decreto de non committenda vni, eidemque personæ administratione pij loci vltra triennium, censuit S.Congr. hoc eodem decreto contineri hospitale, cuius collatio, vel institutio dari cōsueuit in titulum perpetuum à trecentis, & citra annis, nam per expressionē vnicæ illius exceptionis intelligitur generaliter suo decreto comprehēdisse omnes alios casus, quibus committi non possit administratio vltra triennium.

Iuspatronatus prætensum probetur ex fundatione, vel donatione, siue ex multiplicatis præsentationibus. Vniuersitates, & Communitates pleniorem probationem faciant, ex præsumptione, quæ habetur contra illos. Episcopi præsentatos à patronis non idoneos repellant, & illorum examinatio ad ipsos Episcopos spectat.

Capvt IX.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Iurispatronatus titulus non probatur sufficienter per solam confessionem supplicantis.*
3. *Iurispatronatus titulus censetur probatus ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat.*
4. *Etiamsi nullum instrumentum fundationis, vel dotationis ostendatur.*
5. *Præsentationes multiplicatæ quæ dicantur.*
6. *Iuspatronatus probatur ex præsentationibus per spatium centum annorum effectum sortitis.*
7. *Iuspatronatus dicitur probatum ex fundatione, & dotatione, si constet de præsentationibus per centum annos effectum sortitis.*
8. *Antiquum quod dicatur in materia probationis.*
9. *Antiqui probatio si fiat per scripturas, & instrumenta, centum anni requiruntur, per testes verò 60. sufficiunt.*
10. *Centenariæ effectum non tollit defectus modici temporis.*
11. *Tempus immemorialis quomodo probetur.*
12. *Testes debent esse 54. annorum ad probandum tempus immemoriale.*
13. *Immemorialis per testes minimè dicitur sufficienter articulata si testes non dicant quòd non audierunt, nec viderunt contrarium.*
14. *Immemorialis vt conficiatur tam in testibus, quàm in instrumentis concurrere debent anni elapsi vsque ad terminum controuersiæ motæ.*
15. *Tempus litis deducendum est tam in instrumentis, quàm in testibus quando quæritur an sit de antiquo.*
16. *Immemorialis, seu continuatæ præsentationes non suffragantur quando constaret de initio inualido.*
17. *Iuspatronatus quando præsumitur ex priuilegio, & adest immemorabilis, illa nihil prodest.*
18. *Iuspatronatus ex priuilegio Episcopi, in cuius pacifica possessione extiterunt præsentati per 140. annos, nihil prodest.*
19. *Lis quando est inter compræsentatos non requiritur rigor in probatione iurispatronatus.*
20. *Iuspatronatus potest præscribi ab vno contra alium compatronum spatio 40. annorum cum titulo colorato.*
21. *Iurispatronatus circa probationem nihil alterat Concil. in personis priuatis.*
22. *Quadragenaria probatur etiā vnica præsentatione si præsentatus per 40. annos fuerit in possessione.*
23. *Fama sola non probatur iurispatronatus.*
24. *Enunciatiua centum annos, & hominum memoriam excedentes probant iuspatronatus.*
25. *Ordinariorum enunciatiuis multum defertur in probatione iurispatronatus.*
26. *Insignia alicuius familiæ sculpta in Ecclesia probant iuspatronatus.*
27. *Iuspatronatus probatur ex denominatione capellæ.*
28. *Iuspatronatus probatur ex inscriptione antiquissima in Ecclesia.*
29. *Iuspatronatus probatur ex sētētia antiqua Episcopi.*
30. *Iuspatronatus probatur ex literis institutionibus Antistitum.*
31. *Iuspatronatus non probatur ex certo subsidio alicui præstito tanquam patrono.*
32. *Habet locum in Ecclesiis receptitiis.*
33. *Personæ potentes quæ dicantur.*
34. *Imperator.*
35. *Rex Aragoniæ.*
36. *Infans Portugaliæ.*
37. *Baro, aliúsque dominus iurisdictionem temporalem habens.*
38. *Magnas.*
39. *Columnenses.*
40. *Sabelli.*
41. *Vrsini.*
42. *Caraccioli.*
43. *Nobiles Veneti.*
44. *Iuspatronatus à qualibet familia potenti obtentum præsumitur ex vsurpatione acquisitum.*
45. *Iuspatronatus dicitur priuatorum ad effugiendum vsurpationis præsumptionem quando patroni non sunt domini temporales loci, vbi fundatum est.*
46. *Abbatis in iurepatronatus temporalem iurisdictionem habentis non præsumitur vsurpatio.*
47. *Potentia sola prætendentium iuspatronatus absque iurisdictione non sufficit ad præsumendam vsurpationem.*
48. *Iurispatronatus vsurpationis præsumptio ex quibus tollatur.*

49. *Iuspa*

49. *Iuspatronatus ex usurpatione acquisitum præsumitur in Universitatibus, seu Communitatibus.*
50. *Etiamsi universitas, seu communitas parva sit.*
51. *Iuspatronatus ex usurpationibus acquisitum non præsumitur si non totius Universitatis, sed illius partis esse prætendatur.*
52. *Iuspatronatus mixtum non præsumitur ex usurpatione acquisitum.*
53. *Iuspatronatus privata persona, & familia potentis non præsumitur ex usurpatione acquisitum.*
54. *Quid si una illius pars spectet ad universitatem Parochianorum, & alia ad alias privatas personas.*
55. *Iuspatronatus usurpatio quandoque non præsumitur.*
56. *Præsentationes continuatæ dicuntur si unà sequatur aliam.*
57. *Spatium 50. annorum sumit initium ab illo die, quo apparet factam fuisse primam præsentationem.*
58. *Præsentationes effectum sortiri dicuntur si sint confirmatæ.*
59. *Effectuatio probationum & provisionum factarum de beneficio tanquam vacante probatur per alterius obitum, vel per resignationem.*
60. *Præsentatio non sufficit unica, licèt fuerit effectuata spatio 50. annorum.*
61. *Iuspatronatus in personis potentibus probandum est per scripturas authenticas si illud prætendunt.*
62. *Authentica scriptura quæ dicatur.*
63. *Attestationes testium in antiquis actis ante Concil. redactæ censentur authentica scriptura.*
64. *Testium probatio remanet exclusa in probatione iurispatronatus in quo præsumitur usurpatio.*
65. *Enunciativæ Ordinariorum an & quando probent iuspatronatus.*
66. *Scriptura authentica si prætendantur deperdita, non sufficit illas probare per testes.*
67. *Potentia maior, vel æqualis in Ordinario non facit cessare formam traditam à Concil.*
68. *Iuspatronatus ex privilegio revocatum est in totum, etiam cum quasi possessione inde sequuta.*
69. *Non loquitur de privilegiis concessis ex causa onerosa.*
70. *Privilegium quando dicatur concessum ex causa onerosa.*
71. *Iurapatronatus ex privilegio etiam cum amplissimis clausulis concessa propter augmentum cadunt sub reservatione.*
72. *Iurispatronatus in quasi possessione existens validè præsentat.*
73. *Iurispatronatus quasi possessio acquiritur ex unica præsentatione sequuta institutione.*
74. *Patroni debent personaliter & præsentialiter præsentare.*
75. *Beneficium iuspatronatus, quantumvis simplex sit, & possit inferior ad illud instituere, requirit Episcopi examen.*
76. *Patroni beneficiorum non debent se in eorum fructibus intromittere.*
77. *Cognitio validitatis, vel invaliditatis iurispatronatus controversi ad Episcopum dumtaxat, nõ ad inferiores, qui ius habent instituendi, pertinens.*
78. *Patroni consensus an requiratur in permutatione beneficij iurispatronatus.*
79. *Resignans beneficium de iurepatronatus, cùm ipsemet esset eiusdem benefitij patronus, potest præsentare quem vult ad dictum beneficium.*
80. *Probationes oblatæ à patronis non possunt repelli ut eorum patronatus declarentur esse ex Concilio.*
81. *Vendentes de per se iura patronatus quam pœnam incurrant.*
82. *Comprehendit etiam hæc pœna se ingerentes in iurispatronatus fructuum perceptione.*
83. *Parochialis libera non potest univi parochiali iurispatronatus.*
84. *Ecclesia libera quæ minatur ruinam & habet tenuissimos redditus, potest univi patronata cum reservatione iurispatronatus.*
85. *Iurapatronatus concessa à 40. annis citra Concil. debent revideri ab Ordinario.*
86. *Iurapatronatus interim dum revidentur per ordinarios patroni sua quasi possessione non sunt privandi.*

SIcuti legitima patronatuum iura tollere, piásque fidelium voluntates in eorum institutione violare, æquum non est: sic etiam, ut hoc colore beneficia Ecclesiastica in servitutem quod à multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. Ut igitur debita in omnibus ratio observetur, decernit sancta Synodus, ut titulus iuris patronatus sit *α ex* [a] *fundatione, vel dotatione, β qui ex authentico documento,* & aliis iure requisitis ostendatur: *γ sive etiam ex multiplicatis præsentationibus δ per antiquissimum temporis cursum, ε qui hominum memoriam excedat, ζ aliasve secundùm iuris dispositionem. η In iis verò personis seu communitatibus, θ vel universitatibus,* in quibus id ius *ι plerumque ex usurpatione* potius quæsitum præsumi solet, plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur: nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quàm si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, *κ etiam continuatæ,* non minori saltem, quàm *λ quinquaginta annorum spatio, μ quæ omnes effectum sortita sint, ν authenticis scripturis probentur. ξ Reliqui patronatus omnes* in beneficiis, tam sæcularibus, quàm regularibus, seu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscumque aliis beneficiis, in cathedrali, vel collegiata Ecclesia: seu facultates, & privilegia concessa tam in vim patronatus, quàm alio quocumque iure nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cùm vacant, *ο exceptis patronatibus,* super cathedralibus Ecclesiis, competentibus, & exceptis aliis, quæ ad Imperatorem & Reges, seu regna possidentes, aliósque sublimes, ac supremos Principes, iura Imperij in dominiis suis habentes, pertinent, & [b] quæ in favorem studiorum generalium concessa sunt, in totum prorsus abrogata, & irrita *π cum quasi possessione* inde secuta intelligantur, Beneficiaque huiusmodi tanquam libera à suis collatoribus conferantur: ac provisione huiusmodi plenum effectum consequantur. [c] Ad hæc liceat Episcopo, *ρ præsentatos à patronis, σ si idonei non fuerint, repellere, τ Quòd si ad inferiores restitutio* pertineat: ab Episcopo tamen, iuxta alia statuta ab hac sancta Synodo, examinentur: alioquin institutio ab inferioribus facta irrita sit, &

a Suprà sess. 14. de reformat. cap. 12. c. pæ mentis. cum seq. 16 quæst. 2. & cap. nobis de iur. patr.

b Nota pro c. 16. sess. 24.

c Suprà sess. 24. de reformat. c. 18. & sess. 14. de reform. c. 13.

& inanis, *v Patroni autem beneficiorum*, cuiuscumque Ordinis, & dignitatis, etiam si Communitates, Vniuersitates, Collegia quæcumque Clericorum, vel laicorum existant, in perceptione fructuum, prouentuum obuentionum quorumcumque beneficiorum, etiam si verè de iurepatronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione essent, nullatenus, nullave causa, vel occasione se ingerant, sed illos liberè Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacumque consuetudine, distribuendos dimittant. φ *Nec dictum ius patronatus venditionis*, aut alio quocumque titulo in alios contra canonicas sanctiones transferre præsumant, si secus fecerint, excommunicationis, & interdicti pœnis subijciantur, & dicto iure patronatus, ipsos iure priuati existant, χ *Insuper accessiones*, per viam vnionis factæ de beneficiis liberis, ad Ecclesias iurispatronatui, etiam laicorum, subiectas, tam ad parochiales, quàm ad alia quæcumque beneficia, etiam simplicia, seu dignitates; vel hospitalia, ita vt prædicta beneficia libera eiusdem naturæ cum iis, quibuscum vniuntur, efficiantur, atque sub iure patronatus constituantur: hæ si nondùm plenarium sortitæ sunt effectum, vel deinceps ad cuiusuis instantiam fient: quacumque auctoritate, etiam Apostolica, concessæ fuerint, simul cum vnionibus ipsis per surrectionem obtentæ intelligantur: non obstante quacumque in iis verborum forma, seu derogatione quæ habeatur pro expressa: nec executioni amplius demandentur: sed beneficia ipsa vnita: cùm vacauerint, liberè, vt antea, conferantur [b]. ψ *Quæ verò à quadraginta annis* citro factæ, effectum & plenam incorporationem sunt consecutæ: hæ nihilominus ab Ordinariis, tanquam à Sede Apostolica delegatis, *ω reuideantur, & examinentur*: ac quæ per surreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, simul cum vnionibus, irritæ declarentur, ac beneficia ipsa separentur, & aliis conferantur. Similiter quoque patronatus quicumque in Ecclesiis, quibuscumque aliis beneficiis, etiam dignitatibus antea liberis, acquisiti à quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, seu ex augmento dotis, seu noua constructione, vel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicæ, ab iisdem Ordinariis, vti delegatis, vt suprà, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegiis impediantur, diligenter cognoscantur: & quos non repererint ob maximè euidentem Ecclesiæ, vel beneficij, seu dignitatis necessitatem legitimè constitutos esse, in totum reuocent: atque beneficia huiusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis idcirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant: non obstantibus priuilegiis constitutionibus, *aa & consuetudinibus*, etiam immemorabilibus.

b Suprà sess. 7. de reform. cap. 6.

r. VIde Mascard. *de probat concl.* 956. & *concl.* 1216. Cabed. *de patronat. Regia Corona, cap.* 6. Franc. Leo *in thesauro fori Ecclesiast. p.* 2. *c.* 2. Card. Tusch. *pract. conclus. lit. I. concl.* 617. Galet. *in margarita casuum conscientia, verb. Iuspatronatus* Zerol. *in praxi Episcop p.* 1. *eodem verb.* Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell. gloss.* 18. *n.* 19. *cum seqq.* Aluys. Ricc. *in collect. decision. collect.* 58. 1558. 1576. & 1593. & *in praxi rerum fori Ecclesiast. resol.* 124. *cum seqq. in* 2. *edit.* & *in decision. Curia Archiepisc. Neapolitan. p.* 1. *decis.* 161. Mantic. *decis.* 198. 208. 244. & 318. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 30. *tract.* 3. *n.* 210. Campan. *in diuersorio iuris Canon. rub.* 11. *c.* 13. *n.* 405. *cum seqq.* Viuian. *in praxi iurispatronat. p.* 2. *lib.* 11. *c.* 5. *cum seqq. secundum vltimam impress.* Molfes. *in sum. Theologia moralis tract.* 6. *c.* 5. *ex n.* 44. Seraph. *decis.* 1103. 1120. 1141. & 1367. Monet. *de commut. vltim. volunt. c.* 10. *n.* 210. *cum seqq.* Ioan. Anton. Massobr. *in praxi habendi concursum pral.* 7. *dub.* 3. *ex n* 14. Nouar. *in singularib. consil.* 94. metipsum *de offic. & potest. Episcop. p.* 3. *alleg.* 72. *n.* 20. *cum seqq.* latè Ioan. Bapt. Costa *de factis scient. & ignor. cent.* 1. *dist.* 90. *per tot.* Alexand. Trentacinq. *consil.* 65. *per tot. vol.* 1.

a Ex fundatione, vel dotatione.] Hæc verba accipienda esse disiunctiuè resoluit Garc. *d. p.* 5. *cap.* 9. *n.* 141. vbi addit quòd sufficit alterutrum probare, scilicet vel titulum ex authentico documento, siue multiplicatas præsentationes. Quamuis ex hoc decreto solom videatur conseruari iuspatronatus, quòd procedit ex fundatione, vel dotatione alicuius Ecclesiæ, non tamen dicendum est quòd excludatur, quod competit ex eius constructione, Zerol. *in praxi Episcop. p.* 1. *verb. Iuspatronatus*, §. 2. *vers. tertio*, Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancel. gloss.* 18. *à n.* 50. Nicol. Garc. *d. c.* 9. *num.* 36. D. Felician. de Vega Archiepiscop. Mexicanus *ad cap. quanto* 3. *de iudici num.* 15.

In Rota fuit semper resolutum quòd dispositio huius decreti dum tenet quòd iuspatronatus debet esse ex fundatione, & dotatione, locum habet tam in possessorio, quàm in petitorio Coccin. *decis.* 479. *n.* 2. Theodos. de Rubeis *in singularibus Rota p.* 2. *verb. iuspatronatus* §. 8. *pag.* 60. Nicol. Garc. *de benefic. p.* 3. *c.* 2. *n.* 198. & *p.* 5. *c.* 5. *n.* 138.

ß Qui ex authentico documento, &c.] Iuspatronatos titulum probari ex authentico documento fundationis, vel dotationis, non priuilegij, aut alterios qualitatis, vel accidentis intrinsecè aduenientis, per text. in præsenti resoluunt Molfes. *d. tract.* 6. *c.* 5. *n.* 44. Campan. *d. c.* 13. *n.* 401. Monet. *d. c.* 10. *num.* 210. Ego ipse *d. alleg.* 72. *num.* 21. Ric. *de iurepatr. resol.* 8. & 9. Rota apud Viuian. *post suam praxim iuspatron. decis.* 17. *num.* 1. & *in Albanen. Prioratus* 21. *Maij* 1604. *coram bonam mem. Pema*, vbi fuit dictum quòd nihil pertinet quòd Concilium in præsenti sustolerit priuilegia, quia non sustulit ea, quæ prouenıont ex fundatione, vel dotatione legitimè probata, quod etiã tradit Nic. Garc. *d. c.* 9. *n.* 142. vbi addit ad probandum tale priuilegium in limine fundationis non sufficere immemorialem, iunctis multiplicatis præsentationibus, nisi probata fama talis priuilegij, aliísque concorrentibus requisitis secundùm iuris dispositionem.

Iurispatro

2. Iurispatronatus titulus ad formam huius decreti non sufficienter probatur per solam confessionem supplicantis & narratiuam, quod beneficium est iurispatronatus alicuius ex fundatione, & dotatione, vt refert decisum Nicol. Garc. *de benefic. p. 12. c.... num. 2*4*5.*

3. *Siue ex multiplicatis præsentationibus.*] Ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, censeri titulum iurispatronatus probatum, ex hoc text. colligunt Menoch. *cons. 336. & de præsumpt. lib. 3. præs. 90. n. 3. cum seqq.* Mascard. *de probat. concl. 103. n. 9.* Gonzal. *d. gloss. 18. num. 44. cum seqq.* Franc. Leo *d. c. 6. n. 3.* Campan. *d. c. 13. ex n. 415.* Viuian. *d. part. 2. lib. 11. c. 7 num. 2.* Burnig. Caualcan. *part. 2. decis. 17. num. 10. cum seqq.* Alex. Trentacinq. *d. cons. 65. n. 1.* Monet. *d. cap. 10. num. 211.* Molfes. *d. tract. 6. cap. 5. n. 47.* Ego ipse *d. alleg. 71. num. 28.* Rot. *decis. 148. n. 1. & decis. 211. n. 1. p. 1. recent. & decis. 674. n. 5. p. 2. recent.*

4. Etiamsi nullum instrumentum fundationis, vel dotationis ostendatur, & quamuis in dictis præsentationibus nulla appareat facta mentio fundationis, vel dotationis, ampliant decisúmque referunt Gunzal. *d. gloss. 18. n. 46.* Franc. Leo *d. c. 6. n. 3.* Galet. *d. verb. iurispatronatus pag. 145. n. 1.* Molfes. *d. tract. 6. c. 5. num. 47. in medio.* nouissime Alphons. de Leone *de officio Capellani quæst. 4 praxi 5. n. 46. cum seqq.* Ego ipse *d. alleg. 72. n. 29.* Aloys. Ricc. *in decis. Curiæ Archiepiscop. Neapol. q. 4. d. 258. & in d. praxi fori Ecclesiast. resol. 127. n. 1.* vbi *num. 5.* obseruat probationes multiplicatas, quamuis interpellatas, & non successiuas probare iuspatronatus, maximè si probetur præfatas præsentationes effectuatas fuisse ob successiuam præsentationem per obitum præsentatorum, de quo etiam Rota *in Aliphana iurispatronatus 4. Iuly 1629. coram R.P. D. Ghislerio*, ibi, *nec relevat quòd non exhibeantur omnes præsentationes continuatæ quia constito de duobus extremis, media possessio præsumitur*, &c. refert Alphons. de Leone *d. q. 4. praxi 2. n. 49.*

5. Multiplicatæ præsentationes vt dicantur duas sufficere, asserunt Caualcan. *decis. 17. n. 14. p. 2* Marci. Antonin. *var. resol. lib. 1. resol. 109. n. 37.* Aloys. Ricc. *in d. praxi fori eccles. resol. 127. in fine*, Camp. *d. c. 13. n. 415.* quos refero Ego ipse *d. allegat. 72. num. 31.* quibus addo Castr. Palao *in opere morali tom. 2. tract. 13. disp. 2. puncto 3. n. 4.* Nouar. *concl. 94. sub n. 9.* Alphons. de Leone *d. q. 4. praxi 2. num. 48.* Alex. Trentacinq. *d. cons. 65. n. 1.*

6. *Per antiquissimum temporis cursum.*] Iuspatronatus probari ex præsentationibus per spatium centum annorum effectum sortitis, ex quibus præsumitur titulus fundationis, vel dotationis, resoluunt Gonzal. *ad regul. 8. Cancel. gloss. 18. num. 44.* Burg. Caualc. *p. 2. decis. 17. n. 8.* Viuian. *d. c. 5. n. 33.* Rot. *decis. 211. n. 1. part. 1. recent. & decis. 541. n. 2. & decis. 674. n. 2. part. 2. recent. & in Florentina Capellæ 30. Maij 1616. coram R.P.D. Pirouano*, apud Viuian. *decis. 61. n. 2. & Burg. S. Domini iurispatronatus 20. Iunij 1652 coram R.P. D. Merlino.* Caualcr. *decis. 625. n. 4.* Buratt. *decis. 142. n. 1. & decis. 172. n. 1. & decis. 181. n. 11.* ead. Rota *in d. Aliphana iurispatronatus*, Alphons. de Leone *d. q. 4. praxi 2. n. 46. cum seqq.* Ego ipse *d. alleg. 72. num. 35.* nam iuspatronatus dicitur probatum ex fundatione &
7. dotatione, si constet de præsentationibus per centum annos effectum sortitis, Caualer. *decis. 547. n. 1.* Rot. *in Parmen. Prioratus 23. Ianuarij 1621. coram bonæ mem. Dunozeteo*, & dicit Nicol. Garc. *d. c. 9. n. 141.* Iuspatronatus ex solis præsentationibus continuis vltra hominum memoriam probari, ex fundatione & dotatione, licèt in eis nulla facta
fuerit mentio de fundatione, vel dotatione. Anti- 8.
quum enim in materia probationis illud dici quod excedit centum annos, asserunt Doco *reg. 299. n. 7.* Menoch. *de arbitr. casu 3.* Brunor. à Sole *in locis communib. verb. antiquitas 4.* Mascard. *de probat. concl. 103. ex n. 1.* Surd. *cons. 245. n. 24.* Franc. Leo *in Thesauro fori Eccles. p. 2. c. 21. num. 5.* Mari. Anton. *d. lib. 1. resol. 80. n. 11.* Gurier. *cons. 1. num. 5.* Ceuall. *comment. contra communes, q. 302. num. 9.* Morla *in emporio iuris part. 1. tit. 11. q. 11. num. 7.* Farin. *in praxi crimin. part. 1. quæst. 47. n. 112. & part. 2. q. 69. n. 142.* Monet. *d. c. 10. n. 212.* Nicol. Garc. *de benefic. part. 2. cap. 2. num. 263.* Rot. *decis. 520. 551. & 584. p. 4. diuersor.*

9. Antiquam igitur probatio si fiat per scripturas, & instrumenta, centum annos requiri, per testes verò sexaginta sufficere, obseruat Flamin. *de confident. q. 28. n. 235.* & censuisse Rot. refert Nicol. Garc. *de benefic. part. 5. cap. 9. num. 92. & p. 12. c. 2. n. 265.* Ego ipse *d. alleg. 72. n. 38.*

10. Defectum modici temporis non tollere effectum centenariæ, resoluit Lotter. *de re benef. lib. 2. q. 7. n. 63.* & fuit dictum *in Burgi S. Domini iurispatronatus 9. Decemb. 1621. coram R.P.D. Merlino*, relata a Viuian. *post praxim iurisp. dec. 17. n. 4. & in d. Florentina capella, impressa per eundem dec. 61. n. 3.* 11.

Qui hominum memoriam excedat.] Ad probandum hoc tempus immemoriale sufficere memoriam quadraginta annorum, & quòd de reliquo tempore testis deponat secundùm auditum & formam, per doctrinam gloss. communiter receptæ *in c. 1. de præscript. lib. 6.* tenent Bald. *de præscript. p. 2. quinta partis q. 6. n. 43.* Cou. *in reg. possessor. p. 2. §. 3. num. 7.* Mascard. *concl. 1038.* Ioan. Garc. *de expensis cap. 9. n. 9.* Molin. *de primogen. lib. 2. c. 6. n. 31.* alt. Molin. *de iustit. tract. 2. disp. 76. num. 5.* Mooer. *de decim. c. 5. n. 77.* Rot. *in Sorana iurispatronatus 28. Aprilis 1693. & in Iacent. Parochialis 27. Iunij eodem anno coram Card. Pamphilio sen.*

12. Et testes debere esse saltem quinquaginta quatuor annorum, asserunt Brunor. à Sole *in locis communib. verb. testis 20.* Aloys. Ric. *in d. praxi fori Eccles. resol. 128.* Ego ipse *d. alleg. 72. n. 37.* Rot. *in d. Sorana.*

13. Immemorialem per testes minimè dici sufficienter articulatam, si testes non dicant quòd non audiuerunt, nec viderunt contrarium, fuit tantum in Rota corā Seraph. *decis. 1367. n. 1.* Rota *in d. Iacen.*

14. Ad conficiendam huiusmodi immemorialem tam in testibus, quàm in instrumentis concurrere debere annos elapsos vsque ad terminum controuersiæ motæ, & non tempus decursum vsque ad Concilij publicationem, referunt decisum Gonzal. *d. gloss. 18. n. 89.* Pialec. *in praxi Episc. p. 2. c. 5. num. 7. post princ.* vbi etiam resolutum asserit probata immemoriali præsumi probatum iuspatronatus ex fundatione.

15. Tempus litis deducendum esse tam in instrumentis, quam in testibus quando quæritur an sine de antiquo, censuit Rot. *decis. 185. ante n. 1. part. 1. & decis. 233. in fine, p. 4. diuers. & decis. 160. sub n. 9. p. 1. recent. & in Nouarien. bonorum 7. Iunij 1619. coram Card. Sacrato*, atque etiam deducendum tempus prouisionis Apostolicæ, tenuit eadem Rota non semel, vt constat ex allegatis *in Aretina capellania 18. Maij 1616. coram bonæ mem. Buratto*, inter eius impressas *deci. 176. n. 4.*

16. Non suffragari immemorialem, seu continuatas præsentationes quando constaret de initio inualido

lido à principio, vt si appareat quòd fuerit vsurpatum iuspatronatus ex priuilegio, & non ex fundatione & dotatione, referunt decisum Gonzal. *d. gloss.* 18. *num.* 48. Piasec. *d. c.* 6. *n.* 7. *vers. non tamen*, Mantica *decis.* 318. *ex n.* Ego ipse *d. alleg.* 72. *n.* 67. Rot. *decis.* 548. *n.* 2. *p.* 2. *recent.*

17. Iuspatronatus aliquod quando præsumitur ex priuilegio, vel constat de origine priuilegij, & adest immemorialis, illa nihil prodest, vt refert decisum Nicol. Garc. *d. p.* 5. *cap.* ... *n.* 119.

18. Iuspatronatus ex priuilegio Episcopi concessum, in cuius pacifica possessione extiterunt præsenti patroni per 140. annos, nõ prodest, cùm enim constet de titulo ex priuilegio inualido, centenaria possessio prodesse non potest ob malam fidem, ideóque per hoc decretum sublatum, vt testatur resolutum Nicol. Garc. *d. p.* 5. *c.* 9. *n.* 128.

19. Nec requiri eundem rigorem quando lis est inter compræsentatos, qui non sunt potentes, & Concilium in præsenti non grauare eos duriori probatione, cessante suspicione vsurpationis iurispatronatus, resoluit Cassad. *decis.* 2. *n.* 5. *de probat.* & fuit dictum *in Firmana iurispatronatus* 21. *Maij* 1591. *coram Orano*, & *in Florentina Capella* 20. *Maij* 1616. *coram R. P. D. meo Pirouano.*

20. Vnde iuspatronatus potest præscribi ab vno contra alium compatronum spatio 40. annorum cum titulo colorato, resoluunt Lambertin. *part.* 2. *lib.* 1. *art.* 5. *quæst.* 11. *prin.* Galet. *d. verb. iuspatronatus pag.* 144. *col.* 2. Gonzal. *d. gloss.* 18. *n.* 57. Franc. Leo *d. c.* 6. *n.* 8. *in fine*, Mati Antonin. *d. lib.* 1. *resol.* 108. *n.* 28. Ego ipse *d. alleg.* 72. *n.* 68. Rot. *decis.* 146. *n.* 5. *p.* 2. *recent.* & apud Postium *post tract. mandati de manutenendo decis.* 239. *n.* 10.

21. [*Aliásve secundùm iuris dispositionem.*] Multis modis in personis priuatis, & in quibus vsurpationis præsumptio non cadit, probatur iuspatronatus, in illis enim Concil. in præsenti nihil alterauit circa huiusmodi probationem Rota *decis.* 331. *prop. fin. p.* 2. *diuers.* & *decis.* 369. *n.* 2. *p.* 2. *recent.* Caual. *decis.* 560. *num.* 1. & *in Florentina Capella* 30. *Maij* 1616 *corã R. P. D. meo Pirouano*, impressa per Viuian. *decis.* 61. *n.* 1. & affirmat Theod. de Rubeis *in singul. Rota verb. iuspatronatus* §. 6. *pag.* 59. *n.* 2. Rotam sæpe dixisse quòd in iurepatronatus priuatorum nihil per Concil. Trid. sit innouatum, & ideo remaneat sub dispositione Iuris communis.

Et primò probatur ex præsentationibus per quadraginta annos effectum sortitis, dummodo cum huiusmodi quadragenaria possessione concurrat publica vox & fama, vel aliæ præsumptiones, quæ vim habeant famæ, Cassad. *decis.* 3. *n.* 4. *cum seqq. de probat.* Achil. *decis.* 6. *eod. tit.* Rot. *decis.* 360. *ex n.* 8. & *decis.* 694. *n.* 6. *p.* 2. *rec. coram Reuerendissimo D. meo Coccino decis.* 174. *n.* 2. & *in Lucana iurispatronatus de Podiis* 26. *Iunij* 1619. *coram bonæ mem. Dunozette*, & *in Piscien. capella* 10. *Iunij* 1622. *coram Card. Verospio*, & *in Auximana beneficiorum* 6. *Februarij* 1623. *coram R. P. D. meo Pirouano*, Burat. *decis.* 172. *n.* 18. vbi *n.* 2. fuit dictum prædicta procedere quando non constat de initio contrario, vel de præcedenti statu libertatis, & *decis.* 338. *n.* 1. vbi in fine subdit quadragenariam, & famam copulatiuè requiri ad docendum de iurepatronatus Quomodo probetur fama in hoc casu, vide Castr. Palao *d. tom.* 2. *disp.* 2. *puncto* 3. *n.* 6. *vers. sextò*, Alphons. de Leone *d. q.* 4. *praxi* 2. *n.* 66. *cum seqq.*

22. Quòd ad probandam quadragenariam sufficiat vnica præsentatio si præsentatus per 40. annos fuerit in possessione, nec vnquam euenerit casus nouæ præsentationis, gloss. *in verb. vno, vel pluribus, in c. cùm de beneficio, de prebend. in* 6. Federic. de Senis *cons.* 234. *n.* 4. *in princip. vers. ad id quod quæritur*, Cardin. *cons.* 62. *n.* 8. Achil. *decis.* 5. *n.* 1. *de iurepatr.* quos sequuta est Rot. *in Bergomen. capellaniæ* 18. *Maij* 1629. *R. P. D. Merlino.*

Vnde famam solùm non sufficere tenuerunt Steph. Gratian. *discept. forens. c.* 310. *num.* 80. Aloys. Ric. *in d. praxi fori Eccles. resol.* 130. & *d. Neapol. decis.* 274. *n.* 8. & 9. *p.* 4. Mantic. *decis.* 198. *num.* 4. Nicol. Garc. *de benefic. p.* 5. *cap.* 5. *num.* 40. Ego ipse *d. alleg.* 72. *num.* 43. & *seq.* Rot. *decis.* 333. *n.* 5. *p.* 1. *recent.* & *decis.* 235. *n.* 2. *p.* 2. *recent.* Nam sola fama io antiquis ad probandum iuspatronatus non sufficit, nisi quando adest longissima quasi possessio præsentandi effectuata, Achil. *decis.* 6. *de iurepatron.* Cassad. *decis.* 2. *n.* 4. *de probat.* Puteo *decis.* 60. *n.* 5. *lib.* 1. & *decis.* 35. *lib.* 2. Caualer. *decis.* 159. *n.* 5. & in aliis citatis à Theodos. de Rubeis *singul. Rota tomo* 2. *verb. iuspatronatus*, §. 4. *pag.* 59. Alexand. Trentacinq. *d. consil.* 55. *à num.* 8. *vol.* 1. Quod quidem intelligunt vt procedat quoad plenam probationem iurispatronatus, veluti si controuersia esset cum Ordinario; secus tamen quando non agitur principaliter, sed incidenter, quia tunc sufficiunt leuiores probationes, Mantic. *decis.* 318. *sub num.* 5. *vers. nec obstat*, quem citat Ferent. *in annot. ad decis.* 111. *Buratti n.* 21. citati per me *d. alleg.* 72. *num.* 40. & 41. Aloys. Ricc. *in decis. Curia Archiep. Neapol. decis.* 274. *num.* 5. & *decis.* 306. *part.* 4. Rot. *decis.* 224. *num.* 4. & 5. *p.* 1. *recent.* Theodos. de Rubeis *vbi suprà* §. 1. 23.

Secundò probari iuspatronatus per enunciatiuas centum annos, & hominum memoriam excedentes, resoluunt Nicol. Garc. *d. c.* 9. *num.* 21. Aloys. Ricc. *in decis. Curia Archiep. Neapol. p.* 4. *decis.* 274. *n.* 5. & *decis.* 306. Rot. *decis.* 224. *n.* 4. & 5. *p.* 1. *recent.* Ego ipse *d. alleg.* 72. *n.* 40. & 41. Enunciatiuis enim Ordinariorum multum defertur in probatione iurispatronatus, quia præsumuntur scire qualitatem beneficiorum, & vtplurimùm se reddunt difficiles ad instituendum Mantic. *decis.* 318. *n.* 2. & *decis.* 350. *n.* 3. Coccin. *decis.* 229. *in fine*, & *decis.* 230. *num.* 3. Rot. *decis.* 518. *n.* 3. *p.* 1. *recent.* dummodo sint saltem duæ enunciatiuæ, quia regulariter enunciatiua vnica non probat, etiamsi sit antiqua, Rot. *decis.* 160. *n.* 6. & *decis.* 169. *n.* 2. *p.* 1. *recent.* & *decis.* 170. *n.* 3. *p.* 2. *etiam recent.* Et dummodo prouenîant à diuersis personis, & à diuerso fonte, quia si ab eadem persona prouenient, licèt plures, pro vnica tantùm haberentur, Caputaq. *decis.* 337. *num.* 6. *p.* 3. Rot. *decis.* 388. *num.* 1. *part.* 1. & *d. decis.* 289. *num.* 1. *p.* 2. *diuers.* & *decis.* 295. *num.* 7. *p.* 1. *recent.* Beltram. *ad Greg. decis.* 407. *n.* 6. & dummodo sint enunciatiuæ plurium instrumentorum à diuersis Notariis confectorum, Achil. *decis.* 8. *n.* 2. *de iurepatr.* Rot. *decis.* 518. *n.* 2. & 3. *p.* 1. *recent.* & non emanauerint à personis suspectis, & interesse habentibus Rot. *decis.* 405. *n.* 2. *p.* 1. *recent.* Et denique vbi enunciatiuæ sunt plures, & à diuersis personis non suspectis emanatæ, & antiquissimæ, plenè probant iuspatronatus, etiam contra tertium, Buratt. *decis.* 807. *n.* 2. Rot. *in nullius, seu Squillacen. iurisdictionis* 4. *Martij* 1616. *coram. bonæ memoriæ Andrea*, & *in Burgi S. Domini iuspatronatus* 20. *Iunij* 1622. *coram. R. P. D. Merlino.* 24.

25.

Tertiò probari iuspatronatus per insignia alicuius familiæ sculpta in Ecclesia, resoluunt Lambert. *de iurepatron. lib.* 3. *q.* 5. *art.* 4. *num.* 2. Roman. *sing.* 480. Menoch. *de præsumpt. lib.* 3. *præs.* 90. *n.* 10. & *præs.* 130. *num.* 31. Castro Palao *d. puncto* 3. *n.* 6. *vers. quartò*, Scraph. *decis.* 552. *n.* 21. & *decis.* 1141. *num.* 7. 26.

num. 7. vbi quòd concurrentibus aliis adminiculis plenè probent iuspatronatus, Rot. coram Reuerendissimo D. meo Coccino Decano decis. 230. n. 1. & inter recentiores decis. 13. sub n. 3. ad fin. & decis. 518. n. 5. p. 1. & decis. 548. num. 7. part. 2. & fuit dictum in Lucana iurispatronatus 26. Iuny 1619. coram bona mem. Dunozetto, apud Viuian. post suam praxim iurispatron. decis. 26. n. 15. & 16. Intellige quando apparet illa esse ita antiqua, prout est Ecclesia, vel capella, in qua adsunt, adeò quòd non possit assignari alia causa, ob quam fuerit apposita, nisi in fundatione Ecclesiæ, aliàs enim potuissent apponi ob restaurationem, vel ob eleemosynam, ex quibus iuspatronatus non acquiritur, vt dicit Rot. in Calagurritana praemonstratensium 17. Maij 1591. coram. Giptio, & decis. 230. n. 1. coram reuerendissimo D. meo Decano, & coram Card. Caualerio decis. 159. n. 8. licèt eadem Rot. d. decis. 13. sub n. 3. p. 1. recent. dixerit quòd licèt insignia non appareant adeò antiqua, vt dici possit fuisse apposita in fundatione, nihilominus suffragantur ad probationem iurispatronatus, quia præsumuntur per patronos apposita ad conseruationem sui iuris.

27. Quartò probari iuspatronatus ex denominatione capellæ alicuius familiæ, censuit Rot. decis. 694. n. 6. p. 2. recent. Et quando Epitaphia, seu litteræ scriptæ in lapidibus Ecclesiæ mentionem faciunt de familia Lambertin. de iurepatron. p. 2. art. 4. q. 10. princ. lib. 2. n. 11. Mascard. concl. 958. n. 28. Salgado d. c. 10. n. 276.

28. Quintò probari iuspatronatus ex inscriptione antiquissima in Ecclesia, resoluunt Franc. Leo d. cap. 6. num. 4. Lambertin. d. tract. lib. 2. part. 2. art. 9. quæst. 10. Ferret. consil. 193. n. 9. lib. 2. Hieronym. Gabr. consil. 196. n. 9. lib. 2. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præs. 73. num. 7. Salgado d. cap. 10. num. 275. Aloys. Ricc. in d. praxi fori Eccles. resol. 225. n. 3. in fine Nicol. Garc. d. c. 9. num. 91. Molfes. d. tract. 6. cap. 5. num. 46. Ego ipse d. allegat. 72. num. 50. Rot. decis. 374. n. 7. part. 2. recent. & in Mutinen. plebis 24. Nouembris 1623. coram Reuerendissimo D. meo Coccino.

29. Sextò probari iuspatronatus ex sententia antiqua Episcopi, quia iudicauit ad præsentationem alicuius patroni beneficium pertinere, tenent Pute. decis. 237. lib. 2. in correctis Hieron. Gabr. consil. 198. n. 4. lib. 2. Aloys. Ric. in d. praxi resol. 125. Rot. in Florentina Canonicatus 21. Decembris 1615. coram bona mem. Buratto, inter eius impressas decis. 142. num. vltim. Seraphin. decis. 1141. idem Aloys. Ric. in tract. de nouissima probat. iurispatronatus resol. 126. a n. 2. & resol. 233. à princip. Lotter. de re benefic. lib. 2. quæst. 13. n. 152. Ciarlin. forens. controuers. lib. 1. cap. 5. n. 5. cum seqq. vbi num. 10. subdit quòd si semel lata sit sententia cum magna cognitione causæ, & fabricato processo super probatione iurispatronatus, si denuo contingat vacatio, non erit ampliùs elaborandum. Antiquum autem existimari quoties quadraginta retro annis completis lata fuerit, dicit Stephan. Gratian. discept. forens. c. 310. ex n. 90. quem refero Ego ipse d. alleg. 72. n. 49.

30. Septimò probari iuspatronatus ex litteris institutionalibus Antistitum, quibus attestantur beneficium ad præsentationem alicuius patroni pertinere, resoluunt Flamin. de resignat. lib. 8. quæst. 11. num. 38. Mari Antonin. var. resol. lib. 1. resolut. 80. num. 1. Ego ipse d. alleg. 72. num. 47 Rot. decis. 376. & 1447. lib. 3. part. 3. diuers. quamuis aliqui beneficiati fuerint admissi vigore prouisionum Apostolicarum, quæ non mutant statum iurispatronatus, quia Papa semper præsumitur iuxta naturam & qualitatem beneficij conferre, nec extendit præiudicare patronis Caualer. decis. 390. n. 5. Rot. decision. 546. num. 3. p. 1. recentior. & decision. 347. num 2. & decis. 360. n. 14. ad fin. p. 2. etiam recent. & in Lucana Canonicatus 23. Martij 1620. coram bona mem. DunoZetto, & in Asculana Plebania 12. Ianuary 1624. coram R. P. D. Merlino, & in Sorana beneficij 28. February 1625. coram eodem, quod quidem procedere quando verè constat de anteriori statu contrario, non autem si de illo non constet fuit dictum in Placentina Plebis Carpineti 7. Nouembris 1622. coram R. P. D. Pirouan., & coram Cardin. Caualer. decis. 252. n. 2. & decis. 266. n. 2. Et etiam quando non sumus in potentibus, Rot. in d. Iacen. Parochialis. Rota solet multum deferre attestationibus Ordinariorum tanquam attestantium de re ipsis præiudiciali; dum enim canonixatur iuspatronatus, priuant se spe vlteriùs liberè conferendi. Ita ex cons. Purpurati 553. n. 6. Rot. decis. 31. de iurepatr. in nouis, Achil. de Graffis decis. 7. de iurepatron. Pute. decis. 172. lib. 1. & decis. 142. lib. 2. Cassad. decis. 2. de iurepatron. Seraphin. decis. 1141. n. 8. Caualer. decis. 55. n. 2. & decis. 61. num. 3. cum aliis citatis à Theodos. de Rubeis in singularibus Rotæ p. 2. verb. Ordinarius §. 2. pag. 74.

Illud autem aduertere oportet ex certo subsidio 31.
alicui præstito tanquam patrono non probari iuspatronatus, vt per Rot. decis. 1245. n. 1. lib. 3. p. 3. diuers. quam refero Ego ipse d. alleg. 72. num. 46. Sicut etiam ad illud probandum minimè sufficere libros visitationum, tenent Piasec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 5. n. 7. Aloys. Ric. in d. praxi resol. 125. n. 2. Molfes. d. tract. 6. c. 5. n. 45. Ego ipse d. alleg. 72. n. 48.

a In iis verò personis, seu Communitatibus, &c.] 32.
Rota sæpe censuit per hoc decretum quòd ad probandum iuspatronatus familiæ potentis propter timorem vsurpationis, sit probandus legitimus titulus, vel immemorabilis simul cum præsentationibus continuatis spatio 50. annorum, & quòd habuerint effectum, & de illis constet per authentica instrumenta, ita ex plurimis ipsius Rotæ decisionibus firmat & attestatur Theodos. de Rubeis in singularibus Rotæ p. 2. verb. Iuspatronatus §. 5. pag. 59. Alexand. Trentacinq. dict. consil. 65. n. 9. vers. quare.

Habere locum in Ecclesiis receptitiis, quo ad probationem iurispatronatus in personis suspectis, tradit Sel. in select. c. 27. n. 18. vbi refert decisum in Calagurritana 13. Septembris 1631. & cùm indistinctè fiat mentio de personis in quibus iuspatronatus plerumque ex vsurpatione præsumitur acquisitum, ideo non abs re erit aliquas familias nominatim exprimere, quæ quo ad hunc effectũ ex sententia Rotæ potentes dicuntur, & antequam
33. ad illas deueniam, sciẽdum est quòd Gonzal. §. 18. n. 66. decisum refert, personas istas esse omnes dominos ciuitatum, castrorum, aut locorum, Duces, Marchiones, Comites, Barones & alios quoslibet dominos perpetuam iurisdictionem habentes.

De Imperatore scripsit Pute. decis. 60. aliàs 56. 34.
lib. 1. in correctis.

De Rege Aragoniæ apud Mohedan. decis. 10. 35.
n. 4. de iurepatron.

De infante Portogaliæ apud Puteum decis. 57. 36.
aliàs 55. lib. 2. in correctis.

De Barone, alióque domino iurisdictionem 37.
temporalem habente tractant Gonzal. d. gloss. 18. num. 66. vers. ex his personis. Aloys. Ricc. in d. praxi resol. 132. num. 1. Molfes. d. tract. 6. cap. 5. num. 61.

Rot. *decis.53.n.2.& 6.p.2.recent.* coram Gregor. XV.*decis.222.n.1.*& apud Posti.*post tract.mandati de manuteneado decis.228. n.13.* Iuspatronatus enim domini loci, vbi situm est beneficium, præsumi ex dispositione Concilij in præsenti vsurpatum, & in eo probando requiri maiorem, & exactiorem probationem non solùm ea petitorio, sed etiam ex possessorio, censuit eadem Rota *decis.421.n.1.& decis.756.n.3.p.2.recent.* Vnde iurispatronatus vsurpationem præsumi si probetur eum, qui est in possessione iurispatronatus, fuisse dominum loci illius, in quo est beneficium, censuit Rot. *decis.219.n.1.p.1.recent.*

38. De quocumque altero Magnate apud Caputaq. *decis.128. num.1.part.2.* éstque *decisio 1273. lib.3.p.3.diuers.* & fuit dictum *in Lucana iurispatronatus de Podiis 5.Martij 1621. coram Reuerendissimo D.meo Coccino,* impressa per Viuian.*post suam praxim iurispatron. decis.31.*

39. De quolibet ex familia Columnæ apud Caputaq.*d.decis.128.*& Rot.*decis.199.lib.2.diuers.*relatum per Aloys. Ricc. *in d.praxi resol.132. num.1.* & fuit dictum *ex præcitata Lucana iurispatronatus de Podiis.*

40. De quolibet ex familia de Sabellis Rot. *in Sabien.iurispatronatus 26.Octobris 1594.coram Litta,& 6. Martij 1596.coram Penia,relata in d.Lucana iurispatronatus de Podiis.*

41. De altera ex familia Vrsinorum, eadem Rot. *decis.842.lib.3.p.2.diuers.& decis.199.n.1.p.2.etiam diuers.*refertur *in d. Lucana iurispatronatus de Podiis.*

42. De quolibet ex familia Neapolitana de Caracciolis, Rot.*in Neapolitana Capellania 28. Ianuarij 1571.coram Cardin. Lancelloto,* & apud Postium *decis.258.n.16.in fine.*

43. De nobilibus Veneris in statu Venetorum Rot. apud Seraphin.*decis.952.num.6.* relata *in d.Lucana iurispatronatus de Podiis,*& apud Posti. *d.decis.a 38.in fine,* & in citatis per Ferentil. *in annot. ad decis.Buratti 832.n.8.*

44. Denique iuspatronatus à qualibet familia potenti obtentum præsumi ex vsurpatione acquisitum, tenent Mari.Antonin. *var.resol.lib.1.resol.35. n.2.* Nicol. Garc. *d.c.9.ex 98* Ego ipse *d.alleg.72. n.61.* Mantic. *decis.257.n.5.* Greg. *decis.222.n.1.* Puteus *decis.55.cum seqq. & decis.99.lib.1.in correctis,*Rot.*dec.5.p.2.lib.2.diuers.& decis.532.p.5. lib.3. etiam diuers. & in d.Lucana iurispatronatus de Podiis,& in Comaclen.& Ferrarien. Præpositura 15.Decembris 1625.coram bona mem.Remboldo.*

45. Iuspatronatus dici priuatorum ad effugiendam vsurpationis præsumptionem quando patroni non sunt domini temporales loci, vbi fundatum est iuspatronatus, censuit Rota *decis.364.n.1.part.2. recent.*vbi subdit quòd iuspatronatus probatur secundùm quod ius commune disponit, & secundùm Concil.in præsenti, quando patroni sunt personæ priuatæ, & non domini temporales, refero
46. Ego ipse *d.alleg.72.n.66.* In iurepatronatus Abbatis temporalem iurisdictionem habentis non requiruntur ampliores illæ probationes, quas Concil.exposcit in iis personis, in quibus præsumitur vsurpatio, vt per Aldanum *in compend. Canon.resol.lib.4. tit.10.n.8.* vbi dicit resolutum *in Sublacen.12. Septembr.1570.* Et præsumptionem vsurpationis non cadere in Ecclesia, seu monasterio, domina castri, cum sit iustitiæ cultrix, censuit Rot. *in Lauden. iurispatronatus 28. Iunij 1630. coram R.P.D.Pirouano,*quam refert Alphons.de Leone *d.q.4.praxi 2.n.81.*

Vnde si concurreret sola potentia prætendentium iuspatronatus absque iurisdictione, tunc non 47.
habere locum forma data à Concilio in præsenti, tenent Hieron. Gabr. *consil.192.num.3.& 4.lib.2.* Rot.*decis.374.p.2.recent.* & fuit dictum *in Lucana iurispatronatus 29.Iunij 1619.coram bona mem. Dunozetto confirmata 2. Decembris 1619. coram eodem,*sed alibi contrarium verius.

Iurispatronatus vsurpationis præsumptionem 48.
tolli ex præsentationibus similium beneficiorum per tempus à Concil.requisitum, censuit Rot. *decis.481.n.2.p.1.recent.*& ex præsentationibus continuatis spatio quinquaginta annorum, eadem Rot.*d.decis.481.n.1.* & ex instrumentis fundationis, eadem Rot.*decis.211.n.3.p.1.recent.*

f Vel Vniuersitatibus.] In Vniuersitatibus, seu 49.
Communitatibus præsumi iuspatronatus ex vsurpatione acquisitum, tradunt Caualcan. *decis.17. num.7.part.2.* Gonzal. *d.glos.18. num.65.* Aloys. Ricc.*in d.praxi resol.151.* Nicol. Garc. *dict.cap.9. num.502.* vbi quòd habet locum in vniuersitate Parochianorum. Et in vniuersitate Iuristarum. Rota Apud Alphons. de Leone *d.q.4. praxi 2.n.95. cum seqq.*

Etiamsi vniuersitas, seu communitas parua sit, 50.
secundùm Nicol. Garc. *d.cap.9. num.102.* Aloys. Ricc.*in d.praxi resol.135.& in collect.decis.part.4. collect.1240.*Rot.*decis.481.num.1.part.1.recent.*& in aliis locis per me relatis *d.alleg.72.n.62.*Viuian. *d.c.5. num.75.* & fuit dictum *in Lucana iurispatronatus 31. Ianuarij 1620. coram bona mem. Dunozetto* impressa per Viuianum *post praxim iurispatronat.decis.28.n.1.*

Iuspatronatus ex vsurpatione acquisitum non 51.
præsumi si non totius Vniuersitatis, sed illius partis esse prætendatur, referunt decisum Gonzal. *d. gloss.18.num.69.* Aloys. Ricc.*in d.praxi resol.535. in fine.*Ego ipse *d.alleg.72.num.64.* Viuian.*d.c.5. num.77.*

Nec ex vsurpatione acquisitum præsumitur ad 52.
effectum probationum ampliorum, si firmiatum septem officialium laicorum nomine Vniuersitatis laicalis, & trium Ecclesiasticorum priuato nomine præsentantium ratione mixturæ, & fauore Ecclesiæ, vt per Sel.*in select.Canon.c.27.num.24.* vbi refert decisum *in Pampiloaen.8.Augusti 1620.*

Si priuata persona, seu familia haberet iuspa-
tronatus simul cum familia potenti, vel vniuersita- 53.
te, tunc non esse necessariam probationem præscriptam à Concil. in præsenti, resoluit Menoch. *d.præsumpt.lib.5.præs.99.n.15.& 16.& consil.654.* Rot.*decis.154 sub n.7.p.2.recent.*& fuit dictum *in Firmana Altaris de Doriis 15. Februarij 1610.coram Cardin.Marqnemont.* Caual.*decis.89.n.2.*

Iurispatronatus vsurpatio an præsumatur, quan-
do vna illius pars spectat ad Vniuersitatem Paro- 54.
chianorum, alia ad alias priuatas personas? vide Rot. *decis.219.n.2.p.1.recent.* Et quòd non præsumatur vsurpatio quando communitas, vel vniuersitas simul cum non suspecta persona possidet, censuit Rota *in Lauden. iurispatronatus 28. Iunij 1630. coram R.P.D. Pirouano,* quam refert Alphons de Leone *d.q.4.praxi 2.n.87.*

e Plerumque ex vsurpatione.] Iurispatronatus 55.
vsurpationem quandoque non præsumi aduertit Rot. *decis.224.num.9.part.1.recent.*& plures apud me *d alleg.72. n.63.* præcipuè stante initio acquisitionis ex alia causa, vt fuit dictum *in Leodien. Parochialis 18. Decembris 1623. coram R. P. D. Merlino vers.nec etiam.*

x Etiam continuata.] Vt scilicet vna sequatur 56.
aliam

aliam, ex Flamin. *d. queſt.* 28. *n.* 255. Aloyſ. Ricc. *in d. praxi reſol.* 133. *verſ. amplia ſecundò*, quos refero Ego ipſe *d. alleg.* 72. *n.* 55. Non eſt tamen neceſſaria probatio continuati temporis in præſentando, ſi probentur extrema, cùm tunc media præſumantur. Rot. *in D. Florentina Capella* 30. *May* 1616. *coram R.P.D. Pironano*, impreſſa per Viuian. *poſt praxim Iuriſpatron. deciſ.* 61. *n.* 4. *& in Iannen. Abbatiæ* 13. *Iuny* 1625. *coram bona mem. Buratto* apud eundem Viuian. *deciſ.* 38. *n.* 4.

57. λ *Quinquaginta annorum ſpatio.*] Sumere initium ab illo die, quo apparet factam fuiſſe primam præſentationem, & antiquiorem productam in actis cum ſequenti inſtitutione, eóſque numerari vſque ad diem litis poſtremò motæ, in qua controuertitur, an ſit & conſtet de iurepatronatus, refert ex Rotæ deciſione Campan. *d. rub.* 11. *cap.* 13. *num.* 426.

58. μ *Quæ omnes effectum ſint ſortita.*] Effectum ſortiti dicuntur ſi ſint confirmatæ præſentationes. Flamin. *d. queſt.* 28. *n.* 256. Aloyſ. Ricc. *in d. praxi reſol.* 133. *verſ. amplia tertiò* Seraphin. *deciſ.* 1141. Maſſobr. *in praxi habendi concurſum pral.* 13. *dub.* 4. *ex n.* 3. Ego ipſe *d. alleg.* 72. *n.* 56.

59. Rota ſæpiùs canonizauit doctrinam Oldradi *conſil.* 229. quòd probetur effectuatio præſentationum, & prouiſionum factarum de beneficio tanquam vacante per alterius prouiſi obitum, apud Seraphin. *deciſ.* 337. *n.* 1. *&* 2. *& deciſ.* 1141. *num.* 1. *verſ. & iſta.* Gregor. XV. *deciſ.* 215. *num.* 1. *&* ibi addend. *num.* 8. Cardin. Caualer. *d. deciſ.* 625. *num.* 3. *& in Aquilana beneficij* 6. *Aprilis* 1620. *coram bona mem. Remboldo, & in nullius, ſeu Taurinen. Prioratus* 13. *Ianuary* 1625. *coram R.P.D. Merlino, & in Iannen. Parochialis* 13. *Marty* 1626. *&* 19. *Aprilis* 1627. *coram. R.P.D. Duran.* Quæ doctrina procedit non dum quando beneficium vacauit per obitum, verùm etiam per renunciationem, in quibus terminis loquuntur Seraphin. *deciſ.* 337. *n.* 1. Rota *deciſ.* 423. *n.* 2. *p.* 2. *recent.* Card. Canaler. *deciſ.* 424. *in princip. & deciſ.* 655. *n.* 6. *& in Lucana iuriſpatronatus* 26. *Iuny* 1619. *coram bona mem. Dunozetto. & in Romana iuriſpatronatus, ſeu beneficiatus* 9. *Decembris* 1619. *coram bona mem. Vbaldo, & in Neocaſtren. Parochialis* 30. *Ianuarij* 1623. *coram R.P.D. meo Nauarro, & in Sulmonen. beneficij* 9. *Iuny* 1623. *coram eodem, & in d. nullius, ſeu Taurinen. Prioratus.* Quamuis contrarium ſenſerit eadem Rot. *deciſ.* 564. *ſub n.* 10. *verſ. quamuis autem effectuatio p.* 4. *diuerſ.* & in aliis, quas refert & ſequitur Gonzal. *ad leg.* 8. *Cancel. gloſſ.* 18. *n.* 85. *verſ. hoc tamen.* Habet etiam locum d. doctrina, quando beneficium vacauit per contractum matrimonij, & alius poſtea ad illud præſentatus, & prouiſus fuit. Rot. *in Auximana beneficiorum* 6. *Februarij* 1623. *coram R.P.D. Pironano.*

60. Non ſufficit vnica præſentatio, licèt fuerit effectuata ſpatio 50. annorum, & vltrà. quia Concilium non contentatur vnica præſentatione cùm requirat plures, eaſque effectuatas, vt reſoluit Rot. *deciſ.* 557. *ſub num.* 1. *verſ. hic autem part.* 4. *diuerſ. & in Sorana iuriſpatronatus* 28. *Aprilis* 1603. *coram Cardin. Pamphilio.*

61. ν *Authenticis ſcripturis probentur.*] Perſonas potentes, & in quibus vſurpationis præſumptio cadit, teneri probari iuſpatronatus per ſcripturas authenticas, ſi illud prætendunt, reſoluunt Gonzal. *d. gloſſ.* 18. *num.* 76. Nicol. Garc. *de benefic. part.* 5. *cap.* 3. *n.* 98. *&* 113. Lotei. *de re benefic. lib.* 2. *q.* 13. *ex n.* 128.

62. Authenticam ſcripturam quo ad hoc propoſitum cenſeri Bullam Epiſcopi, ſeu conſenſum in ſcripto datum ad fundandum, conſtruendum, ſeu dotandum, obſeruant Piaſec. *in praxi Epiſcop. p.* 2. *c.* 5. Viuian. *d. c.* 5. *n.* 22. Aloyſ. Ric. *in d. praxi fori Eccleſ. reſol.* 125. *in* 2. *edit.* & *reſol.* 126. reſoluit vt ſcriptura dicatur authentica, debere continere omnia requiſita à iure neceſſaria tam in confeſſione, quàm extractione Nicol. Garc. *d. c.* 9. *n.* 8. *cum ſeqq.* Molfeſ. *d. c.* 5. *n.* 44. *in fine.*

Et atteſtationes teſtium in actis antiquis ante Concil. redactas cenſeri etiam authenticas ſcripturas, ita quòd per illas intelligatur ſatisfactum diſpoſitioni Concilij in præſenti, concludit Menoch. *conſil.* 336. *n.* 23. quem ſequuntur Campan. *d. rub.* 11. *c.* 13. *n.* 410. & Ego ipſe *d. alleg.* 72. *n.* 26. & me citato *in illo loco* Viuian. *d. c.* 5. *n.* 18. per egregiam doctrinam Angel. *in l. vlt. col.* 2. *verſ. ſed Innocentius, C. de edicto D. Adriani tollen.* 63.

Teſtium igitur probationem remanere excluſam, ac proinde cùm Concilium requirat pro forma, quod de præſentationibus conſtet per authenticas ſcripturas, non ſufficere illas probare per teſtes, vel per aliud æquipollens, tenent Pariſ. *de confident. q.* 28. *n.* 147. Gonzal. *d. gloſſ.* 18. *n.* 79. *&* 80. Piſec. *in praxi Epiſcop. p.* 2. *c.* 5. *n.* 5. Mareſcot. *var. lib.* 2. *c.* 52. *n.* 2. Franc. Leo *d. c.* 6. *num* 6. Nicol. Garc. *d. cap.* 9. *num.* 113. *&* 114. Mantica *deciſ.* 89. *num.* 2. vbi quòd ita reſpondit S. Congregatio Illuſtriſſ. Cardinalium S. Concilij Tridentin. interpretum, Beltramiu. *in addit. ad Gregor. deciſ.* 222. *num.* 11. Rot. *deciſ.* 199. *num.* 3. *&* 4. *part.* 2. *diuerſ. & in Hieracen. iuriſpatronatus* 18. *Aprilis* 1616. *coram Card. Veroſpio* impreſſa per Viuian. *deciſ.* 9. *n.* 6. Aloyſ Ric. *in d. praxi reſol.* 134. *& in deciſ. Curia Archiepiſcop. Neapolit. p.* 4. *deciſ.* 10. *n.* 1. vbi *n.* 2. ſubdit hoc decretum habere locum tam in petitorio, quàm in poſſeſſorio, & *à n.* 4. reſoluit teſtamentum, in quo enunciatur iuſpatronatus, dici ſcripturam authenticam ad effectum probandi illud, quod non caret dubio quia. 64.

Licèt enunciatiuæ Ordinariorum plures antiquæ emanatæ in collationibus, probent iuſpatronatus, Mantic. *deciſ.* 318. *n.* 2. *& deciſ.* 350. *num.* 3. Rota coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, *deciſ.* 229. *in fine, & deciſ.* 230. *n.* 3. inter eius impreſſas, *& deciſ.* 518. *n.* 3. *p.* 1. *recent. & in Caſertana beneficij* 17. *Martij* 1617. *coram R.P.D. Duran.* tamen nihil proſunt ad probandum huiuſmodi præſentationes ad effectum à Concilio requiſitum, & in terminis Seraphinus *deciſ.* 1367. *n.* 5. Rot. *in Terracinen. iuriſpatron.* 10. *Aprilis* 1628. *coram R.P.D. Merlino*, in qua redditur ratio, quia cùm Concilium de teſtibus omnino non confidat vbi adeſt vſurpationis præſumptio, & ideo ipſis excluſis requirat pro forma ſcripturas authenticas, neceſſariò ſequitur, vt non ſint admittendæ tales enunciatiuæ Ordinariorum in collationibus emanatæ, quæ nihil aliud videntur eſſe, nec magis operari, quàm teſtium depoſitiones, in qua deciſ. Terracinen. iuriſpatronatus, fuit etiam dictum non cenſeri ſatisfactum menti Concilij, quamuis collationum ſcripturæ eſſent authenticæ, quia Concilium excludit omnem teſtificationem, non ſolùm implicitam, ſed etiam expreſſam, & requiri, omnino ſcripturas authenticas ipſarum præſentationum, ita vt non dũ ſcriptura, verùm etiam probatio ipſa ſit authẽtica, & authenticè reſultans. quod fieri non poteſt, niſi per ſcripturas, quæ cõfectæ fuerint ſuper actu ipſo præſentationis, & cadant ſuper ipſis præſentationibus primariò, ac directè. aliàs enim redderetur eluſoria diſpoſitio Concilij, quæ reiicit teſtes, nam 65.

ſequeren

sequeretur semper posse admitti probationes factas per testes, si quando redigerentur in instrumenta, & in scripturas authenticas, quia etiam hæc posset dici probatio per scripturas authenticas hactenus *in d.decis.*

66. Et quòd in his terminis si prætendatur authenticas scripturas deperditas fuisse, non sufficiat illas probare per testes, iuxta formam *cap.olim, de priuileg.* cum similibus resoluunt Gonzal. *d.gloss.18.n.82* Flamin. Paris. *de confident.q.28.n.258.* Aloys. Ricc. *in d.praxi resol.136. & in decis. Curia Archiep. Neapol.p.3.decis.113.* Rot. *in Calagurritana 2.Decembris 1624. coram Remboldo*, licèt contrarium tenuerint Genuens. *in praxi Archiepiscop. Neapol. c.63.n.22.* & Nicol.Garc. *de benefic.p.3.c.9.n.113.*

67. Formam traditam à Concilio esse seruandam, etiam si concurreret maior, vel æqualis potentia in Ordinario, prout reprobata decisione Toletana iuris decimandi coram Cardin. Blancbetto, dicit Rota *in Sorana iurispatronatus 1603. coram Cardin. Pamphilio sen. & in Iacen. Parochialis 23.Iunij 1603.coram eodem.*

68. *ξ Reliqui patronatus omnes*, &c.] Iuspatronatus ex priuilegio reuocatum esse in totum, etiam cum quasi possessione inde sequuta, tenent Flamin. Paris. *de confident.q.28.n.239.& sequent.* Seraphin. *decis.1393 num.4.* Gonzal.*d.gloss.18.ex n.18.* refert decisum Nicol. Garc.*d.cap.9.ex num.113.* vbi *num.117.* subdit procedere, etiamsi in priuilegio habeatur iuspatronatus competere non solùm ex priuilegio, sed etiam ex vera & reali fundatione & dotatione, quod etiam attestatur Gonzal. *dict. gloss.18.nu 97.* & idem Garc.*vbi suprà, & num.118.* similiter resolutum refert hoc procedere, etiamsi in priuilegio dicatur quòd esset eiusdem prorsus naturæ, & roboris, ac si ex fundatione, & dotatione competeret, & *n.119.* asserit etiam decisum quòd quando constat de origine priuilegij, vel præsumitur esse ex priuilegio aliquo iurispatronatus, & adest immemorialis, illa non prodest, refert & sequitur Massobr. *in praxi habendi cursum, prælud.7.dub.3.n.85.& 86.* Et idem Garc. *eodem*
69. *cap.9.n.120.* dicit tantum in Rota, Concilium in præsenti non loqui de priuilegiis concessis ex
70. causa onerosa Seraphin.*decis.499.n.4.* Ad hoc autem vt priuilegium sit ex causa onerosa, spectari debere quod expensum fuerit, an scilicet illud æquiualeat concessioni, quia, vbi non æquiualet, concessionem ipsam iudicari potius deberi gratiosam quàm onerosam, censuit Rota *decis.469.* apud Farin.*p...recent.* & ita *in Cæsar augugustana de Molla 14. Nouembris 1616. coram Reuerendiss.mo D. meo Coccino* apud Massobr.*in sua praxi habendi cōcursum prælud.7.dub.3.n.51.* Iuspatronatus datum Capitulo censendum est ex priuilegio quando Capitulum non fundauit, nec dotauit, nec habet immemorialem, & ideo sublatum est hoc decreto, vt refert decisum Garc.*d.c.9.n.141.*

71. Hodie huiusmodi iura patronatus ex priuilegio cum illis, & aliis amplissimis clausulis propter augmentum concessa cadere sub reseruatione reg. de mensibus, vbi augmentum non ascendit saltem ad medietatem, tenet Beltramin. *in annot. ad Gregor. decis.397.* vbi citat Rot. *in d. Cæsaraugustana de Mella 6.Nouemb.1618.corā Reuerendissimo D. meo Coccino Decano*, latè Massobr.*d.dub.3.per tot.*

o Exceptis patronibus, &c.] Vide Gutier.*pract. lib.3.quæst.13.num.72.* Gonzal. *ad Reg.8. Cancel. gloss.24.num.160.* Valenzuela *consil.58. num.12. tom.1.* vbi refert Concilium *in præsenti* præsupponere Reges in possessione iurispatronatus & administrationis hospitalium esse debere vt illius dispositio locum habeat D.Felician. de Vega Archiep.Mexican.*ad cap.quanto,3.de iudic.n.18.*

π Cum quasi possessione, &c.] Existentem in quasi possessione iurispatronatus, seu præsentandi validè præsentare, & eius præsentationem admittendam esse, ac proinde institutionem sequi debere, tenent Mascard. *de probat. concl.173.n.5.* Mantica *decis.86.n.1.* Rot. *decis.224.n.1.* apud Farin.*p.1.recent.& decis.376.n.3.part.2.recent.* cum aliis citatis per me *in collect.ad cap. consultationibus 19.n.5.de iurepatron.* 72.

Ex vnica præsentatione sequuta institutione posse acquiri quasi possessionem iurispatronatus, censuit Rot. *decis.174.n.1.* apud Farin. *part.2.recent.* & resoluunt Mart.Antonin.*var.lib.1.resol.53.num.10.* & plures per me citati *in collect.ad d.cap. consultationibus n.9.* 73.

ρ Præsentatos à patronis.] Personaliter, & præsentialiter scilicet, ex Zerol. *in praxi Episcop. part.1. verb. iuspatronatus §.7.* Aloys. Ricc. *in praxi fori Eccles.decis.372.in 1.edit.* aliàs *resol.213.n.3.in 2.edit.* & aliis citatis à metipso *d.alleg.72. num.100. cum seqq.* 74.

σ Si idonei non fuerint repellere.] Ergo Episcopus electos à patronis potest examinare, etsi non fuerint idonei, non tamen si idonei fuerint, conceditur libertas eos repellendi, vt per Vasquez *in opuscul.de benefic.c.2.§.3.dub.6.n.73.*

τ Quod si ad inferiores institutio,] Beneficium iuspatronatus, quamtumuis simplex sit, & possit inferior ad illud instituere, requirere Episcopi examen, referunt decisum Nicol. Garc. *d.part.9. cap.3. num.19.* Campan.*in diuers. iuris Canonic. rub.5.cap.3.num.7.* Et non sufficere, quòd præsentatus fuerit aliàs examinatus, & approbatus ab alio Ordinario ad beneficium Curatum resoluit Nicol. Garc.*d.p.9.cap.3. num.19.* Aliquas declarationes hanc materiam tangentes adducit Fr. Stephan. Daluin.*de potest. Episcopor. Abbatum, &c.c.13.n.7. pag.77.& 78.* & refert decisum hoc decretum non modò habere locum in beneficiis simplicibus, sed & in Curatis, de quibus *in sess.24.c.18. & sess.23. cap.11. de Regular.* & comprehendere Abbates Commendatarios, & quoscunque inferiores quamlibet immunitate munitos, & si ordinariam iurisdictionem haberent in locis beneficiorum, & in clericos ad dicta beneficia præsentatos, & addit eandem Congreg. *in vna Vauriuen.& in alia Cremonen.* quòd omnes præsentati, ab Ordinario, siue Episcopo sunt examinandi etiam quòd institutio ad inferiores pertineat, nam Episcopus probare debet an sint ætate, litteris, & sufficientia idonei, licèt alterius diœcesis essent. Refert deinde eandem S.Congregat. censuisse præsentationem Episcopo faciendam esse quoad effectum examinis dumtaxat; & quòd deinde si controuersia fuerit circa iuspatronatus, illo dilucidato, & probato, Episcopus debet remittere ad inferiorem pro institutione; sed si præsentatus illegitimus fuerit, inferior cognoscet de validitate, & inualiditate dispensationis, etiamsi esset ad beneficium Curatum præsentatus ex *c.18.sess.24.* 75.

υ Patroni autem beneficiorum, &c.] Vide Spin. *in speculo testament.gloss.4.princip.n.91.* Franc.Leo *in Thesauro fori Eccles.part.2.cap.2.n.31.* Viuian. *in praxi iurispatron.part.3.lib.13.cap.3.* metipsum *in collect. ad cap. præterea 23.ex n.5. de iurepatron.* vbi obseruo huius decreti intuitu nō versari patronum ipsum Ecclesiam, illi vsque iura teneri, immo 76.

&

& ius habere accusandi in hoc delinquentem, & reuocandi alienationem perperam, & indebitè factam, & n.6. contra Caualcan. decis. 27. num. 66. p. 2. teneo hoc Concilij decretum non extendi ad locationem, ac proinde posse eosdem patronos bona beneficiorum sui iurispatronatus locare, quia verbum *ingerant*, de quo in præsenti, illegitimum supponit modum, titulus verò locationis legitimum insinuat.

77. Cognitio validitatis, & inualiditatis iurispatronatus controuersi ad Episcopum dumtaxat, non ad inferiores, qui ius habent instituendi, pertinet, secus verò si huiusmodi inferiores ordinariam in loco habuerint iurisdictionem, ita refert decisum Nicol. Garc. *d. p. 9. c. 3. n. 19.*

78. In permutatione beneficij iurispatronatus non requiritur consensus patroni, sed satis est illum tantùm requirere, vt testatur resolutum Nicol. Garc. *de benefic. p. 11. c. 3. n. 27.* vbi *n. 28.* intelligit procedere si adest magna Ecclesiæ vtilitas.

79. Resignans beneficium de iurepatronatus, cùm ipsemet esset eiusdem beneficij patronus, potest præsentare, quem vult, ad dictum beneficium, & Ordinarius tenetur instituere præsentatum, non obstante dispositione constitutionis Pij V. de non admittendis resignationibus per Ordinarium, §. *caueant autem*, ita Aldan. *in compend. Canon. resol. lib. 3. tit. 8. n. 10.* vbi refert decisum *in Viterbien. 18. Martij* 1628.

80. Probationes oblatæ à patronis non possunt repelli vt eorum patronatus declarentur esse ex Concilio, saluis tamen exceptionibus, tam huius decreti, quam iuris communis, vt dicit resolutum Nicol. Garc. *d. part. 5. c. 9. n. 141.*

81. ϕ *Nec dictum iuspatronatus venditionis*, &c.] Vendentes de per se iurepatronatus, si personæ singulares sint, excommunicari debere; si verò vniuersitates, interdicto subiici, per hunc text. obseruant Campan. *in diuers. iuris Canonici rub. 11. c. 13. n. 510.* Vgolin. *de officio Episcopi c. 15. § 1. n. 3.* nouissimè D. Felician. de Vega Archiep. Mexican. *ad cap. quanto, de iudic. n. 112.* vbi quòd talis venditio erit simoniaca, & intelligit quandò venditio non fit sub vniuersitate bonorũ. Ego ipse *in simili tractatu p. 3. all. 71. n. 35. & in collect. ad c. quia clerici 6. n. 2. de iurepatr.* & taliter vendentes, emptoresq; illis priuari debere, Ecclesiamq; liberam remanere tenent Spin. *d. gloss. 4. princ. n. 109.* Viuian. *in praxi iurispatr. p. 1. lib. 4. c. 5. n. 5.* Rot. *decis. 302. n. 4. & 5. p. 2. recent.* Ego ipse *d. n. 2.* vbi cum Sanch. *in præcepta Decalogi to. 1. lib. 2. c. 19. n. 17.* & aliis ibi citatis hoc intelligo vbicunque vnus esset patronus, vel plures simul delinquentes spoliati fuissent iurepatronatus, secus quando vnus ex pluribus delinqueret, quia tunc eo casu ius patronis competeret, si patronatus sit ad hæredes transiturus, non verò si vigore institutionis ad aliquem deuolueretur, siquidem tunc viuente tantùm condamnato, si vacaret, præsentationem vendere non intendens, sed exire de carcere, si pecuniã pro præsentatione acceptam restituat, & præsentationem reuocet, nõ incidit in pœnam priuationis iuris præsentãdi aliũ infra legitima tẽpora, vt per Sel. *in select. Can. 18. n. 14.* vbi refert decisum *in Nicien. 1. Aprilis* 1628.

An pœna excommunicationis, & interdicti, ac priuationis ipso iure comminata in hoc decreto comprehendat tam vendentes, & transferentes iuspatronatus, quam etiam se ingerentes in illius fructuum perceptione? Omnes comprehendere refert decisum Aloys. Ric. *in decis. Curiæ Archiep. Neapolit. p. 4. decis. 282.* Ego ipse *in collect. ad cap. preterea 23. n. 7. de iurepatron.* Sel. *d. c. 18. n. 17.* vbi refert ita fuisse decisũ *in Burgen. 26. Augusti* 1628. 82.

χ *Insuper accessiones*, &c.] Parochialis libera non potest vniri Parochiali iurispatronatus etiam cum consensu patroni, nisi patronus renunciet iurispatronatui propter hoc decretum, quod non vult vnire liberum seruo, vel nisi aperiat remedium alternatiuæ, vt vna vice Ecclesia conferatur ad præsentationem & altera liberè, præsupposita tamen vt vel ex decretis Concilij, vel ex iure veteri vnio fieri possit, ita refert decisum Sel. *d. c. 18. n. 24.* 83.

Ecclesia libera quæ minatur ruinam, & habet tenuissimos redditus non excedentes summam scutorum circiter tres, potest vniri patronatæ cum reseruatione iurispatronatus & onere imposito patrono, illam reparandi, & dotandi in scutis 50. ita Aldan. *d. tit. 8. n. 17.* vbi asserit sic fuisse decisum *in Triuentin. 23. Decembris* 1622. 84.

✝ *Quæ verò à quadraginta annis*, &c.] Iurepatronatus concessa à quadraginta annis citra Concilium Trident. debere reuideri ab Ordinario ad effectum vt debeant reuocari, vel confirmari; secus in illis, quæ fuerunt concessa quadraginta annis ante Concil. Trident. censuit Rota *in Lucana Canonicatus 14. May 1590. coram Bubalo. & decis. 4. n. 4.* apud Farin. *p. 2. recent. & decis. 336. n. 2.* apud Farin. *part. 2. in posthum.* post Nicol. Garc. tradit Fillinc. *tom. 3. tract. 41. cap. 2. num. 62.* dum enim Concilium in præsenti subiicit examini, & recursioni Ordinarij iuspatronatus concessum ex augmento concessa 40. annis citra, signum euidens est quòd vult cætera iurepatronatus ex augmento cõcessa ante 40. annos valida remanere, Nic. Garc. *d. c. 9. n. 124. & seq.* adden. ad Greg. *decis. 597. n. 6.* 85.

ω *Reuideantur, & examinantur.*] Interim dum reuidentur patronos sua quasi possessione non esse priuandos censuit Rota *in Barchinonen. Prioratus 11. May 1609. coram Reuerendissimo D. meo Coccino Decano, & in Cæsar augustana de Mella 6. Nouembris 1617. coram eodem*, quas refert Massobr. *in sua praxi habendi concursum prælud. 7. dub. 3. n. 66.* secundùm Romam impress. & *d. decis. 336. n. 3.* 86.

ωω *Et consuetudinibus.*] Præcedentibus scilicet, sed non futuris, iuxta resoluta per Angnian. *de legibus lib. 2. controu. 20. n. 21.*

In Conciliis Prouincialibus, seu diœcesanis designentur præter Ordinarios aliquæ personæ quibus causæ Ecclesiasticæ delegari possint quoties, & vbi opus fuerit, ita vt vnaquæque diœcesis quatuor saltem habeat, & designatio facta transmittatur ad Papam ab Episcopis.

Caput XI.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Gregorius XV. de conseruatoribus.*
3. *Vicarius Episcopi Papa delegatus esse potest.*
4. *Vicarius Episcopi potest esse executor gratiarum beneficialium.*

beneficialium, quæ expediuntur in Rom. Curia.
5. *Vicarius Episcopi electi, & confirmati, licet nondum consecrati eandem habet facultatem.*
6. *Non autem Vicarius foraneus, nisi, &c.*
7. *Canonicus Ecclesiæ Cathedralis iudex & conseruator eligi potest.*
8. *Canonicus regularis Ecclesiæ Cathedralis non potest esse delegatus Papæ.*
9. *Canonicus Ecclesiæ collegiatæ etiam Doctor peritissimus non potest esse delegatus Papæ, nec iudex synodalis.*
10. *Minor ad Canonicatum Ecclesiæ Cathedralis super ætate per Papam dispensatus non potest eligi in iudicem synodalem.*
11. *Coadiutor in Canonicatu cum futura successione non potest esse iudex delegatus.*
12. *Subcollectori causæ à Sede Apost. delegari possũt.*
13. *Protonotarius Apostol. potest esse delegatus Papæ, ac iudex synodalis.*
14. *Cancellarius Academiæ auctoritate Pontificis approbatæ potest esse delegatus Apostol.*
15. *Commendatarius perpetuus potest esse iudex Apostol.*
16. *Prioribus, Guardianis, & aliis Ordinum Mendicantium præfectis possunt à Papa causæ delegari.*
17. *Commissionis tempore debet adesse Canonicatus, vel Dignitatis qualitas in iudice delegato.*
18. *Quamuis tempore præsentationis dicta qualitas cessauerit.*
19. *Canonicus si desinat esse talis post delegatam causam, potest nihilominus esse iudex*
20. *Et sic quamuis postea resignet.*
21. *Delegatus Apostol. non potest subdelegare personis non constitutis in dignitate.*
22. *Iudicum synodalium nominatio spectat principaliter ad Episcopum, non tamen priuatiuè quoad Capitulum.*
23. *Personæ in Conciliis Prouinc. seu diœc. assignari debeat, quibus causæ in partibus delegandæ committuntur.*
24. *Absentia æquiparatur mortuo.*
25. *Consilium in præsenti requiritur pro forma.*

QVoniam ob malitiosam potentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem personarum notitia, quibus causæ mandantur, vsque adeò haberi non potest, hincque interdum iudicibus, non vndequaque idoneis, causæ in partibus delegantur, statuit sancta Synodus in singulis Conciliis prouincialibus, aut diœcesanis
a Cap. statutum de rescript. in 6. α *aliquot personas*, β *quæ qualitates habeant*, [a] iuxta Constitutionem Bonifacij octaui, quæ incipit, Statutum, γ *& alioquin ad id aptas designari*, vt præter Ordinarios locorum iis etiam posthac δ *causæ Ecclesiasticæ, ac spirituales*, & ad forum Ecclesiasticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. ε *Et si aliquem interim ex designatis mori contigerit*, substituat Ordinarius loci ζ *cum Concilio Capituli* alium in eius locum vsque ad futuram prouincialem, aut diœcesanam Synodum, ita vt habeat quæque diœcesis quatuor saltem, aut etiam plures probatas personas, ac vt suprà qualificatas, quibus huiusmodi causæ à quolibet Legato, vel Nuncio, atque etiam à Sede Apostolica committantur, alióquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad summum Romanum Pontificem transmittant, delegationes quæcumque aliorum iudicum aliis, quàm his factæ subreptitiæ censeantur. Admonet de hinc sancta Synodus tam Ordinarios, quàm alios quoscumque iudices, [b] vt terminandis causis quanta fieri poterit breuitate, studeant ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte iudicij differenda, modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

b Vide sess. 24. cap. 20. cap. finem litibus, & c. fin. de dolo & contum. cap. 2. de re iudicat. & c. constitutus, de procur.

1. VIde Archiep. Bononien. *part. 4. pag. 241. cum seqq* Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 1. q. 65. art. 4. & 5.* Marchesan. *de commiss. tom. 1. pag. 142. n. 329.* Lypæ. *in analytica postremi iuris Eccles. narrat. sub tit. de rescript. n. 1. cum seqq.* Piasec *in praxi Episcop. p. 2. c. 4. n. 8.* Laurent. de Peirinis *in constit. sui Ordinis Minimor. tom. 2. const. S. Gregorij XV. n. 21. cum seqq.* Ioan. Anton. Mallobr. *de Synodo diœcesana c. 4. dub. 9. cum seqq.* secundùm Romanam impress. nouissimè Steph. VVeyms *ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innouatas, const. 1. ex cap. statutum. de rescript. in 6.* innouato per Concil. *in præsenti* Anguian. *de legibus lib. 2. controu. 26. n. 52. & 53.* Tamburin. *de iure Abbatum tom. 3. disp. 17. q. 4. n. 6.*

Gregorius XV. *in sua Constit. de Conseruatoribus*, incip. *Sanctissimus*, de anno 1621. constituit vt iudices Conseruatores, siue principales, siue subrogati eligi, nominari, aut deputari non possint, nisi qui non solùm habeant qualitates requisitas & descriptas *in cap. statutum, de rescript. in 6.* ita vt vel dignitate Ecclesiastica præditi, vel personatum obtinentes, vel Ecclesiarum Cathedralium Canonici existant. Sed etiam in Conciliis Prouincialibus, aut diœcesanis iuxta decretum Concilij in præsenti Iudices electi, seu designati sint; quòdque deinceps litteræ conseruatoriæ per Sedẽ Apostolicã concedendæ supra scriptis tantùm dirigantur, & si quæ litteræ aliter expedientur, illæ, ac deputationes huiusmodi, omnia quę exinde sequẽda, nullius sint roboris, & momenti refero Ego ipse *de officio & potest. Episcopi p. 3. alleg. 106. n. 55.*

α *Aliquot personas*, &c.] Nominatas scilicet, seu designatas in particulari, & nominatim, ita vt non sufficiat illas designari in genere, puta obtinentes Canonicatus Doctorales, vel dignitates, seu alio simili modo, vt per Steph. VVeyms *d. loco n. 11.* vbi addit debere eam designationem fieri in singulis Conciliis Prouincialibus, aut diœcesanis, idque per Episcopum, ad quem principaliter dictarum personarum nominatio pertinet. 2.

β *Quæ qualitates habeant*, &c.] Vicarium Episcopi, quia constitutus est in dignitate, Papæ delegatum esse posse, tenent gloss. *verb. delegatus, in Clem. 2. de rescript.* vbi Zabarel. *n. 22.* & Imola *n. 18.* Rebuff. *in pract. benefic. tit. forma vicariatus, n. 27. & tit. de Vicario Episcopi, n. 4. & in tract. de pacificis possession. n. 79.* Anton. d Prætis *in tract. de iurisd. Episcopi c. 6. n. 51.* Sbroz. *de offic. Vicarij, lib. 2. q. 12. ex num. 1.* Menoch *consil. 51. n. 33.* Fr. Emman. *d. quæst. 65. art. 3.* Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 3. c. 13. quæst. 8* *cap. 43. quæst. 8.* Stephan. Gratian. *discept. forens.* 3.

forens. c.106. num.18. Ego ipse *de officio & potest. Episc. part. 3. allegat. 54. n. 152.*

4. Vnde posse esse executorem gratiarum beneficialium, quæ expediuntur in Romana curia, resoluunt Sbroz *lib. 2. q. 23. n. 6.* Flor. de Mena *var. lib. 1. q. 4. n. 6.* Item posse esse conseruatorem, tenet Etalm. à Cochier *de iurisdict. Ordinarij in exemptis p. 1. q. 39. n. 4.* quem refert Massobr. *de Synodo Episc. c. 4. dub. 13. n. 11.*

5. Ampliant in Vicario Episcopi electi, & confirmati, licèt nondum consecrati, glos. *verb. Episc. in d. Clem. 1.* Pauin. *de offic. & potest. Capituli Sede vacant. p. 2. q. 10. n. 6.* Sbroz. *d. lib. 2. q. 53. n. 4.* Sanchez *de matrim. lib. 8. disp. 57. n. 35* Massob. *dub. 13. n. 15.* Et ad nominatum à Prælato inferiori habente iurisdictionem Episcopalem extendunt Sanch. *d. disp. 27. num. 34.* & Flores de Mena *d. q. 4. ex n. 14.* prout etiam in electo à Capitulo Sede vacante, idem dicendum esse resoluunt Pauin. *d. q. 10 n. 6. & 8.* Sbroz. *d. q. 23.* Menoch. *cons. 320. n. 42.* Sanch. *d. disp. 27. n. 32.* Flores de Mena *d. quæst. 4. num. 11.* Massobr. *d. dub. 13. n. 16.*

6. Limitat in Vicario foraneo, Flores de Mena *d. quæst. 4. à num. 6.* nisi illi fieret delegatio ex certa scientia Summi Pont. secundùm Sbroz. *d. quæst. 23. n. 9.* Massobr. *d. dub. 13. n. 21. & 25.*

7. Canonicos Ecclesiæ Cathedralis dignitatem habere, ac proinde iudices synodales, & conseruatores eligi, illisque à Sede Apost. committi posse, resoluunt Gom. *in c. statutum, ex n. 54. de rescript. in 6.* Flamin. Paris. *de resignat. benef. c. lib. 2. q. 1. n. 102.* Aloys. Ricc. *in praxi fori Eccles. resol. 90. num. 3. & 10. in 2. edit.* Gonzal. *ad reg. 8. Cancellar. gloss. 2. n. 39.* Massobr. *d. dub. 13. ex n. 23.* Stephan. VVeyms *vbi suprà n. 7.*

8. Canonicum Regularem Ecclesiæ Cathedralis non posse esse delegatum Papæ, prout esse possunt Canonici seculares, asserunt Duen. *reg. 78.* Steph. Gratian. *discept. forens. c. 270. n. 6.* Massobr. *d. dub. 13. n. 30.*

9. Canonicum Ecclesiæ Collegiatæ etiam Doctorem peritissimum non posse esse delegatum Papæ, nec in iudicem synodalem eligi, tenent Marc. Anton. Gennens. *in practicab. ecclesiast. q. 612. num. 2.* Massobr. *d. cap. 4. dub. 10.* vbi testatur ita fuisse per sacram Congreg. sibi responsum, contra Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. decis. 637. in 1. edit.* aliàs *resol. 575. in 2. edit.*

10. Minorem ad Canonicatum Cathedralis Ecclesiæ super ætate per Papam dispensatum non posse eligi in iudicem synodalem, resoluit Massobr. *d. c. 4. dub. 11.* licèt enim Papa dispenset cum minore vt sit Canonicus in Ecclesia cathedrali, non ob id censeri cum eo dispensare, vt in ea ætate possit esse iudex delegatus, obseruat D. Barbos. *in l. cùm prætor, §. vlt. n. 60. ff. de iudic.*

11. Coadiutorem in Canonicatu, cum futura successione non posse esse iudicem delegatum, resoluunt citati *suprà hac ead. sess. c. 7. n. 16.*

12. Subcollectorem habere dignitatem & iurisdictionem, illique causas à Sede Apost. delegari, tradunt Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 51. n. 79.* Massobr. *d. dub. 13. n. 35.* vbi *n. 33.* ex eodem Gonzal. colligit huiusmodi subcollectores debere habere qualitates requisitas in hoc decreto.

13. Protonotarium Apost. posse esse delegatum Papæ, ac iudicem synodalem constitui, tenet Massob. *d. c. 4. dub. 13. ex n. 34.*

14. Cancellarium Academiæ auctoritate Pontificis approbatæ dignitatem habere quatenus est munus & officium cum iurisdictione coniunctum sufficiens ad Apost. delegati, vel Conseruatoris functionem, notat Azor. *d. lib. 3. c. 13. quæst. 9.*

Commendatarium perpetuum posse esse iudicem Apost. dicit Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 8. n. 10.* Et commendatario Abbatiæ posse delegari causas à Romano Pontifice sicut Abbati titulati, resoluunt Rebuff. *de pacificis possess. num. 42.* Massobr. *d. dub. 13. n. 38. & 39.* 15.

Priores, Guardianos, Rectores, & alios Ordinum Mendicantium Præfectos habere dignitatem, & posse illis à Pont. Romano causas delegari, & in conseruatores eligi, tenent Azor. *d. lib. 3. c. 13. q. 7.* Aloys. Ricc. *in collect. decis. p. 2. collect. 363* Flores de Mena *d. q. 4. n. 18.* Fr. Emman. *d. q. 65. art. 3. vers. secundò est notandum*, Fr. Ludouic. Miranda *in man. Prælat. tom. 2. q. 47. art. 2. concl. 3. & 4.* Sanch. *in præcepta Decalogi to. 2. lib. 6. c. 13. n. 79.* Sed contrariũ fuisse decisum de anno 1617. refero Ego ipse *d. p. 3. alleg. 106. n. 15.* & me citato Massobr. *d. dub. 13. n. 40.* 16.

In consideranda habilitate delegati aduertendum esse ad tempus datæ, notat Gig. *de pension. q. 22. n. 19.* Et ideò qualitatem Canonicatus, vel dignitatis, quæ in delegato Summi Pont. requiritur, debere à principio adesse tẽpore cõmissionis, resoluũt Flam. Paris. *de resign. benef. lib. 4. q. 1. n. 17.* Card. Tusc. *lit. D. concl. 145. n. 13.* Massob. *d. dub. 13. n. 47.* 17.

Et sufficere Canonicatum, aliámve Dignitatem, obtineri tempore impetrationis rescripti Pontificij, quamuis tempore præsentationis eius cessauerit iam dignitas illa, secus si tempore impetrationis non aderat Dignitas, non enim sufficeret eã adesse postea tempore præsentationis, asserunt Tiraq. *in tra. Cessante causa, limit. 4. n. 4.* Gonz *ad reg. 8. Cancel. §. 3. proœm. n. 75.* Sãc. *de matr. lib. 8. disp. 27. n. 28.* 18.

Si canonicus, cui causa committitur per Sedem Apost. post acceptationem litterarum desinat esse Canonicus, posse nihilominus esse iudicem in causa illa, resoluunt Azeued. *d. l. 7. n. 60. tit. 18. l. b. 4. nouæ recop. & ad Curiam Pisanam lib. 4. cap. 6. n. 66.* Garc. Gironda *de priuileg. v. 510. & seq.* 19.

Vnde constitutum in dignitate, vel inter iudices synodales designatum, si eam dignitatem resignauerit, posse etiam post resignationem de eadem causa cognoscere, referunt decisum Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib. 1. quæst. 11. n. 14. in fine*, Ceuall. *commun. contra communes, q. 667. n. 10. in fine*, Nicol. Garc. *de benefic. part. 9. c. 2. n. 331.* Aloys. Ric. *in praxi rerum fori eccles. decis. 616. in 1. edit.* aliàs *resol. 414. n. 2. in 2. edit.* Galet. *in Margarita casuum conscientiæ, verb. delegatus 3. & verb. renunciare, vlt.* & resoluunt Cassan. *in consuet. Burgund. rub. 6. §. 5. verb. & separez de leur pere, n. 1 pag. 229.* Stephan. Grat. *discept. forens. c. 92.* Steph. VVeyms *d. loco n. 18.* 20.

Delegatum Apostol. non posse subdelegare personis non constitutis in dignitate, resoluit Aloys. Ricc. *in d. praxi fori Eccles. decis. 652. in 1. edit.* aliàs *resol. 450. & resol. 89. n. 2. in 2. edit.* Steph. VVeyms *d. loco num. 20.* vbi tenet non posse iurisdictionem Apost. per subdelegationem transferre in alium qui non sit qualificatus sicut transferens, nisi ad vnum aliquem particularem articulum. 21.

y *Alioquin ad id aptæ designari.*] Quorum nominatio ad Episcopum principaliter, non tamen priuatiuè quoad alios spectat, vt refert decisum Nicol. Garc. *de benefic. part. 9. c. 2. n. 353. declar. 1.* Stephan. VVeyms *d. loco n. 16.* animaduertit accipi non debere hæc verba respectu præcedentium alternatiuè, vt designari possint personæ habentes illas qualitates, vel quæ alioquin sine illis sint aptæ, sed coniunctiuè vtraq; clausula simul accepta, non aliter quasi dictum fuisset: Volumus designari

personæ aliquot, quæ sint aptæ, & habeant qualitates iuxta Constitution. Bonif. VIII. requisitas.

22. Iudicum synodalium nominatio spectat principaliter ad Episcopum, non tamen priuatiuè quoad Capitulum, vt per Aldan. in compend. Canon. resol. lib. 4. tit. 10. num. 53. vbi attestatur sic fuisse decisum in Sauonen. 18. Martij, 1628.

d *Causa ecclesiastica, ac spirituales*, &c] Subdit Stephan. Vveyms *citato loco n.* 22. tam Constitutionem Bonifacij VIII. quàm Tridentinam Synodum in præsenti procedere etiam eo casu, quo lis est inter duos litigatores merè laicos, vt scilicet cognitio illius committi non possit à Sede Apost. nisi habenti Dignitatem; tum quia generaliter loquitur Constitutio, tum, quia semper subest eadem consideratio quoad auctoritatem, & decus Sedis Apost.

23. *e* *Et si aliquem interim, ex designatis mori contigerit*, &c.] Præcipit Concil. assignati personas aptas ad minus quatuor, quibus causæ in partibus delegandæ committantur, quorum si aliquis decesserit, Episcopum de consilio Capituli in locum ipsius alium sufficere posse, refert Piasec. in praxi Episcop. part. 2. c. 2. n. 4. in fine, vers. assignantur.

24. Habere etiam locum in diuturna absentia, quæ, æquiparatur morti, refert decisum Nicol. Garc. d. p. 9. c. 2. n. 353. declar. 2.

25. *f* *Cum consilio capituli.*] Consilium ex hoc decreto requiritur pro forma cùm illud Ordinarius, licet prætermittere non possit, sequi tamen non tenetur, vt resolutum attestantur Nicol. Garc. *d. p.* 9. *c.* 2. *n.* 353. *declar.* 3. Steph. VVeyms *d. loco n.* 37.

Notat Stephan. VVeyms *d. loco n.* 13. quòd defuncto deputato per Synodum non succedit successor in dignitate, sedis, quem Episcopus cum consilio Capituli nominauerit, vsque ad futuram Synodum, quia Iudices delegati, seu Synodales, debent hodie nominatim esse designati, & *nu.* 14. verum esse hoc decretum hoc de committendis causis solis Iudicibus Synodalibus respectu Papæ in vsu non esse, cùm adhuc frequenter ipse cōmittere solet causas aliis personis tam in dignitate Ecclesiastica constitutis, quàm deputatis in Synodo: sed id verisimiliter ex eo procedit siue quia sit supra Concilium, siue quòd Diœcesani Episcopi ex sua parte etiam non curent ad summū Pont. transmitti nominationes & designationes Iudicum à Synodo factas, quod tamen iuxta hoc decretum facere tenentur; & sic Papa ex quadam quasi necessitate Iustitiæ administrandæ decretum non obseruat: licèt *num.* 15. referat Legatos & Nuntios Apost. in Hispania, maximè in Curia Regia causas committere Iudicibus synodalibus aliarū Diœcesum, imò etiam personis in Ecclesiastica quidem Dignitate constitutis, sed tamen in aliqua Synodo deputatis, quod affirmat non esse satis consentaneum huic decreto, cùm velit vnamquamque Synodum suos habere Iudices deputatos saltē quatuor, & his solis causas committi, non alterius diœcesis Iudicibus.

Anticipatæ solutiones in Ecclesiasticis locationibus tolluntur, & locationes ad longum tempus irritantur.

CAPVT XI.

1. *Doctores de materia c. agentes.*
2. *Locationes ecclesiasticæ repræsentata pecunia facta prohibentur.*
3. *Locatio in praeiudicium successorum non valet nisi notoria esset necessitas Ecclesiæ.*
4. *Locationes ecclesiasticæ an afficiant locatores.*
5. *Episcopus an & quando tenetur stare locationi prædecessorum.*
6. *Vicarius Episcopi non potest pretio constitui.*
7. *Locatio simoniaca est si quis locet aliquid quod sapiat spiritualitatem.*
8. *Cancellaria Episcopalis redditus non possunt locari.*
9. *Emolumenta tēpore vacationis Sedis Episcopalis prouenientia debet futuro successori reseruari.*
10. *Quarta funerales locari non possunt.*

MAgnam Ecclesiis perniciem afferre solet, cùm earum bona, *a repræsentata pecunia b in successorum præiudicium* aliis locantur: omnes igitur hæ locationes, si anticipatis solutionibus fiant, a nullatenus in præiudicium successorum validæ intelligantur: quocumque indulto, aut priuilegio non obstante: nec huiusmodi locationes in Romana Curia, vel extra eam confirmentur. *γ Non liceat etiam, iurisdictiones Ecclesiasticas*, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus locare, nec conductoribus per se, aut alios ea exercere: aliterque concessiones, etiam à Sede Apostolica factæ surreptitiæ censeantur. Locationes verò rerum Ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, sancta Synodus irritas decernit, quas *δ à triginta annis citra*, ad longum tempus, seu, vt in nonnullis partibus, ad viginti nouem, seu bis viginti nouem annos, vocant factas: Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea, in damnum Ecclesiæ, & contra canonicas sanctiones contractas fuisse iudicabunt.

a c. de precariis, 11. q. 2. & c. 2. de precar.

1. VIde Archiep. Bononien. *part. 4. sub tit. de locatione rerum ecclesiast. pag.* 272. *cum seqq.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. decis.* 123. *in* 1. *edit.* alias *resol.* 158. *in* 2. *edit.* Bellet. *disquisit. clerical. p.* 1. *tit. de clerico debit. §.* 4. Piasec. *in praxi Episcop. p.* 2. *c.* 4. *n.* 65 *in fine vers. locationes*, Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 25. *c.* 43. *n.* 539. Rebello *de obligat. iustit. p.* 2. *lib.* 4. *q.* 5. *ex n.* 4. Marc. Anton. Genuens. *in practicabil. ecclesiast. part.* 166. met ipsum *de offic. & potest. Episc. p.* 3. *alleg.* 95.

2. *a* *Repræsentata pecunia.*] Vide Gutier. *de iuram. confirmat. part.* 3. *c.* 3. *n.* 2. D. Barbos. *in l. filiofam. §. vlt. n.* 27. *ff. soluto matrim.* Valasc. *de iure emphyt. q.* 30. *n.* 5. Zerol. *in praxi Episc. p. c. verb. Alienatio rerum Ecclesiæ, vers. ad septimum*, Cald. Pereira *de renouat. emphyt. q.* 20. *n.* 3. *& de empt. c.* 26. *n.* 8. vbi etiam, an locatio iudicetur vsuraria si ob repræsentatam solutionem cōductor dimidium lucri faciat.

b *In præiudicium successorum.*] Quando tamē notoria esset necessitas Ecclesiæ, vt si tueretur, nisi pecunia pro recuperatione inueniretur, tunc successoré teneri resoluit Marc. Anton. Genuens. *d. q.* 166. *n.* 2. 3.

Verùm

4. Verùm autem huiusmodi locationes afficiant locatores ; affirmant Mohed. *decis.*8. *de confirmat. vtili*, Caroc. *part.* 3. *de locato, concl.* 20. *n.* 75. Rebuff. *in compend. alienat. n.* 18. Cornaz. *Lucensi dec.* 140.

5. An & quando Episcopus teneatur stare locationi prædecessorum, latè egi *de offic. & potest. Episcopi part.* 3. *alleg.* 94. *per tot.*

6. γ *Non liceat etiam iurisdictiones ecclesiasticas*, &c.] Vicariatum Episcopi non posse pretio constitui, resoluunt Lancel. *in instit. Canon. sub tit. de simonia §. deinum*, Sbroz *de officio Vicarij, lib.* 1. *qu.* 54. Ludouic. Beia *respons. casuum conscientia part.* 1. *casu* 37. *fol. mihi* 57. *vers.* Azor. *instit. moral. p.* 3. *lib.* 12. *c.* 14. *in princ. & quæst.* 1. Soar. *de relig. tom.* 1. *lib.* 4. *de simonia c.* 20. *num.* 5. vbi *num.* 8. subdit quòd omnes actus iurisdictionis voluntariæ quatenus ad effectum spiritualem ordinantur, sunt materiæ simoniæ, & *cap.* 29. *num.* 1. per text. *in cap. consulere* 58. *de simon.* resoluit temporalia officia Ecclesiæ, vel actus eorum vendi non posse sine graui peccato.

7. Locationem simoniacam esse si quis locet aliquid quod sapiat spiritualitatem, tenet Aloys. Ric. *d. resol.* 108. *n.* 3. hinc infertos locationem Ecclesiæ factam cum omnibus bonis & facultate conferendi beneficia pro scutis mille esse simoniacam, si non pro illis scutis mille, sed minori pretio solerent arrendari bona illa absque dicta facultate, aliàs secus.

Redditus Cancellariæ Episcopalis locari non possunt, sed debent per proprios Episcopi ministros exerceri. Aldan. *in compendio Canonic. resolut. lib.* 3. *tit.* 8. *num.* 11. vbi attestatur sic fuisse resolutum per sacram Congregat. Episcop. *sub die* 26. *Augusti* 1592. 8.

Emolumenta tempore vacationis Sedis Episcopalis prouenientia ex iurisdictione, & sigillo, aut aliàs vndequaque, nec ad Vicarium, nec ad Capitulum spectant, sed debent futuro successori reseruari, si ad Episcopum Ecclesia non vacante peruenissent, vt per Aldan. *d. tit.* 8. *n.* 17. vbi refert decisum *in Agrigentina* 17. *Aprilis* 1627. 9.

Quartæ funerales locari non possunt, ex eodem Aldan. *d. tit.* 8. *num.* 18. vbi attestatur sic fuisse resolutum per sacram Congr. Episcopi *in Cusentina* 14. *Decembris* 1592. 10.

δ *A triginta annis citra*, &c.] Vide Anch. *cons.* 952. *part.* 2. Cened. *ad Decretal. collect.* 102. *num.* 3. *in fine*, Aloys. Ricc. *d. resol.* 180. *n.* 4.

Decimæ soluantur integræ sub pœna excommunicationis.

CAPVT XII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Decima est pars seu portio Dei.*
3. *Decimarum solutioni obnoxia prædia ad regularium monasteria transeunt cum suo onere.*
4. *Decimas non soluentes cùm teneantur possunt & debent excommunicari.*
5. *Monitione præmissa.*
6. *Absoluendi non sunt decimas subtrahentes, ac impedientes nisi plena restitutione sequuta.*
7. *Si ad restituendum impotens non sit.*
8. *Parochus an possit denegare Sacramenta his, qui nolunt soluere decimas.*

NOn a sunt ferendi, qui variis artibus decimas Ecclesiis obuenientes subtrahere moliuntur, aut qui ab aliis soluendas temerè occupant, & in rem suam vertunt: cùm decimarum α *solutio debita sit Deo*: & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadunt. Præcipit igitur sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, & conditionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, vt eas ad quas de iure tenentur, in posterum cathedrali, aut quibuscumque aliis Ecclesiis, vel personis quibus legitimè debentur integrè persoluant. b Qui verò eas aut subtrahunt, aut impediunt, β *excommunicentur*, nec ab hoc crimine, γ *nisi plena restitutione* secuta, absoluantur. Hortatur deinde omnes & singulos, pro Christiana charitate, debitóque erga Pastores suos munere, vt de bonis sibi à Deo collatis Episcopis, & Parochis, qui tenuioribus præsunt Ecclesiis, largè subuenire ad Dei laudem, atque ad pastorum suorum: qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

a Conc. Matiscon. 2. c. 5. Conc. Ticin. vet. in sacris. Exod 22. 29. Leuit. 27. Num 18. Tob. 1. Malach 3. c. decimas, 16. q. 1 c. decimas, cum seq. 16. q. 7. c. parochianos, c. ex transmissa & cap. tuæ de decim. b c. omnes decimæ 16. p. 7. c. peruenit c. nostest ex tua & c. in quibusdam de decim. Clem. 1. eod. tit.

1. VIde Monet. *de decim. c.* 8. *num.* 63. *cum seq* Fr. Ioan. à Cruce *de statu Relig. lib.* 2. *c.* 19. *dub.* 4. Molfes. *in sum. Theologia moral. tract.* 6. *c.* 4. *nu.* 62. *cum seqq.* Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarra fol.* 89. *col.* 1. Laurent. de Peirinis *in constit. sui Ordinis Minimorum constit.* 26. *Leonis X. ex n.* 58. Stephan. Fagundez *in quinque Ecclesia præcepta præc.* 5. *lib* 3. *c.* 6. *num.* 3. Nouar. *in singularib. iuris. Canon. concl.* 6. Hieron. Veneto, y Leiua *in examine Episcop. lib.* 9. *cap.* 3.

2. α *Solutio debita sit Deo.*] Decimam igitur esse partem Dei, & Deum illam vocare suam portionem, asserunt Henriq. *cons.* 67. *num.* 77. Monet. *de decimis cap.* 1. *n.* 38. quam quidem sibi reseruasse in signum vniuersalis dominij probant *cap. cùm non sit, c. tua, il* 2 *de decim.* Rebuff. *de decim. quæst.* 2. *v.* 1. Tindar. *eod. tract. n.* 17. & 43. Monet. *d. c.* 1 *n.* 40.

3. Decimarum solutioni obnoxia prædia ad Regularium monasteria transeunt cum suo onere, ac proinde Regulares tenentur illas soluere parochialium Ecclesiarum Rectoribus, quemadmodum tenebantur laici priusquam bona ipsa in monasterij proprietatem transiuerint, vt per Aldan. *in compendio Canonic. resolut. lib.* 3. *tit.* 9. *n.* 25. vbi refert decisum *in Ripan. Vrbanaten. & Firman.* 18. *Decembris* 1627. & *in Callien.* 1 *Septembris* 1629. Et ideo parochus est manutenendus in possessione exigendi decimas ratione prædiorum acquisitorum per Regulares donec doceant de sufficienti priuilegio, ex eodem Aldan. *citato loco*, qui refert ita resolutum *in Pisauren.* 13. *Aprilis* 1630.

β *Excommunicentur.* Non soluentes decimas, cùm teneantur, posse ac debere excommunicari, probat text. *in c. omnes decima* 6 *quæst.* 1 *cap. peruenit. cap. adhæc* 2. *ex parte il* 2. *cap. tua nobis, de decim.* Monet. *d. tract.* c. 8. *qu.* 6. *num.* 64. Molin. *de iustit. tract.* 2. *d. sp.* 756. *n.* 4. censuit Rota *in Dertusen. decimarum* 11. *Maij* 1609. coram Card. Marquemont. 4.

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

impressa per Marchesf. *de commission. p. 1. pag. 675. & in Motulon. decimarum 31. Ianuary 1614. coram Card. Sacrato.*

5. Monitione præmissa intelligunt Perez *ad tit. 5. lib. 1. Ordin pag.* 130. Rebuff. *de decim. q. 12. num. 8. & 15.* Monet. *d. cap. 8. n. 69.* Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 7. c. 24. quæst. 17.* Suar. *de Relig. tom. 1. tr. 2. lib. 1. cap. 37.* quos refero Ego ipse *in collect. ad cap. peruenit. 5. n. 2. de decim.* quibus addo Aloys. Ricc. *in decis. Curia Archiep. Neapol. decis.* 195. *n. 6. p. 4.*

6. *y Nisi plena restitutione,* &c.] Vide Sanch. *in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. c. 20. num. 19.* Nouar. *d. concl. 6.* Molin. *d. n. 4. vers. his ita relatis.*

7. Culpa sua non soluentem decimas, sed quando ad confessionem accedit, impotens est ad restituendum, posse absolui, resoluunt Nauarr. *in man. c. 17. n. 59.* Molin. *citato loco,* Ioan. Valer. *de different. inter vtrumque forum, verb. Absolutio. differ. 5. n. 5.* Nouar. *d. conclus. 6. num. 3.* ex ea ratione, quia Concil. in præsenti non prohibet absolui nisi eum, qui pro tunc tenetur restituere, quique peccat non restituendo.

An autem Parochus possit denegare Sacramenta his, qui nolunt soluere decimas? Vide Aloys. Ricc. *in decis. Curia Archiepiscop. Neapolit. decis. 195. à princip. p. 4.* 8.

Verùm autem contra renitentes soluere decimas possit vicarius imponere interdictum personale, & sic prohibere ingressum Ecclesiæ; vide eundem Aloys. Ricc. *Neapol. decis. 380. p. 4.*

Quarta, quæ funeralium dicitur, Ecclesiæ persoluatur, non obstante, &c.

CAPUT XIII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Pius V.*
3. *Rota decisio.*
4. *Bulla Pij V. non fuit reuocata per Gregorium XIII.*
5. *Loquitur de priuilegijs concessis à 40. annis citra.*
6. *Quarta funeralis non debetur parocho intra cuius limites viator retentus pro delicto, & habilitatus cum cautione decedit.*
7. *Quarta funeralis debetur in hoc casu.*
8. *Quarta funeralis non debetur parocho ex intortitijs, seu cereis Confraternitatum secularium funera associantium.*
9. *Intortitia & cerei, quæ per viam deferuntur circa cadauer, quomodo diuidenda.*
10. *Heredes defunctorum pro defuncto ad sepulturam associando numerum Sacerdotum conuocare, & numerum cerarum statuere debent.*
11. *Vocati omnes ad funus debent conuenire ad parochialem defuncti.*
12. *Regulares vocati ad sepeliendum mortuos etiam in eorum propria Ecclesia, debent accedere ad Ecclesias, è quibus cadauera amouentur.*
13. *Confraternitates non possunt accedere ad funeralia nisi expressè vocentur.*
14. *Parochus proprius nullatenus excludendus, quamuis ad sepeliendum cadauer regulares duntaxat à defuncto accersiri debeantur.*
15. *Defunctorum cadauera non amouenda sine proprio parocho, nisi, &c.*
16. *Cadauera decedentium in parochia, ad cuius Ecclesiam Capitulum cathedralis translatum est, non possunt leuari per Canonicos irrequisito parocho.*
17. *Defunctorum corpora si deponantur in parochiali ad effectum deferendi ad aliam Ecclesiam nihil debetur parocho.*
18. *Sepulturæ electio in alia Ecclesia præter parochialem non potest per parochum impediri.*
19. *Habitu Religionis qui sepeliendi.*
20. *Sepulturam pro filio minori potest pater in vita, non post eius mortem eligere.*
21. *Sepulturam sibi eligendi facultatem non habens in maiorum suorum sepultura humari debet.*
22. *Sepultura Ecclesiastica tradi debet excommunicatus, qui in mortis articulo confessionem petijt.*
23. *Funerales ducere tenetur parochus vsque ad Ecclesiam regularium.*
24. *Parocho spectat declarare per quam viam sit exportandus defunctus.*
25. *Parochus regularis vbi & quando deferat stolam.*
26. *Parochus cum stola ingreditur parochiam secularium.*
27. *Tertiarij vbi sepeliendi.*
28. *Parochus in associando eius defuncto an & quando contemnendus.*
29. *Crux vna tantùm in funeralibus deferenda.*
30. *Crux propria parochia defuncti deferenda est in funeralibus.*
31. *Officium defunctorum super cadaueribus in Ecclesijs regularium sepeliendis faciunt ipsi regulares.*
32. *Parochi defunctorum in regularium Ecclesijs humandorum corpora vsque ad easdem Ecclesias associare potest.*
33. *Officium in tumulandis cadaueribus in Ecclesijs Regularium fieri debet per eosdemmet Regulares, non obstante quauis contraria consuetudine.*
34. *Pauperum cadauera gratis sepeliri debent.*
35. *Parochi non debent plus recipere pro tumulandis cadaueribus exterorum.*
36. *Cadaueris humatio non potest prohiberi occasione iuris sepulturæ.*

a De sepult. extra in 6. & in clem.

DEcernit a sancta Synodus, quibuscumque in locis, iam ante annos quadraginta, Quarta, quæ funeralium dicitur, cathedrali, aut parochiali Ecclesiæ solita esset persolui, ac postea fuerit ex quocumque priuilegio, alijs monasterijs, hospitalibus, aut quibuscumque locis piis concessa, eadem posthac integro iure, & eadem portione, quæ antea solebat, cathedrali, seu parochiali Ecclesiæ persoluatur: non obstantibus concessionibus, gratiis, priuilegiis, etiam Mari magno, nuncupatis, aut aliis quibuscumque.

1. VIde Gutier. *de iuram. confirm. p. 3. c. 4. num. 2. & 3.* Fr. Emman. *quæst. regular. tom. 1. qu. 39. art. 2.* Frate. Leon. *in thesauro fori eccl. p. 2. c. 14.* Fr. Ioan. à Cruce *de statu Rel. lib. 2. c. 19. dub. 5. concl. 2.* Fr. Ludouic. Miranda *in manu. Prelat. tom. 2. q. 48. art. 7.* Laurent. de Portel *dub regul. verb. Canonica portio.* latè Rosa apud Tamburin. *in fine tom. 3. de Iure Abbatum de f. 83. cum seqq.*

Extat ad horus decreti intelligentiam Bulla Pij V. Incip. *Et si Mendicantium, 17. Kal. Iuly* 1567. 2.

confir

confirmantis ac de nouo concedentis omnia Ordinum Mendicantium priuilegia, sed inter alia hac de re agendo ita loquitur. *Quartam autem funeralium de qua sess. 25. c. 13. nequaquam soluere teneantur monasteria, quæ à 40. annis citra fundata existunt, postquam Concilium ipsum loquitur tantùm de monasteriis ante annos 40. fundatis, quæ ipsã quartã soluere consueuerunt, & vbi solui consueuit, sed tãtùm ceræ, & aliorum, quæ in aliquibus partibus deferri contigerit tempore, quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de Missis, seu legatis, vel aliis Fratribus ipsis, seu Monialibus relictis, aut aliàs quomodolibet donatis solui debet, sicque intelligi Concilij decretum quoad quartam huiusmodi soluendam debere decernimus. Vbi verò non est consuetudo soluendi quartam huiusmodi de nullo suprà scriptorum solui debere declaramus*, refert Lauor. *var. lucubrat. tom. 1. tit. 2. cap 3. num* 182.

3. Adest quoque ad prædictorum intelligentiam bona decis. Rotæ *in vna Licien. quarta funeralium 15. Ianuarij* 1618. *coram Reuerendissimo D. meo Coccino*, relata per me *de offic. & potest. Episcopi p. 3. alleg. 86. ex n. 17.* cuius particula, quæ ad rem plurimum facit, ita se habet.

Nec obstat Concil. Trid. sess. 25. c. 13. de reform. quia cùm istud monasterium sit fundatum post publicationem Concilij, & quatenus esset fundatum antea, cùm non esset solitũ soluere dictam quartã, Concilium ei non obstat, vt declarauit sanctissimus Pius V. in sua constit. de anno 1567. quam refert Archangel. Caraccia de quarta funeralium, c. 1. Gut. *de iuram. cõfirm. p. 2. cap. 4. n. 3.* Emman. Rodet. *in quæst. Regularib. to. 1. q. 41. art. 2 & ita resoluit Congregatio Illustrissimorum interpretum*, vt refert Rodriq. *loco prædicto.*

4. *Nec est verum quòd prædicta constitutio Pij V. fuerit reuocata per Gregorium XIII. vt in eius Bulla, quam refert Nauar. in man. c. 27. in fine, quia cùm dicta Bulla Pij plura contineret, per Gregorium redacta fuit ad terminos Concilij, vt censuit Sacra Cong. Illustriss. Interpretum, sicut refert Caraccia loco citato, qui etiam in fine tractatus refert ipsam declarationem, bene aduertit* Gutier. *loco citato* Hactenus dicta decisio, quæ etiam reperitur impressa apud Tamburin. *in fine tom. 3. decis.* 84.

5. Loqui Concilium in præsenti de priuilegiis concessis à 40. annis citra, & non procedere in priuilegiis antiquissimis concessis per 40. annos ante publicationem Concil. refert decisum Lauor. *d. tit. 2. cap. 3. n.* 183.

Regulares tenentur soluere Parochis quartam funeralem non obstantibus priuilegiis, in quibus adest claus. *Salua iustitia Parochialium Ecclesiarum.* Rota apud Tamburin. *in fine tom. 3. de iure Abbatum decis.* 83. vbi *decis.* 85. tenet quòd Parochi à Religiosis ratione sepulturæ nihil aliud possunt exigere nisi quartam eorum funeralium, quæ tempore sepulturæ fuerint oblata, & ibi *n. 5.* refert quòd Parochi in Catalonia ex statuto Pij V. nequeunt quicquam à Mendicantibus vltra quartam funeralium exigere, & *decis.* 87. resoluit quòd Parochus intus Ecclesias vnitas monasteriis Regularium non potest in funeribus stolam deferre, & alias functiones exercere, & ibi *n. 2.* ait quòd Parochus non potest se intromittere in Ecclesiis Regularium dum cadauera in eisdem sepeliuntur.

6. Quarta funeralis non debetur Parocho, intra cuius limites viator retentus pro delicto, & habilitatus cum cautione decedit stante consuetudine in ciuitate, quod ius sepeliendi peregrinos, & viatores spectat ad Ecclesiam cathedralem, ita Aldan. *in compendio Canon. resol. lib. 4. tit. 27. n. 11.* Sel. *in* Barbos. Collect. in Concil. Trid. *selectis Canon c. 92. n. 35.* asserentes ita decisum *in Pisauren. 22. Ianuarij* 1628.

7. Quarta funeralis debetur Parocho ex funeralibus sequenti die in alia Ecclesia ab alia in qua mortuus sepulturæ mandatus fuerat, à factis magno adhibito Religiosorum, & Presbyterorum, candelarum & intortitiorum numero in maiori quantitate dies præcedentis, vt per Sel. *d. cap. 92. n. 11.* vbi refert ita fuisse resolutum per sacram Congreg. Episcop. *sub die 3. Augusti* 1621.

8. Quarta funeralis non debetur Parocho ex intortitiis, seu cereis Confraternitatum secularium funera associantium, ex Aldan. *d. tit. 17. n. 12.* vbi refert ab eadem S. Congreg. decisum *in Firmana 5. Martij* 1626.

9. Intortitia, cerei, & candelæ, quæ per viam deferuntur circa cadauera, in quibuscunque priuatis Ecclesiis diuidenda sunt pro æquali portione inter ipsos Parochos, & ministros aliarum Ecclesiarum quarumcunque, etiam regularium, & nationalium, in quibus sepeliuntur, ac propterea quando huiusmodi intortitia, seu cerei, & candelæ in præfatis Ecclesiis pro celebrandis diuinis officiis præsenti corpore accenduntur, finito officio extinguenda, & cuique medietas consignanda est, vt per Sel. *d. cap. 92. n. 15.* vbi refert decisum *in Congr. RR. DD. Præfectorum Vrbis, S. D. N. Vrbano VIII. approbante sub die* 21. *Martij* 1629.

10. Defunctorum hæredes pro defuncto ad sepulturam associando numerum Sacerdotum sibi bene visum conuocare possunt, & numerum ceræ sibi bene visum ad cadauer sepulturæ associandũ quolibet contrario prætextu per Parochũ deducto non obstante, subministrare valent, vt per Aldan. *d. tit. 17. n. 16.* vbi testatur sic fuisse resolutum per sacram Congreg Episcop. *in Cassan. 5. Maij* 1617.

11. Vocati omnes ad funus debent conuenire ad Parochialem defuncti ex Aldan. *d. tit 17. n. 19.* vbi dicit ita decisum per S. Cong. Rituum *in Bonon. 9. Decembris 1617. & in Tropien. 16. Februarij* 1631.

12. Regulares vocati ad sepeliendum mortuos, etiam in eorum propria Ecclesia, debent accedere ad Ecclesias, è quibus cadauera amouentur, & inde cum clero seculari discedere, non autem expectare extra ianuam Ecclesiæ, & aliis se postea associari, ex Sel. *d. cap. 92. n. 20* vbi testatur sic fuisse resolutum per sacram Congregat. Episcop. & Regul. *in Vigleuanen. 13. Nouembris* 1600.

13. Confraternitates non possunt accedere ad funeralia mortuorum, nisi specialiter & expressè vocentur, ex Sel. *d. c. 92. n. 21.* vbi refert ita decisum à S. Congreg. Rituum *in Bononien. 9. Decembris* 1617.

14. Proprius Parochus nullatenus excludendus, quamuis ad sepeliendum cadauer Regulares dumtaxat a defuncto accersiri iubeantur, ex Aldan. *d. tit. 17. n. 21.* vbi testatur sic resolutum per S. Congreg. Episcop. & Regular. *in Montis Bilosi de anno* 1581.

15. Defunctorum cadauera in alterius Parochia existentia, & in Ecclesiis Fratrum sepelienda, priùs ad Ecclesiam Parochialem ad benedictionem, ac vltimum vale à Parocho recipiendum deferri debent. Sed si proprius Parochus ab eisdem Fratribus moneatur priùs, & inquiratur ac expectetur, ipseque venire recuset, tunc ipsi Fratres poterunt supradicta cadauera ab ædibus defunctorum ad suas Ecclesias recto tramite deferre ipso Parocho etiam inuito. Aldan. *vbi supra*, qui refert per eandem S. Cong. resolutum *in Nepes. 11. Decemb. 1615. ad* 4.

16. Cadauera decedentium in parochia, ad cuius Ecclesiam Capitulum Cathedralis translatum est,

non possunt leuari per ipsum Capitulum, seu Canonicos cathedralis Ecclesiæ, nisi requisito parocho dictæ Ecclesiæ, vt per Aldan. *d. tit.* 17. *n.* 1. vbi ait ita censuisse sacram Congreg. Rit. *in Thelesina* 18. *Augusti* 1629.

17. Defunctorum corpora si deponantur in Parochiali, vt inde transferantur ad Ecclesiam Regularium, in qua elegerunt sepulturam, nihil debetur Ecclesiæ parochiali, exceptis iuribus parochialibus, ex Sel. *d. c.* 92. *n.* 2. vbi ait sic decidisse sacram Congreg. Rit. *in Placentina* 23. *Martij* 1619.

18. Sepulturæ electio in alia Ecclesia præter parochialem non potest per parochum impediri, dummodo illi reseruata sit sua quarta funeralis, vt per Aldan. *d. tit.* 17. *n.* 32. vbi ait sic fuisse resolutum per eandem S. Congr. *in Capuana* 31. *Martij* 1629.

19. Suscipientes habitum Religionis à Guardiano, vel ab alio, cui ille committendum duxerit, & cum eo decedentes in Ecclesiis eiusdem Ordinis, Ecclesiasticæ sepulturæ sunt tradendi, si Guardianus præter habitus concessionem & receptionem præmouerit eorum cadauera, ex Aldan. *d. tit.* 17. *n.* 3. vbi refert decisum per S. Congreg. Episcop. & Reg. *in Nepesina* 11. *Decembris* 1615. *ad* 2.

20. Sepulturam pro filio minori 14. ann. potest pater in vita, non post eius mortem eligere, vt per Aldan. *d. tit.* 17. *n.* 5. vbi refert decisum *in Folginen.* 27. *Octobris* 1587.

21. Sepulturam sibi eligendi facultatem non habés in maiorem suorum sepultura humari debet, ex Aldan. *d. tit.* 17. *n.* 8. vbi attestatur ità censuisse sacram Congr. Episc. *in Asculana* 21. *Octobris* 1616.

22. Sepulturæ Ecclesiasticæ tradi debet excommunicatus, qui in mortis articulo confessionem petiit, vel Beatissimam Virginem inuocauit, vt per Sel. *d. c.* 92. *n.* 14. vbi asserit sic fuisse resolutum per eandem sacram Congr. *in Nolana* 19. *Iulij* 1619.

23. Funerale ducere, & prosequi tenetur parochus vsque ad Ecclesiam Regularium, si in ea defunctus sepeliri debeat, vt per Aldan. *d. tit.* 17. *num.* 23. vbi asserit resolutum per eandem S. Congreg. Episcop. & Reg. *in Brixien.* 18. *Iunij* 1591. *& in Nicoteren.* 5. *Iunij* 1615.

24. Parocho spectat declarare per quam viam sit exportandus defunctus, & omnia necessaria vsque ad ianuam Ecclesiæ Regularium, vbi sepeliendus est, ex Aldan. *d. tit.* 17. *num.* 28. vbi dicit decisum ab eadem Sacr. Congregat. *in Castellaneten.* 3. *Ianuarij* 1594.

25. Parochus secularis sicut defert stolam in propria parochia, & in parochia Fratrum, dum defuncti corpus in eorum Ecclesiis sepelitur, ita parochus regularis in eodem casu, & eodem tempore poterit stolam deferre, non solùm in propria parochia, sed etiam in parochia defuncti, ex Aldan. *d. tit.* 17. *n.* 31. vbi attestatur ita censuisse sacram Congreg. Rit. *sub die vlt. Septembris* 1628.

26. Parochus Monachus in funeralibus ita potest cum stola ingredi parochiam secularium, prout seculares parochi Monachorum parochiam ingredi valent, Aldan. *d. tit.* 17. *n.* 32. vbi ait ita resolutum fuisse per eandem S. Congreg. *in Asculana* 29. *Ianuarij* 1629.

27. Tertiarij si qualitatibus in Bulla fel. record. Leonis X. præscriptis sint præditi, videlicet si viri collegialiter, aut claustraliter viuant, mulieres verò virginalem, vel cælibem, aut castam vidualem sub expresso voto, & Tertiariorum habitu vitam ducant, possunt & debent etiam inuito ac minimè requisito parocho in Fratrum Ecclesiis sepeliri, secus verò si supradictis qualitatibus careant, ex Sel. *d. cap.* 92. *num.* 25. vbi testatur sic fuisse resolutum per sacram Congreg. Episcop. & Regular. *in Nepezina* 11. *Decembris* 1615. *ad* 1.

Mortui sepeliri possunt in Ecclesia in qua sepulturam elegerunt, sine præsentia Parochi, si ipse requisitus interesse recuset, vel petitam licentiam deneget, vt per Aldan. *d. tit.* 17. *n.* 35. vbi ait sic censuisse sacram Congregat. *in Capuan.* 22. *Decembris* 1629. 28.

In funeralibus est deferenda vna tantùm Crux illius Ecclesiæ, ad quam corpus transfertur postquam sequantur immediatè personæ illius Ecclesiæ, & deinde cæteri secundùm anterioritatem, vt per Aldan. *d. tit.* 17. *num.* 26. qui refert sic censuisse sacram Congregationem Rit. *in Narnien. Septembris* 1614. 29.

Crux propriæ parochiæ defuncti deferenda est in funeralibus, non autem Crux antiquæ parochiæ, ex qua dismembrata fuit parochia noua, de qua est defunctus, & vocati ad funus in eadem propria parochia debent conuenire, ex Aldan. *d. tit.* 17. *num.* 40. vbi restatur per eandem S. Congregationem fuisse resolutum *in Baren.* 22. *Martij* 1631. 30.

Clerus secularis postquam Christi fidelium cadauera in Fratrum Religiosorum Ecclesiis sepelienda associauerit, in eiusdem Ecclesiis super eisdem cadaueribus officium defunctorum, Psalmos, Responsoria, aliásve preces, vel orationes recitare, aut psallere non potest. Sed ab ipsis Fratribus dumtaxat hæc omnia peragenda sunt, vt per Sel. *d. cap.* 92. *num.* 32. vbi testatur ita fuisse resolutum per S. Congreg. Episcopi & Reg. *in Turritana* 24. *Nouembris* 1627. Vnde Canonici si corpora defunctorum comitari contigerit ad alienas Ecclesias recitato Psalmo *Miserere*, vel *De profundis*, super corpus defuncti, cum versiculo & oratione discedere poterunt, ex Sel. *citato loco*, qui asserit ita fuisse resolutum per eandem S. Congreg. *in Cremonen.* 9. *Augusti* 1604. 31.

Parochi defunctorum in Regularium Ecclesiis humandorum corpora vsque ad easdem Ecclesias associare, ac etiam in illis permanere possunt, absque tamen eo quòd in officio decantando vllatenus se intromittant, vt per Aldan. *d. tit.* 17. *num.* 42. vbi dicit sic decidisse eandem S. Congreg. *in Nicoteren.* 5. *Iulij* 1615. 32.

Officium enim in tumulandis cadaueribus in Ecclesiis Regularium fieri debet per eosdemmet Regulares, non obstante quauis contraria consuetudine, ex Aldan. *d. tit.* 17. *num.* 45. vbi ait ita censuisse sacram Congreg. Rit. *in Eugubina* 12. *Martij* 1612. *&* 5. *Iulij* 1614. *& in Placentina, & Licion.* 23. *Martij* 1619. *& in Cæsenien. ciuitatis Platiæ* 12. *Octobris eiusdem anni, & in Sulmonen.* 8. *Augusti* 1629. *& in Andrien.* 18. *Februarij, &* 2. *Martij eiusdem anni, &* 5. *Iulij* 1631. 33.

Pauperum cadauera gratis sepeliri debent, vt per Aldan. *d. tit.* 17. *num.* 50. vbi attestatur sic fuisse resolutum per S. Congreg. Episcoporum & Regul. *in Cassan.* 5. *Maij* 1617. 34.

Parochi non debent plus recipere pro tumulandis cadaueribus exterorum, vt per Aldan. *d. tit.* 17. *n.* 51. vbi ait decisum *sub die* 27. *Maij* 1617. 35.

Iuris sepulturæ occasione non potest prohiberi cadaueris humatio, cùm nulla ratio patiatur, Christianæque pietati repugnans videatur, maximè verò ob pecuniarum interesse, cadauer insepultum remanere, Sel. *d. c.* 92. *n.* 70. vbi refert sic censuisse Sacr. Congregat. Episcop. *in Cotronien.* 17. *Septembris* 161 36.

Clerici

Clerici concubinarij puniantur poſt monitiones ſibi factas, vt in text. & cognitio cauſarum concubinariorum ad Epiſcopos ipſos pertineat. Epiſcopi concubinarij moneantur à Synodo Prouinciali, & non emendati ſuſpendantur, & perſeuerantes ad Papam cauſæ deferantur.

Capvt XIV.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Statuta Concilij Trident. contra concubinarios ſtrictè obſeruanda.*
3. *Concubinarius quis dicatur in hoc decreto.*
4. *Fœminarum conſortium à viris ſpiritualibus fugiendum.*
5. *Clerici qualem qualem ſuſpicionem habẽtes à mulierum etiam in gradu propinquo ſibi coniunctarũ conuerſatione omnino abſtinere debent.*
6. *Non procedit hoc decretum in ſimplici incontinentia.*
7. *Moniti ſpecialiter, non autem generaliter debent eſſe concubinarij.*
8. *Non tantum in viſitatione, ſed & aliis quoque temporibus.*
9. *Monitio generalis facta in Synodo nõ ſuffragatur.*
10. *Tempus, quod inter vnã & alteram monitionẽ interuenire debet, arbitrio Epiſcopi relinquitur.*
11. *Epiſcopus poteſt ſolus procedere ad informationem ſummariam, & incarcerationem, vbi de fuga timetur.*
12. *Subcollectores, vel Commiſſarij ſpoliorum nõ comprehenduntur ſub diſpoſitione Ordinariorum.*
13. *Diſtributiones quotidianas comprehendit.*
14. *Epiſcopus debet mulctas pecuniarias eo ipſo quod exacta fuerint, piis locis aſſignare.*
15. *Epiſcopus mulctas pecuniarias ſibi aſſumere poteſt vbi admodum pauper eſſet.*
16. *Clericus concubinarius ſuſpendendus ad Epiſcopo præmiſſa monitione.*
17. *Clericus concubinarius notorius eſt hodie ipſo iure ſuſpenſus ab officio, & beneficio.*
18. *Priuatio hac non tranſit ad ſucceſſorem beneficij ſi priuatus reſignet.*
19. *Inhabiles ac indigni fiunt quibuſcunque honoribus, beneficiis, &c. clerici concubinarij, ſuſpenſi qui concubinas non expellunt.*
20. *Exemptio, aut appellatio executionem ſententia lata contra concubinarios impedire nõ poteſt.*
21. *Cognitio, & punitio clerici concubinarij ad ſolum Epiſcopum pertinet.*
22. *Epiſcopus concubinarius quam pœnam incurrat.*

QVàm turpe, ac Clericorum nomine, qui ſe diuino cultui addixerunt ſit indignum, in impudicitiæ ſordibus, immundóque concubinatu verſari ſatis res ipſa, communi fidelium omnium offenſione, ſummóque Clericalis militiæ dedecore, teſtatur. [a] Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vitæ integritatem miniſtri Eccleſiæ reuocentur, populúſque hinc eos magis diſcat reuereri, quo illos vita honeſtiores cognouerit, prohibet ſancta Synodus quibuſcunque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus poſſit haberi ſuſpicio, *α in domo, vel extra* detinere, aut cum iis vllam conſuetudinem habere audeant, alioquin pœnis, à ſacris canonibus, vel ſtatutis Eccleſiarum impoſitis puniantur. *β Quòd ſi à Superioribus moniti*, ab iis ſe non abſtinuerint, *γ tertia parte fructuum*, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum ſuorum, quorumcunque, & penſionum ipſo facto ſint priuati, *δ quæ fabricæ Eccleſiæ* aut alteri pio loco arbitrio Epiſcopi applicetur. Sin verò in delicto eodem cum eadem, vel alia fœmina, perſeuerantes, ſecundæ monitioni adhuc non paruerint, non tantum fructus omnes, ac prouentus ſuorum beneficiorum, & penſiones eo ipſo amittant, qui prædictis locis applicentur, ſed etiam à beneficiorum ipſorum adminiſtratione, quoad Ordinarius, etiam vti Sedis Apoſtolicæ Legatus, arbitrabitur, *ε ſuſpendantur*, & ſi ita ſuſpenſi, nihilominus eas non expellant, aut cum iis etiam veſcentur, tunc beneficiis, portionibus, ac officiis, & penſionibus quibuſcumque Eccleſiaſticis *ζ perpetuè priuentur*, atque *η inhabiles, ac indigni* quibuſcumque honoribus, dignitatibus, beneficiis ac officiis in poſterum reddantur, *θ donec poſt manifeſtam vitæ emendationem* ab eorum Superioribus cum iis ex cauſa viſum fuerit diſpenſandum. Sed ſi, poſtquam eas ſemel dimiſerint, intermiſſum conſortium repetere, aut aliàs huiuſmodi ſcandaloſas mulieres ſibi adiungere auſi fuerint, præter prædictas pœnas, [b] excommunicationis gladio plectantur. *ι Nec quæuis appellatio*, aut exemptio prædictam executionem impediat, aut ſuſpendat, ſupradictorúmque omnium cognitio, *κ non ad Archidiaconos*, nec Decanos, aut alios inferiores, ſed ad Epiſcopos ipſos pertineat, qui ſine ſtrepitu, & figura iudicij, & ſola facti veritate inſpecta procedere poſſint. *λ Clerici verò* beneficia Eccleſiaſtica, aut penſiones non habentes, iuxta delicti, [c] & contumaciæ perſeuerantiam, & qualitatem ab ipſo Epiſcopo carceris pœna, ſuſpenſione ab ordine ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliiſve modis, iuxta ſacros canones puniantur. *μ Epiſcopi quoque*, quod abſit, ſi ab huiuſmodi crimine non abſtinuerint, & à Synodo prouinciali admoniti, ſe non emendauerint, [d] ipſo facto ſint ſuſpenſi, &, ſi perſeuerent, etiam ad Sanctiſſimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur, pro qualitate culpæ, etiam per priuationem, ſi opus erit, in eos animaduertat.

a Supra ſeſſ. 24. c. 8. refor. Concil. Carthag. 3. c. 18. Conc. Nicenũ c. 3. Concil. Mauſco. 3. c. 1. Conc. Arelaten. 2. c. 3. Concil. Tolet. 1. c. 3. Conc. Bracar. 1. ca. 15. Conc Turo. 1. c. 10. 11. & 12. Concil. Moguntiac. cap. 49. c. interdixit 32. diſt. ca. cum omnibus &. volumus, & ca. fœminas 81. diſt. c. 1. cum multis ſeq. de cohabit. cleri. & mulier.

b Cap. 2. cum ſeq. de cohab. cleric. & mulier. c ſi concubinæ de ſent. excom Concil. Autel. 3. c. 4. c Supra c. 6. & in aliis locis ſupra allegat. Conc. Tolet. 4. cap. 41. Vide 8. Tolet. cap 6. d Cap quorundam 14. diſt. Concil. Autel 5. c. 3.

1. Vide Clar. §. fornicatio, num. 9. vers. clericus autem concubinarius, Hieron. de Monte var. iuris quæst. 18. num. 48. Rebuff. in concord. tit. de publicis concub. vers. prima ergo pœna, Perez l. 23. vers. quari tamen potest tit. 3. lib. 1. Ordin. Bernard. & Salzedo in pract. Canon. cap. 79. de concubin. Tiber. Decian. in tract. crimin. lib. 6. cap. 21. de clericis concubinar. Humad. l. 32. gloss. 5. n. 6. tit. 5. & l. 43. gloss. 2. n. 3. tit. 6. part. 1. Matien. l. 6. gloss. 2. ex num. 23. tit. 8. lib. 5. noua recopil. Menoch. de arbitr. casu 218. Petr. Boll. in œconom. Eccles. class. 1. cap 4. ex §. 5. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. concubinarius §. 3. Petr. de Ledesma in summ. part. 1. tract. 27. c. 18. Aloys. Ricc. in collect. decis. part. 4. collect. 857. & in praxi rerum fori Ecclesiast. decis. 359. in 1. edit. aliàs resolut. 307. in 2. edit. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. quæst. 87. Soar. de censur. tom. 5. disp. 31. sect. 4. num. 10. Sayro eod. tract. lib. 4. c. 15. num. 24. Filliuc. quæst. moral. tom. 1. tract. 17. cap. 7. num. 124. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tr. 3. n. 154. vers. decimum. Thom. Valasc. allegat. iur. tom. 1. allegat. 34. num. 7. Nicol. Garc. de benefic. part. 11. c. 10. n. 181. cum multis seqq. Hieron. Veneto y Leyua, de examine Episcopor. lib. 4. c. 27. ex num. 64. meripsum in collectan. ad c. sicut. 4. de cohabit. cleric. & mulier. nouissimè Marchin. de Sacrament. Ordinis tract. 1. part. 8. c. 3. à n. 23.

2. Pium V. per specialem constit. monuisse omnes locorum Ordinarios, & in virtute sanctæ obedientiæ eis præcepisse vt statuta Tridentini Concilij contra concubinarios tam clericos, quàm laicos edita districtè faciant obseruari, reddituri Deo, ac sibi, si id omiserint, rationem, referunt Gutier. Canon. lib. 2. cap. 7. num. 68. & seq. Nicol. Garc. d. c. 10. n. 187.

3. α *In domo, vel extra*, &c.] Concubinarium in hoc decieto illum dici, qui non solùm concubinam domi retinet, vel qui sub aliquo colore in domo suæ matris, vel aliquarum consanguinearum, vel alibi habet, & cum ea tenet assiduam consuetudinem, resoluunt Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 3. cap. 4. sub num. 27. Aluys. Ricc. d. resol. 307. in fine, & in decis. curia Archiepiscop. Neapolit. p. 1. decis. 76. num. 3. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepiscop. Neapolitan. c. 30. num. 4. Bellet. disquisit. clerical. part. 1. tit. discipl. clericali. §. 15. n. 56. Tiber. Decian. in tract. crimin. lib. 6. cap. 21. num. 1. vbi ait concubinarium propriè illum dici, qui solutam, & corruptam domi retinet ad libidinem explendam sæpiùs, Bernard. in practic. canon. cap. 79. n. 1. affirmat clericum concubinarium illum propriè dici posse, qui solutam mulierem, & corruptam, nulloque sibi spiritualis, vel carnalis cognitionis vinculo coniunctam domi retinet, cum qua consueuit carnaliter commisceri, Farin. dict. qu. 138. num. 4. hanc Bernardi Diaz definitionem refert, & num. 6. dicit quòd clerici concubina dicetur si ad libidinem domi quocumque modo ac ipso retineatur etiam sub nomine pedissequæ, eius matris, sororis, amitæ, vel alterius, cuius cohabitatio ipsi non prohibeatur.

4. Fœminarum consortium quatenus à viris spiritualibus fugiendum ex sanctis Patribus ostendit Ioan. Bapt. Fin. de regulis iuris homil. 22. vers. adde, & exemplis confirmat Emmanu. de Valle de incant. & ensalm. sect. 2. c. 3. num. 19. & cap. 16. ex num. 25. Et quòd debeant sacerdotes abstinere à mulieris, & coitus immunditia, multis sacræ paginæ auctoritatibus probat Decian. d. lib. 6. cap. 21. num. 5. vbi num. 6. refert quòd tria ex hoc peccato clericorum mala oriuntur, videlicet quia laicorum corda scandalum patiuntur, vituperatur officium Ecclesiasticum, & præstatur aliis occasio peccandi, iuxta cap. si mala 2. quæst. 5. & c. significasti, de adulter. Et dicuntur violare Templum Dei, nam qui fornicatur, in corpus suum peccat, 1. ad Corinth. cap. 6. Corpus autem Sacerdotis dicitur templum Spiritus sancti, vt ibi dicitur.

5. Clericos igitur qualem suspicionem habentes à mulierum etiam in gradu propinquo sibi coniunctarum conuersatione omnino abstinere debere, cùm inuenti aliquando fuerint, qui diabolica suggestione incestus, & stupra commiserunt, asserunt Menoch. de præsumpt. lib. 5. præs. 17. n. 9. Valer. Reginald. d. tract. 3. num. 18. Bellet. d. tit. de discipl. cleric. §. 25. n. 16. & 17.

6. Decretum Concilij in præsenti non procedere in simplici incontinentia absque qualitate concubinatus, attestantur decisum Aloys. Ricc. in praxi fori Eccles. decis. 361. in fine, in 1. edit. & resol. 307. num. 5. in 2. edit. Nicol. Garc. de benefic. p. 11. c. 10. num. 186. Farin. in praxi crimin. part. 5. quæst. 138. num. 12. & 74. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra, lib. 4. tit. 5. de stupro l. vnica num. 4. Ioan. Sanci. in selectis disput. 50. num. 10. in fine.

Contra Nauar. consil. 4. de adulter. in antiq. aliàs consil. 1. de cohab. cler. in nouis, Sayr. in floribus dec. sub illo tit. de adulter. dec. 4. existimantes text. in præsenti ad simplicem incontinentiam esse extendendum.

7. β *Quod si à Superioribus moniti.*] Vt autem clerici concubinarij priuentur beneficiis, & deponantur, requiritur trina monitio facta per Superiorem, c. sicut. ad extirpanda, c. si quisquam, de cohab. cleric. c. si autem clerici, ver. vel tertiam commonitionem, eod. tit. Ita Decian. d. lib. 6. c. 21. n. 30. plures refert Ioan. Sanci. in select. disp. 50. num. 10. & addit Farin. d. quæst. 138. num. 41. quòd si Clericus concubinam retinens bis aut ter monitus induratus in concubinatu permaneat, per suum Episcopum Curiæ seculari traditur, cùm ipsemet se Sacerdotio indignum iudicet, auth. de sanctiss. Episcop. §. Presbyteros collat. 9. c. Presbyteris 17. dist. quæ iura ipse Farin. intelligit de traditione Curiæ seculari quatenus importat verbalem derogationem, non verò actualem.

Specialiter scilicet monendi sunt, non autem generaliter, puta per edictum, decisum referunt Nicol. Garc. d. num. 186. declar. 4. Armendar. d. l. vnica, num. 4. Et ideo resoluit Decian. d. c. 21. n. 30. in fine. quòd non sufficit generalis monitio quòd omnes concubinarij cleri dimittant concubinas, iuxta notata in c. vlt. de vita, & hon. cleric. in vers. si tales, & in Clem. 1. eod. tit. in verb. nominatim, & in c. statutum, de sent. excom. in 6.

8. Non tantùm in visitatione, sed & aliis quoque temporibus huiusmodi monitionem fieri posse, asserunt resolutum Nicol. Garc. d. n. 186. declar. 5. & Armendar. d. l. vnica, n. 5.

9. Monitionem genelem factam in Synodo non suffragari, etsi vim trinæ monitionis obtineat, resoluunt Marc. Anton. Genuens. d. cap. 30. Aluys. Ricc. in d. praxi fori Eccles. dec. 359. in 1. edit. aliàs resol. 307. num. 3. in 2. edit. licet Bernard. in d. pract. canon. cap. 79. prope fin. existimauerit quòd vt Prælati excuseorur à monitionibus faciendis clericis suæ diœcesis, in hac materia prudenter faciunt, quando in sui constitutionibus synodalibus monent omnes generaliter ne concubinarij sint; & licèt ibi Salzedo in addit. litt. F. id intelligat procedere contra eos clericos, qui ex lege diœcesana tenentur in Synodo comparere.

Tempus,

10. Tempus, quod inter vnam, & alteram monitionem interuenire debet, arbitrio Episcopi relinqui referunt decisum Nicol. Garc. d. num. 186. declar. 6. & Armendar. d. l. vnica num. 6.

11. Posse ipsum Episcopũ solùm ad informationem summariam, & incarcerationem procedere, vbi de fuga timetur sine forma, & monitione, in hoc decreto præscripta, referunt decisum Nicol. Garc. d. n. 186. declar. 7. & 8. Armend. d. l. vnica n. 7. & 8.

12. Subcollectores, vel Commissarius spoliorum non comprehendi sub dispositione Ordinariorum, sed Nuncij Apost. iuxta eorum priuilegia, resolutum asseruot Nicol. Garc. d. num. 186. declar. 13. Armendar. d. l. vnica, num. 12.

13. γ *Tertia parte fructuum*, &c.] Comprehendi etiam distributiones quotidianas, tenent Nauarr. consil. 3. in antiq. sub tit. de verbor. significat. quod deest in nouis, Sayro in floribus decis. sub illo tit. decis. 7. Aloys. Ricc. in collect. decis. part. 4. collect. 821. vers. ampliasecundò, & d. resol. 307. n. 5. in 2. edit. Petr. de Ledesma d. c. 18. diffic. 2. & ex Concil. VI. Mediolanen. colligit Moner. de distrib. quotid. p. 3. quæst. 10. num. 56. contra Nicol. Garc. d. . 186. declar. 9. March. d. tract. 1. part. 8. c. 3. num. 24.

14. δ *Qua fabrica Ecclesia*, &c.] Episcopum debere mulctas pecuniarias eo ipso quod exactæ fuerint, piis locis assignare, ac proinde non posse portionẽ aliquam etiam in minima parte Vicario pro sua mercede limitare, & minus Cameræ suæ Episcopali applicare, non obstante contraria consuetudine, resoluunt, decisúmque referunt Quaranta in summ. Bullary verb. pœna pecuniaria 1 part. 395. Sbroz de Offic. Vicary in addit. lib. 2. q. 143. Piasec. in Praxi Episcop. part. 2. c. 4. n. 97. in princ. Galer. in Margarita casuum cõnsciẽtiæ, verb. pœna 1. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 349. in 1. edit. aliàs resol. 300. num. 5. in 2. edit. quos refero Ego ipse de officio & potest. Episcopi p. 3. alleg. 107. n. 19.

15. Vbi tamen Episcopus admodum pauper esset, eas sibi assumere posse pariter decisum referunt Molfes. in comment. de consuetud. Neapolitan. p. 4. quæst. 64. sub n. 24. Aloys. Ricc. d. resol. 307. num. 3. vers. limita.

16. ε *Suspendantur.*] Clericum concubinarium suspendendum ab Episcopo præmissa monitione, de qua in hoc decreto, resoluunt Tolet. in instruct. Sacerd. lib. 1. cap. 47. Henriq. in summ. lib. 13. c. 36. § 1. Auila de censur. p. 5. disput. 5. dub. 2. Bonacin. eod. tract. disputat. 3. quæst. 6. puncto 5. n. 1. Nicol. Garc. d. cap. 10. num. 181. & p. 7. cap. 14. ex num. 8. Marchio. d. cap. 3. num. 26. Et quid attento iure communi an esset suspensus ipso iure, an veniret suspendendus; Vide Menoch. de arbitr. casu 289. n. 2. vers. sed verius, & casu 418. n. 1. Decian. in tract. crim. lib. 6. c. 21. n. 30. cum seq. Farin. d. q. 138. n. 40.

17. Clericum concubinarium notorium sine aliqua monitione superioris esse hodie prout in veteri iure ipso iure suspensum ab officio, & beneficio, ita quòd si celebret, incurrat irregularitatem, decisum refert Bellet. disquis. cleric. part. 1. tit. de disciplin. cleric. § 5. n. 45. Nicol. Garc. de benefic. part. 7. c. 14. num. 11. & 15. Armendar. d. l. vnica, num. 16.

ζ *Perpetuo priuentur.*] Clericum concubinariũ priuari beneficiis, resoluunt Rebuff. de publ. concub. in princ. vers. secunda pœna est, Decian. d. lib. 6. c. 21. num. 12. Roland. consil. 98. num. 6. lib. 1. Farin. dict. quæst. 138. num. 50. cum seqq. vbi num. 66. tenet requiri sententiam declaratoriam priuationis, quæ postea quoad restitutionem fructuum retrotrahetur ad tempus delicti. Tambur. de iure Eccl. tom. 3. disp. 9. quæst. 7. num. 15. Hanc pœnam non transire ad successorem beneficij, si priuatus resignet, referunt decisum Nicol. Garc. de benefic. part. 1. c. 5. n. 304. in fine. Armendar. d. l. vnica, n. 15. Aduertit Decian. d. lib. 6. cap. 21. num. 31. quòd licèt olim in primitiua & adolescente Ecclesia grauissimè fuisset vindicatum hoc delictum clericorum in concubinatu existentium, etiam vsque ad depositionem cap. erubescant 33. dist. cap. à multis, de ætat. & qual. hodie tamen crescente Prælatorum indulgentia, & descendente clericorum feruore in Christum, mitigatæ sunt pœnæ propter carnis fragilitatem, vt dicitur in cap. fraternitatis 34. dist. & ideo rarò deuenitur ob hoc crimen ad priuationem beneficiorum, minusque ad depositionem, nisi præcedente trina monitione, & maxima contumacia. 18.

η *Inhabiles, ac indigni*, &c.] Clerici concubinarij non tantùm admittunt beneficia, sed etiam ad alia obtinenda inhabiles redduntur, vt per Menoch. d. casu 318. n. 1. vers. præterea & secundo. Decian. d. lib. 6. c. 21. n. 14. & 22. vide Farin. in praxi crim. p. 5. q. 138. num. 54. 19.

θ *Donec post manifestam vitæ emendationem*, &c.] Clericum concubinarium, qui iam emendatus fuerit à suo Superiore dispensatus, effici habilem ad susceptionem quorumcumque bonorum, Dignitatum, beneficiorum, & officiorum, resoluunt Bermond. de publicis concub. in glos. vsque à quo, Decian. d. c. 21. n. 34. & 35. Farin. d. q. 138. n. 87.

ι *Nec quauis appellatio*, &c.] Concubinarium notorium de notorio concubinatu condamnatum non appellare tenent Salzed. ad Bernard. d. c. 79. littera B. vers. est tamen circa superiora, vbi declarat Decian. d. lib. 6. c. 21. n. 29. Farin. d. quæst. 138. n. 80. Quam executionem exemptio, aut appellatio ante, vel post diffinitiuam sententiam suspendere non potest, vt refert decisum Nicol. Garc. de benef. p. 11. c. 10. n. 186. dub. 12. 20.

κ *Non ad Archidiaconos*, &c.] Hoc non intelligi in immemoriali, referunt decisum Nicol. Garc. d. n. 186. dub. 14. Ludouic. à Sarauia in tract. de iurisd. Adiunctorum q. 24. n. 5. & 26. 21.

λ *Clerici verò*, &c.] De punitione clericorum non habentium beneficia, aut pensiones agit Farin. d. q. 138. num. 72. 22.

μ *Episcopi quoque*, &c.] De pœna Episcopi concubinarij agunt Suar. to. 5. de censur. disp. 31. sect. 5. ad fin. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 32. tract. 2. n. 65. vers. item ex Concilio. Ægid. de Coninck de Sacr. & censur. to. 2. disp. 15. dub. 27. Farin. d. q. 138. n. 70.

Filij clericorum illegitimi in Ecclesia, in qua patres beneficia obtinuerunt, ipsi non habeant, & quæcumque circa hoc in fraudem facta fuerint, irrita, & nulla censeantur.

CAPVT XV.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Dispositio huius c. in quo differat à iure communi.*
3. *Filius videtur posse succedere in beneficio paterno si per triginta annos alius in eo successit.*

4. Beneficia, quæ pater ante Concil. dimisit, licet filio obtinere.

5. Filij naturales etiam procreati tempore, quo eorum parentes nondum erant effecti clerici, comprehenduntur sub hoc decreto.

6. Nepotes legitimi presbyterorum ex illegitimo respectu beneficij aui non comprehenduntur sub dispositione huius decreti.

7. Pater non prohibetur obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius filius habuit idem, vel quodcunque aliud.

8. Fratres fratribus etiam immediatè succedere possunt.

9. Filij legitimi clericorum possunt adipisci beneficia quæcunque in eadem Ecclesia in qua genitores habuerunt, vel habent.

10. Sed non possunt paterna beneficia immediatè obtinere.

11. Filius quamuis legitimus eget dispensatione ad obtinendum immediatè beneficium paternum.

12. Decretum procedit.

13. Filius Presbyteri illegitimus non potest obtinere beneficium, quod olim pater suus absque legitimo titulo, & mortuis pacificè aliquando possedit.

14. Filius illegitimus excluditur ne possit obtinere beneficium in Ecclesia in qua eius pater habuit solam sedem in choro.

15. Possessionem beneficij per procuratorem accipiens, sed in Ecclesia nunquam ministrauit, comprehenditur sub hoc decreto.

16. Pater non potest habere beneficium in vna Ecclesia, & filius in alia, quando ambæ sunt sorores.

17. Religiosi filij Religiosorum possunt dispensari ad dignitates & officia, quæ eorum patres obtinent, vel obtinuerunt.

18. Filius illegitimus non prohibetur obtinere Episcopatum nuper erectum ex parte diœcesis, in qua eius pater fuit Archiepiscopus.

19. Filius illegitimus an possit recipi in clericum Ecclesiæ receptitiæ vbi eius pater fuit receptus.

20. Hoc decreto prohibentur tantum in futurum obtinentes.

21. Canonicus illegitimus cuius pater possessionem alterius Canonicatus in eadem Ecclesia apprehendit, licèt in dicta Ecclesia nunquam ministrauerit, comprehenditur hoc decreto.

22. Filius illegitimus non prohibetur quominus tanquam capellanus amouibilis deseruire possit, ac obtinere beneficium in Ecclesia in qua eius pater nunquam intitulatus fuit.

23. Filius illegitimus non prohibetur obtinere Ecclesiam filialem, dummodo non teneatur ministrare in Matrice.

24. Filius illegitimus potest patri succedere in capellania fundata absque Episcopi authoritate.

25. Filius illegitimus non prohibetur habere Canonicatum, qui erat portio, tempore quo pater illum obtinebat.

26. Filius illegitimus quomodo prohibeatur ministrare in Ecclesia, in qua pater eius beneficium habuit, vel habet.

27. Filius illegitimus laicus non potest canere tanquam musicus simplex in Ecclesia in qua pater habuit, vel habet beneficium.

28. Missam celebrare possunt in eadem Ecclesia pater & filius, dummodo ambo non obtineant beneficium in ea.

29. Quamuis vnus ob quoddam legatum, alter ob deuotionem celebret.

30. Pater & filius possunt insimul processionaliter incedere, vnus tanquam beneficiatus, & alter, tanquam capellanus diuersarum Ecclesiarum.

31. Filius illegitimus non prohibetur cum patre habitare.

32. Pensiones habere non possunt filij illegitimi super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel obtinuerunt.

33. Pensionem super beneficio paterno non prohibetur habere filius legitimus.

34. Pensio fraudulenter reseruata.

35. Pensionem transferendi facultatem habens potest illam transferre in suum filium illegitimum.

36. Beneficium obtinuisse non dicitur qui fuit prouisus, & litteris non expeditis; ac possessione non habita cessit alteri.

37. Filius suum beneficium resignare cogitur, si ille & pater tempore Concilij repetirentur in eadem Ecclesia beneficia obtinere.

38. Pater, qui est coadiutor filij in Canonicatu tenetur cedere omne ius filio.

39. Dispensatio præsumpta in qua fundatur reg. de triennali non habet locum contra hoc decretum.

40. Resignationes reciprocæ prohibentur.

41. Post ipsum Concil. in fauorem filiorum facienda.

a Concil. 3. Tolet. in c. 10. grauiter animaduertit. cap. proposuisti 83. dist.
b Ab Alexan. 3. partis 19. cap. 3. & in Concil. 1. Lateranen. c. 14. e. a. & per totum de fil. presbyter.

VT a paternæ incontinentiæ memoria à locis Deo consecratis, quos maximè puritas, sanctitásque decet, *longissimè arceatur*, *β non liceat γ filiis Clericorum*, *δ qui non ex legitimo nati sunt matrimonio*, *ε in Ecclesiis*, *vbi eorum patres beneficium aliquod Ecclesiasticum* habent, aut habuerunt, quodcumque etiam dissimile beneficium obtinere, b nec in dictis Ecclesiis *ζ quoquo modo ministrare*, *η nec pensiones* super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, *θ vel aliàs obtinuerunt*, habere. Quòd si in præsenti, pater & filius in eadem Ecclesia beneficia obtinere repetiantur, *ι cogatur filius suum beneficium resignare*, aut cum alio permutare, extra Ecclesiam intra trium mensium spatium, *κ aliàs ipso iure eo priuatus existat*, & super iis quæcumque dispensatio surreptitia censeatur. *λ Ad hæc, reciprocæ resignationes*, si quæ posthac à parentibus Clericis in fauorem filiorum fient, vt alter alterius beneficium consequatur, in fraudem huius decreti, & canonicarum Sanctionum factæ omnino censeantur, nec collationes secutæ, vigore huiusmodi resignationum, seu aliarum quarumcumque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis clericorum filiis suffragentur.

1. VIde Bernard. & Salzed. *in pract. Canon. cap.* 50. in nouiss. edit. Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell. gl.* 5. Seraphin. *decis.* 1442. Nicol. Garc. *de benefic. p.* 7. *cap.* 5. Aloys. Ricc. *in praxi part.* 4. *resol.* 370. *cum seqq.* Bellet. *disquisit. cleric. part.* 2. *tit. de disciplin. cleric.* §. 5. *num.* 31. *cum seqq.* Campan. *in diuers. iuris Canonic. rub.* 11. *c.* 13. *num.* 67. *cum seqq.* Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib.* 1. *tit.* 19. *l.* 1. *de filiis Presbyt.* Steph. Gratian. *discept. forens. cap.* 397. Honor. *ad Decret. tit. de filiis presbyt. n.* 16. Fr. Sigism.

Sigiſm. à Bononia *de elect. dub.*75. Iul. Lauor. *var. lucubrat. tit.*4. *cap.*16. *num.*48. *cum ſeqq.* Nouat. *in ſingular. iuris Canonici concluſ.*50. metipſum *de officio & poteſt. Epiſcopi part.*3. *alleg.*65. Illuſtriſſ. D. meum Roderic. à Cunha *ad c.*13. *diſt.*56. Marcel. Vulpe *in praxi iudicij fori Eccleſ. c.*47. *n.*27. *cum ſeq.* Caſtro Palao *in opere morali tom.*2. *tract.*13. *diſp.*42 *puncto* 2. Sanch. *in opere conſil. moral. tom.*1. *lib.*2. *c.*1. *dub.*15. *à n.*5 Vaſq. *in opuſc. mor. c.*3. *§.*1. *dub.*2. *n.*4.

2. In quo autem diſpoſitio huius text. differat à iure communi, ex Nicol. Garc. refert Fr. Sigiſm. à Bononia *d. dub.*75. *poſt n.*7. *verſ. at anè dubitari poteſt*, & dixi Ego ipſe *d. allegat.* 65. *in princ.* & me non citato tranſcripſit Aloyſ. Ricc. *in deciſ. Curia Archiep. Neapol. deciſ.*327. *part.*4.

3. *a Longiſſimè arceatur.*] Si per triginta annos alius in beneficio paterno mediatè ſucceſſerit, videri filium poſſe in eo ſuccedere, tradit Gonzal. *ad reg.*8. *Cancel. gloſſ.*5. *n.*33.

4. *ß Non liceat.*] Licere tamen beneficia, quæ pater ante huiuſmodi conſtitutionem dimiſit, obtinere, cenſuit Rot. *deciſ.*81. apud Farin. *in* 1. *collect. manuſſ.* aliàs *part.*4. *diuerſ.* quam refero *d. allegat.*65. *n.*10. Vel ſi ante Concilij publicationem à vita migrauit, ſicut referunt deciſum Nicol. Garc. *d. cap.*3. *num.*43. Armendar. *d. l.*1. *de filiis Presbyt. num.*10. Sanchez *d. lib.*2. *cap.*1. *dub.*15. *num.* 8. vbi tenet poſſe filium obtinere beneficium in Eccleſia, in qua pater modò obierit ante huius decreti publicationem, vel intra tres menſes ab illius publicatione, & ſimiliter ſi pater ſuum beneficium antè dimiſerat, vel dimiſit intra illos tres menſes, quia hîc dum dicitur, *non liceat*, non loquitur de collationibus antea factis, ſed de futuris.

5. *γ Filiis clericorum.*] Habere locum in filiis naturalibus procreatis tempore, quo eorum parentes nondum erant effecti clerici, referunt reſolutum Armendar. *dict. l.*1. *de filiis Presbyter. nu.*7. Nicol. Garc. *d. c.*3. *num.*15. Fr. Sigiſm. à Bononia *de elect. dub.*73. *num.*2.

Contra Fr. Emman. *quaeſt. regul. tom.*1. *quaeſt.*13. *art.*7. & Fr. Ludou. Miranda *in man. Prælat. tom.*2. *qu.*1. *art.* 10. exiſtimantes hoc decretum non loqui de filiis naturalibus.

6. Nepotes legitimos Presbiterorum ex filio illegitimo reſpectu beneficij aui non comprehendi ſub diſpoſitione huius decreti, quia cùm hoc decretum pœnale ſit, eſt reſtringendum, reſoluunt Nauarr. *conſil.*9. *num.* 9. & 10. *de filiis Presbyter.* Spin. *in ſpeculo teſtament. gloſſ.*3. *princip. ex n.*23. Cenall. *commun. contra commun. q.*796 *ex num.*9. Vgolin. *de poteſt. Epiſcopi cap.*50. §.7. *num.*2. & §. 8. *num.* 2. Garc. Gironda *de priuileg. explicat. num.*1049. Galet. *in margar. caſuum conſcient. verb. beneficium* 1. Sayro *de cenſur. lib.*6. *cap.*10. *num.*46. Azor. *inſtitut. moral. part.*2. *lib.*6. *cap.*4. *quaeſt.*17. Seraphin. *d. deciſ.*1442. *num.*11. Stephan. Gratian. *d. cap.*397. *num* 6. Nicol. Garc. *dict. cap.*3. *in addit. num.*22. Armendar. *d. l.*1. *de filiis Presbyter. num.*1. Campan. *d. c.*13. *in num.*76. Bellet. *d. §.*3. *num.*33. Aloyſ. Ric. *in deciſ. Curia Archiepiſcop. Neapolitan. part.* 4. *deciſ.* 283. & *in praxi part.*4. *reſolut.*374. Nouar. *de elect. & variat. fori, q.*9. *num.*60. *in fine ſect.*3. *in vltim. impreſſione*, & nouiſſimè Illuſtriſſ. D. meus Roderic. à Cunha *in comment. ad cap.*1. *num.*8. *diſt.*56. Caſtro Palao *d. puncto* 2. *num.*3. Sanchez *d. lib.*2. *c.*1. *dub.*18. Honor. *ad Decretal. tit. de filiis Presbyter. num.*16. *in fine*, Sel. *d. c.*92. *n.* 5. ☞ vbi refert deciſum *ſub die* 13. *Auguſti* 1622. Idem in nepote illegitimo ex filio itidem illegitimo dicendum aſſerunt Spin. & Azor. *citatis locis*, Nicol. Garc. *d. cap.*3. *num.* 27. Armendar. *d. loco num.*3. Quintanad. *lib.*2. *num.*95. D. meus *ad dict. cap.*1. *num.*9.

Contra Mieres *de maioratu part.*2. *qu.*2. *n.*25. Rebuff. *de pacificis poſſeſſ. n.*266. *cum ſeq.* aliàs 225. & Salzed. ad Bernard. *d. cap.* 50. *litteram A.* Rota *de ſucceſſ. ab inteſtato cap.*20. *ex num.*112. Leſſ. *de iuſtit. lib.*2. *cap.*34. *num.*91. exiſtimantes prohibitionem huius decreti etiam ad nepotes quoſcunque extendi.

7. Patrem non prohiberi obtinere beneficium in Eccleſia, in qua eius filius habuit idem, vel quodcunque aliud, etiam diſſimile, tradunt Rebuff. *in praxi benefic. tit. de diſpenſat. ſuper defectu natal. n.*29. Fr. Emman. *in ſumma. tom.*1. *c.*29. *n.*4. *in fine.* Vega *part.*1. *ſumm. cap.*36. *caſu* 18. Sayr. *de cenſur. lib.*6. *cap.* 10. *num.* 44. & *ſeq.* Leſſ. *de iuſtit. lib.* 2. *c.*34. *num.*91. Honor. *d. tit. de filiis presbyter. in fine.* Quintanad. *Eccleſiaſt. lib.*2. *num.*95. Nicol. Garc. *d. part.*3. *num.*28. Campan. *d. cap.*13. *num.*7. Seraphin. *deciſ.*1442. Armendar. *d. l.*1. *de filiis Presbyte. num.*4 Fr. Sigiſm. à Bononia *d. dub.*75. *num.*3. Sel. *in ſelect. canon. c.*92. *num.*5. vbi *in vna Maceraten.* 18. *Nouembris* 1628. refert fuiſſe deciſum patrem ☞ non prohiberi obtinere immediatè beneficium filij ſui illegitimi, Sanch. *d. lib.* 2. *c.* 1. *dub.*19. ex eo, quia hoc non inuenitur expreſsè prohibitum, & cùm ſit pœnale, potius eſt reſtringendum, tum etiam quia non militat eadem ratio, nempe quòd detur ſucceſſio hæreditaria in beneficiis, cùm rarum ſit, vt filij theſaurizent parentibus, & eis beneficia reſignent.

8. Fratres fratribus etiam immediatè ſuccedere poſſe, reſoluunt Panor. *in cap. ex tranſmiſſa num.*3. *de filiis presbyt.* Sayro *d. cap.*10 *num.*44. Azor. *dict. part.*2. *lib.*5. *c.*44. *quaeſt.*6. *verſ. ratum eſſe videtur*, Illuſtriſſ. D. meus Roderic. à Cunha *in comment. ad cap.*13. *n.*40.

9. *δ Qui non ex legitimo nati ſunt matrimonio.*] Filios ergo legitimos clericorum poſſe adipiſci beneficia quæcunque in eadem Eccleſia in qua genitores habuerunt, vel etiam habent, ex *cap. ad hæc, de filiis Presbyter.* colligunt citati per me *dict. allegat.* 65. *n.*26.

10. Sed huiuſmodi legitimos clericorum filios paterna beneficia immediatè obtinere non poſſe, ſed mediatè, per *cap. ex tranſmiſſa*, & *cap. ad extirpandas, de filiis Presbyt.* & attenta noua huius decreti diſpoſitione meritò ſuſtinent, Salzed. *d. cap.*50. *num* 3. Seraphin. *deciſ.*1443. *num* 6. Sanctarel. *var. reſolut. quaeſt.*79. *n.*1. & *quaeſt.*41. *num.*15. Fr. Emman. *quaeſt. regular. tom.*1. *quaeſt.*13. *artic.*7. Gonzal. *ad reg.*8. *Cancel. gloſſ.*5. *num.*33. Nicol. Garc. *d. c.*3. *n.*18. & *in addit. num.*29. *in fine*, Illuſtriſſ. D. meus Roderic. à Cunha *ad d. c.*13. *n.*5.

11. Vnde filium quamuis legitimum egere diſpenſatione ad obtinendum immediatè beneficium paternum, refert deciſum Armendar. *d. l.*1. *de filiis Presbyt. num.* 4. Sel. *d. cap.*92. *num.*6. vbi teſtatur ſic ☞ fuiſſe deciſum *ſub die* 23. *Auguſti* 1631. non poſſe cum illo Epiſcopum diſpenſare reſoluit Sanchez *d. lib.*2. *cap.*1. *dub.*17. *n.*3.

12. *ε In Eccleſiis vbi eorum patres beneficium aliquod Eccleſiaſticum*, &c.] Decretum hoc habere locum tantùm in filiis illegitimis, qui mortuo patre beneficia in eadem Eccleſia impetrare volunt, & in illis, qui vnà cum patre in præſenti reperiuntur obtinere in eadem Eccleſia, referunt deciſum Nicol. Garc. *d. cap.*3. *num.*43. *in* 3. *declar.* Armendar. *d. l.*2. *de filiis Presbyt. n.*12.

13. Filium Presbyteri illegitimum non poſſe obtinere

nere beneficium, quod olim pater suus absque legitimo titulo, & minus pacificè aliquando possedit, asserunt resolutum Nicol. Garc. *d. cap. 3. n. 59.* & Armendar. *d. l. 1. de filiis Presbyt. num. 23.* Castro Palao *d. puncto 2. num. 7.*

14. Filium illegitimum per text. in præsenti excludi ne possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius pater habuit solam sedem in choro ratione dignitatis, quam in alia Ecclesia obtinebat, dicit decisum Nicol. Garc. *d. c. 3. num. 66.* Armendar. *d. l. 1. de filiis Presbyt. num. 27.*

15. Sub hoc decreto comprehendi illum, qui per Procuratorem accepit possessionem, sed in Ecclesia nunquam ministrauit, referunt decisum Iul. Lauor. *variarum lucubrat. tit. 4. c. 16. n. 51.* Campan. *d. cap. 13. num. 67. vers. Sed his, in fine,* Nicol. Garc. *d. c. 3. n. 56. declar. 44.* Armend. *d. l. 1 de filiis Presbyt. num. 21.* vbi *num. 45.* subdit quòd in Ecclesiis sororum aliarum Ecclesiarum (sicut sunt aliquæ in Hispania) in quarum altera residendo, præsupponitur residere in principali, non potest pater residere in vna, & filius in altera.

16. Pater non potest beneficium habere in vna Ecclesia, & filius in alia, quando ambæ sunt sorores, ita vt residens in vna, censeatur in vtra residere, quarum aliquæ reperiuntur in Hispania, prout refert decisum Garc. *in addit. ad d. part. 7. cap. 3. num. 75.*

17. An hoc Concilij decretum ita se extendat ad illegitimos Regulares filios Religiosorum, vt nequeant promoueri ad dignitates in Religione, quas eorum patres obtinent, vel obtinuerunt? in qua quæst. Fr. Eminan. quem refert & sequitur Fr. Sigism. à Bononia *de elect. dub. 75. num. 5.* resoluit memoratos Religiosos filios Religiosorum posse dispensari ad dignitates & officia in Religione vbi eorum patres sunt, non autem in monasterio vbi prælationes administrarunt.

18. Filios illegitimos hoc decreto non prohibetur obtinere Episcopatum nuper erectum ex parte diœcesis, in qua eius pater fuit Archiepiscopus, quia Concil. in præsenti strictè est intelligendum in casu odioso, & loquitur in Ecclesia in qua pater ministrauit, quod hic secus est, cùm non sit eadem Ecclesia, ita Aldan. *in compend. canonic. resol. lib. 5. tit. 18. num. 1.* vbi refert sic fuisse decisum *sub die 12. Februarij* 1598. Castro Palao *d. disp. 4. puncto 2. num. 15.*

19. Filio illegitimo obstat hoc decretum quominus in clericum Ecclesiæ receptitiæ, in qua recepti absque alia prouisione Diuinis inseruire, & Missæ communis participes esse consueuerunt, admitti queat, propterea quòd eius pater duodecim ab hinc annis defunctus in ipsa Ecclesia receptiua in clericum admissus & ipse fuit, Diuinísque inibi inseruiuit, atque emolumenta consueta percepit, quia receptitius dicitur beneficiatus, ex Aldan. *d. tit. 18. num. 6.* vbi attestatur, sic fuisse resolutum *sub die 2. Decembris* 1605.

20. Hoc decreto non prohibentur filij presbyteri retinere beneficium legitimè obtentum in eadem Ecclesia in qua fuit beneficiatus eorum pater, qui ante publicationem Concilij è vita migrauit, quia hoc decreto prohibentur tantùm in futurum obtinentes, vt refert decisum Nicol. Garc. *d. part. 7. c. 3. n. 43. & 46.*

21. Canonicus illegitimus, cuius pater possessionem alterius Canonicatus in eadem Ecclesia apprehendit, licèt in dicta Ecclesia non ministrauerit, nec fuerit, nec aliquid perceperit ex fructibus ipsius Canonicatus, comprehensus est sub hoc decreto; ille verò, cuius pater sola Romani Pontif. signatura sibi obtinuit, conferri Canonicatum eiusdem Ecclesiæ, sed neque litteras Apostol. expediuit, nec vnquam habuit possessionem, non comprehenditur, prout refert decisum Nicol. Garc. *d. p. 7. c. 3. n. 56.*

Filium illegitimum non prohiberi quominus tanquam capellanus amouibilis deseruire possit, atque obtinere beneficium in Ecclesia in qua eius pater nunquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium Ecclesiasticum, licèt pro Capellano amouibili inseruierit in eadem Ecclesia, referunt decisum Nicol. Garc. *d. cap. 3. num. 27.* Armendar. *d. l. 1. de filiis Presbyt. num. 52.* Stephan. Gratian. *discept. forens. c. 397. num. 24. cum seqq.* Campan. *d. cap. 13. num. 67. vers. & quia,* Aloys. Ricc. *in decis. Curiæ Archiepiscop. Neapolit. dec. 204. part. 4. & in praxi part. 4. resol. 573.* Fr. Sigism. à Bononia *d. dub. 78. num. 6.* Ego ipse *d. allegat. 65. num. 5.* Lauor. *d. c. 16. num. 52.* 22.

Nec prohiberi obtinere Ecclesiam filialem, dummodo non teneatur ministrare in Matrice, quam obtinet pater, referunt decisum Nicol. Garc. *d. cap. 3. num. 62. in 3. declar.* Armend. *d. l. 1. de filiis Presbyter. num. 26.* Illegitimus enim, cuius pater fuit Rector Ecclesiæ Matricis, potest Ecclesiam filialem obtinere dependentem, seu aliàs illi vnitam, in qua eadem Matrix habet etiam quædam iura Parochialia, modò vnio sit facta accessoriè, & per viam subiectionis Ecclesiæ Matrici, & pater in ea non ministrauerit; non poterit tamen vnitam æquè principaliter obtinere (itavt intitulatus in vna, censeatur in vtraque intitulatus,) aut si in vtraque pater ministrauit, vt per Nicol. Garc. *dict. cap. 3. n. 62.* Campan. *d. cap. 13. num. 67. vers. cùm verò,* Armend. *d. l. 1. de filiis Presbyt. n. 24.* 23.

Nec prohiberi succedere in capellania, quæ fundari solet, maximè in Hispania absque alia Episcopi, vel alterius superioris auctoritate, vt illis succedant clerici de parantela tradunt Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. num. 33. cum seqq.* Castro Palao *d. disp. 4. puncto 2. n. 15. in fine,* Ego ipse *d. alleg. 65. num. 13.* 24.

Nec prohiberi habere Canonicatum, qui erat portio tempore, quo pater illum obtinebat, resoluit Achil. de Graffis *d. dec. 1. de filiis Presbyt.* quem refero Ego ipse *d. allegat. 65. num. 12.* Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. proœm. sub n. 33.* Lotter. *de re benefic. lib. 3. q. 48. n. 210.* 25.

[*Quoque modo ministrare,* &c] Filium illegitimum in Ecclesiam, in qua pater eius beneficium aliquod habuit, vel habet, prohiberi non solùm factum solemniter facere, aut Euangelium, vel Epistolam solemniter cantare, sed etiam Missam tanquam externum, & peregrinum priuatim celebrare, & sacristiam in eadem Ecclesia agere, resoluunt Nauar. *consil. 1. quæst. 17. de constitut.* Sayro *in floribus decis. sub eod. tit. dec. 21.* Aloys. Ricc. *in collect. decis. part. 4. coll. 1367. vers. tu amplia,* Bellet. *disquis. clerical. part. 1. tit. de discipl. cleric. §. 3. n. 32,* Stephan. Gratian. *d. c. 397. num. 26. cum seqq.* vbi *num. 28.* subdit nec etiam antiphonam in ea canere posse ratione oneris, beneficij alterius Ecclesiæ annexi, refero Ego ipse *d. alleg. 65. num. 20.* & addo Iul. Lauor. *var. lucubrat. tit. 4. cap. 16. num. 50.* Et quòd filius illegitimus prohibeatur etiam deuotionis gratia Missas celebrare in Ecclesia, in qua eius pater beneficium obtinet, vel obtinuit, tenet Ald. *in compendio Canon. res. lib. 5. tit. 18. num. 3.* vbi refert ita decisum *sub die 22. Ianuar. 1602.* & fuisse pro hac parte Cardinales *S. Marcelli de Camarino,* 26.

Sanctorum

Sanctorum quatuorum, Blanchettus, Mantica, Vicecomes, & Osutus, & ex altera parte Cardinales *de Montelparo, Iustinianus à Monte, Paravicinus, & Platus.*

27. Filium illegitimum laicum non posse canere tanquam musicum simplicem in Ecclesia in qua pater habuit, vel habet beneficium, referunt decisum Nicol.Garc.*d.cap.3.n.68.*Campan. *d. cap.13. num.67.vers.& qui.*Armend.*d.l.1.de filius Presbyt. num.28.*Aloys.Ricc.*in decis. Curia Archiep. Neap. part.4.decis.283.num.1.*Ego ipse *d. alleg.65. n.21.* Hinc infert Honor. *ad Decret. tit. de filiis presbyt. vers. unde inferri, n.16.* tenet quòd filius illegitimus clerici, & pater non possunt esse monachi, & Regulares Canonici in eodem monasterio siue Ecclesia.

28. Decretum hoc non prohibere quin pater & filius possint celebrare Missam in eadem Ecclesia, dummodo ambo non obtineant beneficium in ea, sed id fiat ab altero deuotionis gratia, ab altero causa legati, quod relictum sit Missam celebrantibus, attestantur resolutum Nicol.Garc. *d.cap.3. num.73.* Armend.*d.l.1.de filius Presbyter.num.33.*Campan. *d. cap.13. num.67. in fine*. Sigismund. à Bononia *d.dub.75.num.7. in princip.* Lauut. *dict. capite 16. num.54.*

29. Vnde non esse molestiam exhibendam illegitimo Presbytero celebranti Missam ob quoddam legatum in eadem Ecclesia, in qua pater celebrat ob deuotionem, cùm neuter habeat beneficium, & hic casus non sit prohibitus à Concilio, referunt decisum Nicol.Garc. *d.c.3.num.73.* Armend.*d.l.1.de filiis Presbyt.num.34.* Campan.*loco proximè citato.* Castro Palao *d.puncto 2.n.17.*

30. Patrem & filium posse insimul processionaliter incedere, vnum tanquam beneficiatum, & alterum tanquam capellanum diuersarum Ecclesiarum, referunt decisum Nicol.Garc. *d.c.3.num.68.in 3.declar.*Armend.*d.l.1.de filiis Presbyt.num.30.*obseruantes quòd si processionaliter accederent ad Ecclesiam, in qua pater obtinet beneficium, filius non poterit aliquo modo ministrare, refero Ego ipse *d.alleg.65.n.22.*

31. Filium illegitimum non prohiberi in hoc text. cum patre habitare, dicunt resolutum Nicol.Garc. *d.c.3.num.74.*Armend. *d.l.1.de filiis Presbyt.n.13.* Fr Sigismund. à Bononia *d dub 65. n.7.vers. septimò*, Ego ipse *d.allegat.65. num.14.* Lauor. *d.c.16. num.35.*

32. ᵉ *Nec pensiones*, &c.] Filios illegitimos habere non posse pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel obtinuerunt, tradunt Seraph.*d.dec.1442.n.13.*Stephan.Gratian. *d. cap.397. ex num.24.* Campan. *d.c.13. num.70.* Aloys.Ricc.*in decis.Curia Archiep.Neap. dec.186. num.3.part.4.* Castro Palao *d. puncto 2.n.10.* Ego ipse *d.alleg.63.num.26.* Rot.*decis.649. num.4.p.2. recent.* & fuit dictum *in Meliten.pensionis 14.Maij 1614.cor im bona memor.Buratto* inter eius impressas *decis.53. num.3.* vbi Ferentil. *in annot. lit. B.* intellige de reseruatis post Concilium, non ante Concilium, Rota *dec.12. num 2.* apud Farin. *p.2. in posthum.*

33. Filium legitimum non prohibere habere pensionem super beneficio paterno, referunt decisum Nicol.Garc.*d.c.3. num.35.* Armend. *d.l.1. de filiis Presbyt.num.9.*vbi *n.47.*subdit dispensandum esse cum filio obtinente pensionem in Ecclesia in qua pater habuit Canonicatum, quem resignauit, Sel. *in select.Canon.c.92. num.5.* vbi ita refert decisum *sub die 11.Ianuarij 1601.*

Dispositionem huius text. ac illius prohibitionem intrare si Antonius legitimus obtineat Canonicatum, illúdque resignet in fauorem Nicolai, reseruata pensione super Parochiali, quam Matthæus pater Nicolai obtinebat de consensu patris, cùm ipse pater in fraudem consensisse pensioni censeatur, referunt decisum Nicol. Garc. *dicto c.3. n.87.* Armend. *d.l.1.de filius Presbyt. num.* 41. Ego ipse *d alleg.65.n.27.* 34.

Clericum habentem facultatem transferendi pensionem posse illam transferre in suum filium illegitimum, resoluunt Gig. *de pensionib. quæst.86. num. 5.* Flamin. Paris. *de resign. benefic. lib. 6. q.4. num.21.& 22.*Gonzal.*ad reg.8.Cancel.gloss.5.§.3. q.7.*Nicol.Garc.*d.cap.3.num.34* Steph.Gratian. *d. n.22.& 23.*Azor.*instit.moral.part.2.lib.6.quest.4. cap.39.7.num.1.& 7.* Aloys.Ricc.*in collect.dec.n.4. collect.1367.in fine, & d.Neapolit.decis.186.n.1. & 7.* Ego ipse *d.alleg.65. num.27.* Aldan. *d. lib.3. tit.18.num.13.* vbi refert sic fuisse decisum *in Zamoren.9.Nouembr. 1619. & in alia sub die 15. Septembr.1629.* 35.

ᶠ *Vel alias obtinuerunt.*] Non dici obtinuisse beneficium ad hoc vt comprehendatur sub hoc decreto, ille qui fuit prouisus, & litteris non expeditis ac possessione non habita cessit alteri, referunt decisum Nicol. Garc, *d.c.3.n.56.in 2. & 3.declar.* Armend.*d.l.1.de filius Presbyt.num.22.*Campan.*d. c.13.n.67.vers.si verò.* 36.

ᶦ *Cogatur filius suum beneficium resignare.*] Vide Flamin.Paris. *d.resignat.benefic.lib.3. qu.18.n.38.* vbi dicit resolutum mortuo patre non teneri filium illud beneficium dimittere. 37.

Filium illegitimum, qui vigore huius decreti resignare tenebatur, non esse excusatum à resignatione, quamuis super eo alter haberet regressum, & etiam si fuerit locus regressus, & quòd regressum habens nollet consentire, oblata tamen priùs resignatione cum honesta pensione, & non acceptatæ, admitti resignationem, & regressum suspendi vsq; ad cessum, & decessum resignatarij, referunt decisum Nicol.Garc.*d.c.3.n.78. in 1.& 2.declarat.*Armend.*d.l.1.de filius Presbyt.n.37.& 38.*

Patrem, qui est coadiutor filij in Canonicatu, teneri cedere omne ius filio, posse tamen sibi aliquem seruare fructum, aut pensionem, dicit resolutum Armend. *d.l.1. de filius Presbyt. n.43.* Garc. *d.p.7 cap.3.num.80.* vbi *num.86.* addit fuisse pariter decisum, non esse concedendum vt filius posset retinere Canonicatum, quia agitur de succedendo de nouo, & sic de acquirendo beneficium, in quo pater, contra hoc decretum. 38.

ᵏ *Aliàs ipso iure eo priuatus existat*, &c.] Præsumptam dispensationem, in qua fundatur leg.de triennali, non habere locum contra decretum huius c. ita vt possidentes beneficium contra eius dispositionem ex tali præsumpta dispensatione suam possessionem tueri valeant, referunt decisum Nicol. Garc.*d.c.3.num.88.*Armend.*d.l.1.de filius Presbyt. num.42.* 39.

ˡ *Ad hac reciproca resignationes*, &c.] Vide Nau. *cons.5.in antiq.*aliàs *cons.10. in nouis, de renunciat.* Sayro *in floribus decis.sub hoc tit.dec.6.* Fr.Emm.*in sum p.1.c.56.n.9.* Flamin. Paris. *de resignat. benef. lib.14.quæst.9.*& quo pacto probentur, vide Aloys. Ricc.*in collect.decis.part.5.collect.1703.*Castro Palao *d.puncto 2.n.18.* 40.

Decretum hoc disponere tantùm circa reciprocas resignationes post ipsum Conc.in fauorem filiorum faciendas, ait resolutum Armend.*d.l.1.de filius Presbyterer.n.5.* 41.

Beneficia Curata in simplicia conuerti non possunt, etiam cum assignatione Vicarij, perpetui, & quæ in Curata redacta fuerint post mortem Vicarij, vel Rectoris redeant ad pristinam naturam.

Capvt XVI.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Beneficium Curatum quod dicatur.*
3. *Parochiales Ecclesiæ in simplicia beneficia conuerti non possunt.*
4. *Beneficia simplicia non potest Ordinarius separare ab Ecclesiis parochialibus, si illis vnita essent.*
5. *Beneficia simplicia in Curata ab Ordinario conuerti non possunt.*
6. *Parochialem Ecclesiam in Collegiatam erigere non potest Episcopus.*

STatuit sancta Synodus, vt Ecclesiastica beneficia sæcularia, quocumque nomine appellentur, α *quæ curam animarum* ex primæua eorum institutione, aut aliter β *quomodocumque retinent*, illa deinceps γ *in simplex beneficium*, etiam δ *assignata Vicario perpetuo congrua portione*, non conuertantur: non obstantibus quibuscumque gratiis, quæ suum plenarium effectum non sunt consecutæ. In iis verò, in quibus contra eorum institutionem, seu fundationem, cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario, quocumque nomine is apelletur, non fuerit assignata, ea quamprimum, & ad minus intra annum à fine præsentis Concilij, arbitrio Ordinarij, ᵃ iuxta formam decreti sub fel. rec. Paulo III. assignetur. Quod si id commodè fieri non possit, aut intra dictum terminum factum non erit, cum primum per cessum vel decessum, Vicarij, seu Rectoris, aut quomodolibet aliorum eorum vacauerit beneficium, curam animarum recipiat, ac Vicarij nomen cesset, & in antiquum statuatur.

ᵃ Suprà sess. 7. de refor. c. 7.

1. VIde Nicol. Garc. *de benef. part. 12. c. 2. num. 87.* Mari. Anton. *var. resol. lib. 1. resol. vlt. casu 69.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. dec. 492. in 1. edit.* aliàs *resol. 383. n. 6. & 7. in 2. edit.* latè Monet. *de comm. vlt. volunt. c. 11. n. 64. cum seqq.* met ipsum *de offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 68. n. 9.*

2. α *Quæ curam animarum*, &c.] quod dicatur beneficium Curatum, & quæ parochialis Ecclesia, dixi latè *de officio & potest. Parochi c. 1. ex n. 35.* Et ad hunc effectum ne in simplex conuerti possit per Episcopum, Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori Eccl. decis. 1. edit.* aliàs *resol. 618. in 2. edit.*

3. β *Quomodocunque retinent.*] Beneficia secularia ecclesiastic. quæ curam animarum habent, quomodocunque non possunt conuerti in simplex beneficium, vt per Zer. *in praxi Episc. p. 1. verb. vnio. §. 3.*

γ *In simplex beneficium*, &c.] Parochiales Ecclesiæ in simplex beneficium conuerti non possunt, etiam in aliqua parte fructuum ipsarum Parochialium, vt refert decisum Nicol. Garc. *d. p. 12. cap. 9. n. 87.* & Aloys. Ricc. *d. resol. 383. num. 6. & 7.*

4. Beneficia simplicia, sine Oratoria, non poterit Ordinarius separare ab Ecclesiis parochialibus, si illis vnita essent, etiamsi illis separatis Parochiales non egeant. Nicol. Garc. & Aloys. Ricc. *locis proximè citatis.*

Nec etiam vice versa beneficia simplicia Cura- 5.
ta ab Ordinario conuerti possunt, sicut attestatur resolutum Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccl. decis. 492. in 1. edit.* aliàs *res. 383. n. 6. & 7. in 2. edit.* Nicol. Garc. *d. p. 12. c. 3. n. 5.* vbi intelligit, cessante causa & necessitate, nam ea interueniente, Ecclesiam simplicem in Curam & parochialem erigere posse Episcopum, tenent Rebuff. *in praxi benef. tit. de erect. in Curatam, & parochialem*, Azor. *inst. mor. p. 2. lib. 5. c. 29. quæs. 25. & lib. 6. c. 30. q. 3. & 4.*

Episcopus non potest erigere Ecclesiam paro- 6.
chialem in Collegiatam, vt per Aldan. *in compend. Canon. resolut. lib. 3. tit. 5. num. 2.* vbi refert sic fuisse decisum à S. Congregat. Rit. *in Capusaquen. 12. Iulij 1628.*

δ *Assignata Vicario perpetuo congrua portione.*] Vide posita *ad c. 5. & 7. sess. 7. de reform.* & nouissimè Tambur. *de iure Abbatum tom. 3. disp. 9. q. 19.*

Episcopi dignitatem suam conseruent, nec Principibus, vel Baronibus secularibus assistant, aut inseruiant.

Capvt XVII.

1. *Doctores de materia cap. agentes.*
2. *Episcopus in omnibus suæ diœcesis Ecclesiis quantumuis exemptis, est honorandus.*
3. *Honor & sublimitas Episcopalis nullis poterit comparationibus adæquari.*
4. *Episcoporum principatus omnia ciuilia Regna, & potestates antecellit.*
5. *Episcopatus dicitur culmen omnium dignitatum.*
6. *Principes Catholici semper Episcopos magni habuerunt.*

NOn potest sancta Synodus non grauiter dolere, audiens Episcopos aliquos, sui status ᵃ oblitos, Pontificiam dignitatem non leuiter de honestare: qui cum Regum ministris Regulis, & Baronibus in Ecclesia & extra indecenti quadam demissione segerunt, & veluti inferiores ministri altaris, nimis indignè non solùm loco cedant, sed etiam personaliter illis inseruiunt. Quare hæc, & similia detestata sancta Synodus, sacros

ᵃ Vide Concil. Agath. c. 23. nec Episcop. posteriorem finit priori præponi & 1. Bracar. 24. c. quanto. de off. ordin. & supr. sess. 24. de ref. c. 4.

sacros Canones omnes, Conciliaque generalia, [b] atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorem, & grauitatem pertinentes renouando præcipit, vt ab huiusmodi in posterum Episcopi se abstineant: mandans eisdem, vt tam in Ecclesia, quàm foris suum gradum, & ordinem præ oculis habentes, vbique se Patres, & Pastores esse meminerint: reliquis verò tam Principibus, quam cæteris omnibus, vt eos paterno honore, ac debita reuerentia prosequantur.

b Suprà c. 6. cap. Valentinianus, 63. d. c. Episcopus in Ecclesiis, 95. dist. c. quis dubitet, cap. duo sunt, & seq. 96. dist. & c. [illegible] de ma[illegible] ot. & obed.

1. Vide Vgolin. *de officio, & potest. Episcopi cap. 3. in princ. num. 1.* metipsum *in simili tractat. part. 2 alleg. 1. à princ.* Nouissime Alzedo *in praxi Episcop. part. 1. cap. 12. de praeminentia, ac praelatione Episcoporum.*

2. Episcopus in omnibus suæ diœcesis Ecclesiis, quantumuis exemptis, & priuilegiatis, & est honorandus, eique in choro, Capitulo, & processionibus ac aliis actibus publicis primus locus, & prima sedes, quam ipse elegerit, danda est, nec potest prohiberi quominus in dictis Ecclesiis etiam exemptis, Pontificalia exerceat, immo potest Episcopus contradictores pœnis, & censuris ecclesiasticis compellere, vt per Aldan. *in compend. Canonico* [illegible] *lib. 4. tit. 3. num.* 10. vbi refert sic fuisse decisum à S. Congr. Rit. *in Tullen. 6. Decembris* 1613.

3. Honor, & sublimitas Episcopalis, inquit S. Ambros. *de dignitate Sacerdotum, cap. 2.* nullis poterit comparationibus adæquari, si Regum fulgori compares, & Principum diademati longè erit inferius, quàm si plumbi metallum ad auri fulgorem compares.

4. Quantum cœlum terrâ pretiosius est, quantúmque anima corpori, spiritus carni, diuina humanis præstant, tantum Episcoporum principatus omnia ciuilia Regna, & potestates antecellit, ex Nazianz. *in orat. 17. ad ciues Nazianzenos*, & Chrysost. *lib. 3. de Sacerd.* Vnde S. Ambros. *vbi suprà c. 3.* profitetur nihil in sæculo sublimius Episcopis reperiri posse, & nihil esse Episcopo excellentius.

5. Episcopatus igitur dicitur culmen omnium dignitatum, *cap. venerabilis, de praeben. ibi, ad culmina dignitatum,* vbi omnes explicant, id est, ad Episcopatum, vt per glos. *verb. dignitatum, in c. 2. eod. tit. lib. 6.* cum similibus, exornant Cassan. *in Catalogo gloriæ mundi part. 4. consid.* 15. Paol. Fusc. *de visitat. lib. 1. cap. 2. num. 12.* & plures citati à Alzedó *d. cap. 12. num. 1.* consonat *c. 1. sess. 24. de re form.* vbi Episcopus dicitur super omnes gradus constitutus, & suprà *in hac eadem sess. c. 6. vers. Ep[illegible] præterea*; vbi dicitur Episcopus primam debere [illegible] & præcipuam omnium [illegible] agendarum auctoritatem, exornat Sim[illegible] 2. *de off[illegible] in præf. à princ.* & præcipuè *a[illegible] 9.* immo & Angelis præcellere; quatenus Ecclesiam regere scient à diuinitus communicata datum est, multis probat Thom. Boss. *de signis Ecclesiæ tom. 1. lib. 16. c. 9.*

6. Quare ab ipso nascentis Ecclesiæ exordio Principes Catholici verbis, & factis semper ostenderunt quantum Episcopis tribuendum esset, in omnibus se illis inferiores profitentes. Et primum Constantinus ille magnus ingressus locum in quo Episcopi conuenerant ad Concilium Nicænum celebrandum in medio conuentus erectus constitit, ac cùm parua quædam sella ex auro fabricata illi esset loco posita, non prius consedit, quàm Episcopi ad id annuissent, vt est apud Euseb. *lib. 1. de vita eiusdem Constantini c. 10.* Nec solum Episcopos vt Patres, immò verò vt Dei Prophetas omnino honorificè venerabantur, vt idem Eufeb. *in eadem historia,* memoriæ prodidit *lib. 3. c. 22.* Item Valentinus Imp. virtutibus, & rebus gestis vbique claros ipsos Episcopos in summa veneratione habuisse legitur *lib. 7 tripartita historia c. 8.*

Sacri Canones exactè obseruandi sunt, nec nisi vrgenti causa dispensandum est.

Capvt XVIII.

1. *Dispensatio est legis relaxatio.*
2. *Causa rationabilis debet ad dispensandum concurrere cum legitima auctoritate.*
3. *Causa legitima, & illius cognitio requiritur in dispensatione, quæ ab inferiore dimanat.*
4. *Dispensatio quæcumque inferioris in lege superioris absque causa legitima facta est irrita.*

Sicuti publicè expedit, legis vinculum quandoque relaxare, vt plenius euenientibus casibus, & necessitatibus, pro communi vtilitate satisfiat: sic frequentius legem soluere, exemploque potius, quam certo personarum, rerúmque delectu, petentibus indulgere, nil aliud est, quàm vnicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. [a] Quapropter sciant vniuersi, sacratissimos canones exactè ab omnibus, & quoad eius fieri poterit, indistinctè obseruandos. α *Quod si vrgens iusta que ratio*, & maior quandoque vtilitas postulauerint, cum aliquibus dispensandum esse: [b] β *causa cognita*, ac summa maturitate, atque gratis, quibuscumque ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterque facta dispensatio surreptitia censeatur.

a Cap. si Romanorum, [illegible] cap. [illegible] c. 1. de constit.
b Cap. 1. de voto.

1. Collige ex text. dispensationem esse legis relaxationem cum causæ cognitione ab eo, qui potestatem habet dispensandi, vt probatur ex illis verbis [illegible] *ucre*, &c. & ibi, *id causa cognita*, &c. ita g[illegible] *cap. requiritur, & nisi rigor. 1. q. 7.* Nauar. [illegible] *num. 7. de pœnitent. dist. 1.* [illegible] Couar. *de spon[illegible] lib. part.* [illegible] c. 6. § [illegible] n. 1. R[illegible] *praxi bene[illegible] de di[illegible]* [illegible] Barbos. in Collect. Concil. Trid. *num. 1.* Alphons. Aluarez Guerrero *in speculo iuris Pontif. c. 17. de dispensat. Episcops, in princ.* Iacob. de Graff. *in aureis decis. part. 1. lib. 2 cap. 31 num. 1.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 2 quæst. 46. art. 1.* Monet. *de distrib. quotid. part. 2. q. 17. n. 2.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccle. de[illegible] 26 in 1. edit. aliàs decol. 227. num. 2. in 2. edit.* Sanchez *de matrim. lib. 8. disput. 1 num. 2.* Sayr. *in clam Regia lib. 6. cap. 11. à princ.*

Card. Tusch. *lit. D. conclus.* 457. Soar. *de legib. lib.* 3. *c.* 10. *num.* 7. Cardos. *in praxi iudicum verb. dispensatio, n.* 1. Fr. Lud Miranda *in man. Prælator. tom.* 2. *q.* 30. *art.* 1. Porçel. *in dubiis regular. verb. dispensare*, Hieron. Roderic. *in compend. Regular. resol.* 51. *n.* 5. Vgolin. *de officio Episcopi c.* 7. *n.* 1. Ego ipse *in simili tract. p.* 2. *alleg.* 33. *n.* 3.

2. α *Quod si vrgens, iustaque ratio*, &c.] Ergo ad dispensandum debet cum legitima auctoritate concurrere rationabilis causa iuxta viri boni arbitrium, vt per Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 13. *c.* 19. *num.* 194. *cum seqq.* Fr. Ioan. à Cruce *de statu Religion. lib.* 2. *c.* 1. *dub.* 1.

3. β *Causa cognita.*] Legitimam causam, & illius cognitionem requiri in dispensatione quæ ab inferiore dimanat, tenent Gutier. *Canon. lib.* 1. *cap.* 19. *num.* 5 Menoch. *cons.* 16. *num.* 15. Sanch. *de matrim. lib.* 3 *disput.* 8. *num.* 3. & *lib.* 8. *disput.* 17. *num.* 10. Fernandez *in examine Theologiæ moralis part.* 1. *c.* 6. §. 10. *num.* 1. Ego ipse *d. allegat.* 33. *num.* 4. quia per illam vulneratur ius publicum, vt ex Puteo tradit Aloys. Ricc. *in praxi aurea resol.* 410. *num.* 3. nam si fiat sine causa, dicetur potius dissipatio, quàm dispensatio, sicut ex S. Bernardo colligunt Curt. sen. *cons.* 19 *incip. Aggredior, n.* 6. & Socin. iun. *cons.* 120. *num.* 28. *vol.* 2. & cessante causa cessat dispensatio, gloss. *verb. cessante, in cap. post translationem, de renunciat.* & alij citati ab Aloys. Ricc. *d. resolut.* 410. *num.* 8.

Vnde dispensatio quæconque inferioris in lege superioris absque causa legitima facta est irrita, vt resoluunt Couar. *de sponsal. part.* 2. *cap.* 6. §. 9. *n.* 1. Gutier. *d. c.* 9. *num.* 5. Nauarr. *d. præl.* 9. *num.* 15. Sanchez *d. lib.* 8. *disp.* 17. *num.* 4. Ludouic. Miranda *d. qu.* 50. *art.* 4. *concl.* 4. Ego ipse *d. allegat.* 34. *num.* 1. Non sic dicendum de dispensatione Episcopi, vel alterius inferioris in propriis constitutionibus facta, vt per Bottæ. *in tract. de Synodo Episcop. p.* 2. *art.* 4. *n.* 8. Gambar. *de auctorit. Legati, lib.* 10. *n.* 442. & *seqq.* Nauarr. *in man. c.* 25. *num.* 74. *in fine*. Sayr. *de censur. lib.* 6. *cap.* 11. *n.* 11. quos refert & sequitur Sanchez *d. disput.* 17. *num.* 27. Soar. *de legib. lib.* 6. *c.* 15. *num.* 8. Salas *eod. tract. disp.* 2 *sect.* 4. *num.* 43. Basil. Pontius *in tract. de matrim. lib.* 8. *c.* 5. *num.* 3. metipsum *d. allegat.* 34. *num.* 2. *cum seqq.* vbi multipliciter declaro, & *à num.* 8. quæro an dispensatio Archiepiscopi in decretis Synodi Prouincialis facta sine causa legitima valeat, de quo etiam Aloys. Ricc. *in decis. Curiæ Archiepiscop. Neapolit. part.* 4. *decis.* 122. 4.

Duellorum vsus tollendus est, & pugnantes ac permittentes puniendi sunt, vt ibi.

Capvt XIX.

1. *Doctores de duello agentes.*
2. *Pius V. statuit circa duella.*
3. *Gregorius XIII. circa idem.*
4. *Clemens VIII. circa idem.*
5. *Ludouicus XIII. Francorum Rex circa idem.*
6. *Duellum commissum in priuato, & non tuto, sine patronis, &c. an dicatur comprehensum sub hoc decreto.*
7. *Conflictus particulares an liciti sint.*
8. *Duellum obiter aspicientes an comprehendantur sub hoc decreto.*
9. *Duellantium pœnas an incurrant qui sese obuiam habentes diffidunt se in tali loco & ibi statim pugnant.*
10. *Duelli pœnas an incurrat qui dicit alteri, Veni ad talem locum, te ibi expecto.*
11. *Duellum an committat, qui ad euitandam loci irreuerentiam inimico, quem videt in Ecclesia, dicit, Exi foras.*
12. *Duello non sequuto discedens an incidat in excommunicationem, & alias pœnas contra duellantes comminatas.*
13. *Duellum an committatur si illud offerenti alius statim pugnando aggrediatur.*
14. *Duelli pœnas an quis effugiat calore iracundiæ.*
15. *Duellum an sit per se illicitum.*
16. *Duellum licitum in hoc casu.*
17. *Duellum licitum etiam in hoc casu.*
18. *Duellum non dicitur inter infideles punibile pœna huius decreti.*
19. *Ipso iure.*
20. *Sepultura priuantur morientes in duello.*

a Cap. 1. de torneament. — b Decr. & Nicolaus I. decretorum suorum, tit. 12. — Cap. 1. de cleric. pugn. in duello, de ... sepult. ... de homicid.

DEtestabilis a duellorum vsus, fabricante Diabolo, introductus, vt cruenta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur: Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio nomine, domini temporales, qui locum ad b monomachiam in terris suis α *inter Christianos concesserunt*: eo ipso sint excommunicati: ac iurisdictione, & dominio ciuitatis, castri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, priuati intelligantur: & si feudalia sint directis dominis statim acquirantur. Qui verò pugnam commiserint, & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam β *incurrant*: & vt homicidæ, c iuxta sacros canones puniri debeant, & si in ipso conflictu decesserint, perpetuò γ *careant ecclesiastica sepultura*. Illi etiam, qui consilium in causa duelli, tam in iure, quàm facto dederint, aut alia quacumque ratione ad id quemquam suaserint, necnon spectatores, excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur: non obstante quocumque priuilegio, seu praua consuetudine, etiam immemorabili.

1. VIde Ioan. de Lignan., Iacob. de Castello, aliàs de Villa sancta, Iulium Ferret. & Antonium Mallem Galef. *in suis particularibus tractatibus de duello, tom.* 12, *tractatuum Doctorum a fol.* 2 5. item Henric Bocer Lucam Floron. & Anton. Peregrinum *in similibus tract.* Ordin. Reg Lusit. *lib.* 5. *tit.* 4. Caiet. Armil Syluest. & alios Summistas *verb. duellum*, Laocel. Conrad. *in templo omnium iudic. lib.* 1. *c.* 1. §. 3. *ver.* 23. Bernard. & Salzed. *in pra* *c.* 10 . aliàs 1 3 *nouiss. edit.* Aldan. *lib. de singulari certamine*,

tamine, & in cens. de materia duelli, in fine dicti lib. Masol. *de irregul. lib. 5. c. 18.* Nauar. *cons. 1. & 2. de purgat. vulgari*, Perez per text. *ibi in l. 3. gloss. 1. per totam, tit. 13. lib. 8. Ord.* Mench. *illustr. c. 49. num. 11. cum sequent.* Petr à Nauar. *de restitut. tom. 1. lib. 2. c. 3. num. 280. cum seqq.* Mich. Salon. *2. 2. quæst. 64. art. 3. contr 3.* Vitard. *in candel. aureo tit. de suspens. n. 68. cum seqq.* Burg. de Pace *in l. 1. Tauri ex n. 413. vsque ad num. 421.* Ioseph. Ludou. *Lucensi dec. 11.* Steph. Quarant. *in summ. Bullary, verb. duellum*, Viui. *tom. 2. commun. opin. in fine tract. de feudis tit. 2. num. 85.* Henriquez *in sum. lib. 13. c. 19. §. 3.* Iacob. de Graff. *in aureis decis. part. 1. lib. 4. c. 23. num. 23.* Bañes *2. 2. qu. 64. artic. 7. dub. 3.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom 3. q. 61. artic. 1. vers. decimò*, Soar. *tom. 5. de censur. disp. 31. sect. 4.* Zerol. *in praxi Episcop. verb. duellum*, Galet. *in margar. casuum conscient. eod. verb.* Bobadil. *in sua politica lib. 2. c. 14. n. 41.* Petr. Cabal. *in tract. de omni genere homicidij n. 76. cum seqq. & cons. 9. lib. 1.* Sayr. *in claui Regio lib. 7. c. 13 à num. 11. & de censur. lib. 3. c. 31. à num. 29.* Paul. Comitol. *respons. mor. lib. 6. quæst. 13. cum seqq.* Azor. *instit. moral. part. 3. lib. 2. c. 5.* Martin. Delri. *disquisit. magic. lib. 4. c. 4. sect. 2.* Molin. *de iust. tom. 4. tract. 3. disp. 17.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 21. cap. 7. num. 75. cum seqq.* Vgol. *de officio Episcopi c. 8. §. 2.* Sanch. *in præcepta Decalogi to. 1. lib 2. cap. 39. num. 19. cum multis seqq.* Molfes. *in summa Theolog. moralis tract. 7. cap. 18. n. 17. cum seqq.* Filliuc. *tom. 1. tract. 15. num. 103. cum seqq. & tom. 2. tract. 29. c. 8.* Bonac. *de censuris disp. 2. quæst. 6. puncto 2.* & nouissimè *de censuris extra Bullam disp. 2. q. 3. puncto 48.* Castro Palao *in opere morali tract. 6. de charit. disp. 5. puncto 7.* Trull. *in Decalog. lib. 5. c. 2. dub. 13.*

2. Pius V. *in sua const.* incip. *Ea quæ à Prædecessoribus, sub dat. Idibus Nouemb.* 1560. innouat, & approbat de mera deliberatione, & ex certa scientia singulas Iulij II. Leonis X. & Clementis VII. constitutiones, & litteras contra, duellantes, & singulos, quos litteræ ipsæ concernunt, & concernent sub excommunicationis, anathematis, maledictionis, perpetuæ infamiæ, diffidationis, criminis læsæ maiestatis, seditionis, rebellionis confiscationis, & priuationis statuum, & dominiorum, ac feudorum, & vicariatuum, ac aliorum bonorum suorum, ac depositionis illorum, nec non inhabilitatis ad illa, & alia imposterum obtinenda, ac interdicti, & aliis censuris, & pœnis ecclesiasticis, & temporalibus, aliisque in eiusmodi litteris contentis, quas contrauenientes eo ipso incurrant, & intestabiles fiant, & vltra pœnas prædictas carceribus mancipari, & detineri, & pœnis prædictis irremissibiliter puniri debeant, perpetuò obseruari, & per executores in dictis, litteris deputatos aduersùs eodem contra facientes ad totalem excutionem dictarum pœnarum procedi debere decernit. illásque tam ad pugiles taliter pugnantes, quàm eos ad id tentantes, & prouocantes, aut locum, seu campum ad pugnandum dantes, seu concedentes, ac in illis astantes, & interessentes, ac certantes comitantes, & comitiuam præstantes, necnon consulentes, ac adhærentes, & fautores, necnon chartas certaminis, seu duelli suscribentes, vel affigentes, aut publicantes extendit cum priuatione beneficiorum, si ecclesiastici sint, obtentorum, & inhabilitate ad alia in posterum obtinenda, &c.

3. Gregorius XIII. *in sua constitut.* incip. *Ad tollendum, sub dat. 24. Decembris* 1582. ampliat decretum Concilij in præsenti ad omnes illos, qui ex condicto statuto tempore, & in loco conuento monomachiam commiserint, etiamsi nulli patrini socijve ad id vocati fuerint, nec loci securitas habita, nullæve prouocatoriæ litteræ, aut denunciationis clausulæ præcesserint, censuris, & pœnis omnibus in hoc decreto propositis teneri perinde ac si publico, & consueto abusu singulare certamen iniuissent; volens etiam locorum dominos, si certamen ex condicto huiusmodi permiserint, aut quantum in se fuerit, non prohibuerint, omnésque illud fieri mandantes; instigantes, auxilium, consilium, vel fauorem dantes, equus, arma, pecuniam, commeatum, & alia subsidia scienter subministrantes, aut ex composito spectores, vel socios quouis modo se se præbentes eisdem censuris, & pœnis subiacere, etiamsi illi, qui ad locum destinatum pugnaturi accesserunt, impediti pugnam non commiserint si per ipso non steterit, quominus illa committatur. Non obstantibus, &c.

Clemens VIII. *in sua constit.* incip. *Illius vices, sub dat. 2. Septembris* 1592. confirmat, declarat, & extendit supradictas constitutiones Apostol. & decretum Concilij in præsenti, ac insuper decernit & declarat easdem constitutiones, ac decretum huiusmodi locum habere vbique gentium, & tetatum inter quascunque personas etiam armatas, & in castris, seu propugnaculis militantes, etiam vbi Catholicæ fidei hostium furor impune grassatur, vel in dominiis per eos occupatis, seu detentis. Idem quoque iuris censendum esse decreuit si publico, & forsan iusto bello indicto miles aliquis contra alterum in aduersariorum exercitu militantem, siue aliàs in hostium castris, præsidiis, aut terris degentem priuatas simultates atque inimicitias publicæ causæ intermiscendum etiam ducum permissu ex condictu ad singulare certamen descendat, aut illum prouocet, necnon iisdem pœnis, decreto, & constitutionibus teneri eos, inter quos pactiones initæ sint de dirimendo certamine cùm primùm alterutet vulneratus fuerit, seu sanguinem effuderit, aut certus ictuum numerus vtrinque illatus fuerit, vel si conuenerint vt non singuli cum singulis, sed bini, terni; aut plures hinc inde pugnent, & non solùm locorum dominos, sed etiam Magistratus, Præsides, locumtenentes, aut etiam militum duces, & capitaneos in castris, vel extra ea, in alieno, vel hostili solo, vel cum militibus exercitus aduersariorum monomachiam in quocunque casu per præsentem, vel alias constitutiones huiusmodi prohibitis permittentes, vel quantum in ipsis est, non prohibentes, aut post admissum crimen veniam & impunitatem concedentes. Præterea pari ratione prohibet omnia, & singula eius generis scripta, manifesta, seu fides vulgo appellata, quæ etiamsi sine expressa prouocatione ad certamen quasi præparatoria quædam ad chartulas, seu libellos prouocatorios, & ad duella, illorúmque veluti radices, aut semina vt plurimum lacessendi aliquem ad pugnam, & suscitandæ simultatis, atque inimicitiæ materiam, & occasionem præbent, &c. Trullench. *in decalog. lib. 5. c. 2. dub. 13. num. 12.* 4.

Nouissimè pius & iustus Ludouicus XIII. Francorum Rex abolitis, & cassatis quibuscunque prædecessorum constitutionibus, & initatis omnibus consuetudinibus, bellandi singulari certamine, addidit præterea pœnam contumacibus, & inobedientibus confiscationis bonorum, dignitatis, nobilitatis quoad gens sibi subdita facilis ad pugnam eximeretur hac turpi, & in humana laniena. 5.

6. Sed primò quæritur vtrùm Concil. in præsenti procedat quando duellum fuerit commissum in loco priuato, & non tuto, sine patrinis, sociisve ad id vocatis, ac sine prouocatoriis litteris, & cartellis, ac etiam pugna non perfecta; Negant ex eo, quia hoc non est propriè duellum Peregr. *de duello q.15.n.3.& seq.q.20.num.3.* Bonacin. *de censur. extra Bullam in Cœna Domini disput. 2. quæst. 3. puncto 48. n.15.* vbi post Luc. Floron. *cap.5.§.1. vers. tertium est.* obseruat dictam constitut. Clementis VIII. intelligendam esse iuxta communem loquendi vsum, & sensum aliarum const. quas illa confirmat, & quòd in aliis constit. sermo est de pugna, quæ fit statuto loco, & tempore.

7. Secundò quæritur, vtrùm liciti sint conflictus illi particulares, qui inter hostes solent fieri tempore belli, inter vnum scilicet, & vnum, decem & decem? Resp. maximè si publica auctoritate suscipiantur ob commune bonum secus si causa ostentationis vitium, & ob vanam gloriam, vel absque iusta causa. Vide Petr. à Nauarra *de restit. lib. 2. cap.3. num.295. & seq.* Valer. Reginald. *d. lib. 21. n.79.* Floron. *de duello c.3.* Pereg. *in simili tract. quæst.2. ad fin.* Sanch. *d. lib.2. cap.39. n.11.* Sayr. *d. cap.13. n.16.* Bonacin. *de censuris in communi disp.2. q.6. puncto 2. n.3. & de censuris extra Bullam disp.2. quæst.3. puncto 48. n.4.*

8. Tertiò quæritur, an sub hoc decreto, & constitutionibus supradictis comprehendantur illac transeuntes, & obiter aspicientes duellum? Negant Valer. Reginald. *d. lib.21. n.77.* Vgolin. *de officio Episcopi cap.8. §.2. n.5.*

9. Quartò quæritur, an incidat in pœnas pugnantium in duello qui sese obuiam habentes diffidunt se in tali loco, quò statim tendunt, & ibi pugnant? Affirmant, cùm adsit assignatio loci, & temporis præsentis, nisi excusentur ignorantia, Sanch. *d. lib.2. c.39. num.28.* Filliuc. *tract.29. cap.8. n.112.* Bonacin. *d. puncto 2. num.6. & d. puncto 48. num.7.* Contra Iacob. de Graff. *in aureis decis. lib.1. cap.7. n.22.* existimantem hos casu istos non videri incidere in pœnas pugnantium in duello.

10. Quintò quæritur, an incurrant pœnas duelli, qui dicit alteri, Veni ad talem locum, te ibi expecto: aut sic loquitur, Eas ad capiendum ensem, hic te expecto, vel in tali loco? affirmant, quia pugna initur ex præuia conuentione, statuto tempore & loco, Peregr. *de duello q.15. n.3.* Bonac. *de punct.48. num.7.* vbi idem dicit de illo, qui alteri dicit, Inuito te ad duellum nunc in hoc loco, modò non fiat ex composito, & ex calore iracundiæ; idem quoque affirmat de eo, qui alium ad pugnam prouocat cùm prima vice sibi occurrerit in Vrbe.

11. Sextò quæritur, an committat duellum, qui ad euitandam loci irreuerentiam, aut suum periculum, inimico, quem videt in Ecclesia esse, aut in loco sibi periculoso, vbi habet comitatum, vel famulos, dicit, Exi inde? Negant, quia non destinatur propriè locus, sed solùm intenditur euitatio irreuerentiæ, Sanchez *d.c.39. num.28.* Peregr. *de duello quæst.18.* Floron. *eod. tract. c.1.* Filliuc. *tom.1. tr.15. num.111.*

12. Septimò quæritur, vtrùm Titius, qui præmissa cum Caio prouocatione ad duellum se se contulit tempore præfixo ad locum constitutum, sed discessit duello non sequuto, incidat in excommunicationem, aliasque pœnas contra duellantes comminatas. Affirmant Vgolin. *d. §.2. num.2. vers. quartò,* Floron. *de duello c.3. §.1. num.14. fol.47. & cap.5. §.1. num.3. fol.63. & cap.6. §.1. num.2. fol.84.* Peregrin. *eod. tract. quæst.4. n.5. & 7. in fine, & quæst.41. per tot.* & præcipuè *n.2. & 4.* Sed contrarium sustinent, eorúmque fundamentis respondent Iacob. de Graff. *de casibus reseruat. lib.1. cap.7. n.10. & 26.* Paul. Comitol. *respons. moral. lib.6. quæst.13. n.5. vers. quartum, & quæst.18. n.7. & 8.* Sanch. *d.c.39. n.29.* Bonacin. *d. puncto 2. n.16.*

Octauò quæritur, vtrùm committatur duellum quando Titius offert duellum Caio, illúmque eodem tempore, quo duellum offert, gladio aggreditur, & Caius cogitur ibi statim pugnare? Negant Peregr. *de duello quæst.23.* Filliuc. *d. tract.15. n.110. & d. tract.29. c.8. num.107. & 110.* Bonacin. *d. puncto 48. n.8. & 9.* vbi reddunt rationem, quia ex parte Titij dicitur potius aggressio, & ex parte Caij dicitur defensio, quam non sponte, sed coactè suscipit, nec adest assignatio loci, & temporis. 13.

Nonò quæritur, an quis in foro conscientiæ pœnam excommunicationis contra pugnantes in duello impositam effugiat, si alterum diffiderit, non animo pugnandi, sed tantummodo causa honoris defendendi? Affirmant contra Peregrinum *qu.24.* Lucas Floron. *cap.6. §.2.* Filliuc. *d. tract.15. cap.5. quæst.5. n.107.* quia hæc non est diffidatio ex condicto cum periculo occisionis, aut vulneris, vel mutilationis, duellum enim sub censuris prohibetur ob periculum grauis læsionis; immo Filliuc. *loco proximè citato num.113.* probabile censet in foro conscientiæ non affici excommunicatione, etiamsi ad locum conuentum accedant absque animo verè pugnandi, sed tantummodo inferendi aliquos ictus cum morali securitate, quòd nullum vlli parti damnum sequuturum sit, sed potiùs pax inde concilianda; hæc enim non est pugna cum periculo læsionis, vt supponitur, quanquam in foro externo præsumatur duellum, forus enim externus iudicium fert ex actione externa, & internas animi cogitationes non intuetur.

Decimò quæritur, an calore iracundiæ excusentur à pœnis duelli qui incontinenti accederent ad aliquem locum, ibique dimicarent? Affirmant Ioseph. Ludou. *Lucensi dec.11.* Cened. *ad Decretal. collect.117. n.4.* Aloys. Ricc. *in praxi rerum fori eccl. decis.634. in 1. edit.* aliàs *resol.573. in 2. edit.* 14.

Vndecimò quæritur, vtrùm duellum fit per se illicitum? Affirmant regulariter Valer. Reginald. *d. lib.21. n.80.* Bernard. Grau. *ad practicam Cameræ Imper. lib.2. concl.110. consid.1.* nisi in duobus casibus, quos adducunt Lucas Flor. *c.5. §.3.* Peregr. *quæst.16.* Azor. *institut. moral. part.3. lib.2. cap.5. quæst.3.* Sanch. *d.c.36. num.16.* Filliuc. *d. tract.15. cap.5. quæst.5. num.109.* Becan. *in tract. de fide c.26. quæst.3.* Bonac. *de censuris extra Bullam Cœna disp.2. quæst.3. puncto 48. n.18.* 15.

Primus est ad sedandos duos exercitus contrarios, veluti si existente bello iusto inter duos Principes vnus illorum vellet bellum in duellum resoluere, prouocando alterum ad singulare certamen, prout Bellaius *in suis commentar. rerum Gallicarum anni 1528.* fecisse refert Francisc. I. Regem Galliæ, misso libello duelli Carolo V. Imp. & Guicciardin. *historia Italiæ lib.13.* idem refert de Francisco Maria Duce Vrbini, vbi apostilla alios refert, Lyran. *cap.17. lib.1. Regum,* Caiet. *2.2. q.91. art.8. in resp. ad 2. vers. quinta causa.* Sayr. *in claui Reg. lib.7. c.13. num.16.* Sanch. *d. cap.39. num.14.* Filliuc. *tract.29. cap.8. num.142.* Bonacin. *de censuris extra Bullam Cœna disp.2. quæst.3. puncto 48. n.18. vers. primus.* 16.

Secundus casus est quando aliquis compellitur sub vitæ periculo acceptare duellum, quilibet enim potest consulere vitæ propriæ etiam cum morte inualoris. 17.

uaforis. Ad defenfionem etiam rerum propriarum videtur effe licitum acceptare duellum, quando aliquis eas inuadit, nec aliud adeft remedium ad eas defendendas præter acceptationem duelli, tunc enim non dicitur propriè duellum, fed iufta defenfio rerum propriarum. Ita poft multos Bonacin. *d. puncto* 48. *num.* 18. *verf. fecundus.* Trullenh. *in Decalogum lib.* 5. *c.* 2. *dub.* 13. *num.* 7. vbi intelligit dummodo nullum aliud remedium fit tuendi vitam, vel membri abfciffionem, & limitat in bonorum defenfione, Leff. *de Iuftit. lib.* 2. *cap.* 9. *dub.* 8. *num.* 47.

18. *α Inter Chriftianos conceſſerunt.*] Ergo fecus fi inter fideles, vt per Martin. Delri. *d. queft.* 4. *num.* 16. Sanchez *d. c.* 39. *num.* 29. vbi fecus dicit fi Chriftiano pugnaturo cum infideli in fuo Regno locum concederet.

19. *β Incurrant.*] Vide Valer. Reginald. *d. lib.* 22. *num.* 76. *poft princip.* vbi aduertit non obftare quòd hoc decretum vtatur verbis imperatiui modi, quæ videri poffunt fignificare non fententiam latam, fed ferendam per iudicem, quia ea non diriguntur ad iudicem vt cenfeantur requirere illius actionem, fed ad reum, quem per imperium efficax ligauit. Ita Trull. *d. lib.* 5. *c.* 2. *dubit.* 13. *n.* 21.

20. *γ Careant Ecclefiaftica fepultura.*] Morientes in duello folemni, fcilicet cum affignatione patrini, loci, & temporis fepultura priuari, afferunt Martio. Caftil. *en la explicaçion de la Bulla de los defuntos, p.* 2. *cap.* 4. *num.* 55. Valer. Reginald. *d. lib.* 22. *num.* 76. *verf. accedit,* Galet. *in Margarita cafuum confcient. verb. fepultura, vltim.* Vgolin. *de officio Epifcopi cap.* 17. *num.* 4. *verf.* 2. Stephan. Gratian. *difcept. forenf. cap.* 410. vbi etiam refoluit quòd nec fufficit oftendere ante obitum figna pœnitentiæ. Suar. *de cenfur. difp.* 23. *fect. vltim. num.* 11. Lorca 2. 2. *quæft.* 41. *artic.* 2. *num.* 6. Bobadil. *in fua politica lib.* 3. *c.* 14. *n.* 41. Sanch *in præcepta Decalogi tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 39. *num.* 22. Verùm Gregorius XIII. & Clemens VIII. *in fuis conftitutionibus*, de quibus fupra id ad priuata duella extenderunt, vt referunt Sanch. Valer. Reginald. & Lorca *citatis locis*, Suar. *de Fide tract. de bello difp.* 13. *fect. vltim. n.* 2. Ioan. Sanci. *in felect. difput.* 36. *num.* 5. vbi aduertit in aliquibus prouinciis fortè illas conftitutiones dum decernunt morientes in duello priuato contraria confuetudine quoad hunc effectum negandi fepultum effe abrogatas. Et id locum habere etiamfi ob vulnus in duello acceptum non ftatim, fed alio die moriatur, afferunt Sancius *in felect. difput.* 36. *num.* 9. Diana *refol. moral. part.* 2. *tract.* 2. *mifcel. refolut.* 54. Bonac. *de cenfuris extra Bullam, difp.* 2. *queft.* 3. *puncto* 48. *num.* 22. vbi addit Parochum non debere illos fepelire, nec Ecclefiafticam fepulturam denegare, fi non fit notorium delictum, fed rem ad Epifcopum, feu ad ipfius Vicarium deferre debere, de quo etiam Sanci *d. difp.* 36. *n.* 12. *&* 13.

Ecclefiaftica libertas, & immunitas obferuanda eft, & contra violatores ftatuta eft pœna, vt ibi.

CAPVT XX.

1. *Exemptio à iudicio feculari, & ab oneribus, & tributis impofitis per Principes laicos lege etiam diuina clericis competit.*
2. *Debitores fraudulenti ad Ecclefiam cum bonis confugientes, non debent ibi multo tempore tolerari.*
3. *Milites hofpitari facere non poteft Magiftratus fecularis in domibus Ecclefiafticarum perfonarum.*
4. *Delinquentes dum difputatur an immunitate Ecclefiaftica gaudere debeant, per Ecclefiafticos miniftros fub cuftodia retineri debent.*
5. *Clerici, qui poft delicta patrata ad Ecclefiam confugiunt, gaudere debent Ecclefiaftica immunitate.*
6. *Capellæ priuatorum palatiorum Ecclefiaftica immunitate non gaudent.*
7. *Immunitate Ecclefiaftica gaudent pro debito ciuili ad Ecclefiam confugiens.*
8. *Immunitate Ecclefiaftica gaudent, qui cum armis prohibitis in Ecclefia fe recipiunt.*
9. *Debitores in creditorum præiudicium res & bona ad Ecclefiam transportare non debent.*
10. *Coloni, aut affictuarij, vel partiarij bonorum Ecclefiafticorum exemptione collectarum pro portione colonica gaudent.*
11. *Coloni partiarij Epifcoporum durante colonia gaudent fori priuilegio.*
12. *Ordinarius priuare non poteft immunitate à gabellis, & aliis oneribus laicalibus fi inferuiant Ecclefiis.*
13. *Caufa damnorum datorum per clericos & eorum animalia quando fpectet ad Curiam Epifcopalem.*
14. *Abfolutio à cenfuris ob violatam immunitatem Ecclefiafticam eft Sedi Apoftol. referuata.*
15. *Rex Hifpaniarum eft protector Concilij Trid.*

CVpiens fancta Synodus Ecclefiarum difciplinam in Chriftiano populo non folùm reftitui, fed etiam perpetuò fartam tectam à quibufcumque impedimentis conferuari, præter ea, quæ de Ecclefiafticis perfonis conftituit, feculares quoque Principes officij fui admonendos effe cenfuit, confidens eos, vt Catholicos, quos Deus fanctæ fidei, Ecclefiæque protectores effe voluit, ius fuum Ecclefiæ reftitui, non tantum effe conceffuros, fed etiam [a] fubditos fuos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & fuperiores Ordines reuerentiam reuocaturos, nec permiffuros, vt officiales, aut inferiores magiftratus, Ecclefiæ & perfonarum Ecclefiafticarum immunitatem, Dei ordinatione, & canonicis fanctionibus conftitutam, aliquo cupiditatis ftudio, feu inconfiderationeaiqua violent, fed vnà cum ipfis Principibus debitam facris fummorum [b] Pontificum, & Conciliorum conftitutionibus obferuantiam præftent. Decernit itaque, præcipit, [c] facros canones, & Concilia generalia omnia, necnon alias Apoftolicas fanctiones, in fauorem Ecclefiafticarum perfonarum libertatis Ecclefiafticæ & contra eius

a Cap. Concil. §. hinc 17. dift. cap. quis dubitet c duo funt, & c fin. 96. diftin.
b Pij fecundi epift. 2.
c Cap. peruenit 96 dift. cap. fi quis fuadente 17. q. 4. toto tit. de immun. Eccleſ. cap. quanquam, de cenf. in 6. c felicis de pœn. eo. lib

violatores editas, quæ omnia præsenti etiam decreto annouat, exactè omnibus obseruari debere. γ *Proptereaque admonet Imperatorem*, Reges, Respub. Principes, & omnes, & singulos cuiuscumque status, & dignitatis extiterint, vt quo largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ordinati, eo sanctius, quæ Ecclesiastici iuris sunt tanquam Dei præcipua eiúsque patrocinio tecta, venerentur, nec ab vllis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliisve dominis temporalibus, seu magistratibus, maximéque ministris ipsorum Principum lædi patiantur, sed seuerè in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdictionem impediunt, animaduertant, quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, Ecclesiarumque protectionem existant, d imitantes anteriores optimos, religiosissimosque Principes, qui res Ecclesiæ sua in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria vindicarunt. *Adeóque ea in re quisque officium suum sedulò præstet, quo cultus diuinus deuotè exerceri, & Prælati, cæterique Clerici in residentiis, & officiis suis quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere valeant.

Conc. Tricinen. versi. statuimus, & vers. sancimus Concil. Aquisgr. c. 9. Concil. Lateran. sub Leone 10. sess. 9. & 10.

d Cap. Valentinianus 63. dist. cap. Ecclesiæ in fine 87. dist. c. Constantinus & c. vlt. 90. dist.

1. α QVos Deus sancta Fidei, Ecclesiaque protectores esse voluit.] Quòd principes temporales Christiani protectores sint & defensores Ecclesiæ, teneantque Ecclesiæ instituta, ritus, & leges, ac sacerdotalis iura seruare & tueri, asseruot Æneæ. Robert. *rer. iudic. lib. 3 cap. 1. pag. 548.* Valdes. *in tract. de dignitate Regum, Regnorumque Hispania cap. 10. à num. 4.* Seraphin. de Freitas *in tract. de iusto Imper. Lusit. Asiatico cap. 6. n. 46. & num. 53. vers. idem quoque summa cum ratione*, Card. Bellarmin. *de Principe Christiano c. 11.* Anastas. Germon. *de sacrorum immun. lib. 2. in proœm. n. 17. & 18. & lib. 3. cap. 13. num. 73. & c. 17. n. 32. & 33.* Ascan. Tamburio. *de iure Abbatum tom. 1. disp. 15. q. 5. n. 15. & 16.*

β *Dei Ordinatione, & Canonicis sanctionibus institutum.*] Colligunt communiter Doctores exemptionem à iudicio seculari, & ab oneribus, & tributis impositis per Principes laicos, non solùm lege humana, sed etiam diuina clericis competere. Ita Ioao. Montaig. *de collat. parlam. part. 2. n. 1.* Borsar. *consil. 42. num. 1. lib. 1. & consil. 186. n. 8. lib. 2.* Plot. *in addit. ad vltim. consil. Lauden. num. 8.* Euerard. *consil. 30. num. 13. ad finem.* Buttel. *consil. 74. n. 1.* Bozz. *de iur. stat. Eccles. libert. lib. 4. cap. 8.* Cardin. Bellarmin. *in controuers. Catholic. tom. 2. lib. 1. de Clericis, c. 28. in 4. & 5. proposit.* Paul. Comitol. *respons. moral. lib. 1. cap. 97. num. 6. cum seqq.* Glorit. *respons. 13. num. 4.* Sayr. *in claui Regia, lib. 11. cap. 8. num. 6.* Mart. *de iurisdict. part. 2. cap. 6.* Carol. de Grassis *de effectibus clerical. effectu 1. num. 2.* Doard. *in Bullam Cœnæ, canon. 15. qu. 18. num. 6. cum seqq.* Filliuc. *in q. moral. tract. 16. cap. 11. quæst. 10. n. 316.* Surd. *consil. 301. n. 16.* Grilenzon. *consil. 53. n. 16.* Ludouic. Correa *in repet. cap. inter alia, de immunitate Eccles. part. 2. n. 40.* Soar. *ad Regem Angliæ, de immunitate Eccles. lib. 4. c. 5. num. 12. & cap. 8. n. 16.* Bonacin. *de contractibus, disput. 2. quæst. 2. punct. 2. n. 8. & de censuris in Bulla Cœnæ contentis, disp. 1. quæst. 16. sect. 1. puncto 2. n. 5.* Ambrosin. *de immunitate, cap. 16. num. 4.* Ambros. Cardoso *in allegat. iuris super tributo vinis imposito à n. 22.* Paul. Laymann. *in Theologia morali, lib. 4. tract. 9. c. 8.* Ascan. Tamburin. *de iure Abbatum, tom. 1. disputat. 15. quæst. 19. & seq.* Squillante *de priuil. cleric. cap. 8. num. 1.* Hieron. Roderic. *in compendio quæst. regul. resol. 63. num. 2.* Et latè probauimus *in tract. de iure Ecclesiastico, lib. 2. 39. de priuilegiis cleric. §. 3. in princip.*

2. Debitores fraudulenti ad Ecclesiam cum bonis confugientes, non debent ibi multo tempore tolerari, sed ab Ecclesia sunt eiciendi, ita Aldan. *in compend. canon. resol. lib. 3. tit. 8. num. 15.* vbi refert sic decidisse S. Congregat. Episc. *in Baren. 12. Martij 1600.*

Milites hospitari facere non potest Magistratus secularis in domibus Ecclesiasticarum personarum quamquam laicis locatis, cùm per indirectum in fauorem bonorum Ecclesiasticorum redundet, Bonfadin. *in pract. Ecclesiast. c. 20. num. 3.* vbi ait sic decisum in sacra Congregat. Episcop. *in Nouarien. 9. Iunij 1617.* 3.

Delinquentes, qui ab Ecclesiis, aliisque locis immunibus extrahuntur, dum articulus, an immunitate Ecclesiastica gaudere debeant, discutitur, per Ecclesiasticos ministros sub custodia, iuxta Bullam Gregorij XIV. retineri debent, ita Aldan. *d. tit. 8. num. 16.* vbi testatur sic resolutum à sacra Congregat. Episcopor. *in Neapolitana 30. Septembris 1616.* 4.

Immunitate Ecclesiastica gaudere debent clerici, qui post delicta patrata ad Ecclesias confugiunt extra casus in Bulla Gregorij XIV. comprehensos, cùm in hoc casu Abbatis opinio communiter sit reprobata, ita Aldan. *d. loco*, vbi ait ita decisum à S. Congreg. Episcop. *in Tropien. 24. Ianuarij 1617.* 5.

Immunitate Ecclesiastica non gaudent capellæ priuatorum palatiorum, ita Bonfadin. *d. cap. 20. num. 4.* asserens sic decisum à S. Congreg. Episcop. *in Marsicen. 17. Nouembris 1617.* 6.

Immunitate Ecclesiastica gaudet pro debito ciuili ad Ecclesiam confugiens, ex Bonfadin. *dict. cap. 20. n. 7.* qui ita refert resolutum à sacra Congr. Episcopor. *in Cortinen. 11. Iulij 1617. & in Beneuentana 10. Maij 1619. & in Senogallien. 22. Nouembris eiusdem anni.* 7.

Immunitate Ecclesiastica gaudent, qui cum armis prohibitis in Ecclesia se recipiunt, ita Aldan. *d. titulo 8. num. 16.* vbi attestatur se resolutum *in Salernitana 30. Septembris 1616.* Nam armorum prohibitorum gestatio, quamuis in Ecclesiis delictum sit, de comprehensis tamen in Bulla sanctæ memoriæ Gregorij XIV. non est, secundùm Aldan. *dicto loco*, vbi citat dictam decisionem Salernitanam. 8.

Doctores res, & bona in creditorum præiudicium ad Ecclesias transportare non debent, sed iudici seculari consignanda sunt, vt illas, & illa, cui de iure adiudicet, ita Bonfadin. *d. cap. 20. num. 10.* vbi attestatur sic resolutum à S. Congreg. Episcop. *sub die 1. Decembris 1617.* 9.

Coloni, aut affictuarij, vel partiarij bonorum Ecclesiasticorum, exemptione collectarum tam ordinariarum, quàm extraordinariarum pro portione colonica gaudent, ita Aldan. *d. tit. 8. num. 17.* 10.
vbi

vbi dicit ita decidisse sacram Congregat. Episcop. *in Oppiden.* 18. *Septembris* 1618.

11. Coloni partiarij Episcoporum durante colonia gaudent f[illegible] tr priu[illegible]le[illegible]io, ita Tamburin. *de iure Abbatum, tom.* [illegible] *d.* [illegible] *tit.* 60. *sub n.* 4 vbi refert decisum à S. Con[illegible] sup. controuersiis iurisdictionalibus præposita [illegible] *die* 6. *Decembris* 1627.

12. Immunitate a gabellis, & aliis oneribus laicalibus priuare non potest Ordinarius clericos inseruientes Ecclesiis, sed iidem clerici, nisi, vt suprà, inseruiant, ac habitum, & Tonsuram clericalem deferant, aut beneficium Ecclesiasticum obtineant, priuilegio fori non gaudent, ex Bonfadin. *d. c.* 20. *num.* 17. vbi ait sic fuisse resolutum a S. Congregat. Episcop. *sub die* 24. *Ianuarij* 1631.

13. Causa damnorum datorum per clericos, & Ecclesiasticos, seu per eorum animalia, necnon per familiares, ministros, & colonos Episcoporum, & incolæ Episcopalis etiam laicos, seu eorum animalia in bonis quibuscunque tam Ecclesiarum, & personarum Ecclesiasticarum, quàm etiam laicorum, spectat ad Curiam Episcopalem priuatiuè. Si verò laici, eorúmve ministri, & animalia damnificent bona Ecclesiarum, & personarum Ecclesiasticarum, Curia Episcopalis procedere potest tanquam in causis mixti fori. At, quando coloni, & ministri Ecclesiarum clericorum, & Ecclesiasticorum cum animalibus propriis bona laicorum damnificant, cognitio tam quoad bona, quàm quoad personas laicorum, & eorum animalia spectat ad iudicem laicum priuatiuè; sed si cum animalibus Ecclesiasticorum, vel Ecclesiarum, quoad personas spectat ad laicum, quo vero ad animalia spectat ad Curiam Ecclesiasticam, ita Aldan. *d. tit.* 8. *n.* 21. vbi testatur sic decidisse sacram Congregat. *controuersiis iurisdictionalibus præpositam in vna Terracin.*

Absolutio à censuris ob violatam immunitatem Ecclesiasticam, iuxta constit. sanctæ mem. Gregorij XIV. quæ incip. *Cum aliàs nonnulli*, est Sedi Apostol. reseruata, vt per Aldan. *d. tit.* 8. *num.* 22. vbi refert decisum *de anno* 16[illegible]7. 14.

7 *Proptereaque admonet Imperatorem,* &c. Regem Hispaniarum, cæterosque Catholicæ R[illegible]p. supremos Principes, esse protectores decretorum Concil. Trid. latè tradunt Salgado *de protect. Regia p.* 1. *cap.* 1. *prel.* 2. *num.* 73. Suar. de Paz *in prattica tom.* 2. *prel. vltim. num.* 1[illegible]. Azeued. *l.* 2. *vers. septimo consequenter tit.* 6. *lib.* 1. *Recopil.* Ceuall. *comm. to.* 4. *quæst.* 897. 220. Narbona *l.* 50 *gloss.* 2. *à princ. & num.* 14. *tit.* 4. *& l.* 81. *gloss. vnic. num.* 3. *tit.* 5. *lib.* 2. *Recop.* Henriq. *de Pontifice Claue lib.* 2. *cap.* 15. *post princ.* §. 1. *in gloss. littera D. & cap.* 20. *gloss. fin.* Carrasc. *in interpret. aliquarum legum Regni c.* 9. §. 4. *num.* 18. 15.

In omnibus decretis salua semper est Sedis Apostol. auctoritas.

CAPVT XXI.

1. *Clausula generalis*, non obstantibus constitutionibus Apostol. *sufficit pro derogatione decretorum Concilij Trident.*
2. *Derogatio nec generalis, nec specialis Concilij Trid. requiritur si supplicatio manu Papæ signata fuerit.*
3. *Priuilegia omnia Regularium sunt reuocata in his, quæ Concil. Trident. aduersa[illegible]tur.*

POstremò sancta Synodus omnia, & singula, sub quibuscumque clausulis, & verbis, quæ de morum reformatione, atque Ecclesiastica disciplina, tam sub fel. rec. Paulo tertio, ac Iulio tertio, quàm sub Beatissimo Pio quarto Pontificibus Maximis, in hoc [a] sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita decreta fuisse, vt in his salua semper auctoritas Sedis Apostolicæ & sit & esse intelligatur.

[a] supra sess. 7. de reformat. in princ.

1. EX hoc text. vulgò colligitur pro derogatione decretorum huius S. Concil. Trident. sufficere clausulam generalem, non obstantibus constitutionibus Apostolicis, ita Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancel. gloss.* 6. *num.* 120. Matt. *de clausul. part.* 4. *claus.* 14. *n.* 3. Bonacin. *de censur. disput.* 2. *quæst.* 5. *puncto* 2. *num.* 4. *vers. ratio desumitur*, Marescot. *var. resolut. lib.* 2. *cap.* 38. *num.* 41. Monet. *de commutat. vltim. volunt. cap.* 11. *num.* 250. Stephan. Gratian. *de cept. forens. tom.* 5. *cap.* 940. *&* 963. Honor. *ad Decretal. tit. de constit. num.* 11. Massobr. *in praxi habendi concursum requis.* 17. *dub.* 4. *n.* 8. secundùm Roman. impress. Fr. Sigismund. à Bononia *de elect. dub.* 5. Nicol. G[illegible]c. *de benef. part.* 5. *cap.* 8 *num.* 87. vbi refert sic respondisse [illegible] cram Congregat. Ferentil. *in* [illegible]*or. ad decis.* 463. *Burattis*, Anton. Ricciul. *de iure* [illegible] *extra gremium E[illegible]lesiæ exist. lib.* 5. *c.* 14. [illegible] *& lib.* 8. *c.* 4. *num.* 6. vbi attestatur sic fuisse in Rota decisum *in vna S. Angeli pensionis* 16. *Decembris* 1[illegible]94. *coram Card. Pamphilio sen. & in Bononien. Prioratus* 9. *Iun.* 1606. *coram bonæ mem. Patriarcha Manzanedo*, & apud Farin. *decis.* 179. *n.* 6. *& dec.* 687. *num.* 24. *part.* 2. *recent.* Caualer. *dec.* 601. *num.* 3. vbi dicit censeri derogatum dispositioni Concilij Tridentin. quando contra illud Papa disponit, & constat derogasse voluisse.

2. Derogatio nec specialis, nec generalis requiritur in Concil. Trident. si supplicatio manu Papæ signata fuerit, ita refert decisum Nicol. Garc. *de benefic. part.* 4. *cap.* 5. *num.* 34. *& part.* 5. *capit.* 8. *num.* [illegible].

3. Priuilegia omnia Regularium, etiam ea, quæ Mare magnum appellantur, sunt reuocata in his, quæ Concilio Trid. aduersantur per Bullam Pij V. 13. *Kal. Martij* 1565. vt dicit resolutum Nicol. Garc. *de benef. p.* 3. *c.* 2. *num.* 258.

De Indulgentiis.

1. *Doctores de I[illegible]dul[illegible]entijs tractatus integros in lucem edentes.*
2. *D[illegible]ctores de I[illegible]entijs agentes.*
3. *Indulgentia pro Ecclesia S. Mariæ de Monserrato.*
4. *Bullam Cruciatæ ante, vel post suscipere [illegible]on est necessarium in volentibus consequi Indulgentias Iubilæi, quæ a Summis P[illegible]t. pro tempore concedi consueuerunt.*

Cum

CVm [a] potestas conferendi indulgentias a Christo Ecclesiæ concessa sit atque huiusmodi potestate, diuinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa vsa fuerit, sacrosancta Synodus indulgentiarum vsu, Christiano populo maxime salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, & in Ecclesia retinendum esse docet, & præcepit eósque anathemate damnat, qui aut inutiles esse asserunt, vel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant, in his tamen concedendis moderationem [b] iuxta veterem, & probatam in Ecclesia consuetudinem, adhiberi cupit, ne nimia facilitate Ecclesiastica disciplina eneruetur. Abusus verò, qui in his irrepserunt, & quorum occasione insigne hoc indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiens, præsenti decreto generaliter statuit [c] prauos quæstus omnes pro his consequendis vnde plurima in Christiano populo abusuum causa fluxit, omnino abolendos esse. Cæteros verò qui ex superstitione, ignorantia, irreuerentia, aut aliunde quomodocumque prouenerunt, cùm ob multiplices locorum, & prouinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas commodè nequeant specialiter prohiberi, mandat omnibus Episcopis, vt diligenter quisque huiusmodi abusus [*] Ecclesiæ suæ colligat, eósque in prima Synodo prouinciali referat, vt aliorum quoque Episcoporum sententia cogniti, statim ad summum Romanum Pontificem deferantur, cuius auctoritate & prudentia, quod vniuersali Ecclesiæ expediet, statuatur, vt ita sanctarum indulgentiarum munus pie, sanctè, & incorruptè omnibus fidelibus dispensetur.

[a] Mar. [illegible] Ioan. 20. [illegible] [illegible] & c. quodcumque [illegible] 24. q. 1. cap. vt constitueretur eo dist. 2. c. adhuc de pœnit. dist. 1. toto tit. de pœnitent. & rem. extr. in 6. & in cle. c. Ancyr. semper multa capi. [illegible] Neocæs. c. 5. Nicæn. cap. 2. & 11. Carthag. 4. c. 7. Agath. cap. 60.
[b] Cap. cum ex eo de pœnit. & remis.
[c] Supra sess. 21. de reform. c. 9.

1. DE Indulgentiis integros tractatus ediderunt Antonius Rosell. Ludouicus Bologninus, & Felinus Sandæ. *to. 14. tractatuum Doctorum*, Thom. de Vio Caietanus Martin. Nauarrus, Gregorius de Valentia, Antonius Cordubensis, Gaspar. Scopplus, Isidorus Valseranus, Ioannes Baptista Paulianus, Cardin. Robert Bellarminus, Iacobus Naudantios, Iulius Lauorius, Valentius, Laurentius, Thomas Zerola, Iloderis Epo, Lucas Pinellus, Franciscus Rodriguez, Hieronym. Gratian. Rutilius Benzonius, Antonius Sanctarellus & Bartholom. à S. Fausto.

2. Tractant etiam Theologi cum Magistro *in dist.* 20. 21. & 45. S. Thom. *in addit.* 3. *p. quæst.* 25. Caiet. *tom.* 1. *opusc. tract.* 15. 16. & 17. Cordub. *toto lib.* 5. *de Indulgent.* Cardin. Bellarmin. *lib.* 1. & 2. *de Indulgent.* Didac. Nugnus *in* 2. 2. *quæst.* 20. Henriq. *in summ. lib.* 7. *de Indulgent.* Fr. Emman. *qu. Regular. tom.* 2. *quæst.* 85. Valent. *tom.* 4. *disput.* 7. *qu.* 20. Soar. *tom.* 4. *de Pœnitent. prope fin.* Iodoc. Coccius *in thesauro nouo Theologico, verb. Indulgentia,* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 7. *à num.* 94. *cum multis seqq.* Ægid. de Coninck *de Sacrament. & censur. tom.* 2. *disp.* 12. Balduin. iun. *super opera controuers. Bellarmin. p.* 1. *lib.* 6. *de Indulgent.* Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. part.* 3. *c.* 7. Bonacin. *de Sacrament. disp.* 6. *quæst.* 1. *puncto* 5. Fernandez *in examine Theologiæ moralis part.* 3. *c.* 7. Petr. Coton. *lib.* 4. *controuers.* Molfes. *in summ. Theologiæ moralis tract.* 7. *c.* 26. *de Indulgent.* Vincent. Filliuc. *in qu. moral. tract.* 8. *c.* 7. *cum seqq.* Ioan. de Lugo *de Sacrament. tract. de Pœnitentia disp.* 27. *de satisfactione, quæ per Indulgentias applicari solet.* Torreblanca *de iure spirit. lib.* 14. *cap.* 13. *cum sequentibus.*

Indulgentiæ pro manibus adiutricibus Ecclesiæ S. Mariæ de Monteserrato concedi possunt ex gratia ad supplicationem Oratoris Regis Hispaniarum, ita Aldan. *in compendio Canonic. resol. lib.* 5. *tit.* 7. *num.* 8. vbi refert decisum à S. Congreg. Rit. *in causa Montis Serrati* 13. *Iulij* 1630.

Indulgentias Iubilæi, quæ à Summis Pontificibus pro tempore concedi consueuerunt, vt quis consequi valeat in Regnis Hispaniarum, non est necessarium Bullam Cruciatæ ante, vel pòst suscipere, ita nouissimè Sellius *in selectu Can. c.* 4. *n.* 16. vbi refert sic decidisse S. Congreg. negotiis Indulgentiarum præfactam *sub die* 8. *Februar.* 1631.

De electu ciborum, ieiuniis, & diebus festis.

1. *Regulares qualiter festos dies, & ritus seruare teneantur.*
2. *Festorum ad obseruantiam per Episcopum cum approbatione populi indictorum potest ipse censuris Regulares compellere.*
3. *Festis diebus licet dare operam rebus ad vitam necessariis.*
4. *Index laicus non potest procedere contra laborantes in diebus festis licentia Ordinarij.*
5. *Festa Kalendarij Romani non possunt eleuare Episcopi, & Regulares ad nobiliorem ritum.*
6. *Festos dies & ieiunia in suis Ecclesiis annuntiare non prohibentur Regulares.*
7. *Festum nouum non potest cogi populus seruare.*
8. *Festa Sanctorum certa die ad scripta in Kalendario non possunt transferri.*

INsuper hortatur sancta Synodus [a], & per sanctissimum Domini nostri, atque Saluatoris aduentum [illegible] pastores omnes obtestatur, vt tanquam boni milites illa omnia, [illegible] sancta [a] Romana [illegible] Ecclesia, omnium Ecclesiarum mater, & magistra, statuit, nec non ea, quæ tam in hoc Concilio, quam in aliis œcumenicis statuta sunt, quibuscumque fidelibus sedulò commendent, omnique diligentia vtantur, vt illis omnibus [illegible] & iis præ[illegible]nt obsequentes [illegible] ad mortificandam carnem conducunt, vt ciborum d[illegible] & [illegible] ia vel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, vt dierum festorum deuota & religiosa celebratio, admonentes populos crebro, [b] obedire Præpositis suis [illegible] bunt, Deum remuneratorem [illegible] qui verò contemnunt, Deum ipsum [illegible] sentient.

[a] Cap. non [illegible] Vg in Ep. ad [illegible]
[b] [illegible]

Pastores

1. FEstos dies quamuis Regulares seruare teneantur quos in sua diœceli Episcopus seruandos præceperit, ritùs tamen eorum quoad Missas celebrandas, & cætera diuina Officia tam publicè, quàm priuatim ab ipsis Regularibus in eorum Ecclesiis persolnenda, illis festis permanere debent nec circa hæc ab Episcopis quoquo modo quicquamao contrarium eiusdem Regularibus præcipi potest, quòd si de facto præceperint, Regulares neutiquam ipsis Episcop. obedire tenentur. Verùm quoad Conciones, & lectiones, quas idem Regulares ad populum habuerint, debent se conformare Euangeliis, & Epistolis, quibus clerus secularis, vtitur illis diebus festis, ita decisum referunt Quarant. *in summ. Bullarij, verb. priuilegia Regularium*, Piasec. *in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. n. 47. vers. dies festos*, Laurent. de Peirinis *in const. sui Ordinis Minimor. tom. 1. const. 28. Leonis X. num. 2.* Ego ipse *de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 105. num. 23. & 35.*

2. Festorum ad obseruantiam per Episcopum cum approbatione populi indictorum, potest ipse censuris Regulares compellere, vt per Aldan. *in compend. Canon. resol. lib. 3. tit. 8. n. 15.* vbi refert decisum *in Hostunen. 31. Iulij* 1627.

3. Festis diebus licet dare operam rebus ad vitam necessariis, ac tempore peritutis, præsertim tempore vindemiarum & messium, ac recollectionis fructuum, vel vbi necessitas vrgeat, & suadeat pietas ad Ordinarij cuiusque iudicium, & censuram, vt referunt decisum Quarant. *in sum. Bullarij verb. dies festi*, Pias. *in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 23.*

4. Ecclesiasticus si dat licentiam alicui laborandi, vel vendendi diebus festis, laicus iudex in vim Bullæ Pij V. non potest procedere contra laborantem, seu vendentem, ita Aldan. *d. tit. 8. n. 25.* vbi refert decisum *sub die 26. Iunij* 1621.

5. Festa Kalendarij Romani non possunt eleuare Episcopi & Regulares ad nobiliorem ritum, puta à semiduplici ad duplicem, sine licentia Sedis Apostol. sic Aldan. *d. loco n. 17.* vbi restatur resolutum à S. Congreg. Rit. *die 28. Octobris* 1628.

6. Festos dies, & ieiunia in suis Ecclesiis annuntiare non prohibentur Regulares, vt per Laurent. de Peirinis *in const. sui Ordinis Minimor. tom. 2. const. 7. Pij V. num. 13. vers. ad primum*, vbi refert ita decisum *sub die 2. Iunij* 1620.

7. Festum nuuum non potest cogi populus seruare quàm indicta ab Ecclesia, & si nouum instituti petitur, supplicet populos, ita Aldan. *vbi supra n. 30.* qui ait resolutum à S. Congregat. Rit. *in Pacen. 20. Aprilis* 1603.

8. Festa Sanctorom certa die adscripta in Kalendario, vel Martirologio non possunt transferri, vt per Aldan. *d. loco*, vbi dicit sic fuisse decisum à S. Rituum Congr. *sub die 28. Octobris* 1628.

a Admonentes populos crebrò, &c.] Denuntiare populo Parochus debet vigilias in quibus ea hebdomada ex præcepto Ecclesiæ vel ex loci consuétudine, seu ex Ordinarij lege ieiunandum est. Ita Vgolin. *de Officio Episcopi c. 16. §. 3. num. 3.* Ego ipse *de Parocho p. 1. c. 16. n. 2.*

Tenetur quoque denuntiare populo festos dies, in quibus operibus seruilibus est vacandum, vt per Petr. Greg. *lib. 1. p. iuris Canon. tit. 19. cap. 5.* Camp. *in diuersorio iuris Canon. rub. 12. cap. 13. num. 92.* Vgolin. *d. cap. 16. §. 3. num. 4.* Berti Lucens. *in praxi crimin. Regul. tit. 4. cap. 34. num. 5. vers. non minus item*, quos refero *d. c. 16. n. 4.*

De Indice librorum, & Cathechismo, Breuiario, & Missali.

1. *Breuiarium Romanum ac formam illud recitandi instituit Pius V.*
2. *Breuiarium habentes ante 100. annos an satisfaciant recitando iuxta formã Breuiarij noui Pij V.*
3. *Breuiarij, & Missalis Romani vsus semel introductus, non potest mutari redeundo ad antiquum.*
4. *Breuiarium S. Benedicti reformatum approbatur.*
5. *Breuiarium Benedictinum debet adhiberi ab omnibus Monachis, & Monialibus sub regula S. Benedicti militantibus.*
6. *Breuiarium Benedictinum de mandato Pauli V. pro omnibus Religiosis, qui militant sub regula S. Benedicti.*
7. *Missali alio, non hoc reformato celebrantes, qui aliàs tenentur ex Bulla Pij V. incurrunt peccatum mort. si scienter, & absque iusta causa id fecerint.*

SAcrosancta [a] Synodus in secunda Sessione, sub Sanctissimo Domino nostro Pio IV. celebrata, delectis quibusdam Patribus commisit, vt de variis censuris, ac libris vel suspectis, vel perniciosis, quid facto opus esset, considerarent, atque ad ipsam sanctam Synodum referrent; audiens nunc, huic operi ab eis extremam manum impositam esse, nec tamen, ob librorum varietatem, & multitudinem distinctè, & commodè possit à sancta Synodo diiudicari, præcepit, vt quidquid ab illis præstitum esset, Sanctissimo Romano Pontifici exhibeatur, vt eius iudicio, atque auctoritate terminetur, & euulgetur. Idemque de [b] Catechismo à Patribus, quibus illud mandatum fuerat, & de Missali, & Breuiario fieri mandat.

[a] Supra sess. 18.
[b] Vide sess. 24 cap. 7.

SAncta hæc Synodus probè cognoscens quanti intersit saluti totius Ecclesiæ Christianæ hæreticorum libros si non in totum aboleri, vt minus ab vsu hominum semoueri, & particulari nota ab aliis distingui, & segregari, voluit insuper vt ex certorum quorundam Patrum, aliorumque doctissimorum virorum per diuersas Nationes ad id specialiter deputatorum iudicio, ij omnes qui vel hæretici, vel de hæretica prauitate suspecti essent, vel quoquo modo pietati, aut bonis moribus officerent, in particularem Indicem, seu catalogum conscriberentur; quem Indidem deinde Pius Papa IV. ex huius Synodi decreto vnà cum regulis quibusdam pro illius meliore directione eidem propositis, auctoritate Apostol. approbauit, publicari, & ab omnibus suscipi ac obseruari mandauit, cum inhibitione ne quisquam siue laicus, siue Ecclesiasticus contra earum regularum præscriptum, aut ipsius Indicis prohibitionem vllos libros habere, aut legere audeat, sub diuersis pœnis in eadem Bulla latiùs expressis, cuius tenorem postmodum iterum Sixtus V. & Gregorius XIII.

summi

summi Pontif. specialiter adauxerunt, & renouarunt; refert Stephan. Quarant. *in summ. Bullarij verb. libri prohibiti.*

1. Breuiarium Romanum, ac formam illud recitandi, instituit Pius V. *constit.* 64. incip. *Quod à nobis*, 7. *Id. Iuly* 1568. & denuo reuisit, & emendauit Clemens VIII. *constitut.* 86. incip. *Cùm in Ecclesia*, 10. *Maij* 1602.

2. Breuiarium habentes ante 100. annos institutum; non satisfaciunt recitando etiam extra chorum iuxta formam Breuiarij noui Pij V. quod in sua Ecclesia non fuit receptum de consensu Episcopi, & Capituli, vt refert decisum Nicol. Garc. *de benefic. p. 3. c. 1. num.* 155.

3. Breuiarij, & Missalis Romani vsus semel introductus in Ecclesia, quæ habet particulare Breuiarium, & Missale, confirmandus est, nec licèt redire ad vsum antiqui Breuiarij & Missalis, ita Aldan. *in compend. Canon. resol. lib.* 1 *tit.* 10. *n.* 18. vbi refere ita fuisse decisum à S. Congregat. Rit. *in Tullen. seu nullius* 15. *Martij* 1608.

4. Breuiarium sancti Benedicti reformatum ad vsum Breuiarij Romani, exceptis iis, quæ ad regulam sancti Benedicti pertinent, approbatur, & conceditur Monachis dicti Ordinis in Regno Portugaliæ, Sel. *in select. Canon. cap.* 50. *n.* 8. vbi ait sic fuisse decisum à S. Congregat. Rit. *in Portugalen.* 21. *February* 1604. & quòd idem Breuiarium recitare debent Moniales eiusdem Ordinis in d. Regno, quæ Ordinario subsunt, ex ead. S. Congreg. Rit. *in alia Portugalen.* 20. *Martij* 1604.

Breuiarium Benedictinum debet adhiberi ab omnibus Monachis, & Monialibus sub regula sancti Benedicti militantibus, ex eod. *d. cap.* 50. *n.* 25. vbi testatur ita resolutum ab ead. S. Congr. *in Tarraconen.* 24. *January* 1615. *& in Sussen.* 13. *July* 1619. 5.

Breuiario Benedictino de mandato Pauli V. pro omnibus Religiosis qui militant sub regula S. Benedicti, vti debent omnes Monachi, & Moniales, qui & quæ militant sub regula sancti Benedicti, Sel. *vbi suprà*, qui dicit sic fuisse decisum ab ead. S. Congreg. *sub die* 24. *January* 1616. 6.

Missali alio, non hoc reformato celebrantes, qui aliàs teneutur ex Bulla Pij V. posita in Missali Romano, incurrunt peccatum mortale si scienter, & absque iusta causa id fecerint, vt refert decisum Nicol. Garc. *de benef. p. 3. c. 1. n.* 156. 7.

FINIS LAVS DEO.

INDEX

INDEX V.

Rerum notabilium, quæ in hoc Opere continentur.

Prior numerus paginam, posterior eiusdem paginæ sectionem demonstrat; at vbi vnus solus est numerus, is intelligitur esse marginalis proximè prænotatæ paginæ.

A

Index Rerum.

Episcopus,

De Appellatione.

Ascriptio

Beneficia

Clausuræ

Cogentes

Centilium

Episcoi

Delictum

Index Rerum.

Habet

E

Eligentes

Index Rerum.

Episcopus

Index Rerum.

Diſpenſare

Episcopi

Benefic

De Excommunicatione.

F

Episcopus

Contrà

K

L

Lector

Matrimonio

Moniales

Index Rerum.

N

nouitius

O

De Ordinatione.

Tempus

P

Ordinarii

Præbendam

Index Rerum.

Prouma

Excommu

Renuncia

Index Rerum.

S

Index Rerum.

Tempus

V

Index Rerum.

423
Da

De Visitatione.

Index Rerum.

FINIS RERVM INDICIS.

